English Persian Dictionary

by

2. A. WOLLASTAN

1. Glen Hill Warner

Acc No

6169

J AND K ACADEMY OF ART CULTURE AND LANGUAGES

Academy Of Art Culture & Lang

The Brace shall be made of mild steel flat bar of the dimensions shown on the drawing and shall be fabricated in accordance with the requirements of British standard work

The Bolt Holes shall be drilled and not punched and shall be accurately positioned in accordance with the drawing

No. Required

1 1 1 1

A DICTIONARY
ENGLISH AND PERSIAN.

A.

Aback, *adv.* وا پس vá-pas, پسانه pasánah, پشت pusht, بعقب bi-'aqib (vulgarly and erroneously pronounced *'aqab*).—(*To take aback*) متحير گردانيدن mutahayyir gardánídan.

Abaft, *prep.* پشت pusht, بعقب bi-'aqib.—*adv.* عقب جهاز 'aqib-i-jaház, دنبال dumbál.

Abandon, *verb,* ترك كردن tark kardan, تارك شدن tárik shudan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), رها كردن rihá kardan, هجر كردن hajr kardan, فرو گذاشتن furú guzáshtan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, رو رو گردان شدن rú gardán shudan, ول كردن vil kardan, دست شستن dast shustan.—(*Abandon this business*) دندان اين كاررا بكن dandán-i-ín kár-rá bi-kan (*lit.* Pluck the tooth of this affair).—(*To abandon oneself to one's fate*) تن بقضا دادن tan bi-qazá dádan.—(*To abandon the intention*) صرف نظر كردن sarf-i-nazar kardan.—(*To abandon the world*) تارك دنيا شدن tárik-i-dunyá shudan.

Abandoned, *part.* and *adj.* گذاشته guzáshtah, متروك matrúk, معطل mu'attal, مخذول makhzúl.—(*Obsolete*) مهمل muhmal, مهجور mahjúr, منسوخ mansúkh.—(*Dissolute*) بيحيا bí-hayá, بيشرم bí-sharm, بي آب رو bí-áb-i-rú, بي حرمت bí-hurmat, بي اعتبار bí-i'tibár.

Abandonee, *subs.* محول muhavval.

Abandoner, *subs.* تارك tárik.

Abandonment, *subs.* ترك tark, هجر hajr, هجران hijrán, فرو گذاشت furú-guzásht.

Abarticulation, *subs.* اوضاع حركت auzá'-i-harakat.

Abase, *verb,* پست كردن past kardan, ذليل ساختن zalíl sákhtan, خوار گردانيدن khár gardánídan, حقير كردن haqír kardan, بيعزت ساختن bí-'izzat sákhtan, فرود آوردن furúd ávardan, خفيف كردن khafíf kardan, پايين انداختن páyín andákhtan.

Abased, *part.* محقر muhaqqar.

Abasement, *subs.* پستي pastí, رذالت razálat, اتضاع ittizá', مهانت mahánat, ذلت zillat, حقارت haqárat, فضيحت fazíhat, سفلگي suflagí, دوني dúní, خواري khárí.—(*Self-abasement*) فرو تني furú-taní, تضرع tazarru'.

Abash, *verb,* شرمسار كردن sharmsár kardan, شرمنده sharmandah sákhtan, خجل ساختن khijil sákhtan, خجالت دادن khijálat dádan.

Abashed, *part.* خجل khijil, خجالت زده khijálat-zadah, شرمسار sharmsár, شرمنده sharmandah.—(*To be abashed*) خجالت كشيدن khijálat kashídan, شرمنده شدن sharmandah shudan.

Abashment, *subs.* شرم sharm, شرمندگي sharmandagí, شرمساري sharmsárí, حيا hayá, خجالت khijálat.

Abasing, *subs.* اذلال izlál.

Abatable, *adj.* قابل تخفيف qábil-i-takhfíf, نقصان پذير nuqsán-pazír.

Abate, *verb trans.* كاستن kástan (*rt.* كاه káh), تخفيف دادن takhfíf dádan, كم كردن kam kardan.—*intrans.* كاستن kástan (*rt.* كاه káh), كم شدن kam shudan.—(*As applied to rain*) ايستادن ístádan.—(*The disease abated*) مرض بر طرف گرديد marz bar-taraf gardíd.

Abatement, *subs.* تخفيف takhfíf, كاست kást, كمي kamí, كاهش káhish.—(*As applied to quality*) نقص naqs.—(*As applied to quantity*) نقصان nuqsán.—(*As applied to price*) تنزل tanazzul.

Abattoir, *subs.* قصاب خانه qassáb-khánah, مسلخ maslakh.

Abbacy, *subs.* اسقفيت usqufíyat.

Abbatial, *adj.* كليسيائي kalísiyá'í.

Abbess, *subs.* اسقفه usqufah, قسيسه qissísah, زاهده záhidah.

Abbey, *subs.* خانقاه khánaqáh, كليسيا kalísiyá, صومعه sauma'ah.

Abbot, *subs.* اسقف usquf (*pl.* اساقف asáqif), زاهد záhid (*pl.* زهاد zuhhád).

Abbreviate, *verb,* اختصار كردن ikhtisár kardan, مختصر

کردن mukhtasar kardan, کوتاه کردن kútáh kardan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, قصر نمودن qasr nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan.

Abbreviated, *part.* مختصر mukhtasar, مقصور maqsúr, مجمل mujmal, مؤجز müjaz, ملخص mulakhkhas.

Abbreviation, *subs.* اختصار ikhtisár, اقتصار iqtisár, مختصر mukhtasar, ایجاز íjáz, ترخیم tarkhím, کوتاهي kútáhí, اجمال ijmál, قصر qasr, مجمل mujmal, محصل muhassal, منتخب muntakhab.

Abbreviator, *subs.* مختصر کننده mukhtasar-kunandah, اختصار دهنده ikhtisár-dihandah.

Abdicate, *verb trans.* ترك کردن tark kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), رها کردن rihá kardan, وا گذار کردن vá-guzár kardan.—*intrans.* استعفا کردن isti'fá kardan, عزلت نمودن 'izlat nimúdan, رخصت گرفتن rukhsat giriftan.

Abdication, *subs.* استعفا isti'fá, وا گذار vá-guzár, ترك tark, عزلت 'izlat, اعتزال i'tizál.

Abdicative, *adj.* مائل ترك máïl-i-tark, تراك tarrák.

Abdomen, *subs.* شکم shikam, معده mi'dah, بطن batn (*pl.* ابطن abtun, *or* بطون butún).

Abdominal, *adj.* شکمي shikamí, بطني batní.

Abdominous, *subs.* شکم بزرگ shikam-buzurg.

Abduce, *verb*, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), بردن burdan, اغوا کردن ighvá kardan, بر داشتن bar-dáshtan, خطف نمودن khatf nimúdan.

Abduct, *verb*, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), بردن burdan, اغوا کردن ighvá kardan, بر داشتن bar-dáshtan, خطف نمودن khatf nimúdan.

Abduction, *subs.* ربودگي rubúdagí, رباینده‌گي rubáyandagí, اغوا ighvá.

Abductor, *subs.* رباینده rubáyandah, برنده burandah, مغوي mughví, اغوا کننده ighvá-kunandah.

Abecedarian, *subs.* ابجد دان abjad-dán, ابجد خوان abjad-khán, مدرس الف با mudarris-i-alif-bá, شاگرد حروف خوان shágird-i-hurúf-khán.

Abed, *adv.* بستري bistarí, بر بستر bar-bistar, خوابیده khábídah.

Abele tree, *subs.* (*Populus alba*) درخت تبریزي dirakht-i-tabrízí, سفیدار safídár.

Abelmoschus esculentus, *subs.* بامیه bámiyah.—(This fruit has been introduced by the Arabs into Persia, for cooking purposes; but it is not much used, save by Europeans.)

Aberrant, *adj.* گمراه gum-ráh, غاوي ghávi.

Aberration, *subs.* گمراهي gum-ráhí, غوایت ghaváyat, ضلالت zalálat.—(*Aberration of mind*) پریشاني خاطر parishání-i-khátir.

Abet, *verb*, مساعدت نمودن musá'adat nimúdan, مدد کردن madad kardan, امداد کردن imdád kardan, کمك کردن kumak kardan, یاري کردن yárí kardan, پشتي دادن pushtí dádan, اعانت نمودن i'ánat nimúdan, معاونت نمودن mu'ávanat nimúdan, پهلو دادن pahlú dádan, دستگیري کردن dast-gírí kardan.

Abetment, *subs.* مساعدت musá'adat, مدد madad, یاري yárí, پشتي pushtí, اعانت i'ánat, دستگیري dast-gírí.

Abettor, *subs.* مددگار madad-gár, مساعد musá'id, یاور yávar, پشت pusht, معاون mu'ávin, دستگیر dast-gír, معین mu'ín, یاري yárí, محرك muhrik.

Abeyance, *subs.* تعویق ta'víq, تاٴخیر täkhír, مطل mutl, تخفیف takhfíf.

Abhor, *verb*, کراهت داشتن karáhat dáshtan, نفرت کردن nifrat kardan, تنفر داشتن tanaffur dáshtan, مکروه داشتن makrúh dáshtan, استکراه نمودن istikráh nimúdan, متنفر بودن mutanaffir búdan.

Abhorred, *part.* منفور manfúr, مکروه makrúh.

Abhorrence, *subs.* کراهت karáhat, کراهیت karáhíyat, نفرت nifrat, تنفر tanaffur, کره karh, استکراه istikráh, بغض bughz.

Abhorrent, *adj.* متنفر mutanaffir, نفرت دارنده nifrat-dárandah, کاره kárih.

Abhorrer, *subs.* متنفر mutanaffir, نفرت دارنده nifrat-dárandah, کاره kárih.

Abide, *verb trans.* (*Endure*) صبر کردن sabr kardan, بر داشت کردن bar-dásht kardan, طاقت داشتن táqat dáshtan, تحمل نمودن tahammul nimúdan, تاب آوردن táb ávardan.—(*Await*) انتظار کشیدن intizár kashídan, ماندن mándan.—(*Persist in*) باقي ماندن báqí mándan. —(*To abide by one's word*) بر قول خود ثابت بودن bar qaul-i-khud sábit búdan.—(*To abide by a promise*) بوعده وفا کردن bi-va'dah vafá kardan, انجاز وعده نمودن injáz-i-va'dah nimúdan.—(*To abide one's time*) فرصت نگاه داشتن fursat nigáh dáshtan.—*intrans.* (*Dwell*) ماٴوا گرفتن mává giriftan, مکان کردن makán kardan, منزل کردن manzil kardan, نشستن nishastan (*rt.* نشین nishín), سکونت ورزیدن sukúnat varzídan, سکني نمودن sukná nimúdan, وطن ساختن vatan sákhtan, ساکن شدن sákin shudan, توطن کردن tavattun kardan.—(*Stay*) ماندن mándan, توقف نمودن tavaqquf nimúdan, متوقف شدن mutavaqqif shudan, اقامت کردن iqámat kardan, استقامت کردن istiqámat kardan, مکث کردن maks kardan, درنگ کردن dirang kardan, لبث نمودن labs nimúdan.

Abider, *subs.* متوطن mutavattin, ساکن sákin, باشنده báshindah, مقیم muqím.

Abiding, *adj.* مستمر mustamirr, خالد khálid, جاودان jávidán, باقي báqí, پایدار páyadár, ثابت sábit, بر قرار bar-qarár.

Abidingly, *adv.* جاودانه jávidánah, خالدانه khálidánah, مستمراً mustamirran.

Ability, *subs.* (*Power*) قابليت qábilíyat, قدرت qudrat, قوت qúvat, توانائي tavánáʼí, طاقت táqat, مكنت mik-nat, سر رشته sar-rishtah, تاب táb, نيرو nírú, نيرو مندي nírú-mandí, دست dast, اقتدار iqtidár, مقدور maqdúr. —(*Talent*) زرنگي zaringí, عقل ʻaql, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت maʻrifat, كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد istiʻdád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, كياست kiyásat.—(*It is beyond your ability*) دهنت مي چاهد dihan-at mí-cháhad (*lit.* Your mouth will catch cold).

Ab initio, *adv.* از ابتدا az ibtidá, ابتداً ibtidan.

Abject, *adj.* دون dún, پست past, نازل názul, سفله suflah, خوار khár, فرو مايه furú-máyah, حقير haqír, ذليل zalíl, ناكس ná-kas, كمينه kamínah.

Abjectly, *adv.* بخواري bi-khárí, ذليلانه zalílánah, حقيرانه haqíránah.

Abjectness, *subs.* دوني dúní, پستي pastí, رذالت razá-lat, مهانت mahánat, ذلت zillat, حقارت haqárat, فضيحت fazíhat, سفلگي suflagí, خواري khárí, نا كسي ná-kasí.

Abjuration, *subs.* بر گشت از سوگند bar-gasht az sau-gand, نقض عهد naqz-i-ʻahd, نكث يمين niks-i-yamín.

Abjure, *verb*, از سوگند بر گشتن az saugand bar-gashtan, قسم شكستن qasam shikastan.

Abjurer, *subs.* پيمان شكن paimán-shikan, قسم شكن qasam-shikan.

Ablactation, *subs.* فطام fitám.

Ablaqueation, *subs.* حفر پاي درخت hafr páy-i-dirakht, كند و كود kand-u-kúd.

Ablative, *subs.* (*if the affix be* "by") مفعول به maf'úlu bihi; (*if the affix be* "from" *or* "with") مفعول عنه maf'úlu 'anhu, مفعول معه maf'úlu ma'ahu.

Ablaze, *adv.* سوزان súzán, فروزان furúzán.

Able, *adj.* (*Clever*) زرنگ zaring, قابل qábil, با قابليت bá-qábilíyat, عاقل ʻáqil, كرم كار kirm-i-kár, زيرك zírak, دانا dáná, ظريف zaríf, عالم ʻálim, گربز gurbuz, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, هنر مند hunar-mand, دانشمند dánish-mand, تيز tíz, با سليقه bá-salíqah, چست chust, چابك chábuk, چالاك chálák, مستبصر mustabsir, مستعد mustaʻidd.—(*Capable*) قادر qádir, توانا tavánáʼ, قابل qábil, مقتدر muqtadir, مستعد mus-taʻidd.—(*To be able*) توانستن tavánistan, قادر بودن qádir búdan, قابل بودن qábil búdan, بقوت خود ديدن bi-qúvat-i-khud dídan.

Able-bodied, *adj.* قوي بازو qaví-bázú, قوي هيكل qaví-haikal, نيرو مند nírú-mand.

Ablution, *subs.* غسل ghusl, اغتسال ightisál.—(*Before prayers*) آب دست áb-dast, وضو vuzú, دست نماز dast-namáz.—(*With sand*) تيمم tayammum.—(*After de-filement*) غسل ghusl, طهارت tahárat, تطهير tathír, استنجا istinjá.—(*To perform one's ablutions*) غسل كردن ghusl kardan, طهارت كردن tahárat kardan, استحمام كردن istihmám kardan.

Ably, *adv.* قابلانه qábilánah, قادرانه qádiránah, دانسته dánistah.

Abnegate, *verb*, انكار كردن inkár kardan, جهد نمودن jahd nimúdan, نفي كردن nafy kardan.

Abnegation, *subs.* انكار inkár, ترك tark, امتناع imtináʻ.

Abnormal, *adj.* استثناي istisnáí, غير معتاد ghair-i-muʻtád, غير قياس ghair-i-qiyás, خلاف قاعده khiláf-i-qáʻidah.

Abnormity, *subs.* غير معتادي ghair-i-muʻtádí, غير قياسي ghair-i-qiyásí, خلاف قاعدگي khiláf-i-qáʻidagí.

Aboard, *prep.* and *adv.* روي كشتي rúy-i-kashtí.

Abode, *subs.* منزل manzil, خانه khánah, ماوا mává, مكان makán (*pl.* اماكن amákin), مقر maqarr, محل نشيمن mahall-i-nishíman, دار dár, عمارت ʻimárat, وطن vatn (*pl.* اوطان aután), سكونت sukúnat, سكنيٰ sukná, بيت bait, مسكن maskan (*pl.* مساكن masákin).—(*Stay*) اقامت iqámat, مقام maqám, مستقر mustaqarr, بود باش búd-básh.

Abolish, *verb*, باطل كردن bátil kardan, ابطال نمودن ibtál nimúdan, مبطل گردانيدن mubtal gardánídan, محو ساختن mahv sákhtan, نسخ نمودن naskh nimúdan, منسوخ كردن mansúkh kardan, الغا نمودن ilghá nimú-dan, از اعتبار ساقط كردن az iʻtibár sáqit kardan, معطل كردن muʻattal kardan, موقوف ساختن mauqúf sákhtan, بر طرف كردن bar-taraf kardan, معدوم ساختن maʻdúm sákhtan, نا بود ساختن ná-búd sákhtan.

Abolishable, *adj.* نسخ پذير naskh-pazír. ابطال پذير ibtál-pazír, محو پذير mahv-pazír.

Abolished, *part.* منسوخ mansúkh, مبطل mubtal, معطل muʻattal, متروك matrúk, مهجور mahjúr, مخذول makh-zúl, مهمل muhmal.

Abolisher, *subs.* ناسخ násikh, مبطل mubtil.

Abolition, *subs.* ابطال ibtál, تعطيل taʻtíl, نسخ naskh, توقيف tauqíf.

Abolitionism, *subs.* نسخيت naskhíyat, اصول نسخ usúl-i-naskh.

Abolitionist, *subs.* بر اندازنده bar-andázandah, قامع qámiʻ.

Abominable, *adj.* مكروه makrúh, مستكره mustakrah, كريه karíh, نفرت انگيز nifrat-angíz, منفور manfúr, بد bad, شنيع shaníʻ, شنع shaniʻ.

Abominably, *adv.* بنفرت bi-nifrat, مكروهانه makrúhánah.

Abominate, *verb*, منفور داشتن manfúr dáshtan ; متنفر بودن mutanaffir búdan, مكروه داشتن makrúh dáshtan, نفرت بردن nifrat burdan *or* varzídan, ورزيدن *or* كراهت داشتن karáhat dáshtan, استكراه كردن istikráh kardan, كاره شدن kárih shudan.

Abomination, *sub.* (*Dislike*) نفرت nifrat, تنفر tanafur, كراهت karáhat, كراهيت karáhíyat, استكراه istikráh, كره karih.—(*Loathsomeness*) مكروهيت makrúhíyat, خبس khubs, پليدي pilídí.

Aboriginal, *adj.* اصل asl.

Aborigines, *subs.* اهالي قديم ahálí-i-qadím.

Abortion, *subs.* (*Miscarriage*) سقط siqt, اسقاط حمل isqát-i-haml, اسقاط جنين isqát-i-janín.—(*Fruit of a miscarriage*) جنين janín, جنين غير كامل janín-i-ghair-i-kámil, بچه نا رسيده bachah-i-ná-rasídah, سقوط حمل suqút-i-haml.

Abortive, *adj.* ضائع zá'i', بي فائده bí-fá'idah, لا حاصل lá-hásil, خام khám, باطل bátil, بي ثمر bí-samr.

Abound, *verb*, موفور شدن maufúr shudan, كثير شدن kasír shudan, بسيار شدن bisyár shudan, وافر بودن váfir búdan, وفور داشتن vufúr dáshtan, پر شدن pur shudan, زياد بودن ziyád búdan.

About, *adv.* and *prep.* (*Approximately*) قريب qaríb, نزديك nazdík, تخمينا takhmínan, تقريبا taqríban, عنقريب 'an-qaríb, به تخمين bi-takhmín, مشرف mushrif.—(*Near*) نزديك nazdík, بزد nazd, قريب qaríb, تقريبا taqríban.—(*Concerning*) در خصوص dar khusús, در حق dar haqq, در باره dar bárah, بابت bábat, در باب dar báb, بر سر bar sar, بهر bahr, از az, در dar, براي biráy.—(*Applied to quantity*) تخمينا takhmínan.—(*Around*) در حوالي dar haválí, حوالي haválí, پيرامن pírámun, پيرامون pírámún, گرد gird, بر گرد bar gird, گرداگرد gird-á-gird, دور daur, دورادور daur-á-daur, در دور dar daur, در دوره dar daurah, دورا dauran.—(*About twenty tomans*) مؤازي بيست müází-i-bíst túmán.—(*About one hundred persons*) نزديك بصد نفر nazdík bi-sad nafar.—(*To be about to*) در صدد شدن dar sadad shudan, بر سر شدن bar sar shudan.—(*You are about to say*) مي خواهي mí-kháhí bi-gú'í.—(*He is about to retire*) مي خواهد بر گردد mí-kháhad bar-gardad.

Above, *prep.* and *adv.* (*Over*) بالا bálá, در بالا dar bálá, زبر zabar, علي 'alá, فوق fauq, فراز firáz.—(*From above*) من فوق min fauq, از زبر az zabar, از بالا az bálá.—(*Above and below*) در بالا و در زير dar bálá va dar zír.—(*Upon*) بر bar, بر سر bar sar, بالا bálá, رو rú, روي rúy, در روي dar rúy.—(*More than*) بيش از bísh az, زياده از ziyádah az, متجاوز از mutajáviz az.—(*Above all*) خصوصا khusúsan, بخصوص bi-khusús, علي الخصوص 'ala 'l-khusús, بالاتر از همه bálátar az hamah, غالبا gháliban, في الغالب fi 'l-ghálib.—(*One above another*) طبقه طبقه tabaqah tabaqah.

Above-board, *adv.* اشكارا ashkárá, ظاهر záhir, ظاهرا záhiran, بي دغل bí-daghal, علانيه 'aláníyah, عيانا 'ayánan, بي رنگ bí-rang.

Above-mentioned, *adj.* مزبور mazbúr, مذكور mazkúr, مسفور masfúr, مرقوم marqúm, مكتوب maktúb, مرسوم marsúm, مقول maqúl, مومي اليه múmá-ilaihi, مشار اليه mushár-ilaihi, سابق الذكر sábiqu 'z-zikr, سالف الذكر sálifu 'z-zikr, كه ذكر شد kih zikr shud.

Abracadabra, *subs.* تعويز ta'víz, دعائي چشم زخم du'á-í-i-chashm-zakhm.

Abrade, *verb*, خراشيدن khiráshídan.

Abrasion, *subs.* خراش khirásh, خارش khárish.

Abreast, *adv.* پهلو بپهلو pahlú bi-pahlú, هم پهلو ham-pahlú, برابر barábar.

Abres excelsa, *subs.* (*Fir*) كاج káj, صنوبر sinaubar.

Abridge, *verb*, كوتاه كردن kútáh kardan, اختصار كردن ikhtisár kardan, مختصر كردن mukhtasar kardan, قصر نمودن qasr nimúdan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan.

Abridged, *part.* مختصر mukhtasar, مقصور maqsúr, وجيز vajíz, مجمل mujmal, مؤجز müjaz, ملخص mulakhkhas.

Abridgment, *subs.* مختصر mukhtasar, اختصار ikhtisár, ايجاز íjáz, اجمال ijmál, قصارت qasárat.—(*Compendium*) محصل muhassal, مجمل mujmal, مؤجز müjaz, وجيز vajíz, مجموعه majmú'ah.

Abroach, *adv.* سوراخ súrákh, با سوراخ bá-súrákh, سوراخ دار súrákh-dár.

Abroad, *adv.* بيرون bírún, بسفر bi-safar.—(*To go abroad*) سفر كردن safar kardan, سياحت كردن siyáhat kardan, بيرون رفتن bírún raftan, مسافرت نمودن musáfarat nimúdan.

Abrogate, *verb*, مبطل گردانيدن mubtal gardánídan, ابطال نمودن ibtál nimúdan, باطل كردن bátil kardan, نسخ نمودن naskh nimúdan, منسوخ كردن mansúkh kardan, محو ساختن mahv sákhtan, الغا نمودن ilghá nimúdan, نا بود ساختن ná-búd sákhtan, معطل كردن mu'attal kardan, از اعتبار ساقط كردن az i'tibár sáqit kardan, موقوف ساختن mauqúf sákhtan, معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, بر طرف كردن bar taraf kardan, نا بود ساختن ná-búd sákhtan.

Abrogated, *part.* منسوخ mansúkh, بطال battál, معطل mu'attal, متروك matrúk, مهجور mahjúr, مخذول makhzúl, مهمل muhmal.

Abrogation, *subs.* ابطال ibtál, نسخ naskh, موقوفي mauqúfí, بطلان butlán.

Abrogator, *subs.* ناسخ násikh, مبطل mubtil.

Abrupt, *adj.* (*Sudden*) ناگهان nágahán, ناگاه nágáh, ناگه nágah, بغتتاً baghtatan, بيخبر bí-khabar.—(*Rugged*) مقطوع maqtú', نا هموار na-hamvár, نا هنجار ná-hanjár.—(*Ill-timed*) بي موقع bí-mauqi', بي تقريب bí-taqríb, بي تكلف bí-takalluf.—(*Manner*) تند tund, تيز tíz.

Abruptly, *adv.* (*Suddenly*) ناگاه nágáh, ناگه nágah, ناگهان nágahán, بغتتاً baghtatan.—(*Ill-timed*) بي موقعانه bí-mauqi'ánah.

Abruptness, *subs.* (*Suddenness*) ناگهاني nágahání.—(*Ruggedness*) سرازيري sar-á-zírí, نشيب nishíb.—(*In answer*) جواب حاضري javáb-házirí, تيز جوابي tíz-javábí, تيزي tízí, تندي tundí.

Abscess, *subs.* دمل dummal, دنبل dumbal, دانه dánah, آبله ábilah, ريش rísh, دبيله dabílah.—(*Of the liver*) دمل كبد dummal-i-kabid, دبيله كبد dabílah-i-kabid.

Abscind, *verb*, بريدن burídan, قطع كرن qat' kardan.

Abscond, *verb*, پنهان بودن panhán búdan, مخفي شدن makhfí shudan, فرار نمودن firár nimúdan, در رفتن dar raftan, گريختن guríkhtan (*rt.* گريز guríz), رو پوشيدن rú púshídan.

Absconder, *subs.* فراري firárí.

Absconding, *subs.* فرار firár, فرارت firárat.

Absence, *subs.* غيب ghaib (*pl.* غيوب ghuyúb), غياب ghiyáb, غيبت ghaibat, غيبوبت ghaibúbat, غير حاضري ghair-i-házirí, دوري dúrí, فراق firáq, مفارقت mufáraqat, بعد bu'd, هجر hijr, هجران hijrán.—(*Absence of*) ترك tark, عدم 'adam.—(*In the absence of*) غائبانه ghá'ibánah.—(*During his absence*) در زمان غياب او dar zamán-i-ghiyáb-i-ú.—(*In your absence*) غائبانه از شما ghá'ibánah az shumá.—(*Absence of mind*) ديوانگي dívánagí, فراموشي farámúshí, غفلت ghuflat, بيخودي bí-khudí.

Absent, *adj.* غائب ghá'ib, غيب ghaib, غير حاضر ghair-i-házir, لا موجود lá-maujúd, بعيد ba'íd, دور dúr.—(*In mind*) ديوانه dívánah, غافل gháfil, بيخود bí-khud, از خرد دور az khirad dúr.—(*To be absent*) غائب شدن ghá'ib shudan.—(*To absent oneself*) غائب ساختن ghá'ib sákhtan *or* داشتن dáshtan.

Absentee, *subs.* غائب ghá'ib, غير حاضر ghair-i-házir.

Absenteeism, *subs.* غيبوبت ghaibúbat, مفارقت mufáraqat, غير حاضري ghair-i-házirí.

Absolute, *adj.* (*Independent*) مستغني mustaghaní, مستقل mustaqill, مطلق mutlaq, مختار mukhtár, متسلط mutasallit, خود رائي khud-rá'í, خود خيال khud-khiyál, خود سر khud-sar.—(*Unconditional*) مطلق mutlaq, بي تقيد bí-taqayyud, بي تقييد bí-taqyíd.—(*Entire*) مكمل mukammal, كامل kámil, تام támm, تمام tamám.—(*Certain*) يقين yaqín, قطعي qat'í.—(*Absolute power*) استبداد istibdád, استقلال istiqlál, اطلاق itláq.

Absolutely, *adv.* (*Independently*) مستقلاً mustaqillan, مستقلانه mustaqillánah, مطلقاً mutlaqan, مطلقانه mutlaqánah, علي الاطلاق 'ala 'l-itláq.—(*Entirely*) قطعاً qat'an, كاملاً kámilan, سراسر sar-á-sar, تماماً tamáman, بالكل bi 'l-kull, بكلي bi-kullí, باكليت bi 'l-kullíyat.

Absoluteness, *subs.* استبداد istibdád, مختاري mukhtárí, اطلاق itláq.

Absolution, *subs.* عفو 'afv, حل bihil, بخشايش bakhsháyish, تبرئه tabrïah, آمرزش ámurzish, رهائي rihá'í.—(*In religious sense*) مغفرت maghfirat, نجات naját.

Absolutism, *subs.* استبداد istibdád, مختاري mukhtárí, اطلاق itláq.

Absolutistic, *adj.* مستبد mustabid, استبدادي istibdádí, مطلق mutlaq, اطلاقي itláqí.

Absolutory, *adj.* مستبد mustabid, استبدادي istibdádí, مطلق mutlaq, اطلاقي itláqí.

Absolve, *verb*, عفو كردن 'afv kardan, معذور داشتن ma'zúr dáshtan, بخشيدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), باز كردن báz kardan, گشادن gushádan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy), وا كردن vá-kardan, معاف كردن mu'áf kardan, ابرا كردن ibrá kardan, تبرئه نمودن tabrïah nimúdan, آزاد كردن ázád kardan, رها كردن rihá kardan.—(*In religious sense*) مغفرت دادن maghfirat dádan, نجات دادن naját dádan.

Absolved, *part.* معاف mu'áf, معفو ma'fú.—(*In religious sense*) مغفور maghfúr.

Absolver, *subs.* غفور ghufúr, عفو 'afú, بخشاينده bakhsháyindah.

Absorb, *verb*, نشف نمودن nashf nimúdan, جذب كردن jazb kardan, بلع كردن bala' kardan, خشك كردن khushk kardan, نوشيدن núshídan.—(*Territory*) الحاق نمودن ilháq nimúdan, منضم ساختن munzamm sákhtan, فرو بردن furú burdan.

Absorbability, *subs.* نشوف nushúf, استنشاف istinsháf.

Absorbable, *adj.* قابل نشف qábil-i-nashf, ناشف náshif.

Absorbed, *adj.* (*Thoughtful*) فكر مند fikr-mand, مستغرق mustaghraq, متفكر mutafakkir, متأمل mutaʼammil, متدبر mutadabbir.

Absorbent, *adj.* جاذب jázib, رباينده rubáyandah, نشف كننده nashf-kunandah.

Absorbents, *subs.* (*Medical term*) ادويه جذابه adviyah-i-jazzábah.

Absorption, *subs.* نشف nashf, بلع bala', ابتلاع ibtilá', جذب jazb, عمل جذب 'amal-i-jazb.

Absorptive, *adj.* قابل نشف qábil-i-nashf, ناشف náshif.

Abstain, *verb*, (از) پرهيز نمودن parhíz nimúdan (az),

(از) پهلو تهي كردن pahlú-tuhí kardan (az), ابا نمودن (از) ibá nimúdan (az), (از) تحاشي نمودن taháshí nimúdan (az), (از) خويشتنرا وا داشتن khíshtan-rá vá-dáshtan (az), (از) خود داري كردن khud-dárí kardan (az), (از) در گذشتن dar-guzashtan (az) (*rt.* گذار guzár), (از) اجتناب كردن ijtináb kardan (az), (از) احتراز كردن ihtiráz kardan (az), (از) امتناع نمودن imtiná' nimúdan (az), (از) اتقا كردن ittiqá kardan (az), (از) امساك كردن imsák kardan (az).

Abstemious, *adj.* پرهيز گار parhíz-gár, پارسا pársá, زاهد záhid, زهيد zahíd, حصور hasúr, محتاط muhtát, مرتاض murtáz, متقي اهل رياضت ahl-i-riyázat, taqqí.

Abstemiously, *adv.* زاهدانه záhidánah, با پرهيز bá-parhíz, پارسا وار pársá-vár.

Abstemiousness, *subs.* پرهيز parhíz, پرهيز گاري parhíz-gárí, پارسائي pársá,í, زاهدي záhidí, رياضت riyázat, اجتناب ijtináb, امساك imsák, روزه rúzah, تقوا taqvá, احتما ihtimá, احتراز ihtiráz, امتناع imtiná'.

Abstinence, *subs.* پرهيز parhíz, پرهيز گاري parhíz-gárí, پارسائي pársá,í, زاهدي záhidí, رياضت riyázat, اجتناب ijtináb, امساك imsák, روزه rúzah, تقوا taqvá, احتما ihtima, احتراز ihtiráz, امتناع imtiná'.

Abstinent, *adj.* پرهيز گار parhíz-gár, پارسا pársá, زاهد záhid, زهيد zahíd, اهل رياضت ahl-i-riyázat, حصور hasúr, محتاط muhtát, مرتاض murtáz, متقي mutaqqí.

Abstract, *subs.* مختصر mukhtasar, اختصار ikhtisár, ايجاز íjáz, محصل muhassal, مجمل mujmal, مجرد mujarrad, اجمال ijmál, خلاصه khulásah, قصارت qasárat.—(*In the abstract*) علي وجه التجرد 'alá vajhi 't-tajarrud, مطلقاً mutlaqan.—*adj.* مطلق mutlaq.

Abstract, *verb,* (*Abridge*) كوتاه كردن kútáh kardan, مختصر كردن mukhtasar kardan, اختصار كردن ikhtisár kardan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan, قصر نمودن qasr nimúdan.—(*Carry off*) ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), بردن burdan, بر داشتن bar-dáshtan, خطف نمودن khatf nimúdan.

Abstracted, *part.* (*Abridged*) مختصر mukhtasar, مقصور maqsúr, مجمل mujmal, مؤجز müjaz, ملخص mulakhkhas, وجيز vajíz.—(*Carried off*) ربوده rubúdah, برده burdah, برداشته bar-dáshtah, وا كرده vá-kardah, خطف نموده khatf nimúdah.

Abstractedly, *adv.* علي وجه التجرد 'alá vajhi 't-tajarrud, مطلقاً mutlaqan.

Abstractedness, *subs.* تجرد tajarrud, تجريد tajríd, اطلاق itláq.

Abstraction, *subs.* تجرد tajarrud, تجريد tajríd, اطلاق itláq.—(*Theft*) دزدي duzdí, سرقت sariqat.—(*Abduction*) ربودگي rubúdagí, رباينده‌گي rubáyandagí, اغوا ighvá.—(*Absence of mind*) بيخدي bí-khudí, استغراق istighráq, بيهوشي bí-húshí.

Abstractitious, *adj.* گرفته giriftah, نباتي nabátí, گزيده نبات guzídah-i-nabát.

Abstractly, *adv.* علي وجه التجرد 'alá vajhi 't-tajarrud, مطلقاً mutlaqan.

Abstractness, *subs.* تجرد tajarrud, تجريد tajríd, اطلاق itláq.

Abstruse, *adj.* باطن bátin, باطني bátiní, دقيق daqíq, لاحل lá-hall, باريك bárík, مغلق mughlaq, پنهان panhán, پوشيده púshídah, غامض ghámiz, گنگ gung (*vulgar*).

Abstrusely, *adv.* بدقت bi-diqqat.

Abstruseness, *subs.* دقت diqqat, باريكي bárikí, پنهاني panhání, پوشيدگي púshídagí, غموض ghumúz.

Absurd, *adj.* باطل bátil, محال muhál, بيهوده bíhúdah, ياوه yávah, جفنگ jafang, نا موجه ná-muvajjah, بيمعني bí-ma'ní, نا موافق ná-muváfiq, هرزه harzah, نا معقول ná-ma'qúl, نا ساز گار ná-sáz-gár, پوچ púch, عبث 'abas, ول vil, چرند charand, ليچار lichár.—(*An absurd explanation*) توجيه نا موجه taujíh-i-ná-muvajjah, تفصيل نا معقول tafsíl-i-ná-ma'qúl.

Absurdity, *subs.* بطالت batálat, بطلان butlán, بيهودگي bíhúdagí, نا ساز گاري ná-sáz-gárí, پوچ púch, هرزگي harzagí, نا مربوطات ná-marbútát (used chiefly in plural).

Absurdly, *adv.* عبثاً 'abasan, باطلانه bátilánah.

Absurdness, *subs.* بطالت batálat, بطلان butlán, بيهودگي bíhúdagí, نا ساز گاري ná-sáz-gárí, پوچ púch, هرزگي harzagí, نا مربوطات ná-marbútát (used chiefly in plural).

Abundance, *subs.* افزوني afzúní, فزوني fuzúní, افزايش afzáyish, فراواني faráváni, افراط ifrát, وفرت vafrat, وفور vufúr, توافر taváfur, توفير taufír, كثرت kasrat, فيض faiz, بسياري bisyárí, بركت barakat, زيادتي ziyádatí, نهايت niháyat.—(*In abundance*) بفراواني bi-faráváni, بسيار bisyár, نهايب niháyat.

Abundant, *adj.* فراوان faráván, موفور maufúr, وافر váfir, كثير kasír, فائض fáiz, فراخ farákh, جزيل jazíl, مثمر musmir, بسيار bisyár, خيلي khailí.—(*Fruit is abundant*) ميوه فراوان است mívah faráván *or* bisyár ast.

Abundantly, *adv.* بسيار bisyár, زيادت ziyádat, بافراط bi-ifrát, كثيراً kasíran, وافراً váfiran, بكثرت bi-kasrat.

Abuse, *subs.* بد زباني bad-zabání, دشنام dushnám, افترا iftirá, مذمت mazammat, فحش fuhsh, سب sabb, شتم shatm.—(*Ill usage*) بد رفتاري bad-raftárí, بد استعمالي bad-isti'málí, بد سلوكي bad-sulúkí.

Abuse, *verb,* دشنام دادن dushnám dádan, افترا كردن iftirá kardan, فحش دادن fuhsh dádan.—(*Make a bad*

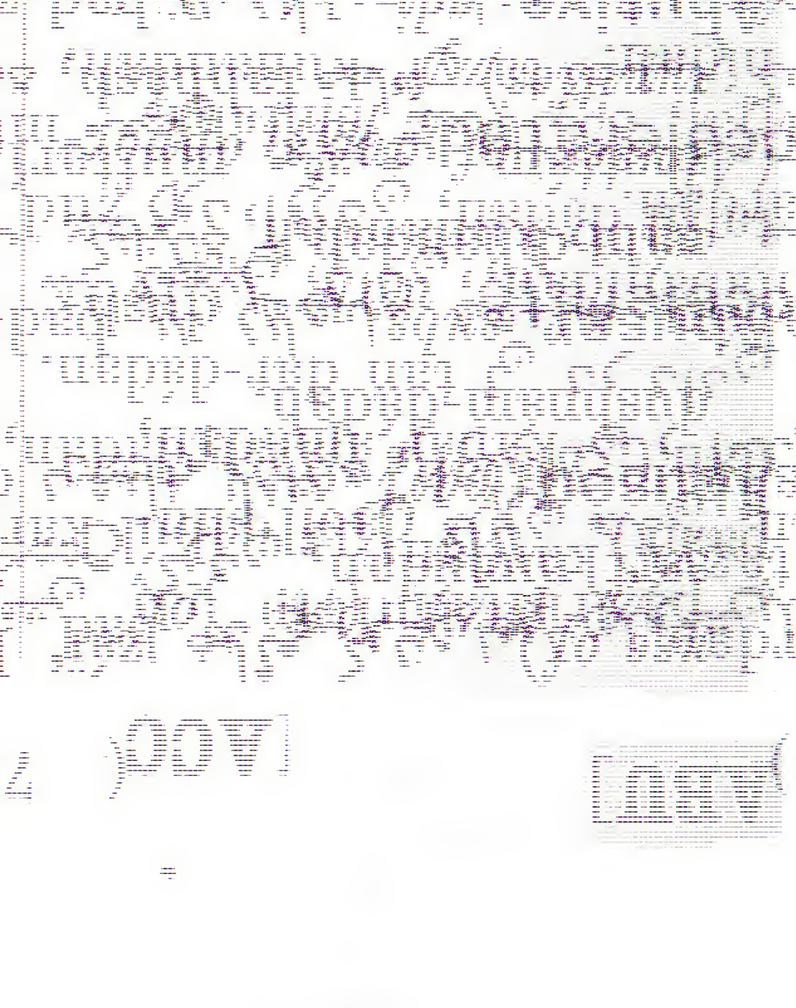
POV

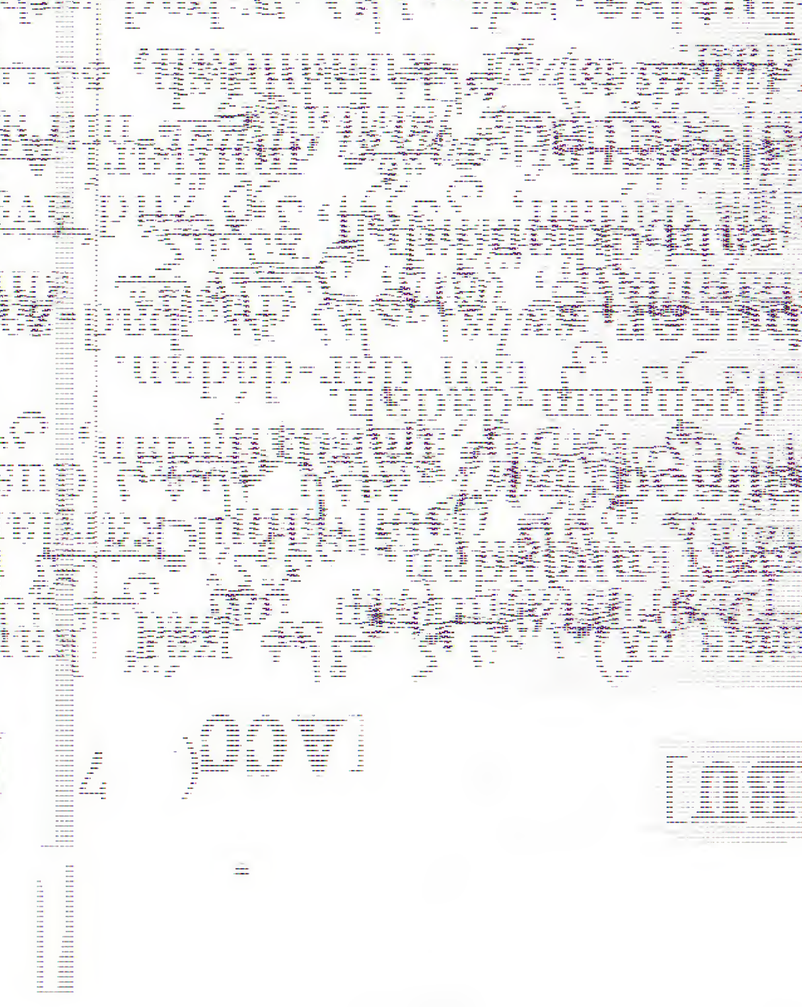
POV

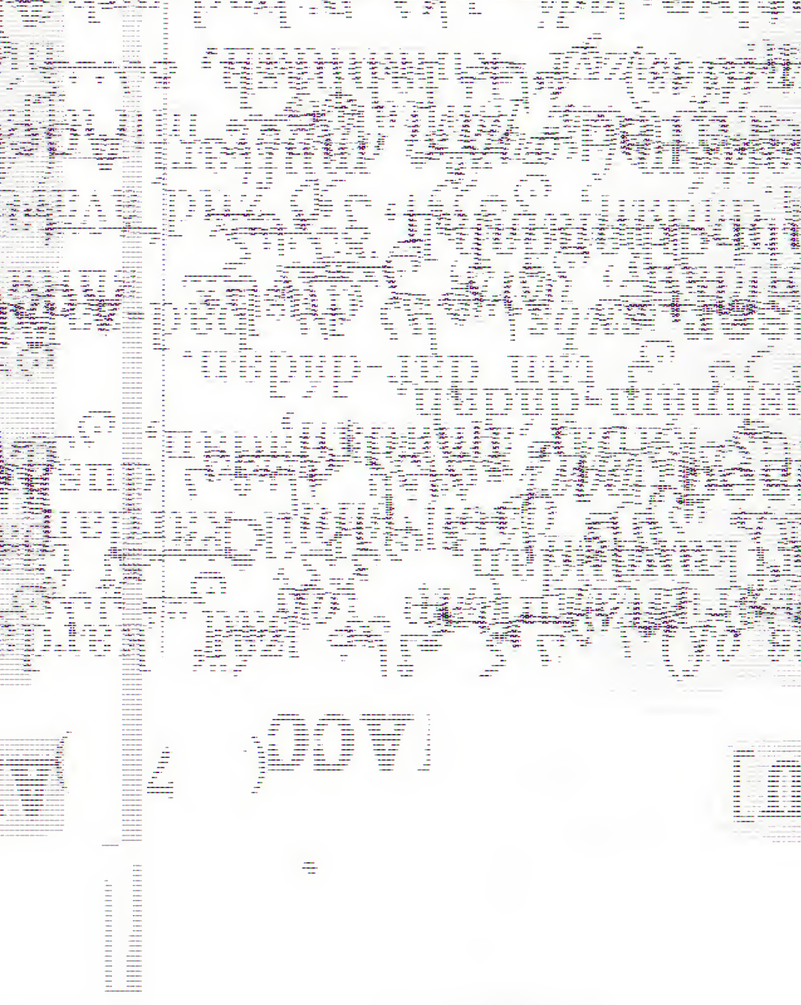
POV

Acceptation, *subs.* قبول qabúl, اجابت ijábat, پذيرش pazírish, پذيرائي pazírá,í, رضا rizá.—(*Sense of a word*) معني ma'ní, فحوائي کلام fahvá,í-i-kalám.

Accepted, *part.* مقبول maqbúl, منظور manzúr, مرضي marzí, پذيرفته pazíruftah.

Accepter, *subs.* قابل qábil, پذيرنده pazírandah, قبول کننده qabúl-kunandah, پسند کننده pasand-kunandah.

Accepting, *subs.* پذيرائي pazírá,í.—*adj.* پذيرا pazírá.

Access, *subs.* بار bár, راه ráh, قرب qurb, قربت qurbat, تقارب taqárub, تقرب taqarrub, قدوم qudúm, دخول dukhúl, مدخل madkhal, مداخله madákhalah, مدخليت madkhalíyat, زلفي zulfá, وصول vusúl.—(*To have access to*) تقرب يافتن taqarrub yáftan, دخول داشتن dukhúl dáshtan, بار يافتن bár yáftan.

Accessibility, *subs.* (*Persons*) تقرب taqarrub, وسلت پذيري vaslat-pazírí. — (*Things*) دست رسي dast-rasí.

Accessible, *adj.* (*Persons*) وسلت پذير vaslat-pazír.—(*Things*) ممکن الدخول mumkinu 'd-dukhúl, دست رس dast-ras.

Accession, *subs.* اضافت izáfat, فزوني fuzúní, افزوني afzúní, افزايش afzáyish, زياد ziyád, زيادت ziyádat, ازدياد izdiyád, الحاق ilháq, ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), انضمام inzimám.—(*To throne*) جلوس julús, تخت نشيني takht-nishíní.—(*Day of accession*) روز جلوس rúz-i-julús.

Accessory, *subs.* شريك sharík, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), هم عهد ham-'ahad, همدم ham-dam, همخيال ham-khiyál, همکار ham-kár, هم‌پشت ham-pusht, يار yár.—*adj.* (*Persons*) شريك sharík, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), هم عهد ham-'ahad, همدم ham-dam, همخيال ham-khiyál, همکار ham-kár, هم‌پشت ham-pusht, يار yár, موافقت نما muváfaqat-nimá, همراهي کن ham-ráhí-kun.—(*Things*) ضميم zamím, زياد ziyád, زيادت ziyádat, منضم munzamm, مزيد mazíd, افزون زائد záïd, علاوه 'alávah, بطور زياده bi-taur-i-ziyádah.

Accidence, *subs.* صرف sarf, کتاب مقدمات kitáb-i-maqaddamát.

Accident, *subs.* حادثه hádisah (*pl.* حوادث havádis), سانحه sánihah (*pl.* سوانح savánih), سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, پيش آمد písh-ámad, پيش افتاد písh-uftád, واقعه váqi'ah, وقعه vaq'ah, وقوع vuqú', وقيعه vaqí'ah (*pl.* وقائع vaqáï'), عارض 'áriz, عارضه 'árizah (*pl.* عوارض 'aváriz), قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), موقع mauqi', درك dirk, ما جرا má-jará.—(*Disaster*) مصيبت musíbat, آفت áfat (*pl.* آفات áfát), بلا balá, نائبه náïbah (*pl.* نوائب naváïb), داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí).

Accidental, *adj.* اتفاقي ittifáqí, عارضي 'árizí, عرضي 'arazí, آمدني ámadaní, ناگاه nágáh, ناگهان nágahán.

Accidentally, *adv.* قضارا qazáran, اتفاقا ittifáqan, عارضا 'árizan, ناگاه nágáh, ناگاهانه nágáhánah, عرضا 'arazan, بنا دانستگي bi-ná-dánistagí.

Accipenser sturio (*Sturgeon*), *subs.* سگ ماهي sag-máhí.

Accipient, *adj.* گيرنده gírandah, پذيرنده pazírandah, پذيرا pazírá.

Acclamation, *subs.* آفرين áfirín, تحسين tahsín, مدح madh, مرحبا marhabá.

Acclamatory, *adj.* با مدح bá-madh, بافرين bi-áfirín, پر تحسين pur-tahsín, تهنيت آميز tahniyat-ámíz.

Acclimatize, *verb,* عادت دادن 'ádat dádan, معتاد ساختن mu'tád sákhtan, آموخته کردن ámúkhtah kardan, خو دادن khú dádan.

Acclimature, *subs.* عادت گيري 'ádat-gírí, خو گيري khú-gírí, تعاود ta'ávud.

Acclivity, *subs.* سر بالائي sar-bálá,í.

Acclivous, *adj.* سر بالا sar-bálá.

Accommodate, *verb,* (*House*) جا دادن já dádan, مهمانداري نمودن mihmán-dárí nimúdan.—(*Oblige*) موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, خدمت کردن khidmat kardan.—(*Adjust*) اصلاح کردن isláh kardan, درست کردن durust kardan.—(*Adapt*) ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), ساز گاري کردن sáz-gárí kardan, ترتيب دادن tartíb dádan, تطبيق نمودن tatbíq nimúdan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, منسوب کردن mansúb kardan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand).—(*To accommodate oneself to*) طبعيت کردن taba'íyat kardan, سازش کردن sázish kardan, متابعت نمودن mutábi'at nimúdan, وفق کردن vafq kardan, وفاق داشتن vifáq dáshtan.

Accommodating, *adj.* منت دهنده minnat-dihandah, کريم karím, مکرم mukrim.

Accommodation, *subs.* (*Fitness*) مناسبت munásabat, موافقت muváfaqat, لياقت liyáqat.—(*Capacity*) گنجايش gunjáyish, اندازه andázah, قدر qadr, حوصله hausalah, وسعت vas'at.—(*In a house*) جا já, مکان makán.

Accommodator, *subs.* حاصل کننده hásil-kunandah.

Accompanied, *part.* مصحوب mashúb, بصحابت bi-sahábat.—(*Accompanied with*) بانضمام bi-inzimám, باتفاق bi-ittifáq, همراه ham-ráh, مع ma', بمعيت bi-ma'íyat.

Accompaniment, *subs.* ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), الحاق ilháq, ملحقه mulhaqah, صحابت sahábat.—(*Musical term*) همسازي ham-sází, هم آهنگي ham-áhangí.

Accompanist, *subs.* همساز ham-sáz, هم آهنگ ham-áhang.

Accompany, *verb trans. and intrans.* همراه رفتن hamráh raftan *or* شدن shudan *or* بودن búdan, همراهي ham-ráhí kardan, مصاحب بودن musáhib búdan, بصحابت رفتن bi-sahábat raftan, رفاقت کردن rafáqat kardan, بدرقه کردن badraqah kardan, باهم رفتن bá-ham raftan, مرافقت کردن muráfaqat kardan. — (*Musical term*) همسازي کردن ham-sází kardan, هم آهنگ شدن ham-áhang shudan, هم آهنگي ham-áhangí kardan.

Accompanying, *adj.* همراه ham-ráh, لاحق láhiq, ملحق mulhaq, منضم munzamm, مضموم mazmúm, مضاف muzáf.

Accomplice, *subs.* شريك sharík, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), هم عهد ham-'ahd, همدل ham-dil, همپشت ham-pusht, همخيال ham-khiyál, همكار ham-kár, هم شرط ham-shart, يار yár, متفق muttafiq.

Accomplish, *verb,* پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), بر آوردن bar-ávardan, باتجام رسانيدن bi-anjám rasánídan, تتميم نمودن tatmím nimúdan, تمام كردن tamám kardan, بجا آوردن bi-já ávardan, تكميل نمودن takmíl nimúdan, اكمال نمودن ikmál nimúdan, اتمام كردن itmám kardan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, مجرا داشتن mujrá dáshtan, اجرا كردن ijrá kardan, وفا كردن vafá kardan.—(*To accomplish an affair*) كار بستن kár bastan.—(*To accomplish one's object*) راه بمقصود يافتن ráh bi-maqsúd yáftan.

Accomplished, *part.* آماده ámádah, منقضي munqazí, كامل kámil, مكمل mukammal, تام támm, تمام tamám.—*adj.* (*Talented*) زرنگ zaring, قابل qábil, با قابليت bá-qábilíyat, عاقل 'áqil, كرم كار kirm-i-kár, زيرك zírak, دانا dáná, ظريف zaríf, عالم 'álim, گربز gurbuz, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, هنر مند hunar-mand, دانشمند dánish-mand, تيز tíz, با سليقه bá-salíqah, چست chust, چابك chábuk, چالاك chálák, مستبصر mustabsir, مستعد musta'idd.

Accomplishment, *subs.* اتمام itmám, اختتام ikhtitám, اكمال ikmál, انجام anjám, تمامي tamámí, آخر ákhir, تكميل takmíl, تتمه tatimmah, استتمام istitmám, انجاح injáh, اجرا ijrá.—(*Of a prophecy*) تكميل takmíl, اكمال ikmál.—(*Learning*) در يافت dar-yáft, ادراك idrák, زرنگي zaringí, هنر hunar, قابليت qábilíyat, عقل 'aql, فراست firásat, ذهن zihn, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, فضل fazl, زكاوت zakávat, اهليت ahlíyat.

Accord, *subs.* (*Compact*) پيمان paimán, دستپيمان dast-paimán, عهد 'ahd, ميثاق mísáq, وفاق vifáq.—(*Concord*) دمسازي dam-sází, ساز گاري sáz-gárí, وفق vafq, وفاق vifáq, اتفاق ittifáq, اتحاد ittihád.—(*Harmony*) آهنگ áhang, آهنگي áhangí, هم آهنگي ham-áhangí, ساز گاري sáz-gárí.—(*With one accord*) اتفاقاً ittifáqan, باجماع bi-ijmá', متفق الرأي muttafiqu 'r-ráí.—(*Of one's own accord*) خود بخود khud-bi-khud, باختيار خود bi-ikhtiyár-i-khud.—(*To be in complete accord with*) (به) مشابهت تمام داشتن mushábahat-i-tamám dáshtan (bi).

Accord, *verb,* فراخور آمدن farákhur ámadan, وفق دادن vafq dádan, موافق شدن muváfiq shudan.—(*Grant*) دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشيدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بر افشاندن bar-afshándan.

Accordance, *subs.* دم سازي dam-sází, ساز گاري sáz-gárí, وفق vafq, وفاق vifáq, اتفاق ittifáq, اتحاد ittihád, مناسبت munásabat.—(*In accordance with*) موافق muváfiq, بر وفق bar vafq, از قرار az qarár, بموجب bi-mújib, مطابق mutábiq, بنا بر biná bar, بحكم bi-hukm. به bi, حسب hasb, بحسب bi-hasb, فراخور farákhur. بقدر bi-qadr, مناسب munásib, بر طبق bar tibq, بناً علي bináan 'alá.

Accordant, *adj.* راضي rází, موافق muváfiq, هم فكر ham-fikr, خواهان kháhán.

According, *adj.* مطابق mutábiq, از قرار az qarár, موافق muváfiq, بمصداق bi-misdáq.—(*According to*) موافق muváfiq, بر وفق bar vafq, از قرار az qarár, بموجب bi-mújib, مطابق mutábiq, بنا بر biná bar, بحكم bi-hukm, به bi, حسب hasb, بحسب bi-hasb, فراخور farákhur, بقدر bi-qadr, مناسب munásib, بر طبق bar tibq, بناً علي bináan 'alá.—(*According to order*) حسب الحكم hasbu 'l-hukm, موافق فرمان muváfiq-i-farmán.—(*According to promise*) سر وعده sar-i-va'dah.—(*According to report*) بنا بروايت biná bi-riváyat.

Accordingly, *adv.* لهذا liházá, علي هذا 'alá házá, بنا بر اين biná bar ín.

Accost, *verb,* خطاب كردن khitáb kardan, مخاطب نمودن mukhátib nimúdan, مكالمه نمودن mukálamah nimúdan.

Accouchement, *subs.* ولادت viládat, وضع حمل vaz'-i-haml, زائيدن zá,ídan.

Accoucheuse, *subs.* ماماچه mámáchah, مولده muvallidah, قابله qábilah.

Account, *subs.* (*History*) نقل naql, تقرير taqrír, قصه qissah, خبر khabar, حكايت hikáyat, داستان dástán, روايت riváyat.—(*Monetary term*) حساب hisáb, شمار shimár, فهرست fihrist, دفتر daftar, قرار نامه خريد qarár-námah-i-kharíd.—(*Carried to account*) محسوب mahsúb, محاسب muhásab.—(*To keep accounts*) حساب كردن hisáb kardan.—(*To make up an account*) حسابرا جمع كردن hisáb-rá jam' kardan.—(*To place to account*) بحساب در آوردن bi-hisáb dar-ávardan.—(*To settle an account*) حسابرا درست كردن hisáb-rá durust

kardan, محاسبه کردن muhásabah kardan.—(*To submit an account*) صورت حساب hisáb dádan, حساب دادن súrat-i-hisáb bi-tafsíl nivishtan.—(*To call to account*) تهدید کردن tahdíd kardan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan.—(*To give an account*) نقل naql nimúdan, خبر دادن khabar dádan, حکایت کردن hikáyat kardan.—(*To give an account of one's actions*) حساب دادن hisáb dádan.—(*To demand an account or explanation*) باز خواست نمودن báz-khást nimúdan.—(*Arithmetic*) علم حساب 'ilm-i-hisáb, علم اعداد 'ilm-i-a'dád, علم رقم 'ilm-i-raqam, علم سیاق 'ilm-i-siyáq, علم عداد و حساب 'ilm-i-'idád-va-hisáb.—(*On account of*) براي biráy, بهر bahr, از بهر az bahr, بسبب bi-sabab, از جهت az jihat, از روي az rúy, بعلت bi-'illat, بخاطر bi-khátir. —(*On any account*) مطلقاً mutlaqan.—(*On no account*) نه مطلقاً mutlaqan na.—(*On this account*) باین ملاحظه bá-ín muláhazah, دراین صورت dar ín súrat. —(*On which account*) من حیث min hais, بنا بر آن biná bar án, از آن حیثیت az án haisíyat.—(*Of no account*) نا کس ná-kas, نا چیز ná-chíz.

Account, *verb*, (*Esteem*) بر آورد کردن bar-ávard kardan, سنجیدن sanjídan, دانستن dánistan, شمردن shimurdan, انگاشتن ingáshtan (*rt.* انگار ingár).—(*Assign a reason*) بیان سبب نمودن bayán-i-sabab nimúdan, علت وا گفتن 'illat vá-guftan.—(*Account for*) حساب کردن hisáb kardan.

Accountability, *subs.* حساب دهي hisáb-dihí, احتساب ihtisáb, التزام iltizám, مسؤلیت masülíyat.

Accountable, *adj.* حساب ده hisáb-dih, جواب ده javáb-dih, جوابدار javáb-dár, ضامن zámin, مسؤل masül.

Accountableness, *subs.* حساب دهي hisáb-dihí, احتساب ihtisáb, التزام iltizám, مسؤلیت masülíyat.

Accountant, *subs.* مستوفي mustaufí, محرر muharrir, محاسب muhásib, شمار گیر shimár-gír, حساب گر hisáb-gar, محاسبه چي muhásabah-chí, شمارنده shimárandah.

Account-Book, *subs.* دستك حساب dastak-i-hisáb, سفینه safínah.

Accounting, *subs.* حساب hisáb, محاسبه muhásabah.

Accoutre, *verb*, سلاح پوشانیدن siláh púshánídan, آماده کردن ámádah kardan, تجهیز نمودن tajhíz nimúdan, مسلح ساختن musallah sákhtan.

Accoutred, *part.* (*Equipped*) قبراغ qibrágh, آماده ámádah, مستعد musta'idd, مسلح musallah, متسلح mutasallih, با سلاح پوشیده bá-siláh púshídah.

Accoutrements, *subs.* یراق yaráq, سلاح siláh (*pl.* اسلحه aslihah), آلات جنگ álát-i-jang, ادوات حرب adavát-i-harb, آلات رزم álát-i-razm, آلات کارزار álát-i-kárzár.

Accredit, *verb*, اعتبار دادن i'tibár dádan.—(*Diplomatic term*) با اعتبار گردانیدن bá-i'tibár gardánídan, معتبر ساختن mu'tabar sákhtan.

Accreditation, *subs.* تصدیق tasdíq, اعتبار بخشي i'tibár-bakhshí.

Accredited, *part.* معتبر mu'tabar, مؤتمن mütaman.—(*Diplomatic term*) مقیم muqím, مؤتمن mütaman.

Accretion, *subs.* افزایش afzáyish, فزایش fazáyish, زیادت ziyádat, افزوني afzúní, فزوني fuzúní, ازدیاد izdiyád, ترقي taraqqí, علاوگي 'alávagí, انضمام inzimám.

Accrue, *verb*, عائد شدن 'aïd shudan, فراهم آمدن farám ámadan.

Accruing, *subs.* افزایش afzáyish, فزایش fazáyish, زیادت ziyádat, افزوني afzúní, فزوني fuzúní, ازدیاد izdiyád, ترقي taraqqí, علاوگي 'alávagí, انضمام inzimám.

Accumbency, *subs.* اتکا ittiká.

Accumbent, *adj.* متکي muttakí.

Accumulate, *verb trans.* فراهم آوردن faráham ávardan, جمع کردن jam' kardan, ادخار کردن iddikhár kardan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár).—*intrans.* جمع شدن jam' shudan, گرد آمدن gird ámadan.

Accumulated, *part.* مدخر muddakhar, فراهم faráham, مجموع majmú'.

Accumulation, *subs.* اجتماع ijtimá', ادخار iddikhár, جمع jam'.

Accumulative, *adj.* جمع شونده jam'-shavandah, زیاد شونده ziyád-shavandah, در ازدیاد dar izdiyád.

Accumulator, *subs.* جامع jámi', جمع کننده jam'-kunandah.

Accuracy, *subs.* دقت diqqat, درستي durustí, متانت matánat, صحت sihhat, تدقیق tadqíq, تحقق tahaqquq.

Accurate, *adj.* درست durust, صحیح sahíh, کامل kámil, دقیق daqíq, محقق muhaqqaq, صریح saríh.

Accurately, *adv.* صحیحاً sahíhan, بصحت bi-sihhat, بدرستي bi-durustí, بدقت bi-diqqat, کاملاً kámilan, بتدقیق bi-tadqíq, صریحاً saríhan.

Accurse, *verb*, لعنت کردن la'nat kardan, لعن کردن la'n kardan, نفرین کردن nifrín kardan, رد نمودن radd nimúdan, بد دعا نمودن bad-du'á nimúdan.

Accursed, *part.* ملعون mal'ún, لعین la'ín.

Accusant, *adj.* تهمت نه tuhmat-nih, بهتان زن buhtán-zan.

Accusation, *subs.* شکایت shikáyat, شکوي shakvá, تهمت tuhmat, سر زنش sar-zanish, بهتان buhtán, طعن ta'n, افترا iftirá, اتهام ittihám, ذم zamm, اسناد isnád, ملام malám, ملامت malámat.—(*To lay an accusation*) تهمت نهادن tuhmat nihádan, متهم ساختن muttaham sákhtan, مفسد دادن mufsid dádan.

Accusative, *subs.* مفعول maf'úl, حالت مفعولیت hálat-i-maf'úlíyat, مفعول مطلق maf'úl-i-mutlaq.

Accusatively, *adv.* بطور مفعول bi-taur-i-maf'úl.
Accusatory, *adj.* تهمتي tuhmatí, تهمت آميز tuhmat-ámíz, بهتاني buhtání.
Accuse, *verb,* (بر) شكايت كردن shikáyat kardan (bar), متهم ساختن muttaham sákhtan, ملامت كردن malámat kardan, مفسد دادن mufsid dádan, تهمت زدن tuhmat zadan.—(*Impute*) منسوب كردن mansúb kardan, محتمل كردن muhtamal kardan, نسبت دادن nisbat dádan, اسناد دادن isnád dádan, در حق راست آوردن dar haqq rást ávardan, راجع ساختن ráji' sákhtan, به نسبت گفتن bi-nisbat guftan.—(*To accuse falsely*) افترا بستن iftirá bastan, تهمت زدن tuhmat zadan, بهتان بستن buhtán bastan.
Accused, *part.* متهم muttaham, تهمت زده tuhmat-zadah, مليم mulím, ملوم malúm.
Accuser, *subs.* شكايت كننده shikáyat-kunandah, ملامت زن malámat-zan, مشتكي mushtakí, نمام namám, غماز ghammáz, شاكي shákí, مدعي mudda'í, متهم muttahim.
Accustom, *verb,* عادت دادن 'ádat dádan, خو گرفتن khú giriftan, معتاد ساختن mu'tád sákhtan, آموخته كردن ámúkhtah kardan, پيشنهاد ساختن písh-nihád sákhtan.
Accustomed, *part.* آموخته ámúkhtah.—*adj.* معتاد mu'tád, مألوف mälúf, مستعمل musta'mal, استعمالي isti'málí, متداول mutadávil.—(*To be accustomed to*) معتاد شدن mu'tád shudan, عادت گرفتن 'ádat giriftan, مأنوس شدن mänús shudan.—(*To get accustomed to*) عادت حاصل نمودن (به) 'ádat hásil nimúdan (bi).
Ace, *subs.* اس us, مير گنجيفه mír-i-ganjífah.
Acephalan, *subs.* بي سر bí-sar, بي رأس bí-räs.
Acephalocysse, *subs.* (*Medical term*) دود بي رأس dúd-i-bí-räs.
Acer insigne (*Maple*), *subs.* افره afrah (in Mázindarán); in other parts it is known as بوسيام búsiyám *and* بيلك bailak.
Acer lobelii (*Maple*), *subs.* آچ ách.
Acer monspessulanum (*Maple*), *subs.* كي كف kai-kaf (in Rúdbár); كهوك kahúk (in Mázindarán).
Acerb, *adj.* ترش turush, تند tund, تيز tíz, دبش dibsh, تلخ talkh, تلخ و شور talkh-u-shúr, حامض hámiz, حمض hamz, درشت durusht, زبان گز zabán-gaz.
Acerbity, *subs.* ترشي turushí, تندي tundí, تيزي tízí, تلخي talkhí, حموضت humúzat, درشتي durushtí, مرورت murúrat, زبان گزي zabán-gazí.
Acerval, *adj.* توده بار túdah-bár, تلي tallí.
Acescency, *subs.* حموضت humúzat, ميل بترشي mail-bi-turushí.
Acescent, *adj.* حامض hámiz, مائل بترشي máïl bi-turushí.
Acetabulum, *subs.* (*Anatomical term*) حاق الفخذ háqqu 'l-fakhiz.

Acetarious, *adj.* كاهو مانند káhú-mánand, خسي khassí.
Acetary, *subs.* ترشي turushí, حموضت humúzat.
Acetas plumbi (*Acetate of lead*), *subs.* شك سرب shakh-i-surb.
Acetate, *subs.* جوهر ترشي jauhar-i-turushí, ملح الحموضه milhu 'l-humúzah.
Acetate of Copper (*Verdigris*), *subs.* زنگار zangár.
Acetic Acid, *subs.* جوهر سركه jauhar-i-sirkah.
Acetification, *subs.* سركه ريزي sirkah-rízí.
Acetify, *verb,* سركه ريختن sirkah ríkhtan.
Acetimeter, *subs.* سركه سنج sirkah-sanj, خل آزما khall-ázmá.
Acetimetry, *subs.* سركه سنجي sirkah-sanjí, خل آزمائي khall-ázmá'í.
Acetous, *adj.* ترش turush, تند tund, تيز tíz, دبش dibsh, تلخ talkh, تلخ و شور talkh-u-shúr, حمض hamz, حامض hámiz, زبان گز zabán-gaz, درشت durusht.
Ache, *subs.* درد dard, وجع vaja' (*pl.* اوجاع aujá'), رنج ranj, الم alam.
Ache, *verb,* درد گرفتن dard giriftan.
Achievable, *adj.* حصول پذير husúl-pazír.
Achieve, *verb,* پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), پرداخت كردن pardákht kardan, بر آوردن bar-ávardan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, مجري داشتن mujrá dáshtan, اجرا كردن ijrá kardan, وفا كردن vafá kardan, تمام كردن tamám kardan, تكميل ساختن takmíl sákhtan, اتمام كردن itmám kardan, بجا آوردن bi-já ávardan, بر رسانيدن bar-rasánídan, يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), بدست آوردن bi-dast ávardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), تتميم نمودن tatmím nimúdan.
Achieved, *part.* آماده ámádah, كامل kámil, تمام tamám. مكمل mukammal, منقضي munqazí.
Achievement, *subs.* (*Accomplishment*) تكميل takmíl, اكمال ikmál, اتمام itmám, تتمه tatimmah, استتمام istit-mám, انجام anjám, تمامي tamámí, تمامت tamámat, نيل nail.—(*Deed*) كار kár, فعل fi'l, عمل 'amal, كردار kirdár.
Achiever, *subs.* فاعل fá'il, عامل 'ámil, كار كن kár-kun, سازنده sázandah.
Achillæa pubescens (*Milfoil, millefolium,* or *rag-wort*), *subs.* بو مادران bú-mádarán.
Aching, *subs.* درد dard, وجع vaja' (*pl.* اوجاع aujá'), رنج ranj, الم alam.—*adj.* درد ناك dard-nák, درد كش dard-kash, درد مند dard-mand.
Achromatic, *adj.* بيرنگ bí-rang.
Achromatism, *subs.* بيرنگي bí-rangí.
Acicular, *adj.* سوزن وار súzan-vár, لاغر lághir, باريك bárík.
Acid, *subs.* ترشي turushí, تيزي tízí, جوهر jauhar,

Acc 6169

حموضت humúzat.—(*Acidum aceticum*) جوهر سركه jauhar-i-sirkah.—(*Acidum benzoicum*) جوهر حسن لبه jauhar-i-hasan-labah.—(*Acidum cicericum*) شبنم نخود shabnam-i-nakhúd.—(*Acidum hydrochloricum, Acidum muriaticum*) جوهر نمك jauhar-i-namak.—(*Acidum nitricum impurum*) تيز آب نغره tíz-áb-i-nughrah. —(*Acidum nitricum purum*) تيز آب تيز كرده tíz-áb-i-tíz-kardah, تيز آب دندانه tíz-áb-i-dandánah.—(*Acidum nitro-muriaticum*) تيز آب طلاي tíz-áb-i-tiláí, تيز آب شوره و نمك tíz-áb-i-shúrah va namak, تيز آب فاروق tíz-áb-i-fárúq.—(*Acidum sulphuricum*) تيز آب tíz-áb, عرق گوگرد 'araq-i-gúgird.—(*Acidum tartaricum*) اسيد طرطريكي asíd-i-tartaríkí. (This word has been coined by M. Schlimmer ; Persian druggists commonly, but erroneously, call it جوهر ليمو jauhar-i-límú *or* جوهر تمر jauhar-i-tamr.)—*adj.* ترش turush, تند tund, تيز tíz, دبش dibsh, تلخ talkh, تلخ و شور talkh-u-shúr, حامض hámiz, حمض hamz, درشت durusht, زبان گز zabán-gaz.

Acidifiable, *adj.* قابل ترشي qábil-i-turushí.

Acidification, *subs.* ترشي turushí, تحميض tahmíz.

Acidified, *part.* ترش شده turush-shudah, ترش ساخته turush-sákhtah.

Acidifier, *subs.* ساز ترشي turushí-sáz.

Acidify, *verb trans.* ترش ساختن turush sákhtan, تيز كردن tíz kardan.—*intrans.* ترش شدن turush shudan.

Acidimeter, *subs.* شناس ترشي turushí - shinás, حموضت سنج humúzat-sanj.

Acidity, *subs.* ترشي turushí, تندي tundí, تيزي tízí, تلخي talkhí, حموضت humúzat, درشتي durushtí, مرورت murúrat, زبان گزي zabán-gazí.—(*Acidity of stomach*) حموضت معده humúzat-i-mi'dah, ترشي دل turushí-i-dil.

Acidulate, *verb,* ترش ساختن turush sákhtan, تيز كردن tíz kardan.

Acknowledge, *verb,* معترف شدن mu'tarif shudan ; اقرار نمودن iqrár nimúdan ; اعتراف كردن i'tiráf kardan ; (بر) مقر شدن muqirr shudan (bar), پذيرفتن pazíruftan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), مسلم داشتن musallam dáshtan, منظور داشتن manzúr dáshtan, اذعان نمودن iz'án nimúdan.—(*We acknowledge your superiority*) پيش شما ايواله داريم písh-i-shumá íva'llah dárím (*lit.* We have íva'llah before you. ايواله Arabic compound from اي í, "yea," and واله va'llah, "by God").—(*Instead of acknowledging his faults he complains*) دو قورت و نيمش باقي است dú qúrt va ním-ash báqí ast (*lit.* Two gulps and a half are still due to him).

Acknowledged, *part.* مقرر muqarrar.

Acknowledgment, *subs.* اعتراف i'tiráf, اقرار iqrár.—(*Thanks*) شكر shukr, شكران shukrán, شكرانه shukránah, تشكر tashakkur, حق گذاري haqq-guzárí.—(*Commercial term*) قبض qabz, تمسك tamassuk, رسيد rasíd, تأدي ta,addí, دست خط dast-khat, اعتراف نامه i'tiráf-námah.

Acme, *subs.* منتهي muntahá, نهايت niháyat, سر sar.

Acolyte, *subs.* نوكر كليسيا naukar-i-kalísiyá, خادم كليسيا khádam-i-kalísiyá.

Aconitum ferox, *subs.* بيش bísh.

Aconitum lycoctomum (*Wolfsbane*), *subs.* خانق الذئب khániqu 'z-zíb.

Aconitum napellus (*Monkshood*), *subs.* اقونيطون aqúnítún (European). (The plant is known as تاج الملوك táju 'l-mulúk.)

Acorn, *subs.* بلوط balút, تخمه بلوط tukhmah-i-balút.

Acoustic, *adj.* سمعي sam'í, استماعي istimá'í.

Acoustics, *subs.* علم اصوات 'ilm-i-asvát.

Acquaint, *verb,* آگاه كردن ágáh kardan, اطلاع دادن ittilá' dádan, خبر كردن khabar kardan, تخبير كردن takhbír kardan, اعلام نمودن i'lám nimúdan, اعلان نمودن i'lán nimúdan, آشنا ساختن áshná sákhtan.

Acquaintance, *subs.* (*Friend*) دوست dúst, آشنا áshná, همدم ham-dam, يار yár, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), مصاحب musáhib, دلدار dil-dár, مخلص mukhlis, خير خواه khair-kháh, حبيب habíb (*pl.* احبه ahabbaú), محب muhibb, خليل khalíl, صديق sadíq (*pl.* اصدقه asdiqah), شفيق shafíq, مشفق mushfiq.—(*Intimacy*) دوستي dústí, آشنائي áshná,í, معرفت ma'rifat, صحبت suhbat, مصاحبت musáhabat, همدمي ham-damí, ياري yárí, ربط rabt.—(*Knowledge*) علم 'ilm, دانش dánish, آگاهي ágáhí, دانائي dáná,í, معرفت ma'rifat, فهم fahm, وقوف vuqúf, هنر hunar, شعور shu'úr, سر رشته sar-rishtah, حكمت hikmat, فطانت fatánat.

Acquainted, *part.* (*Aware of*) واقف váqif, آگاه ágáh, مطلع muttali', مستحضر mustahzir, مخبر mukhbir, منتقل muntaqil, ملتفت multafit, خبير khabír, با خبر bá-khabar, خبردار khabar-dár.—(*To be acquainted with—persons*) شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), (به) آشنائي داشتن áshná,í dáshtan (bi), آشنا بودن áshná búdan, دوستي داشتن dústí dáshtan. — (*Things*) دانستن dánistan, واقف شدن váqif shudan, مطلع شدن muttali' shudan.

Acquiesce, *verb,* رضا شدن rizá shudan, راضي شدن rází shudan, رضا مند شدن rizá-mand shudan, رضا مندي rizá-mandí dáshtan, قبول كردن qabúl kardan, تسليم داشتن taslím dáshtan, اسلام آوردن islám ávardan اظهار انقياد نمودن izhár-i-inqiyád nimúdan.

Acquiescence, *subs.* رضا rizá, رضامندي rizá-mandí,

خوشنودي khushnúdí, تسليم taslím, قبوليت qabúlíyat, انقياد inqiyád.

Acquiescent, *adj.* مسلم musallim, تسليم كن taslím-kun.

Acquirable, *adj.* يافتني yáftaní, اكتسابي iktisábí, كسب پذير kasb-pazír, كسبي kasbí, ممكن الحصول mumkinu 'l-husúl.

Acquire, *verb,* حاصل كردن hásil kardan, تحصيل كردن tahsíl kardan, بهم رسانيدن bi-ham rasánídan, اقتنا نمودن iqtiná nimúdan, يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), در يافتن dar-yáftan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), كسب نمودن kasb nimúdan, اكتساب نمودن iktisáb nimúdan, رسيدن rasídan, بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan.—(*To acquire knowledge*) تحصيل علم نمودن tahsíl-i-'ilm nimúdan, كسب معرفت كردن kasb-i-ma'rifat kardan.—(*To acquire strength*) قوت يافتن qúvat yáftan, زور پيدا كردن zúr paidá kardan.

Acquired, *part.* محصل muhassal, محصول mahsúl.—(*To be acquired*) بدست آمدن bi-dast ámadan, بهم رسيدن bi-ham rasídan.

Acquirement, *subs.* تحصيل tahsíl, حاصل hásil, حصول husúl, اقتنا iqtiná, كسب kasb, اكتساب iktisáb.

Acquirer, *subs.* كاسب kásib, مكتسب muktasib.

Acquisition, *subs.* تحصيل tahsíl, حاصل hásil, حصول husúl, اقتنا iqtiná, كسب kasb, اكتساب iktisáb.—(*Advantage*) فائده fáïdah, نفع naf', منفعت manfa'at, سود súd.—(*Scheming for the acquisition of*) جلب jalb.

Acquisitive, *adj.* (*Persons*) مكتسب muktasib.—(*Things*) اكتسابي iktisábí.

Acquisitively, *adv.* از روي اكتساب az-rúy-i-iktisáb.

Acquisitiveness, *subs.* تحصيل tahsíl, اكتساب iktisáb, طمع فطري tam'-i-fatrí.

Acquit, *verb,* ابرا كردن ibrá kardan, رها كردن rihá kardan, رو سفيد ساختن rú safíd sákhtan, عفو كردن 'afv kardan, معذور داشتن ma'zúr dáshtan, بخشيدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), معاف كردن mu'áf kardan, آزاد كردن ázád kardan, تبريه نمودن tabrïah nimúdan.—(*To acquit oneself of an obligation*) خودرا از حق منت خلاص ساختن khud-rá az haqq-i-minnat khalás sákhtan.

Acquittal, *subs.* عفو 'afv, بحل bihil, بخشايش bakhsháyish, مغفرت maghfirat, آمرزش ámurzish, رهائي rihá'í, تبريه tabrïah.

Acquittance, *subs.* (*Commercial term*) قبض qabz, تمسك tamassuk, رسيد rasíd, تأدي ta'addí, دست خط dast-khat, اعتراف نامه i'tiráf-námah.

Acquitted, *part.* معاف mu'áf, مبرا mubarrá, آزاد ázád, آزادي يافته ázádí-yáftah, مستخلص mustakhlas.

Acraze, *verb,* مفتون ساختن maftún sákhtan, شوريده گردانيدن shúrídah gardánídan.

Acre, *subs.* جريب jaríb (*pl.* اجربت ajribat, and جربان jurbán), قفيز qafíz.

Acreage, *subs.* جمله قفيزات jumlah-i-qafízát, كليه اراضي kullíyah-i-arází.

Acrid, *adj.* تند tund, تيز tiz, ترش turush, دبش dibsh, تلخ talkh, تلخ و شور talkh-u-shúr, زبان گز zabán-gaz, حمض hamz, حامض hámiz, درشت durusht.

Acridness, *subs.* تندي tundí, تيزي tízí, ترشي turushí, حموضت humúzat, تلخي talkhí, درشتي durushtí, مرورت murúrat, زبان گزي zabán-gazí.

Acrimonious, *adj.* تيز tíz, تند tund, تلخ talkh.

Acrimoniously, *adv.* بطور تندي bi-taur-i-tundí.

Acrimony, *subs.* تيزي tízí, تندي tundí, تلخي talkhí, حدت hiddat, خشونت khushúnat, عبوست 'ubúsat.

Acrobat, *subs.* بازيگر bází-gar, تماشا گر tamáshá-gar, بند باز band-báz.

Acrobatic, *adj.* بازيگري bází-garí, تماشا گري tamáshá-garí, لعبتي la'batí, لهوي lahví.

Acrogenous, *adj.* بر سر رسته bar-sar-rustah, بر نقطه فراهم آمده bar-nuqtah-faráham-ámadah.

Acromion, *subs.* (*Anatomical term*) قلت الكتف qul-latu 'l-katif.

Acropolis, *subs.* قلعه qal'ah, ارگ arg.

Acrospire, *subs.* (*Botanical term*) تنجه tanjah, شاخه shákhah, شطا shatá.

Across, *adv. and prep.* عبور 'ubúr, روي rúy, از روي az rúy, اتا utá (corruption of آنتا án-tá), آنطرف án taraf, آن سر án sar, از سر بسر az sar bi-sar.

Acrostic, *subs.* موشح muvashshah.

Acrostically, *adv.* موشحاً muvashshahan.

Act, *subs.* عمل 'amal, كار kár, كردار kirdár, فعل fi'l (*pl.* افعال af'ál), وضع vaza' (*pl.* اوضاع auzá'), حركت harakat.—(*Theatrical term*) پرده pardah, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).—(*Literary term*) فصل fasl (*pl.* فصول fusúl).

Act, *verb,* كردن kardan, كار كردن kár kardan, عمل كردن 'amal kardan, فعل نمودن fi'l nimúdan, حركت كردن harakat kardan.—(*Behave*) سلوك نمودن sulúk nimúdan, رفتار كردن ráftár kardan, عمل نمودن 'amal nimúdan, حركت كردن harakat kardan, عادت نمودن 'ádat nimúdan.—(*Theatrical term*) بازي كردن bází kardan.—(*In religious plays*) شبيه در آوردن shabíh dar-ávardan. — (*Like machinery*) كار كردن kár kardan.—(*Like medicine*) كار كردن kár kardan.—(*How many times have your bowels acted?*) چند بار اطلاق شده است chand bár itláq shudah ast? چند بار كاركرده است chand bár kár kardah ast.—(*He acts the king*) پادشاهي ميكند pádisháhí mí-kunad.

Acting, *subs.* عمل ‘amal, فعل fi‘l.—(*Theatrical*) بازي bází, بازي گري bází-garí.

Action, *subs.* (*Deed*) کار kár, عمل ‘amal, کردار kirdár, فعل fi‘l (*pl.* افعال af‘ál), وضع vaza‘ (*pl.* اوضاع auzá‘), حرکت harakat.—(*Legal term*) مرافعه muráfa‘ah, دعويٰ da‘vá (*pl.* دعاوي da‘áví).—(*Military term*) جنگ jang, حرب harb.—(*To prepare for action*) حاضر جنگ شدن házir-i-jang shudan.—(*Of a horse*) حرکت harakat, رفتار raftár.—(*Through the action of*) در سر dar-sar.

Actionable, *adj.* مجرم mujrim, سزاوار محاکمه sazávár-i-muhákamah, مستوجب قضا mustaujib-i-qazá.

Active, *adj.* (*Alert*), چابک chábuk, چالاک chálák, زرنگ zaring, شاطر shátir, چست chust, سبک sabuk, تیز دست tíz-dast, تر دست tar-dast, سبک بار sabuk-bár.—(*Efficacious*) مؤثم müassir, کار گر kár-gar.—(*Grammatical term*) معلوم ma‘lúm, متعدي muta‘addí.—(*To be active*) چالاک بودن chálák búdan, تحرک نمودن taharruk nimúdan.

Actively, *adv.* بچالاکي bi-chálákí, بچستي bi-chustí, بزرنگي bi-zaringí.

Activity, *subs.* چالاکي chálákí, چابکي chábukí, زرنگي zaringí, تیز دستي tíz-dastí, تر دستي tar-dastí, سبکي sabukí, سبکباري sabuk-bárí, خفت khiffat, چستي chustí.

Actor, *subs.* عامل ‘ámil, فاعل fá‘il.—(*Theatrical*) مقلد muqallid, بازيگر bází-gar, تقليد چي taqlíd-chí.

Actress, *subs.* مقلده muqallidah, زن بازيگر zan-i-bází-gar, تقليد چي taqlíd-chí.

Actual, *adj.* معنوي ma‘naví, عيني ‘ainí, حقيقي haqíqí, فعلي fi‘lí, حاليه háliyah, لاحق láhiq.

Actuality, *subs.* فعليت fi‘líyat, واقعيت váqi‘íyat, معنويت ma‘navíyat.

Actually, *adv.* فعلاً fi‘lan, بالفعل bi ’l-fi‘l, في الواقع fi ’l-váqi‘, في نفس الامر fí-nafsi ’l-amr, بالمعني bi ’l-ma‘ní.

Actuarial, *adj.* حساب گري hisáb-garí.

Actuary, *subs.* حساب گر hisáb-gar, محاسب muhásib.

Actuate, *verb,* حرکت دادن harakat dádan, تحريک نمودن tahrík nimúdan, منفعل ساختن munfa‘il sákhtan.

Actuated, *part.* متحرک mutaharrik, منفعل munfa‘il.

Acumen, *subs.* زرنگي zaringí, زيرکي zírakí, عقل ‘aql, تيز فهمي tíz-fahmí, دانائي dáná,í, چابکي chábukí, چستي chustí, گربزي gurbuzí, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراک idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma‘rifat, کفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, هنر مندي hunar-mandí, زکاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti‘dád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, کياست kiyásat.

Acuminate, *adj.* تيز tíz, با حدت bá-hiddat.

Acumination, *subs.* تيزي tizí, حدت hiddat.

Acute, *adj.* زرنگ zaring, زيرک zírak, چابک chábuk, چست chust, کرم کار kirm-i-kár, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, عاقل ‘áqil, قابل qábil, دانا dáná, واقف váqif, ظريف zaríf, مستبصر mustabsir, مستعد mustaid, گربز gurbuz, هنر مند hunar-mand, هوشمند húsh-mand.—(*Severe*) سخت sakht, درشت durusht, شديد shadíd.

Acutely, *adv.* بزيرکي bi-zírakí, بزرنگي bi-zaringí, بگربزي bi-gurbuzí.—(*Severely*) بسختي bi-sakhtí, بدرشتي bi-durushtí, با شدت bá-shiddat.

Acuteness, *subs.* زرنگي zaringí, زيرکي zírakí, عقل ‘aql, تيز فهمي tíz-fahmí, دانائي dáná,í, چابکي chábukí, چستي chustí, گربزي gurbuzí, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراک idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma‘rifat, هنر مندي hunar-mandí, ذهن zihn, هنر hunar, کفايت kifáyat, زکاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti‘dád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, کياست kiyásat.—(*Severity*) سختي sakhtí, حدت hiddat, درشتي durushtí, شدت shiddat.

Ad hoc, *adv.* مخصوصاً makhsúsan.

Adage, *subs.* مثل masal, مثال misál (*pl.* امثال imsál), تمثيل tamsíl, حديث hadís.

Adagio, *adv.* زير zír, آهسته áhistah.

Adamant, *subs.* الماس almás, سامور sámúr.

Adamantean, *adj.* الماس وش almás-vash.

Adamantine, *adj.* سخت sakht, صلب sulb.

Adam's-apple, *subs.* سيب حضرت آدم síb-i-hazrat-i-ádam, بر آمدگي گلو bar ámadagí-i-gulú.

Adapt, *verb,* منسوب کردن mansúb kardan, موافق نمودن muváfiq nimúdan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند pai-vand), ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), درست کردن durust kardan, تسويه نمودن tasviyah nimúdan, ترتيب دادن tartíb dádan, انتظام دادن intizám dádan, تطبيق نمودن tatbíq nimúdan, توفيق بخشيدن taufíq bakhshídan, انجام دادن anjám dádan, برابر ساختن barábar sákhtan.—(*To adapt oneself*) طبعيت کردن taba‘íyat kardan, سازش کردن sázish kardan, متابعت نمودن mutába‘at nimúdan, وفق کردن vafq kardan.

Adaptation, *subs.* ترتيب tartíb, توفيق taufíq, مناسبت munásabat, شايستگي sháyistagí, سزاواري sazávárí, موافقت muváfaqat.

Adapted, *adj.* با محل bá-mahall, بجا bi-já, مناسب munásib, سزاوار sazávár, لائق láïq, شايسته sháyistah, موافق muváfiq, قابل qábil.

Add, *verb,* (*Cast up figures*) جمع زدن jam‘ zadan, جمله

کردن jumlah kardan, کردن حساب hisáb kardan.—(*Increase*) علاوه نمودن ‘alávah nimúdan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), کردن زیاده ziyádah kardan, الحاق ساختن ilháq sákhtan.—(*As applied to speaking*) علاوه کردن ‘alávah kardan.

Added, *part.* ملحق mulhaq, مضموم mazmúm, منضم munzamm, مضاف muzáf.—(*Added to this*) علاوه بر ‘alávah bar ín, اضافه بر این izáfah bar ín.—(*Added to that*) علاوه بر آن ‘alávah bar án, اضافه بر آن izáfah bar án.

Addendum, *subs.* الحاق ilháq, وصل vasl, ضمیمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), ذیل zail (*pl.* اذیال azyál).

Adder, *subs.* مار már, افعي af‘í (*pl.* افاعي afá‘í).—(*Deaf adder*) صاغر مار sághir-már.

Addict, *verb,* معتاد کردن mu‘tád kardan, عادت دادن ‘ádat dádan, آموخته ساختن ámúkhtah sákhtan.

Addicted, *part.* معتاد mu‘tád, منهمك munhamik.—(*To be addicted*) عادت گرفتن *or* کردن ‘ádat giriftan *or* kardan, خو گرفتن khú giriftan.—(*To be addicted to evil*) بد کردار شدن bad-kirdár shudan, ببد عادت کردن bi-bad ‘ádat kardan.—(*To be addicted to wine*) باده پرست شدن bádah-parast shudan.

Addictedness, *subs.* آموختگي ámúkhtagí, انهماك inhimák, معتاد mu‘tád, عادت ‘ádat, خو khú.

Addition, *subs.* (*Increase*) اضافت izáfat, ضمیمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), الحاق ilháq, ازدیاد izdiyád, علاوه ‘alávah, افزایش afzáyish, فزایش fazáyish, ترقي taraqqí, تفاوت tafávut, افزود afzúd, انضمام inzimám, افزوني afzúní, فزوني fuzúní, زیاد ziyád, زیاده ziyádah.—(*In arithmetic*) جمع jam‘, جمله jumlah, حساب الجمل hisábu ’l-jumal.—(*Addendum*) الحاق ilháq, وصل vasl, ضمیمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), ذیل zail (*pl.* اذیال azyál).—(*In addition*) زیادتر ziyád-tar.—(*In addition to*) بانضمام bi-inzimám, علاوه بر ‘alávah bar.—(*In addition to this*) علاوه بر این ‘alávah bar ín, اضافه بر این izáfah bar ín.—(*In addition to that*) علاوه بر آن ‘alávah bar án, اضافه بر آن izáfah bar án.

Additional, *adj.* ضمیم zamím, ضمیمه zamímah, منضم munzamm, علاوه ‘alávah, مزید mazíd, افزون afzún, زائد záïd.

Additionally, *adv.* بطور زیاده bi-taur-i-ziyádah.

Addle, *subs.* لق laq, ضائع záï‘, فاسد fásid.

Addle, *verb,* گندیدن gandídan, ضائع ساختن záï‘ sákhtan, فاسد نمودن fásid nimúdan.—(*To be addled*) لق شدن laq shudan, ضائع شدن záï‘ shudan, فاسد شدن fásid shudan.

Addle-headed, *adj.* بیدماغ bí-dimágh, فاسد دماغ fásid-dimágh.

Address, *subs.* (*of a letter*) سر خط sar-khat, سر نامه sar-námah, سر نوشت sar-nivisht, نام و مقام nám-u-maqam, نام و نشان nám-u-nishán.—(*Air, deportment*) وجه vajh, وضع vaz‘ (*pl.* اوضاع auzá‘), رخساره rukh-sarah, چهره chihrah, سیما símá, روي rúy.—(*Speech*) خطاب khitáb, خطبه khutbah, نطق nutq.—(*To deliver an address*) خطابه نمودن khitábah nimúdan.—(*Memorial*) عرض حال ‘arz-i-hál, عرضداشت ‘arz-dásht, عارضه ‘árizah, عریضه ‘arízah, تقریر taqrír, بیان حال bayán-i-hál.—(*Of house, &c.*) نشان nishán.—(*Ability*) زرنگي zaringí, هنر hunar, معرفت ma‘rifat, کفایت kifáyat, استعداد isti‘dád, لیاقت liyáqat, عقل ‘aql, قابلیت qábilíyat, حیثیت haisíyat, در یافت dar-yáft, فراست firásat, ادراك idrák, ذهن zihn, اهلیت ahlíyat.

Address, *verb,* گفتن guftan (*rt.* گو gú *and* گوي gúy), خطاب کردن khitáb kardan, مخاطبه نمودن mukhátabah nimúdan, حرف زدن harf zadan.—(*To address a letter*) نوشتن nivishtan (*rt.* نویس nivís), عنوان خط کردن ‘unván-i-khat kardan, معنون ساختن mu‘anvan sákhtan, سر کاغذ نوشتن sar-i-kághaz nivishtan, سر نامه نوشتن sar-námah nivishtan.

Addresses, *subs.* (*of a lover*) نوازش navázish.

Adduce, *verb,* اظهار داشتن izhár dáshtan, دلیل آوردن dalíl ávardan, استدلال نمودن istidlál nimúdan.

Adducent, *adj.* مظهر muzhir.

Adducible, *adj.* قابل اظهار qábil-i-izhár.

Adductive, *adj.* مدل mudil.

Adenites (*King's-evil*), *subs.* دا لملوك dáu ’l-mulúk, سراجه surájah, خنازیر khanázír.

Adenology, *subs.* (*Medical term*) علم غدود ‘ilm-i-ghudúd, غده شناسي ghuddah-shinásí.

Adept, *subs.* علامه ‘allámah, فطن fatin, فطانت مند fatánat-mand.—*adj.* زرنگ zaring, عاقل ‘áqil, زیرك zírak, قابل qábil, دانا dáná, گربز gurbuz, واقف váqif, ظریف zaríf, ماهر máhir, مستبصر mustabsir, تیز فهم tíz-fahm, مستعد musta‘idd, کرم کار kirm-i-kár.

Adequacy, *subs.* کفایت kifáyat, اکتفا iktifá, موافقت muváfaqat, قابلیت qábilíyat, لیاقت liyáqat, مناسبت munásabat, شایستگي sháyistagí.

Adequate, *adj.* کافي káfí, قابل qábil, لائق láïq, موافق muváfiq, مناسب munásib, شایسته sháyistah.

Adequately, *adv.* لائقانه laïqánah, بطور کفایت bi-taur-i-kifáyat, از روي قابلیت az rúy-i-qábilíyat.

Adhere, *verb,* چسبیدن chasbídan, ملصق شدن mulsaq shudan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), تعلق گرفتن ta‘alluq giriftan.

Adhered, *part.* چسبیده chasbídah, ملصق mulsaq.

Adherence, *subs.* (*Persons*) طرفداري taraf-dárí, جانب داري jánib-dárí, لزوم luzúm.—(*Things*) پیوستگي paivastagí, پیوست paivast, پیوند paivand, لصوق lusúq,

چسبيدگي chasbídagí, مواصلت muvásalat, اضمام iz-mám, التحاق iltiháq, التصاق iltisáq.

Adherent, *subs.* طرفدار taraf-dár, جانب jánib-dár, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), همپشت ham-pusht, بسته bastah, تابع tábi', پيرو pay-rav.—*adj.* چسبان chas-bán, لزج lazij, ملتزق multaziq, ملتصق multasiq, متصل muttasil, ملتزم multazim, معتقد mu'taqid.

Adherently, *adv.* بطور چسبندگي bi-taur-i-chasbandagí, ملتزمانه multazimánah.

Adhesion, *subs.* (*Persons*) طرفداري taraf-dárí, جانب داري jánib-dárí, لزوم luzúm. —(*Things*) پيوستگي pai-vastagí, پيوست paivast, پيوند paivand, لصوق lusúq, چسبيدگي chasbídagí, مواصلت muvásalat, اضمام izmám, التحاق iltiháq, التصاق iltisáq.

Adhesive, *adj.* چسبنده chasbandah, چسبان chasbán, چسبناك chasb-nák, ملتزق multaziq, ملتصق multasiq, متصل muttasil, لزج lazij.

Adhesively, *adv.* بطور چسبندگي bi-taur-i-chasbandagí, ملتزمانه multazimánah.

Adhesiveness, *subs.* پيوستگي paivastagí, پيوست pai-vast, پيوند paivand, لصوق lusúq, چسبيدگي chasbí-dagí, مواصلت muvásalat, اضمام izmám, التحاق iltiháq, التصاق iltisáq.

Adianthum capelli veneris (*Maidenhair*), *subs.* پير سياوشان pír-i-siyávashán.

Adieu, *subs.* وداع vidá', بدرود bidrúd.—(*Mode of address*) باقي السلام báqíu 's-salám, خدا حافظ khudá háfiz, مرحمت شما كم نشود marhamat-i-shumá kam na-shavad, لطف شما زياد lutf-i-shumá ziyád, بسلامت باش bi-salámat básh.—(*To bid adieu*) وداع نمودن vidá' nimúdan, بدرود كردن bidrúd kardan, بترك گفتن bi-tark guftan, مرخص شدن murakhkhas shudan, خدا حافظ كردن khudá-háfiz kardan, حليت كردن hallí-yat kardan, توديع نمودن taudí' nimúdan, موادعت كردن muváda'at kardan.

Ad infinitum, *adv.* الي غير النهايت ilá ghairi 'n-niháyat.

Ad interim, *adv.* در اثنا dar asná.

Adit, *subs.* مدخل معدن madkhal-i-ma'dan, طريق افقي taríq-i-ufuqí.

Adjacency, *subs.* نزديكي nazdíkí, قرابت qarábat, قرب qrub, مقاربت muqárabat, تقريب taqríb, اتصال ittisál, همسايگي ham-sáyagí, جوار javár, موارقت muváraqat.

Adjacent, *adj.* متصل muttasil, مجاور mujávir, در شرف dar sharaf, قريب qaríb, پهلوي pahlúy, در جنب dar jamb, نزديك nazdík, نزد nazd, مقارب muqárib, مشرف mushrif, موارق muvárig, مكاسر mukásir.

Adject, *verb,* ضم كردن zamm kardan, منضم ساختن munzamm sákhtan, بهم نهادن bi-ham nihádan.

Adjectival, *adj.* صفتي sifatí, نعتي na'tí, وصفي vasfí.

Adjective, *subs.* صفت sifat, اسم صفت ism-i-sifat, وصف vasf, نعت na't, كيفيت kaifíyat.

Adjectively, *adv.* بطور صفت bi-taur-i-sifat, بطور اسم صفت bi-taur-i-ism-i-sifat, بطور وصف bi-taur-i-vasf, بطور نعت bi-taur-i-na't.

Adjoin, *verb trans.* متصل ساختن muttasil sákhtan, اتصال دادن ittisál dádan, پيوند دادن paivand dádan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), پيوسته كردن paivastah kardan. — *intrans.* متصل شدن muttasil shudan, پيوستگي داشتن paivastagí dáshtan, لحوق داشتن luhúq dáshtan.

Adjoined, *part.* موصول mausúl, منضم munzamm.

Adjoining, *subs.* اتصال ittisál.—*adj.* متصل muttasil, مجاور mujávir, در شرف dar sharaf, قريب qaríb, پهلوي pahlúy, در جنب dar jamb, نزديك nazdík, نزد nazd, مقارب muqárib, مشرف mushrif, موارق muvárig, مكاسر mukásir.

Adjourn, *verb trans.* موقوف كردن mauqúf kardan, بتأخير انداختن bi-täkhír andákhtan, تأخير نمودن täkhír nimúdan, بر خاستن bar-khástan, مهلت دادن muhlat dádan, امهال كردن imhál kardan, عقب انداختن 'aqib andákhtan, تعويق نمودن ta'víq nimúdan, تأجيل نمودن täjíl nimúdan.—*intrans.* تعطيل نمودن ta'tíl nimúdan, موقوف شدن mauqúf shudan.

Adjourned, *part.* موقوف mauqúf, مؤخر müakhkhar, معوق mu'avvaq, مؤجل müajjal.

Adjournment, *subs.* مهلت muhlat, تعطيل ta'tíl, موقوفي mauqúfí, تأخير täkhír, تأجيل täjíl, بر خاست bar-khást, امهال imhál, تعويق ta'víq.

Adjudge, *verb,* فيصل كردن faisal kardan, انفصال دادن infisál dádan, فتوي دادن fatvá dádan, حكم كردن hukm kardan.

Adjudicate, *verb,* فيصل كردن faisal kardan, انفصال دادن infisál dádan, فتوي دادن fatvá dádan, حكم كردن hukm kardan.

Adjudication, *subs.* انفصال infisál, فيصل faisal, محاكمه muhákamah.

Adjunct, *subs.* ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), الحاق ilháq, وصل vasl.—*adj.* ملحق mulhaq, منضم munzamm, موصول mausúl, متصل muttasil, لاحق láhiq.

Adjunctive, *adj.* ملحق mulhaq, منضم munzamm, موصول mausúl, متصل muttasil, لاحق láhiq.

Adjunctively, *adv.* متصلاً muttasilan.

Adjuration, *subs.* سوگند saugand, قسم qasam, يمين yamín, حلف half.

Adjure, *verb,* سوگند دادن saugand dádan, قسم دادن qasam dádan, تحليف كردن tahlíf kardan.

Adjust, *verb,* تسويه نمودن tasviyah nimúdan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), موافق نمودن muváfiq nimúdan,

ترتیب دادن tartíb dádan, برابر ساختن barábar sákhtan, انتظام دادن intizám dádan, نظم کردن nazm kardan, درست کردن durust kardan, انجام دادن anjám dádan, بنا کردن biná kardan, نهادن nihádan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), پرداخت کردن pardákht kardan, تطبیق نمودن tatbíq nimúdan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), منسوب کردن mansúb kardan, پیراستن pírástan (*rt.* پیراي piráy), معین کردن mu'ayyan kardan.—(*Reconcile*) مصالحه دادن musálahah dádan, اصلاح کردن isláh kardan.

Adjustable, *adj.* قابل تسویه qábil-i-tasviyah.

Adjusted, *part.* منظوم manzúm, مرتب murattab.

Adjuster, *subs.* مرتب murattib, نظم دهنده nazm-dihandah.

Adjusting, *subs.* تسویه tasviyah, تطبیق tatbíq.

Adjustment, *subs.* اصلاح isláh, نظم nazm, ترتیب tartíb, انتظام intizám, آراستگي árástagí, تسویه tasviyah, تطبیق tatbíq.

Adjutancy, *subs.* یاوري yávarí, مرتبه یاور martabah-i-yávar.

Adjutant, *subs.* یاور yávar, دستگیر dast-gír, مدد گار madad-gár, دستیار dast-yár, پشت pusht, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, مساعد musá'id, معین mu'ín, معاون mu'ávin.—(*Military term*) آجودان ájúdán (European), یاور yávar.—(*Adjutant-General*) آجودان باشي ájúdán-báshí.

Adjutor, *subs.* یاور yávar, دستگیر dast-gír, مدد گار madad-gár, دستیار dast-yár, پشت pusht, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, مساعد musá'id, معین mu'ín, معاون mu'ávin.

Adjuvant, *subs.* یاور yávar, دستگیر dast-gír, مدد گار madad-gár, دستیار dast-yár, پشت pusht, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, مساعد musá'id, معین mu'ín, معاون mu'ávin.—*adj.* ممد mumidd, کار آمد kár-ámad, کمك حال kumak-i-hál, نصرت بخش nasrat-bakhsh, مدد رسان madad-rasán.

Ad libitum, *adv.* بطور آزادگي bi-taur-i-ázádagí.

Admeasure, *verb,* پیمودن paimúdan (*rt.* پیماي paimáy), اندازه کردن andázah kardan.

Admeasurement, *subs.* اندازه andázah, تقدیر taqdír.

Admeasurer, *subs.* اندازه کننده andázah-kunandah.

Admensuration, *subs.* اندازه andázah, تقدیر taqdír.

Administer, *verb,* اداره کردن idárah kardan, حکومت کردن hukúmat kardan, حکمراني کردن hukm-rání kardan, ضبط نمودن zabt nimúdan, اعمال نمودن i'mál nimúdan, سیاست نمودن siyásat nimúdan, تدبیر کردن tadbír kardan, فرمان روائي کردن farmán-ravá,í kardan, بضبط و ربط امور پرداختن bi-zabt va rabt-i-amúr pardákhtan.—(*Give*) دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشیدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy).—(*Legal term*) بوصیت پرداختن bi-vasíyat pardákhtan, کار وصي کردن kár-i-vasí kardan.

Administerial, *adj.* تدبیري tadbírí, حکومتي hukúmatí.

Administration, *subs.* اداره idárah, حکومت hukúmat, حکمراني hukm-rání, داد گري dád-garí, سیاست siyásat, نظارت nazárat, ایالت iyálat, تدبیر tadbír, ضبط zabt, رئاست rïásat.—(*Body of men*) دائره dáïrah.—(*To give over administration*) دخیل کردن dakhíl kardan.

Administrative, *adj.* ملکي mulkí, ضبطي zabtí, حکومتي hukúmatí. — (*Administrative autonomy*) استقلال نظمي istiqlál-i-nazmí.

Administrator, *subs.* مختار mukhtár, مالك málik, مدیر mudír, مدبر mudabbir, ناظم názim, حاکم hákim, قهرمان qahrimán.—(*To a will*) وصي vasí (*pl.* اوصیا ausiyá).

Administratorship, *subs.* مدبري mudabbirí.

Administratrix, *subs.* وصیه vasiyah, زن وصي zan-i-vasí.

Admirable, *adj.* خوب khub, عجیب 'ajíb, قشنگ qashang, نادر nádir, غریب gharíb, معجب mu'ajjab, رعنا ra'ná, جلیل jalíl, نیك ník, نیکو níkú.—*interj.* زهي zihí, واه váh, آفرین áfirín, شاهباش sháhbásh, مرحبا marhabá.

Admirableness, *subs.* خوبي khubí, حسن husn, نیکي níkí, نیکوئي níkú,í, قشنگي qashangí.

Admirably, *adv.* بطور عجیب bi-taur-i-'ajíb, نادراً nádiran, عجیبانه 'ajíbánah.

Admiral, *subs.* دریا بیگي daryá-begí, امیر البحر amíru 'l-bahr, حاکم دریا hákim-i-daryá, ادمیرال admírál (European), امیرال amírál (European). — (*Rear-Admiral*) ریاله ríálah (European).

Admiralship, *subs.* منصب امیرالي mansab-i-amírálí.

Admiralty, *subs.* اداره واپورها idárah-i-vápúrhá, اداره جهازات idárah-i-jaházát.—(*First Lord of the Admiralty*) وزیر بحریه vazír-i-bahriyah.

Admiration, *subs.* (*Amazement*) عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, حیرت hairat, حیراني hairání, تحیر tahayyur, آشفتگي áshuftagí, سر گرداني sar-gardání, دمبستگي dam-bastagí, شگفت shigift.—(*Approbation*) تحسین tahsín, آفرین áfirín, قبول qabúl, پسند pasand.—(*Self-admiration*) خود پرستي khud-parastí, خود پسندي khud-pasandí.

Admire, *verb trans.* پسندیدن pasandídan, شگفت داشتن shigift dáshtan, نیکو داشتن níkú dáshtan, تعجب کردن ta'ajjub kardan, دوست داشتن dúst dáshtan, میل داشتن mail dáshtan, مائل بودن máïl búdan, تحسین کردن tahsín kardan. — *intrans.* نظر محبت داشتن nazar-i-mahabbat dáshtan.—(*Love*) مودت کردن mavaddat kardan, عاشق شدن 'áshiq shudan, محبت داشتن mahabbat dáshtan.

Admired, *part.* محبوب mahbúb, معشوق ma'shúq.
Admirer, *subs.* عاشق 'áshiq, محب muhibb.
Admiringly, *adv.* با تعجب bá-ta'ajjub, با عجب bá-'ajab, با اظهار محبت bá-izhár-i-mahabbat.
Admissibility, *subs.* احتمال ihtimál, استجازه istijázah.
Admissible, *adj.* محتمل muhtamil, مجاز mujáz, روا ravá, مجوز mujavvaz, جواز javáz, جائز jáïz, حلال halál, مأذون mäzún.
Admission, *subs.* (*Entrance*) دخل dakhl, اذن izn, اذن دخول izn-i-dukhúl, در آمد dar-ámad. — (*Confession*) اقرار iqrár, اعتراف i'tiráf, اذعان iz'án.— (*Term of logic*) اذعان iz'án, تسليم taslím.
Admit, *verb,* (*Let in*) دخول دادن dukhúl dádan, ادخال نمودن iddikhál nimúdan, بار دادن bár-dádan.—(*Confess*) اقرار نمودن iqrár nimúdan, اعتراف نمودن i'tiráf nimúdan, معترف شدن mu'tarif shudan, مسلم داشتن musallam dáshtan, اذعان نمودن iz'án nimúdan, مقر (بر) شدن muqirr shudan (bar), شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), پذيرفتن pazíruftan (*rt.* پذيراي pazíráy), منظور کردن manzúr kardan.—(*Allow*) اجابت نمودن ijábat nimúdan, اجازت دادن ijázat dádan, رخصت نمودن rukhsat nimúdan, دستور دادن dastúr dádan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), وا گذاشتن vá-guzáshtan, دادن dádan (*rt.* ده dih), اذن دادن izn dádan, فرصت دادن fursat dádan, هشتن hishtan (*rt.* هل hil).—(*He will not admit it*) جر ميزند jir mízanad.—(*This does not admit of negligence*) در اين کار اهمال جائز نيست dar ín kár ihmál jáïz níst.
Admittance, *subs.* اذن izn, اذن دخول izn-i-dukhúl, دخل dakhl, در آمد dar-ámad.
Admitted, *part.* (*Accepted*) مقبول maqbúl, پذيرفته pazíruftah, منظور manzúr.—(*Allowed*) جواز javáz, جائز jáïz, مجاز mujáz, مجوز mujavvaz, روا ravá, حلال halál. —(*Term used in argument*) مسلم musallam.
Admix, *verb,* آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), آميزش ámízish kardan, مخلوط کردن makhlút kardan, در هم نمودن dar-ham nimúdan, ممزوج ساختن mamzúj sákhtan.
Admixed, *part.* ممزوج mamzúj, مخلوط makhlút, آميخته ámíkhtah.
Admixture, *subs.* آميزش ámízish, امتزاج imtizáj, مزاج mizáj.
Admonish, *verb,* نصيحت کردن nasíhat kardan, وعظ کردن va'z kardan, پند دادن pand dádan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, متذکر ساختن mutazakkir sákhtan, تذکير نمودن tazkír nimúdan.
Admonished, *part.* متذکر mutazakkir.
Admonisher, *subs.* مذکر muzakkir, ناصح násih, واعظ vá'iz, مشير mushír, مشاور mushávir, اهل مشورت ahl-i-mashvarat, لله lalah.

Admonition, *subs.* نصيحت nasíhat (*pl.* نصائح nasáïh), مناصحت munásahat, پند pand, وعظ va'z, موعظه mau-'izah (*pl.* مواعظ mavá'iz), تنبيه tambíh, زعم za'm mashvarat, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), مصلحت maslahat, اندرز andarz, صلاح saláh, ذکر zikr, تذکير tazkír, رأي räí.
Admonitive, *adj.* نصيحت آميز nasíhat-ámíz, مصلحت آميز maslahat-ámíz.
Admonitor, *subs.* ناصح násih, مذکر muzakkir, مشير mushír, واعظ vá'iz.
Admonitory, *adj.* نصيحت آميز nasíhat-ámíz, مصلحت آميز maslahat-ámíz.
Ado, *subs.* (*Trouble*) محنت mihnat (*pl.* محن mihan), مشقت mashaqqat, رنج ranj, پريشاني parísháni.— (*Bustle*) شاط و شوط shát-u-shut, شات و شد shát-u-shud, تك و پو tak-u-pú, گير و دار gír-u-dár, غوغا ghaughá, غلغل ghulghul, هنگامه hangámah, غريو gharív.—(*Without further ado*) بيحرف bí-harf. — (*Without much ado*) بيزحمت bí-zahmat. آسان ásán,
Adolescence, *subs.* بلوغ bulúgh, سن بلوغ sinn-i-bulúgh, بلوغت bulúghat, بلوغيت bulúghíyat, جواني javání, امردي amradí, طفوليت tufúlíyat, صباوت sabávat, فتوت futúvat, کهولت kahúlat, استوا istivá.
Adolescent, *adj.* جوان javán, امرد amrad, صبي sabí, فتي fatá.
Adopt, *verb,* گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), پيش گرفتن písh giriftan, پيروي کردن pay-raví kardan, اختيار کردن ikhtiyár kardan, اتخاذ نمودن ittikház nimúdan.— (*Child, &c.*) بفرزندي گرفتن bi-farzandí giriftan, پسر گرفتن pisar giriftan, فرزند خواندن farzand khándan.
Adopted, *part.* گرفته giriftah, مختار mukhtár.— (*Adopted child*) پسر خوانده pisar-khándah, دعي da'í.
Adoption, *subs.* اختيار ikhtiyár, انتخاب intikháb.— (*Child*) پسر خواندگي pisar-khándagí, تبني tabannú, فرزندي farzandí.
Adoptive, *adj.* منتخب muntakhib, متبني mutabannú.
Adorable, *adj.* دلپذير dil-pazír, دلپسند dil-pasand, دلکش dil-kash, دلبر bil-bar, محبوب mahbúb, ستوده sitúdah, حميد hamíd, فرخنده farkhundah, خجسته khujistah.
Adorableness, *subs.* ستودگي sitúdagí, محمدت mahmadat, لياقت liyáqat, فرخندگي farkhundagí, خجستگي khujistagí.
Adorably, *adv.* بطور ستودگي bi-taur-i-sitúdagí, از روي محمدت az rúy-i-mahmadat.
Adoration, *subs.* پرستش parastish, پرستاري parastárí, عبادت 'ibádat, سجده sajdah.—(*Love*) محبت mahabbat, مودت mavaddat, عشق 'ishq.
Adore, *verb,* پرستيدن parastídan, پرستش کردن parastish kardan, عبادت کردن 'ibádat kardan, سجده نمودن

sajdah nimúdan.—(*Love*) محبت نمودن mahabbat nimúdan, مودت کردن mavaddat kardan, عاشق شدن 'áshiq shudan.

Adored, *part.* (*Worshipped*) معبود ma'búd.—(*Loved*) محبوب mahbúb, معشوق ma'shúq.

Adorer, *subs.* (*Worshipper*) پرستنده parastandah, عابد 'ábid, ساجد sájid.—(*Lover*) عاشق 'áshiq, محب muhibb.

Adorn, *verb,* آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرایش کردن *or* دادن áráyish kardan *or* dádan, پیرامتن pírástan (*rt.* پیراي píráy), زینت دادن zínat dádan, تزیین نمودن tazyín nimúdan, توشیح نمودن taushíh nimúdan, زیب زیب zíb dádan, طرازیدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.

Adorned, *part.* آراسته árástah پیراسته pírástah, مزین muzayyan, متزین mutazayyin, محلي muhallá, متحلي mutahallá, متجمل mutajammil, زینت ور zínat-var, منقش munaqqash.

Adorning, *subs.* توشیح taushíh, تزیین tazyín, تجمیل tajmíl.

Adornment, *subs.* آرایش áráyish, پیرایش píráyish, آراي áráí, آراستگي árástagí, زیبندگي zíbandagí, زینت zínat, زیب zíb, زیور zívar, تجمیل tajmíl.

Adown, *adv.* پائن páïn, روي پائن rúy-i-páïn.

Ad referendum, *adv.* حتي الرجوع hatta 'r-rujú'.

Adrift, *adv.* (*On water*) جاري járí.—(*In air*) آواره ávárah.—(*In mind*) آواره ávárah, دیوانه dívánah, مجنون majnún, جنوني junúní, دلي dillí.

Adroit, *adj.* زرنگ zaring, قابل qábil, قادر qádir, چست chust, دست باز dast-báz, چالاك دست chálák-dast, چیره دست chírah-dast, تیز دست tíz-dast, سر دست sar-dast, شرق دست shirq-dast, چابك دست chábuk-dast, سریع sarí', کرم کار kirm-i-kár.

Adroitly, *adv.* سریعاً sarí'an, بچستي bi-chustí, قابلانه qábilánah, قادرانه qádiránah, دانسته dánistah.

Adroitness, *subs.* (*Dexterity*) چستي chustí, چالاکي chálákí, دست بازي dast-bází, چالاك دستي chálák-dastí, چیره دستي chírah-dastí, تیز دستي tíz-dastí, سر دستي sar-dastí, شرق دستي shirq-dastí, چابك دستي chábuk-dastí, سرعت sur'at.—(*Ability*) زرنگي zaringí, زیرکي zírakí, عقل 'aql, قابلیت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهلیت ahlíyat, معرفت ma'rifat, کفایت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زکاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لیاقت liyáqat, تفهم tafahhum, کیاست kiyásat, هیثیت haisíyat, در یافت dar-yáft, فضل fazl (*pl.* فضول fuzúl).

Adry, *adv.* خشك khushk, لب خشك khuskh-lab, لب خشك lab-khushk, تشنه لب tishnah-lab.

Adscititious, *adj.* زیادتي ziyádatí, مضاف muzáf.

Adulation, *subs.* ثنا saná, مدح madh, حمد hamd, تحسین tahsín, محمدت mahmadat, تعریف ta'ríf, وصف vasf, توصیف tausíf, ستایش sitáyish, نعت na't, تملق tamalluq, چاپلوسي cháplúsí, ریشخند rísh-khand, پوس pús, مدارات mudárát, چرب زباني charb-zabání.

Adulator, *subs.* تملق گو tamalluq-gú, چاپلوس cháplús, چرب زبان charb-zabán, مادح mádih, حامد hámid, محسن muhassin.

Adulatory, *adj.* تملقي tamalluqí, چاپلوسانه cháplúsánah, ریشخندي rísh-khandí.

Adulatress, *subs.* زن چاپلوس zan-i-cháplús.

Adult, *subs.* صاحب ریش sáhib-rísh, مسن musinn, کهل kahl (*pl.* کهول kuhúl).—*adj.* کبیر kabír, بالغ báligh.

Adulterant, *subs.* مخلوط کار makhlút-kár, مشوب mashúb.

Adulterate, *verb,* مخلوط ساختن makhlút sákhtan, مغشوش نمودن maghshúsh nimúdan, تزویر کردن tazvír kardan, مشوب نمودن mashúb nimúdan.—(*Men*) زنا کردن ziná kardan, زنا کاري کردن ziná-kárí kardan, فسق ساختن fisq sákhtan, جنده بازي کردن jindah-bází kardan.—(*Women*) زنا دادن ziná dádan, زنا کاري کردن ziná-kárí kardan, مرد بازي کردن mard-bází kardan, فسق ساختن fisq sákhtan, جنده بازي کردن jindah-bází kardan.

Adulterated, *adj.* مخلوط makhlút, مغشوش maghshúsh, مشوب mashúb, قلب qalb, فاسد fásid.

Adulteration, *subs.* آمیزش amízish, شوب shúb, اختلاط ikhtilát, تخلیط takhlít, تزویر tazvír, تقلب taqallub, فساد fasád, شائبه sháïbah, رشکاري rishkárí.

Adulterer, *subs.* زاني zání (*pl.* زنات zunát), زنا کار ziná-kár, جنده باز jindah-báz, فاسق fásiq, فاجر fájir (*pl.* فجار fujjár), مسافح musáfih.

Adulteress, *subs.* زانیه zániyah (*pl.* زواني zavání), مرد باز mard-báz, فاسقه fásiqah, فاجره fájirah, فاحشه fáhishah, روسبي rúsbí.

Adulterine, *subs.* تخم زنا tukhm-i-ziná.—*adj.* زاني zání, فسوق fusúq, فجور fajúr.

Adulterous, *adj.* زاني zání, فسوق fusúq, فجور fajúr.

Adultery, *subs.* زنا ziná, زنا کاري ziná-kárí, زنائي ziná'í-i-muhsinah, سفاح sifáh, مسافحه musáfahah, فسق fisq, فجور fujúr, جنده بازي jindah-bází, مرد بازي mard-bází (*applied only to women*).—(*To commit adultery—men*) زنا کردن ziná kardan, زنا کاري کردن ziná kárí kardan, فسق ساختن fisq sákhtan, جنده بازي کردن jindah-bází kardan.—(*Women*) زنا دادن ziná dádan, زنا کاري کردن ziná-kárí kardan, مرد بازي کردن mard-bází kardan, فسق ساختن fisq sákhtan, جنده بازي کردن jindah-bází kardan.

Adultness, *subs.* بلوغ bulúgh, سن بلوغ sinn-i-bulúgh,

بلوغت bulúghat, بلوغيت bulúghíyat, جواني javání, امردي amradí, طفوليت tufúlíyat, صباوت sabávat, فتوت fútúvat, كهولت kahúlat, استوا istivá.

Adumbrant, *adj.* سايه ناك sáyah-nák.

Adumbrate, *verb,* اشاره داشتن ishárah dáshtan, عبارت نمودن ‘ibárat nimúdan, (از) كنايه بودن kináyah búdan (az).

Adumbration, *subs.* اشاره ishárah, عبارت ‘ibárat.

Ad valorem, *adv.* بموجب قيمت bi-mújib-i-qímat.

Advance, *subs.* (*Progress*) تقديم taqdím, تقدم taqaddum, حركت harakat.—(*Promotion*) ترقي taraqqí, ارتقا irtiqá, سر فرازي sar-farází, برتري bartarí.—(*Loan*) قرض qarz, بده bidih, دين dain, عاريت ‘áriyat.—(*To peasants to enable them to cultivate*) مساعده musá‘adah, پيشكي píshakí, وام vám, سلف salaf, گرو girau, پيش písh, پيشتر písh-tar, در پيش dar písh, از پيش az písh.—(*Time*) پيش از وقت písh az vaqt, پيشتر písh-tar, پيشكي píshakí.—(*Payment in advance*) سلف salaf, پيشينه píshínah.—(*To pay in advance*) پيش دادن písh dádan, سلف دادن salaf dádan.

Advance, *verb trans.* نهادن *or* پيش دادن písh dádan *or* nihádan.—*intrans.* پيش رفتن písh raftan, پيش آمدن písh ámadan, تقدم نمودن taqaddum nimúdan, استقدام كردن istiqdám kardan, حركت كردن harakat kardan, نزديك آمدن nazdík ámadan.—(*Promote—trans.*) ترقي دادن taraqqí dádan.—(*Promote—intrans.*) ترقي كردن taraqqí kardan.—(*Money*) تقديم كردن taqdím kardan, پيشكي دادن píshakí dádan.—(*An object*) پيشرفت مقصد نمودن písh-raft-i-maqsad nimúdan.—(*A subject*) تقديم نمودن taqdím nimúdan, پيش كردن písh kardan.—(*In years*) سال خورده شدن sál-khurdah shudan.

Advanced, *part.* مقدم muqaddam, پيش نهاده písh-nihádah.—(*In years*) كهن سال kuhn-sál, پير pír, سال خورده sál-khurdah.—(*Advanced guard*) پيشرو písh-rav, طلايه taláyah.—(*Advanced camp*) پيش خيمه písh-khaimah.

Advancement, *subs.* (*Promotion*) ترقي taraqqí, ارتقا irtiqá, سرفرازي sar-farází, برتري bartarí.—(*Progress*) تقديم taqdím, تقدم taqaddum, استقدام istiqdám, حركت harakat.—(*Increase*) اضافت izáfat, افزوني afzúní, فزوني fuzúní, افزايش afzáyish, فزايش fazáyish, زياد ziyád, زياده ziyádah, ازدياد izdiyád, انضمام inzimám, ضميمه zamímah, (*pl.* ضمائم zamáïm), علاوه ‘alávah.—(*Of a project,* &c.) تمشيت tamshiyat.

Advancer, *subs.* تقديم كننده taqdím-kunandah, ترقي دهنده taraqqí-dihandah.

Advancive, *adj.* تقدمي taqaddumí.

Advantage, *subs.* فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), نفع naf‘, منفعت manfa‘at (*pl.* منافع manáfi‘), سود súd, صرفه sarfah, افاده ifádah, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), متاع matá‘ (*pl.* امتعه amti‘ah), تحصيل tahsíl, ثمر samr (*pl.* اثمار asmár *and* ثمار simár), حاصل hásil, نوا navá, منظور manzúr, صرفه sarfah.—(*Superiority*) غلبه ghalabah, غنيمت ghanímat (*pl.* غنائم ghanáïm), فتح fath, ظفر zafar, استيلا istílá, پيش دستي písh-dastí, سبقت sibqat.—(*What advantage will arise*) چه خير خيزد chih khair khízad. —(*To be of advantage*) با منفعت بودن bá-manfa‘at búdan, نافع بودن náfi‘ búdan, فائده داشتن fáïdah dáshtan.—(*To have the advantage*) غلبه داشتن ghalabah dáshtan, دست برد زدن dast-burd zadan, ظفر يافتن zafar yáftan.—(*To reap an advantage*) طرق بستن taraf bastan, سود بردن súd burdan.—(*To procure an advantage*) پهلو داشتن pahlú dáshtan.

Advantage, *verb,* فائده دادن fáïdah dádan, نوا دادن navá dádan, نفع دادن naf‘ dádan, افاده نمودن ifádah nimúdan, استفاده كردن istifádah kardan, ترقي بستن taraqqí bastan.

Advantageous, *adj.* مفيد mufíd, نافع náfi‘, نفع رسان naf‘-rasán, فائده fáïdah, فائده مند fáïdah-mand, سود مند súd-mand.

Advantageously, *adv.* مفيدانه mufídánah, با فائده bá-fáïdah, از روي منفعت az rúy-i-manfa‘at.

Advantageousness, *subs.* فائده مندي fáïdah-mandí, نافعيت náfi‘íyat.

Advent, *subs.* ظهور zuhúr, پيدائش paidáïsh.

Adventitious, *adj.* اتفاقي ittifáqí, ناگه nágah, ناگهان nágahán, آمدني ámadaní, عارضي ‘árizí, عرضي ‘arazí.

Adventitiously, *adv.* اتفاقاً ittifáqan, قضارا qazárá, عارضاً ‘árizan, عرضاً ‘arazan, ناگه nágah, ناگهان nágahán, ناگاهانه nágáhánah, بنا دانستگي bi-ná-dánistagí.

Adventive, *adj.* اتفاقي ittifáqí, ناگه nágah, ناگهان nágahán, آمدني ámadaní, عارضي ‘árizí, عرضي ‘arazí.

Adventual, *adj.* ظهوري zuhúrí.

Adventure, *subs.* حادثه hádisah (*pl.* حوادث havádis), حديث hadís (*pl.* احدوثه uhdúsah), سانحه sánihah (*pl.* سوانح savánih), سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, پيش آمد písh-ámad, پيش افتاد písh-uftád, واقعه váqi‘ah, وقعه vaq‘ah, وقوع vuqú‘, وقيعه vaqí‘ah (*pl.* وقائع vaqáï‘), عارض ‘áriz, عارضه ‘árizah (*pl.* عوارض ‘avá'riz), قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), موقع mauqi‘, درك dirk, ما جرا má-jará.

Adventure, *verb,* (*Hazard*) بخت ازمودن bakht ázmúdan, باختن bákhtan (*rt.* باز báz).—(*Dare*) اجترا نمودن ijtirá nimúdan, جسارت كردن jasárat kardan, جرأت ورزيدن jurát varzídan, دليري نمودن dilírí nimúdan. —(*Trade*) تجارت كردن tijárat kardan, مشغول تجارت شدن mashghúl-i-tijárat shudan.

Adventurer, *subs.* جرأت مند jurät-mand, جسور jusúr, جري jarí, بي باك bí-bák, بي پروا bí-parvá.—(*Worthless person*) لا ابالي lá-ubálí, نا بكار ná-bi-kár, چنگي changí, در بدر dar-bi-dar.

Adventures, *subs.* (*Literary term*) احوال ahvál, سر گذشت sar-guzasht, حالات hálát.

Adventuresome, *adj.* دلير dilír, جان باز ján-báz, دلاور dilávar, بهادر bahádur, بي باك bí-bák, بي پروا bí-parvá, متجاسر mutajásir, شجاع shuja', شير مرد shír-mard, با جرأت bá-jurät.—(*An adventuresome journey*) سفر مهلك safar-i-muhlik.

Adventuress, *subs.* چنگي changí, لا ابالي lá-ubálí, نا بكار ná-bi-kár, در بدر dar-bi-dar.

Adventurously, *adv.* دليرانه dilíránah, دلاورانه dilávaránah, بي باكانه bí-bákánah, متجاسرانه mutajásiránah, بي پروانه bí-parvánah.

Adverb, *subs.* ظرف zarf, حال hál, كلمه نعت و حال kalmah-i-na't-u-hál, حرف تميز harf-i-tamíz.—(*Interrogative adverb*) ظرف استفهام zarf-i-istifhám.—(*Adverb of number*) ظرف عدد zarf-i-'adad.—(*Adverb of place*) ظرف مكان zarf-i-makán.—(*Adverb of time*) ظرف زمان zarf-i-zamán.

Adverbial, *adj.* ظرفي zarfí, حالي hálí, نعتي na'tí.

Adverbially, *adv.* بطور ظرف bi-taur-i-zarf, بطور حال bi-taur-i-hál, بطور نعت bi-taur-i-na't.

Adversary, *subs.* دشمن dushman, خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm), خصيم khasím, مخاصم mukhásim, خصومت كار khusúmat-kár, متخاصم mutakhásim, مختصم mukhtasim, منازع munázi', معارض mu'áriz, مبارز mubáriz (*pl.* مبارزان mubárizán), غنيم ghaním, عدو 'adúv *or* 'adúvv (*pl.* اعدا a'dá), مخالف mukhálif, عوان 'aván, مبغض mubghiz, معاند mu'ánid, رقيب raqíb.—(*Legal term*) مدعي mudda'í, حريف haríf, خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm).—*adj.* مخالف mukhálif, مختلف mukhtalif, نا موافق ná-muváfiq, نا ساز گار ná-sáz-gár, مغاير mugháyir, مناقض munáqiz.

Adversative, *adj.* مصيبت ناك musíbat-nák, آفت انگيز áfat-angíz.

Adverse, *adj.* مخالف mukhálif, مختلف mukhtalif, نا موافق ná-muváfiq, نا ساز گار ná-sáz-gár, مغاير mugháyir, مناقض munáqiz.

Adversely, *adv.* مخالفانه mukhálifánah, بطور مخالفت bi-taur-i-mukhálafat.

Adverseness, *subs.* مخالفت mukhálafat, خلاف khiláf, نا ساز گاري ná-sáz-gárí, نا موافقت ná-muváfaqat.

Adversity, *subs.* بد بختي bad-bakhtí, سختي sakhtí, شقاوت shaqávat, مخالفت mukhálafat, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق masháqq), بلا balá, نكبت nakbat, مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), مدبري mudbirí, فلاكت falákat, ادبار idbár, آفت áfat, نائبه naïbah (*pl.* نوائب naváïb), شدت shiddat, شامت shämat, پريشاني paríshání, درشتي durushtí.

Advert, *verb,* توجه نمودن tavajjuh nimúdan, رجوع كردن rujú' kardan.

Advertence, *subs.* توجه tavajjuh, رجوع rujú'.

Advertent, *adj.* متوجه mutavajjih, راجع ráji'.

Advertise, *verb,* اشتهار دادن ishtihár dádan, منتشر كردن muntashir kardan, اخبار نمودن akhbár nimúdan, خبر دادن khabar dadan.—(*In a newspaper*)—*trans. and intrans.* اعلام نمودن i'lám nimúdan, اعلان دادن i'lán dádan.

Advertised, *part.* مشهور mashhúr, اشتهار يافته ishtihár-yáftah, منتشر muntashir.

Advertisement, *subs.* اشتهار ishtihár, اخبار akhbár, تنبيه tambíh.—(*In a newspaper*) اعلام i'lám, اعلان i'lán.

Advertiser, *subs.* اشتهار كننده ishtihár-kunandah, گوينده gúyandah.—(*In a newspaper*) اعلان دهنده i'lán-dihandah, اعلام كننده i'lám-kunandah.

Advertising, *subs.* اشتهار ishtihár, منتشر muntashir, اخبار akhbár, تنبيه tambíh.—(*In a newspaper*) اعلان i'lán, اعلام i'lám.

Advice, *subs.* پند pand, نصيحت nasíhat (*pl.* نصائح nasáïh), مناصحت munásahat, مشورت mashvarat, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), وعظ va'z, موعظه mau'izah (*pl.* مواعظ mavá'iz), تنبيه tambíh, زعم za'm, رائي räí, مصلحت maslahat, اندرز andarz, صلاح saláh, ذكر zikr, تذكير tazkír, تعقل ta'aqqul.—(*According to your advice*) به حسب نصيحت شما bi-hasb-i-nasíhat-i-shumá, موافق نصيحت شما muváfiq-i-nasíhat-i-shumá, باستصواب شما bi-istisváb-i-shumá, بصوابديد شما bi-saváb-díd-i-shumá, حسب الاشارت شما hasbu 'l-ishárat-i-shumá.—(*To neglect a person's advice*) از حرف كسي بيرون رفتن az harf-i-kasí bírún raftan.—(*To take a person's advice*) بحرف كسي بودن bi-harf-i-kasí búdan.—(*On my advice*) بحرف من bi-harf-i-man.—(*Commercial term*) پيغام paighám.

Advice Boat, *subs.* سفينه مصلحت safínah-i-maslahat.

Advisable, *adj.* مناسب munásib, لائق láïq, درست durust, صواب saváb, صائب sáïb, موافق muváfiq, شايسته sháyistah.—(*To deem advisable*) صلاح دانستن saláh dánistan.

Advisableness, *subs.* مناسبت munásabat, صلاح saláh, موافقت muváfaqat, درستي durustí, شايستگي sháyistagí.

Advise, *verb trans.* پند دادن pand dádan, مشورت دادن mashvarat dádan, نصيحت نمودن nasíhat nimúdan, مصلحت دادن maslahat dádan, موعظت كردن mau'izat kardan.—*intrans.* انديشه نمودن andíshah nimúdan, تدبير نمودن tadbír nimúdan, فكر كردن fikr kardan.—

(*Acquaint*) آگاه کردن ágáh kardan, اطلاع دادن ittilá‘ dádan, خبر کردن khabar kardan, تخبیر کردن takhbír kardan, اعلام نمودن i‘lám nimúdan, اعلان نمودن i‘lán nimúdan.

Advisedly, *adv.* دانسته dánistah, بطور دانستگي bi-taur-i-dánistagí, از روي علم az-rúy-i-‘ilm, از روي بصيرت az-rúy-i-basírat.

Advisedness, *subs.* پند pand, نصيحت nasíhat (*pl.* نصائح nasáïh), مناصحت munásahat, مشورت mashvarat, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), وعظ va‘z, موعظه mau‘izah (*pl.* مواعظ mavá‘iz), تنبيه tambíh, زعم za‘m, رأي räí, مصلحت maslahat, اندرز andarz, صلاح saláh, ذكر zikr, تذكير tazkír, تعقل ta‘aqqul.

Adviser, *subs.* ناصح násih, مصلحت بين maslahat-bín, اهل مشورت ahl-i-mashvarat, اهل تدبير ahl-i-tadbír, مشاور mushávir, لله lalah, واعظ vá‘iz, مذكر muzakkir.

Advisement, *subs.* پند pand, نصيحت nasíhat (*pl.* نصائح nasáïh), مناصحت munásahat, مشورت mashvarat, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), وعظ va‘z, موعظه mau‘izah (*pl.* مواعظ mavá‘iz), تنبيه tambíh, زعم za‘m, رأي räí, مصلحت maslahat, اندرز andarz, صلاح saláh, ذكر zikr, تذكير tazkír, تعقل ta‘aqqul.

Advising, *subs.* پند pand, نصيحت nasíhat (*pl.* نصائح nasáïh), مناصحت munásahat, مشورت mashvarat, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), وعظ va‘z, موعظه mau‘izah (*pl.* مواعظ mavá‘iz), تنبيه tambíh, زعم za‘m, رأي räí, مصلحت maslahat, اندرز andarz, صلاح saláh, ذكر zikr, تذكير tazkír, تعقل ta‘aqqul.

Advisory, *adj.* مصلحت آميز maslahat-ámíz, مشورت آميز mashvarat-ámíz, تدبير آميز tadbír-ámíz.

Advocacy, *subs.* وكالت vikálat, كار گذاري kár-guzárí.

Advocate, *subs.* (*Intercessor*) وكيل vakíl, شفيع shafí‘, شافع sháfi‘.—(*Legal term*) وكيل vakíl.

Advocate, *verb*, طرف گرفتن taraf giriftan, وكيل شدن vakíl shudan.

Advocatess, *subs.* وكيله vakílah.

Advocation, *subs.* وكالت vikálat, كار گذاري kár-guzárí.

Advowee, *subs.* محق قسيسيت muhiqq-i-qissísíyat.

Advowson, *subs.* حق قسيسيت haqq-i-qissísíyat.

Adynamic, *adj.* بيقوت bí-qúvat.

Adytum, *subs.* خلوت khalvat.

Adze, *subs.* تيشه tíshah, تبر tibar.

Ædile, *subs.* معمار mi‘már.

Ægiceros ægagrus (*Wild goat*), *subs.* بز كوهي buz-i-kúhí, پازن pázan.

Ægilops, *subs.* (*Medical term*) دانه گوشه چشم dánah-i-gúshah-i-chashm.

Ægis, *subs.* سپر sipar, جنه junnah.

Ægophonia, *subs.* (*Medical term*) صوت بزي sút-i-buzí.

Aerate, *verb*, هوا داخل كردن havá dákhil kardan.

Aerial, *adj.* هواي haváí.

Aerification, *subs.* ادخال هوا idkhál-i-havá.

Aeriform, *adj.* هواي haváí.

Aerify, *verb*, هوا دادن havá dádan.

Aerography, *subs.* بيان هوا bayán-i-havá, علم هوا ‘ilm-i-havá.

Aerolite, *subs.* سنگ هوا ساقطه sang-i-havá-i-sáqitah.

Aerologist, *subs.* عالم علم هوا ‘álim-i-‘ilm-i-havá.

Aerology, *subs.* علم هوا ‘ilm-i-havá, علم فلك شناسي ‘ilm-i-falak shinásí, علم فلكي ‘ilm-i-falakí.

Aeromancy, *subs.* تفأل هوا tafäul-i-havá, تطييرهوا tatyír-i-havá.

Aerometer, *subs.* هوا پيما havá-paimá, ميزان هوا mízán-i-havá.

Aerometric, *adj.* هوا پيمان havá-paimán.

Aerometry, *subs.* علم هوا سنجي ‘ilm-i-havá-sanjí.

Aeronaut, *subs.* مرد بالون mard-i-bálún (European).

Aeronautic, *adj.* بالوني bálúní (European).

Aeronautics, *subs.* علم بالون داري ‘ilm-i-bálún-dárí (European).

Aeronautism, *subs.* سفر بالون safar-i-bálún (European).

Aerophyte, *subs.* نبات هوا روي nabát-i-havá-rúí.

Aeroscopy, *subs.* هوا بيني havá-bíní, هوا نگري havá-nigarí.

Aerostat, *subs.* بالون bálún (European).

Aerostatic, *adj.* هوا آويز havá-ávíz, معلق mu‘allaq.

Aerostatics, *subs.* علم تعليق ‘ilm-i-ta‘líq.

Aerostation, *subs.* سفر بالون safar-i-bálún (European).

Aeruginous, *adj.* زنگ گرفته zang-giriftah, زنگ آلوده zang-álúdah, زنگ زده zang-zadah.

Æsthetic, *adj.* باخلاق bi-akhláq.

Æsthetics, *subs.* علم محسنات ‘ilm-i-mahsinát, علم اخلاق ‘ilm-i-akhláq.

Ætiology, *subs.* علم امراض ‘ilm-i-amráz, مرض شناسي marz-shinásí.

Afar, *adv.* دور dúr, بعيد ba‘íd.

Affability, *subs.* مدارات mudárát, ملايمت muláyamat, لطف latífat, لطيفت taláqat, طلاقت ‘átifat, عاطفت lutf, مروت murúvat, مهرباني mihrbání, شيريني shíríní, محمدت mahmadat, مكرمت makrumat, مرمت marammat, معقوليت ma‘qúlíyat.

Affable, *adj.* لطيف latíf, ملائم muláïm, شيرين shírín, سليم salím, متواضع mutavázi‘, خوش طبع khush-tab‘.

Affably, *adv.* بلطف bi-lutf, بلطيفت bi-latífat, بملايمت bi-muláyamat, بمدارات bi-mudárát, بمروت bi-murúvat.

Affair, *subs.* امر amr (*pl.* امور umúr), كار kár, ماده

máddah, باب báb, عمل ‘amal, سر و کار sar-u-kár, کار و بار kár-u-bár, معامله mu‘ámalah, حال hál, قضیه qazíyah (*pl.* قضایا qazáyá), صنع suna‘, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), کیفیت kaifíyat, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), خلق khulk, مقدمه muqaddamah.—(*Public affairs*) امور جمهور umúr-i-jumhúr, مهمات جمهور muhimmát-i-jumhúr.—(*Affairs of State*) امور ملك و دولت umúr-i-mulk va daulat.—(*Affairs are prospering*) کار و بار رونق دارد kár-u-bár raunaq dárad.—(*A most important affair*) کار اهم ahamm-i-kár, مهم muhimm.—(*That is my affair*) پاي من است páy-i-man ast.—(*To look after one's affairs*) کاررا کار-را تدارك دیدن tadáruk dídan.—(*To set about an affair*) اقدام به امر قیام کردن bi-amr qiyám kardan, اقدام بامري کردن iqdám bi-amrí kardan, چنگرا انداختن به چیزي chang-rá andákhtan bi-chízí.—(*To despatch an affair*) کار کار بستن kár bastan.

Affect, *verb,* اثر دادن asar dádan, تاٴثیر کردن täsír kardan, خوردن khurdan.—(*Feign*) تقلید کردن taqlíd kardan, اظهار نمودن izhár nimúdan, مواضعت نمودن muváza‘at nimúdan.—(*To affect ignorance*) تجاهل نمودن tajáhul nimúdan.—(*To affect piety*) زهد فروشي نمودن zuhd-furúshí nimúdan.

Affectation, *subs.* شیوه shívah, خود پسندي khud-pasandí, غرور ghurúr, تکبر takabbur.

Affected, *part. and adj.* متاٴثر muta,assir.—(*Grieved*) ملول malúl, افسرده afsurdah, مهموم mahmúm, مغموم maghmúm, رنجور ranjúr.—(*Conceited*) مغرور maghrúr, خود پسند khud-pasand, متکلف mutakallif.

Affectedly, *adv.* با شیوه bá-shívah.

Affectedness, *subs.* شیوه shívah, خود پسندي khud-pasandí, غرور ghurúr, تکبر takabbur.

Affecting, *adj.* تاٴثر ta,assur.—(*Pathetic*) موٴثر müassir, محرك muharrik.

Affectingly, *adv.* موٴثرانه müassiránah.

Affection, *subs.* محبت mahabbat, مهر mihr, دوستي dústí, وداد vidád, عشق ‘ishq, حب hubb, الفت ulfat, صادقي sádiqí, صداقت sadáqat, مودت mavaddat, یاري yárí, اتحاد ittihád, هوا هوا داري havá-dárí, دلداري dil-dárí, دلبستگي dil-bastagí, علاقه ‘aláqah, عطوفت ‘atúfat, تعلیق ta‘líq, تودد tavaddud, آشنائي áshná,í, صباب sabáb, خلت khullat (*pl.* خلال khilál), ولا vilá, موالات muválát, ائتلاف ïtiláf, خلاص khilás, مسالمت musálamat, محابات muhábát.—(*Inclination*) میل mail, رغبت raghbat, آرزو árzú, مراد murád.

Affectionate, *adj.* مهربان mihrbán, شفیق shafíq, مشفق mushfiq, رٴوف räúf, محب muhibb, هوادار havá-dár, دلدار dil-dár, الوف alúf, دوستکام dúst-kám, نیك خواه ník-kháh, صادق sádiq.

Affectionately, *adv.* از روي محبت az-rúy-i-mahabbat, دوستانه dústánah, محبانه muhibbánah, مخلصاً mukhlisan, عن صمیم القلب ‘an samímu ’l-qalb.

Affectioned, *adj.* مائل máïl, مشتاق mushtáq.

Affective, *adj.* موٴثر müassir.

Affectively, *adv.* موٴثرانه müassiránah.

Affector, *subs.* (*One that practices affectation*), مرئي mura,í, مقلب muqallib.—(*One that produces an effect*) مقلب muqallib, منقلب سازنده munqalib-sázandah.

Affetuoso, *adv.* نرم narm, خوش نغمه khush-naghmah, آهسته áhistah, خاموش khámúsh.

Affiance, *subs.* (*Trust*) اعتماد i‘timád, اعتقاد i‘tiqád, اعتبار i‘tibár, باور bávar.—(*Marriage*) عقد ‘aqd, عهد ‘ahd, عروسي ‘arúsí, ازدواج izdiváj, زواج ziváj, تاٴهل ta,ahhul.

Affiance, *verb,* عقد کردن ‘aqd kardan, مخطوب نمودن makhtúb nimúdan, نامزد نمودن nám-zad nimúdan.

Affianced, *part.* مخطوب makhtúb, مخطوبه makhtúbah, نامزد nám-zad.

Affiancer, *subs.* عاقد ‘áqid.

Affiant, *adj.* شاهد sháhid.

Affidavit, *subs.* شهادت shahádat, قسم qasam.

Affiliate, *verb,* اثبات فرزندي نمودن isbát-i-farzandí nimúdan, نسبت بنوت دادن nisbat-i-bunúvat dádan, نسبت پدري دادن nisbat-i-pidarí dádan.

Affiliated, *part.* معلف mu‘allaf.

Affiliation, *subs.* نسبت پدري nisbat-i-pidarí.

Affinage, *subs.* تصفیه tasfiyah, تزکیه tazkiyah.

Affinity, *subs.* نسبت nisbat, وا بستگي vá-bastagí, جهت jihat, مناسبت munásabat, قرابت qarábat, صلت silat, انتساب intisáb, ارتباط irtibát.

Affirm, *verb,* (*Assert*) گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تعریف نمودن ta‘ríf nimúdan, اقرار کردن iqrár kardan, تقریر نمودن taqrír nimúdan, یقین گفتن yaqín guftan, معلوم نمودن ma‘lúm nimúdan, وا نمود کردن vá-nimúd kardan. — (*Confirm*) تصدیق نمودن tasdíq nimúdan, ثابت کردن sábit kardan, اثبات نمودن isbát nimúdan, تثبیت نمودن tasbiyat nimúdan, محقق نمودن muhaqqaq nimúdan, مقرر داشتن muqarrar dáshtan, استقرار کردن istiqrár kardan, تاٴکید نمودن täkíd nimúdan.—(*Legal term*) قسم خوردن qasam khurdan, سوگند دادن saugand dádan, سوگند یاد نمودن saugand yád nimúdan, تحلیف کردن tahlíf kardan.

Affirmable, *adj.* اثبات پذیر isbát-pazír, قابل اقرار qábil-i-iqrár.

Affirmably, *adv.* اثبات پذیرانه isbát-pazíránah.

Affirmance, *subs.* اثبات isbát, اقرار iqrár, تصدیق tasdíq, ایجاب íjáb, تحقیق tahqíq, تقویت taqviyat.

Affirmant, *subs.* مقر muqirr, قائل qáïl.

Affirmation, *subs.* تصدیق tasdíq, ایجاب íjáb, اثبات

isbát, تحقيق tahqíq, اقرار iqrár, تقويت taqviyat.—(*Oath*) قسم qasam, سوگند saugand, حلف half.—(*Assertion*) تعريف ta'ríf, قول qaul (*pl.* اقوال aqvál).

Affirmative, *adj.* مثبت musbit, مؤيد müayyid, ثبوتي subutí, ايجابي íjábí.—(*Affirmative form*) صورت تأكيد súrat-i-täkíd, صورت ايجاب súrat-i-íjáb, صورت اثبات súrat-i-isbát.—(*Affirmative particle*) حرف اثبات harf-i-isbát, حرف تأكيد harf-i-täkíd, حرف ايجاب harf-i-íjáb.

Affirmatively, *adv.* بطور ايجاب bi-taur-i-íjáb, بطريق اثبات bi-taríq-i-isbát, بطرز ايجاب bi-tarz-i-íjáb, از روي تأكيد az rúy-i-täkíd.

Affirmer, *subs.* گوينده gúyandah, قائل qáïl.—(*Legal term*) سوگند خور saugand-khur, قسم خور qasam-khur.

Affix, *subs.* الحاق ilháq, وصل vasl, ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), ذيل zail (*pl.* اذيال azyál).—(*Grammatical term*) ادات adát, ادات كلام adát-i-kalám.

Affix, *verb,* چسبيدن chasbídan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), پيوند دادن paivand dádan, پيوسته كردن paivastah kardan, ملصق نمودن mulsaq nimúdan, الحاق نمودن ilháq nimúdan, ضم نمودن zamm nimúdan, وصل كردن vasl kardan.

Affixed, *part.* ملصق mulsaq, چسبيده chasbídah, پيوسته paivastah.

Affixture, *subs.* الحاق ilháq, وصل vasl, ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), ذيل zail (*pl.* اذيال azyál).

Affiation, *subs.* دم dam, نفس nafas, نفخ nafkh.

Afflatus, *subs.* دم dam, نفس nafas, نفخ nafkh.

Afflict, *verb,* پريشان ساختن parishán sákhtan, مبتلا گردانيدن mubtalá gardánídan, الم رسانيدن alam rasánídan, آزردن ázurdan, رنجانيدن ranjánídan, عذاب دادن 'azáb dádan, دلتنگ كردن dil-tang kardan, دلخور كردن dil-khur kardan, جفا نمودن jafá nimúdan, محزون ساختن mahzún sákhtan, مظلوم ساختن mazlúm sákhtan, ملول ساختن malúl sákhtan.

Afflicted, *adj.* غمناك gham-nák, غم ديده gham-dídah, غمگين gham-gín, غمزده gham-zadah, غم خور gham-khur, غمين ghamín, مغموم maghmúm, غم آلود gham-álúd, دلگير dil-gír, دل شكسته dil-shikastah, دل سوخته dil-súkhtah, دل مرده dil-murdah, دل شكسته shikastah-dil, دل تنگ tang-dil, دل آزرده ázurdah-dil, ملول malúl, اندوهناك andúh-nák, اندوه گين andúh-gín, مضطرب muztarib, مكدر mukaddar, متألم mu-ta,allim, مظلوم mazlúm, محزون mahzún, مبتلا mubtalá, مستمند mustmand, غصه ناك ghussah-nák, رنجيده ranjídah, رنج كشيده ránj-kashídah, رنجور ranjúr, مصيبت زده musíbat-zadah, مصاب musáb, بعذاب bi-'azáb, دژم dizhm, آزار ديده ázár-dídah, پريشان parishán, گرفتار giriftár, كريب karíb, متأسف muta,assif, درد مند dard-mand.—(*To be afflicted*) رنجيدن ranjídan, رنج كشيدن ranj kashídan, رنجش يافتن ranjish yáftan, رنجور شدن ranjúr shudan, غصه خوردن ghussah khurdan, غم خوردن gham khurdan, غمناك بودن gham-nák búdan, مبتلا شدن mubtalá shudan, ملول شدن malúl shudan, سياه شدن siyáh shudan.

Afflictedness, *subs.* مصيبت زدگي musíbat-zadagí.

Afflicter, *subs.* ظالم zálim, معذب mu'azzib, عذاب دهنده 'azáb-dihandah.

Afflicting, *adj.* محزن muhzin, اليم alím, درد ناك dard-nák, پر آزار pur-ázár, غم آور gham-ávar, غم فزا gham-fizá, رنجش رسان ranjish-rasán, عذاب دار 'azáb-dár.

Affliction, *subs.* رنج ranj, رنجش ranjish, رنجوري ranjúrí, مصيبت musíbat, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق ma-sháqq), نكبت nakbat, محنت mihnat (*pl.* محن mihan), ضرر zarar, ملال malál, ملالت malálat, كدورت kadúrat (*properly* kudúrat), غبار خاطر ghubár-i-khátir, دلشكستگي dil-shikastagí, دلمردگي dil-murdagí, دلگيري dil-gírí, دلتنگي dil-tangí, پريشاني parishání, غم gham (*pl.* غموم ghumúm), غمگيني gham-gíní, محزونيت mah-zúníyat, حزن huzn, تحزن tahazzun, تحزين tahzín, احزان ahzán, اندوه andúh, تأسف ta,assuf, آزار ázár, آشوب áshúb, آسيب ásíb, تنگنائي tangná,í, سوگ súg, وجع vaja', تاب táb, كريبت karíbat, تاسه tásah.

Afflictive, *adj.* مصيبت بخش musíbat-bakhsh, رنج ده ranj-dih, مؤلم mülim.

Afflictively, *adv.* مؤلمانه mülimánah.

Affluence, *subs.* تونگري tavangarí, دولت daulat, دولت مندي daulat-mandí, مال mál, غنيمت ghanímat, غنا ghaná, غنايت ghanáyat, نعمت ni'mat, ثروت sarvat, مايه máyah.

Affluent, *subs.* (*River*) رود rúd, رود خانه rúd-khánah, نهر nahr, شعبت shu'bat. — *adj.* تونگر tavangar, دولتمند daulat-mand, مالدار mál-dár, متمول mutamav-vil, غني ghaní (*pl.* اغنيا aghniyá), مستغني mustaghní, منعم mun'imm *or* muna''amm, پول دار púl-dár, مايه دار máyah-dár, زر دار zar-dár.

Affluently, *adv.* دولتمندانه daulat-mandánah, منعمانه mun'immánah *or* muna''ammánah.

Afflux, *subs.* جاري járí, روانگي ravánagí.

Affluxion, *subs.* جاري járí, روانگي ravánagí.

Afford, *verb,* (*Give*) دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشيدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشودن bakhshú-dan (*rt.* بخشاي bakhsháy), عطا نمودن 'atá nimúdan, ارزاني داشتن arzání dáshtan.—(*To be able to give*) مقدرت داشتن maqdurat dáshtan.—(*I cannot afford this*) اين مقدورم نيست ín maqdúr-am níst, مقدور ندارم maqdúr na-dáram.

Afforest, *verb,* جنگل ساختن jangal sákhtan.

Affranchise, *verb*, آزاد کردن ázád kardan, آزادي دادن ázádí dádan.

Affray, *subs.* جنگ jang, جدل jadal, هنگامه hangámah, هجوم hujúm, حرب harb, نبرد nabard, ملحمه malhamah (*pl.* ملاحم maláhim).

Affreight, *verb*, اجاره کردن ijárah kardan, کرایه کردن kiráyah kardan.

Affreighter, *subs.* اجاره کننده ijárah - kunandah, مستأجر mustäjir, مکري mukrí.

Affright, *subs.* خوف khauf, تخوف takhavvuf, ترس tars, دهشت dihshat, بیم bím, باك bák, هراس hirás, هول haul, وحشت vahshat, نهیب nihíb, خشیت khashyat.

Affright, *verb*, ترسانیدن tarsánídan, ترساندن tarsándan, ترس دادن tars dádan, بیم دادن bím dádan, هراس دادن hirás dádan, تهدید کردن tahdíd kardan, تخویف نمودن takhvíf nimúdan, هول دادن haul dádan, تهویل کردن tahvíl kardan, سر آسیمه گردانیدن sar-ásímah gardánídan.

Affront, *subs.* هتك آبرو hatk-i-áb-i-rú, شتم shatm, خفت khiffat, سر شکستگي sar-shikastagí, ذلت zillat, رذالت razálat, حقارت hiqárat, نفرین nifrín, دشنام dush-nám, طعنه ta'nah, ملامت malámat, اهانت ihánat.

Affront, *verb*, هتك آبرو کردن hatk-i-áb-i-rú kardan, دشنام دادن dush-nám dádan, حقارت نمودن hiqárat nimúdan, ذلت کردن zillat kardan, شتم نمودن shatm nimúdan, بیحرمت کردن bí-hurmat kardan, ملامت گفتن malámat guftan, طعنه زدن ta'nah zadan, سر شکستگي ساختن sar-shikastagí sákhtan, بي سلوکي کردن bí-sulúkí kardan.

Affronted, *part.* دشنام یافته dush-nám-yáftah, دشنام داده dush-nám-dádah.

Affronter, *subs.* دشنام دهنده dush-nám-dihandah.

Affrontive, *adj.* دشنام آمیز dush-nám-ámíz, پر اهانت pur-ihánat.

Affuse, *verb*, ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), ریزانیدن rízánídan, نازل ساختن nazul sákhtan, بارانیدن báránídan, افاضه کردن ifázah kardan.

Affusion, *subs.* ریزش rízish, افاضه ifázah.

Afield, *adv.* بصحرا bi-sahrá.

Afire, *adv.* سوزان súzán.

Afloat, *adv.* جاري járí, بر آب bar áb, روان raván.

Afoot, *adv.* پیاده piyádah, بر پا bar pá.

Afore, *prep. and adv.* پیش písh, قبل qabl, من قبل min qabl.

Aforegoing, *adj.* مزبور mazbúr, مذکور mazkúr, مسفور masfúr, مرقوم marqúm, مکتوب maktúb, مرسوم marsúm, مقول maqúl, مومي múmá, مومي الیه múmá-ilaihi, مشار الیه mushár-ilaihi, معزي الیه ma'zí ilaihi, سابق sábiq, سابق الذکر sábiqu 'z-zikr, سالف الذکر sálifu 'z-zikr, که ذکر شد kih zikr shud.

Aforehand, *adv.* پیش písh, قبل qabl, من قبل min qabl.

Afore-mentioned, *adj.* مزبور mazbúr, مذکور mazkúr, مسفور masfúr, مرقوم marqúm, مکتوب maktúb, مرسوم marsúm, مقول maqúl, مومي múmá, مومي الیه múmá-ilaihi, مشار الیه mushár-ilaihi, معزي الیه ma'zí ilaihi, سابق sábiq, سابق الذکر sábiqu 'z-zikr, سالف الذکر sálifu 'z-zikr, که ذکر شد kih zikr shud.

Aforesaid, *adj.* مزبور mazbúr, مذکور mazkúr, مسفور masfúr, مرقوم marqúm, مکتوب maktúb, مرسوم marsúm, مقول maqúl, مومي múmá, مومي الیه múmá-ilaihi, مشار الیه mushár-ilaihi, معزي الیه ma'zí ilaihi, سابق sábiq, سابق الذکر sábiqu 'z-zikr, سالف الذکر sálifu 'z-zikr, که ذکر شد kih zikr shud.

Aforethought, *adj.* پیش اندیشیده písh-andíshídah.

Aforetime, *adv.* قدم qidm, قدیم qadím, قبل qabl, زمان سابق zamán-i-sábiq, پیش ازین písh az ín.

A fortiori, *adv.* بطور اقوایت bi-taur-i-aqváiyat.

Afoul, *adj.* بهم خورده bi-ham-khurdah, آمیخته ámíkhtah, متصادم mutasádim.—*adv.* از روي تصادم az rúy-i-tasádum.

Afraid, *adj.* ترسان tarsán, ترسناك tars-nák, خائف kháif, هراسان hirásán, خوفناك khauf-nák, پر بیم pur-bím. —(*To be afraid*) ترسیدن tarsídan, ترس داشتن tars dáshtan, هراسان شدن hirásán shudan, خوف نمودن khauf nimúdan.—(*Don't be afraid*) زهره ت نرود zahrah-at na-ravad.

Afresh, *adv.* تازه tázah, بتازه tázah bi-tázah, نو nau, نو بنو nau bi-nau, مجدداً mujaddadan, از سر نو az sar-i-nau, بتکرار bi-tikrár, باز báz, وا پس vá-pas, همانا hamáná.

Afront, *adv.* پیش písh, قبل qabl, من قبل min qabl, قبلاً qablan, پیش رو písh-i-rú.

Aft, *adv. or prep.* پشت pusht, عقب 'aqib (*vulgarly and erroneously* 'aqab), بعقب bi-'aqib.—(*Nautical term*) عقب جهاز 'aqib-i-jaház, دنبال dumbál, دنباله dumbálah.

After, *prep. and adv.* (*Place*) پي pay, از پي az pay, در پس dar pas, فراز faráz, عقب 'aqib, در عقب dar 'aqib, دنبال dumbál, اثر asar, ورا varáz, باز پس báz pas.—(*Time*) بعد ba'd, بعد از ba'd az, پس از pas az. —(*Two days after*) دو روز پس dú rúz pas.—(*One after the other*) پي در پي pay dar pay, متعاقب muta'áqib, پشت سر یك دیگر pusht-i-sar-i-yak-dígar.—(*After he left, then the other came*) او که رفت بعد دیگر آمد ú kih raft ba'd dígar ámad, بعد از آن که رفت دیگر آمد ba'd az án kih raft dígar ámad.—(*Before and after*) پس و پیش pas-u-písh, قبل و بعد qabl-u-ba'd.—(*After all*) بالاخره bi 'l-ákhirah, آخر ákhir, آخراً ákhiran, آخر الامر ákhiru 'l-amr, عاقبت 'áqibat.—(*After that—when*) بعد از آنکه ba'd az án-kih, پس از آنکه pas az án-kih,

چون chún.—(*After that—then*) بعد از آن ba'd az án, پس از آنکه pas az án-kih, آنگاه ángáh, آنوقت án-vaqt.—(*To seek after a pretext*) پي بهانه گرديدن pay-i-bahánah gardídan.—*adj.* آخر ákhir, آينده áyandah.

After-ages, *subs.* قرون آتيه qurún-i-átiyah.

After-birth, *subs.* زهدان zih-dán, خسم khasm, مشيمه mashímah, خروج جفت جنين khurúj-i-juft-i-janín.

After-clap, *subs.* بلائي ناگهان balá,í-i-nágahán.

After-crop, *subs.* حصاد دوم hasád-i-dúyum.

Afternoon, *subs.* عصر 'asr, بعد از ظهر ba'd az zuhr.—*adj.* عصري 'asrí.

After-pains, *subs.* رنج بعد ranj-i-ba'd.

After-piece, *subs.* تماشا آخر tamáshá-i-ákhir.

After-thought, *subs.* فکر بعد fikr-i-ba'd.

Afterwards, *adv.* بعد ba'd, بعد از آن ba'd az án, من بعد min ba'd, بعده ba'dahu, پس pas, پس از آن pas az án, سپس sipas, از آن پس az án pas, آخر ákhir.

After-wit, *subs.* عقل آخر 'aql-i-ákhir.

Again, *adv.* بار báz, ديگر dígar, دگر digar, وا vá, وا پس vá-pas, مکررا mukarraran, از سر نو az sar-i-nau, مجددا mujaddadan, دو باره dú-bárah.—(*Once again*) بار دگر bár-i-digar, بار ديگر dígar-bár.—(*As much again*) دو چند dú-chand.

Against, *prep.* خلاف khiláf, بر خلاف bar-khiláf, مخالف mukhálif, علي 'alá, مقابل muqábil, بضد bi-zidd, بر ضد bar zidd.

Agalactic (*Defect of milk after child-birth*), *subs.* قلت شير qullat-i-shír, نقصان ترشح شير nuqsán-i-tarashshuh-i-shír.

Agape, *subs.* عيد محبت 'íd-i-mahabbat.

Agape, *adj.* نگران nigrán, دهن واز dahan-váz.

Agaricus esculentus *or* **campestris** (*Mushroom*), *subs.* قارچ qárch, قارچ قلاتي qárch-i-qallátí.

Agate, *subs.* يشم yashm, رخام rukhám, عقيق 'aqíq (*pl.* عقائق 'aqáïq).

Agate rubanice (*Onyx*), *subs.* سنگ سليمانه sang-i-sulaimánah, سليماني sulaimání.

Agatine, *adj.* يشمي yashmí.

Agatized, *adj.* يشم رنگ yashm-rang.

Agaty, *adj.* يشمي yashmí.

Age, *subs.* (*Time*) زمان zamán, دور daur (*pl.* ادوار ad-vár), دهر dahr (*pl.* دهور duhúr), عصر 'asr (*pl.* اعصر a'sur *or* اعصار a'sár), عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), قرن qarn (*pl.* قرون qurún).—(*After ages*) قرون آتيه qurún-i-átiyah.—(*The Middle Ages*) قرون متوسطه qurún-i-mutavassitah.—(*Age of a person*) سن sinn, عمر 'umr, ساله sálah, زاد zád.—(*Critical age of a woman*) سن ياس sinn-i-yás.—(*Old age*) پيري pírí, کبر السن kibaru 's-sinn, هرم haram, مشيب mashíb, مشيبت mashíbat, کهنگي kuhnagí.—(*Virile age*) سن وقوف sinn-i-vuqúf.—(*The same age*) همسال ham-sál, همسن ham-sinn, ترب tirb (*pl.* اتراب atráb).—(*Age is the source of wisdom*) دود از کنده بر ميخيزد dúd az kundah bar mí-khízad (*lit.* Smoke arises from a block, *i.e.* it needs a block of wood to burn, and of course the latter takes time to grow.)

Age, *verb*, پير شدن pír shudan, مسن شدن musinn shudan.

Aged, *part.* مسن musinn, پير pír, معمر mu'ammar, سالديده sál-dídah, سالدار sál-dár, سال خورده sál-khurdah.—(*Old persons*) پيران pírán, شيوخ shuyúkh.—(*Middle-aged*) متوسط السن mutavassitu 's-sinn, کهل kahl (*pl.* کهول kuhúl).

Agedly, *adv.* پيرانه píránah.

Agency, *subs.* وکالت vikálat, کار گذاري kár-guzárí.

Agenda, *subs.* دفتر daftar, تذکره tazkirah.

Agent, *subs.* وکيل vakíl, گماشته gumáshtah, نائب náïb, سر کار sar-kár, مباشر mubáshir, مامور mämúr, امين amín, عامل 'ámil, کار گر kár-gar, کار کن kár-kun, کار گذار kár-guzár, مصلحتگذار maslahat-guzár, خائل kháïl (*pl.* خول khaval).—(*Government agent*) کار گذار دولت kár-guzár-i-daulat.—(*Secret agent*) مامور پنهاني mämúr-i-panhání.—(*Grammatical term*)—when used with reference to a verb, فاعل fá'il; when used with reference to a participle, the latter being treated as an adjective, اسم ism.

Agentship, *subs.* وکالت vikálat, کار گذاري kár-guzárí.

Aggeration, *subs.* تراکم tarákum, ادخار iddikhár, جمع jam', مجمع majma', اجتماع ijtimá'.

Agglomerate, *verb trans.* جمع کردن jam' kardan, ترکيب کردن tarkíb kardan, ادخار کردن iddikhár kardan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), فراهم آوردن farám ávardan.—*intrans.* جمع شدن jam' shudan, ادخار شدن iddikhár shudan, ترکيب يافتن tarkíb yáftan.

Agglomerated, *part.* مدخر muddakhir, فراهم faráham, مجموع majmú', متراکم mutarákim.

Agglomeration, *subs.* تراکم tarákum, ادخار iddikhár, جمع jam', مجمع majma', اجتماع ijtimá'.

Agglutinant, *subs.* سريش siríish.—*adj.* ملصق mulsiq, ملتصق multasiq, چسبان chasbán, چسبنده chasbandah, لزج lazij.

Agglutinate, *verb*, چسباندن chasbándan.

Agglutination, *subs.* چسب chasb, التصاق iltisáq, لصوق lusúq, پيوستگي paivastagí, پيوند paivand.

Agglutinative, *adj.* چسبنده chasbandah, چسبان chasbán, ملصق mulsiq, ملتصق multasiq, لزج lazij.

Aggrandize, *verb*, (*Increase*) افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), زياد کردن ziyád kardan, مزيد کردن muzíd kardan, اضافه نمودن izáfah nimúdan.—(*Exalt*) معزز کردن mu'azzaz kardan, مفخر کردن mufakhkhar kardan, ترقي دادن taraqqí dádan, سر فرازي فرمودن sar-farází farmúdan.

sar-farází farmúdan, وسعت دادن vas'at dádan, ممتاز mumtáz sákhtan.

Aggrandized, *part.* معزز mu'azzaz, مفخر mufakhkhar, ممتاز mumtáz.

Aggrandizement, *subs.* (*Increase*) افزوني afzúní, فزوني fuzúní, افزايش afzáyish, فزايش fazáyish, افزود afzúd, زياد ziyád, ازدياد izdiyád, زيادت ziyádat, تزايد tazáyud, انضمام inzimám, اضافت izáfat, علاوه 'alávah. —(*Exaltation*) سر فرازي sar-farází, ممتازي mumtází, ترقي taraqqí, عظمت 'azamat, توسعه tausi'ah.

Aggrandizer, *subs.* وسعت بخش vas'at-bakhsh, ترقي دهنده taraqqí-dihandah, توسعه كار tausi'ah-kár.

Aggravate, *verb*, (*Make worse*) بدتر ساختن bad-tar sákhtan.—(*Increase*) زياده كردن ziyádah kardan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), بر افزودن bar-afzúdan.—(*Add to the weight of*) سنگين ساختن sangín sákhtan, ثقيل نمودن saqíl nimúdan.—(*Annoy*) رنجانيدن ranjánídan, آزردن ázurdan, آزار دادن ázár dádan, رنج دادن ranj dádan, ملول ساختن malúl sákhtan, متنفر گردانيدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jir ávardan.

Aggravated, *part.* (*Made worse*) بدتر ساخته bad-tar-sákhtah.—(*Increased*) مزيد muzíd, افزوده afzúdah. —(*In weight*) سنگين sangín.

Aggravation, *subs.* (*Increase*) تزييد tazyíd, تزايد tazáyud, انضمام inzimám, اضافت izáfat.—(*In weight*) تثقيل tasqíl.—(*Making worse*) بدتر ساختن bad-tar sákhtan.

Aggregate, *subs.* جمله jumlah, مجموع majmú', مجمل mujmal.—*adj.* متحيز mutahayyiz, روي هم رفته rúy-ham-raftah.

Aggregate, *verb*, جمع كردن jam' kardan, چيدن chídan (*rt.* چين chín), انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), فراهم آوردن faráham ávardan, ادخار كردن iddikhár kardan, ترکيب كردن tarkíb kardan.

Aggregated, *part.* مدخر muddakhir, فراهم faráham, مجموع majmú'.

Aggregation, *subs.* جمع jam', ادخار iddikhár, اجتماع ijtimá', مجمع majma', جمله jumlah.

Aggregative, *adj.* جامع jámi'.

Aggregator, *subs.* جامع jámi', جمع كننده jam'-kunandah.

Aggress, *verb*, ظلم كردن zulm kardan, ستم كردن sitam kardan, جفا كردن jafá kardan, تعدي كردن ta'addí kardan, هجوم آوردن hujúm ávardan, حمله كردن hamlah kardan, تعرض نمودن ta'arruz nimúdan, دستبرد زدن dast-burd zadan.

Aggression, *subs.* زبر دستي zabar-dastí, ظلم zulm, حمله hamlah, جور jaur, سبق sabq, هجوم hujúm, تعدي ta'addí, ستم sitam, جفا jafá, دراز دستي diráz-dastí.

Aggressive, *adj.* مهاجم muhájim, آور هجوم hujúm-ávar, حمله آميز hamlah-ámíz.

Aggressively, *adv.* ظالمانه zálimánah.

Aggressor, *subs.* ظالم zálim, متعدي muta'addí, ستمگر sitam-gar, ستمكار sitam-kár, جبار jabbár.

Aggrieve, *verb*, (*Grieve*) مغموم ساختن maghmúm sákhtan, محزون گردانيدن mahzún gardánídan.—(*Injure*) رنجانيدن ranjánídan, رنج دادن ranj dádan, آزردن ázurdan, آزار رسانيدن ázár rasánídan, متأذي ساختن muta,azzí sákhtan, ضرر رسانيدن zarar rasání-dan, ستم نمودن sitam nimúdan.

Aggrieved, *part.* مغموم maghmúm, محزون mahzún, متأذي muta,azzí.

Aghast, *adj.* متحير mutahayyir, مضطرب muztarib, متعجب muta'ajjib, حيرت زده hairat-zadah, حيران hairán, مدهوش madhúsh, سر آسيمه sar-ásímah, سر گشته sar-gashtah, سر گردان sar-gardán, آشفته áshuf-tah, دنگ dang, آلفته áluftah, مبهوت mabhút.—(*To be aghast*) بر آشفتن bar-áshuftan (*rt.* آشوب áshúb), متحير شدن mutahayyir shudan, شگفتن shigiftan, دست پاچه شدن dast-páchah shudan.

Agile, *adj.* چابك chábuk, چالاك chálák, چست chust, عاجل 'ájil, سبك sabuk, سبك پا sabuk-pá, تيز دست tíz-dast, تر دست tar-dast, زرنگ zaring, شاطر shátir.

Agility, *subs.* چابكي chábukí, چالاكي chálákí, چستي chustí, جلدي jildí, سبكي sabukí, تر دستي tar-dastí, تيز دستي tíz-dastí, سبك پاي sabuk-páy, خفت khif-fat, اوستادي ústádí, زرنگي zaringí, شطارت shitárat.

Agio (*Difference in value of money*), *subs.* صرف sarf.

Agiotage, *subs.* صرافي saráfí, نقد سنجي naqd-sanjí.

Agitate, *verb*, (*Put in motion*) جنبانيدن jumbánídan, تحريك نمودن tahrík nimúdan, حركت دادن harakat dádan, متحرك نمودن mutaharrik nimúdan, تكان دادن takán dádan.—(*Distress*) پريشان ساختن parishán sákhtan, مبتلا گردانيدن mubtalá gardánídan, الم رسانيدن alam rasánídan, آزردن ázurdan, آزار دادن ázár dádan, رنجانيدن ranjánídan, عذاب دادن a'záb dádan, دلتنگ كردن dil-tang kardan, دلخور كردن dil-khur kardan, جفا نمودن jafá nimúdan, محزون ساختن mahzún sákhtan, مظلوم ساختن mazlúm sákhtan, ملول ساختن malúl sákhtan.—(*To agitate oneself*) خودرا پريشان ساختن khud-rá parishán sákhtan, تشويش كردن tash-vísh kardan, تپيدن tapídan, خودرا در غم افكندن khud-rá dar gham afkandan.

Agitated, *part. and adj.* (*Put in motion*) متزلزل muta-zalzil, متحرك mutaharrik, مضطرب muztarib.—(*As applied to water*) متلاطم mutalátim, مضطرب muz-tarib.—(*As applied to persons*) متحير mutahayyir, مضطرب muztarib, متعجب muta'ajjib, حيرت زده hairat-zadah, حيران hairán, مدهوش madhúsh, سر

آسیمه sar-ásímah, سر گشته sar-gashtah, سر گردان sar-gardán, آشفته áshuftah, آلفته áluftah, دنگ dang, مبهوت mabhút.—(*To be agitated*) بر آشفتن bar-áshuftan (*rt.* آشوب áshub), لرزیدن larzídan, تپیدن tapídan, شگفتن shigiftan, متحیر شدن mutahayyir shudan, مضطرب شدن muztarib shudan, دست پاچه شدن dast-páchah shudan.—(*He is always agitated*) حواس او همیشه پریشان است havás-i-ú hamíshah parí-shán ast.

Agitation, *subs.* تشویش tashvísh, اضطراب iztiráb, آشفتگي áshuftagí, آشوب áshúb, تپش tapish, لرزش larzish, لرزه larzah, ارتعاش irti'ásh, هیجان hayaján, کدورت kudúrat, حیرت hairat, حیراني hairání, پریشاني parishání, عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, سر گرداني sar-gardání, تحیر tahayyur, دهشت dahshat, ششدر shish-dar.—(*Motion*) جنبش jumbish, تحریك tahrík, جولان jaulán, جوش júsh, حرکت harakat, اهتزاز ihtizáz. — (*Of waves*) تلاطم talátum, تموج tamavvuj.

Agitative, *adj.* محرك muhrik, مزلزل muzalzil, مشوش mushavvish, اضطراب آمیز iztiráb-ámíz, شورش انگیز shúrish-angíz.

Agitator, *subs.* تشویش دهنده tashvísh-dihandah, فتنه انگیز fitnah-angíz.

Agnail, *subs.* دانه dánah, گزدمك gazhdumak, مرض انگشت maraz-i-angusht.

Agnate, *subs.* منسوب ابوي mansúb-i-abúí.—*adj.* پدري pidarí.

Agnation, *subs.* نسب ابوي nasb-i-abúí.

Agnition, *subs.* احتراف ihtiráf, اقرار iqrár.

Agnomen, *subs.* لقب laqab (*pl.* القاب alqáb).

Agnostic, *subs.* اهل تصوف ahl-i-tasavvuf.

Agnostically, *adv.* از طور تصوف az taur-i-tasavvuf.

Agnosticism, *subs.* تصوف tasavvuf.

Agnus castus, *subs.* فلفل بري filfil-i-barrí, تخم پنج انگشت takhm-i-panj-angusht, دل آشوب dil-áshúb.

Ago, *adv.* پیش از این písh az ín, گذشته guzashtah, ماضي mází, قبل qabl, سابق sábiq.—(*A little while ago*) اندکي قبل یکچندي پیش از این yak chandí písh az ín, andakí qabl az ín.—(*A few days ago*) چند روز پیش از این chand rúz písh az ín, چند روز قبل از این chand rúz qabl az ín, چند روز است chand rúz ast, چند روز شد chand rúz shud.—(*Long ago*) مدتي mudattí, دیر باز dír-báz, از قدیم الایام az qadímu 'l-ayyám, مدتي مدید پیش ازین muddatí-i-madíd písh az ín.

Agog, *adj.* مشتاق mushtáq, شوقمند shauq-mand.

Agoing, *adv.* روان raván, در حرکت dar harakat.

Agone, *part.* رفته raftah, ماضي mází, گذشته guzashtah.

Agonism, *subs.* جهاد jihád, اجتهاد ijtihád, استباق istibáq, مسابقت musábaqat.

Agonistic, *adj.* اجتهادي ijtihádí, مسابقت آمیز musábaqat-ámíz.

Agonize, *verb*, پریشان ساختن parishán sákhtan, مبتلا گردانیدن mubtalá gardánídán, الم رسانیدن alam rasánídan, آزردن ázurdan, آزار دادن ázár dádan, رنجانیدن ranjánídan, عذاب دادن a'záb dádan, دلتنگ کردن dil-tang kardan, دلخور کردن dil-khur kardan, جفا نمودن jafá nimúdan, محزون ساختن mahzún sákhtan, مظلوم ساختن mazlúm sákhtan, ملول ساختن malúl sákhtan.

Agonized, *adj.* پرغم pur-gham, غمناك gham-nák, غم دیده gham-dídah, غمگین gham-gín, غمزده gham-zadah, غم خور gham-khur, غمین ghamín, مغموم maghmúm, غم آلود gham-álúd, دلگیر dil-gír, دل شکسته dil-shikastah, دل سوخته dil-súkhtah, دل مرده dil-murdah, شکسته دل shikastah-dil, دل تنك tang-dil, آزرده دل ázurdah-dil, ملول malúl, اندوهناك andúh-nák, اندوه گین andúh-gín, مضطرب muztarib, مکدر mukaddar, متألم muta,allim, مظلوم mazlúm, محزون mahzún, مبتلا mubtalá, مستمند mustmand, غصه ناك ghussah-nák, رنجیده ranjídah, رنج کشیده ránj-kashídah, رنجور ranjúr, مصیبت زده musíbat-zadah, مصاب musáb, بعذاب bi-'azáb, دژم dizhm, آزار دیده ázár-dídah, پریشان parishán, گرفتار girif-tár, کریب karíb, متأسف muta,assif, درد مند dard-mand.

Agonizing, *adj.* اندوه انگیز andúh-angíz, مشوش mushavvish, شورش انگیز shúrish-angíz.

Agonizingly, *adv.* با کمال رنج bá-kumál-i-ranj, با سختي bá-sakhtí, دردناکانه dard-nákánah, الیمانه alímánah.

Agony, *subs.* درد dard, رنج ranj, رنجش ranjish, تألم ta,allum, عذاب 'azáb, الم alam, وجع vaja' (*pl.* اوجاع aujá'), زحمت zahmat.—(*Of death*) نزع naz', سکرات sakrát, جان کندن ján-kandan.

Agrammatist, *subs.* بي سواد bí-savád.

Agrarian, *adj.* زراعتي zará'atí, دهقاني dihqání, روستاي rústáí, دهاتي dihátí.

Agrarianism, *subs.* دهقانیت dihqáníyat, دهاتیت dihátíyat, فلاحت faláhat.

Agree, *verb*, قبول کردن qabúl kardan, راضي شدن rází shudan, وفق نمودن vifq nimúdan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, قائل بودن qáil búdan, مطابق شدن mutábiq shudan, قرار دادن qarár dádan, کنار آمدن kanár ámadan, پذیرفتن pazíruftan *or* پذرفتن pazirufftan (*rt.* پذیر pazír), اتفاق کردن ittifáq kardan, اجابت کردن ijábat kardan, تن دادن tan dádan, تسلیم شدن taslím shudan, استصواب نمودن istisváb nimúdan.—(*Suit*) سازش کردن sázish kardan, ساز گار شدن sáz-gár shudan, موافق شدن muváfiq shudan, مناسب شدن munásib shudan, شایسته شدن sháyistah shudan, بکار

خوردن bi-kár khurdan.—(*Grammatical term*) موافقت muváfaqat, نمودن nimúdan, تطابق کردن tatábuk kardan. —(*I agree to this*) باین راضي ام bi-ín rází-am.—(*He did not agree*) دنده بقضا نگذاشت dandah bi-qazá naguzásht (*lit.* He did not set his ribs to the decree). —(*Does it agree with you?*) با مزاج شما ساز گار است bá-mizáj-i-shumá sáz-gár ast.—(*The air agrees with me*) آب و هوائي بمن سازش میکند áb-u-havá,í bi-man sázish mí-kunad.

Agreeable, *adj.* (*Persons*) لطیف latíf, ملائم muláïm, شیرین shírín, سلیم salím, متواضع mutavázi', خوش khush, خوش طبع khush-tab', نیك منظر ník-manzar, دلستان dil-sitán, دلکش dil-kash, مستطاب mustatáb.—(*Things*) پسند pasand, پسندیده pasandídah, دلپذیر dil-pazír, دلپسند dil-pasand, دلجو dil-jú, دلکش dil-kash, مناسب munásib, موافق muváfiq, ساز گار sáz-gár, لائق láïq, مقبول maqbúl, مطبوع matbú', مرضي marzí, لطیف latíf, خوب khub, مرغوب marghúb, معقول ma'qúl, منظور manzur, لذیذ lazíz, گوارا guvárá, سائغ sáïgh.—(*It was very agreeable*) خوش عالمي داشت khush-'álamí dásht.—(*To be agreeable—acceptable*) پسند آمدن pasand ámadan, پسندیده شدن pasandídah shudan.

Agreeableness, *subs.* (*Persons*) ملایمت muláyamat, موافقت muváfaqat, لطف lutf, مهر باني mihr-báni, شیریني shíríní, محمدت mahmadat, مکرمت makrumat, مرمت marammat, معقولیت ma'qúlíyat, دلکشي dil-kashí.—(*Things*) موافقت muváfaqat, مناسبت munásabat, ساز گاري sáz-gárí, پسندیدگي pasandídagí, مقبولیت maqbúlíyat, خوبي khubí, حسن husn, دلپذیري dil-pazírí, دلکشي dil-kashí, معقولیت ma'qúlíyat.

Agreeably, *adv.* مقبولاً maqbúlan, بلطف bi-lutf, بملایمت bi-muláyamat, مسلماً musallaman.—(*Agreeably with*) موافق muváfiq, بر وفق bar vafq, از قرار az qarár, بموجب bi-mújib, مطابق mutábiq, بنا بر biná bar, بحکم bi-hukm, به bi, حسب hasb, بحسب bi-hasb, فراخور farákhur, بقدر bi-qadr, مناسب munásib, بر طبق bar tibq, بناً علي bináan 'alá, باستصواب bi-istisváb.

Agreed, *part.* (*Accepted*) مقبول maqbúl, راضي rází, پسند pasand, پذیرفته pazíruftah, منظور manzúr.—(*Settled*) مقرر muqarrar.—(*Used when admitting an argument*) مسلم musallam.

Agreement, *subs.* اتفاق ittifáq, موافقت muváfaqat, وفاق vifáq, اتحاد ittihád, قبول qabúl, رضا rizá, استصواب istisváb, ائتلاف ittiláf, یگانگي yagánagí.—(*Treaty*) عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), عهد نامه 'ahd-námah, معاهدت mu'áhadat, تعاهد ta'áhud, میثاق míság, شرط shart, پیمان paimán, دست پیمان dast-paimán, وثیقه vasíqah, قول qaul, قرار qarár, قرار داد qarár-dád, بنا biná.—(*Legal term*) قباله qabálah, قول و قرار qaul-u-qarár, سند sanad.—(*Grammatical term*) موافقت muváfaqat, توافق taváfuq, متابعت mutába'at.

Agrestic, *adj.* دهقاني dihqání, دهاتي dihátí, زراعتي zará'atí, روستاي rústáí.

Agricultor, *subs.* دهقان dihqán, کشتکار kisht-kár, فلاح falláh.

Agricultural, *adj.* فلاحي fallábí.—(*Agricultural machine*) اسباب درو گري asbáb-i-dirau-garí.

Agriculture, *subs.* زرع zara', زراعت zará'at, دهقاني dihqání, دهقانیت dihqáníyat, فلاحت falábat, کشتکاري kisht-kárí.—(*Minister of Agriculture*) وزیر زراعت vazír-i-zará'at.

Agriculturist, *subs.* دهقان dihqán, کشتکار kisht-kár, فلاح falláh.

Agrimonia eupatosia, *subs.* غافث ghábis.

Aground, *adv.* بر زمین bar zamín, بر کنار زده bar kanár-zadah, لاحم láhim.

Ague, *subs.* نوبه naubah, تب tab, لرزه larzah, تب لرز tab-i-larz.—(*Dumb ague*) نوبه دزده naubah-i-duzdah.

Aguish, *adj.* تبي tabí, حماي hummáí.

Ah, *interj.* آه áh, آ á, ایه íh, اخ akh, اف uf, اوخ avakh, دریغ dirígh, دریغا dirígha, افسوس afsús, فغان fighán, واه váh, واي váy.—(*Ah, ah*) قاه قاه qáh-qáh.

Aha, *interj.* آه áh, واه váh.

Ahead, *adv.* پیش pish, در پیش dar pish, پیش رو pish-rav.

Aid, *subs.* کمك kumak, مدد madad, مدد گاري madad-gárí, امداد imdád, عون 'aun, معاونت mu'ávanat, اعانت i'ánat, یاري yárí, یاوري yávarí, یار مندي yármandí, دستگیري dast-gírí, دستیاري dast-yárí, مساعدت musá'adat, پشتي pushtí, هم پشتي ham-pushtí, نصر nasr, نصرت nusrat, مظاهرت muzáharat, تأیید täyíd, عنایت 'ináyat, اسعاف is'áf.

Aid, *verb*, کمك دادن kumak dádan, مدد نمودن madad nimúdan, امداد کردن imdád kardan, اعانت نمودن i'ánat nimúdan, معاونت نمودن mu'ávanat nimúdan, یاري کردن yárí kardan, دستگیري کردن dast-gírí kardan, مساعدت نمودن musá'adat nimúdan, پشتي کردن pushtí kardan, نصرت دادن nusrat dádan, تأیید نمودن täyíd nimúdan, عنایت کردن 'ináyat kardan, پهلو دادن pahlú dádan, متعرض حال بودن muta'arriz-i-hál búdan, اسعاف نمودن is'áf nimúdan.

Aide-de-camp, *subs.* شاطر shátir, یاور yávar.

Aided, *part.* منصور mansúr, مستظهر mustazhir.

Aider, *subs.* مدد گار madad-gár, یاور yávar, دستگیر dast-gír, دستیار dast-yár, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, پشت pusht, معاون mu'ávin, معین mu'ín, مساعد musá'id.

Aiding, *subs.* کمك kumak, مدد madad, مدد گاري

madad-gárí, امداد imdád, عون ‘aun, معاونت mu-‘ávanat, اعانت i‘ánat, ياري yárí, ياوري yávarí, يار yár-mandí, مندي dast-gírí, دستگيري dast-yárí, دستياري musá‘adat, مساعدت pushtí, پشتي ham-pushtí, هم پشتي nasr, نصر nusrat, نصرت muzá-harat, مظاهرت täyíd, تائيد ‘ináyat, عنايت is‘áf, اسعاف.—*adj.* مدد گار madad-gár, ياور yávar, دستگير dast-gír, دستيار dast-yár, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, پشت pusht, معاون mu‘ávin, معين mu‘ín, مساعد musá‘id.

Aidless, *adj.* بيچاره bí-chárah, نا چار ná-chár, بيكس bí-kas, غريب gharíb, عاجز ‘ájiz, ضعيف za‘íf.

Aigret, *subs.* ماهي خوار máhí-khár.

Aigrette, *subs.* (*Ornament worn by women*) تيته títah. —(*Royal, worn by princes*) جيكا jíká, جيقا jíqá.

Ail, *subs.* علت ‘illat (*pl.* علل ‘ilal), مرض maraz (*pl.* امراض amráz), درد dard, نا خوشي ná-khushí, بيماري bímárí, وجع vaja‘ (*pl.* اوجاع aujá‘), رنج ranj.

Ail, *verb trans.* آزار دادن ázár dádan, رنجانيدن ranjání-dan, در رنج داشتن dar ranj dáshtan.—*intrans.* نا خوش شدن ná-khush shudan, بيمار شدن bímár shudan, باك داشتن bák dáshtan, بي حال شدن bí-hál shudan, رنجور كردن ranjúr kardan, بي دماغ شدن bí-dimágh shudan. — (*What ails you?*) شمارا چه باك است shumárá chih bák ast.—(*Nothing ails him*) باكي ندارد bákí na-dárad.

Ailing, *adj.* رنجور ranjúr, بيمار bímár, نا خوش ná-khush, مريض maríz, عليل ‘alíl, بي دماغ bí-dimágh, نا مزاج ná-mizáj, نا ساز ná-sáz.

Ailment, *subs.* علت ‘illat (*pl.* علل ‘ilal), مرض maraz (*pl.* امراض amráz), درد dard, نا خوشي ná-khushí, بيماري bímárí, وجع vaja‘ (*pl.* اوجاع aujá‘), رنج ranj. —(*Mortal ailment*) نا خوشي مهلك ná-khushí-i-muhlik.

Aim, *subs.* (*Intention*) مرام marám, مراد murád (*pl.* مرادات murádát), عرض ‘arz, عزم ‘azm, مطلب mat-lab, نيت níyat, قصد qasd, غرض gharaz, عزيمت ‘azímat, مقصد maqsad, مقصود maqsúd, آهنگ áhang, آرزو árzú, منظور manzúr.—(*In shooting*) نشان nishán, نشانه nishánah, هدف hadaf (*pl.* اهداف ahdáf).—(*To take aim from a rest or support to a gun*) دياق كردن diyáq kardan, دايَاق گرفتن dáyáq giriftan.

Aim, *verb,* (*Intend*) خواست داشتن khást dáshtan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), اراده داشتن irádah dáshtan, قصد كردن qasd kardan, بقصد افتادن bi-qasd uftádan, اشاره كردن ishárah kardan.—(*In shooting*) ديد كردن díd kardan, ديد رفتن díd raftan, نشان كردن nishán kardan.—(*This was aimed at me*) اين اشاره بمن داشت ín inshárah bi-man dásht.

Aimer, *subs.* كمان كش kumán-kash, ديد رو díd-rav.—(*Designer*) قاصد qásid, غرض بين gharaz-bín, متعمد muta‘ammid.

Aimless, *adj.* بي مقصود bí-maqsúd, بي قصد bí-qasd, بي غرض bí-gharaz, بي معني bí-ma‘ní.

Aimlessly, *adv.* بي قصداً bí-qasdan, بي غرضانه bí-gharazánah.

Air, *subs.* هوا havá (*pl.* اهويه ahviyah), باد bád.—(*Melody*) آوازه ávázah, نوا navá, نغمه naghmah, ترانه taránah, پرده pardah.—(*Deportment*) وجه vajh, وضع vaza‘, روي rúy, سيما símá, چهره chihrah, رخساره rukhsárah, منظر manzar, ظهور zuhúr, صورت súrat.—(*The air agrees with me*) آب و هوائي بمن سازش ميكند áb-u-havá,í bi-man sázish mí-kunad.

Air, *verb,* باد دادن bád dádan, هوا دادن havá dádan.

Air-bed, *subs.* دوشك بادي dúshak-i-bádí, تخت هواي takht-i-haváí.

Air-bladder, *subs.* باد دان bád-dán.

Air-built, *adj.* هواي haváí.

Air-cell, *subs.* باد دان bád-dán.

Air-drawn, *adj.* هواي haváí, باد كش bád-kash.

Air-gun, *subs.* تفنگ بادي tufang-i-bádí.

Air-hole, *subs.* منفس manfas.

Airily, *adv.* با نشاط bá-nishát, چمان chamán, با بهجت bá-bihjat.

Airiness, *subs.* (*Gaiety*) خوشي khushí, لطافت latáfat, فرح farah, فرحت farhat, شوخي shúkhí, شيوه shívah, نشاط nishát, بهجت bihjat.—(*Applied to atmosphere*) هوا گيري havá-gírí.

Airing, *subs.* (*Excursion*) هوا خوري havá-khurí, سير sair, تفرج tafarruj, تماشا tamáshá.—(*Room, &c.*) هوا ده havá-dih, باد ده bád-dih. — (*To take an airing*) هوا خوردن havá khurdan, سير كردن sair kardan, تفرج نمودن tafarruj nimúdan.

Air-pipe, *subs.* باد كش bád kash.

Air-plant, *subs.* نبات هواي nabát-i-haváí.

Air-pump, *subs.* تلمبه بادي tulambah-i-bádí.

Airs, *subs.* نخوت nakhvat, مغروري maghrúrí, غرور gharúr, كبريا kibriyá, تكبر takabbur, باد bád.—(*To give oneself airs*) لاف زدن láf zadan, گزاف زدن gizáf zadan, تكبر ورزيدن takabbur varzídan, تشخص فروختن tashakhkhus furúkhtan.—(*He gives himself airs*) دماغش بالاست dimágh-ash bálá-’st (*lit.* His brain is up).

Air-shaft, *subs.* منفس manfas.

Air-tight, *adj.* هوا بر مدار havá-bar-ma-dár, به طوري كه هوا در آن داخل نشود bi-taurí kih havá dar án dákhil na-shavad.

Air-vessel, *subs.* باد دان bád-dán.

Airy, *adj.* با روح bá-rauh, هواي haváí, خوش هوا khush-havá.—(*Light*) سبك sabuk, خفيف khafíf.

Aisle, *subs.* کناره kanárah.
Ait, *subs.* جزیره jazírah (*pl.* جزائر jazáïr).
Ajar, *adv.* نیم باز ním-báz.
Akimbo, *adv.* کج و چوله kaj-u-chaulah.
Akin, *adj.* (*Related*) منسوب mansúb, منتسب muntasib. —(*Alike*) برابر bar-á-bar, شبیه shabíh, هموار ham-vár, همتا ham-tá, همسان ham-sán, مساوي musáví, یکسان yak-sán.
Alabaster, *subs.* مرمر marmar.—*adj.* مرمري marmarí.
Alack, *interj.* آه áh, اوخ avakh, دریغ dirígh, دریغا diríghá, افسوس afsús, فغان fighán, افغان afghán, واه váh, واي váí, دردا dardá, اواي aváí, حیف haif, صد حیف sad haif, حیف است haif ast, ای خاك بسرم ai khák ba-sar-am, ویله vailah, واویلا vávailá, هیهات haihát.
Alack-aday, *interj.* اوخ avakh.
Alacrity, *subs.* چالاکي chálákí, سبکي sabukí, سبکباري sabuk-bárí, چابکي chábukí, تر دستي tar-dastí, خفت khiffat, چستي chustí, زرنگي zaringí.
À la mode, *adv.* بطور bi-taur, بموجب bi-mújib, مطابق mutábiq.
Alarm, *subs.* ترس tars, دهشت dahshat, نهیب nihíb, خوف khauf, مخافه makháfah, تخوف takhavvuf, باك bák, بیم bím, باس bás, هراس hirás, آشوب áshúb, سهم sahm, خشیت khashyat, شور shúr, آشفتگي áshuftagí, تحیر tahayyur, تشویش tashvísh, هول haul, وحشت vahshat, هیبت haibat, مهابت mahábat, شکستگي shikastagí.—(*Notice*) خبر khabar, اعلام i'lám, اعلان i'lán. —(*Military term*) آوازه جنگ ávázah-i-jang, غوغا ghaughá, آشوب áshúb, شورش shúrish.—(*To sound an alarm*) نقاره زدن naqárah zadan, طبل زدن tabl zadan.
Alarm, *verb,* (*Frighten*) ترسانیدن tarsánídan, ترساندن tarsándan, تخویف نمودن takhvíf nimúdan, تهدید کردن tahdíd kardan, هراس دادن hirás dádan, بیم دادن bím dádan.—(*Apprize*) تنبیه کردن tambíh kardan, خبر دادن khabar dádan, خبر دار کردن khabar-dár kardan, انگیختن angíkhtan (*rt.* انگیز angíz), تحذیر کردن tahzír kardan.
Alarm-bell, *subs.* جرس jars.
Alarm-clock, *subs.* ساعت شب بیدار کن sá'at-i-shab-bídár-kun.
Alarmed, *part.* خوفناك khauf-nák, ترسناك tars-nák, خائف kháïf, ترسو tarsú, هراسان hirásán, پر بیم pur-bím, بیمدار bím-dár.—(*To be alarmed*) ترس بر داشتن tars bar-dáshtan, بیم داشتن bím dáshtan, خوف نمودن khauf nimúdan, هراسان شدن hirásán shudan.
Alarming, *adj.* مهیب muhíb, مخوف makhúf, هولناك haul-nák, خوفناك khauf-nák, ترسناك tars-nák.
Alarmingly, *adv.* مهیبانه muhíbánah, مخوفانه makhúfánah, خوفناکانه khauf-nákánah, خائفانه kháïfánah.
Alarmist, *subs.* مخوف mukhavvif, خواف khavváf.
Alarm-post, *subs.* نصب nusb, علم 'alam.
Alarum, *subs.* ساعت شب بیدار کن sá'at-i-shab-bídár-kun, خیزانك khízának, دهاشه dahháshah.
Alas, *interj.* آه áh, اوخ avakh, دریغ dirígh, دریغا diríghá, افسوس afsús, فغان fighán, افغان afghán, واه váh, واي váí, دردا dardá, اواي aváí, حیف haif, صد حیف sad haif, حیف است haif ast, ای خاك بسرم ai khák ba-sar-am, ویله vailah, واویلا vávailá, هیهات haihát.
Alate, *adj.* بالدار bál-dár.
Alb, *subs.* لباس سفید libás-i-safíd.
Albatross, *subs.* مرغ دریاي murgh-i-daryáí, یاعو yá'ú.
Albeit, *conj. or adv.* اگرچه agarchih, گرچه garchih, هرچند har-chand, با آنکه bi-án-kih, هرچه har-chih, با وجود bá-vujúd-i-án-kih, با وصف bá-vasf, با همه که bá-hamah-kih.
Albescent, *adj.* سفید رنگ safíd-rang.
Albification, *subs.* تبییض tabyíz, سفید سازي safíd-sází.
Albinism, *subs.* دو رگي dú-ragí.
Albino, *subs.* دو رك dú-rag.
Albugineous, *adj.* متعلق بسفیده تخم muta'alliq-bi-safídah-i-tukhm.
Albugo (*Disease of the eye*), *subs.* بیاض العین bayázu 'l-'ain.
Album, *subs.* کتاب تصویر kitáb-i-tasvír, کتاب صورت kitáb-i-súrat, تصویر دان tasvír-dán.
Album græcum, *subs.* گه سگ سفید gah-i-sag-i-safíd.
Album nigrum, *subs.* فضله موش fazlah-i-músh.
Albumen, *subs.* سفیده تخم safídah-i-tukhm, بیاض البیض bayázu 'l-baiz.
Albuminous, *adj.* متعلق بسفیده تخم muta'alliq-bi-safídah-i-tukhm.
Alchemical, *adj.* کیمیاوي kímiyáví.
Alchemically, *adv.* بقاعده کیمیا bi-qá'idah-i-kímiyá.
Alchemist, *subs.* کیمیا گر kímiyá-gar.
Alchemistical, *adj.* کیمیا گري kímiyá-garí.
Alchemy, *subs.* کیمیا kímiyá, کیمیا گري kímiyá-garí.
Alcohol, *subs.* عرق 'araq, جوهر jauhar, سکر sakar.
Alcoholic, *adj.* عرقي 'araqí, جوهري jauharí, مسکر muskir.—(*Alcoholic drink*) مکیف mukayyif (*pl.* مکیفات mukayyifát).
Alcove, *subs.* شاهنشین sháh-nishín, طاق táq, محراب mihráb, غار ghár, تکیه takyah, گوشه gúshah, کنج kunj, زاویه záviyah (*pl.* زوایا zaváyá).

Alderman, *subs.* شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh), پير pír.

Aldermanly, *adv.* شيخ مانند shaikh-mánand, شيخانه shaikhánah, پيرانه píránah.

Alder-tree (*Alnus barbata*), *subs.* درخت سفيد دار dirakht-i-safíd-dár, توسه túsah.

Ale, *subs.* بوزه búzah, فقاع fuqqá', شراب جو sharáb-i-jau.

Ale-house, *subs.* فقاع خانه fuqqá'-khánah, لهر lahar.

Alectryomancy, *subs.* فاءل خروس fäl-i-khurús.

Alegar, *subs.* بوزه ترش búzah-i-turush.

Alembic, *subs.* انبق ambiq, انبيق ambíq.

Alert, *adj.* (*Bodily*) چابك chábuk, چالاك chálák, زرنگ zaring, شاطر shátir, چست chust, سبك sabuk, تيز tíz-dast, تر دست tar-dast, سبك بار sabuk-bár. —(*Mentally*) زنده دل zindah-dil, بيدار دل bídár-dil, هوشيار húsh-yár, هوشمند húsh-mand, گرم garm, زرنگ zaring, شاطر shátir, متنبه mutanabbih.—(*On the alert*) احتياط كار ihtiyát-kár, متوقي mutavaqqí, بيدار bídár, خبر دار khabar-dár, هوشيار húsh-yár.

Alertly, *adv.* چالاكانه chálákánah, بچالاكي bi-chálákí, بچستي bi-chustí, بزرنگي bi-zaringí.

Alertness, *subs.* (*Bodily*) چالاكي chálákí, چابكي chábukí, زرنگي zaringí, تيز دستي tíz-dastí, تر دستي tar-dastí, سبكي sabukí, سبكباري sabuk-bárí, خفت khiffat, چستي chustí.—(*Mental*) هوشياري húsh-yárí, هوشمندي húsh-mandí, زرنگي zaringí, گرمي garmí.

Alexipharmic (*Antidote*), *subs.* ترياق tiryáq, طرياق tiryáq, نوشدارو núsh-dárú, دافع زهر dáfi'-i-zahr.

Alga (*Seaweed*), *subs.* نبات درياي nabát-i-daryáí.

Algæ, *subs.* نباتات بحري nabátát-i-bahrí.

Algebra, *subs.* جبر jabr, الجبر al-jabr, جبر المقابله jabru 'l-muqábalah, الجبر و المقابله al-jabr va 'l-muqábalah, جفر jafr, علم جفر 'ilm-i-jafr.

Algebraic, *adj.* جبري jabrí, جفري jafrí.

Algebraically, *adv.* مطابق علم جفر mutábiq-i-'ilm-i-jafr.

Algebraist, *subs.* جفار jaffár, عالم علم جفر 'álim-i-'ilm-i-jafr.

Algorithm, *subs.* حساب hisáb, فن حساب fann-i-hisáb.

Algous, *adj.* متعلق بنبات درياي muta'alliq-bi-nabát-i-daryáí.

Alguazil, *subs.* قاضي qází, محتسب muhtasib.

Alias, *subs.* لقب laqab (*pl.* القاب alqáb).—(*Surnamed*) ملقب mulaqqab.

Alibi, *subs.* عيبوبت 'aibúbat, غياب ghayáb, عدم حضور 'adam-i-huzúr.—(*To prove an alibi*) اثبات عدم حضور نمودن isbát-i-'adam-i-huzúr nimúdan.

Alien, *subs.* بيگانه bígánah, غريب gharíb, اجنبي ajnabí.—*adj.* اجنبي ajnabí, غير ghair.

Alienability, *subs.* غيريت ghairíyat.

Alienable, *adj.* قابل فروش qábil-i-furúsh, بيع بر دار bai'-bar-dár.

Alienage, *subs.* بيگانگي bígánagí, غريبي gharíbí, اجنبيت ajnabíyat, جدائي jidá,í, نا آشنائي ná-áshná,í, نا مهرباني ná-mihrbání, دوري dúrí, بعاد ba'ád.

Alienate, *verb*, (*Estrange*) بيگانه ساختن bígánah sákhtan, دور كردن dúr kardan, تبعيد نمودن tab'íd nimúdan, بيزار گردانيدن bízár gardánídan, نفرت دادن nifrat dádan.—(*Sell*) فروختن furúkhtan (*rt.* فروش furúsh), فروش نمودن furúsh nimúdan, بيع دادن bai' dádan.

Alienated, *part.* (*Estranged*) بيگانه شده bígánah-shudah.—(*Sold*) فروخته furúkhtah.

Alienation, *subs.* (*Estrangement*) بيگانگي bígánagí, غريبي gharíbí, جدائي jidá,í, نا آشنائي ná-áshná,í, تبعيد tab'íd.—(*Sale*) فروش furúsh, فروخت furúkht, بيع bai'.

Alienator, *subs.* باعي bá'í, فروشنده furúshandah.

Aliene, *verb*, (*Estrange*) بيگانه ساختن bígánah sákhtan, دور كردن dúr kardan, تبعيد نمودن tab'íd nimúdan, بيزار گردانيدن bízár gardánídan, نفرت دادن nifrat dádan.—(*Sell*) فروختن furúkhtan (*rt.* فروش furúsh), فروش نمودن furúsh nimúdan, بيع دادن bai' dádan.

Alienee, *subs.* گيرنده gírandah, پذيرنده pazírandah, قابض qábiz.

Alienism, *subs.* بيگانگي bígánagí, غريبي gharíbí, اجنبيت ajnabíyat, جدائي jidá,í, نا آشنائي ná-áshná,í, نا مهرباني ná-mihrbání, دوري dúrí, بعاد ba'ád.

Aliform, *adj.* بال وش bál-vash.

Alight, *adj.* مشتعل mushta'il, سوزان súzán, فروزان furúzán.—(*To be alight*) مشتعل شدن mushta'il shudan, فروختن furúkhtan (*rt.* فروز furúz).

Alight, *verb*, نزول نمودن nuzúl nimúdan, نازل شدن názil shudan, فرود آمدن furúd ámadan, پائن آمدن páin ámadan, نشستن nishistan (*rt.* نشين nishín), حلول نمودن hulúl nimúdan, وارد شدن várid shudan, منزل گرفتن manzil giriftan.—(*To alight from a horse*) پياده شدن piyádah shudan.

Align, *verb*, مد نمودن madd nimúdan.

Alignment, *subs.* مد madd.

Alike, *adj.* برابر barábar, شبيه shabíh, مشابه mushábih, متشابه mutashábih, همتا ham-tá, يكسان yak-sán, مانند mánand, مثل misl, مثال misál, مماثل mumásil, معادل mu'ádil, نظير nazír, مساوي musáví, متساوي mutasáví, نعل بنعل na'l bi-na'l.—(*They are all alike*) احوال همه همه يكسان اند ahvál-i-hamah yakí ast, يكي است

hamah yak-sán and.—*adv.* همين طور hamín taur, همان hamán, همين hamín.

Aliment, *subs.* غذا ghadá, غذا ghazá (*pl.* اغذيه agh-ziyah), طعام ta'ám (*pl.* اطعمه at'imah), طعمه tu'mah (*pl.* طعم tu'am), خوراكي khurákí, خورش khurish, قوت qút.

Alimentary, *adj.* خوراكي khurákí, خوردني khurdaní.

Alimentation, *subs.* تغذيه taghziyah.

Alimentiveness, *subs.* اغتذا ightizá, تغذي taghazzí, آلت لذت álat-i-lazzat.

Alimonious, *adj.* خوراكي khurákí, خوردني khurdaní.

Alimony, *subs.* كابين kábín, نفقه nafaqah (*pl.* نفقات nafaqát), مهر mahr (*pl.* مهور muhúr).

Aliped, *subs. and adj.* پاپر pá-par.

Aliquant, *subs. used as adj.* عدد وتر 'adad-i-vatr, عدد طاق 'adad-i-táq.

Aliquot, *subs. used as adj.* عدد شفع 'adad-i-shaf'.

Alive, *adj.* زنده zindah, حي hayy, جاندار ján-dár, ذو نفس zú-nafs, ذي حيات zí-hiyát.—(*Not a soul was left alive*) متنفس نمانده بود mutanaffis na-mándah búd.

Alkalescent, *adj.* قليا مانند qalyá-mánand.

Alkali, *subs.* قليا qalyá.

Alkalify, *verb,* قليا ساختن qalyá sákhtan.

Alkaligenous, *adj.* قليا خيز qalyá-khíz, قليا خش qalyá-bakhsh.

Alkalimeter, *subs.* قليا سنج qalyá-sanj, ميزان قليا سنجي mízán-i-qalyá-sanjí.

Alkalimetry, *subs.* قليا سنجي qalyá-sanjí.

Alkaline, *adj.* قليا دار qalyá-dár, قلياي qalyáí.

Alkalinity, *subs.* قلياييت qalyáíyat.

Alkalize, *verb,* قليا ساختن qalyá sákhtan.

Alkaloid, *subs.* قليا qalyá.—*adj.* قليا دار qalyá-dár, قليا صفت qalyá-sifat.

Alkanet (*Anchusa tinctoria*), *subs.* هوه چوبه havah-i-chúbah.

All, *adj.* همه hamah, كل kull, جميع jamí', جمله jumlah, تمام tamám, مجموع majmú', اجمع ajma', اجمعين ajma'-ín, جمهور jumhúr, همكنان ham-kunán, هر har, سائر sáïr, عام 'ámm, همه كس hamah-kas (*applied to persons only*).—*adv.* كلاً و طراً kullan va turran.—(*All of us*) همگي hamagí.—(*That is all*) اين است حال ín ast hál, تم الكلام tammu 'l-kalám.—(*It is all silk*) ابريشم خالص است abríshum-i-khális ast.—(*From all these*) از اين جمله az ín jumlah.—(*All of you*) شماها shumáhá.—(*In all*) في الجمله fi 'l-jumlah.—(*All in all*) همه كاره hamah-kárah.

Allah, *subs.* الله allah.

Allay, *verb,* تسكين دادن taskín dádan, نشاندن nishándan, فرو نشاندن furú nishándan, تخفيف دادن takhfíf dádan, نرم كردن narm kardan, ساكن كردن sákin kardan, تسلي دادن tasallí dádan, تسليه كردن tasliyah kardan, آرام دادن árám dádan, كم كردن kam kardan.

Allayed, *part.* تخفيف داده takhfíf dádah, تسكين يافته taskín-yáftah, آرام يافته árám-yáftah.

Allayer, *subs.* تخفيف دهنده takhfíf-dihandah, تسكين دهنده taskín-dihandah, آرام بخش árám-bakhsh.

Allayment, *subs.* تخفيف takhfíf, تسكين taskín, تسلي tasallí, تسليه tasliyah, آرام árám.

Allegation, *subs.* اسناد isnád, اقرار iqrár, تقرير taqrír, ادعا iddi'á, قول qaul, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), ايراد írád, تعريف ta'ríf.

Allege, *verb,* اسناد نمودن isnád nimúdan, اقرار كردن iqrár kardan, تقرير نمودن taqrír nimúdan, ادعا نمودن iddi'á nimúdan, گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), اظهار كردن izhár kardan, حجت نمودن hujjat nimúdan, ايراد كردن írád kardan, تعريف دادن ta'ríf dádan.

Allegeable, *adj.* قابل ادعا qábil-i-iddi'á, قابل اقرار qábil-i-iqrár, قابل اسناد qábil-i-isnád, تعريف پذير ta'ríf-pazír, اقرار پذير iqrár-pazír.

Alleged, *part.* مبين mubayyan, گفته guftah.—(*To be alleged*) شائع شدن sháï' shudan, شهرت داشتن shuhrat dáshtan.—(*As was alleged*) اينكه شائع شده بود ín-kih sháï' shudah búd.

Allegiance, *subs.* انقياد inqiyád, طاعت tá'at, اطاعت itá'at, فرمان برداري farmán-bardárí, حكمبرداري hukm-bardárí, امتثال imtisál, بيعت bai'at, اتباع ittibá'.

Allegiant, *adj.* مطيع mutí', تابع tábi', متابع mutábi', رام rám, فرمانبردار farmán-bardár, حكمبردار hukm-bardár.

Allegorical, *adj.* متشابه mutashábih, باطني bátiní, رنگين rangín, مجازي majází.

Allegorically, *adv.* متشابهانه mutashábihánah, مجازاً majázan, مجازانه majázánah.

Allegoricalness, *subs.* تشابه tashábuh, متشابهيت mutashábihíyat.

Allegorist, *subs.* مشبه mushabbih, ممثل mumassil, مثل زن masal-zan, تشبيه ده tashbíh-dih.

Allegorize, *verb trans. and intrans.* استعاره نمودن isti'árah nimúdan, تمثيل زدن tamsíl zadan, مثل آوردن masal ávardan, مجاز نمودن majáz nimúdan.

Allegory, *subs.* مثل masal, تمثيل tamsíl, مثال misál, كنايه kináyah, مجاز majáz, ايهام íhám, عبارت 'ibárat, تشبيه tashbíh (*pl.* تشبيهات tashbíhát), استعاره isti'árah.

Allegretto, *subs.* نغمه نيم زود naghmah-i-ním-zúd.—*adj.* نيم زود ním-zúd.

Allegro, *subs.* نغمه زود naghmah-i-zúd.—*adj.* زود zúd.

Allelujah, *subs. and interj.* هليلوياه hallílúyáh (European).

Alleviate, *verb*, تسلي دادن taskín dádan, تسكين دادن tasallí dádan, فرو نشاندن furú nishandan, نشاندن nishándan, تخفيف دادن takhfíf dádan, نرم كردن narm kardan, ساكن كردن sákin kardan, تسليه كردن tasliyah kardan, آرام دادن árám dádan, كم كردن kam kardan.

Alleviated, *part.* تخفيف داده takhfíf-dádah, تسكين يافته taskín-yáftah, آرام يافته árám-yáftah.

Alleviating, *subs.* تسكين taskín, تخفيف takhfíf, تسلي tasallí, تسليه tasliyah.—*adj.* مسكن musakkin, تسلي بخش tasallí-bakhsh, تسكين ده taskín-dih, آرام بخش árám-bakhsh.

Alleviation, *subs.* تخفيف takhfíf, تسكين taskín, آرام árám, تسلي tasallí, كمي kamí, تسليه tasliyah, نرمي narmí.

Alleviative, *adj.* مسكن musakkin, تسلي بخش tasallí-bakhsh, تسكين ده taskín-dih, آرام بخش árám-bakhsh.

Alley, *subs.* كوچه kúchah, خيابان khiyábán, زقاق zuqáq (*pl.* ازقه aziqqah).

All-fours, *adv.* چار پا chár-pá.

All-hail ! *interj.* سلام salám.

All-Hallow, *subs.* همه پاكان hamah-pákán, جمله مقدسان jumlah-i-muqaddasán, اول نومبر avval-i-navambar.

Alliaceous, *adj.* سيري sírí, فومي fúmí, ثومي súmí.

Alliance, *subs.* (*Connexion*) علاقه ‘aláqah, تعلق ta‘alluq, دخل dakhl, نسبت nisbat.—(*Treaty*) عهد ‘ahd (*pl.* عهود ‘uhúd), معاهده mu‘áhadah, عقد ‘aqd, عقده ‘uqdah (*pl.* عقد ‘uqad), ميثاق mísáq (*pl.* مواثيق mavásíq), پيمان paimán, اتفاق ittifáq.—(*Offensive and defensive alliance*) معاهده تعرضي و تدافعي mu‘áhadah-i-ta‘arruzí va tadáfu‘í, معاهده هجومي و دفاعي mu‘áhadah-i-hujúmí va difá‘í.—(*To join the alliance*) داخل اتفاق شدن dákhil-i-ittifáq shudan.—(*Marriage*) نكاح nikáh, عقد ‘aqd, عروسي ‘arúsí, زواج ziváj, ازدواج izdiváj, زفاف zifáf.

Alliciency, *subs.* جذب jazb, انجذاب injizáb, مجذوبيت majzúbíyat, جاذبيت jázibíyat, جلب jalb, استجلاب istijláb, كشش kashish, كشندگي kashandagí.

Allied, *part.* متفق muttafiq, قرين qarín, مقرون maqrún, عقيد ‘aqíd, معاقد mu‘áqid.—(*Allied forces*) عساكر متفقه ‘asákir-i-muttafiqah.

Alligate, *verb*, بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan, ربط كردن rabt kardan.

Alligation, *subs.* جمع بندي jam‘-bandí.

Alligator, *subs.* نهنگ nahang, تمساح timsáh (*pl.* تماسيح tamásíh).

Allision, *subs.* صادمه sádamah.

Alliteration, *subs.* تجنيس tajnís.

Alliterative, *adj.* بطور تجنيس bi-taur-i-tajnís, مجانس mujánis.

Allium ascalonicum (*Shallot*), *subs.* موسير músír.

Allium cepa (*Onion*), *subs.* پياز piyáz, بصل basal.

Allium latifolium, *subs.* والك válak.

Allium porrum (*Leek*), *subs.* تره turah, گندنا gundaná, كير kír, رشاد rashád.

Allium sativum (*Garlic*), *subs.* سير sír, ثوم súm, فوم fúm.

Allium scorodoprasum (*Chive*), *subs.* پياز كوهي piyáz-i-kúhí, سيرمو sírmú.

All-knowing, *adj.* همه دان hamah-dán.

Allocution, *subs.* خطاب khitáb, كلام kalám.

Allodial, *adj.* طلق tilq, تصرف مطلق tasarruf-i-mutlaq.

Allodium, *subs.* ملك طلق milk-i-tilq, ملك دائمي milk-i-dáïmí, حق مطلق haqq-i-mutlaq.

Allonge, *subs.* راه گشائي ráh-gushá,í, شمشير زني shimshír-zaní.

Allopathic, *adj.* متعلق بمعالجه بضد muta‘alliq-bi-mu‘álajah bi-zidd.

Allopathist, *subs.* معالج بضد mu‘álij-bi-zidd.

Allopathy, *subs.* معالجه بضد mu‘álajah-bi-zidd.

Allot, *verb*, حصه كردن hissah kardan, تقسيم كردن taqsím kardan, قسمت نمودن qismat nimúdan, بخشيدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), دادن dádan (*rt.* ده dih), عطا كردن ‘atá kardan, پيش نهادن písh nihádan.

Allotment, *subs.* (*Share*) حصه hissah, قسمت qismat, بهره bahrah, بخرا bakhrá, نصيب nasíb. — (*Action*) تقسيم taqsím, بخش bakhsh, قسمت qismat.

Allotted, *part.* نامزد nám-zad, معين mu‘ayyan.

Allow, *verb*, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), دادن dádan (*rt.* ده dih), دستور دادن dastúr dádan, رخصت دادن rukhsat dádan, اجازت دادن ijázat dádan, اجابت نمودن ijábat nimúdan, اذن دادن izn dádan, وا گذاشتن vá-guzáshtan, فرصت دادن fursat dádan, هشتن hishtan (*rt.* هل hil).—(*Give*) دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشيدن bakhshídan, بخشودن bakhshúdan (*rt.* بخشاي bakhsháy), اعطا نمودن a‘tá nimúdan *or* كردن *or* kardan, ارزاني كردن arzání kardan.—(*Admit*) قبول داشتن qabúl dáshtan, قائل بودن qáïl búdan.—(*I allow it was my forgetfulness*) بدهم فراموشم شد bi-diham farámúsh-am shud.

Allowable, *adj.* محتمل muhtamil, مجاز mujáz, روا ravá, مجوز mujavviz, جواز javáz, جائز jáïz, حلال halál, مأذون mázún.

Allowably, *adv.* مجازانه mujázánah, جائزانه jáïzánah, بطور جواز bi-taur-i-javáz.

Allowance, *subs.* مقرري muqarrarí, مواجب mavájib, وظيفه vazífah, مشاهره mushárarah, تجويز tajvíz, راتبه rátibah, ماهيانه máhiyánah. — (*Share*) حصه hissah, قسمت qismat, بهره bahrah, بخرا bakhrá, نصيب nasíb.

Allowance, *verb*, وظيفه قرار دادن vazífah qarár dádan.

Allowanced, *part.* موظف muvazzaf, وظيفه يافته vazífah-yáftah, مواجب يافته mavájib-yáftah.

Allowed, *part. and adj.* مجاز mujáz, جواز javáz, مجوز mujavvaz, جائز jáïz, حلال halál, مأذون mázún.

Alloy, *subs.* عيار ‘iyár, آميزش ámízish, آلايش áláyish, مخلوط makhlút.

Alloy, *verb,* عيار كردن ‘iyár kardan, آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), اختلاط كردن ikhtilát kardan, آلايش كردن áláyish kardan.

Alloyage, *subs.* اختلاط ikhtilát.

Alloyed, *part.* مخلوط makhlút, آميخته ámíkhtah.

All-Saints' Day, *subs.* عيد جمله مقدسان ‘íd-i-jumlah-i-muqaddasán.

All-seeing, *adj.* همه بين hamah-bín.

All-Souls' Day, *subs.* دوم نومبر dúvum-i-navambar.

All-spice, *subs.* بهار bahár.

All-sufficient, *adj.* غني ghaní, مستغني mustaghní.

All-sustaining, *adj.* رزاق razzáq.

Allude, *verb,* كنايه كردن kináyah kardan, اشاره نمودن ishárah nimúdan, دلالت نمودن dalálat nimúdan, ايما نمودن ímá nimúdan.

Allure, *verb,* اغوا كردن ighvá kardan, ترغيب دادن targhíb dádan, فريفتن fíríftan (*rt.* فريب fíríb), فريب دادن fíríb dádan, جذب نمودن jazb nimúdan, دانه ريختن dánah ríkhtan.

Allured, *part.* اغوا شده ighvá-shudah, فريفته fíríftah, فريب خورده fíríb-khurdah, گول خورده gúl-khurdah.

Allurement, *subs.* اغوا ighvá, ترغيب targhíb, كشش kashish, كشندگي kashandagí, فريب fíríb, جذب jazb, انجذاب injizáb.

Allurer, *subs.* جاذب jázib, اغوا كننده ighvá-kunandah. —(*Applied only to persons*) دل فريب dil-fíríb, دل بر dil-bar, دل كش dil-kash, دلبند dil-band, دلاويز dil-ávíz, دلربا dil-rubá.

Alluring, *adj.* جاذب jázib, جالب jálib, كشنده kashandah, جرار jarrár.—(*Persons*) دل فريب dil-fíríb, دل بر dil-bar, دل كش dil-kash, دلبند dil-band, دلاويز dil-ávíz, دلربا dil-rubá.

Alluringly, *adv.* جاذبا jáziban, جاذبانه jázibánah, جالبا jáliban, جالبانه jálibánah.

Alluringness, *subs.* اغوا ighvá, ترغيب targhíb, كشش kashish, فريب fíríb, جذب jazb.- (*Persons*) دل فريبي dil-fíríbí, دل برى dil-barí, دل كشي dil-kashí, دلبندي dil-bandí, دلاويزي dil-ávízí, دلربائي dil-rubá'í.

Allusion, *subs.* ايما ímá, رمز ramz (*pl.* رموز rumúz), اشاره ishárah, ايهام íhám, عبارت ‘ibárat, كنايه kináyah. تلميح talmíh, تعريض ta‘ríz.—(*To make allusion*) كنايه كردن kináyah kardan, اشاره نمودن ishárah nimúdan, دلالت نمودن dalálat nimúdan, ايما نمودن ímá nimúdan.

—(*It is an allusion to me*) تعريض بمن است ta‘ríz bi-man ast.

Allusive, *adj.* ايماي ímáí, اشارتي isháratí.

Allusively, *adv.* از روي اشارت az rúy-i-ishárat, بطور ايما bi-taur-i-ímá.

Allusiveness, *subs.* ايمايت ímáíyat.

Alluvial, *adj.* سيلي sailí, سيلابي sailábí.

Alluvion, *subs.* خاك سيل برده khák-i-sail-burdah, زمين سيلي zamín-i-sailí, سيلابي sailábí.

Alluvium, *subs.* خاك سيل برده khák-i-sail-burdah, زمين سيلي zamín-i-sailí, سيلابي sailábí.

All-wise, *adj.* همه دان hamah-dán, دانا dáná, علام ‘allám.

Ally, *subs.* دوست dúst, شريك sharík, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), همدم ham-dam, هم عهد ham-‘ahd, يار yár, يار غار yár-i-ghár, هم شرط ham-shart, هم دل ham-dil, هم پيمان ham-paimán.

Ally, *verb trans.* دوست گردانيدن dúst gardánídan, هم پيمان ساختن ham-paimán sákhtan. — *intrans.* طرح دوستي انداختن tarah-i-dústí andákhtan.

Alma mater, *subs.* ام العلوم ummu 'l-‘ulúm, دار العلم dáru 'l-‘ilm, ام رضائي umm-i-rizá'í, مكتب maktab.

Almanac, *subs.* تقويم taqvím (*pl.* تقاويم taqávím), سالنامه sál-námah.

Almightiness, *subs.* قدرت مطلق qudrat-i-mutlaq.

Almighty, *subs. and adj.* قادر مطلق qádir-i-mutlaq. قادر علي الاطلاق qádir ‘ala 'l-itláq.—(*Almighty giver of all gifts*) حضرت واهب العطايا hazrat-i-váhibu 'l-‘atáyá.

Almond, *subs.* بادام bádám, لوز lauz.—(*Green almond*) چغاله chaghálah.—(*Bitter almond—Amygdalus amara*) بادام تلخ bádám-i-talkh. — (*Sweet almond—Amygdalus dulcis*) بادام شيرين bádám-i-shírín.—(*Jordan almond—Amygdalus fragilis*) بادام كاغذي bádám-i-kághazí.—(*Mountain almond-tree—Amygdalus scoparia*) درخت بادام كوهي dirakht-i-bádám-i-kúhí.—(*Oriental almond-tree—Amygdalus orientalis*) ارژن arzhan, بخورك bakhúrak.—(*Sugared almond*) ملبس mulabbas, نقل بادام naql-i-bádám.—(*Almonds and raisins*) بادام و كشمش bádám va kishmish.

Almond-cake, *subs.* (*Made of almonds pounded, and a paste of sugar, cream, &c.*) باقلوا báqlivá, قرص بادام qurs-i-bádám.—(*Of split almonds and brown sugar*) ساهون sáhún.

Almonds, *subs.* (*Medical term*) آويزه ávízah, گنبلك gumbalk.

Almoner, *subs.* مصدق musaddiq, مير خيرات mír-i-khairát, خيرات دهنده khairát-dihandah, تقسيم دهنده taqsím-dihandah, زكات دهنده zakát-dihandah.

Almonry, *subs.* زکات گاه zakát-gáh, خیرات گاه khairát-gáh, صدقه خانه sadaqah-khánah.

Almost, *adv.* قریب qaríb, عنقریب ʻan-qaríb, نزدیك nazdík, تقریباً taqríban, تخمیناً takhmínan.—(*Almost immediately*) بلا فاصله bilá-fásilah.

Alms, *subs.* صدقه sadaqah, خیرات khairát, دهش dihish, زکات zakát.—(*Alms prescribed by law*) زکات zakát.—(*Voluntary alms*) صدقه sadaqah.—(*Alms for the purification of the person, customary after the termination of the Ramazán*) زکات بدن zakát-i-badan. —(*Alms given on the* 1*st Shavvál*) فطریه fatriyah.—(*To give alms*) تصدق کردن tasadduq kardan.

Alms-deed, *subs.* صدقه sadaqah, خیرات khairát, دهش dihish, زکات zakát.

Alms-giving, *subs.* تصدق tasadduq.

Alms-house, *subs.* لنگر خانه langar-khánah, خیرات خانه khairát-khánah.

Alms-man, *subs.* صدقه خور sadaqah-khur.

Alnus barbata (*Alder*), *subs.* توسه túsah, درخت سفید دار dirakht-i-safíd-dár.

Aloe, *subs.* (*Plant*) درخت صبر dirakht-i-sabr.—(*Drug*) هلیله hilílah, صبر زرد sabr-i-zard, صبر سقوطي sabr-i-suqútí.—(*Lignum aloes*) عود ʻúd, عود هندي ʻúd-i-hindí, عود سومودي ʻúd-i-súmúdí.

Aloetic, *adj.* پر هلیله pur-hilílah.

Aloft, *adv.* فراز faráz, بالا bálá, فوق fauq, بلند buland, عالي ʻálí.

Alomancy, *subs.* فأل نمك fäl-i-namak.

Alone, *adj.* فرد fard, تنها tanhá, تن تنها tan-i-tanhá, منفرد munfarid, مفرد mufrad, مجرد mujarrad, متجرد mutajarrid, وحد vahd, واحد váhid, یگانه yagánah, به انفراده bi-infirádah, تك tak, تكتك taktak.—(*To let alone*) ترك کردن tark kardan, تارك شدن tárik shudan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), فرو گذاشتن furú guzáshtan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, رو گردان شدن rú-gardán shudan, ول کردن vil kardan, دست شستن dast shustan.—(*Let me alone*) از من دست بر دار az man dast bar-dár.

Along, *adv.* متفقاً muttafiqan, همراه ham-ráh, معاً ma'an.—*prep.* در کنار dar kanár, بدرازي bi-dirází.—(*Along with*) همراه ham-ráh, با هم bá-ham, بهم bi-ham, مع ma', بصحابت bi-sahábat.

Alongside, *adv.* متصل muttasil, اتصال ittisál, مجاور mujávir.—(*To come alongside*) متصل کردن muttasil kardan.

Aloof, *adv.* دور dúr, کناره kinárah, بعید ba'íd, بعداً bu'dan.—(*To keep aloof*) کناره گرفتن kinárah girif-tan, دوري کردن dúrí kardan.

Alopecia, *subs.* (*Medical term*) سقوط شعر suqút-i-sha'r, داء الثعلب däu 's-sa'lab.

Aloud, *adv.* بلند buland.

Alpha, *subs.* الف alif, اول avval, نخست nukhust.

Alphabet, *subs.* حروف تهجي hurúf-i-tahajjí, هجا hijá, ابجد abjad, الف با alif-bá.

Alphabet, *verb*, ترتیب الف با دادن tartíb-i-alif-bá dádan.

Alphabetical, *adj.* بقاعده تهجي bi-qá'idah-i-tahajjí, هجاي hijáí.

Alphabetically, *adv.* بقاعده تهجي bi-qá'idah-i-tahajjí. —(*Alphabetically arranged*) مرتب علي الحروف mu-rattab 'ala 'l-hurúf, به ترتیب حروف تهجي bi-tartíb-i-hurúf-i-tahajjí.

Alphos (*Leprosy*), *subs.* برص baras, پیس pís (*vulg.*).

Alpigene, *adj.* الپاي alpáí (European).

Alpine, *adj.* الپاي alpáí (European).

Alpinia galanga, *subs.* خولنجان مصري khúlanján-i-misrí, ریشه جوز ríshah-i-jauz.

Already, *adv.* هنوز hanúz, پیش از این písh az ín, قبل از این qabl az ín, تا حال tá hál, تا بحال tá bi-hál.—(*Have you come already?*) باین زودي آمدید bi-ín zúdí ámadíd?

Also, *adv.* هم ham, نیز níz, ایضاً aizan, به bi, با bá.

Altar, *subs.* مذبح mazbah (*pl.* مذابح mazábih), قربانگاه qurbán-gáh.—(*In mosques*) محراب mihráb (*pl.* محارب mahárib).

Altarage, *subs.* پول مذبح púl-i-mazbah.

Altar-cloth, *subs.* مذبح پوش mazbah-púsh.

Altar-piece, *subs.* پرده مذبح pardah-i-mazbah, نقش بندي مذبح naqsh-bandí-i-mazbah.

Alter, *verb trans.* تغییر دادن taghyír dádan, بدل کردن badal kardan, ابدال کردن ibdál kardan, تبدل نمودن tabaddul nimúdan, تبدیل کردن tabdíl kardan, مبدل گردانیدن mubaddal gardánídan, عوض کردن ʻivaz kar-dan, گردانیدن gardánídan, تحویل کردن tahvíl kardan, مصروف ساختن masrúf sákhtan.—*intrans.* گردیدن gardídan, تبدیل یافتن tabdíl yáftan, استبدال یافتن istibdál yáftan, مبدل شدن mubaddal shudan, متغیر شدن mutaghayyir shudan, دیگر گون گردیدن dígar-gún gardídan.

Alterable, *adj.* قابل تغیر qábil-i-taghayyur, قابل تبدل qábil-i-tabaddul, قابل صرف qábil-i-sarf.

Alterableness, *subs.* تغایر taghayyur, تغیر taghayyur-pazírí, تلون talavvun.

Alterably, *adv.* تحویلانه tahvílánah, تغییراً taghyíran.

Alterant, *subs.* مغیر mughayyir.—*adj.* تغیر ساز taghay-yur-sáz, تبدیل کار tabdíl-kár.

Alteration, *subs.* تغیر taghayyur, تغییر taghyír, قلب qalb, بدل badal, ابدال ibdál, تبدیل tabdíl, تحویل tahvíl.

Alterative, *subs.* (*Medicine*) مغیر mughayyir, ادویه محلله adviyah-i-muhallilah. —*adj.* تغیر ساز taghay-yur-sáz, تبدیل کار tabdíl-kár.

Altercate, *verb,* مبادله نمودن mubádalah nimúdan, منازعه کردن munáza'ah kardan, مجادله کردن mujádalah kardan, جنگ کردن jang kardan, جنگیدن jangídan, نزاع کردن nizá' kardan, بحث کردن bahs kardan, مباحثه کردن mubáhasah kardan, مناقشه کردن munáqashah kardan, مذاکره کردن muzákarah kardan, تکرار کردن takrár kardan, دعوی نمودن da'vá nimúdan, ستیزگی کردن sitízagí kardan.

Altercation, *subs.* بحث bahs, مباحثه mubáhasah, مناقشه munáqashah, نزاع nizá', منازعه munáza'ah, مذاکره muzákarah, جدل jadal, جدال jadál, مجادلت mujádalat, تکرار takrár, قیل و قال qíl-u-qál, دعوی da'vá, ستیزه sitízah, ستیزگی sitízagí, پیکار paikár, مشاجره mushájarah, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), لجاج lajáj, خرخشه kharkhishah, شلتاق shaltáq, قضیه qazíyah, رد و بدل radd-u-badal, چون و چرا chún-u-chirá, شلوك shulúk (*vulg.*).—(*To have an altercation*) مبادله نمودن mubádalah nimúdan, منازعه کردن muníza'ah kardan, مجادله کردن mujádalah kardan, جنگ کردن jang kardan, جنگیدن jangídan, نزاع کردن nizá' kardan, بحث کردن bahs kardan, مباحثه کردن mubáhasah kardan, مناقشه کردن munáqashah kardan, مذاکره کردن muzákarah kardan, تکرار کردن takrár kardan, دعوی نمودن da'vá nimúdan, ستیزگی کردن sitízagí kardan.

Altered, *part.* مغیر mughayyar, تغیر taghayyur, متغیر mutaghayyir, مبدل mubaddal, متبدل mutabaddil, مصروف masrúf, منحرف munharif.

Alterer, *subs.* مبدل mubaddil, محیر muhayyir, تغییر دهنده taghyír-dihandah.

Altering, *subs.* تغییر taghyír, قلب qalb, تبدیل tabdíl, تحویل tahvíl.

Altern, *adj.* یك در میان yak dar miyán, متناوب mutanávib, با مناوبت bá-munávabat.

Alternate, *adj.* یك در میان yak dar miyán, متناوب mutanávib, با مناوبت bá-munávabat. — (*Alternate days*) عباً ghubban, یکروز در میان yak rúz dar miyán.

Alternate, *verb trans.* بنوبه نمودن bi-naubah nimúdan. —*intrans.* بنوبه آمدن bi-naubah ámadan, متناوب شدن mutanávib shudan, متعاقب شدن muta'áqib shudan.

Alternately, *adv.* بنوبه bi-naubah, نوبتاً naubatan, مناوبتاً munávabatan, نوبه بنوبه naubah bi-naubah.

Alternating, *adj.* متناوب mutanávib, متعاقب muta'áqib.

Alternation, *subs.* تغیر taghayyur, نوبت naubat.

Alternative, *subs.* چاره chárah, علاج 'iláj, اختیار ikhtiyár, شق دیگر shaqq-i-dígar.—(*Without alternative*) لا چار lá-chár, نا چار ná-chár, بی علاج bí-'iláj.—*adj.* ثانی sání, ثانوی sánaví, دیگر dígar.

Alternatively, *adv.* مخالفاً mukhálifan.

Alternativeness, *subs.* تخالف takháluf, تغییر taghyír.

Althæa officinalis (*Marsh-mallow*), *subs.* خطمی khatmí, انجل anjal.

Although, *conj.* اگرچه agarchih, گرچه garchih, اگرچند agarchand, هر چند که har-chand-kih, علی آن 'alá án, با وجود که bá-vujúd-kih, با آنکه bá-án-kih, هرچه har-chih, با وصف bá-vasf, ولو va-lau.

Altiloquence, *subs.* طنطنه tantanah.

Altiloquent, *adj.* مطنطن mutantin.

Altimeter, *subs.* ارتفاع پیمان irtifá'-paimán.

Altimetry, *subs.* ارتفاع پیمائی irtifá'-paimá í.

Altisonant, *adj.* مطنطن mutantin.

Altitude, *subs.* رفعت raf'at, ارتفاع irtifá', بلندی bulandí. — (*To take the altitude*) اندازه ارتفاع گرفتن andázah-i-irtifá' giriftan.

Alto, *subs. and adv.* بم bam.

Alto relievo, *subs.* بر آمدگی bar-ámadagí, منبت کاری munabbat-kárí.

Altogether, *adv.* بالکل bi 'l-kull, کلاً kullan, بالجمله bi 'l-jumlah, جمیعاً jamí'an, مطلقاً mutlaqan, بالتمام bi 't-tamám, بالمره bi 'l-marah, سراسر sar-á-sar, سراپا sar-á-pá, رأساً räsan, کلاً و قاطبتاً kullan va qátibatan.—(*Taking all things into consideration*) همه رویهم رفته hamah rúí-ham raftah, بهمه جهت bi-hamah jihat.

Aludel, *subs.* بوته کیمیا گری bútah-i-kímiyá-garí.

Alum, *subs.* زاج záj, زاغ zágh, زاج سفید záj-i-safíd, شب shibb.

Alumine, *subs.* گل پاك gil-i-pák.

Aluminiferous, *adj.* زاجی zájí, زاغدار zágh-dár, زاغ آمیز zágh-ámíz.

Aluminium, *subs.* فلز خاکی filizz-i-khákí.

Aluminous, *adj.* زاج وش záj-vash, زاغ فام zágh-fám, زاغ گون zágh-gún.

Alumish, *adj.* زاج ناك záj-nák, زاغی zághí.

Alumnus, *subs.* شاگرد shágird, تلمیذ talmíz, طلبه talabah, مرید muríd.

Alveary, *subs.* کندیل kandíl, کندو kandú, کند kund, کند عسل kund-i-'asal, مش mash, خانه زنبور khánah-i-zambúr, زنبور خانه zambúr-khánah.

Alveolar, *adj.* سوراخ دار súrákh-dár, منفذ دار manfaz-dár, پر مسام pur-masámm.

Alveolate, *adj.* سوراخ سوراخ súrákh-súrákh, شبیه بخانه زنبور shabíh-bi-khánah-i-zambúr.

Alvine, *adj.* بطنی batní, امعای am'áí.

Always, *adv.* همیشه hamíshah, همواره hamvárah, همواره hamárah, هر وقت har vaqt, همه وقت hamah vaqt, هر زمان har zamán, مدام mudám, مدام الوقت mudámu 'l-vaqt, دائم dáïm, هر دم har dam, علی الدوام 'ala 'd-

davám, پیوسته paivastah, دمبدم dam bi-dam, متصلاً muttasilan, همیشه اوقات hamíshah auqát.

Amain, *adv.* بزور bi-zúr, ناگاه nágáh, ناگه nágah, ناگهان nágahán, بغتتاً baghtatan.

Amalgam, *subs.* شائبه sháïbah, مخلوط makhlút, عیار ‘iyár, آمیزش ámízish.

Amalgamate, *verb trans.* آمیختن ámíkhtan (*rt.* آمیز ámíz), ترکیب کردن tarkíb kardan, مخلوط ساختن makhlút sákhtan, تخلیط نمودن takhlít nimúdan, جمع کردن jam‘ kardan, اجتماع کردن ijtimá‘ kardan.—*intrans.* جمع شدن jam‘ shudan, ترکیب یافتن tarkíb yáftan, مجتمع شدن mujtami‘ shudan, آمیخته شدن ámíkhtah shudan.

Amalgamated, *part.* مخلوط makhlút, آمیخته ámíkhtah, مجتمع mujtami‘.

Amalgamation, *subs.* جمع jam‘, اجتماع ijtimá‘, ترکیب tarkíb, آمیزش ámízish, تخلیط takhlít.

Amanuensis, *subs.* کاتب kátib, نویسنده nivísandah, راقم ráqim, محرر muharrir.

Amaranth, *subs.* گل همیشه بهار gul-i-hamíshah-bahár.

Amaranthine, *adj.* گل همیشه بهاري gul-i-hamísha-bahárí.—(*Unfading*) غیر فاني ghair-i-fání, نا مردني ná-murdaní, باقي báqí.

Amaritude, *subs.* مرارت marárat, تلخي talkhí.

Amass, *verb,* جمع کردن jam‘ kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), ادخار کردن iddikhár kardan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), مجموع ساختن majmú‘ sákhtan.

Amassed, *part.* انباشته ambáshtah, اندوخته andúkhtah, مدخر muddakhar, فراهم faráham, مجموع majmú‘.

Amassment, *subs.* (*Accumulation*) جمع jam‘, اجتماع ijtimá‘, ادخار iddikhár.—(*Heap*) توده túdah, تل tall.

Amateur, *subs.* عاشق ‘áshiq.

Amative, *adj.* عاشق ‘áshiq, دلبسته dil-bastah, شیفته shíftah.

Amatively, *adv.* عاشقانه ‘áshiqánah.

Amativeness, *subs.* عاشقي ‘áshiqí, عشق ‘ishq.

Amatorian, *adj.* عاشقي áshiqí, عاشقانه ‘áshiqánah.

Amatory, *adj.* عاشق ‘áshiq, دلبسته dil-bastah, شیفته shíftah.

Amaurosis (*Disease of the eye*), *subs.* خلل بصارت khalal-i-basárat, نقصان بینائي nuqsán-i-bíná,í, نزول آب سیاه تام nuzúl-i-áb-i-siyáh-i-támm.

Amaze, *verb,* تعجب نمودن ta‘ajjub nimúdan, درعجب انداختن dar ‘ajab andákhtan, متعجب نمودن muta‘ajjib nimúdan, حیرت دادن hairat dádan, در حیرت افکندن dar hairat afkandan, حیران کردن hairán kardan, متحیر کردن mutahayyir kardan, سرآسیمه ساختن sar-ásímah sákhtan, واله ساختن válih sákhtan, بشگفت آوردن bi-shigift ávardan, دهشت دادن dahshat dádan.

Amazed, *part.* متعجب muta‘ajjib, حیران hairán, حیرت زده hairat-zadah, متحیر mutahayyir, آسیمه ásímah, سرآسیمه sar-ásímah, سر آسمه sar-ásimah, سر گشته sar-gashtah, سر گردان sar-gardán, آشفته áshuftah, آلوفته álúftah, متغیر mutaghayyir, مشوش mushavvash, مدهوش madhúsh, مضطرب muztarib, دنگ dang, مات mát, دمبسته dam-bastah, بیهوش bí-húsh.—(*To be amazed*) تعجب نمودن ta‘ajjub nimúdan, متعجب شدن muta‘ajjib shudan, حیران ماندن hairán mándan, متحیر شدن mutahayyir shudan, مات ماندن mát mándan, معطل ماندن mu‘attal mándan, شگفتن shigiftan, آشفتن áshuftan (*rt.* آشوب áshúb), دست پاچه شدن dast-páchah shudan.

Amazedly, *adv.* با حیرت bá-hairat, عجباً ‘ajaban, عجیبانه ‘ajíbánah, متعجبانه muta‘ajjibánah, حیرانانه hairánánah, محیرانه muhayyiránah.

Amazedness, *subs.* عجب ‘ajab, تعجب ta‘ajjub, تحیر tahayyur, حیرت زدگي hairat-zadagí, حیراني hairání, سر گشتگي sar-gashtagí, سر آسیمگي sar-ásímagí, آشفتگي áshuftagí, دمبستگي dam-bastagí, بیهوشي bí-húshí, دهشت dahshat, خیرگي khíragí, تلواسه talvásah.—(*To be lost in amazement*) تعجب نمودن ta‘ajjub nimúdan, متعجب شدن muta‘ajjib shudan, حیران ماندن hairán mándan, متحیر شدن mutahayyir shudan, مات ماندن mát mándan, معطل ماندن mu‘attal mándan, شگفتن shigiftan, آشفتن áshuftan (*rt.* آشوب áshúb).

Amazing, *adj.* حیرت انگیز hairat-angíz, عجیب ‘ajíb, عجب افزا ‘ajab-afzá, عجبناك ‘ajab-nák, غریب gharíb, مایه تعجب máyah-i-ta‘ajjub.

Amazingly, *adv.* تعجیباً ta‘jíban, غریباً gharíban.

Amazon, *adj.* زن مرد مانند zan-i-mard-mánand.

Amazonian, *adj.* مردانه mardánah.

Ambassador, *subs.* ایلچي ílchí, رسول rasúl (*pl.* رسل rasal), سفیر safír (*pl.* سفرا sufará), وزیر مختار vazír-i-mukhtár, فرستاده firistádah (*pl.* فرستادگان firistá-dagán), مرسل mursal.—(*Extraordinary*) سفیر کبیر safír-i-kabír, ایلچي کبیر ílchí-i-kabír.—(*He has come as an ambassador*) بایلچیگري آمده است bi-ílchí-garí ámadah ast.

Amber, *adj.* کهرباي kah-rubáí.

Ambergris, *subs.* عنبر ‘ambar, عبیر ‘abír, شاهبوئي sháh-bú,í.—(*Perfumed with ambergris*) معنبر mu‘ambar.

Amber succinum, *subs.* کهربا kah-rubá, عنبر ‘ambar.—(*Yellow amber*) بیجاده bíjádah.

Ambidexter, *adj.* دو دستي dú-dastí.

Ambidexterity, *subs.* کار دو دستي kár-i-dú-dastí.

Ambidextrous, *adj.* با دو دست bá-dú-dast.

Ambient, *adj.* محیط muhít, دائر dáïr.

Ambiguity, *subs.* اشتباه ishtibáh, ایهام íhám, شبهت

shubhat, شبهه ناكي shubhah-nákí, شك shak *or* shakk, التباس iltibás, توريه tauriyah, احتمال ihtimál.

Ambiguous, *adj.* مبهم mubham, مشتبه mushtabih, متشابه mutashábih, مشكوك mashkúk, مغلق mughlaq, شبهه ناك shubhah-nák, ذو معنيين zú-ma'níain, غامض ghámiz (*pl.* غوامض ghavámiz), غير يقين ghair-i-yaqín, نا معلوم ná-ma'lúm, غير معين ghair-i-mu'ayyan.

Ambiguously, *adv.* با شبهت bá-shubhat, با شك bá-shak, غامضانه ghámizánah, متشابهانه mutashábihánah, مشكوكانه mashkúkánah.—(*To speak ambiguously*) تعريض گفتن ta'ríz guftan, مبهم سخن گفتن mubham sukhun guftan, معما گفتن mu'ammá guftan.

Ambiguousness, *subs.* اشتباه ishtibáh, ايهام íhám, شبهت shubhat, شبهه ناكي shubhah-nákí, شك shak *or* shakk, التباس iltibás, توريه tauriyah, احتمال ihtimál.

Ambilogy, *subs.* ايهام íhám, ابهام ibhám, كنايه kináyah, كلام ذو معنيين kalám-i-zú-ma'níain.

Ambiloquous, *adj.* كنايه گو kináyah-gú, دو رو dú-rú.

Ambiloquy, *subs.* سخن دو رو sukhun-i-dú-rú.

Ambit, *subs.* محيط muhít, دائره dáïrah, پيرامون pírámún, حول haul.

Ambition, *subs.* همت himmat, علو همت 'ulúv-i-himmat, بلند همتي buland-himmatí, عالي همتي 'álí-himmatí, حوصله hausalah, هوس havas, هوا havá, غيرت ghairat, مفاخرت mufákharat, تكبر takabbur, سودا saudá, نظر بلند nazar-i-buland, نظر بلندي nazar-i-bulandí, ميل رفعت شان mail-i-raf'at-i-shán, حرص hirs.

Ambitious, *adj.* استكبار istikbár, تكابر takábur, متكبر mutakabbir, عالي همت 'álí-himmat, بلند همت buland-himmat, بلند نظر buland-nazar.

Ambitiously, *adv.* متكبرانه mutakabbiránah, با تكبر bá-takabbur, با عالي همتي bá-'álí-himmatí.

Ambitiousness, *subs.* همت himmat, علو همت 'ulúv-i-himmat, بلند همتي buland-himmatí, عالي همتي 'álí-himmatí, حوصله hausalah, هوس havas, هوا havá, غيرت ghairat, مفاخرت mufákharat, تكبر takabbur, سودا saudá, نظر بلند nazar-i-buland, نظر بلندي nazar-i-bulandí, ميل رفعت شان mail-i-raf'at-i-shán, حرص hirs.

Amble, *subs.* يورغه yúrghah, يرقه yurqah, خب khabb.

Amble, *verb,* يورغه رفتن yúrghah raftan, يرقه رفتن yurqah raftan, خب رفتن khabb raftan, راه رفتن ráh raftan.

Ambler, *subs.* يورغه رو yúrghah-rau.

Ambling, *adj.* يورغه رو yúrghah-rau.

Amblyopy (*Weakness of sight*), *subs.* نزول آب سياه ناقص nuzúl-i-áb-i-síyáh-i-náqis.

Ambo, *subs.* منبر mimbar.

Ambrosia, *subs.* غذائي لطيف ghazá,í-i-latíf.

Ambrosial, *adj.* لذيذ lazíz, گوارا guvárá.

Ambry, *subs.* خوراك خانه khurák-khánah, مخزن طعام makhzan-i-ta'ám.

Ambulance, *subs.* خسته خانه سفري khastah-khánah-i-safarí.

Ambulant, *adj.* گردشي gardishí, گشتي gashtí.

Ambulate, *verb,* گردش نمودن gardish nimúdan, سياحت نمودن siyáhat nimúdan, قدم زدن qadam zadan. راه رفتن ráh raftan, گشت كردن gasht kardan.

Ambulation, *subs.* گردش gardish, سياحت siyáhat.

Ambulatory, *adj.* گردشي gardishí, گشتي gashtí.

Ambuscade, *subs.* كمين kamín, كمينگاه kamín-gáh, مكمن makman (*pl.* مكامن makámin), مرسد marsad, مرساد mirsád.—(*In ambuscade*) در كمين dar kamín, مكمون makmún.

Ambuscade, *verb,* كمين نشستن kamín nishistan. راه بستن ráh bastan, پائيدن pá,ídan.

Ambush, *subs.* كمين kamín, كمينگاه kamín-gáh, مكمن makman (*pl.* مكامن makámin), مرسد marsad, مرساد mirsád.—(*In ambush*) در كمين dar kamín, مكمون makmún.

Ambush, *verb,* كمين نشستن kamín nishistan, راه بستن ráh bastan, پائيدن pá,ídan.

Ameliorate, *verb trans.* بهتر كردن bihtar kardan, خوبتر كردن khubtar kardan, به ساختن bih sákhtan, بهبودي بخشيدن bih-búdí bakhshídan, ترقي دادن taraqqí dádan.—*intrans.* به شدن bih shudan, بهبودي يافتن bih-búdí yáftan.

Amelioration, *subs.* بهتري bihtarí, بهبودي bih-búdí.

Amen, *interj.* آمين ámín.

Amenability, *subs.* جوابدهي javáb-dihí, التزام iltizám.

Amenable, *adj.* جوابده javáb-dih, ملتزم multazim. ضامن zámin.

Amend, *verb trans.* درست كردن durust kardan, تصحيح كردن tas,híh kardan, اصلاح كردن isláh kardan, باصلاح آوردن bi-isláh ávardan, تصليح كردن taslíh kardan, تدارك نمودن tadáruk nimúdan, تعديل نمودن ta'díl nimúdan.—*intrans.* درست شدن durust shudan, اصلاح يافتن isláh yáftan, صحت پذيرفتن sihhat pazíruftan.

Amendable, *adj.* اصلاح پذير isláh-pazír, قابل تصحيح qábil-i-tashíh.

Amendatory, *adj.* اصلاح بخش isláh-bakhsh.

Amende, *subs.* جريمانه jarímánah, جريمه jarímah, تاوان táván, مصادره musádarah.

Amended, *part.* مصحح musahhah.

Amender, *subs.* مصحح musahhih, مصلح musallih.

Amendment, اصلاح isláh, تصحيح tashíh, بهتري bihtarí. تصليح taslíh, تدارك tadáruk, درستي durustí.—(*Par-*

liamentary term) اصلاح isláh, مصلحت maslahat, امر amr.

Amends, *subs.* مکافات mukáfát, پاداش pádásh, جزا jazá, مجازات mujázát, عوض ‘ivaz, تلافي taláfí, سزا sizá.—(*To make amends*) تلافي کردن taláfí kardan, عوض دادن ‘ivaz dádan.

Amenia, *subs.* حبس الطمث habsu ’t-tams, حبس عادت habs-i-‘ádat.

Amenity, *subs.* خوش اخلاقي khush-akhláqí.

Amerce, *verb,* جریمانه کردن jarímánah kardan, مصادره نمودن musádarah nimúdan.

Amerceable, *adj.* قابل جریمانه qábil-i-jarímánah, قابل مصادره qábil-i-musádarah.

Amercement, *subs.* جریمانه jarímánah, جریمه jarímah, تاوان táván, مصادره musádarah.

Americanism, *subs.* ینگ دنیائي yang-i-dunyá,í, امرکاني amrikání (European).

Americanize, *verb,* ینگ دنیائي ساختن yang-i-dunyá,í sákhtan.

Amethyst, *subs.* یاقوت حمرلي yáqút-i-hamrá, یاقوت رماني yáqút-i-rummání, یاقوت کبود yáqút-i-kabúd.

Amethystine, *adj.* یاقوت وش yáqút-vash.

Amiability, *subs.* مهرباني mihrbání, لطف lutf, لطافت latáfat, تلطف talattuf, شیریني shíríní, ظرافت zaráfat, خوبي khubí, محبوبي mahbúbí, ملاحت maláhat, دلکشي dil-kashí, شفقت shafaqat.

Amiable, *adj.* مهربان mihrbán, لطیف latíf, لطیف مشرب latíf-mashrab, شیرین shírín, ظریف zaríf, دلکش dil-kash, مرغوب marghúb, محبوب mahbúb, مقبول maqbúl, عزیز ‘azíz, مشفق mushfiq, شفیق shafíq, شایسته sháyistah, پسندیده pasandídah, نازنین nazinín.

Amiableness, *subs.* مهرباني mihrbání, لطف lutf, لطافت latáfat, تلطف talattuf, شیریني shíríní, ظرافت zaráfat, خوبي khubí, محبوبي mahbúbí, ملاحت maláhat, دلکشي dil-kashí, شفقت shafaqat.

Amiably, *adv.* محبوبانه mahbúbánah, با شیریني bá-shíríní, بلطف bi-lutf, لطفاً lutfan.

Amianthus, *subs.* سنگ پنبه sang-pambah.

Amicable, *adj.* لطیف latíf, شیرین shírín, مرغوب marghúb, مهربان mihrbán, شفیق shafíq, دوستکام dúst-kám, الوف alúf, محبي muhibbí, نیك خواه ník-kháh, هوا دار havá-dár, دلدار dil-dár, مشفق mushfiq, رؤف raüf.

Amicableness, *subs.* شیریني shíríní, مهر mihr, مهرباني mihrbání, دوستي dústí, محبت mahabbat, مودت mavaddat, ایتلاف ítiláf, اتحاد ittihád, مسالمت musálamat, اخلاص ikhlás, وداد vidád, هوا havá, هوا داري havá-dárí, علاقه ‘aláqah, عطوفت ‘atúfat, دلبستگي dil-bastagí, دلداري dil-dárí, عشق ‘ishq, الفت ulfat, حب hubb, صباب sabáb, آشنائي áshná,í, خلت khullat, تودد tavaddud, ولا vilá, موالات muválát, یاري yárí.

Amicably, *adv.* دوستانه dústánah, مخلصانه mukh-lisánah, محبانه muhibbánah, از روي شفقت az rúy-i-shafaqat.

Amidships, *adv.* وسط جهاز vasat-i-jaház.

Amidst, *prep.* میان miyán, در میان dar miyán, میانه miyánah, در dar, اندر andar, درون darún, داخل dákhil, ما بین má-bain, في fí, فیمابین fí-má-bain, در خلال dar khilál, لا lá (*vulg.*).

Amiss, *adj.* غلط ghalat, خطا khatá, بد bad, نا صواب ná-suváb.

Amity, *subs.* شیریني shíríní, مهر mihr, مهرباني mihr-bání, دوستي dústí, محبت mahabbat, مودت mavad-dat, ایتلاف ítiláf, اتحاد ittihád, مسالمت musálamat, اخلاص ikhlás, وداد vidád, هوا havá, هوا داري havá-dárí, علاقه ‘aláqah, عطوفت ‘atúfat, دلبستگي dil-bastagí, دلداري dil-dárí, عشق ‘ishq, محبت mahabbat, موالات muválát, ولا vilá, تودد tavaddud, خلت khullat, یاري yárí.

Ammonia, *subs.* نوشادر naushádur.—(*Liquid*) جوهر نوشادر jauhar-i-naushádur.

Ammoniac, *subs.* (*Gum*) اشق ushaq, اوشاغ úshágh (obtained from a plant called بلشر balshar).—*adj.* نوشادري naushádurí.

Ammoperdix griseogularis, *subs.* تیهو tíhú, طیهوج tíhúj.

Ammunition, *subs.* اسباب جنگ asbáb-i-jang, تدارك جنگ tadáruk-i-jang.—(*Pouch*) کیف kíf, گله دان gullah-dán.

Amnesia, *subs.* فراموشي farámúshí.

Amnesty, *subs.* عفو ‘afv, عفو نامه ‘afv-námah, هدنه hudnah, امنیت amniyat, معاف mu‘áf, امان amán.—(*General amnesty*) عفو عمومي ‘afv-i-‘umúmí, امان کل amán-i-kull.

Amnios, *subs.* (*Medical term*) مشیمه محیط جنین mashí-nah-i-muhít-i-janín.

Amomum zedoaria, *subs.* (*Botanical term*) جدوار jadvár.

Amomum zinjiber, *subs.* (*Botanical term*) زنجبیل zanjabíl.

Among, *prep.* میان miyán, در میان dar miyán, میانه miyánah, در dar, اندر andar, درون darún, داخل dákhil, ما بین má-bain, في fí, فیمابین fí-má-bain, در خلال dar khilál, لا lá (*vulg.*).—(*Among the rest*) از جمله az jumlah, من جمله min jumlah.

Amoret, *subs.* عاشق ‘áshiq, حبیب habíb, محب muhibb, هوا دار havá-dár.

Amorette, *subs.* عاشقه ‘ashiqah.

Amorous, *adj.* عاشق ‘áshiq, دلبسته dil-bastah, شیفته

shíftah.—(*Amorous gestures*) عشق بازي ‘ishq-bází, شيوه shívah, عشوه ‘ishvah.

Amorously, *adv.* عاشقانه ‘áshiqánah, از روي عشق az rúy-i-‘ishq.

Amorousness, *subs.* عاشقي ‘áshiqí, عشق ‘ishq, دلبستگي dil-bastagí, شيفتگي shíftagí.

Amorphous, *adj.* بي صورت bí-súrat, بي شكل bi-shakl.

Amorphy, *subs.* بي صورتي bí-súratí, بي شكلي bí-shaklí.

Amort, *adj.* مرده murdah, بي حيات bí-hayát, بي جان bí-ján, بي روح bí-rúh.

Amortization, *subs.* بيع شرط bay‘-i-shart.

Amortize, *verb,* بيع شرط كردن bay‘-i-shart kardan.

Amount, *subs.* (*Sum*) جمله jumlah, جمع jam‘, حاصل hásil, مبلغ mablagh (*pl.* مبالغ mabáligh), محصل muhassal.—(*Quantity*) قرار qarár, مقدار miqdár, قدر qadr, اندازه andázah, كميت kammíyat.—(*Amount of satisfaction*) كمال خوشنودي kumál-i-khushnúdí.

Amount, *verb,* رسيدن rasídan.

Amour, *subs.* عشقبازي ‘ishq-bází, تعشق ta‘ashshuq, معاشقه mu‘áshaqah.

Amphibia, *subs.* هم آبي هم خشكي ham-ábí-ham-khushkí, هم بري هم بحري ham-barrí-ham-bahrí, دو حياتي dú-hayátí, خاكي و آبي khákí-va-ábí.

Amphibian, *adj.* هم آبي هم خشكي ham-ábí-ham-khushkí, هم بري هم بحري ham-barrí-ham-bahrí, دو حياتي dú-hayátí, خاكي و آبي khákí-va-ábí.

Amphibiology, *subs.* علم حيوانان بري و بحري ‘ilm-i-haivánán-i-barrí-va-bahrí.

Amphibious, *adj.* هم آبي هم خشكي ham-ábí-ham-khushkí, هم بري هم بحري ham-barrí-ham-bahrí, دو حياتي dú-hayátí, خاكي و آبي khákí-va-ábí.

Amphibiousness, *subs.* طبيعت بري و بحري tabí‘at-i-barrí-va-bahrí.

Amphibological, *adj.* مبهم mubham, مشتبه mush-tabih, مشكوك mashkúk.

Amphibology, *subs.* ايهام íhám, كنايه kináyah.

Amphibolous, *adj.* ذو معنيين zú-ma‘níain.

Amphiboly, *subs.* ايهام íhám, كنايه kináyah.

Amphidiarthrosis, *subs.* (*Medical term*) مفصل قليل الحرك mafsil qalílu ’l-harakat.

Amphitheatral, *adj.* دائره وش dáïrah-vash.

Amphitheatre, *subs.* مظهر mazhar, دائره dáïrah, دائره لعب dáïrah-i-la‘b.

Amphitheatrical, *adj.* متعلق بدائره muta‘alliq bi-dáïrah.

Ample, *adj.* (*Space*) پهن pahn, پهناور pahn-ávar, واسع vási‘, وسيع vasí‘, عريض ‘aríz, بسيط basít, فسيح fasíh, ميدان دار maidán-dár, بزرگ buzurg, كشاده kushádah, فراخ farákh.—(*Quantity*) كافي káfí, وافر váfir, فزون fuzún, افزون afzún, فراوان faráván, كثير kasír, فائض fáïz, موفور maufúr, بسيار bisyár, جزيل jazíl, خيلي khailí, متكثر mutakassir, زياده ziyádah.

Ampleness, *subs.* (*Space*) پهنه pahnah, پهناوري pahn-ávarí, وسعت vusa‘at, عرض ‘arz, سعت si‘at, فسحت fus,hat *or* fas,hat, ميدان داري maidán-dárí, بزرگي buzurgí, كشادگي kushádagí.—(*Quantity*) كفايت kifáyat, وفرت vafrat, افراط ifrát, وفور vufúr, توفير taufír, فراواني farávání, فيض faiz, كثرت kasrat, بسياري bisyárí, فزوني fuzúní, افزوني afzúní, افزايش afzáyish, بركت barakat, زيادتي ziyádatí, نهايت niháyat.

Amplificate, *verb,* بسط دادن bast dádan, شرح نمودن sharh nimúdan, توسيع كردن tausí‘ kardan, بزرگ ساختن buzurg sákhtan.—(*Exaggerate*) مبالغه نمودن mubálaghah nimúdan, اغراق نمودن ighráq nimúdan, استغراق نمودن istighráq nimúdan, افراط كردن ifrát kardan.

Amplification, *subs.* بسط bast, شرح sharh, توسيع tausí‘, افزايش afzáyish.—(*Exaggeration*) مبالغه mu-bálaghah, اغراق ighráq, استغراق istighráq, افراط ifrát.

Amplifier, *subs.* وسعت افزا vusa‘at-afzá, وسعت بخش vusa‘at-bakhsh, بزرگ كننده buzurg-kunandah.

Amplify, *verb,* بسط دادن bast dádan, شرح نمودن sharh nimúdan, توسيع كردن tausí‘ kardan, بزرگ ساختن buzurg sákhtan.—*intrans.* بسط يافتن bast yáftan, منبسط شدن mumbasit shudan.—(*Exaggerate*) مبالغه نمودن mubálaghah nimúdan, اغراق نمودن ighráq nimúdan, استغراق نمودن istighráq nimúdan, افراط كردن ifrát kardan.

Amplitude, *subs.* (*Space*) پهنه pahnah, پهناوري pahn-ávarí, وسعت vusa‘at, عرض ‘arz, سعت si‘at, فسحت fus,hat *or* fas,hat, ميدان داري maidán-dárí, بزرگي buzurgí, كشادگي kushádagí.—(*Quantity*) كفايت kifáyat, وفرت vafrat, افراط ifrát, وفور vufúr, توفير taufír, فراواني farávání, فيض faiz, كثرت kasrat, بسياري bisyárí, فزوني fuzúní, افزوني afzúní, افزايش afzáyish, بركت barakat, زيادتي ziyádatí, نهايت niháyat.

Amply, *adv.* بسيار bisyár, زيادت ziyádat, كثيراً kasíran, بكثرت bi-kasrat, موفوراً maufúran, بافراط bi-ifrát.

Ampullaceous, *adj.* شيشه وش shíshah-vash.

Amputate, *verb,* قطع نمودن qat‘ nimúdan, انقطاع نمودن inqitá‘ nimúdan, مقطوع كردن maqtú‘ kardan, بريدن burídan *or* burrídan, مجزون نمودن majzún nimú-dan.

Amputated, *part.* مقطوع maqtú‘, قطيع qatí‘, مجزون majzún.

Amputation, *subs.* قطع qat‘, انقطاع inqitá‘, جزم jazm, برش burrish.

Amuck, *adv.* ديوانه وش dívánah-vash.

Amulet, *subs.* تعويذ ta‘víz (*pl.* تعاويذ ta‘ávíz), حرز hirz, حمائل hamáīl, پناه panáh, چشم پناه chashm-panáh, تميمت tamímat (*pl.* تميم tamím).

Amuse, *verb*, صفا دادن safá dádan, خوش كردن khush kardan, لذت دادن lazzat dádan, تفريح نمودن tafríj nimúdan, محظوظ كردن mahzúz kardan.—(*To amuse oneself*) تفرج tafarruj nimúdan, تماشا كردن tamáshá kardan.

Amused, *part.* محظوظ mahzúz, خوش حال khush-hál.

Amusement, *subs.* بازي bází, تفرج tafarruj, صفا safá, لعب la‘b, تماشا tamáshá, عيش ‘aish, فرحت farhat.—(*Place of amusement*) تماشا خانه tamáshá-khánah.

Amusing, *adj.* تفرج بخش tafarruj-bakhsh, مفرج mufarrij, با تفرج bá-tafarruj, دلكش dil-kash, دلاويز dil-ávíz, فرحت انگيز farhat-angíz, ملهي mulhí.

Amusingly, *adv.* مفرجانه mufarrijánah, از روي لعب az-rúy-i-la‘b.

Amusive, *adj.* تفرج بخش tafarruj-bakhsh, مفرج mufarrij, با تفرج bá-tafarruj, دلكش dil-kash, دلاويز dil-ávíz, فرحت انگيز farhat-angíz, ملهي mulhí.

Amygdalate, *subs. and adj.* بادامي bádámí.

Amygdaline, *subs. and adj.* بادامي bádámí.

Amygdalæ, *subs.* لوزتين lauzatain.

Amygdalus amara (*Bitter almond*), *subs.* بادام تلخ bádám-i-talkh.

Amygdalus dulcis (*Sweet almond*), *subs.* بادام شيرين bádám-i-shírín.

Amygdalus fragilis (*Jordan almond*), *subs.* بادام كاغذي bádám-i-kághazí.

Amygdalus orientalis (*Oriental almond tree*), *subs.* ارژن arzhan, بخورك bakhúrak.

Amygdalus persica (*Peach*), *subs.* درخت شفتالو dirakht-i-shaftálú, درخت هلو dirakht-i-hullú.

Amygdalus scoparia (*Mountain almond tree*), *subs.* درخت بادام كوهي dirakht-i-bádám-i-kúhí.

Amylaceous, *adj.* نشاسته دار nishástah-dár, آهار وش áhár-vash.

Amylum (*Starch*), *subs.* نشاسته nishástah, آهار áhár.

An, *adj.* expressed by adding the حرف تنكير harf-i-tankír (like ي ya) to a noun.

Ana, *subs.* (*Medical term*), مكد makad.

Anabaptism, *subs.* اناوفتيزي anávaftízí (European).

Anabaptist, *subs.* اناوفتيز anávaftíz (European).

Anacardii longifolii semen, *subs.* بلادر baládur.

Anacardii occidentalis fructus (*Cashew nut*), *subs.* قرص كمر qurs-i-kamar.

Anachoret, *subs.* زاهد záhid, راهب ráhib (*pl.* رهبان ruhbán), عابد ‘ábid, منزوي munzaví.

Anachronism, *subs.* غلط در زمان ghalat dar zamán, اشتباه ishtibáh, مخالفت تاريخي mukhálafat-i-táríkhí.

Anachronistic, *adj.* پر از غلط تاريخي pur áz ghalat-i-táríkhí.

Anacreontic, *subs.* نظم شادمان nazm-i-shád-mán, شعر فرحناك shi‘r-i-farah-nák.—*adj.* فرحناك farah-nák, شادمان shád-mán.

Anadem, *subs.* دسته dastah, تاج گل táj-i-gul, گلبند gul-band, منصوده mansúdah, عقد ‘iqd, توشه دان túshah-dán.

Anæmia, *subs.* (*Medical term*) قلت دم qillat-i-dam.

Anæsthesis, *subs.* بي حسي bí-hissí.

Anæsthetic, *subs.* تبنج tabannuj.—*adj.* بي حس bí-hiss.

Anaglyph, *subs.* نقش بر جسته naqsh-i-bar-jastah, حكاكي hakkákí.

Anaglyphic, *adj.* حكاكي hakkákí.

Anagogical, *adj.* معماي mu‘ammáí, لغزي lughzí, مخفي makhfí, نهفته nihuftah, غيبي ghaibí, اسراري isrárí, رمزي ramzí.

Anagram, *subs.* تحريف tahríf, تجنيس tajnís, تقليب taqlíb.

Anagrammatic, *adj.* تحريفي tahrífí, تجنيسي tajnísí, تقليبي taqlíbí.

Anagrammatist, *subs.* محرف muharrif, مقلب muqallib, تجنيس بند tajnís-band.

Anal, *adj.* كوني kúní, مقعدي maq‘adí.

Analectic, *adj.* جامع jámi‘.

Analects, *subs.* منتخبات muntakhabát.

Analeptic, *adj.* مقوي muqavví.

Analogical, *adj.* قياسي qiyásí, متشبه mutashabbih, علي القياس ‘ala ’l-qiyás, مناسب munásib, موافق muváfiq, مطابق mutábiq.

Analogically, *adv.* قياسيا qiyásían, بطور قياس bi-taur-i-qiyás, مناسبانه munásibánah.

Analogicalness, *subs.* قياس qiyás, تشبيه tashbíh.

Analogism, *subs.* قياس qiyás, تشبيه tashbíh.

Analogize, *verb*, مقايسه كردن muqáyasah kardan, مقابله نمودن muqábalah nimúdan, تشبيه كردن tashbíh kardan.

Analogous, *adj.* قياسي qiyásí, علي القياس ‘ala ’l-qiyás, متشبه mutashabbih, مناسب munásib, موافق muváfiq, مطابق mutábiq.

Analogue, *subs.* شبيه shabíh, شبه shibbah.

Analogy, *subs.* تشبيه tashbíh, قياس qiyás, مقابله muqábalah, مقايسه muqáyasah, مناسبت munásabat, موافقت muváfaqat, مشابهت mushábahat, مماثلت mumásalat, تمثيل tamsíl, نسبت nisbat.

Analysis, *subs.* تفصيل tafsíl, تقسيم taqsím, تفريق tafríq. —(*Chemical term*) تحليل tahlíl, تجزئه tajzïah, تفريق tafríq.

Analyst, *subs.* تجزئه كننده tajzïah-kunandah, مجزي mujazzí.

Analytical, *adj.* تحليلي tahlílí, تفريقي tafríqí.—(*Analytical chemistry*) تشريح جسم معادن tashríh-i-jism-i-ma'ádin.

Analytically, *adv.* از روي تحليلي az rúy-i-tahlílí, بطور تجزئه bi-taur-i-tajzïah.

Analytics, *subs.* علم تجزئه 'ilm-i-tajzïah, علم تحليل 'ilm-i-tahlíl, علم تفريق 'ilm-i-tafríq.

Analyzable, *adj.* تحليل پذير tahlíl-pazír, قابل تجزئه qabil-i-tajzïah, قسمت پذير qismat-pazír.

Analyzation, *subs.* تحليل tahlíl, تجزئه tajzïah, تفريق tafríq.

Analyze, *verb,* تجزئه نمودن tajzïah nimúdan, تحليل نمودن tahlíl nimúdan, تفريق كردن tafríq kardan.

Analyzer, *subs.* تجزئه كننده tajzïah-kunandah, مجزي mujazzí.

Anaphrodisia, *subs.* (*Medical term*) نقصان شهوت nuqsán-i-shahvat.

Anarch, *subs.* فتنه جو fitnah-jú, خود سر khud-sar, سر كش sar-kash, شورش انگيز shúrish-angíz.

Anarchic, *adj.* شورشي shúrishí, فتنه انگيز fitnah-angíz.

Anarchist, *subs.* فتنه جو fitnah-jú, خود سر khud-sar, سر كش sar-kash, شورش انگيز shúrish-angíz.

Anarchy, *subs.* بي سياستي bí-siyásatí, شورش shúrish, تشويش tashvísh, بي سري bí-sarí, بي حكومتي bí-hukúmatí, هرج و مرج harj-u-marj, اختلال حال ikhtilál-i-hál.

Anasarca (*Dropsy*), *subs.* استسقا istisqá.

Anasarcous, *adj.* استسقاي istisqáí.

Anastomotic, *adj.* مسهل muhallil, مسهل mus,hill.

Anastrophe, *subs.* قلب qalb, تقليب taqlíb, انقلاب inqiláb.

Anathema, *subs.* لعن la'n, لعنت la'nat (*pl.* لعنات la'nát), لعان li'án, لعنت كني la'nat-kuní, نفرين nifrín, سب sabb, نفرين گوئي nifrín-gú,í, بد دعائي bad-du'á,í.

Anathematical, *adj.* لعنتي la'natí, لعن آميز la'n-ámíz, نفرين آميز nifrín-ámíz.

Anathematization, *subs.* لعن la'n, لعنت la'nat (*pl.* لعنات la'nát), لعان li'án, لعنت كني la'nat-kuní, نفرين nifrín, سب sabb, نفرين گوئي nifrín-gú,í, بد دعائي bad-du'á,í.

Anathematize, *verb,* لعنت كردن la'nat kardan, بد دعا كردن bad-du'á kardan, نفرين نمودن nifrín nimúdan.

Anathematized, *part.* ملعون mal'ún, لعين la'ín.

Anathematizer, *subs.* لعن گو la'n-gú, لعان la''án, لعن la'in, نفرين كننده nifrín-kunandah.

Anatomical, *adj.* تشريحي tashríhí.

Anatomically, *adv.* بطور تشريح bi-taur-i-tashríh.

Anatomist, *subs.* تشريح دان tashríh-dán.

Anatomize, *verb,* تشريح كردن tashríh kardan.

Anatomy, *subs.* (*Action*) تشريح tashríh, تشريح جسم انساني tashríh-i-jism-i-insání.—(*Science*) علم تشريح 'ilm i-tashríh.—(*Form*) شكل shakl, ريخت ríkht, صورت súrat, پيكر paikar, هيئت hayät, هيكل haikal.

Ancestor, *subs.* جد jadd (*pl.* اجداد ajdád), اسلاف asláf (*pl.* of سلف salaf, which is not used in the singular), ابا abá (*pl.* of اب "a father"), پيشينه píshí-nah (*pl.* پيشينيان píshíniyán), ابا و اجداد abá va ajdád (used only in the plural), متقدمين mutaqaddimín (used only in the plural).

Ancestral, *adj.* اجدادي ajdádí, اباي abáí.

Ancestry, *subs.* نسب nasab (*pl.* انساب ansáb), نسبت nisbat, نسل nasl (*pl.* انسال ansál).—(*Unbroken line of ancestry*) نسب متصل nasab-i-muttasil.

Anchilops, *subs.* (*Disease*) غرب gharab, ورم ماق اكبر عين varam-i-máq-i-akbar-i-'ain.

Anchor, *subs.* لنگر langar.—(*To be at anchor*) با لنگر بودن bá-langar búdan.—(*To weigh anchor*) لنگر بر داشتن langar bar-dáshtan, لنگر بر آوردن langar bar-ávardan.

Anchor, *verb trans.* با لنگر بستن bá-langar bastan.—*intrans.* لنگر انداختن langar andákhtan.

Anchorage, *subs.* لنگر گاه langar-gáh, بندر گاه bandar-gáh, مرسا marsá.

Anchoress, *subs.* زاهده záhidah, راهبه ráhibah.

Anchorite, *subs.* زاهد záhid, عابد 'ábid, راهب ráhib (*pl.* رهبان ruhbán), منزوي munzaví.

Anchovy, *subs.* ماهي رنگين máhí-i-rangín.

Anchusa tinctoria (*Alkanet*), *subs.* هوه چوبه havah-i-chúbah.

Anchusæ Italiæ flores (*Borage*), *subs.* گل گاو زبان gul-i-gáv-zabán, ديماج dímáj, لسان الثور lisánu 's-saur.

Ancient, *adj.* (*Pristine*) پيشين píshín, قديم qadím, سابق sábiq, اصلي aslí, ابتداي ibtidáí, نخست nukhust, ديرين dírín.—(*Old*) كهن kuhn, كهنه kuhnah, ديرين dírín, ديرينه dírínah, عتيق 'atíq.—(*As applied to persons*) كهنسال kuhn-sál, سالي sálí, سالخورده sál-khurdah, مسن musinn, پير pír.

Anciently, *adv.* قديمانه qadímánah, سابقاً sábiqan.

Ancientness, *subs.* پيري pírí, قدامت qadámat, كهنگي kuhnagí, قديمي qadímí.

Ancientry, *subs.* قدامت qadámat, پيشيني píshíní.

Ancients, *subs.* اوليان avvaliyán, پيشينيان píshíniyán, متقدمين mutaqaddimín, سابقين sábiqín, قدما

qadamá.—(*Ancients and moderns*) اولیان و آخرین avvaliyán va ákhirín.

Ancillary, *adj.* معاون mu'ávin, معین mu'ín, مددگار madad-gár.

And, *conj.* و va, و u.—(*And so forth, &c.*) وغیره va ghairah, الخ alakh, contraction of ilá ákhirah.

Andante, *subs.* نغمه آهسته naghmah-i-áhistah, نغمه زیر naghmah-i-zír.—*adj.* آهسته áhistah, زیر zír.

Andiron, *subs.* اجاق ujáq.

Androgynous, *adj.* خنسلي khunsá, مخنس mukhannas, زن مرد zan-mard, نر ماده nar-mádah.

Androides, *subs.* خود رو khud-rau.

Andropogon nardoides, *subs.* سنبل الطیب sumbulu 't-tíb, سنبل هندي sumbul-i-hindí.

Andropogon schœnanthus, *subs.* گور گیاه gúrgiyáh, کاه مکي káh-i-makkí, گربه دشتي gurbah-i-dashtí, اذخر izkhir.

Anecdote, *subs.* داستان dástán, نکته nuktah (*pl.* نکات nukát), آفسانه áfsánah, قصه qissah, نقل naql, حکایت hikáyat, روایت riváyat.

Anecdotical, *adj.* داستاني dástání, نقلي naqlí.

Anemography, *subs.* علم هوا 'ilm-i-havá.

Anemology, *subs.* علم هوا 'ilm-i-havá.

Anemometer, *subs.* هوا سنج havá-sanj.

Anemometry, *subs.* هوا سنجي havá-sanjí.

Anemone, *subs.* شقائق shaqáïq, سقائق نعماني shaqáïq-i-nu'máni, ارغاموني arghámúní, چچگي کلنجك kalinjik-i-chichagí.

Anemoscope, *subs.* باد نما bád-nimá.

Aneroid, *subs.* ثقالت سنج saqálat-sanj.

Anethum dulce (*Sweet fennell*), *subs.* مرزه marzah.

Anethum fœriculum (*Fennell*), *subs.* رازیانه rázíyánah, بادیان bádyán, بیخ کوهي bíkh-i-kúhí.

Anethum graveolus, *subs.* شبت shibt.

Aneurism, *subs.* دنبل dumbal, دمل dummal, اماس amás, دانه dánah, کورك kúrak (*vulg.*), لك luk (*vulg.*).

Anew, *adv.* باز báz, از سر نو az sar-i-nau, مجدداً mujaddadan, تازه tázah, مکرراً mukarraran.

Angel, *subs.* فرشته firishtah (*pl.* فرشتگان firishtagán), ملك malak (*pl.* املاك amlák *and* ملایك maláïk).—(*Angel of death*) ملك الموت malaku 'l-maut, عزرائل 'izráïl, قابض الارواح qábizu 'l-arváh, پیك اجل paik-i-ajal.—(*Guardian angel, attendant on man*) حفیظ hafíz, حارس háris.—(*Two angels who interrogate the dead*) منکر و نکیر munkar va nakír.—(*Invisible angel whose voice is heard*) سروش surúsh, هاتف hátif.

Angelic, *adj.* ملکي malakí, فرشته وش firishtah-vash, ملك سیما malak-símá, فرشته خو firishtah-khú, ملك سا malak-sá, پري رو parí-rú, پري روي parí-rúy, پري رخ parí-rukh, پري رخسار parí-rukhsár, پري پیکر parí-paikar, پریوار parí-vár.

Angelically, *adv.* ملکانه malakánah, بطور فرشته bi-taur-i-firishtah.

Angelicalness, *subs.* ملکیت malakíyat, ملك سائي malak-sa,í, فرشتگي firishtagí.

Angelicæ hortensis herba (*Angelica*), *subs.* سنبل خطائي sumbul-i-khatá,í.

Angelology, *subs.* علم ملکوت 'ilm-i-malakút.

Anger, *subs.* غضب ghazab, غصه ghussah, کین kín, کینه kínah, خشم khishm, غیظ ghaiz, قهر qahr, رنجش ranjish, سورت saurat, تغیر taghayyur, سخط sakhat, حدت hiddat, تندي tundí, تاب táb, نبث nabs, غیظ ghaiz.—(*Prone to anger*) تند مزاج tund-mizáj, تیز مزاج tíz-mizáj, جنگ جو jang-jú.

Anger, *verb*, خشمناك ساختن khishm-nák sákhtan, غضبناك گردانیدن ghazab-nák gardánídan, مکدر ساختن mukaddar sákhtan.

Angina, *subs.* گلو درد gulú-dard.

Angina pectoris, *subs.* عسر النفس با وجع صدري 'usru 'n-nafas bá vaj'-i-sadrí.

Angiography, *subs.* بیان عروق bayán-i-'urúq.

Angiotomy, *subs.* فصد fasd, خونریزي khún-rízí, حجامت hajámat, رگزني rag-zaní.

Angle, *subs.* گوشه gúshah, کنج kunj, زاویه záviyah (*pl.* زوایا zaváyá).—(*Acute angle*) زاویه حاده záviyah-i-háddah.—(*Obtuse angle*) زاویه منفرجه záviyah-i-munfarijah.—(*Plane angle*) زاویه مسطحه záviyah-i-musattahah.—(*Plane rectilineal angle*) زاویه مسطحه مستقیمه záviyah-i-musattahah-i-mustaqímahu 'l-khattain. — (*Rectilineal angle*) زاویه مستقیمه záviyah-i-mustaqímahu 'l-khattain.—(*Right angle*) زاویه قائمه záviyah-i-qáïmah. — (*Acute-angled*) حاده الزاویه háddahu 'z-záviyah.—(*Obtuse-angled*) منفرجه الزاویه munfarijahu 'z-záviyah.—(*Right-angled*) قائمه الزاویه qáïmahu 'z-záviyah.—(*At right angles*) عمودي 'amúdí.

Angle, *verb*, ماهي گرفتن máhí giriftan, صید نمودن said nimúdan, شکار کردن shikár kardan.

Angler, *subs.* ماهي گیر máhí-gír, صیاد sayyád, سماك sammák.

Anglican, *adj.* انگلیسي inglísí (European).

Anglice, *adv.* بطور انگلیس bi-taur-i-inglís, در انگلیسي dar inglísí.

Anglicism, *subs.* انگلیسیت inglísíyat (European).

Anglicize, *verb*, انگلیسي ساختن *or* انگلیس inglís *or* inglísí sákhtan.

Angling, *subs.* ماهي گیري máhí-gírí, صیادت siyádat, صید said, شکار ماهي shikár-i-máhí.

Angor, *subs.* درد dard, الم alam, عذاب 'azáb, رنج ranj,

رنجش ranjish, آزار ázár, عنا ‘iná, تاب táb, وجع vaja‘ (*pl.* اوجاع aujá‘).

Angora goat, *subs.* مرغوز marghúz.

Angrily, *adv.* خشمناکانه khishm-nákánah, غضبناکانه ghazab-nákánah.

Angry, *adj.* غضبناك ghazab-nák, خشمناك khishm-nák, خشم آلود khishm-álúd, بر آشفته bar-áshuftah, کجخلق kaj-khulq, متنفر mutanaffir, گرم garm, آزرده ázurdah, مکدر mukaddar, رنجیده ranjídah, در هم dar-ham, بغیظ آمده bi-ghaiz-ámadah, متغیر mutaghayyir, خفا khafá (*obs.*).—(*To be angry*) نا راض بودن ná-ráz búdan, آشوبیدن áshúbídan, غضبناك شدن ghazab-nák shudan, تغضب نمودن taghazzub nimúdan, خشم گرفتن khishm giriftan, رنجیدن ranjídan, جوشیدن júshídan.—(*To be angry with*) رنجیدن ranjídan.—(*To make angry*) رنجانیدن ranjánídan, بخشم آوردن bi-khism ávardan, جر آوردن jir ávardan.—(*I am angry with him*) من از او دلگیرم man az ú dil-gír-am, از او قهرم az ú qahr-am.

Anguilliform, *adj.* بطور مار ماهي bi-taur-i-már-máhí.

Anguish, *subs.* (*Mind*) غم gham, غمگیني ghamgíní, تنگي tangí, ضیق zíq, غصه ghussah, ملال malál, ملالت malálat, عنا ‘iná, محنت mihnat, اضطراب iztiráb, مصیبت musíbat, آزردگي ázurdagí, آزار ázár, الم alam, دلتنگي dil-tangí, پریشاني paríshání.—(*Body*) درد dard, رنج ranj, رنجش ranjish, وجع vaja‘ (*pl.* اوجاع aujá‘), آزار ázár, عنا ‘iná, تاب táb, عذاب ‘azáb, تألم ta,allum, خار خار khár-khár.

Angular, *adj.* زاویه دار záviyah-dár, گوشه دار gúshah-dár.

Angularity, *subs.* زاویه داري záviyah-dárí, گوشه داري gúshah-dárí.

Angularly, *adv.* با زاویه bá-záviyah, با گوشه bá-gúshah, بیك گوشه bi-yak gúshah, بیك سو bi-yak sú.

Angulated, *adj.* زاویه دار záviyah-dár, گوشه دار gúshah-dár.

Angustate, *adj.* تنگ tang, چست chust, ضیق zayyiq.

Angustation, *subs.* تضییق tazyíq.

Anhelation, *subs.* تنگ نفس tang-nafas, تواتر نفس tavátur-i-nafas.

Anhydrous, *adj.* بي آب bí-áb.

Anil, *subs.* درخت نیل dirakht-i-níl.

Anile, *adj.* ضعیف za‘íf, خرف kharif.

Aniline, *subs.* انیلین anílín (European).

Anility, *subs.* ضعف za‘f, خرافت kharáfat, توبیخ taubíkh.

Animadversion, *subs.* (*Blame*) اعتراض i‘tiráz, طعن ta‘n, طعنت ta‘nat, تنبیه tambíh, سر زنش sar-zanish, ملام malám, ملامت malámat, مؤاخذه müákhazah, زجر zajr, تعییب ta‘yíb, مذمت mazammat.—(*Comment*) تفسیر tafsír, شرح sharh, تعبیر ta‘bír, تأویل tävíl, توصیح tausíh, ایضاح ísáh.

Animadversive, *adj.* طعن آمیز ta‘n-ámíz, سر زنش دار sar-zanish-dár, ملامتي malámatí, مذمتي mazammatí.

Animadvert, *verb,* (*Comment*) تفسیر نمودن tafsír nimúdan, شرح نمودن sharh nimúdan, تعبیر نمودن ta‘bír nimúdan, تأویل نمودن tävíl nimúdan, توصیح نمودن tausíh nimúdan.—(*Censure*) اعتراض نمودن i‘tiráz nimúdan, تنبیه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, مؤاخذه نمودن müakhazah nimúdan, مذمت کردن mazammat kardan, زجر نمودن zajr nimúdan.

Animadverted, *part.* ملوم malúm, مطعون mat‘ún, محل اعتراض mahall-i-i‘tiráz.

Animadverter, *subs.* اعتراض کننده i‘tiráz-kunandah. سر زنش کننده sar-zanish-kunandah, ملامت گو malámat-gú, موبخ mubikh, طاعن tá‘in.

Animal, *subs.* (*In the abstract*) بهیمه bahímah (*pl.* بهائم baháïm), بي زبان bí-zabán.—(*Living being*) جاندار ján-dár, ذو حیات zú-hayát, ذي نفس zí-nafs, حیوان haiván.—(*Domestic animal, cattle or fish*) حیوان اهلي haiván-i-ahlí, ستور sutúr. — (*Wild animal*) جانور jánvar, وحش vahsh (*pl.* وحوش vuhúsh). —(*Of prey*) دد dad, سبع sabu‘ (*pl.* سباع sibá‘), حیوان درنده haiván-i-darandah.—(*Baggage animal—military term*) باربردار bár-bardár, بار گیر bár-gír.—(*Four-footed animal*) حیوان چهار پا haiván-i-chahár-pá.—(*Irrational animal*) حیوان غیر ناطق haiván-i-ghair-i-nátiq.—(*Rational animal*) حیوان ناطق haiván-i-nátiq.—*adj.* حیواني haivání, جاندار ján-dár, جانوري jánvarí.—(*Sensual*) بهیمي bahímí, حیواني haivání.—(*Animal body*) جسم حیواني jism-i-haivání.

Animalcule, *subs.* جانور کوچك jánvar-i-kúchik, حشیرات hashírát (*used only in plural*).

Animalculine, *adj.* حشیراتي hashírátí.

Animalculist, *subs.* عالم حشیرات ‘álim-i-hashírát.

Animalism, *subs.* حیوانیت haiváníyat.

Animality, *subs.* حیوانیت haiváníyat.

Animalization, *subs.* احیا ihyá, جان بخش ján-bakhsh.

Animate, *adj.* زنده zindah, جاندار ján-dár, حي hayy, ذونفس zú-nafs, ذي حیات zí-hayát.

Animate, *verb,* زنده کردن zindah kardan, جان دادن ján dádan, حیات بخشیدن hayát bakhshídan, حي کردن hayy kardan.—(*Incite*) تحریك نمودن tahrík nimúdan, تحریض نمودن tahríz nimúdan, انگیختن angíkhtan (*pt.* انگیز angíz), بر غلانیدن bar-ghalánídan, ابرام نمودن ibrám nimúdan, ترغیب نمودن targhíb nimúdan, اغوا کردن ighvá kardan, همز نمودن hamz nimúdan.

Animated, *adj.* زنده zindah, جاندار ján-dár, حي hayy,

Annoy, *verb,* آزار دادن ázár dádan, آزردن ázurdan, ملول ساختن malúl sákhtan, رنجانیدن ranjánídan, اذیت کردن azíyat kardan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan, ایذا رسانیدن ízá rasánídan, رنج دادن ranj dádan, مکدر گردانیدن mukaddar gardánídan, متنفر گردانیدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jir ávardan, تلخ جان گردانیدن talkh-ján gardánídan.

Annoyance, *subs.* ضرر zarar, رنج ranj, رنجش ranjish, زحمت zahmat, ایذا ízá, آزار ázár, اذیت azíyat, محنت mihnat, تصدیع tasdí', پریشانی parishání, آشوب áshúb, کدورت kadúrat (*properly* kudúrat).

Annoyed, *part.* مضطرب muztarib, پریشان parishán, رنجیده ranjídah, غمگین gham-gín, غمناك gham-nák, دل گیر dil-gír, متغیر mutaghayyir, کج خلق kaj-khulq, آزار خاطر ázár-khátir. — (*To be annoyed*) رنجیدن ranjídan, مضطرب گشتن muztarib gashtan, پریشان شدن parishán shudan, متنفر شدن mutanaffir shudan, منزجر شدن munzajir shudan, آزرده خاطر شدن ázurdah-khátir shudan, ملول شدن malúl shudan, متألم شدن muta,allim shudan, کج خلق شدن kaj-khulq shudan.—(*He was annoyed*) زیر پوزش خورد zír-i-púzash khurd (*lit.* It struck him under the chin. This phrase is always used in an insulting sense), بدش آمد bad-ash ámad.

Annoyer, *subs.* زحمت دهنده zahmat-dihandah.

Annual, *subs.* (*Book*) سالنامه sál-námah.—*adj.* سالیان sáliyán, سالیانه sáliyánah, سنوي sanaví.—(*Annual pay*) سالیانه sáliyánah.—(*Annual revolution of the earth*) حرکت سالیانه جهان harakat-i-sáliyánah-i-jahán.

Annually, *adv.* سالیانه sáliyánah, سال بسال sál-bi-sál, هر سال har-sál.

Annuitant, *subs.* وظیفه خور vazífah-khur, مواجب خور mavájib-khur, سالیانه گیر sáliyánah-gír, موظف muvazzaf.

Annuity, *subs.* وظیفه vazífah, سالیانه sáliyánah.

Annul, *verb,* باطل کردن bátil kardan, ابطال نمودن ibtál nimúdan, مبطل گردانیدن mubtal gardánídan, نسخ نمودن naskh nimúdan, منسوخ کردن mansúkh kardan, محو کردن mahv kardan, فسخ نمودن faskh nimúdan, الغا نمودن ilghá nimúdan, موقوف ساختن mauqúf sákhtan, معطل کردن mu'attal kardan, معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, از نا بود ساختن ná-búd sákhtan, از اعتبار ساقط کردن az i'tibár sáqit kardan.

Annular, *adj.* حلقه وار halqah-vár.—(*Annular cartilage*) غضروف حلقه ghuzrúf-i-halqah.

Annulated, *adj.* حلقه دار halqah-dár.

Annulet, *subs.* خاتم khátim, مهر muhr.

Annulled, *part.* معطل mu'attal, منسوخ mansúkh, موقوف mauqúf, باطل bátil, مبطل mubtal, معدوم ma'dúm, نا بود ná-búd.

Annulment, *subs.* ابطال ibtál, محو mahv, نسخ naskh, فسخ faskh, الغا ilghá.

Annulose, *adj.* حلقه دار halqah-dár.

Annumerate, *verb,* افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), افزون ساختن afzún sákhtan, علاوه نمودن 'alávah nimúdan, زیاده کردن ziyádah kardan, الحاق ساختن ilháq sákhtan.

Annumeration, *subs.* اضافت izáfat, ضمیمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), الحاق ilháq, زیاد ziyád, زیاده ziyádah, ازدیاد izdiyád, علاوه 'alávah, افزایش afzáyish, فزایش fazáyish, ترقي taraqqí, تفاوت tafávut, افزود afzúd, انضمام inzimám, افزوني afzúní, فزوني fuzúní.

Annunciate, *verb,* آگاه ساختن ágáh sákhtan, خبر دادن khabar dádan, اخبار نمودن ikhbár nimúdan, صلا زدن salá zadan, اعلان نمودن i'lán nimúdan, اعلام کردن i'lám kardan, انبه کردن imbah kardan, مقول کردن maqúl kardan, بیان نمودن bayán nimúdan, روشن ساختن raushan sákhtan, عرض کردن 'arz kardan.

Annunciation, *subs.* اخبار ikhbár, انبه imbah, صلا salá, اعلان i'lán, اعلام i'lám, تبشیر tabshír, اشتهار ishtihár.

Annunciator, *subs.* مخبر mukhbir.

Anodyne, *adj.* رنج بر ranj-bar, الم زدا alam-zadá, درد بر dard-bar.—(*Anodyne medicines*) مسکنات وجع muskinát-i-vaja', ادویه مسکنه adviyah-i-muskinah.

Anoint, *verb,* روغن مالیدن raughan málídan, مسح نمودن mas-h nimúdan, مسیح ساختن masíh sákhtan, تلایه کردن taláyah kardan, اندود کردن andúd kardan, چرب کردن charb kardan, اطلا نمودن itlá nimúdan, تدهین کردن tadhín kardan, مدهون کردن madhún kardan.—(*A king*) تتویج نمودن tatvíj nimúdan.

Anointed, *subs.* مسیح masíh.—*adj.* مدهون madhún.

Anointer, *subs.* مسح کننده mas-h-kunandah, اندود کننده andúd-kunandah, تدهین کننده tadhín-kunandah.

Anointing, *subs.* مسح mas-h, اندود andúd, تدهین tadhín, مالش málish.

Anointment, *subs.* مسح mas-h, اندود andúd, تدهین tadhín, مالش málish.

Anomalism, *subs.* خرق عادت kharq-i-'ádat, غیر معتادي ghair-i-mu'tádí, بي قاعدگي bí-qá'idagí.

Anomalous, *adj.* خلاف طبیعت khiláf-i-tabí'at, غیر معتاد ghair-i-mu'tád, بي قاعده bí-qá'idah, بي قانون bí-qánún, خرق عادت kharq-i-'ádat, نا هنجار ná-hanjár, خلاف القیاس khiláfu 'l-qiyás.

Anomalously, *adv.* بطور غیر معتاد bi-taur-i-ghair-i-mu'tád, بر خلاف عادت bar-khiláf-i-'ádat.

Anomaly, *subs.* خرق عادت kharq-i-'ádat, غیر معتادي ghair-i-mu'tádí, بي قاعدگي bí-qá'idagí.

Anon, *adv.* زود zúd, بزودي bi-zúdí, آنان ánán, عنقریب

‘an-qaríb, سرعتاً sur‘atan, ذو zú (*vulg.*), زي zí (*vulg.*).

Anonymous, *adj.* معلوم نا اسمي ismí-ná-ma‘lúm, بي نام bí-nám, بي نام و نشان bí-nám-va-nishán, مجهول الاسم majhúlu ’l-ism.

Anonymously, *adv.* معلوم نا اسمي ismí-ná-ma‘lúm, بي نام bí-nám, بي نام و نشان bí-nám-va-nishán, مجهول الاسم majhúlu ’l-ism.

Anorexia (*Loss of appetite*), *subs.* عدم اشتها ‘adam-i-ishtihá.

Anosmia (*Want of smell*), *subs.* عدم شامه ‘adam-i-shámmah.

Another, *adj.* ديگر dígar, دگر digar, يكي ديگر yakí-i-dígar, غير ghair, آخر ákhir.—(*That is another thing*) آن امريست علحده án amrí-’st ‘alahidah.—(*Another time*) بار ديگر bár-i-dígar.

Ansated, *adj.* دسته دار dastah-dár.

Anserine, *adj.* قازي qází, بطي batí.

Answer, *subs.* جواب javáb, پاسخ pásukh.—(*To meet with an answer*) جواب يافتن javáb yáftan.—(*Categorical answer*) جواب شافي javáb-i-shátí.

Answer, *verb,* جواب دادن javáb dádan, پاسخ دادن pásukh dádan.—(*Answer me*) جوابم بدهيد javáb-am bi-dihíd.—(*It answers to its name*) اسميست مطابق با ismí-’st mutábiq bá-musammá, مطابقست باسمش mutábiq ast bi-ism-ish, مسمي مطابق امست باسم musammá mutábiq ast bi-ism.—(*Succeed*) راست افتادن rást uftádan.—(*Be responsible for*) ضامن شدن zámin shudan.

Answerable, *adj.* (*Responsible*) جواب ده javáb-dih, ضامن zámin, ملتزم multazim. — (*That may be answered*) جوابدار javáb-dár.—(*Like*) مطابق mutábiq, موافق muvátiq, مناسب munásib, برابر barábar, يكسان yak-sán, مشابه mushábih, متشابه mutashábih, همتا ham-tá, همانا hamáná, مانند mánand, مثل misl, مماثل mumásil, معادل mu‘ádil, قابل qábil, لائق láïq, شايسته sháyistah.—(*Suitable*) واجب vájib, روا ravá, سزا sizá, سزاوار sizávár, لازم lázim, ساز گار sáz-gár.

Answerableness, *subs.* جواب دهي javáb-dihí, موافقت muvátaqat, قابليت qábilíyat, لياقت liyáqat, مناسبت munásabat.—(*Suitableness*) شايستگي sháyistagí, ساز گاري sáz-gárí, مزاواري sizávárí, استحقاق istihqáq, صلاحيت saláhíyat.

Answerably, *adv.* مطابقاً mutábiqan, برابرانه barábaránah, لائقانه láïqánah, از روي قابليت az rúy-i-qábilíyat, بطور شايستگي bi-taur-i-sháyistagí, بطرز مناسبت bi-tarz-i-munásabat, از روي صلاح az rúy-i-saláh, بقاعده درست bi-qá‘idah-i-durust.

Answerer, *subs.* جواب ده javáb-dih, مجاوب mujávib.

Ant, *subs.* مور múr, مورچه múrchah, نمل naml (*pl.* نمال nimál).—(*Large black ant*) مورچه سواري múrchah-i-suvárí.—(*White ant*) موريانه múriyánah, مورجنه múrjanah, مورچه سفيد múrchah-i-safíd.

Antacid, *subs.* دافع الحموضه dáfi‘u ’l-humúzah, ضد حموضه zidd-i-humúzah, زدا ترشي turushí-zadá.

Antagonism, *subs.* عداوت ‘adávat, خصومت khusúmat, مخاصمت mukhásamat, دشمني dushmaní, خلاف khiláf, مخالفت mukhálafat, مجادله mujádalah, معارضه mu‘árazah, نزاع nizá‘, منازعت munáza‘at, شقاق shiqáq.

Antagonist, *subs.* *and adj.* دشمن dushman, خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm), خصيم khasím, مخاصم mukhásim, خصومت كار khusúmat-kár, متخاصم mutakhásim, مختصم mukhtasim, منازع munázi‘, معارض mu‘áriz, مبارز mubáriz (*pl.* مبارزان mubárizán), غنيم ghaním, عدو ‘adúv *or* ‘adúvv (*pl.* اعدا a‘dá), مخالف mukhálif, عوان ‘aván, مبغض mubghiz, معاند mu‘ánid, رقيب raqíb, حريف haríf, مقابل muqábil.

Antagonistic, *adj.* عداوتي ‘adávatí, عدو مانند ‘adúv-mánand, خصومتي khusúmatí, معارضي mu‘árizí, مخاصمانه mukhásimánah, متخاصمانه mutakhásim-ánah, مخالفانه mukhálifánah, مبغضانه mubghizánah.

Antagonize, *verb,* مخاصمت كردن mukhásamat kardan, مجادله كردن mujádalah kardan, منازعت نمودن munáza‘at nimúdan, معارضه كردن mu‘árazah kardan, مخالفت نمودن mukhálafat nimúdan, ستيزيدن sitízídan, چالش نمودن chálish nimúdan.

Antalgic, *adj.* الم زدا alam-zadá, درد بر dard-bar, رنج بر ranj-bar.

Antaphrodisiac, *adj.* شهوت شكن shahvat-shikan.

Antarctic, *adj.* جنوبي junúbí.—(*Antarctic circle*) دائره جنوبي dáïrah-i-junúbí.

Antarthritic, *subs.* دافع شقاقلوس dáfi‘-i-shaqáqlús.

Ante-act, *subs.* سابقه sábiqah.

Anteal, *adj.* پيش písh, قبل qabl.

Ant-eater, *subs.* مورچه خوار múrchah-khár.

Antecedaneous, *adj.* سابق sábiq, پيشين píshín.

Antecede, *verb,* پيش رفتن písh raftan, مقدم شدن muqaddam shudan, سبقت گرفتن sibqat giriftan.

Antecedence, *subs.* پيشروي písh raví, سابقه sábiqah, سبقت sibqat, پيشي píshí, تقدم taqaddum, اوليت avvalíyat.

Antecedency, *subs.* پيشروي písh-raví, سابقه sábiqah, سبقت sibqat, پيشي píshí, تقدم taqaddum, اوليت avvalíyat.

Antecedent, *subs.* مقدم muqaddam, سابق sábiq (*pl.* سبق subbaq).—*adj.* پيش písh, پيشين píshín, پيشينه píshínah, اول avval, سابق sábiq.—(*Grammatical term*) فاعل fá‘il, مبتدا mubtadá, مقدم muqaddam, موضوع mauzú‘. — (*Antecedents*) مقدمات muqaddamát, سوابق savábiq.

Antecedently, *adv.* سابقانه sábiqánah, سابقاً sábiqan, پیشتر píshtar.
Antecessor, *subs.* مقدمه muqaddamah, پیش آهنگ písh-áhang, پیشرو písh-rau.
Antechamber, *subs.* مهمان خانه mihmán-khánah, پیش اطاق písh-utáq, حجره عام hujrah-i-'ámm, کفش کن kafsh-kan.
Antecursor, *subs.* مقدمه muqaddamah, پیش آهنگ písh-áhang, پیشرو písh-rau.
Antedate, *subs.* تاریخ قبل از وقوع táríkh-i-qabl az vuqú'.
Antedate, *verb,* پیش تاریخ نهادن písh-táríkh nihádan.
Antedated, *part.* پیش تاریخ písh-táríkh.
Antediluvian, *subs.* قبل از طوفاني qabl az túfání.—*adj.* قبل از طوفان qabl az túfán.
Antelope, *subs.* آهو áhú, غزال ghazál (*pl.* غزلان ghizlán), گوزن gavazn, مرال marál, جیران jairán.
Antemeridian, *adj.* چاشتي cháshtí, پیش از ظهر písh az zuhr.
Antemetric, *adj.* دفع القیس daf'u 'l-qais.
Antemosaic, *adj.* قبل از موسیٰ qabl az músá.
Antemundane, *adj.* قبل از ایجاد عالم qabl az íjád-i-'álam.
Antenna, *subs.* شاخ shákh.
Antennaria dioica (*Cat's-foot*), *subs.* پنجه گربه panjah-i-gurbah.
Antenuptial, *adj.* قبل از عروسي qabl az 'arúsí.
Antepaschal, *adj.* قبل از فسح qabl az fas-h, پیش از نوروز písh az nau-rúz.
Antepast, *subs.* پیش ذائقه písh-záïqah, عربون 'urbún.
Antepenult, *subs.* حرکت قبل از قبل از آخر harakat qabl az qabl az ákhir.
Antepenultimate, *adj.* حرکت قبل از قبل از آخري harakat-i-qabl az qabl az ákhirí.
Antepileptic, *adj.* دفع الصرع daf'u 's-sar', جنون فرسا junún-farsá.
Anteposition, *subs.* تقدیم taqdím.
Anterior, *adj.* پیش písh, پیشین píshín, پیشینه píshínah, اول avval, اولي avvalí, ماضي mází, قبل qabl, سابق sábiq, مقدم muqaddam, جلو jilau.
Anteriority, *subs.* سابقیت sábiqíyat, سبقت sibqat, اولیت avvalíyat, تقدم taqaddum, پیشي píshí.
Anteroom, *subs.* مهمان خانه mihmán-khánah, پیش اطاق písh-utáq, حجره عام hujrah-i-'ámm, کفش کن kafsh-kan.
Anthem, *subs.* نعت na't, تسبیح tasbíh (*pl.* تسبیحات tasbíhát), آوازه ávázah, درود durúd, سرود surúd.
Anthemis nobilis (*Camomile*), *subs.* بابونه bábúnah, بابونه شیرازي bábúnah-i-shírází, اقحوان uqhaván.
Anthemis pyrethrum (*Fever-few*), *subs.* غاقرقرحا ghágirqarhá.

Ant-hill, *subs.* خانه مورچه khánah-i-múrchah, چال مورچه chál-i-múrchah, قال مورچه qál-i-múrchah.
Anthology, *subs.* غزلیت ghazalíyat, اشعار ish'ár.
Anthony's fire (*Erysipelas*), *subs.* مرض جلد marz-i-jild, سرخو surkhú, حمره humrah, بثور busúr.
Anthracite, *subs.* زغال zughál.
Anthracitic, *adj.* زغالي zughálí.
Anthrax (*Carbuncle*), *subs.* دنبل dumbal, دمل dummal, آماس ámás, کورك kúrk (*vulg.*), لك luk (*vulg.*).
Anthrax benin, *subs.* کفگیرك kaf-gírak, خراج جید khiráj-i-jayyid, کنده طاول kandah-távul.
Anthrax malin, *subs.* خراج ردي khiráj-i-raddí.
Anthropological, *adj.* متعلق بمعرفت انسان muta'alliq bi-ma'rifat-i-insán.
Anthropology, *subs.* معرفت انسان ma'rifat-i-insán.
Anthropomorphism, *subs.* تشبیه انساني tashbíh-i-insání.
Anthropophagi, *subs.* مردم خوار mardum-khár, آدم خوار ádam-khár, خون خوار khún-khár.
Anthropophagy, *subs.* مردم خواري mardum-khárí, آدم خواري ádam-khárí, خون خواري khún-khárí.
Antibilious, *adj.* صفرا شکن safrá-shikan.
Antic, *subs.* (*Buffoon*) مسخره maskharah, مضحك muzhik, لوطي lútí, مقلد muqallid, تقلید چي taqlíd-chí, ساخر sákhir, لطیفه گو latífah-gú, مستهزي mustahzí, دخلك باز dakhlak-báz.—(*Fun*) بازي bází, بازیچه bázíchah, استهزا istihzá, تفرج tafarruj, شوخي shúkhí, لهو lahv, باردي báridí.—(*To play antics*) مسخره کردن maskharah kardan, استهزا نمودن istihzá nimúdan, بازي در آوردن bází dar-ávardan.—*adj.* غریب gharíb, عجیب 'ajíb, کهنه kuhnah.
Antichrist, *subs.* دجال dajjál, مخالف مسیح mukhálif-i-masíh.
Antichristian, *subs. and adj.* دجالي dajjálí.
Anticipate, *verb,* (*Expect*) پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), پیش گمان کردن písh gumán kardan, تصور کردن tasavvur kardan, پیش دانستن písh dánistan, پیش دیدن písh dídan, پیش بندي کردن písh-bandí kardan. — (*Forestall*) سبقت گرفتن sibqat giriftan, پیشي بردن píshí burdan, پیش گرفتن písh giriftan, جلو گیري کردن jilau-gírí kardan, منع نمودن mana' nimúdan.
Anticipated, *part.* پیش دانسته písh-dánistah, پیش دیده písh-dídah.
Anticipation, *subs.* پیش بیني písh-bíní, پیش داني písh-dání, پیش بندي písh-bandí.—(*By anticipation*) پیش از وقت písh az vaqt, بر وجه پیشیني bar vajh-i-píshíní.
Anticipator, *subs.* سبقت گیر sibqat-gír, سابق sábiq, پیش بین písh-bín, پیش دان písh-dán.

Anticipatory, *adj.* پیش انداز پیش بین písh-andáz, پیش دان písh-dán.
Anticly, *adv.* بطور مسخره bi-taur-i-maskharah, مقلدانه muqallidánah.
Anticonstitutional, *adj.* خلاف حکومت khiláf-i-hukúmat, خلاف قانون khiláf-i-qánún.
Anticontagious, *adj.* مانع سرایت máni'-i-siráyat.
Anticosmetic, *adj.* زینت بر zínat-bar.
Antidotal, *adj.* تریاقي tiryáqí, تریاق اثر tiryáq-asar.
Antidote, *subs.* تریاق tiryáq, طریاق tiryáq, نوشدارو núsh-dárú, دوا زهر davá-i-zahr, دافع زهر dáfi'-i-zahr, پازهر pázahr, فاروق fárúq.
Anti-episcopal, *adj.* خلاف اسقف khiláf-i-usquf.
Antifebrile, *adj.* تب زدا tab-zadá, تب بر tab-bar.
Antilogy, *subs.* تناقض tanáquz.
Antimaniac, *adj.* جنون فرسا junún-farsá.
Antimason, *subs.* مخالف ماسوني mukhálif-i-másúní (European).
Antimasonry, *subs.* اختلاف ماسوني ikhtiláf-i-másúní (European).
Antiministerial, *adj.* خلاف وزارتي khiláf-i-vizáratí.
Antimonarchical, *adj.* خلاف سلطنت مطلقه khiláf-i-sultanat-i-mutlaqah.
Antimonial, *subs.* سنگ سرمه sang-i-surmah, سرمه سنگ surmah-sang, توتیا túṭiyá, حجر الکحل hajaru 'l-kuhl, راسخت rásukht, انتیمون antímún (European).—*adj.* سرمهٔ surmahí, سرمه آمیز surmah-ámíz, سرمه دار surmah-dár.
Antimonium diaphoreticum, *subs.* انتیمون معرق antímún-i-mu'arraq.
Antimony, *subs.* سنگ سرمه sang-i-surmah, سرمه سنگ surmah-sang, توتیا túṭiyá, حجر الکحل hajaru 'l-kuhl, راسخت rásukht, انتیمون antímún (European).
Antinomy, *subs.* اختلاف فتویٰ ikhtiláf-i-fatvá, تناقض حکم tanáquz-i-hukm.
Antipædobaptist, *subs.* نا بچه شو ná-bachah-shú.
Antipapal, *adj.* دشمن پاپا dushman-i-pápá.
Antipapistic, *adj.* دشمن پاپا dushman-i-pápá.
Antiparalytic, *adj.* دافع فالیج dáfi'-i-fálíj.
Antipathetic, *adj.* متنفر mutanaffir, متعرض muta'arriz, کاره kárih, مخالف mukhálif, راغم rághim, ضد zidd, منافي munáfí, مغایر mugháyir, با کراهت bá-karáhat, مباین mubáín.
Antipathy, *subs.* ابا ibá, تنفر tanaffur, اعراض i'ráz, تعرض ta'arruz, اکراه ikráh, کره karh, استکراه istikráh, کراهت karáhat, کراهیت karáhíyat, مخالفت mukhálafat, رغم raghm, دوري dúrí, کینه kínah, بغض bughz, تعصب ta'assub, نفرت nifrat.
Antipatriotic, *adj.* نا وطن دوست ná-vatan-dúst.
Antipestilential, *adj.* دافع وبا dáfi'-i-vabá.
Antiphlogistic, *adj.* ضد حرارت zidd-i-harárat.
Antiphonal, *adj.* هم آواز ham-áváz.
Antiphony, *subs.* هم آوازي ham-ávází.
Antiphrasis, *subs.* مهمل muhmal, حشو hashú.
Antiphrastic, *adj.* مهمل muhmal, حشوي hashúí.
Antipodal, *adj.* پا بر بالا pá-bar-bálá, پا مقابل پا muqábil-i-pá, آن طرف زمین án-taraf-i-zamín.
Antipode, *subs.* اهل آن طرف زمین ahl-i-án-taraf-i-zamín.
Antipope, *subs.* پاپاٴي گیر pápáí-gír.
Antiport, *subs.* در بیروني dar-i-bírúní, در خارج dar-i-khárij, در اول dar-i-avval.
Antiprelatical, *adj.* مخالف قسیس mukhálif-i-qissís.
Antipriest, *subs.* مخالف قسیس mukḥálif-i-qissís.
Antiputrescence, *subs.* دفع فساد daf'-i-fasád.
Antiputrescent, *adj.* دافع فساد dáfi'-i-fasád.
Antiquarian, *subs.* راقم اثار قدیمي ráqim-i-asár-i-qadímí, عالم سوالف 'álim-i-saválif.—*adj.* عالم سوالف 'álim-i-saválif.—(*Ancient*) قدیم qadím, قدامت دار qadámat-dár.
Antiquarianism, *subs.* علم سوالف 'ilm-i-saválif.
Antiquary, *subs.* راقم اثار قدیمي ráqim-i-asár-i-qadímí, عالم سوالف 'álim-i-saválif.
Antiquate, *verb,* باطل نمودن bátil nimúdan, ابطال کردن ibtál kardan, مبطل گردانیدن mubtal gardánídan, منسوخ کردن mansúkh kardan, نسخ نمودن naskh nimúdan, الغا نمودن ilghá nimúdan, محو کردن mahv kardan, رد کردن radd kardan, معطل گردانیدن mu'attal gardánídan, از اعتبار انداختن az i'tibár andákhtan, موقوف ساختن mauqúf sákhtan; معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, نا بود کردن ná-búd kardan.—(*Make old*) کهنه ساختن kuhnah sákhtan, قدیم گردانیدن qadím gardánídan.
Antiquated, *part. and adj.* (*Obsolete*) معطل mu'attal, منسوخ mansúkh, مبطل mubtal, باطل bátil, بطال battál, موقوف mauqúf, معدوم ma'dúm, نا بود ná-búd, متروك matrúk, نا مانوس ná-mánús, غیر مستعمل ghair-i-mus-ta'mal, مهمل muhmal, بیکاره bí-kárah.—(*Old*) قدیم qadím, کهن kuhan, کهنه kuhnah, دیرینه dírínah, عتیق 'atíq, زنده zhindah, پیشین píshín.
Antiquatedness, *subs.* کهنگي kuhnagí, قدیمي qadímí, قدامت qadámat, پیشیني píshíní.
Antique, *subs.* قدیم رواج qadím-raváj, قدیم رسم qadím-rasm.—(*Relic*) اثاره asárah, قدیم نشان nishán-i-qadím.—*adj.* قدیم qadím, کهن kuhan, کهنه kuhnah, دیرینه dírínah, عتیق 'atíq, زنده zhindah, پیشین píshín.
Antiqueness, *subs.* کهنگي kuhnagí, قدیمي qadímí, قدامت qadámat, پیشیني píshíní.
Antiquity, *subs.* (*Ancientness*) کهنگي kuhnagí, قدیمي qadímí, قدامت qadámat, پیشیني píshíní.—(*Olden*

times) زمان قديم zamán-i-qadím, ايام سابق ayyám-i-sábiq.—(*Antiquities*) اثار قديم asár-i-qadím.

Anti-revolutionary, *adj.* مخالف تغيير mukhálif-i-taghyír.

Antirrhinum (*Snapdragon*), *subs.* گل ميمون gul-i-maimún.

Antiscorbutic, *adj.* علاج خارش 'iláj-i-khárish, دفع حكه daf'-i-hikkah.

Antiscriptural, *adj.* خلاف كتاب khiláf-i-kitáb.

Antiseptic, *adj.* مانع فساد máni'-i-fasád.

Antislavery, *subs.* خلاف تعبيد khiláf-i-ta'bíd.

Antisocial, *adj.* مخالف صحبت mukhálif-i-suhbat.

Antispasmodic, *adj.* دافع تشنج dáfi'-i-tashannuj, ضد تشنج zidd-i-tashannuj.

Antispastic, *adj.* دافع تشنج dáfi'-i-tashannuj, ضد تشنج zidd-i-tashannuj.

Antisplenetic, *adj.* دافع علت سپرز dáfi'-i-'illat-i-supurz.

Antistrophe, *subs.* رديف شعر radíf-i-shi'r.

Antistrophic, *adj.* رديف شعري radíf-i-shi'rí.

Antithesis, *subs.* مطابقت mutábaqat, ضد zidd, تضاد tazádd, متضاد mutazádd, نقيض naqíz.

Antithetic, *adj.* مطابق mutábiq, نقيضي naqízí.

Antitrinitarian, *subs.* منكر تثليث munkir-i-taslís.

Antitrinitarianism, *subs.* انكار تثليث inkár-i-taslís.

Antitypal, *adj.* مصداقي misdáqí.

Antitype, *subs.* مصداق misdáq, مشبه mushabbah.

Antler, *subs.* شاخ shákh.

Antlered, *adj.* شاخ دار shákh-dár.

Antre, *subs.* كنام kanám, غار ghár, مغاره mughárah, كهف kahf (*pl.* كهوف kuhúf), شكفت shikaft.

Anus, *subs.* كون kún, مقعد maq'ad, محل قعود mahall-i-qa'úd, نشين گاه nishín-gáh, موضع معتاد mauza'-i-mu'tád, معتده mu'tadah, شرج sharaj, ما تحت má-taht. —(*Imperforation of the anus*) انسداد مقعده insidád-i-maq'adah.

Anvil, *subs.* سندان sindán, سوهه súhah, علات 'alát (*pl.* علا 'alá).

Anxiety, *subs.* انديشه andíshah, اضطراب iztiráb, پريشاني parishání, تشويش tashvísh, آشوب áshúb, فكر fikr, فكر مندي fikr-mandí, اندوه andúh, اندوه گيني andúh-gíní, اعتنا i'tiná, تصديع tasdí', دلتنگي dil-tangí, ستوه sutúh, غصه ghussah, غصه ناكي ghussah-nákí, پروا parvá, اهتمام ihtimám, ضيق zíq, غم ghamm (*pl.* غموم ghumúm), غمگيني gham-gíní, الم alam, قلق qalaq, هم hamm (*pl.* هموم humúm), باك bák. —(*Object of anxiety*) طرف اعتنا taraf-i-i'tiná.

Anxious, *adj.* انديشه ناك andíshah-nák, مضطرب muztarib, پريشان parishán, مشوش mushavvash, آشوبي áshúbí, متفكر mutafakkir, فكر مند fikr-mand, اندوه گين andúh-gín, دلتنگ dil-tang, غصه ناك ghussah-nák, غمگين gham-gín, متأسف muta,assif, مكدر mukaddar. — (*Expectant*) مشتاق mushtáq, آرزومند árzú-mand, طامع támi', اميد وار umíd-vár, مترقب mutaraqqib, متوقع mutavaqqi', چشم دار chasm-dár, منتظر muntazir.—(*To be anxious*) مشوش شدن mushavvash shudan, آشوبيدن áshúbídan, متأسف شدن muta,assif shudan.—(*I was anxious to do you a service*) شائق خدمتگذاري بودم sháiq-i-khidmat-guzárí búdam. —(*He is extremely anxious in regard to this matter*) آرزوئي او در اينباب بطور جدي ثابت و بر قرار است árzú,í-i-ú dar ín báb bi-taur-i-jiddí sábit va barqarár ast.

Anxiously, *adv.* مضطربانه muztaribánah, متفكرانه mutafakkiránah.—(*Expectantly*) مشتاقانه mushtáqánah, آرزو مندانه árzú-mandánah.

Anxiousness, *subs.* انديشه andíshah, اضطراب iztiráb, پريشاني parishání, تشويش tashvísh, آشوب áshúb, فكر fikr, فكر مندي fikr-mandí, اندوه andúh, اندوه گيني andúh-gíní, اعتنا i'tiná, تصديع tasdí', دلتنگي dil-tangí, ستوه sutúh, غصه ghussah, غصه ناكي ghussah-nákí, پروا parvá, اهتمام ihtimám, ضيق zíq, غم ghamm (*pl.* غموم ghumúm), غمگيني gham-gíní, الم alam, قلق qalaq, هم hamm (*pl.* هموم humúm), باك bák.

Any, *adj.* هيچ hích.—(*Anyhow*) بهر نوع bi-har nau', بهر نوع كه باشد bi-har nau' kih báshad, بهر حال bi-har hál, بهر صورت bi-har súrat, بهر طور كه بود bi-har taur kih búd, بهر وجه bi-har vajh.—(*Any longer*) ديگر dígar. —(*Any more*) ديگر dígar, زياده ziyádah.—(*Anyone*) هيچ كس hích-kas, كسي kasí, هيچ hích, كس kas, شخصي shakhsí, احدي ahaddí.—(*Anything*) چيزي chízí.—(*He did not promise anything*) يك پوش وعده نكرد yak púsh va'dah na-kard.—(*Anywhere*) جاي jáy, بجاي bi-jáy.

Aorist, *subs.* مضارع muzári'.

Aorta, *subs.* اورتا úrtá (European). — (*Descending aorta*) اورتا بطني úrtá-i-batní.—(*Thoracic aorta*) اورتا صدري úrtá-i-sadrí.—(*Arch of the aorta*) قوس اورتا qaus-i-úrtá.

Aortal, *adj.* اورتاي úrtáí (European).

Apace, *adv.* زود zúd, بزودي bi-zúdí, چالاكانه chálák-ánah, تند tund, با شتاب bá-shitáb.

Apagoge, *subs.* اثبات نفيي isbát-i-nafíyí, اثبات سلبي isbát-i-salbí.

Apagogical, *adj.* اثبات نفيي isbát-i-nafíyí, اثبات سلبي isbát-i-salbí.

Apart, *adv.* عليحده 'aláhidah, علحده 'alahidah, جدا jidá *or* judá, جدا جدا jidá-jidá, جداگانه jidágánah, سوا sivá, منفرداً munfaridan, مفصلاً mufassalan.—(*Aside*) بر طرف bar-taraf, در كنار dar-kinár, بر كنار

bar-kinár.—(*To remain apart*) از هم جدا ماندن az ham jidá mándan.

Apartment, *subs.* اوطاق útáq, حجره hujrah (*pl.* حجر hujar), غرفه ghurfah (*pl.* غروف ghurúf *or* غرفات ghurfát), يورت yúrt.—(*Men's apartments*) مردانه mardánah.—(*Women's apartments*) زنانه zanánah.

Apartments, *subs.* (*Lodgings*) منزل manzil, محل mahall, جاي jáy.

Apathetic, *adj.* بي حس bí-hiss, بي مهر bí-mihr, بي درد bí-dard, سرد sard, ذهول zuhúl, بي ميل bí-mail, بي پروا bí-parvá, بي باك bí-bák, لا ابالي lá-ubálí.—(*To be apathetic*) ذهول نمودن zuhúl nimúdan, مسامحه كردن musámahah kardan, مساهله كردن musáhalah kardan.

Apathist, *subs.* بي حس bí-hiss, بي مهر bí-mihr, بي درد bí-dard, سرد sard, ذهول zuhúl, بي ميل bí-mail, بي پروا bí-parvá, بي باك bí-bák, لا ابالي lá-ubálí.

Apathy, *subs.* بي پروائي bí-parvá,í, بي دردي bí-dardí, بي باكي bí-bákí, لا ابالي گري lá-ubálí-garí, مساهله musáhalah, تهاون tahávun, مسامحه musámahah, ذهولت zuhúlat.

Ape, *subs.* بوزينه búzínah, بوزنه búzanah, ميمون maimún.—(*Mimic*) مقلد muqallid, مقلدك muqallidak, تقليد taqlíd-chí, تقليد اهل ahl-i-taqlíd, ضرب گير zarb-gír.—(*Simpleton*) ابله ablah, احمق ahmaq, كودن kaudan, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, سفيه safíh, خوپله khuplah, بيوقوف bí-vuqúf, پخت pakht (*vulg.*).

Ape, *verb,* تقليد كردن taqlíd kardan, ضرب گرفتن zarb giriftan.

Apeak, *adv.* عموداً 'umúdan.

Aperient, *subs. and adj.* مسهل mus-hil.

Aperture, *subs.* سوراخ súrákh, رخنه rikhnah, شكاف shikáf, ثقب saqb, روزن rauzan, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz).

Apetalous, *adj.* بي برگ bí-barg.

Apex, *subs.* اوج auj, فوق fauq, سر sar.

Aphonia (*Loss of speech*), *subs.* عدم صوت 'adam-i-saut.

Aphorism, *subs.* مثل masal, مثال misál (*pl.* مثل musul *and* امثال imsál), تمثيل tamsíl, حديث hadís.

Aphorist, *subs.* صاحب امثال sáhib-imsál, ممثل mumassil, محدث muhaddis.

Aphoristic, *adj.* مثلي masalí, مثالي misálí, تمثيلي tamsílí.

Aphoristically, *adv.* بطور مثل bi-taur-i-masal, بطور تمثيل bi-taur-i-tamsíl, محدثانه muhaddisánah.

Aphrodisiac, *subs.* مقوئي باه muqavv,í-i-báh, مبهيات mubahhiyát (used only in plural).

Aphtha (*Disease known as Thrush*), بثورات busúrát, قلاع qulá', برفك barfak.

Aphyllous, *adj.* بي برگ bí-barg.

Apiarist, *subs.* زنبور دوست zambúr-dúst.

Apiary, *subs.* زنبور خانه zambúr-khánah, كندو خانه kandú-khánah.

Apical, *adj.* اوجي aují, فوقي fauqí, سري sarí.

Apiculated, *adj.* تيز tíz, سر تيز sar-tíz.

Apiece, *adv.* جدا جدا jidá-jidá, منفرداً munfaridan.

Apish, *adj.* بوزينه كار búzínah-kár, ميموني maimúní.—(*Foppish*) بيهوده bíhúdah, متكلف mutakallif, قشنگ qashang, نا فهم ná-fahm, جاهل jáhil, خود نما طور khud-nimá-taur, لوطي اجلاف دار lútí-ijláf-dár.

Apishness, *subs.* بوزينگي búzínagí, بوزينه كاري búzínah-kárí.—(*Foppishness*) بيهودگي bíhúdagí, تقليد taqlíd, قشنگي qashangí, نا فهمي ná-fahmí, خود نمائي khud-nimá,í, خود آرائي khud-árá,í, لوطي اجلافي lútí-ijláfí.

Apium graveolens (*Celery*), *subs.* كرفس karafs. (In some parts of Persia it is known as چشمه علي chashmah-i-'alí.)

Apium petroselinum (*Parsley*), *subs.* جعفري ja'frí.

Apocalypse, *subs.* الهام ilhám, كشف kashf.

Apocalyptic, *adj.* الهامي ilhámí, كشفي kashfí.

Apocopate, *verb,* ترخيم كردن tarkhím kardan, حذف كردن hazf kardan, جزم نمودن jazm nimúdan.

Apocope, *subs.* ترخيم tarkhím.—(*Of a final syllable*) حذف hazf.—(*Of a short vowel*) جزم jazm.

Apocrypha, *subs.* كتب جعلي kutub-i-ja'lí, كتب افتراي kutub-i-iftirá,í.

Apocryphal, *adj.* جعلي ja'lí, افتراي iftirá,í, مزور muzavvar, مبهم mubham, مريب muríb, سقيم saqím.

Apocryphally, *adv.* مزورانه muzavvaránah, بطور شبهه bi-taur-i-shubhah.

Apodes, *subs.* جانور بي پا jánvar-i-bí-pá.

Apodictic, *adj.* بديهي badíhí, غير مختلف فيه ghair-i-mukhtalif fíhi.

Apodosis, *subs.* جزا jizá.

Apogee, *subs.* اوج auj, ارتفاع irtifá'.

Apologetic, *adj.* پوزش پذير púzish-pazír, عذر خواه 'uzr-kháh, معذرت آميز ma'zirat-ámíz.

Apologetically, *adv.* پوزش پذيرانه púzish-pazíránah.

Apologist, *subs.* عذر خواه 'uzr-kháh, معذرت خواه ma'zirat-kháh.

Apologize, *verb,* معذرت خواستن ma'zirat khástan, پوزش نمودن púzish nimúdan, عذر كردن 'uzr kardan, عذر خواهي كردن 'uzr-kháhí kardan, اعتذار كردن i'tizár kardan.

Apologue, *subs.* مثل masal, مثال misál (*pl.* مثل musul *and* امثال imsál), تمثيل tamsíl.

Apology, *subs.* معذرت ma'zirat, عذر 'uzr, عذر خواهي 'uzr-kháhí, پوزش púzish, اعتذار i'tizár.—(*By way of apology*) باعتذار bi-i'tizár.—(*To be profuse in apologies*) خيلي عذر خواهي كردن khailí 'uzr-kháhí kar-

dan.—(*A letter of apology*) اعتذار نامه i'tizár-námah, معذرت نامه ma'zirat-námah.

Aponeurosis, *subs.* غلاف وتري عضلت ghiláf-i-vatarí-i-'azalat.

Apophthegm, *subs.* مثل masal, مثال misál (*pl.* مثل musul *and* امثال imsál), تمثيل tamsíl, حديث hadís, فصل fasl (*pl.* فصول fusúl).

Apophthegmatic, *adj.* مثلي masalí, تمثيلي tamsílí, حديثي hadísí, فصلي faslí.

Apophysis, *subs.* زايده záyadah.

Apoplectic, *adj.* سكته زده saktah-zadah.—(*Seat of apoplectic effusion*) مخزن سكته makhzan-i-saktah.

Apoplexy, *subs.* سكته saktah, همدت hamdat.—(*Pulmonary apoplexy*) فجاه fajáh, سكته رئه saktah-i-rïah.—(*Serous apoplexy*) سكته ماسي saktah-i-másí.

Apostacy, *subs.* ارتداد irtidád, انكار دين inkár-i-dín, ترك ملت tark-i-millat.

Apostate, *subs.* مرتد murtadd, منكر دين munkir-i-dín.

Apostatize, *verb,* ارتداد نمودن irtidád nimúdan, مرتد شدن murtadd shudan.

Apostemate, *verb,* ماده كردن máddah kardan, پر ريم شدن pur-rím shudan.

Aposteme, *subs.* ماده máddah, دمل dummal (*pl.* دماميل damámíl) دنبل dumbal, دانه dánah, آبله ábilah, ريش ríish, دبيله dabílah.

A posteriori, *adv.* بطور آخريت bi-taur-i-ákhiríyat.

Apostle, *subs.* پيغامبر paighám-bar, پيغمبر paigham-bar, مرسل mursal (*pl.* مرسلين mursalín), رسول rasúl (*pl.* رسل rusl), سفير safír (*pl.* سفرا sufará), فرستاده firistádah (*pl.* فرستادگان firistádagán), فرسته firistah (*pl.* فرستگان firistagán).—(*Christian apostle*) حواري havárí (*pl.* حواريون haváriyún).

Apostleship, *subs.* رسالت rasálat, پيغامبري paighám-barí, پيغمبري paigham-barí.

Apostolate, *subs.* رسالت rasálat, پيغامبري paighám-barí, پيغمبري paigham-barí.

Apostolic, *adj.* پيغامبري paighám-barí, پيغمبري paigham-barí, رسولي rasúlí, سفيري safírí.

Apostolically, *adv.* رسولانه rasúlánah, پيغمبرانه paigham-baránah.

Apostrophe, *subs.* نقطه وقف nuqtah-i-vaqf, علامت اضافت 'alámat-i-izáfat.—(*In rhetoric*) گريز guríz.

Apostrophic, *adv.* گريزي gurízí.

Apostrophize, *verb,* گريز زدن guríz zadan.

Apothecary, *subs.* اجزا چي ajzá-chí, دوا ساز davá-sáz, دوا فروش davá-furúsh, عطار 'attár, دارو فروش dárú-furúsh.—(*Apothecary's shop*) دوا خانه davá-khánah.

Apotheosis, *subs.* خدا سازي khudá-sází, تأله ta'allah.

Apotheosize, *verb,* خدا ساختن khudá sákhtan.

Appal, *verb,* ترسانيدن tarsánídan, ترساندن tarsándan, ترس دادن tars dádan, بيم دادن bím dádan, هراس كردن hirás kardan, تهديد كردن tahdíd kardan, تخويف نمودن takhvíf nimúdan, تهويل كردن tahvíl kardan, هول دادن haul dádan, سرآسيمه گردانيدن sar-ásímah gardánídan.

Appalling, *part. and adj.* ترسناك tars-nák, هول ناك haul-nák, هائل háil.

Appanage, *subs.* ملك milk, قسمت qismat, حصه hissah.

Apparatus, *subs.* اسباب asbáb, سامان sámán, آلات álát, يراق yaráq, ساز sáz.

Apparel, *subs.* رخت rakht, ملبوس malbús, اسباب asbáb, جامه jámah, لباس libás, پوشاك púshák.

Apparel, *verb,* پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), آرايش كردن áráyish kardan, ملبس ساختن mulabbas sákhtan.

Apparelled, *part.* ملبس mulabbas.

Apparent, *adj.* واضح vázih, ظاهر záhir, نمايان nimáyán, بديهي badíhí, پديد padíd, پديدار padídár, پيدا paidá, آشكار áshkár, آشكارا áshkárá, آشكاره áshkárah, هويدا huvaidá, عيان 'aiyán, فاش fásh, روشن raushan, علاني 'alání, مبين mubín, منجلي munjalí.—(*To be apparent*) پديد آمدن padíd ámadan, پديدار شدن padídár shudan, ملحوظ افتادن malhúz uftádan, استنباط شدن istimbát shudan, مستنبط شدن mustambit shudan, ظاهر شدن záhir shudan, ظهور كردن zuhúr kardan, پيدا شدن paidá shudan, نمايان شدن nimáyán shudan, بنظر آمدن bi-nazr ámadan, منجلي گرديدن munjalí gardídan, طلوع كردن tulú' kardan, خروج كردن khurúj kardan.

Apparently, *adv.* ظاهراً záhiran, في الظاهر fi 'z-záhir, علي الظاهر 'ala 'z-záhir, ظاهرانه záhiránah, صورتاً súratan, تقريباً taqríban, وجهاً vajhan, عياناً 'aiyánan.

Apparition, *subs.* خيال khiyál, ظهور zuhúr (*pl.* ظهورات zuhúrát), نمايش nimáyish, طلعت tal'at, تجلي tajallí, خروج khurúj, انجلا injilá, ظل وجود zill-i-vujúd, جان ján, روان raván. — (*Ghost*) صورت موهومه súrat-i-mauhúmah, غول ghúl, عفريت 'ifrít, عكس خيال 'aks-i-khiyál.

Appeal, *subs.* در خواست dar-khást, طلب talab.—(*Legal term*) رجوع rujú', مرافعه muráfa'ah, مراجعت murája'at, حوالت haválat.

Appeal, *verb,* در خواستن dar-khástan, طلب نمودن talab nimúdan.—(*Legal term*) رجوع رجوع فرمودن rujú' farmúdan, مرافعه نمودن muráfa'ah nimúdan, مراجعت نمودن murája'at nimúdan, حوالت كردن haválat kardan.

Appealable, *adj.* قابل رجوع qábil-i-rujú', قابل مراجعه qábil-i-murája'ah, قابل مرافعه qábil-i-muráfa'ah, قابل حوالت qábil-i-haválat.

Appear, *verb,* پديد آمدن padíd ámadan, پديدار شدن

padídár shudan, ملحوظ افتادن malhúz uftádan, استنباط شدن istimbát shudan, مستنبط شدن mustambit shudan, ظاهر شدن záhir shudan, ظهور کردن zuhúr kardan, پیدا شدن paidá shudan, نمایان شدن nimáyán shudan, بنظر آمدن bi-nazr ámadan, منجلي گردیدن munjalí gardídan, طلوع کردن tulú' kardan, خروج کردن khurúj kardan.—(*Seem*) آمدن *or* بنظر رسیدن bi-nazr rasídan *or* ámadan, نمودن nimúdan (*rt.* نما nimá), نمودار شدن nimúdár shudan, معلوم شدن ma'lúm shudan, مانستن mánistan.—(*It appears accurate*) نزدیك بصحت دیده مي شود nazdík bi-sihhat dídah mí-shavad.

Appearance, *subs.* ظهور zuhúr, نمایش nimáyish, پیدائش paidáïsh.—(*Aspect*) صورت súrat, هئت häyat, رو rú, روي rúy, نمود nimúd, نما nimá, منظر manzar, دیدار dídár, نگاه nigáh, فام fám, سیما símá, شکل shakl (*pl.* اشکال ashkál), چهره chihrah, وجه vajh (*pl.* اوجه aujah), پیکر paikar, طلعت tal'at, محضر mahzar (*pl.* محاضر maházir).—(*Taint*) شائبه sháïbah (*pl.* شوائب shaváïb).—(*The appearance of spring*) بدو فصل بهار badv-i-fasl-i-bahár.—(*To put in an appearance*) خود نمائي کردن khud-nimá,í kardan.—(*In appearance*) ظاهراً záhiran, في الظاهر fi 'z-záhir, علي الظاهر 'ala 'z-záhir, ظاهرانه záhiránah, صورتاً súratan, تقریباً taqrí-ban, وجهاً vajhan, عیاناً 'aiyánan.

Appearing, *subs.* ظهور zuhúr, نمایش nimáyish, پیدائش paidáïsh.

Appeasable, *adj.* قابل تسکین qábil-i-taskín, آرام پذیر árám-pazír, قابل تخفیف qábil-i-takhfíf, تسلي پذیر tasallí-pazír.

Appeasableness, *subs.* آرام پذیري árám-pazírí, تسکین taskín, تسلي tasallí, تخفیف takhfíf.

Appease, *verb,* آرام دادن árám dádan, فرو نشاندن furú nishándan, تسلي دادن tasallí dádan, تسکین دادن taskín dádan, رام کردن rám kardan, نرم کردن narm kardan, تخفیف دادن takhfíf dádan, ساکن کردن sákin kardan.

Appeased, *part.* تخفیف یافته takhfíf-yáftah, فرو نشانده furú-nishándah, تسکین یافته taskín-yáftah, تسلي یافته tasallí-yáftah.—(*To be appeased*) قرار داشتن qarár dáshtan, فرو نشستن furú nishastan.

Appeasement, *subs.* تسلي tasallí, تسکین taskín, تخفیف takhfíf, قرار qarár, آرام árám.

Appeaser, *subs.* تخفیف دهنده takhfíf-dihandah, فرو نشانده furú-nishándah, تسکین بخش taskín-bakhsh, آرام بخش árám-bakhsh.

Appellant, *subs. and adj.* مدعي mudda'í.

Appellate, *adj.* آخر ákhir.—(*Appellate Court*) محکمه آخر mahkamah-i-ákhir.

Appellation, *subs.* لقب laqab (*pl.* القاب alqáb), نام nám, اسم ism.

Appellative, *subs.* اسم جنس ism-i-jins.—*adj.* عام - 'ámm.

Appellatively, *adv.* عامانه 'ámmánah.

Appellatory, *adj.* دعوي آمیز da'vá-ámíz.

Appellee, *subs.* مدعي علیه mudd'á-'alaihi.

Appellor, *subs.* مدعي mudda'í, شاکي shákí, داد خواه dád-kháh.

Append, *verb,* آویختن ávíkhtan (*rt.* آویز ávíz), آویز کردن ávíz kardan, نمودن الحاق ilháq nimúdan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), پیوند دادن paivand dádan, مرتبط ساختن murtabit sákhtan, تعلق دادن ta'alluq dádan, چسباندن chasbándan.

Appendage, *subs.* ضمیمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), آویزه ávízah, الحاق ilháq, لاحق láhiq, وصل vasl, معلق mu'allaq, ذیل zail (*pl.* اذیال azyál).

Appendant, *subs.* ضمیمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), آویزه ávízah, الحاق ilháq, لاحق láhiq, وصل vasl, معلق mu'allaq, ذیل zail (*pl.* اذیال azyál).—*adj.* آویزان ávízán, آویخته ávíkhtah, معلق mu'allaq, متعلق mu-ta'alliq.

Appended, *part.* مضموم mazmúm, منضم munzamm, ملحق mulhaq, مضاف muzáf.

Appendency, *subs.* تعلق ta'alluq, تعلیق ta'líq, معلقي mu'allaqí, آویختگي ávíkhtagí.

Appendix, *subs.* ضمیمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), ذیل zail (*pl.* اذیال azyál), تتمه tatimmah, تذییل tazyíl, فهرست fihrist.

Appertain, *verb,* راجع بودن ráji' búdan, رجوع داشتن rujú' dáshtan, مربوط شدن marbút shudan, تعلق داشتن ta'alluq dáshtan, متعلق بودن muta'alliq búdan, تابع شدن tábi' shudan, نسبت داشتن nisbat dáshtan, دخل داشتن dakhl dáshtan, مخصوص بودن makhsús búdan.

Appertaining, *adj.* متعلق muta'alliq, راجع ráji'.

Appetence, *subs.* رغبت raghbat, مرام marám, خواهش kháhish, شوق shauq, اشتیاق ishtiyáq, اشتها ishtihá, آرزو árzú, هوس havas, میل mail.

Appetibility, *subs.* محبوبیت mahbúbíyat.

Appetible, *adj.* محبوب mahbúb.

Appetite, *subs.* اشتها ishtihá, جوع jú'.—(*Loss of appetite*) عدم اشتها 'adam-i-ishtihá.—(*Inordinate appetite*) جوع بقري jú'-i-baqarí.—(*Craving*) رغبت raghbat, مرام marám, خواهش kháhish, شوق shauq, اشتیاق ishtiyáq, اشتها ishtihá, آرزو árzú, هوس havas, میل mail.

Appetizer, *subs.* مشوق mushavviq, اشتها بخش ishtihá-bakhsh, شوق افزا shauq-afzá.

Appetizing, *adj.* گوارا guvárá, مشوق mushavviq, اشتها بخش ishtihá-bakhsh, شوق افزا shauq-afzá.

Applaud, *verb,* تحسین کردن tahsín kardan, استحسان نمودن

istihsán nimúdan, خواندن *or* آفرین کردن áfirín kardan *or* khándan, توصیف کردن tausíf kardan, تعریف نمودن ta'ríf nimúdan, مرحبا گفتن marhabá guftan, ستودن sitúdan (*rt.* ستای sitáy), ستایش کردن sitáyish kardan, مدح نمودن madh nimúdan, ممدوح کردن mamdúh kardan, حمد کردن hamd kardan, ثنا گفتن saná guftan.

Applauded, *part.* مستحسن mustahsan, ممدوح mamdúh, محمود mahmúd.

Applauder, *subs.* مادح mádih, حامد hámid, محسن muhassin.

Applause, *subs.* تحسین tahsín, ادا تحسین ádá-i-tahsín, مدح madh, حمد hamd, محمدت mahmadat, ثنا saná, آفرین áfirín, ستایش sitáyish, توصیف tausíf, تعریف ta'ríf, وصف vasf.

Apple, *subs.* سیب síb, سیو sív (*vulg.*). There are various sorts known as سیب ترش síb-i-turush, سیب شیرین síb-i-shírín, سیب میخوش síb-i-mai-khush.—(*Crab-apple*) سیب جنگلي síb-i-jangalí.—(*Apple of the eye*) مردمك چشم mardumak-i-chashm, بوبو búbú.—(*He will upset the apple-cart*) گاو نه من شیر است gáv-i-nah mann-i-shír ast (*lit.* It is a nine-manns of milk cow. The story runs that a certain cow used to give nine manns of milk every day, but invariably upset the pail as soon as it was filled).

Appliable, *adj.* اجرا پذیر ijrá-pazír, سزاوار sizávár, لائق láïq, قابل qábil, شایسته sháyistah, موافق muváfiq, با محل bá-mahall, مناسب munásib, صلاح saláh, مختص mukhtass.

Appliance, *subs.* اجرا ijrá, استعمال isti'mál, عمل 'amal.—(*Appliances*) اسباب asbáb, سامان sámán, آلات álát, یراق yaráq, ساز sáz.

Applicability, *subs.* اجرا پذیري ijrá-pazírí, سزاواري sizávárí, لیاقت liyáqat, قابلیت qábilíyat, شایستگي sháyistagí, موافقت muváfaqat, مناسبت munásabat, صلاحیت saláhíyat, استحقاق istihqáq.

Applicable, *adj.* اجرا پذیر ijrá-pazír, سزاوار sizávár, لائق láïq, قابل qábil, شایسته sháyistah, موافق muváfiq, با محل bá-mahall, مناسب munásib, صلاح saláh, مختص mukhtass.

Applicably, *adv.* سزاوارانه sizáváránah, لائقانه láïqánah, بمناسبت bi-munásabat, با شایستگي bá-sháyistagí, با موافقت bá-muváfaqat, با صلاحیت bá-saláhíyat, بالياقت bá-liyáqat, با قابلیت bá-qábilíyat, بقاعده درست bi-qá'idah-i-durust.

Applicant, *subs.* طالب tálib, التماسي iltimásí, ملتجي multají.

Application, *subs.* (*Request*) طلب talab, خواهش khá-hish, در خواست dar-khást, عرض 'arz, استدعا istid'á, اقتضا iqtizá.—(*Use*) اطلاق itláq, استعمال isti'mál, عمل 'amal.—(*Assiduity*) مداومت mudávamat, مواظبت muvázabat, ورزش varzish, کوشش kúshish, اصرار isrár, جهد jahd, قیام qiyám, اجتهاد ijtihád, تجاهد ta-jáhud, مبالغه mubálaghah, اشتغال ishtighál, ادمان idmán, انهماك inhimák, تندهي tan-dihí, توجه tavajjuh, اقدام iqdám, ملازمت mulázamat, سعي sa'í, اهتمام ihtimám, اعتنا i'tiná, دقت diqqat, تمادي tamádí.

Applicatory, *adj.* اجرا پذیر ijrá-pazír, سزاوار sizávár, لائق láïq, قابل qábil, شایسته sháyistah, موافق muváfiq, با محل bá-mahall, مناسب munásib, صلاح saláh, مختص mukhtass.

Apply, *verb trans.* (*Place*) نهادن nihádan, القا نمودن ilqá nimúdan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), گذاردن guzárdan, وضع کردن vaz' kardan, کردن kardan (*rt.* کن kun), هشتن hishtan (*rt.* هل hil), هلیدن hilídan, نشاندن nishándan, دادن dádan (*rt.* ده dih), نصب کردن nasb kardan.—(*Use*) عمل کردن 'amal kardan, بعمل آوردن bi-'amal ávardan, استعمال کردن isti'mál kardan, بکار بستن bi-kár bastan.—(*Make application*) در خواستن dar-khástan, عرض کردن 'arz kardan, طلب نمودن talab nimúdan, استدعا نمودن istid'á nimúdan, اقتضا نمودن iqtizá nimúdan, سؤال کردن süál kardan.—(*Devote oneself*) جهد دادن jahd dádan, وقف کردن vaqf kardan, بکار نمودن bi-kár nimúdan.—*intrans.* (*Be applicable*) مناسب شدن munásib shudan, سزاوار شدن sizávár shudan, موافق شدن muváfiq shudan, لائق شدن láïq shudan, قابل شدن qábil shudan, شایسته شدن sháyistah shudan.

Appoggiatura, *subs.* مقام کوچك maqám-i-kúchik, کوك کوچك kúk-i-kúchik.

Appoint, *verb trans.* گماشتن gumáshtan (*rt.* گمار gumár), گماریدن gumárídan, معین کردن mu'ayyan kardan, نشاندن nishándan.—(*Equip*) آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), ترتیب نمودن tartíb nimúdan, کار سازي کردن kár-sází kardan, تجهیز نمودن tajhíz nimúdan, آماده گردانیدن ámádah gardánídan, مهیا ساختن muhayyá sákhtan, تیار کردن tiyár kardan.—(*To an office*) نصب کردن nasb kardan, ممتاز کردن mumtáz kardan, مقرر کردن muqarrar kardan, توجیه فرمودن taujíh farmúdan, تعیین نمودن ta'yín nimúdan, مأمور نمودن mámúr nimúdan, نامزد کردن nám-zad kardan.—(*Decree*) امر نمودن amr nimúdan, فتوي دادن fatvá dádan, حکم نمودن hukm nimúdan.

Appointed, *part.* معین mu'ayyan, موعود mau'úd, معهود ma'húd.—(*To an office*) نامزد nám-zad, توجیه یافته taujíh-yáftah.—(*Equipped*) آراسته árástah, ترتیب یافته tartíb-yáftah.—(*To be appointed—committee, &c.*) تشکیل یافتن tashkíl yáftan.

Appointee, *subs.* منصوب mansúb, معین mu'ayyan.

Appointer, *subs.* تعیین کننده ta'yín-kunandah, نصب نماینده nasb-nimáyandah.

Appointment, *subs.* (*Post*) توجيه taujíh (*pl.* توجيهات taujíhát), منصب mansab (*pl.* مناصب manásib), عهده ‘uhdah, تعين ta‘ayyun, مأموريت mämúríyat.—(*Appointing*) تعيين ta‘yín.—(*Equipment*) رخت rakht.—(*Assignation*) وعده va‘dah, موعد mau‘id, ميعاد mí‘ád, ميقاد míqád.

Apportion, *verb,* تقسيم كردن taqsím kardan, حصه كردن hissah kardan, قسمت نمودن qismat nimúdan, توزيع نمودن tauzí‘ nimúdan.—(*Give*) بخشيدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), دادن dádan (*rt.* ده dih), عطا كردن ‘atá kardan, محول كردن mahavval kardan.

Apportioned, *part.* نامزد nám-zad, معين mu‘ayyan, تعيين ta‘yín.

Apportionment, *subs.* تقسيم taqsím, قسمت qismat, تعيين ta‘yín, بخش bakhsh, نصيب nasíb.

Apposite, *adj.* مناسب munásib, سزاوار sizávár, لائق läiq, با محل bá-mahall, قابل qábil, شايسته sháyistah, موافق muváfiq, واجب vájib, درست durust, يرار yarár, سزا sizá, ساز گار sáz-gár.

Appositely, *adv.* بطرز مناسب bi-tarz-i-munásib, بمناسبت bi-munásabat, با شايستگي bá-sháyistagí, با موافقت bá-muváfaqat, سزاوارانه sizáváránah, لائقانه láïqánah, بقاعده درست bi-qá‘idah-i-durust, با لياقت bá-liyáqat, با قابليت bá-qábilíyat.

Appositeness, *subs.* مناسبت munásabat, شايستگي sháyistagí, موافقت muváfaqat, قابليت qábilíyat, سزاواري sizávárí, ساز گاري sáz-gárí, صلاحيت saláhíyat, استحقاق istihqáq.

Apposition, *subs.* (*Grammatical term*) بدل badal, عطف بيان ‘atf-i-bayán.

Appraisal, *subs.* تخمين takhmín, خرص khars, نرخ nirkh, تسعير tas‘ír, سنجش sanjish.

Appraise, *verb,* قيمت كردن qímat kardan, قدر دانستن qadr dánistan, نرخ گذاشتن nirkh guzáshtan, ارزش نهادن arzish nihádan, تخمين ساختن takhmín sákhtan, سنجيدن sanjídan.

Appraisement, *subs.* تخمين takhmín, خرص khars, نرخ nirkh, تسعير tas‘ír, سنجش sanjish.

Appraiser, *subs.* قيمت ساز qímat-sáz, نرخ دار nirkh-dár, دلال dallál.

Appreciable, *adj.* معلوم ma‘lúm, مفهوم mafhúm.

Appreciate, *verb,* قيمت كردن qímat kardan, قدر دانستن qadr dánistan, نرخ گذاشتن nirkh guzáshtan, ارزش نهادن arzish nihádan, تخمين ساختن takhmín sákhtan, سنجيدن sanjídan.—(*Esteem*) بر آورد كردن bar-ávard kardan, غنيمت دانستن ghanímat dánistan, دوست كردن dúst kardan. عزيز داشتن ‘azíz dáshtan,

Appreciation, *subs.* قدر داني qadr-dání, اعتبار i‘tibár, بر آورد bar-ávard.

Appreciative, *adj.* قدر دان qadr-dán.

Appreciatively, *adv.* بطور قدر داني bi-taur-i-qadr-dání.

Apprehend, *verb trans.* (*Seize*) گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), گرفتار كردن giriftár kardan, اسير كردن asír kardan, قبض كردن qabz kardan, توقيف نمودن tauqíf nimúdan, حبس كردن habs kardan, اخذ كردن akhz kardan, قپيدن qapídan.—(*Fear*) بيم داشتن bím dáshtan, ترسيدن tarsídan, ترس داشتن tars dáshtan, باك داشتن bák dáshtan, واهمه داشتن váhimah dáshtan, هراسان شدن hirásán shudan, وحشت كردن vahshat kardan.—(*Perceive*) شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), ديدن dídan (*rt.* بين bín), فهميدن fahmídan, تحصيل كردن tahsíl kardan, بنظر در آوردن bi-nazar dar-ávardan.—*intrans.* (*Suppose*) خيال كردن khiyál kardan, تصور كردن tasavvur kardan, پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), گمان بردن gumán burdan, بخاطر گذرانيدن bi-khátir guzránídan, انديشيدن andíshídan, مظنه كردن mazinnah kardan, در دل آوردن dar dil ávardan.

Apprehended, *part.* (*Seized*) محبوس mahbús.—(*Supposed*) تصور شده tasavvur-shudah.

Apprehender, *subs.* گيرا gírá, گيرنده gírandah.—(*Mentally*) متصور mutasavvir.—(*Physically*) آخذ ákhiz.

Apprehensible, *adj.* (*Mental*) متصور mutasavvir.—(*Physical*) ماٴخوذ mäkhúz.

Apprehension, *subs.* (*Seizure*) قبض qabz, گرفتاري giriftárí, گير gír, آخذ ákhz, اسيري asírí, تسخير tas-khír.—(*Fear*) ترس tars, دهشت dahshat, نهيب nihíb, خوف khauf, مخافه makháfah, تخوف takhavvuf, باك bák, بيم bím, باس bás, هراس hirás, سهم sahm, خشيت khashyat, تشويش tashvísh, هول haul, وحشت vahshat, هيبت haibat, مهابت mahábat, واهمه váhi-mah.—(*Intellect*) زرنگي zaringí, عقل ‘aql, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma‘rifat, كفايت kifáyat, ذهي zihn, هنر hunar, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ far-hang, استعداد isti‘dád, لياقت liyáqat, فهم fahm, تفهم tafahhum, كياست kiyásat.—(*Suspicion*) وهم vahm, شبهه shubhah, اشتباه ishtibáh, شائبه sháïbah, گمان gumán, تصور tasavvur, دغدغه daghdaghah, شك shak, ريب raib, التباس iltibás.

Apprehensive, *adj.* (*Fearful*) ترسناك tars-nák, ترسان tarsán, ترسو tarsú, خوفناك khauf-nák, مشوش mu-shavvash, خائف khá'if, پر بيم pur-bím, بيمدار bím-dár, هراسان hirásán. — (*Perceptive*) مدرك mudrik, بصير basír, بينا bína, محس muhiss.

Apprehensively, *adv.* مهيبانه muhíbánah, مخوفانه makhúfánah, خوفناكانه khauf-nákánah, خائفانه khá'if-

ánah.—(*Perceptively*) مدرکانه mudrikánah, بصیرانه basíránah.

Apprehensiveness, *subs.* ترس tars, دهشت dahshat, نهیب nihíb, خوف khauf, مخافه makháfah, تخوف takhavvuf, باك bák, بیم bím, باس bás, هراس hirás, سهم sahm, خشیت khashyat, تشویش tashvísh, هول haul, وحشت vahshat, هیبت haibat, مهابت mahábat, واهمه váhimah.

Apprentice, *subs.* شاگرد shágird, مرید muríd, تلمیذ talmíz (*pl.* تلامیذ talámíz).—(*Naval apprentice*) شاگرد ملاح shágird-i-malláh.

Apprentice, *verb,* شاگرد ساختن shágird sákhtan, تلمیذ گرفتن talmíz giriftan.

Apprenticed, *part.* شاگرد شده shágird-shudah, تلمیذ گرفته talmíz-giriftah.

Apprenticeship, *subs.* شاگردي shágirdí, طالبیت táli-bíyat.

Apprise, *verb,* آگاه کردن ágáh kardan, آگاهي دادن ágáhí dádan, اطلاع دادن ittilá' dádan, مطلع گردانیدن muttali' gardánídan, خبر کردن khabar kardan, تخبیر کردن takhbír kardan, مخبر ساختن mukhbar sákhtan, اعلام نمودن i'lám nimúdan, اعلان نمودن i'lán nimúdan, فهمانیدن fahmánídan.

Apprised, *part. and adj.* واقف váqif, آگاه ágáh, مطلع muttali', مستحضر mustahzar, مخبر mukhbar, منتقل muntaqil, ملتفت multafit, خبیر khabír, با خبر bá-khabar, خبردار khabar-dár.

Approach, *subs.* (*Access*) بار bár, راه ráh, قرب qurb, قربت qurbat, تقارب taqárub, تقرب taqarrub, قدوم qudúm, دخول dukhúl, مدخل madkhal, مداخله mu-dákhalah, مدخلیت madkhalíyat, زلفي zulfá, وصول vusúl.—(*Arrival*) ورود vurúd, وصول vusúl, اتیان ityán, دخول dukhúl, آمد ámad, آمدن ámadan, در آمد dar-ámad, رسیدن rasídan.

Approach, *verb,* نزدیك آمدن nazdík ámadan *or* شدن shudan, تقرب نمودن taqarrub nimúdan, تقدیم نمودن taqdím nimúdan.

Approachable, *adj.* (*Persons*) قابل تقرب qábil-i-taqarrub.—(*Things*) دست رس dast-ras, ممکن الدخول mumkinu 'd-dukhúl, وصلت پذیر vaslat-pazír.

Approachableness, *subs.* (*Persons*) تقرب پذیري taqarrub-pazírí.—(*Things*) دست رسي dast-rasí, وصلت پذیري vaslat-pazírí.

Approached, *part.* تقرب یافته taqarrub-yáftah.

Approachless, *adj.* (*Persons*) تقرب نا پذیري taqarrub-ná-pazírí.—(*Things*) دست نا رس dast-ná-ras, وصلت نا پذیر vaslat-ná-pazír.

Approbation, *subs.* تحسین tahsín, استحسان istihsán, آفرین áfirín, صوابدید saváb-díd, ثنا saná, مدح madh, حمد hamd, محمدت mahmadat, ستایش sitáyish, وصف vasf, تصویب tasvíb, رضا rizá, تصدیق tasdíq, استصواب istisváb, پسند pasand, قبول qabúl, اجابت ijábat.—(*With approbation*) با آفرین bá-áfirín.

Approbatory, *adj.* پر استحسان pur-istihsán, مدح آمیز madh-ámíz, ثنا گو saná-gú, رضا مند rizá-mand.

Appropriable, *adj.* قابل تخصیص qábil-i-takhsís.

Appropriate, *adj.* مناسب munásib, لائق láïq, درست durust, صواب saváb, صائب sáïb, موافق muváfiq, شایسته sháyistah, سزاوار sizávár, با محل bá-mahall, قابل qábil, مختص mukhtass.

Appropriate, *verb,* دادن dádan (*rt.* ده dih), عطا کردن 'atá kardan, تعیین کردن ta'yín kardan, حواله نمودن haválah nimúdan, تحویل نمودن tahvíl nimúdan, محول کردن muhavval kardan.—(*To appropriate to oneself*) مختص ساختن mukhtass sákhtan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), خاص کردن kháss kardan, مخصوص نمودن makhsús nimúdan, تخصیص کردن takhsís kardan, اختصاص نمودن ikhtisás nimúdan, ملك ساختن milk sákhtan, بحیطه تصرف آوردن bi-hítah-i-tasarruf ávar-dan.

Appropriated, *part.* خاص kháss, نامزد nám-zad, معین mu'ayyan, مختص mukhtass.

Appropriately, *adv.* بمناسبت bi-munásabat, با شایستگي bá-sháyistagí, با موافقت bá-muváfaqat.

Appropriateness, *subs.* مناسبت munásabat, صلاح saláh, موافقت muváfaqat, درستي durustí, شایستگي sháyistagí, اختصاص ikhtisás.

Appropriation, *subs.* تعیین ta'yín, تخصیص takhsís.—(*Thing appropriated*) مختص mukhtass.

Appropriator, *subs.* مخصص mukhassis.

Approvable, *adj.* مناسب munásib, سزاوار sizávár, لائق láïq, با محل bá-mahall, قابل qábil, شایسته sháyistah, موافق muváfiq.

Approval, *subs.* تحسین tahsín, آفرین áfirín, تصویب tasvíb, صوابدید saváb-díd, استصواب istisváb, مدح madh, رضا rizá, تصدیق tasdíq, پسند pasand, قبول qabúl.

Approve, *verb,* استصواب نمودن istisváb nimúdan, استحسان نمودن istihsán nimúdan, پسند کردن pasand kardan, پسندیدن pasandídan, پذیرفتن pazíruftan (*rt.* پذیر pazír), منظور کردن manzúr kardan, نیکو داشتن níkú dáshtan, قبول داشتن qabúl dáshtan, تحسین کردن tahsín kardan, دوست داشتن dúst dáshtan.—(*Confirm*) تصدیق نمودن tasdíq nimúdan, مقرر کردن muqarrar kardan, استقرار کردن istiqrár kardan, ثابت کردن sábit kardan, محقق نمودن muhaqqaq nimúdan, امضا کردن imzá kardan, پسندیدن pasandídan, پسند کردن pasand kardan, استصواب کردن istisváb kardan, تاکید نمودن täkíd nimúdan.

Approved, *part.* مقبول maqbúl, منظور manzúr.—

(*Confirmed*) محقق muhaqqaq, مقرر muqarrar, مثبت musabbat, متاٴکد muta,akkid.—(*To be approved of*) پذیرفته شدن pazíruftah shudan.

Approver, *subs.* پذیرا pazírá, قابل qábil, مستصوب mustasvib.—(*Legal term*) مقر muqirr, معترف mu'-tarif.

Approximate, *adj.* نزدیك nazdík, نزد nazd, قریب qaríb, مشرف mushrif, مکاشر mukáshir, موارف muvárif, متصل muttasil, دم دست dam-i-dast.

Approximate, *verb trans.* نزدیك آوردن nazdík ávar-dan, تقرب گردانیدن taqarrub gardánídan.—*intrans.* نزدیك رسیدن nazdík rasídan *or* شدن shudan, وصول جستن vusúl justan, تقرب جستن taqarrub justan, اقتراب نمودن iqtiráb nimúdan, تقریب نمودن taqríb nimúdan, تقدیم نمودن taqdím nimúdan, قربت یافتن qurbat yáftan.

Approximately, *adv.* قریباً qaríban, تقریباً taqríban, نزدیك nazdík, تخمیناً takhmínan, به تخمین bi-takh-mín, عنقریب 'an-qaríb.

Approximation, *subs.* تقرب taqarrub, تقریب taqríb, تقارب taqárub, مقاربه muqárabah, نزدیکي nazdíkí.—(*By approximation*) قریباً qaríban, تقریباً taqríban, نزدیك nazdík, تخمیناً takhmínan, به تخمین bi-takh-mín, عنقریب 'an-qaríb.

Appulse, *subs.* تصادم tasádum, تصارب tasárub.

Appulsion, *subs.* تصادم tasádum, تصارب tasárub.

Appurtenances, *subs.* متفرعات mutafarri'át, متعلقات muta'alliqát, لواحق laváhiq, لوازم lavázim, اسباب asbáb.

Appurtenant, *adj.* متعلق muta'alliq, ما یتعلق má-yat'allaq.

Apricot (*Fruit of Armeniaca vulgaris*), *subs.* زرد آلو zard-álú, مشمش mishmish.—(*Dried and preserved*) قیسي qaisí, خوباني khubání, خلونه khulúnah.

April, *subs.* نیسان naisán, اوریل avríl (European).—*adj.* نیساني naisání, اوریلي avrílí (European).

A priori, *adv.* بطور اقدمیت bi-taur-i-aqdamíyat.

Apron, *subs.* لنگ lung, فوطه fútah, فوته fútah, ازار izár, پیشگیر písh-gír, پیشبند písh-band, پیش دامني písh-dámaní, دامن بند dáman-band, پشتمال pusht-mál.—(*Apron-strings*) ازار بند izár-band.

Aproned, *adj.* لنگ زده lung-zadah, فوطه بسته fútah-bastah.

Apron-man, *subs.* زحمت کش zahmat-kash, تعب کش ta'b-kash.

Apropos, *adv.* با محل bá-mahall; با موقع bá-mauqi', بموقع bi-mauqi', بجا bi-já, بر وقت bar-vaqt, مناسب مقام manásib-i-maqám.

Apt, *adj.* (*Clever*) زرنگ zaring, قابل qábil, با قابلیت bá-qábilíyat, عاقل 'áqil, کرم کار kirm-i-kár, زیرك zírak, دانا dáná, ظریف zaríf, عالم 'álim, گربز gurbuz, ماهر máhir, تیز فهم tíz-fahm, هنر مند hunar-mand, دانشمند dánish-mand, تیز tíz, با سلیقه bá-salíqah, چست chust, چابك chábuk, چالاك chálák, مستبصر mustabsir, مستعد musta'idd, واقف váqif.—(*Liable*) مائل máil, معرض mu'arraz, مستوجب mustaujib, متصل mutahaınmil, حاصر hásir, اهل ahl.—(*Suitable*) مناسب munásib, سزاوار sizávár, لائق láïq, با محل bá-mahall, قابل qábil, شایسته sháyistah, موافق muváfiq, ساز گار sáz-gár.

Apterous, *adj.* بي بال bí-bál.

Aptitude, *subs.* (*Ability*) زرنگي zaringí, عقل 'aql, قابلیت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهلیت ahlíyat, معرفت ma'rifat, کفایت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زکاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fit-nat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لیاقت liyáqat, تفهم tafahhum, کیاست kiyásat, زیرکي zírakí, حیثیت haisíyat, در یافت dar-yáft.—(*Suitability*) مناسبت munásabat, موافقت muváfaqat, شایستگي sháyistagí, لیاقت liyáqat, قابلیت qábilíyat, ساز گاري sáz-gárí, سزاواري sizávárí, صلاحیت saláhíyat, استحقاق is-tihqáq.

Aptly, *adv.* بمناسبت bi-munásabat, با شایستگي bá-sháyistagí, با موافقت bá-muváfaqat, لائقانه láïqánah, از روي قابلیت az rúy-i-qábilíyat.

Aptness, *subs.* (*Ability*) زرنگي zaringí, عقل 'aql, قابلیت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهلیت ahlíyat, معرفت ma'rifat, کفایت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زکاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ far-hang, استعداد isti'dád, لیاقت liyáqat, تفهم tafahhum, حیثیت haisíyat, در یافت dar-yáft.—(*Suitability*) مناسبت munásabat, موافقت muváfaqat, شایستگي sháyistagí, لیاقت liyáqat, قابلیت qábilíyat, ساز گاري sáz-gárí, سزاواري sizávárí, صلاحیت saláhíyat, استحقاق istihqáq.

Aptote, *subs.* اسم مبني ism-i-mabní.

Apyrexy (*Intermission of fever*), *subs.* فترت نوبه fatrat-i-naubah, عدم نوبه 'adam-i-naubah.

Apyrous, *adj.* غیر مشتعل ghair-i-mushta'il.

Aqua florum aurantium (*Orange-flower water*), *subs.* عرق بهار نارنج 'araq-i-bahár-i-náranj.

Aqua-fortis (*Nitric acid*), *subs.* تیز اب tíz-áb.

Aqua hordei (*Barley-water*), *subs.* ماٴالشعیر mäu 'sh-sha'ír, آب جو áb-i-jau.

Aqua marina (*Beryl*), *subs.* یاقوت ازرق yáqút-i-azraq, یاقوت کبود yáqút-i-kabúd, سنگ ترشیش sang-i-tarshísh, زمردي سبز zumurrudí-i-sabz.

Aqua melissæ (*Calamint - water*), *subs.* عرق بادرنجبويه ‘araq-i-bádranjbúyah.

Aqua menthæ (*Peppermint-water*), *subs.* عرق نعناع ‘araq-i-na‘ná‘.

Aquarium, *subs.* ماهي خانه máhí-khánah.

Aquarius (*Sign of the zodiac*), *subs.* دلو dalv, آبي ábí.

Aqua rosarum (*Rose-water*), *subs.* آب گل gul-áb, عرق گل ‘araq-i-gul.

Aquatic, *adj.* آبي ábí, دریاي daryáí, بحري bahrí, ماٴي mäí.

Aqua vitæ, *subs.* عرق ‘araq, آب حیات áb-i-hayát.

Aqueduct, *subs.* راه آب ráh-i-áb, آب رو áb-rau, آبگذر áb-guzar, جدول jadval, نهر nahr, جوي júy, جوب júb (*vulg.*).—(*Subterranean aqueduct*) کاریز káríz, قنات qanát.—(*Channel leading over a hollow*) پلخنگ pulkhung, سواره suvárah.—(*A channel of stone-work built on an inclined plane through which water flows at intervals into tanks or cisterns*) شرشرك shur-shurak.

Aqueous, *adj.* آبناك áb-nák, آبي ábí, دریاي daryáí, بحري bahrí, ماٴي mäí.

Aqueousness, *subs.* آباکي áb-nákí, ماٴیت mäíyat.

Aquiform, *adj.* آب گون áb-gún.

Aquiline, *adj.* نسري nasrí.—(*Aquiline nose*) دماغ کج dimágh-i-kaj, بیني بر آمده bíní-i-bar-ámadah, بیني مرغي bíní-i-murghí.

Arab, *subs.* عرب ‘arab.—(*Street-arab*) در بدر dar-bi-dar.

Arabesque, *subs.* نقش naqsh.—*adj.* نقشي naqshí.

Arabia, *subs.* عرب ‘arab, عربستان ‘arabistán.

Arabian, *adj.* عربي ‘arabí.

Arabic, *subs.* عربي ‘arabí.

Arabism, *subs.* عربیت ‘arabíyat.

Arabist, *subs.* عربي دان ‘arabí-dán.

Arable, *adj.* قابل زراعت qábil-i-zará‘at, مشمر musmir, ذي زرع zí-zar‘.

Arachnoid membrane, *subs.* (*Medical term*) غشا سرزي محیط دماغ ghishá-i-siruzí-i-muhít-i-dimágh.

Aranea tarentula, *subs.* رتیل rutail, شتر زن shutur-zan.

Arbiter, *subs.* حاکم hákim, حکم hakam, مصلح muslih, منصف munsif, قاضي qází, ثالث sális, میانچي miyán-chí.

Arbitrable, *adj.* قابل حکم qábil-i-hukm.

Arbitral, *adj.* حکمي hakamí.

Arbitrament, *subs.* فیصل faisal, حکم hukm, محاکمه muhákamah, فتوا fatvá, قضا qazá, قضیه qazíyah.—(*Will*) ارادت irádat, خواهش kháhish, آرزو árzú, کام kám, مراد murád.

Arbitrarily, *adv.* حکماً hukman, جبراً jabran, مستقلاً mustaqillan, مستقلانه mustaqillánah, مطلقاً mutlaqan, مطلقانه mutlaqánah, علي الاطلاق ‘ala ’l-itláq.

Arbitrary, *adj.* مطلق mutlaq, کامگار kám-gár, مختار mukhtár, ظالم zálim, مستغني mustaghní, مستقل mustaqill, متسلط mutasallit.—(*Arbitrary impositions*) تکالیف عرفیه takálíf-i-‘urfiyah.

Arbitrate, *verb trans. and intrans.* فیصل کردن faisal kardan, حکم کردن hukm kardan, محاکمه نمودن muhákamah nimúdan.

Arbitration, *subs.* محاکمه muhákamah, فیصل faisal, حکم hukm.

Arbitrator, *subs.* حاکم hákim, حکم hakam, مصلح muslih, منصف munsif, قاضي qází, ثالث sális, میانچي miyán-chí.

Arbitress, *subs.* حاکمه hákimah, قاضیه qáziyah.

Arboreous, *adj.* درختي dirakhtí, شجري shajarí.

Arborescence, *subs.* شجریت shajaríyat, درخت مانندي dirakht-mánandí.

Arborescent, *adj.* درختي dirakhtí, درخت مانند dirakht-mánand, شجري shajarí.

Arboret, *subs.* بوته bútah, بنه bunah, درخت dirakht.

Arboriculture, *subs.* غرس اشجار ghars-i-ashjár.

Arboriform, *adj.* درخت وش dirakht-vash.

Arborist, *subs.* درخت دان dirakht-dán.

Arborization, *subs.* شجریت shajaríyat, درخت مانندي dirakht-mánandí.

Arborize, *verb,* درخت ساختن dirakht sákhtan, مشجر ساختن mashjar sákhtan.

Arbor vitæ, *subs.* شجر الحیات shajaru ’l-hayát.

Arbour, *subs.* چفت chift, چار طاق chár-ták, سایبان sáyabán, داربند dárband.

Arbuscle, *subs.* درخت کوچك dirakht-i-kúchik, شجیره shajírah.

Arbuscular, *adj.* بوته مانند bútah-mánand.

Arbustive, *adj.* پر بوته pur-bútah, پر درخت pur-dirakht.

Arbustum, *subs.* درخت زار dirakht-zár.

Arc, *subs.* قوس qaus.

Arcade, *subs.* طاق táq.

Arch, *subs.* طاق táq, کمان kamán, محراب mihráb.—(*Triumphal arch*) طاق ظفر táq-i-zafar.—(*Arch of a bridge*) چشمه chashmah.—(*Arches indented on a wall*) طاقنما táq-nimá.—(*Of the eye-brow*) قوس حاجب qaus-i-hájib.—*adj.* (*Waggish*) شوخ shúkh, عیار ‘aiyár, ظریف zaríf, زرنگ zaring, لطیف latíf, سبك روح sabuk-rúh, خوش دل khush-dil, مشعوف mash‘úf.

Arch, *verb trans. and intrans.* طاق زدن táq zadan.

Archæological, *adj.* متعلق بعلم احوال پيشينيان mu-ta'alliq bi-'ilm-i-ahvál-i-píshíníyán.

Archæologist, *subs.* داناي احوال پيشينيان dáná,í-i-ahvál-i-píshíníyán.

Archæology, *subs.* علم احوال پيشينيان 'ilm-i-ahvál-i-píshíníyán.

Archaic, *adj.* عتيق 'atíq, كهن kuhan, كهنه kuhnah, قديم qadím, ديرينه dírínah.—(*Obsolete*) منسوخ mansúkh, متروك matrúk, نا مأنوس ná-mánús, معطل mu'attal, باطل bátil, بطال battál, مهمل muhmal, بيكاره bíkárah, نا معلوم ná-ma'lúm, نا مستعمل ná-must'amil.

Archaism, *subs.* كهنگي kuhnagí, نا معلومي ná-ma'lúmí, نا مستعملي ná-must'amilí, بي امتيازي bí-imtiyází.

Archangel, *subs.* مقرب muqarrab, رائس الملائكه ráïsu 'l-maláïkah.

Archangelic, *adj.* مقربي muqarrabí.

Arch-apostate, *subs.* رائس المرتدين ráïsu 'l-murtadín.

Archbishop, *subs.* اسقف بزرگ usquf-i-buzurg, مطران matrán, رائس الاساقفه ráïsu 'l-asáqifah.

Archbishopric, *subs.* اسقفي usqufí.

Archdeacon, *subs.* پيش نماز písh-namáz.

Archdeaconry, *subs.* پيش نمازي písh-namází.

Archducal, *adj.* خاني khání.

Archduchess, *subs.* خانم khánam, آميره ámírah.

Archduchy, *subs.* خانيت kháníyat, امارت imárat.

Archduke, *subs.* آمير ámír, خان khán.

Archdukedom, *subs.* خانيت kháníyat, امارت imárat.

Arched, *part. and adj.* مقوس muqavvas, كمان kamán.

Archer, *subs.* تير انداز tír-andáz, تير زن tír-zan, تير كش tír-kash, كمانكش kamán-kash, كماندار kamán-dár, قواس qavvás.

Archery, *subs.* تير اندازي tír-andází, تير زني tír-zaní, تير كشي tír-kashí, كمانكشي kamán-kashí, كمانداري kamán-dárí, قواسي qavvásí.

Archetypal, *adj.* اصلي aslí, نسخهٔ nuskhahï.

Archetype, *subs.* اصل asl, نسخه nuskhah.

Arch-fiend, *subs.* شيطان shaitán, ابليس iblís.

Archidiaconal, *adj.* پيش نمازي písh-namází.

Archiepiscopacy, *subs.* اسقفي usqufí.

Archiepiscopal, *adj.* اسقفي usqufí.

Archimedian screw, *subs.* پيچ ارشميدي pích-i-arshmídí.

Archipelago, *subs.* دريائي پر جزيره daryá,í pur-jazírah.

Architect, *subs.* بنا banná, بنا ساز biná-sáz, معمار mi'már, استاد بنا ustád-i-banná, معمار باشي mi'már-báshí, مهندس muhandis.

Architective, *adj.* بناي bannáí.

Architectonic, *adj.* بناي bannáí.

Architectural, *adj.* بناي bannáí.

Architecture, *subs.* معماري mi'márí, بنائي banná,í.

Architrave, *subs.* سر طاق sar-táq.

Archives, *subs.* ديوان díván, دفتر خانه daftar-khánah.—(*Keeper of the archives*) دفتر دار daftar-dár.

Archly, *adv.* شوخانه shúkhánah, از روي شوخي az rúy-i-shúkhí, عيارانه 'aiyáránah, ظريفانه zarífánah, بطور زرنگي bi-taur-i-zaringí.

Archness, *subs.* شوخي shúkhí, عياري 'aiyárí, ظرافت zaráfat, زرنگي zaringí, لطف lutf, سبك روحي sabuk-rúhí, خوشدلي khush-dilí.

Arch-priest, *subs.* پيش نماز písh-namáz.

Archway, *subs.* ساباط sábát, سهباط sahbát, دهليز dah-líz, دالان dálán.

Archwise, *adj.* كج kaj, طاقمانند táq-mánand.

Arctic, *adj.* شمالي shimálí.

Arctii Lappæ Radix, *subs.* ريشه بابا ادم ríshah-i-bábá adam, اراقيطون aráqítún.

Arcturus (*Constellation*), *subs.* رامح rámih.

Arcuate, *adj.* كمانوش kamán-vash.

Arcuation, *subs.* كمانوشي kamán-vashí.

Ardency, *subs.* (*Ardour*) رغبت raghbat, شوق shauq, غيرت ghairat, حدت hiddat, تند روي tund-raví, تند رفتاري tund-raftárí, سختي sakhtí, آرزو مندي árzú-mandí, سر گرمي sar-garmí.—(*Heat*) سوز súz, سوزش súzish, تاب táb, تابش tábish, آتش átish, گرمي garmí, گرما garmá, حر harr, حرارت harárat, اشتعال ishti'ál, تف taf, حراق harráq, ناريت náríyat, لهاب luháb, حميت hamíyat, اوار uvár.

Ardent, *adj.* (*Zealous*) غيرت مند ghairat-mand, تند رو tund-rau, تند رفتار tund-raftár, سخت sakht, پر رغبت pur-raghbat, شوقمند shauq-mand, پر شوق pur-shauq, آرزو مند árzú-mand, سر مشتاق mushtáq, شائق sháïq, سوزنده súzan-dah, پر سوز pur-súz, تابان tábán, گرم garm, آتشين átishín, آتشبار átish-bár, ناري nárí.—(*Ardent eyes*) چشمها عاشق chashmá-i-'áshiq.—(*Ardent spirit*) جوهر تيز jauhar-i-tíz, عرق تند 'araq-i-tund.

Ardently, *adv.* با شوق bá-shauq, شوقمندانه shauq-mandánah, غيرتمندانه ghairat-mandánah, آرزو مندانه árzú-mandánah.

Ardour, *subs.* (*Zeal*) رغبت raghbat, شوق shauq, غيرت ghairat, حدت hiddat, تند روي tund-raví, تند رفتاري tund-raftárí, سختي sakhtí, آرزو مندي árzú-mandí, سر گرمي sar-garmí.—(*Heat*) سوز súz, سوزش súzish, تاب táb, تابش tábish, آتش átish, گرمي garmí, گرما garmá, حر harr, حرارت harárat, اشتعال ishti'ál, تف taf, حراق harráq, ناريت náríyat, لهاب luháb, حميت hamíyat, اوار uvár.

Arduous, *adj.* دشوار dushvár, مشكل mushkil, صعب sa'b, سخت sakht, شاق sháqq, متعسر muta'assir, پر تعاسر pur-ta'ásur.

Arduousness, *subs.* دشواري dushvárí, سختي sakhtí, مشكلي mushkilí, مشكلت mushkilat, اشكال ishkál, عسرت 'usrat, صعوبت su'úbat, شولوق shúlúq.

Area, *subs.* عرصه 'arsah (*pl.* اعراص a'rás *and* عرصات 'arasát), ساحت sáhat, سطح sat-h (*pl.* سطوح sutúh), فضا fazá, حيز hayyiz (*pl.* احياز ahyáz).—(*Court*) پيشگاه písh-gáh, صحن sahn, حياط hayát.

Arefaction, *subs.* خشك سازي khushk-sází, تجفيف tajfíf.

Arena, *subs.* ميدان maidán, عرصه arsah (*pl.* اعراص a'rás *and* عرصات 'arasát).

Arenaceous, *adj.* پر ريگ pur-ríg.

Argali (*Animal*), *subs.* بز كوهي buz-i-kúhí, ارقالي arqálí (European).

Argas persicus (*Miana bug*), *subs.* مله mallah, كنه kanah.

Argent, *adj.* سيمين símín.

Argentiferous, *adj.* پر سيم pur-sím.

Argil, *subs.* گل gil, وحل vahal (*pl.* وحول vuhúl).

Argillaceous, *adj.* گلي gilí, وحلي vahalí.

Argilliferous, *adj.* گل انگيز gil-angíz.

Argillous, *adj.* گلي gilí, وحلي vahalí.

Argosy, *subs.* كشتي kashtí, جهاز jaház.

Argue, *verb,* بحث كردن bahs kardan, مناظره كردن munázarah kardan, برهان نمودن barhán nimúdan, كشمكش داشتن kash-ma-kash dáshtan, رد و بدل كردن radd-u-badl kardan, مذاكره كردن muzákarah kardan. —(*To argue according to reason*) بطور عقلي بحث كردن bi-taur-i-'aqlí bahs kardan.

Arguer, *subs.* بحث كننده bahs-kunandah, بحاث bahhás.

Argument, *subs.* (*Discussion*) بحث bahs (*pl.* ابحاث abhás), مباحثه mubáhasah, مناظره munázarah, محاوره muhávarah, مقاسمه muqásamah, اقتسام iqtisám, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), مجادله mujádalah, مناقشه munáqashah, نزاع nizá', منازعت muníza'at, مذاكره muzákarah, تكرار takrár, قيل و قال qíl-u-qál, دعوي da'vá, ستيزه sitízah, چون و چرا chún-u-chirá, قضيه qazíyah, جدال jadál, لجاج lajáj, خرخشه kharkhishah, شلتاق shaltáq, ستيزگي sitízagí, شلوك shulúk (*vulg.*). —(*Proof*) اثبات isbát, دليل dalíl (*pl.* ادله adillah *and* دلائل daláïl), دلالت dalálat, برهان burhán (*pl.* براهين baráhín), حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), بينه bayyinah.—(*Argument according to reason*) دليل عقلي dalíl-i-'aqlí.—(*Argument according to hearsay or tradition*) دليل نقلي dalíl-i-naqlí.—(*Convincing argument*) برهان قاطع burhán-i-qáti', برهان مسكت burhán-i-musakkit.—(*Purport*) منشا manshá, مطلب matlab, دست آويز dast-ávíz, معني ma'ní, مراد murád, مقصود maqsúd.

Argumentation, *subs.* بحث bahs (*pl.* ابحاث abhás), مباحثه mubáhasah, مناظره munázarah, محاوره muhávarah, مقاسمه muqásamah, اقتسام iqtisám, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), مجادله mujádalah, مناقشه munáqashah, نزاع nizá', منازعت muníza'at, مذاكره muzákarah, تكرار takrár, قيل و قال qíl-u-qál, دعوي da'vá, ستيزه sitízah, چون و چرا chún-u-chirá, قضيه qazíyah, جدال jadál, لجاج lajáj, خرخشه kharkhishah, شلتاق shaltáq, ستيزگي sitízagí, شلوك shulúk (*vulg.*).

Argumentative, *adj.* حجتمند hujjat-mand, بحث مند bahs-mand, نزاع مند nizá'-mand.

Arid, *adj.* خشك khushk, تشنه tishnah, سوخته súkhtah, بائر báïr, يابس yábis.

Aridness, *subs.* خشكي khushkí, تشنگي tishnagí, سوختگي súkhtagí, يبس yubs.

Aries (*Sign of the zodiac*), *subs.* بره barrah, حمل hamal.

Aright, *adv.* درست durust, بدرستي bi-durustí, راست rást.

Arise, *verb,* (*Get up*) خاستن khástan (*rt.* خيز khíz), بر خاستن bar-khástan, قيام نمودن qiyám nimúdan, بر آمدن bar-ámadan, پا شدن pá shudan.—(*Proceed, occur, &c.*) ناشي شدن náshí shudan, مترتب شدن mutarattib shudan, افتادن uftádan, بر آمدن bar-ámadan, بر خاستن bar-khástan (*rt.* بر خيز bar-khíz), صادر شدن sádir shudan, بر پا شدن bar-pá shudan, روي دادن rúy dádan.—(*Astronomical term*) طالع شدن táli' shudan, طلوع كردن tulú' kardan, بيرون آمدن bírún ámadan.—(*It all arises from this*) همه از پي اين hamah az pay-i-ín ast.—(*To have arisen from*) سر زده بودن sar-zadah búdan.

Aristocracy, *subs.* (*Rank*) شرافت sharáfat, نجابت najábat.—(*People*) امرا umará, جمع اشراف jam'-i-ashráf, خيل نجبا khail-i-nujabá, بزرگان buzurgán.

Aristocrat, *subs.* امير amír, بزرگ buzurg.

Aristocratic, *adj.* اميري amírí, شريف sharíf, نجيب nujíb.

Aristolochia longa (*Long-rooted birthwort*), *subs.* زراوند طويل zarávand-i-taví l.

Aristolochia rotunda (*Round-rooted birthwort*), *subs.* زراوند مدور zarávand-i-mudavvar.

Arithmetic, *subs.* علم حساب 'ilm-i-hisáb, علم رقم 'ilm-i-raqam, علم اعداد 'ilm-i-a'dád, علم اعداد و حساب 'ilm-i-a'dád va hisáb.—(*Compound arithmetic*) جمع مركب jam'-i-murakkab.

Arithmetical, *adj.* حسابي hisábí, اعدادي a'dádí.—(*Arithmetical progression*) سلسله جمع و تفريق silsilah-i-jam' va tafríq.

Arithmetically, *adv.* از روي حساب az rúy-i-hisáb, بموجب علم اعداد bi-mújib-i-'ilm-i-a'dád.

Arithmetician, *subs.* حساب گر hisáb-gar, حساب دان hisáb-dán, رقمچي raqam-chí.

Ark, *subs.* کشتي kashtí, سفينه safínah.—(*Noah's ark*) فلك fulk, کشتي نوح khashtí-i-núh, سفينه نوح safínah-i-núh.—(*Ark of the Covenant*) تابوت سکينه tábút-i-sakínah.—(*Coffer*) صندوق sandúq.

Arm, *subs.* بازو bázú, بال bál.—(*From shoulder to elbow*) عضد 'azud (*pl.* اعضاد a'zád).—(*From elbow to wrist*) ساعد sá'id (*pl.* سواعد savá'id).—(*Under his arm*) بازو زير بغلش zír-i-baghal-ash.—(*Arm in arm*) ببازو بازو bázú bi-bázú, دست بدست dast bi-dast.—(*To take one's arm*) دست همرا گرفتن dast-i-ham-rá giriftan.—(*To cross the arms*) دست بر سينه نهادن dast bar sínah nihádan.

Arm, *verb,* مسلح کردن musallah kardan, متسلح نمودن mutasallih nimúdan, سلاح پوشانيدن siláh púshánídan, اسلحه بستن aslihah bastan.—(*To arm oneself*) سلاح پوشيدن siláh púshídan, آلات گرفتن álát giriftan.

Armada, *subs.* عسکر بحري 'askar-i-bahrí, لشکر درياي lashkar-i-daryáí.

Armadillo, *subs.* نهنگ دشتي nahang-i-dashtí, بز دوش buz-dúsh.

Armament, *subs.* لشکر lashkar, عسکر 'askar (*pl.* عساکر 'asákir).

Armature, *subs.* زره zirah, يراق yaráq, جوشن jaushan, درع dir', سلاح siláh (*pl.* اسلحه aslihah).

Armed, *part.* مسلح musallah, سلاح بر دار siláh-bar-dár.

Armeniaca vulgaris (*Apricot tree*), *subs.* درخت زرد آلو dirakht-i-zard-álú.

Armenian bole, *subs.* گل ارمني gil-i-armaní.

Armful, *subs.* بغل baghal.

Armistice, *subs.* متارکه mutárakah, مهلت muhlat.

Armlet, *subs.* بازو بند bázú-band, دستبند dast-band, يارہ yárah, النگو alangú.—(*Of the sea*) دریاچه daryá-chah, شاخه دريا shákhah-i-daryá.

Armorial bearings, *subs.* نشان nishán, علامت 'alámat.

Armour, *subs.* زره zirah, يراق yaráq, جوشن jaushan, سلاح siláh (*pl.* اسلحه aslihah), درع dir'.—(*Chain-armour*) زره zirah.—(*Horse-armour*) يراق اسپ yaráq-i-asp.—(*Plate-armour*) چهار آئنه chahár-áïnah.

Armour-bearer, *subs.* سلاح دار siláh-dár.

Armourer, *subs.* اسلحه فروش aslihah-furúsh, شمشير ساز shimshír-sáz.

Armour-plated, *adj.* زرهدار zirah-dár.

Armoury, *subs.* گنجينه ganjínah, سلاح خانه siláh-khánah, جبه خانه jabbah-khánah, اسلحه خانه aslihah-khánah.

Armpit, *subs.* بغل baghal, زير بغل zír-i-baghal, بن بغل bun-i-baghal, ابط ibt.

Arms, *subs.* اسلحه aslihah, آلات حربيه álát-i-harbiyah, ادوات جنگ advát-i-jang, يراق yaráq, ساز sáz.—(*Heraldic*) نشان nishán, علامت 'alámat.—(*National arms*) نشان دولت nishán-i-daulat.

Army, *subs.* لشکر lashkar, قشون qushún, فوج fauj (*pl.* افواج afváj), سپاه sipáh, سپه sipah, موکب maukib (*pl.* مواکب mavákib), عسکر 'askar (*pl.* عساکر 'asákir), جند jund.—(*Allied armies*) عساکر متفقه 'asákir-i-muttafiqah.—(*Host*) جيش jaish (*pl.* جيوش juyúsh), جمع jam' (*pl.* جموع jumú'), جماعت jamá'at, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), گروه gurúh, انبوه ambúh, ازدهام izdihám, جند jund (*pl.* اجناد ajnád).

Aroma, *subs.* بو bú, رائحه ráïhah (*pl.* روائح raváïh), ريح ríh, فوح fúh, شميم shamím, مشموم mashmúm, شمه shammah, بخور bukhúr, عطر 'itr, عطريت 'itríyat, عبير 'abír.

Aromatic, *adj.* خوش بو khush-bú, معطر mu'attar, پر شميم pur-shamím, عنبرين 'ambarín.

Aromatics, *subs.* ابزار abzár.

Aromatize, *verb,* خوش بو ساختن khush-bú sákhtan, معطر ساختن mu'attar sákhtan, پر شميم ساختن pur-shamím sákhtan, تبخير نمودن tabkhír nimúdan.

Around, *prep. and adv.* پيرامون pírámún, پيرامن pírá-mun, گرد gird, بر گرد bar-gird, گرداگرد gird-á-gird, در دوره dar-daurah, دائراً دور daur, دوراً dauran, حول haula, حوالي haválí, در حوالي dar-haválí, دائراً bi-har-jánib, جوانب javánib, اطراف atráf.

Arouse, *verb,* بيدار کردن bídár kardan, از خواب بيدار کردن az kháb bídár kardan.—(*Excite*) انگيختن angíkhtan (*rt.* انگيز angíz), تحريك نمودن tahrík nimúdan, متحرك ساختن mutaharrik sákhtan, حرکت دادن harakat dádan, تحريض نمودن tahríz nimúdan, بر غلانيدن bar-ghilánídan, بر پا نمودن bar-pá nimúdan, تشويق کردن tashvíq kardan, تهييج کردن tahyíj kardan.

Aroused, *part.* بيدار bídár.—(*Excited*) متحرك mutaharrik.

Arquebuse, *subs.* تفنگ دست tufang-i-dast.

Arquebusier, *subs.* تفنگ دست tufang-dast.

Arrack, *subs.* عرق 'araq, باده bádah, مسکر muskir.

Arraign, *verb,* احضار نمودن ihzár nimúdan, متهم ساختن muttahim sákhtan, تهمت زدن tuhmat zadan, الزام دادن ilzám dádan, اثبات جرم نمودن isbát-i-jurm nimúdan.

Arraigned, *part.* محضر mahzar, متهم muttahim.

Arraignment, *sub.* احضار ihzár, الزام ilzám, تهمت tuhmat, اثبات جرم isbát-i-jurm, شکايت shikáyat, شکوي shakvá, اسناد isnád.

Arrange, *verb,* (*Set in order*) چيدن chídan (*rt.* چين chín), ترتيب دادن tartíb dádan, مترتب ساختن muta-

rattib sákhtan, درست کردن durust kardan, تمهید نمودن tamhíd nimúdan, نظم کردن nazm kardan, انتظام نمودن intizám nimúdan, تنظیم نمودن tanzím nimúdan, نصب کردن nasb kardan, آماده نمودن ámádah nimúdan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), تعبیه کردن ta'biyah kardan, تهیه نمودن tahíyah nimúdan.—(*Adjust*) تسویه نمودن tasviyah nimúdan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), موافق نمودن muváfiq nimúdan, ترتیب دادن tartíb dádan, برابر ساختن barábar sákhtan, انتظام دادن intizám dádan, نظم کردن nazm kardan, درست کردن durust kardan, انجام دادن anjám dádan, بنا کردن biná kardan, نهادن nihádan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), پرداخت کردن pardákht kardan, تطبیق نمودن tatbíq nimúdan, پیوستدن paivastadan (*rt.* پیوند paivand), منسوب کردن mansúb kardan, پیراستن pírástan (*rt.* پیراي píráy), معین کردن mu'ayyan kardan, جا انداختن já andákhtan, تمهد کردن tamahhud kardan, قرار دادن qarár dádan.—(*This house is well arranged*) این خانه خوب مرتب است ín khánah khub murattab ast.—(*I have arranged all the despatches*) همه نوشتجاترا مرتب نمودم hamah navishtaját-rá murattab nimúdam.—(*The affair shall be arranged*) کار سازي مي شود kár-sází mí-shavad.

Arranged, *part.* (*Set in order*) مرتب murattab, مترتب mutarattib, منتظم muntazim, مهیا muhayyá.—(*Adjusted*) معین mu'ayyan, منظوم manzúm, مرتب murattab.—(*To be arranged*) قرار شدن qarár shudan, بنا بودن biná búdan.

Arrangement, *subs.* نظم nazm, انتظام intizám, نظام nizám, تنظیم tanzím, ترتیب tartíb, آرایش áráyish, آراستگي árástagí, تدبیر tadbír, تمهید tamhíd, اصلاح isláh, تنسیق tansíq, تمشیت tamshíyat, تعیین ta'yín.—(*Plan*) تمهید tamhíd, تدبیر tadbír (*pl.* تدابیر tadábír), تهیه tahíyah (*pl.* تهیات tahíyát), منسوبه mansúbah, پیش نهاد písh-nihád, قصد qasd, خیال khiyál, اندیشه andíshah.—(*Agreement*) بند و بست band-u-bast, عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), عهد نامه 'ahd-námah, معاهدت mu'áhadat, تعاهد ta'áhud, میثاق míság, شرط shart, پیمان paimán, دست پیمان dast-paimán, وثیقه vasíqah, قول qaul, قرار qarár, قرار داد qarár-dád, بنا biná.

Arrant, *adj.* شریر sharír.—(*Notorious*) معروف ma'rúf, مشهور mashhúr, منصوص mansús, نامزد nám-zad, هویدا huvaidá, معلوم ma'lúm, مبین mubín, آشکار áshikár.—(*An arrant knave*) نا بکار ná-bi-kár, وبش vabsh, لوطي lútí, سر همبند sar-ham-band, حیله گر hílah-gar.

Arras, *subs.* پرده منقش pardah-i-munaqqash, فرش صورتي farsh-i-súratí.

Array, *subs.* صف saff (*pl.* صفوف sufúf).—(*Battle array*) صف جنگ saff-i-jang.—(*Attire*) رخت rakht, لباس libás, ملبوس malbús, جامه jámah, پوشاك pú-shák, پوشن púshan, پوزش púzish, زي zí (*pl.* ازیا azyá).

Array, *verb,* صف آراستن saff árástan.—(*Attire*) پیراستن pírástan (*rt.* پیراي píráy), آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرایش کردن áráyish kardan, پوشیدن púshídan, پوشانیدن púshánídan, ملبس ساختن mulabbas sákh-tan.

Arrear, *subs.* باقي báqí.

Arrearage, *subs.* باقي مانده báqí-mándah.

Arrears, *subs.* باقیات báqíyát, بقایا baqáyá, ما بقي má-baqí, تتمه tatimmah.—(*To pick up arrears*) اتمام امر نمودن itmám-i-amr nimúdan, کار انجام دادن kár-anjám dádan.

Arreptitious, *adj.* مسلوب maslúb, منهوب manhúb.—(*Crept in*) خفي khafí, مخفي makhfí, مخطوف makh-túf.

Arrest, *subs.* حبس habs, گرفتگي giriftagí, قبض qabz.—(*Hindrance*) اخذ akhz, توقیف tauqíf, منع mana', دفع daf', باز داشت báz-dásht, صد sidd, ممانیعت mamání'at.

Arrest, *verb,* (*Stop*) توقیف نمودن tauqíf nimúdan, سر راه گرفتن sar-i-ráh giriftan, منع کردن mana' kardan, باز داشتن báz-dáshtan, دفع کردن daf' kardan.—(*Seize*) حبس کردن habs kardan, گرفتار کردن giriftár kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), قبض کردن qabz kardan, اسیر کردن asír kardan.

Arrested, *part.* (*Stopped*) موقوف mauqúf.—(*Seized*) محبوس mahbús.

Arrière pensée, *subs.* سو ظن sü-i-zann, فکر بعد fikr-i-ba'd.

Arrision, *subs.* ابتسام ibtisám, متبسم mutabassim.

Arrival, *subs.* ورود vurúd, وصول vusúl, اتیان ityán, دخول dukhúl, آمد ámad, در آمد dar-ámad, آمدن ámadan, رسیدن rasídan.—(*On arrival*) بمحض ورود bi-mahz-i-vurúd.—(*Mutual arrival*) توارد tavárud.

Arrive, *verb,* وارد گشتن várid gashtan, ورود نمودن vurúd nimúdan, واصل شدن vásil shudan, رسیدن rasídan, آمدن ámadan (*rt.* آي áy), داخل شدن dákhil shudan.—(*To arrive at the truth*) راستي یافتن rásti yáftan.

Arriving, *subs.* وارد várid.—(*Moment of arriving*) اول ورود avval-i-vurúd.

Arrogance, *subs.* کبر kibr, کبرت kibrat, تکبر takab-bur, تکابر takábur, استکبار istikbár, مکابره makábarah, غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, مغروریت magh-rúríyat, تفخر tafakhkhur, گستاخي gustákhí, اختیال ikhtiyál, جسارت jasárat, اعتماد i'timád, هوا داري havá-dárí, سفاهت safáhat, ادعا iddi'á, دعوا da'vá, بلند پروازي buland-parvází, خود بیني khud-bíní, گردن

کشي gardan-kashí, خود سري khud-sarí, عجب ‘ujb, درشت خوئي durusht-khú,í, فيس fís زعم za‘m, (*vulg.*).

Arrogant, *adj.* متکبر mutakabbir, مستکبر mustakbir, لاف زن láf-zan, بلند پرواز buland-parváz, مغرور magh-rúr, غروري ghurúrí, گردن کش gardan-kash, خود بين khud-bín, خود سر khud-sar, گستاخ gustákh, درشت خو durusht-khú, جسور jasúr, کله پر باد kullah-pur-bád, لا ابالي lá-ubálí, فيسو físú (*vulg.*).—(*He made him arrogant*) باد زير بغلش انداخت bád zír-i-baghal-ash andákht (*lit.* He cast wind under his armpits).

Arrogantly, *adv.* متکبرانه mutakabbiránah, مستکبرانه mustakbiránah, گستاخانه gustákhánah, مغرورا maghrúran, از روي غرور az rúy-i-ghurúr, بطور جسارت bi-taur-i-jasárat, بطور لا ابالیگري bi-taur-i-lá-ubálígarí.

Arrogate, *verb,* ادعا نمودن iddi‘á nimúdan, دعوي da‘vá nimúdan, فخر نمودن fakhr nimúdan, بر خود گرفتن bar-khud giriftan, فيس کردن fís kardan (*vulg.*).

Arrogated, *part.* مدعي mudda‘í.

Arrogation, *subs.* کبر kibr, کبرت kibrat, تکبر takabbur, تکابر takábur, استکبار istikbár, مکابره makábarah, غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, مغروريت maghrúríyat, تفخر tafakhkhur, گستاخي gustákhí, اختيال ikhtiyál, جسارت jasárat, اعتماد i‘timád, هوا داري hává-dárí, سفاهت safáhat, ادعا iddi‘á, دعوي da‘vá, بلند پرواز buland-parvází, خود بيني khud-bíní, گردن کشي gardan-kashí, خود سري khud-sarí, عجب ‘ujb, درشت خوئي durusht-khú,í, فيس fís زعم za‘m, (*vulg.*).

Arrow, *subs.* تير tír, سهم sahm (*pl.* سهام sihám), ناوك návuk, خدنگ khadang.—(*Head of an arrow*) پيکان paikán.—(*Shaft*) قلم qalam.—(*Feathers*) پر par.—(*Notch*) سوفار súfár, جاي زه jáy-i-zih.—(*Barbed arrow*) تير خار دار tír-i-khár-dár.—(*Storm of arrows*) تير باران tír-bárán.—(*To put an arrow on the bow*) تير در کمان پيوستن tír dar kamán paivastan.—(*To shoot an arrow*) تير انداختن tír andákhtan.

Arrowroot, *subs.* ارارودت arárút (European).

Arrowy, *adj.* تيري tírí.

Arsenal, *subs.* سلاح خانه siláh-khánah, جبه خانه jabbah-khánah, زره خانه zirah-khánah, گنجينه ganjínah, اسلحه خانه aslihah-khánah, قور خانه qúr-khánah.

Arsenic, *subs.* زرنيخ zarníkh, زرنيغ zarnígh, مرگ موش margh-i-músh, تراب الهلاك turábu ’l-halák.

Arsenical, *adj.* زرنيخي zarníkhí, زرنيغي zarnígí.

Arsenious, *adj.* زرنيخي zarníkhí, زرنيغي zarnígí.

Arson, *subs.* آتش افروزي átish-afrúzí, خانه سوزي khánah-súzí.

Art, *subs.* (*Skill*) زرنگي zaringí, عقل ‘aql, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma‘rifat, کفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زکاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti‘dád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, کياست kiyásat, دستکاري dast-kárí, حرفت hirfat, زيرکي zírakí, حيثيت haisíyat.—(*Science*) علم ‘ilm (*pl.* علوم ‘ulúm), فن fann (*pl.* فنون funún), حکمت hikmat (*pl.* حکم hikam), فرهنگ farhang, معرفت ma‘rifat.—(*Profession*) صناعت siná‘at (*pl.* صنائع sinái‘), صنعت san‘at, حرفت hirfat, پيشه píshah, کسب kasb, دکان dukán (*vulg.*).—(*Artifice*) حيله hílah, کيد kaid, فريب firíb, بندش bandish, بهانه bahánah, گول gúl, ساخته sákhtah, مکر makr, دمدمه damdamah, نيرنگ nírang, دميسه dasísah, تلبيس talbís, ريو rív, مکيده makídah (*pl.* مکائد makáid), توطئه tautïah, تزوير tazvír.—(*Epistolary art*) فن انشا fann-i-inshá.—(*Arts and sciences*) هنر و صنائع hunar va sanái‘.

Artemisia abrotonum (*Southernwood*), *subs.* قيصوم qaisúm.

Artemisia indica (*Wormwood*), *subs.* برنجاسف کوهي baranjássaf-i-kúhi.

Artemisia ranunculus (*Tarragon*), *subs.* طرخون tarkhún, ترخان tarkhán.

Artemisia santonica (*Wormseed—Semen contra*), *subs.* تخم درمنه tukhm-i-dirmanah, درمنه ترکي dirmanah-i-turkí, تخم جاروب tukhm-i-járúb, ورك varak, يوشن yúshan.

Artemisia vulgaris (*Mugwort*), *subs.* برنجاسف baranjássaf.

Arterial, *adj.* شرياني shiryání.—(*Arterial duct*) مجرائي شرياني majrá,í-i-shiryání.

Arterialization, *subs.* شرياني گري shiryání-garí.

Arterialize, *verb,* شرياني کردن shiryání kardan.

Artery, *subs.* رگ rag, رگ جهنده rag-i-jihandah, شريان shiryán (*pl.* شرايين shiráyín).—(*Main artery*) شاهرگ sháh-rag, شهرگ shah-rag.—(*Pulmonary artery*) رگ شش rag-i-shush.

Artesian well, *subs.* چاه ارتيس cháh-i-artís (European).

Artful, *adj.* (*Crafty*) حيله ساز hílah-sáz, حيله باز hílah-báz, دغا پيشه daghá-píshah, حيال hayyál, محتال muhtál, عيار ‘aiyyár, مکار makkár, مکر ساز makr-sáz.—(*Dexterous*) زرنگ zaring, قابل qábil, قادر qádir, چست chust, دست باز dast-báz, چالاك chálák-dast, چيره دست chírah-dast, تيز دست tíz-dast, سر دست sar-dast, شرق دست shirq-dast, چابك دست chábuk-dast, سريع sarí‘, کرم کار kirm-i-kár.

Artfully, *adv.* بمكر bi-makr, مكارانه makkáránah, حيالانه hayyálánah, از روي حيله az rúy-i-hílah.—(*Dexterously*) سريعاً sarí'an, بچستي bi-chustí, قابلانه qábilánah, قادرانه qádiránah, دانسته dánistah.

Artfulness, *subs.* مكاري makkárí, حيله گري hílah-garí, احتيال ihtiyál, عياري 'aiyyárí, مكر سازي makr-sází, روبه بازي rúbah-bází.—(*Dexterity*) چستي chustí, چالاكي chálákí, دست بازي dast-bází, چالاك دستي chálák-dastí, چيره دستي chírah-dastí, تيز دستي tíz-dastí, سر دستي sar-dastí, شرق دستي shirq-dastí, چابك دستي chábuk-dastí, سرعت sur'at, سليقه salíqah.

Artichoke, *subs.* اردشاهي ardisháhí, كنگر kangar, حرشف harshaf.—(*Jerusalem artichoke—Helianthus tuberosus*) سيب زمين ايراني síb-i-zamín-i-írání.

Article, *subs.* (*Ware*) متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), كاله kálah, جنس jins (*pl.* اجناس ajnás).—(*Clause*) ماده máddah (*pl.* مواد mavádd), شرط shart, مقوله maqúlah, بند band, باب báb.—(*Literary*) مقاله maqálah (*pl.* مقالها maqálahá), فصل fasl (*pl.* فصول fusúl).—(*Leading article*) مقاله مخصوص maqálah-i-makhsús.—(*Grammatical term*) حرف تعريف harf-i-ta'ríf, علامت تعريف 'alámat-i-ta'ríf.—(*Definite article*) المعرفت al-ma'rifat, حرف تعريف harf-i-ta'ríf.—(*Indefinite article*) حرف تنكير harf-i-tankír.—(*Legal term*) شرط shart (*pl.* شروط shurút).—(*Articles of religion*) اعتقادات i'tiqádát, عقائد 'aqáïd.—(*Articles de luxe*) اسباب تجمل asbáb-i-tajammul.

Article, *verb,* (*Legal term*) شرط كردن shart kardan, مشروط ساختن mashrút sákhtan.—(*Stipulate*) معاهده نمودن mu'áhadah nimúdan, قرار دادن qarár dádan, شرط كردن shart kardan.

Articled, *part.* مشروط mashrút.

Articular, *adj.* مفصلي mafsilí.—(*Articular inflammation*) ورم مفصل varam-i-mafsil.—(*Articular process of the vertebræ*) زائده شوكيه فقار záïdah-i-shaukiyah-i-faqár.

Articulate, *adj.* مفصل دار mafsil-dár.

Articulate, *verb,* تلفظ كردن talaffuz kardan, حرف زدن harf zadan, عقد نمودن 'aqd nimúdan.—(*Joint*) بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan.

Articulated, *part.* منطوق mantúq.

Articulately, *adv.* صاف sáf, تفصيلاً tafsílan, ظاهراً záhiran, عياناً 'aiyánan, مشروحاً mashrúhan.

Articulation, *subs.* تلفظ talaffuz, تلفيظ talfíz, مخرج makhraj, گفتار guftár.—(*Proper articulation when reading*) قرائت صحيح qiráät-i-sahíh, تجويد tajvíd.

Artifice, *subs.* حيله hílah, كيد kaid, فريب fíríb, بندش bandish, بهانه bahánah, گول gúl, ساخته sákhtah, مكر makr, دمدمه damdamah, نيرنگ nírang, تلبيس talbís, ريو rív, مكيده makídah (*pl.* مكائد makáïd), توطئه tautïah, تزوير tazvír, دسيسه dasísah.

Artificer, *subs.* عامل 'ámil (*pl.* عمله 'amalah), كاريگر kárí-gar, كار كن kár-kun, كار ساز kár-sáz, كاسب kásib (*pl.* كسبه kasabah), صانع sáni' (*pl.* صناع sunná'), صنعتكار san'at-kár, صنعتگر san'at-gar, دستكار dast-kár, اهل حرفت ahl-i-hirfat, پيشه ور píshah-var, پيشه گر píshah-gar.

Artificial, *adj.* صنعتي san'atí, معمول ma'múl, مصنوع masnú', مصنوعي masnú'í, جعلي ja'lí, صناعي siná'í, صنعي sun'í, عملي 'amalí, نقلي naqlí, تقليدي taqlídí, ساختگي sákhtagí.

Artificiality, *subs.* مصنوعيت masnú'íyat, معموليت ma'múlíyat, جعليت ja'líyat, عمليت 'amalíyat.

Artificially, *adv.* بطور ساختگي bi-taur-i-sákhtagí, از روي جعلي az rúy-i-ja'lí, بطور مصنوعي bi-taur-i-masnú'í.

Artillerist, *subs.* توپچي túp-chí, طوپچي túp-chí.

Artillery, *subs.* توپخانه túp-khánah, طوپخانه túp-khánah.—(*Artillery-train*) قور خانه qúr-khánah.—(*Commandant of artillery*) توپچي باشي túp-chí-báshí.

Artilleryman, *subs.* توپچي túp-chí, طوپچي túp-chí.

Artisan, *subs.* عامل 'ámil (*pl.* عمله 'amalah), كاريگر kárí-gar, كار كن kár-kun, كار ساز kár-sáz, كاسب kásib (*pl.* كسبه kasabah), صانع sáni' (*pl.* صناع sunná'), صنعتكار san'at-kár, صنعتگر san'at-gar, دستكار dast-kár, اهل حرفت ahl-i-hirfat, پيشه ور píshah-var, پيشه گر píshah-gar.

Artist, *subs.* (*Painter*) تصوير گر tasvír-gar, مصور musavvir, نقاش naqqásh.—(*One who practises an art*) صنعتكار san'at-kár, استاد ustád, دستكار dast-kár.

Artistic, *adj.* پر صنعت pur-san'at.

Artless, *adv.* بي ساخته bí-sákhtah, ساده دل sádah-dil, ساده لوح sádah-lúh, خام khám, پاك دل pák-dil.

Artlessly, *adv.* بطور بي ساختگي bi-taur-i-bí-sákhtagí, از روي صفا az rúy-i-safá.

Artlessness, *subs.* سادگي sádagí, بي ساختگي bí-sákhtagí, ساده دلي sádah-dilí, پاك دلي pák-dilí, سذاجت sizájat.

Arundinaceous, *adj.* قصبي qasabí, زاري نى nay-zárí, پر نى pur-nay.

Arundineous, *adj.* قصبي qasabí, زاري نى nay-zárí, پر نى pur-nay.

As, *adv.* چو chú, همچو ham-chú, چون chún, چونكه chún-kih, همچون ham-chún, چنانچه chunán-chih, چنانكه chunán-kih, همچنين ham-chunín, مانند mánand, بسان bi-sán, مثل misl.—(*As interpreter*) بطور مترجم bi-taur-i-mutarjim.—(*As for example*) چنانكه

chunán-kib.—(*I am as poor as you*) من مثل شما man misl-i-shumá faqír hastam.—(*As before*) ايضاً aizan, كالاول ka 'l-avval.—(*As much or far as possible*) بقدر مقدور hatta 'l-vus', حتي الوسع bi-qadar-i-maqdúr, حتي المقدور hatta 'l-maqdúr.—(*As follows, videlicet*) يعني ya'ní, اعني a'ní.—(*As if*) گويا gúyá, مثل اينكه misl-i-ín-kih.—(*As it were*) كما كان kamá kána, گويا gúyá, اگر چنانچه agar chunán-chih.—(*As long as*) مادام mádám, مادامیكه mádámí-kih.—(*As much as*) آنقدر án-qadar, آنچندان án-chan-dán, مساوي musáví, مقابله muqábalah.—(*Twice as much as*) دو مقابله dú-muqábalah, دو مساوي dú-musáví.—(*Ten times as much*) ده مقابله dih-muqá-balah, ده چندان dih-chandán, ده مساوي dih-musáví.—(*As regards you*) خدمت شما khidmat-i-shumá.—(*As soon as*) همان hamán, همانكه hamán-kih, همين hamín, همينكه hamín-kih, بمحض bi-mahz, بمجرد bi-mujarrad.—(*As to*) در باب dar báb, در باره dar bárah.—(*As to me, I &c.*) اما من ammá man, من كه man-kih.—(*As well by writing as verbally*) چه مكتوباً چه بالمشافهه chih maktúban chih bi 'l-musháfahah.

Asa dulcis, *subs.* انجدان anjudán, حلتيت الطيب hiltísu 't-tíb.

Asafœtida, *subs.* انقوزه anqúzah, انگوزه angúzah, انگسا angisá, چرخمالي charkhmálí (*vulg.*).

Asarum europæum, *subs.* اسارون شامي asárún-i-shámí.

Asbestiform, *adj.* مانند سنگ پنبه mánand-i-sang-i-pambah, شبيه بحجر الفتيله shabíh-bi-hajaru 'l-fatílah.

Asbestine, *adj.* پنبه سنگي pambah-sangí.

Asbestos, *subs.* سنگ پنبه sang-i-pambah, پنبه كوهي pambah-i-kúhí, حجر الفتيله hajaru 'l-fatílah.

Ascaris worm, *subs.* حيه hayyah.

Ascend, *verb trans.* بر آمدن bar-ámadan bar, بالا رفتن bálá raftan bar, فراز آمدن faráz ámadan bar, عروج كردن بر 'urúj kardan bar, صعود كردن بر sa'úd kardan bar, متصاعد شدن بر mutasá'id shudan bar, طلوع كردن بر tulú' kardan bar, ارتقا نمودن بر irtiqá nimúdan bar.—*intrans.* بر آمدن bar ámadan, بالا رفتن bálá raftan, فراز آمدن faráz ámadan, عروج كردن 'urúj kardan, صعود كردن sa'úd kardan, متصاعد شدن mutasá'id shudan, طلوع كردن tulú' kardan, ارتقا نمودن irtiqá nimúdan.—(*To ascend the throne*) جلوس كردن julús kardan, بر تخت بر آمدن bar takht bar-ámadan.

Ascendable, *adj.* قابل طلوع qábil-i-tulú', صعود پذير sa'úd-pazír, عروج پذير 'urúj-pazír.

Ascendant, *subs.* طالع táli', عارج 'árij, قوت شديد qúvat-i-shadíd.—(*Elevation*) بلندي bulandí, افراشتگي afráshtagí, ارتفاع irtifá', ترفيع tarfí', رفعت rif'at.—(*Ancestor*) جد jadd (*pl.* اجداد ajdád), اسلاف asláf (*pl.* of سلف salaf, which is not used in the singular), ابا abá (*pl. of* اب ab "a father"), پيشينه píshínah (*pl.* پيشينيان píshíniyán), ابا و اجداد abá va ajdád (used only in the plural), متقدمين mutaqaddimín (used only in the plural).—*adj.* بزرگ buzurg, بلند buland, مترقي mutaraqqí, غالب ghálib, مسلط musallat, مستحوذ mustahúz.

Ascended, *part.* بر آمده bar-ámadah.

Ascendency, *subs.* غلبه ghalabah, استيلا istílá, استعلا isti'lá, سبقت sibqat, برتري bartarí, تسلط tasallut, استحواذ istihváz.—(*Control*) ضبط zabt, داوري dávarí, تدبير tadbír, حكومت hukúmat, اقتدار iqtidár.—(*To have the ascendency*) مسلط بودن muslit búdan.

Ascension, *subs.* معراج mi'ráj, ارتفاع irtifá', صعود sa'úd, عروج 'urúj.—(*Degrees of ascension*) مدارج madárij, معارج ma'árij.—(*Ascension Day*) روز معراج rúz-i-mi'ráj.

Ascent, *subs.* (*Ascending*) صعود sa'úd, معرج ma'raj, معراج mi'ráj.—(*Slope*) فراز faráz, سر بالائي sar-bálá'í.—(*The road being on an ascent*) چون راه سر بلا بود chún ráh sar-bálá búd.

Ascertain, *verb*, محقق كردن muhaqqaq kardan, در يافتن dar-yáftan, در يافت كردن dar-yáft kardan, معلوم ساختن ma'lúm sákhtan, تحقيق كردن tahqíq kardan, تنقيح نمودن tanqíh nimúdan, تجويز كردن tajvíz kardan, غور رسي كردن ghaur-rasí kardan, معين كردن mu'ayyan kardan.

Ascertainable, *adj.* قابل تحقيق qábil-i-tahqíq, معلوم شدني ma'lúm-shudaní.

Ascertained, *part.* محقق muhaqqaq, در يافت dar-yáft, مقرر muqarrar.

Ascertainment, *subs.* در يافت dar-yáft, تحقيق tahqíq, تنقيح tanqíh, تجويز tajvíz, غور رسي ghaur-rasí, تفتيش taftísh, استفسار istifsár.

Ascetic, *subs.* فقير faqír, صاحب رياضت sáhib-riyázat, آزاد ázád, زاهد záhid (*pl.* زهاد zuhhád), مرتاض murtáz, پرهيز گار parhíz-gár.—*adj.* رياضتي riyázatí, زهدي zuhdí, تزهدي tazahhudí.

Asceticism, *subs.* رياضت riyázat, زاهدي záhidí, زهادت zahádat, زهد zuhd, تزهد tazahhud, تجريد tajríd, آزادي ázádí, پرهيز گاري parhíz-gárí.

Ascites (*Dropsy of the stomach*), *subs.* استسقائي بطني istisqá'í-i-batní.

Asclepias (*Swallow-wort*), *subs.* خرك khark, خرگ kharg, عشر 'ushar, اشخر ishkhir.

Ascribe, *verb*, منسوب كردن mansúb kardan, نسبت دادن nisbat dádan, توصيف كردن tausíf kardan, اسناد نمودن isnád nimúdan, حمل كردن haml kardan,

محتمل کردن muhtamal kardan, راجع ساختن ráji‘ sákhtan.

Ascribeable, *adj.* نسبت پزیر nisbat-pazír, منسوب شدني mansúb-shudaní, در خورد dar-khurd, لائق láïq, شایسته sháyistah.

Ascribed, *part.* منسوب mansúb, محمول mahmúl, ملحق mulhaq, مسند musnad.

Ascription, *subs.* نسبت nisbat, اسناد isnád, وصف vasf, توصیف tausíf, حمل haml.

Asexual, *adj.* بي جنس bí-jins, بي زوج bí-zauj.

Ash (*Tree*), *subs.* اهر ahar, زبان گنجشك zabán-i-gunjishk.

Ashamed, *adj.* شرمسار sharm-sár, شرم رو sharm-rú, شرمناك sharm-nák, شرمگیر sharm-gír, شرمزده sharm-zadah, شرمنده sharmandah, خجل khijil, خجالت زده khijálat-zadah, منفعل munfa‘il, متخفر mutakhaffir.—(*To be ashamed*) خجالت کشیدن khijálat kashídan, شرم داشتن sharm dáshtan, شرمنده شدن sharmandah shudan.

Ash-coloured, *adj.* خاکستري khákistarí, خاکستر گون khákistar-gún, ارمد armad, رمادي ramádí.

Ashen, *adj.* اهري aharí.

Ashery, *subs.* جاي خاکستر ریزي jáy-i-khákistar-rízí, خاکستر ریز khákistar-ríz, مزبله mazbalah.

Ashes, *subs.* خاکستر khákistar, رماد ramád, ارمدا armidá.—(*To reduce to ashes*) خاکستر کردن khákistar kardan, خراب کردن kharáb kardan, آتش زدن átish zadan, سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz).—(*Chemical term*) تکلیس کردن taklís kardan.

Ashore, *adv.* بر کنار bar kinár, بساحل bi-sáhil.

Ash-pit, *subs.* جائي رشت ریزي jáy-i-rasht-rízí, خاکستر ریز khákistar-ríz, مزبله mazbalah.

Ash Wednesday, *subs.* چهار شنبه خاکستر ریزي chahár-shambah-i-khákistar-rízí, روز اول صوم اربعین rúz-i-avval-i-saum-i-arba‘ín.

Ashy, *adj.* خاکستري khákistarí, خاکستر رنگ khákistar-rang.

Asiatic, *subs. and adj.* اسیاي asiyáí, شرقي sharqí.

Aside, *adv.* در کنار dar kinár, بر کنار bar kinár, بر طرف bar taraf, در خلوت dar khilvat.—(*Apart*) جدا judá *or* jidá, جداگانه judágánah, علیحده ‘aláhidah, علحده ‘alahidah, منفرداً munfaridan, مفصلاً mufassalan, یك جهت yak-jihat.—(*In speaking*) آهسته áhistah, گوشه gúshah, خلوت khilvat.—(*To set aside*) بر طرف کردن bar taraf kardan.

Asinine, *adj.* خر مانند khar-mánand, حماري himárí.

Ask, *verb,* پرسیدن pursídan, پرسش کردن pursish kardan, استفهام کردن istifhám kardan, استفسار کردن istifsár kardan, سؤال کردن süál kardan, سراغ کردن sirágh kardan, مطالبه نمودن mutálabah nimúdan.—(*Beg*) خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), در خواستن dar-khástan, خواهش کردن kháhish kardan, استدعا istid‘á nimúdan, طلب کردن talab kardan, طلبیدن talabídan, متمني کردن mutamanní kardan, توقع کردن tavaqqu‘ kardan, التماس کردن iltimás kardan, تمنا نمودن tamannú nimúdan, نیاز کردن niyáz kardan, نیازیدن niyázídan, دعا کردن du‘á kardan, مستدع بودن mustadi‘ búdan, رجامند شدن rajá-mand shudan.—(*But why do you ask?*) چه طور مگر chih taur magar.

Askance, *adv.* کج kaj, نا راست ná-rást, مائل máïl, اعوج a‘vaj, معوج mu‘vajj, اوریب úríb, یك بر yak-bar.—(*To look askance*) کج نگاه کردن kaj nigáh kardan.

Asker, *subs.* سائل sáïl, مستدعي mustad‘í, متمني mutamannú, خواهشمند kháhish-mand, طالب tálib.

Askew, *adv.* کج kaj, نا راست ná-rást, مائل máïl, اعوج a‘vaj, معوج mu‘vajj, اوریب úríb, یك بر yak-bar.

Aslant, *adv.* کج kaj, متمائلاند mutamáïlánah, منحني munhaní.

Asleep, *adv.* خفته khuftah, در خواب dar-kháb, خوابیده kháb ídah, غنوده ghinúdah.—(*To be asleep*) در خواب شدن dar-kháb shudan, خواب بودن kháb búdan, غنودن ghinúdan.—(*To fall asleep*) بخواب رفتن bi-kháb raftan, خواب بودن kháb búdan.

Aslope, *adv.* مائل máïl, سرازیر sar-á-zír. منحني munhaní.

Asp, *subs.* مار már, افعي af‘í (*pl.* افاعي afá‘í).

Asparagus, *subs.* مار چوبه már-chúbah, هوا جیوه havá-jívah, هلیون hilyaun, اسفراج isfaráj (European).

Aspect, *subs.* وجه vajh (*pl.* اوجه aujah), منظر manzar, صورت súrat, سیما símá, هیأت hayät, رو rú, روي rúy, طلعت tal‘at, دیدار dídár, نگاه nigáh, فام fám, چهره chihrah, شکل shakl (*pl.* اشکال ashkál), پیکر paikar, نمود nimúd, ظهور zuhúr, قیافت qiyáfat.

Aspen, *subs.* سپیدار sapídár.—*adj.* سپیداري sapídárí.

Asperago procumbens (*Goose-grass*), *subs.* بادرنجبویه bádranj-búyah.

Asperity, *subs.* درشتي durushtí, سختي sakhtí, خشونت khushúnat, تخشن takhashshun, تلخي talkhí, تندي tundí, تیزي tízí, عبوست ‘ubúsat, حدت hiddat.

Asperse, *verb,* زدن *or* بستن تهمت tuhmat bustan *or* zadan, بد گفتن bad guftan, بد نام کردن bad-nám kardan, دشنام دادن dush-nám dádan, افترا کردن iftirá kardan, فحش دادن fuhsh dádan, حرف بد زدن harf-i-bad zadan, سب کردن sabb kardan, پریشان کردن paríshán kardan.

Aspersed, *part.* بد نام شده bad-nám-shudah, دشنام یافته dush-nám-yáftah.

Asperser, *subs.* مفتري muftarí, سباب sabbáb, سب کننده sabb-kunandah, دشنام دهنده dush-nám-

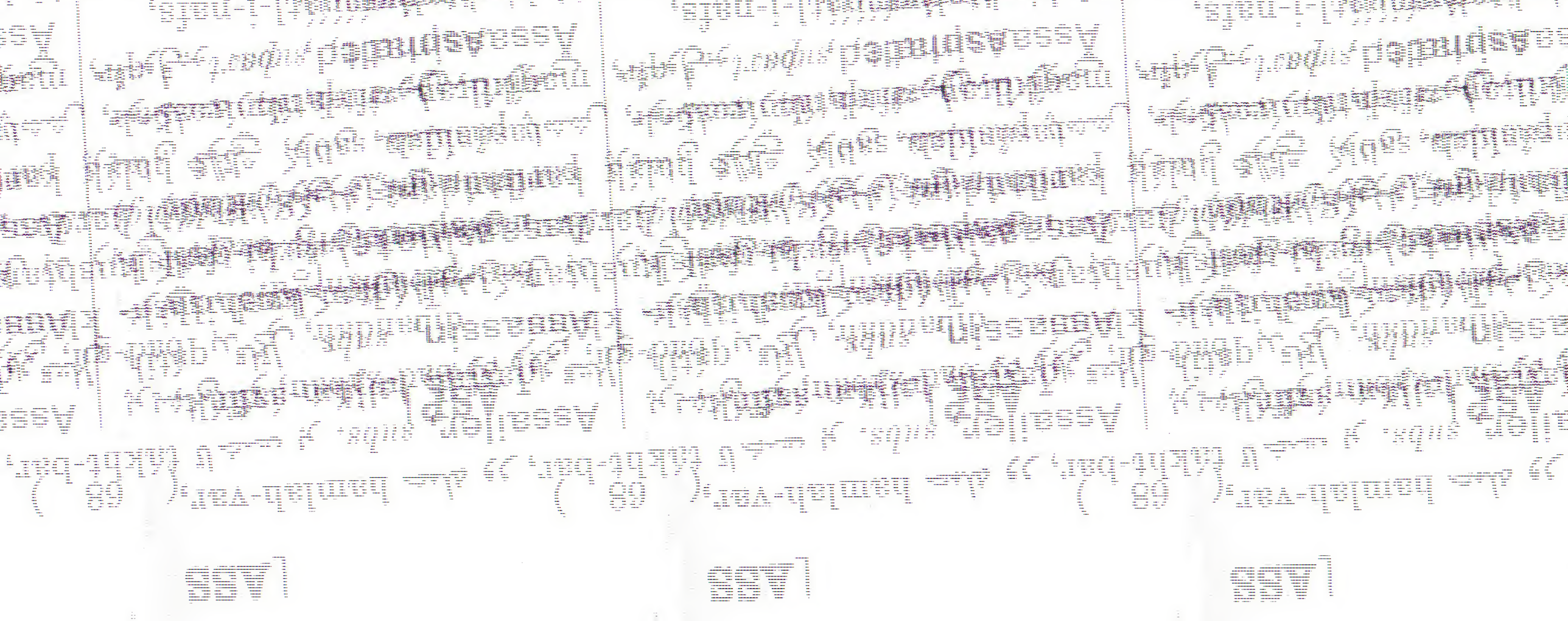

معشر ma'shar, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), ديوان díván, بزم bazm, ملا malá.—(*Concourse*) جمع jama', جمعه jum'ah, اجتماع ijtimá', جماعت jamá'at, جمعيت jam'íyat, مجموعه majmú'ah, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), گروه gurúh, شورا shúrá.

Assemble, *verb trans.* فراهم آوردن faráham ávardan, فرا آوردن farā ávardan, جمع كردن jama' kardan.—*intrans.* فراهم آمدن faráham ámadan, باهم آمدن báham ámadan, جمع شدن jama' shudan, اجتماع نمودن ijtimá' nimúdan.—(*As a Court*) *trans.* منعقد ساختن mun'aqid sákhtan.—*intrans.* اجلاس كردن ijlás kardan.

Assembled, *part.* مجموع majmú', مجتمع mujtami', محتفل muhtafil, جميع jamí'.

Assembly, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), جماعت jamá'at, جمعيت jam'íyat, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), انجمن anjuman, معشر ma'shar, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), ديوان díván, بزم bazm, ملا malá.—(*Concourse*) جمع jama', جمعه jum'ah, اجتماع ijtimá', جماعت jamá'at, جمعيت jam'íyat, مجموعه majmú'ah, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), گروه gurúh, شورا shúrá.—(*Secret assembly*) مجلس پنهان majlis-i-panhán. — (*Assembly-room*) مجلس majlis.

Assent, *subs.* موافقت muváfaqat, قبول qabúl, رضا rizá, رضامندي rizá-mandí, استرضا istirzá, رضايت rizáyat, اتفاق ittifáq, وفاق vifáq, تصديق tasdíq, پذيرائي pazírá'í, امضا imzá, اجازت ijázat, اجابت ijábat, مطاوعت mutáva'at, استصواب istisváb.—(*With the assent*) بموافقت bi-muváfaqat, بتصديق bi-tasdíq.

Assent, *verb,* قبول كردن qabúl kardan, راضي شدن rází shudan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, وفق نمودن vifq nimúdan, قائل بودن qáïl búdan, مطابق شدن mutábiq shudan, قرار دادن qarár dádan, كنار آمدن kinár ámadan, پذيرفتن pazíruftan *or* پذرفتن pazirúftan (*rt.* پذير pazír), اتفاق كردن ittifáq kardan, اجابت كردن ijábat kardan, تن دادن tan dádan, تسليم شدن taslím shudan, استصواب نمودن istisváb nimúdan, همراهي كردن ham-ráhí kardan, رضا دادن rizá dádan.

Assentation, *subs.* چاپلوسي cháplúsí, تملق tamalluq, چربزباني charb-zabání, خوش سازي khush-sází.

Assentator, *subs.* چاپلوس cháplús, متملق mutamalliq, چربزبان charb-zabán.

Assented, *part.* مقبول maqbúl, مرضي marzí, پسنديده pasandídah, متفق عليه muttafiq 'alaihi.

Assenter, *subs.* قائل qáïl, راضي rází, مصدق musaddiq, متقبل mutaqabbil.

Assert, *verb,* گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تعريف نمودن ta'ríf nimúdan, اقرار كردن iqrár kardan, تقرير نمودن taqrír nimúdan, يقين گفتن yaqín guftan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan, ادعا نمودن iddi'á nimúdan, مدعي بودن mudd'í búdan, وا نمود كردن vá-nimúd kardan, معلوم نمودن ma'lúm nimúdan.

Asserted, *part.* مدعي mudd'á, مقرر muqarrar.

Assertion, *subs.* قول qaul (*pl.* اقوال aqvál), ادعا iddi'á, دعوي da'vá, مدعا mudda'á, تعريف ta'ríf, تقرير taqrír, اقرار iqrár, گفتار guftár, توجيه taujíh.—(*Mere assertion without proof*) تحكم tahakkum.

Assertive, *adj.* ثابت sábit, يقين yaqín, قاطع qáti', بين bayyin.

Assertor, *subs.* مدعي mudd'í, قائل qáïl, گوينده gúyandah.

Assess, *verb,* (*Tax*) خراج نهادن khiráj nihádan, باج گذاشتن báj guzáshtan.—(*Value*) قيمت كردن qímat kardan, نرخ نهادن nirkh nihádan.

Assessable, *adj.* (*Taxable*) خراج پذير khiráj-pazír, باج بردار báj-bardár.—(*Capable of valuation*) قيمت گير qímat-gír.

Assessment, *subs.* (*Tax*) خراج khiráj, باج báj.—(*Valuation*) بر آورد bar-ávard, قيمت گذاري qímat-guzárí, نرخ نهي nirkh-nihí.

Assessor, *subs.* خراج گذار khiráj-guzár, قيمت كننده qímat-kunandah, باج گذار báj-guzár.—(*Assistant*) ياور yávar, دستگير dast-gír, مدد گار madad-gár, دستيار dast-yár, پشت pusht, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, مساعد musá'id, معين mu'ín, معاون mu'ávin.

Assessorial, *adj.* خراجي khirájí, باجي bájí.

Assets, *subs.* اموال amvál, املاك amlák.

Assever, *verb,* گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تعريف نمودن ta'ríf nimúdan, اقرار كردن iqrár kardan, تقرير نمودن taqrír nimúdan, يقين گفتن yaqín guftan, معلوم نمودن ma'lúm nimúdan, وا نمود كردن vá-nimúd kardan, ادعا نمودن iddi'á nimúdan, مدعي بودن mudd'í búdan.—(*Take an oath*) قسم خوردن qasam khurdan, سوگند ياد نمودن saugand dádan, سوگند دادن saugand-yád nimúdan, تحليف كردن tahlíf kardan.

Asseverated, *part.* مقرر muqarrar, مدعي mudd'á.

Asseveration, *subs.* اعتراف i'tiráf, تعريف ta'ríf, قول qaul (*pl.* اقوال aqvál), ادعا iddi'á, دعوي da'vá, مدعا mudda'á, تقرير taqrír, اقرار iqrár, گفتار guftár, توجيه taujíh.—(*Oath*) سوگند saugand, قسم qasam, حلف half.

Assiduity, *subs.* كوشش kúshish, مواظبت muvázabat, مداومت mudávamat, جهد jahd, اجتهاد ijtihád, تجاهد tajáhud, اصرار isrár, مبالغه mubálaghah, ملازمت mulázamat, قيام qiyám, ادمان idmán, تندهي tan-dihí, سعي sa'í, تقيد taqayyud, ورزش varzish, انهماك inhimák, توجه tavajjuh, اقدام iqdám, اشتغال ishtighál, اهتمام ihtimám, دقت diqqat, اعتنا i'tiná, تمادي tamádi.

Assiduous, *adj.* متوجه mutavajjih, متقيد mutaqayyid, مجتهد mujtahid, متجاهد mutajáhid, مداوم mudávim, مواظب muvázib, ساعد sá'id, ساعي sá'í, سرگرم sar-garm, ملازم mulázim.—(*To be assiduous*) مواظبت نمودن muvázabat nimúdan, ملازمت نمودن mulázamat nimúdan, ملازم شدن mulázim shudan, متوجه بودن mutavajjih búdan, کوشش کردن kúshish kardan, سعي نمودن sa'í nimúdan, چسبيدن chasbídan, اهتمام نمودن ihtimám nimúdan, سرگرم بودن sar-garm búdan.

Assiduously, *adv.* علي الدوام 'ala 'd-davám, بطور مواظبت bi-taur-i-muvázabat, اجتهاداً ijtihádan, سعي کنان sa'í-kunán, از روي جد و جهد az rúy-i-jidd-u-jahd.

Assign, *subs.* حواله شده haválah-shudah.

Assign, *verb*, حواله نمودن haválah nimúdan, محول کردن muhavval kardan, تحويل نمودن tahvíl nimúdan, بخشيدن bakhshídan, دادن dádan (*rt.* ده dih), عطا کردن 'atá kardan, تعيين نمودن ta'yín nimúdan.—(*To assign a reason*) بيان سبب نمودن bayán-i-sabab nimúdan.

Assignable, *adj.* تعيين پذير ta'yín-pazír, نسبت ياب nisbat-yáb.

Assignation, *subs.* (*Meeting by appointment*) معاد mi'ád, تعيين ta'yín.

Assigned, *part.* معين mu'ayyan.

Assignee, *subs.* وکيل vakíl, حواله گير haválah-gír.

Assigner, *subs.* محول muhavvil, تعيين ta'yín, اسناد isnád, تحويل tahvíl.

Assignment, *subs.* (*Legal term*) سند sanad, برات barát, تنخواه tan-kháh.

Assimilate, *verb trans.* برابر ساختن barábar sákhtan, موافق ساختن muváfiq sákhtan, تمثيل کردن tamsíl kardan, تشبيه دادن tashbíh dádan.—*intrans.* متشابه بودن mutashábih búdan, موافق شدن muváfiq shudan, مطابقت کردن mutábaqat kardan, مضاهات نمودن muzáhát nimúdan, مساوي شدن musáví shudan.

Assimilation, *subs.* موافقت muváfaqat, تشبيه tashbíh, تشبه tashabbuh, تمثيل tamsíl, مشابهت mushábahat, مماثلت mumásalat, مطابقت mutábaqat, شباهت shibáhat, مضاهات muzáhát, تطبيق tatbíq.

Assimilative, *adj.* شباهت بخش shibáhat-bakhsh, مشبه mushabbih, تطبيق ده tatbíq-dih.

Assist, *verb*, کمك دادن kumak dádan, کومك دادن kúmak dádan, مدد نمودن madad nimúdan, امداد کردن imdád kardan, اعانت نمودن i'ánat nimúdan, معاونت نمودن mu'ávanat nimúdan, ياري کردن yárí kardan, دستگيري کردن dast-gírí kardan, مساعدت نمودن musá'adat nimúdan, پشتي کردن pushtí kardan, نصرت دادن nusrat dádan, تأييد نمودن täyíd nimúdan, عنايت کردن 'ináyat kardan, پهلو دادن pahlú dádan, اسعاف is'áf nimúdan.

Assistance, *subs.* کمك kumak, کومك kúmak, مدد madad, مدد گاري madad-gárí, امداد imdád, عون 'aun, معاونت mu'ávanat, اعانت i'ánat, ياري yárí, ياوري yávarí, يار yár-mandí, دستگيري dast-gírí, دستياري dast-yárí, مساعدت musá'adat, پشتي pushtí, هم پشتي ham-pushtí, نصر nasr, نصرت nusrat, مظاهرت muzáharat, تأييد täyíd, عنايت 'ináyat, اسعاف is'áf, پهلو بندي pahlú-bandí.—(*Pecuniary assistance*) معاونت وجهي mu'ávanat-i-vajhí.—(*To implore assistance*) ياري طلبيدن yárí talabídan, استعانت نمودن isti'ánat nimúdan, استمداد کردن istimdád kardan.

Assistant, *subs.* (*Aider*), مدد گار madad-gár, ياور yávar, دستگير dast-gír, دستيار dast-yár, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), نصير nasír, مظاهر muzáhir, پشت pusht, معاون mu'ávin, معين mu'ín, عوان 'aván, مساعد musá'id.—(*Deputy*) نائب náïb, گماشته gumáshtah, قائم مقام qáïm-maqám, مبعوث mab'ús.—*adj.* ممد mumidd, کمك حال kumak-i-hál, کار آمد kár-ámad, نصرت بخش nusrat-bakhsh, مدد رسان madad-rasán.

Assisted, *part.* منصور mansúr, مدد يافته madad-yáftah, مستظهر mustazhir.

Assize, *subs.* محکمه mahkamah, مجلس majlis.

Associability, *subs.* موانست muvánasat, شراکت shirákat, مشارکت mushárakat, شرکت پذيري shirkat-pazírí, رفقت rafqat, رفيقي rafíqí, انضمام inzimám, اتفاق ittifáq, اتحاد ittihád, اشتراك ishtirák, انبازي ambází, صحبت suhbat.

Associable, *adj.* شرکت پذير shirkat-pazír.

Associate, *subs. and adj.* شريك sharík, مشارك mushárik, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), هم عهد ham-'ahd, همدل ham-dil, همپشت ham-pusht, همخيال ham-khiyál, همکار ham-kár, هم شرط ham-shart, يار yár, متفق muttafiq, مصاحب musáhib, همنشين ham-nishín, همدم ham-dam, انيس anís, انباز ambáz.

Associate, *verb*, (*To associate with, be intimate with —intrans.*) استئناس نمودن istïnás nimúdan, مأنوس مانوس sákhtan, (به) معاشرت کردن mu'ásharat kardan (bi), صحبت داشتن suhbat dáshtan, مرافقت کردن muráfaqat kardan, اختلاط کردن ikhtilát kardan, الفت نمودن ulfat nimúdan, تألف نمودن ta'alluf nimúdan, انس داشتن uns dáshtan, دمساز بودن dam-sáz búdan, آميزش کردن ámízish kardan, همراز شدن ham-ráz shudan, همدل شدن ham-dil shudan.—(*Join with, trans.*) شريك نمودن sharík nimúdan, شرکت دادن shirkat dádan, همراهي کردن ham-ráhí kardan.—*intrans.* شريك شدن sharík shudan.

Associated, *part.* مقرون maqrún.

Association, *subs.* شراکت shirákat, شرکت shirkat,

مشارکت musháraka, اشتراك ishtirák, انبازي ambází, انضام inzimám, اتفاق ittifáq, اتحاد ittihád, صحبت suhbat, مصاحبت musáhabat, رفقت rafqat, رفيقي rafíqí, رفاقت rafáqat, مرافقت murafaqat.—(*Company*) مجلس majlis, جماعت jamá'at, محفل mahfil.

Associational, *adj.* جماعتي jamá'atí, محفلي mahfilí.

Associative, *adj.* شرکت پذير shirkat-pazír.

Assonance, *subs.* آواز جناس jinás-i-áváz.

Assort, *verb,* چيدن chídan (*rt.* چين chín), ترتيب دادن tartíb dádan, مترتب داشتن mutarattib dáshtan, تعبيه کردن ta'biyah kardan, انتظام دادن intizám dádan, نظم کردن nazm kardan, نظام دادن nizám dádan, تنظيم نمودن tanzím nimúdan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), دسته دسته ساختن dastah-dastah sákhtan, صف دادن saff dádan, تبعيض کردن tab'íz kardan.

Assorted, *part.* مترتب mutarattib, مرتب murattab.

Assortment, *subs.* تبعيض tab'íz, ترتيب tartíb, نظم nazm, انتظام intizám, تعبيه ta'biyah, تنظيم tanzím.—(*Variety*) اقسام iqsám, انواع anvá'.

Assuage, *verb,* آرام دادن árám dádan, تسلي دادن tasallí dádan, تسکين کردن taskín kardan, تسليه کردن tasliyah kardan, رام کردن rám kardan, نرم کردن narm kardan, تخفيف کردن takhfíf kardan, نشاندن nishándan, فرو نشاندن furú-nishándan, ساکن کردن sákin kardan, کم کردن kam kardan.

Assuaged, *part.* ساکن sákin, تخفيف داده takhfíf-dádah, تسکين يافته taskín-yáftah, آرام يافته árám-yáftah.—(*To be assuaged*) قرار يافتن qarár yáftan, ساکن شدن sákin shudan.

Assuagement, *subs.* تخفيف takhfíf, قرار qarár, تسکين taskín, آرام árám, تسلي tasallí, تسليه tasliyah, نرمي narmí, سکونت sukúnat.

Assuager, *subs.* مسکن musakkin, مسلي musallí, تخفيف دهنده takhfíf-dihandah, تسکين دهنده taskín-dihandah, آرام بخش árám-bakhsh.

Assuasive, *adj.* تسکين بخش taskín-bakhsh, آرام بخش árám-bakhsh, تخفيف ده takhfíf-dih.

Assuetude, *subs.* عادت 'ádat, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), روش ravish, طريقه taríqah, سنت sunat, شيوه shívah, دستور dastúr.

Assume, *verb,* فرا گرفتن fará giriftan, بر خود گرفتن bar khud giriftan, تکلف نمودن takalluf nimúdan.—(*Suppose*) پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), تصور کردن tasavvur kardan, گمان بردن gumán burdan, قياس کردن qiyás kardan, مظنه داشتن mazannah dáshtan, خيال کردن khiyál kardan, توهم نمودن tavahhum nimúdan.—(*Become liable for*) ملتزم شدن multazim shudan, التزام نمودن iltizám nimúdan.—(*Seize*) ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), تسخير کردن taskhír kardan, قبض کردن qabz kardan, بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan. —(*Arrogate*) ادعا نمودن iddi'á nimúdan, دعوي نمودن da'vá nimúdan, فخر کردن fakhr kardan, فيس کردن fís kardan (*vulg.*).

Assumed, *part.* مظنون maznún, متصور mutasavvar.

Assumer, *subs.* مرد مغرور mard-i-maghrúr, مرد سر کش mard-i-sar-kash, متکبر mutakabbir.

Assuming, *subs.* کبر kibr, کبرت kibrat, تکبر takabbur, تکابر takábur, استکبار istikbár, مکابره mukábarah, لاف láf, گزاف gizáf, غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, مغروريت maghrúríyat, تفخر tafakhkhur, گستاخي gustákhí, اختيال ikhtiyál, جسارت jasárat, اعتماد i'timád, هوا داري havá-dárí, سفاهت safáhat, ادعا iddi'á, دعوا da'vá, بلند پرواز buland-parváz, خود بيني khud-bíní, گردن کشي gardan-kashí, خود سري khud-sarí, عجب 'ujb, زعم za'm, درشت خوئي durusht-khú'í, فيس fís (*vulg.*).—*adj.* متکبر mutakabbir, مستکبر mustakbir, لاف زن láf-zan, بلند پرواز buland-parváz, مغرور maghrúr, غروري ghurúrí, گردن کش gardan-kash, خود بين khud-bín, خود سر khud-sar, گستاخ gustákh, درشت خو durusht-khú, جسور jasúr, کله پر باد kullah-pur-bád, لا ابالي lá-ubálí, فيسو físú (*vulg.*).

Assumption, *subs.* تکلف takalluf, فرا گير fará-gír.—(*Supposition*) پندار pindár, تصور tasavvur, گمان gumán, قياس qiyás, مظنه mazannah, خيال khiyál, توهم tavahhum.—(*Arrogance*) کبر kibr, کبرت kibrat, تکبر takabbur, تکابر takábur, استکبار istikbár, مکابره mukábarah, لاف láf, گزاف gizáf, غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, مغروريت maghrúríyat, تفخر tafakhkhur, گستاخي gustákhí, اختيال ikhtiyál, جسارت jasárat, اعتماد i'timád, هوا داري havá-dárí, سفاهت safáhat, ادعا iddi'á, دعوا da'vá, بلند پرواز buland-parváz, خود بيني khud-bíní, گردن کشي gardan-kashí, خود سري khud-sarí, عجب 'ujb, زعم za'm, درشت خوئي durusht-khú'í, فيس fís (*vulg.*).

Assumptive, *adj.* تصوري tasavvurí, ادعاي iddi'áí.

Assurance, *subs.* (*Confidence*) اطمئنان itmïnán, خاطر جمعي khátir-jam'í, اعتماد i'timád, اعتبار i'tibár, اعتقاد i'tiqád, توکل tavakkul, استناد istinád, وثوق vusúq, ايمان ímán, اميد umíd.—(*Declaration*) قول qaul (*pl.* اقوال aqvál), ادعا iddi'á, دعوي da'vá, مدعا mudda'á, تعريف ta'ríf, تقرير taqrír, اقرار iqrár, گفتار guftár, توجيه taujíh.—(*Promise*) اقرار iqrár, عهد 'ahd. —(*Impudence*) شوخي shúkhí, گستاخي gustákhí, بي شرمي bí-sharmí, بي ادبي bí-adabí, وقاحت vaqáhat, بي ساختگي bí-sákhtagí, چشم سفيدي chashm-safídí, چشم دريدگي chashm-daridagí.—(*Commercial term*) بيمه bímah.—(*Certainty of fulfilment*) استکمال istikmál.—(*Certainty*) يقين yaqín, يقيني yaqíní, امانت imánat, حقيقتي haqíqatí, تحقق tahaqquq, تحقيق tah-

qíq, ثبات sabát, ثبوت subút.—(*Positive assurance*) عرض مواعيد 'arz-i-mavá'íd.—(*To give a positive assurance*) بطور قطعي خاطر جمعي دادن bi-taur-i-qat'í khátir-jam'í dádan.

Assure, *verb,* (*Give confidence*) اطمئنان دادن itmïnán dádan, خاطر جمعي دادن khátir-jam'í dádan, اعتماد دادن i'timád dádan, اعتبار دادن i'tibár dádan.—(*Declare*) گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تعريف نمودن ta'ríf nimúdan, اقرار كردن iqrár kardan, تقرير نمودن táqrír nimúdan, يقين گفتن yaqín guftan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan, ادعا نمودن iddi'á nimúdan, مدعي بودن mudd'í búdan, وا نمود كردن vá-nimúd kardan, معلوم نمودن ma'lúm nimúdan.—(*Commercial term*) بيمه كردن bímah kardan.—(*I assure you*) بسر شما قسم است bi-sar-i-shumá qasam ast.

Assured, *part.* مقرر muqarrar, محقق muhaqqaq.

Assuredly, *adv.* هر آئنه har-áïnah, تحقيقاً tahqíqan, لا جرم lá-jaram, آري árí, بي شك bí-shakk, بلا شك bilá-shakk, يقيناً yaqínan, يقيني yaqíní, قطعاً qat'an, بالقطع bi 'l-qata', لا محالة lá-mahálata, البته albattah, بيگمان bí-gumán, حقاً haqqan, في الحقيقه fi 'l-haqíqah.

Assuredness, *subs.* يقين yaqín, تيقن tayaqqun, اطمئنان itmïnán, خاطر جمعي khátir-jam'í.

Assurer, *subs.* متيقن ساز mutayaqqin-sáz, يقين گو yaqín-gú.—(*Commercial term*) بيمه دار bímah-dár, بيمه كن bímah-kun, بيمه ده bímah-dih.

Aster chinensis, *subs.* گل مينا gul-i-míná.

Asterisk, *subs.* نشان nishán, اشارت ishárat, علامت 'alámat, ستاره علامت sitárah-i-'alámat.

Astern, *adv. and prep.* پشت pusht, بعقب bi-'aqib.—(*Nautical term*) عقب جهاز 'aqib-i-jaház, دنبال dumbál.

Asthenia, *subs.* ضعف za'f, ضعيفي za'ífí, نا تواني ná-tavání, عجز 'ajz, ركاكت rakákat.

Asthenic, *adj.* بي قوت bí-qúvat, ضعيف za'íf, نا توان ná-taván, نحيف nahíf, عاجز 'ájiz, عليل 'alíl, ركيك rakík, هار hár.

Asthma, *subs.* ضيق النفس zíqu 'n-nafas, ضيق نفس zíq-i-nafas, تنگ نفس tang-nafas, عسر النفس 'usru 'n-nafas, دمه damah, دما damá.

Asthmatic, *adj.* گرفته دمي giriftah-damí, دما بر damábar, تنگ نفسي tang-nafasí, ضيقي zíqí.

Astonish, *verb,* تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, در عجب انداختن dar 'ajab andákhtan, متعجب نمودن muta'ajjib nimúdan, حيرت دادن hairat dádan, در حيرت افكندن dar hairat afkandan, حيران كردن hairán kardan, متحير كردن mutahayyir kardan, سر آسيمه ساختن sar-ásímah sákhtan, واله ساختن válih sákhtan, بشگفت آوردن bi-shigift ávardan, دهشت دادن dahshat dádan.—(*You astonish me*) در حيرتم انداختيد dar hairat-am andákhtíd.—(*This ought not to astonish you*) جاي اينرا ندارد كه تعجب بكنيد jáy-i-ín-rá na-dárad kih ta'ajjub bi-kuníd.

Astonished, *part. and adj.* متعجب muta'ajjib, حيران hairán, حيرت زده hairat-zadah, متحير mutahayyir, آسيمه ásímah, سر آسيمه sar-ásímah, سر آسمه sar-ásimah, سر گشته sar-gashtah, سر گردان sar-gardán, آشفته áshuftah, آلوفته álúftah, متغير mutaghayyir, معطل mu'attal, مشوش mushavvash, مدهوش madhúsh, مضطرب muztarib, دنگ dang, مات mát, دمبسته dam-bastah, بيهوش bí-húsh.—(*To be astonished*) تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, متعجب شدن muta'ajjib shudan, حيران ماندن hairán mándan, متحير شدن mutahayyir shudan, مات ماندن mát mándan, معطل ماندن mu'attal mándan, شگفتن shigiftan, آشفتن áshuftan (*rt.* آشوب áshúb), دست پاچه شدن dast-páchah shudan.—(*I am more and more astonished*) حيرت بر حيرتم ميافزايد hairat bar hairat-am mí-afzáyad.

Astonishing, *adj.* حيرت انگيز hairat-angíz, عجيب 'ajíb, معجب mu'ajjib, عجب 'ajab, عجب افزا 'ajab-afzá, عجبناك 'ajab-nák, غريب gharíb, مايه تعجب máyah-i-ta'ajjub, بديع badí', شگفت آور shigift-ávar.—(*It is astonishing*) جاي تعجب است jáy-i-ta'ajjub ast.

Astonishingly, *adv.* تعجيباً ta'jíban, غريباً gharíban. با حيرت bá-hairat, عجباً 'ajaban, عجيبانه 'ajíbánah, حيرانانه hairánánah, محيرانه muta'ajjibánah, متعجبانه muhayyiránah.

Astonishment, *subs.* عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, حيراني tahayyur, حيرت زدگي hairat-zadagí, سر آسيمگي sar-ásímagí, سر گشتگي sar-gashtagí, سر گرداني sar-gardání, آشفتگي áshuftagí, دمبستگي dam-bastagí, بيهوشي bí-húshí, دهشت dahshat, ششدر shish-dar, خيرگي khíragí, تلواسه talvásah. (*To be lost in astonishment*) تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, متعجب شدن muta'ajjib shudan, حيرن hairán mándan, متحير شدن mutahayyir shudan, مات ماندن mát mándan, معطل ماندن mu'attal mándan, شگفتن shigiftan, آشفتن áshuftan (*rt.* آشوب áshúb).

Astound, *verb,* تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, در عجب انداختن dar 'ajab andákhtan, متعجب نمودن muta'ajjib nimúdan, حيرت دادن hairat dádan, در حيرت افكندن dar hairat afkandan, حيران كردن hairán kardan, متحير كردن mutahayyir kardan, سر آسيمه ساختن sar-ásímah sákhtan, واله ساختن válih sákhtan, بشگفت آوردن bí-shigift ávardan, دهشت دادن dahshat dádan.

Astounded, *part. and adj.* متعجب muta'ajjib, حيران hairán, حيرت زده hairat-zadah, متحير mutahayyir, آسيمه ásímah, سر آسيمه sar-ásímah, سر آسمه sar-ásimah, سر گشته sar-gashtah, سر گردان sar-gardán, آشفته áshuftah, آلوفته álúftah, متغير mutaghayyir, معطل mu'attal, مشوش mushavvash, مدهوش madhúsh, مضطرب muztarib, دنگ dang, مات mát, دمبسته dambastah, بيهوش bí-húsh.—(*To be astounded*) تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, متعجب شدن muta'ajjib shudan, حيران ماندن hairán mándan, متحير شدن mutahayyir shudan, مات ماندن mát mándan, معطل ماندن mu'attal mándan, شگفتن shigiftan, آشفتن áshuftan (*rt.* آشوب áshúb), دست پاچه شدن dast-páchah shudan.

Astounding, *adj.* حيرت انگيز hairat-angíz, عجيب 'ajíb, عجب 'ajab, عجب افزا 'ajab-afzá, عجبناك 'ajab-nák, غريب gharíb, معجب mu'ajjib, مايه تعجب máyah-i-ta'ajjub.

Astoundingly, *adv.* تعجيباً ta'jíban, غريباً gharíban, با حيرت bá-hairat, عجباً 'ajaban, عجيبانه 'ajíbánah, متعجبانه muta'ajjibánah, حيرانانه hairánánah, محيرانه muhayyiránah.

Astraddle, *adv.* پا گشاده pá-gushádah, سوار suvár.

Astragalus verus, *subs.* (*Tragacanth plant*) گون gavan, گينه gínah, قتاد qatád.—(*The gum*) كتيرا katírá, گون شيره gavan-shírah.

Astral, *adj.* نجومي nujúmí, نجوم پيوند nujúm-paivand.

Astray, *adv.* گمراه gum-ráh, بيراه bí-ráh, سر گشته sargashtah, ضال záll.—(*To lead astray*), تغليط نمودن taghlít nimúdan, گمراه ساختن gum-ráh sákhtan, اضلال نمودن izlál nimúdan, اغوا كردن ighvá kardan, مفتون گردانيدن maftún gardánídan, ور غلانيدن var-ghalánídan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan.

Astride, *adv.* پا گشاده pá-gushádah, سوار suvar.

Astringe, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), قبض كردن qabz kardan, منقبض ساختن munqabiz sákhtan.

Astringency, *subs.* تندي tundí, تيزي tízí, قبض qabz, قبضيت qabzíyat, سخت sakht, تأكيد täkíd.

Astringent, *subs.* قابض qábiz, مقبض muqabbiz, عفص 'afis.—*adj.* تند tund, تيز tíz, قابض qábiz, كشنده kashandah, سخت sakht, اكيد akíd.

Astrolabe, *subs.* اسطرلاب usturláb(European), استرلاب usturláb (European).

Astrologer, *subs.* ستاره شناس sitárah-shinás, اختر شناس akhtar-shinás, اختر گو akhtar-gú, اهل نجوم ahl-i-nujúm, منجم munajjim, متنجم mutanajjim, هئت دان häyat-dán, اهل هئت ahl-i-häyat, فألجي fäl-jí, رصاد rassád, رصد بند rasad-band.

Astrologic, *adj.* نجومي nujúmí, نجوم پيوند nujúm-paivand.

Astrology, *subs.* علم نجوم 'ilm-i-nujúm, علم هئت ilm-i-häyat, تنجيم tanjím, علم استخراج ilm-i-istikhráj.

Astronomer, *subs.* ستاره شناس sitárah-shinás, اختر شناس akhtar-shinás, اختر گو akhtar-gú, منجم munajjim, متنجم mutanajjim, اهل نجوم ahl-i-nujúm, هئت دان häyat-dán, اهل هئت ahl-i-häyat, رصاد rassád, رصد بند rasad-band.—(*Astronomer Royal*) منجم باشي munajjim-báshí.

Astronomical, *adj.* نجومي nujúmí, نجوم پيوند nujúm-paivand. — (*Astronomical instruments*) آلات رصاد álát-i-rassád. — (*Astronomical table*) زيج zíj, جدول jadval.

Astronomy, *subs.* علم نجوم 'ilm-i-nujúm, علم هئت 'ilm-i-häyat, تنجيم tanjím.

Astute, *adj.* زرنگ zaring, زيرك zírak, چابك chábuk, چست chust, كرم كار kirm-i-kár, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, عاقل 'áqil, قابل qábil, قادر qádir, دانا dáná, واقف váqif, ظريف zaríf, مستبصر mustabsir, مستعد musta'idd, گربز gurbuz, ماهر máhir, هنر مند hunar-mand, هوشمند húsh-mand.

Astutely, *adv.* بزيركي bi-zírakí, بزرنگي bi-zaringí, بگربزي bi-gurbuzí, قابلانه qábilánah, قادرانه qádiránah, دانسته dánistah.

Astuteness, *subs.* زرنگي zaringí, زيركي zírakí, عقل 'aql, تيز فهمي tíz-fahmí, دانائي dáná'í, چابكي chábukí, چستي chustí, گربزي gurbuzí, قابليت qábilíyat. فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar. هنر مندي hunar-mandí, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, كياست kiyásat.

Asunder, *adv.* جدا jidá *or* judá, متفرق mutafarriq, منفرد munfarid, مفصل mufassal, مباين mubáín, جداگانه jidágánah *or* judágánah.

Asylum, *subs.* پناه panáh, پناه گاه panáh-gáh, سايه گاه sáyah-gáh, گريز گاه guríz-gáh, مفر mafirr, ملاذ maláz, مخلص makhlas, معاذ ma'áz, تكيه takyah, ملجا maljá, بست bast, مأمن mäman.—(*Asylum for orphans*) يتيم خانه yatím-khánah.—(*To seek an asylum*) مستظل گشتن mustazill gashtan, پناه جستن panáh justan.

At, *prep.* دم dam, در dar, بر bar, علي 'alá, به bi, نزد nazd, في fí, پيش písh.—(*At all*) هيچ hích.—(*At all events*) بهر صورت bi-har súrat, بهر قسم bi-har qism, بهر نوع bi-har nau'.—(*At any rate*) بهر طور bi-har taur, بهر جهت bi-har jihat, هر حال har hál, بهر حال bi-har hál, باري bárí, علي الحساب 'ala 'l-hisáb.—(*At least*) اقلاً aqallan, باري bárí, لا اقل lá-aqall.—(*At length*) آخر ákhir, بالاخره bi 'l-ákhirah, آخر الامر ákhiru 'l-amr, آخراً ákhiran, عاقبة الامر 'áqibatu 'l-amr, نهايت

nihávat, باري bárí.—(*At length, in detail*) در عرض dar-'arz, عرضاً 'arzan, علي التفصيل 'ala 't-tafsíl, علي وجه تفصيل 'alá vajh-i-tafsíl.—(*At most*) نهايت nihávat, زائد záïd, اكثر aksar.—(*At once*) دفعتاً daf'atan, يك باره yak-bárah, يك بارگي yak-báragí, يكسره yak-sarah, يك جا yak-já.—(*All at once*) بيك bi-yak-já.—(*At the front of*) نزديك nazdík, نزد nazd, عنقريب 'an-qaríb.—(*At present, just now*) حال hál, اكنون aknún, در اين وقت dar ín vaqt, هنوز hanúz. —(*At the very hour*) كه همان ساعت hamán sá'at kih.

Atheism, *subs.* بي خدائي bí-khudá,í, انكار الوهيت inkár-i-ulúhíyat, كفر بخدا kafr-bi-khudá, زندقه zandaqah.

Atheist, *subs.* بي خدا bí-khudá, بي دين bí-dín, لا مذهب lá-mazhab, زنديق zindíq (*pl.* زناديق zanádíq). (With the exception of the first of the preceding words, the English equivalent is rather "infidel" than "atheist," for which the Persians have no word.)

Atheistical, *adj.* بطور بي خدائي bi-taur-i-bí-khudá,í, بطور بيديني bi-taur-i-bí-díní, لا مذهبي lá-mazhabí.

Atheistically, *adv.* بطور بي خدائي bi-taur-i-bí-khudá,í, بطور بيديني bi-taur-i-bí-díní, لا مذهبي lá-mazhabí.

Athenæum, *subs.* دار العلم dáru 'l-'ilm.

Athirst, *adj.* تشنه tishnah, عطشان 'atishán, مشتاق mushtáq, غل ghall.

Athlete, *subs.* پهلو pahlau, پهلوان pahlaván, كشتي گير kushtí-gír.

Athletic, *adj.* بهادر bahádur, زور آور zúr-ávar, دلير dilír, زورگيري zúr-gírí, قوچاق qúcháq, قوي qaví.—(*Athletic exercises*) مشق زور گيري mashq-i-zúr-gírí.

Athwart, *adv. and prep.* عبور 'ubúr, آن سو án-sú, آن طرف án-taraf.

Athyrium filix masculorum (*Fern*), *subs.* كرف karaf, بيخ جماز bíkh-i-jamáz, سرخس مذكر sarakhs-i-mazakkar.

Atilt, *adv.* بلند buland, بلند ساخته buland-sákhtah, يك بر yak-bar.

Atlas, *subs.* (*Collection of maps*) كتاب جهان نما kitáb-i-jahán-nimá.—(*Satin*) اطلس atlas.

Atmosphere, *subs.* هوا havá, كره kurrah, باد و هوا bád-u-havá, باد bád, جو javv.

Atmospheric, *adj.* هواي haváí.

Atom, *subs.* ذره zarrah, ذر zarr, شمه shammah.

Atomical, *adj.* ذره پيوند zarrah-paivand.

Atomism, *subs.* علم ذرات 'ilm-i-zarrát.

Atomist, *subs.* ذراتي zarrátí.

Atone, *verb,* كفاره كردن kaffárah kardan, تكفير كردن takfír kardan.

Atoned, *part.* مكفر mukaffar.

Atonement, *subs.* كفاره kaffárah, تكفير takfír.

Atoner, *subs.* مكفر mukaffir, كننده كفاره kaffárah-kunandah.

Atonic, *adj.* بي قوت bí-qúvat, ضعيف za'íf, كم زور kam-zúr, نا توان ná-taván, نحيف nihíf.

Atop, *adv.* بالا bálá, در بالا dar-bálá, زبر zabar, علي 'alá, فوق fauq, فراز firáz.

Atramental, *adj.* سياه siyáh, سيه siyah, تيره tírah, اسود asvad.

Atrocious, *adj.* (*Bad*) شرير sharír, سخت sakht, ظالم zálim, بد bad, تعديكار ta'addí-kár, متعدي muta'addí, ستم گر sitam-gar.—(*Enormous*) شديد shadíd, مفرط mufrit, زياده رو ziyádah-rau, مسرف musrif, حدت دار hiddat-dár.

Atrociously, *adv.* ظالمانه zálimánah, شريرانه sharír-ánah, از روي تعدي az rúy-i-ta'addí.—(*Exceedingly*) بطرز زياده روي bi-tarz-i-ziyádah-raví, بطور افراط bi-taur-i-ifrát, مسرفانه musrifánah, بشدت تمام bi-shiddat-i-tamám, از روي حدت az rúy-i-hiddat.

Atrocity, *subs.* ظلم zulm, ستم sitam, تعدي ta'addí, تعدي كاري ta'addí-kárí, سختي sakhtí, ضرر zarar, جور jaur.—(*enormity*) شدت shiddat, افراط ifrát, زياده روي ziyádah-raví, حدت hiddat, حدت داري hiddat-dárí.

Atropa mandragora (*Mandrake*), *subs.* بيخ لفاح bíkh-i-lifáh, مهر گياه mahr-giyáh, مردم گياه mardum-giyáh, يبروح الصنم yabrúhu 's-sanam.

Atrophy, *subs.* سل sill, سحاف suháf, دق diqq, درد غور عين dard-i-shush.—(*Atrophy of the eye*) ghaur-i-'ain, كاسه خشك kásah-i-khushk.

Attach, *verb,* چسباندن chasbándan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), پيوند دادن paivand dádan, بستن bastan (*rt.* بند band), در بستن dar-bastan, بند كردن band kardan, تعلق دادن ta'alluq dádan, مرتبط ساختن murtabit sákhtan.—(*Gain over*) دوست كردن dúst kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), بردن burdan, اسير كردن asír kardan, بدام آوردن bi-dám ávardan.

Attachable, *adj.* قابل بستگي qábil-i-bastagí, قابل قبض qábil-i-qabz, گرفتني giriftaní, تعلق پذير ta'alluq-pazír.

Attaché, *subs.* كاتب سفارت kátib-i-sifárat, محرر سفارت muharrir-i-sifárat, بسته bastah (*pl.* بستگان bastagán), وا بسته vá-bastah (*pl.* وا بستگان vá-bastagán), متعلق muta'alliq.

Attached, *adj.* (*Joined*), متعلق muta'alliq, ملصق mulsaq, ملتصق multasiq, متصل muttasil, قرين qarín, منعقد mun'aqid, بسته bastah, چسبيده chasbídah.—(*Loving*) دلبسته dil-bastah, مضبوط mazbút, عاشق 'áshiq.—(*He is closely attached to this*) و دلي داده

قلبه گرفته است dilí dádah va qulbah giriftah ast (*lit.* He has given a heart and taken a kidney).

Attachment, *subs.* تعلق ta'alluq, چسبيدگي chasbídagí, چسبندگي chasbandagí, گرفتاري giriftárí, پيوستگي paivastagí, پيوست paivast, پيوند paivand, لصوق lusúq, التصاق iltisáq.—(*Affection*) محبت mahabbat, مهر mihr, دوستي dústí, وداد vidád, عشق 'ishq, حب hubb, الفت ulfat, صادقي sádiqí, صداقت sadáqat, مودت mavaddat, ياري yárí, اتحاد ittihád, هوا هوا havá, هوا داري havá-dárí, دلداري dil-dárí, دلبستگي dil-bastagí, علاقه 'aláqah, عطوفت 'atúfat, تعليق ta'líq, تودد tavaddud, آشنائي áshná,í, صباب sabáb, خلت khullat (*pl.* خلال khilál), ولا vilá, موالات muválát, ائتلاف ïtiláf, خلاص khilás, مسالمت musálamat, محابات muhábát.—(*Seizure*) گرفت girift, قبض qabz, ضبط zabt, اسيري asírí, تسخير taskhír.

Attack, *subs.* هجوم hujúm, يورش yúrish, حمله hamlah, تاخت tákht, دست برد dast-burd, هنگامه hangámah, صولت saulat.—(*Night attack*) شبخون shab-khún, شبگير shab-gír, بوق bauq.—(*Medical term*) نزول nuzúl.

Attack, *verb,* تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), تازيدن tázídan, حمله آوردن hamlah ávardan, تاخت آوردن tákht ávardan, هجوم آوردن hujúm ávardan, حمله ور شدن hamlah-var shudan, هجوم آور شدن hujúm-ávar shudan, يورش بردن yúrish burdan, بر سر ريختن bar sar ríkhtan, تعرض نمودن ta'arruz nimúdan, دستبرد زدن dast-burd zadan.—(*On highway*) راهزني كردن ráh-zaní kardan.—(*At night*) شبگير كردن shab-gír kardan, بوق نمودن bauq nimúdan.

Attacked, *part.* هجوم ديده hujúm-dídah.

Attain, *verb,* (*Acquire*) حاصل كردن hásil kardan, تحصيل كردن tahsíl kardan, بهم رسانيدن bi-ham rasánídan, اقتنا نمودن iqtiná nimúdan, يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), در يافتن dar-yáftan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), كسب نمودن kasb nimúdan, اكتساب نمودن iktisáb nimúdan, رسيدن rasídan, بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan.—(*Reach*) رسيدن rasídan, پيوسته شدن paivastah shudan, وصل كردن vasl kardan, واصل شدن vásil shudan, ملحق شدن mulhiq shudan.

Attainable, *adj.* يافتني yáftaní, اكتسابي iktisábí, كسب پذير kasb-pazír, كسبي kasbí, ممكن الحصول mumkinu 'l-husúl.

Attainableness, *subs.* رسيدگي rasídagí, حصول husúl, وصول vusúl, كسب پذيري kasb-pazíri.

Attainder, *subs.* عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), بد نامي bad-námí, داغ dágh, مذمت mazammat.

Attained, *part.* محصل muhassal, محصول mahsúl.

Attainment, *subs.* (*Acquisition*) تحصيل tahsíl, حاصل hásil, حصول husúl, اقتنا iqtiná, كسب kasb, اكتساب iktisáb.—(*Attainment of an object*) حصول مطلب husúl-i-matlab, بلوغ bulúgh.—(*Learning*) در يافت dar-yáft, ادراك idrák, زرنگي zaringí, هنر hunar, قابليت qábilíyat, عقل 'aql, فراست firásat, ذهن zihn, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, فضل fazl, زكاوت zakávat, اهليت ahlíyat.

Attaint, *subs.* عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), بد نامي bad-námí, داغ dágh, مذمت mazammat.

Attaint, *verb,* بد نام كردن bad-nám kardan, عيب نهادن 'aib nihádan, تفسيق كردن tafsíq kardan, مذمت كردن mazammat kardan.

Attainted, *part.* معيوب ma'yúb, داغ دار dágh-dár.

Attaintment, *subs.* عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), بد نامي bad-námí, داغ dágh, مذمت mazammat.

Attemper, *verb,* موافق كردن muváfiq kardan, معتدل كردن mu'tadil kardan, نرم كردن narm kardan, ممزوج كردن mamzúj kardan, آميختن ámíkhtan (*rt.* اميز ámíz).

Attempt, *subs.* كوشش kúshish, سعي sa'í, جهد jahd, اجتهاد ijtihád, قصد qasd, عزم 'azm, سر sar, اراده irádah.—(*To make an attempt on a man's life, honour, &c.*) قصد كردن qasd kardan.

Attempt, *verb,* كوشيدن kúshídan, كوشش كردن kúshish kardan, جهد كردن jahd kardan, قصد كردن qasd kardan, سعي نمودن sa'í nimúdan, اجتهاد نمودن ijtihád nimúdan, قصد نمودن qasd nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), اقدام كردن iqdám kardan.

Attempted, *part.* مقصود maqsúd, اراده نموده irádah-nimúdah.

Attend, *interj.* گوش gúsh, ده dih, خاموش khámúsh.

Attend, *verb,* (*Pay attention*) گوش دادن gúsh dádan *or* كردن kardan, مواظب بودن muvázib búdan, استماع كردن istimá' kardan, متوجه شدن mutavajjih shudan. ملتفت شدن multafit shudan, التفات كردن iltifát kardan, احتياط كردن ihtiyát kardan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan, محل گذاشتن mahall guzáshtan, اعتنا نمودن i'tiná nimúdan.—(*Be present*) حاضر بودن házir búdan, حضور داشتن huzúr dáshtan.—(*Take care of*) رسيدگي نمودن rasídagí nimúdan.—(*Wait upon*) خدمت كردن khidmat kardan, نوكري كردن naukarí kardan. (*Be busied about*) مشغول شدن mashghúl shudan, دست بكار شدن dast bi-kár shudan.—(*To attend to a matter*) كار ساختن kár sákhtan (*rt.* ساز sáz), ملازم بودن mulázim búdan, تلاش كردن talásh kardan, بكار خوردن bi-kár khurdan.

Attendance, *subs.* حضور huzúr.—(*Medical attendance*) پرستاري parastárí.—(*Service*) خدمت khidmat, نوكري naukarí, چاكري chákarí, پرستاري parastárí, تيمار tímár, ملازمت mulázamat.—(*Attention*) انتباه intibáh, احتياط ihtiyát, ملاحظه muláhazah, بصيرت basírat,

تبصر tabassur, مبالات mubálát, تقيد taqayyud, التفات iltifát, خبرداري khabar-dárí, آگاهي ágáhí, اشتغال ishtighál, دلبستگي dil-bastagí, رو بكاري rú-bi-kárí, بيداري bídárí, اعتنا i'tiná, دل dil, توجه tavajjuh, مواظبت muvázabat.—(*To be in attendance*) در ركاب بودن dar rikáb búdan, ملتزم ركاب بودن multazim-i-rikáb búdan.

Attendant, *subs.* پيشخدمت písh-khidmat, نوكر naukar, صاحب sáhib, چاكر chákar, خادم khádim (*pl.* خدام khuddám), تابع tábi', خدمتگار khidmat-gár.—(*Attendants, retinue*) خدم و حشم khadam va hasham, لواحق laváhiq, اتباع atbá', توابع tavábi', نوكر باب naukar-báb, متعلقين muta'alliqín.—(*Private attendants*) عمله خلوت 'amalah-i-khalvat.—*adj.* منوط manút, منسوب mansúb, قرين qarín, متعلق muta'alliq.

Attention, *subs.* انتباه intibáh, احتياط ihtiyát, ملاحظه muláhazah, بصيرت basírat, تبصر tabassur, مبالات mubálát, تقيد taqayyud, التفات iltifát, خبر داري khabar-dárí, آگاهي ágáhí, اشتغال ishtighál, دلبستگي dil-bastagí, رو بكاري rú-bi-kárí, بيداري bídárí, اعتنا i'tiná, دل dil, توجه tavajjuh, مواظبت muvázabat.—(*To pay attention to*) گوش دادن gúsh dádan *or* كردن kardan, مواظب بودن muvázib búdan, استماع كردن istimá' kardan, متوجه شدن mutavajjih shudan, ملتفت شدن multafit shudan, التفات كردن iltifát kardan, احتياط كردن ihtiyát kardan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan, محل گذاشتن mahall guzáshtan, اعتنا نمودن i'tiná nimúdan.

Attentive, *adj.* ملتفت multafit, متقيد mutaqayyid, آگاه chálák, بيدار bídár, متوجه mutavajjih, چالاك ágáh, مشغول mashghúl, رو بكار rú-bi-kár.

Attentively, *adv.* بدقت bi-diqqat, بطور رو بكاري bi-taur-i-rú-bi-kárí, از روي توجه az rúy-i-tavajjuh.

Attentiveness, *subs.* انتباه intibáh, احتياط ihtiyát, ملاحظه muláhazah, بصيرت basírat, تبصر tabassur, مبالات mubálát, تقيد taqayyud, التفات iltifát, خبر داري khabar-dárí, آگاهي ágáhí, اشتغال ishtighál, دلبستگي dil-bastagí, رو بكاري rú-bi-kárí, بيداري bídárí, اعتنا i'tiná, دل dil, توجه tavajjuh, مواظبت muvázabat.

Attenuant, *subs.* مرقق muraqqiq, نازك كننده názuk-kunandah.—*adj.* مرقق muraqqaq, نازك ساز názuk-sáz.

Attenuate, *adj.* رقيق raqíq, نازك názuk, لاغر lághir, نزار nizár.

Attenuate, *verb,* رقيق كردن raqíq kardan, نازك نمودن názuk nimúdan, لاغر ساختن lághir sákhtan, نزار نمودن nizár nimúdan.

Attenuated, *part. and adj.* رقيق raqíq, نازك názuk, لاغر lághir, نزار nizár.

Attenuation, *subs.* ترقيق tarqíq.

Attest, *verb,* شهادت دادن shahádat dádan, تقرير نمودن taqrír nimúdan, تصديق نمودن tasdíq nimúdan, اقرار نمودن iqrár nimúdan, گواهي دادن guváhí dádan.

Attestation, *subs.* شهادت shahádat, شاهدي shá-hidí, تقرير taqrír, تصديق tasdíq, اقرار iqrár, گواهي guváhí.

Attested, *part.* مشهود mashhúd, داده گواهي guváhi-dádah.

Attestor, *subs.* شاهد sháhid, گواه guváh.

Attic, *subs.* اوطاق útáq, اتاق utáq.—*adj.* شيرين shírín, پهلوي pahlúí, فصيح fasíh, بليغ balígh.

Attire, *subs.* پوشاك púshák, پوشن púshan, پوشش púshish, لباس libás, ملبوس malbús, جامه jámah, رخت rakht, زي zí (*pl.* ازيا azyá).

Attire, *verb,* پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan, ملبس ساختن mulabbas sákhtan, رخت پوشيدن rakht púshídan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), آراستن (*rt.* آراي áráy), آرايش كردن áráyish kardan.

Attired, *part.* ملبوس malbús.

Attitude, *subs.* وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), طرح tarah, حالت hálat, نهاد nahád, صورت súrat, كيفيت kaifíyat, موقع mauqi', مقام maqám, هئيت häyat. — (*He assumed an attitude of hostility*) بوضع عداوت پيش آمد bi-vaz'-i-'adávat písh-ámad.

Attorney, *subs.* وكيل vakíl, مختار mukhtár.—(*Power of attorney*) وكالت نامه vikálat-námah, مختار نامه mukhtár-námah, خط توكيل khat-i-taukíl.

Attorneyship, *subs.* وكالت vikálat, مختاري mukh-tárí.

Attract, *verb,* جذب نمودن jazb nimúdan, انجذاب كردن injizáb kardan, جلب نمودن jalb nimúdan, استجلاب كردن istijláb kardan, كشيدن kashídan.—(*Allure*) اغوا كردن ighvá kardan, ترغيب دادن targhíb dádan, فريفتن fíríftan (*rt.* فريب fíríb), فريب دادن fíríb dádan, جذب نمودن jazb nimúdan, ريختن ríkhtan.

Attractability, *subs.* جذب jazb, انجذاب injizáb, مجذوبيت majzúbíyat, جاذبيت jázibíyat, جذابت jazá-bat, استجرار istijrár, جلب jalb, استجلاب istijláb, كشش kashish, كشيدگي kashídagí, كشندگي kashan-dagí.—(*Charm—persons*) دلفريبي dil-fríbí, دلبري dil-barí, دلربائي dil-rubá,í, دلبندي dil-bandí, دلاويزي dil-ávízí, دلكشي dil-kashí, ملايمت muláyamat, عاطفت 'átifat, طلاقت taláqat, لطيفت latífat, لطف lutf, شيريني shíríní, معقوليت ma'qúlíyat. — (*Things*) قشنگي qashangí, لطافت latáfat, نيكي níkí, نيكوئي níkú,í, ظرافت zaráfat, لذت lazzat, مقبوليت maqbú-líyat, شيريني shíríní.

Attractable, *adj.* جاذب jázib, منجذب munjazib,

جذب شدني jazb-shudaní, جالب jálib, کشیده شدني kashídah-shudaní, جرار jarrár.

Attracted, *part.* منجذب munjazib, منجر munjarr, مجذوب majzúb, مستجر mustajarr.

Attractile, *adj.* جاذب jázib, منجذب munjazib, جذب شدني jazb-shudaní, جالب jálib, کشیده شدني kashídah-shudaní, جرار jarrár.

Attracting, *adj.* جاذب jázib, منجذب munjazib, جذاب jazzáb, جالب jálib, کشنده kashandah, جرار jarrár.—(*Charming—persons*) دلفریب dil-firíb, دلبر dil-bar, دلربا dil-rubá, دلبند dil-band, دلاویز dil-ávíz, دلکش dil-kash, با روح bá-rauh, ملائم muláïm, لطیف latíf, شیرین shírín, معقول ma'qúl, سلیم salím, خوش طبع khush-tab'.—(*Things*) خوش khush, لذیذ lazíz, با صفا bá-safá, لطیف latíf, ملتذ multazz, مفرح mufarrih, نعیم na'ím, مقبول maqbúl, مطبوع matbú', شیرین shírín, قشنگ qashang, نیك ník, نیکو nikú.

Attractingly, *adv.* جاذباً jáziban, جاذبانه jázibánah, جالباً jáliban, جالبانه jálibánah.—(*Charmingly*) لطیفانه latífánah, مطبوعاً matbú'an, نعیمانه na'ímánah, از روي az rúy-i-dil-barí, دلربایانه dil-rubáyánah.

Attraction, *subs.* جذب jazb, انجذاب injizáb, مجذوبیت majzúbíyat, جاذبیت jazibíyat, جذابت jazábat, استجرار istijrár, جلب jalb, استجلاب istijláb, کشش kashish, کشیدگي kashídagí, کشندگي kashandagí.—(*Charm—persons*) دلفریبي dil-firíbí, دلبري dil-barí, دلربائي dil-rubá'í, دلبندي dil-bandí, دلاویزي dil-ávízí, دلکشي dil-kashí, ملایمت muláyamat, عاطفت 'átifat, طلاقت taláqat, لطیفت latífat, لطف lutf, شیریني shíríní, معقولیت ma'qúlíyat. — (*Things*) قشنگي qashangí, لطافت latáfat, نیکي níkí, نیکوئي níkú'í, ظرافت zaráfat, لذت lazzat, مقبولیت maqbúlíyat, شیریني shíríní.

Attractive, *adj.* جاذب jázib, منجذب munjazib, جذاب jazzáb, جالب jálib, کشنده kashandah, جرار jarrár.—(*Charming—persons*) دلفریب dil-firíb, دلبر dil-bar, دلربا dil-rubá, دلبند dil-band, دلاویز dil-ávíz, دلکش dil-kash, با روح bá-rauh, ملائم muláïm, لطیف latíf, شیرین shírín, معقول ma'qúl, سلیم salím, خوش طبع khush-tab'.—(*Things*) خوش khush, لذیذ lazíz, با صفا bá-safá, لطیف latíf, ملتذ multazz, مفرح mufarrih, نعیم na'ím, مقبول maqbúl, مطبوع matbú', شیرین shírín, قشنگ qashang, نیك ník, نیکو nikú.—(*Attractive power*) قوت جاذبه qúvat-i-jázibah.

Attractively, *adv.* جاذباً jáziban, جاذبانه jázibánah, جالباً jáliban, جالبانه jálibánah.—(*Charmingly*) لطیفانه latífánah, مطبوعاً matbú'an, نعیمانه na'ímánah, از روي az rúy-i-dil-barí, دلربایانه dil-rubáyánah.

Attractiveness, *subs.* جذب jazb, انجذاب injizáb, مجذوبیت majzúbíyat, جاذبیت jázibíyat, جذابت jazá-bat, استجرار istijrár, جلب jalb, استجلاب istijláb, کشش kashish, کشیدگي kashídagí, کشندگي kashandagí.—(*Charm—persons*) دلفریبي dil-firíbí, دلبري dil-barí, دلربائي dil-rubá'í, دلبندي dil-bandí, دلاویزي dil-ávízí, دلکشي dil-kashí, ملایمت muláyamat, عاطفت 'átifat, طلاقت taláqat, لطیفت latífat, لطف lutf, شیریني shíríní, معقولیت ma'qúlíyat. — (*Things*) قشنگي qashangí, لطافت latáfat, نیکي níkí, نیکوئي níkú'í, ظرافت zaráfat, لذت lazzat, مقبولیت maqbúlíyat, شیریني shíríní.

Attractor, *subs.* جذاب jazzáb, کشنده kashandah.

Attrahent, *adj.* جاذب jázib, منجذب munjazib, جذاب jazzáb, کشنده kashandah, جرار jarrár.

Attributable, *adj.* نسبت یاب nisbat-yáb, منسوب mansúb, منتسب muntasib, اسناد پذیر isnád-pazír, اسنادي isnádí, گفتني guftaní.

Attribute, *subs.* صفت sifat (*pl.* صفات sifát), کیفیت kaifíyat, وصف vasf (*pl.* اوصاف ausáf), نسبت nisbat, اسناد isnád, اسم ism.

Attribute, *verb,* منسوب داشتن mansúb dáshtan, نسبت nisbat dádan, اسناد دادن isnád dádan, توصیف کردن tausíf kardan, حمل کردن haml kardan.

Attributed, *part.* منسوب mansúb, محمول mahmúl, ملحق mulhaq, مسند musnad.

Attribution, *subs.* نسبت nisbat, اسناد isnád.—(*Commendation*) مدح madh, ثنا saná, ستایش sitáyish, وصف vasf, توصیف tausíf, حمد hamd, تحسین tahsín, آفرین áfirín, محمدت mahmadat (*pl.* محامد mahámid).

Attributive, *adj.* منسوب mansúb, نسبت پذیر nisbat-pazír.

Attrite, *adj.* سائیده sá'ídah, مالیده málídah, مفروك mafrúk, فرسوده farsúdah.—(*Penitent*) نادم nádim, ندمان nadmán, افسوس خور afsús-khur, دلشکسته dil-shikastah, توبه گذار taubah-guzár, پشیمان pashímán, تواب taváb, منیب muníb, اواب avváb.

Attrition, *subs.* سودگي súdagí, فرسودگي farsúdagí, مالش málish, سائش sá'ish, حك hakk, احتکاك ihtikák.—(*Abrasion*) خراش khirásh, خارش khárish.—(*Penitence*) ندامت nadámat, ندم nadam, انابت inábat, توبه taubah, پشیماني pashímání, توبه گذاري taubah-guzárí.

Attune, *verb,* هم آهنگ کردن ham-áhang kardan, هم ساز کردن ham-sáz kardan, کوك کردن kúk kardan, نغمه سنجیدن naghmah sanjídan.

Attuned, *part.* نغمه سنجیده naghmah-sanjídah, کوك کرده kúk-kardah.

Auberge, *adj.* منزل manzil, خانه khánah.

Auburn, *adj.* اشقر ashqarr.

Auction, *subs.* مزاد mazád, هراج harráj, لیلام lailám, بیع بات bai'-i-bát.

Auctionary, *adj.* دلالي dallálí, هراجي harrájí.

Auctioneer, *subs.* دلال dallál, هراجي harrájí.
Auctioneer, *verb*, مزاد كردن mazád kardan, هراجي كردن harrájí kardan, فروختن furúkhtan (*rt.* فروش furúsh).
Audacious, *adj.* (*Bold*) دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí, بسال basál.—(*Impudent*) گستاخ gustákh, شوخ shúkh, بي شرم bí-sharm, بي حيا bí-hayá, بي ادب bí-adab, لا ابالي lá-ubálí, فضول fuzúl, وقيح vaqíh.
Audaciously, *adv.* دليرانه dilíránah, مردانه mardánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه baháduránah.—(*Impudently*) گستاخانه gustákhánah, شوخانه shúkhánah, بطور بي شرمانه bi-taur-i-bí-sharmánah, بطور بي حيائي taur-i-bí-hayá'í, وقيحانه vaqíhánah, از چشم دريدگي az-chasm-darídagí, از چشم سفيدگي az-chashm-safídagí.
Audaciousness, *subs.* (*Boldness*) دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباكي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شير مردي shír-mardí, شراعت sharáat, بسالت basálat.—(*Impudence*) گستاخي gustákhí, شوخي shúkhí, بي شرمي bí-sharmí, بي ادبي bí-adabí, وقاحت vaqáhat, بي ساختگي bí-sákhtagí, فضولي fuzúlí, بي حيائي bí-hayá'í.
Audacity, *subs.* (*Boldness*) دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباكي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شير مردي shír-mardí, شراعت sharáat, بسالت basálat.—(*Impudence*) گستاخي gustákhí, شوخي shúkhí, بي شرمي bí-sharmí, بي ادبي bí-adabí, وقاحت vaqáhat, بي ساختگي bí-sákhtagí, فضولي fuzúlí, بي حيائي bí-hayá'í.
Audible, *adj.* مسموع masmú', سنيدني shunídaní, سمعي sam'í.
Audibleness, *subs.* مسموعيت masmú'íyat.
Audibly, *adv.* مسموعاً masmú'an, بطور شنيدني bi-taur-i-shunídaní.
Audience, *subs.* (*Hearers*) سامعين sámi'ín, حاضرين házirín.—(*Interview*) حضور huzúr, ملاقات muláqát, مواصلت muvásalat, بار bár, ديدار dídár, خدمت رسي khidmat-rasí, باز ديد báz-díd, تشريف يابي tashríf-yábí, تشريف آوري tashríf-ávarí.—(*A lengthened audience*) ملاقات طولاني muláqát-i-túlání.—(*To giv an audience*) اذن حضور دادن izn-i-huzúr dádan.—(*Audience-hall*) ديوان عام díván-i-'ámm, بارگاه bár-gáh.
Audit, *subs.* محاسبه muhásabah.
Audit, *verb*, محاسبه كردن muhásabah kardan.
Audited, *part.* محسوب mahsúb.
Auditor, *subs.* مستمع mustami', سميع samí', سامع sámi', شنونده shinavandah, گوش كننده gúsh-kunandah.—(*Accountant*) مستوفي mustaufí, محرر muharrir, محاسب muhásib, شمار گير shimár-gír, حساب گر hisáb-gar, محاسبه چي muhásabah-chí, شمارنده shimárandah.
Auditorship, *subs.* حساب گري hisáb-garí, شمار گيري shimár-gírí.
Auditory, *subs.* سامعين sámi'ín, حاضرين házirín.—*adj.* قابل سمع qábil-i-sam', شنوا shinavá.
Augean, *adj.* نا پاك ná-pák, چركين chirkín, ملوس mulavvas.
Auger, *subs.* برمه barmah, مته matah, گرد بر gird-bar, مثقب misqab (*pl.* مثاقب masáqib), پيچه píchah, درفش dirafsh, مسرد misrad, مخصف mikhsaf, سوراخ súrákh-kun.
Aught, *subs.* چيزي chízí.
Augment, *subs.* زياد ziyád, زياده ziyádah, ازدياد izdiyád, اضافت izáfat, علاوه 'alávah, زيادتي ziyádatí, افزوني afzúní, فزوني fuzúní, افزايش afzáyish, فزايش fazáyish, مزيد mazíd, بيشي bíshí, تزييد tazyíd, تزايد tazáyud, اكثار iksár, تضعيف taz'íf.
Augment, *verb*, زياد كردن ziyád kardan, زياده كردن ziyádah kardan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), افزائيدن afzá'idan, افزون نمودن afzún nimúdan, ازدياد نمودن izdiyád nimúdan, تزييد كردن tazyíd kardan, علاوه نمودن 'alávah nimúdan, اضافت نمودن izáfat nimúdan, اكثار نمودن iksár nimúdan.
Augmentation, *subs.* زياد ziyád, زياده ziyádah, ازدياد izdiyád, اضافت izáfat, علاوه 'alávah, زيادتي ziyádatí, افزوني afzúní, فزوني fuzúní, افزايش afzáyish, فزايش fazáyish, مزيد mazíd, بيشي bíshí, تزييد tazyíd, تزايد tazáyud, اكثار iksár, تضعيف taz'íf.
Augmentative, *adj.* مضاعف muzá'if, بخش فزوني fuzúní-bakhsh.
Augmented, *part.* مضاعف muzá'af, افزون afzún, فزون fuzún.
Augmenting, *subs.* زياد ziyád, زياده ziyádah, ازدياد izdiyád, اضافت izáfat, علاوه 'alávah, زيادتي ziyádatí, افزوني afzúní, فزوني fuzúní, افزايش afzáyish, فزايش fazáyish, مزيد mazíd, بيشي bíshí, تزييد tazyíd, تزايد tazáyud, اكثار iksár, تضعيف taz'íf.
Augur, *subs.* فأل چي fäl-chí, فأل گير fäl-gír, اختر گو akhtar-gú, كاهن káhin, غيب گو ghaib-gú, عياف 'ayyáf.
Augur, *verb*, فأل گرفتن fäl giriftan, تفأل زدن taffa'ul zadan, از غيب دانستن az ghaib dánistan.—(*It*

augurs well for his success) میمنت نجاح وي بسته بان است maimanat-i-najáh-i-vai bastah bi-án ast.

Augural, *adj.* تفاٴلي tafa„ulí, فاٴلي fálí, تطيري tatayyurí, شگوني shugúní.

Auguration, *subs.* فاٴل fäl (*pl.* افوٴل afül), تفاٴل tafa„ul, تطير tatayyur, شگون shugún, كهانت kihánat, فاٴل شناسي fäl-shinásí, فاٴل اندازي fäl-andází, فاٴل گوئي fäl-gú‚í, استخاره istikhárah.

Augurial, *adj.* تفاٴلي tafa„ulí, فاٴلي fálí, تطيري tatayyurí, شگوني shugúní.

Augury, *subs.* فاٴل fäl (*pl.* افوٴل afül), تفاٴل tafa„ul, تطير tatayyur, شگون shugún, كهانت kihánat, فاٴل شناسي fäl-shinásí, فاٴل اندازي fäl-andází, فاٴل گوئي fäl-gú‚í, استخاره istikhárah.

August, *subs.* اغست ághast (European), آگست ágast (European), آغوسطون ághústún (European), اب ab, اپ ap, مرداد murdád.—*adj.* همايون humáyún, مبارك mubárak, مفخر mufakhkhar, مسعود mas'úd, سعيد sa'íd, سعادتمند sa'ádat-mand, بزرگ buzurg, فيروز fírúz, ميمون maimún, اعظم a'zam.

Augustness, *subs.* همايوني humáyúní, بزرگي buzurgí, سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, مباركت mubárakat, تبرك tabarruk, عظمت 'azmat, فيروزي fírúzí, ميمنت maimanat.

Aunt, *subs.* (*Maternal*) خاله khálah, خواهر مادر kháhar-i-mádar.—(*Paternal*) عمه 'ammah, خواهر پدر kháhar-i-pidar.

Aurantii acidi fructus, *subs.* نارنج náranj.

Aurantii flores (*Orange-flowers*), *subs.* بهار نارنج bahár-i-náranj.

Aurated, *adj.* زرين zarín, طلائي tiláí, طلا برنگ bi-rang-i-tilá, مذهب muzahhab.

Aureola, *subs.* هاله نور hálah-i-núr.

Au revoir, *adv.* تا بباز ديد tá-bi-báz-díd.

Auricle, *subs.* گوش gúsh, مسمع misma'.—(*Auricle of the heart*) گوشك دل gúshak-i-dil, دهليز قلب dihlíz-i-qalb.

Auricular, *adj.* سماعي samá'í.—(*Auricular confession*) اقرار مسموع شونده iqrár-i-masmú'-shavandah.

Auriculate, *adj.* گوش وش gúsh-vash.

Auriferous, *adj.* زر خيز zar-khíz.

Auriform, *adj.* گوش شكل gúsh-shakl.

Auri pigmentum (*Orpiment*), *subs.* زرنيخ زرد zarníkh-i-zard.

Aurist, *subs.* طبيب گوش tabíb-i-gúsh.

Aurora, *subs.* صبح دم subh-dam, سپيده دم sapídah-dam, سفيده صبح safídah-i-subh, سحر گاه sahar-gáh, شفق shafaq, بامداد bámdád, فلق falaq (*pl.* افلاق afláq), فجر fajr, طلعت tal'at.

Aurora borealis, *subs.* شفق شمالي shafaq-i-shimálí, نورشمالي núr-i-shimálí, انوار شماليه anvár-i-shimáliyah, حمره شمالي humrah-i-shimálí.

Auroral, *adj.* فجري fajrí, صبحي subhí, بامدادي bámdádí, فلقي falaqí, شفقي shafaqí.

Auscultation, *subs.* گوش نهادن gúsh-nihádan.

Auspicate, *verb,* ميمون ساختن maimún sákhtan, همايون گردانيدن humáyún gardánídan, فيروز نمودن fírúz nimúdan.—(*To foreshow*) پيشين گوئي كردن píshín-gú‚í kardan, پيشين كردن píshín kardan, قبل اطلاع دادن qabl ittilá' dádan, انبا نمودن imbá nimúdan.

Auspices, *subs.* سايه sáyah, حمايت himáyat, فر farr, صاحبي sáhibí, ياري yárí, مدد madad, كمك kumak, عنايت 'ináyat, التفات iltifát.

Auspicious, *adj.* نيك بخت ník-bakht, بختاور bakht-ávar, بختيار bakht-yár, بخت بيدار bakht-bídár, خجسته khujistah, مسعود mas'úd, مبارك mubárak, سعيد sa'íd, فرخنده farkhundah, فرخ farrukh, همايون humáyún, نيك اختر ník-akhtar, ميمون maimún, ميمنت maimanat-angíz, موافق muváfiq, خوب khub, مساعد musá'id, لطيف latíf.

Auspiciously, *adv.* بالخير bi 'l-khair, بطور خجستگي bi-taur-i-khujistagí, موافقانه muváfiqánah, از روي موافقت az rúy-i-muváfaqat, بطور فرخندگي bi-taur-i-farkhundagí, بطور خوبي bi-taur-i-khubí, بمساعدت bi-musá'adat, بطرز التفات bi-tarz-i-iltifát.

Auspiciousness, *subs.* نيك بختي ník-bakhtí, بختاوري bakht-ávarí, بختياري bakht-yárí, بخت بيداري bakht-bídárí, خجستگي khujistagí, مسعودي mas'údí, سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, فرخندگي farkhundagí, ميمنت maimanat, موافقت muváfaqat, خوبي khubí, لطف lutf, تلطف talattuf.

Austere, *adj.* تلخرو talkh-rú, تلخ خو talkh-khú, ترش رو turush-rú, ترش خو turush-khú, تند tund, سخت sakht, درشت durusht, زشت zisht, عبوس 'abús, متعبس muta'abbis.—(*Ascetic*) رياضتي riyázatí, زهدي zuhdí, تزهدي tazahhudí.

Austerely, *adv.* با درشتي bá-durushtí, بطور سختي bi-taur-i-sakhtí, عبوسانه 'abusánah.—(*Like an ascetic*) مرتاضانه murtázánah, بطور رياضت bi-taur-i-riyázat.

Austerity, *subs.* تندي tundí, سختي sakhtí, درشتي durushtí, خشونت khushúnat, تخشن takhashshun.—(*Asceticism*) رياضت riyázat, زاهدي záhidí, زهادت zahádat, زهد zuhd, تزهد tazahhud, تجريد tajríd, آزادي ázádí, پرهيز گاري parhíz-gárí.

Austral, *subs.* جنوبي janúbí.

Authentic, *adj.* صحيح sahíh, كامل kámil, درست durust, مسجل musajjal, راست rást, يقين yaqín, محقق muhaqqaq, حقيقي haqíqí, صدق sidq, صادق sádiq, مسلم musallam, صح sahh, واقعي váq'í.

Authentically, *adv.* صدقانه sidqánah, كاملانه kámilá-

nah, بطور درستي bi-taur-i-durustí, صحيحانه sahíh-ánah.

Authenticate, *verb*, تصحيح كردن tas-híh kardan, ثابت كردن sábit kardan, اثبات كردن isbát kardan, اثبات صحت نمودن isbát-i-sihhat nimúdan, تصديق كردن tasdíq kardan.

Authenticated, *part.* تصحيح شده tas-híh-shudah, مصحح musahhah.

Authentication, *subs.* تصحيح tas-híh, اثبات صحت isbát-i-sihhat, تصديق tasdíq.

Authenticity, *subs.* صحت sihhat, صدق sidq, راستي rástí, درستي durustí, حقيقت haqíqat, واقعيت váq'íyat.

Author, *subs.* (*Literary term*) مصنف musannif (*pl.* مصنفين musannifín), مؤلف müallif, محرر muharrir, كاتب kátib, صاحب sáhib.—(*Inventor, originator, &c.*) مبدع mubdi', مخترع muhtari', باني báni.—(*He is the author of this*) صاحب اين است sáhib-i-ín ast.

Authoress, *subs.* مصنفه musannifah, مؤلفه müallifah, محرره muharrirah.

Authoritative, *adj.* قادر qádir, ذو اقتدار zú-iqtidár.

Authoritatively, *adv.* قادرانه qádiránah, مقتدرانه muqtadiránah, آميرانه ámiránah, از روي تسلط az-rúy-i-tasallut, حاكمانه hákimánah.

Authority, *subs.* تسلط tasallut, اقتدار iqtidár, قدرت qudrat, اختيار ikhtiyár, تمكين tamkín, تمكن tamak-kun, توان taván, توانائي taváná'í, ضبط zabt, رئاست riásat, مهابت mahábat, ايالت ayálat, مختاري mukhtárí, حكمراني hukm-ráni, استقلال istiqlál, حكومت hukúmat, داوري dávarí, خداوندي khudávandí, حكم hukm, دست dast, تصرف tasarruf, امر و نهي amr-u-nahí.—(*Man of authority*) صاحب نفوذ sáhib-nufúz.—(*Permission*) اجازه ijázah, اذن izn, مأذوني mázúní, رخصت rukhsat, وكالت vikálat, رضا rizá, اباحت ibáhat, دستور dastúr, دستوري dastúrí, جواز javáz, تجويز tajvíz, روائي ravá'í, حليت hillíyat.

Authorization, *subs.* اجازه ijázah, اذن izn, مأذوني mázúní, رخصت rukhsat, وكالت vikálat, رضا rizá, اباحت ibáhat, دستور dastúr, دستوري dastúrí, جواز javáz, تجويز tajvíz, روائي ravá'í, حليت hillíyat.

Authorize, *verb*, رخصت دادن rukhsat dádan, توكيل كردن taukíl kardan, اذن دادن izn dádan, اجازه دادن ijázah dádan, فرمان دادن farmán dádan, تجويز كردن tajvíz kardan, دستوري ارزاني فرمودن dastúrí arzání farmúdan, روا داشتن ravá dáshtan, حلال كردن halál kardan.

Authorized, *part.* مرخص murakhkhas, مأذون mázún. —(*I was authorized*) بمن حكم شد bi-man hukm shud.

Authorship, *subs.* تصنيف tasníf, مصنفيت masnafíyat, تأليف tálíf.

Autobiographer, *subs.* تاريخ خود نويس táríkh-i-khud-nivís, مورخ تاريخ خود muvarrikh-i-táríkh-i-khud.

Autobiographical, *adj.* تاريخ خود نويسي táríkh-i-khud-nivísí.

Autobiography, *subs.* تاريخ خود نويسي táríkh-i-khud-nivísí.

Autocracy, *subs.* سلطنت علي الاستقلال sultanat 'ala 'l-istiqlál, سلطنت مستقله sultanat-i-mustaqillah.

Autocrat, *subs.* سلطان مستقل sultán-i-mustaqill.

Autocratic, *adj.* مستغني mustaghaní, استقلالي istiqlálí, مستقل mustaqill, مطلق mutlaq, مختار mukhtár, متسلط mutasallit, راي خود khud-rä'í, خيال خود khud-khiyál, سر خود khud-sar.

Auto da fe, *subs.* تحريق tahríq.

Autograph, *subs.* دستخط dast-khat.

Autographic, *adj.* دستخطي dast-khatí.

Autography, *subs.* دستخط dast-khat.

Automatic, *adj.* خود روان khud-raván, خود متحرك khud-mutaharrik, خود جنب khud-jumb, خود رو khud-rau, خود حركت khud-harakat.

Automaton, *subs.* خود روان khud-raván, خود متحرك khud-mutaharrik, خود جنب khud-jumb, خود رو khud-rau, خود حركت khud-harakat.

Autonomous, *adj.* استقلالي istiqlálí, مستقل mustaqill, مختاره مانند mukhtárah-mánand.

Autonomy, *subs.* خود آييني khud-áyíní.

Autopsy, *subs.* معاينه mu'áyanah, عيان 'aiyán.

Autumn, *subs.* پاييز páyiz, پاييز páyíz, برگريزان barg-rízán, خزان khazán, خريف kharíf, مهرجان mihrján.

Autumnal, *adj.* خزاني khazání, خريفي kharífí, مهرجاني mihrjání.

Auxiliary, *adj.* ممد mumidd, كار آمد kár-ámad, كمك kumak-i-hál, نصرت بخش nusrat-bakhsh, مدد رسان madad-rasán, معين mu'ín, معاون mu'ávin, مساعد musá'id, مظاهر muzáhir.—(*Auxiliary verb*) فعل تركيبي fi'l-i-tarkíbí, فعل معاون fi'l-i-mu'ávin, فعل رابطه fi'l-i-rábitah.—(*Auxiliaries*) انصار ansár, اعوان i'ván.

Avail, *subs.* فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), نفع naf', منفعت manfa'at (*pl.* منافع manáfi'), سود súd, صرفه sarfah, افاده ifádah, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), تحصيل tah-síl, ثمر samr (*pl.* اثمار asmár *and* ثمار simár), حاصل hásil, نوا navá, منظور manzúr.

Avail, *verb trans.* فائده دادن fáïdah dádan, نوا دادن navá dádan, نفع دادن naf' dádan, افاده نمودن ifádah nimúdan, استفاده كردن istifádah kardan, ترقي بستن taraqqí bastan.—*intrans.* با منفعت بودن bá-manfa'at búdan, نافع بودن náfi' búdan, فائده داشتن fáïdah dáshtan.—(*To avail oneself of*) بهره گرفتن bahrah

giriftan, انتفاع بردن intifá‘ burdan, مستفيض شدن mustafíz shudan.

Available, *adj.* مفيد mufíd, نافع náfi‘, نفع رسان naf‘-rasán, فائده fáïdah, فائده مند fáïdah-mand, سود مند súd-mand, قوي qavví.—(*Valid*) كامل kámil, درست durust, مقرون بصواب maqrún bi-saváb.—(*To render available*) باثر گردانيدن bi-asar gardánídan, مفيد ساختن mufíd sákhtan.

Availableness, *subs.* فائده مندي fáïdah-mandí, نافعيت náfi‘íyat, سود مندي súd-mandí.—(*Validity*) كمال kamál, درستي durustí.

Availably, *adv.* مفيدانه mufídánah, با فائده bá-fáïdah, از روي منفعت az rúy-i-manfa‘at, نافعانه náfi‘ánah.—(*Validly*) از روي كمال az rúy-i-kamál, از روي درستي az rúy-i-durustí.

Avails, *subs.* حاصله معامله hásilah-i-mu‘ámalah.

Avalanche, *subs.* تپه برف tappah-i-barf.

Avant-guard, *subs.* مقدمت الجيش muqaddamatu ’l-jaish.

Avarice, *subs.* بخيلي bakhílí, بخل bukhl, طمع tama‘, طمعكاري tama‘-kárí, آز áz, تنگچشمي tang-chashmí, امساك imsák, حرص hirs, خست khissat, لئامت lïámat, قتور qutúr, شح shahh, نا كسي ná-kasí, آرزو árzú, آرزو مندي árzú-mandí, اخذ مال akhz-i-mál.

Avaricious, *adj.* بخيل bakhíl, طمعكار tama‘-kár, طامع támi‘, طماع tammá‘, آز مند áz-mand, تنگچشم tang-chashm, تنگدست tang-dast, حريص harís, خسيس khasís, ممسك mumsik, نا كس ná-kas, لئم lïm, دانع dáni‘, شحيح shahíh, آرزو مند árzú-mand, كنس kinis, تهي چشم tuhí-chashm.

Avariciously, *adv.* بخيلانه bakhílánah, ممسكانه mumsikánah, شحيحانه shahíhánah, حريصانه harísánah, طامعانه támi‘ánah.

Avariciousness, *subs.* بخيلي bakhílí, بخل bukhl, طمع tama‘, طمعكاري tama‘-kárí, آز áz, تنگچشمي tang-chashmí, امساك imsák, حرص hirs, خست khissat, لئامت lïámat, قتور qutúr, شح shahh, نا كسي ná-kasí, آرزو árzú, آرزو مندي árzú-mandí, اخذ مال akhz-i-mál.

Avast, *interj.* باش básh, بس bas.

Avatar, *subs.* اوتار autár (European).

Avaunt, *interj.* دور باش dúr básh, كنار kinár, گم بشو gum bi-shav, برو bí-rau.

Avena sativa (*Oats*), *subs.* زن zinn, زان zánn, نمام namám, سلت sult, جو برهنه jau-i-barahnah.

Avenge, *verb,* انتقام كشيدن intiqám kashídan *or* گرفتن giriftan, كينه كشيدن kínah kashídan, قصاص كردن qisás kardan.

Avenged, *part.* انتقام كشيده intiqám-kashídah.

Avenger, *subs.* منتقم muntaqim, ذو انتقام zú-intiqám.—(*Avenger of blood*) ولي الدم valíu ’d-dam, كينه خواه kínah-kháh.

Avenging, *subs.* انتقام intiqám, منتقم muntaqim.—*adj.* پر انتقام pur-intiqám.

Avens (*Geum herbanum*), *subs.* بيخ شب بو bíkh-i-shab-bú.

Aventurine (*Quartz*), *subs.* حجر البرق hajaru ’l-barq.

Avenue, *subs.* خيابان khiyábán, ممر mamarr, معبر ma‘bar, كوچه باغ kúchah-bágh.

Aver, *verb,* گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تعريف نمودن ta‘ríf nimúdan, اقرار كردن iqrár kardan, تقرير نمودن taqrír nimúdan, يقين گفتن yaqín guftan, معلوم نمودن ma‘lúm nimúdan, وا نمود كردن vá-nimúd kardan, ادعا كردن iddi‘á kardan, اصرار كردن israr kardan.

Average, *subs.* تخمين takhmín, تقريب taqríb.—(*On an average*) تخميناً takhmínan, تقريباً taqríban, روي هم رفته rúy-ham-raftah.—*adj.* متوسط mutavassit, ميانه miyánah, بيني bainúní.

Average, *verb,* موافق ساختن muváfiq sákhtan, مناسب ساختن munásib sákhtan, تسويت نمودن tasviyat nimúdan, اعتدال بخشيدن i‘tidál bakhshídan, متناسب گردانيدن mutanásib gardánídan.—(*It averages three tomans*) تخميناً سه تومان است takhmínan sih túmán ast.

Averment, *subs.* اعتراف i‘tiráf. تعريف ta‘ríf, اصرار israr, اقرار iqrár, قول qaul (*pl.* اقوال aqvál).

Averred, *part.* اصرار كرده israr-kardah, مؤكد müakkad.

Averse, *adj.* كاره kárih, مخالف mukhálif, راغم rághim, ضد zidd, متنفر mutanaffir, منافي munáfí, مباين mubáyan, مغاير mugháyir, با كراهت bá-karáhat.

Aversely, *adv.* مخالفانه mukhálifánah, از روي كراهت az rúy-i-karáhat, متنفرانه mutanaffiránah.

Averseness, *subs.* ابا ibá, اعراض i‘ráz, تعرض ta‘arruz. نفرت nifrat, تنفر tanaffur, كراهت karáhat, كراهيت karáhíyat, كره karh, اكراه ikráh, استكراه istikráh, بغض bughz, مخالفت mukhálafat, رغم raghm, دوري dúrí.

Aversion, *subs.* ابا ibá, اعراض i‘ráz, تعرض ta‘arruz. نفرت nifrat, تنفر tanaffur, كراهت karáhat, كراهيت karáhíyat, كره karh, اكراه ikráh, استكراه istikráh, بغض bughz, مخالفت mukhálafat, رغم raghm, دوري dúrí.—(*To exhibit aversion*) اظهار كراهت كردن izhár-i-karáhat kardan, تنفر داشتن tanaffur dáshtan, دوري نمودن dúrí nimúdan.

Avert, *verb,* دفع كردن dafa‘ kardan, دور كردن dúr kardan, گردانيدن gardánídan, وا داشتن vá-dáshtan, رد كردن radd kardan, صرف كردن sarf kardan, مصروف داشتن masrúf dashtan.—(*To avert the glance*) صرف نظر نمودن sarf-i-nazar nimúdan, چشم بر داشتن chashm bar-dáshtan.

Averted, *part.* مصروف masrúf, مدفوع madfú'.—(*To be averted*) دفع شدن dafa' shudan, بر طرف شدن bar-taraf shudan, مصروف شدن masrúf shudan.

Averter, *subs.* دافع dáfi'.

Aviary, *subs.* پرنده خانه parandah-khánah, قوشخانه qúsh-khánah (the latter is now used only to indicate a place for falcons).

Avidity, *subs.* (*Avarice*) بخيلي bakhílí, بخل bukhl, طمع tama', طمعكاري tama'-kárí, آز áz, تنگچشمي tang-chashmí, امساك imsák, حرص hirs, خست khissat, لئامت lïámat, قتور qutúr, شح shahh, نا كسي ná-kasí, آرزو árzú, آرزو مندي árzú-mandí, اخذ مال akhz-i-mál.—(*Desire*) رغبت raghbat, شوق shauq, آرزو árzú, حرص hirs.

Avocation, *subs.* گرفتاري giriftárí, شغل shughl, پيشه píshah, صناعت saná'at (*pl.* صنايع sanáí'), مشغلت mashghalat, مشغوليت mashghúlíyat, كار kár, عمل 'amal.

Avoid, *verb,* احتراز نمودن ihtiráz nimúdan, اجتناب نمودن ijtináb nimúdan, پرهيز كردن parhíz kardan, حذر كردن hazar kardan, اعراض نمودن i'ráz nimúdan, پهلو تهي كردن pahlú-tuhí kardan, دور كشي نمودن dúr-kashí nimúdan, گرفتن *or* كناره رفتن giriftan, كناره رفتن kinárah raftan *or* دوري كردن dúrí kardan.—(*He avoided by subterfuge*) خودرا بكوچه علي چپ زد khud-rá ba-kúchah-i-'alá chap zad (*lit.* He took himself towards the street on the left).—(*I avoid the society of women*) من از طائفه نسوان متوحشم man az táïfah-i-nisván mutavahhish-am.

Avoidable, *adj.* قابل اجتناب qábil-i-ijtináb, احتراز پذير ihtiráz-pazír.

Avoidance, *subs.* احتذار ihtizár, احتراز ihtiráz, اجتناب ijtináb, پرهيز parhíz, حذر hazar, احتياط ihtiyát.

Avoider, *subs.* محترز muhtariz, مجتنب mujtanib, حذر كن hazar-kun.

Avoidless, *adj.* احتراز نا پذير ihtiráz-ná-pazír.

Avoirdupois, *subs.* وزن vazn, مقال maqál.

Avouch, *verb,* قائل بودن qáïl búdan, گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تعريف نمودن ta'ríf nimúdan, اقرار كردن iqrár kardan, تقرير نمودن taqrír nimúdan, يقين گفتن yaqín guftan, وا نمود كردن vá-nimúd kardan, ادعا نمودن iddi'á nimúdan, مدعي بودن mudd'í búdan.

Avoucher, *subs.* قائل qáïl, مدعي mudd'í.

Avouchment, *subs.* اعتراف i'tiráf, اقرار iqrár, قول qaul (*pl.* اقوال aqvál).

Avow, *verb,* (*Acknowledge*) معترف شدن mu'tarif shudan, اقرار نمودن iqrár nimúdan, اعتراف كردن i'tiráf kardan, (بر) مقر شدن muqirr shudan (bar), پذيرفتن pazíruftan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), مسلم داشتن musallam dáshtan, منظور داشتن manzúr dáshtan, اذعان نمودن iz'án nimúdan, قائل بودن qáïl búdan, تصريح كردن tasríh kardan, اظهار داشتن izhár dáshtan.—(*Assert*) قائل بودن qáïl búdan, گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تعريف نمودن ta'ríf nimúdan, اقرار كردن iqrár kardan, تقرير نمودن taqrír nimúdan, يقين گفتن yaqín guftan, وا نمود كردن vá-nimúd kardan, ادعا نمودن iddi'á nimúdan, مدعي بودن mudd'í búdan.

Avowable, *adj.* قابل اقرار qábil-i-iqrár, اعتراف پذير i'tiráf-pazír.

Avowably, *adv.* بالصراحه bi 's-saráhah, قصداً qasdan, عمداً 'amdan, ظاهراً záhiran, معروفاً ma'rúfan, علانيه 'aláníyah.

Avowal, *subs.* اعتراف i'tiráf, اقرار iqrár, قول qaul (*pl.* اقوال aqvál).

Avowed, *part.* مقرر muqarrar.

Avowedly, *adv.* بالصراحه bi 's-saráhah, قصداً qasdan, عمداً 'amdan, ظاهراً záhiran, معروفاً ma'rúfan, علانيه 'aláníyah.

Avower, *subs.* معترف mu'tarif, مقر muqirr.

Avulsion, *subs.* رباينده rubáyandagí, كشش kashish, خطف khatf, نزع naz'.

Await, *verb,* (*Wait*) صبر كردن sabr kardan, ماندن mándan, پائيدن páídan, معطل بودن mu'attal búdan, توقف داشتن tavaqquf dáshtan.—(*Be on the look out for*) منتظر شدن muntazir shudan, انتظار داشتن intizár dáshtan *or* كشيدن kashídan, مترقب بودن mu'taraqqib búdan, مترصد بودن mutarassid búdan.

Awaited, *part.* منتظر muntazar.

Awake, *adj.* بيدار bídár, متنبه mutanabbih.

Awake, *verb trans.* بيدار كردن bídár kardan, از خواب بيدار كردن az kháb bídár kardan.—(*Bestir*) شتابانيدن shitábánídan, بر انگيختن bar-angíkhtan, تحريك كردن tahrík kardan, منبعث كردن mumba'is kardan.—*intrans.* بيدار شدن bídár shudan, از خواب بر خاستن az kháb bar-khástan (*rt.* بر خيز bar-khíz).—(*Bestir oneself*) شتابيدن shitábídan.

Awakening, *subs.* (*Action*) بيدار سازي bídár-sází.—(*State*) بيداري bídárí.

Award, *subs.* فيصل faisal, حكم hukm, فتوا fatvá (*pl.* فتاوا fatává) امر amr, قضا qazá, قضيه qaziyah, محاكمه muhákamah.

Award, *verb,* (*Assign*) حواله نمودن haválah nimúdan, محول كردن muhavval kardan, تحويل نمودن tahvíl nimúdan, دادن dádan (*rt.* ده dih), عطا كردن 'atá kardan, تعيين نمودن ta'yín nimúdan.—(*Adjudge*) فيصل كردن faisal kardan, انفصال دادن infisál dádan, فتوا دادن fatvá dádan, حكم كردن hukm kardan.

Awarded, *part.* موهوب mauhúb.

Awarder, *subs.* دهنده dihandah, داد گر dád-gar.

Aware, *verb,* واقف váqif, آگاه ágáh, مطلع muttali', مستحضر mustahzir, مخبر mukhbir, منتقل muntaqil, ملتفت multafit, خبير khabír, با خبر bá-khabar, خبردار khabar-dár.—(*To be aware of*) مخبر شدن mukhbir shudan, منتقل شدن muntaqil shudan, آگاه ágáh búdan, آگاهي داشتن ágáhí dáshtan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), دانستن dánistan, واقف شدن váqif shudan, مطلع شدن muttali' shudan.

Away, *adv.* دور dúr, غائب ghá'ib, غيب ghaib, بعيد ba'íd, غير حاضر ghair-i-házir, لا موجود lá-maujúd.—*interj.* دور باش dúr-básh, كنار kinár, گم بشو gum-bi-shav, برو bi-rau.—(*To make away with—persons*) كشتن kushtan, قتل نمودن qatl nimúdan, بقتل رسانيدن bi-qatl rasánídan, هلاك ساختن halák sákhtan, خونريزي khun-rízí kardan, بر انداختن bar-andákhtan.—(*Things*) بردن burdan, غيب كردن ghaib kardan, دزديدن duzdídan, دزدي كردن duzdí kardan.

Awe, *subs.* (*Reverence*) حرمت hurmat, تكريم takrím, رعايت ri'áyat, احترام ihtirám, هيبت haibat.—(*Fear*) ترس tars, دهشت dahshat, نهيب nihíb, خوف khauf, مخافه makháfah, تخوف takhavvuf, باك bák, بيم bím, باس bás, هراس hirás, آشوب áshúb, سهم sahm, خشيت khashyat, شور shúr, آشفتگي áshuftagí, تحير tahayyur, تشويش tashvísh, هول haul, وحشت vahshat, هيبت haibát, مهابت mahábat, شكستگي shikastagí.—(*To stand in awe*) ترسيدن tarsídan, ترس داشتن tars dáshtan, هراسان شدن hirásán shudan, خوف نمودن khauf nimúdan.

Awe, *verb,* ترسانيدن tarsánídan, ترساندن tarsándan, تخويف نمودن takhvíf nimúdan, تهديد كردن tahdíd kardan, هراس دادن hirás dádan, بيم دادن bím dádan.

Aweigh, *adv.* لنگر كشيده langar-kashídah.

Awe-struck, *adj.* ترس ناك tars-nák, سهم ناك sahm-nák, خوفناك khauf-nák, خائف kháïf, ترسو tarsú, هراسان hirásán, حذر ناك hazar-nák.

Awful, *adj.* مهيب muhíb, مخوف makhúf *or* mukhavvif, هولناك haul-nák, هائل háïl, خوفناك khauf-nák, ترسناك tars-nák, دلخراش dil-khirásh, مرهوب marhúb.

Awfully, *adv.* خوفناكانه khauf-nákánah, خائفانه kháïf-ánah, مخوفانه mukhavvifánah, بشدت bi-shiddat.

Awfulness, *subs.* هيبت haibat, تخويف takhvíf, دهشت dahshat, غعب gh'ub, هولناكي haul-nákí, خوفناكي khauf-nákí, ترسناكي tars-nákí, دلخراشي dil-khiráshí.

Awhile, *adv.* مدتي muddatí, دمي damí, زماني zamání, گاهي gáhí.

Awkward, *adj.* (*Unhandy*) نا هنجار ná-hanjár, بد اسلوب bad-uslúb, بد وضع bad-vaza', نا ساز ná-sáz, نا اهنگ ná-áhang.—(*Inelegant*) نا لطيف ná-latíf, بي اندام bí-andám, بد نما bad-nimá, نا مناسب ná-munásib, زشت zisht, كريه karíh, نا ظريف ná-zaríf, نا قشنگ ná-qashang, نا رعنا ná-ra'ná.—(*He is very awkward*) شتر بر نردبان است shutur bar nardubán ast (*lit.* He is a camel on a ladder).

Awkwardly, *adv.* (*Unhandily*) نا هنجارانه ná-hanjáránah, نا مناسبانه ná-munásibánah, نا آهنگانه ná-áhangánah.—(*Inelegantly*) نا قشنگانه ná-qashangánah, زشتانه zishtánah, نا ظريفانه ná-zarífánah.

Awkwardness, *subs.* (*Unhandiness*) بد وضعي bad-vaza'í, بد اسلوبي bad-uslúbí.—(*Inelegance*) نا هنجاري ná-hanjárí, زشتي zishtí, بد نمائي bad-nimá'í, نا قشنگي ná-qashangí, نا ظريفي ná-zaríf.

Awl, *subs.* درفش dirafsh, مسرد misrad, مخصف mikhsaf, متّه matah, برمه barmah, گرد بر gird-bar, مثقب misqab (*pl.* مثاقب masáqib), پيچه píchah.

Awn (*Of corn*), *subs.* داسه گندم dásah-i-gandum.

Awning, *subs.* سايبان sáyabán, حجاب hijáb (*pl.* حجب hujub), چتر chatr, آفتاب گردان áftáb-gardán.

Awnless, *subs.* بي داسه bí-dásah.

Awry, *adj.* كج kaj, كج مج kaj-maj, نا هموار ná-hamvár, معوج mu'vajj, اعوج a'vaj, مائل máïl, نا راست ná-rást.

Axe, *subs.* تبر tabar, تيشه tíshah, فاسه fásah.

Axial, *adj.* محوري mihvarí.

Axially, *adv.* نسبت بمحور nisbat bi-mihvar.

Axiform, *adj.* محور شكل mihvar-shakl.

Axillary, *adj.* بغلي baghalí.

Axiom, *subs.* مثل masal, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), مسلمات musallamát (used only in plural).

Axiomatic, *adj.* قانوني qánúní.

Axis, *subs.* محور mihvar.

Axle, *subs.* تير tír, محور mihvar, ميل míl.

Aye, *adv.* بلي balí, آري árí.—(*Always*) هميشه hamíshah, همواره hamvárah, هماره hamárah, هر وقت har vaqt, همه وقت hamah vaqt, هر زمان har zamán, مدام mudám, مدام الوقت mudámu 'l-vaqt, دائم dáïm, هر دم har dam, علي الدوام 'ala 'd-davám, پيوسته paivastah, دمبدم dam bi-dam, متصلاً muttasilan, همیشه اوقات hamíshah auqát.

Azimuth, *subs.* السمت as-samt.

Azimuthal, *adj.* سمتي samtí.

Azoic, *adj.* بي جان bí-ján, بي حيات bí-hayát.

Azote, *subs.* حيات بر hayát-bar, جان ربا ján-rubá.

Azotic, *adj.* جان رباي ján-rubáí.

Azure, *subs.* آسمان ásmán.—(*Colour*) كبودي kabúdí, آسمان گوني ásmán-gúní, نيلفامي níl-fámí. — *adj.* آسمان گون ásmán-gún, سماوي samáví, كبود kabúd, نيلگون níl-gún, لاجوردي lájavardí, نيلفام níl-fám.

Azymous, *adj.* فطير fatír, فطيري fatírí.

B.

Baa, *subs.* بع بع ba‘-ba‘.
Baa, *verb*, بع بع كردن ba‘-ba‘ kardan.
Baal, *subs.* بعل ba‘l.
Babble, *subs.* هرزه گفتاري harzah-guftárí, هرزه درائي harzah-darái, هزر hazar, ياوه گوئي yávah-gú,í, چرند گوئي charand-gú,í, زياده گوئي ziyádah-gú,í, پر گوئي pur-gú,í, بيهوده گوئي bíhúdah-gú,í, پوچ púch.
Babble, *verb*, هرزه گفتاري كردن harzah-guftárí kardan, هرزه درائي كردن harzah-darái kardan, هزر كردن hazar kardan, ياوه گفتن yávah guftan, چرند گفتن charand guftan, زياده گفتن ziyádah guftan, بيهوده گفتن bíhúdah guftan, پوچ گفتن púch guftan.—(*Divulge secrets*) افشائي راز نمودن ifsháí-i-ráz nimúdan.
Babbler, *subs.* فراخ دهن farákh-dahan, هرزه درا harzah-darái, ذو هزر zú-hazar, مهزار mihzár, ياوه گو yávah-gú, چرند گو charand-gú, زياده گو ziyádah-gú, پر گو pur-gú, پوچ گو púch-gú, فضول fuzúl.
Babbling, *subs.* هرزه گفتاري harzah-guftárí, هرزه درائي harzah-darái, هزر hazar, ياوه گوئي yávah-gú,í, چرند گوئي charand-gú,í, زياده گوئي ziyádah-gú,í, پر گوئي pur-gú,í, بيهوده گوئي bíhúdah-gú,í, پوچ púch.
Babe, *subs.* بچه bachah, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál), كودك kúdak, پسر pisar, پسرك pisarak.
Babel, *subs.* هنگامه hangámah, قال مقال qál-maqál, غوغا ghaughá, بلبال bilbál.
Babery, *subs.* لعبت la‘bat, بازيچه bázíchah.
Babi, *subs.* بابي bábí.
Baboon, *subs.* بوزينه búzínah, بوزنه búzanah, ميمون maimún.
Baby, *subs.* بچه bachah, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál), كودك kúdak, پسر pisar, پسرك pisarak.—(*Small*) كوچك kúchik, بچه bachah, خورد khurd.
Baby, *verb*, طفل انگاشتن tifl angáshtan, بچه پنداشتن bachah pindáshtan, خورد ديدن khurd dídan.
Babyhood, *subs.* طفليت tiflíyat, طفوليت tufúlíyat, طفلي tiflí, كودكي kúdakí, بچگي bachagí, جواني javání.
Baby-house, *subs.* عروسك خانه ‘arúsak-khánah.
Babyish, *adj.* طفل مزاج tifl-mizáj, طفلي tiflí, كودكي kúdakí, بچه وش bachah-vash.
Babyishly, *adv.* طفلانه tiflánah, كودكانه kúdakánah.
Babyishness, *subs.* طفليت tiflíyat, طفوليت tufúlíyat, طفلي tiflí, كودكي kúdakí, بچگي bachagí.
Baccæ Bermudenses (*Sapindi saponarii nux*), *subs.* بندق bandaq.
Baccæ lauri, *subs.* حب الغار habbu ’l-ghár.
Baccæ myrti, *subs.* حب الاس habbu ’l-ás.
Baccated, *adj.* دانه دار dánah-dár, دانه وار dánah-vár.
Bacchanal, *subs.* رند rind, شراب خوار sharáb-khár, باده پرست bádah-parast, عياش ‘aiyyásh, سكير sikkír, سر خوش sar-khush.—*adj.* مستانه mustánah, سكران sakrán, مست mast.
Bacchanalia, *sub.* عيد خمر خواري ‘íd-i-khamr-khárí, عيد خماران ‘íd-i-khumárán.
Bacchant, *subs.* رند rind, شراب خوار sharáb-khár, باده پرست bádah-parast, عياش ‘aiyyásh, سكير sikkír, سر خوش sar-khush.
Bacchic, *adj.* عياش ‘aiyyásh, سر خوش sar-khush.
Bacchus, *subs.* باكوس bákús (European).
Bacciferous, *adj.* دانه دار dánah-dár, دانه آور dánah-ávar.
Baccivorous, *adj.* دانه خوار dánah-khár.
Bachelor, *subs.* مجرد mujarrad, عزيب ‘azíb, عزب ‘azab (*pl.* عزاب ‘uzzáb *and* اعزاب a‘záb), نا كد خدا ná-kad-khudá, عروسي نكرده ‘arúsí-na-kardah, بي زن bí-zan.
Bachelorship, *subs.* مجردي mujarradí, عزوبت ‘uzúbat, نا كد خدائي ná-kad-khudá,í, بي زني bí-zaní.
Back, *subs.* پشت pusht, ظهر zahr.—(*Pain in the back*) درد كمر dard-i-kamar.—(*Back of a knife*) پشت كارد pusht-i-kárd.—(*Rear*) عقب ‘aqib, دمبال dumbál, پس pas.—(*To put one’s back into the affair*) دل دادن dil dádan, كوشش كردن kúshish kardan, سعي نمودن sa‘í nimúdan.—(*To turn the back on a person*) پشت كردن pusht kardan, اعراض كردن i‘ráz kardan.
Back, *adv.* پس pas, واپس vá-pas, باز báz, وا vá, ديگر dígar, دگر digar.—(*Back again*) باز báz, پس pas, دو باره dú-bárah.—(*Back numbers of a magazine, &c.*) جلدها پيش jildhá-i-písh, اعداد سابقه a‘dád-i-sábiqah.
Back, *verb trans.* (*Aid*) كمك دادن kumak dádan, مدد نمودن madad nimúdan, امداد كردن imdád kardan, اعانت نمودن i‘ánat nimúdan, معاونت نمودن mu‘ávanat nimúdan, ياري كردن yárí kardan, دستگيري كردن dast-gírí kardan, مساعدت نمودن musá‘adat nimúdan, نصرت دادن nusrat dádan, پشتي كردن pushtí kardan, تائيد نمودن täyíd nimúdan, عنايت كردن ‘ináyat kardan, پهلو دادن pahlú dádan, متعرض حال بودن mutarriz-i-hál búdan, اسعاف نمودن is‘áf nimúdan.—(*To put back*) پس انداختن pas andákhtan, پس زدن pas zadan.—(*Mount*) سوار كردن suvár kardan.—(*Endorse*) امضا كردن imzá kardan. مضبوط كردن mazbút kardan, پس راندن pas rándan.—(*A boat*) واپس رفتن vá-pas raftan.—*intrans.*
Backbite, *verb*, غيبت كردن ghaibat kardan, بهتان گفتن buhtán guftan, تهمت زدن tuhmat zadan, پشت سر سخن گفتن pusht-i-sar sukhun guftan, سخن چيني

کردن sukhun-chíní kardan, بد زباني کردن bad-zabání kardan.

Backbiter, *subs.* ساعي sá'í, نمام nammám, بهتان گو buhtán-gú, سخن چين sukhun-chín, تهمت زن tuhmat-zan, بد زبان bad-zabán.

Backbiting, *subs.* بد زباني bad-zabání, غيبت ghaibat, بهتان buhtán, تهمت tuhmat, سخن چيني sukhun-chíní.

Backbitten, *part.* متهم mutahham.

Backbone, *subs.* صلب sulb, تيرك پشت tírak-i-pusht, مهرهٔ پشت muhrah-i-pusht.

Backer, *subs.* مدد گار madad-gár, ياور yávar, دستگير dast-gír, دستيار dast-yár, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, پشت pusht, معاون mu'ávin, معين mu'ín, مساعد musá'id.

Backgammon, *subs.* تخته takhtah, نرد nard.—(*Backgammon board*) تختهٔ نرد takhtah-i-nard.

Background, *subs.* (*Picture*) زمينه zamínah, زيره zírah.—(*Position*) پس افتادگي pas-uftádagí.

Back-handed, *adj.* پشت دستي pusht-i-dastí.—(*Unfair*) نا شايسته ná-sháyistah, نا موافق ná-muváfiq, نا پسند ná-pasand.—(*adv.*) پشت دستي pusht-i-dastí.

Back-house, *subs.* اوطاق صندوق خانه útáq-i-sandúq khánah, پس تو pas-tú.

Backing, *subs.* کمك kumák, مدد madad, مدد گاري madad-gárí, امداد imdád, عون 'aun, معاونت mu'ávanat, اعانت i'ánat, ياري yárí, ياوري yávarí, يار مندي yár-mandí, دستگيري dast-gírí, دستياري dast-yárí, مساعدت musá'adat, پشتي pushtí, هم پشتي ham-pushtí, نصر nasr, نصرت nusrat, مظاهرت muzáharat, تأييد täyíd, عنايت 'ináyat, اسعاف is'áf.—(*Of a book*) پشت جلد pusht-i-jild.

Back-room, *subs.* اوطاق صندوق خانه útáq-i-sandúq khánah, پس تو pas-tú.

Backside, *subs.* پشت pusht, ظهر zahr.—(*Anus*) کون kún, مقعد maq'ad, محل قعود mahall-i-qa'úd, نشين گاه nishín-gáh, موضع معتاد mauza'-i-mu'tád, معتده mu'tadah, شرج sharaj, ما تحت má-taht.

Backslide, *verb,* وا پس غژيدن vá-pas ghazhídan, خنوس کردن khunús kardan, ارتداد نمودن irtidád nimúdan, مرتد شدن murtadd shudan.

Backslider, *subs.* خناس khannás, مرتد murtadd, منکر دين munkir-i-dín.

Backsliding, *subs.* ارتداد irtidád, خنوس khunús, وا پس خزي vá-pas-khazí, انکار دين inkár-i-dín, ترك ملت tark-i-millat.

Backstairs, *subs.* پله عقب pillah-i-'aqib, درجه عقب darajah-i-'aqib.—(*Metaphorically*) نهاني nihání, پنهاني panhání.—(*Backstairs influence*) کمك خفيه kumak-i-khufiyah.

Backstay, *subs.* بند جهاز band-i-jaház, ريسمان rísmán.

Backsword, *subs.* شمشير shimshír, سيف saif (*pl.* سيوف suyúf).

Backward, *adj.* (*Dull*) کند kund, کند ذهن kund-zihn, کودن kaudan, احمق ahmaq, ابله ablah, سفيه safíh, غابي ghábí, خيره khírah, بليد balíd, پخت pakht, خرف khirif.—(*Averse*) کاره kárih, مخالف mukhálif, راغم rághim, ضد zidd, متنفر mutanaffir, منافي munáfí, مباين mubáyan, مغاير mughávir, با کراهت bá-karáhat.—(*Sluggish*) سست sust, سست عنان sust-'inán, کند kund, کاهل káhil, متکاسل mutakásil, تنبل tambal, بطي batí.—(*To be backward*) عقب ماندن 'aqib mándan, پس ماندن pas mándan.—*adv.* پس pas, وا پس vá-pas, باز báz.—(*Behind*) فرا fará, فراز faráz, بعقب bi-'aqib.

Backwardly, *adv.* با سستي bá-sustí, نا خواه ná-kháh, کارهانه kárahánah.—(*As regards position*) رو بپس rú-bi-pas.—(*Aversely*) مخالفانه mukhálifánah, از روي کراهت az rúy-i-karáhat, متنفرانه mutanaffiránah.

Backwardness, *subs.* (*Dullness*) کندي kundí, خيرگي khíragí, پختي pakhtí.—(*Sluggishness*) سستي sustí, کاهلي káhilí, تنبلي tambalí, خناسي khannásí, خنوس khunús.—(*Aversion*) ابا ibá, اعراض i'ráz, تعرض ta'arruz, نفرت nifrat, تنفر tanaffur, کراهت karáhat, کراهيت karáhíyat, کره karh, اکراه ikráh, استکراه istikráh, بغض bughz, مخالفت mukhálafat, رغم raghm, دوري dúrí.

Backwater, *subs.* مرداب murd-áb.

Backwoodsman, *subs.* مرد پس جنگلي mard-i-pas-i-jangalí.

Bacon, *subs.* گوشت گراز gúsht-i-guráz.

Bad, *subs.* بد bad, بدي badí, رذالت razálat, فساد fasád, زبوني zabúní, شرارت sharárat, شر sharr, قباحت qabáhat, مساوت masávat, سوء sü, ردائت radät.—*adj.* بد bad, زشت zisht, ذميم zamím, رذيل razíl, فاسد fásid, منکر munkar, زبون zabún, شرير sharír, نا ná-kárih, بطال battál, نا شايسته ná-sháyistah, قبيح qabíh, ردي radí, سي síy.—(*Putrid*) فاسد fásid, گنده gundah, متعفن muta'affin, منتن muntin, بد بو bad-bú.—(*One is as bad as the other*) بصره کم از بغداد نيست basrah kam az baghdád níst (*lit.* Basrah is not inferior to Baghdád), سگ زرد برادر شغال است sag-i-zard birádar-i-shaghál ast (*lit.* the brown dog is the brother of the jackal).—(*She has gone to the bad*) پايش باد دارد páy-ash bád dárad, مي پراند mí-paránad, بد در آمده است bad dar-ámadah ast.—(*From bad to worse*) بدتر از بدتر badtar az badtar.—(*Not bad*) بد نه bad nah.—(*To be in a bad way*) تنگ شدن tang shudan.—(*It will be bad for you*) براي شما بد خواهد گذشت biráy-i-shumá bad kháhad guzasht.—(*Bad conduct*) بد رفتاري bad-raftárí.—(*Bad disposition*) بد ذات bad-zát.—(*Bad habit*) بد عادت 'ádat-

i-bad, بد زباني bad-zabání, دشنام dushnám, افترا iftirá, مذمت mazammat, فحش fuhsh, سب sabb, شتم shatm.—(*Bad tempered*) كج خلق kaj-khulq.

Badge, *subs.* نشان nishán, علامت 'alámat.

Badger, *subs.* شغور shaghúr, شغر shaghr, گور كن gúr-kan, سغر sughar, سمور samúr.

Badger, *verb,* آزار دادن ázár dádan, آزردن ázurdan, ملول ساختن malúl sákhtan, رنجانيدن ranjánídan, اذيت كردن azíyat kardan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan, ايذا رسانيدن ízá rasánídan, رنج دادن ranj dádan, مكدر گردانيدن mukaddar gardánídan, متنفر گردانيدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jir ávardan, تلخ جان گردانيدن talkh-ján gardánídan. — (*Don't badger him*) پا پيش مشو pá páy-ash mashau.

Badinage, *subs.* شوخي shúkhí, تهزل tahazzul, مزاح mizáh, هجر hajr, هجا hijá, استهزا istihzá, طنز tanz, جفنگ jafang, فكاهت fukáhat, لاغ lágh, مضحكه muzhikah.

Badly, *adv.* بد bad, بطور بد bi-taur-i-bad.

Badness, *subs.* بد bad, بدي badí, رذالت razálat, فساد fasád, زبوني zabúní, شرارت sharárat, شر sharr, قباحت qabáhat, مساوت masävat, سوء sü, رداءت radáät.—(*Putridity*) فساد fasád, گنديدگي gandídagí, منتني muntiní, تعفن ta'affun, بد بوئي bad-bú,í.

Baffle, *verb,* محروم گردانيدن mahrúm gardánídan, منقصت كردن manqasat kardan, مأيوس كردن mäyús kardan, دست كوتاه كردن dast-kútáh kardan, خاسر ساختن khásir sákhtan, خائب گردانيدن kháïb gardánídan.

Baffled, *part.* محروم mahrúm, مأيوس mäyús, خائب kháïb, خاسر khásir.

Baffler, *subs.* خائب كننده kháïb-kunandah, محروم سازنده mahrúm-sázandah.

Baffling, *subs.* حرمان hirmán, خسران khusrán.

Bag, *subs.* كيس kís, كيسه kísah, خريطه kharítah, بوغچه búghchah.—(*Carpet bag*) چنته chantah.—(*Hand-bag*) دست آويز dast-ávíz.—(*Horse's nose-bag*) توبره túbarah.—(*Leathern bag*) انبان ambán, همیان himyán, مشك mashk.—(*Saddle-bags*) جوال juvál, تاچه táchah.—(*Travelling-bag*) جوال juvál, مفرش mafrash, خرج khurj.

Bag, *verb,* در كيسه نهادن dar kísah nihádan.—(*With wind*) ورم كردن varm kardan, باد كردن bád kardan.

Bagatelle, *subs.* (*Trifle*) شي قليل shai-i-qalíl, ترهت turrahat.—(*Game*) نرد nard, تخته takhtah.—(*Bagatelle-board*) تخته نرد takhtah-i-nard.

Baggage, *subs.* بار bár, بارها bárhá, اسباب asbáb, رخت rakht, امتعه amti'ah, سامان sámán, اثاث asás, احمال و اثقال ahmál va asqál.—(*Travelling, tents, &c.*) بار خانه bár-khánah.—(*Of an army*) بنه bunah, آغروق ághrúq.—(*Small quantity of baggage carried by a traveller*) خوردهٔ ريز khurdí-murdí, خردي مردي dah-ríz.—(*Bag and baggage*) اسباب و اثواب asbáb va asváb.

Bagging, *subs.* پارچه párchah.

Bagnio, *subs.* خيل خانه khail-khánah, كاولي خانه káúlí-khánáh, زنا خانه ziná-khánah, جنده خانه jindah-khánah.

Bagpipe, *subs.* انبان ني nay-i-ambán, انبانه ني náy-i-ambánah, مشك ني nay-i-mashk.

Bagpiper, *subs.* انبان چي ني nay-i-ambán-chí.

Bail, *subs.* (*Sponsor*) ضامن zámin, حاضر ضامن házír-zámin, متضمن mutazammin, كفيل kafíl, متكفل mutakaffil, ملتزم multazim.—(*Security*) ضمانت zamánat, كفالت kafálat, كبالت kabálat, التزام iltizám.

Bail, *verb,* ضامن شدن zámin shudan, ضامن گرفتن zámin giriftan, التزام گرفتن iltizám giriftan, ضمانت گرفتن zamánat giriftan.

Bailable, *adj.* ضمانت پذير zamánat-pazír, التزام بردار iltizám-bardár.

Bail-bond, *subs.* ضمانت zamánat, التزام iltizám.

Bailed, *part.* مكفل mukaffal.

Bailee, *subs.* امين amín, ضامن zámin, مؤتمن mütamin.

Bailer, *subs.* تحويل كننده tahvíl-kunandah.

Bailiff, *subs.* (*Agent*) وكيل vakíl, باليوز bályúz.—(*Dun*) محصل muhassil, وامخوار vám-khár, متقاضي mutaqází.

Bailiwick, *subs.* باليوز گري bályúz-garí.

Baillie, *subs.* ريش سفيد ríish-safíd.

Bailment, *subs.* تحويل tahvíl.

Bail-piece, *subs.* التزام نامه iltizám-námah, كفالت نامه kafálat-námah.

Bait, *subs.* دانه dánah, طعمه tu'mah, چينه chínah.—(*For fish*) طعمه tu'mah.

Bait, *verb,* دانه نهادن dánah nihádan, چينه نهادن chínah nihádan, طعمه نمودن tu'mah nimúdan.—(*Harass*) آزار دادن ázár dádan, آزردن ázurdan, ملول ساختن malúl sákhtan, رنجانيدن ranjánídan, اذيت كردن azíyat kardan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan, ايذا رسانيدن ízá rasánídan, رنج دادن ranj dádan, مكدر گردانيدن mukaddar gardánídan, متنفر گردانيدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jir ávardan, تلخ جان گردانيدن talkh-ján gardánídan.—(*To bait horses*) براي استراحت لنگ كردن baráy-i-istiráhat lang kardan, تيمار كردن tímár kardan.

Baize, *subs.* پشمينه pashmínah.

Bake, *verb trans. and intrans.* خبازي كردن khabbází kardan, پختن pukhtan (*rt.* پز paz), در تنور پختن dar tannúr pukhtan.

Baked, *part.* پخته pukhtah, مخبوز makhbúz.

Bake-house, *subs.* تنور خانه tannúr-khánah, خباز خانه khabbáz-khánah, خبازي khabbází.

Baker, *subs.* نانوا nán-vá, نانپز nán-paz, خباز khabbáz.

Bakery, *subs.* خبازي khabbází, پزش pazish.—(*Bake-house*) تنور خانه tannúr-khánah, خباز خانه khabbáz-khánah, خبازي khabbází.

Baking, *subs.* خبازي khabbází, پزش pazish.

Balance, *subs.* باقي báqí, بقيه baqíyah, ما بقي má-baqá, تتمه tatimmah, پس مانده pas-mándah.—(*Balance-sheet*) موازنه حساب muvázanah-i-hisáb, صورت حساب súrat-hisáb.—(*Outstanding balances*) بقايا لازمه baqáyá-i-lázimah.—(*Scale*) ميزان mízán (*pl.* موازين mavázín), قسطاس qistás, ترازو tarázú.—(*Large balance for weighing heavy goods*) قبان qabbán.

Balance, *verb trans.* (*Weigh*) موازنه كردن muvázanah kardan, تسويه دادن tasviyah dádan, سنجيدن sanjídan.—(*Adjust*) تسويه نمودن tasviyah nimúdan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), موافق نمودن muváfiq nimúdan, ترتيب دادن tartíb dádan, برابر ساختن barábar sákhtan, انتظام دادن intizám dádan, نظم كردن nazm kardan, درست كردن durust kardan, انجام دادن anjám dádan, بنا كردن biná kardan, نهادن nihádan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), پرداخت كردن pardákht kardan, تطبيق نمودن tatbíq nimúdan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), منسوب كردن mansúb kardan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), معين كردن mu'ayyan kardan.—*intrans.* موازن شدن muvázin shudan, موازنه كردن muvázanah kardan, مساوي شدن musáví shudan.—(*To balance oneself*) لنگر كردن langar kardan.

Balancer, *subs.* موازنه كننده muvázanah-kunandah, ترازو بردار tarázú-bardár, لنگر كننده langar-kunandah.

Balcony, *subs.* ايوان íván, بالا خانه bálá-khánah, پيشخانه písh-khánah, بر آمده bar-ámadah, كاخ kákh, طاق táq, رواق riváq (*pl.* اروقه arviqah).—(*Flat terraced roof*), بام bám, بان bán.

Bald, *adj.* كل kal, كچل kachal, اصلع asla', اقرع aqra', طاس tás.—(*Bare*) برهنه barahnah, عاري 'árí, عريان 'ariyán, معرا mu'arrá, مجرد mujarrad, مكشوف makshúf, لخت lukht (*vulg.*).—(*Inelegant*) بي پيراي bí-píráy, زشت zisht, بد نما bad-nimá, نا ظريف ná-zaríf, نا قشنگ ná-qashang, نا رعنا ná-ra'ná, نا زيبا ná-zíbá, بي ملاحت bí-maláhat.

Baldachin, *subs.* پرده pardah, رو پوش rú-púsh.

Balderdash, *subs.* بيهوده گوئي bíhúdah-gú,í, بيمعني bí-ma'ní, ياوه گوئي yávah-gú,í, هرزه داري harzah-dárí, جفنگ jafang, پوچ púch, ترهات turrahát.—(*This is balderdash*) اين پشم است ín pashm ast.

Baldly, *adv.* كچلانه kachalánah, بي كلاه bí-kuláh.—(*Barely*) عارياته 'áriyánah, معرا وارانه mu'arrá-váránah.—(*Inelegantly*) نا ظريفانه ná-zarífánah, بي ملاحتانه bí-maláhatánah, نا قشنگانه ná-qashangánah, نا رعنايانه ná-ra'náyánah, نا زيبايانه ná-zíbáyánah, بطور زشتي bi-taur-i-zishtí, زشتانه zishtánah, نا شايسته ná-sháyistah.

Baldness, *subs.* كلي kalí, كچلي kachalí, صلعت sala'at, طاسي tásí, سقوط شعر suqút-i-shi'r, داء الثعلب dáu 's-sa'lab.—(*Bareness*) برهنگي barahnagí, مجردي mujarradí, تجرد tajarrud, تعري ta'arrí.—(*Inelegance*) نا شايستگي ná-sháyistagí, بد نمائي bad-nimá,í, زشتي zishtí, نا زيبائي ná-zíbá,í, نا ظريفي ná-zaríf, نا قشنگي ná-qashangí, نا رعنائي ná-ra'ná,í, بي ملاحتي bí-malá-hatí.

Bale, *subs.* بسته bastah, حزمه huzmah, بقچه baqchah, بالت bálat.—(*Misery*) رنج ranj, رنجش ranjish, رنجوري ranjúrí, مصيبت musíbat, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق masháqq), نكبت nakbat, محنت mihnat (*pl.* محن mihan), درد dard, درد مندي dard-mandí, الم alam, بلا balá, ضرر zarar, ملال malál, ملالت malálat, كدورت kadúrat (*properly* kudúrat), غبار خاطر ghubár-i-khátir, دلشكستگي dil-shikastagí, دلمردگي dil-murdagí, دلگيري dil-gírí, دلتنگي dil-tangí, پريشاني parishání, غم gham (*pl.* غموم ghumúm), غمگيني gham-gíní, محزونيت mahzúníyat, حزن huzn, تحزن tahazzun, تحزين tahzín, احزان ahzán, اندوه andúh, تأسف ta,assuf, آزار ázár, آشوب áshúb, آسيب ásíb, تنگنائي tangná,í, سوگ súg, وجع vaja', تاب táb, كريبت karíbat, تاسه tásah, فلاكت falákat, عذاب 'azáb, بد بختي bad-bakhtí, شقاوت shaqávat, آفت áfat, بار bár.

Bale, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), بار بندي كردن bár-bandí kardan.—(*Boat*) آب كشيدن áb kashídan آب بيرون آوردن áb bírún ávardan.

Bale-fire, *subs.* آتش علامت átish-i-'alámat.

Baleful, *adj.* (*Sad*) متفكر mutafakkir, مغموم maghmúm, غمگين gham-gín, غمناك gham-nák, ملول malúl, دلتنگ dil-tang, دلفكار dil-fikár, حزين hazín, محزون mahzún, متعبس muta'abbis, اندوه ناك andúh-nák, متألم muta,allim, سهمگين sahm-gín.—(*Calamitous*) پرآفت pur-áfat, غم آور gham-ávár, پر اندوه pur-andúh, بد بخت bad-bakht, كم بخت kam-bakht, سياه روز siyáh-rúz, سخت sakht, پر آسيب pur-ásíb, بلائي balá,í, نكبتي nakmatí, با مصيبت bá-musíbat.

Balefully, *adv.* (*Sadly*) متفكرانه mutafakkiránah, با غم bá-gham, غمناكانه gham-nákánah.—(*Calamitously*) مهلكانه muhlikánah, موذيانه müziyánah, مضرانه muzirránah, بطور آسيب رساني bi-taur-i-ásíb-rasání.

Balefulness, *subs.* (*Sadness*) غم gham, غمگيني gham-gíní, اندوه andúh, دلتنگي dil-tangí, دلفكاري dil-fikárí, دلگيري dil-gírí, حزن huzn, ملال malál, الم alam.—

(*Calamity*) آفت áfat, ادبار idbár, مصيبت musíbat, آسيب ásíb, مصيب musíb (*pl.* مصائب masáïb), نائبه náïbah (*pl.* نوائب naváïb), آشوب áshúb, بلا balá, صدمه sadmah, نكبت nakbat, محنت mihnat, بد بختي bad-bakhtí, سختي sakhtí, غائله ghá'ilah (*pl.* غوائل ghaváïl), بليت balíyat (*pl.* بلايا baláyá).

Balister, *subs.* كمان kamán.

Balize, *subs.* نشان nishán, مناره munárah.

Balk, *subs.* نوميدي naumídí, حرمان hirmán, محروميت mahrúmíyat, ياس yás, عجز 'ajaz, خيبت khaibat.—(*Beam*) تير tír, شهتير shah-tír, هرسم hirasm, مفتول maftúl.

Balk, *verb,* محروم گردانيدن mahrúm gardánídan, نوميد كردن naumíd kardan, مأيوس كردن mäyús kardan, منع كردن man' kardan, خائب گردانيدن kháïb gardánídan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan.

Ball, *subs.* گو gú, گوي gúí, كره kurrah.—(*For fire-arms*) غلوله ghulúlah, گلوله gulúlah, گله gullah.—(*For playing with*) طوپه túpah, مهره muhrah, گلوله gulúlah.—(*Of thread*) گروك gurúk, گرچه garíchah.—(*Ball of the hand*) كف kaf.—(*Ball and socket joint*) مفصل كثير الحركت mafsil-i-kasíru 'l-harakat.—(*I have set the ball rolling*) دره شكاري چيزي بگردم darrah-i-shikárí chízí bi-gardam (*lit.* I have wandered some-what in the hunting-valley).—(*Assembly*) مجلس majlis, بزم bazm, رقص raqs.—(*Ball-room*) محل رقص mahall-i-raqs.

Ballad, *subs.* نغمه naghmah, سرود surúd, تصنيف tasníf, تصنيفك tasnífak, آوازه ávázah.

Ballad-singer, *subs.* خواننده khánandah, قوال qavvál, عاشق 'áshiq. (This last term is applied to a class of wandering minstrels who sing Turkish ballads.)

Ballast, *subs.* پارسنگ parsang.

Ballast, *verb,* پارسنگ كردن pársang kardan.

Ballet, *subs.* رقص raqs.

Ballet-dancer, *subs.* زن رقاص zan-i-raqqás, رقصنده raqsandah.

Ballista, *subs.* منجنيق manjaníq.

Ballistic, *adj.* منجنيقي manjaníqí.

Balloon, *subs.* بالون bálún (European), غباره ghabbárah.

Balloonist, *subs.* بالونچي bálún-chí (European).

Ballot, *subs.* قرعه qur'ah, قرعه اندازي qur'ah-andází.

Ballot, *verb,* قرعه انداختن qur'ah andákhtan.

Ballot-box, *subs.* صندوق قرعه sandúq-i-qur'ah.

Ballotting, *subs.* قرعه انداز qur'ah-andáz.

Balm, *subs.* مرهم marham (*pl.* مراهم maráhim), روغن raughan.—(*Plant*) بلسان balasán.

Balm, *verb,* مرهم نهادن marham nihádan, روغن ماليدن raughan málídan.—(*To soothe*) تسكين دادن taskín dádan, تسلي دادن tasallí dádan, نشاندن nishándan, فرو نشاندن furú-nishándan, تخفيف دادن takhfíf dádan, نرم كردن narm kardan, ساكن كردن sákin kardan, تسليه كردن tasliyah kardan, آرام دادن árám dádan, كم كردن kam kardan.

Balmy, *adj.* (*Fragrant*) معطر mu'attar, مشموم mashmúm, شميم دار shamím-dár, خوشبو khush-bú, با رايحه bá-ráíhah, شمه ناك shammah-nák. — (*Soft*) ملائم muláïm, نرم narm.

Balneal, *adj.* حمامي hammámí.

Balsam, *subs.* بلسان balasán, روغن بلسان raughan-i-balasán.—(*Balsam of Mecca*) بلسان مكي balasán-i-makkí.

Balsamic, *adj.* بلساني balasání.

Balsamiferous, *adj.* بلسان آور balasán-ávar.

Balsamita odorata, *subs.* گل حنا gul-i-hinná.

Baluster, *subs.* دست انداز dast-andáz.

Balustrade, *subs.* ستون بندي sutún-bandí.

Bamboo, *subs.* ني هندي nay-i-hindí, بمبو bambú.—(*Sugar of bamboo*) طباشير هندي tabáshír-i-hindí.

Bamboozle, *verb,* فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan, دغا كردن daghá kardan, گول زدن gúl zadan, گول خورانيدن gúl khuránídan, غدر نمودن ghadar nimúdan, حيله كردن hílah kardan, چاپ زدن cháp zadan, دمدمه ساختن damdamah sákhtan, دم بازي نمودن dam-bází nimúdan.

Ban, *subs.* (*Notice*) اعلان i'lán, اعلام i'lám, اشتهار ishtihár, ذكر zikr, صلا salá.—(*Curse*) لعنت la'nat, لعن la'n, لعان la'án, سب sabb, نفرين nifrín, شامت shámat. —(*Interdict*) نهي nahy, قدغن qadghan, منع man', تحجير tahjír, تحريم tahrím, باز داشت báz-dásht.

Ban, *verb,* لعنت كردن la'nat kardan, لعن كردن la'n kardan, نفرين نمودن nifrín nimúdan.—(*Inhibit*) نهي nahy kardan, منع نمودن man' nimúdan, تحجير كردن tahjír kardan, تحريم نمودن tahrím nimúdan, باز داشتن báz-dáshtan, قدغن كردن qadghan kardan, توقيف نمودن tauqíf nimúdan, ممانعت نمودن mumána'at nimúdan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, مدافعه نمودن mudáfa'ah nimúdan.

Banana, *subs.* (*Fruit*) ميوه موز mívah-i-mauz.—(*Tree*) درخت موز dirakht-i-mauz, طلح talh.

Band, *subs.* (*Multitude*) زمره zumrah (*pl.* زمر zumar), گروه gurúh, جماعت jama'at, جمعيت jam'íyat, طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if), خيل khail, دسته dastah, جند jund (*pl.* جنود junúd), ازدحام izdihám, انبوه ambúh, زمره zumarrah.—(*Ligature*) بند band, بست bast, بستگي bastagí, پيوند paivand, پيوست paivast, رفاده rifádah, شريط sharít, حبل habl.—(*Music*) موزيكانچيان muzíkán-chiyán, موسقيان musiqiyán, سازندگان sázandagán.

Band, *verb trans.* بستن bastan (*rt.* بند band), بند کردن band kardan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), پیوند کردن paivand kardan.—(*To band together*) اتحاد ittihád dádan, متحد ساختن muttahid sákhtan, شریك شدن sharík shudan.

Bandage, *subs.* بند band, بستگي bastagí, رفاده rifádah.—(*Medical term*) عصابه ‘isábah (*pl.* عصائب ‘asáïb).

Bandana, *subs.* دست مال dast-mál.

Bandbox, *subs.* صندوقچه sandúqchah.

Bandit, *subs.* راه زن ráh-zan, دزد duzd, قطاع الطریق qattá‘u ’t-taríq, سارق sáriq, غارت گر ghárat-gar.

Bandore, *subs.* عود ‘úd (*pl.* اواد avád), بربط barbat, تار tár.

Bandy, *subs.* چوگان chaugán.

Bandy, *verb,* (*Toss to and fro*) گوي زدن gúí zadan, سر گردان ساختن sar-gardán sákhtan.—(*To bandy words*) رد و بدل کردن radd-u-badl kardan, چانه زدن chánah zadan.

Bandy-legged, *adj.* کج پا kaj-pá, کمان پا kamán-pá, احنف ahnaf, عصلج ‘asallaj.

Bane, *subs.* (*Poison*) زهر zahr, سم samm.—(*Ruin*) خرابي kharábí, تلف talaf, تباهي tabáhí, خلل khalal (*pl.* خلال khilál), اخلال ikhlál, خسارت khasárat, شر sharr, ضرر zárar, رنج ranj.

Baneful, *adj.* (*Poisonous*) زهر دار zahr-dár, زهر آلود zahr-álúd, زهر ناك zahr-nák, سام sámm, مسم musimm, آفت رسان áfat-rasán, مهلك muhlik.—(*Injurious*) مضرت آمیز mazarrat-ámíz, مضر muzirr, رنج آور ranj-ávar, زیان ور ziyán-var, زیان ده ziyán-dih, آسیب رسان ásíb-rasán, پر خلل pur-khalal.

Banefully, *adv.* مضرانه muzirránah, بطور اضرار bi-taur-i-izrár, از روي مضرت az-rúy-i-mazarrat, بطور آسیب رساني bi-taur-i-ásíb-rasání, بطور زیان دهي bi-taur-i-ziyán-dihí, پر خلالانه pur-khalalánah.

Banefulness, *subs.* (*Poisonousness*) زهر داري zahr-dárí, زهر ناکي zahr-nákí, مسمي musammí, سمیت sammíyat.—(*Injuriousness*) مفسدت mafsadat, مضرت mazarrat, ملعنت mal‘anat, اضرار izrár, افساد ifsád, رنج آوري ranj-ávarí, زیان دهي ziyán-dihí, اخلال ikhlál.

Banewort, *subs.* سم الفار sammu ’l-fár.

Bang, *subs.* (*Blow*) ضرب zarb (*pl.* ضروب zurúb), لطمه latmah, مشت musht, طپانچه tapánchah, زد zad, صدمه sadmah, مصادمه musádamah, سیلي sílí, لت latt, صفع saf‘, لس lus.—(*Noise*) آواز áváz, آوازه ávázah, صدا sadá, صوت saut, بانگ báng.

Bang, *verb trans.* ضربت زدن zarbat zadan, زدن zadan (*rt.* زن zan), لت نمودن latt nimúdan, فرو کوفتن furú kúftan.—(*Door*) آواز دادن áváz dádan.—*intrans.* آواز کردن áváz kardan.

Banian, *subs.* بانیان báníyán.

Banian-days, *subs.* روز قطع rúz-i-qat‘, مسغبه masghabah.

Banish, *verb,* (*Expel*) راندن ráندan, بیرون کردن bírún kardan, دور کردن dúr kardan, بدر کردن bi-dar kardan, تغریب کردن taghríb kardan, نفي کردن nafí kardan, اخراج کردن ikhráj kardan, طرد نمودن tard nimúdan, دفع کردن daf‘ kardan.—(*Exile*) اخراج وطن کردن ikhráj-i-vatan kardan, جلائي وطن نمودن jaláí-i-vatan nimúdan.

Banished, *part.* مطرود matrúd, اخراج بلد ikhráj-i-balad.

Banisher, *subs.* نفي کن nafí-kun, طارد tárid.

Banishment, *subs.* (*Expulsion*) اجلا ijlá, جلا jalá, اخراج ikhráj, نفي nafí, طرد tard, هجرت hijrat, هجر hijr.—(*Exile*) اخراج وطن ikhráj-i-vatan, جلائي وطن jaláí-i-vatan.

Banjo, *subs.* تبوراك tabúrák, دائره dáïrah, دف daff.—(*Banjo-player*) تبوراك زن tabúrák-zan, دائره زن dáïrah-zan, دف زن daff-zan.

Bank, *subs.* (*Mound*) پشته pushtah, تل tall (*pl.* تلال tilál), توده túdah, تپه tappah, باره bárah.—(*Dam*) بند band.—(*Of a river, &c.*) ساحل sáhil (*pl.* سواحل saváhil), کران karán, کناره kinárah, کنار kinár, شط shatt (*pl.* شطوط shutút), لب lab.—(*Shoal in a river*) کم آب kam-áb, بي آب bí-áb.—(*Monetary term*) صراف خانه sarráf-khánah, خزانه khazánah (*pl.* خزائن khazáïn), بنك bank (European).—(*Barrier*) بند band, سد sadd, ضیق سد zaiq-i-sadd.

Bank, *verb,* سد ساختن sadd sákhtan, بند ساختن band sákhtan.—(*Monetary term*) در بنك نهادن dar bank nihádan.

Bankable, *adj.* قابل صراف خانه qábil-i-sarráf-khánah, شایسته بنك sháyistah-i-bank.

Bank-bill, *subs.* خط صراف khatt-i-sarráf.

Bank-book, *subs.* دفتر صراف خانه daftar-i-sarráf-khánah.

Banked, *part.* مسدود masdúd.—(*Monetary term*) در بنك نهاده dar bank nihádah.

Banker, *subs.* صراف sarráf, صیرفي sairafí (*pl.* صیارف sayárif *and* صیارفه sayárifah), خازن kházin.

Banking, *subs. and adj.* صرافي sarráfí.

Bank-note, *subs.* قائمه qáïmah.—(*One hundred pound bank-note*) قائمه صد لیره qáïmah-i-sad-lírah.

Bankrupt, *subs. and adj.* ور شکسته var-shikastah, مفلس muflis, مسکین miskín, بده کار bidah-kár, نا دار ná-dár, ادبار گرفته idbár-giriftah.

Bankrupt, *verb,* ور شکسته ساختن var-shikastah

sákhtan, خانه خراب گردانیدن khánah kharáb gardánídan, گدا گردانیدن gadá gardánídan.

Bankruptcy, *subs.* ور شکستگي var-shikastagí, افلاس iflás, بده کاري bidah-kárí, ادبار idbár.

Banner, *subs.* نشان nishán, علامه ‘alámah, علم ‘alam, لوا livá (*pl.* الويه alviyah), رايت räyat, بيرق bairaq.

Bannered, *adj.* علمپوش ‘alam-púsh.

Banneret, *subs.* آمير ámír.

Bannock, *subs.* قرص qurs (*pl.* اقراص aqrás) کلوچه kulúchah.

Banquet, *subs.* دعوت da‘vat, ضيافت ziyáfat, بزم bazm, مهماني mihmání, سور súr, مجلس majlis, جشن jashn, انجمن anjuman, وليمه valímah (*pl.* ولائم valáïm).

Banquet, *verb trans.* وليمه دادن valímah dádan, مهمان کردن mihmán kardan, ضيافت نمودن ziyáfat nimúdan, بزم دادن bazm dádan, سور کردن súr kardan.—*intrans.* خوش گذرانيدن khush guzránídan, عيش نمودن ‘aish nimúdan, داد شکم دادن dád-i-shikam dádan (*vulg.*).

Banquet-chamber, *subs.* بزمگاه bazm-gáh, ضيافت خانه ziyáfat-khánah.

Banqueter, *subs.* عياش ‘ayyásh, خوش گذران khush-guzrán.—(*Giver of feasts*) وليمه کار valímah-kár, مضيف muzíf, مهمان دوست mihmán-dúst, مهماندار mihmán-dár.

Banqueting, *subs.* تضيف tazayyuf, مهمانداري mihmán-dárí, عشرت ‘ishrat.—*adj.* مهماني mihmání.—(*Banqueting-room*) مجلس مهماني majlis-i-mihmání, مجلس عشرت majlis-i-‘ishrat, محفل mahfal.

Bans, *subs.* اعلان i‘lán, اعلام i‘lám, اشتهار ishtihár.

Bantam, *subs.* مرغ کوچك margh-i-kúchik.

Banter, *subs.* طنز tanz, ظرافت zaráfat, تمسخر tamaskhur, لاغ lágh, استهزا istihzá, شوخي shúkhí, مزاح mizáh, هجر hujr, هجا hijá, جفنگ jafang, فکاهت fukáhat, مضحکه muzhikah.

Banter, *verb*, طنز کردن tanz kardan, ظرافت کردن zaráfat kardan, تمسخر کردن tamaskhur kardan, استهزا نمودن istihzá nimúdan, لاغ نمودن lágh nimúdan, شوخي کردن shúkhí kardan, بنائي مزاح گذاشتن biná,í-i-mizáh guzáshtan, خنده نمودن khandah nimúdan, خشمانيدن khishmánídan, ريشخند کردن rísh-khand kardan, جر آوردن jir ávardan.

Banterer, *subs.* مسخره maskharah, ساخر sákhir, شوخ shúkh, مقلد muqallid.

Bantling, *subs.* بچه bachah, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál), کودك kúdak, پسرك pisarak.

Banyan-tree, *subs.* درخت بنان dirakht-i-banán.

Baptism, *subs.* صبغ sibgh, صبغه sibghah, اصطباغ istibágh, تعميد ta‘míd, معموديه ma‘múdíyah.

Baptismal, *adj.* صبغه پيوند sibghah-paivand, اصطباغي istibághí.

Baptist, *subs.* معمد mu‘ammid, تعميد دهنده ta‘mídihandah.

Baptistery, *subs.* مصبغه masbaghah, مصطبغ mastabagh, مغتشل maghtashal, شستنگاه shustangáh.

Baptistical, *adj.* صبغه پيوند sibghah-paivand, اصطباغي istibághí.

Baptize, *verb*, صبغ کردن sibgh kardan, اصطباغ دادن istibágh dádan, تعميد نمودن ta‘míd nimúdan, حلال کردن halál kardan (*vulg.*), آب کشيدن áb kashídan (*vulg.*).

Baptized, *part.* مصبوغ masbúgh, اصطباغ يافته istibágh-yáftah.—(*To be baptized*) اصطباغ يافتن istibágh yáftan, تعميد يافتن ta‘míd yáftan.

Baptizer, *subs.* معمد mu‘ammid, تعميد دهنده ta‘mídihandah.

Bar, *sub.* (*Bolt*) پشتيبان pushtíbán, قفل qufl (*pl.* اقفال aqfál), کلان kulán, کلون kulún, چفت chift, زبر zabr, شمش shimsh.—(*Beam*) دار dár, تير tír, مفتول maftúl, شه تير shah-tír, تير خانه tír-i-khánah, ورگه vargah, درك dirak, ميل míl.—(*Of wood*) چوب بست chúb-bast.—(*Bar fastened on a gate, &c., to strengthen it*) پشت بند pusht-band.—(*Barrier*) بند band, سد sadd, کوچه بند kúchah-band, گوشه بند gúshah-band, برزخ barzakh (*pl.* برازخ barázikh).—(*Impediment*) مانع máni‘, منع mana‘, ممانعت mumána‘at, حجر hijr, مزاحمت muzáhamat, تعرض ta‘arruz, بار bár.—(*Legal term*) اهل وکالت ahl-i-vikálat.

Bar, *verb*, بستن bastan (*rt.* بند band), بند کردن band kardan, چفت کردن *or* زدن chift kardan *or* zadan, قفل زدن qufl zadan, کلون زدن kulún zadan.—(*Obstruct*) بستن bastan (*rt.* بند band), بند کردن band kardan, منع کردن mana‘ kardan, مانع آمدن máni‘ ámadan, مسدود ساختن masdúd sákhtan, منسد داشتن munsadd dáshtan, سد کردن sadd kardan, مغلوق کردن maghlúq kardan.—(*Prevent*) منع کردن mana‘ kardan, دفع واداشتن vá-dáshtan, باز داشتن báz-dáshtan, دفعه نمودن dafa‘ nimúdan, مانع بودن máni‘ búdan, مزاحم شدن muzáhim shudan, سد کردن sadd kardan, معارضه نمودن mu‘árazah nimúdan, پيش رو بردن písh-rau burdan, جلو گرفتن jilau giriftan.

Barb, *subs.* (*Beard*) ريش ríish, لحيه lihyah (*pl.* لحي lihá), محاسن mahásin, خط khatt.—(*An arrow, hook, &c.*) خار khár.—(*Species of horse*) اسب مغربي asb-i-maghrabí.

Barb, *verb*, تير تيز کردن tíz kardan, نوك نهادن nauk nihádan.

Barbacan, *subs.* برج burj (*pl.* بروج burúj), کنگره

kungurah, حصن hisn, حصار hissár, بارہ bárah, بارو bárú.

Barbarian, *subs.* اعجمي a'jamí, بربري barbarí, وحشي vahshí.—*adj.* جاهل jáhil, دشتي dashtí, بيمروٴت bí-murüat, نا تراشيده ná-tiráshídah, بي تربيت bí-tarbiyat, بربري barbarí, جنگلي jangalí.—(*Cruel*) وحشي vahshí, جفاكار jafá-kár, بيرحم bí-rahm, ستمكار sitam-kár, درشت durusht, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, جبار jabbár, جور پيشه júr-píshah, بدكيش bad-kísh.

Barbaric, *adj.* اجنبي ajnabí, بيگانه bígánah, غريب gharíb, بي ادب bí-adab, درشت durusht, با خشونت bá-khushúnat, نا سازگار ná-sázigár, نا تراشيده ná-tiráshídah, بي تربيت bi-tarbiyat, بي مروٴت bí-murüat, بربري barbarí, جنگلي jangalí.

Barbarism, *subs.* (*Barbarity*) ظلم zulm, ستم sitam, ستم كاري sitam-kárí, مظلمت mazlamat (*pl.* مظالم mazálim), سنگدلي sang-dilí, خشونت khushúnat, قساوت qasávat, بربريت barbaríyat, وحشيت vahshíyat, وحشيگري vahshí-garí, جنگليت jangalíyat.—(*Grammatical term*) غلط ghalat, لحن lahn (*pl.* الحان alhán), عجمت 'ajamat.

Barbarity, *subs.* ظلم zulm, ستم sitam, ستم كاري sitam-kárí, مظلمت mazlamat (*pl.* مظالم mazálim), سنگدلي sang-dilí, خشونت khushúnat, قساوت qasávat, بربريت barbaríyat, وحشيت vahshíyat, وحشيگري vahshí-garí, جنگليت jangalíyat.

Barbarize, *verb trans.* وحشي ساختن vahshí sákhtan. —*intrans.* بربريت كردن barbaríyat kardan.

Barbarous, *adj.* جاهل jáhil, دشتي dashtí, بيمروت bí-murúat, نا تراشيده na-tiráshídah, بي تربيت bí-tarbiyat, بربري barbarí, جنگلي jangalí.—(*Cruel*) وحشي vahshí, جفا كار jafá-kár, بيرحم bí-rahm, ستمكار sitam-kár, درشت durusht, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, جبار jabbár, جور پيشه júr-píshah, بد كيش bad-kísh.—(*As applied to language*) كج زبان kaj-zabán.

Barbarously, *adv.* جاهلانه jáhilánah, بربرانه barbaránah, جنگلي مانند jangalí-mánand.—(*Cruelly*) ظالمانه zálim-ánah, ستمگرانه sitam-garánah, وحشي سان vahshí-sán, —(*As applied to language*) بطور كج زباني bi-taur-i-kaj-zabání.

Barbarousness, *subs.* ظلم zulm, ستم sitam, ستم كاري sitam-kárí, مظلمت mazlamat (*pl.* مظالم mazálim), سنگدلي sang-dilí, خشونك khushúnat, قساوت qasávat, بربريت barbaríyat, وحشيت vahshíyat, وحشيگري vahshí-garí, جنگليت jangalíyat.—(*Grammatical term*) غلط ghalat, لحن lahn (*pl.* الحان alhán), عجمت 'ajamat.

Barbate, *adj.* ريشدار rísh-dár, ملتحي multahí, لحياني lihyání.

Barbed, *adj.* خار دار khár-dár.—(*Bearded*) ريشدار rísh-dár, ملتحي multahí, لحياني lihyání.

Barber, *subs.* حجام hajjám, دلاك dallák, مزين muzayyin, بربر barbar, سلماني salmání (*vulg.*).

Barberry, *subs.* زرشك zirishk.

Bard, *subs.* شاعر shá'ir (*pl.* شعرا sha'rá), قوال qavvál, نظمي nazmí, نظم گو nazm-gú, چامه سرا chámah-sará, مطرب mutrib, مغني mughanní, آوازه خوان ávázah-khán, سازنده sázandah.

Bardic, *adj.* شاعري shá'irí, قوالي qavválí.

Bardling, *subs.* شاعرچه shá'irchah.

Bare, *adj.* برهنه barahnah, مجرد mujarrad, مكشوف makshúf, عاري 'árí, عريان 'uriyán, لخت lukht (*vulg.*) —(*Applied to scenery*) معرا mu'arrá.—(*Plain*) ساده sádah, سليم salím.—(*Worn*) سوده súdah, سائيده sá,ídah.—(*Mere*) محض mahz, صرف sirf, خالص khális, تنها tanhá, فقط faqat.

Bare, *verb,* برهنه كردن barahnah kardan, مجرد نمودن mujarrad nimúdan, مكشوف كردن makshúf kardan. عاري كردن 'árí kardan, لخت كردن lukht kardan (*vulg.*).

Barebone, *subs.* لاغر lághir, رقيق raqíq, استخوان خالي ustakhán-khálí.

Bared, *part. and adj.* برهنه barahnah, مجرد mujarrad, مكشوف makshúf, عاري 'árí, عريان 'uriyán, لخت lukht (*vulg.*)

Barefaced, *adj.* رو واز rú-váz.—(*Impudent*) گستاخ gustákh, بي عار bí-'ár, بي شرم bí-sharm, شوخ shúkh, بي ادب bí-adab, بي حيا bí-hayá, لا ابالي lá-ubálí, فضول fuzúl, وقيح vaqíh, چشم دريده chashm-darídah, چشم سفيد chashm-safíd.

Barefacedly, *adv.* بي شرمانه bí-sharmánah, گستاخانه gustákhánah, وقيحانه vaqíhánah, بطوربي حيائي bi-taur-i-bí-hayá,í, از چشم دريدگي az chashm-darídagí, از چشم سفيدي az chashm-safídí.

Barefacedness, *subs.* رو وازي rú-vází.—(*Impudence*) گستاخي gustákhí, بي شرمي bí-sharmí, شوخي shúkhí, بي ادبي bí-adabí, وقاحت vaqáhat, بي ساختگي bí-sákhtagí, بي حيائي bí-hayá,í, فضولي fuzúlí, چشم دريدگي chasm-darídagí, چشم سفيدي chashm-safídı.

Barefoot, *adj.* پا برهنه pá-barahnah.

Bareheaded, *adj.* سر برهنه sar-barahnah.

Barely, *adv.* صرف sirf, محضا mahzan, مجردا mujarradan, تنها tanhá, همين وبس hamín va bas, هذا و لا عنير hazá va lá-'anír.

Bareness, *subs.* برهنگي barahnagí, تجرد tajarrud, تعري ta'arrí.—(*Baldness*) كلي kalí, كچلي kachalí, صلعت sal'at, طاسي tásí.

Bargain, *subs.* (*Commercial term*) خريد و فروش kharíd va furúsh, معامله mu'ámalah.—(*Engagement*) عهد

'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), عهد نامه 'ahd-námah, معاهدت mu'áhadat, تعاهد ta'áhud, میثاق míṡáq, شرط shart, پیمان paimán, دست پیمان dast-paimán, وثیقه vasíqah, قول qaul, قرار qarár, قرار داد qarár-dád, بنا biná.

Bargain, *verb,* (*Commercial term*) بازار نمودن bázár nimúdan, چانه زدن chánah zadan.—(*Engage*) عهد نمودن 'ahd nimúdan, معاهده نمودن mu'áhadah nimúdan, وعده دادن va'dah dádan, پیمان بستن paimán bastan, قبول نمودن qabúl nimúdan, متعهد شدن muta'ahhid shudan.

Bargainee, *subs.* مشتري mushtarí.

Bargainer, *subs.* بایع bái'.

Barge, *subs.* کشتي kashtí, ناو náú.

Bargeman, *subs.* ملاح malláh, کشتي بان kashtí-bán.

Barilla, *subs.* (*Soda*) قلیاب قمي qalyáb-i-qamí, نطرون natrún.

Baritone, *subs.* معتدل الصوت mu'tadilu 's-saut, صوت معتدل saut-i-mu'tadil.—*adj.* با اعتدال bá-i'tidál, معتدل mu'tadil.

Bark, *subs.* (*Of a tree*) پوست púst, پوستگي pústagí, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr).—(*Of a dog*) اف اف af-af, عفعف 'af'af, عوعو 'av-'av, وق وق vaq-vaq, وغ وغ vagh-vagh, نبح nabh, علالا 'alálá, غوغا ghaughá.—(*Ship*) سفینه safínah (*pl.* سفائن safáïn), زورق zauraq, جهاز jaház, کشتي kashtí.

Bark, *verb,* (*Peel*) تراشیدن *or* پوست کندن púst kandan *or* tiráshídan, کندن kandan, مقشر ساختن muqashshar sákhtan.—(*Like a dog*) لائدن láïdan, نبح کردن nabh kardan, اف اف کردن af-af kardan, عفعف کردن 'af'af kardan, عوعو نمودن 'av'av nimúdan, وق وق کردن vaq-vaq kardan, وغ وغ کردن vagh-vagh kardan, علالا کردن 'alálá kardan, غوغا کردن ghaughá kardan.

Bark-bound, *adj.* پوست چسبان púst-chasbán.

Barker, *subs.* پوست کن púst-kan.—(*As a dog*) نباح nabbáh, نابح nábih, اف اف کن af-af-kun, عفعف کن 'af-'af-kun, وق وق کن vaq-vaq-kun, وغ وغ کن vagh-vagh-kun, علالا کن 'alálá-kun, غوغا کن ghaughá-kun.

Barking, *subs.* پوست کني púst-kaní. — (*Of a dog*) اف اف af-af, عفعف 'af'af, عو عو 'av-'av, وق وق vaq-vaq, وغ وغ vagh-vagh, نبح nabh, علالا 'alálá, غوغا ghaughá.

Barky, *adj.* پوست مانند púst-mánand, پر پوست pur-púst, پوستي pústí.

Barley, *subs.* جو jau, شعیر sha'ír.—(*Coarse common barley*) جو ترش jau-i-turush.—(*Young shoots of barley on which horses are fed*) خصیل khasíl, قصیر qasír.—(*Chopped straw and green barley shoots mixed, for horses*) تلیت tilít, تلید tilíd.—(*Chopped straw and dried barley grain mixed, for horses*) جو گاه gáh-i-jau.—*adj.* جوین javín.

Barley-bread, *subs.* نان جوین nán-i-javín, کشکینه kashkínah.

Barley-broth, *subs.* ما شعیر má-sha'ír, آش جو ásh-i-jau.

Barley-corn, *subs.* دانه جو dánah-i-jau, شعیره sha'írah.

Barley-meal, *subs.* آرد جو árd-i-jau.

Barley-sugar, *subs.* نبات nabát, مصري misrí.

Barley-water (*Aqua hordei*), *subs.* ماء الشعیر mäu 'sh-sha'ír, آب جو áb-i-jau.

Barm, *subs.* مایه máyah.

Barmy, *adj.* مایه مانند máyah-mánand.

Barn, *subs.* انبار ambár, مخزن makhzan.—(*Barn-floor*) خرمن kharman.

Barnacle, *subs.* کشتي چسب kashtí-chasb.—(*Goose*) قاز qáz.

Barnacles, *subs.* (*Spectacles*) عینك 'ainak.

Barometer, *subs.* وزن پیما vazn-paimá, ثقالت سنج saqálat-sanj, میزان هوا mízán-i-hává.

Barometrical, *adj.* وزن پیماي vazn-paimáí, ثقالت سنجي saqálat-sanjí.

Baron, *subs.* امیر amír (*pl.* امرا umará), خاوند khávand.

Baronage, *subs.* امارت imárat, امیري amírí.

Baroness, *subs.* امیره amírah, خانم khánum.

Baronet, *subs.* امیر amír (*pl.* امرا umará), خاوند khávand.

Baronetage, *subs.* اهل امارت ahl-i-imárat.

Baronetcy, *subs.* امیري amírí.

Baronial, *adj.* امیري amírí.

Barony, *subs.* امارت imárat, ایالت iyálat.

Barouche, *subs.* کالسکه káliskah.

Barrack, *subs.* سرباز خانه sarbáz-khánah, قراول خانه qarávul-khánah.

Barratious, *adj.* پر فریب pur-fríb, خدعت khuda'at.

Barraty, *subs.* فریب fríb, خدعه khud'ah.

Barred, *part.* چفت chift, مسدود masdúd, مغلوق magh-lúq.—(*Hindered*) ممنوع mamnú', منسد mun-sadd.

Barrel, *subs.* خمره چوبین khumrah-i-chúbín, تاپوئي تاپوی چوبین tápú,í-i-chúbín, برمیل barmíl, پیپ píp (European).—(*Cylinder*) اسطوانه ustuvánah (*pl.* اساطین asátín), استوانه ustuvánah, قلم qalam.—(*Of a gun*) لوله lúlah.

Barrel, *verb,* پیپ کردن píp kardan.

Barrelled, *part. and adj.* (*Applied to a gun*) لوله lúlah, preceded by the numbers دو dú, سه sih, &c.

Barren, *subs.* شوره زار shúrah-zár, شوره shúrah, ویرانه vairánah.—*adj.* بایر báyir, غیر مثمر ghair-i-musmir, بي ثمر bí-samar, بي حاصل bí-hásil, بي بر bí-bar.—(*Man*) عقیم 'aqím (*pl.* عقائم 'aqáïm), عاقر 'áqir (*pl.* عقر 'uqqar). — (*Woman*) عاقره 'áqirah, یائسه yáïsah, عقیمه 'aqímah, نا زا خشك پستان khushk-pistán,

ná-zá.—(*A barren season*) موسم خشكي mausim-i-khushkí.

Barrenly, *adv.* بي ثمرانه bí-samaránah, غير مثمرانه ghair-i-musmiránah, بي حاصلانه bí-hásilánah.—(*Persons*) عقيمانه ‘aqímánah, عاقرانه ‘áqiránah.

Barrenness, *subs.* بي حاصلي bí-hásilí, غير مثمري ghair-i-musmirí, بي ثمري bí-samarí, بي بري bí-barí.—(*Men or women*) عقيميت ‘aqímíyat, عاقريت ‘áqirí-yat.—(*Women*) نا زائي ná-zá,í, يائسي yáïsí, خشك پستاني khushk-pistání.

Barricade, *subs.* بند band, سد sadd, ضيق سد zaiq-i-sadd, كوچه بند kúchah-band, گوشه بند gúshah-band.—(*Military term*) مانعه máni‘ah, منيعه maní‘ah, حصن hisan, حصار hisár.—(*Fortified barricade*) سنگر san-gur.

Barricade, *verb,* مسدود ساختن masdúd sákhtan, بند نمودن band nimúdan, سد نمودن sadd nimúdan.—(*Fortify*) محارست نمودن muhárasat nimúdan, محافظت نمودن muháfazat nimúdan, محاصرت نمودن muhásarat nimúdan, محصون كردن mahsún kardan, تحصين كردن tahsín kardan, محكم ساختن muhkam sákhtan, استحكام دادن istihkám dádan, قلع بندي كردن qala‘-bandí kar-dan, مضبوط ساختن mazbút sákhtan, قوي گردانيدن qaví gardánídan.

Barrier, *subs.* بند band, سد sadd, ضيق سد zaiq-i-sadd, كوچه بند kúchah-band, گوشه بند gúshah-band.

Barrister, *subs.* وكيل vakíl.

Barrow, *subs.* گاري كوچك gárí-i-kúchik.—(*Hillock*) تل tal, تپه tappah, توده túdah, پشته pushtah, مدره madarah.

Barter, *subs.* تجارت tijárat, بيع و شرا baya‘-u-sharí, داد و ستد dád-u-sitad, مبايعه mubáya‘ah, معامله mu-‘ámalah, مبادله mubádalah, سوداگري saudágarí.

Barter, *verb trans.* فروختن furúkhtan (*rt.* فروش furúsh), بيع كردن baya‘ kardan.—*intrans.* تجارت كردن tijárat kardan, مبايعه كردن mubáya‘ah kardan, ابتياع كردن ibtiyá‘ kardan, معاوضه كردن mu‘ávazah kardan, معامله نمودن mu‘ámalah nimúdan, مبادله نمودن mubádalah nimúdan, سوداگري كردن saudágarí kardan, خريد فروخت نمودن kharíd-furúkht nimúdan, بيع و شرا نمودن baya‘-u-sharí nimúdan, داد و ستد كردن dád-u-sitad kardan.

Barterer, *subs.* بازارگان bázárgán, تاجر tájir (*pl.* تجار tijár), سوداگر saudágar.

Bartizan, *subs.* بارو bárú, پيش طاق písh-táq.

Base, *subs.* بن bun, اساس asás (*pl.* اسس usus), بنياد bunyád, بنيان bunyán, اصل asl (*pl.* اصول usúl), قاعده qá‘idah (*pl.* قواعد qavá‘id), پايه páyah, پاي páy.—(*In Euclid*) قاعده qá‘idah (*pl.* قواعد qavá‘id).

Base, *adj.* دون dún, دني daní, پست past, ذليل zalíl, رذل razl, رذيل razíl, مذموم mazmúm, مذم muzimm, قبيح qabíh, فرومايه furú-máyah, سفيل safíl, سفله siflah, خسيس khasís, حقير haqír, فاحش fáhish, كمين kamín, كمينه kamínah, زبون zabún, خوار khár, ول vil, پدر سگ pidar-sag, نا كس ná-kas, پست فطرت past-fitrat (these last three are used only with reference to persons).

Base, *verb,* مؤسس داشتن müassas dáshtan, بنا نهادن biná nihádan, بنياد گذاشتن bunyád guzáshtan.

Base-born, *subs.* (*Bastard*) تخم حرام tukhm-i-harám, حرام زاده harám-zádah, ولد الزنا valadu ’z-ziná, مادر بخطا mádar-bi-khatá, فرزند زنا farzand-i-ziná, تخمه سگ tukhmah-i-sag, بي پدر bí-pidar.—*adj.* بد تبار bad-tabár, بد جنس bad-jins, بد اصل bad-asl, بد نژاد bad-nizhád, نا درست ná-durust, نا پاك ná-pák, خلاف ائين khiláf-i-á,ín, نغل naghl.

Based, *part.* مؤسس müassas, مبني mabní.

Baseless, *adj.* بي بنياد bí-bunyád, بي اثر bí-asar, بي پا bí-pá, غير مطين ghair-i-mutín.—(*Chimerical*) وهمي vahamí, خيالي khiyálí, غير محكم ghair-i-muhkam, موهوم mauhúm.—(*A baseless report*) خبر بي اصل khabar-i-bí-asl.

Basely, *adv.* رذيلانه razílánah, پست فطرتانه past-fitratánah, از روي ذلت az rúy-i-zillat, بطور خواري bi-taur-i-khárí.

Basement, *subs.* بنياد bunyád, طبقه زيرين tabaqah-i-zírín, زير زمين zír-zamín.

Baseness, *subs.* دوني dúní, پستي pastí, ذلت zillat, رذيلت razílat, رذالت razálat, دنائت danáät, قباحت qabáhat, سفالت sifálat, سفلگي suflagí, حقارت haqá-rat, مذلت mazallat, خواري khárí, فرو مايگي furú-máyagí, زبوني zabúní, خساست khasásat, خست khissat, شنعت shun‘at, خبائت khabásat, ذل zull, سگيت sagíyat (*vulg.*), نا كسي ná-kasí, پست فطرتي past-fitratí (these last two are applied only to persons).

Basenet, *subs.* خود khúd, كلاه خود kuláh-i-khúd, مغفر maghfar (*pl.* مغافر magháfir), ترگ targ.

Base-string, *subs.* تار زير tár-i-zír, تار پست tár-i-past.

Base-tone, *subs.* نوا زير navá-i-zír, پرده پست pardah-i-past.

Base-viol, *subs.* كمانچه kamánchah.

Bashaw, *subs.* باشا báshá.

Bashful, *adj.* خجل khijil, خجالت زده khijálat-zadah, رو گرفته rú-giriftah, منفعل munfa‘il, متخفر mutakhaf-fir, حيي hayí.—(*Ashamed*) شرمسار sharm-sár, شرم رو sharm-rú, شرمناك sharm-nák, شرمگير sharm-gír, شرمزده sharm-zadah, شرمنده sharmandah.—(*To be bashful*), اظهار خجالت كردن izhár-i-khijálat kardan, رو گرفتن rú-giriftan, خجالت كشيدن khijálat kashídan,

خجل شدن khijil shudan, شرم داشتن sharm dáshtan, شرمنده شدن sharmandah shudan, انفعال خوردن infi'ál khurdan.

Bashfully, *adv.* خجلانه khijilánah, از روي شرم az rúy-i-sharm, بطور حيا bi-taur-i-hayá.

Bashfulness, *subs.* خجلت khijlat, خجالت khijálat, رو گرفتگي rú-giriftagí, انفعال infi'ál, شرم روي sharm-rúy, شرمساري sharm-sárí, شرمندگي sharmandagí, شرمناكي sharm-nákí, شرمگيري sharm-gírí, شرم زدگي sharm-zadagí.

Basil (*Ocimum basilicum*), *subs.* ريحان raihán (*pl.* رياحن riyáhan), ناز بو náz-bú.

Basil, *verb*, تيز كردن tíz kardan.

Basilica, *subs.* ديوان عدليه díván-i-'adliyah, ايوان معدلت íván-i-ma'dilat, ديوان خانه díván-khánah.

Basilicon, *subs.* مرهم marham (*pl.* مراهم maráhim), روغن raughan, دهن dihn.

Basilisk, *subs.* مار már, افعي af'í (*pl.* افاعي afá'í).

Basin, *subs.* طاس tás, ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf), كاسه kásah, سقايه siqáyah, جام jám.—(*Wash-hand basin*), طشت tasht, تشت tasht, آبدستان áb-dastán, انجانه anjánah, لگن lagan.—(*Basin of a fountain, &c.*) حوض hauz (*pl.* احواض ahváz), سر چشمه sar-chashmah.—(*Basin of a river*) مبدا رود خانه mabdá-i-rúd-khánah, مجرا رود خانه majrá-i-rúd-khánah.—(*Basin of a scale*) كفه kaffah, كفه ترازو kaffah-i-tarázú.

Basis, *subs.* بن bun, اساس asás (*pl.* اسس usus), بنياد bunyád, بنيان bunyán, اصل asl (*pl.* اصول usúl), قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), پايه páyah, پاي páy.

Basist, *subs.* پس آواز pas-áváz, نرم آهنگ narm-áhang.

Bask, *verb*, آفتاب خوردن áftáb khurdan, ضحا كردن zuhá kardan.

Basket, *subs.* سبد sabad, سپد sapad, سود savad, گيره gírah, زنبيل zambíl, سله sallah, لوده laudah, قفه quffah.

Basket-maker, *subs.* سله باف sallah-báf, سبد گر sabad-gar, سپد گر sapad-gar, زنبيل باف zambíl-báf.

Bas-relief, *subs.* منبت munabbat, منبتكاري munabbat-kárí.

Bass, *subs.* (*In music*) پرده نرم pardah-i-narm, نوا زير navá-i-zír.

Bast, *subs.* (*For gardeners*) دسته بند dastah-band.

Bastard, *subs.* تخم حرام tukhm-i-harám, حرام زاده harám-zádah, ولد الزنا valadu 'z-ziná, مادر بخطا mádar-bi-khatá, فرزند زنا farzand-i-ziná, تخمه سگ tukhmah-i-sag, بي پدر bí-pidar.—*adj.* بد تبار bad-tabár, بد جنس bad-jins, بد اصل bad-asl, بد نژاد bad-nizhád, نا درست ná-durust, نا پاك ná-pák, خلاف آئين khiláf-i-á,ín, نغل naghl, بد ذات bad-zát.—(*Spurious*) دروغ durúgh, دغل daghal, بي اصل bí-asl.

Bastardize, *verb*, حرامزاده نمودن harám-zádah nimú-dan.

Bastardy, *subs.* حرامزادگي harám-zádagí, حراميت harámíyat, بي پدري bí-pidarí, نا درستي ná-durustí, بد نژادي bad-nizhádí, نا پاكي ná-pákí, تخم حرامي tukhm-i-harámí, نغلي naghlí, بد اصلي bad-aslí, بد جنسي bad-jinsí, بد تباري bad-tabárí.

Baste, *verb*, آب دادن áb dádan, تبليل نمودن tablíl nimúdan, تر كردن tar kardan, چرب و نرم ساختن charb va narm sákhtan, ترطيل نمودن tartíl nimúdan.—(*Beat*) ضربت زدن zarbat zadan, زدن zadan (*rt.* زن zan), لت نمودن latt nimúdan, فرو كوفتن furú kúftan.—(*Sew*) بخيه كردن bakhyah kardan, دوختن dukhtan (*rt.* دوز dúz).

Basted, *part.* نرم ساخته narm-sákhtah, تر كرده tar-kardah.—(*Beaten*) زده zadah.—(*Sewn*) دوخته dúkhtah, بخيه خورده bakhyah-khurdah.

Bastinade, *verb*, فلاقه كردن faláqah kardan, فلك كردن falak kardan, چوب زدن chúb zadan, چوب بستن bi-chúb bastan, چوبكاري كردن chúb-kárí kardan, تركه خوراندن tarkah khurándan, كتك زدن kutak zadan, كف پاي زدن kaf-i-páy zadan.—(*To be bastinadoed*) چوب خوردن chúb khurdan, كتك خوردن kutak khurdan, فلاقه خوردن faláqah khurdan.

Bastinado, *subs.* فلاقه faláqah, فلكه falakah, كوتك kútak, كتك kutak, تركه tarkah.

Basting, *subs.* ترطيب tartíb.—(*Beating*) ضرب zarb, كوتك kútak, كتك kutak, لك lakk, لت latt.—(*Sewing*) بخيه bakhyah.

Bastion, *subs.* قلعه qal'ah, برج burj (*pl.* بروج burúj), دمدمه damdamah, باستيان bastiyán (European).

Bat, *subs.* چوگان chaugán, چوب chúb, كتك kutak, چماق chumáq.—(*Animal*) شبپره shab-parah, سپره sapparah, شبكور shab-kúr, خفاش khuffásh (*pl.* خفافيش khaffáfísh), موشك كور mushk-kúr.

Batch, *subs.* (*Persons*) جماعت jamá'at, جوق jauq, گروه gurúh, انبوه ambúh.—(*Things*) دسته dastah, لخته lakhtah, كلنبه kulumbah.

Bate, *verb trans.* كم كردن kam kardan, سبك كردن sabuk kardan, خفت دادن khiffat dádan, تخفيف دادن *or* نمودن takhfíf nimúdan *or* dádan, كاستن kástan (*rt.* كاه káh).—*intrans.* كم شدن kam shudan, خفت يافتن khiffat yáftan, سبك شدن sabuk shudan, كاستن kástan (*rt.* كاه káh).

Bated, *part.* كم kam, منقوص manqús.

Bath, *subs.* حمام hammám, مغتسل mughtasal, مغسل maghsal (*pl.* مغاسل maghásil), غسل خانه ghusl-khánah.—(*Outer apartment or undressing room of bath*) بينه bínah.—(*Inner or bathing-room*) گرمخانه garm-khánah.—(*Tank of hot-water*) خزانه khazánah,

قلتين qullatain, حميم hamím.—(*Bath-man*) حمامي hammámí, حمام‌چي hammám-chí. — (*Bathing-cap*) اسكف uskuf.—(*Bathing-dress*) رخت حمام rakht-i-hammám.—(*Wrapper worn while bathing*) لنگ lung.—(*Wrapper put on after bathing*) قطيفه qatífah. —(*Person who scrubs, shampoos, &c., bathers*) دلاك dallák.—(*Cold bath*) سردابه sardábah, مغتسل بارد mughtasalan-bárid.—(*Foot-bath*) پا شويه pá-shúyah. —(*Warm bath*) حمام hammám, گرمابه garmábah.—(*To have a bath*) حمام رفتن hammám raftan, شستشو كردن shustushú kardan, غسل نمودن ghusl nimúdan. —(*Order of the Bath*) نشان حمام nishán-i-hammám.—(*The first class of the Order of the Bath*) حمائل اعلاي نشان حمام hamáïl-i-a'láí-i-nishán-i-hammám.

Bath-chair, *subs.* گاريچه gárichah.

Bathe, *subs.* غسل ghusl, شستشو shustushú, حمام hammám, آب بازي áb-bází.

Bathe, *verb trans.* شستن shustan (*rt.* شو shú), شستشو كردن shustushú kardan.—(*Foment*) آب گرم كردن áb-i-garm kardan, گرم ساختن garm sákhtan, به آب گرم bi-áb-i-garm shustan, بخور دادن bukhúr dádan, تبخير نمودن tabkhír nimúdan, همز نمودن hamz nimúdan.—*intrans.* غسل كردن ghusl kardan, استحمام كردن istihmám kardan, طهارت كردن tahárat kardan, آب بازي كردن áb-bází kardan.

Bathed, *part.* مغسول maghsúl.

Bather, *subs.* غاسل ghásil, غسال ghassál, مغتسل mughtasil.

Bathing, *subs.* غسل ghusl.—(*Fomenting*) آب گرم كردن áb-i-garm-kardan.

Bathos, *subs.* نا مربوتي ná-marbútí.

Bating, *prep.* (*Excepting*) بغير bi-ghair, غير از ghair az, باستسنا bi-istisná, دون dún, بجز bi-juz.

Baton, *subs.* عصا 'asá (*pl.* عصي 'isí), چوب chúb.

Battalion, *subs.* اهل جنگ ahl-i-jang, فوج fauj (*pl.* افواج afváj), جند jund, باطاليان bátáliyán (European).

Batten, *subs.* تخته takhtah.

Batten, *verb trans.* فربه ساختن farbih sákhtan, افر نمودن afar nimúdan, خورانيدن *or* سير ساختن sír sákhtan *or* khuránídan.—(*With boards*) تخت بندي كردن takht-bandí kardan.—*intrans.* فربه شدن farbih shudan, افر شدن afar shudan, پر خوردن pur khurdan, عيش كردن 'aish kardan.

Batter, *subs.* خمير khamír, عجين 'ajín.

Batter, *verb*, زدن zadan (*rt.* زن zan), شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), ضرب كردن zarb kardan, كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb).

Battered, *part.* كوفته kúftah, محطوم mahtúm, مدقوق madqúq.

Battering-ram, *subs.* تيشه tíshah, كلند kuland, منجنيق manjaníq, آلت سوراخ كردن ديوار álat-i-súrákh kardan-i-dívár.

Battery, *subs.* حمله hamlah, صدمه sadmah, هجوم hujúm, سرقت sirqat.—(*Military term*) دمدمه dam-damah, سنگر sangur.—(*Electrical*) ظرف تيز آب zarf-i-tíz-áb.

Battle, *subs.* جنگ jang, پيگار paigár, رزم razm, حرب harb (*pl.* حروب hurúb), ناورد návard, نبرد nabard, پرخاش parkhásh, كار زار kár-zár, آورد ávard, محاربه muhárabah, مضاربه muzárabah, معاركه mu'árakah. هيجا haijá, جهاد jihád, قتال qitál, مقاتلت muqátalat, وغا vaghá, غزا ghazá, مجادله mujádalah, نزاع nizá', ستيز sitíz. — (*To draw up in line of battle*) صف كشيدن saff kashídan, تعبيه الجيش كردن ta'biyahu 'l-jaish kardan.

Battle, *verb*, جنگ كردن jang kardan, جنگيدن jangídan, حرب نمودن harb nimúdan, كار زار دادن kár-zár dádan, پيگار نمودن paigár nimúdan, رزم نمودن razm nimúdan, محاربه داشتن muhárabah dáshtan, قتال نمودن qitál nimúdan, گير و دار كردن gír-u-dár kardan, بر سر و كله همديگر زدن bar-sar-u-kullah-i-ham-dígar zadan.—(*To battle with the waves*) مقاومت با امواج داشتن muqávamat bá-amváj dáshtan.

Battle-array, *subs.* صف آراي saff-áráy, تيپ آراي típ-áráy, تعبيه ta'biyah.

Battle-axe, *subs.* گرز gurz, تبر tabar, تبر زين tabar-zín, تيشه tíshah, فاسه fásah.

Battle-door, *subs.* چوگان گوئي chaugán-gú,í, صولجان saulaján (*pl.* صوالجت saválijat).

Battle-field, *subs.* معركه ma'rikah (*pl.* معارك ma'árik), رزمگاه razm-gáh, آورد گاه ávard-gáh, مصف musaff (*pl.* مصاف musáff), ميدان جنگ maidán-i-jang, نبرد گاه nabard-gáh, مقتتل muqtatal, مقتل maqtal.

Battlement, *subs.* بدنه badanah, كنگر kungur, كنگره kungurah, بارو bárú, باد گير bád-gír, برج burj (*pl.* بروج burúj), قلعه qal'ah, حصار hissár, شاهبند sháhband, سور súr (*pl.* اسوار asvár), ديوار dívár.

Bauble, *subs.* نا چيز ná-chíz, بازيچه bázíchah, هرزه harzah.

Bawbee, *subs.* نيم پولي ním-púlí.

Bawd, *subs.* (*Female*) دلاله dallálah, سليطه salítah, جنده كش jindah-kash, زن جنده شناس zan-i-jindah-shinás, موصله músilah, قواده qavvádah.—(*Male*) دلال dallál, قواد qavvád, جا كش já-kash, بر لحاف laháf-bar.

Bawd, *verb*, دلالت نمودن dallálat nimúdan, دلالگي نمودن dallálagí nimúdan.

Bawdily, *adv.* فحشا fuhshan, بطور زشتي bi-taur-i-zishtí, زشتانه zishtánah, بطور نا شايستگي bi-taur-i-ná-sháyistagí, قبيحانه qabíhánah, نا مناسبانه ná-munási-bánah.

Bawdiness, *subs.* فحش fuhsh, فسق fisq, پوچ púch, خباثت ná-sháyistagí, هرزگي harzagí, نا شايستگي khabásat, لغو laghv.

Bawdy, *adj.* فاحش fáhish, فحاش fuhhásh, مردار murdár, پوچ púch, هرزه harzah, هزل hazl, نا شايسته ná-sháyistah, خبيث khabís.

Bawdy-house, *subs.* زنا خانه ziná-khánah, خيل خانه khail-khánah, كاولي خانه káúlí-khánah, جنده خانه jindah-khánah, بابلخانه bábul-khánah.

Bawl, *verb*, آواز دادن áváz dádan, بانگ زدن bang zadan, نعره زدن na'rah zadan, فرياد كردن firyád kardan, هلهله كردن halhalah kardan, قاره كردن qárrah kardan, مجاهره نمودن mujáharah nimúdan.

Bawler, *subs.* نبار nabbár, نعره زن na'rah-zan, هلهله كن halhalah-kun.

Bawling, *subs.* غو ghau, غوغا ghaughá, فرياد firyád, آشوب áshúb, داد و بيداد dád-u-bí-dád, صيحه saihah. —*adj.* غوغاي ghaughái, آشوبي áshúbí, فريادي firyádí.

Bay, *subs.* (*Gulf*) خليج khalíj, خور khúr, بوغاز búgház, دريا daryá, انچوچك anchúchak.—(*Shrub*) غار ghár, دهمست dahmast.—(*Garland*) دسته dastah, عقد 'iqd, منضوده manzúdah, سهره sihrah, تاج گل táj-i-gul, زنجير گل zanjír-i-gul, گلبند gul-band.—(*To be at bay*) جنگ داشتن jang dáshtan.—(*To keep at bay*) باز داشتن báz-dáshtan.—*adj.* بور búr, بكرمز سياه مائل siyáh máïl bi-kirmiz.—(*Horse*) كره karah, كهر kahar. —(*Light bay horse*) كميت kumait.

Bay, *verb*, (*Hem in*) احاطه كردن ihátah kardan.—(*As a dog*) لائدن láïdan, نبح كردن nabh kardan, اف اف كردن af-af kardan, عفعف كردن 'af-'af kardan, عو عو نمودن 'av-'av nimúdan, وق وق كردن vaq-vaq kardan, وغ وغ كردن vagh-vagh kardan, علالا كردن 'alálá kardan, غوغا كودن ghaughá kardan.

Bayonet, *subs.* نيزه naizah, سر نيزه sar-naizah, سر نيزه تفنگ sar-naizah-i-tufang.—(*To present bayonets*) نيزه پيش كردن naizah písh kardan, پيشفنگ زدن písh-fang zadan.

Bayonet, *verb*, باسر نيزه زدن bá-sar-naizah zadan.

Bay-window, *subs.* شاهنشين sháh-nishín.

Bazaar, *subs.* بازار bázár.

Bdellium, *subs.* خشل khashal, بهش bahsh, مقل muql.

Be, *verb*, بودن búdan (*rt.* باش básh), شدن shudan (*rt.* شو shau *or* shav), هستن hastan.—(*Exist*) زستن zistan, زيستن zístan (*rt.* زي zí), زنده بودن zindah búdan, زندگي نمودن zindagí nimúdan.—(*Here it is*) همينست hamín ast.—(*There it is*) همانست hamán ast.—(*Be it*) باد bád.—(*Be it this or that*) چه اين چه آن chih ín chih án, خواه اين خواه آن kháh ín kháh án, ام از اينكه اين است يا آن am az ínkih ín ast yá án.—(*You are not up to this*) مرغي كه انجير مي خورد چنگش كج است marghí kih anjír mí-khurad ching-ish kaj ast (*lit.* When a bird eats a fig its beak is awry).—(*This is not for him*) او مرغ اين انجير نيست ú margh-i-ín anjír níst (*lit.* He is no bird for this fig).—(*Were you there*) آنجا تشريف داشتيد án-já tashríf dáshtíd.—(*What is that to you*) بتو چه bi-tú chih.—(*Give it to be sewn*) بدهي بدوزند bi-dihí bi-dúzand.

Beach, *subs.* جهت jihat, ساحل sáhil (*pl.* سواحل savá-hil), لب دريا lab-i-daryá, كناره kinárah, كنار kinár, طرف taraf.

Beach, *verb*, بر كنار كشيدن bar-kinár kashídan.

Beacon, *subs.* نشان nishán, علامت 'alámat, مناره munárah (*pl.* مناور manávir), چراغ خانه chirágh-khánah, لمعه سرا lam'ah-sará.

Beacon, *verb*, روشني دادن raushaní dádan.

Beaconage, *subs.* سر چراغي sar-chirágí.

Bead, *subs.* مهره muhrah, مينا míná, دانه dánah, شبه shabah.—(*Chaplet of beads*) تسبيح tasbíh.

Beaded, *adj.* مهره دار muhrah-dár, مينا دار míná-dár, پر دانه pur-dánah.

Beadle, *subs.* شحنه بازار shahnah-i-bázár, شرطه shurtah, شاطر shátir, فراش farrásh, ريكا باشي ríká-báshí, شبگرد shab-gard, قراول qarávul, فواس qavvás.

Beadleship, *subs.* فراشي farráshí, ريكا گري ríká-garí, شبگردي shab-gardí, قراولي qarávulí.

Beagle, *subs.* سگ شكاري sag-i-shikárí.

Beak, *subs.* منقار minqár (*pl.* مناقير manáqír), چنگ ching, نوك nauk, تك tuk.

Beaked, *adj.* منقار دار minqár-dár, چنگ دار ching-dár, نوكدار nauk-dár, تكدار tuk-dár.

Beaker, *subs.* كاسه kásah, پياله piyálah, جام jám, باديه bádiyah.

Beam, *subs.* دار dár, تير tír, شه تير shah-tír, تير خانه tír-i-khánah, ورگه vargah, مفتول maftúl, درك dirak, ميل míl.—(*Of wood*) چوب بست chúb-bast.—(*Of scales*) تير tír, شاهين ترازو sháhín-i-tarázú.—(*Ray*) پرتو partav *or* partau, نور núr, شعا shu'á (*pl.* اشعه ash'ah), شعله shu'lah (*pl.* شعل shu'al), رخش rukhsh, قرن qarn, لمعه lam'ah, فروغ furúgh, تاب táb, تابش tábish.—(*Mote*) ذره zurrah, خسك khasak, قذي qazá, پشيز pashíz, خرده khurdah.

Beam, *verb*, پرتو افگندن partav afgandan, روشن دادن raushan dádan, درخشيدن dirakhshídan, شعله زدن shu'lah zadan, فروختن furúkhtan (*rt.* فروز furúz), لامع شدن lámi' shudan, فروزان شدن furúzán shudan, فروغ بخشيدن furúgh bakhshídan, تابيدن tábídan.

Beaming, *adj.* روشن raushan, درخشان dirakhshán, رخشان rakhshán, فروزان furúzán, لامع lámi', شعله خيز shu'lah-khíz, شعله پاش shu'lah-pásh, پرتو انداز partav-

andáz, نور پاش núr-pásh, براق barráq, متلألي mutalálí.

Beamless, *adj.* تابش بي bí-tábish, روشني بي bí-raushaní.

Beamy, *adj.* روشن raushan, درخشان dirakhshán, رخشان rukhshán, فروزان furúzán, لامع lámi‘, شعله خيز shu‘lah-khíz, شعله پاش shu‘lah-pash, پرتو انداز partav-andáz, نور پاش núr-pásh, براق barráq, متلألي mutalálí.

Bean, *subs.* (*French or haricot*) لوبيه lúbiyah, لوبيا lúbiyá.—(*Faba vulgaris—Broad bean*) باقلا báqilá, باقله báqilah.—(*Egyptian bean*) قلقاس qalqás.

Bear, *subs.* خرس khirs, دب dubb (*pl.* ادباب adbáb *and* دبوب dubúb).—(*He sells the skin before the bear is killed*) مسجد درست نشده كور عصايشرا زد masjid durust na-shudah kúr ‘asá-ashrá zad (*lit.* Ere the mosque was finished, a blind man struck it with his staff).—(*The Great Bear—star*) دب اكبر dubb-i-akbar.—(*The Little Bear—star*) دب اصغر dubb-i-asghar.

Bear, *verb* (*Carry*) بردن burdan, حامل شدن hámil shudan, تحمل نمودن tahammul nimúdan, بر داشتن bar-dáshtan, بر داشت نمودن bar-dásht nimúdan, كشيدن kashídan, آوردن ávardan, بدوش گرفتن bi-dúsh giriftan.—(*Bring forth*) زادن zádan, زائيدن zá,ídan, وضع حمل كردن vaz‘-i-haml kardan.—(*Endure*) تحمل نمودن tahammul nimúdan, محتمل شدن muhtamil shudan, متحمل شدن mutahammil shudan, كشيدن kashídan, تاب آوردن *or* داشتن táb ávardan *or* dáshtan, خوردن khurdan, طاقت داشتن táqat dáshtan, صبر كردن sabr kardan.—(*As trees, &c.*) بر دادن bar dádan, برومند شدن barúmand shudan.—(*Relate to*) رجوع كردن rujú‘ kardan, راجع نمودن ráji‘ nimúdan, نسبت داشتن nisbat dáshtan, متعلق بودن muta‘alliq búdan, دخل داشتن dakhl dáshtan.—(*Press upon*) گران آمدن girán ámadan, سنگين شدن sangín shudan.—(*Be in the direction of*) بسمت شدن bi-samt shudan.

Beard, *subs.* ريش ríish, لحيه lihyah (*pl.* لحي lihá), محاسن mahásin, خط khatt.—(*A shaggy and neglected beard*) مورچه پا múrchah-pá.—(*Man whose beard does not grow regularly*) كوسه kúsah.—(*About to get a beard*) نو خط nau-khatt, دم خط dam-khatt.—(*Beard of corn*) خوشه khúshah, سنبله sumbalah.—(*To pull by the beard*) ريش گرفتن ríish giriftan.

Beard, *verb,* هتك آبرو كردن hatk-i-áb-i-rú kardan, دشنام دادن dush-nám dádan, حقارت نمودن hiqárat nimúdan, ذلت كردن zillat kardan, شتم نمودن shatm nimúdan, بيحرمت كردن bí-hurmat kardan, ملامت گفتن malámat guftan, طعنه زدن ta‘nah zadan, سر شكستگي ساختن sar-shikastagí sákhtan, بي سلوكي كردن bí-sulúkí kardan.

Bearded, *adj.* ريشدار ríish-dár.—(*Barbed*) خار دار khár-dár.—*part.* (*Affronted*) دشنام يافته dush-nám-yáftah, دشنام داده dush-nám-dádah.

Beardless, *adj.* بي ريش bí-ríish.—(*Beardless youth*) ساده لوح sádah-lauh, امرد amrad, دم خط dam-khatt, نو خط nau-khatt.

Bearer, *subs.* حامل hámil (*pl.* حمله hamlah), حمال hammál, بار كش bár-kash, بار بردار bár-bardár.

Bearing, *subs.* (*Mien*) وضع vaz‘ (*pl.* اوضاع auzá‘), وجه vajh, صورت súrat, ظهور zuhúr.—(*Of an argument*) مزه حرف mazah-i-harf.—(*Connection*) علاقه ‘aláqah, وصل vasl, اتصال ittisál, دخل dakhl, الحاق ilháq, پيوست paivast, پيوند paivand, نسبت nisbat, وا بستگي vá-bastagí, رابطه rábitah (*pl.* روابط ravábit.)

Bearish, *adj.* خرسانه khirsánah, خرسي khirsí, بي ادب bí-adab, نا تراشيده ná-tiráshídah.

Bearishness, *subs.* خرسيت khirsíyat, بي اديي bí-adabí, نا تراشيدگي ná-tiráshídagí.

Beast, *subs.* حيوان haiván, چهار پاي chahár-páy, بهيمه bahímah (*pl.* بهائم baháim), چرنده charandah.—(*Beast of burthen*) بار كش bár-kash.—(*Beast of prey*) دد dad, سبع sabu‘ (*pl.* سباع sibá‘), حيوان درنده haiván-i-darandah.—(*Dangerous beasts*) سباع ضاره sibá‘-i-zárrah.—(*Wild animal*) وحش vahsh (*pl.* وحوش vuhúsh), جانور jánvar.

Beastliness, *subs.* (*Like animals*) حيوانيت haiváníyat, وحشيت vahshíyat, بهيميت bahímíyat.—(*Disgustingness*) مكروهيت makrúhíyat, نجاست najásat, جفنگ jufang, هرزگي harzagí, نا پاكي ná-pákí, خباثت khabásat, سفاهت safáhat, زشتي zishtí, قباحت qabáhat.

Beastly, *adj.* (*Like an animal*) حيواني haiváni, وحشي vahshí, بهيمي bahímí.—(*Disgusting*) مكروه makrúh, نا پاك ná-pák, غليظ ghalíz, نجس najis, مردار mardár, خبيث khabís, ملوث mulavvas, قبيح qabíh, زشت zisht.

Beat, *subs.* زد zad, ضربت zarbat, صدمه sadmah.—(*Of the pulse*) حركت harakat.—(*Of a policeman*) مركز markaz, مقر maqarr, مقام maqám.—(*Telegraphic term, indicating the length of wire under a persons control*) سامان sámán.

Beat, *verb,* (*Strike*) زدن zadan (*rt.* زن zan), لت نمودن latt nimúdan, كوتك زدن kútak zadan, ضرب كردن zarb kardan, شلاق زدن shaláq zadan.—(*To be beaten*) چوب خوردن chúb khurdan.—(*Pound*) كوفتن (*rt.* كوب kúb), كوبيدن kúbídan, فرسودن farsúdan (*rt.* فرساي farsáy), سائيدن sa,ídan.—(*Mix*) آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), جمع كردن jam‘ kardan,

سرشتن sirishtan, مخلوط نمودن makhlút nimúdan, ممزوج کردن mamzúj kardan, ترکیب نمودن tarkíb nimúdan.—(*Conquer*) مغلوب کردن maghlúb kardan, غالب آمدن ghálib ámadan, غلبه کردن ghalabah kardan, ظفر یافتن zafar yáftan, فتح کردن fat-h kardan, دست یافتن dast yáftan, دست برد زدن dast-bard zadan, شکست دادن shikast dádan.—(*Excel*) سبقت بردن *or* گرفتن (بر) sibqat burdan *or* giriftan (bar), بهتر بودن bihtar búdan, بهتري پیدا کردن bihtarí paidá kardan, پیشي یافتن píshí yáftan, غالب شدن ghálib shudan, فائق آمدن fáïq ámadan, فضیلت داشتن fazílat dáshtan.—(*As waves*) تلاطم نمودن talátum nimúdan, مصادمه کردن musádamah kardan, صدمه خوردن sadmah khurdan, تصادم نمودن tasádum nimúdan, بهم زدن bi-ham zadan, حرکت کردن harakat kardan.—(*Throb as a pulse*), نبضان نمودن nabazán nimúdan, واجف بودن vájif búdan, طپیدن tapídan, بر جستن bar-jastan (*rt.* بر جه bar-jih).—(*To beat down*) بردن burdan, پست کردن past kardan, پایمال نمودن páy-mál nimúdan.—(*To beat for game*) بر خیزانیدن bar-khízánídan.—(*An egg*) تخم تکان دادن tukhm takán dádan.

Beater, *subs.* ضارب zárib, زننده zanandah.

Beatifical, *adj.* سعادتمند sa'ádat-mand, سعادت ور sa'ádat-var, مبارك mubárak, مسعود mas'úd, مساعد musá'id, سعید sa'íd, وجد بخش vajd-bakhsh, فوز ناك fauz-nák, بختیار bakht-yár.

Beatifically, *adv.* بمساعدت bi-musá'adat, از روي مبارکي az rúy-i-mubárakí, بطور سعادت bi-taur-i-sa'ádat, فوز ناکانه fauz-nákánah.

Beatification, *subs.* سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, اسعاد is'ád, مبارکت mubárakat, وجد بخشي vajd-bakhshí, بختیاري bakht-yárí, فوز fauz, فلاح faláh, انعام in'ám, احسان ihsán, حسنی husná, اکرام ikrám.

Beatify, *verb,* مسعود کردن mas'úd kardan, مبارك ساختن mubárak sákhtan, بختیار کردن bakht-yár kardan, تکریم کردن takrím kardan.

Beating, *subs.* کوتك kútak, ضرب zarb, لت latt, شلاق shaláq.—(*Of the heart*) تپش tapish.—(*Of waves*) تلاطم talátum, مصادمه musádamah, تصادم tasádum, اصطکاك istikák.—(*Of pulse*) نبضان nabazán, حرکت harakat, طپش tapish, وجف vajf.—(*Of eggs*) تکان takán.

Beatitude, *subs.* سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, اسعاد is'ád, مبارکت mubárakat, وجد بخشي vajd-bakhshí, بختیاري bakht-yárí, فوز fauz, فلاح faláh, انعام in'ám, احسان ihsán, حسنی husná, اکرام ikrám.

Beau, *subs.* کج کلاه kaj-kuláh, لوطي lútí, لوطي اجلاف lútí-ijláf, رند rind, مرد نازنین mard-i-názanín, طاؤس täús (*pl.* اطواس atvás), قشنگ qashang, فیس فروش fís-furúsh, خود بین khud-bín, خود نما khud-nimá.

Beau ideal, *subs.* نمونه nimúnah, تمثال timsál.

Beauish, *adj.* خود پسند khud-pasand, نازنین وار názanín-vár, لوطیانه lútiyánah.

Beau monde, *subs.* نجبا nujabá, اشراف ashráf.

Beauteous, *adj.* خوشمنظر khush-manzar, نیك منظر ník-manzar, خوشوضع khush-vaz', خوب صورت khub-súrat, خوبرو khub-rú, مهرو mah-rú, مهوش mah-vash, خوشگل khush-gil, پري پیکر parí-rúy, پري روي parí-paikar, پاکرو pák-rú, جمیل jamíl, رعنا ra'ná, حسن hasan, حسین hasín, قشنگ qashang, نغز naghz, ملنگ malang, ملیح zíbá, زیبا aníq, انیق malíh, وجیه vajíh, لطیف latíf, نیك ník, نیکو níkú, ظریف marghúb, مرغوب maqbúl, مقبول khub, خوب zaríf, جون jún (*vulg.*).

Beauteously, *adv.* خوشمنظرانه khush-manzaránah, نیك منظرانه ník-manzaránah, مهوشانه mah-vashánah, خوشگلانه khush-gilánah, با رعنائي bá-ra'ná,í, قشنگانه qashangánah, لطیفاً latífan, نیکوانه níkúánah, مقبولاً maqbúlan, بخوبي bi-khubí, بطور خوب bi-taur-i-khub.

Beauteousness, *subs.* خوشمنظري khush-manzarí, نیك منظري ník-manzarí, خوشوضعي khush-vaz'í, خوبروئي khub-rú,í, خوب صورتي khub-súratí, مهروئي mah-rú,í, مهوشي mah-vashí, خوشگلي khush-gilí, پري روئي parí-rú,í, پاکروئي pák-rú,í, جمال jamál, رعنائي ra'ná,í, حسن husn, قشنگي qashangí, زیب zíb, زیبائي zíbá,í, زینت zínat, ملنگي malangí, لطافت latáfat, نیکي níkí, نیکوئي níkú,í, خوبي khubí, فر far, وجاهت vajáhat, رونق raunaq, رنگ rang, ابهت ubbahat, ظرافت zaráfat, نضارت nazárat, نزاکت nazákat, جوني júní (*vulg.*).—(*Regularity of features*) صباحت sabá-hat.—(*Sprightly look*) ملاحت maláhat.

Beautification, *subs.* تحسین tahsín, تزیین tazyín, توشیح taushíh, تجمیل tajmíl, حسن بخش husn-bakhsh, آرایش áráyish, آراي áráí, آراستگي árástagí, زیبندگي zíbandagí, پیرایش píráyish, زینت zínat, زیب zíb, زیور zívar.

Beautified, *part.* آراسته árástah, پیراسته pírástah, مزین muzayyan, متزین mutazayyin, محلي muhallá, متحلي mutahallá, متجمل mutajammil, زینت ور zínat-var, منقش munaqqash.

Beautifier, *subs.* آراینده áráyandah, آرا árá, حسن بخش husn-bakhsh, متحلي mutahallí.

Beautiful, *adj.* خوشمنظر khush-manzar, نیك منظر ník-manzar, خوشوضع khush-vaz', خوب صورت khub-súrat, خوبرو khub-rú, مهرو mah-rú, مهوش mah-vash, خوشگل khush-gil, پري روي parí-rúy, پري پیکر parí-paikar, پاکرو pák-rú, جمیل jamíl, رعنا ra'ná, حسن

hasan, حسين hasín, قشنگ qashang, شنگول shangúl, زيبا zíbá, انيق aníq, نغز naghz, ملنگ malang, مليح malíh, وجيه vajíh, لطيف latíf, نيك ník, نيكو níkú, مرغوب marghúb, مقبول maqbúl, خوب khub, ظريف zaríf, جون jún (*vulg.*).

Beautifully, *adv.* خوشمنظرانه khush-manzaránah, نيك منظرانه ník-manzaránah, مهوشانه mah-vashánah, خوشگلانه khush-gilánah, با رعنائي bá-ra'ná,í, قشنگانه qashangánah, لطيفاً latífan, نيكوانه níkúánah, مقبولاً maqbúlan, بخوبي bi-khubí, بطور خوب bi-taur-i-khub.

Beautifulness, *subs.* خوشمنظري khush-manzarí, نيك منظري ník-manzarí, خوشوضعي khush-vaz'í, خوب صورتي khub-súratí, خوبروئي khub-rú,í, مهروئي mah-rú,í, مهوشي mah-vashí, خوشگلي khush-gilí, پري روئي parí-rú,í, پاكروئي pák-rú,í, جمال jamál, رعنائي ra'ná,í, حسن husn, قشنگي qashangí, زيب zíb, زيبائي zíbá,í, زينت zínat, ملنگي malangí, لطافت latáfat, نيكي níkí, نيكوئي níkú,í, خوبي khubí, فر far, وجاهت vajáhat, رونق raunaq, رنگ rang, ابهت ubbahat, ظرافت zaráfat, نضارت nazárat, نزاكت nazákat, جوني júní (*vulg.*).

Beautify, *verb,* آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرايش دادن *or* كردن árayish kardan *or* dádan, پيرامتن pírástan (*rt.* پيراي píráy), زينت دادن zínat dádan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, توشيح نمودن taushíh nimúdan, زيب دادن zíb dádan, طرازيدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.

Beautifying, *subs.* تحسين tahsín, تزيين tazyín, توشيح taushíh, تجميل tajmíl, حسن بخش husn-bakhsh, آرايش áráyish, آراي áráí, آراستگي árástagí, زيبندگي zíbandagí, پيرايش píráyish, زينت zínat, زيب zíb, زيور zívar.

Beautiless, *adj.* بي حسن bí-husn, بي خوبي bí-khubí, بي نيكي bí-níkí, بي نيكوئي bí-níkú,í, بي زيبائي bí-zíbá,í, بي فر bí-far, بي وجاهت bi-vajáhat, بي رونق bí-raunak, بي رنگ bí-rang, بي ملاحت bí-maláhat, بي ابهت bí-ubbahat, بي لطافت bí-ra'ná,í, بي رعنائي bí-latáfat, بي ظرافت bí-zaráfat, بي نضارت bí-nazárat.

Beauty, *subs.* خوشمنظري khush-manzarí, نيك منظري ník-manzarí, خوشوضعي khush-vaz'í, خوب صورتي khub-súratí, خوبروئي khub-rú,í, مهروئي mah-rú,í, مهوشي mah-vashí, خوشگلي khush-gilí, پري روئي parí-rú,í, پاكروئي pák-rú,í, جمال jamál, رعنائي ra'ná,í, حسن husn, قشنگي qashangí, زيب zíb, زيبائي zíbá,í, زينت zínat, ملنگي malangí, لطافت latáfat, نيكي níkí, نيكوئي níkú,í, خوبي khubí, فر far, وجاهت vajáhat, رونق raunaq, رنگ rang, ابهت ubbahat, ظرافت zaráfat, نضارت nazárat, نزاكت nazákat, جوني júní (*vulg.*). — (*Belle*) شاهباز sháh-báz, وشاق visháq, دلبر dil-bar, دلربا dil-rubá, دلفريب dil-fríb, خوبرو khub-rú, زن نازنين zan-i-nazanín, پري رو parí-rú, پري رخ parí-rukh, معشوقه ma'shúqah, محبوبه mahbúbah, زن جميل zan-i-jamíl, زن خوش منظر zan-i-khush-manzar, زن حسين zan-i-hasín, زن خوبصورت zan-i-khub-súrat. —(*God or Goddess of Beauty*) رب النوع حسن rabbu 'n-nau'-i-husn.

Beauty-spot, *subs.* خال khál.

Beaver, *subs.* سگابي sag-ábí, سقلاب saqláb.—(*Fur*) پوست سگابي púst-i-sag-ábí, خز khazz (*pl.* خزوز khuzúz).

Becafico, *subs.* (*Bird*) انجير خور anjír-khur.

Becalm, *verb,* آرام دادن árám dádan, فرو نشاندن furú nishándan, تسلي دادن tasallí dádan, تسكين دادن taskín dádan, رام كردن rám kardan, نرم كردن narm kardan, تخفيف دادن takhfíf dádan, ساكن كردن sákin kardan.

Becalmed, *part.* تخفيف يافته takhfíf-yáftah, فرو نشانده furú-nishándah, تسكين يافته taskín-yáftah, تسلي يافته tasallí-yáftah.—(*To be becalmed*) قرار داشتن qarár dáshtan, فرو نشستن furú nishastan.—(*As a ship*) ساكن شدن sákin shudan.

Because, *conj.* زيرا كه zírá kih, چرا كه chirá kih, بدانكه badán kih, چون chún, چو chú, چون كه chún kih, بجهت اينكه bi-jihat-i-ín kih, بعلت اينكه bi-illat-i-ín kih, چه chih, از بسكه az bas kih, بسبب انكه bi-sabab-i-án kih, بنا بر انكه biná bar án kih.—(*Because of*) براي biráy, بهر bahr, از بهر az bahr, بسبب bi-sabab, از جهت az jihat, از روي az rúy, بعلت bi-'illat, بخاطر bi-khátir.

Bechance, *verb,* افتادن uftádan, اتفاق افتادن ittifáq uftádan, روي دادن rúy dádan, واقي شدن váqi' shudan, آمدن *or* بوقوع پيومتن bi-vuqú' paivastan *or* ámadan, رخ دادن rukh dádan, بظهور رسيدن bi-zuhúr rasídan, سر زدن sar zadan, قرار گرفتن qarár giriftan, صادر شدن sádir shudan, بهم شدن bi-ham shudan, عارض شدن 'áriz shudan, حادث شدن hádis shudan.

Becharm, *verb,* دل بردن dil burdan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), شيفته كردن shíftah kardan, شيدا نمودن shaidá nimúdan, خوشنود كردن khushnúd kardan, ملتذ گردانيدن multazz gardánídan, خوش ساختن khush sákhtan, مبتهج گردانيدن mubtahij gardánídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan.

Beck, *subs.* اشاره ishárah, رمز ramz, ايما ímá, كنايه kináyah.—(*He is at his beck and call*) خر اوست khar-i-ú 'st (*lit.* He is his donkey).

Beck, *verb,* اشاره كردن ishárah kardan, رمز كردن ramz kardan, ايما كردن ímá kardan, كناياتاً اظهار

داشتن kináyatan izhár dáshtan, رجوع کردن rujú' kardan.

Beckon, *subs.* اشاره ishárah, رمز ramz, ایما ímá, کنایه kináyah.

Beckon, *verb,* اشاره کردن ishárah kardan, رمز کردن ramz kardan, ایما کردن ímá kardan, کنایتاً اظهار داشتن kináyatan izhár dáshtan, رجوع کردن rujú' kardan.

Becloud, *verb,* تیره ساختن tírah sákhtan, تاریك گردانیدن tárík gardánídan, پوشیدن púshídan.

Become, *verb* (*Suit*) شایستن sháyistan, لائق بودن láïq búdan, وفق دادن vafq dádan, موافق شدن muváfiq shudan, فراخور آمدن farákhur ámadan, مناسب شدن munásib shudan, خوردن khurdan, بکار خوردن bi-kár khurdan.—(*As clothes*) زیبیدن zíbídan, برازیدن birázídan.—(*His clothes do not become him*) زي او مناسب نیست zí-i-ú munásib níst, لباس اورا نمي برازد libás ú-rá na-mí-birázad.—(*Be*) گردیدن gardídan, شدن shudan (*rt.* شو shav), گشتن gashtan (*rt.* گرد gard), بودن búdan (*rt.* باش básh).—(*What has become of it*) چه طور شد chih taur shud.

Becoming, *adj.* مناسب munásib, لائق láïq, درست durust, صواب saváb, صائب sáïb, موافق muváfiq, شایسته sháyistah, شایان sháyán, سزاوار sizávár, با محل bá-mahall, قابل qábil, درخور darkhur, درخورد dar-khurd.

Becomingly, *adv.* بمناسبت bi-munásabat, با شایستگي bá-sháyistagí, با موافقت bá-muváfaqat, مناسبانه munásibánah, شایستگانه sháyistagánah, سزاوارانه sizáváránah, لائقانه láïqánah.

Becomingness, *subs.* مناسبت munásabat, صلاح saláh, موافقت muváfaqat, درستي durustí, شایستگي sháyistagí, سزاواري sizávárí, لیاقت liyáqat.

Bed, *subs.* بستر bistar, دوشك dúshak, فرش farsh, رخت خواب rakht-i-kháb, لحاف liháf.—(*Flower-bed*) کرد kurd, کرز kurz, آبخوران áb-khurán (flower-beds are covered with کاه گل káh-gul, *straw mixed with clay,* to protect them from the heavy rains).—(*Bed for a horse*) تخت پئین takht-i-pïín.—(*Bed of a river*) رود خانه rúd-khánah, رود بار rúd-bár, مجرا majrá (*pl.* مجاري majárí), آب گذر áb-guzar, ته tah.—(*To go to bed*) خوابیدن khábídan, بخواب رفتن bi-kháb raftan.—(*To have a bed to oneself*) تخت خواب علحده داشتن takht-i-khab-i-aláhidah dáshtan.—(*To keep one's bed*) بستري شدن bistarí shudan.

Bed, *verb,* خواباندن khábándan, خوابانیدن *or* در بستر نهادن dar bistar nihádan *or* khábánídan.—(*Imbed*) نشاندن nishándan, زیر گل کردن zír-i-gul kardan, دفن نمودن dafn nimúdan.—(*Flowers*) نشاندن nishándan, مغروس maghrús kardan, مفروش کردن mafrúsh kardan.—(*Place*) گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), گذاردن guzárdan, نهادن nihádan, وضع کردن vaz' kardan, موضوع کردن mauzú' kardan, قرار دادن qarár dádan, جا دادن já dádan, تمکین دادن tamkín dádan, متمکن ساختن mutamakkin sákhtan.—(*Go to bed*) خوابیدن khábídan, بخواب رفتن bi-kháb raftan.

Bedabble, *verb,* (*Good sense*) اندود کردن andúd kardan, طلا کردن tilá kardan, اطلا کردن ittilá kardan.—(*Bad sense*) مالیدن málídan, مالش کردن málish kardan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), آلوده ساختن álúdah sákhtan, خاك آلوده کردن khák-álúdah kardan, پلید ناپاك کردن pilíd kardan, ná-pák kardan.

Bedash, *verb,* افشاندن afshándan, پاشیدن páshídan, مرشوش گردانیدن marshúsh gardánídán.

Bedaub, *verb,* (*Good sense*) اندود کردن andúd kardan, طلا کردن tilá kardan, اطلا کردن ittilá kardan.—(*Bad sense*) مالیدن málídan, مالش کردن málish kardan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), آلوده ساختن álúdah sákhtan, خاك آلوده کردن khák-álúdah kardan, پلید کردن pilíd kardan, ناپاك کردن ná-pák kardan.

Bedazzle, *verb,* چشم زدن chashm zadan, جهر کردن jahr kardan, چشم خیره کردن chashm-khírah kardan.

Bed-chamber, *subs.* خوابگاه kháb-gáh, اوطاق خوابگاه útáq-i-kháb-gáh, شبستان shabistán, آرامگاه árám-gáh, خلوت khalvat, مصجع masja', حجره خواب hujrah-i-kháb.—(*Lord of the Bed-chamber*) ایشك آغاسي íshak-ághásí.

Bed-clothes, *subs.* رخت خواب rakht-i-kháb, اسباب خواب asbáb-i-kháb, پوشش púshish, لحاف liháf.

Bedded, *adj.* خوابانده khábándah, موضوع mauzú', مغروس maghrús, مفروش mafrúsh.

Bedding, *subs.* رخت خواب rakht-i-kháb, اسباب خواب asbáb-i-kháb, پوشش púshish, لحاف liháf.

Bedeck, *verb,* آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرایش دادن *or* کردن áráyish kardan *or* dádan, پیراستن pírástan (*rt.* پیراي píráy), زینت دادن zínat dádan, تزیین نمودن tazyín nimúdan, توشیح نمودن taushíh nimúdan, زیب دادن zíb dádan, طرازیدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.

Bedecked, *part.* آراسته árástah, پیراسته pírástah, مزین muzayyan, متزین mutazayyin, محلي muhallá, متحلي mutahallá, متجمل mutajammil, زینت ور zínat-var, منقش munaqqash.

Bedevil, *verb,* بر هم زدن bar-ham zadan, درهم بر هم کردن dar-ham-bar-ham kardan, پریشان ساختن parishán sákhtan.

Bedew, *verb,* تر کردن tar kardan, مرطوب کردن martúb kardan, مرشوش گردانیدن marshúsh gardánídan.

Bed-fellow, *subs.* هم بستر ham-bistar, هم خواب ham-kháb, هم خوابه ham-khábah.

Bed-hangings, *subs.* پلنگ پوش palang-púsh, کله killah (*pl.* کلال kilál).

Bedim, *verb,* تیره ساختن tírah sákhtan, تاریك گردانیدن tárík gardánídan, پوشیدن púshídan.

Bedizen, *verb,* آرامستن árástan (*pl.* آراي áráy), آرایش دادن *or* کردن áráyish kardan *or* dádan, پیراستن pírástan (*rt.* پیراي píráy), زینت دادن zínat dádan, تزیین نمودن tazyín nimúdan, توشیح نمودن taushíh nimúdan, زیب دادن zíb dádan, طرازیدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.

Bedizened, *part.* آراسته árástah, پیراسته pírástah, مزین muzayyan, متزین mutazayyin, محلي muhallá, متحلي mutahallá, متجمل mutajammil, زینت ور zínat-var, منقش munaqqash.

Bedlam, *subs.* دیوانه خانه dívánah-khánah, دار الجنون dáru 'l-junún, دار المجانین dáru 'l-majánín.

Bedlamite, *adj.* دیوانه dívánah, مجنون majnún, مفتون maftún, مخبل mukhabbal, مخبط mukhabbat, مرد دماغ خشك mard-i-dimágh-i-khushk.

Bedouin, *adj.* بدوي badaví.

Bed-post, *subs.* چوب تخت chúb-i-takht, ستون تخت sitún-i-takht.

Bed-quilt, *subs.* لحاف liháf, لباده lubbádah, رضائي razá,í, پنبه دار pambah-dár, دو لائي dú-lá,í.

Bedraggle, *verb,* آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), نا پاك ná-pák kardan, پلید کردن pilíd kardan, ملوث mulavvas sákhtan, نجس کردن najs kardan.

Bedrench, *verb,* ترطیب ساختن tartíb sákhtan, تر کردن tar kardan, آغشتن ágh ushtan.

Bedridden, *adj.* بستري bistarí.—(*He is bedridden*) نا خوش بستر است ná-khush-i-bistar ast.

Bedroom, *subs.* خوابگاه kháb-gáh, اوطاق خوابگاه útáq-i-kháb-gáh, شبستان shabistán, آرامگاه árám-gáh, خلوت khalvat, مضجع masja', حجره خواب hujrah-i-kháb.

Bedrop, *verb,* ترشیح کردن tarshíh kardan, افشاندن afshándan, پاشیدن páshídan, ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz).

Bedside, *subs.* سر بالین sar-i-bálín.

Bedstead, *subs.* سریر sarír, تخت خواب takht-i-kháb, بستر bistar, پلنگ palang (Hind.).

Bedtime, *subs.* وقت خواب vaqt-i-kháb, ساعت خواب sá'at-i-kháb.

Bedwarf, *verb,* تصغیر نمودن tasghír nimúdan, کوچك کوتاه داشتن kúchik sákhtan, kútáh dáshtan.

Bedye, *verb,* رنگ کردن rang kardan, رنگین کردن rangín kardan, مصبوغ ساختن masbúgh sákhtan, صبغت نمودن sabghat nimúdan.

Bee, *subs.* زنبور zambúr, زنبور عسل zambúr-i-'asal, نحل nahl, مگس انگبین magas-i-angubín.—(*Queen bee*) حجل hajl, یعسوب ya'súb (*pl.* یعاسیب ya'ásíb).—(*Swarm of bees*) دسته زنبور dastah-i-zambúr, خیل زنبور khail-i-zambúr.

Beech, *subs.* الش alash.

Beechen, *adj.* الشي alashí.

Beech-nut, *subs.* جوز الش jauz-i-alash.

Beech-oil, *subs.* روغن الش raughan-i-alash.

Beef, *subs.* گوشت گاو gúsht-i-gáv.

Beef-tea, *subs.* جوهر گوشت jauhar-i-gúsht.

Bee-hive, *subs.* خانه زنبور khánah-i-zambúr, زنبور خانه zambúr-khánah, انگبین خانه angubín-khánah, کندیل kandíl, کندو kandú, کند kund, کند عسل kund-i-'asal, مش mash.

Bee-keeper, *subs.* زنبور دوست zambúr-dúst.

Beelzebub, *subs.* شیطان shaitán, ابلیس iblís.

Beer, *subs.* فقاع fuqqá', شراب جو sharáb-i-jau, آب جو áb-i-jau, ام بلبل amm-i-bulbul, بیر bír (European).—(*Beershop*) فقاع خانه fuqqá'-khánah.

Beeswax, *subs.* موم múm, شمع sham'.

Beet (*Beta vulgaris*), *subs.* (*Raw*) چغندر chughundur, چوندر chúndur (*vulg.*).—(*Cooked*) لبلبو lablabú.

Beetle, *subs.* (*Insect*) خزوك khazúk, جعل ju'al, خز خزو khaz-khazú, گوزد gauzad, گوه گلوله کنك gúh-gulúlah-kunak.—(*Small beetle very destructive to plants*) سین siyan.—(*Mallet*) طوقماق túqmáq, توقمق túqmaq, توخماق túkhmáq.

Beetle, *verb,* بر آمدن bar-ámadan, پیش شدن písh shudan.

Beetle-browed, *adj.* پیشاني بر آمده píshání-bar-ámadah, جعل پیشاني ju'al-píshání.

Beetle-headed, *adj.* ابله ablah, احمق ahmaq, کودن kaudan, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, سفیه safíh, خوپله khuplah, گول gúl, بیوقوف bí-vuqúf, پخت pakht.

Beetle-stock, *subs.* دسته طوقماق dastah-i-túqmáq.

Beetling, *adj.* بر آمده bar-ámadah.

Befall, *verb trans.* بر آمدن bar-ámadan.—*intrans.* افتادن uftádan, اتفاق افتادن ittifáq uftádan, روي دادن rúy dádan, واقي شدن váqi' shudan, بوقوع پیوستن *or* آمدن bi-vuqú' paivastan *or* ámadan, رخ دادن rukh dádan, بظهور رسیدن bi-zuhúr rasídan, سر زدن sar zadan, قرار گرفتن qarár giriftan, صادر شدن sádir shudan, بهم شدن bi-ham shudan, عارض شدن 'áriz shudan, حادث شدن hádis shudan.

Befit, *verb,* شایستن sháyistan, لائق بودن láïq búdan. وفق دادن vafq dádan, موافق شدن muváfiq shudan. فراخور آمدن farákhur ámadan, مناسب شدن munásib shudan, خوردن khurdan, بکار خوردن bi-kár khurdán.

Befitting, *adj.* مناسب munásib, لائق láïq, درست

durust, صواب saváb, صائب sáïb, موافق muváfiq, شایسته sháyistah, شایان sháyán, سزاوار sizávár, با محل bá-mahall, قابل qábil, درخور darkhur, درخورد darkhurd.

Befittingly, *adv.* بمناسبت bi-munásabat, با شایستگي bá-sháyistagí, با موافقت bá-muváfaqat, مناسبانه munásibánah, شایستگانه sháyistagánah, سزاوارانه sizáváránah, لائقانه láïqánah.

Befittingness, *subs.* مناسبت munásabat, صلاح saláh, موافقت muváfaqat, درستي durustí, شایستگي sháyistagí, سزاواري sizávárí, لیاقت liyáqat.

Befool, *verb*, فریفتن firíftan (*rt.* فریب firíb), فریب دادن firíb dádan, دغا کردن daghá kardan, غدر کردن ghadr kardan, احمق ساختن ahmaq sákhtan, تحمیق کردن tahmíq kardan.

Before, *prep.* (*Place*) پیش písh, در پیش dar písh, دم dam, فراز faráz, جلو jilau, صدر sadr, مقابل muqábil, محاذي muhází, مواجه muvájih, باستقبال bi-istiqbál, روبرو rú-bi-rú.—(*Time*) پیش písh, پیشتر píshtar, پیش از písh az písh, قبل qabl, زودتر zúdtar.—(*Before that*) پیش از آنکه písh az án-kih, قبل از آنکه qabl az án-kih.—(*Right before you*) راست رویتان rást-rúy-i-tán.—(*As before*) همان hamán.—(*Before intelligence could be gained*) تا خبر شد tá khabar shud.—*adv.* قبلاً qablan, اولاً avvalan.

Beforehand, *adj.* اوا avval, زود zúd, نخستین nukhustín. —*adv.* قبلاً qablan, اولاً avvalan, سابقاً sábiqan.

Before-mentioned, *adj.* مزبور mazbúr, مذکور mazkúr, مرسوم marsúm, مقول maqúl, مومي الیه múmá, مومي ilaihi, مشار الیه mushár-ilaihi, سابق الذکر sábiqu 'z-zikr, سالف الذکر sálifu 'z-zikr, که ذکر شد kih zikr shud.

Before-time, *adv.* سابقاً sábiqan, سابق بر این sábiq bar ín, در زمان پیش dar zamán-i-písh, در ایام سابق dar ayyám-i-sábiq.

Befoul, *verb*, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), نا پاك ná-pák kardan, پلید کردن pilíd kardan, ملوث ساختن mulavvas sákhtan, نجس کردن najs kardan.

Befriend, *verb*, (با) دوستي کردن dústí kardan (bá), شفقت نمودن shafaqat nimúdan, مهرباني کردن mihrbání kardan, موالات نمودن muválát nimúdan.—(*Aid*) کمك دادن kumak dádan, کومك دادن kúmak dádan, مدد نمودن madad nimúdan, امداد کردن imdád kardan, اعانت نمودن i'ánat nimúdan, معاونت نمودن mu'ávanat nimúdan, یاري کردن yárí kardan, دستگیري کردن dastgírí kardan, مساعدت نمودن musá'adat nimúdan, پشتي کردن pushtí kardan, نصرت دادن nusrat dádan, تائید نمودن täyíd nimúdan, عنایت کردن 'ináyat kardan, پهلو دادن pahlú dádan, متعرض حال بودن muta'arriz-i-hál búdan, اسعاف نمودن is'áf nimúdan.

Befringe, *verb*, حاشیه گذاردن háshiyah guzárdan, دامنه ساختن dámanah sákhtan, تطریز کردن tatríz kardan, ریشه نهادن ríshah nihádan.

Beg, *subs.* بیگ beg.

Beg, *verb* (*Solicit alms*) سوٴال نمودن süál nimúdan, سائل شدن sáïl shudan, گدائي کردن gadá'í kardan, تگدي تگدي tagaddí kardan, لابه نمودن lábah nimúdan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), دریوزه کردن daryúzah kardan, نیاز کردن niyáz kardan, نیازیدن niyázídan, رجامند شدن rajá-mand shudan, تمنا نمودن tamanná nimúdan, متمني کردن mutamannú kardan.—(*Ask*) پرسیدن pursídan, پرسش کردن pursish kardan, استفهام کردن istifhám kardan, استفسار کردن istifsár kardan, سوٴال کردن süál kardan, سراغ کردن sirágh kardan, مطالبه نمودن mutálabah nimúdan, التماس کردن iltimás kardan.

Beget, *verb*, زائیدن zá'ídan, تولید نمودن taulíd nimúdan, تولد کردن tavallud kardan, پیدا کردن paidá kardan.

Begetter, *subs.* والد válid, والده válidah, تولید کننده taulíd-kunandah.

Begetting, *subs.* تولید taulíd, تناسل tanásul.

Beggar, *subs.* گدا gadá, سائل sáïl, دربدر dar-bi-dar, فقیر faqír, مسکین miskín (*pl.* مساکین masákín).

Beggar, *verb*, گدا ساختن gadá sákhtan, محتاج کردن muhtáj kardan, مفلس نمودن muflis nimúdan, در فاقه انداختن dar fáqah andákhtan, بافتقار رسانیدن bi-iftiqár rasánídan, فقیر کردن faqír kardan, بینوا ساختن bí-navá sákhtan.

Beggarliness, *subs.* (*Poverty*) گدائي gadá'í, بینوائي bí-navá'í, افلاس iflás, مفلسي muflisí, فقر faqr, افتقار iftiqár, فاقه fáqah, تنگ دستي tang-dastí, نیازمندي niyáz-mandí, سختي sakhtí, مسکنت maskanat, مسکیني miskíní, نا داري ná-dárí, بیچارگي bí-chárágí, عاجزي 'ájizí, استیصال istísál, تنگي tangí, ضیق zíq, بیزري bí-zarí, درویشي darvíshí, عسرت 'usrat, حاجت مندي hájat-mandí.—(*Meanness*) گدا روي gadá-rúyí, سفلگي suflagí, دوني dúní, پست فطرتي past-fitratí, خست khissat, خسیسي khasísí, کمینگي kamínagí, حرص hirs, آز áz, طمع tama', طمعکاري tama'-kárí, بخل bukhl, امساك imsák, پول دوستي púl-dústi.

Beggarly, *adj.* (*Poor*) مسکین miskín, سائل sáïl, مفلس muflis, فقیر faqír, بینوا bí-navá, تهي دست tuhí-dast, گدا gadá, تنگ دست tang-dast, مفلوك maflúk, محتاج muhtáj, نیاز مند niyáz-mand, مستمند mustamand, نا دار ná-dár, حاجت مند hájat-mand, بي چاره bí-chárah.—(*Mean*) گدارو gadá-rú, دون dún, پست فطرت past-fitrat, خسیس khassís, بخیل bakhíl, پول دوست púl-dúst, ممسك mumsik, کنس kinis.

Beggary, *subs.* (*Poverty*) گدائي gadá,í, بينوائي bí-navá,í, افلاس iflás, مفلسي muflisí, فقر faqr, افتقار iftiqár, فاقه fáqah, تنگ دستي tang-dastí, نياز مندي niyáz-mandí, سختي sakhtí, مسكنت maskanat, مسكيني miskíní, نا داري ná-dárí, بيچارگي bí-chárágí, عاجزي 'ájizí, استيصال istísál, تنگي tangí, ضيق zíq, بيزري bí-zarí, درويشي darvíshí, عسرت 'usrat, حاجت مندي hájat-mandí.

Begilt, *adj.* زر اندود zar-andúd, مطلا mutallá.

Begin, *verb trans. and intrans.* آغاز كردن ágház kardan, آغازيدن ágházídan, شروع كردن shurú' kardan, ابتدا كردن ibtidá kardan, بنا كردن biná kardan, مبادرت نمودن mubádarat nimúdan, افتادن uftádan (only used intransitively).—(*To begin again*) تجديد كردن tajdíd kardan, باز از نو آغاز كردن báz az nau ágház kardan, باز از سر گرفتن báz az sar giriftan.—(*To begin lecturing*) بنائي افاده كردن biná,í-i-ifádah kardan.—(*It began to blow*) باد بر خاست bád bar-khást.

Beginner, *subs.* مبتدي mubtadí, نو آموز nau-ámúz, تازه كار tázah-kár.

Beginning, *subs.* آغاز ágház, شروع shurú', ابتدا ibtidá, بدايت bidáyat, بدأت bidät, مبادرت mubádarat, مباشرت mubásharat, سر sar, بدو badv, بدا badá.—(*Origin*) مبدا mabdá (*pl.* مبادي mabádí), بنا biná, بنياد bunyád, اصل asl (*pl.* اصول usúl), اول avval (*pl.* اوائل aváïl), مصدر masdar, منشا manshá, سر sar, بيخ bíkh, منبع mamb'.—(*I have made a beginning*) دره شكاري چيزي بگردم darrah-i-shikárí chízí bi-gard-am (*lit.* I have wandered a bit in the hunting-valley).—(*From beginning to end*) از بدايت تا نهايت az bidáyat tá niháyat, سراپا sar-á-pá, سراسر sar-á-sar.—(*In the beginning*) در آغاز dar ágház, در ابتدا dar ibtidá, اولاً avvalan.

Begird, *verb,* (*Bind*) بستن bastan (*rt.* بند band), بر ميان بستن bar miyán bastan, بند كردن band kardan, ربط كردن rabt kardan.—(*Surround*) احاطه كردن ihátah kardan, حصر نمودن hasr nimúdan, گرد گرفتن gird giriftan, گرداگرد گرفتن gird-á-gird giriftan, فرا گرفتن fará-giriftan, محاصره نمودن muhásarah nimúdan.

Begone, *interj.* دور باش dúr-básh, كنار kinár, گم بشو gum bi-shav, برو bi-rau.

Begotten, *part.* زاده zádah, زائده záïdah, مولود maulúd, متولد mutavallid.

Begrime, *verb,* آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), نا پاك كردن há-pák kardan, پليد كردن pilíd kardan, ملوث ساختن mulavvas sákhtan, نجس كردن najs kardan.

Begrudge, *verb,* رشك بردن rashk burdan, حسد بردن hasad burdan, حقد بردن hiqd burdan, غل داشتن ghul dáshtan.

Beguile, *verb,* (*Deceive*) فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan, دغا كردن daghá kardan, گول زدن *or* خورانيدن gúl zadan *or* khuránídan, غدر نمودن ghadr nimúdan, حيله كردن hílah kardan, چاپ زدن cháp zadan, دمدمه ساختن damdamah sákhtan, دم بازي نمودن dam-bází nimúdan.—(*Pass pleasantly*) خوش گذراندن khush guzrándan.—(*He beguiled him*) اورا تاوانيد úrá távánid (*lit.* He twisted him).

Behalf, *subs.* حق haqq, واسطه vásitah, پاس خاطر pás-khátir.—(*On behalf of*) بابت bábat, از طرف az taraf, براي baráy, بهر bahr.

Behave, *verb,* رفتار كردن raftár kardan, حركت كردن harakat kardan, سلوك كردن sulúk kardan, عمل نمودن 'amal nimúdan, عادت نمودن 'ádat nimúdan.

Behaviour, *subs.* رفتار raftár, حركت harakat, سلوك sulúk, عمل 'amal, عادت 'ádat, روش ravish, رويه raviyah, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), اطوار atvár, سنت sunnat, سيرت sírat, كردار kirdár, داب dáb.—(*Bad behaviour*) ترك ادب tark-i-adab.—(*Good behariour*) ادب adab.

Behead, *verb,* سر بريدن sar burídan, سر انداختن sar andákhtan, سر بر داشتن sar bar-dáshtan, زبح كردن zabh kardan, گردن زدن gardan zadan.

Behest, *subs.* امر amr (*pl.* اوامر avámir), حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), فرمان farmán, فرمائش farmáïsh, قدغن qadaghan, ارشاد irshád.

Behind, *subs.* (*Anus*) كون kún, مقعد maq'ad, محل قعود mahall-i-qa'úd, نشين گاه nishín-gáh, موضع معتاد mauza'-i-mu'tád, معتده mu'tadah, شرج sharaj, ما تحت má-taht.—*prep. and adv.* پس pas, در پس dar pas, عقب dar 'aqib, ورا varáa, دنبال dumbál, خلف khalf, پشت pusht, در پشت dar pusht, پاي páy, در پاي dar páy, باز پس báz-pas, پشت سر pusht-i-sar.—(*From behind*) از پشت az pusht, از عقب az 'aqib.—(*Why do you look behind you?*) پشت سرت چرا نگاه ميكني pusht-i-sar-at chirá nigáh mí-kuní.—(*Inferior to*) كم از kam az.—(*Late*) دير dír, آخر همه ákhir-i-hamah.

Behind-hand, *adj.* (*In the rear*) عقب 'aqib, دنبال dumbál, پشت pusht, پس دست pas-i-dast.—(*Late*) دير dír, آخر همه ákhir-i-hamah.

Behold, *interj.* نگاه nigáh, اينك ínak, هان hán, هين hín, اينت ínt.

Behold, *verb trans. and intrans.* نگريستن nigarístan, نگرستن nigaristan, ديدن dídan (*rt.* بين bín), نگاه كردن nigáh kardan, نظر كردن nazar kardan, ابصار نمودن ibsár nimúdan, ملاحظه كردن muláhazah kardan, تماشا كردن tamáshá kardan, مشاهده كردن musháhadah kardan.

Beholden, *adj.* ممنون mamnún, منت دار minnat-dár, منظور نظر manzúr-i-nazar, ملحوظ خاطر malhúz-i-khátir.

Beholder, *subs.* ناظر názir (*pl.* نظار nazzár), مبصر mubsir, بصير basír.

Behoof, *subs.* (*Advantage*) فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), نفع naf', منفعت manfa'at (*pl.* منافع manáfi'), سود súd, صرفه sarfah, افاده ifádah, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), تحصيل tahsíl, ثمر samr (*pl.* اثمار asmár *and* ثمار simár), حاصل hásil, نوا navá, منظور manzúr.—(*Necessity*) ضرورت zarúrat, لازمت lázimat, لزوم luzúm, اقتضا iqtizá, احتياج ihtiyáj.

Behoovable, *adj.* (*Needful*) واجب vájib, ضرور zarúr, لازم lázim, ملتزم multazim, شايسته sháyistah, بايسته báyistah, مقتضي muqtazí.—(*Advantageous*) مفيد mufíd, نافع náfi', نفع رسان naf'-rasán, فائده fáïdah, فائده مند fáïdah-mand, سود مند súd-mand.

Behoove, *verb,* (*Benefit*) فائده دادن fáïdah dádan, نوا دادن navá dádan, نفع دادن naf' dádan, افاده نمودن ifádah nimúdan, استفاده كردن istifádah kardan, ترقي بستن taraqqí bastan.—(*Be necessary*) واجب شدن vájib shudan, ضرور شدن zarúr shudan, لازم بودن lázim búdan, لزوم داشتن luzúm dáshtan, شايستن sháyistan, بايستن báyistan, سزيدن sizídan.—(*Suit*) شايستن sháyistan, لائق بودن láïq búdan, وفق دادن vafq dádan, موافق شدن muváfiq shudan, فراخور آمدن farákhur ámadan, مناسب شدن munásib shudan, بكار خوردن bi-kár khurdan, خوردن khurdan.

Being, *subs.* (*Existence*) بودني búdaní, وجود vujúd, موجود maujúd, هستي hastí, كون kaun (*pl.* اكوان akván), بود búd, زندگاني zindagání.—(*Creature*) كائنت káïnat (*pl.* كائنات káïnát), كائن kaïn, مخلوق makhlúq (*pl.* مخلوقات makhlúqát), موجود maujúd, خليقه khalíqah (*pl.* خلائق khaláïq), آفريده áfirídah, بريه bariyah (*pl.* برايا baráyá), مصنوع masnú' (*pl.* مصنوعات masnú'át).—(*The Supreme Being*) حق تعالي haqq-ta'álá.

Belabour, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), لت نمودن latt nimúdan, كوتك زدن kútak zadan, ضرب كردن zarb kardan, شلاق زدن shaláq zadan.

Belated, *adj.* (*Late*) دير dír, دير شده dír-shudah, تأخير täkhír.—(*Benighted*) در ظلمت انداخته dar zulmat-andákhtah, در تيرگي شده dar tíragí-shudah.

Belaud, *verb,* ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), ستايش كردن sitáyish kardan, حمد كردن hamd kardan, مدح كردن madh kardan, نيايش كردن niyáyish kardan, ثنا گفتن saná guftan, وصف كردن vasf kardan, توصيف كردن tausíf kardan, تحسين كردن tahsín kardan, تعريف گفتن ta'ríf guftan, تسبيح نمودن tasbíh nimúdan.

Belay, *verb,* در كمين نشستن dar kamín nishastan, مترصد بودن mutarassid búdan, تربص نمودن tarabbus nimúdan, منتظر بودن muntazir búdan.—(*Overlay*) پوشانيدن púshánídan, پيرامتن pírástan (*rt.* پيراي píráy), نشاندن nishándan, تذهيب كردن tazhíb kardan, بر رو نهادن bar rú nihádan, رو پوش كردن rú-púsh kardan, بر رو گستردن bar rú gustardan, فرا گرفتن farágiriftan.

Belch, *subs.* آروغ árúgh, آرغ árugh, جشا jushá.

Belch, *verb trans. and intrans.* آروغ كردن árúgh kardan, جشا نمودن jushá nimúdan.

Belching, *subs.* آروغ árúgh, آرغ árugh, جشا jushá.

Beldam, *subs.* زال zál, پير زال pír-zál, پيره زن pírah-zan, عجوز 'ujúz, پتياره patyárah, كمپير kampír.

Beleaguer, *verb,* حصر نمودن hasr nimúdan, محاصره كردن muhásarah kardan, محصور ساختن mahsúr sákhtan, گرد كردن gird kardan, دور آمدن daur ámadan, احاطه نمودن ihátah nimúdan, بتوپ بستن bi-túp bastan.

Beleaguered, *part.* منحصر munhasir, محصر muhsar, محصور mahsúr.

Beleaguering, *subs.* محاصرت muhásarat, حصر hasr.

Belfry, *subs.* جرس خانه jaras-khánah, ناقوس خانه náqús-khánah, درائي گاه darái-gáh.

Belial, *subs.* شيطان shaitán, ابليس iblís.

Belie, *verb,* افترا بستن iftirá bastan, تهمت زدن tuhmat zadan, بهتان زدن buhtán zadan, بد گفتن bad guftan, نمامي كردن nammámí kardan, متهم كردن muttaham kardan, سعايت نمودن si'áyat nimúdan.—(*Give the lie to*) دروغ ساختن durúgh sákhtan, تكذيب نمودن takzíb nimúdan.

Belief, *subs.* (*Persuasion of mind*) اعتقاد i'tiqád, اعتبار i'tibár, باور bávar, ايمان ímán, توهم tavahhum, گروش giravish, ظن zann (*pl.* ظنون zunún).—(*Creed*) عقيده 'aqídah (*pl.* عقائد 'aqáïd), دين dín, مذهب mazhab, اعتقاد i'tiqád, ايمان ímán, طريقه taríqah.—(*Confidence*) اعتقاد i'tiqád, اعتماد i'timád, اعتبار i'tibár, وثوق vusúq, ايمان ímán, اميد umíd, استناد istinád, توكل tavakkul.—(*To have belief in*) باور داشتن bávar dáshtan, اعتقاد كردن i'tiqád kardan, ايمان آوردن ímán ávardan.

Believable, *adj.* قابل اعتقاد qábil-i-i'tiqád, باور كردني bávar-kardaní.

Believe, *verb trans.* اعتقاد كردن i'tiqád kardan, باور داشتن bávar dáshtan *or* نمودن *or* قبول كردن qabúl kardán, اقرار كردن iqrár kardan, گرويدن giravídan, ايمان آوردن ímán ávardan, مسلم داشتن musallam dáshtan.—(*To believe implicitly*) يقين كامل كردن yaqín-i-kámil kardan.—*intrans.* پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), انديشه نمودن

andíshah nimúdan.—(*In religious sense*) معتقد شدن mu'taqid shudan, عقیدت داشتن 'aqídat dáshtan.—(*I do not believe a word of it*) بقدر سر موئي باور نميكنم bi-qadr-i-sar-i-mú,í bávar na-mí-kunam.

Believer, *subs.* باور كننده bávar-kunandah.—(*In religious sense*) معتقد mu'taqid, مؤمن mümin.

Belike, *adv.* شايد sháyad, باشد báshad, بوكه bú-kih.

Bell, *subs.* زنگ zang, درا darà, جرس jaras (*pl.* اجراس ajrás).—(*Hand-bell*) زنگ دست zang-i-dast.—(*Bells in churches, &c.*), زنگله zangalah, زنگوله zangúlah, زيل zíl, زل zil, سوسك súsk, ناقوس náqús (this latter is generally applied to the bells in Christian churches). (*To ring the bells*) زنگله زدن zangalah zadan, زيل زدن zíl zadan, سوسك زدن súsk zadan, ناقوس زدن náqús zadan.—(*Who will bell the cat?*) كه زنگ بگردن گربه خواهد بست kih zang bi-gardan-i-garbah kháhad bast.—(*Diving-bell*) آلت غواصي álat-i-ghavvásí.

Belle, *subs.* خوب رو khub-rú, پري رو parí-rú, پري رخ parí-rukh, زن نازنين zan-i-názanín, محبوبه mahbúbah, معشوقه ma'shúqah, زن جميل zan-i-jamíl, زن خوش منظر zan-i-khush-manzar, زن حسين zan-i-hasín, زن خوبصورت zan-i-khub-súrat, دلبر dil-bar, دلربا dil-rubá, دلفريب dil-firíb, وشاق visháq.

Belles-lettres, *subs.* علم ادب 'ilm-i-adab, آداب ádáb.

Bell-founder, *subs.* زنگ ريز záng-ríz, جراس jarrás.

Bell-foundry, *subs.* زنگ ريز خانه zang-ríz-khánah, صياغ خانه sayyágh-khánah, جرس خانه jaras-khánah.

Bellicose, *adj.* جنگ جو jang-jú, جنگ آور jang-ávar, رزم پيشه razm-píshah, پرکاش جو purkásh-jú, سر انداز sar-andáz.

Belligerent, *subs.* مرد جنگ mard-i-jang, حريف haríf, مبارز mubáriz.—*adj.* جنگ جو jang-jú, جنگ آور jang-ávar, رزم پيشه razm-píshah, پرکاش جو purkásh-jú, سر انداز sar-andáz.

Bellman, *subs.* منادي munádí, زنگ زن zang-zan, خواننده khánandah, هراج harráj.

Bell-metal, *subs.* چدن chudan, مفرق mafraq, طوج túj.

Bell-pepper, *subs.* فلفل قرمز filfil-i-qarmiz, فلفل فرنگي filfil-i-farangí.

Bellow, *subs.* نعره na'rah, بانگ báng, خوار khuvár, بوره búrah, هلهله halhalah, قاره qárrah, فرياد firyád, صدا sadá.

Bellow, *verb,* نعره زدن na'rah zadan, بانگ زدن báng zadan, خوار نمودن khuvár nimúdan, بوره زدن búrah zadan, هلهله كردن halhalah kardan, قاره كردن qárrah kardan, فرياد كردن firyád kardan, صدا كردن sidá kardan.

Bellowing, *subs.* نعره na'rah, بانگ báng, خوار khuvár, بوره búrah, هلهله halhalah, قاره qárrah, فرياد firyád, صدا sidá.

Bellows, *subs.* دم dam, دمه damah, دمزنه damzanah, منفخ minfakh (*pl.* منافخ manáfikh), منفاخ minfákh.

Bell-ringer, *subs.* زنگ زن zang-zan.

Bell-shaped, *adj.* زنگ سا zang-sá, زنگله شكل zangalah-shakl, جرس وش jaras-vash, ناقوس مانند náqús-mánand.

Bell-wether, *subs.* بز پيش آهنگ buz-i-písh-áhang.

Belly, *subs.* شكم shikam, معده mi'dah, بطن batn.

Belly, *verb,* ورم كردن varam kardan, باد كردن bád kardan.

Belly-ache, *subs.* درد شكم dard-i-shikam.

Belly-band, *subs.* كمر بند kamar-band, ميان بند miyán-band, منطقه mintaqah, حزام hizám (*pl.* حزم huzum).—(*For horses*) تنگ tang.

Belong, *verb,* متعلق بودن muta'alliq búdan, تعلق داشتن ta'alluq dáshtan, مال بودن mál búdan, از ان بودن az án búdan, عائد شدن 'áïd shudan, نسبت داشتن nisbat dáshtan, مخصوص بودن makhsús búdan, باب بودن báb búdan.—(*It formerly belonged to him*) سابقًا از او بود sábiqan az ú búd, پيشتر مال و بود píshtar mál-i-ú búd.—(*He does not belong to the army*) داخل قشون نيست dákhil-i-qushún níst.—(*This key belongs to that box*) اين كليد مال آن صندوق است ín kilíd mál-i-án sandúq ast.

Belonging, *adj.* متعلق muta'alliq, منسوب mansúb, راجع ráji'.

Beloved, *adj.* محبوب mahbúb, محبوبه mahbúbah (*pl.* محابيب mahábíb), معشوق ma'shúq, معشوقه ma'shúqah, جانان jánán, عزيز 'azíz, خاطر خواه khátir-kháh, سوگلي súgulí.

Below, *prep. and adv.* پائين pá,ín, در پائين dar pá,ín, زير zír, در زير dar zír, فرو furú, تحت taht, دامن dáman.—(*From below*) از پائين az pá,ín, از زير az zír, از طرف پائين az taraf-i-pá,ín, من تحت min taht.—(*Here below*) اين پائين ín pá,ín, اين زير ín zír.—(*There below*) آن پائين án pá,ín, آن زير án zír.—(*Below mentioned*) ذيل zail, در ذيل dar zail.—(*To go below*) پائين رفتن pá,ín raftan, زير رفتن zír raftan, فرو رفتن furú raftan, نازل شدن názul shudan.

Belt, *subs.* كمر kamar, كمر بند kamar-band, حماله himálah (*pl.* حمائل hamáïl), زنار zunnár (*pl.* زنانير zanánír), منطقه mintaqah, حزام hizám (*pl.* حزم huzum), مهمل mihmal.—(*Leathern*) دوال duvál, تسمه tasmah. شريطه sharítah.—(*Of trees*) منطقه mintaqah.

Belt, *verb,* احاطه كردن ihátah kardan, كمر بستن kamar bastan, ميان بستن miyán bastan.

Belted, *adj.* كمر بست kamar-bast, محاط muhát.

Belting, *subs.* مايه كمر بند máyah-i-kamar-band.

Belvedere, *subs.* مهتابي mahtábí, ايوان aiván, كاخ kákh, برج burj, كوشك kúshk, كلاه فرنگي kuláh-i-farangí.

Bemaze, *verb,* تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, در عجب انداختن dar 'ajab andákhtan, متعجب نمودن muta'ajjib nimúdan, حيرت دادن hairat dádan, در حيرت افكندن dar hairat afkandan, متحير كردن mutahayyir kardan, حيران كردن hairán sar-ásímah sákhtan, ساختن سرآسيمه bi-shigift ávardan, بشگفت آوردن dahshat dádan.

Bemire, *verb,* در گل نشاندن dar gil nishándan.

Bemoan, *verb trans.* (بر) ناله كردن nálah kardan (bar), (از) متأسف شدن muta,assif shudan (az), شيون نمودن shívan nimúdan, عزا گرفتن 'azá giriftan, افسوس خوردن afsús khurdan.—*intrans.* ناله كردن nálah kardan, نالش كردن nálish kardan, ناليدن nálídan, زاري كردن zárí kardan, گريه كردن giryah kardan, افسوس خوردن afsús khurdan, تأسف نمودن ta,assuf nimúdan, شكوه shakvah nimúdan.

Bemoaning, *subs.* ناله nálah, نالش nálish, زاري zárí, گريه giryah.

Bemock, *verb,* ريشخند كردن ríish-khand kardan, استهزار istihzár kardan, لاغ كردن lágh kardan, مسخره كردن maskharah kardan.

Bench, *subs.* سكو sakú, كرسي دراز karsí-i-diráz, نشيمن nishíman.—(*Legal term*) ديوان díván, مصطبه mistabah, محكمه mahkamah.

Bencher, *subs.* اهل صفه ahl-i-suffah.

Bend, *subs.* پيچ pích, پيچش píchish, عوج 'avaj.—(*Bend of a river*) پيچ pích, گردش gardish, مهنيه mahniyah (*pl.* مهاني mahání).

Bend, *verb trans.* خم كردن kham kardan, كج ساختن kaj sákhtan, پيچانيدن píchánídan, منحني ساختن munhaní sákhtan.—*intrans.* خم شدن kham shudan, خميدن khamídan, كج شدن kaj shudan, پيچيدن píchídan, منحني شدن munhaní shudan, مائل شدن máil shudan.—(*To bend the brow*) پر چين نمودن pur-chín nimúdan.—(*To bend the knee*) زانو زدن zánú zadan.

Beneath, *prep. and adv.* پائين pá,ín, در پائين dar pá,ín, زير zír, در زير dar zír, فرو furú, تحت taht, دامن dáman. —(*Unworthy of*) نا مناسب ná-munásib, نا لائق ná-láïq, نا شايست ná-sháyist, نا قابل ná-qábil.

Benedict, *subs.* داماد dámád, نو خانه nau-khánah.

Benediction, *subs.* صلات salát (*pl.* صلوات salavát), مباركي mubárakí, تبريك tabrík, دعا barakat, دعا du'á, دعا خير du'á-i-khair, تسليم taslím, تحيت tahíyat, آفرين áfirín, تهنئت tahníat, درود durúd.—(*To give a benediction*) دعا بركت دادن barakat dádan, خير گفتن du'á-i-khair guftan, آفرين كردن áfirín kardan, درود گفتن durúd guftan, تحيت دادن tahíyat dádan, تهنئت گفتن tahníat guftan.

Benefaction, *subs.* احسان ihsán, نعمت ni'mat (*pl.* نعم ni'am), فيض faiz, افضال ifzál, كرم karam, مرحمت marhamat, انعام in'ám, اكرام ikrám, تبريك tabrík, منت minnat, عنايت 'ináyat, عارفه 'árifah (*pl.* عوارف 'avárif), عاطفت 'átifat, ملاطفت mulátafat, التفات iltifát, لطف lutf, شفقت shafaqat, ولي النعم valí-i-ni'mat, valíu 'n-nu'm, منعم mun'im.

Benefactor, *subs.* ولي نعمت valí-i-ni'mat, ولية النعم valiyatu 'n-nu'm.

Benefactress, *subs.* وليه نعمت valiyah-i-ni'mat,

Benefice, *subs.* وقف vaqf (*pl.* اوقاف auqáf).

Beneficed, *adj.* وقف خوار vaqf-khár.

Beneficence, *subs.* نيكو كاري níkú-kárí, نيك كاري ník-kárí, عنايت 'ináyat, عنايتكاري 'ináyat-kárí, خير خواهي khair-kháhí, سخا sakhá, سخاوت sakhávat, مهرباني mihr-báni, رأفت räfat, شفقت shafaqat, لطف lutf, ملاطفت mulátafat, عطوفت 'atúfat, تفقد tafaqqud, احسان ihsán, خاطر داري khátir-dárí, فيض faiz, كرم karam, كرامت karámat, مبرت mabarrat, مروءت murüat, مكرمت makramat, جود júd, فضل fazl, جوانمردي javán-mardí.

Beneficent, *adj.* نيكو كار níkú-kár, نيك كار ník-kár, عنايتكار 'ináyat-kár, خير خواه khair-kháh, نيك كردار ník-kirdár, منان mannán, مشفق mushfiq, شفيق shafíq, نيك نيت ník-níyat, رؤف raüf, خوش نيت khush-níyat, خير انديش khair-andísh, مهربان mihr-bán, كريم karím, لطيف latíf, منعم mun'im, محسن muhsin, جواد javvád, جيد jayyid, عاطف 'átif, سخي sakhí, لطيم latím, گشاده دست gushádah-dast, جوانمرد javán-mard, فياض fayyáz, عطا مند 'atá-mand, ذو فضل zú-fazl.

Beneficently, *adv.* كريمانه karímánah, مشفقانه mushfiqánah, از روي احسان az rúy-i-ihsán, بطور احسان bi-taur-i-ihsán, از روي اكرام az rúy-i-ikrám, بطور نيك bi-taur-i-ník-kháhí, از روي سخاوت az rúy-i-sakhávat, ذو فضلانه zú-fazlánah, محسنانه muhsinánah, بطور عطا مندي bi-taur-i-'atá-mandí.

Beneficial, *adj.* مفيد mufíd, نافع náfi', نفع رسان naf'-rasán, فائده fáïdah, فائده مند fáïdah-mand, سود مند súd-mand.

Beneficially, *adv.* مفيدانه mufídánah, با فائده bá-fáïdah, از روي منفعت az rúy-i-manfa'at.

Beneficiary, *subs. and adj.* وقف خوار vaqf-khár.

Benefit, *subs.* (*Favour*) احسان ihsán, نعمت ni'mat (*pl.* نعم ni'am), انعام in'ám, كرم karam, منت minnat, عنايت 'ináyat, عارفه 'árifah (*pl.* عوارف avárif), عاطفت 'átifat, مرحمت marhamat, معروف ma'rúf,

فیض faiz, افضال ifzál, لطف lutf, التفات iltifát, ملاطفت mulátafat, الطاف iltáf, شفقت shafaqat.—(*Advantage*) فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), نفع naf', منفعت manfa'at (*pl.* منافع manáfi'), سود súd, صرفه sarfah, افاده ifádah, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), تحصیل tahsíl, ثمر samr (*pl.* اثمار asmár *and* ثمار simár), حاصل hásil, نوا navá, منظور manzúr.

Benefit, *verb trans.* فائده دادن fáïdah dádan, نوا دادن navá dádan, نفع دادن naf' dádan, افاده نمودن ifádah nimúdan, استفاده کردن istifádah kardan, ترقي بستن taraqqí bastan.—*intrans.* طرف بستن taraf bastan, سود بردن súd burdan.—(*Let us be benefited by your success*) دست چربي بسر ما بمال dast-i-charbí ba-sar-i-má bi-mál (*lit.* Rub an oily hand on our head).

Benevolence, *subs.* نیکو کاري níkú-kárí, نیك کاري ník-kárí, عنایت 'ináyat, عنایتکاري 'ináyat-kárí, خیر خواهي khair-kháhi, سخا sakhá, سخاوت sakhávat, مهرباني mihr-báni, رأفت räfat, شفقت shafaqat, لطف lutf, ملاطفت mulátafat, عطوفت 'atúfat, عطا مندي 'atá-mandí, تفقد tafaqqud, احسان ihsán, خاطر داري khátir-dárí, فیض faiz, کرم karam, کرامت karámat, مبرت mabarrat, مروّت murüat, مکرمت makramat, جود júd, فضل fazl, جوانمردي javán-mardí.

Benevolent, *adj.* نیکو کار níkú-kár, نیك کار ník-kár, عنایتکار 'ináyat-kár, خیر خواه khair-kháh, نیك کردار ník-kirdár, منان mannán, مشفق mushfiq, شفیق shafíq, نیك نیت ník-níyat, رؤف raüf, خوش نیت khush-níyat, خیر اندیش khair-andísh, مهر بان mihr-bán, کریم karím, لطیف latíf, منعم mun'im, محسن muhsin, جواد javvád, جید jayyid, عاطف 'átif, سخي sakhí, لطیم latím, گشاده دست gushádah-dast, جوانمرد javán-mard, فیاض fayyáz, عطا مند 'atá-mand, ذو فضل zú-fazl.

Benevolently, *adv.* کریمانه karímánah, مشفقانه mushfiqánah, از روي احسان az-rúy-i-ihsán, بطور احسان bi-taur-i-ihsán, از روي اکرام az rúy-i-ikrám, بطور نیك خواهي bi-taur-i-ník-kháhí, از روي سخاوت az rúy-i-sakhávat, ذو فضلانه zú-fazlánah, محسنانه muhsinánah, بطور عطا مندي bi-taur-i-'atá-mandí.

Benight, *verb,* تیره ساختن tírah sákhtan, در ظلمت انداختن dar zulmat andákhtan, سیاه ساختن siyáh sákhtan.

Benighted, *part. and adj.* در ظلمت انداخته dar zulmat andákhtah, در تیرگي شده dar tíragí shudah.

Benign, *adj.* نیکو کار níkú-kár, نیك کار ník-kár, عنایتکار 'ináyat-kár, خیر خواه khair-kháh, نیك کردار ník-kirdár, منان mannán, مشفق mushfiq, شفیق shafíq, نیك نیت ník-níyat, رؤف raüf, خوش نیت khush-níyat, خیر اندیش khair-andísh, مهر بان mihr-bán, کریم karím, لطیف latíf, منعم mun'im, محسن muhsin, جواد javvád, جید jayyid, عاطف 'átif, سخي sakhí, لطیم latím, گشاده دست gushádah-dast, جوانمرد javán-mard, فیاض fayyáz, عطا مند 'atá-mand, ذو فضل zú-fazl.

Benignant, *adj.* نیکو کار níkú-kár, نیك کار ník-kár, عنایتکار 'ináyat-kár, خیر خواه khair-kháh, نیك کردار ník-kirdár, منان mannán, مشفق mushfiq, شفیق shafíq, نیك نیت ník-níyat, رؤف raüf, خوش نیت khush-níyat, خیر اندیش khair-andísh, مهر بان mihr-bán, کریم karím, لطیف latíf, منعم mun'im, محسن muhsin, جواد javvád, جید jayyid, عاطف 'átif, سخي sakhí, لطیم latím, گشاده دست gushádah-dast, جوانمرد javán-mard, فیاض fayyáz, عطا مند 'atá-mand, ذو فضل zú-fazl.

Benignity, *subs.* نیکو کاري níkú-kárí, نیك کاري ník-kárí, عنایت 'ináyat, عنایتکاري 'ináyat-kárí, خیر خواهي khair-kháhi, سخا sakhá, سخاوت sakhávat, مهر باني mihr-báni, رأفت räfat, شفقت shafaqat, لطف lutf, ملاطفت mulátafat, عطوفت 'atúfat, تفقد tafaqqud, احسان ihsán, خاطر داري khátir-dárí, فیض faiz, کرم karam, کرامت karámat, مبرت mabarrat, مروّت murüat, مکرمت makramat, جود júd, فضل fazl, جوانمردي javán-mardí.

Benignly, *adv.* کریمانه karímánah, مشفقانه mushfiqánah, از روي احسان az rúy-i-ihsán, بطور احسان bi-taur-i-ihsán, از روي اکرام az rúy-i-ikrám, بطور نیك خواهي bi-taur-i-ník-kháhí, از روي سخاوت az rúy-i-sakhávat, ذو فضلانه zú-fazlánah, محسنانه muhsinánah, بطور عطا مندي bi-taur-i-'atá-mandí.

Benison, *subs.* صلات salát (*pl.* صلوات salavát), برکت barakat, مبارکي mubárakí, تبریك tabrík, دعا du'á, دعا خیر du'á-i-khair, تسلیم taslím, تحیت tahíyat, آفرین áfirín, تهنئت tahníat, درود durúd.

Benjamin (*Gum*), *subs.* حسن لبه hasan-labah, عسلبند 'asal-band.

Bent, *subs.* اعوجاج i'vijáj, میل mail, انحراف inhiráf, کجي kají.—(*Tendency*) میل mail, میلان mailán, توجه tavajjuh, رغبت raghbat, شوق shauq, خیال khiyál.—*adj.* کج kaj, اعوج a'vaj, معوج mu'vajj, منحني munhaní, مائل máïl, کم kam.—(*Determined*) مائل máïl.

Benumb, *verb,* افسردن afsurdan, افسرده کردن afsurdah kardan, بي حس کردن bí-hiss kardan.

Benzoic, *adj.* انگیاني anguyání, لباني lubání.

Benzoic acid, *subs.* جوهر حسن لبه jauhar-i-hasan-labah.

Benzoin, *subs.* جاوي jáví, انگیان anguyán, انگو angú, لبان lubán.

Bepraise, *verb,* ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), ستایش

کردن sitáyish kardan, حمد کردن hamd kardan, مدح کردن madh kardan, نیایش کردن niyáyish kardan, ثنا گفتن saná guftan, وصف کردن vasf kardan, توصیف کردن tausíf kardan, تحسین کردن tahsín kardan, تعریف گفتن ta'ríf guftan, تسبیح نمودن tasbíh nimúdan.

Bequeath, *verb,* توصیه نمودن tausiyah nimúdan, وصیت کردن vasíyat kardan, وقف کردن vaqf kardan, تملیك کردن tamlík kardan, هبه کردن hibah kardan.

Bequest, *subs.* وصیت vasíyat, وقف vaqf (*pl.* اوقاف auqáf), موقوفه mauqúfah, ترکه tarkah, متروکه matrúkah, هبه hibah.

Berate, *verb,* اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, تنبیه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, مذمت کردن mazammat kardan, زجر نمودن zajr nimúdan, توبیخ کردن taubíkh kardan, نکوهیدن nikúhídan.

Berberis lycii extractum, *subs.* رأس هندي räs-i-hindí.

Berberis vulgaris, *subs.* زرشك zirishk, انبرباریس ambarbáris.

Bereave, *verb,* محروم ساختن mahrúm sákhtan, برهنه کردن barahnah kardan, فقد نمودن faqd nimúdan, ثاکل نمودن sákil nimúdan, بیفرزند ساختن bí-farzand sákhtan, حرمان نمودن hirmán nimúdan.

Bereavement, *subs.* محرومیت mahrúmíyat, فقد faqd, برهنگي barahnagí, حرمان hirmán.

Bereft, *adj.* محروم mahrúm, داغ دیده dágh-dídah.

Berried, *adj.* دانه دار dánah-dár, حب دار habb-dár.

Berry, *subs.* دانه dánah, حب habb (*pl.* حبوب habúb).

Berth, *subs.* (*In a harbour*) لنگر گاه langar-gáh.—(*In a ship*) اوطاق útáq, حجره hujrah, قبه qubbah.—(*In an office*) منصب mansab (*pl.* مناصب manásib), مقام maqám, مأموریت mämúríyat, وظیفه vazífah, مقام maqám, عهده 'uhdah, تعین ta'ayyun, توجیه taujíh (*pl.* توجیهات taujíhát).

Beryl (*Aqua marina, a gem*), *subs.* یاقوت ازرق yáqút-i-azraq, یاقوت کبود yáqút-i-kabúd, ترشیش سنگ sang-i-tarshísh, زمردي سبز zumurrudí-i-sabz, بزادي bazádí.

Berylline, *adj.* یاقوت مانند yáqút-mánand.

Bescribble, *verb,* نوشتن nivishtan (*rt.* نویس nivís), کلنجار کردن kalanjár kardan, کتابت کردن kitábat kardan.

Beseech, *verb,* استدعا نمودن istid'á nimúdan, مستدعي بودن mustad'í búdan, التماس کردن iltimás kardan, الجا نمودن iljá nimúdan, الحاح کردن ilháh kardan.

Beseem, *verb,* شایستن sháyistan, لائق بودن láïq búdan, وفق دادن vafq dádan, موافق شدن muváfiq shudan, مناسب شدن munásib shudan, فراخور آمدن farákhur ámadan, بکار خوردن bi-kár khurdan.

Beset, *verb,* احاطه کردن ihátah kardan, شامل نمودن shámil nimúdan, فرا گرفتن fará-giriftan.—(*Harass*) آزردن ázurdan, رنجانیدن ranjánídan, اذیت کردن azíyat kardan, خسته نمودن khastah nimúdan, پریشان کردن paríshán kardan, مشوش ساختن mushavvash sákhtan, متحیر نمودن mutahayyir nimúdan.

Beset, *part.* محاط muhát, مشمول mashmúl.

Besetting, *adj.* شامل shámil, محیط muhít, فرا fará, مصر musirr, معتاد mu'tád.

Beshrew, *verb,* اه کردن ah kardan, اف گفتن uf guftan, بد خواستن bad khástan, نفرین کردن nifrín kardan.

Beside, *prep.* دم dam, نزد nazd, نزدیك nazdík, پهلو pahlú, در پهلو dar pahlú, در جنب dar jamb.—(*Beside oneself*) آشفته áshuftah, شیفته shíftah, مجنون majnún, دیوانه dívánah.

Besides, *prep. and adv.* (*In addition to*) علاوه بر 'alávah bar, بانضمام bi-inzimám.—(*Except*) جز juz, بجز bi-juz, غیر ghair, بغیر bi-ghair, سوا sivá, الا illá, مگر magar, بدون bidún, وراي varáí, باستثنائي bi-istisná,í.—(*Moreover*) علاوه 'alávah, علاوه بر این 'alávah bar ín, آن بجز bi-juz-i-án, آن سوا sivá-i-án, وراي این varáí-i-ín, دیگر digár, قطع نظر qat'-i-nazar, اضافه بر این izáfah bar ín, علي الخصوص 'ala 'l-khusús.

Besiege, *verb,* حصر نمودن hasr nimúdan, محاصره کردن muhásarah kardan, محصور ساختن mahsúr sákhtan, گرد کردن gird kardan, دور آمدن daur ámadan, احاطه نمودن ihátah nimúdan, حایق کردن háíq kardan, بتوپ بستن bi-túp bastan.

Besieged, *part.* منحصر munhasir, محصر muhsar, محصور mahsúr.

Besieger, *subs.* محاصر muhásir, حصر کننده hasr-kunandah, محیط muhít.

Besieging, *subs.* محاصرت muhásarat, حصر hasr.

Beslaver, *verb,* تف آلود کردن tuf-álúd kardan.

Beslime, *verb,* گل اندود کردن gil-andúd kardan, قیر مالي کردن qír-málí kardan.

Besmear, *verb,* مالیدن málídan, مالش کردن málish kardan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), آلوده ساختن álúdah sákhtan, خاك آلوده کردن khák-álúdah kardan, پلید کردن pilíd kardan, نا پاك کردن ná-pák kardan.

Besmoke, *verb,* دود دادن dúd dádan.

Besmut, *verb,* سیاه کردن siyáh kardan, چرکین نمودن charkín nimúdan.

Besom, *subs.* جاروب járúb, پارو párú, خاکروب khákrúb.

Besort, *verb,* مناسب ساختن munásib sákhtan, تطبیق نمودن tatbíq nimúdan, لائق گردانیدن láïq gardánídan.

Besot, *verb,* مدهوش کردن madhúsh kardan, بیخود ساختن bí-khud sákhtan, بیهوش ساختن bí-húsh sákhtan, احمق ساختن ahmaq sákhtan, کالیوه کردن kálívah kardan.

Besotted, *adj.* مدهوش madhúsh, بیخود bí-khud, بیهوش bí-húsh, احمق ahmaq, کالیوه kálívah.—(*Infatuated*) شیفته shíftah, مجنور majnún, فریفته firíftah, دیوانه dívánah.

Besottedness, *subs.* مدهوشي madhúshí, بیخودي bí-khudí, بیهوشي bí-húshí, احمقي ahmaqí, کالیوگي kálívagí.—(*Infatuation*) عناد 'inád, شیفتگي shíftagí, فریفتگي firíftagí, دیوانگي dívánagí.

Bespangle, *verb,* پولك زدن púlak zadan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), زر افشان کردن zar-afshán kardan.

Bespatter, *verb,* آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), ملوث ساختن mulavvas sákhtan, تلویث نمودن talvís nimúdan, داغ دار کردن dágh-dár kardan, پلید کردن pilíd kardan.—(*Asperse*) زدن *or* تهمت بستن tuhmat bastan *or* zadan, بد گفتن bad guftan, بد نام کردن bad-nám kardan, دشنام دادن dushnám dádan, افترا کردن iftirá kardan, فحش دادن fuhsh dádan, حرف بد زدن harf-i-bad zadan, سب کردن sabb kardan, پریشان کردن parishán kardan.

Bespeak, *verb,* خواهش نمودن kháhish nimúdan, قول دادن qaul dádan, اظهار داشتن izhár dáshtan, طالب شدن tálib shudan, استدعا نمودن istid'á nimúdan, التماس داشتن iltimás dáshtan.—(*Forbode*) حال گفتن hál guftan, بیان نمودن bayán nimúdan, گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), حاکي بودن hákí búdan, حکایت نمودن hikáyat nimúdan.

Bespeaker, *subs.* خواهشمند kháhish-mand, ملتمس multamis, مستدعي mustad'í.

Bespew, *verb,* قي آلود کردن qai-álúd kardan.

Bespit, *verb,* تف مالي کردن tuf-málí kardan.

Bespot, *verb,* داغ دار نمودن dágh-dár nimúdan, منقط کردن munaqqat kardan.

Bespread, *verb,* پهن کردن pahn kardan, گستردن gustardan.

Besprinkle, *verb,* پاشیدن páshídan, افشاندن afshándan, فشاندن fishándan, نثار کردن nisár kardan, ترشع نمودن tarashshuh nimúdan.

Besputter, *verb,* داغ داغ کردن dágh-dágh kardan, فروفشاندن furú-fishándan, معیوب کردن ma'yúb kardan.

Best, *subs.* زبده zubdah, سلاله sulálah, خلاصه khulásah.—*adj.* بهترین bihtarín, خوبترین khubtarín, نیکو ترین níkútarín. — *adv.* احسان ahsán, افضل afzal, انسب ansab, اولا aulá, اعلي a'lá.—(*He took the best away with him*) تیرشرا برد tír-ashrá burd (*lit.* He carried off his arrow).—(*He will make the best of the matter*) پاپوش براي شیطان میدوزد pápúsh biráy-i-shaitán mí-dúzad (*lit.* He sews slippers for Satan).—(*One must make the best of it one can*) خر خودرا باید راند khar-i-khud-rá báyad ránd (*lit.* One must drive one's own donkey), راه خود باید گرفت ráh-i-khud báyad girift (*lit.* One must take one's own way).—(*God knows best*) خدا بهتر میداند khudá bihtar mí-dánad.—(*To think best*) صلاح دانستن saláh dánistan.

Bestain, *verb,* آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), داغ دار dágh-dár kardan, منقط کردن munaqqat kardan, ملوث ساختن mulavvas sákhtan, تلویث نمودن talvís nimúdan, بي جلا کردن bí-jilá kardan, پلید کردن pilíd kardan.

Bestead, *verb,* جا دادن já dádan, گنجانیدن gunjánídan.

Bestial, *adj.* (*Like an animal*) حیواني haiváni, وحشي vahshí, بهیمي bahímí.—(*Disgusting*) مکروه makrúh, نا پاك ná-pák, غلیظ ghalíz, نجس najis, مردار murdár, خبیث khabís, ملوث mulavvas, قبیح qabíh, زشت zisht.

Bestiality, *subs.* (*Like animals*) حیوانیت haiváníyat, بهیمیت bahímíyat.—(*Disgustingness*) نجاست najásat, جفنگ jufang, هرزگي harzagí, نا پاکي ná-pákí, خباثت khabásat, سفاهت safáhat, زشتي zishtí.

Bestialize, *verb,* حیوان ساختن haiván sákhtan.

Bestick, *verb,* سوراخ کردن súrákh kardan, سیخ زدن síkh zadan.

Bestir, *verb,* بر انگیختن bar-angíkhtan, شتابانیدن shitábánídan, تحریك کردن tahrík kardan, منبعث کردن mumba'is kardan.—(*To bestir oneself*) حرکت کردن harakat kardan, شتافتن shitáftan (*rt.* شتاب shitáb), شتاب نمودن shitáb nimúdan, تعجیل نمودن ta'jíl nimúdan, زود شدن zúd shudan, عجلت نمودن 'ajalat nimúdan.

Bestow, *verb,* نثر نمودن nasr nimúdan, نثار نمودن nisár nimúdan, بر افشاندن bar-afshándan, گستردن gustardan, افاضه نمودن ifázah nimúdan, فرو ریختن furú-ríkhtan, فرو باریدن furú-báridan, بسط نمودن bast nimúdan, دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشیدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشودن bakhshúdan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشش کردن bakhshish kardan, عطا نمودن 'atá nimúdan, ارزاني داشتن arzání dáshtan.

Bestowal, *subs.* نثار nisár, ایثار ísár, افاضه ifázah, بسط bast.

Bestowed, *adj.* منثور mansúr, مبسوط mabsút, منشور manshúr, مفاض mufáz.

Bestower, *subs.* ناثر násir, نثار کننده nisár-kunandah, مفیض mufíz, باسط básit, فشانده fishándah, فرو ریزنده furú-rízandah, کرم گستر karam-gustar, دهنده dihan-

dah, خشنده bakhshandah, عطاگر ‘atá-gar, رساننده rasánandah, وهاب vahháb, معطي mu‘tí, اتا کننده ïtá-kunandah.

Bestowment, *subs.* نثار nisár, ایثار ísár, افاضه ifázah, بسط bast.

Bestraddle, *verb*, سوار شدن suvár shudan, بر آمدن bar-ámadan, راکب شدن rákib shudan, بر نشستن bar-nishastan.

Bestrew, *verb*, پاشیدن páshídan, افشاندن afshándan, فشاندن fishándan, نثار کردن nisár kardan, ترشع نمودن tarashshuh nimúdan.

Bestride, *verb*, سوار شدن suvár shudan, بر آمدن bar-ámadan, راکب شدن rákib shudan, بر نشستن bar-nishastan.

Bestud, *verb*, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), زینت دادن zínat dádan, منتجم ساختن muntajim sákhtan.

Bet, *subs.* گرو girau, شرط shart, نذر nazr.

Bet, *verb*, گرو بستن girau bastan, شرط بستن shart bastan, نذر نمودن nazr nimúdan.

Beta vulgaris (*Beet-root*), *subs.* چغندر chughundur, چوندر chúndur (*vulg.*).—(*When cooked*) لبلبو lab-labú.

Betake, *verb*, رفتن raftan (*rt.* رو rau *or* rav), التجا نمودن iltijá nimúdan, ماٴوا گرفتن mává giriftan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan, رسانیدن rasánídan.

Betel-leaf (*Piper betle*), *subs.* تنبول tambúl.

Betel-nut (*Areca catechu*), *subs.* فوفل fúfal *or* fúfil.

Bethink, *verb*, بیاد انداختن bi-yád andákhtan, متفکر شدن mutafakkir shudan, تذکار کردن tazkár kardan.

Betide, *verb trans.* بر آمدن bar-ámadan.—*intrans.* افتادن uftádan, اتفاق افتادن ittifáq uftádan, روي دادن rúy dádan, واقع شدن váqi‘ shudan, آمدن *or* پیوستن بوقوع bi-vuqú‘ paivastan *or* ámadan, رخ دادن rukh dádan, بظهور رسیدن bi-zuhúr rasídan, سر زدن sar zadan, قرار گرفتن qarár giriftan, صادر شدن sádir shudan, بهم شدن bi-ham shudan, عارض شدن ‘áriz shudan, حادث شدن hádis shudan.

Betimes, *adv.* زود zúd, بوقت bi-vaqt, خوب khub, بجا bi-já.

Betoken, *verb*, اشارت نمودن ishárat nimúdan, دلالت کردن dalálat kardan, دال بودن dál búdan, اشعار نمودن ish‘ár nimúdan.

Betray, *verb*, خیانت کردن khiyánat kardan, خائن شدن kháïn shudan, غدر کردن ghadr kardan, گول زدن gúl zadan, فریب دادن firíb dádan.—(*Disclose*) ظاهر کردن záhir kardan, افشا کردن ifshá kardan, پرده از روي کار بر داشتن pardah az rúy-i-kár bar-dáshtan, بمیدان آوردن bi-maidán ávardan, کشف کردن kashf kardan, منکشف کردن munkashif kardan, بروز دادن bi-rúz dádan.—(*To betray oneself*) خودشرا باختن khud-ashrá bákhtan.

Betrayal, *subs.* خیانت khiyánat, غدر ghadr, دغا daghá.

Betrayer, *subs.* خائن kháïn, غدار ghaddár, خیانت کار khiyánat-kár, خوان khavván.

Betroth, *verb*, مخطوب نمودن makhtúb nimúdan, منسوب کردن mansúb kardan, نامزد کردن nám-zad kardan, عقد کردن ‘aqd kardan, احصان نمودن ihsán nimúdan, شوهر دادن shauhar dádan.

Betrothed, *part.* مخطوب makhtúb, نامزد nám-zad.

Betrothment, *subs.* خطبه khutbah, احصان ihsán, نامزدي nám-zadí, عقد ‘aqd.

Betrust, *verb*, (*Entrust*) سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), سپارش کردن sipárish kardan, تفویض نمودن tafvíz nimúdan, حواله کردن haválah kardan, تسلیم کردن taslím kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), وا گذاشتن vá-guzáshtan, رجوع کردن rujú‘ kardan.—(*Confide in*) امن کردن amn kardan, امین دانستن amín dánistan, موٴتمن mütaman dáshtan, اعتبار کردن i‘tibár kardan, اعتماد نمودن i‘timád nimúdan, اعتقاد بردن i‘tiqád burdan, واثق شدن vásiq shudan, ایمان ímán dáshtan, اطمئنان داشتن itmïnán dáshtan.

Better, *subs.* (*One who bets*) شرط کننده shart-kunandah, نذر کن nazr-kun.—(*Person of position*) بزرگ buzurg, امیر ámír.—*adj. and adv.* به bih, بهتر bihtar, خوبتر khubtar, نیکتر níktar, اخیر akhyar, احسان ahsán.—(*Better and better*) به اندر به bih andar bih, بهتر و بهتر bihtar va bihtar, روز بروز بهتر rúz bi-rúz bihtar.—(*So much the better*) آن بهتر án bihtar.—(*So much the better for you*) بهتر شما bihtar shumá.—(*He is better*) مزاج او بهبودي حاصل دارد mizáj-i-ú bih-búdí hásil dárad.—(*I know him better*) خیال اورا من بهتر میدانم khiyál-i-úrá man bihtar mí-dánam (*i.e.* I know he would not do such a thing).

Better, *verb trans.* بهتر کردن bihtar kardan, خوبتر کردن khubtar kardan, به ساختن bih sákhtan, بهبودي بخشیدن bih-búdí bakhshídan, ترقي دادن taraqqí dádan.—*intrans.* به شدن bih shudan, بهبودي یافتن bih-búdí yáftan.

Betterment, *subs.* بهتري bihtarí, بهبودي bih-búdí, خوبي khubí, ترقي taraqqí.

Betters, *subs.* بزرگان buzurgán, اولو الفضل úlu ’l-fazl.

Betting, *subs.* شرط بندي shart-bandí, گرو بندي girau-bandí, نذر کاري nazr-kárí.

Between, *prep.* میان miyán, در میان dar miyán, بین bain, مابین má-bain, فیمابین fí-má-bain, در خلال dar-khalál, در اثنا dar asná.—(*Between Shíráz and here*) در میان شیراز تا اینجا dar-miyán-i-Shíráz tá ínjá, میانه

miyánah-i-Shíráz va ínjá.—(*Between the two*) در میانه dar miyánah.—(*An animal between a lion and a leopard*) حیوان مابین شیر و پلنگ haiván má-bain-i-shír va palang.

Bevel, *subs.* هنجار hanjár, خواب kháb, سطح sat-h.

Bevel, *verb,* صاف کردن sáf kardan, خواباندن kházán-dan, مسطح کردن musattah kardan, انحراف کردن inhiráf kardan.

Bevelled, *part.* مسطح musattah.

Bevelling, *subs.* تسطیح tastíh, انحراف inhiráf.

Beverage, *subs.* شرب shirb, شراب sharáb (*pl.* اشربه ashribah), مشروب mashrúb, آشامیدنی áshámídaní, نوشیدنی núshídaní.

Bevy, *subs.* گروه guróh, طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if), جمع jam', جماعت jamá'at, جمعیت jam'íyat, ازدحام izdihám, هجوم hujúm.—(*Of birds*) سیله sílah, جوق jauq, انبوه ambúh, دسته dastah, ابابیل abábíl.

Bewail, *verb,* ناله کردن nálah kardan, نالش کردن nálish kardan, نالیدن nálídan, زاری کردن zárí kardan, گریه کردن giryah kardan, افسوس خوردن afsús khurdan, تأسف نمودن ta'assuf nimúdan, شکوه نمودن shakvah nimúdan, ولوله کردن vulúlah kardan, ماتم کردن mátam kardan.

Bewailing, *subs.* ناله nálah, نالش nálish, زاری zárí, گریه giryah, ولوله vulúlah.

Beware, *interj.* زنهار zinhár, هشدار hush-dár, با حذر باش bá-hazar básh, خبر دار khabar-dár.

Beware, *verb,* احتیاط نمودن ihtiyát nimúdan, احتراز کردن ihtiráz kardan, حذر کردن hazar kardan, پر حذر بودن pur-hazar búdan, خبر دار بودن khabar-dár búdan, پرهیز کردن parhíz kardan.

Bewilder, *verb,* تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, درعجب انداختن dar 'ajab andákhtan, متعجب نمودن muta'ajjib nimúdan, حیرت دادن hairat dádan, در حیرت افکندن dar hairat afkandan, حیران کردن hairán kardan, متحیر کردن mutahayyir kardan, سر آسیمه ساختن sar-ásímah sákhtan, واله ساختن válih sákhtan, بشگفت آوردن bi-shigift ávardan, دهشت دادن dahshat dádan.

Bewildered, *part.* متعجب muta'ajjib, حیران hairán, حیرت زده hairat-zadah, متحیر mutahayyir, آسیمه ásímah, سر آسیمه sar-ásímah, سر آسیمه sar-ásimah, سر گشته sar-gashtah, سرگردان sar-gardán, آشفته áshuftah, آلوفته álúftah, متغیر mutaghayyir, مشوش mushavvash, مدهوش madhúsh, مضطرب muztarib, دنگ dang, مات mát, دمبسته dam-bastah, بیهوش bí-húsh.—(*To be bewildered*) تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, متعجب شدن muta'ajjib shudan, حیران ماندن hairán mándan, متحیر شدن mutahayyir shudan, مات ماندن mát mándan, معطل ماندن mu'attal mándan, شگفتن shigiftan, آشفتن áshuftan (*rt.* آشوب áshúb), دست پاچه شدن dast-páchah shudan.

Bewilderedly, *adv.* با حیرت bá-hairat, عجباً 'ajaban, عجیبانه 'ajíbánah, متعجبانه muta'ajjibánah, حیرانانه hairánánah, محیرانه muhayyiránah.

Bewildering, *adj.* حیرت انگیز hairat-angíz, عجیب 'ajíb, عجب افزا 'ajab-afzá, عجبناك 'ajab-nák, غریب gharíb, مایه تعجب máyah-i-ta'ajjub.

Bewilderingly, *adv.* تعجیباً ta'jíban, غریباً gharíban.

Bewilderment, *subs.* عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, تحیر tahayyur, حیرت زدگی hairat-zadagí, حیرانی hairání, سر آسیمگی sar-ásímagí, سر گشتگی sar-gashtagí, سر گردانی sar-gardání, آشفتگی áshuftagí, دمبستگی dam-bastagí, بیهوشی bí-húshí, دهشت dahshat, ششدر shish-dar, خیرگی khíragí, تلواسه talvásah.

Bewitch, *verb,* افسون کردن afsún kardan, جادو کردن jádú kardan, نیرنگ کردن nírang kardan, سحر کردن sihr kardan.—(*Charm*) دل ربودن dil rubúdan, بیخود کردن bí-khud kardan, خوش کردن khush kardan, خوشنود کردن khushnúd kardan, ملتذ گردانیدن mul-tazz gardánídan.

Bewitchery, *subs.* افسون afsún, جادو jádú, جادو گری jádú-garí, نیرنگ nírang, سحر sihr, ساحریت sáhiríyat, سحاری sahhárí.—(*Metaphorically*) دلربائی dil-rubá'í, دلاویزی dil-ávízí, دلستانی dil-sitání, دلفریبی dil-firíbí, شیفتگی shíftagí.

Bewitching, *subs.* افسون گری afsún-garí, جادو گری jádú-garí, نیرنگ nírang, سحر sihr.—(*Metaphorically*) دلربائی dil-rubá'í, دلاویزی dil-ávízí, دلستانی dil-sitání, دلفریبی dil-firíbí, شیفتگی shíftagí.—*adj.* ساحر sáhir, افسون گر afsún-gar, جادوگر jádú-gar.—(*Metaphorically*) دلربا dil-rubá, دلاویز dil-ávíz, دلستان dil-sitán, دلفریب dil-firíb, شیفته shíftah, ملتذ multazz.

Bewitchingly, *adv.* سحرانه sihránah, ساحرانه sáhiránah, بطور سحاری bi-taur-i-sahhárí. — (*Metaphorically*) دلربایانه dil-rubáyánah, دلاویزانه dil-ávízánah, دلستانانه dil-sitánánah, دلفریبانه dil-firíbánah, از روی شیفتگی az rúy-i-shíftagí.

Bewitchment, *subs.* افسون afsún, جادو jádú, جادو گری jádú-garí, نیرنگ nírang, سحر sihr, ساحریت sáhiríyat, سحاری sáhhárí.—(*Metaphorically*) دلربائی dil-rubá'í, دلاویزی dil-ávízí, دلستانی dil-sitání, دلفریبی dil-firíbí, شیفتگی shíftagí.

Bewray, *verb,* خیانت کردن khiyánat kardan, خائن شدن kháïn shudan, غدر کردن ghadr kardan, گول زدن gúl zadan, فریب دادن firíb dádan.

Beyond, *prep. and adv.* انطرف án-taraf, آن سو án-sú, ورا varà, پس pas, قفا qafá, پشت pusht, عقب 'aqib. —(*Exceeding*) علاوه 'alávah, زیاد ziyád, زیاده ziyádah,

فوق fauq, خارج از khárij az, بیش از bísh az.—(*Beyond this*, i.e. *in addition to this*) علاوه بر این ‘alávah bar ín.

Bezoar, *subs.* باد زهر bád-zahr, پا زهر pá-zahr, زهر مهره zahr-muhrah.—(*Mineral bezoar*) باد زهر معدني bád-zahr-i-má‘daní.

Biangulate, *adj.* دو گوشه dú-gúshah, مثنى musanná, ذو زاويتين zú-záviyatain.

Bias, *subs.* ميل mail, رغبت raghbat, عطف ‘atf, انحطاط inhitát, انحراف inhiráf.

Bias, *verb,* ميل دادن mail dádan, ترغيب نمودن targhíb nimúdan, منعطف ساختن mun‘atif sákhtan, انحطاط دادن inhitát dádan, انحراف دادن inhiráf dádan.

Bib, *subs.* سينه بند sínah-band, پيش سينه písh-sínah.

Bibacious, *adj.* شراب خوار sharáb-khár, باده پرست bádah-parast, خمار khammár, مي پرست mai-parast.

Bibber, *subs.* شراب خوار sharáb-khár, باده پرست bádah-parast, خمار khammár, مي پرست mai-parast.

Bible, *sub.* كتاب kitáb, كتاب مقدس kitáb-i-muqaddas, تنزيل tanzíl.

Biblical, *adj.* كتابي kitábí, تنزيلي tanzílí.

Bibliographer, *subs.* دفتر نويس daftar-nivís, كتاب نويس kitáb-nivís, تاريخ نويس taríkh-nivís, اخباري akhbárí, راوي ráví (*pl.* رواه ruváh), مؤرخ müarrikh, اهل تواريخ ahl-i-taváríkh, اهل سير ahl-i-siyar.

Bibliographic, *adj.* تاريخي táríkhí, دفتر نويسي daftar-nivísí.

Bibliography, *subs.* دفتر نويسي daftar-nivísí, كتاب نويسي kitáb-nivísí, تاريخ نويسي táríkh-nivísí.

Bibliolatry, *subs.* كتاب پرستي kitáb-parastí, كتاب دوستي kitáb-dústí.

Bibliomancy, *subs.* فأل كتاب گيري fäl-i-kitáb-gírí, استخاره كتاب istikhárah-i-kitáb.

Bibliomania, *subs.* كتاب پرستي kitáb-parastí, كتاب دوستي kitáb-dústí.

Bibliomaniac, *subs.* كتاب پرست kitáb-parast, كتاب دوست kitáb-dúst.

Bibliomaniacal, *adj.* كتاب پرست kitáb-parast, كتاب دوست kitáb-dúst.

Bibliophile, *subs.* كتاب پرست kitáb-parast, كتاب دوست kitáb-dúst.

Bibliopolist, *subs.* كتاب فروش kitáb-furúsh.

Bibliothecal, *adj.* دار الكتابي dáru ’l-kitábí, مكتبي maktabí, كتاب خانگي kitáb-khánagí.

Bibliotheque, *subs.* كتاب خانه kitáb-khánah, مكتب maktab.

Biblist, *subs.* كتاب دان kitáb-dán, كتابي kitábí.

Bicephalous, *adj.* دو سر dú-sar, ذو رأسين zú-räsain.

Bicipitous, *adj.* دو سر dú-sar, ذو رأسين zú-räsain.

Bicker, *verb,* مبادله نمودن mubádalah nimúdan, منازعه كردن munáza‘ah kardan, مجادله كردن mujádalah kardan, جنگ كردن jang kardan, جنگيدن jangídan, نزاع كردن nizá‘ kardan, بحث كردن bahs kardan, مباحثه كردن mubáhasah kardan, مناقشه كردن munáqashah kardan, مذاكره كردن muzákarah kardan, تكرار takrár kardan, دعوي نمودن da‘vá nimúdan, ستيزگي كردن sitízagí kardan, مخاصمه ورزيدن mukhásamah varzídan.

Bickerer, *subs.* ستيزه كار sitízah-kár, جنگ جو jang-jú, جدلي jadalí, مخاصم mukhásim.

Bickering, *subs.* بحث bahs, مباحثه mubáhasah, مناقشه munáqashah, نزاع nizá‘, جنگ jang, منازعه munáza‘ah, مذاكره muzákarah, جدل jadal, جدال jidál, مجادلت mujádalat, تكرار takrár, قيل و قال qíl-u-qál, دعوي da‘vá, ستيزه sitízah, ستيزگي sitízagí, پيكار paikár, مشاجره mushájarah, مخاصمه mukhásamah, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), لجاج lajáj, خرخشه kharkhishah, شلتاق shaltáq, قضيه qazíyah, رد و بدل radd-u-badal, چون و چرا chún-u-chirá, شلوك shulúk (*vulg.*).

Bicoloured, *adj.* دو رنگ dú-rang, ذو لونين zú-launain.

Bicorn, *adj.* دو شاخه dú-shákhah, ذو قرنين zú-qarnain.

Bicorporal, *adj.* دو پيكر dú-paikar, ذو جسدين zú-jasdain.

Bicrural, *adj.* دو پا dú-pá, ذو رجلين zú-rijalain.

Bicuspid, *adj.* دو خالي dú-khálí, ذو نقطين zú-naqtain.

Bid, *subs.* (*Command*) حكم hukm, امر amr, فرمان farmán, فرمائش farmáïsh, قدغن qadaghan.—(*At a sale*) سوام suvám.

Bid, *verb,* (*Command*) حكم كردن hukm kardan, فرمودن farmúdan (*rt.* فرماي farmáy), فرمان دادن farmán dádan, فرمائش دادن farmáïsh dádan, امر كردن amr kardan, قدغن نمودن qadaghan nimúdan.—(*Invite*) دعوت كردن da‘vat kardan, خواندن khándan, طلبيدن talabídan, وعده گرفتن va‘dah giriftan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), در خواستن dar-khástan, استدعا نمودن istid‘á nimúdan.—(*At a sale*) سوام كردن suvám kardan.

Bidder, *subs.* سوام كننده suvám-kunandah, مشتري mushtarí, خريدار kharídár.

Bidding, *subs.* (*Command*) حكم hukm, امر amr, فرمان farmán, فرمائش farmáïsh, قدغن qadaghan.—(*Invitation*) دعوت da‘vat, طلب talab, خواست khást, در خواست dar-khást, خواهش kháhish, استدعا istid‘á.—(*At a sale*) سوام suvám.

Bide, *verb,* (*Dwell*) ماءوا گرفتن mává giriftan, مكان كردن makán kardan, منزل كردن manzil kardan, نشستن nishastan (*rt.* نشين nishín), سكونت ورزيدن sukúnat varzídan, سكني نمودن sukná nimúdan, وطن ساختن

vatan sákhtan, ساكن شدن sákin shudan, توطن كردن tavattun kardan.—(*Stay*) ماندن mándan, توقف نمودن tavaqquf nimúdan, متوقف شدن mutavaqqif shudan, اقامت كردن iqámat kardan, استقامت كردن istiqámat kardan, مكث كردن maks kardan, درنگ كردن dirang kardan, لبث نمودن labs nimúdan.—(*Wait for*) صبر كردن sabr kardan, درنگ نمودن dirang nimúdan.

Bidental, *adj.* دو دنداني dú-dandání.

Biennial, *subs. and adj.* دو سالانه dú-sálánah.

Biennially, *adv.* بطور دو سالانه bi-taur-i-dú-sálánah.

Bier, *subs.* تابوت tábút, سندوق sandúq, نعش na'sh, جنازه janázah (*pl.* جنائز janáïz).

Biestings, *subs.* فله fillah, آغز ághaz.

Bifacial, *adj.* دورو dú-rú, دو وجهين dú-vajhain.

Bifarious, *adj.* دو تا dú-tá, دو لا dú-lá.

Biferous, *adj.* دو بر dú-bar.

Bifid, *adj.* مشقوق mashqúq, ذو شقين zú-shaqqain.

Biflorous, *adj.* دو گلي dú-gulí.

Bifold, *adj.* دو تا dú-tá, دو لا dú-lá.

Bifoliate, *adj.* دو برگي dú-bargí, ذو ورقتين zú-varaqatain.

Biform, *adj.* دو جسمي dú-jasmí, دو پيكري dú-paikarí, دو شكلي dú-shaklí.

Biformity, *subs.* دو جسميني dú-jasmainí.

Bifronted, *adj.* دو رو dú-rú, دو وجهين dú-vajhain.

Bifurcate, *adj.* دو شاخه dú-shákhah.

Bifurcation, *subs.* دو شاخگي dú-shákhagí.

Big, *adj.* بزرگ buzurg, كبير kabír, عظيم 'azím, كلان kalán, ضخيم zakhím, جسيم jasím, خطير khatír, توفال túfál, كلفت kuluft, حجيم hajím, بسيار bisyár, زياد ziyád, كثير kasír, وسيع vasí', سطبر sitabr.—(*Pregnant*) آبستن ábistan, حامله hámilah, حبلي hublá, بار دار bár-dár, پر pur, حاوي háví.—(*To use big words*) لاف زدن láf zadan, گزاف زدن gizáf zadan, چانه زدن chánah zadan, قل رفتن qul raftan, قورت رفتن qúrt raftan, افتخار نمودن iftikhár nimúdan, مفاخرت نمودن mufákharat nimúdan, تفاخر نمودن tafákhur nimúdan, مباهات كردن mubáhát kardan, اظهار جلال نمودن izhár-i-jalál nimúdan.

Bigamist, *subs.* دو زنه dú-zanah, دو زني dú-zaní, ذو زوجتين zú-zaujatain.

Bigamy, *subs.* دو زن گيري dú-zan-gírí, دو زن داري dú-zan-dárí.

Big-bellied, *adj.* شكم بزرگ shikam-buzurg, بطون battún, قمطره qamtarah, قطور qutúr, بجباج bajbáj, با كعر bá-ka'r.

Bight, *subs.* خليج khalíj, خور khúr, بوغاز búgház, دريا daryá, انچوچك anchúchak.

Bigness, *subs.* بزرگي buzurgí, جسامت jasámat, سطبري sitabrí, كلفتي kuluftí, حجم hajm, عظمت 'azamat, بسياري bisyárí, كثرت kasrat, وسعت vus'at.

Bigot, *subs.* متعصب muta'assib, وسواسي vasvásí, خشك khushk, خر صالح khar-sálih. (These two latter words mean respectively "dry" and "pious donkey." The former is a metaphor for those superstitious zealots who will not bend in any direction, and the latter is a term commonly applied to those bigots in whom real stupidity is combined with the external forms of devotion.—See Mírzá Muhammad Ibráhím's *Grammar*, pp. 218, 219, ed. 1841.)

Bigoted, *adj.* تعصبي ta'assubí, با تعصب bá-ta'assub, وسواسي vasvásí, سبيلي sabílí.

Bigotry, *subs.* عصبيه 'asabíyah, تعصب ta'assub.

Bijou, *subs.* جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir), گوهر gauhar.

Bijoutry, *subs.* جوهر داري jauhar-dárí, جوهر فروشي jauhar-furúshí, جوهر آلات jauhar-álát.

Bilabiate, *adj.* دو لبه dú-labah, ذو شفتين zú-shafatain.

Bilateral, *adj.* ذو جنبين zú-jambain.

Bilbo, *subs.* شمشير shimshír, تيغ tígh, سيف saif, پلارك pulárak.

Bile, *subs.* صفرا safrá, زهره zahrah, مراره marárah, زرد آب zard-áb.—(*Bile-duct*) مجرائي كبد majrá,í-i-kabad.

Bilge, *adj.* پهنا pahná, عرض 'arz.

Bilge, *verb,* ته در رفتن tah dar raftan, ته شكستن tah shikastan.

Bilge-water, *subs.* آب خن áb-i-khan.

Biliary, *adj.* صفراي safráí, صفروي safraví, صفرا دار safrá-dár, زرد آبي zard-ábí.

Bilingual, *adj.* در دو زبان dar-dú-zabán, دو زباني dú-zabání, ذو لسانين zú-lisánain.

Bilinguous, *adj.* دو زباني dú-zabání.

Bilious, *adj.* صفراي safráí, صفروي safraví, صفرا دار safrá-dár, زرد آبي zard-ábí.—(*Bilious fever*) محرقه muharriqah.

Biliteral, *adj.* دو حرفي dú-harfí, ثناي sunáí.

Bilk, *verb,* (*Deceive*) فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan, دغا كردن daghá kardan, گول زدن or خورانيدن gúl zadan or khuránídan, غدر نمودن ghadar nimúdan, حيله كردن hílah kardan, چاپ زدن cháp zadan, دمدمه ساختن damdamah sákhtan, دم بازي نمودن dam-bází nimúdan.—(*Disappoint*) محروم گردانيدن mahrúm gardánídan, نوميد كردن naumíd kardan, مأيوس كردن mäyús kardan, منع كردن man' kardan, خائب گردانيدن kháïb gardánídan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan.

Bill, *subs.* (*Beak*) منقار minqár (*pl.* مناقير manáqír), چنگ ching, نوك nauk, تك tuk.—(*Account*) حساب

hisáb, شمار shimár, فهرست fihrist, دفتر daftar, قرار qarár-námah-i-kharíd.—(*Note of hand*) خريد نامه سند sanad, دستاويز dast-ávíz, حجت hujjat, تمسك tamassuk, التزام نامه iltizám-námah.—(*Parliamentary term*) لائحه láïhab, عقيده ‘aqídah.—(*Bill of exchange*) برأت barát, كاغذ زر kághaz-i-zar, هندوي hindaví.—(*Bill of lading*) حواله نامه haválah-námah.—(*Bill of sale*) قباله qabálah, بيعنامه bai‘-námah.

Bill, *verb,* بوسيدن búsídan, بوسه كنار كردن búsah-kinár kardan, بوسه بازي كردن búsah-bází kardan.

Billet, *subs.* (*Note*) مراسله murásalah, مرسله mursalah (*pl.* مرسلات mursalát), تذكره tazkarah, مكتوبه maktúbah, كاغذ kághaz, رقعه ruq‘ah, رقيمه raqímah, نميقه namíqah, پروانه parvánah, لائحه láïhah, بيلت bílat (European).—(*Bundle of wood*) دسته dastah, باقه báqah.

Billet, *verb,* اقامت دادن iqámat dádan.

Billet-doux, *subs.* عشق نامه ishq-námah, رقعه مودت ruq‘ah-i-mavaddat.

Bill-hook, *subs.* داس dás, دهره dahrah.

Billiards, *subs.* گلوله بازي gulúlah-bází.

Billing, *subs.* بوسه بازي búsah-bází, بوسه كنار kinár, عشق بازي ‘ishq-bází.

Billion, *subs.* بليون biliyún (European), ميليون ميليون míliyún-míliyún (European).

Billman, *subs.* اهل تبرزين ahl-i-tabarzín.

Billow, *subs.* موج mauj (*pl.* امواج amváj), لطمه دريا lutmah-i-daryá, تلاطم talátum, خيز آب khíz-áb.

Billow, *verb,* موج زدن mauj zadan, لطمه زدن lutmah zadan, تلاطم كردن talátum kardan.

Billowy, *adj.* مواج mavváj, متلاطم mutalátim, موج زن mauj-zan.

Bill-sticker, *subs.* كاغذ چسبان kághaz-chasbán.

Bilobate, *adj.* دو نرمه dú-narmah.

Bilocular, *adj.* دو نقبي dú-naqbí, دو سوراخي dú-súrákhí.

Bimanous, *adj.* دو دست dú-dast, ذو يدين zú-yadain.

Bimensal, *adj.* دو ماه بدو ماه dú-máh bi-dú-máh.

Bimetallism, *subs.* دو فلزي dú-filizzí, سكه مخلوط sikkah-i-makhlút.

Bimetallist, *subs.* دو فلز كار dú-filizz-kár, سكه مخلوط كار sikkah-i-makhlút-kár.

Bin, *subs.* گندم دان gandum-dán.—(*Wine-bin*) مي دان mai-dán, شراب دان sharáb-dán.

Binary, *adj.* دو تاي dú-táí, مثنوي masnaví.

Binate, *adj.* دو تاي dú-táí, مثنوي masnaví.

Bind, *subs.* ساقه sáqah.

Bind, *verb trans.* بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan, وا بستن vá-bastan, ربط كردن rabt kardan.—(*Compel*) مجبور كردن majbúr kardan, الزام نمودن ilzám nimúdan, اجبار كردن ijbár kardan, مضطر ساختن muztarr sákhtan, وا داشتن vá-dáshtan, اكرام كردن ikrám kardan.—(*Books, &c.*) جلد كردن jild kardan, تجليد نمودن tajlíd nimúdan.—(*To make costive*) قبض كردن qabz kardan.—(*To bind oneself by a vow, &c.*) خودرا مقيد ساختن khud-rá muqayyad sákhtan.—(*To bind over—Legal term*) كفيل كردن kafíl kardan, التزام گرفتن iltizám giriftan, مجبور ساختن majbúr sákhtan.—(*To bind an apprentice*) شاگرد ساختن shágird sákhtan.—(*To bind garments*) زهوار بستن zahvár bastan, نوار دوختن navár dúkhtan.—*intrans.* (*Be costive*) قبض شدن qabz shudan.—(*To be obligatory*) واجب شدن vájib shudan, ضرور شدن zarúr shudan.—(*As clay, &c.*) چسبيدن chasbídan, ملصق شدن mulsaq shudan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand).

Binder, *subs.* (*Of books, &c.*) مجلد mujallid, جلد گر jild-gar, صحاف sahháf, بندنده bandandah, بند نهنده band-nihandah.—(*That which binds*) بند band, لازمه lázimah.

Bindery, *subs.* صحاف خانه sahháf-khánah.

Binding, *subs.* (*Of a garment*) لبك labak, زهوار zahvár, نوار navár.—(*Band*), بند band, بست bast, بستگي bastagí, پيوند paivand, پيوست paivast, رفاده rifádah, شريط sharít, حبل habl (*pl.* حبول hubúl).—(*Of a book*) جلد jild.—(*Stitching the leaves of a book*) ته بندي tah-bandí.—(*Silk cord at the bottom of the leaves*) شيرازه shírázah.—*adj.* (*Obligatory*) واجب vájib, وجوب vujúb, لازم lázim, مقتضي muqtazí, ضرور zarúr, ضروري zarúrí, مفروض mafrúz, مجبور majbúr, اجباري ijbárí, تكليفي taklífí, متحتم mutahattam, ملزم زمت mulzim-i-zimmat.—(*Making costive*) قابض qábiz.

Binnacle, *subs.* دائره دان dáïrah-dán.

Binocular, *subs.* دور بين dúr-bín.—*adj.* دو چشمه dú-chashmah.

Binomial, *adj.* دو نامي dú-námí, ذو اسمين zú-ismain.

Biographer, *subs.* اخباري akhbárí, راوي ráví (*pl.* رواه ruváh), مؤرخ müarrikh, اهل تواريخ ahl-i-taváríkh, اهل سير ahl-i-siyar.

Biographical, *adj.* سر گذشتي sar-guzashtí, تاريخي táríkhí.

Biography, *subs.* سيرت sírat (*pl.* سير siyar), اخبار akhbár, تاريخ táríkh (*pl.* تواريخ taváríkh), سر گذشت sar-guzasht, حيات نامه hayát-námah.

Biology, *subs.* علم حيات ‘ilm-i-hayát, زندگي داني zindagí-dání.

Biota orientalis, *subs.* سيور suyúr.

Biparous, *adj.* توام آر tavám-ár, زا جمولي jumúlí-zá.

Bipartible, *adj.* دو نيم شدني dú-ním-shudaní, دو نصف شدني dú-nisf-shudaní.
Bipartite, *adj.* دو پاره dú-párah, ذو شقين zú-shaq-qain.
Bipartition, *subs.* دو قسمتي dú-qismatí, تقسيم دو گانه taqsím-i-dú-gánah.
Biped, *subs.* دو پا dú-pá, دو پايه dú-páyah.
Bipedal, *adj.* دو پاي dú-páí.
Bipennate, *adj.* دو بال dú-bál.
Bipetalous, *adj.* دو برگه dú-bargah.
Biquadrate, *subs.* تربيع مربع tarbí'-i-murabba'.
Biquadratic, *adj.* مربع تربيعي murabba'-i-tarbí'í.
Biradiate, *adj.* ذو شعبتين zú-shu'batain, ذو شعاعين zú-shi'á'ain, ذو جناحين zú-janáhain.
Birch, *subs.* (*Rod*) چوب chúb, ترکه tarkah.—(*Tree*) غوشه ghúshah, درخت برچ dirakht-i-barch (European).
Birchen, *adj.* برچي barchí (European).
Bird, *subs.* مرغ murgh, طير tair (*pl.* طيور tuyúr *and* اطيار atyár), طائر táïr (*pl.* طير tair), پرنده parandah. —(*Aquatic bird*) مرغابي murgh-ábí. — (*Fantailed bird*) مرغ چتري murgh-i-chatrí.—(*Bird of passage*) جهان گرد jahán-gard, موسمي mausimí.—(*Bird of prey*) مرغ شکاري murgh-i-shikárí.—(*Birds of a feather flock together*) ديوانه چو ديوانه ببيند خوشش آيد dívánah chú dívánah bi-bínad khush-ash áyad (*lit.* One maniac is glad to see another maniac).
Bird-cage, *subs.* قفس qafas.
Bird-call, *subs.* خروهه khurúhah.
Bird-catcher, *subs.* شکاري shikárí, صياد sayyád, مرغ گير murgh-gír.
Bird-lime, *subs.* کشمشک کابلي kishmishk-i-kábulí.
Bird's-eye view, *subs.* چشم انداز chasm-andáz.
Bird's-nest, *subs.* آشيانه áshyánah, لانه lánah.
Birth, *subs.* ولادت viládat, ميلاد mílád, تولد tavallud, توليد taulíd, پيدائش paidáïsh, زا zá.—(*Lineage*) نسبت nisbat, اصل asl (*pl.* اصول usúl), ذريه zurríyah, نسل nasl (*pl.* انسال ansál).—(*Father's side*) نسب nasab (*pl.* انساب ansáb).—(*Mother's side*) صهر sihr.—(*A Persian by birth*) ايراني الاصل íráníu 'l-asl, ايراني زاده írání-zádah.—(*After-birth*) زهدان zih-dán, خسم khasm, مشيمه mashímah, خروج جفت جنين khurúj-i-juft-i-janín.—(*To give birth to*) توليد نمودن taulíd nimúdan, زادن zádan, زايدن záídan, زائيدن zá,ídan.—(*Births and deaths*) تولدات و وفايات tavalludát va vafáyát.
Birth-day, *subs.* روز ولادت rúz-i-viládat, روز ميلاد rúz-i-mílád, روز مولود rúz-i-maulúd, روز تولد rúz-i-tavallud, عيد مولود 'íd-i-maulúd, سالگره sál-girih, روز زا rúz-i-zá.
Birth-place, *subs.* مولد maulid, زاد بوم zád-búm.
Birth-right, *subs.* حق تولد haqq-i-tavallud.
Birthwort, *subs.* (*Aristolochia longa*) زراوند طويل zará-vand-i-taví l. — (*Aristolochia rotunda*) زراوند مدور zarávand-i-mudavvar.
Biscuit, *subs.* کماج خشک kumáj-i-khushk, بقسومات biqsúmát (only used in plural), قاقي qáqí, سوخاري súkhárí.—(*Small sweet biscuit*) کلوچه kulúchah.
Bisect, *verb,* بريدن burídan, مناصفه کردن munásafah kardan, دو نيمه کردن dú-nímah kardan.
Bisected, *part. and adj.* دو نيم dú-ním, متقاطع muta-qáti'.
Bi-section, *subs.* دو نيم سازي dú-ním-sází, قطعه qit'ah, مناصفه munásafah, تنصيف tansíf.
Bi-sequent, *subs.* نيمه nímah.
Bi-sexual, *adj.* مخنث mukhannas, خنثي khunsá.
Bishop, *subs.* اسقوف usqúf (*pl.* اساقف asáqif), مطران matrán.—(*At chess*) پيل píl, فيل fíl.
Bishop, *verb,* اسقوف کردن usqúf kardan.
Bishopric, *subs.* اسقوفيت usqúfíyat.
Bishops-weed (*Sison ammi*), *subs.* زنيان zaniyán, کمون ملوکي kumún-i-mulúkí, ناخواه nán-khváh.
Bismuth, *subs.* بسموت bismút (European).
Bismuthal, *adj.* بسموتي bismútí (European).
Bison, *subs.* بيزون bízún (European).
Bissextile, *subs.* سال کبيسه sál-i-kabísah.
Bistorta polygonum, *subs.* انجبار injibár.
Bistoury, *subs.* مبضع mibza', کارد جراحي kárd-i-jarráhí.
Bisulcous, *adj.* شکافيده سم shikáfídah-summ, مشقوق الظلف mashqúqu 'z-zilf.
Bisulphate of lime, *subs.* گل ترش gil-i-turush.
Bit, *subs.* (*Piece*) پاره párah, پارچه párchah, لقمه luqmah (*pl.* لقم luqam), تکه tikkah, لفچه lafchah, ريزه rízah, ذره zarrah, قطعه qit'ah, جزوي juzví, شرحه sharhah, دانه dánah.—(*Bit by bit*) مو بمو mú-bi-mú, پاره بپاره párah-bi-párah.—(*In bits*) پاره پاره párah-párah, شرحه شرحه sharhah-sharhah. — (*For horse*) دهنه dahanah, آبخور ábkhur, لجام lijám, لگام ligám.
Bit, *verb,* دهنه کردن dahanah kardan, لجام کردن lijám kardan.
Bitch, *subs.* سگ ماده sag-i-mádah, ماده سگ mádah-sag, لاس lás, شش پستان shish-pistán, کلبه kalbah.—(*Prostitute*) فاحشه fáhishah, فاجره fájirah, زانيه záni-yah (*pl.* زواني zavání), لولي lúlí, جافجاف jáfjáf, روسپي rúspí, مرد باز mard-báz, سليطه sulítah, مصاحب گير musáhib-gír, قحبه qahbah, لوند lavand, حيز híz, کاولي káúlí (*vulg.*), جنده jindah (*vulg.*).—(*Son of a bitch*) پدر سگ pidar-sag.
Bite, *subs.* گزيدگي gazídagí, گزندگي gazandagí, گزش gazish, عض 'azz.—(*Morsel*) لقمه luqmah, نواله navá-

lah, تکه tikkah, پاره párah, پارچه párchah, قطعه qit'ah. —(*Trick*) مکر makr, فریب firíb, حیله hílah, حیله بازي hílah-bází, دولاب بازي dúláb-bází, رنگ rang, گول gúl, کید kaid.

Bite, *verb,* گزیدن gazídan, گرفتن *or* دندان زدن dandán zadan *or* giriftan, گاز کردن gáz kardan, جاویدن jávídan, خائیدن khá,ídan, جائیدن já,ídan.—(*Reproach*) اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, تنبیه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, مذمت کردن mazammat kardan, ذم کردن zamm kardan, زجر نمودن zajr nimúdan, عیب گفتن 'aib guftan, عتاب نمودن 'itáb nimúdan, تأدیب نمودن tádíb nimúdan, نکوهیدن nakúhídan, تعییب کردن ta'yíb kardan.—(*Befool*) فریفتن firíftan (*rt.* فریب firíb), فریب دادن firíb dádan, دغا کردن daghá kardan, غدر نمودن ghadar nimúdan, حیله کردن hílah kardan, چاپ زدن cháp zadan, دمدمه ساختن damdamah sákhtan, دم بازي نمودن dam-bází nimúdan.—(*Be pungent*) تیز بودن tíz búdan, تند بودن tund búdan.—(*As an anchor*) زمین گیر کردن zamín-gír kardan, زمین بند شدن zamín-band shudan.—(*As the wind*) شدت داشتن shiddat dáshtan, زدن zadan (*rt.* زن zan), حدت نمودن hiddat nimúdan.

Biter, *subs.* گزنده gazandah.

Biting, *adj.* (*Sharp*) تیز tíz, تند tund, زبان گز zabán-gaz.—(*Sarcastic*) تیز tíz, چسبان chasbán, گوشه دار gúshah-dar, دلمال dil-mál, مستهزي mustahzí, طعنه زن ta'nah-zan, با مزه bá-mazah.

Bitingly, *adv.* (*Sharply*) بتیزي bi-tízí, بتندي bi-tundí, بزبان گزي bi-zabán-gazí.—(*Sarcastically*) بتیزي bi-tízí, بطور گوشه داري bi-taur-i-gúshah-dárí, بطور دلمالي bi-taur-i-dil-málí.

Bitter, *adj.* تلخ talkh, مر murr.—(*Acrimonious*) تیز tíz, تند tund, تلخ talkh.

Bitterish, *adj.* تلخ مزه talkh-mazah.

Bitterishness, *subs.* تلخ مزگي talkh-mazagí, مرارت marárat.

Bitterly, *adv.* تلخانه talkhánah, بطور مرارت bi-taur-i-marárat.—(*Acrimoniously*) بطور تندي bi-taur-i-tundí, بطور تیزي bi-taur-i-tízí, تلخانه talkhánah.—(*Severely*) بتندي bi-tundí, بشدت bi-shiddat, بسیار bisyár, نهایت niháyat.

Bittern, *subs.* بوتیمار bútímár.

Bitterness, *subs.* تلخي talkhí, مرارت marárat.—(*Bitterness of death*) تلخي مرگ talkhí-i-marg, مرارت الموت maráratu 'l-maut.—(*Acrimony*) تیزي tízí, تندي tundí, تلخي talkhí, حدت hiddat, خشونت khushúnat, عبوست 'ubúsat.

Bitumen, *subs.* قفر qafar, زفت zift, قیر qír, مومیائي mumiá,í.

Bituminate, *verb,* قیر اندود کردن qír-andúd kardan, زفت مالیدن zift málídan.

Bituminous, *adj.* زفت دار zift-dár, پر قیر pur-qír.

Bivalve, *subs. and adj.* دو پره dú-parah, دو پوسته dú-pústah, دو صدفي dú-sadafí.

Biventral, *adj.* دو شکمي dú-shikamí.

Bivouac, *subs.* کشیك kashík.

Bivouac, *verb,* کشیك زدن kashík zadan.

Bizarre, *adj.* رکیك rakík, نا مرغوب ná-marghúb.

Blab, *subs.* فراخ دهن farákh-dahan, درا هرزه harzah-darí, ذو هزر zú-hazar, مهزار mihzár, یاوه گو yávah-gú, چرند گو charand-gú, زیاده گو ziyádah-gú, پر گو pur-gú, پوچ گو púch-gú, فضول fuzúl.

Blab, *verb,* هرزه گفتاري کردن harzah-guftárí kardan, هرزه درائي کردن harzah-darí,í kardan, هزر کردن hazar kardan, یاوه گفتن yávah guftan, چرند گفتن charand guftan, زیاده گفتن ziyádah guftan, بیهوده گفتن bíhúdah guftan, پوچ گفتن púch guftan.—(*Divulge secrets*) افشائي راز نمودن ifshá,í-i-ráz nimúdan.

Blabber, *subs.* فراخ دهن farákh-dahan, هرزه درا harzah-darí, ذو هزر zú-hazar, مهزار mihzár, یاوه گو yávah-gú, چرند گو charand-gú, زیاده گو ziyádah-gú, پر گو pur-gú, پوچ گو púch-gú, فضول fuzúl.

Blabbing, *subs.* هرزه گفتاري harzah-guftárí, هرزه درائي harzah-darí,í, هزر hazar, یاوه گوئي yávah-gú,í, چرند گوئي charand-gú,í, زیاده گوئي ziyádah-gú,í, پر گوئي pur-gú,í, بیهوده گوئي bíhúdah-gú,í, پوچ púch.

Black, *subs.* سیاهي siyáhí.—(*Mourning*) سیاه پوشي siyáh-púshí, لباس متام libás-i-matám.—(*Lamp black*) دوده dúdah, سود súd, سیاهي siyáhí, قتره qatrah, گردك سیاه gardak-i-siyáh, صمغ سوخته súkhtah-i-samagh.—(*Negro*) زنگي zangí, زنج zanj, حبشي habashí, سیاه siyáh, سیه siyah.—*adj.* سیاه siyáh, سیه siyah, سیاه رنگ siyáh-rang, تیره tírah, اسود asvad, هندوي hindúí.—(*Black and blue*) کور و کبود kúr-u-kabúd.—(*Black and white*) ابلق ablaq, سیاه و سفید siyáh-u-safíd.—(*Wicked*) سیاه کار siyáh-kár, بد کار bad-kár, بد bad, شریر sharír, فاسد fásid, مفسد mufsid.

Black, *verb,* سیاه کردن siyáh kardan, تیره کردن tírah kardan, تسوید نمودن tasvíd nimúdan.—(*Boots*) رنگ زدن rang zadan.—(*Defame*) زدن *or* بستن تهمت tuhmat bastan *or* zadan, بد گفتن bad guftan, بد نام کردن bad-nám kardan, دشنام دادن dush-nám dádan, افترا کردن iftirá kardan, فحش دادن fuhsh dádan, حرف بد زدن harf-i-bad zadan, سب کردن sabb kardan, پریشان کردن parishán kardan.

SCHOOL OF ART CULTURE & LANGUAGES

Blackamore, *subs.* زنگي zangí, زنج zanj, حبشي habashí, سياه siyáh, سيه siyah.

Black art, *subs.* جادو گري jádú-garí, سياه گري siyáh-garí, افسونگري afsún-garí, نيرنج níranj, سحر بازي sihr-bází.

Black-ball, *subs.* تقبيح taqbíh.

Black-ball, *verb,* تقبيح كردن taqbíh kardan.

Black-beetle (*Scarabæus stercorarius*), *subs.* گه گرد كن guh-gird-kun, جعل سركين غلطان ja'l-i-sarkín-i-ghaltán.

Blackberry (*Rubus fruticosus*), *subs.* توت كوهي tút-i-kúhí.

Blackbird (*Turans merula*), *subs.* سار sár, ترقه tarqah, طرقه tarqah.

Blackboard, *subs.* تخته سياه takhtah-i-siyáh, لوحه اسود lauhah-i-asvad.

Black-cock, *subs.* خروس سياه khurús-i-siyáh.

Blacken, *verb trans.* سياه كردن siyáh kardan, تيره كردن tírah kardan, تسويد نمودن tasvíd nimúdan.—(*Boots*) رنگ زدن rang zadan. — (*Defame*) تهمت زدن *or* بستن tuhmat bastan *or* zadan, بد گفتن bad guftan, بد نام كردن bad-nám kardan, دشنام دادن dush-nám dádan, افترا كردن iftirá kardan, فحش دادن fuhsh dádan, حرف بد زدن harf-i-bad zadan, سب كردن sabb kardan, پريشان كردن parishán kardan.—*intrans.* سياه شدن siyáh shudan, تيره گرديدن tírah gardídan.

Blackguard, *subs.* اوباش aubásh, بد نهاد bad-nihád, لوطي lútí, جوولاغي júvalághí, مكار makkár, پدر سوخته pidar-súkhtah, هرزه harzah, حرامزاده harám-zádah.

Blackguardism, *subs.* اوباشي aubáshí, بد نهادي bad-nihádí, لوطي گري lútí-garí, مكاري makkárí, هرزگي harzagí, حرامزادگي harám-zádagí.

Blacking, *subs.* سياهي siyáhí, رنگ كفش rang-i-kafsh.

Blackish, *adj.* سيه فام siyah-fám.

Black-lead, *subs.* سرمه surmah.

Black-leg, *subs.* اوباش aubásh, بد نهاد bad-nihád, لوطي lútí, جوولاغي júvalághí, مكار makkár, پدر سوخته pidar-súkhtah, هرزه harzah, حرامزاده harám-zádah.

Blackly, *adv.* سياه فامانه siyáh-fámánah.—(*Atrociously*) بطور بد bi-taur-i-bad, ظالمانه zálimánah, شريرانه sharír-ánah, از روي تعدي az rúy-i-ta'addí, بي عرضي bí-'arzí.

Black-mail, *subs.* باج báj, رشوت rishvat.

Blackness, *subs.* سياهي siyáhí, سودا saudá, سواد savád, تيرگي tíragí.—(*Wickedness*) سياه كاري siyáh-kárí, بد كاري bad-kárí, بدي badí, شرارت sharárat, شر sharr, فساد fasád.

Black-pudding, *subs.* حلوائي خون گراز halvá'í-i-khún-i-guráz.

Blacksmith, *subs.* آهنگر áhangar, حداد haddád.

Black-thorn (*Prunus spinosa*), *subs.* درخت آلوچه دشتي dirakht-i-álúchah-i-dashtí.

Bladder, *subs.* مثانه masánah, شاشدان shásh-dán.—(*Neck of bladder*) عنق مثانه 'unuq-i-masánah.—(*Of a fish*) نفاخه naffákhah.—(*Blister*) آبله ábilah, تاول távul, ككمل kakmal, ككمك kakmak, اوله aulah (*vulg.*), تول tuvul (*vulg.*).

Bladdery, *adj.* آبله وش ábilah-vash, پر تول pur-tuvul.

Blade, *subs.* (*Of grass, &c.*) برگ barg, ورق varaq, پر گياه par-i-giyáh, زبان گياه zabán-i-giyáh, شطا shatá.—(*Of sword, &c.*) تيغه tíghah.—(*Rake*) شوخ طبع shúkh-tab', رند rind, خوش گزران khush-guzrán, قلاش qallásh, اوباش aubásh, خراباتي kharábátí, زاني zání, شيد باز shaid-báz, اهل هوا ahl-i-hává, لوطي lútí, الدنگ aldang.

Blade-bone, *subs.* شانه shánah.

Blain, *subs.* آبله ábilah, تاول távul, ككمل kakmal, ككمك kakmak, اوله aulah (*vulg.*), تول tuvul (*vulg.*).

Blamable, *adj.* لائق ملام láïq-i-malám, سزاوار ملامت sizávár-i-malámat, ملامت پذير malámat-pazír, مذمتي mazammatí, ذميم zamím, مذموم mazmúm, معيوب ma'yúb, مقصر muqassar.

Blamableness, *subs.* ملامت پذيري malámat-pazírí, مذموميت mazmúmíyat, معيوبي ma'yúbí.

Blamably, *adv.* مذمومانه mazmúmánah, ملومانه malúmánah, ذميمانه zamímánah, مطعونانه mat'únánah.

Blame, *subs.* (*Fault*) تقصير taqsír, گناه gunáh, خطا khatá, عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), قصور qusúr, غلط ghalat, سهو sahv, زنب zamb, ضل zall, زلت zillat, نقص nuqs, جرم jirm, جناح junáh.—(*Censure*) سر زنش sar-zanish, ملامت malámat, ملام malám, مؤاخذه müákhazah, زجر zajr, پيغاره paighárah, طعن ta'n, بهتان buhtán, افترا iftirá, نكوهش nakúhish, عتاب 'itáb, لوم laum, ذم zamm, مذمت mazammat, تعييب ta'yíb.

Blame, *verb,* اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش كردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, مذمت كردن mazammat kardan, زجر نمودن zajr nimúdan.

Blamed, *part.* معاتب mu'átab, منكر munkar, ملوم malúm, مطعون mat'ún, محل اعتراض mahall-i-i'tiráz.

Blameful, *adj.* لائق ملام láïq-i-malám, سزاوار ملامت sizávár-i-malámat, ملامت پذير malámat-pazír, مذمتي mazammatí, ذميم zamím, مذموم mazmúm, معيوب ma'yúb, مقصر muqassar.

Blameless, *adj.* بي گناه bí-gunáh, بي عيب bí-'aib, بي تقصير bí-taqsír, معصوم ma'súm, پاك pák, پاك دامن

pák-dáman, مبرا mubarrá, مزکا muzakká, بي جرم bí-jirm, بي ذنب bí-zamb, بري الذمه baríu 'z-zimmah.

Blamelessly, *adv.* بي تقصيرانه bí-taqsíránah, بي گناهانه bí-gunáhánah, پاکانه pákánah, معصومانه ma'súmánah, بي جرمانه bí-jirmánah, بي عيبانه bí-'aibánah, بطور صفا bi-taur-i-safá, بطور سادگي bi-taur-i-sádagí.

Blamelessness, *subs.* بي تقصيري bí-taqsírí, بي گناهي bí-gunáhí, پاکي pákí, پاك دامني pák-dámaní, بيعيبي bí-'aibí, معصوميت ma'súmíyat, سادگي sádagí, عصمت 'asmat, نقاوت naqávat.

Blamer, *subs.* غماز ghammáz, نام nammám, نکته‌گير nuktah-gír, اعتراض کننده i'tiráz-kunandah, سر زنش کننده sar-zanish-kunandah, ملامت گو malámat-gú, موبخ mubikh, طاعن tá'in, عيب گو 'aib-gú.

Blameworthiness, *subs.* ملامت پذيري malámat-pazírí, تقصير مندي taqsír-mandí, قصور کاري qusúr-kárí.

Blameworthy, *adj.* لائق ملام láïq-i-malám, سزاوار sizávár-i-malámat, ملامت پذير malámat-pazír, مذمتي mazammatí, ذميم zamím, مذموم mazmúm, معيوب ma'yúb, مقصر muqassar.

Blanch, *verb*, سفيد کردن safíd kardan, تبييض نمودن tabyíz nimúdan, گازري کردن gázirí kardan.—(*As applied to almonds*) قشر کردن qashr kardan, مقشر ساختن muqashshar sákhtan, پوست کندن púst kandan.—(*Evade*) طفره زدن tufrah zadan, تغافل نمودن tagháful nimúdan.

Blanched, *part. and adj.* سفيد safíd, ابيض abyaz.—(*Almonds*) مقشر muqashshar.

Blancher, *subs.* گازر gázir, قصار qassár.

Blanching, *subs.* گازري gázirí, تبييض tabyíz.—(*Almonds*) تقشير taqshír, مقشري muqashsharí.

Blanc-mange, *subs.* حلوائي سفيد halvá,í-i-safíd.

Bland, *adj.* لطيف latíf, ملائم muláïm, شيرين shírín, سليم salím, متواضع mutavázi', خوش طبع khush-tab'.

Blandiloquence, *subs.* زبان بازي zabán-bází, شيرين زباني shírín-zabání.

Blandiloquent, *adj.* زبان باز zabán-báz, شيرين زبان shírín-zabán.

Blandiloquently, *adv.* بطور زبان بازي bi-taur-i-zabán-bází, از روي شيرين زباني az rúy-i-shírín-zabání.

Blandish, *verb*, عشوه کردن 'ishvah kardan, شيوه کردن shívah kardan, تملق نمودن tamalluq nimúdan.

Blandisher, *subs.* متملق mutamalliq, عشوه گر 'ishvah-gar, باز شيوه shívah-báz.

Blandishment, *subs.* ناز náz, شيوه shívah, عشوه 'ishvah, تملق tamalluq, زبان بازي zabán-bází, شيرين زباني shírín-zabání, بينبازي bain-bází.

Blandly, *adv.* بلطف bi-lutf, بلطيفت bi-latífat, بملايمت bi-muláyamat, بمدارات bi-mudárát, بمروت bi-murüat.

Blandness, *subs.* مدارات mudárát, ملايمت muláyamat, عاطفت 'átifat, طلاقت taláqat, لطيفت latífat, لطف lutf, مروّت murüat, مهرباني mihr-báni, شيريني shíríní, مکرمت makrumat, مرمت marammat, معقوليت ma'qúlíyat.

Blank, *subs.* خلو khulú, خلا khalá.—(*Disappointment*) محروميت mahrúmíyat, نوميدي naumídí, دلشکستگي dil-shikastagí, حرمان hirmán, مايوسيت mäyúsíyat, ناکامي ná-kámí.—(*In writing*) خلا khalá, فاصله fásilah.—(*In lottery*) رقعه ساده ruq'ah-i-sádah, بد بخت bad-bakht.—*adj.* متعجب muta'ajjib, حيران hairán, حيرت زده hairat-zadah, متحير mutahayyir, آسيمه ásímah, سر آسيمه sar-ásímah, سر آسمه sar-ásimah, سر گشته sar-gashtah, سر گردان sar-gardán, آشفته áshuftah, آلوفته álúftah, متغير mutaghayyir, مشوش mushavvash, مدهوش madhúsh, مضطرب muztarib, دنگ dang, مات mát, دمبسته dam-bastah, بيهوش bí-húsh.—(*Plain*) ساده sádah, سفيد کار safíd-kár.—(*Vacant*) خالي khálí, تهي tuhí.—(*Dejected*) غمناك gham-nák, غم ديده gham-dídah, غمگين gham-gín, غم آلود gham-álúd, مهموم mahmúm, افسرده afsurdah, دژم dizhm, تنگدل tang-dil, ملول malúl, مکدر mukaddar, اندوه گين andúh-gín, اندوه ناك andúh-nák, مستمند mustamand, ضيق zíq.

Blank, *verb*, (*Make void*) باطل کردن bátil kardan, بطلان نمودن butlán nimúdan.—(*Amaze*) تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, در عجب انداختن dar 'ajab an-dákhtan, متعجب نمودن muta'ajjib nimúdan, حيرت دادن hairat dádan, در حيرت افکندن dar hairat afkan-dan, حيران کردن hairán kardan, متحير کردن muta-hayyir kardan, سر آسيمه ساختن sar-ásímah sákhtan, واله ساختن válih sákhtan, بشگفت آوردن bi-shigift ávardan, دهشت دادن dahshat dádan.

Blanket, *subs.* گليم gilím, مفرش mafrash, پتو patú.—(*Horse-blanket*) جل jul, جلنمد jul-namad.—(*To cover with a blanket*) در گليم پوشيدن dar gilím púshídan.

Blanket, *verb*, گليم زدن gilím zadan.

Blankly, *adv.* بطور سادگي bi-taur-i-sádagí, از روي سفيد کاري az rúy-i-safíd-kárí.—(*Amazedly*) با حيرت bá-hairat, عجبا 'ajaban, عجيبانه 'ajíbánah, متعجبانه muta'ajjibánah, حيرانانه hairánánah, محيرانه muhay-yiránah.

Blankness, *subs.* عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, تحير tahayyur, حيرت زدگي hairat-zadagí, حيراني hairání, سر آسيمگي sar-ásímagí, سر گشتگي sar-gashtagí, سر گرداني sar-gardání, آشفتگي áshuftagí, دمبستگي dam-bastagí, بيهوشي bí-húshí, دهشت dahshat, ششدر shish-dar, خيرگي khíragí, تلواسه talvásah.

Blank verse, *subs.* شعر بي قافيه sh'ar-i-bí-qáfiyah.

Blarney, *subs.* تملق tamalluq, چاپلوسي cháplúsí,

ریشخند ríish-khand, پوس pús, مدارات mudárát, چرب زبانی charb-zabání.

Blaspheme, *verb,* کفر گفتن kafr guftan, نا سزا گفتن ná-sizá guftan, نفرین کردن nifrín kardan, تجدیف نمودن tajdíf nimúdan.

Blasphemer, *subs.* کفر گو kafr-gú, نا سزا گو ná-sizá-gú, مجدف mujaddif.

Blasphemous, *adj.* کافر káfir, مجدف mujaddif.

Blasphemously, *adv.* کافرانه káfiránah, بطور نا سزاوار گوئي bi-taur-i-ná-sizávár-gú,í.

Blasphemy, *subs.* کفر kufr, تجدیف tajdíf, نا سزا گوئي ná-sizá-gú,í.

Blast, *subs.* (*Gust*) باد سخت bád-i-sakht, نفحت nafhat (*pl.* نفحات nafhát), شور shúr, جوش júsh, هیجان hayaján.—(*Blight*) سم samm, زنگ zang, پورمك púrmak, سوکك súkak.—(*Destructive wind*) سموم samúm (*pl.* سمائم samáïm).—(*Of gunpowder*) صربت sarbat.—(*Of a trumpet, &c.*) بانگ báng, آواز áváz, صدا sidá, صوت saut.

Blast, *verb,* (*Wither*) پژمرده کردن pazhmurdah kardan, خشکانیدن khushkánídan.—(*Blight*) سم زدن samm zadan, زنگ زده نمودن zang-zadah nimúdan, پورمك زده کردن púrmak-zadah kardan.—(*Disappoint*) محروم گردانیدن mahrúm gardánídan, نومید کردن naumíd kardan, مأیوس کردن mäyús kardan, منع کردن man' kardan, خائب گردانیدن kháïb gardánídan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan.—(*With gunpowder*) پراندن parándan, از هم پاشیدن az ham páshídan.

Blaster, *subs.* پژمرده ساز pazhmurdah-sáz, حرماندہ آور hirmándah-ávar.—(*With gunpowder*) صارب sárib.

Blatant, *adj.* غوغاي ghaughá,í, شات و شد shát-u-shud.

Blatta byzantia, *subs.* ناخن پریان nákhun-i-pariyán, اظفار الطیب azfáru 't-tíb.

Blatta orientalis, *subs.* (*Cockroach*) سوسك súsak, خروسك khurúsak.

Blaze, *subs.* زبانه zabánah, شعله shu'lah, تف taf, آتش átish, نار nár, آفروختگي áfrúkhtagí, سعیر sa'ír (*pl.* سعر su'ur).

Blaze, *verb,* افروختن afrúkhtan (*rt.* افروز afrúz), سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), شعله زدن shu'lah zadan, آتش گرفتن átish giriftan.—(*Be conspicuous*) پدید آمدن padíd ámadan, پدیدار شدن padídár shudan, ملحوظ افتادن malhúz uftádan, استنباط شدن istimbát shudan, مستنبط شدن mustambit shudan, ظاهر شدن záhir shudan, ظهور کردن zuhúr kardan, پیدا شدن paidá shudan, نمایان شدن nimáyán shudan, بنظر آمدن bi-nazr ámadan, منجلي گردیدن munjalí gardídan, طلوع کردن tulú' kardan, خروج کردن khurúj kardan.—(*Blazon*) مشهور کردن mashhúr kardan, اشتهار دادن ishtihár dádan, فاش نمودن fásh nimúdan, افشار کردن ifshár kardan, آگاه ساختن ágáh sákhtan, خبر دادن khabar dádan, اخبار نمودن ikhbár nimúdan, صلا زدن salá zadan, اعلان نمودن i'lán nimúdan, اعلام کردن i'lám kardan, انبه کردن imbah kardan, مقول کردن maqúl kardan, بیان نمودن bayán nimúdan, روشن ساختن raushan sákhtan, عرض کردن 'arz kardan.

Blazer, *subs.* (*Announcer*) مخبر mukhbir, اشتهار کننده ishtihár-kunandah.—(*Tell-tale*) نمام nammám, سخن چین sukhun-chín.

Blazing, *subs.* (*Proclaiming*) اخبار ikhbár, انبه imbah, صلا salá, اعلان i'lán, اعلام i'lám, تبشیر tabshír, اشتهار ishtihár.—*adj.* (*As fire*) مشتعل mushta'al, سوزان súzán.

Blazon, *subs.* اشتهار ishtihár, شهرت shuhrat.—(*Pompous display*) شات و شد shát-u-shud, فیس fís, لاف láf, گذاف gizáf, خود نمائي khud-nimá,í.

Blazon, *verb,* مشهور کردن mashhúr kardan, اشتهار دادن ishtihár dádan, فاش نمودن fásh nimúdan, افشار کردن ifshár kardan, آگاه ساختن ágáh sákhtan, خبر دادن khabar dádan, اخبار نمودن ikhbár nimúdan, صلا زدن salá zadan, اعلان نمودن i'lán nimúdan, اعلام کردن i'lám kardan, انبه کردن imbah kardan, مقول کردن maqúl kardan, بیان نمودن bayán nimúdan, روشن ساختن raushan sákhtan, عرض کردن 'arz kardan.—(*Adorn*) آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرایش کردن or árayish kardan or dádan, پیراستن pírástan (*rt.* پیراي píráy), زینت دادن zínat dádan, تزیین نمودن tazyín nimúdan, توشیح نمودن taushíh nimúdan, زیب دادن zíb dádan, طرازیدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.—(*Heraldic term*) علامت گفتن 'alámat guftan, نشان دادن nishán dádan, سمت داني نمودن simat-dání nimúdan, توسم کردن tavassum kardan.

Blazoner, *subs.* (*Announcer*) مخبر mukhbir, اشتهار کننده ishtihár-kunandah.—(*Tell-tale*) نمام nammám, سخن چین sukhun-chín.

Blazonry, *subs.* علامت گوئي 'alámat-gú,í, نشان شناسي nishán-shinásí, سمت داني simat-dání, توسم tavassum.

Bleach, *verb,* سفید کردن safíd kardan, تبییض نمودن tabyíz nimúdan, گازري کردن gázirí kardan.

Bleached, *part. and adj.* سفید safíd, ابیض abyaz.

Bleacher, *subs.* گازر gázir, قصار qassár.

Bleachery, *subs.* گازر خانه gázir-khánah.

Bleaching, *subs.* گازري gázirí, تبییض tabyíz.

Bleak, *adj.* سرد sard, برد bard, بارد bárid.

Bleakly, *adv.* سردانه sardánah, با سردي bá-sardí, باردانه báridánah.

Bleakness, *subs.* سرد sard, سردي sardí, سرما sarmá, برد bard, برودت burúdat.

Blear, *adj.* تار tár, آبناك áb-nák.

Blear, *verb,* آب آوردن áb ávardan, پر آب ساختن pur-áb sákhtan, تيره ساختن tírah sákhtan, خيره گردانيدن khírah gardánídan.

Blear-eyed, *adj.* سرخ چشم surkh-chashm, چيخ chíkh, رمد ramad, رميد ramíd, كور منجو kúr-minjú.

Bleat, *subs.* باع bá', بع بع ba'-ba', بوره búrah.

Bleat, *verb,* باع كردن bá' kardan, بع بع كردن ba'-ba' kardan, صدا كردن sidá kardan, بوره زدن búrah zadan.

Bleed, *verb trans.* فصد كردن fasd kardan, خون گرفتن khún giriftan, رگ زدن rag zadan.—*intrans.* خون دادن *or* چكيدن khún chakídan *or* dádan, خونين شدن khúnín shudan.

Bleeding, *subs.* خونريزي khún-rízí, خوني khúní.—(*Medical term*) حجامت hajámat, رگ زني rag-zaní, فصد fasd.—(*Bleeding at the nose*) رعاف ru'áf, خون دماغ khún-dimágh.

Blemish, *subs.* عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), داغ dágh, جرم jirm, لكه lakkah, معابه ma'ábah (*pl.* معائب ma'áib), نقيصه naqísah.

Blemish, *verb,* عيب آوردن 'aib ávardan, معيوب ساختن ma'yúb sákhtan.

Blemished, *part. and adj.* معيوب ma'yúb.

Blench, *subs.* جست jast, تكان takán.

Blench, *verb,* جستن jastan (*rt.* جه jih), تكان خوردن takán khurdan.

Blend, *verb trans.* آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), مخلوط كردن makhlút kardan, سرشتن sirishtan, ممزوج كردن mamzúj kardan.—*intrans.* مخلوط شدن makhlút shudan, ممزوج شدن mamzúj shudan, آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz).

Blended, *part.* مخلوط makhlút, آميخته ámíkhtah.

Bless, *verb,* دعائي خير گفتن barakat dádan, بركت دادن du'á-i-khair guftan, درود گفتن durúd guftan.—(*Make prosper*) مبارك ساختن mubárak sákhtan, مبارکي دادن mubárakí dádan, بختيار كردن bakht-yár kardan, مسعود كردن mas'úd kardan.—(*Praise*) تسبيح نمودن tasbíh kardan, تمجيد كردن tamjíd kardan, مدح كردن madh kardan, حمد نمودن hamd nimúdan.

Blessed, *adj.* مبارك mubárak, بختيار bakht-yár, نيك بخت ník-bakht, مسعود mas'úd, سعيد sa'íd, سعود sa'úd, سعادتمند sa'ádat-mand, ميمون maimún, همايون humá-yún.—(*The blessed*) اهل جنت ahl-i-jannat, اهل بهشت ahl-i-bihisht, سعدا su'dá.

Blessedness, *subs.* مبارکي mubárakí, سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, بختياري bakht-yárí, نيك بختي ník-bakhtí, ميمنت maimanat.

Blessing, *subs.* صلات salát (*pl.* صلوات salavát), برکت barakat, مبارکي mubárakí, تبريك tabrík, دعا du'á, دعا خير du'á-i-khair, تسليم taslím, تحيت tahíyat, آفرين áfirín, تهنئت tahnïat, درود durúd. —(*To give a blessing*) برکت دادن barakat dádan, دعا خير گفتن du'á-i-khair guftan, آفرين كردن áfirín kardan, درود گفتن durúd guftan, تحيت دادن tahíyat dádan, تهنئت گفتن tahnïat guftan. — (*Benefit*) فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), نفع naf', منفعت man-fa'at (*pl.* منافع manáfi'), سود súd, افاده ifádah, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), تحصيل tahsíl, ثمر samr (*pl.* اثمار asmár *and* ثمار simár), حاصل hásil, نوا navá, منظور manzúr, صرفه sarfah.

Blight, *subs.* (*On plants, &c.*) سم samm, زنگ zang, پورمك púrmak, سوكك súkak.—(*Calamity*) رنج ranj, بد بختي bad-bakhtí, سختي sakhtí, شقاوت shaqávat, مخالفت mukhálafat, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق mashá'qq), بلا balá, نكبت nakbat, مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masá'ib), مدبري mudbirí, فلاكت falákat, ادبار idbár, آفت áfat, نائبه ná'ibah (*pl.* نوائب navá'ib), شدت shiddat, شامت shámat, پريشاني parishání, درشتي durushtí.

Blight, *verb,* سم زدن samm zadan, زنگ زده نمودن zang-zadah nimúdan, پورمك زده كردن púrmak-zadah kardan.

Blighted, *part.* (*As plants*) زنگ زده zang-zadah, پورمك زده púrmak-zadah.—(*Frustrated*) محروم mah-rúm, مأيوس mäyús, نا كام ná-kám, نا مراد ná-murád, مخذول makhzúl.

Blind, *subs.* پرده pardah.—(*Venetian blind*) كركري kir-kirí.—(*Pretence*) بهانه bahánah, تزوير tazvír.—*adj.* نا بينا ná-bína, كور kúr, اعما a'má, ضرير zarír.—(*Blind of one eye*) يك چشم yak-chashm, اغور aghvar, واحد العين váhidu 'l-'ain.—(*Blind at night*) شبكور shab-kúr.—(*Inconsiderate*) بي امتياز bí-imtiyáz, بي بصيرت bí-basírat, بي فكر bí-fikr, بي خيال bí-khiyál, سهل انگار sahl-angár, نا فهم ná-fahm, كودن kaudan, احمق ahmaq.—(*He is blind*) ديده كافور دارد dídah-i-káfúr dárad (*lit.* He has eyes of camphor).

Blind, *verb,* كور ساختن kúr sákhtan, نا بينا كردن ná-bína kardan, ضرير نمودن zarír nimúdan.—(*Deceive*) فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan, دغا كردن dagha kardan, غدر كردن ghadr kardan, احمق ساختن ahmaq sákhtan, تحميق كردن tahmíq kardan.

Blind alley, *subs.* كوچه در مرو kúchah-i-dar-marau.

Blindfold, *adj.* چشم پوشيده chashm-púshídah, چشم بسته chashm-bastah, كور كورانه kúr-kúránah.

Blindfold, *verb,* بستن *or* چشم پوشيدن chashm-púshí-dan *or* bastan.

Blindly, *adv.* كور كورانه kúr-kúránah.

Blindman's-buff, *subs.* سر مامك sar-mámak.

Blindness, *subs.* نا بينائي ná-biná'í, كوري kúrí, عما

'amá.—(*Folly*) ابلهي ablahí, بلاهت baláhat, حماقت himáqat, سفاهت safáhat, خبط khabt, قلت عقل qillat-i-'aql, بيوقوفي bí-vuqúfí, نا داني ná-dání, بيعقلي bí-'aqlí, خريت kharíyat (*vulg.*).—(*Ignorance*) حماقت himáqat, ابلهي ablahí, سفاهت safáhat, كودني kaudaní, نا داني ná-dání, جهل jahl, جاهلي jáhilí, بي خبري bí-khabarí, بي علمي bí-'ilmí.

Blind-side, *subs.* طرف كور taraf-i-kúr, جنبه كوري jambah-kúrí.

Blink, *subs.* چشم chashm, نگاه nigáh, نظر nazar, لمحه lamhah, كرشمه kirishmah, غمزه ghamzah, پلك palk.

Blink, *verb,* چشم زدن chashm zadan, چشمك زدن chashmak zadan, كرشمه زدن kirishmah zadan, غمزه زدن ghamzah zadan, پلك زدن palk zadan.

Blinkard, *subs.* سرج چشم surkh-chashm, چيخ chíkh, رمد ramad, رميد ramíd, كور منجو kúr-minjú.

Blinkers, *subs.* چشم بند chashm-band.

Blinking, *subs.* لمحه lamhah, كرشمه kirishmah, غمزه ghamzah, پلك palk.

Bliss, *subs.* مباركي mubárakí, سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, بختياري bakht-yárí, نيك بختي ník-bakhtí, ميمنت maimanat.—(*Happiness*) عيش 'aish, نشاط nishát, مسرت masarrat, عشرت 'ishrat, شادي shádí, خوشي khushí, انبساط imbisát, فلاح faláh, فوز fauz, نجاح najáh, نيكبختي ník-bakhtí, سعادت sa'ádat.—(*Everlasting bliss*) سعادت ابدي sa'ádat-i-abadí.

Blissful, *adj.* مبارك mubárak, بختيار bakht-yár, نيك بخت ník-bakht, مسعود mas'úd, سعيد sa'íd, سعود sa'úd, سعادتمند sa'ádat-mand, ميمون maimún, همايون humáyún.—(*Happy*) مسرور masrúr, خورسند khursand, سعادتمند sa'ádat-mand, نجاحمند najáh-mand, شاد shád, شادمان shádmán, خوش khush, خجسته khujistah, فرخنده farkhandah, نيك بخت ník-bakht, بختيار bakht-yár, خرم khurram.

Blissfulness, *subs.* مباركي mubárakí, سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, بختياري bakht-yárí, نيك بختي ník-bakhtí, ميمنت maimanat.—(*Happiness*) عيش 'aish, نشاط nishát, مسرت masarrat, عشرت 'ishrat, شادي shádí, خوشي khushí, انبساط imbisát, فلاح faláh, فوز fauz, نجاح najáh, نيكبختي ník-bakhtí, سعادت sa'ádat.

Blister, *subs.* آبله ábilah, تاول távul, ككمل kakmal, ككمك kakmak, تول tuvul (*vulg.*), اوله aulah (*vulg.*).—(*Plaster*) ضماد zamád, بلستر balastar (European).

Blister, *verb trans.* ضماد نهادن zamád nihádan, بلستر نهادن balastar nihádan.—*intrans.* آبله كردن ábilah kardan, تول زدن tuvul zadan (*vulg.*), اوله كردن aulah kardan (*vulg.*).

Blithe, *adj.* خوشدل khush-dil, زنده دل zindah-dil, خنده رو khandah-rú, خندان khandán, خرم khurram, شاد shád, فرحمند farah-mand, فرحناك farah-nák, بسيم basím, قشنگ qashang, بشاش bashásh, دلشاد dil-shád, دلخوش dil-khush, مسرور masrúr, مشتاق mushtáq, طربناك tarb-nák, نشاطمند nishát-mand, خوشحال khush-hál, لعب انگيز la'b-angíz, خورسند khursand, خود پسند khud-pasand, مبتهج mubtahij.

Blithely, *adv.* شادمانانه shádmánánah, با نشاط bá-nishát, فرحاً farahan, خرمانه khurramánah, مسرورانه masrúránah, خوشحالانه khush-hálánah, خورسندانه khursandánah, از روي فرحناكي az rúy-i-farah-nákí, بطور ابتهاج bi-taur-i-ibtiháj, خود پسندانه khud-pasandánah.

Blithesome, *adj.* خوشدل khush-dil, زنده دل zindah-dil, خنده رو khandah-rú, خندان khandán, خرم khurram, شاد shád, فرحمند farah-mand, فرحناك farah-nák, بسيم basím, قشنگ qashang, بشاش bashásh, دلشاد dil-shád, دلخوش dil-khush, مسرور masrúr, مشتاق mushtáq, طربناك tarb-nák, نشاطمند nishát-mand, خوشحال khush-hál, لعب انگيز la'b-angíz, خورسند khursand, خود پسند khud-pasand, مبتهج mubtahij.

Blithesomeness, *subs.* خوشدلي khush-dilí, زنده دلي zindah-dilí, شادي shádí, فرحمندي farah-mandí, فرحناكي farah-nákí, قشنگي qashangí, بشاشت bashá-shat, دلشادي dil-shádí, دلخوشي dil-khushí, مسرت masarrat, مسروري masrúrí, طربناكي tarb-nákí, نشاط nishát, نشاطمندي nishát-mandí, خورسندي khursandí, خوشحالي khushhálí, لعب انگيزي la'b-angízí, ابتهاج ibtiháj.

Bloat, *verb trans.* آماسانيدن ámásánídan, ورم دار كردن varam-dár kardan, ورم آوردن varam ávardan.—*intrans.* آماسيدن ámásídan, ورم كردن varam kardan.

Bloated, *part.* ورم varam, آماسا ámásá.

Blobber-lip, *subs.* گنده لب gundah-lab.

Blobber-lipped, *adj.* گنده لب gundah-lab.

Block, *subs.* (*Of wood, &c.*) كنده kundah.—(*Pulley*) غرغره ghargharah, قرقره qarqarah, بكره bakrah (*pl.* بكر bakar *and* بكرات bakrát), چرخ charkh, تيره tírah.—(*Obstruction*) بند band, سد sadd, ضيق سد zaiq-i-sadd, صد sadd, كوچه بند kúchah-band, گوشه بند gúshah-band.—(*Of houses, &c.*) دسته dastah.—(*In a block*) سر هم sar-ham.

Block, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan, مسدود ساختن masdúd sákhtan, صد كردن sadd kardan, راه بستن ráh bastan.

Blockade, *subs.* محاصره muhásarah, حصر hasr.

Blockade, *verb,* (*Military term*) حصر نمودن hasr nimúdan, محاصره كردن muhásarah kardan, محصور ساختن mahsúr sákhtan, گرد كردن gird kardan, دور آمدن daur ámadan, احاطه نمودن ihátah nimúdan, بتوپ بستن bi-túp bastan.—(*Block*) بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan, مسدود ساختن mas-

dúd sákhtan, صد كردن sadd kardan, راه بستن ráh bastan.

Blockaded, *part.* (*Military term*) منحصر munhasir, محصر muhsar, محصور mahsúr.—(*Blocked*) مسدود masdúd.

Blockading, *subs.* محاصره muhásarah, حصر hasr.

Blockhead, *subs.* ابله ablah, كودن kaudan, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بيوقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, بيعقل bí-'aql.

Blockish, *adj.* ابله ablah, كودن kaudan, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بيوقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, بيعقل bí-'aql.

Blockishness, *subs.* ابله گري ablah-garí, كودن منشي kaudan-manishí, نا داني ná-dání, نا فهمي ná-fahmí, بيوقوفي bí-vuqúfí, احمقي ahmaqí, بيعقلي bí-'aqlí.

Blonde, *subs.* سفيد رو safíd-rú.

Blood, *subs.* خون khún, دم dam.—(*Breed—applied to animals*) رگ rag, رگه ragah, نژاد nizhád.—(*Of good breed*) خوش رگ khush-rag.—(*Of mixed breed*) دو رگه dú-ragah. — (*Descent—applied to human beings*) نسبت nisbat, اصل asl (*pl.* اصول usúl), ذريه zurríyah, نسل nasl (*pl.* انسل ansal).—(*Coagulated blood*) علق 'alaq, خون بسته khún-i-bastah.—(*Colouring matter of blood*) ماده ملون الدم mäddah-i-mulavvinu 'd-dam. —(*Pure blood*) دم نافع dam-i-náfi'.—(*Issue of blood*) اسهال دموي is,hál-i-damaví.—(*To shed blood*) خون ريختن khún ríkhtan.

Blood, *verb,* خون آلود كردن khún-álúd kardan.—(*Bleed*) فصد كردن fasd kardan, خون گرفتن khún giriftan, رگ زدن rag zadan.

Blood-guiltiness, *subs.* خون خواري khún-khárí, خون ريزي khún-rízí.

Blood-guilty, *adj.* خون خوار khún-khár, خون ريز khún-ríz.

Blood-hound, *subs.* سگ شكاري sag-i-shikárí.

Blood-heat, *subs.* خون گرمي khún-garmí.

Bloodily, *adv.* خونيانه khúniyánah, پر خون pur-khún, خون آلودانه khún-álúdánah.—(*Cruelly*) ظالمانه zálim-ánah, ستمگرانه sitam-garánah, وحشي سان vahshí-sán, بربرانه barbaránah, جنگلي مانند jangalí-mánand.

Bloodiness, *subs.* خوني khúní, خون آلودي khún-álúdí. —(*Cruelty*) ظلم zulm, ستم sitam, ستم كاري sitam-kárí, مظلمت mazlamat (*pl.* مظالم mazálim), سنگدلي sang-dilí, خشونت khushúnat, قساوت qasávat, بربريت barbaríyat, وحشيت vahshíyat, وحشيگري vahshí-garí, جنگليت jangalíyat.

Bloodless, *adj.* بي خون bí-khún.—(*Innocent*) بي گناه bí-gunáh, بي عيب bí-'aib, بي تقصير bí-taqsír, معصوم ma'súm, پاك pák, پاك دامن pák-dáman, مبرا mubarrá, مزكا muzakká, بي جرم bí-jirm, بي ذنب bí-zamb, بري الذمه baríu 'z-zimmah.

Blood-money, *subs.* ديه diyah, خونبها khún-bahá, معقلت ma'qalat.

Bloodshed, *subs.* خونريزي khún-rízí, قتل qatl, قتال qatál, كشتار kushtár, خونفشاني khún-fishání.

Blood-shot, *adj.* خون آلود khún-álúd, ميگون mai-gún.

Blood-stained, *adj.* خون آلود khún-álúd, ميگون mai-gún.

Blood-stone, *subs.* حجر الدم hajaru 'd-dam, يشم خطائي yashm-i-khatá'í.

Blood-sucker, *subs.* خون خوار كرم kirm-i-khún-khár, خون خوار khún-khár, ظالم zálim, زالو zálú.—(*Tyrant*) خون ريز khún-ríz, دست دراز dast-diráz, دست دراز جفا كار diráz-dast, جفا كار jafá-kár, جان آزار ján-ázár, تعدي كار ta'addí-kár, ضرر رسان zarar-rasán, جور پيشه júr-píshah, ستمگر sitam-gar.—(*Parasite*) مفت خور muft-khur, طفيلي tufailí, حاشيه نشين háshiyah-nishín, ريزه چين rízah-chín, ريزه خور rízah-khur, كاسه ليس kásah-lís, چاپلوس cháplús, متملق mutamalliq.

Bloodthirstiness, *subs.* خون خواري khún-khárí, سفاكي saffákí, خونفشاني khún-fishání. — (*Tyranny*) ظلم zulm, ستم sitam, ستم كاري sitam-kárí, مظلمت mazlamat (*pl.* مظالم mazálim), سنگدلي sang-dilí, خشونت khushúnat, قساوت qasávat, بربريت barbaríyat, وحشيت vahshíyat, وحشيگري vahshí-garí, جنگليت jangalíyat.

Bloodthirsty, *adj.* خون خوار khún-khár, سفاك saffák, خونفشان khún-fishán.—(*Cruel*) وحشي vahshí, جفا كار jafá-kár, بيرحم bí-rahm, ستمكار sitam-kár, درشت durusht, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, جبار jabbár, جور پيشه júr-píshah, بد كيش bad-kísh, بربري barbarí, جنگلي jangalí.

Blood-vessel, *subs.* رگ rag, رگ جهنده rag-i-jihan-dah, شريان shiryán (*pl.* شرايين shiráyín).

Blood-warm, *adj.* بدرجه گرمي خون bi-darajah-i-garmí-i-khún.

Bloody, *adj.* خون آلود khún-álúd, خونين khúnín, خوناب khún-áb.—(*Cruel*) وحشي vahshí, جفا كار jafá-kár, بيرحم bí-rahm, ستمكار sitam-kár, درشت durusht, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, جبار jabbár, جور پيشه júr-píshah, بد كيش bad-kísh, بربري barbarí, جنگلي jangalí.

Bloody, *verb,* خوني كردن khúní kardan.

Bloody flux, *subs.* اسهال خون is,hál-i-khún, اسهال دموي is,hál-i-damaví.

Bloody-minded, *adj.* كينه كش kínah-kash, ظالم zálim, ستم گر sitam-gar, حقود huqúd.

Bloom, *subs.* (*Blossom*) شكوفه shikúfah, بهار bahár, غنچه ghunchah, گل gul.—(*On fruit*) كرك kurk, كلك

kulk (*vulg.*).—(*Of youth*) عنفوان ‘unfuván, ریعان ray‘án-i-shabáb, شباب تازگي tázagí, نو جواني nau-javání.

Bloom, *verb,* شکوفتن shikúftan, شکفتن shikuftan, شکوفه کردن *or* داشتن shikúfah kardan *or* dáshtan, گل زدن gul zadan, غنچه زدن ghunchah zadan.

Blooming, *subs.* (*As applied to flowers*) گل کرده gul-kardah.—(*As applied to persons*) خوشدل khush-dil, زنده دل zindah-dil, خنده رو khandah-rú, خندان khandán, خرم khurram, شاد shád, شادمان shádmán, فرحمند farah-mand, فرحناك farah-nák, بسیم basím, قشنگ qashang, بشاش bashásh, دلشاد dil-shád, دلخوش dil-khush, مسرور masrúr, مشتاق mushtáq, طربناك tarb-nák, نشاطمند nishát-mand, خوشحال khush-hál, لعب انگیز la‘b-angíz, خورسند khursand, خود پسند khud-pasand, بهیج bihíj, مبتهج mubtahij, مشعوف mash‘úf.

Bloomy, *adj.* پر شکوفه pur-shikúfah, پر غنچه pur-ghunchah, پر گل pur-gul.

Blossom, *subs.* شکوفه shikúfah, بهار bahár, غنچه ghunchah, گل gul, تکمه tukmah, تنجه tinjah, تنزه tunzah, گنپ gump.

Blossom, *verb,* شکوفتن shikúftan, شکفتن shikuftan, شکوفه کردن *or* داشتن shikúfah kardan *or* dáshtan, گل زدن gul zadan, غنچه زدن ghunchah zadan.

Blossoming, *subs.* گل کرده gul-kardah.

Blot, *subs.* (*Stain*) داغ dágh, لکه lakkah.—(*On paper*) نقطه nuqtah, داغ dágh.—(*Disgrace*) عیب ‘aib (*pl.* عیوب ‘uyúb), داغ dágh, جرم jirm, لکه lakkah, معابه ma‘ábah (*pl.* معائب ma‘áïb), نقیصه naqísah.

Blot, *verb,* زدودن zadúdan, داغدار کردن dágh-dár kardan.—(*To blot paper*) مرکب پراندن murakkab paráندan, نقطه نشاندن nuqtah nishándan.—(*To blot out*) محو ساختن mahv sákhtan, خط زدن khat zadan, پاك کردن pák kardan, رقم کشیدن raqam kashídan, تطلیس نمودن tatlís nimúdan.

Blotch, *subs.* دانه dánah, آبله ábilah, حبه habbah.

Blotted out, *part.* محو mahv, محو شده mahv-shudah.

Blotter, *subs.* ماحي máhí, محو کننده mahv-kunandah.

Blotting-paper, *subs.* کاغذ تر خشك کنك kághaz-i-tar-khushk-kunak, کاغذ نشف kághaz-i-nashf.

Blouse, *subs.* قمیص qamís, پیراهن píráhan.

Blow, *subs.* (*Striking*) ضرب zarb (*pl.* ضروب zurúb), ضربه zarbah, لطمه latmah, مشت musht, طپانچه tapán-chah, زد zad, صدمه sadmah, مصادمه musádamah, سیلي sílí, لت latt, صفع saf‘, لس lus, توسري tú-sarí.—(*To receive a blow*) تراق خوردن turáq khur-dan.—(*Death*) مرگ marg, موت maut, ممات mamát, فوت faut, وفات vafát, قضا qazá, اجل ajal, رحیل rahíl, ارتحال irtihál, رحلت rahlat, مرحومیت mar-húmíyat.—(*Wind*) باد bád, طوفان túfán, وزش vazish, نفخ nafkh.—(*Calamity*) بد بختي bad-bakhtí, سختي sakhtí, شقاوت shaqávat, مخالفت mukhálafat, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق masháqq), بلا balá, نکبت nakbat, مصیبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), مدبري mudbirí, فلاکت falákat, ادبار idbár, آفت áfat, نائبه náïbah (*pl.* نوائب naváïb), شدت shiddat, شامت shämat, پریشاني parishání, درشتي durushtí.—(*Blossom*) شکوفه shikúfah, بهار bahár, غنچه ghun-chah, گل gul, تکمه tukmah, تنجه tinjah, تنزه tunzah, گنپ gump.

Blow, *verb,* (*As wind*) وزیدن vazídan, دمیدن damídan, باد کردن bád kardan.—(*With the breath*) پوف کردن púf kardan, پف کردن puf kardan, نفخ کردن nafkh kardan.—(*Blossom*) شکوفتن shikúftan, شکفتن shikuf-tan, داشتن *or* شکوفه کردن shikúfah kardan *or* dáshtan, گل زدن gul zadan, غنچه زدن ghunchah zadan.—(*A trumpet, &c.*) نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), دمیدن damídan, کشیدن kashídan.—(*To blow one's nose*) استنشاق کردن istinsháq kardan, بیني پاك کردن bíní pák kardan, دماغ پاك کردن dimágh pák kardan.—(*As applied to the fire*) نفخ کردن nafkh kardan, فوت کردن fút kardan, پف کردن puf kardan.—(*Pant*) دم زدن dam zadan, نفس زدن nafas zadan, هنگه زدن hingah zadan, بسرعت نفس کشیدن bi-sur‘at nafas kashídan.—(*Inflate*) نفخ کردن nafkh kardan, منتفخ ساختن muntafikh sákhtan, پر باد کردن pur-bád kardan, پف آلود ساختن puf-álúd sákhtan, باد دار کردن bád-dár kardan, ورمناك کردن varam-nák kar-dan.—(*Blow up with gunpowder, &c.*) بهوا افکندن *or* بردن bi-havá afkandan *or* burdan.—(*Blow up, scold*) ملامت زدن malámat zadan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, توبیخ کردن taubíkh kar-dan, زبان درازي نمودن zabán-dirází nimúdan, عتاب کردن ‘itáb kardan, طعن زدن ta‘n zadan, ستیزه کردن sitízah kardan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, زجر نمودن zajr nimúdan, بانگ زدن báng zadan.—(*To blow from the mouth of a cannon*) دم توپ گذاردن dam-i-túp guzárdan.—(*To blow hot and cold*) تناقض گفتن tanáquz guftan, تردید نمودن tardíd nimúdan, زبان بازي کردن zaban-bází kardan, لیت و لعل کردن lait-u-la‘all kardan, دو معني حرف زدن dú-ma‘ní harf zadan, حیله بکار بردن hílah bi-kár burdan, چاچول بازي کردن cháchúl-bází kardan.

Blower, *subs.* دمنده damandah, نفاخ naffákh, نفاخه naffákhah. — (*On chimney*) باد گیر bád-gír.

Blow-fly, *subs.* خر مگس khar-magas, عنتر ‘antar.

Blow-pipe, *subs.* لوله دم lúlah-i-dam, بوري búrí.

Blowth, *subs.* شکوفه shikúfah, بهار bahár, غنچه ghun-

chah, گل gúl, تکمه tukmah, تنجه tinjah, تنزه tunzah, گنپ gump.

Blowze, *subs.* زن سرخ رو zan-i-surkh-rú.

Blowzy, *adj.* سرخ روي surkh-rúí.

Blubber, *subs.* چربي charbí, پیه píh, دسومت dusúmat.

Blubber, *verb,* گریان شدن giryán shudan, گریستن girístan (*rt.* گري girí), گریه کردن giryah kardan.

Bludgeon, *subs.* چوب chúb, چماق chumáq.

Blue, *subs.* نیلي nílí, نیلگوني níl-gúní, نیلفامي níl-fámí, نیلرنگي níl-rangí, کبودي kabúdí, رنگ نیلي rang-i-nílí, ازرقي azraqí.—(*Prussian blue*) نیل پروس níl-i-prús, نیل فرنگي níl-i-farangí.—*adj.* نیل níl, نیله nílah, نیلگون níl-gún, نیلرنگ níl-rang, نیلفام níl-fám, کبود kabúd, سماوي samáví, ازرق azraq, آسماني ásmání. —(*Bright blue*) لاجوردي lájavardí.—(*Dark blue*) سورمه‌ي súrmah-í.—(*Light, or sky-blue*) آبي ábí, فیروزه fírúzah, آسماني ásmání.—(*Blue disease*) مرض کبود marz-i-kabúd.—(*Blue eyes*) چشمه میشي chash-mah-i-míshí.

Blue, *verb,* نیلي کردن nílí kardan, کبود ساختن kabúd sákhtan.

Blue Book, *subs.* (*Parliamentary term*) کتاب آبي kitáb-i-ábí.

Blue-bottle, *subs.* (*Fly*) خر مگس khar-magas, عنتر 'antar.

Blueing, *subs.* آبي نمائي ábí-nimá,í.

Bluely, *adv.* کبودانه kabúdánah, بطور نیل گوني bi-taur-i-níl-gúní.

Blueness, *subs.* نیلي nílí, نیلگوني níl-gúní, نیلفامي níl-fámí, نیلرنگي níl-rangí, کبودي kabúdí, رنگ نیلي rang-i-nílí, ازرقي azraqí.

Blue Peter, *subs.* لوا livá.

Blues, *subs.* کور و کبودي kúr-u-kabúdí.—(*To have the blues*) کور و کبودي شدن kúr-u-kabúdí shudan.

Bluff, *subs.* نشیب nishíb, سرازیري sar-á-zírí, انحدار in-hidár, حدار haddár.—*adj.* (*Big*) بزرگ buzurg, کبیر kabír, عظیم 'azím, کلان kalán, ضخیم zakhím, جسیم jasím, سطبر sitabr, خطیر khatír, توفال túfál, کلفت kuluft, حجیم hajím, بسیار bisyár, زیاد ziyád, کثیر kasír, وسیع vasí'.—(*Surly*) درشت durusht, متکبر mutakabbir, تند tund, ترش مزاج turush-mizáj, سخت sakht, عبوس 'abús, پفیوز pufyúz.—(*Blustering*) شات و شد کن shát-u-shud-kun, ژاژ خا zházh-khá, غوغاي ghaughái.

Bluffness, *subs.* (*Bigness*) بزرگي buzurgí, جسامت jasámat, سطبري sitabrí, کلفتي kuluftí, حجم hajm, عظمت 'azamat, بسیاري bisyárí, کثرت kasrat, وسعت vus'at.—(*Surliness*) درشتي durushtí, تکبر takabbur, تندي tundí, ترش مزاجي turush-mizájí, سختي sakhtí, عبوسیت 'ubúsíyat, عبوست 'ubúsat, پفیوزي pafyúzí.

—(*Bluster*) شات و شد shát-u-shud, هنگامه hangámah, آشوب áshúb, شورش shúrish, ژاژ خائي zházh-khá,í, غوغا ghaughá.

Bluffy, *adj.* پر نشیب pur-nishíb.

Bluish, *adj.* نیل گون níl-gún.

Bluish-green, *adj.* سبز آبي sabz-ábí, میشي míshí.

Blunder, *subs.* ذلت zallat, غلط ghalat, خطا khatá, تقصیر taqsír, ضلال zalál, ضلالت zalálat, ضلت zallat, مضلت mazallat, قصور qusúr, سقط saqat, سهو sahv (*pl.* سهوات sahvát), وهم vaham, اشتباه ishtibáh, خبط khabt.

Blunder, *verb,* خطا کردن khatá kardan, سهو کردن sahv kardan, غلط کردن ghalat kardan, ذلت کردن zallat kardan, سقط نمودن saqat nimúdan, تقصیر کردن taqsír kardan, قصور نمودن qusúr nimúdan, گمراه شدن gum-ráh shudan.

Blunderbuss, *subs.* شمخال shamkhál, قرابینه qará-bínah (European).

Blunderer, *subs.* خطا گر khatá-gar, سهو گر sahv-gar, تقصیر کننده taqsír-kunandah, مقصر muqassir.

Blundering, *subs.* غفلت ghiflat, سستي sustí.—*adj.* غافل gháfil, سست sust.

Blunderingly, *adv.* غافلانه gháfilánah, بطور غفلت bi-taur-i-ghiflat, از روي غلط az rúy-i-ghalat, گمراهانه gum-ráhánah.

Blunt, *adj.* کند kund, بي نوك bí-nauk.—(*Stupid*) کودن kaudan, کند kund, بي تمیز bí-tamíz, بي امتیاز bí-imtiyáz, احمق ahmaq, بي عقل bí-'aql, سفیه safíh, ابله ablah, غابي ghábí, خیره khírah, بلید balíd, پخت pakht (*vulg.*)—(*Rude*) نا تراشیده ná-tiráshídah, بي ادب bí-adab, بي ساخته bí-sákhtah, نا شناس ná-shinás, بي تعارف bí-ta'áruf, گستاخ gustákh, جاهل jáhil, روستا rústá, درشت durusht, نا شهري ná-shahrí, بي تمدن bí-tamaddun, بد خلق bad-khalq, زشت خصال zisht-khisál, تلخ مزاج talkh-mizáj, بیسلیقه bí-salíqah.

Blunt, *verb,* کند کردن kund kardan.—(*Make stupid*) کودن کردن kaudan kardan, کند کردن kund kardan, بي تمیز کردن bí-tamíz kardan, پخت کردن pakht kar-dan (*vulg.*).

Bluntly, *adv.* بي نوکانه bí-naukánah.—(*Rudely*) گستاخانه gustákhánah, بي ادبانه bí-adabánah, جاهلانه jáhilánah, بطور درشتي bi-taur-i-durushtí, بر خلاف شهریگري bar-khiláf-i-shahrí-garí, بي تمدنانه bí-tamaddunánah, بطرز بد خلقي bi-tarz-i-bad-khalqí, بطریق تلخ مزاجي bi-taríq-i-talk-mizájí.—(*Stupidly*) احمقانه ahmaqánah, بي عقلانه bí-'aqlánah, از روي بي عقلي az rúy-i-bí-'aqlí, سفیهانه safíhánah, بطور خریت bi-taur-i-kharíyat, از روي ابلهي az rúy-i-ablahí.

Bluntness, *subs.* کندي kundí, بي نوکي bí-naukí.—(*Rudeness*) بي ادبي bí-adabí, گستاخي gustákhí,

درشتي durushtí, روستائي rústá,í, بي ساختگي bí-sákhtagí, نا شناسي ná-shinási, بي تعارفي bí-ta'árufí, نا تراشيدگي ná-tiráshídagí, دهقانيت dihqáníyat, نا شهريگري ná-shahrí-garí, بي تمدني bí-tamadduní, بد خلقي bad-khalqí.—(*Stupidity*) بي امتيازي bí-imtiyází, حماقت himáqat, بي عقلي bí-'aqlí, احمقي ahmaqí, سفاهت safáhat, بلاهت baláhat, خريت kharíyat, ديوانگي dívánagí.

Blur, *subs.* (*Stain*) داغ dágh, لكه lakkah.

Blur, *verb,* زدودن zadúdan, داغدار كردن dágh-dár kardan.

Blurt, *verb,* بيخبرانه سخن گفتن bí-khabaránah sukhun guftan, سخن انداختن sukhun andákhtan, بيرون دادن bírún dádan.

Blush, *subs.* خجلت khijlat, خجالت khijálat, شرم sharm, شرمندگي sharmandagí, شرمناكي sharm-nákí, انفعال infi'ál, حيا hayá, احتشام ihtishám.—(*At the first blush*) بنظر اول bi-nazar-i-avval, بمحض ديدن bi-mahz-i-dídan.

Blush, *verb,* خجالت كشيدن khijálat kashídan, استحيا istihyá nimúdan, حيا داشتي hayá dáshtan, تحشم نمودن tahashshum nimúdan, سرخ روي شدن surkh-rúy shudan, شرم داشتن sharm dáshtan, انفعال خوردن infi'ál khurdan, منفعل شدن munfa'il shudan. —(*To cause to blush*) شرمانيدن sharmánídan, خجالت دادن khijálat dádan, مستحي ساختن mustahí sákhtan, انفعال دادن infi'ál dádan, در خجالت افكندن dar khijálat afkandan.

Blushful, *adj.* سرخ رو surkh-rú, خجل khijil, خجالت زده khijálat-zadah, منفعل munfa'il, متخفر mutakhaffir, شرمسار sharm-sár, شرم رو sharm-rú, شرمناك sharm-nák, شرمگير sharm-gír, شرمزده sharm-zadah, شرمنده sharmandah.

Blushing, *adj.* سرخ رو surkh-rú, خجل khijil, خجالت زده khijálat-zadah, منفعل munfa'il, متخفر mutakhaffir, شرمسار sharm-sár, شرم رو sharm-rú, شرمناك sharm-nák, شرمگير sharm-gír, شرمزده sharm-zadah, شرمنده sharmandah.

Blushingly, *adv.* منفعلانه munfa'ilánah, با خجالت bá-khijálat.

Blushless, *adj.* گستاخ gustákh, شوخ shúkh, بي شرم bí-sharm, بي حيا bí-hayá, بي ادب bí-adab, لا ابالي lá-ubálí, فضول fuzúl.

Bluster, *subs.* (*Boast*) فخر fakhr, مفاخرت mufákharat, افتخار iftikhár, خود نمائي khud-nimá,í, خود فروشي khud-furúshí, بلند پروازي buland-parvází, مباهات mubáhát, فيس fís, لاف láf, گزاف gizáf, قل qul, قورت qúrt.—(*Noise*) شات و شد shát-u-shud, هنگامه hangámah, غوغا ghaughá, آشوب áshúb, شورش shúrish, خائي ژاژ zházh-khá,í.

Bluster, *verb,* لاف زدن láf zadan, گزاف زدن gizáf zadan, چانه زدن chánah zadan, پر چانگي كردن pur-chánagí kardan, قل رفتن qul raftan, قورت رفتن qúrt raftan, افتخار نمودن iftikhár nimúdan, مفاخرت نمودن mufákharat nimúdan, تفاخر نمودن tafákhur nimúdan, مباهات كردن mubáhát kardan, اظهار جلال نمودن izhár-i-jalál nimúdan, دماغ فروختن dimágh furúkhtan.—(*Make a noise*) شات و شد كردن shát-u-shud kardan, هنگامه كردن hangámah kardan, غوغا نمودن ghaughá nimúdan, آشوب كردن áshúb kardan, شورش كردن shúrish kardan, ژاژ خايدن zházh kháídan.

Blusterer, *subs.* (*Boaster*) مفاخر mufákhir, مفتخر muftakhir, فخور fakhúr, خود نما khud-nimá, لاف زن láf-zan, فضول fuzúl, پر گو pur-gú, فراخ دهن farákh-dahan.—(*Noisy fellow*) شات و شد كن shát-u-shud-kun, ژاژ خا zházh-khá.

Blustering, *subs.* (*Boast*) فخر fakhr, مفاخرت mufákharat, افتخار iftikhár, خود نمائي khud-nimá,í, خود فروشي khud-furúshí, بلند پروازي buland-parvází, مباهات mubáhát, فيس fís, لاف láf, گزاف gizáf, قل qul, قورت qúrt.—(*Noise*) شات و شد shát-u-shud, هنگامه hangámah, غوغا ghaughá, آشوب áshúb, شورش shúrish, خائي ژاژ zházh-khá,í.—*adj.* (*Boastful*) لافزن láf-zan, مفاخر mufákhir, مفتخر muftakhir, فخور fakhúr, خود نما khud-nimá, پر گو pur-gú, فراخ دهن farákh-dahan.—(*Noisy*) شات و شد كن shát-u-shud-kun, ژاژ خا zházh-khá.

Blusterous, *adj.* پر غوغا pur-ghaughá, پر شورش pur-shúrish.

Boa, *subs.* (*Adder*) مار már, افعي af'í (*pl.* افاعي afá'í).—(*For neck*) گردن بند gardan-band.

Boar, *subs.* گراز guráz, خوك khúk, خنزير khinzír (*pl.* خنازير khanázír).

Board, *subs.* (*Of wood*) تخته takhtah, لوح lauh (*pl.* الواح alváh).—(*Of a book*) مقوي muqavvá.—(*Diet*) خوراكي khurákí, سفره sufrah, طعام ta'ám, طعم ta'm, طعمت tu'mat, غذا ghizá, غدا ghadá, اكل akal.—(*Of men*) محفل mahfil, مجلس majlis, نادي nádí. —(*On board*) سوار suvár.—(*Board-wages*) خشكي khushkí.

Board, *verb,* (*Used generally*) تخت بندي كردن takht-bandí kardan.—(*A floor*) فرش كردن *or* بستن farsh kardan *or* bastan, چوب فرش كردن chúb-farsh kardan.—(*A ship*) بكشتي در آمدن bi-kashtí dar ámadan.—(*Diet*) *trans.* سفره دادن sufrah dádan, خوراك دادن khurák dádan, خورانيدن khuránídan, اطعام نمودن it'ám nimúdan, تغذيه نمودن taghziyah nimúdan.—*intrans.* خوراك خوردن khurák khurdan, غذا خوري كردن ghizá-khurí kardan, غذا خوردن ghizá khurdan, ترتب غذا دادن tarattub-i-ghizá

dádan, بند و بست خوراك كردن band-u-bast-i-khurák kardan.

Boarded, *part.* مفروش mafrúsh.—(*Ship*) سوار شده suvár-shudah, مورد سواري múrid-i-suvárí.—(*Diet*) مطعم muta'am.

Boarder, *subs.* طعام يافته ta'ám-yáftah.—(*Ship*) سواري suvárí.

Boarding, *subs.* خوراك khurák, خوراكي khurákí, طعام ta'ám, طعم ta'm, طعمت tu'mat, غذا ghizá, غدا ghadá, اكل akal.

Boarding-school, *subs.* مكتب شب و روزي maktab-i-shab-u-rúzí.

Board-room, *subs.* اطاق مجلسي utáq-i-majlisí, ديوان خانه díván-khánah.

Boarish, *adj.* گراز وش guráz-vash.—(*Rude*) نا تراشيده ná-tiráshídah, بي ادب bí-adab, بي ساخته bí-sákhtah, نا شناس ná-shinás, بي تعارف bí-ta'áruf, گستاخ gustákh, جاهل jáhil, روستا rústá, درشت durusht, نا شهري ná-shahrí, بي تمدن bí-tamaddun, بد خلق bad-khalq, زشت خصال zisht-khisál, تلخ مزاج talkh-mizáj, بيسليقه bí-salíqah.

Boarishly, *adv.* گستاخانه gustákhánah, بي ادبانه bí-adabánah, جاهلانه jáhilánah, بطور درشتي bi-taur-i-durushtí, بر خلاف شهريگري bar-khiláf-i-shahrí-garí, بي تمدنانه bí-tamaddunánah, بطرز بد خلقي bi-tarz-i-bad-khalqí, بطريق تلخ مزاجي bi-taríq-i-talkh-mizájí.

Boarishness, *subs.* گراز مانندي guráz-mánandí.—(*Rudeness*) نا تراشيدگي ná-tiráshídagí, بي ادبي bí-adabí, بي ساختگي bí-sákhtagí, نا شناسي ná-shinásí, درشتي durushtí, گستاخي gustákhí, دهقانيت dihqáníyat, نا شهريگري ná-shahrí-garí, بي تمدني bí-tamaddunί, بي تعارفي bí-ta'árufí, روستائي rústá,í, بد خلقي bad-khalqí.

Boast, *subs.* فخر fakhr, مفاخرت mufákharat, افتخار iftikhár, خود نمائي khud-nimá,í, خود فروشي khud-furúshí, بلند پروازي buland-parvází, مباهات mubáhát, فيس fís, قل qul, قورت qúrt.—(*Of what one can do*) لاف láf.—(*Of what one has done*) گزاف gizáf.

Boast, *verb,* افتخار iftikhár nimúdan, مفاخرت نمودن mufákharat nimúdan, تفاخر tafákhur نمودن nimúdan, مباهات كردن mubáhát kardan, اظهار جلال izhár-i-jalál nimúdan, چانه زدن chánah zádan, پر چانگي كردن pur-chánagí kardan, دماغ فروختن dimágh furúkhtan, قل رفتن qul raftan, قورت رفتن qúrt raftan.—(*Of what one can do*) لاف زدن láf zadan.—(*Of what one has done*) گزاف زدن gizáf zadan.

Boaster, *subs.* مفاخر mufákhir, مفتخر muftakhir, فخور fakhúr, خود نما khud-nimá, لاف زن láf-zan, فضول fuzúl, پر گو pur-gú, فراخ دهن farákh-dahan.

Boastful, *adj.* مفاخر mufákhir, مفتخر muftakhir, فخور fakhúr, خود نما khud-nimá, لاف زن láf-zan, فضول fuzúl, پر گو pur-gú, فراخ دهن farákh-dahan.

Boasting, *subs.* فخر fakhr, مفاخرت mufákharat, افتخار iftikhár, خود نمائي khud-nimá,í, خود فروشي khud-furúshí, بلند پروازي buland-parvází, مباهات mubáhát, فيس fís, قل qul, قورت qúrt.—(*Of what one can do*) لاف láf.—(*Of what one has done*) گزاف gizáf.—*adj.* مفاخر mufákhir, مفتخر muftakhir, فخور fakhúr, خود نما khud-nimá, لاف زن láf-zan, فضول fuzúl, پر گو pur-gú, فراخ دهن farákh-dahan.

Boastingly, *adv.* مفتخرانه muftakhiránah, بطور لافزني bi-taur-i-láf-zaní.

Boat, *subs.* كشتي kashtí, قايق qáíq, ماشوه máshuvah, ناو náú, فلك fulk, زورق zauraq, سنبك sumbuk, سنبوق sumbúq.—(*Small boat*) كرجي karají.—(*Ferry boat*) معبر mi'bar (*pl.* معابر ma'ábir).—(*Boat race*) كشتي داواني kashtí-davání, كشتي بازي kashtí-bází.—(*To go in a boat*) سير كردن sair kardan.

Boat, *verb,* بكشتي عبور دادن bi-kashtí 'ubúr dádan, بزورق گزرانيدن bi-zauraq guzránídan.

Boatable, *adj.* كشتي رو kashtí-rau.

Boat-hook, *subs.* كشتي ران kashtí-rán.

Boating, *subs.* كشتي گردي kashtí-gardí.

Boatman, *subs.* ملاح malláh, جاشو jáshú, كشتيبان kashtí-bán.

Boatswain, *subs.* سرهنگ sarhang, كشتيبان kashtí-bán.

Bob, *subs.* جنبش jumbish, حركت harakat, اهتزاز ihtizáz.

Bob, *verb trans.* جنبانيدن jumbánídan, حركت دادن harakat dádan.—*intrans.* جنبيدن jumbídan, حركت كردن harakat kardan.

Bobbin, *subs.* ناچه náíchah, ماسوره másúrah.

Bob-tail, *subs.* دم بريده dum-burídah.—(*Rabble*) لوطكي lútakí, عوام 'avvám, الواط alvát.

Bobwig, *subs.* موي عملي múí-i-'amalí.

Bode, *subs.* اشاره ishárah, دلالت dalálat, فأل fäl, تفأل tafäul.

Bode, *verb,* دلالت كردن dalálat kardan, وعيد نمودن va'íd nimúdan, اشاره داشتن ishárah dáshtan.

Bodice, *subs.* پستان بند pistán-band, بر بند bar-band, سينه بند sínah-band.

Bodied, *part. and adj.* متجسم mutajassim, بدن دار badan-dár, جسماني jismání.

Bodiless, *adj.* بي تن bí-tan, بي بدن bí-badan, بي جسد bí-jasad, بي جسم bí-jism, بي اندام bí-andám.

Bodily, *adv.* متجسمانه mutajassimánah, بطور جسماني bi-taur-i-jismání.—(*Entirely*) بالكل bi 'l-kull, كلاً kullan, بالجمله bi 'l-jumlah, جميعاً jamí'an, مطلقاً mutlaqan,

بالتمام bi 't-tamám, بالمره bi 'l-marrah, سراسر sar-á-sar, سراپا sar-á-pá, راًسا räsan, كلاً و قاطبتاً kullan va qátibatan.

Boding, *subs.* اشاره نمائي ishárah-nimá,í, دلالت كاري dalálat-kárí.

Bodkin, *subs.* سوزن súzan.

Body, *subs.* تن tan, بدن badan (*pl.* ابدان abdán), جسد jasad (*pl.* اجساد ajsád), جسم jism (*pl.* اجسام ajsám), اندام andám, قالب qálab, جثه jussah (*pl.* جثث jussas).—(*Person*) شخص shakhs (*pl.* اشخاص ashkhás), وجود vujúd, كس kas, نفر nafar, آدم ádam. —(*Corpse*) لاش lásh, ميت mayyit (*pl.* اموات amvát), ميته maytah, مردار murdár, جنازه janázah (*pl.* جنائز janáïz), جيفه jífah, نعش na'sh.—(*Multitude*) طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if), زمره zumrah (*pl.* زمر zumar), گروه gurúh, جماعت jamá'at, ازدحام izdihám, انبوه ambúh, شرذمه shirzimah (*pl.* شراذم sharázim). —(*Corporation*) جماعت jamá'at, جماعيت jamá'íyat, دسته dastah, فرقه firqah, طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if).

Body-clothes, *subs.* لباس libás, رخت rakht (*pl.* رخوت rukhút), جامه jámah, پوشاك púshák, پوشش púshish.

Body-guard, *subs.* كشيكچي kashíkchí, فوج خاصه fauj-i-khássah, موكب همايون maukib-i-humáyún, سقچي saqchí.

Bog, *subs.* گلابه gilábah, مشيله mashílah.

Bog, *verb,* در گل فرو رفتن dar gil furú raftan.

Boggle, *subs.* پس و پيش pas-u-písh, در هم بر هم dar-ham bar-ham, شبهه shubhah, شك shak, شلوق shulúq.

Boggle, *verb trans.* بر هم زدن bar-ham zadan, در هم بر هم نمودن dar-ham bar-ham nimúdan, شبهه دادن shubhah dádan, شك دادن shak dádan, شلوق دادن shulúq dádan.—*intrans.* پس و پيش كردن pas-u-písh kardan, شبهه داشتن shubhah dáshtan, شك نمودن shak nimúdan, شلوق كردن shulúq kardan.

Boggler, *subs.* شلوق كار shulúq-kár, لاابالي lá-ubálí.

Boggy, *adj.* پر گل pur-gil, گل ناك gil-nák, گل وش gil-vash, گلين gilín.

Bogle, *subs.* غول ghúl, عفريت 'ifrít, جن jinn, ديو dív, خيال khiyál.

Bohemian, *subs.* (*Bad character*) مرتكب بدزدي mur-takib-bi-duzdí, متجاسر بدغلي mutajásir-bi-daghalí, لا ابالي lá-ubálí, نا بكار ná-bi-kár, چنگي changí, در بدر dar-bi-dar.

Boil, *subs.* (*Tumour*) دنبل dumbal, دمل dummal, كورك kúrak, ورم varam (*pl.* اورام aurám).—(*Aleppo boil*) كپه ارمني kappah-i-armaní, سالك sálik.

Boil, *verb trans.* جوشانيدن júshánídan, دادن *or* جوش كردن júsh kardan *or* dádan, آب پز كردن áb-paz kardan.—(*To boil oil*) روغن داغ كردن raughan dágh kardan.—*intrans.* جوشيدن júshídan, جوش آمدن bi-júsh ámadan, فوران نمودن favarán nimúdan.—(*To be angry*) ناراض عضبناك شدن ná-ráz búdan, آشوبيدن áshúbídan, غضبناك شدن ghazab-nák shudan, تغضب نمودن taghazzub nimúdan, خشم گرفتن khishm giriftan, رنجيدن ranjídan, جوشيدن júshídan.

Boiled, *part.* مسلوق maslúq, پخته pukhtah, جوشانده júshándah.—(*Boiled meat*) گوشت آب پز gúsht-i-áb-paz, يخني yakhní.

Boiler, *subs.* جوش چي júsh-chí.—(*Pot*) ديگ díg, ديگچه dígchah, پاتيلچه pátílchah, تياچه tiyánchah.—(*In fire-place*) آب دان áb-dán.

Boiling, *adj.* جوش júsh, فوران favarán.—(*The water is boiling*) آب بجوش آمده است áb-bi-júsh ámadah ast. —(*Boiling water*) آب داغ áb-i-dágh, آب جوش áb-i-júsh.

Boisterous, *adj.* (*Noisy*) غوغاي ghaughá'í, پر غوغا pur-ghaughá, صداي sidá'í, صدا دار sidá-dár, با شورش bá-shúrish, آواز دار áváz-dár.—(*As applied to the sea*) متلاطم mutalátim, طوفاني túfání.—(*Violent*) شديد shadíd, تند tund, سخت sakht, صرصر sarsar.

Boisterously, *adv.* (*Noisily*) با غوغا bá-ghaughá, باواز bi-áváz, بصدائي بلند bi-sidá,í-i-buland, با شدت bá-shiddat, بتندي bi-tundí, بطور سخت bi-taur-i-sakht.

Boisterousness, *subs.* (*Noise*) غوغا ghaughá, شورش shúrish, شور shúr, بانگ báng, هنگامه hangámah, هائي هوئي há,í-hú,í, شماته shamátah, دمدمه dam-damah, گير و دار gír-u-dár.—(*Violence*) تندي tundí, سختي sakhtí, شدت shiddat.—(*Of the sea*) تلاطم talátum.

Bold, *adj.* (*Audacious*) دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí.—(*Impudent*) شوخ shúkh, گستاخ gustákh, بي ادب bí-adab, بي حيا bí-hayá, لا ابالي lá-ubálí, فضول fuzúl, بي شرم bí-sharm, چشم دريده chashm-darídah, چشم سفيد chashm-safíd, وقيح vaqíh.

Bold-face, *subs. and adj.* گستاخ gustákh, جرأت مند jurät-mand, شوخ shúkh, شوخ چشم shúkh-chashm.

Boldly, *adv.* دليرانه dilíránah, مردانه mardánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه baháduránah.—(*Impudently*) گستاخانه gustákhánah, شوخانه shúkhánah, بي شرمانه bí-sharmánah, بطور بي حيائي bi-taur-i-bí-hayá,í, وقيحانه vaqíhánah, از چشم دريدگي az-chashm-darídagí, از چشم سفيدي az-chashm-safídí.

Boldness, *subs.* دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباكي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät,

جرأت مندي jurät-mandí, شير مردي shír-mardí, شراعت sharáʻat, بسالت basálat. — (*Impudence*) شوخي shúkhí, گستاخي gustákhí, بي ادبي bí-adabí, وقاحت vaqáhat, بي ساختگي bí-sákhtagí, فضولي fuzúlí, بي شرمي bí-sharmí, بي حيائي bí-hayáʼí, چشم دريدگن chashm-daridagí, چشم سفيدي chashm-safídí.

Boletus igniarius (*Oak fungus or touchwood*), *subs.* قو qú, پيفه pífah, پرز purz.

Bolster, *subs.* بالش bálish, بالين bálín, متكا muttaká, بستر bistar, نمرق numruq.—(*Small bolster*) ناز بالش náz-bálish.

Bolster, *verb,* بالش بازي كردن bálish-bází kardan, تكيه دادن takyah dádan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, حفظ كردن hifz kardan.

Bolt, *subs.* كلان kulán, كلون kulún, چفت chift, پشتيبان pushtíbán, قفل qufl (*pl.* اقفال aqfál).—(*Of iron*) تير tamlík, زبر zabr, شمش shimsh.—(*Arrow*) خدنگ tír, سهم sahm (*pl.* سهام sihám), ناوك návuk, برق barq (*pl.* بروق burúq), صاعقه sáʻiqah, درخش dirakhsh, يلدرم yildiram.

Bolt, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan, چفت كردن *or* زدن chift kardan *or* zadan, قفل زدن qufl zadan, كلون كردن kulún kardan.—(*One's food*) بزودي خوردن bi-zúdí khurdan.—(*Run away*) گريختن guríkhtan (*rt.* گريز guríz), فرا كردن firá kardan, ور ماليدن var-málídan, در رفتن dar-raftan. —(*Divulge*) افشا كردن ifshá kardan, فاش كردن fásh kardan, آشكارا نمودن áshikárá nimúdan.

Bolus, *subs.* حب habb (*pl.* حبوب hubúb), حبه habbah, مكروه makrúh, نا پسند ná-pasand, قي انگيز qai-angíz.

Bomb, *subs.* گلوله خمپره gulúlah-i-khumparah, گلوله خمپاره gulúlah-i-khumpárah, گلوله قنباره gulúlah-i-qumbárah.

Bombard, *verb,* بتوپ بستن bi-túp bastan, توپ انداختن (به) túp andákhtan (bi).

Bombardier, *subs.* خمپره چي khumparah-chí, خمپاره چي khumpárah-chí, قنباره چي qumbárah-chí.

Bombardment, *subs.* توپ كاري túp-kárí.

Bombast, *subs.* مبالغه mubálaghah, افتخار iftikhár, اغراق ighráq.

Bombastic, *adj.* مطنطن mutantin, پر افتخار pur-iftikhár, مزخرف muzakhraf.

Bombastically, *adv.* با مبالغه bá-mubálaghah, بطور مطنطن bi-taur-i-mutantin.

Bombax heptaphyllum gum, *subs.* شكوفه فوفل shikúfah-i-fúfal.

Bombazine, *subs.* شال shál, گرماسوف garmásúf, مشروع mashrúʻ.

Bomb-chest, *subs.* صندوق گلوله sandúq-i-gulúlah.

Bomb-proof, *adj.* دفع گلوله daf'-i-gulúlah.

Bomb-shell, *subs.* گلوله خمپره gulúlah-i-khumparah, گلوله خمپاره gulúlah-i-khumpárah, گلوله قنباره gulúlah-i-qumbárah.

Bona fide, *adj.* بامانت bi-imánat, اميني amíní.

Bon-bon, *subs.* شيريني shíríní, مربا murabbá.

Bond, *subs.* ارتباط irtibát, رابطه rábitah (*pl.* روابط ravábit), علاقه ʻaláqah (*pl.* علائق ʻaláïq).—(*Fastening*) بند band, وثاق viság, گره girih, بست bast, بستگي bastagí, عقد ʻaqd, عقده ʻuqdah.—(*Captivity*) گرفتاري giriftárí, گرفتگي giriftagí, بندگي bandagí, بند band, قيد qaid, اسيري asírí, اسر asr, حبس habs. —(*Contract*) تمسك tamassuk, حجت hujjat, شرط نامه shart-námah, قباله qabálah, سند sanad, قبض qabz, عهد نامه ʻahd-námah.—(*Obligation to pay*) حجت hujjat, تمسك نقدي tamassuk-i-naqdí, التزام iltizám, كاغذ التزام kághaz-i-iltizám, التزام نامه iltizám-námah. —*adj.* بسته bastah, معقود maʻqúd.

Bond, *verb,* التزام دادن iltizám dádan.

Bondage, *subs.* بندگي bandagí, وا بستگي vá-bastagí, اسر asr, اسيري asírí, گرفتاري giriftárí, بند band, قيد qaid, عبوديت ʻubúdíyat, حبس habs.

Bonded, *adj.* مشترط mushtarat, ملتزم multazim, مقيد muqayyad.—(*Bonded goods*) اسباب التزامي asbáb-i-iltizámí.

Bondmaid, *subs.* كنيز kaníz, جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí).

Bondman, *subs.* غلام ghulám, بنده bandah.

Bondservant, غلام ghulám, بنده bandah.

Bondservice, *subs.* بندگي bandagí, وا بستگي vá-bastagí, قيد qaid, بند band, گرفتاري giriftárí, اسيري asírí, اسر asr, عبوديت ʻubúdíyat.

Bondsman, *subs.* ضامن zámin, حاضر ضامن házir-zámin, متضمن mutazammin, كفيل kafíl, متكفل muta-kaffil, ملتزم multazim.

Bondwoman, *subs.* كنيز kaníz, جاريه járiyah (*pl.* جواري javárí).

Bone, *subs.* استخوان ustukhán, عظم ʻazm, سكل sakal. —(*Fish-bone*) استخوان ماهي ustukhán-i-máhí.—(*It is nearly all bone*) همه‌اش استخوان است hamah-ash ustukhán ast.—(*What is bred in the bone will come out in the flesh*) آنچه در استخوان پرورده است در گوشت سر خواهد زد án-chih dar ustukhán parvardah ast dar gúsht sar kháhad zad.

Bone, *verb,* استخوان بيرون آوردن ustukhán bírún ávardan, استخوان زدن ustukhán zadan.

Boneless, *adj.* بي استخوان bí-ustukhán.

Bone-setter, *subs.* شكسته بند shikastah-band.

Bonfire, *subs.* آتش átish.

Bon-mot, *subs.* ظرافت zaráfat, شوخي shúkhí, ظريفه zarífah (*pl.* ظرائف zaráïf), بذله bazlah, لطيفه latífah, حاضر جوابي házir-javábí, مزاح mízáh.

Bonne-bouche, *subs.* لقمه luqmah (*pl.* لقم luqam), طعمه tu'mah (*pl.* طعم tu'am), خوراك لذيذ khurák-i-lazíz.

Bonnet, *subs.* كلاه kuláh, سر پوش sar-púsh, معجر mi'jar.

Bonnily, *adv.* شادمانانه shádmánánah, با نشاط bá-nishát, فرحاً farahan, خرمانه khurramánah, مسرورانه masrúránah, خوشحالانه khush-hálánah, خورسندانه khursandánah, از روي فرحناكي az rúy-i-farah-nákí, بطور ابتهاج bi-taur-i-ibtiháj, خود پسندانه khud-pasandánah.

Bonny, *adj.* خوشدل khush-dil, زنده دل zindah-dil, خنده رو khandah-rú, خندان khandán, خرم khurram, شاد shád, فرحمند farah-mand, فرحناك farah-nák, بسيم basím, قشنگ qashang, بشاش bashásh, دلشاد dil-shád, دلخوش dil-khush, مسرور masrúr, مشتاق mushtáq, طربناك tarb-nák, نشاطمند nishát-mand, خوشحال khush-hál, لعب انگيز la'b-angíz, خورسند khursand, خود پسند khud-pasand, مبتهج mubtahij.—(*Handsome*) خوبصورت khub-súrat, خوبرو khub-rú, خوشگل khush-gil, رعنا ra'ná. ملیح malíh, حسين hasín,

Bonus, *subs.* سود súd, نفع naf', فائده fáïdah.

Bon-vivant, *subs.* خوش گذران khush-guzrán, عياش 'ayyásh.

Bony, *adj.* پر استخوان pur-ustukhán.—(*Strong*) خوش استخوان khush-ustukhán, قوي qaví, زوراور zúr-ávar.

Booby, *subs.* ابله ablah, احمق ahmaq, كودن kaudan, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بيوقوف bí-vuqúf.

Book, *subs.* كتاب kitáb (*pl.* كتب kutub), نامه námah, صحيفه sahífah (*pl.* صحائف saháïf), تصنيف tasníf, جلد jild (*pl.* اجلاد ajlád), جريده jaridah (*pl.* جرائد jaráïd), دفتر daftar.

Book, *verb,* كتاب كردن kitáb kardan, ثبت كردن sabat kardan, اسم نويس كردن ism-nivís kardan.

Bookbinder, *subs.* صحاف sahháf, مجلد mujallid, جلد گر jild-gar.

Book-binding, *subs.* جلد گري jild-garí, صحافي sahháfí.

Book-case, *subs.* كتاب دار kitáb-dár, آرمالي ármálí.

Book-cover, *subs.* قوٴيلق qaväíluq, قولق qavaluq, پوشش púshish.

Booking-office, *subs.* دفتر daftar (*pl.* دفاتر dafátir), تيكت خانه tíkat-khánah (European).

Bookish, *adj.* كتابي kitábí, كتاب دان kitáb-dán, لفظ قلم lafz-i-qalam, بي تجربه bí-tajribah.

Bookishness, *subs.* كتابيت kitábíyat, كتاب داني kitáb-dání.

Book-keeper, *subs.* مستوفي mustaufí, محرر muharrir, محاسب muhásib, شمار گير shimár-gír, حساب گر hisáb-gar, محاسبه چي muhásabah-chí, شماردده shimárandah.

Book-keeping, *subs.* حساب گري hisáb-garí.

Book-seller, *subs.* كتاب فروش kitáb-furúsh, صحاف sahháf, سفار saffár.

Book-stall, *subs.* بساط كتاب bisát-i kitáb.

Book-worm, *subs.* كرم كتاب kirm-i-kitáb, مستعد musta'idd, كتاب دوست kitáb-dúst, كتاب پرست kitáb-parast.

Boom, *subs.* تير tír, فروند farvand.—(*Sound*) آواز áváz, غوغا ghaughá, صدا sidá, بانگ báng.

Boom, *verb,* صدا كردن sidá kardan.

Booming, *adj.* صدا دار sidá-dár.

Boon, *subs.* عطا 'atá, بخشش bakhshish, كرم karam, انعام in'ám, عطيه 'atyah, نزله nazílah.—*adj.* شادمان shádmán, فرحناك farah-nák, خوش khush, خوشحال khush-hál, خورسند khursand.

Boon-companion, *subs.* شريك sharík, مشارك mushárik, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), هم عهد ham-'ahd, همدل ham-dil, همپشت ham-pusht, همخيال ham-khiyál, همكار ham-kár, هم شرط ham-shart, يار yár, متفق muttafiq, مصاحب musáhib, همنشين ham-nishín, همدم ham-dam, انيس anís, انباز ambáz.

Boor, *subs.* روستائي rustá,í, دهقان dihqán, بي ادب bí-adab, گردن كلفت gardan-kuluft.

Boorish, *adj.* روستا rústá, نا تراشيده ná-tiráshídah, بي ادب bí-adab, جاهل jáhil, نا شناس ná-shinás.

Boorishly, *adv.* بي ادبانه bí-adabánah, جاهلانه jáhilánah, درشتانه durushtánah, از روي بي تربيتي az rúy-i-bí-tarbiyatí.

Boorishness, *subs.* بي ادبي bí-adabí, دهقانيت dihqáníyat, نا تراشيدگي ná-tiráshídagí, نا شناسي ná-shinásí, درشتي durushtí, بي تربيتي bí-tarbiyatí, بي ساختگي bí-sákhtagí.

Boosy, *adj.* مست mast, سر مست sar-mast, مستانه mastánah, بي هوش bí-húsh, مخمور makhmúr.

Boot, *subs.* چكمه chakmah, موزه múzah, كفش kafsh, پاپوش pápúsh.—(*Jack-boots*) چكمه بلند chakmah-i-buland.—(*To put on boots*) چكمه پوشيدن chakmah púshídan.—(*Of coach*) دست دان dast-dán.—(*Advantage*) فائده fáïdah (*pl.* فوائد favaïd), نفع naf', منفعت manfa'at (*pl.* منافع manáfi'), سود súd, افاده ifádah, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálib), متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), تحصيل tahsíl, ثمر samr (*pl.* اثمار asmár *and* ثمار simár), حاصل hásil, نوا navá, منظور manzúr, صرفه sarfah.—(*To boot, adv.*) بالضمام bi-inzimám, علاوه بر 'alávah-bar, اضافه بر izáfah-bar, بطور زياده bi-taur-i-ziyádah.

Boot, *verb,* فائده دادن fáïdah dádan, نوا دادن navá dádan, نفع دادن naf' dádan, افاده نمودن ifádah nimú-

dan, استفاده کردن istifádah kardan, ترقي بستن taraqqí bastan.

Booth, *subs.* کپر kapar, کاشانه káshánah, سایهبان sáyah-bán, خیمه khaimah, *properly* khímah (*pl.* خیام khiyám), خرگاه khargáh.

Boot-jack, *subs.* چکمه کش chakmah-kash.

Boot-lace, *subs.* چکمه بند chakmah-band, بند کفش band-i-kafsh, شراك shirák (*pl.* شرك shuruk).

Bootless, *adj.* ضائع záï', بي فائده bí-fáïdah, لا حاصل lá-hásil, خام khám, باطل bátil, بي ثمر bí-samr, ابتر abtar, عاقر 'áqir, واهي váhí, بي اثر bí-asar, بيهوده bí-húdah, بي نتيجه bí-natíjah.

Bootlessly, *adv.* بطور بي فائدگي bi-taur-i-bí-fáïdagí, غير مفيدانه ghair-i-mufídánah, غير مثمرانه ghair-i-musmiránah, باطلانه bátilánah, بي ثمرانه bí-samránah, عاقرانه 'áqiránah, ابترانه abtiránah.

Bootlessness, *subs.* بي فائدگي bí-fáïdagí, بي مصرفي bí-masrafí, غير مفيدي ghair-i-mufídí, عدم منفعت 'adam-i-manfa'at, بي نتيجگي bí-natíjagí, بيهودگي bí-húdagí.

Boot-maker, *subs.* چکمه دوز chakmah-dúz, چکمه ساز chakmah-sáz, کفش دوز kafsh-dúz, کفش ساز kafsh-sáz, کفشگر kafsh-gar, کفاش kaffásh.

Boots, *subs.* (*Servant*) کفش بردار kafsh-bardár.

Booty, *subs.* غنيمت ghanímat (*pl.* غنائم ghanáïm), يغما yaghmá, غارت ghárat, نهب nahb, سلب salab, سليب salíb, منهوبه manhúbah, تاراج táráj, مغنم maghnam (*pl.* مغانم maghánim).

Bo-peep, *subs.* تکي takkí.

Borage (*Anchusæ italiæ flores*), *subs.* گل گاو زبان gul-i-gáv-zabán, لسان الثور lisánu 's-saur, ديماج dímáj.

Borax, *subs.* بورق búraq, بوراق búráq, تنکال tankál.

Borborygmus, *subs.* (*Medical term*) باد شکم bád-i-shikam, قراقر بطن qaráqir-i-batn.

Border, *subs.* حاشيه háshiyah, کنار kinár, کناره kinárah, کران kirán, کرانه kiránah, دامن dáman, دامنه dámanah, لب lab, لبه labah, حد hadd (*pl.* حدود hudúd), مرز marz, پيرامن pírámun.—(*In garden*) تا tá, پشته pushtah, کنار kinár, لب lab.—(*Frontier*) حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd, کران kirán, کنار kinár, دهنه dahanah, انتها intihá, مرز بوم marz-i-búm, مرز marz, اقصي aqsá, ثغور saghúr, سنور sinúr, غايت ghávat, نهايت nihávat.

Border, *verb trans.* حاشيه نهادن háshiyah nihádan, طراز نهادن tiráz nihádan.—*intrans.* نزديك شدن nazdík shudan, نزد شدن nazd shudan, متصل شدن muttasil shudan, پيوستگي داشتن paivastagí dáshtan, لحوق داشتن luhúq dáshtan.

Borderer, *subs.* سر حد نشين sar-hadd-nishín.

Bordering, *subs.* (*Fringe*) طراز tiráz, حاشيه háshiyah, ريشه ríshah, سجاف sajáf.—*adj.* (*Adjacent*) متصل muttasil, مجاور mujávir, متجاور mutajávir, در شرف dar sharaf, قريب qaríb, پهلوي pahlúy, در جنب dar jamb, نزديك nazdík, نزد nazd, مقارب muqárib, مشرف mushrif, موارق muvárig, مکاسر mukásir.

Bore, *subs.* سوراخ súrákh.—(*Person*) موٴضي müzí, رنج ranj-dih, زحمت دهنده zahmat-dihandah.—(*Tidal wave*) مده maddah.

Bore, *verb,* سوراخ کردن súrákh kardan, سفتن suftan (*rt.* سنب sumb), سنبيدن sumbídan.—(*Worry*) آزار ázár dádan, آزردن ázurdan, عذاب دادن 'azáb dádan, ملول ساختن malúl sákhtan, رنجانيدن ranjánídán, اذيت کردن azíyat kardan, متعرض حال شدن mu-ta'arriz-i-hál shudan, ايذا رسانيدن ízá rasánídan, رنج دادن ranj dádan, مکدر گردانيدن mukaddar gardánídan, متنفر گردانيدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jir ávardan, تلخ جان گردانيدن talkh-ján gardánídan.

Boreal, *adj.* شمالي shimálí.

Boreas, *subs.* باد شمال bád-i-shimál.

Borecole, *subs.* کلم kalam.

Borer, *subs.* سوراخ کننده súrákh-kunandah.—(*Person*) موٴضي müzí, رنج ده ranj-dih, زحمت دهنده zahmat-dihandah.

Boring, *subs.* تثقيب tasqíb, سوراخ سازي súrákh-sází, سفتگي suftagí, سنبش sumbish.

Born, *part.* مولود maulúd, متولد mutavallid, پيدا paidá, زاد zád.—(*Born under a good star*) خوش بخت khúsh-bakht, طالعمند táli'-mand.—(*To be born*) زادن zádan, زائدن záïdan, زائده شدن záïdah shudan, زاده شدن zádah shudan, پيدا شدن paidá shudan, تولد يافتن tavallud yáftan, متولد شدن mutavallid shudan, بدنيا آمدن bi-dunyá ámadan.—(*He was born in Persia*) تولد او در ايران شده است tavallud-i-ú dar írán shudah ast.

Borough, *subs.* باره bárah, دهش dihsh, عمارت 'imárat, آبادي ábádí.

Borrow, *verb,* (*An article which must itself be restored*) عاريت گرفتن 'áriyat giriftan, استعارت کردن isti'árat kardan.—(*Things for which an equivalent is to be restored*) امانت گرفتن imánat giriftan.—(*Money*) قرض گرفتن qarz giriftan, وام گرفتن vám giriftan.

Borrowed, *part.* عاريتي 'áriyatí, مستعار musta'ár, گرفته شده giriftah-shudah.

Borrower, *subs.* مستعير musta'ír, قرض گير qarz-gír, امانت گير imánat-gír.

Bosh, *subs.* بيهوده گوئي bíhúdah-gú,í, بيمعني bí-ma'ní, ياوه گوئي yávah-gú,í, هرزه داري harzah-dárí, جفنگ jafang, پوچ púch, ترهات turrahát.

Bosom, *subs.* بر bar, سينه sínah, آغوش ágh úsh, کنار

kinár.—(*Of a woman*) پستان pistán, صدر sadr (*pl.* صدور sudúr).

Bosom, *verb,* در بر نهادن dar bar nihádan, در سینه نهادن dar sínah nihádan, در کنار نهادن dar kinár nihádan, در بغل گذاشتن dar baghl guzáshtan, در آغوش نهادن dar ághúsh nihádan.

Boss, *subs.* گلمیخ gul-míkh.—(*Of a shield, &c.*) قبه qubbah. — (*Master*) رئیس ra,ís, آغا ágha, آقا áqá, صاحب sáhib, خداوند khudávand, مولی maulá.

Bossy, *adj.* پر گلمیخ pur-gul-míkh.

Botanic, *adj.* نباتی nabátí, نباتاتی nabátátí.

Botanist, *subs.* گیاه شناس giyáh-shinás, عالم علم نباتات 'álim-i-'ilm-i-nabátát, نباتی nabátí, علف چین 'alaf-chín. (This latter is a contemptuous term for a member of a profession which the Persians hold in no repute.)

Botanize, *verb,* نبات جمع کردن nabát jam' kardan, گیاه فراهم آوردن giyáh faráham ávardan.

Botany, *subs.* گیاه شناسی giyáh-shinásí, علم نباتات 'ilm-i-nabátát, علف چینی 'alaf-chíní (this latter is a contemptuous term for a science which the Persians hold in no repute).

Botch, *subs.* (*Patch*) پینه pínah, پارچه párchah, پاره párah, پاره دوزی párah-dúzí, وصالی vassálí, وصله vaslah, تکه takkah, خرقه khirqah (*pl.* خرق khiraq). —(*Boil*) آبله ábilah, تاول távul, ککمل kakmal, ککمك kakmak, اوله aulah (*vulg.*), تول tuvul (*vulg.*).—(*Ruin*) خرابی kharábí, معیوبیت ma'yúbíyat, تلف talaf, تباهی tabáhí, خلل khalal, اخلال ikhlál, خسارت khasárat, تبار tabár.

Botch, *verb,* (*Patch*) پینه زدن pínah zadan *or* دوختن dúkhtan, وصله کردن vaslah kardan, پاره دوزی کردن párah-dúzí kardan, وصالی کردن vassálí kardan, خرقه دوختن khirqah dúkhtan, ترقیع کردن tarqí' kardan.—(*Spoil*) خراب کردن kharáb kardan, معیوب کردن ma'yúb kardan, مفسود کردن mafsúd kardan, اخراب کردن ikhráb kardan, ضائع کردن záï' kardan, رنبانیدن rumbánídan.

Botched, *part.* مرقع muraqqa', پینه زده pínah-zadah.—(*Spoilt*) معیوب ma'yúb, بائر báïr, ضائع záï'.

Botcher, *subs.* پینه دوز pínah-dúz, رقاع raqqá', وصال vassál, پاره دوز párah-dúz.—(*Ruiner*) خسارت ده khasárat-dih, مخرب mukharrib.

Both, *adj.* هر دو har dú, همدیگر ham-dígar, اثنین isnain.—*conj.* هم ham.—(*Both together*) باتفاق هم دیگر bi-ittifáq-i-ham-dígar.—(*Both this and that*) هم این هم آن ham ín ham án.

Bother, *subs.* تشویش tashvísh, تصدیع tasdí', عزاب 'azáb, زحمت zahmat, آشوب áshúb, درد سر dard-i-sar, ایذا ízá, رنج ranj.—(*To make a bother*) شورانیدن shúránídan, زحمت دادن zahmat dádan, عزاب دادن 'azáb dádan, آشوب کردن áshúb kardan.

Bother, *verb,* دق کردن daq kardan, تصدیع دادن tasdí' dádan, درد سر دادن dard-i-sar dádan, ایذا دادن ízá dádan, رنج رسانیدن ranj rasánídan.—(*Bother you!*) گم شو gum shav.

Bottle, *subs.* (*Glass*) شیشه shíshah.—(*Earthenware*) بستو bastú.—(*Of leather*) متاره matárah, مطهره mat-harah, خیك khík, مشك mashk, دولچه dúlchah.—(*Long-necked bottle or phial*) صراحی suráhí.—(*Large-necked bottle or flask*) قرابه qarábah.—(*Smaller necked bottle*) بغلی baghalí.—(*Decanter*) تنگ tung. —(*Square decanter or case-bottle*) چارپر chárpar.—(*English black-glass bottle*) بطلی butlí.

Bottle, *verb,* به شیشه نهادن bih shíshah nihádan *or* ریختن ríkhtan.

Bottled, *part.* در شیشه dar shíshah.

Bottling, *subs.* در شیشه ریزی dar shíshah-rízí.

Bottom, *subs.* ته tah, تك tak, بن bun, قعر qa'r, کف kaf, پائین pá,ín, غیابت ghiyábat, نبور nabúr.—(*Of a coffee-cup, stand, &c.*) زیر فنجان zír-i-finján.—(*From the bottom of the heart*) عن صمیم قلب as-samím-i-qalb.—(*The bottom of a matter*) اصل حرف asl-i-haraf.—(*He got to the bottom of the affair*) زیر کار افتاد zír-i-kár uftád.—(*Anus*) کون kún, مقعد maq'ad, محل قعود mahall-i-qa'úd, نشین گاه nishín-gáh, موضع معتاد mauza'-i-mu'tád, معتده mu'tadah, شرج sharaj, ما تحت má-taht.

Bottom, *verb,* ته ساختن tah sákhtan.

Bottomless, *adj.* بی ته bí-tah, بی بن bí-bun, بی قعر bí-qa'r, بی کف bí-kaf, بی پائین bí-pá,ín, بی نهایت bí-nihávat.

Bottomry, *subs.* جهاز گیری jaház-gírí, ضبط جهاز zabt-i-jaház.

Boudoir, *subs.* اوطاق útáq, خلوت khilvat, خلوت خاص khilvat-i-khass, خلوت خانه khilvat-khánah.

Bough, *subs.* شاخ shákh, شاخه shákhah, فرع fara' (*pl.* فروع furú'), شعبه shu'bah (*pl.* شعب shu'ab), غصن ghusn.

Bought, *part.* مبیع mabí', خریده khurídah, مشترا mushtará.

Bougie, *subs.* شمع shama'.—(*Medical*) میل مجرا بول míl-i-majrá-i-baul.

Boulder, *subs.* سنگ غلتان sang-i-ghaltán, سنگ مدور sang-i-mudavvar.

Boulevard, *subs.* تفرجگاه tafarruj-gáh, تماشا گاه tamá-shá-gáh, خیابان khiyábán, سیر گاه sair-gáh, گردش گاه gardish-gáh.

Bounce, *subs.* جنبش jumbish, جست jast, جه jih.—

(*Brag*) فخر fakhr, مفاخرت mufákharat, افتخار iftikhár, خود نمائي khud-nimá,í, خود فروشي khud-furúshí, بلند پروازي buland-parvází, مباهات mubáhát, فيس fís, قل qul, قورت qúrt.—(*Of what one can do*) لاف láf.—(*Of what one has done*) گزاف gizáf.

Bounce, *verb*, جستن jastan (*rt.* جه jih), جنبيدن jumbídan.—(*Brag*) لاف زدن láf zadan, گزاف زدن gizáf zadan, چانه زدن chánah zadan, پر چانگي كردن pur-chánagí kardan, افتخار نمودن iftikhár nimúdan, مفاخرت نمودن mufákharat nimúdan, تفاخر نمودن tafákhur nimúdan, مباهات كردن mubáhát kardan, اظهار جلال نمودن izhár-i-jalál nimúdan, دماغ فروختن dimágh furúkhtan, قل رفتن qul raftan, قورت رفتن qúrt raftan.

Bouncer, *subs.* مفاخر mufákhir, مفتخر muftakhir, فخور fakhúr, خود نما khud-nimá, لاف زن láf-zan, فضول fuzúl.

Bound, *subs.* (*Limit*) حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd, كران kirán, كنار kinár, دهنه dahanah, انتها intihá, مرز بوم marz-i-búm, مرز marz, اقصي aqsá, ثغور saghúr, سنور sinúr, غايت ghávat, نهايت nihávat. —(*Rebound*) نبوت nabvat, جستگي jastagí, جهش jihish, جهندگي jihandagí, باز گردي báz-gardí, انقلاب inqiláb.—(*Leap*) جست jast, جنبش jumbish, جه jih, جهش jihish, جستگي jastagí, جهندگي jihandagí, خيز khíz, طفره tufrah. —(*Their joy knew no bounds*) بهجت بر بهجت افزود buhjat bar buhjat afzúd.—(*To go beyond bounds* (1) *Literally*) از حد گذشتن az hadd guzashtan, از حد بيرون رفتن az hadd bírún raftan, تجاوز كردن tajávuz kardan. — (2) *Metaphorically*) تعدي نمودن ta'addí nimúdan.—(*To keep within bounds*) اقتصار كردن iqtisár kardan.—*part. and adj.* (*Fastened*) بسته bastah, معقود ma'qúd.—(*Constipated*) مقبوض maqbúz, منقبض munqabiz.—(*Compelled*) مجبور majbúr, مكره mukrah, مضطر muztarr, واجب vájib, لازم lázim, ضرور zarúr.—(*Destined*) مصمم musammam, عازم 'ázim, روانه ravánah.—(*As a book*) مجلد mujallad.

Bound, *verb*, (*Limit*) حد بندي كردن hadd-bandí kardan, حد بستن hadd bastan, تحديد نمودن tahdíd nimúdan, محدود نمودن mahdúd nimúdan.—(*Leap*) جستن jastan (*rt.* جه jih), جنبيدن jumbídan, جنبش كردن jumbish kardan, خيز كردن khíz kardan.—(*Rebound*) باز جستن báz jastan, نبوت نمودن nabvat nimúdan, باز گشتن báz gashtan, بلند شدن buland shudan.

Boundary, *subs.* (*Frontier*) حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd, كران kirán, كنار kinár, دهنه dahanah, انتها intihá, مرز بوم marz-i-búm, مرز marz, اقصي aqsá, ثغور saghúr, سنور sinúr, غايت ghávat, نهايت nihávat.

Bounded, *part.* محدود mahdúd.

Bounden, *adj.* واجب vájib, لازم lázim, ضرور zarúr, مجبور majbúr, مضطر muztarr, مكره mukrah.

Boundless, *adj.* بي حد bí-hadd, بي انتها bí-intihá, بي نهايت bí-nihávat, غير منتهي ghair-i-muntahí, بي پايان bí-páyán, بي كران bí-kirán.

Boundlessness, *subs.* بي انتهائي bí-intihá,í, عدم انتها 'adam-i-intihá, بي نهايتي bí-nihávatí, بي پاياني bí-páyání, بي كراني bí-kiráni.

Bounteous, *adj.* جواد javvád, كريم karím, سخي sakhí, سخي طبع sakhí-tab', سخاوتمند sakhávat-mand, فياض fayyáz, جوانمرد ján-mard, بخش گر bakhsh-gar, اهل كرم ahl-i-karam, كرم كار karam-kár, عطا بخش 'atá-bakhsh, فراخ دست farákh-dast, با مروّت bá-murüat, گشاده دست gushádah-dast, منعم mun'im, وهاب vahháb, سامح sámih, باذل bázil.—(*As applied to God*) جواد javvád, كريم karím, فياض fayyáz, ذو فضل zú-fazl.

Bounteousness, *subs.* جود júd, كرم karam, كرامت karámat, سخا sakhá, سخاوت sakhávat, سخاوتمندي sakhávat-mandí, فيض faiz (*pl.* فيوض fuyúz), جوانمردي ján-mardí, بخش گري bakhsh-garí, كرم كاري karam-kárí, عطا 'atá, فراخ دستي farákh-dastí, مروّت murüat, گشاده دستي gushádah-dastí, سماحت samáhat, بذل bazl, مكرمت makramat (*pl.* مكارم makárim), عنايت 'ináyat.

Bounteously, *adv.* جوادانه javvádánah, كريمانه karím-ánah, كرماً karaman, بطور سخاوت bi-taur-i-sakhávat.

Bountiful, *adj.* جواد javvád, كريم karím, سخي sakhí, سخي طبع sakhí-tab', سخاوتمند sakhávat-mand, فياض fayyáz, جوانمرد ján-mard, بخش گر bakhsh-gar, اهل كرم ahl-i-karam, كرم كار karam-kár, عطا بخش 'atá-bakhsh, فراخ دست farákh-dast, با مروّت bá-murüat, گشاده دست gushádah-dast, منعم mun'im, وهاب vahháb, سامح sámih, باذل bázil.

Bountifully, *adv.* جوادانه javvádánah, كريمانه karím-ánah, كرماً karaman, بطور سخاوت bi-taur-i- sakhávat.

Bountifulness, *subs.* جود júd, كرم karam, كرامت karámat, سخا sakhá, سخاوت sakhávat, سخاوتمندي sakhávat-mandí, فيض faiz (*pl.* فيوض fuyúz), جوانمردي ján-mardí, بخش گري bakhsh-garí, كرم كاري karam-kárí, عطا 'atá, فراخ دستي farákh-dastí, مروّت murüat, گشاده دستي gushádah-dastí, سماحت samáhat, بذل bazl, مكرمت makramat (*pl.* مكارم makárim), عنايت 'ináyat.

Bounty, *subs.* جود júd, كرم karam, كرامت karámat, سخا sakhá, سخاوت sakhávat, سخاوتمندي sakhávat-mandí, فيض faiz (*pl.* فيوض fuyúz), جوانمردي ján-mardí, بخش گري bakhsh-garí, كرم كاري karam-

kárí, عطا ‘atá, فراخ دستي farákh-dastí, مروٴت murüat, گشاده دستي gushádah-dastí, سماحت samáhat, بذل bazl, مکرمت makramat (*pl.* مکارم makárim), عنايت ‘ináyat.—(*Military term*) انعام in‘ám.

Bouquet, *subs.* دسته dastah, گلدسته gul-dastah.

Bourn, *subs.* (*Frontier*) حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd, کران kirán, کنار kinár, دهنه da-hanah, انتها intihá, مرز بوم marz-i-búm, مرز marz, اقصي aqsá, ثغور saghúr, سنور sinúr, غايت gháyat, نهايت niháyat.

Bourse, *subs.* تجارتگاه tijárat-gáh, تجارتخانه tijárat-khánah, رواجگاه raváj-gáh, صراف خانه sarráf-khánah, دارالمعامله dáru ’l-mu‘ámalah.

Bouse, *verb,* بسيار نوشيدن bisyár núshídan, پر آشاميدن pur áshámídan.

Bousey, *adj.* سر مست sar-mast.

Bout, *subs.* امتحان imtihán, کره karrah (*pl.* کرات karrát), دفعه daf‘ah.

Bow, *subs.* کمان kamán, قوس qaus.—(*To bend a bow*) کمانرا کشيدن kamán-rá kashídan.—(*Violin bow*) کمان kamán, کمانه kamánah, کمانچه kamánchah, زخمه zakh-mah.—(*Of ship*) سر کشتي sar-i-kashtí, پيش کشتي písh-i-kashtí, جلو jilau, راٴس räs, تيغ tígh, سينه sínah, صدر سفينه sadr-i-safínah.—(*Knot*) عقد ‘aqd, عقده ‘uqdah, گره girih, بند band, شد shadd.—(*Obeisance*) سر فرو sar-furú, تعظيم ta‘zím, رکوع rukú‘, کورنش kúrnish, تکريم takrím, خضوع khuzú‘, خشوع khushú‘.

Bow, *verb,* سر فرو آوردن sar-furú ávardan, تعظيم نمودن ta‘zím nimúdan, رکوع نمودن rukú‘ nimúdan, کورنش نمودن kúrnish nimúdan, تکريم کردن takrím kardan, احترام داشتن ihtirám dáshtan, اظهار بندگي کردن izhár-i-bandagí kardan.

Bow-case, *subs.* قربان qirbán, مصوان misván.

Bowels, *subs.* روده rúdah (*pl.* رودها rúdahá), معي mi‘á (*pl.* امعا am‘á), حشا hashá (*pl.* احشا ahshá), درون darún, اندرون andarún, بطن batn, گرده gurdah, کم kum, شکنبه shikambah.

Bower, *subs.* چفت chift, چار طاق chár-táq, سايبان sáyabán, داربند dárband.

Bowl, *subs.* کاسه kásah, جام jám, ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf), ساغر sághir, سقايه siqáyah, کاس kás, طاس tás, بادیه bádiyah, پياله piyálah, قدح qadah (*pl.* اقداح aqdáh).—(*Ball*) توپه túpah, مهره muhrah, گلوله gulúlah.

Bowl, *verb,* گلوله بازي کردن gulúlah-bází kardan, غلطاندن ghaltándan.—(*Cricket*) توپه راندن túpah rán-dan, گوئي راندن gú,í rándan.

Bow-legged, *adj.* کمان پا kamán-pá, کج پا kaj-pá, احنف ahnaf, عصلج ‘asallaj.

Bowler, *subs.* گلوله باز gulúlah-báz.—(*Cricket*) طوپه باز túpah-báz, طوپه ران túpah-rán, گوئي ران gú,í-rán.

Bowling, *subs.* گلوله بازي gulúlah-bází.—(*Cricket*) طوپه راني túpah-rání, گوئي راني gú,í-rání.—(*Bowling-green*) چمن گلوله بازي chaman-i-gulúlah-bází.

Bowls, *subs.* (*Game*) گلوله بازي gulúlah-bází, طوپه بازي túpah-bází.

Bow-maker, *subs.* کمانگر kamán-gar, کمان ساز kamán-sáz.

Bow-making, *subs.* کمانگري kamán-garí, کمان سازي kamán-sází.

Bowsprit, *subs.* کمانه kamánah, قوسه qausah.

Bow-string, *subs.* زه zih, چله chillah, وتر vatar (*pl.* اوتار autár).

Bowyer, *subs.* کمانگر kamán-gar, کمانکش kamán-kash.

Box, *subs.* (*Chest*) صندوق sandúq, يخدان yakh-dán, جعبه ja‘bah, محفظه mahfazah.—(*Small chest*) صندوقچه sandúqchah, قاب qáb.—(*Small box, such as pill-box, &c.*) قوتي qútí, قوطي qútí.—(*Ornamental, made in tin*) مجري mijrí.—(*Full of drawers and compartments*) پيشتخته písh-takhtah.—(*Tree*) شمشاد shim-shád, بقس baqas.—(*At opera*) لژ lazh (European), تاقنما táq-nimá.—(*Private box*) لژ مخصوص lazh-i-makhsús.—(*Box on the ear*) سيلي sílí, سله silih, گوشمال gúsh-mál, لطمه lutmah, تو گوشي tú-gúshí, طپانچه tapánchah.—(*Christmas-box*) تحفه tuhfah (*pl.* تحف tuhaf), هديه hadíyah, عطيه ‘atíyah, عيدي ‘ídí.—(*Witness-box*) شهادت گاه shahádat-gáh, مشهد mash,had.

Box, *verb,* در صندوق نهادن dar sandúq nihádan.—(*To box on the ear*) تو گوشي زدن tú-gúshí zadan, سيلي سيلي کردن sílí kardan, طپانچه زدن tapánchah zadan, سله زدن silih zadan.—(*Fight with fists*) مشت زدن musht zadan.—(*To box the compass*) جهات قطب نما گفتن jihát-i-qatb-nimá guftan.

Boxen, *adj.* شمشادي shimshádí.

Boxer, *subs.* مشت زن musht-zan.

Boxing, *subs.* مشت زني musht-zaní.

Boy, *subs.* پسر pisar, کودک kúdak, صبي sabí, وليد valíd, بچه bachah, جوان javán.—(*Servant*) غلام ghu-lám (*pl.* غلمان ghulamán), نوکر naukar, چاکر chákar, خادم khádim (*pl.* خدام khuddám).

Boyhood, *subs.* طفليت tiflíyat, طفوليت tufúlíyat, طفلي tiflí, کودکي kúdakí, بچگي bachagí, جواني javání.

Boyish, *adj.* طفل مزاج tifl-mizáj, طفلي tiflí, کودک وش kúdak-vash, کودکي kúdakí, بچه وش bachah-vash, بچه مانند bachah-mánand.

Boyishly, *adv.* طفلانه tiflánah, کودکانه kúdakánah.

Boyishness, *subs.* طفليت tiflíyat, طفوليت tufúlíyat, طفلي tiflí, طفل منشي tifl-manishí, کودکي kúdakí, کودک طبعي kúdak-tab‘í, بچگي bachagí.

Brace, *subs.* (*Pair*) جفت juft, جور júr, زوج zauj, دو dú.—(*For trousers*) بند شلوار shalvár-band, بند شلوار band-i-shalvár.—(*Clamp, &c.*) بند band.

Brace, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), ربط کردن rabt kardan.—(*A saddle*) تنگ بستن tang bastan.—(*Trousers*) بند بستن band bastan.

Bracelet, *subs.* دستبند dast-band, یاره yárah, دستارو dastárú, بازو بند bázú-band, سوار sivár (*pl.* اساور asávir), النگو alangú (*common*).

Bracer, *subs.* بند band, تسمه tasmah.

Brachial, *adj.* بازوي bázúí, عصدي 'asadí.

Bracing, *adj.* (*Air*) سازگار sázigár, خوش khush, صحت بخش sihhat-bakhsh.

Bracket, *subs.* منبر mimbar.—(*In printing*) علامت جمله معترضه 'alámat-i-jumlah-i-mu'tarizah, خط وحداني khat-i-vahdání.

Brackish, *adj.* شور shúr, تلخ talkh, نمکين namakín, اجاج ujáj.

Brackishness, *subs.* شوري shúrí, تلخي talkhí, نمکيني namakíní.

Brad, *subs.* ميخ míkh.

Brag, *subs.* فخر fakhr, مفاخرت mufákharat, افتخار iftikhár, خود نمائي khud-nimá,í, خود فروشي khud-furúshí, بلند پروازي buland-parvází, مباهات mubáhát, فيس fís, قل qul, قورت qúrt.—(*Of what one can do*) لاف láf.—(*Of what one has done*) گزاف gizáf.

Brag, *verb,* افتخار نمودن iftikhár nimúdan, مفاخرت نمودن mufákharat nimúdan, تفاخر نمودن tafákhur nimúdan, مباهات کردن mubáhát kardan, اظهار جلال نمودن izhár-i-jalál nimúdan, چانه زدن chánah zádan, پر چانگي pur-chánagí kardan, دماغ فروختن dimágh furúkhtan, قل رفتن qul raftan, قورت رفتن qúrt raftan.—(*Of what one can do*) لاف زدن láf zadan.—(*Of what one has done*) گزاف زدن gizáf zadan.

Braggadocio, *subs.* لافزن láf-zan, فضول fuzúl, مفاخر mufákhir, مفتخر muftakhir, فخور fakhúr, خود نما khud-nimá, پر گو pur-gú, فراخ دهن farákh-dahan.

Braggardism, *subs.* لافزني láf-zaní, فضولي fuzúlí, فيس نمائي fís-nimá,í, پر گوئي pur-gú,í, خود نمائي khud-nimá,í.

Braggart, *subs. and adj.* لافزن láf-zan, لاف و گزاف láf-u-gizáf, فضول fuzúl, مفاخر mufákhir, مفتخر muftakhir, فخور fakhúr, خود نما khud-nimá, پر گو pur-gú, فراخ دهن farákh-dahan.

Bragging, *subs. and adj.* لافزن láf-zan, لاف و گزاف láf-u-gizáf, فضول fuzúl, مفاخر mufákhir, مفتخر muftakhir, فخور fakhúr, خود نما khud-nimá, پر گو pur-gú, فراخ دهن farákh-dahan.

Brahma, *subs.* برهما barahmá.

Brahmin, *subs.* برهمن barahman (*pl.* براهمه baráhamah).—*adj.* برهمني barahmaní.

Brahminical, *adj.* برهمني barahmaní.

Brahminism, *subs.* برهمنيت barahmaníyat.

Braid, *subs.* قيطان qaitán, نوار navár, پهنك pahank.

Braid, *verb,* نوار دوزي کردن navár-dúzí kardan, پهنك دوختن pahank dúkhtan, بافتن báftan (*rt.* باز báz).

Brain, *subs.* مغز maghz, دماغ dimágh, مخ mukhkh (*pl.* مخاخ mikhákh).—(*Little brain*) دماغ صغير dimágh-i-saghír.—(*Inflammation of the brain*) ورم دماغ varam-i-dimágh.—(*Hare-brained*) بي مغز bí-maghz, بي دماغ bí-dimágh, مجنون majnún.

Brain, *verb,* دماغ خورد کردن dimágh-khurd kardan.

Brainless, *adj.* تهي مغز tuhí-maghz, نا دان ná-dán, ناواقف ná-váqif, بيخبر bí-khabar, ساده لوح sádah-lauh, پوچ púch.

Brain-sick, *adj.* مخبط دماغ mukhabbat-dimágh, تهي مغز tuhí-maghz, بيقل bí-qul, دماغ خشك dimágh-khushk.

Brake, *subs.* درخت زار dirakht-zár, جنگل jangal, شاخسار shákh-sár.—(*Railway brake*) مناعه maná'ah.

Braky, *adj.* خار دار khár-dár, پر خار pur-khár.

Bramble, *subs.* خار khár, ورك varak.

Bran, *subs.* سبوس sabús, نخاله nukhálah.

Branch, *subs.* شاخ shákh, شاخه shákhah, فرع far' (*pl.* فروع furú'), غصن ghusn.—(*Of a river*) شعبه shu'bah, جوي júy, جوب júb (*vulg.*).—(*Of a subject*) شعبه shu'bah, شاخه shákhah, قسم qasam.—(*Of a family*) شعبه shu'bah, شاخه shákhah, سبط sibt (*pl.* اسباط asbát).

Branch, *verb trans.* متشعب ساختن mutasha'ib sákhtan, شاخه شاخه گردانيدن shákhah-shákhah gardánídan.—*intrans.* متشعب گرديدن mutasha'ib gardídan, شاخه شاخه شدن shákhah-shákhah shudan.

Branchless, *adj.* بي شاخه bí-shákhah, بي فرع bí-far'.

Branchlet, *subs.* شاخچه shákhchah.

Branchy, *adj.* شاخدار shákh-dár, پر شاخ pur-shákh.

Brand, *subs.* داغ dágh, سمت simmat, وسم vasm.—(*Burning stick*) نيم سوز ním-súz, مشعل mash'al (*pl.* مشاعل mashá'il).—(*Commercial term*) علامت 'alámat, نشان nishán.—(*Stigma*) لوث laus, عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), داغ dágh, جرم jirm, ننگ nang, لکه lakkah, معابه ma'ábah (*pl.* معائب ma'áïb), نقيصه naqísah (*pl.* نقائص naqáïs).

Brand, *verb,* داغ کردن dágh kardan.—(*Commercial term*) علامت نهادن 'alámat nihádan, موسم ساختن músam sákhtan.—(*Stigmatize*) عيب نهادن 'aib nihádan, معيوب ساختن ma'yúb sákhtan.

Brandied, *part.* برندي دار barandí-dár (European).

Branding-iron, *subs.* ميسم mísam (*pl.* مواسم mavásim), داغي dághí.

Brandish, *subs.* تحريك tahrík, گرداني gardání, هذهده hazhazah.

Brandish, *verb,* گردانيدن gardánídan, هذهده كردن hazhazah kardan, تحريك نمودن tahrík nimúdan.

Brandisher, *subs.* محرك muharrik, مهذذ muhazziz.

Brand-new, *adj.* بكلي تازه bi-kullí tázah.

Brandy, *subs.* ما الحيات máu 'l-hayát, برندي brandí (European).

Brangle, *subs.* عربده 'arbadah, اغتشاش ightishásh, قال و مقال qál-u-maqál, منازعت munáza'at, ستيزه sitízah, جنگ jang.

Brangle, *verb,* دعوي كردن da'vá kardan, منازعت كردن munáza'at kardan, ستيزه نمودن sitízah nimúdan.

Brasier, *subs.* مسگر mis-gar.—(*For coals*) منقل man-qal, كلك kalak (*earthen*).

Brass, *subs.* برنج birinj, برنز birinzh, نحاس nuhás.—(*Impudence*) شوخي shúkhí, گستاخي gustákhí, بي ادبي bí-adabí, وقاحت vaqáhat, نحسي nahsí.

Brassica coleracea capita (*White-headed cabbage*), *subs.* كلم پيچ kalam-i-pích.

Brassica coleracea caulrapa (*Turnip-stemmed cabbage*), *subs.* كلم قمري kalam-i-qumrí.

Brassica napus (*Swedish turnip*), *subs.* شلغم shalgham.

Brassiness, *subs.* برنجي birinjí, برنزي birinzhí, نحاسيت nuhásíyat.

Brassy, *adj.* برنجين birinjín, نحاسي nuhásí.

Brat, *subs.* بچه bachah, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál), كودك kúdak, كدارك kudárak (*corruption of* kúdak).

Bravado, *subs.* فخر fakhr, خود نمائي khud-nimá,i, مفاخرت mufákharat, بلند پروازي buland-parvází.—(*Braggart*) لافزن láf-zan, مفتخر muftakhir, فاخر fákhir, فخور fakhúr.

Brave, *subs.* لافزن láf-zan, دلير dilír, رجز خوان rajaz-khán.—*adj.* دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí, زور مند zúr-mand, مردانه mardánah, غازيانه gháziyánah, بزن بهادر bi-zan-bahádur, بسال basál.

Brave, *verb,* (*Stand against*) مقومت كردن maqúmat kardan.—(*Defy*) رجز خواني كردن rajaz-khání kardan, رجز خواندن rajaz khándan, به مبارزت طلبيدن bi-mu-bárazat talabídan, دعوت جنگ كردن da'vat-i-jang kardan, دو طلبي كردن dau-talabí kardan.—(*Boast*) لاف زدن láf zadan, گزاف زدن gizáf zadan, چانه زدن chánah zadan, پر چانگي كردن pur-chánagí kardan, افتخار نمودن iftikhár nimúdan, مفاخرت نمودن mufá-kharat nimúdan, تفاخر نمودن tafákhur nimúdan, مباهات كردن mubáhát kardan, اظهال جلال نمودن izhár-i-jalál nimúdan, دماغ فروختن dimágh furúkhtan, قل رفتن qul raftan, قورت رفتن qúrt raftan.

Bravely, *adv.* جسورانه jasúránah, شجاعانه shujá'ánah, دليرانه dilíránah, مردانه mardánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه baháduránah.

Bravery, *subs.* دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباكي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شير مردي shír-mardí, شراعت sharáat, بسالت basálat, رشادت rashádat, مردانگي mardánagí, بزن بهادري bi-zan-bahádurí.

Bravo, *subs.* قاتل qátil, خون ريز khun-ríz.—*interj.* مرحبا marhaban, واه واه váh-váh, آفرين áfirín, شاباش shábásh, ماشالله más' allah, بارك الله bárak-allah.

Brawl, *subs.* غوغا ghaughá, عربده 'arbadah, اغتشاش ightishásh, نزاع nizá', ستيزه sitízah, جنگ jang, قرخشه qarkhashah, گير و دار gír-u-dár, بگير و بكش bi-gír-u-bi-kush, بگير و بزن bi-gír-u-bi-zan, آشوب áshúb, شورش shúrish, شلوق shulúk (*vulg.*).—(*To settle a brawl*) رفع نزاع نمودن rafa'-i-nizá' nimúdan, عربده بر طرف نمودن 'arbadah bar taraf nimúdan.

Brawl, *verb,* جنگ كردن jang kardan, منازعت كردن munáza'at kardan, تكرار كردن takrár kardan, دعوي كردن da'vá kardan, جنگيدن jangídan, غوغا كردن ghaughá kardan, فرياد نمودن firyád nimúdan, داد و دادد بيداد كردن dád-u-bí-dád kardan, آشوب كردن áshúb kardan.

Brawler, *subs.* غوغاي ghaughái, فرياد زن firyád-zan, جنگ جو jang-jú.

Brawling, *subs.* غوغا ghaughá, فرياد firyád, شورش shúrish.—(*adj.*) غوغاي ghaughái, شورشي shúrishí.—(*A brawling woman*) سليطه salítah.

Brawn, *subs.* گوشت خوك gúsht-i-khúk.

Brawniness, *subs.* زور مندي zúr-mandí, قوتمندي qúvat-mandí, زور آوري zúr-ávarí, نيرو مندي níru-mandí.

Brawny, *adj.* زور مند zúr-mand, قوتمند qúvat-mand, زور آور zúr-ávar, نيرو مند níru-mand, پر زور pur-zúr.

Bray, *subs.* عرعر 'ar'ar, زاره zárah, بانگ báng.

Bray, *verb,* عرعر كردن 'ar'ar kardan, زاره دادن zárah dádan, بانگ زدن báng zadan.—(*To pound*) كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb), كوبيدن kúbídan, سائيدن sá,ídan.

Brayer, *subs.* عرعر زن 'ar'ar-zan, زاره ده zárah-dih, بانگ زن báng-zan.

Braying, *subs.* عرعر 'ar'ar, زاره zárah, بانگ báng.—*adj.* عرعر زن 'ar'ar-zan, زاره ده zárah-dih, بانگ زن báng-zan.

Braze, *verb,* برنج پوش ساختن birinj-púsh sákhtan.

Brazen, *adj.* برنجين birinjín, نحاسي nuhásí.—(*Impu-*

dent) گستاخ gustákh, شوخ shúkh, بي شرم bí-sharm, بي حيا bí-hayá, بي ادب bí-adab, لا ابالي lá-ubálí, فضول fuzúl, وقيح vaqíh, سخت رو sakht-rú, زبان دراز zabán-diráz.

Brazen, *verb*, شوخ بودن shúkh búdan, بي ادب شدن bí-adab shudan, زبان درازي كردن zabán-dirází kardan.

Brazen-faced, *adj.* گستاخ gustákh, شوخ shúkh, بي شرم bí-sharm, بي حيا bí-hayá, بي ادب bí-adab, لا ابالي lá-ubálí, فضول fuzúl, وقيح vaqíh, سخت رو sakht-rú, زبان دراز zabán-diráz.

Brazenly, *adv.* گستاخانه gustákhánah, شوخانه shúkhánah, بشوخي bi-shúkhí, بي ادبانه bí-adabánah, بطور بي حيائي bi-taur-i-bí-sharmánah, بي حيائي bí-hayá,í, وقيحانه vaqíhánah, از چشم دريدگي az-chashm-darídagí, از چشم سفيدگي az-chashm-safídagí.

Brazil-wood, *subs.* بقم baqam, عندم 'andam, چوب سرخ chúb-i-surkh.

Brazing, *subs.* برنج پوشي birinj-púshí.

Breach, *subs.* (*Cleft*) شكاف shikáf, خلل khalal, رخنه rakhnah, شق shaqq, درز darz, فرج farj.—(*Infraction*) انكسار inkisár, كسر kasr, شكستگي shikastagí, شكست shikast, بر هم زني bar-ham-zaní, نكث niks, نقض naqz.—(*Gap*) مغاره maghárah, چاق cháq, شق shaqq, شكاف shikáf, سوراخ súrákh, فروج furúj, فطور futúr.—(*Misunderstanding*) مخالف mukhálif, نزاع nizá', مجادله mujádalah, شلتاق shaltáq, شلوق shulúq (*vulg.*).—(*Breach of the peace*) نقض naqz.—(*To make a breach, as sea over a ship*) شكست دادن shikast dádan, شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), اخلال كردن ikhlál kardan.

Breach, *verb*, رخنه ساختن rakhnah sákhtan, اخلال نمودن ikhlál nimúdan.

Bread, *subs.* نان nán, چورك chúrak.—(*Unleavened bread*) نان فطيري nán-i-fatírí.—(*Leavened bread*) نان خميري nán-i-khamírí.—(*Thick bread cake*) كماج kumáj, كماچ kumách.—(*Bread baked on an iron heater*) نان ماجي nán-i-sájí.—(*Bread baked on heated gravel*) نان سنگك nán-i-sangak.—(*Thin bread in sheets*) نان لواشي nán-i-laváshí, نان يوخه nán-i-yúkhah.—(*Barley bread*) نان جوين nán-i-javín, كشكينه kashkínah.—(*Stale bread*) نان بيات nán-i-bayát, نان مانده nán-i-mándah.—(*New bread*) نان نو nán-i-nau, نان تازه nán-i-tázah.—(*Sweet*) كله kallah.

Bread-basket, *subs.* ناندان nán-dán.

Bread-fruit tree, *subs.* درخت نان dirakht-i-nán.

Breadth, *subs.* پهن pahn, پهنائي pahnáí, پهنه pahnah, پهناوري pahn-ávarí, عرض 'arz, عريضي 'arízí, وسعت vus'at, فراخي farákhí.—(*In breadth*) عرضاً 'arzan.

Break, *subs.* شكست shikast, شكستگي shikastagí, كسر kasr.—(*Pause*) مكث maks, توقف tavaqquf.—(*Break of day*) صبح دم subh-dam, سپيده دم sapídah-dam, سفيده صبح safídah-subh, سحر گاه sahrgáh, شفق shafaq, بامداد bámdád, فلق falaq (*pl.* افلاق afláq), فجر fajr, طلعت tal'at.

Break, *verb trans.* شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), پاره كردن párah kardan, منكسر ساختن munkasir sákhtan, تكسير نمودن taksír nimúdan. — *intrans.* شكستن shikastan, پاره شدن párah shudan.—(*Snap—trans.*) گسلانيدن guslánídan. — (*intrans.*) گسيختن gusíkhtan (*rt.* گسل gusil), گسستن gusistan (*rt.* گسل gusil).—(*As a promise*) فسخ نمودن faskh nimúdan, شكستن shikastan, جر زدن jir zadan (*vulg.*)—(*Tame*) تعليم دادن ta'lím dádan, دست آموز كردن dast-ámúz kardan.—(*A seal*) بر داشتن bar-dáshtan.—(*In pieces*) شكستن shikastan, پاره پاره كردن párah-párah kardan, ريزه ريزه كردن rízah-rízah kardan, خورد ساختن khurd sákhtan, پخش كردن pakhsh kardan.—(*To break with a person*) از كسي رو گردان شدن *or* رنجيدن az kasí rú-gardán shudan *or* ranjidan, قهر كردن qahr kardan.—(*To break away*) رفتن raftan (*rt.* رو rau *or* rav).—(*To break down*) فرو شكست بودن furú-shikast búdan.—(*To break in, as a thief*) ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz).—(*As a horse*) رام كردن rám kardan.—(*To break out*) پيدا شدن paidá shudan, سر زدن sar zadan.—(*To break one's word*) قول شكستن qaul shikastan.—(*To break up, as an assembly—trans.*) متفرق ساختن mutafarriq sákhtan, قطع نمودن qat' nimúdan, تمام كردن tamám kardan, بر هم زدن bar-ham zadan.—(*intrans.*) بر هم خوردن bar-ham khurdan, متفرق شدن mutafarriq shudan.—(*As the weather*) بر هم خوردن bar-ham khurdan.—(*To break wind*) گوزيدن gúzídan, تيزيدن tízídan, تيز دادن tíz dádan, گوز دادن gúz dádan, باد سوا كردن bád-sivá kardan, مهره بر طاس انداختن muhrah bar tás andákhtan (*lit.* To cast a shell in a cup).

Breakage, *subs.* انكسار inkisár, شكستگي shikastagí.

Breaker, *subs.* شكننده shikanandah.—(*Wave*) موج mauj (*pl.* امواج amváj).

Breakfast, *subs.* (*Slight meal taken very early*) ناشتا náshtá, افطار iftár.—(*Meal taken near noon*) نهار nahár, چاشت chásht (this takes its name from the period from sunrise till noonday), صبح غذائي ghazá,í-i-subh.—(*Breakfast for several persons*) نهار چند نفر nahár-i-chand nafar.—(*To lay a breakfast*) ميز نهاري چيدن míz-i-naháří chídan.

Breakfast, *verb*, چاشت كردن chasht kardan, نهار خوردن nahár khurdan, افطار نمودن iftár nimúdan.

Breakfast-time, *subs.* وقت نهار vaqt-i-nahár, وقت افطار vaqt-i-iftár.

Break-neck, *subs.* گردنه gardanah, جاي سراشيب jáy-i-saráshíb.—*adj.* خطر ناك khatar-nák, هولناك haul-nák, مهلك muhlik, خوفناك khauf-nák, مخوف mu-khavvaf, هائل háïl, پر بيم pur-bím, سهمناك sahm-nák.

Breakwater, *subs.* صد sadd, بند band, موج شكن mauj-shikan.

Breast, *subs.* سينه sínah, بر bar, صدر sadr.—(*Of a woman*) پستان pistán, ثدي sadí, ممه mamah.—(*Inflammation of the breast*) ورم پستان varam-i-pistán.—(*Full-breasted*) بزرگ پستان buzurg-pistán.—(*An infant at the breast*) شير خواره shír-khárah, رضيع razí'.

Breast, *verb,* بر خوردن bar-khurdan, دچار شدن duchár shudan.

Breast-bone, *subs.* استخوان سينه ustukhán-i-sínah, تربه taríbah (*pl.* ترائب taráïb).

Breast-pin, *subs.* سوزن súzan, سيخ síkh, سنجاق سينه sanjáq-i-sínah.

Breast-plate, *subs.* سينه بند sínah-band.—(*For war*) چهار آئنه chahár-áïnah.—(*For horses*) زير بند zír-band, پيش بند písh-band.

Breast-works, *subs.* استحكامات istihkámát, سنگر sangur.

Breath, *subs.* دم dam, نفس nafas.—(*Bad breath*) عفونت دهان 'ufúnat-i-dahán.—(*Last breath*) رمق ramaq (*pl.* ارماق armáq).—(*Short breath*) ضيق النفس zíqu 'n-nafas, تنگ نفس tang-nafas.—(*Under the breath*) زير لب zír-i-lab.—(*Breath of wind*) هبوب habúb.—(*I ran till I was out of breath*) اينقدر دويدم كه نفسم تنگ شد ín-qadar davídam kih nafas-am tang shud.—(*To draw breath*) دميدن damídan, دم زدن dam zadan, نفس كشيدن nafas kashídan *or* زدن zadan.—(*Taking breath*) تنفس tanaffus.

Breathable, *adj.* نفس زدني nafas-zadaní, تنفس كردني tanaffus-kardaní.

Breathe, *verb,* دميدن damídan, دم زدن dam zadan, نفس كشيدن nafas kashídan *or* زدن zadan.—(*To breathe into*) در دميدن dar-damídan.

Breathing, *subs.* نفس nafas, تنفس tanaffus.—(*Hard of breathing*) تواتر نفس tavátur-i-nafas.

Breathing-time, *subs.* نفس زني nafas-zaní.

Breathless, *adj.* از نفس افتاده az nafas-uftádah.—(*Dead*) مرده murdah, بي جان bí-ján, متوفي mutavaffá, ميت mayyit, فوت شده faut-shudah, مرحوم marhúm, مغفور maghfúr.

Breathlessness, *subs.* از نفس افتادگي az nafas-uftádagí, ضيق نفس zíq-i-nafas.—(*Death*) مرگ marg, موت maut, ممات mamát, فوت faut, وفات vafát, قضا qazá, سام sám, اجل ajal, ارتحال irtihál, رحيل rahíl, رحلت rihlat, مرحوميت marhúmíyat.

Breech, *subs.* ته tah, كون kún.

Breech, *verb,* شلوار پوشيدن shalvár púshídan.

Breeches, *subs.* شلوار shalvár.—(*Knee-breeches*) شلوار نيم تنه shalvár-i-ním-tanah.

Breech-loader, *subs.* ته پر tah-pur, توپ كه از عقب پر مي شود túp kih az 'aqib pur mí-shavad.

Breed, *subs.* (*Race*) اصل asl, نسل nasl (*pl.* انسال ansál), جنس jins (*pl.* اجناس ajnás), نژاد nizhád, زريه zurríyah, رگ rag.—(*Cross-breed*) دو رگ dú-rag.—(*Progeny*) اولاد aulád, نسل nasl, صلب salab, زريه zurríyah, اعقاب a'qáb, سلاله sulálah.

Breed, *verb,* (*Generate*) زادن zádan, زائيدن zá,ídan (*rt.* زاي záy), پيدا كردن paidá kardan, وضع حمل كردن vaz'-i-haml kardan, زادور زاد كردن zád-var zád kardan, زاد و ولد كردن zád-u-valad kardan, تناسل كردن tanásul kardan.—(*Bring up*) تربيت دادن tarbiyat dádan, پروش كردن parvarish kardan, بالا آوردن bálá ávardan.—(*Thoroughbred*) خالص khális.—(*Well-bred—persons*) اديب adíb, مؤدب müaddab, خليق khalíq, خوش اطوار khush-atvár, خوش اخلاق khush-akhláq, خوش طبع khush-tab', شيرين زبان shírín-zabán.—(*Well-bred—animals*) خوش رگ khush-rag, اصيل asíl, نجيب najíb.

Breeder, *subs.* پرورنده parvarandah, مربي murabbí.

Breeding, *subs.* (*Generation*) توليد taulíd, تناسل tanásul.—(*Education*) پرورش parvarish, تربيت tarbiyat, تعليم ta'lím, تأديب tádíb, ترتيب tartíb.—(*Manners*) آداب ádáb, رسوم rusúm, اخلاق akhláq, سير siyar, قواعد qavá'id.

Breeze, *subs.* نسيم nasím, باد bád, باد مراد bád-i-murád.

Breezeless, *adj.* بي نسيم bí-nasím, بي باد bí-bád.

Breezy, *adj.* پر نسيم pur-nasím, پر باد pur-bád.

Brethren, *subs.* برادران birádarán.

Brevet, *subs.* رتبه rutbah, بار نامه bár-námah.—(*adj*). رتبه‌ي rutbah,í, بار نامه‌ي bár-námah,í.

Breviary, *subs.* (*Abridgment*) مختصر mukhtasar, اختصار ikhtisár, اقتصال iqtisál, ايجاز íjáz, اجمال ijmál, قصارت qasárat.—(*Roman Catholic*) دفتر كشيشي daftar-i-kashíshí.

Breviloquence, *subs.* اقتصار كلام iqtisár-i-kalám, مختصر گوئي mukhtasar-gú,í.

Breviped, *adj.* كوتاه پا kútáh-pá.

Brevity, *subs.* اختصار ikhtisár, اقتصار iqtisár, مختصري mukhtasarí, كوتاهي kútáhí, ايجاز íjáz.

Brew, *verb trans. and intrans.* مشروب ساختن mashrúb sákhtan, آب جو ساختن áb-i-jav sákhtan.—(*Combine*) انگيختن angíkhtan (*rt.* انگيز angíz), اختراع نمودن

ikhtirá‘ nimúdan, تجويز كردن tajvíz kardan, ايجاد نمودن íjád nimúdan.

Brewage, *subs.* مشروب mashrúb.

Brewer, *subs.* مشروب ساز mashrúb-sáz.

Brewery, *subs.* مشروب خانه mashrúb-khánah.

Brewing, *subs.* مشروب سازي mashrúb-sází.

Bribe, *subs.* رشوت rishvat, ارش irsh, پاره párah, قولاق qúlláq, خدمتانه khidmatánah.—(*To take a bribe*) رشوت خوردن rishvat khurdan.

Bribe, *verb*, رشوت دادن rishvat dádan, دم ديدن dam dídan.—(*He bribed him*) دمشرا ديد dam-ashrá díd (*lit.* He saw his breath).

Briber, *subs.* رشوت ده rishvat-dih, دم بين dam-bín.

Bribery, *subs.* رشوت rishvat, رشوت دهي rishvat-dihí, رشوت گيري rishvat-gírí, برطيل birtíl (*pl.* براطيل barátíl).

Brick, *subs.* (*Unburnt*) خشت khisht.—(*Burnt*) آجر ájur, آجور ájúr.—*adj.* خشتي khishtí, آجري ájurí.

Brick, *verb*, خشت كاري كردن khisht-kárí kardan.

Brick-bat, *subs.* نيمه nímah.

Brick-burner, *subs.* آجر پز ájur-paz.

Brick-dust, *subs.* خاكه آجر khákah-i-ájur.

Brick-kiln, *subs.* كوره kúrah, آجر پزي كوره kúrah-i-ájur-pazí.

Bricklayer, *subs.* سقط كار saqat-kár.—(*Bricklayer's-work*) سقط كاري saqat-kárí.

Brick-maker, *subs.* خشتزن khisht-zan, خشتمال khisht-mál.

Brick-making, *subs.* خشتمالي khisht-málí.

Brick-work, *subs.* خشت بندي khisht-bandí, خشتي khishtí, آجر كاري ájur-kárí.

Bridal, *subs.* عروسي ‘arúsí.—*adj.* عروسي ‘arúsí, نكاحي nikáhí, سوري súrí, عرسي ‘ursí, دامادي dámádí.—(*Bridal trousseau*) جهاز jaház, وردك vardak, لباس عروسي libás-i-‘arúsí.

Bride, *subs.* عروس ‘arús (*pl.* عرائس ‘aráïs).

Bride-cake, *subs.* كلوچه عروسي kulúchah-i-‘arúsí.

Bride-chamber, *subs.* حجله خانه hajlah-khánah, جلوه jilvah, بيت السرور baitu ’s-surúr.

Bridegroom, *subs.* داماد dámád.

Bridemaid, *subs.* يار عروس yár-i-‘arús, عروس پا ‘arús-pá.

Brideman, *subs.* يار داماد yár-i-dámád.

Bridge, *subs.* پل pul, جسر jisr (*pl.* اجسر ajsur *and* جسور jusúr), قنطره qantarah (*pl.* قناطر qanátir).—(*Suspension bridge*) پل زنجيري pul-i-zanjírí, پل آويزان pul-i-ávízán.—(*Of the nose*) انفه anfah, بر آمدگي بر دماغ bar-ámadagí-i-dimágh, پل دماغ pul-i-dimágh.

Bridge, *verb*, پل ساختن pul sákhtan.

Bridle, *subs.* عنان ‘inán, زمام zimám.—(*Bit of bridle*) دهنه dahanah, آبخور áb-khur.—(*Frontlet*) مگس پران magas-parán, پشه پران pashah-parán.—(*Chain*) رشمه rashmah.—(*Nose-bridle*) مهار mihár.—(*Reins*) لجام lijám, لگام ligám, جلو jilau.—(*Ornamented work on the head of a bridle*) كله گي killah-gí.—(*Head-stall*) افسار afsár.—(*Restraint*) ضبط zabt, كظم kazm, اجبار ijbár, توقيف tauqíf, هجر hijr, تحجير tahjír, نهي nahy, قدغن qadaghan, منع man‘, تحريم tahrím, باز داشت báz-dásht.

Bridle, *verb*, (*A horse*) دهنه كردن dahanah kardan, لجام زدن lijám zadan, الجام نمودن iljám nimúdan, تلجيم نمودن taljím nimúdan.—(*Restrain*) وا داشتن vá-dáshtan, باز داشتن báz dáshtan, ضبط نمودن zabt nimúdan, منع كردن man‘ kardan.—(*To restrain one's anger*) خشم فرو خوردن khishm furú-khurdan, كظم غيظ kazm-i-ghaiz nimúdan.

Bridle-path, *subs.* راه ráh, ره rah, طريق taríq, سبيل sabíl, مسلك maslak, درب darb.

Brief, *subs.* اختصار ikhtisár, مختصر نامه mukhtasar-námah.—*adj.* مختصر mukhtasar, كوتاه kútáh, قصير qasír, مجمل mujmal, وجيز vajíz.

Briefless, *adj.* بي اختصار bí-ikhtisár.

Briefly, *adv.* بطور اختصار bi-taur-i-ikhtisár, بطور مجمل bi-taur-i-mujmal, مختصراً mukhtasaran, مختصرانه mukhtasaránah, ايجازاً íjázan, اجمالاً ijmálan, باختصار bi-ikhtisár.—(*In a few words*) غايتش gháyat-ash, الغرض al-gharaz, الحاصل al-hásil, القصه al-qissah, بالاختصار bi ’l-ikhtisár, اجمالاً ijmál-an, ايجازانه íjázánah, ايجازاً íjázan, بالجمله bi ’l-jumlah, مختصر كلام mukhtasar-i-kalám.

Briefness, *subs.* اختصار ikhtisár, مختصري mukhtasarí, كوتاهي kútáhí, كوتهي kútahí, ايجاز íjáz.

Brier, *subs.* خار khár, شوك shauk (*pl.* اشواك ashvák). (*Rosa sempervivens*) گل رشتي gul-i-rashtí, گل حاجي گل ترخاني gul-i-hájí-turkhání.

Briery, *adj.* خار دار khár-dár, پر شوك pur-shauk.

Brig, *subs.* جهاز دو دگلي jaház-i-dú-dagulí (*properly* dagalí).

Brigade, *subs.* فوج fauj (*pl.* افواج afváj).

Brigade, *verb*, فوج فوج ساختن fauj-fauj sákhtan, تيپ تيپ گردانيدن típ-típ gardánídan.

Brigade-Major, *subs.* امير فوج amír-i-fauj, سرتيپ دوم sartíp-i-duvúm.

Brigadier-General, *subs.* ميرلوا mír-i-livá, ميرعلا mír-i-‘alá.

Brigand, *subs.* راهزن ráh-zan, رهزن rah-zan, تاراجگر táráj-gar, ناهب náhib.—(*Chief of a band of brigands*) سر خيل دزدان sar-i-khail-i-duzdán.

Brigandage, *subs.* راهزني ráh-zaní, رهزني rah-zaní, تاراجگري táráj-garí, حرامي harámí.

Brigandine, *subs.* زره zirah, جوشن jaushan, سلاح siláh (*pl.* اسلحه aslihah), جبه jabbah, درع dir'.

Brigantine, *subs.* جهاز دو دگلي jaház-i-du-dagulí.

Bright, *adj.* روشن raushan, منور munavvar, منير munír, جوهر دار jauhar-dár, لامع lámi', جلي jalí, درخشان dirakhshán, تابان tábán, تابدار táb-dár, ساطع sáti', رخشان rakhshán, روشنا raushná, باهر báhir, تابناك táb-nák.— (*Clever*) زرنگ zaring, قابل qábil, با قابليت bá-qábilíyat, عاقل 'áqil, كرم كار kirm-i-kár, زيرك zírak, دانا dáná, ظريف zaríf, عالم 'álim, گربز gurbuz, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, هنر مند hunar-mand, دانشمند dánish-mand, تيز tíz, با سليقه bá-salíqah, چست chust, چابك chábuk, چالاك chálák, مستبصر mustabsir, مستعد musta'idd, واقف váqif, ذكي zakí, لوذعي lauza'í. — (*Merry*) خوشدل khush-dil, زنده دل zindah-dil, خنده رو khandah-rú, خندان khandán, خرم khurram, شاد shád, شاد مان shád-mán, فرحمند farah-mand, فرحناك farah-nák, بسيم basím, قشنگ qashang, بشاش bashásh, دلشاد dil-shád, دلخوش dil-khush, مسرور masrúr, مشتاق mushtáq, طربناك tarb-nák, نشاطمند nishát-mand, خوشحال khush-hál, لعب انگيز la'b-angíz, خورسند khursand, خود پسند khud-pasand, بهيج bahíj, مبتهج mubtahij, مشعوف mash'úf.

Brighten, *verb trans.* روشن ساختن raushan sákhtan, براق گردانيدن burráq gardánídan, درخشان نمودن dirakhshán nimúdan, منور ساختن munavvar sákhtan, فروغ بخشيدن furúgh bakhshídan, ضيا دار نمودن ziyá-dár nimúdan.—*intrans.* روشن شدن raushan shudan, درخشيدن dirakhshídan.

Brightly, *adv.* با درخشندگي bá-dirakhshandagí, با تابش bá-tábish.

Brightness, *subs.* روشني raushaní, تاباني tábání, تاب táb, تابش tábish, رخشندگي rakhshandagí, درخشندگي dirakhshandagí, ضيا ziyá. — (*Cleverness*) چابكي chábukí, زيركي zírakí, چستي chustí, كرم كاري kirm-i-kárí, زرنگي zaringí, عقل 'aql, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma'rifat; كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húshmandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, فهم fahm, تفهم tafahhum, كياست kiyásat.

Bright's disease, *subs.* (*Medical term*) ترشح بول tarashshuh-i-baul-i-bayázu 'l-baizí, ورم بياض البيضي varam-i-kulvah.

Brilliancy, *subs.* روشني raushaní, تاباني tábání, تاب táb, تابش tábish, رخشندگي rakhshandagí, درخشندگي dirakhshandagí.—(*Cleverness*) چابكي chábukí, زيركي zírakí, چستي chustí, كرم كاري kirm-i-kárí, زرنگي zaringí, عقل 'aql, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húshmandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, فهم fahm, تفهم tafahhum, كياست kiyásat.

Brilliant, *subs.* الماس almás, سامور sámúr, برليان biriliyán (European).—*adj.* روشن raushan, منور munavvar, منير munír, جوهر دار jauhar-dár, لامع lámi', جلي jalí, درخشان dirakhshán, تابان tábán, تابدار táb-dár, ساطع sáti', رخشان rakhshán, روشنا raushná, باهر báhir, تابناك táb-nák.—(*Clever*) زرنگ zaring, قابل qábil, با قابليت bá-qábilíyat, عاقل 'áqil, كرم كار kirm-i-kár, زيرك zírak, دانا dáná, ظريف zaríf, عالم 'álim, گربز gurbuz, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, هنر مند hunar-mand, دانشمند dánish-mand, تيز tíz, با سليقه bá-salíqah, چست chust, چابك chábuk, چالاك chálák, مستبصر mustabsir, مستعد musta'idd, واقف váqif, ذكي zakí, لوذعي lauza'í.

Brilliantly, *adv.* با درخشندگي bá-dirakhshandagí, با تابش bá-tábish.

Brim, *subs.* لب lab, كنار kinár, كناره kinárah, كران kirán.—(*To the brim*) لبالب lab-á-lab, سر شار sar-shár.

Brimful, *adj.* مالامال málámál, مملو mamlú, پر pur, دهاق daháq, لب ريز lab-ríz.

Brimmer, *subs.* جام پر jám-i-pur.

Brimming, *adj.* مالامال málámál, لبريز lab-ríz, مملو mamlú, پر pur, دهاق daháq.

Brimstone, *subs.* گوگرد gúgird, كبريت kibrít, سجيل sijjíl.

Brindle, *subs.* لكه داري lakkah-dárí, خالداري khál-dárí, تنقيط tanqít.

Brindled, *adj.* لكه دار lakkah-dár, خالدار khál-dár, منقط munaqqat.

Brine, *subs.* آب شور áb-i-shúr, شورابه shúr-ábah, تلخاب talkh-áb, آب نمك áb-i-namak, نمك آب namak-áb.

Brine-pan, *subs.* نمك زار namak-zár, حوض نمك سازي hauz-i-namak-sází.

Brine-pit, *subs.* چشمه شور chashmah-i-shúr.

Bring, *verb,* آوردن ávardan (*rt.* آر ár *or* آور ávar), حاضر براي بنده اين آوردن házir ávardan.—(*Bring me this*) biráy-i-bandah ín bíávaríd.—(*To bring about*) بياوريد فراهم آوردن faráham ávardan, بر پا نمودن bar-pá nimúdan, موجود كردن maujúd kardan, ايجاد كردن íjád kardan.—(*To bring back*) بر گردانيدن bar-gar-dánídan, نزديك آوردن nazdík ávardan.—(*To bring before—cite*) احضار كردن ihzár kardan, بمحكمه بردن bi-mahkamah burdan.—(*To bring forth*) زادن zádan,

زائیدن zá,ídan, پیدا کردن paidá kardan, وضع حمل کردن vaz'-i-haml kardan, بیرون آوردن bírún ávardan.—(*To bring together*) جمع کردن jam' kardan.—(*To bring up—rear*) پروردن parvardan, پرورش نمودن parvarish nimúdan, تربیت نمودن tarbiyat nimúdan, بالا آوردن bálá ávardan.

Brinish, *adj.* نمکین namakín, شور مزه shúr-mazah, تلخ talkh, ملح milh, اجاج ujáj.

Brinjal (*Solanum melongena — egg-plant*), *subs.* بادنجان bádinján.

Brink, *subs.* لب lab, کنار kinár, کناره kinárah, کران kirán.

Briny, *adj.* نمکین namakín, شور مزه shúr-mazah, تلخ talkh, ملح milh, اجاج ujáj.

Brioche, *subs.* نان کوچك nán-i-kúchik, کماج kumáj.

Brisk, *adj.* چابك chábuk, چالاك chálák, زرنگ zaring, شاطر shátir, چست chust, سبك sabuk, تیز دست tíz-dast, تر دست tar-dast, سبك بار sabuk-bár, قپاق qucháq, جلد jild.—(*As applied to trade*) رائج ráïj.

Brisket, *subs.* سر سینه sar-sínah.

Briskly, *adv.* چابکانه chábukánah, چالاکانه chálákánah, بتندي bi-tundí, بتیزي bi-tízí.

Briskness, *subs.* چالاکي chálákí, چابکي chábukí, زرنگي zaringí, تیز دستي tíz-dastí, تر دستي tar-dastí, سبکي sabukí, سبکباري sabuk-bárí, خفت khiffat, چستي chustí, شطارت shitárat, جلدي jildí.—(*As applied to trade*) رواج raváj, ترویج tarvíj.

Brisk up, *verb trans.* بر انگیختن bar-angíkhtan, جان دادن ján dádan.—*intrans.* بر انگیختن bar-angíkhtan.

Bristle, *subs.* مو سخت mú-i-sakht.

Bristle, *verb trans.* بر پا کردن bar-pá kardan, راست کردن rást kardan.—*intrans.* بر پا شدن bar-pá shudan, راست ایستادن rást ístádan.

Bristling, *adj.* بر پا bar-pá, قائم qáïm, ایستاده ístádah.

Bristly, *adj.* پر مو pur-mú, خشن khashin, درشت durusht.

Britannia (*Metal*), *subs.* فلز سفید filizz-i-safíd, برطانیا biritániyá (European).

Britannic, *adj.* برطاني biritání (European).

British, *subs.* انگلیس inglís.—*adj.* انگلیسي inglísí.

British Agent, *subs.* بالیوس bályús, وکیل دولت بهیه انگلیسي vakíl-i-daulat-i-bahiyah-i-inglísí.

Briton, *subs.* اهل برطانیا ahl-i-biritániyá.

Brittle, *adj.* نازك názuk, تنك tanuk, شکننده shikanandah, زود از هم پاش zúd-az-ham-pásh, سهل الانحطام sahlu 'l-inhitám, ترد turd (*vulg.*), ترت turt (*vulg.*).

Brittleness, *subs.* نازکي názukí, تنکي tanukí, زود از هم گسلي zúd-az-ham-guslí, زود از هم پاشي zúd-az-ham-páshí, تردي turdí (*vulg.*), ترتي turtí (*vulg.*).—(*Brittleness of the bones*) هشاشه hasháshah.

Broach, *subs.* (*Spit*) سیخ síkh.

Broach, *verb,* (*Tap*) گشودن gushúdan, وا کردن vá-kardan.—(*A question*) تقدیم کردن taqdím kardan, پیش کردن písh kardan.

Broacher, *subs.* (*Spit*) سیخ síkh.—(*One that broaches*) وا کننده vá-kunandah, گوشاینده gúsháyandah.

Broad, *adj.* پهن pahn, پهنا pahná, عریض 'aríz, وسیع vasí', فراخ farákh, گشاد gushád.—(*Opinion or views*) وسیع vasí'.—(*Vulgar*) عامانه 'ámmánah, مبتذل mubtazal, رذل razl, پوچ púch, ول vil, خوار khár, پست past, مستهجن mustahjan.—(*In broad daylight*) در روز روشن dar rúz-i-raushan.

Broad-cast, *adj.* پراگنده parágandah, ریخته ríkhtah, متفرق mutafarriq.

Broad-cloth, *subs.* ماهوت máhút.

Broaden, *verb trans.* پهن ساختن pahn sákhtan, وسیع توسیع نمودن tausí' nimúdan, وسعت دادن vus'at dádan.—*intrans.* پهن شدن pahn shudan, وسعت یافتن vus'at yáftan.

Broadish, *adj.* پهن pahn, متسع muttasi'.

Broadly, *adv.* وسیعانه vasí'ánah, عرضانه 'arzánah, بطور پهني bi-taur-i-pahní.

Broadness, *subs.* پهن pahn, پهنائي pahná,í, پهنه pahnah, پهناوري pahn-ávarí, عرض 'arz, عریضي 'arízí, وسعت vus'at, فراخي farákhí.

Broadside, *subs.* پهلو بپهلو pahlú-bi-pahlú.—(*Naval term*) جنبه وسیع jambah-i-vasí'.

Broadsword, *subs.* شمشیر shimshír, تیغ tígh, سیف saif (*pl.* سیوف suyúf), بلارك balárak.

Broadwise, *adv.* عرضانه 'arzánah, وسیعانه vasí'ánah, بطور پهني bi-taur-i-pahní.

Brocade, *subs.* زري zarí, زرباف zar-báf, زر بفت zar-baft, دیبا díbá.

Brocaded, *adj.* دیباي díbáí.

Broccoli, *subs.* کلم kalam, لحانه lihánah.

Brogue, *subs.* ملکي malakí, گیوه gívah.—(*Corrupt pronunciation*) تلفظ دهاتي talaffuz-i-dihátí.

Broider, *verb,* نقش دوختن naqsh dúkhtan, طرازیدن tirázídan, لندره دوزي کردن landarah-dúzí kardan, قلابدوزي کردن qulláb-dúzí kardan, قیطاندوزي کردن qaitán-dúzí kardan, بوته کاري کردن bútah-kárí kardan.

Broidery, *subs.* نقش naqsh, قلابدوزي qulláb-dúzí, قیطاندوزي qaitán-dúzí, بوته کاري bútah-kárí, طراز tiráz, لندره دوزي landarah-dúzí.

Broil, *subs.* جنگ jang, نزاع nizá', ستیزه sitízah, هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده 'arbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah, فساد fasád, غوغا ghaughá, شات و شوت shát-u-shút, شات و شد shát-u-shud, شلوك shulúk (*vulg.*).

Broil, *verb trans.* پختن pukhtan (*rt.* پز paz), بریان کردن biryán kardan.—*intrans.* پختن pukhtan, بریان شدن biryán shudan.
Broiled, *part.* پخته pukhtah, بریان شده biryán-shudah.
Broiler, *subs.* پزنده pazandah, بریان ساز biryán-sáz.
Broiling, *subs.* بریان biryán.
Broke, *verb,* دلالي کردن dallálí kardan, سمساري کردن simsárí kardan.
Broken, *part. and adj.* شکسته shikastah, مکسر mukassar, مکسور maksúr, منکسر munkasir, گسسته gusistah.—(*Bankrupt*) مفلس muflis, نا دار ná-dár, مسکین miskín, ور شکسته var-skikastah, ادبار گرفته idbár-giriftah, بده کار bidih-kár.
Broken-backed, *adj.* (*Horse*) مفسو mafsú.
Broken-hearted, *adj.* دلشکسته dil-shikastah, دلریش dil-ríish, دلفکار dil-fikár.
Broken in, *adj.* (*Horse*) رام rám.
Brokenness, *subs.* شکستگي shikastagí, انکسار inkisár.
Broken off, *adj.* مجزوم majzúm, مقطوع maqtú'.
Broken-winded, *adj.* تنگ نفس tang-nafas, دمان dammán.
Broker, *subs.* دلال dallál, سمسار simsár.
Brokerage, *subs.* دلالي dallálí, سمساري simsárí.
Bronchia (*Windpipe*), *subs.* نای گلو náy-i-gulú, حنجره hanjarah, حلقوم hulqúm.
Bronchial, *adj.* حنجرهي hanjarahí, حلقومي hulqúmí.
Bronchitis, *subs.* (*Disease*) گلو درد gulú-dard.
Bronchophonia, *subs.* (*Medical term*) صورت گلو درد súrat-i-gulú-dard.
Bronchus, *subs.* (*Windpipe*) نای گلو náy-i-gulú, حنجره hanjarah (*pl.* حناجر hanájir), حلقوم hulqúm (*pl.* حلاقیم haláqím).
Bronze, *subs.* چودن chúdan, چدن chudan, مفرغ mafragh, برنج birinj.
Bronze, *verb,* چدن پوش کردن chudan-púsh kardan, چدن کاري کردن chudan-kárí kardan, چدن نمائي کردن chudan-nimá,í kardan.
Bronzed, *part. and adj.* چدن پوش chudan-púsh.
Bronzer, *subs.* چدن کار chudan-kár.
Bronzing, *subs.* چدن نمائي chudan-nimá,í, چدن کاري chudan-kárí.
Brooch, *subs.* سنجاق sanjáq, گل سینه gul-i-sínah.—(*To wear a brooch*) سنجاق زدن sanjáq zadan.
Brood, *subs.* (*Batch of young*) گله بچه gullah-i-bachah.
Brood, *verb trans.* زیر بال گرفتن zír-i-bál giriftan, روي تخم نشستن rúy-i-tukhm nishastan.—*intrans.* جوجه داري کردن jaujah-dárí kardan.—(*Be in anxious thought*) متفکر شدن mutafakkir shudan, مضطرب شدن muztarib shudan, مشوش شدن mushavvash shudan, آشوبیدن áshúbídan, متأسف شدن mutta,assif shudan.
Brooding, *adj.* اندیشه ناك andíshah-nák, مضطرب muztarib, پریشان paríshán, مشوش mushavvash, آشوبي áshúbí, متفکر mutafakkir, فکر مند fikr-mand, اندوه گین andúh-gín, دلتنگ dil-tang, غصه ناك ghussah-nák, غمگین gham-gín, متأسف muta,assif, مکدر mukaddar.
Brooding-hen, *subs.* مرغ کپ margh-i-kap.
Brook, *subs.* جوي júy, نهر nahr, جوب júb (*vulg.*).
Brook lime (*Veronica beccabunga*), *subs.* تره تیزك آبي turrah-i-tízak-ábí, سیزاب sízáb.
Brook, *verb,* تحمل نمودن tahammul nimúdan, بر داشت کردن bar-dásht kardan.
Brooklet, *subs.* جوي júy, نهر nahr, جوب júb (*vulg.*).
Broom, *subs.* جا روب já-rúb, مکنسه miknasah, پارو párú.—(*Plant*) بوته جا روب bútah-i-já-rúb, رتم ratam.
Broom-stick, *subs.* دسته جا روب dastah-i-já-rúb.
Broomy, *adj.* جاروبي járúbí.
Broth, *subs.* شوربا shúrbá, آش ásh, آب گوشت áb-gúsht, برغول barghúl.—(*Of Rice*) شله shullah.
Brothel, *subs.* زنا خانه ziná-khánah, خیل خانه khail-khánah, کاولي خانه káúlí-khánah, جنده خانه jindah-khánah, بابلخانه bábul-khánah.
Brother, *subs.* برادر birádar, آخ ákh, داداشي dádáshí, دادائش dádáïsh (*vulg.*)—(*Full*) برادر عین birádar-i-'ain, برادر حقیق birádar-i-haqíq.—(*Half*) برادر صلبي birádar-sulbí, برادر بطني birádar-i-batní. (The first is a brother by the father's, the second by the mother's, side.) برادر اندر birádar-i-andar.—(*Elder*) برادر مهتر birádar-i-mihtar.—(*Younger*) برادر کهتر birádar-i-kihtar, کاکا káká (*vulg.*).—(*Adopted*) برادر خوانده birádar-khándah.—(*Foster*) برادر همشیر birádar-i-hamshír, برادر رضاعي birádar-i-rizá'í.—(*In-law, wife's brother*) برادر زن birádar-zan, همریش hám-ríish.—(*Husband's brother*) برادر شوهر birádar-shauhar.—(*Twin brother*) برادر توأم birádar-taväm, برادر جمبولي birádar-jumbúlí.—(*Sister's husband*) آیزنه áyaznah.—(*Wife's sister's husband*) همدامن ham-dáman, همریش ham-ríish.
Brotherhood, *subs.* برادري birádarí, اخوت ukhúvat, مواخات muvákhát.—(*Society*) طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), گروه gurúh, خیل khail, دسته dastah.
Brotherly, *adv.* برادرانه birádaránah.
Brow, *subs.* (*Forehead*) پیشاني píshání, جبین jabín, جبهه jabhah, ناصیه násiyah (*pl.* نواصي navásí).—(*Eyebrow*) آبرو ábrú, حاجب hájib (*pl.* حواجب havájib).
Brow-beat, *verb,* اهانت کردن ihánat kardan, حقیر نمودن haqír nimúdan.

Brow-beating, *subs.* اهانت ihánat, تحقير tahqír.
Brown, *subs.* رنگ سمرت rang-i-sumrat, کهر kahar, قهوه رنگ qahvah-rang, سمرت sumrat, لاکي lákí.—*adj.* بور búr, اسمر asmar, گندم گون gandum-gún, تيره رنگ tírah-rang.—(*Dark brown*) ميخکي míkhakí. —(*Brown bay*) سرخ تيره surkh-i-tírah.—(*Applied to a horse*) قره کهر qarah-kahar, بور búr.
Brown, *verb trans.* ميخکي کردن míkhakí kardan, سياه کردن siyáh kardan.—*intrans.* ميخکي شدن míkhakí shudan, سياه شدن siyáh shudan.
Brownish, *adj.* ميخکي رنگ míkhakí-rang, سياه چرده siyáh-chirdah.—(*As applied to persons*) سبزه رنگ sabzah-rang.
Brownness, *subs.* سمرت sumrat.
Brown study, *subs.* فکر منڈي fikr-mandí, تفکر tafakkur, تلاوت tilávat, غور ghaur, تصور tasavvur, مراقبه muráqabah, تأمل ta'ammul, انديشه andíshah, تعمق ta'ammuq.
Browse, *subs.* شاخه shákhah, غصن ghusn.
Browse, *verb,* چريدن charídan, برگ خوردن bark khurdan.
Bruin, *subs.* خرس khirs, دب dubb.
Bruise, *subs.* کوفتگي kúftagí, صدمه sadamah, ضربه zarbah.
Bruise, *verb trans.* کوفتن kúftan (*rt.* کوب kúb), کوبيدن kúbídan.—*intrans.* ضربه خوردن zarbah khurdan.
Bruised, *part.* کوفته kúftah, مسحوق mas,húq, ضربه خورده zarbah-khurdah.
Bruising, *subs.* سحق sahq, کوبش kúbish.
Brumal, *adj.* زمستاني zamistání.
Brunette, *subs.* سبز sabz.
Brunt, *subs.* حدت hiddat, شدت shiddat.
Brush, *subs.* جاروب já-rúb, پاک کن pák-kun.—(*Clothes-brush*) ماهوت پاک کن máhút-pák-kun. — (*Hair-brush*) مو پاک کن mú-pák-kun.—(*Painter's brush*) قلم مو qalam-i-mú. — (*Nail-brush*) ناخن پاک کن nákhun-pák-kun. — (*They are all tarred with one brush—that is, they are all alike*) بصره کم از باغداد نيست Basrah kam az Bághdád ní 'st (*lit.* Basrah is not inferior to Bághdád).
Brush, *verb trans.* رفتن ruftan (*rt.* روب rúb), پاک کردن pák kardan.—*intrans.* گذشتن guzashtan (*rt.* گذار guzár), تند رد شدن tund radd shudan.—(*To brush off*) تکانيدن takánídan, پاک کردن pák kardan, افشاندن afshándan.
Brushing, *subs.* روبش rúbish.
Brushwood, *subs.* درخت کوچک dirakht-i-kúchik, هيمه hímah.
Brushy, *adj.* درشت durusht, شعراني sha'rání, خشن khashin.

Brusque, *adj.* بي ادب bí-adab, سخت sakht, بي ترکيب bí-tarkíb, بد قواره bad-qavárah, نا تراشيده ná-tiráshídah.
Brusquely, *adv.* با سختي bá-sakhtí, بي تکلف bí-takalluf.
Brusqueness, *subs.* بي ادبي bí-adabí, سختي sakhtí, بي ترکيبي bí-tarkíbí, نا تراشيدگي ná-tiráshídagí.
Brustle, *verb,* (*Crackle*) صدا کردن sidá kardan, چرق چرق کردن chirq chirq kardan.
Brutal, *adj.* حيواني haivání, وحشي صفت vahshí-sift, درشت durusht, جفا کار jafá-kár, بيرحم bí-rahm, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, بيمروءت bí-murüat, جبار jabbár, ستمکار sitam-kár.
Brutality, *subs.* حيوانيت haiváníyat, درشتي durushtí, وحشيگري vahshí-garí, ظلم zulm, ستم sitam, سنگدلي sang-dilí, خشونت khushúnat, شنعه shun'ah.
Brutalize, *verb trans.* حيوان ساختن haiván sákhtan, وحشي گردانيدن vahshí gardánídan.—*intrans.* حيوان شدن haiván shudan, وحشي گشتن vahshí gashtan.
Brutally, *adv.* ظالمانه zálimánah, ستمکارانه sitam-kár-ánah, وحشي سان vahshí-sán, بربرانه barbaránah, جنگلي مانند jangalí-mánand, بدرشتي bi-durushtí.
Brute, *subs.* (*Animal*) جانور jánvar, حيوان haiván, بهيمه bahímah (*pl.* بهائم baháïm).—(*Term of opprobrium applied to persons*) حيوان haiván, خر khar, ستور sutúr. —*adj.* بي وقوف bí-vuqúf, بي عقل bí-'aql, نا دان ná-dán, غير ناطق ghair-i-nátiq, خيواني haivání, درشت durusht, وحشي vahshí.
Brutify, *verb,* حيوان ساختن haiván sákhtan, وحشي گردانيدن vahshí gardánídan.
Brutish, *adj.* حيواني haivání, درشت durusht, وحشي vahshí.
Brutishly, *adv.* وحشيانه vahshiyánah.
Brutishness, *subs.* حيوانيت haiváníyat, درشتي durushtí, وحشيگري vahshí-garí, ظلم zulm, ستم sitam, سنگدلي sang-dilí, خشونت khushúnat, شنعه shun'ah.
Brutism, *subs.* حيوانيت haiváníyat, درشتي durushtí.
Brutum-fulmen, *subs.* تشر tashar, تهديد tahdíd.
Bryonia alba, *subs.* تاجريزي tájrízí, فاشرا fáshirá, هزار چشان hazár-chashán.
Bubble, *subs.* حباب hubáb, تبخاله tab-khálah.—(*To blow bubbles*) حباب ساختن hubáb sákhtan.
Bubble, *verb,* جوشيدن júshídan, بجوش آمدن bi-júsh ámadan, حباب بر آوردن hubáb bar-ávardan, فواره زدن favvárah zadan.—(*Cheat*) فريفتن fíríftan (*rt.* فريب fíríb), فريب دادن fíríb dádan, دغا کردن daghá kardan, گول زدن gúl zadan, گول خورانيدن gúl khur-ánídan, غدر نمودن ghadr nimúdan, حيله کردن hílah kardan, چاپ زدن cháp zadan, دمدمه ساختن dam-damah sákhtan, دم بازي نمودن dam-bází nimúdan.

Bubbler, *subs.* (*Cheat*) فریبنده firíbandah, دستکج dast-kaj, غدار ghaddár, سر همبند sar-ham-band, باز حیله hílah-báz, دولاباز dúláb-báz, دولابي dúlábí.

Bubbling, *subs.* جوش júsh, فواره favvárah.

Bubby, *subs.* پستان pistán, ثدي sadí.

Bubo, *subs.* خیارك khiyárak, باد bád, دنبل dumbal.

Bubonocele, *subs.* (*Medical term*) فتق fatq, قري qarí, باد خایه bád-i-kháyah, دریدگي پرده شکم darídagí-i-pardah-i-shikam.

Buccaneer, *subs.* دزد دریا duzd-i-daryá, قرصان qursán.

Buck, *subs.* گوزن gavazn.—(*Man*) کج کلاه kaj-kuláh.

Bucket, *subs.* دلو dalv, دول dúl, بالدي báldí (Hindí).—(*Of metal*) سطل satl (*pl.* سطول sutúl).—(*Large leathern bucket for drawing water*) دول گاو چاه dúl-i-gáv-cháh.—(*Bucket of flexible hide extended on a hoop*) دول سفره dúl-i-sufrah.

Buckle, *subs.* سگك sagak, گلاله gulálah, سه یك sih-yak.

Buckle, *verb trans.* سگك چسبانیدن sagak chasbánídan.—*intrans.* سگك شدن sagak shudan.—(*To buckle to*) چسبیدن chasbídan, عزم کردن 'azam kardan.

Buckler, *subs.* سپر sipar, جنه junnah.

Buckram, *subs.* ماهوت máhút.

Buckskin, *subs.* پوست آهو púst-i-áhú.

Buckwheat (*Fagopyrum esculentum*), *subs.* دیلار dílár.

Bucolic, *subs.* چوپان نامه chaupán-námah.—*adj.* بدوي badaví, بادیه نشین bádiyah-nishín.

Bud, *subs.* شکوفه shikúfah, غنچه ghunchah, تنزه tunzah, تنجه tinjah, تکمه tukmah, گنپ gump.

Bud, *verb,* شکفتن shikuftan, داشتن *or* شکوفه کردن shikúfah kardan *or* dáshtan.—(*To bud a tree*) پیوند کردن paivand kardan.

Buddhism, *subs.* بدهایت badháíyat.

Buddhist, *subs.* بدهاي badhái.

Budding, *subs.* شکوفه دهي shikúfah-dihí.—(*Budding a tree*) پیوند paivand.

Budge, *adj.* (*Brisk*) چابك chábuk, چالاك chálák, زرنگ zaring, شاطر shátir.—(*Jocose*) مسخره maskharah, طناز tannáz, شوخ shúkh, مزاح کن mazáh-kun, مزاحي mazáhí, ظریف zaríf, لوده laudah, خوش طبع khush-tab', مضحك muzhik, لاغ گر lágh-gar, لطیفه گو latífah-gú.—(*Surly*) ترش مزاج turush-mizáj, سخت sakht, پفیوز pufyúz, عبوس 'abús.

Budge, *verb,* حرکت کردن harakat kardan, جنبیدن jumbídan, رفتن raftan (*rt.* رو rau *or* rav).

Budget, *subs.* انبار ambár.—(*Parliamentary term*) موازنه دخل و خرج muvázanah-i-dakhl-u-kharj.

Budlet, *subs.* غنچه ghunchah.

Buff, *subs.* گندم گوني gandum-gúní.—*adj.* گندم گون gandum-gún.

Buffalo, *subs.* گامیش gámísh, جاموس jámús, گاو میش gáv-mísh.

Buffer, *subs.* سپر sipar.

Buffet, *subs.* ضرب zarb (*pl.* ضروب zurúb), ضربه zarbah, لطمه latmah, مشت musht, طپانچه tapánchah, زد zad, صدمه sadamah, مصادمه musádamah, سیلي sílí, لت latt, صفع saf', تو سري tú-sarí.—(*Refreshment-bar*) شرب خانه sharab-khánah, اطاق راحت utáq-i-ráhat, راحت گاه ráhat-gáh, آسایشگاه ásáyish-gáh.

Buffet, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), ضرب نمودن zarb nimúdan, مشت زدن musht zadan, طپانچه زدن tapánchah zadan, صدمه نمودن sadamah nimúdan, سیلي دادن sílí dádan.

Buffeting, *subs.* ضرب zarb, سیلي sílí.—(*Of waves*) متلاطم mutalátim, تلاطم talátum.

Buffle-headed, *adj.* کودن kaudan, احمق ahmaq, سفیه safíh, ابله ablah, غبي ghabí, خیره khírah, کند ذهن kund-zihn, بلید balíd, پخت pakht, خرف khirif.

Buffo, *subs.* مسخره maskharah.

Buffoon, *subs.* مسخره maskharah, مضحك muzhik, لوطي lútí, مقلد muqallid, تقلید چي taqlíd-chí, ساخر sákhir, لطیفه گو latífah-gú, مستهزي mustahzí, دخلك باز dakhlak-báz, لوده laudah.

Buffoonery, *subs.* مسخره بازي maskharah-bází, لوده گري laudah-garí, تقلید taqlíd, لطیفه گوئي latífah-gú'í, دخلك بازي dakhlak-bází.

Buffoonish, *adj.* مسخره مانند maskharah-mánand, بطور مضحك bi-taur-i-muzhik, لوطي وش lútí-vash.

Bug, *subs.* ساس sás, سرخك surkhak, کتمل katmal, شب گز shab-gaz.—(*Large poisonous bug*) مله millah, کنه kinih.

Bugbear, *subs.* غول ghúl, لولو lúlú, اولولو úlúlú, الوله ulúlah, تخویف takhvíf, شکل مهیب shakl-i-muhíb.

Buggy, *subs.* (*Chaise*) عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, کالسکه káliskah (European).—*adj.* ساس دار sás-dár, پر کتمل pur-katmal.

Bugle, *subs.* شیفور shaifúr, شیپور shaipúr.—(*To sound a bugle*) شیپور زدن shaipúr zadan.—(*Oblong bead*) لوله lúlah.

Bugler, *subs.* شیفور چي shaifúr-chí.

Bugloss, *subs.* (*Herb*) گاو زبان gáv-zabán, لسان الثور lisánu 's-saur.

Buhl, *subs.* خاتم بندي khátim-bandí.

Build, *subs.* صورت súrat, بنا biná.—(*Applied to persons*) بنیه bunyah.

Build, *verb,* ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), عمارت کردن 'imárat kardan, تعمیر کردن ta'mír kardan, بنا کردن biná kardan, بنائي کردن banná'í kardan, قرار دادن qarár dádan, نصب کردن nasb kardan, بر آوردن bar-

ávardan.—(*To build a nest*) لانه زدن lánah zadan, آشیانه ساختن áshyánah sákhtan.

Builder, *subs.* بنا banná, باني báni, بنا ساز biná-sáz, مبني mubní, معمار mi'már.

Building, *subs.* بنائي bannáí.—(*House*) بنا biná, عمارت 'imárat, بنیان bunyán, بنیه bunyah, مبني mabní (*pl.* مباني mabání), خانه khánah, محل mahall.

Built, *part.* مبني mabní, مبتني mubtaní, معمور ma'múr, بنا شده biná-shudah.—(*It was built by me*) از بناها من است az bináhá-i-man ast.—(*It has been built for five hundred years*) پانصد سال است بنا شد pánsad sál ast biná shud.

Bulb, *subs.* پیاز piyáz, بصل basal.

Bulbiferous, *adj.* پیاز بن piyáz-bun, بصل دار basal-dár.

Bulbous, *adj.* پیاز بیخ piyáz-bíkh.

Bulge, *verb,* بر آمدن bar-ámadan.

Bulk, *subs.* جسامت jasámat, بزرگي buzurgí, حجم hajm. —(*Three times the bulk of that*) سه برابر آن sih barábar-i-án.—(*Greater part*) اکثر aksar, اغلب aghlab.

Bulk-head, *subs.* دیواره dívárah.

Bulkiness, *subs.* جسامت jasámat, بزرگي buzurgí, حجمیت hajmíyat.

Bulky, *adj.* ضخیم zakhím, توفال túfál, جسیم jasím, بزرگ buzurg, کلفت kuluft.

Bull, *subs.* گاو gáv, نر گاو nar-gáv, گاو نر gáv-i-nar, ثور saur, بقر baqar.—(*To take the bull by the horns*) باشاخ گاو در انداختن bá-sháKh-i-gáv dar-andákhtan.—(*Papal*) اعلان i'lán, اعلام i'lám, فرمان farmán, اشتهار ishtihár.

Bullace, *subs.* (*Fruit*) آلوچه álúchah.

Bull-baiting, *subs.* گاو بازي gáv-bází, گاو شکاري gáv-shikárí.

Bull-dog, *subs.* گاو سگ gáv-sag.

Bullet, *subs.* غلوله ghulúlah, گلوله gulúlah, گله gullah.

Bulletin, *subs.* اخبار ikhbár.

Bull-fight, *subs.* گاو بازي gáv-bází, گاو شکاري gáv-shikárí.

Bullfinch, *subs.* گاو نسك gáv-nisk.

Bull-frog, *subs.* قرباقه بزرگ qurbáqah-i-buzurg, غوك بزرگ ghúk-i-buzurg, وزغ بزرگ vazagh-i-buzurg.

Bull-head, *adj.* ابله ablah, کودن kaudan, احمق ahmaq, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, سفیه safíh, بیوقوف bí-vuqúf, پخت pakht.

Bullion, *subs.* سیم و زر غیر مسکوك sím-u-zar ghair-i-maskúk.

Bullock, *subs.* گاو gáv, نر گاو nar-gáv, گاو نر gáv-i-nar, ثور saur, بقر baqar.

Bull's-eye, *subs.* هدف hadaf, نشانه nishánah.

Bully, *subs.* لاف زن láf-zan, جنگ جو jang-jú, زحمت دهنده zahmat-dihandah.

Bully, *verb,* عذاب دادن 'azáb dádan, آزار دادن ázár dádan, آزردن ázurdan, ملول ساختن malúl sákhtan, رنجانیدن ranjánídan, اذیت کردن azíyat kardan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan, ایذا رسانیدن ízá rasánídan, رنج دادن ranj dádan, مکدر گردانیدن mukaddar gardánídan, متنفر گردانیدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jir ávardan, تلخ جان گردانیدن talkh-ján gardánídan.

Bulrush, *subs.* هردي hirdí, خونگ khúng, خنگ khung, پیزر pízur, بوریا búriyá.

Bulwark, *subs.* سنگر sangar, بارو bárú, باره bárah, مترس matras.—(*Of a ship*) دیواره dívárah.

Bum-bailiff, *subs.* محصل muhassil, وامخوار vám-khár, متقاضي mutaqází.

Bumble-bee, *subs.* زنبور zambúr.

Bum-boat, *subs.* کشتي kashtí, نو nau.

Bump, *subs.* آماس ámás, ورم varm, باد bád, بر آمدگي bar-ámadagí, لك luk (*vulg.*).—(*Blow*) ضرب zarb, مشت musht, طپانچه tapánchah, لطمه latmah, صدمه sadamah, لس lus, زد zad, توسري tú-sarí.

Bump, *verb trans.* زدن zadan (*rt.* زن zan), کوبیدن kúbídan.—*intrans.* بهم خوردن bi-ham khurdan, تصادم نمودن tasádum nimúdan.

Bumper, *subs.* ساتگین sátgín, سغراق saghráq.

Bumpkin, *subs.* بي ادب bí-adab, فضول fuzúl, هرزه harzah, ابله ablah, احمق ahmaq.

Bumptious, *adj.* مغرور maghrúr, خود پسند khud-pasand, هوا دار havá-dár, باد دار bád-dár, یالبند yál-band, لافزن láf-zan, طاغي tághí, یاغي yághí, سر کش sar-kash.

Bun, *subs.* قرص qurs, کماچ kumách.

Bunch, *subs.* خوشه khúshah, دسته dastah, عقده 'uqdah. —(*Of grapes*) خوشه انگور khúshah-i-angúr, عنقود 'unqúd (*pl.* عناقید 'anáqíd).—(*Of dates*) پنگ pang, عنقود 'unqúd.—(*A strand or portion of the bunch*) رساله risálah, تلنگه tilingah.

Bunch, *verb trans.* دسته بستن dastah bastan, گرد کردن gird kardan, جمع کردن jam' kardan.—*intrans.* گرد آمدن gird ámadan, جمع شدن jam' shudan.

Bunchy, *adj.* پر دسته pur-dastah, پر خوشه pur-khúshah.

Bundle, *subs.* بسته bastah, بقچه buqchah, دسته dastah. —(*Of hay*) بریده burídah, حزمه huzmah.

Bundle, *verb,* دسته بستن dastah bastan.

Bung, *subs.* مسدده masaddah, سوراخ گیر súrákh-gír.

Bung, *verb,* سوراخ گرفتن súrákh giriftan, سد ساختن sadd sákhtan.

Bungalow, *subs.* خانه khánah, منزل manzil.

Bung-hole, *subs.* سوراخ súrákh.

Bungle, *verb trans.* خراب کردن kharáb kardan, بر هم زدن bar-ham zadan, ضائع کردن záï' kardan, تباه نمودن tabáh nimúdan, نقصان دادن nuqsán dádan.—*intrans.* خراب کاري کردن kharáb-kárí kardan, فساد ورزیدن fasád varzídan, شلوق کردن shulúq kardan, قلنبه کردن qulumbah kardan.

Bungler, *subs.* خراب کار kharáb-kár, شلوق کار shulúq-kár, قلنبه کار qulumbah-kár.

Bungling, *subs.* بي نزاکت bí-nazákat, خراب کاري kharáb-kárí, شلوق کاري shulúq-kárí, قلنبه کاري qulumbah-kárí.

Bunglingly, *adv.* بطور شلوق کاري bi-taur-i-shulúq-kárí, از روي قلنبه کاري az rúy-i-qulumbah-kárí.

Bunion, *subs.* پینه pínah, پنه pinah, سخت sakht (*obs.*).

Bunk, *subs.* بستر bistar, جاي خواب jáy-i-kháb.

Bunting, *subs.* شقه علم shaqqah-i-'alam, پارچه علم párchah-i-'alam.

Buoy, *subs.* لنگر گیر langar-gír, رو آبي rú-ábí.

Buoy, *verb,* متصاعد ساختن mutasá'id sákhtan, بالا نهاه داشتن bálá-niháh dáshtan.

Buoyancy, *subs.* سبکي sabukí, خفت khiffat.—(*Of spirits*) سبك روحي sabuk-rúhí, سبك پروازي sabuk-parvází.

Buoyant, *adj.* سبك sabuk, خفیف khafíf.

Buoyantly, *adv.* سبکانه sabukánah, خفیفانه khafíf-ánah.

Bur, *subs.* خار گرد khár-i-gird.

Burden, *subs.* بار bár, حمل haml.—(*Beast of burden*) بار بردار bár-bardár, بار گیر bár-gír.—(*Chorus*) بند band, ترجیع tarjí'.

Burden, *verb,* بار کردن bár kardan, زیر بار کردن zír-bár kardan, حمل کردن haml kardan.

Burdened, *adj.* سنگین بار sangín-bár, بار دار bár-dár.

Burdensome, *adj.* سخت sakht, ثقیل saqíl, سنگین sangín, شاق sháq.

Burdensomeness, *subs.* سختي sakhtí, ثقالت saqálat, سنگیني sangíní.

Burdock-root (*Arctium lappa*), *subs.* ریشه بابا ادم ríshah-i-bábá-adam, اراقیطون aráqítún.

Bureau, *subs.* ارمالي armálí, پیش تخته písh-takhtah.—(*Department*) دیوان díván, دفتر خانه daftar-khánah, کار خانه kár-khánah.

Bureaucracy, *subs.* حکمراني hukm-rání, حکومت hukúmat.

Bureaucratic, *adj.* حکومتي hukúmatí.

Burgess, *subs.* شهري shahrí, بلدي baladí.

Burgh, *subs.* باره bárah, دهش dihish, عمارت 'imárat, آبادي ábádí.

Burgher, *subs.* شهري shahrí, بلدي baladí.

Burglar, *subs.* دزد duzd, راهزن ráh-zan, سارق sáriq, قاطع الطریق qáti'u 't-taríq, قطاع الطریق qattá'u 't-taríq, لص liss (*pl.* لصوص lusús), قضاق qazzáq, قضاك qazzák, حرامي harámí, یغمائي yaghmá'í, چپاوي chapáví.

Burglarious, *adj.* دزدانه duzdánah, سارقانه sáriqánah.

Burglariously, *adv.* دزدانه duzdánah, سارقانه sáriq-ánah.

Burglary, *subs.* دزدي duzdí, راهزني ráh-zaní, سرقه sirqah, لصاصت lasásat, غصب ghasb, غارت ghárat, چپاو chapáú, تاراج táráj, نهب nahb.

Burgomaster, *subs.* قازي qází, شهریار shahriyár.

Burial, *subs.* دفن dafn, اندفان indifán, تدفین tadfín, اندفون andafún, تقبیر taqbír.

Buried, *part.* دفین dafín, مدفون madfún.—(*Ten men were buried under the ruins*) ده نفر ادم زیر خرابه مانده اند dih nafar-i-adam zír-i-kharábah mándah and.

Burlesque, *subs.* بازي bází, لعبه بازي lu'bah-bází. تفرج tafarruj.—*adj.* مضحك muzhik.

Burlesque, *verb,* مضحك ساختن muzhik sákhtan, مضحکه در آوردن muzhakkah dar-ávardan.

Burletta, *subs.* تماشا مضحك tamáshá-i-muzhik.

Burly, *adj.* جسیم jasím, ضخیم zakhím, تنو مند tanú-mand, چاق cháq, گنده gundah, کلفت kuluft.

Burn, *subs.* سوختگي súkhtagí.—(*Blaze*) زبانه zabánah, شعله shu'lah, تف taf, آتش átish, نار nár, آفروختگي áfrúkhtagí, سعیر sa'ír (*pl.* سعر su'ur), علو 'alú.

Burn, *verb trans.* سوزانیدن súzánídan, آتش زدن átish zadan.—*intrans.* سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), آتش گرفتن átish giriftan.

Burner, *subs.* سوزنده súzandah, محرق muharriq.—(*Gas*) مشعل mash'al, چراغ chirágh.

Burning, *subs.* سوزش súzish, احتراق ihtiráq.—*adj.* سوزان súzán, محرق muhriq, وهاج vahháj.

Burning-glass, *subs.* آتش انداز átish-andáz, عینك 'ainak-i-átishí, عینك آتشگیر 'ainak-i-átish-gír.

Burnish, *subs.* روشني raushaní, روشنائي raushná'í, جلا jalá, جلوه jalvah, رونق raunaq, ضیا ziyá, تاب táb, شعاع shu'á', نضارت nazárat.

Burnish, *verb,* زدودن zadúdan, صیقل کردن saiqal kardan, جلا دادن jalá dádan, مجلا ساختن mujallá sákhtan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz).

Burnished, *part.* صیقلي saiqalí, مصقول masqúl, براق barráq, پرداخته pardákhtah, مجلا mujallá, تابان tábán.

Burnisher, *subs.* (*Person*) صیقلگر saiqal-gar, پرداختگر pardákht-gar. — (*Instrument*) صیقل saiqal, مصقل misqal.

Burnt-offering, *subs.* قربان سوختني qurbán-i-súkhtaní, صعیده sa'ídah.

Burrow, *subs.* سوراخ súrákh, نقب naqb.

Burrow, *verb*, سوراخ کردن súrákh kardan, نقب زدن naqb zadan.
Bursar, *subs.* خزانچي khizán-chí, خزینه دار khazínah-dár.
Bursary, *subs.* مخزن makhzan, خزانه khazánah, خزینه khazínah, گنج ganj, گنجینه gangínah.
Burst, *subs.* چاك chák, شق shaqq.—(*Guns, &c.*) شلیك shilík, غرش ghurrish.
Burst, *verb*, ترقیدن taraqídan, چاك شدن chák shudan, پاره شدن párah shudan, خفتن khuftan, پکیدن pakídan, شکافتن shikáftan.—(*As a boil, or abscess*) منفجر شدن munfajir shudan, راه باز کردن ráh-báz kardan, پکیدن pakídan.—(*Forth, as a spring of water, &c.*) بر جستن bar-jastan, منبجس شدن mumbajis shudan. —(*As a shell*) ترقیدن taraqídan.
Bursting, *subs.* (*Of an abscess*) انفجار infijár, انبجاس imbijás.
Bury, *verb*, دفن کردن dafn kardan, خاك کردن khák kardan, زیر زمین گذاشتن zír-i-zamín guzáshtan, زیر خاك نهادن zír-i-khák nihádan.
Burying, *subs.* تدفین tadfín.
Burying-place, *subs.* گورستان gúristán, قبرستان qabristán, مقبره maqbarah (*pl.* مقابر maqábir), محل قبور mahall-i-qubúr, مزارستان mazáristán, مرده زار murdah-zár, شهر خاموشان shahr-i-khámúshán (*lit.* "City of the silent").—(*For Parsis*) دخمه dakhmah.
Bush, *subs.* بوته bútah, درخت dirakht, شجیره shajírah, بنه bunah.—(*Good wine needs no bush*) مي پاکرا حاجت تاك نیست mai-i-pák-rá hájat-i-ták ní 'st.
Bush, *verb trans.* بوته نشاندن bútah nishándan, درخت نشاندن dirakht nishándan.—*intrans.* پر شاخه شدن pur-shákhah shudan.
Bushel, *subs.* پیمانه paimánah, مکیال mikyál, کیل kail.
Bushiness, *subs.* پر شاخي pur-shákhí.
Bushy, *adj.* پر شاخ pur-shákh, پر بوته pur-bútah, پر بنه pur-bunah.
Busied, *adj.* مشغول mashghúl, مشتغل mushtaghil, سر گرم sar-garm.
Busily, *adv.* مشغولانه mashghúlánah.
Business, *subs.* (*Employment*) شغل shughl, مشغله mashghalah, مشغولیت mushghúlíyat, کسب kasb.—(*House of business*) کار خانه kár-khánah.—(*To do business with*) معامله کردن mu'ámalah kardan.—(*Concern*) دخل dakhl, ربط rabt, کار kár, علاقه 'aláqah.—(*Affair*) امر amr (*pl.* امور umúr), کار kár, ماده máddah, باب báb, عمل 'amal, سر و کار sar-u-kár, کار و بار kár-u-bár, معامله mu'ámalah, حال hál, قضیه qazíyah (*pl.* قضایا qazáyá), صنع suna', مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), کیفیت kaifíyat, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), خلق khulk, مقدمه muqaddamah.—(*Important business*) مهم muhimm (*pl.* مهام mahámm).—(*To have no business with*) کار نداشتن به kár na-dáshtan bi.—(*To mind one's own business*) کار خود کردن kár-i-khud kardan.—(*Go about your business*) برو پي کار خودت bi-rau pay-i-kár-i-khud-at.—(*What business have I?*) چه حد دارم chih hadd dáram.—(*This is no business of his*) دخل ندارد باو dakhl na-dárad bi-ú.
Buskin, *subs.* چکمه chakmah.
Buskined, *adj.* چکمه دار chakmah-dár.
Busky, *adj.* مشجر mushajjar, پر درخت pur-dirakht.
Bust, *subs.* مجسمه mujassamah, مجسمه نسف تنه mujassamah-i-nisf-tanah, تصویر مجسم tasvír-i-mujassam.
Bustard, *subs.* حباري hubárá, هوبره húbarah, آهوبره áhúbarah.—(*Large bustard, otis*) طوي túí, دوي داغ dúídágh.—(*Small bustard or florican*) زنگبال zangibál, چرز charz.
Bustle, *subs.* شتاب shitáb, غوغا ghaugá, غلغله ghulghulah, شور shúr, تك و پو tak-u-pú, هنگامه hangámah.—(*Padding for dresses*) کفل پوش kafal-púsh.
Bustle, *verb*, شتافتن shitáftan (*rt.* شتاب shitáb), شتابیدن shitábídan, تعجیل کردن ta'jíl kardan, حول زدن haul zadan.
Bustler, *subs.* شتاب کار shitáb-kár, عجول 'ajúl.
Bustling, *subs.* تعجیل ta'jíl, شتاب shitáb.
Busy, *adj.* مشغول mashghúl, مشتغل mushtaghil, سر گرم sar-garm.—(*To be busy*) کار داشتن kár dáshtan. —(*Officious*) فضول fuzúl, خلیق khalíq, ملاطف mulátif, آش همه آجیل ásh-hamah-ájíl, تفتاف taftáf, مهربان mihr-bán, چابك chábuk, چالاك chálák, زرنگ zaring, شاطر shátir, گستاخ gustákh.
Busy, *verb*, مشغول داشتن mashghúl dáshtan.
Busy-body, *subs.* فضول fuzúl, تفتاف taftáf.
But, *subs.* سر sar, نوك nauk.—(*Limit*) حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd, نهایت niháyat.
But, *conj.* لیکن líkin, لاکن lákin, اما ammá, ولي valí, بل bal, بلکه bal-kih.—(*But he is dead*) او که مرد ú kih murd.—*prep.* (*Except*) سوا sivá, جز juz, بجز bi-juz, غیر ghair, بغیر bi-ghair, مگر magar, الا illá, ورائي varáí, بدون bidún.—*adv.* (*Only*) محض mahz, بجز bi-juz, فقط faqat, و بس va bas.
But, *verb*, نزدیك شدن nazdík shudan, مشرف بودن mushrif búdan.
Butcher, *subs.* قصاب qassáb.—(*Butcher's stall*) دکان قصاب dukán-i-qassáb, قصاب خانه qassáb-khánah.—(*Butcher's row of meat-hooks*) قناره qannárah.
Butcher, *verb*, کشتن kushtan (*rt.* کش kush), قتل نمودن qatl nimúdan, هلاك ساختن halák sákhtan, بقتل رسانیدن bi-qatl rasánídan.—(*To butcher animals for*

food in the manner prescribed by Muhammadan law) ذبح کردن zibh kardan, بسمل کردن bismil kardan (*vulg.*).

Butcherly, *adj.* (*Persons*) جفا کار jafá-kár, بیرحم bí-rahm, درشت durusht, سنگدل sang-dil, ستمکار sitam-kár.—(*Things*) قصابانه qassábánah.

Butchery, *subs.* قصاب خانه qassáb-khánah.—(*Carnage*) کشش kushish, کشتار kushtár, مقاتله muqátalah, قتل qatl, خونریزي khún-rízí, اعدام i'dám.

But-end, *subs.* ته tah.

Butler, *subs.* ساقي sáqí, نوکر naukar, سفره چي sufrah-chí, ناظر názir.—(*Royal butler who accompanies the king when travelling*) آب دار áb-dár.

Butlership, *subs.* نوکري naukarí, ساقي گري sáqí-garí.

Butment, *subs.* برج burj, پاي páy.

Butt, *subs.* (*Target*) هدف hadaf (*pl.* اهداف ahdáf), نشانه nishánah.—(*Wine*) بط but (European), پیپا pípá (European).—(*Of a musket*) ته قنداق tah-i-qundáq.—(*Thrust*) تکان takán, سك suk, هل hul, له lah, دسر dasr, دفع daf'.—(*Person against whom ridicule is directed*) هدف hadaf.

Butt, *verb,* کله زدن kallah zadan, سر زدن sar zadan, شاخ زدن sháhk zadan.

Butter, *subs.* کره karah, کره گاو karah-i-gáv, مسکه maskah (*obs.*).—(*Clarified butter*) روغن raughan, روغن گاو raughan-i-gáv.—(*Fresh butter*) کره تازه karah-i-tázah.—(*Melted butter*) روغن raughan.—(*Salt butter*) کره نمکدار karah-i-namak-dár.

Butter, *verb,* کره مالیدن karah málídan.—(*Flatter*) چاپلوسي کردن cháplúsí kardan, دمدمه ساختن dam-damah sákhtan, ریشخند کردن ríish-khand kardan, تملق نمودن tamalluq nimúdan, دم بازي نمودن dam-bází nimúdan.

Buttercup, *subs.* گل زرد gil-i-zard.

Butterfly, *subs.* پروانه parvánah, شاه پرك sháh-parak.

Butter-milk, *subs.* آب دوغ áb-i-dúgh.

Butter-print, *subs.* قالب کره qálib-i-karah.

Butter-tooth, *subs.* دندان پهن dandán-i-pahn.

Butter-tub, *subs.* دبه dabbah.

Buttery, *subs.* خوراك خانه khurák-khánah, طعام گاه ta'ám-gáh, حوائج خانه haváïj-khánah.—*adj.* چرب charb, روغني raughaní, روغن دار raughan-dár, مدهون madhún, چرکین chirkín.

Buttock, *subs.* سرین surín, است ust, دبر dubr (*pl.* ادبار adbár), جائي نشستن jáy-i-nishastan, کفل kafal (*pl.* اکفال akfál), عجز 'ajuz (*pl.* اعجاز a'jáz), عجیزه 'ajízah.—(*Of a horse*) شلوار shalvár.

Button, *subs.* دکمه dukmah, دوکمه dúkmah, تکمه tukmah, گره girih.—(*Metal buttons*) تکمه معدني tukmah-i-ma'daní.

Button, *verb,* دکمه کردن dukmah kardan.

Button-hole, *subs.* مادگي mádagí.

Button-maker, *subs.* دکمه ساز dukmah-sáz.

Buttress, *subs.* برج burj, پاي páy, پشتیبان pushtíbán.

Buttress, *verb,* پا قائم کردن pá-qáïm kardan.

Butts, *subs.* نشانه گاه nishánah-gáh.

Butyraceous, *adj.* مسکه مانند maskah-mánand.

Butyrine, *subs.* روغن raughan.

Buxom, *adj.* جلف jilf (*pl.* اجلاف ajláf, which is frequently used for the singular), خوشطبع khush-tab', شیرین shírín.

Buxomly, *adv.* جلفانه jilfánah, با شیریني bá-shíríní.

Buxomness, *subs.* جلفي jilfí, خوشطبعي khush-tab'í, شیریني shíríní.

Buy, *verb,* خریدن kharídan, به خر آوردن bi-khar ávardan, اشترا نمودن ishtirá nimúdan, ابتیاع کردن ibtiyá' kardan, معاوضه نمودن mu'ávazah nimúdan.—(*To buy back*) باز خریدن báz kharídan, پس خریدن pas kharídan.

Buyer, *subs.* مشتري mushtarí.

Buying, *subs.* خرید kharíd, اشترا ishtirá, ابتیاع ibtiyá'.—(*Buying and selling*) خرید و فروش kharíd-u-furúsh, داد و ستد dád-u-sitad, معامله mu'ámalah, بیع و شرا bai'-u-shirá.

Buzz, *subs.* رنه rinnah, وز وز viz-viz, ونگ ونگ ving-ving, شر شر shir-shir, همهمه hamhamah.

Buzz, *verb,* رنه کردن rinnah kardan, وز وز کردن viz-viz kardan, ونگ ونگ کردن ving-ving kardan, شر شر کردن shir-shir kardan.

Buzzard, *subs.* باز báz, قوش qúsh, چرخ charkh, بالابان bálábán.

Buzzer, *subs.* نمام nammám, ساعي sá'í.

Buzzing, *subs.* رنه rinnah, وز وز viz-viz, ونگ ونگ ving-ving, شر شر shir-shir.

By, *prep.* از az, ز zi, ب bi, به bi, با bá, پهلوئي pahlú'í, در dar.—(*By chance*) اتفاقاً ittifáqan, عرضاً 'arzan.—(*By degrees*) بتدریج bi-tadríj, درجه بدرجه darajah bi-darajah, آهسته آهسته áhistah áhistah.—(*By all means*) البته albattah, بهر صورت bi-har súrat, بهر وجه bi-har vajh.—(*By reason of*) نسبت به nisbat bi.—(*By two votes against three*) در مقابل دو راي با سه راي dar maqábil-i-dú ráy bá sih ráy.—(*By, as applied to having children by someone*) از az.—(*Near*) نزدیك nazdík, نزد nazd, قریب qaríb, پهلوئي pahlú'í.—(*By-and-by*) عنقریب 'an-qaríb, زود zúd, سرعتاً sur'atan, زو zú (*vulg.*), زي zí (*vulg.*).

By-end, *subs.* چپ غرضي chap-i-gharazí, پس غرضي pas-gharazí.

By-gone, *adj.* گذشته guzashtah, ماضي mází, سلف salaf, سابق sábiq.

By-law, *subs.* قانونچه qánúnchah.
By-path, *subs.* چپ راه chap-ráh, پیاده روي piyádah-raví.
By-stander, *subs.* ناظر názir, تماشاچي tamáshách.
By-street, *subs.* پس کوچه pas-kúchah.
By-the-by, *adv.* در این اثنا dar ín asná.
By-view, *subs.* چپ نظري chap-nazarí, رأي شخصي räí-i-shakhsí.
By-way, *subs.* کوچه kúchah.
By-word, *subs.* مثل masal, مثله masalah (*pl.* امثال imsál).—(*To become a by-word amongst the people*) ضرب المثل گشتن zarbu 'l-masal gashtan.

C.

Cab, *subs.* کالسکه káliskah (European).
Cabal, *subs.* (*Intrigue*) فتنه fitnah, فساد fasád, دسیسه dasísah, مفسده mufsidah, طغیان taghyán, بغي baghí, گروه gurúh.—(*League*) موافقت muvásaqat, هم عهدي ham-'ahdí, شورا shúrá, دسته dastah.
Cabal, *verb*, هم عهد شدن ham-'ahd shudan, مکر کردن makr kardan, تزویر نمودن tazvír nimúdan.
Cabala, *subs.* قبالا qabálá (European).
Cabalism, *subs.* قبالا داني qabálá-dání (European).
Cabalist, *subs.* قبالا دان qabálá-dán (European).
Cabalistic, *adj.* قبالاي qabáláí (European).
Caballer, *subs.* دغا باز daghá-báz, مفتن mufattin.
Cabbage, *subs.* کلم kalam, لاحنه láhanah, لهانه lahánah.—(*White-headed cabbage, Brassica*) کلم پیچ kalam-i-pích.—(*Turnip-cabbage*) کلم قمري kalam-i-qumrí.
Cabbage, *verb*, کلم وش شدن kalam-vash shudan.—(*Rob*) دزدیدن duzdídan, دزدي کردن duzdí kardan, سرقت کردن sirqat kardan, تصرف کردن tasarruf kardan, بردن burdan, پنهان کردن panhán kardan.
Cabin, *subs.* اطاق utáq, حجره hujrah, کوتوي kútarí (Hindi).—(*Cottage*) کلبه kulbah, سپنج sipanj, کپر kappar, کمه kumah, عریش 'aríish, مظله mizallah, کوخ kúkh.
Cabin, *verb trans.* در اطاق بند کردن dar utáq band kardan.—*intrans.* حجره داشتن hujrah dáshtan.
Cabin-boy, *subs.* غلام ghulám.
Cabinet, *subs.* (*Closet*) خلوتخانه khalvat-khánah, خلوتگاه khalvat-gáh. — (*Piece of furniture*) تخت takht, پیشتخته pish-takhtah, دولابچه dulábchah. — (*Close cabinet*) تخت بسته takht-i-bastah.—(*Parliamentary term*) مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), دربار darbár, دیوان díván, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), شورا shúrá.
Cabinet-Council, *subs.* شورا خلوتي shúrá-i-khalvatí.
Cabinet-maker, *subs.* صندوق ساز sandúq-sáz.
Cabinet-photograph, *subs.* تصویر مجلسي tasvír-i-majlisí.
Cable, *subs.* قلس qals, قطاج qatáj, لنگر بند langar-band, ریسمان rísmán, رسن rasan, حبل habl (*pl.* حبول hubúl), خط khatt, عمار 'umár (European).
Cabled, *adj.* بسته bastah.
Caboose, *subs.* دبوس dabús, کده kadah.
Cabriolet, *subs.* کالسکه káliskah (European).
Cache, *subs.* نقب naqb, چاه cháh.
Cachectic, *adj.* بد عادت bad-'ádat, نا هنجار ná-hanjár.
Cachexy, *subs.* ردایت مزاج ridáyat-i-mizáj, بد عادتي bad-'ádatí, نا هنجاري ná-hanjárí.
Cachinnation, *subs.* خنده khandah, قهقهه qahqahah, ضحك zahak, اظهار مسرت izhár-i-masarrat.
Cackle, *subs.* وك وك vak-vak, کل کل kal-kal.—(*Men*) ور ور vir-vir.
Cackle, *verb*, وك وك کردن vak-vak kardan, کل کل کردن kal-kal kardan.—(*Men*) ور ور کردن vir-vir kardan, ور زدن vir zadan.
Cackling, *subs.* وك وك vak-vak, کل کل kal-kal.
Cacography, *subs.* بد نویسي bad-nivísí, غلط نویسي ghalat-nivísí, تصحیف tas-híf.
Cacophony, *subs.* لحن lahn (*pl.* الحان alhán), بد آوازي bad-ávází.
Cactus, *subs.* انجیر فرنگي anjír-i-farangí.
Cad, *subs.* لوطي lútí.
Cadaverous, *adj.* پریده parídah, اصفر asfar, زرد zard, مرده وش murdah-vash.
Caddis, *subs.* کرم kirm.
Caddy, *subs.* جعبه چاي ja'bah-i-cháí.
Cadence, *subs.* نغمه naghmah, آواز áváz, لحن lahn (*pl.* الحان alhán), ریز ríz.
Cadent, *adj.* ریزان rízán.
Cadenza, *subs.* نغمه naghmah, آواز áváz, لحن lahn (*pl.* الحان alhán), ریز ríz.
Cadet, *subs.* برادر کوچك birádar-i-kúchik.—(*Military term*) حاضر منصب házir-mansab.
Caduceus, *subs.* قلم عطارد qalam-i-'utárid.
Caducity, *subs.* میل سقوط mail-i-suqút, انقضاض inqizáz.
Caducous, *adj.* انقضاضي inqizází.
Cæsalpinia bonducella (*Guilandia bonducella*), *subs.* بندق هندي bandaq-i-hindí.
Cæsura, *subs.* وقف vaqf (*pl.* اوقاف auqáf), قطع qat'.

Cæsural, *adj.* وقفي vaqfí, قطعي qat'í.
Café, *subs.* قهوه خانه qahvah-khánah.
Caffeic, *adj.* از قهوه ساخته az qahvah-sákhtah.
Cage, *subs.* قفس qafas, قفص qafas, پنجره panjarah.
Cage, *verb,* در قفس نهادن dar qafas nihádan.
Caique, *subs.* كشتي kashtí.
Cairn, *subs.* تل سنگ tall-i-sang.
Caitiff, *subs.* فريبنده firíbandah, سرهمبند sar-hamband, دستكج dast-kaj, اوباش aubásh, حيله باز hílah-báz, نا بكار ná-bi-kár, غدار ghaddár, مكار makkár, نا درست ná-durust, قلابي qullábí, حيله ور hílah-var, دولابي dúlábí, دولاباز dúláb-báz.
Cajanus indicus (*Pigeon pea*), *subs.* كرسنه karsanah, كسن kisan, گاو دانه gáv-dánah, باقله موشي báqilah-i-múshí.
Cajole, *verb,* مدارات نمودن mudárát nimúdan, تحميق نمودن tahmíq nimúdan, ريشخند نمودن ríish-khand nimúdan, نوازش كردن navázish kardan, چاپلوسي كردن chaplúsí kardan, دمدمه ساختن damdamah sákhtan, تملق نمودن tamalluq nimúdan, دم بازي نمودن dam-bází nimúdan, بادنجان دور بشقاب چيدن bádinján daur-i-bushqáb chídan.—(*I cajoled him*) سبيلشرا تافتم sabíl-ashrá táftam (*lit.* I twisted his moustachios).
Cajoler, *subs.* چاپلوس cháplús, ريشخند ríish-khand, چرب زبان charb-zabán, متملق mutamalliq, تملق گو tamalluq-gú, كاسه ليس kásah-lís, بادنجان دور بشقاب چين bádinján daur-i-bushqáb-chín.
Cajolery, *subs.* مدارات mudárát, چاپلوسي cháplúsí, ريشخندي ríish-khandí, چرب زباني charb-zabání, خدعه khud'ah, فريب firíb, تلطف talattuf, تملق tamalluq, نوازش navázish, چم و خم cham-u-kham.
Cake, *subs.* گرده girdah, كليچه kulíchah, كماج kumáj, كماچ kumách, قرص qurs (*pl.* اقراص aqrás), نان شيرين nán-i-shírín.
Cake, *verb trans.* قرص ساختن qurs sákhtan.—*intrans.* قرص شدن qurs shudan.
Calabash, *subs.* (*Cup or bowl made from the shell of the calabash fruit*) كچكول kachkúl, كشكول kashkúl.
Calamiferous, *adj.* قلمي qalamí.
Calamint-water (*Aqua melissæ*), *subs.* عرق بادرنجبويه 'araq-i-bádranjbúyah.
Calamitous, *adj.* پر آفت pur-áfat, غم آور gham-ávar, پر اندوه pur-andúh, بد بخت bad-bakht, كم بخت kam-bakht, سياه روز síyáh-rúz, سخت sakht, پر آسيب pur-ásíb, بلاي balái, نكبتي nakmatí, با مصيبت bá-musíbat.
Calamitously, *adv.* مهلكانه muhlikánah, موذيانه müziyánah, مضرانه muzirránah, بطور آسيب رساني bi-taur-i-ásíb-rasání.
Calamity, *subs.* آفت áfat, ادبار idbár, مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), آسيب ásíb, مصيب musíb (*pl.* مصائب masáïb), نائبه náïbah (*pl.* نوائب naváïb), آشوب áshúb, بلا balá, صدمه sadamah, نكبت nakbat, نكمت nakmat, محنت mihnat, بد بختي bad-bakhtí, سختي sakhtí, غائله ghá'ilah (*pl.* غوائل ghavá'il), بليت balíyat (*pl.* بلايا baláyá), فلاكت falákat, الم alam.
Calamus, *subs.* ني nay, قلم qalam.
Calamus aromaticus (*Common Sweet Flag*), *subs.* اكير تركي akír-i-turkí.
Calamus asiaticus, *subs.* وج vuj.
Calandine, *subs.* (*Flower*) مامير ان mámírán.
Calash, *subs.* كالسكه رو بازي káliskah-i-rú-bází.—(*Cover for the head*) كلاه kuláh.
Calcaneum, *subs.* (*Medical term*) عظم عقب 'azm-i-'aqib, پاشنه páshnah.
Calcareous, *adj.* آهكي áhakí, آهك آميز áhak-ámíz.
Calceated, *adj.* منعول man'úl.
Calciferous, *adj.* آهكي áhakí.
Calciform, *adj.* آهكي áhakí.
Calcinable, *adj.* قابل تكليس qábil-i-taklís.
Calcination, *subs.* تكليس taklís.
Calcine, *verb trans.* تكليس كردن taklís kardan.—*intrans.* تكليس يافتن taklís yáftan.
Calcined, *part.* مكلس makallas.
Calculable, *adj.* قابل حساب qábil-i-hisáb, شمار پذير shimár-pazír.
Calculate, *verb trans.* اندازه كردن andázah kardan, حساب كردن hisáb kardan, استخراج كردن istikhráj kardan.—(*Ascertain*) محقق كردن muhaqqaq kardan, در يافت كردن dar-yáft kardan, در يافتن dar-yáftan, معلوم ساختن ma'lúm sákhtan, تحقيق كردن tahqíq kardan, تنقيح نمودن tanqíh nimúdan, تجويز كردن tajvíz kardan, غور رسي كردن ghaur-rasí kardan, معين كردن mu'ayyan kardan.—*intrans.* حساب كردن hisáb kardan, شمردن shimurdan (*rt.* شمار shimár), بر آورد كردن bar-ávard kardan, عد نمودن 'add nimúdan, تعداد نمودن ti'dád nimúdan.
Calculated, *part.* محسوب mahsúb.
Calculation, *subs.* حساب hisáb, محاسبه muhásabah, شمار shimár, شمردگي shimurdagí, تعداد ti'dád, اندازه andázah, بر آورد bar-ávard, عد 'add, عداد 'idád.
Calculator, *subs.* حساب گر hisáb-gar.
Calculous, *adj.* سنگلاخ sang-lákh, ريگي rígí, سنگي sangí, پر سنگ pur-sang.
Calculus, *subs.* (*Medical term*) جسم حجري jism-i-hajarí.—(*Stone in the bladder*) سنگ مثانه sang-i-masánah.—(*Mathematical term*) علم رياضي 'ilm-i-riyází.
Caldron, *subs.* ديگ díg, قدر qidr (*pl.* قدور qudúr), قزغان qazghán, پاتيل pátíl, تيان tiyán, مرجل mirjal

(*pl.* مراجل mirájil).—(*Smaller-sized*) پاتیلچه pátílchah, تیانچه tiyánchah, دیگچه dígchah.

Calefacient, *adj.* مدفي mudaffí, مسخن musakhkhin.

Calefaction, *subs.* تدفي tadaffí, تسخین taskhín.

Calefactive, *adj.* مدفي mudaffí, مسخن musakhkhin.

Calefy, *verb trans.* گرم ساختن garm sákhtan.—*intrans.* گرم شدن garm shudan.

Calendar, *subs.* تقویم taqvím, سالنامه sál-námah.

Calender, *subs.* اتو utú, دقاقي daqáqí.—(*Dervish*) درویش darvísh, قلندر qalandar.

Calender, *verb,* اتو کردن utú kardan, دقاقي کردن daqáqí kardan.

Calends, *subs.* آول ماه avval-i-máh, غره ghurrah.

Calendula officinalis (*Marigold*), *subs.* گل همیشه بهار gul-i-hamíshah-bahár.

Calenture, *subs.* تب tab, حمي hummá, تف taf, حرارت harárat, سخونه sukhúnah.

Calf, *subs.* گوساله gúsálah, عجل 'ijl (*pl.* عجول 'ujúl).—(*Of the leg*) گوشت ساق gúsht-i-sáq.

Calf-skin, *subs.* تیماج tímáj.

Calibre, *adj.* (*Diameter*), قطر qutr (*pl.* اقطار aqtár).—(*Of a vase, &c.*) ظرفیت zarfíyat.—(*Of a gun*) دهنه dahanah, گلوله خور gulúlah-khur, عیار 'iyyár.—(*Capacity*) لیاقت liyáqat, قابلیت qábilíyat, قدرت qudrat, اقتدار iqtidár, مقدور maqdúr, تاب táb, استعداد isti'-dád, حیثیت haisíyat, قوت qúvat, زرنگي zaringí, سر رشته sar-rishtah.

Calico, *subs.* چیت chít, قلمکار qalam-kár, پیراهن شاهي piráhan-i-sháhí.

Calid, *adj.* گرم garm, حار hárr.

Calidity, *subs.* گرمي garmí, گرما garmá, تاب táb, تابش tábish, حرارت harárat, حر harr, لهاب luháb, حرق harq, حمیت hamíyat, اوار uvár (*pl.* اور úr).

Caliduct, *subs.* بخار لوله lúlah-i-bukhár.

Caliginous, *adj.* تاریك tárík, تیره tírah, مظلم muzlim, تار tár, داج dáj.

Caliph, *subs.* خلیفه khalífah (*pl.* خلائف khaláïf *and* خلفا khulafá).

Caliphate, *subs.* خلافت khiláfat.

Calisthenic, *adj.* ورزشي varzishí.

Calisthenics, *subs.* ورزش varzish, مشق حرکات حسنه mashq-i-harakát-i-hasanah.

Calk, *verb,* فتیله کاري کردن fatílah-kárí kardan, فتیله کردن fatílah kardan.

Calker, *subs.* فتیله کار fatílah-kár, فتال fattál.

Calking-iron, *subs.* آلت فتیله کاري álat-i-fatílah-kárí, آلت فتالي álat-i-fattálí.

Call, *subs.* دعوت da'vat, آواز áváz.—(*Visit*) ملاقات muláqát, دید díd, دیدن dídan.—(*Cry*) بانگ báng, صدا sidá, فریاد firyád, غریو gharív, نعره na'rah, ندا nidá, داد dád.

Call, *verb,* (*Summon*) خواندن khándan, طلب کردن talab kardan *or* داشتن dáshtan, طلبیدن talabídan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh).—(*Cry aloud*) بانگ زدن báng zadan, آواز دادن áváz dádan, صدا زدن sidá zadan, داد زدن dád zadan, فریاد کردن firyád kardan, نعره بر آوردن na'rah bar-ávardan, غریو نمودن gharív nimúdan, ولوله بر زدن valvalah bar-zadan, هلهله کردن halhalah kardan.—(*To call a person when asleep*) بیدار کردن bídár kardan.—(*Name*) نامیدن námídan, نام گذاردن nám guzárdan, اسم دادن ism dádan, گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تسمیه کردن tasmiyah kardan.—(*Proclaim an itinerant trade, &c.*) جارزدن jár zadan, هراج کردن harráj kardan.—(*Make a call*) پیش رفتن písh raftan, بمنزل رفتن bi-manzil raftan, دید و دید باز díd-u-báz-díd raftan.—(*To call on—Scriptural term*) در خواندن dar-khándan, ندا کردن nidá kardan, دعا کردن du'á kardan.—(*To call to account*) مسوٴل کردن masúl kardan.—(*To call a carriage*) کالسکه حاضر کردن káliskah házir kardan.—(*Call him*) اورا طلب کن úrá talab kun, اورا صدا بزن úrá sidá bi-zan, اورا بانگ بکن úrá báng bi-kun, صداش کن sidá-ash kun.—(*It is a long time since you called*) مدتیست که جائي شما خالي بود muddatí 'st kih jáy-i-shumá khálí búd.

Called, *part.* مسمي musammá.

Calligraphic, *adj.* خوش نویسي khush-nivísí, خوش خطي khush-khattí.

Calligraphist, *subs.* خوش نویس khush-nivís.

Calligraphy, *subs.* خوش نویسي khush-nivísí, خوش خطي khush-khattí, رسم الخط rasmu 'l-khatt.

Calling, *subs.* پیشه píshah, حرفه hirfah, صنعت san'at, شغل shughl, مشغلت mashghalat, اشتغال ishtighál, کار kár, دکان dukán (*vulg.*).

Calliopsis bicolor, *subs.* (*Botanical term*) گل پرطاوٴسي gul-i-pur-táüsí.

Calliosity, *subs.* دانه dánah, پینه pínah, پنه pinah.

Callous, *adj.* سخت sakht, بلا حس bilá-hiss, بي احساس bí-ihsás, بیهوش bí-húsh, درشت durusht, بي تاٴثر bí-tá'assur, بیرحم bí-rahm.

Callousness, *subs.* سختي sakhtí, بیهوشي bí-húshí, بي احساسي bí-ihsásí, عدم تاٴثر 'adam-i-ta'assur, صلبي sulbí, درشتي durushtí, بي رحمي bí-rahmí.

Callow, *adj.* بي پر bí-par.

Callus, *subs.* (*Medical term*) اثر انکسار عظم asar-i-inkisár-i-'azm, ماده استخوان máddah-i-ustukhán, ماده عظمیه máddah-i-'azmiyah.

Calm, *subs.* آرمیدگي ármídagí, آسودگي ásúdagí, راحت ráhat, آرام árám, ساکت sákat, سکینه sakínah, سکون

sukún, هون haun, خود داري khud-dári (used only for persons).—(*Sea*) ملايمت muláyamat.—*adj.* آرميده ármídah, آسوده ásúdah, ساكن sákin, آرام árám.—(*To be calm—a person*) خود داري نمودن khud-dárí nimúdan.—(*Weather*) ملائم muláïm.

Calm, *verb,* آراميدن árámídan, آرام كردن árám kardan, آسوده كردن ásúdah kardan, تسكين دادن taskín dádan, تسلي دادن tasallí dádan, ساكت كردن sákat kardan. — (*To calm oneself*) آرام گرفتن árám giriftan.

Calmly, *adv.* آرامانه árámánah, آهسته áhistah, هونا haunan.—(*Sea*) بملايمت bi-muláyamat.

Calmness, *subs.* آرميدگي ármídagí, آسودگي ásúdagí, راحت rahat, آرام árám, ساكت sákat, سكينه sakínah, سكون sukún, هون haun, خود داري khud-dárí (used only for persons).—(*Sea*) ملايمت muláyamat.

Calomel, *subs.* جيوه jívah, جيوه سفيد jívah-i-safíd.

Caloric, *subs.* گرمي garmí, حماوت hamávat, حرارت harárat, حرارت ناريه harárat-i-náriyah.

Calorific, *adj.* گرم garm, حماوي hamáví, حرارتي haráratí.

Calorimeter, *subs.* گرمي سنج garmí-sanj.

Calorimotor, *subs.* حرارت فزا harárat-fazá.

Caltrops, *subs.* خسك khasak, خنجك khanjak (a kind of thistle; also a ball of iron surrounded with spikes, to wound the feet of an invading army).

Calumet, *subs.* چبق chubuq, شطب shatab.

Calumniate, *verb,* افترا بستن iftirá bastan, تهمت زدن tuhmat zadan, بهتان زدن buhtán zadan, بد گفتن bad guftan, نمامي كردن nammámí kardan, متهم كردن muttahim kardan, سعايت نمودن si'áyat nimúdan.—(*He calumniated him*) مايه از برايش زد máyah az baráy-ash zad (*lit.* He mixed rennet for him), سنگ انداخت برايش sang andákht baráy-ash (*lit.* He threw stones at him).

Calumniation, *subs.* افترا iftirá, تهمت tuhmat, بهتان buhtán, نمامي nammámí, نميمه namímah, سعايت si'áyat, غيبت ghíbat, بد گوئي bad-gú,i, بد زباني bad-zabání, سخن چيني sukhun-chíní, لمز lamz.

Calumniator, *subs.* افترا گو iftirá-gú, مفتري muftarí, تهمت انداز tuhmat-andáz, بهتان انداز buhtán-andáz, بهتان گو buhtán-gú, بهتان زن buhtán-zan, نمام nammám, نامل námil, غيبتي ghíbatí, هماز hammáz, لمزه lumazah, بد زبان bad-zabán, بد گو bad-gú, ساعي sá'í, سخن چين sukhun-chín.

Calumnious, *adj.* مفسد mufsid, افترا گو iftirá-gú, مفتري muftarí, تهمت آميز tuhmat-ámíz, بهتان آميز buhtán-ámíz, غيبتي ghíbatí, بد زبان bad-zabán, بد سگال bad-sigál.

Calumniously, *adv.* نمامانه nammámánah, غيبت كنان ghíbat-kunán, افترا از روي iftirá az rúy-i-, بطور بهتان bi-taur-i-buhtán.

Calumny, *subs.* افترا iftirá, تهمت tuhmat, بهتان buhtán, نمامي nammámí, نميمه namímah, سعايت si'áyat, غيبت ghíbat, بد گوئي bad-gú,í, بد زباني bad-zabání, سخن چيني sukhun-chíní, لمز lamz.

Calvary, *subs.* مكان كاسه سر makán-i-kásah-i-sar, جاي جمجمه jáy-i-jumjumah.

Calve, *verb,* گوساله زايدن gúsálah záídan.

Calvinism, *subs.* عقائد كلوين 'aqáïd-i-kalvín (European), كلوينيت kalvíníyat (European).

Calvinist, *subs.* معتقد كلوين mu'taqid-i-kalvín (European), كلويني kalvíní (European).

Calvinistic, *adj.* معتلق بعقائد كلوين mu'talliq bi-'aqáïd-i-kalvín (European), كلويني kalvíní (European).

Calx, *subs.* آهك áhak, گل سفيد gil-i-safíd, تباشير tabáshír.

Calyx, *subs.* (*Botanical term*) غلاف ghiláf.

Cambric, *subs.* چلواري chilvárí, قميز qamíz.—*adj.* چلواري chilvárí, قميزي qamízí.

Camel, *subs.* شتر shutur, اشتر ushtur, جمل jamal (*pl.* اجمال ajmál), دوه divah.—(*Riding*) بختي bukhtí, شتر سوار shutur-i-suvár.—(*She*) شتر ماده shutur-i-mádah, ناقه náqah (*pl.* ناق náq).

Camel-driver, *subs.* شتر بان shutur-bán, سار بان sárbán, ساروان sárván.

Cameleon, *subs.* حربا hirbá, بوقلمون bú-qalamún, سوسمار صد رنگ súsmár-i-sad-rang.

Cameleopard, *subs.* شتر پلنگ shutur-palang, زرافه zarráfah.

Camel-rennet, *subs.* مايه پنير شتر máyah-i-panír-i-shutur.

Camel's-bag, *subs.* (*Plant*) گور گياه gúr-giyáh, كاه مكي káh-i-makkí, گربه دشتي gurbah-i-dashtí, ازخر azkhar.

Camel's-thorn (*Hedysarum alhagi*), *subs.* خار شتر khár-i-shutur, علف ترنجبين 'alaf-i-turanjabín.

Cameo, *subs.* خاتم سازي khátim-sází.

Camera obscura, *subs.* عكس خانه 'aks-khánah, عكس انداز 'aks-andáz.

Camisade, *subs.* شبي خون shabí-khún, شبخون shab-khún.

Camlet, *subs.* قماش پشمين qumásh-i-pashmín.

Camomile (*Anthemis nobilis*), *subs.* بابونه bábúnah, بابونه شيرازي bábúnah-i-shírází, اقحوان uqhaván.

Camp, *subs.* لشكر گاه lashkar-gáh, معسكر mu'askar, اردو urdú, حشم hasham, الاچق aláchaq, خيمه گاه khaimah-gáh.—(*Camp-market*) اردو بازار urdú-bázár.—(*Camp-followers*) بنك دار لشكر bank-dár-i-

lashkar, رجاله rajjálah, قديديون qadídiyún (only used in the plural).

Camp, *verb,* چادر زدن chádar zadan, اردو قرار دادن urdú qarár dádan, اوتراق كردن uturáq kardan.

Campaign, *subs.* جنگ jang, پيگار paigár, رزم razm, نبرد nabard, ناورد návard, آورد ávard, محاربه muhárabah, مضاربه muzárabah, معاركه mu'árakah, معركه ma'rikah.—(*I have opened the campaign*) دره شكاري چيزي بگردم darrah-i-shikárí chízí bi-gardam (*lit.* I have wandered a bit in the hunting valley).

Campaign, *verb,* جنگ كردن jang kardan, جنگيدن jangídan, حرب نمودن harb nimúdan, كار زار دادن kár-zár dádan, پيگار نمودن paigár nimúdan, رزم نمودن razm nimúdan, محاربه داشتن muhárabah dáshtan, معركه كردن ma'rikah kardan.

Campaigner, *subs.* سپاهي sipáhí, جنگي jangí.

Campaniform, *adj.* جرس مانند jaras-mánand, ناقوس وش náqús-vash.

Campanologist, *subs.* جراس jarrás.

Campanology, *subs.* علم جراسي 'ilm-i-jarrásí.

Campestral, *adj.* صحراي sahráí, دشتي dashtí.

Camphor, *subs.* كافور káfúr.

Camphorated, *adj.* كافور آميز káfúr-ámíz.

Camphoric, *adj.* كافوري káfúrí.

Can, *subs.* مشربه mashrabah, دولچه dúlchah.

Can, *verb,* توانستن tavánistan, قادر بودن qádir búdan, بقوت خود ديدن bi-qúvat-i-khud qábil búdan, قابل بودن dídan.—(*I cannot do it*) نميتوانم بكنم na-mítavánam bi-kunam.—(*Go as fast as you can*) هر قدر ميتواني زود برو har qadar mí-tavání zúd bi-rau.—(*How can I?*) چه حد دارم chih hadd dáram.—(*It cannot be*) نميشود na-mí-shavad, ممكن نيست mumkin-ní 'st.

Canaille, *subs.* الواط alvát, لوطكي lútakí, عوام الناس 'avámmu 'n-nás, اوباش aubásh.

Canal, *subs.* نهر nahr, جوي júy, آبراه áb-ráh, قنال qanál (European), جوب júb (*vulg.*).—(*Subterranean canal*) قنات qanát (*pl.* قنوات qanvát), كاريز káríz.

Canary, *subs.* هزار دستان hazár-dastán, مرغ خوش آواز murgh-i-khush-áváz, بلبل زرد bulbul-i-zard.

Canary-seed (*Phalaris canariensis*), *subs.* كنجد kunjid.

Cancel, *verb,* محو كردن mahv kardan, بر داشتن bar-dáshtan, نسخ نمودن naskh nimúdan, منسوخ كردن mansúkh kardan, فسخ كردن faskh kardan, باطل كردن bátil kardan, تطليس نمودن tatlís nimúdan, رقم كشيدن raqam kashídan.—(*To cancel a debt*) قبض رسيد دادن qabz-i-rasíd dádan.

Cancellated, *adj.* خط دار khatt-dár, مختط mukhattat.

Cancellation, *subs.* خط كشيدگي khatt-kashídagí.

Cancelled, *part. and adj.* منسوخ mansúkh.

Cancer, *subs.* (*Disease*) سرطان saratán, خوره khúrih. (*Black cancer*) سرطان اسود saratán-i-asvad.—(*Colloid cancer*) سرطان سريشمي saratán-i-surísshumí.—(*Sign of the Zodiac*) سرطان saratán.

Canceration, *subs.* سرطان saratán.

Cancerous, *adj.* سرطاني saratání.

Candelabrum, *subs.* چلچراغ chil-chirágh, شمعدان sham'-dán.—(*With the top of glass*) لاله و مردنكي lálah-u-murdanakí.

Candent, *subs.* سوزان súzán, سوزنده súzandah, پر سوز pur-súz, تابان tábán, گرم garm, آتشين átishín, آتشبار átish-bár, ناري nárí, لامع lámi', رخشان rukhshán, روشن raushan.

Candid, *adj.* مخلص mukhlis, مخلصانه mukhlisánah, اخلاصمند ikhlás-mand, خالص khális, خلوص مند khulús-mand, صديق sadíq, صادق sádiq, پاك pák, راست باز rást-báz, صاف sáf, بي غرض bí-gharaz, يك رنگ yak-rang.

Candidate, *subs.* اميد وار umíd-vár.

Candidly, *adv.* مخلصانه mukhlisánah, صادقانه sádiq-ánah, از روي صداقت az-rúy-i-sidáqat, راستانه rást-ánah, خلوصمندانه khulús-mandánah, از روي صفا az-rúy-i-safá.

Candidness, *subs.* راستبازي rást-bází, اخلاص ikhlás, خلوص khulús, اخلاصمندي ikhlás-mandí, صدق sidq, صادقي sádiqí, صداقت sidáqat, راستي rástí, صافي sáfí.

Candle, *subs.* شمع sham' (*pl.* شموع shumú'), قنديل qandíl (European).—(*Common white candle*) شمع كافوري sham'-i-káfúrí.—(*Lighted candle*) شعيله sha'ílah (*pl.* شعيل sha'íl).—(*The game is not worth the candle*) حاصل بتحصيل نمي آرزد hasíl bi-tahsíl na-mí-árzad.—(*He cannot hold a candle to me*) نمي تواند مقابله ما وا ايستد حرف بزند na-mítavánad muqábalah-i-má vá-ístad harf bi-zanad.

Candle-maker, *subs.* شماع shammá'.

Candlemas, *subs.* عيد شمع باران 'íd-i-sham'-bárán.

Candlestick, *subs.* شمعدان sham'-dán, پيسوز pí-súz. (The latter is a tall candelabrum, having a little cup on the top, in which a wick is placed in melted tallow.)

Candour, *subs.* راستبازي rást-bází, اخلاص ikhlás, خلوص khulús, اخلاصمندي ikhlás-mandí, صدق sidq, صادقي sádiqí, صداقت sidáqat, راستي rástí, صافي sáfí.

Candy, *subs.* نبات nabát, مصري misrí.

Candy, *verb trans.* نبات ساختن nabát sákhtan.—*intrans.* نبات شدن nabát shudan.

Cane, *subs.* نی nay, ناي náy, قصب qasab.—(*Stick*) چوب chúb, عصا ‘asá (*pl.* اعصا a‘sá), خیزران khaizurán, قلم qalam, تعلیمي ta‘límí (so called because a small cane is used in training horses).

Cane, *verb,* بچوب زدن bi-chúb zadan, خیزران کاري کردن khaizurán-kárí kardan.—(*A chair*) خیزران بندي کردن khaizurán-bandí kardan.

Cane-brake, *subs.* نیزار nay-zár, نیستان nayistán.

Canine, *adj.* سگي sagí, سککي sagakí.

Caning, *subs.* خیزران کاري khaizurán-kárí.

Canister, *subs.* چایدان cháy-dán.

Canker, *subs.* خوره khurah.

Canker, *verb trans.* خوردن khurdan. — *intrans.* پوسیدن púsídan.

Cankerous, *adj.* خورگي khuragí.

Canker-worm, *subs.* کرم خوره kirm-i-khurah.

Cannabis indica, *subs.* شاه دانه هندي sháh-dánah-i-hindí.

Cannabis indicæ oleum, *subs.* روغن بنگ raughan-i-bang.

Cannabis indicæ resina, *subs.* اسرار asrár, چرس charas, حشیش hashísh.

Cannabis sativa (*Hemp*), *subs.* شاهدانه sháh-dánah.

Cannabis sativæ semen, *subs.* شاهدانج sháh-dánaj.

Cannibal, *subs.* مردم خوار mardum-khár, آدم خوار ádam-khár, آدم خور ádam-khur.

Cannibalism, *subs.* مردم خواري mardum-khárí, آدم خواري ádam-khárí, آدم خوري ádam-khurí.

Cannon, *subs.* توپ túp.

Cannonade, *subs.* توپ کاري túp-kárí.

Cannonade, *verb,* بتوپ بستن bi-túp bastan, توپ (به) انداختن túp andákhtan (bi).

Cannon-ball, *subs.* گلوله توپ gulúlah-i-túp, نارنجك náranjak.

Cannoneer, *subs.* توپچي túp-chí.

Cannon-shot, *subs.* گلوله توپ gulúlah-i-túp.—(*Range of a cannon*) تیر توپ tír-i-túp.

Canny, *adj.* هوشیار húsh-yár, خبر دار khabar-dár, آگاه ágáh, متوجه mutavajjih, محترز muhtariz.

Canoe, *subs.* کشتي کوچك kashtí-i-kúchik, فلوقه falúqah, فلکه falakah, صندال sandál, کرجي karjí, بلم balam.

Canon, *subs.* قاعده qá‘idah, قانون qánún (*pl.* قوانین qaváníu), آیین áyín, داٴب däb.—(*Ecclesiastical term*) قسیس qissís, کشیش kashísh, پیش نماز písh-namáz, پادري pádrí (European).—(*At billiards*) تصادم tasádum.

Canon, *verb,* بهم خوردن bi-ham khurdan.

Canonical, *adj.* قانوني qánúní.

Canonically, *adv.* بطور قانون bi-taur-i-qánún.

Canonicals, *subs.* لباس قسیس libás-i-qissís.

Canonist, *subs.* شارع shári‘, شرعت مدار shur‘at-madár.

Canonistic, *adj.* شرعت مداري shur‘at-madárí.

Canonization, *subs.* امام سازي imám-sází, ولي گرداني valí-gardání.

Canonize, *verb,* امام ساختن imám sákhtan, ولي گردانیدن valí gardánídan.

Canonry, *subs.* قسیسیت qissísíyat, کشیشي kashíshí, پادري padrí-garí (European).

Canopied, *adj.* شادروان زده shádurván-zadah, سایبان دار sáyabán-dár.

Canopus, *subs.* سهیل suhail, پرك parak.

Canopy, *subs.* سایابان sáyábán, سایبان sáyabán, شادروان shádurván, چتر chatr, آفتاب گردان áftáb-gardán, شمسیه shamsíyah.

Canopy, *verb,* شادروان زدن shádurván zadan.

Cant, *subs.* (*Tip*) سر پا sar-i-pá, یك بري yak-barí.—(*Hypocrisy*) ریا riyá, ریا کاري riyá-kárí, رنگ rang, دو روئي dú-rú,í, نفاق nifáq, سالوسي sálúsí, تسلس tasallus, مراٴت marät, مداهنت mudáhanat, چرب زباني charb-zabání, روغن مالي raughan-málí, منافقت munáfaqat, ترب turb, شید shaid, زرق zarq, دو رنگي dú-rangí, دو دلي dú-dilí, نا راستي ná-rástí, حیله گري hílah-garí, چاپلوسي cháplúsí.—(*Slang*) زبان بازاري zabán-i-bázárí, کلام سوقي kalám-i-súqí.

Cant, *verb,* (*Tilt*) سر پا داشتن sar-i-pá dáshtan, یك بر کردن yak-bar kardan, ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz).—(*To act the hypocrite*) نفاق کردن nifáq kardan, چاپلوسي کردن cháplúsí kardan.

Cantaloupe (*Musk melon*), *subs.* گرمك garmak.

Cantata, *subs.* سرود surúd, تصنیف tasníf, آواز áváz, نغمه naghmah.

Canteen, *subs.* قوطي qútí, قوتي qútí, هزار پیشه hazár-píshah.—(*Military term*) مي خانه mai-khánah, شربخانه shirb-khánah.

Canter, *subs.* (*Hypocrite*) ریا کار riyá-kár, منافق munáfiq, مزور muzavvir, مکار makkár, دو رو dú-rú, دو رنگ dú-rang, دو دل dú-dil, اهل نفاق ahl-i-nifáq, مرائي mirá,í, غاش ghásh, مداهن mudáhin, مالوس sálús, زرق فروش zarq-furúsh, حیله گر hílah-gar.—(*Applied to horses*) یورتمه yúrtamah, یورطمه yúrtamah.

Canter, *verb trans.* یورطمه راندن yúrtamah rándan, یورتمه تاختن yúrtamah tákhtan.—*intrans.* یورتمه رفتن yúrtamah raftan, یورطمه رفتن yúrtamah raftan.

Cantharides, *subs.* (*Spanish fly*) ذراح zurráh (*pl.* ذراریح zaráríh), آلا کلنگ álá kulang, قازمقازي qáz-maqází.

Canticle, *subs.* سرود surúd, تصنیف tasníf, آواز áváz, نغمه naghmah.

Canting, *subs.* ریا riyá, ریا کاري riyá-kárí, رنگ rang,

دو روئي dú-rú,í, نفاق nifáq, سالوسي sálúsí, تسلس tasallus, مرأت marät, مداهنت mudáhanat, چرب زباني charb-zabání, روغن مالي raughan-málí, منافقت munáfaqat, ترب turb, شيد shaid, زرق zarq, دو رنگي dú-rangí, دو دلي dú-dilí, نا راستي ná-rástí, حيله گري hílah-garí, چاپلوسي cháplúsí.—*adj.* نفاق آور nifáq-ávar.

Canto, *subs.* مقاله maqálah.

Canton, *subs.* بلوك bulúk, ناحيه náhiyah (*pl.* نواحي naváhí), جوقه jauqah.

Canton, *verb*, بلوك ساختن bulúk sákhtan, جوقه جوقه گردانيدن jauqah jauqah gardánídán.

Cantonal, *adj.* بلوكي bulúkí.

Cantonize, *verb*, بلوك ساختن bulúk sákhtan, جوقه جوقه گردانيدن jauqah jauqah gardánídan.

Cantonment, *subs.* اردو urdú, لشكر گاه lashkar-gáh, معسكر mu'askar.

Canvas, *subs.* پلاس pilás.

Canvass, *subs.* امتحان imtihán, آزمايش ázmáyish, ملاحظه muláhazah.—(*For votes*) التماس iltimás, رأي جوئي räi-jú,í.

Canvass, *verb trans.* امتحان كردن imtihán kardan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan, رأي دادن räí dádan.—(*To obtain votes*) رأي گرفتن räí giriftan.

Canvasser, *subs.* رأي جو räí-jú.

Cany, *adj.* پر ني pur-nay.

Canzonet, *subs.* سرود surúd, تصنيف tasníf, آواز áváz, نغمه naghmah.

Caoutchouc, *subs.* قندران qundirán, مداد پاك كن midád-pák-kun (for use in rubbing out).

Cap, *subs.* كلاه kuláh, كله kulah, عرقچين 'araq-chín, سر پوش sar-púsh, معجر mi'jar.—(*Persian cap of black lamb skin*) كلاه پوستي kuláh-i-pústí.—(*Cap of brown felt, worn by the poorer classes*) كلاه نمدي kuláh-i-namadí.—(*Pinch or indentation in the Persian cap*) طرف كلاه taraf-i-kuláh, گوشه كلاه gúshah-i-kuláh.—(*Cloth top of the Persian cap*) كلترك kullatark, كله كلاه kallah-i-kuláh.—(*Skull-cap*) عرقگير 'araq-gír, عرقچين 'araq-chín.—(*Night-cap*) شبكلاه shab-kuláh.—(*Turkish cap*) قاوْق qáúk, قلپق qalpaq.—(*Dervish's cap*) تاج táj.—(*Percussion cap*) كلاه تفنگ kuláh-i-tufang.—(*Cap in hand*) كلاه از سر بر داشته kuláh az sar bar-dáshtah, كلاه در دست kuláh dar dast.

Cap, *verb*, كلاه نهادن kuláh nihádan, مكلاه ساختن mukalláh sákhtan.—(*To cap verses*) مشاعره كردن mushá'arah kardan (a favourite amusement with the Persians).

Capability, *subs.* قابليت qábilíyat, قوت qúvat, لياقت liyáqat, قدرت qudrat, اقتدار iqtidár, مقدور maqdúr, تاب táb, استعداد isti'dád, حيثيت haisíyat, سر رشته sar-rishtah, زرنگي zaringí.

Capable, *adj.* قابل qábil, لائق láïq, قادر qádir, توانا taváná, مقتدر muqtadir, زرنگ zaring, كرم كار kirm-i-kár.—(*To be capable*) توانستن tavánistan, قادر بودن qádir búdan, بقوت خود ديدن bi-qúvat-i-khud dídan (applied only to persons).

Capacious, *adj.* عريض 'aríz, وسيع vasí', واسع vási', بزرگ buzurg, پهن pahn, بسيط basít.

Capaciousness, *subs.* وسعت vus'at, وسع vas', فراخي farákhí, بسطت bastat, پهنا pahná, مساحت misáhat, فسحت fus,hat.

Capacitate, *verb*, وسع دادن vas' dádan.

Capacity, *subs.* لياقت liyáqat, قابليت qábilíyat, قدرت qudrat, اقتدار iqtidár, مقدور maqdúr, تاب táb, استعداد isti'dád, حيثيت haisíyat, سر رشته sar-rishtah, قوت qúvat, زرنگي zaringí, كرم كاري kirm-i-kárí.—(*Size*) اندازه andázah, قدر qadr, گنجايش gunjáyish, حوصله hausalah, وسعت vus'at.

Caparison, *subs.* يراق yaráq, اسباب asbáb, زين zín.

Caparison, *verb*, يراق كردن yaráq kardan, زينت دادن zínat dádan.

Cape, *subs.* (*Point of land*) رأس räs (*pl.* روْس ruüs), سر sar, طرف taraf, دماغه dimághah.—(*Dress*) گردن آويز gardan-ávíz.

Caper, *subs.* جست jast, رقص raqs, خيز khíz, جست و خيز jast-u-khíz, طفره tafrah.—(*Shrub—Capparis spinosa*) كبر kabar.

Caper, *verb*, جستن jastan (*rt.* جه jih), خيزيدن khízídan, خيز دادن khíz dádan.

Capering, *subs.* جستان jastán, خيزان khízán, رقصان raqsán.

Capillaceous, *adj.* مويدار múí-dár, مو دار mú-dár.

Capillament, *subs.* ريشه ríshah, نخ nakh, تار tár.

Capillary, *adj.* موي وش múí-vash.—(*Slender*) نازك názuk, تنگ tang, ركيك rakík, باريك bárík, نزار nizár.

Capilliform, *adj.* موي وش múí-vash.

Capital, *subs.* (*Chief city*) دار السلطنه dáru-'s-saltanah, مستقر السلطنت mustaqiru 's-saltanat, دار الخلافت dáru-'l-khiláfat, دار الحكومه dáru-'l-hukúmah, پاي تخت páy-takht, مركز markaz.—(*Of a pillar*) سر sar, تاج táj.—(*Stock*) مايه máyah, سر مايه sar-máyah, دستمايه dast-máyah, راس المال räsu 'l-mál, بضاعت bizá'at (*pl.* بضائع bizáï').—(*Letter*) حرف بزرگ harf-i-buzurg.—*adj.* اول avval, مهم muhimm, عمده 'umdah.—(*Excellent*) خوب khub, مرغوب marghúb, نيك ník, نيكو níkú, احسن ahsan, قشنگ qashang, مطبوع matbú'.

Capitalist, *subs.* مايه دار máyah-dár.

Capitally, *adv.* بطور خوب bi-taur-i-khub, بخوبي bi-

khubí, بطور پاکیزه bi-taur-i-pákízah, نازنینانه náz-nínánah, مطبوعانه matbú'ánah.

Capitation, *subs.* سر شماري sar-shimárí.—(*Poll-tax*) جزيه jizyah, سر شماري sar-shimárí.

Capitular, *subs.* قانون کليسيائي qánún-i-kalísiyá,í.—*adj.* متعلق بقانون کليسيائي muta'alliq bi-qánún-i-kalísiyá,í.

Capitulate, *verb,* سر نهادن sar nihádan, سپر انداختن sipar andákhtan, تسليم شدن taslím shudan, خودرا تسليم کردن khud-rá taslím kardan, انقياد نمودن inqiyád nimúdan, تن دادن tan dádan.

Capitulation, *subs.* تسليم taslím, تن دهي tan-dihí, انقياد inqiyád.

Capon, *subs.* مرغ خصي murgh-i-khasí, خروس خصي khurús-i-khasí, خروس آخته ákhtah-khurús, خروس آخته khurus-i-ákhtah.

Capparis herbacea, *subs.* خيار شنك khiyár-i-shank, مارگير márgír, کوله کمر kúlah-kamar.

Capparis spinosa (*Caper*), *subs.* کبر kabr.

Caprice, *subs.* وهم vahm (*pl.* اوهام auhám), خيال khiyál, خود سري khud-sarí, تلون talavvun, وسواس vasvás, هر دم خيالي har-dam-khiyálí.

Capricious, *adj.* خود رأي khud-räí, متلون mutalavvin, وسواسي vasvásí, نا پايدار ná-páyadár, بي پا bí-pá, متقلب mutaqallib, هر دم خيال har-dam-khiyál.

Capriciously, *adv.* متلونانه mutalavvinánah, متقلبانه mutaqallibánah, بطور وسواس bi-taur-i-vasvás.

Capriciousness, *subs.* وهم vahm (*pl.* اوهام auhám), خيال khiyál, خود سري khud-sarí, تلون talavvun, وسواس vasvás, هر دم خيالي har-dam-khiyálí.

Capricorn, *subs.* جدي jadí.

Capriform, *adj.* بز صورت buz-súrat, کهره وش kahrah-vash.

Caprigenous, *adj.* بز ساخته buz-sákhtah.

Capsicum, *subs.* فلفل هندي filfil-i-hindí.—(*Capsicum annuum*) فلفل قرمز filfil-i-qarmíz, فلفل فرنگي filfil-i-farangí.

Capsize, *verb trans.* منقلب گردانيدن munqalib gardánídan, گردانيدن gardánídan.—*intrans.* منقلب شدن munqalib shudan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard).

Capstan, *subs.* چرخ لنگر charkh-i-langar.

Capsular, *adj.* مجوف mujavvaf.

Capsulate, *adj.* کلاهچه‌ي kuláhchah,í.

Capsule, *subs.* کلاهچه kuláhchah.

Captain, *subs.* رئس raïs (*pl.* روٴسا rüsá), قپودان qapúdán (European).—(*Naval*) رئس raïs (*pl.* روٴسا rüsá), ناخدا nákhudá, ملاح malláh.

Captaincy, *subs.* رئاست rïásat, ناخدائي nákhudá,í, سروري sarvarí.

Captainship, *subs.* رئاست rïásat, ناخدائي nákhudá,í, سروري sarvarí. — (*Seamanship*) علم دريا 'ilm-i-daryá.

Caption, *subs.* اسيري asírí, تسخير taskhír, گرفتاري giriftárí, گرفت girift, قبض qabz, ضبط zabt.

Captious, *adj.* (*Fault-finding*) نکته گير nuktah-gír, عيب بين 'aib-bín, مدقق mudaqqiq, خورده بين khurdah-bín.—(*Fretful*) تند tund, تند مزاج tund-mizáj, کج خلق kaj-khulq, افسرده afsurdah, لجوج lajúj.

Captiously, *adv.* نکته گيرانه nuktah-gíránah, بطور عيب بيني bi-taur-i-'aib-bíní, مدقانه mudaqqiqánah.—(*Fretfully*) تندانه tundánah, تند مزاجانه tund-mizáj-ánah, بطور کج خلقي bi-taur-i-kaj-khulqí.

Captiousness, *subs.* نکته گيري nuktah-gírí, عيب بيني 'aib-bíní, خورده بيني khurdah-bíní.—(*Fretfulness*) تندي tundí, تند مزاجي tund-mizájí, کج خلقي kaj-khulqí, افسردگي afsurdagí, لجاجت lajájat.

Captivate, *verb,* اسير گرفتن asír giriftan *or* کردن kardan, گرفتار کردن giriftár kardan, بنده ساختن bandah sákhtan, برده گردانيدن burdah gardánídan.—(*Charm*) خوش کردن khush kardan, خوشنود کردن khush-núd kardan, ملتذ گردانيدن multazz gardánídan, دل ربودن dil rubúdan, دلربائي کردن dil-rubá,í kardan.

Captivating, *subs.* اسير سازي asír-sází, تعبيد ta'bíd, اسر usr, تسخير taskhír.—*adj.* (*Charming*) خوش khush, لطيف latíf, دلاويز dil-ávíz, دلپسند dil-pasand, دلربا dil-rubá, دل کش dil-kash, ملتذ multazz, خوشگل khush-gil.

Captivation, *subs.* اسيري asírí, تسخير taskhír.—(*Charming*) دل ربائي dil-rubá,í, دل بري dil-barí, دلکشي dil-kashí.

Captive, *subs. and adj.* اسير asír, گرفتار giriftár, برده burdah, محبوس mahbús, بندي bandí, بنده bandah, پاي بست páy-bast, قيدي qaidí, مقيد muqayyid, رقبه raqabah (*pl.* رقاب riqáb), گرفته giriftah.

Captivity, *subs.* گرفتاري giriftárí, گرفتگي giriftagí, بندگي bandagí, بند band, قيد qaid, اسيري asírí, اسر usr, حبس habs.

Captor, *subs.* فاتح fátih, رقاب مالك málik-riqáb, يغمائي yaghmá,í, غالم ghálim.

Capture, *subs.* گرفتاري giriftárí, گرفت girift, اسيري asírí, تسخير taskhír, قبض qabz, ضبط zabt.—(*The thing taken*) غنيمت ghanímat, يغما yaghmá, تاراج táráj.

Capture, *verb,* اسير گرفتن asír giriftan *or* کردن kardan, گرفتار کردن giriftár kardan, بنده ساختن bandah sákhtan, برده گردانيدن burdah gardánídan.

Captured, *part.* محبوس mahbús, اسير asír, گرفتار giriftár.—(*To be captured*) بچنگ آمدن bi-chang ámadan, گير آمدن gír ámadan.

Capuchin, *subs.* زاهد záhid, عابد 'ábid, گوشه نشين

mayyitah, جيفه jífah (*pl.* جيف jiyaf), نعش na'sh, جنازه janázah.

Card, *subs.* (*Paste-board*) مقوي muqavvá.—(*English playing-cards*) گنجيفه ganjífah, گنجفه ganjifah, ورق varaq.—(*Persian playing-cards*) آسناس ásnás.—(*To play at cards*) گنجفه بازي كردن ganjifah-bází kardan. —(*Visiting*) كارد اسم kárd-i-ism (European).—(*Instrument for combing wool*) پنبه زن pambah-zan, پشم زن pashm-zan.

Card, *verb,* حلاجي كردن hallájí kardan, پنبه زدن pambah zadan, پشم زدن pashm zadan.

Cardamum, *subs.* هيل híl, هل hil, قاقله qáqilah.—(*Round cardamums*) هيل غراب híl-i-ghuráb, قاقله كبار qáqilah-i-kubár.

Card-case, *subs.* كارد دان kárd-dán (European).

Carded, *part.* مندوف mandúf, منفوش manfúsh, زده شده zadah-shudah.

Carder, *subs.* پنبه زن pambah-zan, نداف naddáf.

Cardiac, *adj.* قلبي qalbí.

Cardinal, *subs.* كاردنال kárdinál (European).—(*Number*) عدد مطلق 'adad-i-mutlaq, عدد ذاتي 'adad-i-zátí, عدد اصلي 'adad-i-aslí.—*adj.* اول avval, عيني 'ainí, اصلي aslí, عمده 'umdah.

Cardinalship, *subs.* كاردنالي kárdinálí (European).

Carding, *subs.* حلاج halláj, پنبه زن pambah-zan, پشم زن pashm-zan.

Carding-machine, *subs.* كمان حلاجي kamán-i-hallájí, پشم زن pashm-zan.

Cardiology, *subs.* دلشناسي dil-shinásí.

Card-maker, *subs.* گنجفه ساز ganjifah-sáz.

Card-playing, *subs.* گنجفه بازي ganjifah-bází.

Carduus benedictus (*Blessed thistle*), *subs.* باد آورد bád-ávard.

Care, *subs.* (*Attention*) فكر fikr, آگهي ágahí, توجه tavajjuh, انديشه andíshah, همت himmat, خبر khabar, شغل shughl, اشتغال ishtighál, مبالات mubálát, اعتنا i'tiná.—(*Caution*) خبر khabar, خبر داري khabar-dárí, احتياط ihtiyát, حذر hazar, انتباه intibáh, هوشياري húsh-yárí, بصيرت basírat, ديده باني dídah-báni.—(*Anxiety or sorrow*) پروا parvá, غم gham (*pl.* غموم ghumúm), اندوه andúh, دلتنگي dil-tangí, تأني ta,anní, اعتنا i'tiná, اضطراب iztiráb, الم alam, تشويش tashvísh. — (*Attendance*) پرستاري parastárí, تيمار tímár, ديده باني dídah-báni, پاسباني pás-báni.—(*Want of care, protection, or patronage*) بي صاحبي bí-sahibí. — (*Want of care—carelessness*) غافلي gháfilí, غفلت ghiflat, غفلان ghuflán, غفول ghufúl, تهاون tahávun, سهل انگاري sahl-i-angárí, بي احتياطي bí-ihtiyátí, بي پروائي bí-parvá,í, عدم مواظبت 'adam-i-muvázabat, تفريط tafrít.—(*Charge*) حفظ hifz, نگاه

Caput obstipum, *subs.* (*Medical term*) باد مفاصل عضلات عنق bád-i-mafásil-i-'azalát-i-'unuq.

Car, *subs.* عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, ارااده arrádah, كالسكه káliskah (European), گاري gárí.

Caracal, *subs.* (*Animal*) پروانك parvának, فرانق furániq.

Caramel, *subs.* (*Burnt sugar*), قند سوخته qand-i-súkhtah.

Carat, *subs.* قيراط qírát (European).

Caravan, *subs.* كاروان kárván, راحله ráhilah (*pl.* رواحل raváhil), قافله qáfilah (*pl.* قوافل qaváfil), عير 'air.—(*People of a caravan*) سياره sayyárah, راحله بندان ráhilah-bandán.

Caravansary, *subs.* كاروانسرائي kárván-sará,í, خان khán, رباط ribát, سرائي sará,í, وكاله vakálah.—(*Small caravansary where manufacturers lodge*) تيمچه tím-chah.

Caraway, *subs.* كرويا karviyá.—(*Plant—Carum carui*) زيره كرماني zírah-i-kirmání, زيره سياه zírah-i-siyáh.

Carbine, *subs.* تفنگ tufang, تفنگ گلوله زن tufang-i-gulúlah-zan, قرابينه qarábínah (European).

Carbineer, *subs.* تفنگچي tufang-chí.

Carbon, *subs.* زغال zughál, فحم fahm.

Carbonaceous, *adj.* زغالي zughálí, فحمي fahmí.

Carbonas calcis precipitatus (*Chalk*), *subs.* گل سفيد gil-i-safíd, گل گيوه gil-i-gívah, گل يزدي gil-i-yazdí, گل سفيد قزوين gil-i-safíd-i-qazvín, سفيده safí-dah, تباشير tabáshír.

Carbonate, *subs.* مفحم mufahham.—(*Carbonate of soda*) جوهر قلياب jauhar-i-qaliyáb.

Carbonated, *part.* مفحم mufahham.

Carbonic, *adj.* زغالي zughálí, فحمي fahmí.

Carboniferous, *adj.* زغال آور zughál-ávar.

Carbonization, *subs.* تفحيم tafhím.

Carbonize, *verb,* تفحيم كردن tafhím kardan, زغال ساختن zughál sákhtan.

Carboy, *subs.* تنگ tang, قرابه qarábah, شيشه shíshah,

Carbuncle, *subs.* (*Tumour*) دنبل dumbal, دمل dum-mal, آماس ámás, كورك kúrk (*vulg.*), لك luk (*vulg.*). —(*Gem—rubinus verus*) عقيق 'aqíq (*pl.* عقائق 'aqáïq), ياقوت آتشي yáqút-i-átishí.

Carbuncled, *adj.* با عقيق bá-'aqíq, معقق mu'aqqaq.—(*Spotted*) لكه دار lakkah-dár, منقط munaqqat, خالدار khál-dár.

Carcanet, *subs.* عقد جواهر 'iqd-i-javáhir.

Carcass, *subs.* لاش lásh, لاشه láshah, مردار murdár, مرده murdah, ميت mayyit (*pl.* اموات amvát), ميته

nigáh, نگاه داري nigáh-dárí.—(*To the care of*) بمعرفت bi-ma'rifat, بدست bi-dast, بتوسط bi-tavassut.—(*Take care!*) زنهار zinhár, با هوش باش bá-húsh básh, خبر دار باش khabar-dár básh, احتياط بكن ihtiyát bi-kun, با حذر باش bá-hazar básh.—(*To take care*) احتياط كردن ihtiyát kardan, هوشيار بودن húsh-yár búdan, ملتفت شدن multafit shudan, خبر داشتن khabar dáshtan, هوش كردن húsh kardan, احتراز كردن ihtiráz kardan.—(*To take care of*) پرستاري كردن parastárí kardan, بكار خوردن آمدن *or* bi-kár khurdan *or* ámadan, رسيدگي نمودن rasídagí nimúdan.—(*To be full of care*) مرارت كشيدن marárat kashídan.—(*To give over to the care of*) سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), سپارش كردن sipárish kardan, تفويض نمودن tafvíz nimúdan, حواله كردن haválah kardan, تسليم كردن taslím kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), وا گذاشتن vá-guzáshtan, رجوع كردن rujú' kardan.

Care, *verb*, پروا داشتن parvá dáshtan.—(*Be inclined*) ميل داشتن mail dáshtan, مائل شدن máïl shudan, رغبت نمودن raghbat nimúdan.—(*Heed*) گوش دادن gúsh dádan, ملتفت شدن multafit shudan, متوجه بودن mutavajjih búdan, التفات نمودن iltifát nimúdan.—(*I do not care to do so*) در بندش نيستم dar band-ash nístam.—(*Nobody cares for*, i.e. *fears*, *him*) كلاهش پشم ندارد kuláh-ash pashm na-dárad (*lit.* His hat has no wool on it).—(*I do not care a pin for him*) بچشم من بقدر پشه نمياید bi-chashm-i-man bi-qadr-i-pashah na-míáyad (*lit.* He is not worth a gnat in my eyes).

Careen, *verb*, كج شدن kaj shudan, يك بري شدن yak-barí shudan.

Career, *subs.* طريقه taríqah (*pl.* طرائق taráïq *and* طرق turuq), سلوك sulúk.

Career, *verb*, دويدن davídan.

Careful, *adj.* خبر دار khabar-dár, هوشيار húsh-yár, متوجه mutavajjih, آگاه ágáh, با حذر bá-hazar, محترز muhtariz, با هوش bá-húsh, معتني mu'taní.—(*To be careful*) اهتمام نمودن ihtimám nimúdan, اعتنا كردن i'tiná kardan, خبر داشتن khabar dáshtan, آگاهي ágáhí nimúdan, احتياط داشتن ihtiyát dáshtan.

Carefully, *adv.* بدقت bi-diqqat, از روي خبر داري az-rúy-i-khabar-dárí, از روي احتياط az-rúy-i-ihtiyát, حذر ناكانه hazar-nákánah.

Carefulness, *subs.* خبر khabar, خبر داري khabar-dárí, احتياط ihtiyát, حذر hazar, انتباه intibáh, هوشياري húsh-yárí, بصيرت basírat, ديده باني dídah-bání.

Careless, *adj.* بيخبر bí-khabar, غافل gháfil, بيپروا bí-parvá, بي احتياط bí-ihtiyát, بي انديشه bí-andíshah, كاهل káhil, بيهوش bí-húsh, زاهل záhil, بي مبالات bí-mubálát, لا قيد lá-qaid, بد پرهيز bad-parhíz.—(*To be careless*) زاهل شدن záhil shudan, غافل شدن gháfil shudan, اهمال نمودن ihmál nimúdan, سهل انگاري كردن sahl-angárí kardan, تساهول نمودن tas,hávul nimúdan.—(*He is very careless as to dress*) از بابت لباس خود هيچ فكري ندارد az bábut-i-libás-i-khud hích fikrí na-dárad.

Carelessly, *adv.* غافلانه gháfilánah, غفلتاً ghiflatan, كاهلانه káhilánah, اهمالاً ihmálan, ديوانه وار dívánah-vár.

Carelessness, *subs.* غفلت ghiflat, غفول ghufúl, غفلان ghuflán, تغافل tagháful, بي احتياطي bí-ihtiyátí, بي پروائي bí-parvá,í, اهمال ihmál, كوتاهي kútáhí, سهو sahv, سهل انگاري sahl-angárí, مساهله musáhalah.

Caress, *subs.* دلنوازي dil-navází, تلطف talattuf, نوازش navázish, ناز náz, دلبردي dil-burdí, استماله isti-málah, بوسه بازي búsah-bází.

Caress, *verb*, نوازش كردن navázish kardan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), نوازيدن navázídan, ناز كردن náz kardan, بوسه بازي كردن búsah-bází kardan.

Caret, *subs.* نفي nafí.

Cargo, *subs.* بار جهاز bár-i-jaház, حمل كشتي haml-i-kashtí, وسق visq *or* vasaq.

Carica (*Fig*), *subs.* انجير anjír.

Caricature, *subs.* تقبيح taqbíh, هجو تصويري hajv-i-tasvírí, صورت زشت súrat-i-zisht.

Caricature, *verb*, تقبيح نمودن taqbíh nimúdan, زشت كشيدن zisht kashídan, صورت زشت ساختن súrat-i-zisht sákhtan.

Caricaturist, *subs.* تقبيح دوست taqbíh-dúst.

Caries, *subs.* (*Medical term*) پوسيدگي استخوان púsídagí-i-ustukhán, فساد عظم fasád-i-'azm, رمه rimmah, كرم دندان kirm-i-dandán, رمام استخوان ramám-i-ustu-khán.

Cariole, *subs.* كالسكه káliskah (European).

Carious, *adj.* پوسيده púsídah, رميم ramím.

Carl, *subs.* بي ادب bí-adab, نا تراشيده na-tiráshídah.

Carman, *subs.* گاري بان gárí-bán.

Carmelite, *subs.* راهب ráhib, حبر hibr (*pl.* احبار ahbár), كارملي kármalí (European).

Carminative, *subs. and adj.* باد شكن bad-shikan.

Carmine, *subs.* قرمن qarman (European).

Carnage, *subs.* كشش kushish, كشتار kushtár, قتل qatl, خون ريزي khún-rízí, مقاتله muqátalah, اهلاك ihlák.

Carnal, *adj.* نفسي nafsí, نفساني nafsání, جسماني jis-mání.—(*Carnal intercourse*) جماع jimá', مقاربت mu-qárabat, بغل خوابي baghl-khábí, مجامعه mujáma'ah, مضاجعت muzája'at, مباشرت mubásharat.

Carnality, *subs.* شهوت shahvat, نفس nafs, هوس havas هوائي نفساني havá í-i-nafsání, نفس پرستي nafs-parastí,

نفسانیت nafsáníyat, مستي mastí, جسمانیت jismáníyat.

Carnalize, *verb*, نفساني ساختن nafsání sákhtan, جسماني کردن jismání kardan.

Carnally, *adv.* جسمانانه jismánánah, جسمیانه jismiyánah, از روي نفسانیت az rúy-i-nafsáníyat.

Carnal-minded, *adj.* بلهوس balhús (a corruption of ابو الهوس abu 'l-havas).

Carnation, *subs.* میخك صد پر míkhak-i-sad-par, قرنفل qaranful.—*adj.* (*Flesh-coloured*) گلي gulí, قرمز qirmiz.

Carnelian, *subs.* عقیق 'aqíq (*pl.* عقائق 'aqáïq).

Carneous, *adj.* جسمي jismí, لحمي lahmí, گوشتین gúshtín.

Carnification, *subs.* تلحم talahhum.

Carnify, *verb*, تلحم نمودن talahhum nimúdan, گوشت شدن gúsht shudan.

Carnival, *subs.* عید آبریزان 'íd-i-áb-rízán (so called because it is customary to cast buckets of water on passers by), عید گوشت خوري 'id-i-gúsht-khurí, عید کلوخ اندازي 'íd-i-kulúkh-andází (so called because it is customary to pelt passers by), قرنوال qarnaváل (European).

Carnivorous, *adj.* گوشت خور gúsht-khur, لاش خور lásh-khur, لحم خوار lahm-khár, درنده darindah, سبعي sabu'í.

Carob-tree, *subs.* للکي lalakí, کرات karrát, درخت خرنوب dirakht-i-kharnúb.

Carol, *subs.* سرود surúd, تصنیف tasníf, تصنیفك tasnífak, آواز áváz, ترانه taránah.

Carol, *verb*, آوازه خواندن ávázah khándan, سرود خواندن surúd khándan, ترانه زدن taránah zadan, نوا منج شدن navá-sanj shudan.

Carolling, *subs.* سرود surúd, تصنیف tasníf, تصنیفك tasnífak, آواز áváz, ترانه taránah.

Carotid canal, *subs.* مجرائي عبور سبات majrá,í-i-'ubúr-i-subát, معبر سبات ma'bar-i-subát.

Carousal, *subs.* تعیش ta'ayyush, عیاشي 'ayyáshí, عشرت 'ishrat, بادہ پیمائي bádah-paimá,í, شرابخوري sharáb-khurí.

Carouse, *verb*, تعیش نمودن ta'ayyush nimúdan, عیاشي کردن 'ayyáshí kardan.

Carouser, *subs.* شرابخور sharáb-khur, بادہ پیما bádah-paimá.

Carp, *subs.* (*Fish*) هاپور hapúr, کاپور kápúr, ماهي سیم mahí-i-sím, ماهي آزاد ázád-máhí, ماهي کول máhí-i-kúl.

Carp, *verb*, اعتراض کردن i'tiráz kardan, جدل کردن jadal kardan, سنیز کردن sitíz kardan, تعند کردن ta'annud kardan.

Carpenter, *subs.* نجار najjár, درودگر darúd-gar (*obs.*), درو گر darú-gar (*obs.*).

Carpentry, *subs.* نجارت nijárat, نجاري najjárí.

Carper, *subs.* خورده بین khurdah-bín, نکته گیر nuktah-gír, معترض mu'tariz, ستیزه گر sitízah-gar, عنید 'aníd.

Carpet, *subs.* (*In the abstract*) فرش farsh, گسترده gustardah, بساط basát.—(*Large*) گلیم gilím, کلم kilim.—(*Fine carpet*) قالي qálí.—(*Small carpet or rug*) قالیچه qálíchah, سوزني súzaní.—(*Large carpet in centre of a room*) قالي qálí, گلیم gilím.—(*Side carpets of thick felt doubled*) نمد namad.—(*Felt layer at upper end of the room*) سر انداز sar-andáz.—(*Felt layers going down the sides of the room*) باریکه bárí-kah.—(*Cotton cloth covering the felts*) حرمي haramí. —(*Linen cloth covering the felts*) رو فرش rú-farsh.—(*Praying carpet*) سجاده sujjádah (*pl.* سجاجید sajá-jíd), مصلا musallá.—(*Carpet weaver*) قالیباف qálí-báf, گلیمباف gilím-báf.

Carpet, *verb*, فرش نمودن farsh nimúdan.

Carpeted, *part.* مفروش mafrúsh.

Carpeting, *subs.* فرش farsh.

Carping, *subs.* تعند ta'annud, اعتراض i'tiráz, ستیز sitíz.—*adj.* متعند muta'annid.

Carriage, *subs.* (*Vehicle*) عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, گاري gárí (Hindi), کالسکه káliskah (European), درشکه drushkah (European).—(*Open*) کالسکه رو بازي káliskah-i-rú-bází, کالسکه سر بازي káliskah-i-sar-bází.—(*Close*) کالسکه سر پوشیده káliskah-i-sar-púshídah.—(*Four-horsed*) کالسکه چهار اسبه káliskah-i-chahár-asbah.—(*Line of carriages*) قطار qitár.—(*Of loads, &c.*) بار برداري bár-bardárí.—(*Demeanour*) وضع vaz', اطوار atvár, رفتار raftár, حرکت harakat, عمل 'amal, سلوك sulúk, روش ravish.—(*Of goods*) حمالي himálí.

Carriageable, *adj.* قابل کالسکه qábil-i-káliskah, کالسکه رو káliskah-rau.

Carrier, *subs.* (*Porter*) حمال hammál, بار کش bárkash.—(*Pigeon*) کبوتر پیك kabútar-i-paik, کفتر پیك kaftar-i-paik.

Carrion, *subs.* مردار murdár, میته mayyitah, مرده murdah, پوسیده púsídah, لاش lásh, لاشه láshah.—(*Carrion crow*) کورکور kúrkúr.—(*Carrion eater*) لاش خوار lásh-khár.

Carrot (*Daucus carota*), *subs.* گزر gazar, زردك zardak, جزر jizar, حویج havíj.

Carroty, *adj.* زردکي zardakí, گزري gazarí, جزري jizarí.

Carry, *verb*, بردن burdan, بر داشتن bar-dáshtan, تحمل tahammul nimúdan, کشیدن kashídan, بدوش

گرفتن bi-dúsh giriftan.—(*Transport*) نقل کردن naql kardan.—(*As a gun*) انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), زدن zadan (*rt.* زن zan), نشانه زدن nishánah zadan.—(*Gain*) یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), بهم رسانیدن bi-ham rasánídan.—(*Carry on*) ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), بردن burdan, بر داشتن bar-dáshtan, خطف نمودن khatf nimúdan.—(*Carry on, as a business*) راه انداختن ráh andákhtan.—(*Carry on, continue*) مداومت کردن mudávamat kardan, بر قرار bar-qarár dáshtan.—(*Carry out*) پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), بر آوردن bar-ávardan, انجام دادن anjám dádan, بانجام رسانیدن bi-anjám rasánídan, تتمیم نمودن tatmím nimúdan, تمام کردن tamám kardan, بجا آوردن bi-já ávardan, تکمیل نمودن takmíl nimúdan, اکمال نمودن ikmál nimúdan, اتمام کردن itmám kardan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, مجرا داشتن mujrá dáshtan, اجرا کردن ijrá kardan, وفا کردن vafá kardan.—(*He will never carry this out*) او هرگز پي اينکار نميرود ú hargíz pay-i-ín kár na-míravad.

Cart, *subs.* عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, ارداه arrádah, گاري gárí (Hindi).—(*The cart before the horse*) پس پيش pas-písh.—(*To put the cart before the horse*) ماهيرا به دم گرفتن máhí-rá bi dum giriftan (*lit.* To catch a fish by the tail).

Cart, *verb*, بر داشتن bar-dáshtan, حمل کردن haml kardan.

Cartage, *subs.* بر داشتگي bar-dáshtagí, حمل haml.—(*Money*) پول حمل púl-i-haml.

Carte-blanche, *subs.* اذن مطلق izn-i-mutlaq.

Cartel, *subs.* مبارزت mubárazat.

Carter, *subs.* عراده چي 'arrádah-chí.

Carthami tinctorii flores, *subs.* (*Botanical term*) گل کافيشه gul-i-káfíshah.

Carthami tinctorii semina, *subs.* (*Botanical term*) قرطم qurtum, تخم کافيشه tukhm-i-káfíshah, تخم کاجيره tukhm-i-kájírah.

Cartilage, *subs.* (*Gristle*) غضروف ghuzrúf, استخوان نازك ustukhán-i-názuk, کرکروك karkarúk, کتکتي kutkutí (*vulg.*), کرچکرچو kirich-kirichú (*vulg.*).—(*Cartilage of the nose*) خيشوم khaishúm.

Cartilaginous, *adj.* غضروفي ghuzrúfí.

Cartography, *subs.* تصوير اراضي tasvír-i-arází.

Cartoon, *subs.* خريطه kharítah, تصوير بزرگ tasvír-i-buzurg.

Cartouch, *subs.* فشنگ fishang.—(*Cartouch-box*) دبه dabbah, فشنگ دان fishang-dán, کيف kíf.

Cartridge, *subs.* فشنگ fishang, فسك fishak.—(*Cartridge-box*) قاب فشنگ qáb-i-fishang, کيف kíf.

Cart-wright, *subs.* عراده ساز 'arrádah-sáz.

Carum carui (*Caraway*), *subs.* زيره کرماني zírah-i-kirmání, زيره سياه zírah-i-siyáh.

Caruncle, *subs.* دانه dánah, دنبل dumbal, دمل dummal.

Carus, *subs.* اغما ighmá.

Carve, *verb*, (*Stone, wood, &c.*) کندن kandan, تراشيدن tiráshídan, نقش کردن naqsh kardan, منبت کردن munabbat kardan.—(*Meat, &c.*) بريدن burrídan, پارچه پارچه کردن párchah-párchah kardan.

Carved, *part.* منبت munabbat.—(*As meat*) بريده burrídah, پارچه پارچه کرده párchah-párchah-kardah.

Carved-work, *subs.* منبت کاري munabbat-kárí.

Carver, *subs.* (*Wood, &c.*) نقاش naqqásh, منبت کار munnabbat-kár.—(*Meat, &c.*) برنده burrindah.

Carving, *subs.* (*Sculpture, &c.*) نقش naqsh, کندگي kandagi, کنده کاري kandah-kárí.—(*Meat, &c.*) پارچه پارچه کني párchah-párchah-kuní.

Caryophilli (*Cloves*), *subs.* ميخك míkhak.

Cascade, *subs.* آبشيب áb-shíb, آبشيبه áb-shíbah, آبشار áb-shár, آب شرشر áb-sharshar.

Case, *subs.* (*Box*) صندوق sandúq, يخدان yakh-dán, جعبه ja'bah, محفظه mahfazah.—(*Small case for jewels, &c.*) قوطي qútí, قطي quttí, صندوقچه sandúqchah, درج durj, حقه huqqah, جعبه ja'bah.—(*Case for sword*) غلاف ghiláf, نيام niyám.—(*Case for instruments*) گنج ganj, جزدان juz-dán, جزو دان juzv-dán.—(*Cover*) پوشش púshish, پوش púsh, پوشه púshah.—(*Affair*) امر amr (*pl.* امور umúr), کار kár, مادّه máddah, باب báb, عمل 'amal, سر و کار sar-u-kár, کار و بار kár-u-bár, معامله mu'ámalah, حال hál, قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), صنع sun', مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), کيفيت kaifíyat, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), خلق khulq, مقدمه muqaddamah.—(*Grammatical term*) حالت hálat, اعراب i'ráb. — (*Legal term*) مقدمه muqaddamah.—(*The truth of the case*) حقيقت حال haqíqat-i-hál, نفس الامر nafsu 'l-amr.—(*Suppose the case*) فرض بکن farz bi-kun, فرضاً farzan, اگر چنانچه agar chunán chih.—(*In case*) در صورتي که dar súratí kih.—(*In any case*) درهر حال dar har hál, هر آئنه har-áïnah.—(*In no case*) بهيچ وجه bi-hích vajh, بهيچ باب bi-hích-báb.—(*In that case*) در آن صورت dar án súrat, آنگاه án gáh, آن وقت án vaqt.—(*In this case*) در اين صورت dar ín súrat, اين وقت ín vaqt.—(*Statement of case*) عرض حال 'arz-i-hál.

Case, *verb*, غلاف کردن ghiláf kardan.—(*Cover*) پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan.

Case-harden, *verb*, سخت کردن sakht kardan, صلب ساختن sulb sákhtan.

Caseine, *subs.* پنير بي چربي panír-i-bí-charbí.

Case-knife, *subs.* کارد بزرگ kárd-i-buzurg, چاقو آبداري cháqú-i-áb-dárí.

Casemate, *subs.* بدنه badanah, کنگر kungur, کنگره kungurah, بارو bárú, باد گیر bád-gír, برج burj (*pl.* بروج burúj), قلعه qal'ah, حصار hissár, شاهبند sháh-band, سور súr (*pl.* اسوار asvár), دیوار dívár.

Casemated, *adj.* مستحکم mustahkam, محصن muhas-san.

Casement, *subs.* چهار چوبه chahár-chúbah, چار چوبه chár-chúbah.

Caseous, *adj.* پنیری panírí, جبنی jibní.

Case-shot, *subs.* گلوله gulúlah, گلوله قوطی qútí-i-gulúlah.

Cash, *subs.* نقد naqd, نقدینه naqdínah, پیشینه píshínah, پول púl, زر zar, وجه vajh, فلس fals.—(*Cash-keeper*) خزانچی khazán-chí, خزانه دار khazánah-dár, تحویلدار tahvíl-dár.—(*In cash*) نقدی naqdí.—(*To pay cash*) نقد دادن naqd dádan.

Cash, *verb,* نقد ساختن naqd sákhtan, خورده کردن khurdah kardan.

Cash-book, *subs.* دفتر daftar, نقد نامه naqd-námah.

Cashew-nut (*Anacardii occidentalis fructus*), *subs.* قرص کمر qurs-i-kamar.

Cashier, *subs.* صندوقدار sandúq-dár, کیسه دار kísah-dár, خازن kházin.

Cashier, *verb,* عزل نمودن 'azl nimúdan, معزول کردن ma'zúl kardan, اخراج کردن ikhráj kardan, بیرون کردن bírún kardan, جواب دادن javáb dádan.

Cashiered, *part.* معزول ma'zúl.

Cashmere, *subs.* شال shál, کزمیر kazmír, ترمه tirmah, شال ترمه shál-i-tirmah.—*adj.* کزمیری kazmírí, ترمه‌ی tirmah,í.

Casing, *subs.* قوطی کردن qútí-kardan, پرده دهی pardah-dihí, اندود andúd.

Casino, *subs.* تماشا خانه tamáshá-khánah.

Cask, *subs.* (*Barrel*) خمره چوبین khumrah-i-chúbín, تاپوئی چوبین tápú,í-i-chúbín, برمیل barmíl, چلك chalak, پیپ píp (European).—(*Helmet*) خود khúd, کلاه خود kuláh-khúd, مغفر mighfar, ترگ targ.

Casket, *subs.* درج durj, حقه huqqah, جعبه ja'bah, قوطی qútí, قطی quttí, صندوقچه sandúqchah.

Cassation, *subs.* محو mahv, نسخ naskh, ابطال ibtál, تغییر taghyír, فسخ faskh, استرداد istardád, باز خوانی báz-khání, باز گردانی báz-gardání.

Cassia, *subs.* (*Botanical term*) خیارشنبر khiyár-sham-bar, کسیلا kasílá, کسیدا kasídá.

Cassia absus semina, *subs.* (*Botanical term*) چشم chishum, حب السودان habbu 's-saudán.

Cassia fistula, *subs.* (*Botanical term*) فلوس fulús.

Cassia lanceolata (*Senna*), *subs.* سنا مکی saná-i-makkí.

Cassiæ alatæ semen, *subs.* (*Botanical term*) پرك هندی parak-i-hindí.

Cassiæ toræ semina, *subs.* (*Botanical term*) حب القلقل habbu 'l-qulqul.

Cassock, *subs.* لباس قسیس libás-i-qissís.

Cassowary, *subs.* شتر مرغ shutur-murgh.

Cast, *subs.* انداخت andákht, اندازی andází, افکندگی afkandagí.—(*Tinge*) رنگ rang, صورت súrat.—(*Mould*) قالب qálab, رجه rijah, ریخت ríkht.—(*That which is cast in a mould*) ریخته ríkhtah.—(*Trick*) فریب firíb, حیله hílah, حیله بازی hílah-bází, دولاب dúláb-bází, رنگ rang, گول gúl.

Cast, *verb,* افکندن afkandan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), پرت کردن part kardan (*vulg.*), پرتانیدن partánídan (*vulg*).—(*In a mould*) ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), طرح نمودن tarah nimúdan.—(*Cashier*) عزل 'azl nimúdan, معزول کردن ma'zúl kardan, اخراج کردن ikhráj kardan, بیرون کردن bírún kardan, جواب دادن javáb dádan.—(*Cast up figures*) جمع زدن jam' zadan, جمله کردن jumlah kardan, حساب کردن hisáb kardan.—(*To cast a coat*) پوست انداختن púst an-dákhtan.—(*To cast anchor*) لنگر انداختن langar andákhtan.—(*To cast aside a petition*) عرض زیر نمد 'arz zír-i-namad guzáshtan.—(*To cast lots*) قرعه افکندن qur'ah afkandan.

Castaneæ vescæ (*Chesnut*), *subs.* شاه بلوط sháh-bulút, کستانه kastánah (European).

Castanet, *subs.* زنگ zang, صنج sanj.

Castaway, *subs.* متروك matrúk, مطرود matrúd, مردود mardúd, رانده rándah, در بدر dar-bi-dar.

Caste, *subs.* دودمان dúdmán, مذهب mazhab, فرقه firqah.

Castellan, *subs.* قلعه دار qal'ah-dár, قلعه بیگی qal'ah-begí.

Castellated, *adj.* پر کنگره pur-kungurah.

Caster, *subs.* انداز andáz, افکنده afkandah.—(*For furniture*) قرقره qirqirah.

Castigate, *verb,* تازیانه زدن táziyánah zadan, سیاست کردن siyásat kardan, بجزا رسانیدن bi-jazá rasánídan, سزا دادن sizá dádan, عقوبت نمودن 'uqúbat nimúdan, تعزیر نمودن ta'zír nimúdan.

Castigation, *subs.* سزا sizá, سیاست siyásat, عقوبت 'uqúbat, تأدیب tádíb, عقاب 'iqáb, تعزیر ta'zír, عذاب 'azáb.

Castigator, *subs.* عذاب دهنده 'azáb-dihandah, عقوبت کننده 'uqúbat-kunandah.

Castigatory, *adj.* عقوبتی 'uqúbatí, سیاستی siyásatí.

Casting, *subs.* (*In mould*) ریختنی ríkhtaní.—(*That which is cast*) ریخته ríkhtah.—(*Throwing*) انداخت andákht, اندازی andází, افکندگی afkandagí.

Casting-net, *subs.* دام كوچك dám-i-kúchik, دامچه dámchah.

Casting vote, *subs.* فيصله faisalah, راءِ قطعي räí-i-qat'í.

Cast-iron, *subs.* آهن ريختني áhan-i-ríkhtaní.

Castle, *subs.* قلعه qal'ah, حصار hisár, حصن hisn (*pl.* حصون husún), ارك ark.—(*Garrison of a castle*) اهل قلعه ahl-i-qal'ah.—(*At chess*) رخ rukh.—(*A castle in the air*) پلاو خيالي piláú-i-khiyálí, برج در هوا burj dar havá, مندیل خيال mandíl-i-khiyál.—(*To build castles in the air*) پلاو خيالي كردن piláú-i-khiyálí kardan, مندیل خيال بافتن mandíl-i-khiyál báftan, در هوا برج ساختن dar havá burj sákhtan.—(*Castle-builder*) قلعه ساز qal'ah-sáz.

Castled, *adj.* قلعه بند qal'ah-band, محصن muhassan.

Castoreum, *subs.* جند بيدستان jund-i-bídistán.

Castor-oil-plant (*Ricinus communis*), *subs.* بيد انجير bíd-anjír, كنتو kinnatú, عبت 'ubbat.—(*Oil*) روغن بيد انجير raughan-i-bíd-anjír, روغن كنتو raughan-i-kinnatú, روغن كرچك raughan-i-karchak.—(*Seed*) تخم بيد انجير tukhm-i-bíd-anjír, تخم كنتو tukhm-i-kinnatú.

Castrametation, *subs.* خيمه زني khímah-zaní.

Castrate, *verb,* خصي كردن khasí kardan, بخته كردن bakhtah kardan.—(*Men*) خواجه كردن khájah kardan, خايه بريدن kháyah burídan.—(*Horses*) آخته كردن ákhtah kardan.

Castrated, *part.* مخصي makhsí, خواجه khájah, خايه كنده kháyah-kandah, بخته bakhtah, آخته ákhtah.

Castration, *subs.* اختصا ikhtisá.

Castrensian, *adj.* اردوي urdúí.

Cast-steel, *subs.* پولاد ريختني púlád-i-ríkhtaní.

Casual, *adj.* حادث hádis, اتفاقي ittifáqí, عارضي 'árizí, عرضي 'arazí, آمدني ámadaní, ناگاه nágáh, ناگهان nágahán, نا دانسته ná-dánistah.

Casually, *adv.* قضارا qazáran, اتفاقاً ittifáqan, عارضاً 'árizan, عرضاً 'arazan, ناگاه nágáh, ناگاهانه nágáhánah, بنا دانستگي bi-ná-dánistagí.

Casualty, *subs.* (*Accident*) حادثه hádisah (*pl.* حوادث havádis), سانحه sánihah (*pl.* سوانح savánih), سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, پيش آمد písh-ámad, پيش افتاد písh-uftád, واقعه váqi'ah, وقعه vaq'ah, وقوع vuqú', وقيعه vaqí'ah (*pl.* وقائع vaqáï'), عارض 'áriz, عارضه 'árizah (*pl.* عوارض 'aváriz), قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), موقع mauqi', درك dirk, ما جرا má-jará.—(*Misfortune*) زيان ziyán, آسيب ásíb, بلا balá, فلاكت falákat, مصيبت musíbat, آفت áfat (*pl.* آفات áfát), بلا balá, نائبه náïbah (*pl.* نوائب naváïb), داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí). — (*Casualties, military term*) تلفات talafát (used only in plural).

Casuist, *subs.* نكته دان nuktah-dán.

Casuistry, *subs.* نكته داني nuktah-dání.

Cat, *subs.* گربه gurbah.—(*Long-haired Ispahán cat*) گربه براق gurbah-i-burráq.—(*Wild cat*) گربه دشتي gurbah-i-dashtí.—(*To let the cat out of the bag*) پرده or مر پوش از روي كار بر داشتن pardah or sar-púsh az rúy-i-kár bar-dáshtan.—(*The cat is out of the bag*) مشتش وا شده است musht-ash vá-shudah ast (*lit.* His fist is open).—(*When the cat is away the mice are at play*) جشن موش در نبودن گربه است jashn-i-músh dar na-búdan-i-gurbah ast).—(*One must see which way the cat jumps*) مقصودرا بايد دانست maqsúd-rá báyad dánist.

Catachresis, *subs.* (*Medical term*) بد استعمال bad-isti'mál, خلاف عادت khiláf-i-'ádat, غير معتاد ghair-i-mu'tád.

Catachrestic, *adj.* (*Medical term*) بد استعمالي bad-isti'málí, خلاف عادتي khiláf-i-'ádatí, غير معتادي ghair-i-mu'tádí.

Cataclysm, *subs.* طوفان túfán, سيلاب sailáb, سيل sail.

Catacomb, *subs.* دخمه dakhmah, مقبره maqbarah.

Catadioptric, *adj.* عكس انداز aks-andáz.

Catagraph, *subs.* سواد savád, مسوده musavvadah.—(*Profile*) نيم رو ním-rú, يك بري yak-barí.

Catalepsy, *subs.* (*Medical term*) فالج fálij, دا السبات dáu 's-sabát, تخشب takhashshub, جمود jumúd.

Cataleptic, *adj.* (*Medical term*) فالج زده fálij-zadah, فالجي fálijí.

Catalogue, *subs.* دفتر daftar, فهرست fihrist.

Catalogue, *verb,* فهرست ساختن fihrist sákhtan.

Catamaran, *subs.* كلك kalak.

Catamenia, *subs.* (*Medical term*) حيض haiz, طمث tums.

Catamite, *subs.* ملوط mulút, مأبون mäbún, مخنث mukhannas, مفعول maf'úl, حيز híz, پشت pusht.

Catapeltic, *adj.* منجنيقي manjaníqí.

Cataplasma (*Poultice*), *subs.* پخته pukhtah, ضماد zammád, لبيخه labíkhah.

Catapult, *subs.* منجنيق manjaníq.

Cataract, *subs.* آبشيب áb-shíb, آبشيبه áb-shíbah, آبشار áb-shár.—(*In the eye*) آب áb, آب مرواريد áb-i-marváríd, بياض baiyáz, ناخنك nákhunak.—(*He has cataract*) چشمش آب آورده است chashm-ash áb-ávardah ast.

Catarrh, *subs.* (*Medical term*) سردي sardí, چاهش cháhish, زكام zukám, نزله nazlah.—(*Catarrh of bladder*) نزله مثانه nazlah-i-masánah. — (*Internal catarrh*) اسهال نزله is,hál-i-nazlah.

Catarrhal, *adj.* (*Medical term*) چاهشي cháhishí, زكامي zukámí, نزلتي nazlatí.

Catastrophe, *subs.* آفت áfat, ادبار idbár, مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), آسيب ásíb, نائبه náïbah

(*pl.* نوائب naváïb), آشوب áshúb, بلا balá, صدمه sadamah, نكبت nakbat, نكمت nakmat, محنت mihnat (*pl.* محن mihan), بد بختي bad-bakhtí, سختي sakhtí, غائله ghá'ilah (*pl.* غوائل ghaváïl), بليت balíyat (*pl.* بلايا baláyá), فلاكت falákat, الم alam.

Catch, *subs.* گرفت girift, اخذ akhz.—(*Staple of a door*) رزه rizah, ريزه rízah.—(*Chain or hasp fitting on the staple*) چفت chift.—(*Refrain of a song*) ترجيع tarjí', زمين zamín, زمينه zamínah.—(*Puzzle*) رمز ramz, معما mu'ammá, لغز lughz, مشكله mushkilah, چرپك charpak.—(*Quibble*) نكته nuktah, ايهام íhám, طفره tufrah.

Catch, *verb trans.* گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), گرفتار كردن giriftár kardan, قبض نمودن qabz nimúdan, اخذ كردن akhz kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), قپيدن qapídan.—(*Puzzle*) دو چار كردن dú-chár kardan.—*intrans.* چسبيدن chasbídan, گير آمدن gír ámadan, بند شدن band shudan.—(*To catch an infection*) ناخوشي گرفتن ná-khushí giriftan.—(*I must catch the train*) لابدم كه بترين برسم lábad-am kih bi-trín ba-rasam.—(*To catch hold of*) گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), بدست آوردن bi-dast ávardan, چسبيدن chasbídan.—(*Catch hold!*) بگير bi-gír.

Catcher, *subs.* گيرنده gírandah, آخذ ákhiz.

Catching, *adj.* (*Infectious*) ساري sárí, مسري musrí, مرض آور marz-ávar, مضرف رسان muzrif-rasán, فاسد ساز fásid-sáz, معدي mu'dí, موٴثر müassir.

Catch-penny, *subs.* دام پول dám-i-púl.—*adj.* بيهوده bíhúdah, بي قدر bí-qadr, بي قابليت bí-qábilíyat.

Catch-poll, *subs.* محصل muhassil, وامخوار vám-khár, متقاضي mutaqází.

Catch-word, *subs.* پاسخ pásukh, پاصفحه pá-safhah.

Catechetic, *adj.* سوٴال و جوابي süál-va-javábí.

Catechise, *verb,* سوٴال و جواب كردن süál-va-javáb kardan, مسائله كردن masälah kardan.

Catechiser, *subs.* مسائله پرس masälah-purs, مسائله گو masälah-gú, معلم mu'allim.

Catechism, *subs.* سوٴال و جواب süál-va-javáb.

Catechist, *subs.* مسائله پرس masälah-purs, مسائله گو masälah-gú, معلم mu'allim.

Catechistical, *adj.* سوٴال و جوابي süál-va-javábí.

Catechu, *subs.* مداد پاك كن midád-pák-kun.

Categorical, *adj.* قطعي qat'í, موافق قاعده muváfiq-i-qá'idah, اكيد akíd, مرتب murattab, مترتب mutarattib, شافي sháfí.

Categorically, *adv.* قطعاً qat'an, كاملاً kámilan, سراسر sar-á-sar, تماماً tamáman, بالكل bi 'l-kull, بكلي bi-kullí, بالكليت bi 'l-kullíyat.

Category, *subs.* جنس jins (*pl.* اجناس ajnás), قبيل qabíl, نوع nau' (*pl.* انواع anvá'), صنف sinf (*pl.* اصناف asnáf), طبقه tibqah.

Catenate, *verb,* پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), پيوند دادن paivand dádan, وصل كردن vasl kardan, ملصق كردن mulsaq kardan.

Catenation, *subs.* اتصال ittisál, يكي شدن yakí-shudan.

Cater, *verb,* خرج كشيدن kharj kashídan, كار سازي kár-sází kardan, خوراك رسانيدن khurák rasánídan, آذوقه دادن ázúqah dádan.

Caterer, *subs.* كارساز kár-sáz, خرج ده kharj-dih, آذوقه فروش ázúqah-furúsh.

Cateress, *subs.* كارساز kár-sáz, خرج ده kharj-dih.

Caterpillar, *subs.* كرم صد پا kirm-i-sad-pá, كرم درخت kirm-i-dirakht.

Caterwaul, *verb,* معو معو كردن ma'ú-ma'ú kardan.

Cates, *subs.* آذوقه ázúqah, خوراك khurák, خورش khurish, خوردني khurdaní, اكل akal, ماٴكولات mäkúlát, غدا ghadá, غذا ghazá (*pl.* اغذيه aghziyah), توشه túshah, طعام ta'ám (*pl.* اطعمه at'imah), طعمه tu'mah (*pl.* طعم tu'am), زاد zád, روزي rúzí, قوت qút.

Catgut, *subs.* زه zih.

Catharist, *subs.* نقاوت نما naqávat-nimá, طهارت كار tahárat-kár, متطهر mutatahhir.

Cathartic, *subs.* (*Medical term*) مسهل mus,hil, تنقيه tanqiyah.—*adj.* مسهلي mus,hilí, منقي munaqqí.

Cathedra, *subs.* كرسي kursí, مسند masnad.

Cathedral, *subs.* كليسيا بزرگ kalísiyá-i-buzurg, تخت مدرس takht-i-mudarris.

Catheter, *subs.* (*Medical term*) مثانه پاك كن masánah-pák-kun, ميل مجرائي بول míl-i-majrá,í-i-baul.

Catheterise, *verb,* (*Medical term*) ميل در مجراي بول فرو بردن míl dar majrá,í-i-baul furú burdan.

Catholic, *subs.* (*Religious term*) كاتوليك kátúlík (European), پاپوئي pápú,í (European).—*adj.* عام 'ámm, جمهوري jumhúrí, عمومي 'umúmí.

Catholicism, *subs.* عموم 'umúm, عموميت 'umúmíyat, جمهوريت jumhúríyat, شيوع shuyú'.

Catholicon, *subs.* كيميائي اكبر kímiyá,í-i-akbar, درمان عام darmán-i-'ámm.

Catkin, *subs.* (*Botanical term*) گل بيد مشك gul-i-bídmishk, پنجه گربه panjah-i-gurbah.

Catling, *subs.* كارد kárd.

Cat-o'-nine-tails, *subs.* تازيانه táziyánah, جلده juldah, شلاق shaláq, سوط saut, قمچي qamchí.

Cat's-eye, *subs.* (*Stone*) باواغوري bávághúrí.

Cat's-foot (*Antennaria dioica*), *subs.* پنجه گربه panjah-i-gurbah.

Cat's-paw, *subs.* غبي ghabí, گول gúl, كودن kaudan, سفيه sáfih, خر khar.—(*He made a cat's-paw of him*)

گول زده است gúl-zadah ast, خرش کرد khar-ash-kard.—(*On the sea*) زنجیر zanjír, زره zirrah, حلقه ḥalqah.

Catsup, *subs.* چاشني cháshní, زائقه záïqah.

Cattle, *subs.* دواب davább, مواشي maváshí, حیوانات haivánát, بهائم baháïm, عقار ‘iqár, چهار پاها chahár-páhá.

Cattle-merchant, *subs.* نخاس nakhkhás.

Cattle-plague, *subs.* گاومرگي gáv-murgí.

Cattle-show, *subs.* تماشائي حیوانات tamáshá,í-i-haivánát.

Caucus, *subs.* مجلس معرفان majlis-i-mu‘arrifán.

Caudal, *adj.* دمي dumí, ذنبي zumbí, عصعصي ‘us‘usí.

Caudate, *adj.* دم دار dum-dár, ذو ذنب zú-zumb.

Caudle, *subs.* مشروب mashrúb, شربت shirbat.

Caught, *part.* گرفتار giriftár.—(*To be caught*) گیر کردن gír kardan.

Caul, *subs.* (*Of a child*) پرده pardah, مشیمه mashí-mah.

Cauliflower, *subs.* کلم رومي kalam-i-rúmí, کلم گلدار kalam-i-gul-dár.

Causal, *adj.* موجب mújib, ایجابي íjábí, علي ‘illí, سببي sababí, معلل mu‘allil. —(*Causal verb*) فعل مجبور fi‘l-i-majbúr, فعل متعدي fi‘l-muta‘addí, فعل دو مفعولي fi‘l-i-dú-mafa‘úlí.—(*Causal particle*) حرف التعلیل harfu ’t-ta‘líl.

Causality, *subs.* ایجاب íjáb, علیت ‘illíyat, تعلیل ta‘líl, سببیت sababíyat.

Causation, *subs.* ایجاب íjáb, علیت ‘illíyat, تعلیل ta‘líl, سببیت sababíyat.

Causative, *adj.* موجب mújib, ایجابي íjábí, علي ‘illí, سببي sababí, معلل mu‘allil.

Causatively, *adv.* بطور علیت bi-taur-i-‘illíyat, بطور تعلیل bi-taur-i-ta‘líl, معللانه mu‘allilánah.

Cause, *subs.* سبب sabab (*pl.* اسباب asbáb), موجب mújib (*pl.* مواجب mavájib), واسطه vásitah (*pl.* وسائط vasáït), وصیله vasílah, وسیله vasílah, جهت jihat, باعث bá‘is, اجل ajl, اسل asl, مؤدي müaddí, علت ‘illat (*pl.* علل ‘ilal), مورث múris, وجه vajh.—(*Case*) امر amr (*pl.* امور umúr), کار kár, ماده máddah, باب báb, عمل ‘amal, سر و کار sar-u-kár, کار و بار kár-u-bár, معامله mu‘ámalah, حال hál, قضیه qazíyah (*pl.* قضایا qazáyá), صنع suna‘, مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), کیفیت kaifíyat, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), خلق khulq, مقدمه muqaddamah.—(*Legal term*) دعوي da‘vá.—(*Cause and effect*) اصل و فرع asl-u-far‘ (*pl.* اصول و فروع usúl-u-furú‘), علت و اثر ‘illat-u-asar, علت و معلول ‘illat-u-ma‘lúl, موجب و نتیجه mújib-u-natíjah, مآثر و اثر maásir-u-asar.—(*For what cause*) براي چه baráy-i-chih.—(*From this cause*) از این راهگذر az ín ráh-guzar, از این سبب az ín sabab. —(*Without cause*) بي سبب bí-sabab, بلا سبب bilá-sabab, بي موجب bí-mújib. — (*To make common cause with a person*) دست بیکي کردن dast bi-yakí kardan.

Cause, *verb,* سبب شدن sabab shudan, موجب شدن mú-jib shudan, علت گردیدن ‘illat gardídan, مستلزم نمودن mustalzim nimúdan, کردن kardan (*rt.* کن kun).

Causeless, *adj.* بي سبب bí-sabab, بي موجب bí-mújib, بدون موجب bidún mújib, بي جهت bí-jihat, بي علت bí-‘illat.

Causelessly, *adv.* بي سببانه bí-sababánah, بي موجبانه mújibánah, بدون موجبانه bidún-i-mújibánah.

Causelessness, *subs.* بي سببي bí-sababí, بي موجبي bí-mújibí, بي علتي bí-‘illatí, بي جهتي bí-jihatí.

Causer, *subs.* موجب mújib, باعث bá‘is, محرك mu-harrik.

Causeway, *subs.* سنگبست sang-bast, سنگفرش sang-farsh, تخته فرش takhtah-farsh, خیابان khiyábán, راه مرتفع ráh-i-murtafi‘.

Caustic, *subs.* محرق muharriq, ادویه اکاله adviyah-i-akkálah (used only in plural). — (*Lunar caustic*) سنگ جهنم sang-i-jahannam.—*adj.* تیز tíz, تند tund, سوزش ناك súzish-nák, زبان گز zaban-gaz, حزي hazí, حاد hádd.

Causticity, *subs.* تیزي tízí, تندي tundí, حدت hiddat, حرقت hirqat, سوزش súzish, سوزش ناکي súzish-nákí, زبان گزي zabán-gazí.

Cautelous, *adj.* خبر دار khabar-dár, هوشیار húsh-yár, متوجه mutavajjih, محتاط muhtát, آگاه ágáh, با حذر bá-hazar.—(*Crafty*) حیله ساز hílah-sáz, حیله باز hílah-báz, دغا پیشه daghá-píshah, حیال hayyál, محتال muh-tál, عیار ‘ayyár, مکار makkár, مکر ساز makr-sáz.

Cauter, *subs.* داغي dághí, سیخ síkh.

Cauterism, *subs.* داغ نهي dágh-nihí.

Cauterize, *verb,* داغ کردن dágh kardan.

Cauterized, *part.* داغ دار dágh-dár.

Cauterizing, *subs.* داغ گذاري dágh-guzárí.—(*Cau-terizing iron*) داغینه dághínah, آهن داغ áhan-dágh.

Cautery, *subs.* داغ dágh, کي kayy.

Caution, *subs.* خبر khabar, خبر داري khabar-dárí, احتیاط ihtiyát, حذر hazar, انتباه intibáh, هوشیاري húsh-yárí, بصیرت basírat, دیده باني dídah-báni, تنبه tanabbuh.—(*Injunction*) تنبیه tambíh, تحذیر tahzír, غدغن ghadaghan, منع man‘, نهي nahy, تحجیر tahjír, ممانعت mumána‘at, باز داشت báz-dásht.—(*To require caution*) احتیاط داشتن ihtiyát dáshtan.

Caution, *verb,* متنبه ساختن mutanabbih sákhtan, تنبیه نمودن tambíh nimúdan, ملهم گردانیدن mulhim

gardánídan, خبر دادن ágáhí dádan, آگاهي دادن khabar dádan, تحذير نمودن tahzír nimúdan, انذار کردن inzár kardan.

Cautionary, *adj.* با تحذير bá-tahzír.

Cautious, *adj.* خبر دار khabar-dár, هوشيار húsh-yár, با هوش bá-húsh, متوجه mutavajjih, آگاه ágáh, با حذر bá-hazar, محترز muhtariz, معتني mu'taní, باحتياط bi-ihtiyát.

Cautiously, *adv.* از روي احتياط az rúy-i-ihtiyát, حذر ناکانه hazar-nákánah, از روي خبر داري az rúy-i-khabar-dárí.—(*To act cautiously*) تقيه کردن taqíyah kardan.

Cautiousness, *subs.* خبر khabar, خبر داري khabar-dárí, احتياط ihtiyát, حذر hazar, انتباه intibáh, هوشياري húsh-yárí, بصيرت basírat, ديده باني dídah-bání, تنبه tanabbuh.

Cavalcade, *subs.* حشم hasham (*pl.* احشام ahshám), سواري suvárí, دسته سوار dastah-i-suvár, موکب maukib (*pl.* مواکب mavákib).

Cavalier, *subs.* سوار suvár.—*adj.* (*Bold*) دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, صاحب جرأت jurät-mand, جرأت مند sáhib-jurät, با جرأت bá-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí, بسال basál.—(*Arrogant*) متکبر mutakabbir, مستکبر mustakbir, لاف زن láf-zan, بلند پرواز buland-parváz, مغرور magh-rúr, غروري ghurúrí, گردن کش gardan-kash, خود بين khud-bín, خود سر khud-sar, دماغدار dimágh-dár, درشت خو durusht-khú, جسور jasúr, کله گستاخ gustákh, کله پر باد kullah-pur-bád, لا ابالي lá-ubálí, فيسو físú (*vulg.*).

Cavalierly, *adv.* متکبرانه mutakabbiránah, مستکبرانه mustakbiránah, گستاخانه gustákhánah, مغرورا magh-rúran, از روي غرور az rúy-i-ghurúr, بطور جسارت bi-taur-i-jasárat, بطور لا ابالیگري bi-taur-i-lá-ubálí-garí.

Cavalry, *subs.* سواره suvárah, سواري suvárí, سواري عسکر suvárí-i-'askar, سواران suvárán. — (*Body of cavalry*) دسته dastah, تيپ típ.

Cavatina, *subs.* آوازه ávázah, نغمه naghmah, نوا navá, ترانه taránah, پرده pardah.

Cave, *subs.* غار ghár, مغاره maghárah, کهف kahf (*pl.* کهوف kuhúf), حفره hufrah (*pl.* حفر hufar), شکفت shikaft.

Cave, *verb trans.* سوراخ کردن súrákh kardan, گودال gaudál sákhtan, ساختن حفر کردن hafr kardan.—*intrans.* منزوي شدن munzaví shudan, گوشه نشين گود شدن gúshah-nishín kardan.—(*To cave in*) gaud shudan.

Caveat, *subs.* توقيف tauqíf.

Cavern, *subs.* غار ghár, مغاره maghárah, کهف kahf (*pl.* کهوف kuhúf), حفره hufrah (*pl.* حفر hufar), شکفت shikaft.

Caverned, *adj.* پر مغاره pur-maghárah, در مغاره dar-maghárah.

Cavernous, *adj.* پر مغاره pur-maghárah.

Caviare (*Sturgeon's roe*), *subs.* تخم ماهي رومي tukhm-i-máhí-i-rúsí, تخم سگ آبي tukhm-i-sag-ábí, حاويار háviyár, اشپل ashpil.

Cavil, *subs.* اعناد i'nád, جدل jadal, ستيز sitíz, ستيزه sitízah, نزاع nizá'.

Cavil, *verb*, نکته گيري کردن nuktah-gírí kardan.—(*Quarrel*) اعتراض کردن i'tiráz kardan, ستيزه کردن sitízah kardan, جدل نمودن jadal nimúdan, خصومت کردن khusúmat kardan.

Caviller, *subs.* خورده گير khurdah-gír.

Cavity, *subs.* جوف jauf, سوراخ súrákh, شکاف shikáf. —(*Of the ear*) صدف sadaf.—(*Of the mouth*) جوف jauf.—(*Of the womb*) قعو qa'v.

Caw, *verb*, قاقا کردن qáqá kardan, نعيق کردن na'íq kardan.

Cawing, *subs.* قاقا qáqá, نعيق na'íq.

Cayenne, *subs.* فلفل هندي filfil-i-hindí, فلفل سرخ filfil-i-surkh, فلفل قرمز filfil-i-qirmiz.

Cayman, *subs.* نهنگ nahang, تمساح timsáh (*pl.* تماسيح tamásíh).

Cazique, *subs.* آمير ámír.

Cease, *verb trans.* (از) بس کردن bas kardan (az), موقوف کردن mauqúf kardan.—*intrans.* موقوف شدن mauqúf shudan, توقف نمودن tavaqquf nimúdan, منقطع شدن munqati' shudan, وا ايستادن vá-ístádan, قطع شدن qat' shudan, فراغت کردن farágħat kardan, باز ماندن báz-mándan, ساقط شدن sáqit shudan, منقرض گشتن munqariz gashtan, گذاشتن guzáshtan.—(*The noise never ceases*) صدا قطع نمي شود sidá qat' namíshavad.

Ceaseless, *adj.* بلا فاصله bilá-fásilah, دائم dáïm, مدام mudám, مستدام mustadám, بي انقطاع bí-inqitá', متصل muttasil, پيوسته paivastah, متوالي mutaválí.

Ceaselessly, *adv.* بدون توقف bidún-i-tavaqquf, استمرارا istimráran, بي فاصله bí-fásilah, بي فتور bí-futúr, بلا فطرت bilá-fitrat, بلا ين قطع bilá-yan-qata', متصلا muttasilan, علي الاتصال 'ala 'l-ittisál, لا يتقطع lá-yataqata, غير منقطع ghair-i-munqati', همیشه hamíshah, دائما dáïman.

Ceasing, *subs.* توقف tavaqquf, متوقف mutavaqqif, انقطاع inqitá'.—(*Without ceasing*) بدون توقف bidún-i-tavaqquf, استمرارا istimráran, بي فاصله bí-fásilah, بي فتور bí-futúr, متصلا muttasilan, بلا ين قطع bilá-yan-qata', علي الاتصال 'ala 'l-ittisál, لايتقطع lá-yataqata', غير منقطع ghair-i-munqati', همیشه hamíshah, دائما dáïman.

Cedar, *subs.* سرو آزاد sarv-i-ázád, صنوبر sanaubar.—(*Red cedar, Juniperus virginiana*) کاج káj, سرو sarv.

Cede, *verb,* گذاشت نمودن guzásht nimúdan, وا گذاشتن vá-guzáshtan, باز گذار کردن báz-guzár kardan, تسلیم نمودن taslím nimúdan, حواله نمودن haválah nimúdan.—(*Legal term*) هبه کردن hibah kardan.

Cedrine, *adj.* سروي sarví, صنوبري sanaubarí.

Ceil, *verb,* مسقف کردن musaqqaf kardan, سقف سازي کردن saqf-sází kardan.

Ceiling, *subs.* سقف saqf, عرش 'arsh.—(*Level ceiling*) سقف مسطح saqf-i-musattah.—(*Ceiling with the beams rounded and carved*) سقف تیر دار saqf-i-tír-dár.

Celebrate, *verb,* عید کردن 'íd kardan, عید نگاه کردن 'íd-nigáh kardan, رسومات بجا آوردن rusúmát bi-já ávardan, یاد آوري کردن yád-ávarí kardan, تذکیر نمودن tazkír nimúdan.—(*Praise*) ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), ستایش کردن sitáyish kardan, حمد کردن hamd kardan, مدح کردن madh kardan, نیایش کردن niyáyish kardan, ثنا گفتن saná guftan, وصف کردن vasf kardan, توصیف کردن tausíf kardan, تحسین کردن tahsín kardan, تعریف گفتن ta'ríf guftan, تسبیح نمودن tasbíh nimúdan.

Celebrated, *adj.* مشهور mashhúr, معروف ma'rúf, موصوف mausúf, نامدار nám-dár, نامور nám-var, نیکنام ník-nám, ممدوح mamdúh, مشتهر mushtahar, معلوم ma'lúm, شهرت یافته shuhrat-yáftah, با اثر bá-asar.

Celebration, *subs.* تشهیر tashhír, اعلان i'lán.—(*Praise*) ستایش sitáyish, توصیف tausíf, ثنا saná, مدح madh.—(*Commemoration*) ذکر zikr, مذاکره muzákarah, یاد گار yád-gár.

Celebrater, *subs.* اعلان کننده i'lán-kunandah, بجا آورنده رسومات bi-já-ávarandah-i-rusúmát.

Celebrity, *subs.* شهرت shuhrat, اشتهار ishtihár, نام nám, ننگ nang, صیت sít.—(*He is of some celebrity*) شهرت دارد shuhrat dárad.—(*Person*) مشهور mashhúr, معروف ma'rúf, نامور nám-var.

Celerity, *subs.* شتاب shitáb, سرعت sur'at, عجلت 'ajalat, چابکي chábukí, چالاکي chálákí, فور faur, زودي zúdí, مبادرت mubádarat, چستي chustí, اعجال i'jál, تعجیل ta'jíl, تندي tundí.

Celery (*Apium graveolens*), *subs.* کرفس karafs. (In some parts of Persia it is known as چشمه علي chashmah-i-'alí.)

Celestial, *adj.* سماوي samáví, آسماني ásmání, فلکي falakí, علوي 'ilví, بهشتي bihishtí.—(*Celestial revolutions*) گردش آسماني gardish-i-ásmání. — (*Celestial sphere*) چرخ دوار charkh-i-davvár.

Celibacy, *subs.* عزبت 'uzbat, عزبي 'uzbí, تعزب ta'azzub, تجرد tajarrud, رهبانیت ruhbáníyat, مجردي mujarradí.

Celibate, *adj.* عزب 'azab, عزیب 'azíb, مجرد mujarrad, عروسي نکرده 'arúsí-na-kardah, نا کد خدا ná-kad-khudá.

Cell, *subs.* (*Of a recluse*) زاویه záviyah, گوشه gúshah, تکیه takyah, مقصوره maqsúrah, صومعه sauma'ah.—(*Vesicle*) تول tuvul, سوراخ súrákh, آبله ábilah, اوله aulah (*vulg.*).—(*Small room*) اوطاغ útágh, اوتاغ útágh, اطاق utáq.

Cellar, *subs.* ته خانه tah-khánah, زیر زميني zír-zamíní, سردابه sardábah.

Cellarage, *subs.* ته خانه tah-khánah, ته tah, سردابه sardábah.

Cellular, *adj.* آبله دار ábilah-dár, سوراخ دار súrákh-dár, کتکتو kutkutú.

Celt, *subs.* کلت kilt (European), قلط qilt (European).

Celtic, *adj.* کلتي kiltí (European), قلطي qiltí (European).

Celticism, *subs.* کلتیت kiltíyat (European), قلطیت qiltíyat (European).

Celtis Australis, *subs.* تي tí, توخ túkh, دغدغان dagh-daghán.

Cement, *subs.* (*For glass*) وصل vasl, پیوند paivand, سریش sirísh.—(*For stone*) آهك áhak, گچ gach.—(*Of lime and ashes*) ساروج sárúj.

Cement, *verb,* گچ مالي کردن gach-málí kardan.—(*To join*) پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), پیوند کردن paivand kardan, وصل کردن vasl kardan, چسبانیدن chasbánídan.—(*To cement friendship*) الفت دادن ulfat dádan.

Cementation, *subs.* وصل vasl, چسپش chaspish, اندود andúd.

Cementer, *subs.* اندود گر andúd-gar.—(*Cementer of friendship*) الفت ده ulfat-dih.

Cemetery, *subs.* گورستان gúristán, قبرستان qabristán, مقبره maqbarah (*pl.* مقابر maqábir), محل قبور mahall-i-qubúr, مزارستان mazáristán, مرده زار murdah-zár, شهر خاموشان shahr-i-khámúshán (*lit.* "City of the silent").—(*For Parsís*) دخمه dakhmah.

Cenobite, *subs.* اشتراك ishtirák.

Cenobitical, *adj.* اشتراکي ishtirákí.

Cenotaph, *subs.* سنگ یاد گار sang-i-yád-gár, مناره minárah.

Cense, *verb,* خوش بو کردن khush-bú kardan, معطر ساختن mu'attar sákhtan, تبخیر نمودن tabkhír nimúdan.

Censer, *subs.* بخور دان bukhúr-dán, مجمر majmar (*pl.* مجامر majámir), منقل manqal, مقطر miqtar.

Censor, *subs.* نکته گیر nuktah-gír, عیب بین 'aib-bín, مدقق mudaqqiq. — (*Of morals*) محقق muhaqqiq, مفتش mufattish.—(*Of books*) ممیز کتب mumayyiz-i-kutb.

Censorial, *adj.* تحقيقي tahqíqí, تفتيشي taftíshí.
Censorious, *adj.* عيب بين ‘aib-bín, نكته گير nuktah-gír, مدقق mudaqqiq, خورده بين khurdah-bín.
Censoriously, *adv.* بطور عيب بيني bi-taur-i-‘aib-bíní, نكته گيرانه nuktah-gíránah, مدققانه mudaqqiqánah.
Censoriousness, *subs.* عيب بيني ‘aib-bíní, نكته گيري nuktah-gírí, خورده بيني khurdah-bíní, ستيز sitíz.
Censorship, *subs.* تدقيق tadqíq, تحقيق tahqíq, محققي muhaqqiqí, تفتيش taftísh, مفتشي mufattishí.
Censurable, *adj.* قابل زجر qábil-i-zajr, سزاور ملامت sizávar-i-malámat, لائق ملام láïq-i-malám, ملامت پذير malámat-pazír.
Censurably, *adv.* بطور توبيخ bi-taur-i-taubíkh, از روي سر زنش az rúy-i-sar-zanish.
Censure, *subs.* توبيخ taubíkh, زجر zajr, ملامت malámat, سر زنش sar-zanish, مؤاخذه müákhazat, پيغاره paighárah, عتاب ‘itáb, تعزير ta‘zír, نهيب nihíb, شتم shatm, طعنه ta‘nah, نكوهش nikúhish, تأديب tädíb, زبان درازي zabán-dirází.—(*Vote of Censure*) عرض توبيخ ‘arz-i-taubíkh, عرض ملامت ‘arz-i-malámat.
Censure, *verb,* زجر نمودن zajr nimúdan, توبيخ كردن taubíkh kardan, اعتراض نمودن i‘tiráz nimúdan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش كردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, ذم كردن zamm kardan, مذمت كردن mazammat kardan, نكوهيدن nikúhídan.
Censurer, *subs.* اعتراض كننده i‘tiráz-kunandah, سر زنش كننده sar-zanish-kunandah, ملامت گو malámat-gú, موبخ múbikh, طاعن tá‘in.
Census, *subs.* سر شماري sar-shimárí, ثبت sabt.
Centage, *subs.* في صد fí-sad, صدي sadí, مئيت mäíyat.
Centaur, *subs.* قنطور qantúr (European).
Centaureum officinale, *subs.* (*Botanical term*) قنطوريون كبير qantúriyún-i-kabír.
Centenarian, *subs.* شخص صد ساله shakhs-i-sad-sálah.—*adj.* صد ساله sad-sálah.
Centenary, *subs.* صدانه sadánah, صده sadah.—*adj.* صدي sadí, صدم sadum.
Centennial, *adj.* صدي sadí, صدم sadum.
Centesimal, *adj.* صد يك sad-yak.
Centesimation, *subs.* صد يك كني sad-yak-kuní.
Centifolious, *adj.* صد برگ sad-barg.
Centiloquy, *subs.* سخن صد چند sukhun-i-sad-chand.
Centipede, *subs.* صد پا sad-pá, هزار پا hazár-pá, چهلپا chihil-pá.
Central, *adj.* مركزي markazı.
Centrality, *subs.* مركزيت markazíyat.
Centralization, *subs.* استقرار istiqrár.
Centralize, *verb,* تمكن دادن tamakkun dádan, مستقر ساختن mustaqir sákhtan, مركز قرار دادن markaz qarár dádan.
Centrally, *adv.* وسطانه vasatánah, بطور مركز bi-taur-i-markaz.
Centre, *subs.* مركز markaz, وسط vasat, ميانه miyánah, مدار madár, قلب qalb.—(*Centre of gravity*) مركز ثقيل markaz-i-saqíl.
Centre, *verb trans.* مركز قرار دادن markaz qarár dádan.—*intrans.* مركز يافتن markaz yáftan.
Centre-bit, *subs.* برمه barmah, مته matah.
Centric, *adj.* مركزي markazí.
Centrically, *adv.* وسطانه vasatánah, بطور مركز bi-taur-i-markaz.
Centrifugal, *adj.* مركز گريز markaz-guríz.
Centrigrade, *subs.* صد درجه sad-darajah.
Centripetal, *adj.* مركز جو markaz-jú.
Centumvir, *subs.* قاضي qází.
Centumviral, *adj.* نسبت بقاضي nisbat bi-qází.
Centuple, *subs.* صد تا sad-tá, صد چند sad-chand.
Centuple, *verb,* صد تا نمودن sad-tá nimúdan, صد چند نمودن sad-chand nimúdan.
Centurial, *adj.* صد ساله sad-sálí, قرني qarní.
Centurion, *subs.* يوز باشي yúz-báshí.
Century, *subs.* صد سال sad-sál, صده sadah, قرن qarn (*pl.* قرون qurún).
Cephalic, *subs.* مقوي muqavví, مقوي دماغ muqavví-i-dimágh.—*adj.* دماغي dimághí, سري sarí.
Cephalaria kotchyi, *subs.* (*Botanical term*) علف زحمت ‘alaf-i-zahmat.
Cephalohæmatoma, *subs.* (*Medical term*) دمل دموي رأس جنين dummal-i-damaví-i-räs-i-janín.
Cera alba (*White wax*), *subs.* موم سفيد múm-i-safíd.
Cera flava (*Yellow wax*), *subs.* موم زرد múm-i-zard.
Ceraceous, *adj.* مومي múmí.
Cerate, *subs.* موم múm, شمع sham‘.
Cerated, *adj.* مومي múmí.
Cerælеum, *subs.* روغن موم raughan-i-múm.
Cerasus avium (*Wild cherry*), *subs.* آلوبالو álúbálú.
Cerasus orientalis, *subs.* چوب چيق chúb-i-chupuq.
Cerasus vulgaris (*White cherry*), *subs.* گيلاس gílás.
Ceratonia siliqua (*Carob tree*), *subs.* للكي lalakí, كرات karrát, درخت خرنوب dirakht-i-kharnúb.
Ceratum simplex, *subs.* موم روغن múm-i-raughan.
Cercis siliquastrum, *subs.* ارغوان arghaván.
Cere, *verb,* مشمع كردن mushamma‘ kardan.
Cereal, *subs.* غله ghallah (*pl.* غله جات ghallah-ját), حبوبات hubúbát (used mostly in plural), نباتات گندميه nabátát-i-gandamiyah (used mostly in plural).—*adj.* حبوبي hubúbí, غلهي ghallah,í.

Cerebral, *adj.* دماغي dimághí.—(*Cerebral functions*) اعمال دماغي a'mál-i-dimághí.

Cerebral meningitis, *subs.* (*Medical term*) ورم اغشيه دماغ varam-i-aghshiyah-i-dimágh.

Cerebrum, *subs.* دماغ dimágh.—(*Anterior lobes of cerebrum*) قطعات مقدم دماغ qat'át-i-muqaddam-i-dimágh.—(*Middle lobes of cerebrum*) قطعات وسطي دماغ qat'át-i-vasatí-i-dimágh. — (*Posterior lobes of cerebrum*) قطعات مؤخر دماغ qat'át-i-müakhkhir-i-dimágh.

Cerecloth, *subs.* مشمع mushamma'.

Cerement, *subs.* مشمع mushamma'.

Ceremonial, *subs.* رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), اجرائي ijrá,í-i-marásim, آيين بندي áyín-bandí.—*adj.* رسمي rasmí, معتاد mu'tád.

Ceremonialism, *subs.* رسوميت rusúmíyat, رسميت rasmíyat, رسوم پرستي rusúm-parastí, رسوم فهمي rusúm-fahmí.

Ceremonious, *adj.* رسمي rasmí, رسوماتي rusúmátí, رسوم فهم rusúm-fahm, معتاد mu'tád, ظاهري záhirí, مطابق قانون mutábiq-i-qánún.

Ceremoniously, *adv.* رسمانه rasmánah, بر سبيل رسوم فهمي bar sabíl-i-rusúm-fahmí.

Ceremoniousness, *subs.* رسوميت rusúmíyat, رسميت rasmíyat, رسوم پرستي rusúm-parastí, رسوم فهمي rusúm-fahmí.

Ceremony, *subs.* رسم rasam (*pl.* رسوم rusúm), قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), آيين áyín, شعاره shi'árah.—(*Formality*) تكلف takalluf, تكليف taklíf, ادب adab, تعارف ta'áruf, تقلد taqallud, صورت گيري súrat-gírí, ظاهر داري záhir-dárí, قاعده qá'idah.—(*Without ceremony*) بي تكلف bí-takalluf, بي تكليف bí-taklíf. — (*Ceremonies of religion*) فروعات دين furú'át-i-dín. — (*Master of ceremonies*) تشريفاتچي tashrífát-chí, تشريفاتچي باشي tashrífát-chí-báshí, ايشك اقاسي باشي íshak-aqásí-báshí.

Cereous, *adj.* مومي múmí.

Cerographist, *subs.* موم نويس múm-nivís.

Cerography, *subs.* موم نويسي múm-nivísí.

Certain, *adj.* (*Fixed*) مقرر muqarrar, ثبوتي subútí, معين mu'ayyan, متعين muta'ayyin, يقيني yaqíní, موعود mau'úd.—(*Sure*) يقين yaqín, محقق muhaqqaq, متحقق mutahaqqiq, تحقيقي tahqíqí, صحيح sahíh, صريح saríh, واضح vázih.—(*Some*) بعضي ba'zí, چند chand, قدري qadarí.—(*Particular*) يك yak, معين mu'ayyan, فلان fulán, احد ahad.—(*A certain linen-draper*) شخص بزاز shakhs-i-bazzáz. (The general mode of expressing the word "certain" is by adding an ي to the final letter of the word: thus *A certain person,* شخصي shakhsí.) — (*For certain*) يقيناً yaqínan, بطور موثوق bi-taur-i-mausúq.—(*To make certain*) محقق نمودن muhaqqaq nimúdan.

Certainly, *adv.* هر آئنه har-áïnah, تحقيقاً tahqíqan, لا جرم lá-jaram, آري árí, بي شك bí-shakk, بلا شك bilá-shakk, يقيناً yaqínan, يقيني yaqíní, قطعاً qat'an, بالقطع bi 'l-qat', لا محالة lá-mahálata, البته albattah, بيگمان bí-gumán, حقاً haqqan, في الحقيقه fi 'l-haqíqah.

Certainness, *subs.* يقيني yaqíní, يقين yaqín, حقيقتي haqíqatí, تحقق tahaqquq, تحقيق tahqíq, تيقن tayaqqun, ثبات sabát, ثبوت subút.

Certainty, *subs.* يقيني yaqíní, يقين yaqín, حقيقتي haqíqatí, تحقق tahaqquq, تحقيق tahqíq, تيقن tayaqqun, ثبات sabát, ثبوت subút.

Certificate, *subs.* تذكره tazkarah, تصديق tasdíq.—(*Of forgiveness and safety*) خط اطمئنان khatt-i-itmïnán.—(*Recommendation*) اعتبار نامه i'tibár-námah, سفارش sifárish-námchah, نامچه رضايت نامه rizáyat-námah, شهادتنامه shahádat-námah. — (*Medical certificate*) تصديق طبيب tasdíq-i-tabíb.

Certificate, *verb,* شهادت دادن shahádat dádan.

Certification, *subs.* شهادت shahádat, تشهد tashahhud.

Certify, *verb,* شهادت دادن shahádat dádan.

Certified, *part.* محقق muhaqqaq, مشهود mashhúd.

Certitude, *subs.* يقين yaqín, تحقق tahaqquq, تحقيق tahqíq, تيقن tayaqqun, ثبات sabát, ثبوت subút, حقيقتي haqíqatí.

Cerulean, *adj.* نيل níl, نيله nílah, نيلگون níl-gún, نيلرنگ níl-rang, نيلفام níl-fám, كبود kabúd, سماوي samáví, ازرق azraq, آسماني ásmání, لاجوردي lájavardí.

Cerumen, *subs.* موم گوش múm-i-gúsh, چرك گوش chirkh-i-gúsh, زهر گوش zahr-i-gúsh, وسخ vasakh (*pl.* اوساخ ausákh).

Ceruse, *adj.* سفيداج safídáj.

Cervical, *adj.* گردني gardaní, عنقي 'unuqí.

Cervine, *adj.* آهوي áhúí.

Cervus capreolus (*Roebuck*), *subs.* شكا shakká.

Cervus elephus (*Stag*), *subs.* مرال marál, گاو كوهي gáv-i-kúhí.

Cesarean, *adj.* قيصري qaisarí.—(*Cesarean operation*) عمل قيصري 'amal-i-qaisarí.

Cespitous, *adj.* سبزه وش sabzah-vash, چمني chamaní.

Cess, *subs.* ابواب abváb, ديوان díván, سري sarí, ميري mírí, خراج khiráj.

Cessation, *subs.* توقف tavaqquf, مهلت muhlat, فراغت farághat, انقطاع inqitá'. ترك tark.—(*Cessation from work*) فراغ firágh.

Cession, *subs.* وا گذار vá-guzár, تسليم taslím, ترك tark.

Cesspool, *subs.* بالوعه bálú'ah (*pl.* بواليع baválí'), آبشي ábshí (*corruption of* آبشيب áb-shíb), چاه مبرز cháh-i-mabraz.

Cestus, *subs.* كمربند kamar-band.

Cesura, *subs.* وقف vaqf (*pl.* اوقاف auqáf), تقطيع taqtí', علامت مكث 'alámat-i-maks.

Cesural, *adj.* وقفي vaqfí.

Cetacea, *subs.* ماهيان máhiyán, اسماك asmák, حيتان hítán.

Cetaceous, *adj.* ماهي مانند máhí-mánand.

Ceterach officinarum (*Spleen-wort*), *subs.* چترك chatrak, حشيشت اطحال hashíshatu 't-tihál, حشيش الادويه hashíshu 'l-adviyah.

Cetic, *adj.* ماهي مانند máhí-mánand.

Cetology, *subs.* ماهي داني máhí-dání, علم حيتان 'ilm-i-hítán.

Chafe, *subs.* غضب ghazab, غصه ghussah, كين kín, كينه kínah, خشم khishm, غيظ ghaiz, قهر qahr, رنجش ranjish, سورت saurat, تغير taghayyur, سخط sakhat, حدت hiddat, تندي tundí, تاب táb, نبث nabs.

Chafe, *verb trans.* خشمناك ساختن khishm-nák sákhtan, غضبناك گردانيدن ghazab-nák gardánídan, مكدر mukaddar sákhtan, رنجانيدن ranjánídan.—(*Rub*) خراشيدن khiráshídan, جر آوردن jir ávardan. —*intrans.* (*By rubbing*) صرب ديدن sarb dídan, صدمه خوردن sadamah khurdan, گرم شدن garm shudan, مالش بر داشتن málish bar-dáshtan, جوش زدن júsh zadan, جر آمدن jir ámadan.—(*To be angry*) نا راض بودن ná-ráz búdan, آشوبيدن áshúbídan, غضبناك شدن ghazab-nák shudan, تغضب نمودن taghazzub nimúdan, خشم گرفتن khishm giriftan, رنجيدن ranjídan, جوشيدن júshídan, رنجيدن ranjídan, اظهار كراهت كردن izhár-i-karáhat kardan.

Chafer, *subs.* خراشيده khiráshídah, خراشا khiráshá.—(*Dish*) ظرف zarf, قاب qáb.—(*Insect*) خشوق khushúq, جعل ja'l.

Chaff, *subs.* پوشال púshál, كاه káh.—(*Banter*) طنز tanz, ظرافت zaráfat, تمسخر tamaskhur, لاغ lágh, استهزا istihzá, شوخي shúkhí, مزاح mizáh, هجر hujr, هجا hijá, جفنگ jafang, فكاهت fukáhat, مضحكه muzhikah.

Chaff, *verb,* طنز كردن tanz kardan, ظرافت كردن zaráfat kardan, تمسخر كردن tamaskhur kardan, استهزا نمودن istihzá nimúdan, لاغ نمودن lágh nimúdan, شوخي كردن shúkhí kardan, بنائي مزاح گذاشتن biná'í-i-mizáh guzáshtan, خنده نمودن khandah nimúdan, خشمانيدن khishmánídan, ريشخند كردن ríish-khand kardan, جر آوردن jir ávardan.

Chaffer, *subs.* مسخره maskharah, ساخر sákhir, شوخ shúkh, مقلد muqallid.

Chaffer, *verb,* (*Haggle*) معامله كردن mu'ámalah kardan, در معامله قيل و قال كردن dar mu'ámalah qíl-u-qál kardan, قرار مدار كردن qarár-madár kardan.—(*Talk idly*) ول زدن vil zadan, بيهوده سخن گفتن bíhúdah sukhun guftan.

Chafferer, *subs.* (*Haggler*) معامله كن mu'ámalah-kun. —(*Idle talker*) بيهوده گو bíhúdah-gú.

Chaffinch, *subs.* دج duj.

Chaffing, *subs.* اسقاط isqát, تغضيب taghzíb.

Chaffingly, *adv.* بطور شوخي bi-taur-i-shúkhí, شوخانه shúkhánah, بر سبيل مزاح bar sabíl-i-mizáh, بطرز لاغ bi-tarz-i-lágh, بطور ظرافت bi-taur-i-zaráfat.

Chaffy, *adj.* پر كاه pur-káh.—(*Jocose*) مسخره maskharah, طناز tannáz, شوخ shúkh, مزاحي mizáhí, ظريف zaríf, لوده laudah, مضحك كن mizáh-kun, سر دماغ sar-dimágh, لطيفه گو latífah-gú, خوش طبع khush-tab'.

Chafing-dish, *subs.* منقل manqal, كانون kánún.—(*Of earthenware*) كلك kalak, بخور دان bukhúr-dán, مجمر mijmar (*pl.* مجامر majámir), مجراف mijráf.

Chagrin, *subs.* غم gham, ضرر zarar, رنج ranj, رنجش ranjish, زحمت zahmat, ايذا ízá, آزار ázár, اذيت azíyat, محنت mihnat, تصديع tasdí', پريشاني parishání, آشوب áshúb, كدورت kadúrat (*properly* kudúrat), افسوس afsús, اندوه andúh, اضطراب iztiráb.—(*Remorse*) ندامت nadámat, تأسف ta'assuf, پشيماني pashímání, اندوه andúh, حزن huzn, پريشاني parishání, آلفتگي áluftagí.

Chagrin, *verb,* آزار دادن ázár dádan, آزردن ázurdan, ملول ساختن malúl sákhtan, رنجانيدن ranjánídan, اذيت azíyat kardan, متعرض حال شدن muta'arriz-i-hál shudan, رسانيدن ايذا ízá rasánídan, رنج دادن ranj dádan, مكدر گردانيدن mukaddar gardánídan, متنفر گردانيدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jir ávardan, تلخ جان گردانيدن talkh-ján gardánídan, گزيدن gazídan.

Chagrined, *part.* مضطرب muztarib, پريشان parishán, رنجيده ranjídah, غمگين gham-gín, غمناك gham-nák, دل گير dil-gír, متغير mutaghayyir, كج خلق kaj-khulq, آزار خاطر ázár-khátir, مكدر mukaddar, متنفر mutanaffir, متألم muta'allim.—(*To be chagrined*) رنجيدن ranjídan, مضطرب گشتن muztarib gashtan, پريشان شدن parishán shudan, متنفر شدن mutanaffir shudan, منزجر شدن munzajir shudan, آزرده شدن ázurdah shudan, آزرده خاطر شدن ázurdah-khátir shudan, ملول شدن malúl shudan, متألم شدن muta'allim shudan, كج خلق شدن kaj-khulq shudan, اوقات تلخ شدن auqát-i-talkh shudan, مغشوش حواس گرديدن maghshúsh-i-haváss gardídan, طبيعت بر هم زده شدن tabí'at bar-ham-zadah shudan.

Chain, *subs.* زنجير zanjír, سلسله silsilah, قلاده quládah.

—(*For doors*) چفت chift.—(*Surveying*) جريب jaríb. —(*Of hills*) سلسله جبال silsilah-i-jibál, زنجيره كوهستان zanjírah-i-kúhistán.—(*The principal chain*) سلسله اصليه silsilah-i-asliyah.

Chain, *verb*, بستن bastan (*rt.* بند band), زنجير كردن zanjír kardan.—(*A door*) چفت كردن chift kardan.

Chained, *part.* (*Person*) مأسور mäsúr.—(*Thing*) زنجير كرده zanjír-kardah, بسته bastah.

Chainless, *adj.* بي زنجير bí-zanjír, بي سلسله bí-silsilah.

Chain-pump, *subs.* طلنبه زنجيري tulumbah-i-zanjírí.

Chain-shot, *subs.* گلوله زنجير دار gulúlah-i-zanjír-dár.

Chain-work, *subs.* عمل زنجيره 'amal-i-zanjírah.

Chair, *subs.* صندلي sandalí, سندلي sandalí, كرسي kursí, تخت takht.—(*Easy chair*) صندلي راحت sandalí-i-ráhat, صندلي بازو دار sandalí-i-bázú-dár.—(*The seat of a professor*) كرسي kursí.—(*The seat of a presiding officer*) كرسي مير مجلس kursí-i-mír-i-majlis.

Chair, *verb*, صندلي افراشتن sandalí afráshtan, بر كرسي بر داشتن bar kursí bar-dáshtan.

Chairman, *subs.* مير مجلس mír-i-majlis, رئيس räís, والي válí, صدر نشين sadr-nishín, كرسي نشين kursí-nishín.—(*Vice-chairman*) رئيس ثاني räís-i-sání.

Chaise, *subs.* كالسكه káliskah (European), درشكه durushkah (European), عرابه 'arábah, عراده 'arrádah.

Chalcography, *subs.* مس نويسي mis-nivísí, حكاكي hakkákí.

Chaldron, *subs.* پيمانه خلدرون paimánah-i-khaldrún (European).

Chalice, *subs.* پياله piyálah, جام jám, ساغر sághir, پيمانه paimánah, سقايه siqáyah, فنجان finján.

Chaliced, *adj.* پياله دار piyálah-dár, جام وشي jám-vashí.

Chalk (*Carbonas calcis præcipitatus*), *subs.* گل سفيد gil-i-safíd, گل گيوه gil-i-gívah, گل يزدي gil-i-yazdí, گل سفيد قزوين gil-i-safíd-i-qazvín, تباشير tabáshír, سفيده safídah.

Chalk, *verb*, سفيد كردن safíd kardan.

Chalk-stone, *subs.* دانه dánah.

Chalky, *adj.* گل سفيد دار gil-i-safíd-dár.

Challenge, *subs.* دعوت da'vat, دعوي da'vá, ادعا iddi'á, رجز خواني rajaz-khání, مبارزت mubárazat, دو طلبي dau-talabí (*vulg.*).—(*Exception to a juror*) اعتراض i'tiráz.

Challenge, *verb*, رجز خاني كردن rajaz-khání kardan, رجز خواندن rajaz khándan, به مبارزت طلبيدن bi-mubárazat talabídan, دعوت جنگ كردن da'vat-i-jang kardan, دو طلبي كردن dau-talabí kardan (*vulg.*).—(*To object to a juror*) اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan.

Challengeable, *adj.* قابل ادعا qábil-i-iddi'á, قابل تعرض qábil-i-ta'arruz, تعرض پذير ta'arruz-pazír.

Challenger, *subs.* مبارز mubáriz, رجز خوان rajaz-khán, دو طلب dau-talab (*vulg.*).

Challop, *subs.* فلوقه fulúqah, كشتي kashtí.

Chalot, *subs.* گندنا gandaná, سيرمو sírmú, مو سير mú-sír.

Chalybeate, *subs.* آب آهن áb-áhan, آب زاج áb-záj.—*adj.* آب آهني áb-áhaní, آب آهندار áb-áhan-dár.—(*Gaseous chalybeate water*) آب آهن جوشان áb-áhan-i-jaushán.

Chamber, *subs.* اوطاق útáq, اطاق utáq, اوتاغ útágh, حجره hujrah.—(*Presence chamber*) تالار tálár.—(*Cavity*) جوف jauf, سوراخ súrákh, شكاف shikáf.—(*Assembly*) مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), جماعت jamá'at, جمعيت jam'íyat, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), انجمن anjuman, معشر ma'shar, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), ديوان díván, بزم bazm, ملا malá. —(*Chamber of Deputies*) مجلس ملتي majlis-i-millatí, مجلس مبعوثان ملتي majlis-i-mab'úsán-i-millatí.

Chamber, *verb trans.* در اوطاق نهادن dar útáq nihádan.—*intrans.* منزل داشتن manzil dáshtan.—(*To be wanton*) هوس باز شدن havas-báz shudan.

Chamberer, *subs.* هوس باز havas-báz.

Chambering, *subs.* هوس بازي havas-bází.

Chamberlain, *subs.* ايشك اقاسي íshak-aqásí, يساول yasávul, فراش باشي farrásh-báshí.—(*Lord Chamberlain*) ايشك اقاسي باشي íshak-aqásí-báshí.—(*Deputy Chamberlain*) نائب در خانه näíb-i-dar-i-khánah.

Chamberlainship, *subs.* يساولي yasávulí.

Chamber-maid, *subs.* كنيز kaníz, جاريه járiyah, دده dadah (*vulg.*).

Chamber-pot, *subs.* شاشدان shásh-dán, بولدان baul-dán.

Chameleon, *subs.* حربا hirbá, بوقلمون búqalamún.

Chameleonize, *verb*, رنگارنگ كردن rang-á-rang kardan, متلون ساختن mutalavvin sákhtan.

Chamfer, *subs.* گوده gaudah, گودي gaudí, جوي júy.

Chamfer, *verb*, گوده زدن gaudah zadan, گود كردن gaud kardan.

Chamois, *subs.* آهو áhú, غزال ghazál, بز كوهي buz-kúhí. — (*Chamois-leather*) چرم غزال chirm-i-ghazál.

Champ, *verb trans. and intrans.* خائيدن khá,ídan, جائيدن já,ídan, جاويدن jávídan, گزيدن gazídan, خوردن khurdan.

Champagne, *subs.* شمپانيه shampániyah (European).

Champaign, *subs.* ميدان maidán, دشت dasht.—*adj.*

مسطح musattah, هموار hamvár, متسوي mutasavví, متساوي mutasáví, برابر barábar, صاف sáf.

Champion, *subs.* پهلوان pahlaván, غازي ghází (*pl.* غزات ghuzát *or* غازيان gháziyán), مبارز mubáriz (*pl.* مبارزان mubárizán), تهمتن taham-tan.

Chance, *subs.* حادثه hádisah, سانحه sánihah, عارضه ‘árizah, اتفاق ittifáq, مخاطره mukhátarah.—(*Fortune*) بخت bakht, قسمت qismat, روزگار rúzigár, طالع táli‘, نصيب nasíb, قدر qadar, سر نوشت sar-nivisht.—(*Good chance*) بختياري bakht-yárí, بخت سعيد bakht-i-sa‘íd, بخت نيكو bakht-i-níkú.—(*By chance*) اتفاقاً bar-hasb-i-ittifáqan, عرضاً ‘arizan, بر حسب اتفاق ittifáq, قضاراً qazáran.—(*Chances are against him*) حوادث بر خلافش است havádis bar khiláf-ash ast.—(*He has not a ghost of a chance*) هيچ اميد براي او hích umíd biráy-i-ú ní-’st.—*adj.* حادث hádis, اتفاقي ittifáqí, عارضي ‘árizí, عرضي ‘arazí, آمدني ámadaní.

Chance, *verb,* اتفاق افتادن ittifáq uftádan, روي دادن rúy dádan, واقع شدن váqi‘ shudan, بوقوع پيوستن bi-vuqú‘ paivastan *or* آمدن ámadan, رخ دادن rukh dádan, بظهور رسيدن bi-zuhúr rasídan, سر زدن sar zadan, قرار گرفتن qarár giriftan, صادر شدن sádir shudan, بهم شدن bi-ham shudan, عارض شدن ‘áriz shudan, حادث شدن hádis shudan, احداث يافتن ihdás yáftan, وارد شدن várid shudan.

Chancel, *subs.* صدر كليسيا sadr-i-kalísiyá.

Chancellery, *subs.* ديوان díván.

Chancellor, *subs.* وزير vazír, مشير mushír, نديم nadím.—(*Chancellor of the Exchequer*) وزير ماليه vazír-i-máliyah, ناظر حقانيت názir-i-haqqániyat.

Chancellorship, *subs.* وزارت vizárat, مشيري mushírí.

Chancery, *subs.* دفتر خانه daftar-khánah.

Chancre, *subs.* تاول távul, آبله ábilah, خوره khurah, اكله akilih.

Chancrous, *adj.* تاول دار távul-dár, آبله ناك ábilah-nák.

Chandelier, *subs.* چلچراغ chil-chirágh (*corruption of* چهل چراغ chihil-chiragh = 40 lamps), شمعدان sham‘-dán.

Chandler, *subs.* بقال baqqál.

Chandlery, *subs.* بقالي baqqálí.

Change, *subs.* قلب qalb, انقلاب inqiláb, تقلب taqallub, تبديل tabdíl, تبدل tabaddul, استبدال istibdál, عوض ‘ivaz, تغيير taghyír, تغير taghayyur, منقلب munqalab.—(*A great change*) فرق زياد farq-i-ziyád.—(*So rapid and complete a change*) تغيير باين سرعت و كاملي taghyír bi-ín sur‘at va kámilí.—(*Change of air*) تبديل هوا tabdíl-i-hává, هوا خوري hává-khurí.—(*To make a change*) تغيير دادن taghyír dádan, تفنن tafannun kardan.—(*Small money*) خرده پول púl-i-khurdah.

Change, *verb trans.* بدل كردن badal kardan, تبديل نمودن tabdíl nimúdan, ابدال نمودن ibdál nimúdan, مبدل گردانيدن mubaddal gardánídan, استبدال كردن istibdál kardan, تبدل نمودن tabaddul nimúdan.—عوض كردن ‘ivaz kardan, تعويض كردن ta‘víz kardan, تغيير دادن taghyír dádan, آلش كردن álish kardan, (*To change one’s mind*) تغيير به اراده دادن taghyír bi-irádah dádan.—(*To change money*) خرده كردن khurdah kardan.—(*To change hands*) دست بدست شدن dast bi-dast shudan.—(*To change horses*) اسب عوض كردن asb ‘ivaz kardan.—(*To change the subject*) مطلبرا تغيير دادن matlab-rá taghyír dádan.—(*He has changed his opinions*) رأي او منحرف شد räí-i-ú munharif shud.—*intrans.* مبدل شدن mubaddal shudan, تبديل يافتن tabdíl yáftan, متغير شدن mutaghayyir shudan, ديگر گون گرديدن dígar-gún gardídan.

Changeable, *adj.* بي قرار bí-qarár, نا پايدار ná-páyadár, متغير mutaghayyir, بي ثبات bí-sabát, متلون mutalavvin, متبدل mutabaddil, دو رو dú-rú.

Changeableness, *subs.* تلون talavvun, تغيير taghyír, تغير taghayyur, نا پايداري ná-páyadárí, بي قراري bí-qarárí, دو روئي dú-rú,í.

Changed, *part.* مغير mughayyar, متغير mutaghayyir, محول muhavval, متحول mutahavvil, مبدل mubaddal, منقلب munqalib.

Changeful, *adj.* پر تغيير pur-taghyír, بي قرار bí-qarár, نا پايدار ná-páyadár, متغير mutaghayyir, بي ثبات bí-sabát, متلون mutalavvin, متبدل mutabaddil, دو رو dú-rú.

Changeless, *adj.* بي قلب bí-qalb, بلا انقلاب biláinqiláb, بر قرار bar-qarár, راسخ rásikh, ثابت sábit, استوار ustuvár.

Changeling, *subs.* متلون المزاج mutalavvinu ’l-mizáj, هر دم خيال har-dam-khiyál.

Changer, *subs.* مبدل mubaddil, محير muhayyir, تغيير دهنده taghyír-dihandah.—(*Banker*) صراف sarráf (*pl.* صيارف sayárif *and* صيارفه sayárifah), صيرفي sairafí, خازن kházin.

Channel, *subs.* (*Medium*) واسطه vásitah, توسط tavassut.—(*Of a river*) مجرا majrá, نهر nahr.—(*Water-course above ground*) جوي júy, جوب júb (*vulg.*), جوخ júkh (*vulg.*).—(*Water-course under ground*) كاريز káríz, قنات qanát.—(*For irrigating a garden-bed, &c.*) جدول jadval.—(*Leading over a hollow*) پلخنگ pul-khung, سواره suvárah.—(*Inclined plane of stone-work through which water flows*) شرشرك shur-

shurak.—(*Pipe for conveying water*) لوله lúlah, تنبوشه tambúshah, آبریز áb-ríz.

Channel, *verb,* جدول ساختن jadval sákhtan, مجدول کردن mujadval kardan.

Channelled, *part.* جدول دار jadval-dár.

Chant, *subs.* نوا navá, ترانه taránah, آوازه ávázah, نغمه naghmah, لحن lahn, آهنگ áhang, سرایش saráyish, سجع saj‘ (*pl.* اسجاع asjá‘).

Chant, *verb trans.* خواندن khándan, سرودن surúdan.—*intrans.* آوازه خواندن ávázah khándan, ترانه زدن taránah zadan, خواندن khándan, سرودن surúdan, نوا سنج شدن navá-sanj shudan.

Chanted, *part.* سروده surúdah.

Chanter, *subs.* قوال qavvál, خواننده khánandah, سراینده saráyandah, مغني mughannú, مطرب mutrib, مترنم mutarannim.

Chanticleer, *subs.* خروس khurús.

Chanting, *subs.* آوازه ávázah, غنا ghaná, تغني ta-ghannú, انشاد inshád.

Chantry, *subs.* کلیسیا kalísiyá.

Chaos, *subs.* هرج مرج harj-marj, حیص بیص hais-bais, در هم بر هم dar-ham-bar-ham, اغتشاش ightishásh, اختلاط ikhtilát, خلل khalal, عدم نظام ‘adam-i-nizám, کژ و ویژ kazh-u-vízh (*vulg.*).

Chaotic, *adj.* در هم dar-ham, پیچاپیچ pích-á-pích, بر هم زده bar-ham-zadah, مختلط mukhtalit.

Chap, *subs.* (*Cleft*) شکاف shikáf, شق shaqq, چاك chák, مو mú.—(*Jaw*) الوار alvár, چانه chánah, فك fak, کچه kachah (*vulg.*).—(*Person*) نفر nafar.—(*Youth*) جوان javán, برنا burná, بچه bachah, شاب shább.—(*On the skin*) ترك tarák.

Chap, *verb trans.* شکافتن shikáftan, شق کردن shaqq kardan, چاق کردن chák kardan.—(*intrans.*) شق شدن shaqq shudan, چاك شدن chák shudan, کفتن kaftan.—(*As the skin*) ترکیدن tarkídan.

Chape, *subs.* ته غلاف tah-i-ghiláf.

Chapel, *subs.* عبادتگاه ‘ibádat-gáh, معبد ma‘bad, نماز خانه namáz-khánah, مسجد masjid.

Chapelet, *subs.* تسمه رکاب tasmah-i-rikáb.

Chapel-master, *subs.* رئیس آوازه خوانان räís-i-ávázah-khánán.

Chapelry, *subs.* اداره کلیسیا idárah-i-kalísiyá.

Chaperon, *subs.* بدرقه badriqah.—(*Hood*) کلاه kuláh, سر پوش sár-púsh.

Chaperon, *verb,* بدرقه کردن badriqah kardan.

Chap-fallen, *adj.* دلتنگ dil-tang, دلفگار dil-figár, دلگیر dil-gír, غمگین gham-gín, غمناك gham-nák, مغموم maghmúm, حزین hazín, محزون mahzún, متعبس muta‘abbis, ملول malúl, اندوهناك andúh-nák, متألم muta,allim.

Chapiter, *subs.* تاج عمود táj-i-‘umúd.

Chaplain, *subs.* پیش نماز písh-namáz, کشیش kashísh, قسیس qissís.

Chaplaincy, *subs.* کشیش گري kashísh-garí, قسیسیت qissísíyat.

Chaplet, *subs.* تاج گل táj-i-gul.

Chapman, *subs.* بازارگان bázárgán.

Chapped, *part.* (*As the skin*) ترکیده tarkídah.

Chapter, *subs.* فصل fasl (*pl.* فصول fusúl), باب báb, سفر sifr, قسم qism.—(*Of the Qur,án*) سوره súrah (*pl.* سور suvar).

Char, *verb trans.* سوزانیدن súzánídan, آتش زدن átish zadan.—*intrans.* سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), آتش گرفتن átish giriftan.

Character, *subs.* (*Writing*) خط khatt, رقم raqm, نوشت nivisht, نوشته nivishtah, حرف harf.—(*Reputation*) شهرت shuhrat, عرض ‘irz, آبرو áb-i-rú, نام nám.—(*Quality*) صفت sifat, وصف vasf, خصلت khaslat, خاصیت khássíyat, سیرت sírat, طبع tab‘, کیفیت kaifíyat, شمیله shamílah (*pl.* شمائل shamáïl), عادت ‘ádat, طبیعت tabí‘at, مشرب mashrab, مزاج mizáj (*pl.* امزجه amzijah), نهاد nihád, شیمه shímah (*pl.* شیم shiyam), سرشت sirisht.—(*A servant's character*) شهادتنامه shahádat-námah, سفارش نامه sifárish-námah.—(*Bad character—rascal*) حیله باز hílah-báz, حیله ور hílah-var, فریبنده firíbandah, سر همبند sar-ham-band, دستکج kast-kaj, اوباش aubásh, نا بکار ná-bi-kár, غدار ghaddár, مکار makkár, نا درست ná-durust, قلابي qullábí, دولابي dúlábí, دولاباز dúláb-báz.—(*Bad character or reputation*) بد نام bad-nám.—(*Good character*) نیك نام ník-nám.—(*He is a man without force of character*) این مرد شل است ín-mard-i-shul-ast.

Character, *verb,* نقش کردن naqsh kardan, کندن kandan.

Characteristic, *subs.* صفت sifat, خصلت khaslat, طبع tab‘, طبیعت tabí‘at, کیفیت kaifíyat, خاصیت khássíyat, فطرت fitrat, خوي khúí, عادت ‘ádat.—*adj.* صفتي sifatí, عادتي ‘ádatí, طبعي tab‘í.

Characteristically, *adv.* بطور عادت bi-taur-i-‘ádat.

Characterize, *verb,* وصف کردن vasf kardan, صفت sifat kardan, تسمیه نمودن tasmiyah nimúdan, نام گذاردن nám guzárdan, تعریف کردن ta‘ríf kardan, توصیف کردن tausíf kardan.

Charade, *subs.* لغز laghz, معما mu‘ammá.

Charcoal, *subs.* زغال zughál.—(*Burning charcoal*) آتش átish, زغال آتشین zughál-i-átishín, خرگ kharg, جمر jamr, آخك ákhak.—(*For powder*) زغال بید zughál-i-bíd.

Charge, *subs.* (*Custody*) حواله haválah, امانت imánat,

نگهباني nigah-báni.—(*Care*) پرستاري parastárí, تيمار tímár, ديده باني dídah-báni, پاسباني pás-báni, ذمت zimmat.—(*Injunction*) تنبيه tambíh, نهي nahy, قدغن qadaghan, منع man', تحجير tahjír, تحريم tahrím, باز داشت báz-dásht.—(*Expense*) خرج kharj (*pl.* اخراج akhráj), صرف sarf, نفقه nafaqah, انفاق infáq, مصرف masraf (*pl.* مصارف masárif).—(*Ecclesiastical term*) دستور العمل dastúru 'l-'amal, حكم hukm.—(*Attack*) هجوم hujúm, يورش yúrish, حمله hamlah, تاخت tákht, دست برد dast-burd, هنگامه hangámah, صولت saulat.—(*Of a gun*) تير tír.—(*Trust*) گماشتگي gumáshtagí, امانت imánat, عهده 'uhdah, وظيفه vazífah, تكليف taklíf.—(*Accusation*) شكايت shikáyat, شكوي shakvá, تهمت tuhmat, سر زنش sar-zanish, بهتان buhtán, طعن ta'n, افترا iftirá, اتهام ittihám, ذم zamm, اسناد isnád, ملام malám, ملامت malámat.—(*Administration*) وزارت vizárat, مأموريت mämúríyat, حكومت hukúmat.—(*Load*) بار bár, حمل haml, وقر viqr.—(*In charge*) بمعرفت bi-ma'rifat, بتوسط bi-tavassut, بحواله bi-haválah.

Charge, *verb*, (*Enjoin*) قدغن نمودن qadaghan nimúdan, حكم دادن hukm dádan, فرمايش دادن farmáyish dádan, فرمان دادن farmán dádan, امر نمودن amr nimúdan.—(*For goods*) مطالبه كردن mutálabah kardan.—(*Set to the account of*) محسوب داشتن mahsúb dáshtan.—(*Ecclesiastical term*) حكم دادن hukm dádan, دستور العمل دادن dastúru 'l-'amal dádan.—(*Attack*) تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), تازيدن tázídan, حمله آوردن hamlah ávardan, تاخت آوردن tákht ávardan, هجوم آوردن hujúm ávardan, حمله ور شدن hamlah-var shudan, هجوم آور شدن hujúm-ávar shudan, يورش بردن yúrish burdan, بر سر ريختن bar sar ríkhtan, تعرض نمودن ta'arruz nimúdan, دستبرد زدن dast-burd zadan.—(*A gun*) پر كردن pur kardan.—(*Entrust*) گماشتن gumáshtan (*rt.* گمار gumár), گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), حواله كردن haválah kardan, تفويض نمودن tafvíz nimúdan, تسليم كردن taslím kardan, محول كردن muhavval kardan, تحويل دادن tahvíl dádan.—(*Legal term*) شكايت كردن shikáyat kardan, اصناد كردن isnád kardan, (بر) شكايت كردن shikáyat kardan (bar), متهم ساختن muttaham sákhtan, ملامت كردن malámat kardan, مفسد دادن mufsid dádan, تهمت زدن tuhmat zadan.—(*Load*) بار كردن bár kardan, حمل كردن haml kardan, آوردن *or* زير بار كشيدن zír-i-bár kashídan *or* ávardan.

Chargeable, *adj.* قابل تهمت qábil-i-tuhmat.—(*As a duty*) قابل وضع qábil-i-vaz'.—(*As a fault*) اصناد پزير isnád-pazír.—(*To become chargeable to the parish*) انگل شدن angul shudan.

Chargeableness, *subs.* گراني girání.

Chargeably, *adv.* با قيمت bá-qímat, گرانانه giránánah.

Charged, *adj.* (*Full*) پر pur, مشحون mash,hún.—(*To be charged with—persons*) مأمور شدن mämúr shudan.

Chargé d'Affaires, *subs.* مصلحتگذار maslahat-guzár, كار گذار kár-guzár.

Charger, *subs.* (*Dish*) دوري daurí, سيني síní, اشقال ushqál.—(*Horse*) اسب جنگ asb-i-jang.

Charily, *adv.* خبر دارانه khabar-dáránah, با خبر bá-khabar, بدقت bi-diqqat, از روي خبر داري az rúy-i-khabar-dárí, از روي احتياط az rúy-i-ihtiyát, حذر ناكانه hazar-nákánah.

Chariness, *subs.* خبر khabar, جبر داري khabar-dárí, احتياط ihtiyát, حذر hazar, انتباه intibáh, هوشياري húsh-yárí, بصيرت basírat, ديده باني dídah-báni, آگاهي ágáhí.

Chariot, *subs.* عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, گاري gárí (Hind.), كالسكه káliskah (European).

Charioteer, *subs.* كالسكه چي káliskah-chí (European).

Charitable, *adj.* نيكو كار níkú-kár, نيك كار ník-kár, عنايتكار 'ináyat-kár, خير خواه khair-kháh, نيك كردار ník-kirdár, منان mannán, مشفق mushfiq, شفيق shafíq, نيك نيت ník-níyat, رؤف raüf, خوش نيت khush-níyat, خير انديش khair-andísh, مهربان mihr-bán, كريم karím, لطيف latíf, منعم mun'im, محسن muhsin, جواد javvád, جيد jayyid, عاطف 'átif, سخي sakhí, گشاده دست gushádah-dast, جوانمرد javán-mard, فياض fayyáz, عطا مند 'atá-mand, ذو فضل zú-fazl, احسان مند ihsán-mand.—(*Generous-minded*) سخي طبع sakhí-tab'.

Charitableness, *subs.* نيكو كاري níkú-kárí, نيك كاري ník-kárí, عنايت 'ináyat, عنايتكاري 'ináyat-kárí, خير خواهي khair-kháhí, سخا sakhá, سخاوت sakhávat, مهرباني mihr-báni, رأفت räfat, شفقت shafaqat, لطف lutf, ملاطفت mulátafat, عطوفت 'atúfat, عطا مندي 'atá-mandí, تفقد tafaqqud, احسان ihsán, خاطر داري khátir-dárí, فيض faiz, كرم karam, كرامت karámat, مبرت mabarrat, مروءت murüat, مكرمت makramat, جود júd, فضل fazl, جوانمردي ján-mardí, محبت mahabbat.—(*Generosity of mind*) سخي طبعي sakhí-i-tab'í.

Charitably, *adv.* كريمانه karímánah, مشفقانه mushfiqánah, مهربانه mihr-bánah, از روي احسان az rúy-i-ihsán, بطور احسان bi-taur-i-ihsán, از روي اكرام az rúy-i-ikrám, بطور نيك خواهي bi-taur-i-ník-kháhí, از روي سخاوت az rúy-i-sakhávat, ذو فضلانه zú-fazlánah, محسنانه muhsinánah, بطور عطا مندي bi-taur-i-'atá-mandí, لطفاً lutfan.

Charity, *subs.* نيكو كاري níkú-kárí, نيك كاري ník-

kárí, عنايت ‘ináyat, عنايتكاري ‘ináyat-kárí, خير khair-kháhí, سخا sakhá, سخاوت sakhávat, مهرباني mihr-báni, رأفت räfat, شفقت shafaqat, لطف lutf, ملاطفت mulátafat, عطوفت ‘atúfat, عطا مندي ‘atá-mandí, تفقد tafaqqud, احسان ihsán, خاطر داري khátir-dárí, فيض faiz, كرم karam, كرامت karámat, مبرت mabarrat, مروّت murüat, مكرمت makramat, جود júd, فضل fazl, جوانمردي ján-mardí, محبت mahabbat.—(*Generosity of mind*) سخي طبعي sakhí-i-tab‘í.—(*Alms*) صدقه sadaqah, خيرات khairát, دهش dihish, زكات zakát, تصدق tasadduq.—(*Institution*) خيراتي khairátí.—(*Charity begins at home*) چراغي كه خانه واست مسجد حرام است chirághí kih khánah-vá’st masjid harám ast (*lit.* The lamp which is lawful in the house is not allowable in the mosque). —(*Charity Commissioner*) وزير اوقاف vazír-i-auqáf.

Charlatan, *subs.* مفتري muftarí, مدعي mudda‘í, شياد shayyád, عيار ‘ayyár, حقه باز huqqah-báz, حيله باز hílah-báz, خود استاد khud-ustád.

Charlatancy, *subs.* ادعا iddi‘á, عياري ‘ayyárí, حقه بازي huqqah-bází, حيله بازي hílah-bází, خود استادي khud-ustádí.

Charles's wain, *subs.* (*The constellation*) بنات النعش banátu ’n-na‘sh.

Charm, *subs.* (*Enchantment*) طلسم tilism, افسون afsún, جادو jádú, جادو گري jádú-garí, نيرنگ nírang, سحر sihr, ساحريت sáhiríyat, سحاري sahhárí.—(*Amulet*) تعويذ ta‘víz (*pl.* تعاويذ ta‘ávíz), حرز hirz, حمائل hamáïl, پناه panáh, چشم پناه chashm-panáh, تميمت tamímat (*pl.* تميم tamím), دعا du‘á.—(*A person's charms*) جذب jazb, دل فريبي dil-fríbí, دل بري dil-barí, دل كشي dil-kashí, دلبندي dil-bandí, دلاويزي dil-ávízí, دلربائي dil-rubá,í.

Charm, *verb,* افسون كردن afsún kardan, جادو كردن jádú kardan, نيرنگ كردن nírang kardan, سحر كردن sihr kardan.—(*To be charmed with a thing*) محظوظ داشتن mahzúz dáshtan. — (*Please*) دل بردن dil burdan, فريفتن fríftan (*rt.* فريب fríb), شيفته كردن shíftah kardan, شيدا نمودن shaidá nimúdan, خوشنود كردن khushnúd kardan, ملتذ گردانيدن multazz gar-dánídan, خوش ساختن khush sákhtan, مبتهج گردانيدن mubtahij gardánídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan.

Charmer, *subs.* (*Enchanter*) جادو گر jádú-gar, افسونگر afsún-gar, ساحر sáhir, سحار sahhár.—(*One who pleases*) دلربا dil-rubá, دلبر dil-bar, دلفريب dil-fríb, دلكش dil-kash, دلبند dil-band, دلاويز dil-ávíz.

Charming, *adj.* لذيذ lazíz, دلكشا dil-kushá, با صفا bá-safá, با روح bá-rauh, دلربا dil-rubá, دلاويز dil-ávíz, دلبر dil-bar, دلكش dil-kash, دلفريب dil-fríb, دلپسند dil-pasand, دلپذير dil-pazír, خوش khush, لطيف latíf, ملتذ multazz, مفرح mufarrih, نعيم na‘ím, مقبول maqbúl, مطبوع matbú‘, قشنگ qashang.

Charmingly, *adv.* بخوشي bi-khushí, لطيفانه latífánah, مطبوعاً matbú‘an, نعيمانه na‘ímánah, از روي دلبري az rúy-i-dil-barí.

Charm-monger, *subs.* فالگير fál-gír, عياف ‘ayyáf, غيب گو ghaib-gú.

Charnel, *adj.* مرده دان murdah-dán.

Charnel-house, *subs.* مرده خانه murdah-khánah.

Charred, *part.* سوخته súkhtah, محروق mahrúq.

Charry, *adj.* زغالي zughálí.

Chart, *subs.* نقشه naqshah, صفحه safhah.

Charter, *subs.* سند sanad, برات barát, فرمان farmán. —(*Royal*) توقيع tauqí‘, منشور manshúr, فرمان عاليشان farmán-i-‘álishán.

Charter, *verb,* سند دادن sanad dádan, رقم فرستادن raqam firistádan.—(*A ship*) قول گرفتن qaul giriftan.

Chartered, *part.* سند يافته sanad-yáftah, رقم پذيرفته raqam-pazíruftah.—(*A ship*) قول گرفته qaul giriftah.

Charter party, *subs.* قول qaul.

Chartism, *subs.* آزادگي طلبي ázádagí-talabí.

Chartist, *subs.* اهل رقم آزادي ahl-i-raqam-i-ázádí.

Chary, *adj.* خبردار khabar-dár, آگاه ágáh, هوشيار húsh-yár, با خبر bá-khabar.—(*Frugal*) خانه دار khánah-dár, كم خرج kam-kharj, معتدل خرج mu‘tadil-kharj, غير مسرف ghair-i-musrif, ميانه رو miyánah-rau.

Chase, *subs.* تعقب ta‘aqqub, تعاقب ta‘áqub.—(*Hunting*) شكار shikár, صيد said, صياده sayyádah.

Chase, *verb,* تعاقب كردن ta‘áqub kardan, عقب رفتن ‘aqib raftan, راندن rándan, تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz). —(*Hunt*) شكار كردن shikár kardan, صيد كردن said kardan.—(*Emboss*) منقوش ساختن manqúsh sákhtan, قلم زدن qalam zadan.

Chased, *part.* رانده rándah, تعاقب شده ta‘áqub-shudah.—(*Embossed*) منقوش manqúsh, قلمكار qalam-kár.

Chaser, *subs.* متعاقب muta‘áqib.—(*Hunter*) شكار چي shikár-chí, صياد sayyád, نخچير وان nakhchír-ván, نخچير گير nakhchír-gír.—(*Embosser*) منقوش ساز manqúsh-sáz.

Chasm, *subs.* چاك chák, شق shaqq, شكاف shikáf.

Chasseur, *subs.* مردف murdif.

Chaste, *adj.* پاك pák, پاكيزه pákízah, پاك و پاكيزه pák-u-pákízah, پاكدامن pák-dáman, پارسا párs á, عفيف ‘afíf, عاصم ‘ásim, طاهر táhir, پرهيز گار parhíz-gár, حصور hasúr, محتاط muhtát, معصوم ma‘súm.

Chasten, *verb,* عذاب نمودن a‘záb nimúdan, ادب نمودن adab nimúdan, تأديب نمودن tádíb nimúdan, سياست كردن siyásat kardan, سزا دادن sizá dádan, تعزير نمودن ta‘zír nimúdan, عقوبت نمودن ‘uqúbat nimúdan, تنبيه كردن tambíh kardan.

Chastened, *part.* معذب mu'azzab, مؤدب müaddab.
Chasteness, *subs.* عصمت 'asmat, عفت 'iffat, پاکدامني pák-dámaní, پارسائي pársá,í, زهد zuhd, تقاوت taqávat, رهبانيت ruhbáníyat, پرهيز گاري parhíz-gárí, استعفاف isti'fáf, احصان ihsán.
Chastening, *subs.* تعذيب ta'zíb, تعزير ta'zír, تأديب tädíb.
Chastisable, *adj.* قابل تنبيه qábil-i-tambíh, عذاب پذير 'azáb-pazír.
Chastise, *verb,* عذاب نمودن 'azáb nimúdan, تأديب تنبيه نمودن tädíb nimúdan, تنبيه کردن tambíh kardan, سياست کردن siyásat kardan, سزا دادن sizá dádan, عقوبت نمودن 'uqúbat nimúdan, گوشمال دادن gúsh-mál dádan.—(*Flog*) تازيانه زدن táziyánah zadan, چوب زدن chúb zadan, شلاق کاري کردن shaláq-kárí kardan, قمچي زدن qamchí zadan.
Chastised, *part.* معذب mu'azzab, مؤدب müaddab.—(*Flogged*) تازيانه خورده táziyánah-khurdah, کوتك خورده kútak-khurdah.
Chastisement, *subs.* عذاب 'azáb, تأديب tädíb, سياست siyásat, عقوبت 'uqúbat, عقاب 'iqáb, گوشمال gúsh-mál, مجازات mujázát, سزا sizá, نكال nakál, سرزنش sar-zanish.—(*Flogging*) تازيانه کاري táziyánah-kárí, شلاق کاري shaláq-kárí, قمچي زني qamchí-zaní. کوتك کاري kútak-kárí.
Chastiser, *subs.* تنبيه کننده tambíh-kunandah, مؤدب سازنده müaddab-sázandah. — (*Flogger*) شلاق‌چي shaláq-chí, کوتك کار kútak-kár.
Chastity, *subs.* عصمت 'asmat, عفت 'iffat, پاکدامني pák-dámaní, پارسائي pársá,í, زهد zuhd, تقاوت taqávut, پرهيز parhíz, پرهيز گاري parhíz-gárí, رهبانيت ruhbáníyat, استعفاف isti'fáf, احصان ihsán.
Chasuble, *subs.* بدلت badlat.
Chat, *subs.* صحبت suhbat, گفتگو guftugú, جواب سوٴال javáb-süál, مكالمت mukálamat, معاشرت mu'ásharat, قيل و قال qíl-u-qál.
Chat, *verb,* صحبت کردن suhbat kardan, حرف زدن harf zadan, نطق کردن nutq kardan.
Chateau, *subs.* كوشك kúshk, قصر qasr, دز diz, قلعه qal'ah, ارك ark.
Chattel, *subs.* متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), اسباب asbáb (only used in plural), جنس jins (*pl.* اجناس ajnás), كاله kálah, مال mál, اشيا ashyá.
Chatter, *subs.* هرزه گفتاري harzah-guftárí, هرزه درائي harzah-darái,í, ياوه گوئي yávah-gú,í, چرند گوئي charand-gú,í, زياده گوئي ziyádah-gú,í, پر گوئي pur-gú,í, بيهوده گوئي bíhúdah-gú,í, پوچ púch, جفنگ jafang.
Chatter, *verb,* هرزه گفتاري کردن harzah-guftárí kardan, هرزه درائي کردن harzah-darái kardan, ياوه گفتن yávah guftan, چرند گفتن charand guftan, زياده گفتن ziyádah guftan, بيهوده گفتن bíhúdah guftan, پوچ گفتن púch guftan, پر گفتن pur guftan, ژاژ خائيدن zházh khá,ídan, جفنگ گفتن jafang guftan.—(*As the teeth*) چاهيدن cháhídan, بهم خوردن bi-ham khurdan, خرچ خرچ بهم خوردن khirch-khirch bi-ham khurdan.
Chatterbox, *subs.* فراخ دهن farákh-dahan, هرزه درا harzah-dará, مهزار mihzár, ياوه گو yávah-gú, چرند گو charand-gú, زياده گو ziyádah-gú, پر گو pur-gú, پوچ گو púch-gú, فضول fuzúl, مقوال miqvál, حراف harráf.
Chatterer, *subs.* فراخ دهن farákh-dahan, هرزه درا harzah-dará, مهزار mihzár, ياوه گو yávah-gú, چرند گو charand-gú, زياده گو ziyádah-gú, پر گو pur-gú, پوچ گو púch-gú, فضول fuzúl, مقوال miqvál, حراف harráf.
Chattering, *subs.* هرزه گفتاري harzah-guftárí, هرزه درائي harzah-darái, ياوه گوئي yávah-gú,í, چرند گوئي charand-gú,í, زياده گوئي ziyádah-gú,í, پر گوئي pur-gú,í, بيهوده گوئي bíhúdah-gú,í, پوچ púch, قيل و قال qíl-u-qál, شات و شد shát-u-shud.—(*Of the teeth*) بهم زدن bi-ham zadan, جغجغه jaghjaghah.
Chatty, *adj.* سخن ور sukhun-var, صحبتي suhbatí, خوش صحبت khush-suhbat, پر گو pur-gú.
Chaw, *verb,* خائيدن khá,ídan, جائيدن já,ídan, جاويدن jávídan, خسيدن khasídan.
Cheap, *adj.* ارزان arzán, كم بها kam-bahá, رخيص rakhís.
Cheapen, *verb,* ارزان ساختن arzán sákhtan, كم بها ساختن kam-bahá sákhtan.
Cheapener, *subs.* ارزان ساز arzán-sáz.
Cheaply, *adv.* ارزان arzán.
Cheapness, *subs.* ارزاني arzání, كم بهائي kam-bahá,í, رخص rukhs.
Cheat, *subs.* (*Deception*) حيله hílah, كيد kaid, فريب firíb, تلبيس talbís, خدعه khud'ah, مكر makr, تزوير tazvír, زور zúr, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, غل ghill, غدر ghadr, رنگ rang, ريا riyá, غش ghushsh, مكاده makádah, زرق zarq, دخل dakhal, دغل daghal, گول gúl, تقلب taqallub, عياري 'ayyárí.—(*Rogue*) حيله باز hílah-báz, حيله ور hílah-var, فريبنده firíban-dah, سر همبند sar-ham-band, قلابي qullábí, دستكج dast-kaj, اوباش aubásh, نا بكار ná-bi-kár, غدار ghad-dár, مكار makkár, دولابي dúlábí, دولاب باز dúláb-báz, منافق munáfiq, عيار 'ayyár, تولك túlak, رشاش rashásh, كج رو kaj-rau, زراق zarráq.
Cheat, *verb,* فريب دادن firíb dádan, فريفتن firíftan (*pt.* فريب firíb), زدن *or* گول خورانيدن gúl khuránídan *or* zadan, غدر نمودن ghadr nimúdan, حيله كردن hílah kardan, چاپ زدن cháp zadan, دمدمه ساختن damdamah

sákhtan, رنگ کردن rang kardan, ریشخندي کردن rísh-khandí kardan, تملق نمودن tamalluq nimúdan, چاپلوسي کردن cháplúsí kardan, دم بازي نمودن dam-bází nimúdan.—(*He cheated him*) رنگش کرد rang-ish kard.

Cheater, *subs.* حیله باز hílah-báz, حیله ور hílah-var, فریبنده firíbandah, سر همبند sar-ham-band, قلابي qullábí, دستکج dast-kaj, اوباش aubásh, نا بکار ná-bi-kár, غدار ghaddár, مکار makkár, دولابي dúlábí, دولاب باز dúláb-báz, منافق munáfiq, عیار 'ayyár, تولك túlak, رشاش rashásh, کج رو kaj-rau, زراق zarráq.

Cheating, *subs.* حیله hílah, کید kaid, فریب firíb, تلبیس talbís, خدعه khud'ah, مکر makr, تزویر tazvír, زور zúr, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, غل ghill, غدر ghadr, رنگ rang, ریا riyá, غش ghushsh, مکاده makádah, زرق zarq, دخل dakhal, دغل daghal, گول gúl, تقلب taqallub, عیاري 'ayyárí.—*adj.* غشاش ghashshásh, فریبنده firíbandah.

Check, *subs.* (*Restraint*) منع man', ممانعت mamána'at, تحجیر tahjír, نهي nahy, ضبط zabt.—(*Stop*) توقیف tauqíf, نند band.—(*Money*) برات barát, کاغذ زر kághaz-i-zar, حواله haválah (*pl.* حوالجات haválaját), صك sakk, ورقه نقدي varaqah-i-naqdí.—(*Material*) ماهوت شطرنجي máhút-i-shatranjí, قماش چهار خانه qumásh-i-chahár-khánah.—(*At chess*) کش kish.—(*Control*) ضبط zabt, داوري dávarí, تدبیر tadbír, اقتدار iqtidár, حکومت hukúmat.

Check, *verb,* (*Restrain*) منع کردن man' kardan, وا داشتن vá-dáshtan, باز داشتن báz-dáshtan, متوقف داشتن mutavaqqif dáshtan, مجبور کردن majbúr kardan, جلو گرفتن jilau giriftan, حجز کردن hajz kardan, حظر نمودن hazr nimúdan, نهي کردن nahy kardan.—(*Stop*) مدافعه نمودن mudáfa'ah nimúdan, بند کردن band kardan.—(*Figures, &c.*) درست کردن durust kardan, صاف کردن saf kardan.—(*At chess*) کش دادن kish dádan.

Checker, *verb,* مخلوط کردن makhlút kardan, آمیختن ámíkhtan (*rt.* آمیز ámíz).

Checker-board, *subs.* بساط نرد bisát-i-nard.

Checker-work, *subs.* شطرنجي shatranjí.

Checking, *subs.* مدافعه mudáfa'ah.—(*Figures, &c.*) درست کن durust-kun, صاف کن sáf-kun.

Check-mate, *subs.* مات mát, شاه مات sháh-mát.

Check-mate, *verb,* مات کردن mát kardan.—(*To be check-mated*) مات شدن mát shudan.

Cheek, *subs.* رو rú, رخ rukh, رخساره rukhsárah, عارض 'áriz, عذار 'izár, خد khadd, گونه gúnah, وجنه vajinah.

Cheek, *verb,* (*As a bird*) جقجق کردن jiqjiq kardan.

Cheer, *subs.* خوشي khushí, دلخوشي dil-khushí, خرمي khurammí, سرور surúr, مسرت masarrat, نشاط nishát, انبساط imbisát, شادي shádí, شادماني shád-mání, عشرت 'ishrat, فراح faráh, فرح farah, بهجت bihjat, تنعم tana"um.—(*Good cheer*) خوشحالي khush-hálí, عیش 'aish, تعیش ta'ayyush, معیشه ma'íshah.—(*Food*) غدا ghadá, غذا ghazá (*pl.* اغذیه aghziyah), طعام ta'ám (*pl.* اطعمه at'imah), طعمه tu'mah (*pl.* طعم tu'am), خوراکي khurákí, خورش khurish, قوت qút.—(*Applause*) تحسین tahsín, ادا تحسین ádá-i-tahsín, تهلیل tahlíl, مدح madh, حمد hamd, محمدت mahmadat, ثنا saná, آفرین áfirín, ستایش sitáyish, توصیف tausíf, تعریف ta'ríf, وصف vasf, هبابك habábak, مرحبا marhabá, کل kill (used only by women).

Cheer, *verb trans.* (*Applaud*) تحسین کردن tahsín kardan, استحسان نمودن istihsán nimúdan, آفرین کردن *or* خواندن áfirín kardan *or* khándan, توصیف کردن tausíf kardan, تعریف نمودن ta'ríf nimúdan, مرحبا گفتن marhabá guftan, ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), ستایش کردن sitáyish kardan, مدح نمودن madh nimúdan, ممدوح کردن mamdúh kardan, حمد کردن hamd kardan, ثنا گفتن saná guftan, خوشحال کردن khush-hál kardan, ترحیب کردن tarhíb kardan, بشاشت نمودن basháshat nimúdan, کل زدن kill zadan.—(*Animate*) تحریك نمودن tahrík nimúdan, تحریض نمودن tahríz nimúdan, انگیختن angíkhtan (*rt.* انگیز angíz), برغلانیدن bar-ghalánídan, ابرام نمودن ibrám nimúdan, ترغیب نمودن targhíb nimúdan, اغوا کردن ighvá kardan, همز نمودن hamz nimúdan.—(*Encourage*) دلاسائي dil-ásá'í dádan, تسلي نمودن tasallí nimúdan, خوش ساختن khush sákhtan, شاد دادن shád dádan.—*intrans.* هبابك زدن habábak zadan, مرحبا گفتن marhabá guftan, اظهار بشاشت نمودن izhár-i-basháshat nimúdan.

Cheerer, *subs.* خوشحالي بخش khush-hálí-bakhsh, فرح بخش farah-bakhsh, مفرح mufarrih.

Cheerful, *adj.* خوش khush, خوشوقت khush-vaqt, خوشحال khush-hál, شاد shád, دلشاد dil-shád, شادمان shád-mán, فرحناك farah-nák, مسرور masrúr, خندان khandán, خنده رو khandah-rú, بشاش bashásh, مستبشر mustabshir.—(*A cheerful room*) اطاق با روح utáq-bá-rauh.

Cheerfully, *adv.* شادمانانه shád-mánánah, خنده زنان khandah-zanán, خوشحالانه khush-hálánah, تبسم کنان tabassum-kunán.

Cheerfulness, *subs.* مسرت masarrat, فرح farah, فرحناکي farah-nákí, خوشي khushí, بشاشت basháshat, شادي shádí, خوشوقتي khush-vaqtí, شادماني shád-mání, دلشادي dil-shádí.

Cheerily, *adv.* شادمانانه shád-mánánah, خنده زنان khandah-zanán, خوشحالانه khush-hálánah, تبسم کنان tabassum-kunán.

Cheerless, *adj.* تيره tírah, مظلم muzlim, بي نور bí-núr, بي نشاط bí-nishát.

Cheerlessness, *subs.* تيرگي tíragí, بي نوريت bí-núrí-yat, عدم انبساط ‘adam-i-imbisát, بي نشاطي bí-nishátí.

Cheery, *adj.* خوش khush, خوشوقت khush-vaqt, خوشحال khush-hál, شاد shád, دلشاد dil-shád, شادمان shád-mán, فرحناك farah-nák, مسرور masrúr, خندان khandán, رو خنده khandah-rú, بشاش bashásh, مستبشر mustabshir.

Cheese, *subs.* جبن jibn, پنير panír.—(*Inferior cheese made of sour milk dried and powdered*) لورك lúrak.—(*Cream cheese*) قروط qurút, كشك kashk, پنير چرب panír-i-charb.—(*Rennet of cheese*) پنير مايه panír-máyah.

Cheese-mite, *subs.* كرم پنير kirm-i-panír.

Cheesemonger, *subs.* پنير فروش panír-furúsh, پنير ساز panír-sáz, جبان jibán.

Cheese-press or **vat,** *subs.* آلت پنير سازي álat-i-panír-sází, پنير دان panír-dán, مجبنه majbanah.

Cheetah, *subs.* يوز yúz, يوز پلنگ yúz-i-pulang.

Chef d'œuvre, *subs.* كار استاد kár-i-ustád, عمل صنعت گر ‘amal-i-san‘at-gar.

Cheiranthus cheiri (*Wall-flower*), *subs.* گل ميخك gul-i-míkhak.

Cheliform, *subs.* چنگ دار chang-dár.

Chemical, *adj.* كيماوي kímiyáví.

Chemically, *adv.* بطور كيميا bi-taur-i-kímiyá.

Chemicals, *subs.* ادويه adviyah.

Chemise, *subs.* قميص qamís, پيراهن piráhan.

Chemist, *subs.* عطار ‘attár, اجزاچي ajzá-chí, كيميا گر kímiyá-gar, عطر فروش ‘itr-furúsh, دوا ساز davá-sáz.

Chemistry, *subs.* كيميا kímiyá, حكمت كيميا hikmat-i-kímiyá.

Chemosis, *subs.* (*Medical term*) ورم ملتچمه varam-i-multachamah.

Cherish, *verb,* (*Nurture*) پروردن parvardan, پرورش كردن parvarish kardan, نواختن navákhtan, حمايت كردن himáyat kardan, تربيت دادن tarbiyat dádan.—(*Entertain*) داشتن dáshtan (*rt.* دار dár).—(*To cherish ill-will*) خيال بد داشتن khiyál-i-bad dáshtan.

Cherished, *adj.* عزيز ‘azíz, محبوب mahbúb, جاني jání.

Cherisher, *subs.* پرورنده parvarandah, پرور parvar, نوازش كننده navázish-kunandah.

Cheroot, *subs.* (*Cigar*) سيغار síghár (European), چروت churút (European), چته chuttah (Hind.).

Cherry, *subs.* (*White*) گيلاس gílás.—(*Sour*) وشنه vashnah. — (*Eating*) گيلاس ماٴكول gílás-i-mäkúl.—(*Morella cherry*) آلوبالو álúbálú.—*adj.* آلوبالو رنگ álúbálú-rang.

Chersonese, *subs.* (*Peninsula*) جزيره jazírah (*pl.* جزائر jazáïr), نيم جزيره ním-jazírah.

Cherub, *subs.* كروب karrúb, قروبي qarúbí, مقرب mu-qarrab, ملك malak.

Cherubic, *adj.* كروبي karrúbí, ملكي malakí.

Cherup, *verb,* جقجق كردن jiq-jiq kardan.

Chervil (*Scandix cerefolium*), *subs.* علف معطر ‘alaf-i-mu‘attar.

Chesnut (*Castaneæ vescæ*), *subs.* شاه بلوط sháh-ballút, كستانه kastánah (European).—(*Colour*) كرن kuran, كرنگ kurang, اشقر ashqar, كهر kahar.

Chess, *subs.* شطرنج shatranj.—(*Board*) بساط شطرنج bisát-i-shatranj, تخته شطرنج takhtah-i-shatranj.—(*Square on the board*) خانه khánah, نطع nat‘.—(*Man, or piece*) مهره muhrah.—(*Opening*) گشاد gushád.—(*King*) شاه sháh.—(*Queen*) وزير vazír, فرزين farzín.—(*Bishop*) فيل fíl.—(*Knight*) اسب asb.—(*Castle*) رخ rukh. — (*Pawn*) بيدق baidak, پياده piyádah.—(*Check*) كش kish.—(*Check-mate*) مات mát.—(*To check-mate*) مات كردن mát kardan.—(*To be check-mated*) مات شدن mát shudan.—(*To move a piece*) بر حركت دادن bar-dáshtan. — (*Stale-mate*) گير آمده gír-ámadah.—(*Chess-player*) شطرنج باز shatranj-báz.—(*To play at chess*) شطرنج بازي كردن shatranj-bází kardan.—(*To attack*) يورش بردن yúrish burdan, حمله آوردن hamlah ávardan.

Chest, *subs.* (*Box*) صندوق sandúq (*pl.* صناديق saná-díq). — (*Portmanteau*) يخدان yakhdán, جامه دان jámah-dán.—(*Thorax*) سينه sínah, صدر sadr.—(*Open chest*) سينه وسيع sínah-i-vasí‘.

Chevalier, *subs.* امير سوار amír-i-suvár, خوب جوان khub-javán, بزرگ buzurg.

Chew, *subs.* مضغه muzghah (*pl.* مضغ muzagh), كنجه kinjah.

Chew, *verb trans. and intrans.* خائيدن khá,ídan, جائيدن já,ídan, جاويدن jávídan, مضغ نمودن mazgh nimúdan.—(*To chew the cud*) نشخوار كردن nush-khár kardan.

Chewing, *subs.* خائش khá'ish, جائش já'ish, مضغ mazgh.—(*Chewing the cud*) نشخوار nush-khár.

Chibouque, *subs.* چبوق chibúq, شطب shatab, سبيل sabíl.

Chicanery, *subs.* فريب fríb, خيانت khiyánat, نفاق nifáq, شيد shaid, تلبيس talbís, خدعه khud‘ah, گول gúl, مكر makr, حيله hílah, غدر ghadr, كيد kaid, روبه بازي rúbah-bází, دغا daghá, غل ghill, دمدمه dam-damah, رنگ rang, هواجو havá-jú.

Chiccory, *subs.* هندبا hindabá, كاسني kásní.

Chicken, *subs.* جوجه jújah, خروس بچه khurús-bachah, چوزه chúzah (*obs.*).—(*He counted his chickens before they were hatched*) زد عصايشرا كور نشده درست مسجد

masjid durust na-shudah kúr 'asáyish-rá zad (*lit.* Ere the mosque was built, the blind man struck it with his stick).

Chicken-hearted, *adj.* جوجه دل jújah-dil, بز دل buz-dil, ترسان tarsán, هراسان hirásán, خائف kháïf, خاشع kháshi', کم جرأت kam-jurät, مهجوب mahjúb.

Chicken-pox, *subs.* زبرك zabrak, جدري کاذب jadarí-i-kázib, حميقا humaiqá, آبله مرغان ábilah-i-murghán.

Chick-pea, *subs.* نخود nukhúd.

Chickweed, *subs.* جل وزغ jul-i-vazagh.

Chide, *verb*, اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, موٴاخذه نمودن müákha-zah nimúdan, مذمت کردن mazammat kardan, زجر نمودن zajr nimúdan, توبيخ کردن taubíkh kardan, نکوهيدن nikúhídan, عيب گفتن 'aib guftan, ذم کردن zamm kardan.—(*Clamour*) نزاع کردن nizá' kardan, چالش کردن chálish kardan, قم قم کردن qam-qam kardan.

Chided, *part.* معاتب mu'átab, ملوم malúm, مطعون mat'ún.

Chider, *subs.* ملامت گو malámat-gú, موبخ muvabbikh, طاعن tá'in, سر زنش کن sar-zanish-kun.

Chiding, *subs.* تعزير ta'zír, پيغاره paighárah, عتاب 'itáb, نکوهش nikúhish, توبيخ taubíkh, اعتراض i'tiráz, طعن ta'n, تعنت ta'nat, تنبيه tambih, سر زنش sar-zanish, ملام malám, ملامت malámat, موٴاخذه müákha-zah, زجر zajr, تعييب ta'yíb, مذمت mazammat.

Chief, *subs.* سرکار sarkár, سر دار sar-dár, سر کرده sar-kardah, باشي báshí, شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh), سالار sálár, کد خدا kad-khudá, امير amír (*pl.* امرا umará), رئس raïs (*pl.* روٴسا rüsá), زعيم za'ím (*pl.* زعما zu'amá), مقدم muqaddam, پيشوا píshvá, پيشرو písh-rau, شريف sharíf, قدوه qudvah, کلانتر kalántar, صنديد sindíd (*pl.* صناديد sanádíd), مقتدا muqtadá, امام imám, ضابط zábit, قائد qáïd, عين 'ain (*pl.* اعيان a'yán), قاعد qá'id, عقيد 'aqíd, سرور sar-var.—(*Chief of an army, commander-in-chief*) سپه سالار sipah-sálár, امير نظام amír-nizám.—(*Chief of nomadic or wandering tribes*) ايلخاني ílkhání, ايلبيگي ílbegí.—(*Elder, or headman of a class of people*) استاد ustád, اوستاد ústád, شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh), بزرگ buzurg, رئس raïs, مقدم muqaddam, کبير kabír, مهتر mihtar, سرور sar-var.—*adj.* پيشين píshín, اول avval, مقدم muqaddam, مهتر mihtar.

Chiefly, *adv.* خصوصاً khusúsan, علي الخصوص 'ala 'l-khusús, خاصتاً khásatan, اکثر aksar, اغلب aghlab, غالباً ghálíban, بيشتر bíshtar, في الغالب fi 'l-ghálib.

Chieftain, *subs.* سرکار sarkár, سر دار sar-dár, سر کرده sar-kardah, باشي báshí, شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh), سالار sálár, کد خدا kad-khudá, امير amír (*pl.* امرا umará), رئس raïs (*pl.* روٴسا rüsá), زعيم za'ím (*pl.* زعما zu'amá), مقدم muqaddam, پيشوا píshvá, پيشرو písh-rau, شريف sharíf, قدوه qudvah, کلانتر kalántar, صنديد sindíd (*pl.* صناديد sanádíd), مقتدا muqtadá, امام imám, ضابط zábit, قائد qáïd, عين 'ain (*pl.* اعيان a'yán), قاعد qá'id, عقيد 'áqíd, سرور sar-var.

Chieftaincy, *subs.* رئاست riásat, سروري sarvarí, امارت imárat, اميري amírí, حکومت hukúmat, حکمراني hukm-rání.

Chilblain, *subs.* سرما سوزك sarmá-súzak.

Child, *subs.* بچه bachah, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál), کودك kúdak, کوچك kúchik, ولد valad, صغير saghír, فرزند farzand, زاده zádah.—(*This poor child*) اين پسره ín-pisarah.

Child-bearing, *subs.* وضع حمل vaz'-i-haml, ولادت viládat, زائش záïsh.

Child-bed, *subs.* درد زه dard-i-zih.—(*Woman in child-bed*) والده válidah, زائو záïú.

Child-birth, *subs.* وضع حمل vaz'-i-haml, ولادت viládat, زائش záïsh.—(*Pains of child-birth*) درد زه dard-i-zih, مخاض makház.

Childhood, *subs.* بچگي bachagí, طفوليت tufúlíyat, صغر sighr, کودکي kúdakí, کوچکي kúchikí.

Childish, *adj.* طفل وش tifl-vash, بچه مانند bachah-mánand, بچه منش bachah-manish.—(*Simple*) ساده لوح sádah-lauh, ساده دل sádah-dil, بي ريا bí-riyá, سليم salím, صادق sádiq.—(*Trifling*) بچه پسند bachah-pasand.—(*He is childish in his habits*) بهتر است چلك مسته بازي کند bihtar ast chalak-mustah bází kunad (*lit.* He had better play "tip-cat").

Childishly, *adv.* طفلانه tiflánah, بطور بچه bi-taur-i-bachah.

Childishness, *subs.* طفلي tiflí, طفوليت tufúlíyat, ساده دلي sádah-dilí, سادگي sádagí, کودکي kúdakí, بچه منشي bachah-manishí.

Childless, *adj.* بي طفل bí-tifl, ابتر abtar.

Childlike, *adj.* بچگانه bachagánah, طفل وش tifl-vash, کودك مانند kúdak-mánand, بچه سان bachah-sán.

Chill, *subs.* سرما surmá, سردي sardí, برودت burúdat, چاهش cháhish, زکام zukám, نزله nazlah.—*adj.* سرد sard, بارد bárid.

Chill, *verb*, سرد ساختن sard sákhtan, خنك گردانيدن khunuk gardánídan, تبريد نمودن tabríd nimúdan.—(*Depress*) سرد ساختن sard sákhtan, تنگ دل داشتن tang-dil dáshtan, سست ساختن sust sákhtan.

Chilliness, *subs.* سردي sardí, سرما sarmá, برودت burúdat, چاهش cháhish, زکام zukám.

Chilly, *subs.* (*Vegetable*) فلفل قرمز filfil-i-qarmiz.—*adj.* (*Person*) سرد sard, سرد مزاج sard-mizáj,

چاهیده cháhídah, خنك khunuk.—(*Weather*) سرد sard.—(*To be chilly—Person*) چاهیدن cháhídan.—(*I felt chilly*) سردم شد sard-am shud, چاهش کردم cháhish kardam.—(*Weather*) سرد شدن sard shudan.

Chime, *subs.* صدائي زنگ sidá,í-i-zang, بانگ ناقوس báng-i-náqús, دنگ‌ادنگ ding-á-ding.

Chime, *verb trans.* صدا دادن sidá dádan, دنگ‌ادنگ کردن ding-á-ding kardan. — *intrans.* صدائي زنگ کردن sidá,í-i-zang kardan.

Chimera, *subs.* خیال باطل khiyál-i-bátil, وهم vahm, توهم tavahhum, واهمه váhimah, وهمیه vahmiyah (*pl.* وهمیات vahmiyát), خواب kháb.

Chimerical, *adj.* خیالي khiyálí, موهوم mauhúm, وهمي vahmí, غیر محکم ghair-i-muhkam.

Chimerically, *adv.* بطور خیال bi-taur-i-khiyál, متوهمانه mutavahhimánah.

Chiming, *subs.* صدائي زنگ sidá,í-i-zang.

Chimney, *subs.* دود کش dúd-kash, مدخن madkhan.—(*Fire-place*) بخاري bukhárí.

Chimney-glass, *subs.* شیشه بخاري shíshah-i-bukhárí.

Chimpanzee, *subs.* بوزینه búzínah, بوزنه búzinah, میمون maimún, حمدانه hamdánah.

Chin, *subs.* زنخ zanakh, زنخدان zanakh-dán, چانه chánah, کچه kachah.—(*Double-chin*) غبغب ghabghab.

China, *subs.* (*Porcelain ware*) چیني chíní.—(*Mender of broken china*) کلوا بند kalvá-band, گنگو گر gangú-gar.

China-aster, *subs.* (*Flower*) گل مینا gul-i-míná.

China-root, *subs.* (*Smilax china*) چوب چیني chúb-i-chíní.

Chine, *subs.* صلب sulb, تیرك پشت tírak-i-pusht, مهره پشت muhrah-i-pusht, پشت مازه pusht-i-mázah.

Chink, *subs.* شکاف shikáf, شق shaqq, چاك chák, ترك tarak, مو mú, درز darz.

Chink, *verb,* (*Open*) شکافتن shikáftan, باز شدن báz shudan, از هم وا شدن az ham vá-shudan.—(*Money*) *trans.* جلنگ جلنگ آوردن jiling-jiling ávardan.—*intrans.* جلنگ جلنگ کردن jiling-jiling kardan.

Chintz, *subs.* چیت chít, قلمکار qalam kár.

Chip, *subs.* چوب ریزه chúb-rízah, خراشه khiráshah, پاره párah.

Chip, *verb trans.* خراشیدن khiráshídan, ریزه ریزه کردن rízah-rízah kardan, خورد کردن khurd kardan.—*intrans.* ریزه ریزه شدن rízah-rízah shudan, از هم پاشیدن az ham páshídan, ترك بردن tarak burdan.

Chipping, *subs.* ترك بري tarak-burí, شکاف خوري shikáf-khurí.

Chiragra, *subs.* (*Medical term*) نقرس دست naqrí-i-dast.

Chirographic, *adj.* دست خطي dast-khatí, دست نویسي dast-nivísí.

Chirographist, *subs.* (*Writer*) نویسنده nivísandah, دست نویس dast-nivís.—(*Teller of fortunes*) کف دست گو kaf-i-dast-gú.

Chirography, *subs.* دست نویسي dast-nivísí.

Chirology, *subs.* گفتگوئي با انگشت guftugú,í-bá-angusht, انگشت گوئي angusht-gú,í.

Chiromancy, *subs.* علم کف 'ilm-i-kaf, شاله بیني shálah-bíní, کف بیني kaf-bíní.

Chironomy, *subs.* اشاره داني ishárah-dání.

Chirp, *subs.* جقجق jiqjiq.

Chirp, *verb,* جقجق کردن jiqjiq kardan.

Chirper, *subs.* جقجق کن jiqjiq-kun.

Chirping, *subs.* جقجق کني jiqjiq-kuní.

Chirrup, *verb,* تحریك نمودن tahrík nimúdan, تحریض نمودن tahríz nimúdan, انگیختن angíkhtan (*rt.* انگیز angíz), بر غلانیدن bar-ghalánídan, ابرام نمودن ibrám nimúdan, ترغیب نمودن targhíb nimúdan, اغوا کردن ighvá kardan, همز نمودن hamz nimúdan.—(*Chirp*) جقجق کردن jiqjiq kardan.

Chisel, *subs.* اشکنه ishkanah, اسکانه iskánah, اسکنه iskanah.

Chisel, *verb,* اشکنه کردن ishkanah kardan, نجاري کردن najjárí kardan.

Chit, *subs.* شاخه shákhah, غصن ghusn (*pl.* غصون ghusún).—(*Babe*) بچه bachah, طفل tifl (*pl.* اطفال atfál), کودك kúdak, کوچك kúchik.

Chit, *verb,* بر آمدن bar-ámadan, روئیدن rú,ídan, تنجه زدن tinjah zadan, نمو کردن numú kardan.

Chit-chat, *subs.* صحبت suhbat, قیل و قال qíl-u-qál, گفتگو guftugú, گپ gap.

Chitrea Paradisi (*Nightingale*), *subs.* بلبل bulbul (*pl.* بلابل balábil).

Chivalrous, *adj.* دلیر dilír, شهوار shahvár, شهسوار shahsuvár, جنگ جو jang-jú, رشید rashíd.

Chivalry, *subs.* دلیري dilírí, شهواري shahvárí, شهسواري shahsuvárí.

Chive, *subs.* سیرمو sírmú, پیاز کوهي píyáz-i-kúhí.

Chloroform, *subs.* دارو بیهوشي dárú-i-bí-húshí, جوهر بیهوشي jauhar-i-bí-húshí, نوش دارو núsh-dárú.

Chlorosis, *subs.* (*Medical term*) یرقان ابیض yurqán-i-abyaz.

Chloruretum argenti (*Chloride of Silver*), *subs.* نقره کشته kushtah-i-nuqrah.

Chloruretum sodii (*Salt*), *subs.* نمك namak.

Chock, *subs.* میخ míkh, گاوه gávah, گوه gavvah, اخي akhí, گاز gáz.

Chocolate, *subs.* شوکولا shúkúlá (European), شکولوت shukúlút.

Choice, *subs.* پسند pasand, اختیار ikhtiyár, گزین guzín, گزینش guzínish, انتخاب intikháb, اجتبا ijtibá, اصطفا istifá.—(*The choice is with you*) دست خودت است dast-i-khudat-ast, اختیارشرا داري ikhtiyár-ashrá dárí.—(*To make choice*) بر گزیدن bar-guzídan, انتخاب کردن intikháb kardan, اختیار نمودن ikhtiyár nimúdan, اصطفا کردن istifá kardan, پسند کردن pasand kardan, اختصاص کردن ikhtisás kardan, اجتبا کردن ijtibá kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír).—*adj.* عزیز azíz, نفیس nafís, ارجمند arjmand, قیمتي qímatí, ثمین samín, فاخر fákhir, گران girán, گرانبها girán-bahá, گران مایه girán-máyah, لطیف latíf.—(*Select*) ممتاز mumtáz, زبده zubdah, گزیده guzídah.—(*Chary*) ممسك mumsik, فتور futúr.—(*Rare*) غریب gharíb, عجیب 'ajíb, نادر nádir.

Choicely, *adv.* بطور مخصوص bi-taur-i-makhsús, مختارانه mukhtáránah, از روي اختیار az-rúy-i-ikhtiyár.

Choiceness, *subs.* برگزیدگي bar-guzídagí, خوبي khubí, نفاست nafásat, لطافت latáfat, ارجمندي arjmandí, گراني girání, گرانبهائي girán-bahá'í, مغنیان mughanniyán.

Choir, *subs.* سرود خوانان surúd-khánán, اهل سرود ahl-i-surúd.

Choke, *verb trans.* (*Throttle*) خفه کردن khafah kardan, دم بستن dam bastan, نفس‌را حبس کردن nafas-rá habs kardan, نفس گرفتن nafas giriftan.—(*Be suffocated*) خفه شدن khafah shudan.—(*In eating, swallowing*) گلو گیر شدن gulú-gír shudan.

Choke-damp, *subs.* دمه damah.

Cholagogues, *subs.* (*Medical term*) مسهلات صفرا mushilát-i-safrá.

Choler, *subs.* (*Bile*) صفرا safrá, زهره zahrah, مراره marárah, زرد آب zard-áb, صودا saudá.—(*Anger*) غضب ghazab, غصه ghussah, کین kín, کینه kínah, خشم khishm, غیظ ghaiz, قهر qahr, رنجش ranjish, سورت saurat, تغیر taghayyur, سخط sakhat, حدت hiddat, تندي tundí, تاب táb, نبث nabs.

Cholera, *subs.* وبا vabá.—(*Cholera ablactorum*) هیضه haizah.—(*Sporadic cholera*) وبا پایزي vabá-i-páyizí, ثقل سرد saql-i-sard.

Choleric, *adj.* محرور المزاج mahrúru 'l-mizáj, تیز مزاج tíz-mizáj, تند مزاج tund-mizáj.

Chonrilla pusilla, *subs.* (*Botanical term*) پروتیزك purútízak.

Choose, *verb trans.* بر گزیدن bar-guzídan, انتخاب کردن intikháb kardan, اختیار نمودن ikhtiyár nimudan, اصطفا کردن istifá kardan, پسند کردن pasand kardan, اختصاص کردن ikhtisás kardan, اجتبا کردن ijtibá kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír).—*intrans.* خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), خواهش داشتن kháhish dáshtan, میل داشتن mail dáshtan.

Chooser, *subs.* اختیار کننده ikhtiyár-kunandah, مختار mukhtár, گزیننده guzínandah.

Choosing, *subs.* پسند pasand, اختیار ikhtiyár, گزین guzín, گزینش guzínish, انتخاب intikháb, اجتبا ijtibá, اصطفا istifá.

Chop, *subs.* (*Quality*) قسم qism (*pl.* اقسام aqsám), قطر qutr, صنف sinf (*pl.* اصناف asnáf), نو nau.—(*Meat*) کباب kabáb, قطع گوشت qat'-i-gúsht.

Chop, *verb,* (*Cut*) بریدن burídan *or* burrídan, شکافتن shikáftan, قطع نمودن qat' nimúdan, قلم کردن qalam kardan. — (*Change*) گردیدن gardídan, بدل کردن badal kardan, تبدیل نمودن tabdíl nimúdan, عوض کردن 'ivaz kardan, تعویض کردن ta'víz kardan, تغییر دادن taghyír dádan, آلش کردن álish kardan, ابدال نمودن ibdál nimúdan, مبدل گردانیدن mubaddal gardánídan, استبدال کردن istibdál kardan, تبدل نمودن tabaddul nimúdan.

Chop-house, *subs.* کباب خانه kabáb-khánah.

Chopped, *part.* شکافته shikáftah, بریده burídah, مقطوع maqtú'.

Chopper, *subs.* تبر tibar.—(*Person who chops wood*) شکن shikan.—(*Person who chops meat*) برنده burindah, شکننده shikanandah.

Chopping, *subs.* قطع qat'.—*adj.* بزرگ buzurg, فربه farbih, سمین samín, لمبه lumbah, چاق cháq, جسیم jasím, تازه tázah, لق luq, گنده gundah, گت gut.

Chops, *subs.* دهان dahán, کك kak.

Chopsticks, *subs.* چوب چیز خوري chúb-i-chíz-khurí.

Choral, *adj.* سرودي surúdí.

Chorally, *adv.* بطور مغنیان bi-taur-i-mughanniyán.

Chord, *subs.* (*Of an arc or segment of a circle*) وتر vatar, زه zih.—(*String*) ریسمان rísmán, رشته rishtah. —(*Of a musical instrument*) تار tár.—(*Combination of notes*) پرده pardah, آهنگ áhang.—(*Intestines*) روده rúdah.

Chord, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), ریسمان بستن rísmán bastan, رشته بستن rishtah bastan.

Chorion, *subs.* (*Medical term*) مشیمه خارجي جنین mashímah-i-khárijí-i-janín.

Chorister, *subs.* خواننده khánandah, سراینده sarávandah, سازنده sázandah, مغني mughannί, مطرب mutrib, آوازه خوان ávázah-khán, موسقي دان músiqí-dán.

Chorographer, *subs.* جا شناس já-shinás, مکان دان makán-dán.

Chorographical, *adj.* متعلق بجا شناسي muta'alliq bi-já-shinásí.

Chorographically, *adv.* بطور جا شناسي bi-taur-i-já-shinásí.

Chorography, *subs.* جا شناسي já-shinásí, مکان داني

makán-dání, توصيف الاماكن tausífu 'l-amákin, تخطيط الكور takhtítu 'l-kuvar.

Chorus, *subs.* بند band, ترجيع tarjí'.—(*At a theatre*) پيشخوانان písh-khánán.—(*In chorus*) هم آهنگ ham-áhang, هم نوا ham-navá.

Chough, *subs.* زاغ zágh.

Chouse, *subs.* فريب firíb, حيله hílah, مكر makr, دغا daghá, غدر ghadr, كيد kaid, رنگ rang, گول gúl.

Chouse, *verb,* فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan, دغا كردن daghá kardan, غدر كردن ghadr kardan, احمق ساختن ahmaq sákhtan, تحميق كردن tahmíq kardan.

Chrism, *subs.* مسح mas,h, تدهين tadhín, تمريخ tamríkh.—(*Unguent*) مرهم marham (*pl.* مراهم maráhim), ضماد zamád.

Chrismal, *adj.* مسحي mas,hí, تدهيني tadhíní, تمريخي tamríkhí.

Chrismation, *subs.* مسح mas,h, تدهين tadhín, تمريخ tamríkh.

Christ, *subs.* مسيح masíh, مسيحا masíhá.

Christen, *verb,* مسيحي ساختن masíhí sákhtan, صبغ كردن sabgh kardan, اصطباغ كردن istibágh kardan, تعميد نمودن ta'míd nimúdan, آب زدن áb zadan.

Christendom, *subs.* بلاد مسيحيه bilád-i-masíhíyah, مسيحستان masíhistán.

Christening, *subs.* تمسيح tamsíh, مسيح سازي masíh-sází, تنصير tansír.

Christian, *subs. and adj.* نصراني nasrání (*pl.* نصارى nasárá), مسيحي masíhí, عيسوي 'ísaví.—(*Christian priest*) قسيس qissís, راهب ráhib (*pl.* رهبان ruhbán).—(*Christian religion*) ملت مسيحيه millat-i-masíhíyah.

Christianity, *subs.* مسيحيت masíhíyat, ملت مسيحيه millat-i-masíhíyah, نصرانيت nasráníyat (used in uncomplimentary sense).

Christianize, *verb,* مسيح ساختن masíh sákhtan.

Christianly, *adv.* مسيحيانه masíhíyánah, بطور مسيحيت bi-taur-i-masíhíyat.

Christian-name, *subs.* لقب laqab (*pl.* القاب alqáb), اسم ديني ism-i-díní.

Christless, *adj.* بي مسيح bí-masíh, بي دين bí-dín, بد دين bad-dín.

Christmas, *subs.* ميلاد مسيح mílád-í-masíh, عيد ميلاد مسيح 'íd-i-mílád-i-masíh.

Christmas-box, *subs.* بخشش bakhshish, عيدي 'ídí.

Christmas-tree, *subs.* درخت عيدي dirakht-i-'ídí.

Christology, *subs.* اثبات نبوت isbát-i-nabúvat, مسوحت musúhat.

Chromate of lead, *subs.* رنگ زرد فرنگي rang-i-zard-i-firingí.

Chromatic, *adj.* رنگي rangí, لوني launí.—(*Musical term*) پرده pardah,í, متعلق بنغمات muta'alliq-bi-naghmát.

Chromatics, *subs.* علم الوان 'ilm-i-alván.

Chrome, *subs.* فلز زرد filizz-i-zard.

Chromic, *adj.* متعلق بفلز زرد muta'alliq bi-filizz-i-zard.

Chronic, *adj.* زماني zamání, مزمن muzmin, كهنه kuhnah.—(*A chronic malady*) مرض مزمن marz-i-muzmin, ناخوشي كهنه ná-khushí-i-kuhnah.

Chronicle, *subs.* تاريخ táríkh (*pl.* تواريخ taváríkh), اخبار akhbár, وقائع vakáï', روايت riváyat.

Chronicle, *verb,* تاريخ ساختن táríkh sákhtan, مؤرخ گردانيدن müarrakh gardánídan.

Chronicler, *subs.* مورخ muvarrikh, اخبارنويس akhbár-nivís.

Chronographer, *subs.* مورخ muvarrikh, اخبار نويس akhbár-nivís.

Chronography, *subs.* تاريخ täríkh, علم تاريخ 'ilm-i-täríkh.

Chronologer, *subs.* مورخ muvarrikh, اخبار نويس akhbár-nivís.

Chronologic, *adj.* تاريخي täríkhí, داستاني dástání.

Chronologically, *adv.* بطور تاريخا bi-taur-i-täríkhan, تاريخا täríkhan.

Chronology, *subs.* تاريخ täríkh.

Chronometer, *subs.* ساعت sá'at, وقت سنج vaqt-sanj.

Chronometric, *adj.* زماني zamání, وقتي vaqtí.

Chrysalid, *adj.* پيله مانند pílah-mánand, بسته پيله bastah-pílah.

Chrysalis, *subs.* پيله pílah.

Chrysanthemum leucanthemum (*Ox-eyed daisy*), *subs.* گل داودي gul-i-däúdí.

Chryso-beryl, *subs.* عقيق زرد 'aqíq-i-zard, زبرجد zabarjad.

Chrysolite, *subs.* فلز سبز filizz-i-sabz.

Chub, *subs.* ماهي چوب máhí-chúb.—(*Chub-faced*) پهن رخسار pahn-rukhsár.

Chubby, *adj.* كل kul, كوتاه kútáh.

Chuck, *subs.* (*Noise made by hen*) چك chak *or* chik.—(*Throw*) انداخت andákht, انداز andáz, رمي ramí.

Chuck, *verb trans.* (*As a hen*) چك چك كردن chik-chik kardan.—(*Throw*) افكندن afkandan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), پرت كردن part kardan (*vulg.*), پرتانيدن partánídan (*vulg.*).—*intrans.* چك چك كردن chik-chik kardan.

Chuckle, *subs.* قهقه qahqah.

Chuckle, *verb,* قهقه كردن qahqah kardan.—(*Laugh*) خنديدن khandídan, خنده كردن khandah kardan, لب خند كردن lab-khand kardan.

Chuckling, *subs.* قهقه qahqah.

Chuff, *subs.* دهقان dihqán, روستاي rústá,í.—*adj.* ترش مزاج turush-mizáj, سخت sakht, بد خو bad-khú, پفيوز pufyúz, عبوس 'abús, درشت durusht, عتل 'utull.

Chuffily, *adv.* بسختي bi-sakhtí, بدرشتي bi-durushtí, پفيوزانه pufyúzánah, ترش مزاجانه turush-mizájánah.

Chuffy, *adj.* ترش مزاج turush-mizáj, سخت sakht, بد خو bad-khú, پفيوز pufyúz, عبوس 'abús, درشت durusht, عتل 'utull.

Chum, *subs.* رفيق rafíq, شريك shárík, همدم ham-dam, همال hamál, همدوش ham-dúsh, همراز ham-ráz, دمساز dam-sáz, همنشين ham-nishín, آشنا áshná, انباز ambáz, مصاحب musáhib, صاحب sáhib (*pl.* صحابه sahábah *or* اصحاب asháb).

Chump, *subs.* کنده kundah.

Chunk, *subs.* کنده kundah.

Church, *subs.* کليسيا kalísiyá, کنيسه kanísah, مسجد masjid, خانه خدا khánah-i-khudá.—(*Body of people*) جمعيت ديني jam'íyat-i-díní, جماعت ديني jamá'at-i-díní, گروه gurúh.

Church, *verb,* تقديس نمودن taqdís nimúdan, تطهير کردن tat,hír kardan.

Churchman, *subs.* (*Clergyman*) کشيش kashísh, قسيس qissís, راهب ráhib (*pl.* رهبان ruhbán).—(*Church-goer*) کليسيا دوست kalísiyá-dúst.

Churchmanship, *subs.* قسيست qissísat, کشيشي kashíshí.

Churchwarden, *subs.* کليسيا بان kalísiyá-bán.

Churchyard, *subs.* گورستان gúristán, قبرستان qabristán, مقبره maqbarah (*pl.* مقابر maqábir), محل قبور mahall-i-qubúr, مزارستان mazáristán, مرده زار murdah-zár, شهر خاموشان shahr-i-khámúshán (*lit.* "City of the silent").—(*For Parsis*) دخمه dakhmah.

Churl, *subs.* تنگ چشم tang-chashm, بخيل bakhíl, قتور qutúr, تنگ نظر nazar-tang, پست فطرت past-fitrat, لئيم läím.—(*Rustic*) روستائي rústá,í, دهقان dihqán.

Churlish, *adj.* ترش مزاج turush-mizáj, سخت sakht, بد خو bad-khú, پفيوز pufyúz, عبوس 'abús, درشت durusht, عتل 'utull.

Churlishly, *adv.* بسختي bi-sakhtí, بدرشتي bi-durushtí, پفيوزانه pufyúzánah, ترش مزاجانه turush-mizájánah.

Churlishness, *subs.* سختي sakhtí, درشتي durushtí, پفيوزي pufyúzí, بي ادبي bí-adabí.

Churn, *subs.* خيگ khíg, مشك mashk. [These words both signify a vessel made of the entire skin of a sheep or goat. This, which, in Persia, supplies the place of a churn, is hung up and shaken to and fro till the milk it contains is churned.]

Churn, *verb,* کره گرفتن karah giriftan, مشك زدن mashk zadan, جنبانيدن jumbánídan, دوغ ساختن dúgh sákhtan.

Churning, *subs.* مشك زني mashk-zaní, کره گيري karah-gírí, دوغ سازي dúgh-sází.

Chyle, *subs.* قيلوس qílús (European).

Chylification, *subs.* قيلوسيت qílúsíyat (European).

Chylous, *adj.* قيلوسي qílúsí (European).

Chyme, *subs.* قيموس qímús, کشکاب kashk-áb.

Chymification, *subs.* قيموسيت qímúsíyat.

Cicatrice, *subs.* داغ dágh, نشان nishán, سمت simat.

Cicatrization, *subs.* داغنهي dágh-nihí, وسم vasm.

Cicatrize, *verb trans.* داغ نمودن dágh nimúdan, سمت گذاشتن simat guzáshtan, وسم کردن vasm kardan.—*intrans.* داغ گرفتن dágh giriftan, سمت پذيرفتن simat pazíruftan.

Cicer arietinum, *subs.* (*Common pea*) نخود nukhúd.

Ciceric acid, *subs.* شبنم نخود shabnam-i-nukhúd.

Cicerone, *subs.* راهبر ráh-bar, راهنما ráh-nimá, هادي hádí, بلد balad, بلد چي balad-chí, بدرقه badriqah.

Ciceronian, *adj.* قشنگ qashang, شيرين shírín, لطيف latíf, فسيح fasíh, سخنور sukhun-var.

Cichoreum intybus (*Wild chicory*), *subs.* کاسني kásní.

Ciconia argala (*Stork*), *subs.* لکلك laklak.

Cider, *subs.* پالوده سيب palúdah-i-síb, شراب سيب shiráb-i-síb.

Ci-devant, *adj.* قديمي qadímí.

Cigar, *subs.* سيگار sígar (European), سيغار síghár (European), جگاره jigárah (European), چروت churút (European), طنبقو لوله tanbaqú-lúlah.

Cigar-case, *subs.* قاب سيگار qáb-i-sígár.

Cigarette, *subs.* سيگارچه sígárchah (European).

Ciliary processes, *subs.* (*Medical term*) عنکبوتيه 'ankabútiyah.

Cilicious, *adj.* مويدار múí-dár, مو دار mú-dár.

Cimeter, *subs.* شمشير shimshír, تيغ tígh, سيف saif (*pl.* سيوف suyúf).

Cimex lectucarius, *subs.* سرخك surkhak, تخته بيد takhtah-bíd.

Cinchona, *subs.* درخت کنکنه dirakht-i-kinkinah.

Cincture, *subs.* (*Belt*) کمر kamar, کمر بند kamar-band, حماله himálah (*pl.* حمائل hamáil), زنار zunnár (*pl.* زنانير zanánír), منطقه mintaqah, حزام hizám (*pl.* حزم huzum), مهمل mihmal.—(*Enclosure*) حياط hayát, احاطه ihátah, حوزه hauzah, حيز hayyiz (*pl.* احياز ahyáz), فجوه fajuvah.

Cinder, *subs.* خاکستر khákistar, رماد ramád.

Cinerary, *adj.* خاکستري khákistarí, رمادي ramádí.

Cineration, *subs.* خاکستر سازي khákistar-sází.

Cinereous, *adj.* خاکستري khákistarí.

Cinnabar, *subs.* زنجفره zinjifrah, شنجرف shanjiraf.

Cinnamoni cortex (*Cinnamon-bark*), *subs.* دار چيني dár-chíní, تسنيم tasním, قنامون qinnámún (European).

Cinquefoil, *subs.* پنج برگه panj-bargah.

Cipher, *subs.* (*Number*) عدد ‘adad, هندسه hindasah, شماره shimárah, حساب hisáb.—(*Ought*) صفر sifr.—(*Telegraphic term*) رمز ramz (pl. رموز rumúz).

Cipher, *verb,* شمردن shimurdan (*rt.* شمار shimár), طلسم ساختن tilism sákhtan.

Circle, *subs.* دائره dáïrah, حلقه halqah, چنبر chambar, مدوره mudavvarah, دور daur (*pl.* ادوار advár), مدار madár.—(*Equal circles*) دوائر متساويه daváïr-i-mutasáviyah.—(*Of people*) حلقه halqah, دائره dáïrah.—(*Centre of a circle*) مركز markaz.—(*Circumference*) دائره dáïrah.—(*Diameter*) قطر qutr.—(*Radius*) شعاع نصف القطر nisfu ’l-qutr.—(*Segment*) قطاع qitá‘. —(*Semi-circle*) نصف دائره nisf-i-dáïrah, نيم دائره ním-dáïrah.—(*To form a circle*) دائره زدن dáïrah zadan.

Circle, *verb,* (*Move round*) *trans. and intrans.* طواف كردن taváf kardan.—(*Enclose*) احاطه كردن ihátah kardan, حاوي بودن háví búdan, در بر گرفتن dar bar giriftan.

Circlet, *subs.* حلقه halqah.

Circocele, *subs.* (*Medical term*) دوالي بيضه daválí-i-baizah.

Circuit, *subs.* گردش gardish, دور daur (*pl.* ادوار advár), دوره daurah, طواف taváf, پيرامن píráman, حمل haml.—(*Legal term*) گردش گاه gardish-gáh.

Circuit, *verb trans. or intrans.* طواف كردن taváf kardan, دوره زدن daurah zadan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard).

Circuitous, *adj.* گرد gird, مدور mudavvar, دوره دار daurah-dár.

Circuitously, *adv.* دائرانه dáïránah, دور تا دور daur-tá-daur.

Circuity, *subs.* گردش gardish, دوره daurah, دوره زني daurah-zaní.

Circular, *subs.* علان ‘ilán, انتشار intishár, نشره nashrah, تذكره عموميه tazkarah-i-‘umúmiyah.—*adj.* دواري davvárí, مدور mudavvar, گرد gird, مستدير mustadír. —(*Circular movement*) گردش gardish.

Circularly, *adv.* مدورانه mudavvaránah, بطور گردي bi-taur-i-girdí.

Circulate, *verb trans.* دائر ساختن dáïr sákhtan, متداول نمودن mutadávil nimúdan, انتشار دادن intishár dádan, رائج گردانيدن ráïj gardánídan.—*intrans.* دوره زدن daurah zadan, چرخ زدن charkh zadan, رائج شدن ráïj shudan, مشهور شدن mashhúr shudan, انتشار يافتن intishár yáftan, گردش كردن gardish kardan.—(*As blood*) دوران كردن daurán kardan, گشتن gashtan (*rt.* گرد gard).—(*As money*) *trans.* رائج گردانيدن ráïj gardánídan.—*intrans.* رائج شدن ráïj shudan.—(*As a newspaper*) *trans.* انتشار دادن intishár dádan, رائج گردانيدن ráïj gardánídan. — *intrans.* انتشار يافتن intishár yáftan, رائج شدن ráïj shudan.

Circulating medium, *subs.* دوله dúlah, متداول mutadávil, رواج raváj.

Circulation, *subs.* مداوره mudávarah, گردش gardish. —(*Blood*) دوران daurán.—(*Money*) رواج raváj, تداول tadávul.—(*Newspaper*) انتشار intishár.—(*To put in circulation*) رواج دادن raváj dádan, رائج نمودن ráïj nimúdan.—(*To take out of circulation*) از اعتبار انداختن az ‘itibár andákhtan.—(*To extend the circulation of*) تفرقه كردن tafriqah kardan.

Circumambiency, *subs.* احاطه ihátah.

Circumambient, *adj.* محيط muhít, گرد اگرد gird-a-gird, دورا دور daur-á-daur.

Circumambulate, *verb,* چرخ زدن charkh zadan, دور زدن daur zadan, گرد گشتن gird gashtan, طواف كردن taváf kardan.

Circumcise, *verb,* ختنه نمودن khatnah nimúdan, بريدن burídan.—(*To be circumcised*) مختون شدن makhtún shudan, ختنه شدن khatnah shudan.

Circumcised, *part.* مختون makhtún.

Circumciser, *subs.* ختان khattán.

Circumcision, *subs.* ختنه khatnah, ختان khitán, سنت sunnat.

Circumclusion, *subs.* احاطه ihátah, محاصره muhásarah.

Circumduct, *verb,* گرد گردانيدن gird gardánídan.

Circumduction, *subs.* دور زني daur-zaní, گرد گرداني gird-gardání.

Circumference, *subs.* گرد gird, دائره dáïrah, اطراف atráf, حوالي haválí, مدار madár, دور daur (*pl.* ادوار advár), محيط دائره muhít-i-dáïrah.

Circumferential, *adj.* گردي girdí, محيطي muhítí.

Circumflect, *verb,* مد گذاشتن madd guzáshtan.

Circumflex, *subs.* مد madd.

Circumfluent, *adj.* روان raván, جاري járí.

Circumfluous, *adj.* روان raván, جاري járí.

Circumforaneous, *adj.* سيار sayyár, طواف taváf.

Circumfuse, *verb,* ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), گرد افشاندن gird-afshándan, مرشوش گردانيدن marshúsh gardánídan.

Circumfusion, *subs.* گرد افشاني gird-afsháni, ريزش rízish.

Circumgyration, *subs.* گردش gardish, دوار davvár, دور daur.

Circumjacent, *adj.* متصل muttasil, مجاور mujávir, متجاور mutajávir, در شرف dar sharaf, قريب qaríb, پهلوي pahlúy, در جنب dar jamb, نزديك nazdík, نزد

nazd, مقارب muqárib, مشرف mushrif, موارق muvárig, مكاسر mukásir.

Circumlocution, *subs.* اطناب itnáb, طول كلام túl-i-kalám.

Circumlocutory, *adj.* با اطناب bá-itnáb, طولاني túlání.

Circumnavigable, *adj.* كشتي بردار kashtí-bardár, گرد رو gird-rau.

Circumnavigate, *verb,* كشتي دور گردانيدن kashtí-daur gardánídan.

Circumnavigation, *subs.* گرد روي gird-raví, سفر دوره safar-i-daurah.

Circumnavigator, *subs.* كشتي دور گردان kashtí-daur-gardán.

Circumposition, *subs.* گرد نهي gird-nihí.

Circumrotary, *adj.* گرد گرد gird-gard.

Circumrotation, *subs.* گردش gardish, دور daur, دوران daurán, گرد گردي gird-gardí.

Circumscribable, *adj.* حد پزير hadd-pazír.

Circumscribe, *verb,* محدود ساختن mahdúd sákhtan, محصور كردن mahsúr kardan, حد گذاشتن hadd guzáshtan.

Circumscribed, *part.* محدود mahdúd, متناهي mutanáhí.

Circumscription, *subs.* حصر hasr, حد hadd.

Circumspect, *adj.* متنبه mutanabbih, مستبصر mustabsir, محترز muhtariz, كار شناس kár-shinás, مترقب mutaraqqib, خبر دار khabar-dár, آگاه ágáh, با حذر bá-hazar, هوشيار húsh-yár.—(*To be circumspect*) با هوش بودن bá-húsh búdan, بيدار بودن bídár búdan, حذر كردن hazar kardan, احتياط نمودن ihtiyát nimúdan.

Circumspection, *subs.* احتياط ihtiyát, بصيرت basírat, حزم hazm, خبر داري khabar-dárí, حذر hazar, هوشياري húsh-yárí, ديده باني dídah-báni, انتباه intibáh, كار شناسي kár-shinásí, آگاهي ágáhí.

Circumspective, *adj.* متنبه mutanabbih, مستبصر mustabsir, محترز muhtariz, كار شناس kár-shinás, مترقب mutaraqqib, خبر دار khabar-dár, آگاه ágáh, با حذر bá-hazar, هوشيار húsh-yár.

Circumspectly, *adv.* بخبر داري bi-khabar-dárí, آگاهانه ágáhánah, هوشيارانه húsh-yáránah, از روي بصيرت az rúy-i-basírat.

Circumspectness, *subs.* احتياط ihtiyát, بصيرت basírat, حزم hazm, خبر داري khabar-dárí, حذر hazar, هوشياري húsh-yárí, ديده باني dídah-báni, انتباه intibáh, كار شناسي kár-shinásí, آگاهي ágáhí.

Circumstance, *subs.* امر amr (*pl.* امور umúr), حال hál, واقعه váqi'ah, وقوع vuqú', كيفيت kaifíyat, حقيقت haqíqat, باب báb, سر گذشت sar-guzasht, معني ma'ní, اتفاق ittifáq, حادث hádis.

Circumstances, *subs.* (*Condition*) احوال ahvál, وضع vaz', حالت hálat, طور taur, كيفيت kaifíyat, صورت súrat.—(*In these circumstances*) در اين صورت dar ín súrat, در اين حال dar ín hál, باين ملاحظه bi-ín muláhazah.—(*He is in good circumstances*) دماغش چاق است dimágh-ash chák ast (*lit.* His brain is fat).

Circumstantial, *subs.* فروع furú' (*pl.* فروعات furú'át).—*adj.* دقيق daqíq, رقيق raqíq. مفصل mufassal.—(*Circumstantial evidence*) براهيني قرائني baráhíní-i-qaráïní, دليل اقتراني dalíl-i-iqtirání.

Circumstantially, *adv.* بطور دقت bi-taur-i-diqqat.

Circumstantiate, *verb,* ثابت كردن sábit kardan, اثبات نمودن isbát nimúdan, پا بجا گذشتن pá-já guzashtan, مدلل كردن mudallal kardan, دلالت نمودن dalálat nimúdan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan, مسجل داشتن musajjal dáshtan, مبرهن ساختن mubarhan sákhtan.

Circumvallate, *verb,* ديوار بالا آوردن dívár bálá ávardan.

Circumvent, *verb,* راه بستن ráh bastan, سر راه گرفتن sar-i-ráh giriftan, منع كردن man' kardan.

Circumvention, *subs.* راه بندي ráh-bandí, منع man'.

Circumventive, *adj.* راه بند ráh-band, مانع máni'.

Circumvest, *verb,* پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan.

Circumvolution, *subs.* گردش gardish, دور daur, ادوار advár.—(*Of the brain*) تحدب دماغ tahaddub-i-dimágh.

Circumvolve, *verb trans.* گردانيدن gardánídan.—*intrans.* گرديدن gardídan, گردش كردن gardish kardan, دور زدن daur zadan, دوران نمودن daurán nimúdan, چرخيدن charkhídan.

Circus, *subs.* ميدان maidán, جولانگاه jaulán-gáh, مجار majár, دائره dáïrah, مضمار mizmár (*pl.* مضامير mazámír).

Cirsophthalmia, *subs.* (*Medical term*) دوالي چشم daválí-i-chashm.

Cistern, *subs.* حوض hauz (*pl.* احواض ahváz), برکه birkah.—(*Large reservoir*) آب انبار áb-ambár, چاه cháh.

Citadel, *subs.* ارگ arg, ارك ark, قلعه qal'ah, برج burj. حصار hissár, حصن hisn (*pl.* حصون husún), كوشك kúshk, دز diz.

Citation, *subs.* (*Summons*) احضار ihzár, استحضار istihzár.—(*Notice*) اعلان i'lán, اعلام i'lám.—(*Quotation*) عبارت 'ibárat, نخبه nukhbah.—(*Quoting*) انتخاب intikháb, لفظ گيري lafz-gírí, استدلال istidlál, ايراد írád, نقل naql.

Citatory, *adj.* انتخابي intikhábí, استدلالي istidlálí.

Cite, *verb,* (*Summons*) استحضار كردن istihzár kardan,

احضار کردن ihzár kardan.—(*To cite before a judge*) محاکمه نمودن muhákamah nimúdan, ادعا نمودن iddi'á nimúdan.—(*Quote*) ایراد نمودن irád nimúdan.

Citizen, *subs.* شهري shahrí, بلدي baladí, مدني madaní, اهل ahl.

Citizenship, *subs.* بلديت baladíyat, شهري گري shahrí-garí.

Citri aurantii cortex (*Lemon-peel*), *subs.* پوست نارنج púst-i-náranj.

Citric, *adj.* ترنجي turanjí, ليموي límúí.—(*Citric acid*) جوهر ليمو jauhar-i-límú.

Citrine, *adj.* ترنجي turanjí, ليموي límúí.

Citron (*Citrus limonum*), *subs.* ترنج turanj, اترنج atranj, بادرنگ bádrang, ليمو límú, ليمون limún.

Citrus aurantium acida, *subs.* نارنج náranj.

Citrus aurantium dulcis (*China orange*), *subs.* نارنکي nárinkí, پرتقالي purtuqálí (European).

Citrus medica (*Citron*), *subs.* بالنك bálink, بادرنگ bádrang.

City, *subs.* شهر shahr (*pl.* شهور shuhúr), بلده baladah, مدينه madínah, قريه qaryah (*pl.* قريل qurá), مصر misr (*pl.* امصار amsár).

Civet, *subs.* زباد zubád, غاليه gháliyah, نافه مشك náfah-i-mushk.—(*Civet-cat*) گربه مشك gurbah-i-mushk, قط الغاليه qittu 'l-gháliyah.

Civic, *adj.* مدني madaní, متمدن mutamaddin, شهري shahrí.

Civil, *adj.* (*Polite*) خليق khalíq, اديب adíb, مؤدب müaddab, لطيف latíf, ملاطف mulátif, خوش اخلاق khush-akhláq, خوش اطوار khush-atvár, خوش طبع khush-tab', رعايتكار ri'áyat-kár, شهري shahrí, شيرين زبان shírín-zabán, مهربان mihr-bán, ظريف zaríf.—(*Opposed to military—persons*), اهل قلم ahl-i-qalam, ارباب قلم arbáb-i-qalam.—(*Things*) قلمي qalamí.

Civil engineer, *subs.* مهندس muhandis.

Civil engineering, *subs.* مهندسي muhandisí.

Civilian, *subs.* ارباب قلم arbáb-i-qalam, اهل قلم ahl-i-qalam, كارگذار قلم kár-guzár-i-qalam, قلم زن qalam-zan.

Civility, *subs.* ادب adab (*pl.* اداب adáb), اخلاق akhláq, مدارا mudárá, لطافت latáfat, مردمي mardumí, احترام ihtirám, شهريت shahríyat, تربيت tarbiyat, شيرين زباني shírín-zabání, ظرافت zaráfat.

Civilization, *subs.* مدنيت madaníyat, تمدن tamaddun, مدينت madínat, عمران 'umrán, خوش خلقي khush-khalqí, مهرباني mihr-bání.

Civilize, *verb*, متمدن ساختن mutamaddin sákhtan.

Civilized, *part.* متمدن mutamaddin.

Civilizer *subs.* تمدن بخش tamaddun-bakhsh.

Civil law, *subs.* شريعه مدنيه sharí'ah-i-madaniyah, قانون روم qánún-i-rúm.

Civilly, *adv.* ادبانه adabánah, مؤدبانه müaddabánah, بطور ادب bi-taur-i-adab, خوش طبعانه khush-tab'ánah, بطور شيرين زباني bi-taur-i-shírín-zabání, با لطافت bá-latáfat, ملاطفانه mulátifánah.

Civil servant, *subs.* ارباب قلم arbáb-i-qalam, اهل قلم ahl-i-kalam, كار گذار قلم kár-guzár-i-qalam, قلم زن qalam-zan.

Civil war, *subs.* جنگ خود بخود jang-i-khud-bi-khud, فتنه fitnah, اغتشاش ightishásh.

Civism, *subs.* بلديت baladíyat, شهري گري shahrí-garí.

Clack, *subs.* (*Talk*) پرگوئي pur-gú,í, فضولي fuzúlí.—(*Sound*) صدا sidá, آواز áváz, طاق táq.

Clack, *verb*, صدا كردن sidá kardan, آواز دادن áváz dádan.—(*Talk*) گپ زدن gap zadan, پر گفتن pur guftan, فضول نمودن fuzúl nimúdan, ور زدن vir zadan.

Clacking, *subs.* پر گوئي pur-gú,í, فضولي fuzúlí.—(*Of whip*) صدا sidá, آواز áváz.

Clad, *part.* ملبس mulabbas.

Claim, *subs.* دعوي da'vá (*pl.* دعاوي da'áví), ادعا iddi'á, طلب talab, در خواست dar-khást, اقتضا iqtizá, مبتغا mubtaghá, مطالبه mutálabah, داعيه dá'íah (*pl.* دواعي dúá'í), تقاضا taqázá.—(*To have a claim*) ادعا داشتن iddi'á dáshtan.

Claim, *verb*, ادعا داشتن iddi'á dáshtan, در خواستن dar-khástan, طلب نمودن talab nimúdan, مطالبه كردن mutálabah kardan, تقاضا نمودن taqázá nimúdan.

Claimable, *adj.* قابل ادعا qábil-i-iddi'á.

Claimant, *subs.* مدعي mudda'í, مطالب mutálib, متقاضي mutaqází.

Clairvoyance, *subs.* غيب بيني ghaib-bíní, غيب داني ghaib-dání, غيب گوئي ghaib-gú,í.

Clairvoyant, *adj.* غيب بين ghaib-bín, غيب دان ghaib-dán, غيب گو ghaib-gú, باصر básir.

Clam, *verb trans.* چسبانيدن chasbánídan, الصاق نمودن ilsáq nimúdan.—*intrans.* چسبناك شدن chasb-nák shudan, لزوج داشتن luzúj dáshtan, لزج شدن lazij shudan.

Clamber, *verb*, بالا رفتن bálá raftan, بر آمدن bar-ámadan.

Clamminess, *subs.* لزوجت luzújat; چسبندگي chasbandagí.—(*Clamminess of tongue*) بارهٔ زبان bárah-i-zabán.

Clammy, *adj.* لزج lazij, چسبنده chasbandah, چسبان chasbán.

Clamorous, *adj.* (*Importunate*) متقاضي mutaqází, سخت گير sakht-gír, مصر musirr, مبرم mubrim, مؤكد müakkid.—(*Noisy*) غوغاي ghaughá'í, صدا دار sidá-dár, آواز دار áváz-dár, فريادي firyádí.

Clamorously, *adv.* (*Importunately*) بطور تقاضا bi-taur-

i-taqázá, مصرانه musirránah, بطور سخت گيري bi-taur-i-sakht-gírí, با غوغا bá-ghaughá, با صدا داري bá-sidá-dárí.

Clamorousness, *subs.* فریاد firyád, غوغا ghaughá, هاي هوي hái-húí, شماته shamátah, شات و شد shát-u-shud, دمدمه damdamah, خروش khurúsh, اشتلم ushtulum, هنگامه hangámah, شلوك shulúk (*vulg.*).

Clamour, *subs.* فریاد firyád, غوغا ghaughá, هاي هوي hái-húí, شماته shamátah, شات و شد shát-u-shud, دمدمه damdamah, خروش khurúsh, اشتلم ushtulum, هنگامه hangámah, شلوك shulúk (*vulg.*).

Clamour, *verb,* (*Complain*) شکایت بردن shikáyat burdan, شکوي کردن shakvá kardan.—(*Be noisy*) فریاد firyád bar-ávardan, غوغا نمودن ghaughá nimúdan, هاي هوي کردن hái-húí kardan, شماته نمودن shamátah nimúdan, شات و شد کردن shát-u-shud kardan, اشتلم کردن ushtulum kardan, شلوك کردن shulúk kardan (*vulg.*).

Clamp, *subs.* بند band.

Clamp, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), ربط کردن rabt kardan.

Clan, *subs.* خاندان khándán, خانواده khánvádah, اصل asl, نسل nasl, قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), آل ál, قبیله qabílah.

Clandestine, *adj.* مخفي makhfí, مختفي mukhtafí, نهفته nihuftah, پنهان panhán, نهان nihán, پوشیده púshídah, مستور mastúr, در خفا dar-khifá, غائب ghá'ib.

Clandestinely, *adv.* خفیاً khafiyan, خفیتاً khafiyatan, سراً sirran, نهفته nihuftah, باطناً bátinan, در خفا dar-khifá, سر بسته sar-bastah, دزدکي duzdakí.

Clang, *subs.* صدا sidá, جرنگ jiring.

Clang, *verb,* صدا زدن sidá zadan, جرنگ کردن jiring kardan.

Clangorous, *adj.* پر صدا pur-sidá, جرنگي jiringí.

Clangour, *subs.* صدا sidá, جرنگ jiring.

Clank, *subs.* صدا sidá, جرنگ jiring.

Clank, *verb,* صدا زدن sidá zadan, جرنگ کردن jiring kardan.

Clannish, *adj.* قبیله دوست qabílah-dúst, خاندان پرست khándán-parast.

Clannishness, *subs.* قبیله دوستي qabílah-dústí, خاندان پرستي khándán-parastí.

Clanship, *subs.* خاندانی khándání.

Clap, *subs.* (*Of hands*) دستك dastak, کف kaff, چپه chapah, تصدید tasdíd, تصدیه tasdiyah, تصفیق tasfíq.—(*Of thunder*) صاعقه sá'iqah.—(*Venereal disease*) سوزنك súzanak, آتشك átishak, گم سوزه gum-súzah, سوزاك súzák (*obs.*).

Clap, *verb trans.* (*Hands*) چپه زدن chapah zadan, دستك زدن dastak zadan, دست زدن dast zadan, تصدیه نمودن tasdiyah nimúdan, تصفیق نمودن tasfíq nimúdan.—(*Thrust*) نهادن nihádan, انداختن andákhtan.—(*Affect with disease*) ناخوش ساختن ná-khush sákhtan, سوزنك دار ساختن súzanak-dár sákhtan.—*intrans.* دست بر هم زدن dast bar-ham zadan.

Clapper, *subs.* دستك زن dastak-zan, چپه زن chapah-zan, کف زن kaff-zan.—(*Of a bell*) زبانه zabánah.—(*For frightening birds*) چوبك chúbak.

Clapper-claw, *verb,* ملامت کردن malámat kardan, زباندرازي نمودن zabán-dirází nimúdan, عتاب کردن 'itáb kardan, طعن زدن ta'n zadan, ستیزه کردن sitízah kardan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, زجر نمودن zajr nimúdan, بانگ زدن báng zadan, عناد کردن 'inád kardan.

Clapping, *subs.* (*Of hands*) تصدید tasdíd, تصدیه tasdiyah, تصفیق tasfíq, دستك dastak, چپه chapah, کف kaff.

Clap-trap, *subs.* فریب firíb, دام dám, فخ fakhkh.—*adj.* پر فریب pur-firíb, پر دام pur-dám, فخي fakhkhí.

Clarification, *subs.* تصفیه tasfiyah, مصفا musaffá.

Clarified, *part.* مصفا musaffá, مروق muravvaq.

Clarifier, *subs.* پاك کن pák-kun, مصفي musaffí, صاف کننده sáf-kunandah.

Clarify, *verb,* تصفیه کردن tasfiyah kardan, مصفا ساختن musaffá sákhtan, صاف کردن sáf kardan, پالودن pálúdan.

Clarionet, *subs.* سورنا súrná, بوق búq (*pl.* ابواق abváq), ناقور náqúr.

Claritude, *subs.* صفا safá, وضاءت vazáät, رونق raunaq, فر farr, جلال jalál, جلوه jalvah, زینت zínat.

Clash, *subs.* صدمه sadamah, هجوم hujúm, جنبش jumbish, تکان takán.—(*Of swords*) چاك چاك chák-chák, خش خش khash-khash.

Clash, *verb trans.* زدن zadan (*rt.* زن zan), تکان دادن takán dádan.—*intrans.* خوردن khurdan.—(*As swords*) چاك چاك نمودن chák-chák nimúdan, خش خش آمدن khash-khash ámadan.—(*Be opposed to one another*) مخالف نمودن mukhálif nimúdan, تنازع داشتن tanázu' dáshtan, مناقص بودن munáqis búdan, در جنگ بودن dar jang búdan.

Clashing, *subs.* صدمه sadamah, هجوم hujúm, جنبش jumbish, تکان takán.—(*Of swords*) چاك چاك chák-chák, خش خش khash-khash.—*adj.* مخالف mukhálif, متخاصم mutakhásim.

Clasp, *subs.* (*Fastening*) چپ و راست chap-u-rást, نر و لاس nar-u-lás, سگك sagak. — (*Embrace*) آغوش ágháush, آغوش کشي ágháush-kashí, بغل گیري baghl-gírí, معانقه mu'ánaqah, کنار kinár, کنار گري kinár-garí, حضن hazn, احتضان ihtizán.

Clasp, *verb*, (*Fasten*) چسباندن chasbándan, نر و لاس آغوش کشیدن ساختن nar-u-lás sákhtan.—(*Embrace*) ághúsh kashídan, بغل گرفتن baghl giriftan, بغل گیري baghl-gírí kardan, در کردن kinár giriftan, کنار گرفتن dar bar giriftan, بر گرفتن mu'ánaqah نمودن معانقه nimúdan, ماچ کردن mách kardan, احتضان کردن ihtizán kardan.

Clasper, *subs.* در آغوش گیرنده dar-ágháush-gírandah, معانق mu'ániq.

Clasp-knife, *subs.* چاکو شکاري chákú-i-shikárí, کارد kárd.

Class, *subs.* جنس jins (*pl.* اجناس ajnás), قبیل qabíl (*pl.* قبل qubul), قسم qism (*pl.* اقسام aqsám), نوع nau' (*pl.* انواع anvá'), گونه gúnah, صنف sinf (*pl.* اصناف asnáf), فریق faríq (*pl.* فرق faraq), طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf).—(*School*) صف saff.—(*The middle classes*) اواسط ناس avásit-i-nás.

Class, *verb*, ترتیب دادن tartíb dádan, تقسیم کردن taqsím kardan, دسته دسته ساختن dastah-dastah sákhtan.

Classic, *subs.* مصنف musannif.—*adj.* کتابي kitábí, فصیح fasíh.

Classicality, *subs.* تصنیف tasníf, فصاحت fasáhat.

Classically, *adv.* بطور کتابي bi-taur-i-kitábí, با فصاحت bá-fasáhat, اصلاً aslan.

Classific, *adj.* صنعي sana'í, نوعي nau'í.

Classification, *subs.* ترتیب tartíb, تقسیم taqsím.

Classify, *verb*, ترتیب نمودن tartíb nimúdan, تقسیم کردن taqsím kardan, دسته دسته ساختن dastah-dastah sákhtan.

Clatter, *subs.* قال مقال qál-maqál, قرقر qarqar, غوغا ghaughá, هنگامه hangámah, شورش shúrish, خروش khurúsh, غلغله ghulghulah.

Clatter, *verb trans.* بصدا آوردن bi-sidá ávardan.—*intrans.* جلنگ جلنگ کردن jiling-jiling kardan.

Clatterer, *subs.* قرقرو qarqurú, قورقرو qaurqarú.

Clattering, *subs.* قال مقال qál-maqál, قرقر qarqar, غوغا ghaughá, هنگامه hangámah, شورش shúrish, خروش khurúsh, غلغله ghulghulah.

Clause, *subs.* (*Sentence*) فقره faqarah, جمله jumlah, فصل fasl (*pl.* فصول fusúl).—(*Article or stipulation*) ماده máddah (*pl.* مواد mavádd), شرط shart, مقوله maqúlah, بند band, باب báb.

Claustral, *adj.* حجرهٔ hujraï, بحجره متعلق muta'alliq bi-hujrah.

Clavicle, *subs.* تریبه taríbah (*pl.* ترائب taráïb), استخوان طوق گردن ustukhán-i-tauq-i-gardan.

Claviger, *subs.* کلید دار kilíd-dár.

Claw, *subs.* چنگ chang, چنگل changal, چنگال changál, خنجار khinjár, ناخن nákhun (*pl.* نواخن navákhin), پنجه panjah, مخلب mikhlab, خنج khinj.

Claw, *verb*, خنجار زدن khinjár zadan, چنگ در زدن chang dar zadan.

Clawed, *part.* چنگ دار chang-dár.

Clawing, *subs.* خنجار زدن khinjár zadan.

Clay, *subs.* گل gil, طین tín, طینت tínat, لجن lajan, تباشیر tabáshír, وحل vahal.—(*Fire-clay*) گل بوته gil-i-bútah.—(*Pottery clay*) خاك چیني khák-i-chíní.

Clayey, *adj.* پر گل pur-gil, پر وحل pur-vahal, گلین gilín.

Clayish, *adj.* گلین gilín, گل آلود gil-álúd, گل وش gil-vash.

Claymore, *subs.* خنگر khangar.

Clay-pit, *subs.* معدن گل ma'dan-i-gil, چاه گل cháh-i-gil.

Clean, *adj.* شسته shustah, پاك pák, پاکیزه pákízah, صاف sáf, نظیف nazíf, ساده sádah, نقي naqí, طاهر táhir, مطهر mutahhar, تمیز tamíz, وضي vazí, زلال zulál, مزکي muzakká, ناب náb.—*adv.* تماماً tamáman, بالکل bi 'l-kull, بکلي bi-kullí, سراسر sar-á-sar, کاملاً kámilan, تکمیلاً takmílan.

Clean, *verb*, پاك کردن pák kardan, تمیز نمودن tamíz nimúdan, صاف کردن sáf kardan, زدودن zadúdan.—(*To clean corn*) گلبیز کردن gilbíz kardan.

Cleanliness, *subs.* پاکیزگي pákízagí, نظافت nazáfat, صافي sáfí, پاکي pákí, نقاوت naqávat, طهارت tahárat, تزکیه tazkiyah.

Cleanly, *adj.* شسته shustah, پاك pák, پاکیزه pákízah, صاف sáf, نظیف nazíf, ساده sádah, نقي naqí, طاهر táhir, مطهر mutahhar, تمیز tamíz, وضي vazí, زلال zulál, مزکي muzakká, ناب náb.—*adv.* پاکانه pákánah, بطور پاکیزگي bi-taur-i-pákízagí, نظیفانه nazífánah, خالصانه khálisánah.

Cleanness, *subs.* پاکیزگي pákízagí, نظافت nazáfat, صافي sáfí, پاکي pákí, نقاوت naqávat, طهارت tahárat, تزکیه tazkiyah.

Cleansable, *adj.* قابل تطهیر qábil-i-tathír.

Cleanse, *verb*, پاك ساختن pák sákhtan, صاف کردن sáf kardan, تنقیه کردن tanqiyah kardan, خالص گردانیدن khális gardánidan, پاکیزه ساختن pákízah sákhtan, شستن shustan (*rt.* شوي shúy), مغسول نمودن maghsúl nimúdan.

Cleansed, *part.* پاك pák, صاف sáf, شسته shustah, متطهر mutatahhir, مغسول maghsúl.

Cleanser, *subs.* پاك کننده pák-kunandah, مطهر muttahir, تزکیت بخش tazkiyat-bakhsh, تصفیه کننده tasfiyah-kunandah.

Cleansing, *subs.* تنظیف tanzíf, تصفیه tasfiyah, تطهیر tat,hír, تطاهر tatáhur, تبریه tabriyah, پاکي pákí, صافي sáfí.

Clear, *subs.* (*Transparent*) شفاف sháffáf, پاك pák.—(*Limpid*) صاف sáf, زلال zulál. — (*Bright*) روشن raushan, منور munavvar, منير munír, نوراني núráni, تابان tábán, تابدار táb-dár, جلي jalí, لامع lámi', ساطع sáti', درخشان dirakhshán.—(*Evident*) آشكار áshikár, آشكاره áshikárah, ظاهر záhir, هويدا huvaidá, روشن raushan, مبين mubín, واضح vázih, لائح láïh, عيان 'iyán, باهر báhir, صريح saríh, بديهي badíhí, منكشف mankashaf, متكشف mutakashshif, متعين muta'ayyin, پديد padíd, بينا bína.—(*As writing*) جلي jalí, صاف sáf.—(*It is as clear as noon-day sun*) اظهر من الشمس azhar mina 'sh-shams ast.—(*To become clear,* i.e. *evident*) بوضوح پيوستن bi-vuzúh paivastan.

Clear, *verb trans.* (*Generally*) پاك كردن pák kardan, صاف كردن sáf kardan.—(*A drain, well, &c.*) تنقيه كردن tanqiyah kardan, روفتن rúftan (*rt.* روب rúb).—(*Deck, &c.*) جاروب كردن járúb kardan.—(*Exculpate*) ابرا نمودن ibrá nimúdan, تبريه نمودن tabriyah nimúdan, مبرا داشتن mubarrá dáshtan, رو سفيد گردانيدن rú-safíd gardánídan, بيگناه ساختن bí-gunáh sákhtan, پاك كردن pák kardan, تزكيه نمودن tazkiyah nimúdan. —(*By way of profit*) بدست آوردن bi-dast ávardan. —(*Clear away table, &c.*) بر چيدن bar chídan, ور داشتن var dáshtan.—(*Clear away, remove*) نقل كردن naql kardan, بر داشتن bar dáshtan, حركت دادن haraкat dádan, دور ساختن dúr sákhtan, دفع كردن daf' kardan.—*intrans.* صاف شدن sáf shudan, پاك شدن pák shudan.—(*As water*) بي كدورت شدن bí-kudúrat shudan, ته نشستن tah nishastan.

Clearage, *subs.* نقل naql, انتقال intiqál, حركت haraкat, تحريك tahrík, دفع daf', دور سازي dúr-sází.

Clearance, *subs.* نقل naql, انتقال intiqál, حركت haraкat, تحريك tahrík, دفع daf', دور سازي dúr-sází.

Clearing, *subs.* تنظيف tanzíf, تصفيه tásfiyah, تطهير tat,hír, تطاهر tatáhur, تبريه tabriyah, پاكي pákí, صافي sáfí.

Clearly, *adv.* آشكارا áshikárá, واضحاً vázihan, جدا jiddá, هويدا huvaidá, صريحاً saríhan, ظاهراً záhiran, ايضاحاً ízáhan, صراحتاً saráhatan.

Clearness, *subs.* صفا safá, وضاءت vazáät, وضوح vuzúh, روشني raushaní.

Clear-sighted, *adj.* زرنگ zaring, كرم كار kirm-i-kár, تيز فهم tíz-fahm, قابل qábil, پاك نظر pák-nazar, تيز نظر tíz-nazar.

Clear-toned, *adj.* پا صدا pá-sidá, صاف آواز sáf-áváz.

Cleavable, *adj.* شكاف خور shikáf-khur.

Cleavage, *subs.* شكاف shikáf, شق shaqq, چاك cháq. —(*Of the earth*) تزلزل tazalzul, زلزله زمين zilzilah-i-zamín.

Cleave, *verb,* شكافتن shikáftan, شق كردن shaqq kardan, چاك كردن chák kardan, دو پاره كردن dú-párah kardan, ترکيدن tarkídan, رخنه كردن rakhnah kardan.—(*Adhere*) چسبيدن chasbídan, ملصق شدن mulsaq shudan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand). (*Crack*) شق خوردن shaqq khurdan, چاك زدن chák zadan, دريدن darídan, تراكيدن tarákídan, شكافتن shikáftan.

Cleaver, *subs.* شقاق shaqqáq, شكافنده shikáfandah.—(*Butcher's instrument*) ساطور sátúr.

Cleft, *subs.* شكاف shikáf, شق shaqq, درز darz, فرج farj, سوراخ súrákh, رخنه rakhnah, خلل khalal.—(*Parting*) مفروج mafrúj, سوراخ دار súrákh-dár, مشقوق máshqúq.

Clemency, *subs.* مرحمت marhamat, كرم karam, شفقت shafaqat, رحم ruhm, مهر باني mihr-báni, همدردي ham-dardí, رأفت räfat, نرم دلي narm-dilí.

Clement, *adj.* رحيم rahím, راحم ráhim, مشفق mushfiq, شفيق shafíq, رحم دل ruhm-dil, نرم دل narm-dil, خطا بخش khatá-bakhsh, رؤف raüf, كريم karím.

Clergy, *subs.* علما دين 'ulamá-i-dín, ملايان mullávan.

Clergyman, *subs.* پيش نماز písh-namáz, كشيش kashísh, قسيس qissís.

Clerical, *adj.* ملاصفت mullá-sifat.—(*A clerical error*) غلط لفظي ghalat-i-lafzí.

Clerk, *subs.* اهل قلم ahl-i-qalam, نويسنده navísandah.

Clerkship, *subs.* نويسندگي nivísandagí.

Clever, *adj.* زرنگ zaring, قابل qábil, با قابليت bá-qábilíyat, عاقل 'áqil, معقول ma'qúl, كرم كار kirm-i-kár, زيرك zírak, دانا dáná, ظريف zaríf, عالم 'álim, گربز gurbuz, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, هنر مند hunar-mand, دانشمند dánish-mand, تيز tíz, با سليقه bá-salíqah, چست chust, چابك chábuk, چالاك chálák, مستبصر mustabsir, مستعد musta'idd, ذكي zakí, لوذعي lauza'í, فاضل fázil, كار دان kár-dán, با هوش bá-húsh, جربزه دار jurbuzah-dár.—(*Applied to doctors*) حاذق háziq.—(*It was very clever*) خيلي تماشا داشت khailí tamáshá dásht, خيلي هنر است khailí hunar ast.

Cleverly, *adv.* قابلانه qábilánah, دانسته dánistah, قادرانه qádiránah.

Cleverness, *subs.* زرنگي zaringí, عقل 'aql, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, كياست kiyásat, زيركي zírakí, حيثيت haisíyat, در يافت dar-yáft, تيزي tízí.

Clew, *subs.* (*Of thread*) گروك ريسمان gurúk-i-rísmán.

Click, *subs.* آواز áváz, صدا sidá.—(*Latch*) چفت chift.

Click, *verb,* آواز دادن áváz dádan, صدا دادن sidá dádan.

Client, *subs.* موكل muvakkil, منيب muníb, دعواچي du'á-chí, تابع tábi', مريد muríd.

Clientship, *subs.* وكالت vikálat, نيابت niyábat.

Cliff, *subs.* نشيب nishíb, سرازيري sar-á-zírí, انحدار inhidár, حدر hadar, عقبه 'aqabah.

Climacteric, *subs.* سن معهود sinn-i-ma'húd.—*adj.* معهود ma'húd.

Climate, *subs.* هوا havá, آب و هوا áb-u-havá.

Climatic, *adj.* هواي آب و هواي áb-u-haváí, اقليمي iqlímí.

Climatize, *verb trans.* عادت دادن 'ádat dádan.—*intrans.* عادت گرفتن 'ádat giriftan.

Climatology, *subs.* علم اقاليم 'ilm-i-aqálím.

Climax, *subs.* منتها muntahá, نهايت niháyat, درجه اعلا darajah-i-a'lá.

Climb, *verb trans. and intrans.* بالا رفتن bálá raftan, بر آمدن bar-ámadan, صعود كردن sa'úd kardan, عروج 'urúj kardan.

Climbable, قابل صعود qábil-i-sa'úd, شايسته بر sháyis-tah-i-bar.

Climber, *subs.* بالا رونده bálá-ravandah, عارج 'árij, صعاد su'ád.—(*Plant*) عشقه 'ashaqah, پيچو pichú.

Clime, *subs.* اقليم iqlím (*pl.* اقاليم aqálím), كشور kish-var, خطه khittah (*pl.* خطط khitat).—(*The seven climes*) هفت اقليم haft iqlím, هفت كشور haft kishvar.

Clinch, *subs.* گير gír.

Clinch, *verb,* پرچين كردن parchín kardan, پرچم كردن parcham kardan.—(*The fist*) مشت پر كردن musht pur kardan.

Clincher, *subs.* بست bast.

Cling, *verb,* چسبيدن chasbídan, پيوسته بودن paivastah búdan, آويختن ávíkhtan (*rt.* آويز ávíz), ملتصق شدن multasíq shudan.

Clingy, *adj.* چسبنده chasbandah, چسبان chasbán, ملتصق multasiq, لزج lazij.

Clinic, *subs. and adj.* بستري bistarí.

Clink, *subs.* تاك تاك ták-ták.

Clink, *verb trans.* زدن zadan (*rt.* زن zan).—*intrans.* تاك تاك كردن ták-ták kardan.

Clinker, *subs.* توبال túbál.

Clinopodium montanum (*Alpine thyme*), *subs.* حب القرنفل habbu 'l-qaranful.

Clip, *subs.* آغوش ágháush.—(*Blow*) ضرب zarb (*pl.* ضروب zurúb), ضربه zarbah, لطمه latmah, مشت musht, طپانچه tapánchah, زد zad, صدمه sadamah, مصادمه musádamah, سيلي sílí, لت latt, صفع saf', لس lus, تو سري tú-sarí.

Clip, *verb,* مقراض كردن miqráz kardan, قيچي كردن qaichí kardan.—(*To clip one's words*) بريده بريده سخن خوردن burídah-burídah harf zadan, حرف زدن sukhun khurdan.—(*Curtail*) كوتاه نمودن kútáh nimúdan, قصر نمودن qasr nimúdan, كم كردن kam kardan, كوچك كردن kúchik kardan, تخفيف كردن takhfíf kardan.

Clipper, *subs.* قيچي كننده qaichí-kunandah.—(*Ship*) كشتي زود رو kashtí-i-zúd-rau.

Clipping, *subs.* قراضه qurázah.

Clique, *subs.* دسته dastah, گروه gurúh, جماعت jamá'at.

Clitoris, *subs.* (*Medical term*) كين kain (*pl.* كيون kuyún), زمبور zambúr, نروك narúk, بنظر bunzur, چوچوله chúchúlah.

Cloak, *subs.* چوغا chúghá, چوخا chúkhá, فرغل farghul, دراعه durrá'ah, لباده libádah, عبا 'abá, برکان barra-kán, خرقه khirqah, غاشيه gháshiyah.—(*Large riding cloak with wide sleeves*) باراني bárání, جبه jubbah. (*Furred and richly laced*) كاتبي kátibí.—(*Pretext*) بهانه bahánah, حيله hílah, علت 'illat (*pl.* علل 'ilál), عذر 'uzr (*pl.* اعذار a'zár), دست آويز dast-áviz, مستمسك mustamsik.

Cloak, *verb,* پوشيدن púshídan, نهفتن nihuftan, پرده افكندن pardah afkandan.

Clock, *subs.* ساعت مجلسي sá'at-i-majlisí.—(*Magic clock*) ساعت شعبده sá'at-i-shu'badah. — (*Two o'clock, &c.*) ساعت دو sá'at-i-dú, &c.

Clock-maker, *subs.* ساعت ساز sá'at-sáz.

Clock-work, *subs.* ساعت كاري sá'at-kárí.—(*To go by clockwork*) به قاعده ساعت كار كردن bi-qá'idah-i-sá'at kár kardan.

Clod, *subs.* كلوخ kulúkh, مدر madar, گل gil.

Cloddy, *adj.* پر كلوخ pur-kulúkh.

Clod-hopper, *subs.* بي ادب bí-adab, روستائي rústá,í, كودن kaudan, احمق ahmaq, سفيه safíh (*pl.* سفاه sifáh).

Clod-pated, *adj.* احمق ahmaq, كلوخ سر kulúkh-sar, كودن kaudan, سفيه safíh (*pl.* سفاه sifáh).

Clog, *subs.* قبقاب qabqáb, صندل sandal, كفش چوبي kafsh-i-chúbí.—(*Encumbrance*) بار bár, مانع máni'.

Clog, *verb trans.* منع كردن man' kardan, دفع كردن daf' kardan, باز داشتن báz dáshtan, تعرض نمودن ta'arruz nimúdan. — *intrans.* چرخ شدن chirkh shudan, بار گرفتن bár giriftan, پر شدن pur shudan.

Cloggy, *adj.* چسبان chasbán.

Cloister, *subs.* دير dayr (*pl.* اديار adyár), قلعه qall'ah, حجره hujrah, صومعه sauma'ah, خنقاره khanqárah, كلبه kulbah, تكيه takiyah.

Cloister, *verb,* در صومعه نهادن dar sauma'ah nihádan, دير بخشيدن dayr bakhshídan.

Cloistered, *adj.* دير نشين dayr-nishín.

Close, *subs.* (*End*) آخر ákhir, آخرت ákhirat, عاقبت ‘áqibat (*pl.* عواقب ‘aváqib), اتمام itmám, تمام tamám, تتمه tatammah, سر sar, انصرام insirám, نهايت niháyat, انجام anjám, ختم khatm. — (*Enclosure*) حياط hayát, احاطه ihátah, حصار hissár, محوطه mahvattah.—(*A passage in a street leading under a building, &c.*) سائبات sáïbát, سهبات sahbát, بالا خانه خروجي bálá-khánah-i-khurújí. — *adj.* (*Shut*) بسته bastah, مسدود masdúd, بند band. — (*Suffocating*) خفه khaffah, حبس habs, متعفن muta‘affin.—(*Near*) پيوسته paivastah, نزديت nazdík, نزد nazd, متصل muttasil, قريب qaríb, ملحق mulhaq, در جنب dar jamb, مقارن muqárin, تا محاذي tá-muhází.—(*Narrow*) تنگ tang, چست chust, ضيق zayyiq, كم پهنا kam-pahná, بهم كشيده bi-ham-kashídah, منقبض munqabiz.—(*Occult*) پنهان panhán, مخفي makhfí, مختفي mukhtafí, پوشيده púshídah, نهان nihán, مستور mastúr.—(*Stingy*) بخيل bakhíl, طمعكار tama‘-kár, طامع támi‘, طماع tammá‘, آز مند áz-mand, تنگچشم tang-chashm, تنگدست tang-dast, حريص harís, خسيس khasís, ممسك mumsik, نا كس ná-kas, لئم lïm, دانع dáni‘, شحيح shahíh, آرزو مند árzú-mand, كنس kinis, تهي چشم tuhí-chashm. — (*Compact*) مصمت musmat, صلد sald, محكم mahkam, مستحكم mustahkim, صلب sulb.—(*Close together*) با هم بوده bá-ham-búdah, مجتمع mujtami‘.

Close, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan, مسدود ساختن masdúd sákhtan, فراز كردن firáz kardan.—(*To close an account*) صاف كردن sáf kardan, مفروغ كردن mafrúgh kardan.—(*To close one's eyes*) چشم بر هم نهادن chashm bar-ham nihádan, ديده دوختن dídah dúkhtan.—(*To close one's eyes to a fact*) اغماض كردن ighmáz kardan, چشم پوشي كردن chashm-púshí kardan.

Closed, *part.* مسدود masdúd.—(*Whenever my eyes were closed*) هر وقت چشمم گرم ميشد har vaqt chashm-am garm mí-shud.

Close-fisted, *adj.* بخيل bakhíl, طمعكار tama‘-kár, طامع támi‘, طماع tammá‘, آز مند áz-mand, تنگچشم tang-chashm, تنگدست tang-dast, حريص harís, خسيس khasís, ممسك mumsik, نا كس ná-kas, لئم lïm, دانع dáni‘, شحيح shahíh, آرزو مند árzú-mand, كنس kinis, تهي چشم tuhí-chashm.

Closely, *adv.* نزديك nazdík, قريب qaríb.

Closeness, *subs.* (*Of air*) تنگي tangí.—(*Nearness*) نزديكي nazdíkí, قرابت qarábat, قرب qarb, مقاربت muqárabat, اتصال iittisál, همسايگي ham-sáyagí, جوار javár, موارقت muváraqat. — (*Narrowness*) تنگي tangí, چستي chustí, باريكي báríkí, كم پهنائي kam-pahná'í, گرفتگي giriftagí, انقباض inqibáz.—(*Avarice*) بخيلي bakhílí, بخل bukhl, طمع tama‘, طمعكاري tama‘-kárí, آز áz, تنگچشمي tang-chashmí, چشم تنگي chashm-tangí, امساك imsák, حرص hirs, خست khis-sat, لئامت lïámat, قتور qutúr, شح shahh, نا كسي ná-kasí, آرزو árzú, آرزو مندي árzú-mandí, اخذ مال akhz-i-mál, گران جاني girán-jání.—(*Compactness*) متانت matánat, رزانت razánat.

Closet, *subs.* خلوتخانه khalvat-khánah, خلوتگاه khalvat-gáh. — (*For provisions*) حوائج خانه haváïj-khánah, گنجه ganjah, گنجينه ganjínah, مخزن makhzan.—(*For clothes, valuables, arms, &c.*) توشه خانه túshah-khánah, پستو pastú.—(*Privy*) ادبخانه adab-khánah, خلا khalá, مبرز mabraz, آب ريز áb-ríz, طهارت خانه ta-hárat-khánah, متوضا mutavazzá, جاي ضرور jáy-i-zarúr, مزبله mazbalah, بيت الخلا baitu 'l-khalá, مستارح mustárah.—(*To go to the closet*) شكم اطلاق كردن shikam itláq kardan.

Closet, *verb,* حبس كردن habs kardan, در اوطاق بند كردن dar utáq band kardan.

Closing, *subs.* آخر ákhir, آخرت ákhirat, اتمام itmám, تمام tamám, تتمه tatammáh, سر sar, نهايت nihávat.—(*Of a door*) بستن bastan, سد sadd.—*adj.* اخر ákhir, آخرين ákhirín.

Closure, *subs.* آخر ákhir, آخرت ákhirat, اتمام itmám, تمام tamám, تتمه tatammah, سر sar, نهايت nihávat.—(*Enclosure*) حياط hayát, احاطه ihátah, حصار hissár.

Clot, *subs.* نطفه nutfah, بستگي bastagí, قطر qatr.—(*Clot of blood*) غلظت دم ghilzat-i-dam.

Clot, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), منجمد شدن munjamid shudan.

Cloth, *subs.* پارچه párchah, قماش qumásh (*pl.* اقمشه aqmishah).—(*Woollen cloth*) ماهوت máhút, شال shál, لباس صوف libás-i-súf, پشميني pashmíní.—(*Coarse woollen cloth*) پتو pattú, شالكي shálakí.—(*Gold cloth*) زري zarí, زربفت zarbaft.—(*Of silk and cotton mixed*) گرمسوف garmasúf.—(*Cotton cloth*) پارچه پمبه pár-chah-i-pambah. — (*Silk cloth*) تافته táftah, پارچه ابريشمي párchah-i-abríshumí. — (*Cotton stuff for coats*) قدك qadak, كرباس karbás. — (*Fine cloth*) ماهوت فرد اعلي máhút-i-fard-i-a‘lá, پارچه خوب párchah-i-khub.—(*White cotton stuff for shirting*) چلواري chilvárí.—(*For bandages*) لكه lakkah, لته lattah, زخم پيچ zukhm-pích.—(*Linen stuff*) كتان kattán, بز bazz.—(*Coarse for kitchen work*) استري astarí.—(*Napkin*) فوته fútah, دستمال dast-mál, پيشگير píshgír.

Clothe, *verb,* پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan, رخت پوشيدن rakht púshídan, لباس پوشيدن libás púshídan, ملبس ساختن mulabbas sákhtan.—(*To*

clothe oneself) پیراستن pírástan (*rt.* پیراي píráy), آراستن árástan (*rt.* آراي áráy).

Clothes, *subs.* جامه jámah, رخت rakht (*pl.* رخوت rukhút), ملبوس malbús (*pl.* ملبوسات malbúsát), پوشاك púshák, پوشش púshish, لباس libás, پوشن púshan, زي zí (*pl.* ازیا azyá), اسباب asbáb.—(*Black clothes*) لباس سیاه libás-i-siyáh.—(*Dress clothes*) لباس مجلسي libás-i-majlisí.—(*Night clothes*) شب جامه shab-jámah, رخت شب rakht-i-shab, شب خوابي shab-khábí.—(*Old clothes*) کهنه kuhnah, لباس ژنده libás-i-zhindah. — (*Old clothes man*) کهنه فروش kuhnah-furúsh, ژنده فروش zhindah-furúsh.—(*Plain clothes*) لباس ساده libás-i-sádah.—(*Under clothes*) زیر پوش zír-púsh, زیر جامه zír-jámah.—(*To change one's clothes*) تغییر لباس دادن taghyír-i-libás dádan.—(*To steal the clothes off one's back*) قبا از تن بیرون کشیدن qabá az tan bírún kashídan.—(*To take off one's clothes*) لباس در آوردن libás dar-ávardan.—(*Child in long clothes*) گهواره نشین gahvárah-nishín.

Clothed, *part.* ملبس mulabbas.

Clothing, *subs.* جامه jámah, رخت rakht (*pl.* رخوت rukhút), ملبوس malbús (*pl.* ملبوسات malbúsát), پوشاك púshák, پوشش púshish, لباس libás, پوشن púshan, زي zí (*pl.* ازیا azyá), اسباب asbáb.

Cloth-merchant, *subs.* بزاز bazzáz.

Cloth-weaving, *subs.* پارچه بافي párchah-báfí.

Cloth-worker, *subs.* لندره دوز landarah-dúz.

Cloth-working, *subs.* لندره دوزي landarah-dúzí.

Cloture, *subs.* (*Parliamentary term*) افحام نما ifhám-nimá, اسکات نما iskát-nimá.

Cloud, *subs.* ابر abr, سحاب saháb (*pl.* سحب sahub *and* سحائب saháïb), غیم ghaim, میغ mígh, غمامه ghamámah.—(*Clouds in summer*) کوآر kúär.—(*Crowd*) گروه gurúh, جمع jam', جماعت jamá'at, جمعیت jam'íyat, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), ازدحام izdihám, هنگامه hangámah, زمره zumrah.—(*Disgrace*) عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb), داغ dágh, جرم jirm, لکه lakkah, معابه ma'ábah (*pl.* معائب ma'áïb), نقیصه naqísah, بد نام bad-nám, مورد ملامت múrid-i-malámat.

Cloud, *verb trans.* تیره ساختن tírah sákhtan, پوشیدن púshídan.—*intrans.* ابر ناك شدن abr-nák shudan.

Cloud-capt, *adj.* ابر بسر abr-bi-sar, پر ابر pur-abr.

Cloudily, *adv.* ابر ناکانه abr-nákánah, ابر دار abr-dár.

Cloudiness, *subs.* ابر داري abr-dárí, ابر ناکي abr-nákí, پر ابري pur-abrí.

Cloudless, *adj.* بي ابر bí-abr.

Cloudy, *adj.* ابر دار abr-dár, ابر ناك abr-nák, گرفته giriftah.—(*It is cloudy*) هوا ابر دارد havá abr dárad, هوا گرفته است havá giriftah ast.

Clough, *subs.* شکاف shikáf, شق shaqq, درز darz, فرج farj, سوراخ súrákh, رخنه rakhnah, خلل khalal.

Clout, *subs.* کهنه kuhnah, پینه pínah, لته lattah, پاره párah.—(*Nail*) میخ míkh, پرچین parchín.

Clout, *verb,* پینه زدن pínah zadan, وصله کردن vaslah kardan.—(*Nail*) میخ کوبیدن míkh kubídan.

Clouted, *part.* (*Patched*) پینه زده pínah-zadah, مرقع muraqqa'.

Clove (*Caryophilli*), *subs.* میخك míkhak, قرنفل qaranful.

Cloven, *adj.* شکافته شده shikáftah-shudah, چاکدار chák-dár, چاك شده chák-shudah, شق shaqq.

Cloven-footed, *adj.* سم شکافته sum-shikáftah.

Clover, *subs.* طرفیل tarfíl, شفدر shafdar, شبدر shabdar, سه برگه sih-bargah, یونجه yúnjih.

Clown, *subs.* روستائي rústá,í, دهقان dihqán, بي ادب bí-adab, نا تراشیده ná-tiráshídah.—(*Buffoon*) مسخره maskharah, لوطي lútí, گردن کلفت gardan-kuluft.

Clownish, *adj.* روستا rústá, نا تراشیده ná-tiráshídah, بي ادب bí-adab, جاهل jáhil, نا شناس ná-shinás.

Clownishly, *adv.* بي ادبانه bí-adabánah, جاهلانه jáhilánah, بطور نا تراشیدگي bi-taur-i-ná-tiráshídagí.

Clownishness, *subs.* بي ادبي bí-adabí, دهقانیت dihqáníyat, نا تراشیدگي ná-tiráshídagí, نا شناسي ná-shinásí, جاهلي jáhilí.

Cloy, *verb trans.* خراب کردن kharáb kardan, فاسد نمودن fásid nimúdan, تباه کردن tabáh kardan.—*intrans.* تو زهن زدن tú-zahn zadan, بي مزه بودن bí-mazah búdan.

Club, *subs.* چوب chúb, چوب دست chúb dast, برز burz, کتك kutk, عصا 'asá, چماق chumáq, دبوس dabús.—(*Of metal*) گرز gurz, طوپز túpuz, طپز tupuz, چماق chumáq, گوپال gúpál.—(*Of persons*) مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), جماعت jamá'at, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil).

Club, *verb trans.* مجلس ساختن majlis sákhtan, اجماع کردن ijmá' kardan, فراهم آوردن faráham ávardan.—*intrans.* اجماع کردن ijmá' kardan, مجلس ساختن majlis sákhtan, هم عهد شدن ham-'ahd shudan, شراکت کردن shirákat kardan.

Club-footed, *adj.* کج پا kaj-pá, بزرگ پا buzurg-pá.

Club-room, *subs.* مجلس majlis, اوطاق مجلس útáq-i-majlis.

Club-shaped, *adj.* چماق شکل chumáq-shakl.

Cluck, *verb trans.* (به) قت قت کردن qut-qut kardan (bi).—*intrans.* قت قت کردن qut-qut kardan.

Clue, *subs.* اثر asar, نشان nishán, علامت 'alámat, سراغ surágh.—(*To get a clue of*) سراغ کردن surágh kardan, کلید بدست آوردن kilíd bi-dast ávardan.

Clump, *subs.* کنده kundah, تخته takhtah.

Clumsily, *adv.* نا هنجارانه ná-hanjáránah, نا مناسبانه ná-munásibánah, نا موافقانه ná-muváfiqánah, نا آهنگانه ná-áhangánah.

Clumsiness, *subs.* نا هنجاري ná-hanjárí, بد اسلوبي bad-uslúbí, بد وضعي bad-vaza'í.

Clumsy, *adj.* بي نزاکت bí-nazákat, پوچ púch, بي اندام bí-andám, بد وضع bad-vaza', نا هنجار na-hanjár, نا مناسب ná-munásib, بد اسلوب bad-uslúb, نا آهنگ ná-áhang, نا ساز ná-sáz, شتر بر نردبان shutur bar nardubán (*lit.* A camel upon a ladder—an expression used to denote any clumsy uncouth proceeding).

Cluster, *subs.* خوشه khúshah, عقده 'iqdah, عنقود 'anqúd (*pl.* عناقيد 'anáqíd).

Cluster, *verb trans.* فراهم آوردن faráham ávardan, جمع کردن jam' kardan.—*intrans.* گرد آمدن gird ámadan.

Clustering, *subs.* جمع آوري jam'-ávarí.

Clustery, *adj.* پر خوشه pur-khúshah, معنقد mu'anqad.

Clutch, *subs.* گرفت girift, قبض qabz, قبضه qabzah, پنجه panjah, دستگير dast-gír, مشت musht, چنگ chang, چنگال changál, مخلب mikhlab (*pl.* مخالب makhálib).

Clutch, *verb,* بدست گرفتن bi-dast giriftan, پنجه گرفتن panjah giriftan, قبض کردن qabz kardan.

Clutter, *subs.* غوغا ghaughá, هنگامه hangámah, شورش shúrish.

Clutter, *verb trans.* درهم برهم ساختن dar-ham-barham sákhtan, پر غوغا گردانيدن pur-ghaughá gardánídan.—*intrans.* غوغا کردن ghaughá kardan, داد و بيداد dád-u-bí-dád kardan, چير زدن chír zadan.

Clyster, *subs.* دستور dastúr, امالہ amálah, حقنه huqnah.

Coach, *subs.* عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, کالسکه káliskah (European), گاري gárí (Hindí), مرکب markab (*pl.* مراکب marákib).—(*By coach*) راکباً rákiban.

Coach, *verb,* راندن rándan, رهنمائي کردن rah-nimá'í kardan.—(*To coach a candidate*) ارشاد نمودن irshád nimúdan.

Coach-box, *subs.* خانه گاري khánah-i-gárí.

Coach-house, *subs.* خانه کالسکه khánah-i-káliskah, انبار ambár, خانه گاري gárí-khánah.

Coach-maker, *subs.* کالسکه ساز káliskah-sáz.

Coachman, *subs.* کالسکه چي káliskah-chí, عرابه چي 'arábah-chí, گاريبان gárí-bán.

Coachmanship, *subs.* گاري باني gárí-bání.

Co-action, *subs.* زور zúr, جور jaur, تعدي ta'addí, ظلم zulm, ابرام ibrám, اضطرار iztirár, اقتضا iqtizá, جبر jabr, قهر qahr, هم کاري ham-kárí.

Co-active, *adj.* هم کار ham-kár, پر اضطرار pur-iztirár.

Co-adjutant, *adj.* ياور yávar, يار yár, دستگير dast-gír, مدد گار madad-gár, دستيار dast-yár, پشت pusht, نصير nasír, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, مساعد musá'id, معين mu'ín, عوان 'aván, معاون mu'ávin.

Co-adjutor, *subs.* ياور yávar, يار yár, دستگير dast-gír, مدد گار madad-gár, دستيار dast-yár, پشت pusht, نصير nasír, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, مساعد musá'id, معين mu'ín, عوان 'aván, معاون mu'ávin.

Co-agent, *subs.* ياور yávar, يار yár, دستگير dast-gír, مدد گار madad-gár, دستيار dast-yár, پشت pusht, نصير nasír, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, مساعد musá'id, معين mu'ín, عوان 'aván, معاون mu'ávin.

Coagulable, *adj.* تجميد پذير tajmíd-pazír, قابل جمودت qábil-i-jumúdat.

Coagulate, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), منجمد شدن munjamid shudan, تجميد نمودن tajmíd nimúdan, انعقاد يافتن in'iqád yáftan, غليظ شدن ghalíz shudan, سفت شدن sift shudan, دلمه شدن dalamah shudan.

Coagulated, *part.* منعقد mun'aqid, عقيد 'aqíd, بسته bastah.

Coagulation, *subs.* انجماد injimád, تجميد tajmíd, منجمد munjamid, غليظ ghalíz, انعقاد in'iqád, بستگي bastagí.

Coagulative, *adj.* انعقادي in'iqádí.

Coagulator, *subs.* منعقد ساز mun'aqid-sáz.

Coagulum, *subs.* نطفه nutfah, قطر qatr, عقد 'iqd.

Coal, *subs.* زغال zughál, زوغال zúghál, زغال سنگي zughál-i-sangí, انگشت angisht.—(*A live coal*) خرگ خرگ kharg-i-átish, اخگر akhgar, جمر jamr, جذوه juzvah.—(*To carry coals to Newcastle*) زيره به کرمان بردن zírah bi-Kirmán burdan (*lit.* To carry cumin-seed to Kirmán).

Coal, *verb trans. and intrans.* زغال گيري کردن zughál-gírí kardan.

Coal-cellar, *subs.* زغال دان zughál-dán.

Coal-dust, *subs.* خاك زغال khák-i-zughál.

Coalery, *subs.* معدن زغال ma'dan-i-zughál, زغال زار zughál-zár.

Coalesce, *verb,* جمع شدن jam' shudan, اجماع کردن ijmá' kardan, اتفاق نمودن ittifáq nimúdan, متحد شدن muttahid shudan, موافقت پيدا کردن muváfaqat paidá kardan, مطابق گرديدن mutábiq gardídan.

Coalescence, *subs.* وصل vasl, اتصال ittisál, اجماع ijmá', اتفاق ittifáq, موافقت muváfaqat.

Coalescent, *adj.* متحد muttahid.

Coal-field, *subs.* معدن زغال ma'dan-i-zughál, زغال زار zughál-zár.

Coaling, *subs.* زغال گيري zughál-gírí.

Coalition, *subs.* وصل vasl, اتصال ittisál, اتهاد ittihád, اجماع ijmá', بهم بر آمدگي ba-ham bar-ámadagí.
Coal-mine, *subs.* معدن زغال ma'dan-i-zughál.
Coal-miner, *subs.* زغال گر zughál-gár.
Coal-pit, *subs.* معدن زغال ma'dan-i-zughál.
Coaly, *adj.* زغالي zughálí.
Coaptation of broken bones, *subs.* (*Medical term*) جبر و رد عظام jabr va radd-i-'izám.
Co-arctate, *adj.* فشارده fishárdah, افشرده afshurdah, چلانده chilándah (*vulg.*).
Coarctation of the vagina, *subs.* (*Medical term*) ضيق مهبل zaiq-i-mahbil.
Coarse, *adj.* كلفت kuluft, گنده gundah, درشت durusht, خشن khashin, غليظ ghalíz, سطبر sitabr.—(*Uncouth*) روستا rustá, نا تراشيده ná-tiráshídah, درشت durusht, بي ادب bí-adab, وحشي vahshí, جاهل jáhil, نا شناس ná-shinás.
Coarsely, *adv.* بطور خشونت bi-taur-i-khushúnat, درشت durusht.—(*Uncouthly*) بي ادبانه bí-adabánah, جاهلانه jáhilánah.
Coarseness, *subs.* درشتي durushtí, خشونت khushúnat, گندگي gundagí, غلظت ghilzat, كثافت kasáfat. —(*Vulgarity*) بي ادبي bí-adabí, نا تراشيدگي ná-tiráshídagí, درشتي durushtí, وحشيت vahshíyat, جاهلي jáhilí, نا شناسي ná-shinásí.
Coast, *subs.* كنار kinár, كران kirán, ساحل sáhil (*pl.* سواحل saváhil), طرف taraf.
Coast, *verb trans.* كناره آمدن kinárah ámadan.—*intrans.* كنار رفتن kinár raftan, كناره گرفتن kinárah giriftan.
Coaster, *subs.* ساحلي sáhilí, كناره رو kinárah-rau.
Coast-guard, *subs.* ساحل بان sáhil-bán, مستحفظ سواحل mustahfiz-i-saváhil. — (*Coast-guard boat*) كشتي مخصوص سواحل kashtí-i-makhsús-i-saváhil.
Coasting, *subs.* كناره روي kinárah-raví, ساحل گذاري sáhil-guzárí.—*adj.* كناره رو kinárah-rau, ساحل گذار sáhil-guzár.
Coat, *subs.* قبا qabá, قفتان qaftán, خفتان khiftán.—(*Inner coat*) ارخالق arkháluq. — (*Cut-away coat*) نيمتني ním-taní.—(*Frock-coat*) كليجه kulíjah.—(*Great-coat*) بالا پوش bálá-púsh, كلچه kulchah, قبا qabá, خرقه khirqah, بارانی bárání.—(*Open coat*) قبا گشاد qabá-i-gushád, جبه jubbah.—(*Of paint*) پرده pardah, پرده رنگ pardah-i-rang.—(*Coat of mail*) جوشن jaushan, زره zirih.
Coat, *verb,* اندودن andúdan, اندود كردن andúd kardan, پرده انداختن pardah andákhtan.
Coating, *subs.* پرده pardah.
Coax, *verb,* نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), ريش خند ríish-khand nimúdan, چاپلوسي كردن cháplúsí kardan, دم بازي دادن dam-bází dádan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), پر باد كردن pur-bád kardan, تملق نمودن tamalluq nimúdan, پيزر بيالان چپانيدن pízur bi-pálán chapánídan. ("Pízur" is a rush with which they stuff saddles, &c.)
Coaxer, *subs.* چاپلوس cháplús, تملق گو tamalluq-gú.
Cobalt, *subs.* قوبالط qúbált (European). (This substance is not known in Persia.)
Cobaltic, *adj.* قوبالطي qúbáltí (European).
Cobble, *subs.* كشتي كوچك kashtí-i-kúchik.—(*Stone*) سنگ گرد sang-i-gird, ريگ ríg.
Cobble, *verb,* پينه دوزي كردن pínah-dúzí kardan.
Cobbler, *subs.* (*Mender of old shoes and leathern articles*) پينه دوز pínah-dúz, كفش دوز kafsh-dúz, كفشگر kafsh-gar, لكه دوز lakkah-dúz.—(*Bungler*) شلوق كار shulúq-kár, قلنبه كار qulumbah-kár, خراب كار kharáb-kár.
Cob-nut, *subs.* فندق finduq.
Cobweb, *subs.* پرده عنكبوت pardah-i-'ankabút, تار عنكبوت tár-i-'ankabút, كنتره kinatrah. — (*They were all covered with cobwebs*) تار عنكبوت همه آنهارا tár-i-'ankabút hamah-i-ánhá-rá giriftah búd گرفته بود.
Cocciferous, *adj.* دانه آور dánah-ávar, ميوه ده mívah-dih.
Cocculus indicus (*Poison-berry*), *subs.* مرگ ماهي marg-i-máhí.
Coccus cacti (*Cochineal*), *subs.* قرمز گچ كش qirmiz-i-gach-kash.—(*Black cochineal*) قرمز شراب كش qirmiz-i-sharáb-kash.
Coccus polonicus, *subs.* قرمز دانه qirmiz-dánah.
Coccyx, *subs.* عظم عضعض 'azm-i-'uz'uz, دمبليچه dumbalíchah.
Cochlea of the ear, *subs.* (*Medical term*) حلزون الاذن halazúnu 'l-uzn.
Cochleariæ coronopi herba, *subs.* (*Botanical term*) اطريلال itrílál, رجل الغراب rajlu 'l-gharáb, قازا qázá-yághí, حشيشه البرع hashíshahu 'l-bara', ياغي موجه maujah, يملك yamlik.
Cochlearia armoracia (*Horse-radish*), *subs.* ريشه خر دل ríshah-i-khar-dil.
Cock, *subs.* خروس khurús.—(*Cocks and hens*) مرغ و خروس margh-u-khurús.—(*Of a matchlock gun*) ماشه máshah.—(*Of a firelock*) چانه chánah, چونه chúnah, خروس khurús.—(*Of a cistern, water-skin, &c.*) دهن شير dahan-shír.—(*Of a detonating gun*) دنگ ding, چكش chakush.—(*Penis*) ذكر zakar (*pl.* ذكور zukúr), كير kír, آلت رجوليت álat-i-rujúlíyat, بل bul, ميلاج míláj, حشفه hashafah (*pl.* حشاف hisháf), قضيب qazíb, احليل ihlíl (*pl.* احاليل ahálíl), زردك zardak

(*vulg.*), نفس nafs (*vulg.*), بي استخوان bí-ustukhán (*vulg.*), كزر kuzar (*vulg.*).

Cock, *verb,* (*A gun*) چقماقرا سر پا آوردن chaqmáq-rá sar-i-pá ávardan.—(*To half-cock a gun*) چقماقرا بر نيم پا كشيدن chaqmáq-rá bar ním-pá kashídan.

Cockade, *subs.* جيقه jíqah, تاج خروس táj-i-khurús, تاجك tájak.

Cockatoo, *subs.* طوطي سفيد tútí-i-safíd, كاكه طو kákah-tú (European).

Cockatrice, *subs.* افعي af'á (*pl.* افاعي afá'í), زوجه تخم خروس zaujah-i-tukhm-i-khurús.

Cock-boat, *subs.* كشتي كوچك kashtí-i-kúchik.

Cock-chafer, *subs.* پروانه parvánah, شب پره shab-parah, خنفسانه khunfisánah.

Cock-crowing, *subs.* فجر صبح fajr-i-subh, فجر fajr, سپيده دم sapídah-dam, وقت بانگ خروس vaqt-i-báng-i-khurús, سحر sahar (*pl.* اسحار as,hár).

Cocker, *verb,* نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), نوازش كردن navázish kardan.

Cockerel, *subs.* خروس بچه khurús-bachah.

Cockering, *subs.* نوازش navázish, تملق tamalluq.

Cock-fight, *subs.* جنگ خروس jang-i-khurús, خروس بازي khurús-bází.

Cock-horse, *adj.* سوار suvár, سواره suvárah.

Cockle (*Cordium edule*), *subs.* ماهي قوقل máhí-i-qúqul (European).

Cockle, *verb trans.* چين دادن chín dádan.—*intrans.* چين خوردن chín khurdan.

Cock-loft, *subs.* غرفه ghurfah (*pl.* غرفات ghurfát).

Cockney, *subs.* روستائي rústá,í, دهقان dihqán, بي ادب bí-adab, دهاتي dihátí.

Cockneyism, *subs.* بي ادبي bí-adabí, دهقانيت dih-qáníyat, نا تراشيدگي ná-tiráshídagí, نا شناسي ná-shinásí.

Cock-pit, *subs.* ميدان خروس بازي maidán-i-khurús-bází.

Cockroach (*Blatta orientalis*), *subs.* سوسك súsak, خروسك khurúsak.

Cockscomb, *subs.* تاج خروس táj-i-khurús.—(*Fop*) قشنگ qashang, كج كلاه kaj-kuláh, خود بين khud-bín, اجلاف ijláf, لوطي lútí.—(*Flower*) زلف عروسان zulf-i-'arúsán, گل حلوا gul-i-halvá, گل تاج خروس gul-i-táj-i-khurús.

Cockswain, *subs.* كشتي بان kashtí-bán.

Cocoa (*Fruit of Theobroma cocao*), *subs.* قاقاوه qáqávah (European).

Cocoa-nut (*Cocos muciferæ fructus*), *subs.* نارگيل nárgíl, نارجيل nárjíl, جوز هندي jauz-i-hindí.

Cocoon, *subs.* پيله pílah, پيله كرم pílah-i-kirm, جوزق jauzaq, گوزه gúzah.

Cocoonery, *subs.* پيله خانه pílah-khánah, كرم خانه kirm-khánah.

Cocos sechellarum (*Double or sea cocoa-nut*), *subs.* نارجيل دريائي nárjíl-i-daryá,í, كشكول kashkúl.

Coctile, *adj.* پخته pukhtah.

Coction, *subs.* طبخ tabkh, پخت pukht.

Cod, *subs.* ماهي قود máhí-i-qúd (European).—(*Pod*) پيله pílah.—(*Of the penis*) كيسه kísah.

Coddle, *verb,* بناز بالا آوردن bi-náz bálá ávardan, نازو نازو كردن názú sákhtan, گرم نگاه داشتن garm-nigáh dáshtan.—(*Half-cook*) نيم پز كردن ním-paz kardan.

Code, *subs.* تنظيم tanzím, قانون qánún (*pl.* قوانين qaváníu), قانون نامه qánún-námah, نظام nizám, آيين áyín.

Codein, *subs.* (*Medical term*) جوهر مسكين افيون jauhar-i-musakkín-i-afyún.

Codger, *subs.* روستائي rústá,í, دهقان dihqán, بي ادب bí-adab, نا تراشيده ná-tiráshídah.

Codicil, *subs.* ضميمه zamímah, تتمه tatimmah.

Codification, *subs.* ترتيب tartíb, انتظام intizám, تنظيم tanzím, تشريع tashrí'.

Codifier, *subs.* ترتيب نما tartíb-nimá, انتظام ده intizám-dih.

Codify, *verb,* ترتيب نمودن tartíb nimúdan, انتظام دادن intizám dádan, تنظيم نمودن tanzím nimúdan, تشريع نمودن tashrí' nimúdan.

Co-disciple, *subs.* همكتب ham-kutb.

Codlin (*Pyrus malus*), *subs.* سيب خام síb-i-khám.

Codling, *subs.* بچه قود bachah-i-qúd (European).

Cod-liver oil, *subs.* روغن جگر ماهي قود raughan-i-jigar-i-máhí-i-qúd.

Cœcum, *subs.* (*Medical term*) اعور a'var, معده ثاني mi'dah-i-sání.

Co-efficacy, *subs.* هم تاثيري ham-täsírí, هم قوتي ham-qúvatí.

Co-efficiency, *subs.* هم ايجادي ham-íjádí, هم تاثيري ham-täsírí, هم قوتي ham-qúvatí.

Co-efficient, *subs.* عدد سر 'adad-i-sar, سر مقدار sar-i-miqdár.—*adj.* هم ايجاد ham-íjád, هم تاثير ham-täsír, هم قوت ham-qúvat.

Co-emption, *subs.* خريد kharíd, اشترا ishtirá, معامله mu'ámalah, بيع bai'.

Co-equality, *subs.* مساوات musávát, معدلت ma'da-lat, هم سازي ham-sází, هم سري ham-sarí.

Co-equally, *adv.* بسويت bi-savíyat, علي اسويه 'ala 's-savíyah, علي السوا 'ala 's-savá, بطور تساوي bi-taur-i-tasáví, برابرانه barábaránah.

Coerce, *verb,* مجبور نمودن majbúr nimúdan, مضطر كردن muztarr kardan, ابرام نمودن ibrám nimúdan, اقرار نمودن iqrár nimúdan.

Coercible, *adj.* مجبور majbúr, اقرار پذير iqrár-pazír, مضطر muztarr, قابل جبر qábil-i-jabr.

Coercibleness, *subs.* مجبوري majbúrí, اضطرار iztirár, لابدي lábudí.

Coercion, *subs.* زور zúr, جور jaur, تعدي ta'addí, ظلم zulm, ابرام ibrám, جبر jabr, قهر qahr, اضطرار iztirár, اقتضا iqtizá.

Coercive, *adj.* اضطراري iztirárí, جبري jabrí, زور مند zúr-mand.

Coerciveness, *subs.* زور zúr, جور jaur, تعدي ta'addí, ظلم zulm, ابرام ibrám, جبر jabr, قهر qahr, اضطرار iztirár, اقتضا iqtizá.

Co-essential, *adj.* هم حقيقت ham-haqíqat, هم ذات ham-zát, هم اصل ham-asl.

Co-essentially, *adv.* بطور هم اصلي bi-taur-i-ham-aslí, از روي هم ذاتي az rúy-i-ham-zátí, هم حقيقتانه ham-haqíqatánah.

Co-estate, *subs.* هم رتبه ham-rutbah, هم شان ham-shán, هم حالت ham-hálat, هم اندازه ham-andázah.

Co-etaneous, *adj.* هم سال ham-sál, هم سن ham-sinn, هم عمر ham-'amr, هم زاد ham-zád.

Co-eternal, *adj.* هم دوام ham-duvám, هم خلود ham-khulúd, هم قدم ham-qidam.

Co-eternity, *subs.* هم دوامي ham-duvámí, هم خلودي ham-khulúdí, هم قدمي ham-qidamí.

Coeval, *adj.* هم‌عهد ham-'ahd, هم زمان ham-zamán.

Co-executor, *subs.* هم وصايت ham-vusáyat.

Co-exist, *verb,* هم وجود شدن ham-vujúd shudan, هم كون شدن ham-kaun shudan, با هم بودن bá-ham búdan.

Co-existence, *subs.* هم وجودي ham-vujúdí, هم كوني ham-kauní.

Co-existent, *adj.* هم كون ham-kaun, هم وجود ham-vujúd.

Co-extend, *verb trans.* با هم رسانيدن bá-ham rasánídan, با هم دراز كردن bá-ham diráz kardan, امتداد دادن imtidád dádan.—*intrans.* با هم رسيدن bá-ham rasídan, امتداد يافتن imtidád yáftan.

Co-extension, *subs.* امتداد imtidád.

Co-extensive, *adj.* هم طول ham-túl.

Co-extensively, *adv.* بطور هم طولي bi-taur-i-ham-túlí.

Co-extensiveness, *subs.* هم طولي ham-túlí, هم امتدادي ham-imtidádí, هم كشش ham-kashish.

Coffee, *subs.* قهوه qahvah.—(*Berry*) دانه قهوه dánah-i-qahvah.—(*Tree—coffea arabica*) درخت قهوه dirakht-i-qahvah.

Coffee-cup, *subs.* فنجان قهوه خوري finján-i-qahvah-khurí.—(*A cup of coffee*) يك قهوه yak-qahvah.—(*Stand for the cup*) زير فنجان zír-finján.

Coffee-house, *subs.* قهوه خانه qahvah-khánah.

Coffee-house keeper, *subs.* قهوه چي qahvah-chí.

Coffee-mill, *subs.* قهوه سا qahvah-sá.

Coffee-pot, *subs.* قهوه پز qahvah-paz, قهوه ريز qahvah-ríz, قهوه جوش qahvah-júsh.

Coffer, *subs.* انبار ambár, صندوق sandúq (*pl.* صناديق sanádíq).

Coffer, *verb,* انباشتن ambáshtan.

Coffer-dam, *subs.* صندوق بند sandúq-band.

Coffin, *subs.* صندوق sandúq (*pl.* صناديق sanádíq), تابوت tábút.

Coffin, *verb,* در صندوق نهادن dar sandúq nihádan.

Cog, *subs.* دندانه dandánah.

Cog, *verb trans.* نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), ريش خند نمودن rísh-khand nimúdan, چاپلوسي كردن cháplúsí kardan, دم بازي دادن dam-bází dádan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), پر باد كردن pur-bád kardan, تملق نمودن tamalluq nimúdan, پيزر بپالان چپانيدن pízur bi-pálán chapánídan ("Pízur" is a rush with which they stuff saddles, &c.).—*intrans.* دروغ گفتن durúgh guftan, فريب دادن firíb dádan.

Cogency, *subs.* فاعليت fá'ilíyat, اقتدار iqtidár, كار گري kár-garí, قوتمندي qúvat-mandí.

Cogent, *adj.* فاعلي fá'ilí, قوي qaví, كار گر kár-gar, قوت مند qúvat-mand.

Cogently, *adv.* قوتمندانه qúvat-mandánah, از روي قوت az rúy-i-qúvat.

Cogitable, *adj.* قابل فكر qábil-i-fikr, خيال بردار khiyál-bardár, انديشه پذير andíshah-pazír.

Cogitate, *verb,* فكر كردن fikr kardan, خيال كردن khiyál kardan, تأمل كردن ta'ammul kardan, تصور نمودن tasavvur nimúdan, انديشه كردن andíshah kardan.

Cogitation, *subs.* فكر fikr, تفكر tafakkur, تأمل ta'ammul, انديشه andíshah, غور ghaur, تصور tasavvur, مراقبه muráqabah, تلاوت tilávat.

Cogitative, *adj.* متفكر mutafakkir, متأمل muta'ammil, انديشه ناك andíshah-nák.

Cognate, *adj.* هم جنس ham-jins, هم ماده ham-máddah, مجانس mujánis, هم اصل ham-asl, هم مصدر ham-masdar.

Cognateness, *subs.* جنسيت jinsíyat, هم جنسي ham-jinsí, هم اصلي ham-aslí.

Cogniac, *subs.* ماء الحيات máu 'l-hayát, برندي brandí (European).

Cognition, *subs.* شناخت shinákht, معرفت ma'rifat, دانش dánish.

Cognitive, *adj.* دانشمند dánish-mand, عارف 'árif, شناسا shinásá.

Cognizable, *adj.* دانسته شدني dánistah-shudaní.

Cognizance, *subs.* خبر khabar, اگاهي ágáhí, معرفت ma'rifat, علم 'ilm, دانش dánish.

Cognizant, *adj.* آگاه ágáh, خبر دار khabar-dár, خبير khabír, با خبر bá-khabar, مستحضر mustahzar, ملتفت multafit.—(*To be cognizant of*) آگاه بودن ágáh búdan, آگاهي داشتن ágáhí dáshtan, ملتفت شدن multafit shudan.

Cognizee, *subs.* مدعي mudda'í.

Cognizor, *subs.* مدعي عليه mudda'á-'alaihi.

Cognomen, *subs.* (*Of relationship*) کنيه kunyah.—(*Relating to family, trade, or country*) اسم منسوب ism-i-mansúb.—(*Title or nickname*) لقب laqab (*pl.* القاب alqáb).

Cognominal, *adj.* کنيه‌ي kunyah,í, نسبي nisbí, لقبي laqabí.

Cognoscence, *subs.* دانش dánish, دانائي dáná,í, علم 'ilm, خبر khabar.

Cog-wheel, *subs.* چرخ دندانه دار charkh-i-dandánah-dár.

Cohabit, *verb,* مضاجعه نمودن muzája'ah nimúdan, مجامعت نمودن mujáma'at nimúdan, هم بستر شدن ham-bistar shudan, با هم خوابيدن bá-ham khábídan, گائيدن gá,ídan, کردن kardan.

Cohabitation, *subs.* مضاجعه muzája'ah, مجامعت mujáma'at, مباشرت mubásharat, هم خوابي ham-khábí (*vulg.*).

Co-heir, *subs.* هم وارث ham-váris.

Co-heiress, *subs.* هم وارثه ham-várisah.

Cohere, *verb,* چسبيدن chasbídan, ملصق شدن mulsaq shudan, پيومستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), متصل شدن muttasil shudan.

Coherence, *subs.* پيوست paivast, پيوند paivand, پيوستگي paivastagí, ربط rabt, الحاق ilháq, مواصلت muvásalat, لصوق lusúq, چسبيدگي chasbídagí, اتصال ittisál.

Coherent, *adj.* مربوط marbút, چسبان chasbán, لزج lazij, ملتزق multaziq, متصل muttasil, ملتزم multazim.

Coherently, *adv.* بطور چسبندگي bi-taur-i-chasbandagí, ملتزمانه multazimánah.

Cohesion, *subs.* لصوق lusúq, پيوست paivast, پيوند paivand, پيوستگي paivastagí, چسبيدگي chasbídagí, چسبش chasbish, التصاق iltisáq.

Cohesive, *adj.* چسبنده chasbandah, چسبان chasbán, لزج lazij, ملتزق multaziq, متصل muttasil, ملتزم multazim.

Cohesiveness, *subs.* لصوق lusúq, پيوست paivast, پيوند paivand, پيوستگي paivastagí, چسبيدگي chasbídagí, چسبش chasbish, التصاق iltisáq.

Cohort, *subs.* دسته dastah, خيل khail, رساله risálah, گروه guruh.

Coif, *subs.* کلاه kuláh, کله kulah, عرقچين 'araq-chín.

Coif, *verb,* کلاه نهادن kuláh nihádan, مکلاه ساختن mukalláh sákhtan.

Coiffure, *subs.* دست مال سر dast-mál-i-sar, مقنعه miqna'ah (*pl.* مقانع miqáni').

Coil, *subs.* (*Of rope, &c.*) حلقه halqah, پيچ pích.

Coil, *verb trans.* حلقه ساختن halqah sákhtan, پيچيدن pích,dan, پيچانيدن pichánídan.—*intrans.* حلقه زدن halqah zadan, پيچيدن pích,dan.

Coiled, *part.* پيچيده pích,dah.

Coin, *subs.* پول púl, نقد naqd, سکه sikkah, ضرب zarb, مسکوك maskúk (*pl.* مسکوکات maskúkát).—(*Front of a coin*) سر سکه sar-i-sikkah.—(*Reverse of a coin*) ته سکه tah-i-sikkah.—(*False coin*) پول قلب púl-i-qalb, پول مغشوش púl-i-maghshúsh.—(*Sterling coin*) سکه زر sikkah-zar.

Coin, *verb,* ضرب کردن zarb kardan, سکه زدن sikkah zadan, ضرب سکه نمودن zarb-i-sikkah nimúdan.—(*Forge*) ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), قلابي کردن qullábí kardan.—(*To coin a word*) لفظ مخترع نمودن lafz mukhtara' nimúdan, لفظ مفترا کردن lafz muftará kardan.

Coinage, *subs.* سکه sikkah, ضرب zarb.—(*Invention*) اختراع ikhtirá', ايجاد íjád, افترا iftirá, ساختگي sákhtagí.

Coincide, *verb,* موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, اتفاق کردن ittifáq kardan, مطابق شدن mutábiq shudan, مساوات داشتن musávát dáshtan.—(*Term in euclid*) منطبق شدن muntabiq shudan.

Coincidence, *subs.* موافقت muváfaqat, اتفاق ittifáq, مطابقت mutábaqat, مضاهات muzáhát, مشابعت mushába'at.—(*By a strange coincidence*) اتفاق غريبي ittifáq-i-gharíbí uftád hamín-kih.

Coincident, *adj.* موافق muváfiq, همسان ham-sán, مساوي musáví, متابق mutábiq.

Coined, *part.* (*Word*) مخترع mukhtara', مفترا muftará.

Coiner, *subs.* (*Stamper of coin*) ضراب zarráb, سکه زن sikkah-zan.—(*Maker of false coin*) قلاب qulláb, غشاش ghashsháh.—(*Inventor*) مخترع mukhtari'.

Coining, *subs.* سکه sikkah, ضرب zarb, قلابي qullábí.—(*Inventing*) اختراع ikhtirá', ايجاد íjád, افترا iftirá, ساختگي sákhtagí.

Coir (*Cocoa-nut fibre*), *subs.* مسد masad (*pl.* امساد amsád), ريسمان ليفي rísmán-i-lífí.

Coition, *subs.* مضاجعت muzája'at, مجامعت mujáma'at, جماع jimá', اجتماع ijtimá'.

Co-join, *verb,* بهم پيوستن bi-ham paivastan, چسبانيدن chasbánídan, با هم وصل نمودن bá-ham vasl nimúdan, توصيل کردن tausíl kardan, با هم رسانيدن bá-ham rasánídan.

Coke, *subs.* زغال پس مانده zughál-i-pas-mándah, فحم fahm (*pl.* فحوم fuhúm).

Colament-water, *subs.* عرق بادرنجبويه 'araq-i-bádranjbúyah.

Colander, *subs.* پالونه pálúnah, پالاوان páláván, مصفات misfát, ترش پاله turush-pálah.

Colature, *subs.* مصفا musaffá.

Colchicum persicum, *subs.* پياز سگ piyáz-i-sag, پياز حضرتي piyáz-i-hazratí, گل حضرتي gul-i-hazratí, سورنجان súranján.

Colcothar, *subs.* (*Chemical term*) زاج سياه مكلس záj-i-siyáh-i-mukallas.

Cold, *subs.* سرد sard, سردي sardí, برد bard, برودت burúdat, سرما sarmá.—(*Intense cold*) زمهرير zam-harír.—(*Catarrh*) سردي sardí, چاهش cháhish, زكام zukám, رطوبت rutúbat, نزله nazlah.—(*To catch cold*) چاهيدن cháhídan, چاهش كردن cháhish kardan, چاهيده شدن cháhídah shudan, سرما خوردن sarmá khurdan, زكام كردن zukám kardan.—*adj.* سرد sard, بارد bárid, برد bard, خنك khunuk.—(*As disposition*) بي ميل bí-mail, سرد sard, بي پروا bí-parvá, گوشه گير gúshah-gír.—(*To be cold—as the air*) برودت داشتن burúdat dáshtan, سرد بودن sard búdan.—(*Cold climate*) اقليم سرد iqlím-i-sard, سرد سير sard-sír, بلاده باردة baládah-i-báridah.

Cold-blooded, *adj.* بي مهر bí-mihr, سنگ دل sang-dil.

Coldly, *adv.* سردانه sardánah, باردانه báridánah, با سردي bá-sardí.

Coldness, *subs.* سرد sard, سردي sardí, برد bard, برودت burúdat, سرما sarmá.—(*Of manner, &c.*) سردي sardí, برودت اطوار burúdat-i-atvár, گوشه گيري gúshah-gírí, بي پروائي bí-parvá,í.

Coleric, *adj.* صفروي safraví, آتش مزاج átish-mizáj, تند مزاج tund-mizáj, گرم مزاج garm-mizáj, غضوب ghazúb, پر سخط pur-sakhat, غضبان ghazbán, خشمناك khishm-nák.

Coleoptera, *subs.* خزوك khazúk, خز خزو khaz-khazú, غلاف پر ghiláf-par.

Coleopteral, *adj.* غلاف پري ghiláf-parí.

Colewort, *subs.* كلم kalam.

Colic, *subs.* دل دردي dil-dardí, قولنج qúlinj, كولنج kúlinj, پيچ pích, درد شكم dard-i-shikam, شكم درد shikam-dard, وجع امعا vaja'-i-am'á.—(*To have the colics*) پيچ خوردن pích khurdan, رنجور كردن ranjúr kardan.—(*He has the colics*) طبيعت او فعل ميكند tabí'at-i-ú fi'l mí-kunad.—(*Colic of the kidneys*) قولنج كليه qúlinj-i-kulyah, درد گرده dard-i-gardah.

Colica pictonum (*Painter's colic*), *subs.* قولنج سرخي qúlinj-i-surkhí.

Collaboration, *subs.* همكاري ham-kárí, رفاقت rafáqat, رفقت rafaqat.

Collaborator, *subs.* همكار ham-kár, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), مكاسب mukásib.

Collapse, *subs.* سقوط suqút, خرابي kharábí, زوال zuvál, تنزل tanazzul, تدني tadanní, بر هم خوردگي bar-ham-khurdagí, كساد kasád.

Collapse, *verb,* خرابي يافتن kharábí yáftan, بر هم خوردن bar-ham khurdan, كاسد شدن kásid shudan, كساد پذيرفتن kasád pazíruftan.

Collar, *subs.* (*Of a coat, &c.*) گريبان giríbán, گردن gardan, پس گردني pas-i-gardaní, يقه yaqah, يقا yaqá, يخه yakhah.—(*Ring for the neck*) طوق tauq.—(*Ring for dogs*) قلاده qalládah.

Collar, *verb* (*Catch*) گريبان گرفتن giríbán giriftan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), گرفتار كردن giriftár kardan, قبض نمودن qabz nimúdan, اخذ كردن akhz kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), قپيدن qapídan.—(*Put on a collar*) طوق كردن tauq kardan, قلاده بستن qulládah bastan.

Collar-bone, *subs.* ترقوه turqúvah (*pl.* تراقي taráqí), تريبه taríbah (*pl.* ترائب taráïb), استخوان گردن ustukhán-i-gardan.

Collate, *verb,* مقابله نمودن muqábalah nimúdan, پهلو بپهلو نهادن pahlú-bi-pahlú nihádan.

Collateral, *subs.* هم جنبه ham-jumbah, هم عصبه ham-'asabah, هم نسبت ham-nisbat.—*adj.* مجانس mujánis, مناسب munásib

Collaterally, *adv.* برابرانه barábaránah, برابر barábar.

Collation, *subs.* مقابله muqábalah, هم جنبي ham-jambí, هم پهلوئي ham-pahlú,í.—(*Banquet*) دعوت da'vat, ضيافت ziyáfat, بزم bazm, مهماني mihmání, سور súr, مجلس majlis, جشن jashn, انجمن anjuman, وليمه valímah (*pl.* ولائم valáïm), عيد 'íd.

Collator, *subs.* مقابله كن muqábalah-kun, پهلو بپهلو نه pahlú-bi-pahlú-nih.

Colleague, *subs.* شريك sharík, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), همراز ham-ráz, هم پايه ham-páyah, هم سر ham-sar, هم پشت ham-pusht, هم پيمان ham-paimán, هم عهد ham-'ahd, هم منصب ham-mansab.

Colleague, *verb trans.* شريك ساختن shárík sákhtan, هم كار گردانيدن ham-kár gardánídan, رفيق كردن rafíq kardan, هم ميثاق گردانيدن ham-míság gardánídan.—*intrans.* شريك شدن sharík shudan, مواثق گرديدن muvásiq gardídan, هم عهد شدن ham-'ahd shudan, معاهد شدن mu'áhid shudan.

Collect, *subs.* مجموعه majmú'ah.

Collect, *verb trans.* جمع كردن jam' kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, چيدن chídan (*rt.* چين chín).—(*To collect one's thoughts*) خيال كردن khiyál kardan, فكر

کردن fikr kardan.—*intrans.* آمدن *or* جمع شدن jam‘ shudan *or* ámadan, فراهم آمدن faráham ámadan, اجتماع نمودن ijtimá‘ nimúdan.

Collected, *adj.* (*Calm*) آسوده ásúdah, آرمیده áramídah, ساکن sákin, مطمئن mutmaïnn, جمع خاطر khátir-jam‘, آرام árám, خود دار khud-dár.

Collectedly, *adv.* خاطر جمعانه khátir-jam‘ánah, مطمئنانه mutmaïnnánah, بطور آسودگي bi-taur-i-ásúdagí.

Collectedness, *subs.* آسودگي ásúdagí, آرمیدگي áramídagí, اطمئنان itmïnán, جمعیت jam‘íyat.

Collectible, *adj.* جمع پذیر jam‘-pazír, فراهم آمدني faráham-ámadaní.

Collection, *subs.* جمع jam‘, جمعه jam‘ah, اجتماع ijtimá‘, ادخار iddikhár, جمعیت jam‘íyat, مجمع majma‘, جمله jumlah, جملگي jumlagí, مجموعه majmú‘ah.—(*Concourse*) جمع jama‘, جمعه jum‘ah, اجتماع ijtimá‘, جماعت jamá‘at, جمعیت jam‘íyat, مجموعه majmú‘ah, مجمع majma‘ (*pl.* مجامع majámi‘), گروه gurúh, شورا shúrá, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).—(*Of articles, &c.*) مجموعه majmú‘ah.—(*Of taxes*) تحصیل tahsíl.—(*At church*) زکات zukát, صدقه sadaqah.

Collective, *adj.* جامع jámi‘, حاوي háví, شامل shámil.

Collectively, *adv.* بطور شمول bi-taur-i-shumúl, علي الاجمال ‘ala ’l-ijmál.

Collector, *subs.* (*Of revenue, taxes, &c.*) محصل muhassil, باجگیر báj-gír, عشار ‘ashshár, پا کار pá-kár, فراش farrásh, تحصیل دار tahsíl-dár, مستوفي mustaufí.

Collectorship, *subs.* محصلي muhassilí, تحصیل داري tahsíl-dárí, پا کاري pá-kárí.

College, *subs.* مدرسه madrasah (*pl.* مدارس madáris), دار الفنون dáru ’l-funún, دار العلم dáru ’l-‘ilm, مکتب maktab (*pl.* مکاتب makátib).

Collegial, *adj.* مدارسي mudárisí.

Collegian, *subs.* اهل مدرسه ahl-i-madrasah.

Collegiate, *subs.* تلمیظ مدرسه tilmíz-i-madrasah, مدارس mudáris.—*adj.* تلمیظي tilmízí, تدریسي tadrísí, مدارسي mudárisí.

Collet, *subs.* (*Botanical term*) طوقچه tauqchah.

Collide, *verb,* زدن *or* بهم خوردن bi-ham khurdan *or* zadan, مصادمه نمودن musádamah nimúdan, تصادف کردن tasáduf kardan.

Collier, *subs.* (*Person*) فحام fahhám, زغال گر zughálgar.—(*Ship*) زغالي zughálí.

Colliery, *subs.* معدن زغال ma‘dan-i-zughál, فحم لاخ fahm-lákh.

Colligate, *verb,* بهم بستن bi-ham bastan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), تألیف کردن tálíf kardan.

Colligation, *subs.* پیوند paivand, پیوستگي paivastagí, بند band, ایثاق ísáq.

Collingual, *adj.* هم زباني ham-zabání, هم لساني ham-lisání.

Colliquate, *verb trans.* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), گدازانیدن gudázánídan, حل کردن hall kardan, آب کردن áb kardan, اصابت کردن isábat kardan.—*intrans.* گداختن gudákhtan, آب شدن áb shudan, حل شدن hall shudan, مصاب شدن musáb shudan.

Colliquation, *subs.* گداخت gudákht, گداز gudáz, گدازش gudázish, اصابت isábat.

Colliquative, *adj.* مصیب musíb, گدازا gudázá.

Colliquefaction, *subs.* (*Medical term*) گداخت gudákht, گداز gudáz, گدازش gudázish, اصابت isábat.

Collision, *subs.* مصادمه musádamah, تصادم tasádum, تصادف tasáduf, مقارعت muqára‘at.—(*To come into collision*) زدن *or* بهم خوردن bi-ham khurdan *or* zadan, تصادف کردن tasáduf kardan, مصادمه نمودن musádamah nimúdan.

Collocate, *verb,* نهادن nihádan, تمکین دادن tamkín dádan, متمکن ساختن mutamakkin sákhtan, وضع کردن vaz‘ kardan, نصب نمودن nasb nimúdan, اقامت کردن iqámat kardan.

Collocation, *subs.* وضع vaz‘, نهاد nihád, اقامت iqámat, نصب nasb, جعل ja‘l, تمکین tamkín.

Collocution, *subs.* سخن وري sukhun-varí, زبان آوري zabán-ávarí, تکلم takallum, مکالمه mukálamah.

Collocutor, *subs.* متکلم mutakallim, مکالم mukálim, خطیب khatíb, سخن ور sukhun-var, زبان آور zabán-ávar.

Collodion, *subs.* جوهر قلدیون jauhar-i-qaladiyún (European), سریشم پنبه siríshum-i-pambah.

Collop, *subs.* تراشه tiráshah, برش burish. بریده burídah, پارچه párchah, قطع qita‘.

Colloquial, *adj.* گفتگوي guftugúí, زباني zabání.

Colloquialism, *subs.* گفتگوئي guftugúí, زباني zabání.

Colloquist, *subs.* متکلم mutakallim, مکالم mukálim, خطیب khatíb, سخن ور sukhun-var, زبان آور zabán-ávar.

Colloquy, *subs.* صحبت suhbat, گفتگو guftugú, محاوره muhávarah, مکالمه mukálamah.

Collude, *verb,* هم عهد شدن ham-‘ahd shudan, معاهد گردیدن mu‘áhid gardídan, هم سوگند شدن ham-saugand shudan, هم راه گشتن ham-ráh gashtan, هم خیال شدن ham-khiyál shudan.

Collusion, *subs.* سازش sázish, هم عهدي ham-‘ahdí, هم خیالي ham-khiyálí, هم اندیشدگي ham-andíshadagí.

Collusive, *adj.* هم خیال ham-khiyál, هم عهد ham-‘ahd, هم راه ham-ráh, هم فکر ham-fikr.

Collusively, *adv.* هم خیالانه ham-khiyálánah. هم عهدانه ham-‘ahdánah, هم فکرانه ham-fikránah, بطور هم عهدي bi-taur-i-ham-‘ahdí.

Collusory, *adj.* هم خيال ham-khiyál, هم عهد ham-'ahd, هم راه ham-ráh, هم فكر ham-fikr.

Collyrium, *subs.* (*For the eyes*) سرمه surmah, كحل kuhl (*pl.* اكحال akhál), توتيا tútiyá.—(*For the eye-brows*) وسمه vasmah.

Colocaria antiquorum (*Egyptian bean*), *subs.* قلقاس qalqás.

Colocynth (*Colocynthis citrullus*), *subs.* حنظل hanzal.

Cologne-water, *subs.* قلون آب qulún-áb (European).

Colon, *subs.* (*Stop*) علامت قطع 'alámat-i-qat'.—(*Medical term—great gut*) قولون qúlún.—(*Right colon*) قولون صاعد qúlún-i-sá'id.—(*Left colon*) قولون نازل qúlún-i-názul.—(*Inflammation of the colon*) ورم امعا varam-i-am'á-i-qúlún. — (*Sigmoid flexure of colon*) قولون سين لاتني sín-i-látiní-i-qúlún.—(*Transverse colon*) قولون سطحي qúlún-i-sat,hí.

Colonel, *subs.* مير آلاي mír-álái, سرتيپ sartíp, سرهنگ sarhang, كولونل kúlúnal (European), كرنيل karnail (European).

Colonelcy, *subs.* سرتيپي sartípí, سرهنگي sarhangí, كرنيليت karnailíyat (European).

Colonial, *adj.* متصرفاتي mutasarrafátí, تسخيراتي taskhírátí.

Colonist, *subs.* اهل متصرفات ahl-i-mutasarrafát.

Colonization, *subs.* تصرف tasarruf, تسخير tashkír.

Colonizationist, *subs.* تسخير دوست taskhír-dúst, تصرف خواه tasarruf-kháh.

Colonize, *verb,* بتصرف در آوردن bi-tasarruf dar-ávardan.

Colonnade, *subs.* چهل ستون chihil-sitún.

Colony, *subs.* قبيله qabílah (*pl.* قبائل qabáil).—(*The colonies*) مستملكات mustamlikát, تسخيرات taskhírát, متصرفات mutasarrafát.—(*Secretary of State for the Colonies*) وزير مستملكات vazír-i-mustamlikát.

Colophonium, *subs.* راتيانج rátiyánj.

Colophony, *subs.* سقز saqqiz.

Colossal, *adj.* بزرگ buzurg, كبير kabír, عظيم 'azím, كلان kalán, ضخيم zakhím, جسيم jasím, جسوم jasúm, خطير khatír, خطور khutúr, توفال túfál, كلفت kuluft, حجيم hajím, بسيار bisyár, زياد ziyád, كثير kasír, وسيع vasí', سطبر sitabr.

Colossus, *subs.* مجسمه بزرگ mujassamah-i-buzurg.

Colostrum, *subs.* (*Medical term*) شير ماك shír-i-mák.

Colour, *subs.* رنگ rang, لون laun (*pl.* الوان alván).—(*In composition*) فام fám, گون gún.—(*Of various colours*) رنگارنگ rang-á-rang, گوناگون gún-á-gún, مختلف الالوان mukhtalifu 'l-alván.—(*To change colour, Persons*) خجالت كشيدن khijálat kashídan, استحيا istihyá nimúdan, حيا داشتن hayá dáshtan, تحشم نمودن tahashshum nimúdan, سرخ روي شدن surkh-rúy shudan, شرم داشتن sharm dáshtan, انفعال infi'ál khurdan, منفعل شدن munfa'il shudan. —(*Things*) رنگارنگ شدن rang-á-rang shudan.—(*To spoil the colour*) رنگ زائل كردن rang záïl kardan.

Colour, *verb,* رنگ زدن *or* كردن rang zadan *or* kardan. —(*Blush*) خجالت كشيدن khijálat kashídan, استحيا istihyá nimúdan, حيا داشتن hayá dáshtan, تحشم نمودن tahashshum nimúdan, سرخ روي شدن surkh-rúy shudan, شرم داشتن sharm dáshtan, انفعال infi'ál khurdan, منفعل شدن munfa'il shudan.

Colourable, *adj.* مستحسن mustahsan, مقبول maqbúl, مرغوب marghúb.

Colouration, *subs.* رنگ گيري rang-gírí, رنگيني rangíní, لون laun.

Coloured, *part.* رنگين rangín, ملون mulavvan.

Colourific, *adj.* رنگ آور rang-ávar, مصبوع masbú', لون بخش laun-bakhsh.

Colouring, *subs.* تلوين talvín, رنگ گيري rang-gírí, رنگ دهي rang-dihí.

Colourist, *subs.* ملون mulavvin, نقاش naqqásh.

Colourless, *adj.* بي رنگ bí-rang.

Colours, *subs.* (*Flag*) بيرق bairaq, لوا livá, نشان nishán, علم 'alam, رأيت räyat.

Colportage, *subs.* كتاب فروشي kitáb-furúshí, دست فروشي dast-furúshí, پيله وري pílah-varí.

Colporteur, *subs.* كتاب فروش kitáb-furúsh, دست فروش dast-furúsh, پيله ور pílah-var.

Colt, *subs.* كره kurrah, كره اسب kurrah-i-asb, مهر muhr (*pl.* مهار mihár).

Coltish, *subs.* كره وش kurrah-vash.

Columbary, *subs.* كبوتر خانه kabútar-khánah, كفتر خانه kaftar-khánah, برج كفتر burj-i-kaftar.

Columbine, *adj.* كبوتري kabútarí.

Column, *subs.* ستون sitún *or* sutún, ركن rukn (*pl.* اركان arkán), استوانه ustuvánah, عمود 'amúd (*pl.* عمد 'amad), عماد 'imád, ميل míl, دعامه di'ámah, منار manár.—(*Base of a column*) پايه páyah.—(*Capital*) تاج táj.—(*In a book*) جدول jadval, عمود 'amúd.—(*Of troops*) دسته dastah, فوج fauj (*pl.* افواج afváj).—(*To be drawn up in column*) بطور ستون ايستادن bi-taur-i-sutún ístádan, صف زدن saf zadan.

Columnar, *adj.* عمودي 'amúdí.

Coma, *subs.* (*Medical term*) پينكي pínakí, چرت churt, خواب آلودگي kháb-álúdagí, خوابناكي kháb-nákí.

Coma vigil, *subs.* (*Medical term*) سهر سباتي sahar-i-subátí.

Comate, *adj.* مويدار múí-dár, مو دار mú-dár, مشعر musha''ar.

Comatose, *adj.* پينكي زده pínakí-zadah, خواب آلوده kháb-álúdah, خوابناك kháb-nák.

Comb, *subs.* شانه shánah, قشو qashú, مشط musht (*pl.* مشاط mishát *or* امشاط amshát). —(*Of a cock*) تاج táj.—(*Of honey*) خانه عسل khánah-i-'asal, شان shán, نانك عسل nának-i-'asal, عسل كار 'asal-kár.

Comb, *verb,* شانه زدن shánah zadan, قشو كردن qashú kardan, شاندن shándan (*obs.*).—(*To comb one's hair*) سر خودرا شانه كردن sar-i-khud-rá shánah kardan.

Combat, *subs.* جنگ jang, پيگار paigár, رزم razm, حرب harb (*pl.* حروب hurúb), محاربه muhárabah, ناورد návard, نبرد nabard, پرخاش parkhásh, كار زار kár-zár, آورد ávard, مضاربه muzárabah, معاركه mu'árakah, مبارزت mubárazat, هيجا haijá, جهاد jihád, قتال qitál, قتل qitl, مقاتلت muqátalat, وغا vaghá, غزا ghazá, مجادله mujádalah, مخاصمه mukhásamah, نزاع nizá', ستيز sitíz, دعوا da'vá.

Combat, *verb trans.* جنگيدن jangídan.—(*As applied to argument*) رد نمودن radd nimúdan, مخالفت نمودن mukhálafat nimúdan.—*intrans.* جنگ كردن jang kardan, جنگيدن jangídan, حرب نمودن harb nimúdan, كار زار دادن kár-zár dádan, پيگار نمودن paigár nimúdan, رزم نمودن razm nimúdan, محاربه داشتن muhárabah dáshtan, قتال نمودن qitál nimúdan, گير و دار gír-u-dár kardan, بر سر و كله همديگر زدن bar-sar-u-kullah-i-ham-dígar zadan.

Combatant, *subs.* مبارز mubáriz, جنگ جو jang-jú, رزم ساز razm-sáz.—(*Combatants and non-combatants*) جنگي و غير جنگي jangí va ghair-i-jangí.

Combative, *adj.* جنگي jangí, خصيم khasím, محارب muhárib, جنگ جو jang-jú, ستيزه گر sitízah-gar, لجوج lajúj.

Combativeness, *subs.* جنگ جوئي jang-jú,í, ستيزه گري sitízah-garí, محاربه muhárabah, مخاصمه mukhásamah.

Combinable, *adj.* قابل اتحاد qábil-i-ittihád, قابل تركيب qábil-i-tarkíb, مخلوط شو makhlút-shau, آميزش پذير ámízish-pazír.

Combination, *subs.* (*Assemblage*) جمع jam', جمعه jum'ah, مجموعه majmú'ah, اجتماع ijtimá', جماعت jamá'at, جمعيت jam'íyat, گروه gurúh, شورا shúrá, مجلس majlis.—(*Mixture*) تركيب tarkíb, اتحاد ittihád, اختلاط ikhtilát, خلطه khultah, آميزش ámízish.—(*Coalition*) وصل vasl, اتصال ittisál, اتحاد ittihád, اجماع ijmá', بهم بر آمدگي ba-ham bar-ámadagí.

Combine, *verb trans.* (*Mix*) آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), مخلوط كردن makhlút kardan, سرشتن sirishtan, ممزوج كردن mamzúj kardan, تركيب دادن tarkíb dádan.—(*Unite*) بهم پيوستن bi-ham paivastan, پيوند كردن paivand kardan, جفت ساختن juft sákhtan.—*intrans.* (*Mix*) مخلوط شدن makhlút shudan, ممزوج شدن mamzúj shudan, آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), آميزش كردن ámízish kardan, اختلاط كردن ikhtilát kardan.—(*Unite*) متحد شدن muttahid shudan, اتحاد پيدا كردن ittihád paidá kardan, انضمام پذيرفتن inzimám pazíruftan.

Combined, *part.* مركب murakkab, متحد muttahid, مخلوط makhlút, آميخته ámíkhtah, منضم munzamm.

Combiner, *subs.* تركيب كننده tarkíb-kunandah, جفت ساز juft-sáz.

Comb-maker, *subs.* شانه ساز shánah-sáz.

Combustibility, *subs.* آتش گيري átish-gírí, احتراق ihtiráq, اشتعال ishti'ál.

Combustible, *subs.* سوختني súkhtaní, شعله گير shu'lah-gír, آتش گير átish-gír, آتش افروز átish-afrúz. —*adj.* قابل اشتعال qábil-i-ishti'ál.

Combustion, *subs.* سوختگي súkhtagí, آتش گيري átish-gírí, احتراق ihtiráq.—(*Conflagration*) سوزش súzish, آتش افروزي átish-afrúzí, حريق haríq.

Come, *verb,* آمدن ámadan (*rt.* اي áy), رسيدن rasídan. حاضر شدن házir shudan, وارد شدن várid shudan.—(*Let come what may*) بسر من هر چه بايد بيايد bi-sar-i-man har chih báyad bíáyad bíáyad.—(*To come about or to pass*) آمدن *or* بوقوع رسيدن bi-vuqú' rasídan *or* ámadan, واقع شدن váqi' shudan, افتادن uftádan, اتفاق افتادن ittifáq uftádan, رو دادن rú dádan, روي دادن ruy dádan, احداث يافتن ihdás yáftan.—(*It came to pass*) چنين شد chunín shud.—(*To come across*) بر خوردن bar-khurdan, يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), ملاقي شدن muláqí shudan.—(*To come after*) پس آمدن pas-ámadan, در پي آمدن dar pay ámadan, عقب آمدن 'aqib ámadan.—(*To come back*) باز آمدن báz ámadan, بر گشتن bar-gashtan, بر گرديدن bar-gardídan, مراجعت كردن murája'at kardan, معاودت نمودن mu'ávadat nimúdan, وا پس آمدن vá-pas ámadan.—(*To come down*) پائين آمدن pá,ín ámadan, فرو آمدن furú ámadan, نازل شدن názul shudan, تدني نمودن tadanní nimúdan, بر آمدن bar-ámadan, افتادن uftádan.—(*To come to oneself*) حال آمدن hál ámadan, بهوش آمدن bi-húsh ámadan, بخوش آمدن bi-khush ámadan, بخود آمدن bi-khud ámadan. —(*To come to terms*) با هم ساختن bá-ham sákhtan, متفق شدن muttafiq shudan, قرار مدار دادن qarár-madár dádan.—(*To come up*) بالا آمدن bálá ámadan.

Comedian, *subs.* مقلد muqallid, بازيگر bází-gar, تقليد چي taqlíd-chí, تقليدي taqlídí.

Comedy, *subs.* بازي bází, لعبه بازي lu'bah-bází, مزاح mizáh, شوخي shúkhí, مضحكه mazhakah.

Comeliness, *subs.* خوشمنظري khush-manzarí, نيك منظري ník-manzarí, خوشوضعي khush-vaz'í, خوب صورتي khub-súratí, خوبروئي khub-rú,í, مهروئي mah-rú,í, مهوشي mah-vashí, خوشگلي khush-gilí, پري روئي

parí-rú,í, پاکروئي pák-rú,í, جمال jamál, رعنائي ra'ná,í, حسن husn, قشنگي qashangí, زيب zíb, زيبائي zíbá,í, زينت zínat, ملنگي malangí, لطافت latáfat, نيکي níkí, نيکوئي níkú,í, خوبي khubí, فر far, وجاهت vajáhat, رونق raunaq, رنگ rang, ابهت ubuhhat, ظرافت zaráfat, نضارت nazárat, نزاکت nazákat, جوني júní (*vulg.*).

Comely, *adj.* خوشمنظر khush-manzar, نيك منظر ník-manzar, خوشوضع khush-vaz', خوب صورت khub-súrat, خوبرو khub-rú, مهرو mah-rú, مهوش mah-vash, خوشگل khush-gil, پري پيکر parí-rúy, پري روي parí-paikar, پاکرو pák-rú, جميل jamíl, رعنا ra'ná, حسن hasan, حسين hasín, قشنگ qashang, شنگول shangúl, زيبا zíbá, انيق aníq, نغز naghz, ملنگ malang, مليح malíh, وجيه vajíh, لطيف latíf, نيك ník, نيکو níkú, مرغوب marghúb, مقبول maqbúl, خوب khub, ظريف zaríf, قش qash, جون jún (*vulg.*).

Comer, *subs.* آينده áyandah, اتي atí, مستقبل mustaqbil.

Comestibles, *subs.* خوراکي khurákí, اغذيه aghziyah, توشه túshah, ذخيره zakhírah.

Comet, *subs.* ستاره دنباله دار sitárah-i-dumbálah-dar, ستاره دمدار sitárah-i-dum-dár, ذو ذنب zú-zanab, ذوابه zú-zavábah, نجم سيار najm-sayyár, سياره sayyárah.

Cometary, *adj.* ذو ذوابي zú-zavábí, ذو ذنبي zú-zanabí.

Cometography, *subs.* بيان ستاره دم دار bayán-i-sitárah-i-dum-dár.

Comfit, *subs.* شيريني shíríní, مربا murabbá, قرص qurs (*pl.* اقراص aqrás).

Comfort, *subs.* (*Consolation*) دلاسا dil-ásá, تسلي tasallí, خاطر جمعي khátir-jam'í, خوشي khushí, آرام árám, آسايش ásáyish, دلداري dil-dárí, رفاهيت rifáhiyat, راحت ráhat, استراحت istiráhat.—(*To attend to a person's comfort*) مراقب حوال کس بودن muráqib-i-ahvál-i-kas búdan.—(*Ease*) آرام árám, آسايش ásáyish, راحت ráhat, فراغت farághat, استراحت istiráhat, رفاهيت rifáhiyat, امنيت amníyat.

Comfort, *verb,* تسلي دادن tasallí dádan, فرح بخشيدن farah bakhshídan, آرام دادن árám dádan, غم خواري کردن gham-khárí kardan, هم دردي نمودن ham-dardí nimúdan, تفريح نمودن tafríj nimúdan, علاقه دادن 'aláqah dádan, دلاسائي کردن dil-ásá,í kardan, دلشادي نمودن dil-shádí nimúdan, دلداري کردن dil-dárí kardan.

Comfortable, *adj.* خوش khush, فارغ بال fárigh-bál, آسوده ásúdah, آرام árám, خوش حال khush-hál.

Comfortably, *adv.* بطور آسودگي bi-taur-i-ásúdagí, خوش حالانه khush-hálánah, آرامانه árámánah.—(*To live comfortably*) تعيش نمودن ta'ayyush nimúdan, خوش گذرانيدن khush guzránídan.

Comforter, *subs.* تسلي دهنده tasallí-dihandah.—(*Wrapper*) شال گردن shál-i-gardan, گردن بند gardan-band, گردن پيچ gardan-pích.

Comfortless, *adj.* (*Persons*) بي تسلي bí-tasallí, بد بخت bad-bakht, مصيبت زده musíbat-zadah, بي کس bí-kas, غير مستريح ghair-i-mustaríh.—(*Things*) بي راحت bí-ráhat.

Comic, *adj.* مضحك muzhik, با مزه bá-mazah, لهو انگيز lahv-angíz, خنده دار khandah-dár, تماشا دار tamáshá-dár.—(*Comic journal*) روز نامه مزاح rúz-námah-i-mizáh.

Comical, *adj.* مضحك muzhik, با مزاح bá-mazáh, لهو انگيز lahv-angíz, خنده دار khandah-dár, تماشا دار tamáshá-dár.

Comically, *adv.* مضحکانه muzhikánah.

Comicalness, *subs.* مضحکه گري mazhakah-garí, ظرافت zaráfat, شوخي shúkhí, مسخره maskharah, لهو lahv, تفرج tafarruj.

Coming, *subs.* آمد ámad, اتيان ityán, مجي mají, ورود vurúd, تقدم taqaddum, اقبال iqbál.—*adj.* آينده áyandah, اتي atí, مستقبل mustaqbil.—(*Coming and going*) آمد و شد ámad-u-shud.—(*Yes, Sir, coming!*) بلي صاحب آمد balí sáhib ámad.

Comity, *subs.* تعارف ta'áruf, ملاطفت mulátafat, خوش خوئي khush-khú,í, خوش خلقي khush-khulqí.

Comma, *subs.* نقطه وقف nuqtah-i-vaqf.—(*Inverted comma*) علامت انتخاب 'alámat-i-intikháb.

Command, *subs.* حکم hukm (*pl.* احکام ahkám), فرمان farmán, فرمائش farmáïsh, فرموده farmúdah, امر amr (*pl.* اوامر avámir), ارشاد irshád, وصيت vasiyat, قدغن qadaghan, سفارش sifárish.—(*Authority*) سلطان sultán, برهان burhán, تسلط tasallut, اقتدار iqtidár, قدرت qudrat, اختيار ikhtiyár, تمکين tamkín, تمکن tamakkun, توان taván, توانائي tavánáí, ضبط zabt, رئاست rïásat, مهابت mahábat, ايالت ayálat, مختاري mukhtárí, استقلال istiqlál, حکمراني hukm-rání, حکومت hukúmat, داوري dávarí, خداوندي khudávandí, حکم hukm, دست dast, تصرف tasarruf, امر و نهي amr-u-nahy. — (*Military term*) سر کردگي sar-kardagí.

Command, *verb,* (*Order*) فرمودن farmúdan (*rt.* فرما farmá), فرمائش دادن farmáïsh dádan, فرمان دادن farmán dádan, حکم نمودن hukm nimúdan, امر نمودن amr nimúdan, ارشاد کردن irshád kardan, سفارش کردن sifárish kardan, قدغن نمودن qadaghan nimúdan, دستور العمل دادن dastúru 'l-'amal dádan.—(*Military term*) زير دست داشتن zír-i-dast dáshtan, فرمان دادن farmán dádan.—(*You have only to command, I obey*)

فرمان از شما و اطاعت از بنده farmán az shumá va itá'at az bandah.

Commandant, *subs.* سپه سالار sipah-sálár, لشکر کش lashkar-kash, سر کرده sar-kardah, سر دار sar-dár, سر عسکر sar-'askar.

Commandatory, *adj.* فرماني farmání, حکمي hukmí, امري amrí.

Commander, *subs.* فرمان فرماي farmán-farmáí, فرمان گذار farmán-guzár, فرمانده farmándah, حاکم hákim, رئس raïs, امیر amír.—(*Commander-in-chief*) امیر نظام amír-nizám, سپه سالار sipah-sálár, سر عسکر sar-'askar.—(*Of an Order of Chivalry*) صاحب نشان sáhib-nishán.—(*Of an army*) سپه سالار sipah-sálár, لشکر کش lashkar-kash, سر کرده sar-kardah, سردار sardár, سر عسکر sar-'askar.

Commandership, *subs.* امارت imárat, حکمراني hukmráni.

Commanding, *subs.* فرمان دهي farmán-dihí, حکم راني hukm-ráni.

Commandment, *subs.* (*Order*) حکم hukm, فرمان farmán, فرمائش farmáïsh, فرموده farmúdah, امر amr (*pl.* اوامر avámir), ارشاد irshád, وصیت vasiyat, قدغن qadaghan, سفارش sifárish.—(*Religious term*) حکم وصیت hukm-i-vasiyat (*pl.* احکام وصایات ahkám-i-vasáyát).

Commaterial, *adj.* هم ماده ham-máddah, هم مایه ham-máyah.

Commateriality, *subs.* هم مادگي ham-máddagí, هم مایگي ham-máyagí.

Commeasurable, *adj.* هم اندازه ham-andázah, هم مقدار ham-miqdár.

Commemorable, *adj.* واجب الذکر vájibu 'z-zikr.—(*Famous*) نام ور nám-var, شهرت مند shuhrat-mand, مشهور mashhúr, معلوم ma'lúm, ممتاز mumtáz, قابل ذکر qábil-i-zikr, واجب التذکار vájibu 't-tazkár.

Commemorate, *verb,* یاد آوري کردن yád-ávarí kardan, تذکیر نمودن tazkír nimúdan.

Commemoration, *subs.* ذکر zikr, یاد گار yád-gár, مذاکره muzákarah.—(*In commemoration of*) بیاد گار bi-yád-gár.

Commemorative, *adj.* مذکر muzakkir, یاد آور yád-ávar.

Commence, *verb trans. and intrans.* آغاز کردن ágház kardan, آغازیدن ágházídan, شروع کردن shurú' kardan, ابتدا کردن ibtidá kardan, بنا کردن biná kardan, مبادرت نمودن mubádarat nimúdan, افتادن uftádan (only used intransitively).—(*To commence lecturing*) بنائي افاده کردن biná'í-i-ifádah kardan.—(*It commenced to blow*) باد بر خاست bád bar-khást.

Commencement, *subs.* آغاز ágház, شروع shurú', مبدا mabdá (*pl.* مبادي mabádí), ابتدا ibtidá, بدایت bidáyat, بدأت bidát, مبادرت mubádarat, مباشرت mubásharat, سر sar, بدو badv, بدا badá, اول avval (*pl.* اوائل aváïl), بنا biná.—(*From the commencement*) از اول az avval, از ابتدا az ibtidá, در اول کار dar avval-i-kár.

Commend, *verb,* ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), ستایش کردن sitáyish kardan, حمد کردن hamd kardan, مدح کردن madh kardan, نیایش کردن niyáyish kardan, ثنا گفتن saná guftan, وصف کردن vasf kardan. توصیف کردن tausíf kardan, تحسین کردن tahsín kardan, تعریف گفتن ta'ríf guftan, تسبیح نمودن tasbíh nimúdan, پسندیدن pasandídan, خوبي گفتن khubí guftan.—(*Commit*) سپردن sipurdan, رجوع دادن rujú' dádan, تفویض نمودن tafvíz nimúdan, حواله کردن haválah kardan, تسلیم کردن taslím kardan, سفارش کردن sifárish kardan.

Commendable, *adj.* قابل ستایش qábil-i-sitáyish, ستوده sitúdah, تعریف پذیر ta'ríf-pazír, محمود mahmúd, پسندیده pasandídah, مرضي marzí.

Commendableness, *subs.* ستودگي sitúdagí, محمودیت mahmúdíyat, پسندیدگي pasandídagí, ارتضا irtizá.

Commendably, *adv.* پسندانه pasandánah, محمودانه mahmúdánah, مرضیانه marziyánah, بطور شایستگي bi-taur-i-sháyistagí.

Commendation, *subs.* مدح madh, ثنا saná, ستایش sitáyish, وصف vasf, حمد hamd, محمدت mahmadat (*pl.* محامد mahámid), تحسین tahsín, آفرین áfirín, خوبي khubí, سپاس sipás.

Commendatory, *adj.* مدح آمیز madh-ámíz, ثنا گو saná-gú, مدح کن madh-kun.

Commender, *subs.* ستایش گوینده sitáyish-gúyandah. تعریف کننده ta'ríf-kunandah, مداح maddáh, وصاف vassáf.

Commensal, *adj.* همسفره ham-sufrah, هم میز ham-míz, هم مائده ham-máïdah, هم خوان ham-khán.

Commensurability, *subs.* هم سفرگي ham-sufragí. هم میزي ham-mízí, هم خواني ham-khání, هم مائدگي ham-máïdagí.

Commensurable, *adj.* هم اندازه ham-andázah, قرینه qarínah, هم امتداد ham-imtidád, هم سان ham-sán, مساوي musáví, بیك اندازه bi-yak-andázah, هم مقدار ham-miqdár.

Commensurableness, *subs.* تقدیر taqdír, هم اندازي ham-andází. هم ساني ham-sání, هم مقداري ham-miqdárí, مساوات musávát, مقارنت muqáranat.

Commensurably, *adv.* بطور هم اندازگي bi-taur-i-ham-andázagí.

Commensurate, *adj.* هم اندازه ham-andázah, قرینه qarínah, هم امتداد ham-imtidád, هم سان ham-sán,

مساوي musáví, بيك اندازه bi-yak-andázah, هم مقدار ham-miqdár.

Commensurate, *verb*, هم سان كردن ham-sán kardan, هم اندازه هم قرينه ساختن ham-qarínah sákhtan, هم اندازه گردانيدن ham-andázah gardánídan, هم مقدار نمودن ham-miqdár nimúdan, تقدير كردن taqdír kardan.

Commensurately, *adv.* بطور هم اندازگي bi-taur-i-ham-andázagí.

Commensuration, *subs.* تقدير taqdír, هم اندازي ham-andází, هم ساني ham-sání, هم مقداري ham-miqdárí, مساوات musávát, مقارنت muqáranat.

Comment, *subs.* نكته بيني nuktah-bíní, تفسير tafsír, شرح sharh, تعبير ta'bír, ترجمه tarjumah, تأويل távíl, توضيح tauzíh, ايضاح ízáh.

Comment, *verb*, شرح نمودن sharh nimúdan, تفسير نمودن tafsír nimúdan, تعبير نمودن ta'bír nimúdan, تأويل نمودن távíl nimúdan, توضيح نمودن tauzíh nimúdan.—(*Annotate*) حاشيه نوشتن háshiyah nivishtan.

Commentary, *subs.* تفسير tafsír, تعبير ta'bír, شرح sharh, تشريح tashríh, تأويل távíl, توضيح tauzíh, تفصيل tafsíl.

Commentator, *subs.* مفسر mufassir, شارح sháríh, مترجم mutarjim.

Commenter, *subs.* مفسر mufassir, شارح sháríh, مترجم mutarjim.

Commerce, *subs.* سوداگري saudá-garí, تجارت tijárat, معامله mu'ámalah, داد و ستد dád-u-sitad, بيع و شرا bai'-u-shirá, خريد و فروخت kharíd-u-furúkht, خريد و فروش kharíd-u-furúsh, اشترا ishtirá, بازارگاني bázárgání.—(*Chamber of Commerce*) دار التجارت dáru 't-tijárat.—(*Article of commerce*) متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), اسباب تجارت asbáb-i-tijárat.—(*Minister of Commerce*) وزير تجارت vazír-i-tijárat. — (*Increasing commerce*) رواج تجارت raváj-i-tijárat.

Commerce, *verb*, تجارت كردن tijárat kardan, مشغول تجارت شدن mashghúl-i-tijárat shudan, بيع و شرا نمودن bai'-u-shirá nimúdan, داد و ستد كردن dád-u-sitad kardan, مبايعه نمودن mubáya'ah nimúdan, مبادله نمودن mubádalah nimúdan, ابتياع كردن ibtiyá' kardan, خريد و فروخت نمودن kharíd-u-furúkht nimúdan.

Commercial, *adj.* تجارتي tijáratí, بازارگاني bázárgání, سودا گري saudá-garí.—(*Commercial code*) كتاب قانون التجارت kitáb-i-qánúnu 't-tijárat. — (*Commercial Court*) مجلس التجارت majlisu 't-tijárat.

Commercially, *adv.* بطور تجارتي bi-taur-i-tijáratí.

Commination, *subs.* وعيد va'íd, تهديد tahdíd, تشر tashar, توعيد tau'íd, تحذير tahzír, تخويف takhvíf.

Comminatory, *adj.* مقوف muqavvif, تخويف آميز takhvíf-ámíz, تشر ناك tashar-nák, وعيد آور va'íd-ávar.

Commingle, *verb trans.* بهم آميختن bi-ham ámíkhtan, مخلوط كردن makhlút kardan.—*intrans.* در آميختن dar-ámíkhtan, در هم شدن dar-ham shudan, با هم ممزوج شدن bá-ham mamzúj shudan, مخلوط شدن makhlút shudan (applied to things only).

Comminute, *verb*, كوبيدن kúbídan, سحق نمودن sahq nimúdan, مدقوق ساختن madqúq sákhtan, دق كردن daqq kardan, ريزه ريزه كردن rízah-rízah kardan, خورد مورد كردن khurd-múrd kardan.

Comminution, *subs.* سحق sahq, دق daqq, مدقوق madqúq.

Commiserable, *adj.* قابل رحمت qábil-i-rahmat, قابل مرحمت qábil-i-marhamat, سزاوار دل سوزي sizávár-i-dil-súzí, رقت آور riqqat-ávar.

Commiserate, *verb*, رحمت نمودن rahmat nimúdan, هم دردي كردن ham-dardí kardan, مرحمت كردن marhamat kardan, غم خواري كردن gham-khárí kardan, دل سوزي كردن dil-súzí kardan.

Commiseration, *subs.* رحمت rahmat, رحم ruhm, رقت riqqat, رأفت räfat.

Commiserator, *subs.* هم درد ham-dard, غم خوار gham-khár, دل سوز dil-súz, فرياد رس firyád-ras, رحم كننده ruhm-kunandah.

Commissarial, *adj.* وكيل خرجي vakíl-i-kharjí, بسته بتوشه خانه bastah-bi-túshah-khánah.

Commissariat, *subs.* سورساتخانه súrsát-khánah, توشه خانه túshah-khánah.

Commissary, *subs.* مباشر mubáshir, گماشته gumáshtah, داروغه dárúghah, مختار mukhtár. — (*Commissary-General*) امين آذوقجات amín-i-ázúqaját, امين سورسات amín-i-súrsát, سورساتچي súrsát-chí.

Commissaryship, *subs.* وكالت vikálat, وكيل خرجي vakíl-kharjí.

Commission, *subs.* گماشتگي gumáshtagí, سفارش sifárish, تكليف taklíf (*pl.* تكاليف takálíf), توكيل taukíl.—(*On goods, sales, &c.*) حق السعي haqqu 's-sa'í.—(*Body of men*) كوميسيون kumísiyún (European).—(*Mixed commission*) كوميسيون مختلطي kumísiyún-i-mukhtalití. — (*To undertake a commission*) متكفل امر شدن mutakaffil-i-amr shudan, مرتكب شدن murtakib shudan.—(*Performance*) عمل 'amal, فعل fi'l, كار kár, كردار kirdár, مرتكب murtakib.

Commission, *verb*, گماشتن gumáshtan (*rt.* گمار gumár), حواله كردن haválah kardan, وكيل نمودن vakíl nimúdan, مختار ساختن mukhtár sákhtan.

Commissionaire, *subs.* گماشته gumáshtah.

Commissioner, *subs.* مباشر mubáshir, مصلحتگذار maslahat-guzár, مفتش mufattish.

Commissure, *subs.* درز darz, توصيل tausíl, پيوستگي

paivastagí, وصل vasl.—(*Interstice*) خلل khalal, منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), فرج farj, کنج kunj, سوراخ súrákh.

Commit, *verb,* (*Entrust*) سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), سپارش کردن sipárish kardan, تفویض نمودن tafvíz nimúdan, حواله کردن haválah kardan, تسلیم کردن taslím kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), وا گذاشتن vá-guzáshtan, رجوع کردن rujú' kardan, محول کردن muhavval kardan, تحویل دادن tahvíl dádan, امانت دادن imánat dádan.—(*Do*) ارتکاب نمودن irtikáb nimúdan, کردن kardan (*rt.* کن kun) ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), اقدام نمودن iqdám nimúdan. —(*He commits unseemly actions*) سگ میزنه sag mízanad (*lit.* He is beating the dogs).—(*Do not oblige me to commit such a vile act*) مرا برین مدار که چنین فعل قبیح از من صادر شود marán bar ín ma-dár kih chunín fi'l-i-kabíh az man sádir shavad.

Commitment, *subs.* فعل fi'l, عمل 'amal, ارتکاب irtikáb, مباشرت mubásharat, اقدام iqdám.

Committal, *subs.* فعل fi'l, عمل 'amal, ارتکاب irtikáb, مباشرت mubásharat, اقدام iqdám.—(*Legal term*) تنبیه tambíh, ابسال ibsál, عقوبت 'uqúbat.

Committee, *subs.* انجمن anjuman, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).

Commix, *verb trans.* آمیختن ámíkhtan (*rt.* آمیز ámíz), ممزوج کردن mamzúj kardan, مخلوط نمودن makhlút nimúdan.—*intrans.* آمیختن ámíkhtan, مخلوط شدن makhlút shudan, ممزوج شدن mamzúj shudan.

Commixtion, *subs.* امتزاج imtizáj, اختلاط ightilát, مخالطت mukhálatat, آمیزش ámízish, شائبه sháïbah (*pl.* شوائب shaváïb).

Commixture, *subs.* امتزاج imtizáj, ترکیب tarkíb, آمیزش ámízish.—(*Compound*) اجزا ajzá, شوب shaub, خلطه khultah.

Commode, *subs.* اسباب راحت asbáb-i-ráhat, مبال mabál, مستراح mustaráh.—(*Drawers*) گنجینه ganjínah, دستك dastak.

Commodious, *adj.* مناسب munásib, انسب ansab, شایسته sháyistah, واجب vájib, لائق láïq, موافق muváfiq.

Commodiously, *adv.* مناسبانه munásibánah, موافقانه muváfiqánah, بطور شایستگي bi-taur-i-sháyistagí, لائقانه láïqánah.

Commodiousness, *subs.* مناسبت munásabat, شایستگي sháyistagí, موافقت muváfaqat, لیاقت liyáqat.

Commodity, *subs.* متاع matá' (*pl.* امتعه amti'ah), کاله kálah, جنس jins (*pl.* اجناس ajnás), اسباب asbáb (only used in the plural).

Commodore, *subs.* دریابیگي daryá-begí.

Common, *subs.* چمن chaman, میدان maidán, مرج marj, مرغزار marghzár.—*adj.* عام 'ámm, عموم 'umúm, معروف ma'rúf, متعارف muta'árif, متداول mutadávil, مشهور mashhúr, معمول ma'múl, زود بدست zúd-bi-dast, مبتذل mubtazal, کم بها kam-bahá, مطلق mutlaq.—(*Shared*) مشترك mushtarik.—(*The thing in common between him and me*) وجه مشترك في ما بین او و من vajh-i-mushtarik fí-má-bain-i-ú va man. —(*Common to all*) عمیم 'amím.—(*In common*) باشتراك bi-ishtirák, با مصاحبت bá-musáhabat. —(*Common people*) عام 'ámm, عوام الناس 'avámmu 'n-nás, اهالي ahálí, سفله suflah, مردمان متعارف mardumán-i-muta'árif.—(*Grammatical term*) مشترك mushtarik.

Common, *verb,* هم سفره شدن ham-sufrah shudan, مشترك شدن mushtarik shudan, بشراکت کار کردن bi-shirákat kár kardan, با هم زیستن bá-ham zístan.

Commonable, *adj.* مشترك mushtarik.

Commonage, *subs.* حق رعایت haqq-i-ri'áyat, چمن چراني chaman-charání.

Commonalty, *subs.* عامه مردم 'ámmah-i-mardum, جمهور jumhúr, عموم ناس 'umúm-i-nás. کافیه خلق káfi-yah-i-khalq.

Common Council, *subs.* مجلس عام majlis-i-'ámm.

Commoner, *subs.* از عامه az-'ámmah.

Common law, *subs.* عرف 'urf.

Commonly, *adv.* عموماً 'umúman, اکثر aksar, بیشتر bíshtar, عادتاً 'ádatan, موافق عادت muváfiq-i-'ádat. از روي عادت az rúy-i-'ádat, برسم مألوف bi-rasm-i-mälúf.

Commonness, *subs.* عمومیت 'umúmíyat, معمولیت ma'múlíyat.—(*Frequency*) زیادتي ziyádatí, فراواني faráváni, زود بدست آیي zúd bi-dast-áyí, تکرار takrár, کثرت اتفاق kasrat-i-ittifáq.

Common-place, *subs.* لفظ عام lafz-i-'ámm.—*adj.* عام 'ámm.

Common-place, *verb,* در دفتر ضبط کردن dar daftar zabt kardan.

Common-place book, *subs.* کتابچه kitábchih, دفتر daftar (*pl.* دفاتر dafátir), امام imám.

Common prayer, *subs.* دعا عام du'á-i-'ámm. نماز عام namáz-i-'ámm.

Commons, *subs.* مجلس مبعوثان majlis-i-mab'úsán. مجلس شوراي majlis-i-shúráí, مجلس وکلا majlis-i-vakalá.—(*An Address of the House of Commons*) بیانامه از جانب اعضائي اطاق عوام bayán-námah az jánib-i-a'zá'í-i-utáq-i-'avámm.

Common-weal, *subs.* رفاهیت rafáhiyat, ترقي taraqqí, فیروزي fírúzí, کامگاري kám-gárí, نجاح najáh.

Commonwealth, *subs.* جمهور jumhúr.

Commotion, *subs.* هنگامه hangámah, غوغا ghaughá, آشفتگي áshuftagí, ارجاف irjáf (*pl.* اراجیف arájíf),

سرآسیمگي sar-ásímagí, تزلزل tazalzul, اضطراب iztiráb, اغتشاش ightishásh, انزعاج inzi'áj, شورش shúrish.

Communal, *adj.* محلي mahallí.

Commune, *subs.* محل mahall.

Commune, *verb,* صحبت کردن suhbat kardan, حرف زدن harf zadan, گفت و شنید کردن guft-u-shuníd kardan, نطق کردن nutq kardan, مناجات کردن munáját kardan.

Communicability, *subs.* منقولیت manqúlíyat, انتقال intiqál, نقل پذیري naql-pazírí.

Communicable, *adj.* قابل نقل qábil-i-naql.

Communicant, *subs.* مخبر mukhbir, محاور muhávir, مراود murávid.—(*Ecclesiastical term*) قلیسیا دوست qalísiyá-dúst, دین دار dín-dár, عشا رباني گیر 'ashá-i-rabbání-gír.

Communicate, *verb trans.* (*Message, &c.*) تبلیغ کردن tablígh kardan, ابلاغ کردن iblágh kardan, رسانیدن rasánídan, نقل کردن naql kardan.—(*As a disease*) نقل کردن naql kardan.—*intrans.* (*By correspondence*) مراسله نمودن murásalah nimúdan, مکاتبه نمودن mukátabah nimúdan, محاوره نمودن muhávarah nimúdan, مراودات کردن murávadát kardan.—(*As one place to another*) راه داشتن ráh dáshtan.—(*All the carriages communicate with one another*) همه کالسکها بهمدیگر راه دارند hamah-i-káliskahá bi-ham-dígar ráh darand.—(*Ecclesiastical term*) عشا رباني گرفتن 'ashá-i-rabbání giriftan.

Communication, *subs.* راه ráh, آمد و شد ámad-u-shud.—(*Of a disease*) سرایت siráyat.—(*Letter*) مراسله murásalah, کاغذ kághaz, خط khatt, مکتوب maktúb, رقعه ruq'ah, نوشته nivishtah, تحریر tahrír.—(*Message*) پیام payám, پیغام paighám, رسالت rasálat.—(*Ways of communication*) رفت و آمد raft-u-ámad, آمد و شد ámad-u-shud, طرق و معابر tarq-u-ma'ábir.—(*To get into communication with*) بدست آوردن bi-dast ávardan, آشنائي پیدا کردن áshnáí paidá kardan.

Communications, *subs.* (*Military term*) مراودات murávadát, مواردات muváradát, مخابرات mukhábarát.

Communicative, *adj.* سخن ور sukhun-var, صحبتي suhbatí, متکلم mutakallim, حراف harráf.

Communicativeness, *subs.* سخن وري sukhun-varí, تکلم takallum.

Communicator, *subs.* خبر ده khabar-dih.

Communicatory, *adj.* پر خبر pur-khabar, آگاهي بخش ágáhí-bakhsh.

Communion, *subs.* (*Intercourse*) رفاقت rifáqat, شراکت shirákat, مشارکت musháraqat, مراودت murávadat, کار و بار kár-u-bár.—(*The Sacrament*) عشاء ربانی 'ashá-i-rabbání, قداس quddás. — (*Religious body*) دسته dastah, جمعیت jam'íyat, جماعت jamá'at, گروه gurúh. — (*Intercourse of saints*) مصاحبت musáhabat.

Communism, *subs.* هم صحبتي ham-suhbatí, هم سهمي ham-sahmí, اتحاد ittihád, مرافقت muráfaqat, اتفاق ittifáq, ارتفاق irtifáq, ارتباط irtibát, اشتراك ishtirák, مشارکت musháraqat, شرکت shirkat.

Communist, *subs.* هم سهمي ham-sahmí, هم صحبت ham-suhbat, کومونیست kúmúníst (European).

Community, *subs.* دسته dastah, جمعیت jam'íyat, جماعت jamá'at, گروه gurúh.

Commutability, *subs.* تلون talavvun, تغییر taghyír, تغیر taghayyur, اختلاف ikhtiláf, دیگر گوني dígar-gúní, تغییر پذیري taghyír-pazírí, تبدل tabaddul.

Commutable, *adj.* متغیر mutaghayyir, تبدیل پذیر tabdíl-pazír, تغییر پذیر taghyír-pazír.

Commutation, *subs.* تبدیل tabdíl, استبدال istibdál, مبادله mubádalah, تغییر taghyír, تغیر taghayyur, عوض 'iváz.

Commutative, *adj.* متغیر mutaghayyir, تبدیل پذیر tabdíl-pazír, تغییر پذیر taghyír-pazír.

Commutator, *subs.* (*Telegraphic instrument*) دست گاه متصل کردن dast-gáh-i-muttasil-kardan.

Commute, *verb,* تبدیل کردن tabdíl kardan, بدل کردن badal kardan, مبادله نمودن mubádalah nimúdan, دیگر گون کردن dígar-gún kardan, تغییر نمودن taghyír nimúdan, عوض کردن 'ivaz kardan.

Commuter, *subs.* مبدل mubaddil, مغیر mughayyir.

Commuteval, *adj.* از هر دو طرف az har dú taraf, از هر دو جانب az har dú jánib, جانبیني jánibainí, مابیني má-bainí, طرفیني tarafainí.

Comose, *adj.* مویدار múí-dár, مشعر mush''ar, ذي شعر zí-sha''ar.

Compact, *subs.* عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), عهد نامه 'ahd-námah, معاهدت mu'áhadat, پیمان paimán, میثاق mísáq (*pl.* مواثیق mavásíq), واثق vásiq, بیعت bai'at, شرط shart (*pl.* شروط shurút), قول qaul, قرار qarár, عقد 'aqd, عقده 'uqdah (*pl.* عقد 'uqad).—*adj.* محکم muhkam, اصیل asíl, صلد sald, مصمت musmit, یك پارچه yak-párchah, میان پر miyán-pur, پیوسته paivastah, متصل بهم muttasil-bi-ham, مرصوص marsús.

Compact, *verb,* محکم کردن muhkam kardan, مستحکم نمودن mustahkam nimúdan, استوار ساختن ustuvár sákhtan, وصل کردن vasl kardan, اتصال دادن ittisál dádan, بهم پیوستن bi-ham paivastan, مضبوط کردن mazbút kardan.—(*League*) عهد نمودن 'ahd nimúdan, پیمان بستن paimán bastan.

Compactly, *adv.* قویاً qavíyan, مستحکمانه mustahkamánah, مضبوطانه mazbútánah.

Compactness, *subs.* متانت matánat, رزانت razánat, اتصال ittisál, استحکام istihkám, استواري ustuvárí.

Compagination, *subs.* التصاق iltiság, لصوق lusúq, اتصال ittisál, مرابطه murábatah, تعلق ta'alluq.

Companion, *subs.* هم راه ham-ráh, هم سفره ham-sufrah, هم کار ham-kár, هم عهد ham-'ahd, هم داستان ham-dástán, رفیق rafík (*pl.* رفقا rufaqá), شریك sharík (*pl.* اشراك ashrák), همدم ham-dam, همال hamál, همدوش ham-dúsh, همراز ham-ráz, دمساز dam-sáz, همنشین ham-nishín, آشنا áshná, انباز ambáz, وفیق vafíq, مصاحب musáhib, صاحب sáhib (*pl.* صحابه sahábah *or* اصحاب asháb), یار yár, ردیف radíf, انیس anís, اقران aqrán (used only in plural).—(*Companion in arms*) رفیق جهاد rafíq-i-jahád.

Companionable, *adj.* سزاوار دوستي sizávár-i-dústí, خوش صحبت khush-suhbat, قابل مصاحبت qábil-i-musáhabat, الوف alúf, انوس anús, گرم garm.

Companionless, *adj.* بي رفیق bí-rafíq, بي صاحب bí-sáhib, مجرد mujarrad, تنها tanhá.

Companionship, *subs.* شراکت shirákat, شرکت shirkat, مشارکت musháraka t, اشتراك ishtirák, انبازي ambází, انضمام inzimám, اتفاق ittifáq, اتحاد ittihád, صحبت suhbat, مصاحبت musáhabat, رفقت rafqat, رفیقي rafíqí, رفاقت rifáqat, مرافقت muráfaqat, معیت ma'íyat.

Company, *subs.* شراکت shirákat, شرکت shirkat, مشارکت musháraka t, اشتراك ishtirák, انبازي ambází, انضمام inzimám, اتفاق ittifáq, اتحاد ittihád, صحبت suhbat, مصاحبت músáhabat, رفقت rafqat, رفیقي rafíqí, رفاقت rifáqat, مرافقت muráfaqat, معیت ma'íyat.—(*In company*) در مجلس آرائي dar majlis-árá,í.—(*In company with*) بمشارکت bi-musháraka t.—(*In company of four persons*) باتفاق چهار نفر bi-ittifáq-i-chahár nafar.—(*To keep company with*) استئناس نمودن istïnás nimúdan, مانوس ساختن mänús sákhtan, معاشرت کردن (به) mu'ásharat kardan (bi), صحبت داشتن suhbat dáshtan, مرافقت کردن muráfaqat kardan, اختلاط کردن ikhtilát kardan, الفت نمودن ulfat nimúdan, تألف نمودن ta,alluf nimúdan, انس داشتن uns dáshtan, دمساز بودن dam-sáz búdan, آمیزش کردن ámízish kardan, همراز شدن ham-ráz shudan, همدل شدن ham-dil shudan.—(*Of people*) مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), جماعت jamá'at, جمعیت jam'íyat, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), انجمن anjuman, نشیمن nishíman, معشر ma'shar, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), دیوان díván, بزم bazm, ملا malá.—(*Mercantile term*) شرکت shirkat.—(*Of soldiers*) دسته dastah, قشون qushún, گروهان gurúhán.

Company, *verb trans. and intrans.* همراه رفتن ham-ráh raftan *or* شدن shudan, همراهي کردن ham-ráhí kardan, همراه بودن ham-ráh búdan, مصاحب بودن musáhib búdan, بصحابت رفتن bi-sahábat raftan, رفاقت کردن rifáqat kardan, بدرقه کردن badraqah kardan, باهم رفتن bá-ham raftan, مرافقت کردن muráfaqat kardan.

Comparable, *adj.* معادل mu'ádil, نظیر nazír, مقابل muqábil, مقابله پذیر muqábalah-pazír, مساوي musáví, مثل masal, مانند mánand, شبیه shabíh.

Comparably, *adv.* بطور مقابله bi-taur-i-muqábalah, از روي مانندي az rúy-i-mánandí.

Comparative, *subs.* افعل تفضیل af'al-i-tafzíl.—*adj.* مقابل muqábil, متقابل mutaqábil, موازن muvázin, متوازن mutavázin.—(*Comparative degree*) درجه تفضیل darajah-i-tafsíl, درجه مقابله darajah-i-muqábalah.

Comparatively, *adv.* بالنسبه bi 'n-nisbah, نسبتاً nisbatan, بمقابله bi-muqábalah.

Compare, *subs.* مقابله muqábalah, مساوات musávát, تمثیل tamsíl, تشبیه tashbíh, مشابهه mushábahah, برابري barábarí, تطبیق tatbíq, بر آورد bar-ávard.

Compare, *verb trans.* مقابله نمودن muqábalah nimúdan, تشبیه کردن tashbíh kardan, بر آورد کردن bar-ávard kardan.—*intrans.* مساوي شدن musáví shudan, مساوات داشتن musávát dáshtan, همساني داشتن hamsání dáshtan.—(*Compared with*) نسبه به nisbah bi, بالنسبه به bi 'n-nisbah bi, در مقابل dar muqábil, در جنب dar jamb.

Comparison, *subs.* مقابله muqábalah, مساوات musávát, تمثیل tamsíl, تشبیه tashbíh, مشابهه mushábahah, برابري barábarí, تطبیق tatbíq, بر آورد bar-ávard.—(*Degrees of comparison*) مراتب تفضیل marátib-i-tafzíl.—(*Beyond comparison*) بلا تشبیه bilá tashbíh, دور از مشابهه dúr az mushábahah.—(*In comparison with*) نسبه به nisbah bi, بالنسبه به bi 'n-nisbah bi, در مقابل dar muqábil, در جنب dar jamb.

Compart, *verb,* تقسیم کردن taqsím kardan, دو قسمت کردن dú qisмat kardan, پاره پاره کردن párah-párah kardan.

Compartition, *subs.* قسم qism, تقسیم taqsím, انقسام inqisám, تفریق tafríq, توزیع tauzí'.

Compartment, *subs.* اوطاق útáq, حجره hujrah, خانه khánah, طرف taraf.

Compass, *subs.* پرگار pargár, پرکار parkár, فرجار firjár.—(*Mariner's*) قطب نما qutb-nimá, قبله نما kiblah-nimá, راهنما ráh-nimá, دائره dáïrah.—(*Points of the compass*) نقاط دائره niqát-i-dáïrah; *N.* شمال shimál; *N.E.* ما بین شمال و مشرق má-bain-i-shimál va mashriq, شرق شمالي sharq-i-shimálí, شرقي شمالي sharqí-shimálí; *N.W.* ما بین شمال و مغرب má-bain-i-shimál va maghrib, غرب شمالي gharb-i-shimálí,

غربي شمالي gharbí-shimálí ; *S.* جنوب junúb ; *S.E.* ما بين جنوب و مشرق má-bain-i-junúb va mashriq, شرق جنوبي sharq-i-junúbí, شرقي جنوبي sharqí-junúbí; *S.W.* ما بين جنوب و مغرب má-bain-i-junúb va maghrib, غرب جنوبي gharb-i-junúbí, غربي جنوبي gharbí-junúbí; *E.* شرق sharq, مشرق mashriq, مطلع matla‘; *W.* غرب gharb, مغرب maghrib.—(*Limit*) حد hadd (*pl.* حدود hudúd), حيز hayyiz (*pl.* احياز ahyáz), حيطه hítah.—(*Musical term*) حد hadd, دائره dáïrah.

Compass, *verb,* گشتن *or* آوردن گرد gird ávardan *or* gashtan, گردش كردن gardish kardan, احاطه نمودن ihátah nimúdan, طواف كردن taváf kardan.—(*Contrive*) باعث شدن bá‘is shudan, سبب گشتن sabab gashtan, صورت دادن súrat dádan, بجا آوردن bi-já ávardan.—(*Obtain*) يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), بدست آوردن bi-dast ávardan, حاصل كردن hásil kardan, تحصيل نمودن tahsíl nimúdan, ميسر نمودن muyassar nimúdan, گير آوردن gír ávardan, بهم رسانيدن bi-ham rasánídan.

Compassion, *subs.* رقت riqqat, شفقت shafaqat, مرحمت marahmat, مروٴت murüat, رحم ruhm, ترحم tarahhum, مهرباني mihr-bání, رافت räfat, همدردي ham-dardí.

Compassionate, *adj.* مشفق mushfiq, شفيق shafíq, رحيم rahím, مهربان mihr-bán, نرم دل narm-dil, مترحم mutarahhim, رحمان rahmán, صاحب رحم sáhib-rahm, با مروٴت bá-murüat.

Compassionate, *verb,* شفقت نمودن shafaqat nimúdan, رحم كردن ruhm kardan, ترحم كردن tarahhum kardan, مرحمت كردن marahmat kardan.

Compassionately, *adv.* بطور شفقت bi-taur-i-shafaqat.

Compatibility, *subs.* مناسبت munásabat, موافقت muváfaqat, شايستگي sháyistagí, صلاحيت saláhíyat.

Compatible, *adj.* مناسب munásib, موافق muváfiq, شايسته sháyistah, صلاح saláh.

Compatibleness, *subs.* مناسبت munásabat, موافقت muváfaqat, شايستگي sháyistagí, صلاحيت saláhíyat.

Compatibly, *adv.* مناسبانه munásibánah, بطور موافقت bi-taur-i-muváfaqat.

Compatriot, *subs.* همشهري ham-shahrí, هم وطن ham-vatan.

Compeer, *subs.* هم سان ham-sán, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), وفيق vafíq, قرين qarín, هم كنان ham-kunán (used only in plural), امثال و اقران amsál va aqrán (used only in plural), اشباه ashbáh.

Compel, *verb,* بر آن داشتن bar án dáshtan, اجبار نمودن ijbár nimúdan, مجبور نمودن majbúr nimúdan, نا چار كردن ná-chár kardan, لابد ساختن lábud sákhtan, اكراه ikráh kardan, الزام نمودن ilzám nimúdan, مضطر ساختن muztarr sákhtan, زور آوردن zúr ávardan.

Compellable, *adj.* مجبور شدني majbúr-shudaní, مغلوب ساختني maghlúb-sákhtaní.

Compellation, *subs.* اجبار ijbár, اكراه ikráh, اضطرار iztirár, الزام ilzám.

Compellatory, *adj.* اجباري ijbárí, اكراهي ikráhí, الزامي ilzámí.

Compelled, *part.* مجبور majbúr, مضطر muztarr.—(*He was compelled*) گردنش بار شد gardan-ash bár shud (*lit.* His neck was loaded).

Compendious, *adj.* مختصر mukhtasar, مجمل mujmal, وجيز vajíz.

Compendiously, *adv.* ايجازاً íjázan, مختصرانه mukhtasaránah, بطور مجمل bi-taur-i-mujmal, اجمالاً ijmálan.

Compendiousness, *subs.* اختصار ikhtisár, مختصري mukhtasarí, ايجاز íjáz.

Compendium, *subs.* مجمل mujmal, اجمال ijmál, محصل muhassal, ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), مختصر mukhtasar, خلاصه khulásah, موجز mújaz, مجموعه majmú‘ah, وجيز vajíz.

Compensable, *adj.* مجازات طلب mujázát-talab.

Compensate, *verb trans.* عوض دادن ‘ivaz dádan, معاوضت نمودن mu‘ávazat nimúdan, تعويض نمودن ta‘víz nimúdan.—*intrans.* عوض شدن ‘ivaz shudan, تلافي كردن taláfí kardan, جا گرفتن já giriftan.

Compensation, *subs.* عوض ‘ivaz, معاوضت mu‘ávazat, اجرت jazá, تلافي taláfí, پاداش pádásh, اجر ajr, اجرت ujrat, مكافات mukáfát, مجازات mujázát, تاوان táván, جريمانه jarímánah.

Compensative, *adj.* تاواني távání, جريماني jarímání.

Compensatory, *adj.* تاواني távání, جريماني jarímání.

Compete, *verb,* مسابقت كردن musábaqat kardan, مجاهده نمودن mujáhadah nimúdan, هم دو شدن ham-dau shudan, هم ميداني كردن ham-maidání kardan, هم سري بر داشتن ham-sarí bar-dáshtan, حريفي كردن harífí kardan.—(*He could not compete with him*) حريف او نشد haríf-i-ú na-shud.

Competency, *subs.* وسعت vus‘at, استطاعت istitá‘at, كفايت kifáyat, موٴنت maünat. — (*Capability*) قابليت qábilíyat, قوت qúvat, لياقت liyáqat, استطاعت istitá‘at, مقدورت maqdúrat, وسعت vus‘at, كرم كاري kirm-i-kárí.

Competent, *adj.* قابل qábil, لائق láïq, قادر qádir, توانا taváná, مقتدر muqtadir, كار دان kár-dán, كافي káfí.

Competently, *adv.* قابلانه qábilánah, كافيانه káfiyánah, مقتدرانه muqtadiránah.

Competition, *subs.* مجاهده mujáhadah, مقابله muqábalah, مسابقت musábaqat, هم سري ham-sarí, هم ميداني ham-maidání, هم دوي ham-daví, معاقله mu'áqalah.

Competitive, *adj.* مسابقتي musábaqatí, هم ميداني ham-maidání, هم سري ham-sarí, هم دوي ham-daví.

Competitor, *subs.* میدان دار maidán-dár, خصيم khasím (*pl.* خصمان khusmán), حريف haríf.

Compilation, *subs.* تصنيف tasníf, تأليف tálif, جمع آوري jam'-ávarí, موٴلفه müallafah.

Compile, *verb,* تصنيف كردن tasníf kardan, تأليف كردن tálif kardan.

Compiler, *subs.* موٴلف müallif, محرر muharrir, مصنف musannif (*pl.* مصنفين musannifín), كاتب kátib, باني báni, صاهب sáhib.

Complacence, *subs.* خود پسندي khud-pasandí, رضا rizá, رضا مندي rizá-mandí, خوشنودي khushnúdí, رضوان rizván.

Complacent, *adj.* رضا مند rizá-mand, خوشنود khushnúd, رضوان rizván, خوشدل khush-dil.

Complacently, *adv.* خوشنودانه khushnúdánah, بطور رضامندي bi-taur-i-rizá-mandí.

Complain, *verb,* شكايت بردن shikáyat burdan, شكوي كردن shakvá kardan, متشكي شدن mutashakkí shudan, ناليش كردن nálish kardan, ناليدن nálídan, گله نمودن gilih nimúdan, اخ و اوخ نمودن akh-u-avakh nimúdan, داد خاستن dád khástan.—(*Of whom does he complain*) از دست كه شكايت ميكند az dast-i-kih shikáyat mí-kunad.

Complainant, *subs.* شكايت كن shikáyat-kun, داد خواه dád-kháh, دعواچي da'vá-chí, شاكي shákí.

Complaining, *subs.* گله gilih, ناليش nálish, ناله nálah, شكوي shakvá, شكايت shikáyat, تظلم tazallum, فرياد faryád, زاري zárí, عرض 'arz.—*adj.* گله آميز gilih ámíz, شكايتي shikáyatí, شكايت كننده shikáyat-kunandah.

Complaint, *subs.* گله gilah, ناليش nálish, ناله nálah, شكوي shakvá, شكايت shikáyat, تظلم tazallum, فرياد firyád, زاري zárí, عرض 'arz.—(*Malady*) مرض marz (*pl.* امراض amráz), بيماري bímárí, علت 'illat (*pl.* علل 'ilal), رنج ranj, آزار ázár, درد dard, نا خوشي ná-khushí, تكسر مزاج takassur-i-mizáj, نا سازي ná-sází.

Complaisance, *subs.* تعطف ta'attuf, گرم گيري garm-gírí, مهر گرمي mihr-garmí, ادب adab, مدارات mudárát, ملايمت muláyamat, عاطفت 'átifat, طلاقت taláqat, لطيفت latífat, لطف lutf, مروٴت murüat, مهر باني mihr-báni, شيريني shíríní, مكرمت makrumat, مرمت marammat, معقوليت ma'qúlíyat, دلخوشي dil-khushí.

Complaisant, *adj.* مهربان mihr-bán, خليق khalíq, خوش اطوار khush-atvár, موٴدب müaddab, گرم گير garm-gír, مهر گرم mihr-garm, لطيف latíf, ملائم mu-láïm, شيرين shírín, سليم salím, متواضع mutavázi', دلخوش dil-khush, خوش طبع khush-tab'.

Complaisantly, *adv.* مهر بانانه mihr-bánánah, لطفاً lutfan, از روي التفات az rúy-i-iltifát, بلطف bi-lutf, بلطيفت bi-latífat, بملايمت bi-muláyamat, بمدارات bi-mudárát, بمروٴت bi-murüat.

Complanate, *adj.* هموار hamvár, پهن pahn, برابر barábar, هم سان ham-sán.

Complement, *subs.* تتمه tatammah, خاتمه khátimah, تكميل takmíl, ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm).

Complemental, *adj.* متمم mutammim, مكمل mukammil, انتها بخش intihá-bakhsh, ضميم zamím, زياد ziyád, زيادت ziyádat, منضم munzamm, مزيد mazíd, افزون afzún, زائد záïd, علاوه 'alávah, بطور زياده bi-taur-i-ziyádah.

Complete, *adj.* كامل kámil, متكامل mutakámil, متكمل mutakammil, كمل kumall, تام támm, تمام tamám, كافي káfí, وافي váfí, درست durust.

Complete, *verb,* تمام كردن tamám kardan, تتميم نمودن tatmím nimúdan, باتجام رسانيدن bi-anjám rasánídan, انجام دادن anjám dádan, صورت انجام دادن súrat-i-anjám dádan, صورت اتمام دادن súrat-i-itmám dádan, تكميل نمودن takmíl nimúdan, كامل ساختن kámil sákhtan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), منتضي munqazí sákhtan, ختم كردن khatm kardan.—(*To be completed*) انجام گرفتن anjám giriftan, صورت انجام يافتن súrat-i-anjám yáftan.

Completely, *adv.* تماماً tamáman, تكميلاً takmílan, بكلي bi-kullí, بالكل bi 'l-kull, كلاً kullan, كليتاً kulliyatan, بالكليت bi 'l-kulliyat, بالجمله bi 'l-jumlah, جميعاً jamí'an, مطلقاً mutlaqan, بالتمام bi 't-tamám, سراسر sar-á-sar, سراپا sar-á-pá, راٴساً räsan, كلاً و كلاً kullan va qátibatan, كاملاً kámilan, بطور كمال bi-taur-i-kamál, از بيخ az bíkh, در چار دور dar chár daur.

Completement, *subs.* تتمه tatammah, اتمام itmám, اكمال ikmál, تكميل takmíl, اختتام ikhtitám, انتها intihá, انجام anjám.

Completeness, *subs.* كليت kullíyat, تماميت tamámíyat.

Completion, *subs.* تتمه tatammah, اتمام itmám, اكمال ikmál, تكميل takmíl, اختتام ikhtitám, انتها intihá, انجام anjám.

Completive, *adj.* متمم mutammim, مكمل mukammil, انتها بخش intihá-bakhsh, ضميم zamím, زياد ziyád, زيادت ziyádat, منضم munzamm, مزيد mazíd, افزون afzún, زائد záïd, علاوه 'alávah, بطور زياده bi-taur-i-ziyádah.

Complex, *adj.* مركب murakkab, پيچ دار pích-dár, پيچ در پيچ pích-dar-pích, مخلوط makhlút, گره كار girih-kár.—(*Complicated*) مختلط mukhtalit, مشكل mushkil, متعسر دشوار dushvár, در هم dar-ham, مختل mukhtall, پر گره pur-girih.

Complexedness, *subs.* مركبي murakkabí, ترکیب tarkíb, مخلوطي makhlútí, گره كاري girih-kárí, پيچ داري pích-dárí.—(*Complicatedness*) اشكال ishkál, دشواري dushvárí, صعوبت sa'úbat, گرفتاري giriftárí, تعسر ta'assur, گره كاري girih-kárí.

Complexion, *subs.* (*Complexedness*) مركبي murakkabí, ترکیب tarkíb, مخلوطي makhlútí, گره كاري girih-kárí, پيچ داري pích-dárí.—(*Of face*) شكل shakl, بشره basharah, رنگ rang.—(*Aspect*) وجه vajh (*pl.* اوجه aujah), منظر manzar, صورت súrat, سيما símá, هيأت hayät, رو rú, روي rúy, طلعت tal'at, ديدار dídár, نگاه nigáh, فام fám, چهره chihrah, شكل shakl (*pl.* اشكال ashkál), پيكر paikar, نمود nimúd, ظهور zuhúr, قيافت qiyáfat.

Complexional, *adj.* تركيبي tarkíbí.—(*Applied to the face*) شكلي shaklí.

Complexity, *subs.* اشكال ishkál, دشواري dushvárí, صعوبت sa'úbat, گرفتاري giriftárí, تعسر ta'assur, گره كاري girih-kárí.

Complexly, *adv.* مشكلانه mushkilánah, دشوارانه dushváránah, متعسرانه muta'assiránah.

Complexure, *subs.* مركبي murakkabí, ترکیب tarkíb, مخلوطي makhlútí, گره كاري girih-kárí, پيچ داري pích-dárí.—(*Complicatedness*) اشكال ishkál, دشواري dushvárí, صعوبت sa'úbat, گرفتاري giriftárí, تعسر ta'assur, گره كاري girih-kárí.

Compliable, *adj.* حنيف haníf, مائل máil, رضامند rizá-mand, موافق muváfiq.

Compliance, *subs.* رضا rizá, رضايت rizáyat, رضامندي rizá-mandí, قبول qabúl, ايجاب íjáb, اجابت ijábat, اتفاق ittifáq, اتحاد ittihád, موافقت muváfaqat.

Compliant, *adj.* حنيف haníf, مائل máil, رضامند rizá-mand, موافق muváfiq.

Compliantly, *adv.* حنيفانه hanífánah, از روي رضامندي az rúy-i-rizá-mandí, موافقانه muváfiqánah.

Complicate, *verb,* در هم بر هم كردن dar-ham bar-ham kardan, مشكل ساختن mushkil sákhtan, پيچيده كردن píchídah kardan.

Complicated, *adj.* متعسر muta'assir, مشكل mushkil, مختل mukhtall, مختلط mukhtalit, در هم dar-ham, پيچ در پيچ pích-dar-pích, پيچيدگي píchídagí, تو در تو tú-dar-tú.

Complicateness, *subs.* اشكال ishkál, دشواري dushvárí, صعوبت sa'úbat.

Complication, *subs.* اشكال ishkál, دشواري dushvárí, صعوبت sa'úbat.—(*Complication of diseases*) تركيب مرض بمرض ديگر tarkíb-i-marz bi marz-i-dígar.

Complicative, *adj.* معسر mu'assir, اشكال آور ishkál-ávar.

Complicity, *subs.* اتفاق ittifáq, اشتراك ishtirák, شراكت shirákat, آميختگي ámíkhtagí, آميزش ámízish.

Complier, *subs.* حنيف haníf, قبول كننده qabúl-kunandah, مائل máil, موافق muváfiq.

Compliment, *subs.* احترام ihtirám, تعارف ta'áruf, پيام payám, پيغام paighám, پا بوس pá-bús, تهنئت tahniat.—(*He abused me and I returned the compliment*) فحشم داد و پسش دادم fuhsh-am dád va pas-ash dádam.

Compliment, *verb trans.* مبارك باد گفتن mubárak-bád guftan, تهنئت كردن tahniat kardan, سلام دادن salám dádan, تخلف بجا آوردن takhalluf bi-já ávardan. *intrans.* تعرف كردن ta'arruf kardan.

Complimental, *adj.* تهنئتي tahniatí, تحيتي tahíyatí.

Complimentary, *adj.* تهنئتي tahniatí, تحيتي tahíyatí.

Compliments, *subs.* سلام salám, دعا و سلام du'á-u-salám, خوش آمدي khush-ámadí, ادب adab, تملق tamalluq, چم و خم cham-u-kham, تحيت tahíyat, مدارا mudárá, تكلف takalluf, تهنئت tahniat.—(*With my compliments*) با سلام من bá-salám-i-man.—(*After compliments*) بعد السلام ba'du 's-salám.

Complot, *subs.* وفاق vifáq, معاهده mu'áhadah, هم عهدي ham-'ahdí, سازش sázish.

Complot, *verb,* هم عهدي بستن ham-'ahdí bastan, معاهده نمودن mu'áhadah nimúdan.

Comply, *verb,* راضي شدن razí shudan, قبول كردن qabúl kardan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, تن در دادن tan dar-dádan, مطابق شدن mutábiq shudan, پذيرفتن pazíruftan, كنار آمدن kinár ámadan, حنيف شدن haníf shudan.

Component, *subs.* جز juz.—*adj.* جزئي juzí.

Comport, *verb trans.* رفتار كردن raftár kardan, حركت كردن harakat kardan, سلوك كردن sulúk kardan, عمل كردن 'amal nimúdan, عادت نمودن 'ádat nimúdan.—*intrans.* سازش كردن sázish kardan, سازگار شدن sázigár shudan, موافق شدن muváfiq shudan, مطابق شدن mutábiq shudan, بكار خوردن bi-kár khurdan, فراخور آمدن farákhur ámadan.—(*To comport oneself*) رفتار كردن raftár kardan, حركت كردن harakat kardan, سلوك كردن sulúk kardan, عمل نمودن 'amal nimúdan, عادت نمودن 'ádat nimúdan, نشست و بر خواست كردن nishast va bar-khást kardan.

Comportable, *adj.* پسند pasand, پسنديده pasandídah, دلپذير dil-pázír, دلپسند dil-pasand, دلجو dil-jú, دلكش dil-kash, مناسب munásib, موافق muváfiq, سازگار sázigár, لائق láïq, مقبول maqbúl, مطبوع matbú', مرضي

marzí, لطيف latíf, خوب khub, مرغوب marghúb, معقول ma'qúl, منظور manzúr, لذيذ lazíz, گوارا guvárá, سائغ sáïgh, بجا bi-já, سزاوار sizávár, شايسته sháyistah.

Compose, *verb* (*Arrange*) ترتيب دادن tartíb dádan, مرتب ساختن murattab sákhtan, انتظام دادن intizám dádan.—(*A book, &c.*) تصنيف كردن tasníf kardan, تأليف كردن tálíf kardan. [This latter term signifies to compile from other books.]—(*Calm*) آراميدن árámídan, آرام كردن árám kardan, آسوده كردن ásúdah kardan, تسكين دادن taskín dádan, تسلي دادن tasallí dádan, ساكت كردن sákat kardan.—(*Settle*) صورت انجام دادن súrat-i-anjám dádan, قطع نمودن qat' nimúdan, گذرانيدن guzránídan, اصلاح نمودن isláh nimúdan, درست كردن durust kardan, تعديل نمودن ta'díl nimúdan, تسويت نمودن tasviyat nimúdan.—(*Printer's term*) ترتيب دادن tartíb dádan.—(*Musical term*) ترتيب موسقي دادن tartib-i-músiqí dádan, نغمه سنجي كردن naghmah-sanjí kardan.—(*To compose a difference*) صلاح دادن saláh dádan.—(*To compose oneself*) آرام گرفتن árám giriftan.

Composed, *part.* (*Mixed*) مركب murakkab, متركب mutarakkib.—(*Arranged*) مرتب murattab, منظم munazzam.—(*Book*) مؤلف müallaf.—(*Calm*) آرميده ármídah, آرام árám, آسوده ásúdah, ساكن sákin.

Composedly, *adv.* آرامانه árámánah, بارامي bi-árámí, آهسته áhistah, هونا haunan.

Composedness, *subs.* آرميدگي ármídagí, آرام árám, آسودگي ásúdagí, راحت ráhat, سكينه sakínah, ساكت sákat, سكون sukún, خود داري khud-dárí.

Composer, *subs.* (*Author*) مصنف musannif (*pl.* مصنفين musannifín), مؤلف müallif, محرر muharrir, كاتب kátib, صاحب sáhib.—(*Of music*) مرتب موسقي murattib-i-músiqí.

Composite, *adj.* مركب murakkab, مخلوط makhlút, آميخته ámíkhtah, مشوب mashúb, ممزوج mamzúj.

Composition, *subs.* (*Mixture, &c.*) اجزا ajzá, تركيب tarkíb, مركب murakkab (*pl.* مركبات murakkabát).—(*Of an author*) تصنيف tasníf, مصنف musannaf, كتابت kitábat, مؤلفه müallafah, تأليف tálíf.—(*Composition of liquids, food, &c.*) تربيت tarbiyat.—(*Composition with one's creditors*) قرار مدار qarár-madár, توفيه taufiyah, تأديه tádiyah. — (*In composition*) تركيباً tarkíban, لغتاً lughatan, در زبان dar zabán.

Compositive, *adj.* مركب murakkib, مرتب murattib.

Compositor, *subs.* (*Printer*) مرتب murattib, مركب murakkib.

Compost, *subs.* كود kúd, انبشته ambushtah.

Compost, *verb,* كود دادن kúd dádan, انبشته دادن ambushtah dádan.

Composure, *subs.* امنيت amníyat, اطمئنان itmïnán, آرامي árámí, راحت ráhat, استراحت istiráhat, خود داري khud-dárí.

Compote, *subs.* مربا murabbá.

Compound, *subs.* مركب murakkab (*pl.* مركبات murakkabát), تركيب tarkíb, آميزش ámízish.—(*Grammatical term*) مركب murakkab.—(*Enclosure*) حياط hayát, احاطه ihátah, حواط havát, حصار hissár.—*adj.* مركب murakkab, مخلوط makhlút, آميخته ámíkhtah, مشوب mashúb, ممزوج mamzúj.

Compound, *verb trans.* آميختن ámíkhtan (*rt.* آميز ámíz), مخلوط ساختن makhlút sákhtan, تركيب كردن tarkíb kardan, ممزوج نمودن mamzúj nimúdan.—(*Settle*) صورت انجام دادن súrat-i-anjám dádan, درست كردن durust kardan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), پرداخت كردن pardákht kardan, بنا كردن biná kardan.—*intrans.* بند و بست نمودن band-u-bast nimúdan, قرار دادن qarár dádan, مصالحه كردن musálahah kardan.

Compoundable, *adj.* قابل تركيب qábil-i-tarkíb, قابل بند و بست qábil-i-band-u-bast, آميزش پذير ámízish-pazír, مخلوط شدني makhlút-shudaní, ممزوج شدني mamzúj-shudaní.

Compounded, *adj.* مركب murakkab, مخلوط makhlút, آميخته ámíkhtah, مشوب mashúb, ممزوج mamzúj.

Compounder, *subs.* مركب murakkib, مرتب murattib, تركيب كننده tarkíb-kunandah.

Comprehend, *verb,* فهميدن fahmídan, فهم كردن fahm kardan, در يافتن dar-yáftan, در يافت كردن dar-yáft kardan, رسيدن rasídan, درك كردن darak kardan, ادراك نمودن idrák nimúdan, ملتفت شدن multafit shudan, بر خوردن bar-khurdan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناز shináz).—(*Comprise*) احاطه كردن ihátah kardan, شامل بودن shámil búdan, مشتمل بودن mushtamil búdan, اشتمال داشتن ishtimál dáshtan.

Comprehended, *part.* مفهوم mafhúm.—(*Comprised*) مشمول mashmúl, محاط muhát.

Comprehending, *adj.* مشتمل mushtamil, متضمن mutazammin, مختوي mukhtaví.

Comprehensible, *adj.* احاطه پذير ihátah-pazír.—(*That may be understood*) قابل ادراك qábil-i-idrák, معلوم شونده ma'lúm-shavandah, مدرك mudrak, معقول ma'qúl, مفهوم mafhúm.

Comprehension, *subs.* احاطه ihátah.—(*Understanding*) درك darak, ادراك idrák, علم 'ilm, در يافت dar-yáft, فهم fahm, عقل 'aql, هوش húsh, خرد khirad, فراست firásat.

Comprehensive, *adj.* شامل shámil, عظيم 'azím, بزرگ buzurg, پهن pahn, پهن آور pahn-ávar, بسيط basít, عريض 'aríz, وسيع vasí', واسع vási', محيط muhít, جامع jámi', كشاده kushádah.

Comprehensively, *adv.* شاملانه shámilánah.
Comprehensiveness, *subs.* وسعت vus'at, بسطت bastat, پهنائي pahnáí, فسحت fus,hat, فراخي farákhí, مساحت misáhat.
Compress, *verb*, فشاردن fishárdan, افشردن afshurdan, چپانيدن chapánídan, چلاندن chilándan (*vulg.*).
Compressibility, *subs.* فشار پذيري fishár-pazírí, تعصر ta'assur.
Compressible, *adj.* فشار پذير fishár-pazír.
Compression, *subs.* فشار fishár, افشار afshár, عصر 'asr, تنگ گيري tang-gírí.
Compressive, *adj.* فشار ده fishár-dih, چپانده chapándah, تنگ گير tang-gír.
Compressure, *subs.* فشار fishár, افشار afshár, عصر 'asr, تنگ گيري tang-gírí.
Comprisal, *subs.* اشتمال ishtimál, احتوا ihtivá.—(*Compendium*) مجمل mujmal, اجمال ijmál, محصل muhassal, ضميمه zamímah, مختصر mukhtasar, خلاصه khulásah, موجز mujaz, مجموعه majmú'ah, وجيز vajíz.
Comprise, *verb*, احاطه كردن ihátah kardan, شامل بودن shámil búdan, مشتمل بودن mushtamil búdan, اشتمال داشتن ishtimál dáshtan.
Comprised, *part.* مشمول mashmúl, محاط muhát.
Comprising, *adj.* مشتمل mushtamil, متضمن mutazammin, مختوي mukhtaví.
Compromise, *subs.* معاهده mu'áhadah, مصالحه musálahah, اتفاق ittifáq, موافقت muváfaqat, وفاق vifáq, اتحاد ittihád, قبول qabúl, رضا rizá, استصواب istisváb, ائتلاف ïtiláf.—(*To make a compromise*) مصالحه كردن musálahah kardan, صلح نمودن sulh nimúdan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, قبول كردن qabúl kardan, اظهار تراضي كردن izhár-i-tarází kardan, با هم ساختن bá-ham sákhtan.
Compromise, *verb trans.* اصلاح كردن isláh kardan, درست كردن durust kardan, انجام دادن anjám dádan, قطع كردن qat' kardan.—(*One's country, &c.*) در خطر انداختن dar khatr andákhtan, بي اعتبار نمودن bí-i'tibár nimúdan.—*intrans.* مصالحه كردن musálahah kardan, صلح نمودن sulh nimúdan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, قبول كردن qabúl kardan, اظهار تراضي كردن izhár-i-tarází kardan, با هم ساختن bá-ham sákhtan.
Compromiser, *subs.* مصلح muslih, مصالح musálih, ساز گار sáz-gár, موافق muváfiq, در خطر اندازنده dar khatr-andázandah.
Compromit, *verb*, وعده كردن va'dah kardan, عهد نمودن 'ahd nimúdan, تعهد كردن ta'ahhud kardan, رجا بخشيدن rajá bakhshídan, اميد دادن umíd dádan.—(*Compromise*) در خطر انداختن dar khatr andákhtan, بي اعتبار نمودن bí-i'tibár nimúdan.

Compulsatory, *adj.* مكره mukrih, جبري jabrí, اضطراري iztirárí, ذوركي zaurakí.
Compulsion, *subs.* زور zúr, جور jaur, تعدي ta'addí, مجبوريت majbúríyat, لزوم luzúm, ظلم zulm, ابرام ibrám, اضطرار iztirár, اقتضا iqtizá, جبر jabr, قهر qahr.—(*By compulsion*) ذوركي zaurakí, جبراً jabran, قهراً qahran, عنفاً 'anfan, نخواسته na-khástah, اضطراراً iztiráran, كرهاً kirahan, بي اختيار bí-ikhtiyár, نا چار ná-chár, مجبور majbúr, مجبوراً majbúran, بزور bi-zúr, بطور اجبار bi-taur-i-ijbár.
Compulsive, *adj.* مكره mukrih, جبري jabrí, اضطراري iztirárí, ذوركي zaurakí.
Compulsively, *adv.* ذوركي zaurakí, جبراً jabran, قهراً qahran, عنفاً 'anfan, نخواسته na-khástah, اضطراراً iztiráran, كرهاً kirahan, بي اختيار bí-ikhtiyár, نا چار ná-chár, مجبور majbúr, مجبوراً majbúran, بزور bi-zúr, بطور اجبار bi-taur-i-ijbár.
Compulsiveness, *subs.* زور zúr, جور jaur, تعدي ta'addí, مجبوريت majbúríyat, لزوم luzúm, ظلم zulm, ابرام ibrám, اضطرار iztirár, اقتضا iqtizá, جبر jabr, قهر qahr.
Compulsorily, *adv.* ذوركي zaurakí, جبراً jabran, قهراً qahran, عنفاً 'anfan, نخواسته na-khástah, اضطراراً istiráran, كرهاً kirahan, بي اختيار bí-iktiyár, نا چار ná-chár, مجبور majbúr, مجبوراً majbúran, بزور bi-zúr, بطور اجبار bi-taur-i-ijbár.
Compulsory, *adj.* مكره mukrih, جبري jabrí, اضطراري iztirárí, ذوركي zaurakí.
Compunction, *subs.* ندامت nadámat, تأسف ta,assuf, پشيماني pashímání, توبه taubah, خلش khalish, انابت inábat, تحسر tahassur, اندوه andúh, اندوه ناكي andúh-nákí, غم گيني gham-gíní.
Compunctious, *adj.* متندم mutanaddim, تواب tavváb, پشيمان pashímán, متأسف muta,assif, غم گين gham-gín, اندوه ناك andúh-nák.
Compurgation, *subs.* تطهير tat,hír, تزكيه tazkiyah, تبرئه tabrïah.
Compurgator, *subs.* مزكي muzakkí, مطهر mutahhir.
Computable, *adj.* حساب بر دار hisáb-bar-dár, شماره پذير shimárah-pazír, عدد خور 'adad-khur.
Computation, *subs.* حساب hisáb, محاسبه muhásabah, شمار shimár, شمردگي shimurdagí, تعداد ti'dád, بر آورد bar-ávard.—(*Beyond computation*) كه حساب ندارد kih hisáb na-dárad.
Compute, *verb*, حساب كردن hisáb kardan, شمردن shimurdan, شماريدن shimárídan, عد نمودن 'add nimúdan, تعداد نمودن ti'dád nimúdan, بر آورد كردن bar-ávard kardan.
Computed, *part.* محسوب mahsúb, معدود ma'dúd.
Computer, *subs.* حساب گر hisáb-gar.

Comrade, *subs.* هم راه ham-ráh, هم سفره ham-sufrah, هم کار ham-kár, هم عهد ham-'ahd, هم داستان ham-dástán, رفیق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), شریك sharík (*pl.* اشراك ashrák), همدم ham-dam, همال hamál, همدوش ham-dúsh, همراز ham-ráz, دمساز dam-sáz, همنشین ham-nishín, آشنا áshná, انباز ambáz, وفیق vafíq, مصاحب musáhib, صاحب sáhib (*pl.* صحابه sahábah *or* اصحاب asháb), یار yár, ردیف radíf, انیس anís, اقران aqrán (used only in plural).

Con, *verb,* اندیشه کردن andíshah kardan, فکر نمودن fikr nimúdan.

Concamerate, *verb,* طاق زدن táq zadan.

Concatenate, *verb,* مسلسل کردن musalsal kardan, زنجیر ساختن zanjír sákhtan, بهم وصل کردن bi-ham vasl kardan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand).

Concatenation, *subs.* تسلسل tasalsul.

Concave, *subs.* جوف jauf.—*adj.* مجوف mujavvaf, متجوف mutajavvif, اجوف ajvaf, خالي khálí, مقعر muqa''ar.

Concavity, *subs.* جوف jauf.

Concavo-concave, *adj.* مقعر الجانبین muqa''aru 'l-jánibain, مقعر از دو طرف muqa''ar az dú taraf, هر دو طرف مقعر har dú taraf muqa''ar.

Concavo-convex, *adj.* مقعر محدب muqa''ar-muhaddab.

Conceal, *verb,* نهفتن nihuftan (*rt.* نهان nihán), پوشیدن púshídan, پوشانیدن púshánídan, پنهان کردن panhán kardan, نهان داشتن nihán dáshtan, اخفا نمودن ikhfá nimúdan, مخفي ساختن makhfí sákhtan, متواري داشتن mutavárí dáshtan, کتمان نمودن kitmán nimúdan, مستور نمودن mastúr nimúdan.—(*To conceal oneself*) مختفي شدن mukhtafí shudan.

Concealable, *adj.* اخفا پذیر ikhfá-pazír.

Concealed, *adj.* پنهان panhán, متواري mutavárí, نهان nihán, مخفي makhfí, مختفي mukhtafí, غائب ghá'ib, مستور mastúr.

Concealer, *subs.* اخفا کننده ikhfá-kunandah, کاتم kátim.

Concede, *verb,* تسلیم کردن taslím kardan, اجازه دادن ijázah dádan.—(*Acknowledge*) معترف شدن mu'tarif shudan, اقرار نمودن iqrár nimúdan, اعتراف کردن i'tiráf kardan, (بر) مقر شدن muqirr shudan (bar), پذیرفتن pazíruftan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), مسلم داشتن musallam dáshtan, منظور داشتن manzúr dáshtan, اذعان نمودن iz'án nimúdan.

Conceded, *part.* مسلم musallam.

Conceit, *subs.* غرور ghurúr, مغروري maghrúrí, کبر kibr, کبریا kibriyá, تکبر takabbur, استکبار istikbár, تکابر takábur, خود پسندي khud-pasandí, خود نمائي khud-nimá'í, نخوت nakhvat, عجب 'ujb, دماغداري dimágh-dárí, نفس nafs, فخیمه fakhímah, افتخار iftikhár, تجبر tajabbur, مکابره mukábarah, مرح marah.—(*Fancy*) خیال khiyál, وهم vahm, توهم tavahhum, فکر fikr, پندار pindár, مخیله makhílah.

Conceit, *verb,* خیال کردن khiyál kardan, تصور کردن tasavvur kardan, مظنه داشتن mazinnah dáshtan, قیاس کردن qiyás kardan, گمان بردن gumán burdan, پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), فکر کردن fikr kardan.

Conceited, *adj.* مغرور maghrúr, خود پسند khud-pasand, خود بین khud-bín, هوا دار havá-dár, باد دار bád-dár, یالبند yál-band, متکبر mutakabbir, دماغدار dimágh-dár.—(*To be conceited*) دماغ داشتن dimágh dáshtan, تجبر نمودن tajabbur nimúdan, تکلف نمودن takalluf nimúdan.

Conceitedly, *adv.* متکبرانه mutakabbiránah, با تکبر bá-takabbur, از روي استکبار az rúy-i-istikbár, فیس فیس کنان fís-kunán, سر شارانه sar-sháránah, متبخترانه mutabakhtaránah.

Conceivable, *adj.* متصور mutasavvir, قابل تصور qábil-i-tasavvur.

Conceivableness, *subs.* تصور پذیري tasavvur-pazírí.

Conceivably, *adv.* بطور تصور bi-taur-i-tasavvur, متصورانه mutasavviránah, از روي مظنه az rúy-i-mazinnah.

Conceive, *verb,* (*Imagine*) تصور کردن tasavvur kardan, فهمیدن fahmídan, فهم نمودن fahm nimúdan, یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), در یافتن dar-yáftan, استنباط نمودن istimbát nimúdan, درك کردن darak kardan, ادراك نمودن idrák nimúdan.—(*In the womb—trans. and intrans.*) بر گرفتن bar giriftan, حامله شدن hámilah shudan, آبستن شدن ábistan shudan, بار بر داشتن bár bar-dáshtan.

Concentrate, *verb,* فراهم آوردن faráham ávardan, جمع کردن jam' kardan, مرکز دادن markaz dádan, هم مرکز ساختن ham-markaz sákhtan, متحد ساختن muttahid sákhtan, مجموع کردن majmú' kardan.

Concentrated, *part.* فراهم faráham, مجموع majmú'.

Concentration, *subs.* فراهم faráham, اجتماع ijtimá', تحیز tahayyuz, ارتکاز irtikáz, استقرار istiqrár.

Concentrative, *adj.* جامع jámi', جمع کننده jam'-kunandah.

Concentrativeness, *subs.* فراهم faráham, اجتماع ijtimá', تحیز tahayyuz, ارتکاز irtikáz, استقرار istiqrár.

Concentre, *verb trans.* فراهم آوردن faráham ávardan, جمع کردن jam' kardan, مرکز دادن markaz dádan, هم مرکز ساختن ham-markaz sákhtan, متحد ساختن muttahid sákhtan.—*intrans.* جمع شدن jam' shudan, مجتمع شدن mujtami' shudan, متحیز گردیدن mutahayyiz gardídan.

Concentric, *adj.* هم مركز ham-markaz.

Conceptible, *adj.* متصور mutasavvir, قابل تصور qábil-i-tasavvur.

Conception, *subs.* (*Fancy*) خيال khiyál, وهم vahm, گمان gumán, تصور tasavvur, فكر fikr, قياس qiyás, ضمير zamír (*pl.* ضمائر zamáïr). — (*Apprehensive faculty*) فهم fahm, عقل 'aql, ادراك idrák.—(*In the womb*) حمل haml.

Conceptive, *adj.* مدرك mudrik, ادراكي idrákí, متصور mutasavvir, قابل تصور qábil-i-tasavvur.—(*Conceptive faculty*) قوه ادراكي qúvah-i-idrákí. — (*Applied to females*) حامل hámil.

Concern, *subs.* (*Affair*) امر amr (*pl.* امور umúr), كار kár, ماده máddah, باب báb, بابت bábat, عمل 'amal, سر و كار sar-u-kár, كار و بار kár-u-bár, معامله mu'ámalah, حال hál, قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), صنع suna', مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), كيفيت kaifíyat, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), خلق khulk, مقدمه muqaddamah. — (*Anxiety*) انديشه andíshah, اضطراب iztiráb, پريشاني parishání, تشويش tashvísh, آشوب áshúb, فكر fikr, فكر مندي fikr-mandí, اندوه andúh, اندوه گيني andúh-gíní, اعتنا i'tiná, تصديع tasdí', دلتنگي dil-tangí, ستوه sutúh, غصه ghussah, غصه ناكي ghussah-nákí, پروا parvá, اهتمام ihtimám, ضيق zíq, غم ghamm (*pl.* غموم ghumúm), غمگيني gham-gíní, الم alam, قلق qalaq, هم hamm (*pl.* هموم humúm), باك bák.—(*It is no concern of mine*) كار من نيست kár-i-man ní'st, دخلي بمن ندارد dakhlí bi-man na-dárad.

Concern, *verb,* متعلق بودن muta'alliq búdan, اختصاص داشتن ikhtisás dáshtan, دخل داشتن dakhl dáshtan, علاقه داشتن 'aláqah dáshtan.—(*Affect*) اثر دادن asar dádan, تأثير كردن täsír kardan, خوردن khurdan.—(*Intermeddle*) مداخله كردن mudákhalah kardan, مدخليت داشتن madkhalíyat dáshtan, فضولي كردن fuzúlí kardan, دخل و تصرف نمودن dakhl-u-tasarruf nimúdan, لوكي كردن luyúkí kardan.—(*He was concerned in the murder*) در كيفيت قتل مدخليت داشته است dar kaifíyat-i-qatl madkhalíyat dáshtah ast, در قتل دست داشته است dar qatl dast dáshtah ast. —(*As concerns you*) خدمت شما khidmat-i-shumá.—(*This affair concerns me*) اين امر تعلق بمن است ín amr ta'alluq bi-man ast.

Concerned, *adj.* انديشه ناك andíshah-nák, مضطرب muztarib, پريشان parishán, مشوش mushavvash, آشوفته áshúftah, آشوبي áshúbí, متفكر mutafakkir, فكر مند fikr-mand, اندوه گين andúh-gín, دلتنگ dil-tang, غصه ناك ghussah-nák, غمگين gham-gín, متأسف muta'assif, مكدر mukaddar.

Concernedly, *adv.* مضطربانه muztaribánah, متفكرانه mutafakkiránah, از روي فكر مندي az rúy-i-fikr-mandí.

Concerning, *prep.* در باب dar báb, بابت bábat, در باره dar bárah, نسبت به nisbat bi, از az, در حق dar haqq, در خصوص dar khusús, متعلق muta'alliq, مختص mukhtass.

Concernment, *subs.* امر amr (*pl.* امور umúr), كار kár, سر و كار sar-u-kár, كار و بار kár-u-bár, معامله mu'ámalah, حال hál, قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), صنع suna', مصلحت maslahat (*pl.* مصالح masálih), كيفيت kaifíyat, مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), خلق khulk, مقدمه muqaddamah.

Concert, *subs.* (*Agreement*) اتفاق ittifáq, موافقت muváfaqat, وفاق vifáq, اتحاد ittihád, قبول qabúl, رضا rizá, استصواب istisváb, ائتلاف ïtiláf, يگانگي yagánagí.—(*In concert*) باتفاق bi-ittifáq, بهم راهي bi-ham-ráhí, بصحابت bi-sahábat.—(*Music*) مجلس ساز majlis-i-sáz, بزم نشاط bazm-i-nishát, مجلس موسقي majlis-i-músiqí, موسقي خانه músiqí-khánah.

Concert, *verb,* ايجاد نمودن íjád nimúdan, انگيختن angíkhtan (*rt.* انگيز angíz), تجويز كردن tajvíz kardan, اختراع نمودن ikhtirá' nimúdan.

Concession, *subs.* تن دهي tan-dihí, تسليم taslím, گذشت guzasht.—(*To make concessions*) گذشت كردن guzasht kardan.—(*Grant*) اذن izn, رخصت rukhsat, اجازه ijázah.

Concessive, *adj.* تسليمي taslímí, استئذاني istïzání, گذشت آميز guzasht-ámíz, ترخيصي tarkhísí.

Conch, *subs.* صدف sadaf (*pl.* اصداف asdáf), گوش ماهي gúsh-máhí.

Concha of the ear, *subs.* (*Medical term*) پرواز گوش parváz-i-gúsh.

Conchoidal, *adj.* صدفي sadafí.

Conchologist, *subs.* صدف شناس sadaf-shinás.

Conchology, *subs.* علم صدف 'ilm-i-sadaf.

Conciliate, *verb,* آرام كردن árám kardan, بدست آوردن bi-dast ávardan, جلب خاطر كردن jalb-i-khátir kardan, دلربائي كردن dil-rubá'í kardan, دلداري نمودن dil-dárí nimúdan, راضي كردن rází kardan, تصحيح كردن tas'híh kardan.

Conciliating, *subs.* دلداري dil-dárí, دلربائي dil-rubá'í, جلب خاطر jalb-i-khátir, تأليف قلب tälíf-i-qalb.—*adj.* دلدار dil-dár, دلربا dil-rubá, دلاسا dil-ásá.

Conciliation, *subs.* التيام iltiyám, مصالحه musálahah, تأليف tälíf, دلداري dil-dárí, دلربائي dil-rubá'í, دلاسائي dil-ásá'í, جلب خاطر jalb-i-khátir, ائتلاف ïtiláf.

Conciliator, *subs.* مصلح muslih, دلدار dil-dár, دلربا dil-rubá, جالب jálib, دلاسا dil-ásá.

Conciliatory, *adj.* مصلح muslih, دلدار dil-dár, دلربا dil-rubá, جالب jálib, دلاسا dil-ásá.

Concise, *adj.* مختصر mukhtasar, مجمل mujmal, وجيز vajíz, تنك tang, كوتاه kútáh.

Concisely, *adv.* بطور اختصار bi-taur-i-ikhtisár, بطور مجمل bi-taur-i-mujmal, مختصراً mukhtasaran, مختصرانه mukhtasaránah, ايجازاً íjázan, اجمالاً ijmálan, باختصار bi-ikhtisár.—(*In a few words*) غايتش ghávatash, الغرض al-gharaz, الحاصل al-hásil, القصه al-qissah, ايجازانه íjázánah, ايجازاً íjázan, بالاختصار bi 'l-ikhtisár, اجمالاً ijmálan, بالجمله bi 'l-jumlah, مختصر كلام mukhtasar-i-kalám.

Conciseness, *subs.* اختصار ikhtisár, اقتصار iqtisár, كوتاهي kútáhí, مختصري mukhtasarí.

Concision, *subs.* قطع qat', برش burish.

Conclave, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil).

Conclude, *verb trans.* تمام كردن tamám kardan, اختتام نمودن ikhtitám nimúdan, ختم كردن khatm kardan, انجام دادن anjám dádan, باخر رسانيدن bi-ákhir rasánídan, انجاميدن anjámídan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz).—*intrans.* تمام شدن tamám shudan, بانجام رسيدن bi-anjám rasídan, منتهي گشتن muntahí gashtan.—(*Suppose*) تصور كردن tasavvur kardan, گمان بردن gumán burdan, دانستن dánistan, خيال كردن khiyál kardan, مظنه داشتن mazinnah dáshtan, انگاشتن angáshtan, پنداشتن pindáshtan, قياس كردن qiyás kardan, استنباط نمودن istimbát nimúdan.—(*To conclude a treaty*) معاهده كردن mu'áhadah kardan, پيمان بستن paimán bastan, عهد نمودن 'ahd nimúdan, ميثاق گرفتن míság giriftan.

Concluding, *adj.* آخرين ákhirín, آخر ákhir, پسين pasín, پسترين pastarín.

Conclusion, *subs.* انجام anjám, انتها intihá, آخر ákhir, آخرت ákhirat, عاقبت 'áqibat, اتمام itmám, تمام tamám, تتمه tatammah, سر sar, فرجام farjám, اختتام ikhtitám, نهايت nihávat, ختم khatm, انقضا inqizá.—(*Logical term*) نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáij), تحصيل tahsíl.—(*Inference*) استنباط istimbát, استدلال istidlál, فرض farz, استنتاج istintáj, نتيجه گيري natíjah-gírí.

Conclusive, *adj.* قطعي qat'í, قاطع qáti', تشبيه tashbíh.

Conclusively, *adv.* قاطعانه qáti'ánah, بطور قطع bi-taur-i-qat'.

Conclusiveness, *subs.* قطعيت qat'íyat, قاطعيت qát'íyat.

Concoct, *verb,* هضم كردن hazm kardan.—(*Prepare*) ترتيب دادن tartíb dádan, حاضر كردن házir kardan, آماده كردن ámádah kardan, مهيا كردن muhayyá kardan, درست كردن durust kardan.—(*Invent*) جعل نمودن ja'l nimúdan, اختراع كردن ikhtirá' kardan, ايجاد كردن íjád kardan, افترا نمودن iftirá nimúdan, در آوردن dar-ávardan.

Concoction, *subs.* جوشانده júshándah, مطبخ mutabbakh.—(*Preparation*) آمادگي ámádagí, تدارك tadáruk, استعداد isti'dád.—(*Invention*) ايجاد íjád, اختراع ikhtirá', افترا iftirá, جعل ja'l, تقول taqavvul.

Concoctive, *adj.* هاضم házim, منضج munizij.

Concomitance, *subs.* اتفاق ittifáq, اقتران iqtirán, همراهي ham-ráhí, مقارنت muqáranat, تعلق ta'alluq, اختصاص ikhtisás, لزوم luzúm.

Concomitant, *adj.* مقارن muqárin, متفق muttafiq, همراه ham-ráh.

Concord, *subs.* موافقت muváfaqat, وفق vafq, وفاق vifáq, اتحاد ittihád, يگانگي yagánagí, ساز sáz, سازگاري sázigárí, آشتي áshtí, رضا rizá, ائتلاف ittiláf, همدل ham-dil, مرابطه murábatah. — (*Grammatical term*) مطابقت mutábaqat, موافقت muváfaqat.—(*Musical term*) هم آهنگي ham-áhangí, هم نوائي ham-navá'í, هم آوازي ham-ávází.

Concordance, *subs.* مطابقت mutábaqat, موافقت muváfaqat, سازگاري sázigárí, هم وضعي ham-vaz'í.—(*Book*) كتاب تطبيق kitáb-i-tatbíq.

Concordant, *adj.* سازگار sázigár, موافق muváfiq, مطابق mutábiq. — (*Harmonious*) هم آهنگ ham-áhang, هم نوا ham-navá, هم آواز ham-áváz.

Concordantly, *adv.* سازگارانه sázigáránah, موافقانه muváfiqánah, مطابقانه mutábiqánah.

Concordat, *subs.* عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), عهده 'uhdah, پيمان paimán, قرار qarár, قرار داد qarár-dád, شرط shart (*pl.* شروط shurút).

Concorporate, *verb,* مجسم ساختن mujassam sákhtan, جمع كردن jam' kardan.

Concourse, *subs.* جمع jam', جمعه jum'ah, اجتماع ijtimá', مجموعه majmú'ah, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), جماعت jamá'at, جمعيت jam'íyat, گروه gurúh, شورا shurá.

Concreate, *verb,* با هم آفريدن bá-ham áfirídan, هم وقت خلق كردن ham-vaqt khalq kardan.

Concrement, *subs.* مجموعه majmú'ah.

Concrescence, *subs.* نمو nimú, فزايش fazáyish, فزوني fuzúní.

Concrete, *subs.* (*Cement*) آهك áhak, گچ gach.—(*Of lime and ashes*) ساروج sárúj.—*adj.* جامد jámid.—(*Grammatical term*) جامد jámid. — (*Logical term*) مقيد muqayyad.

Concretely, *adv.* جامدانه jámidánah, مقيدانه muqayyadánah.

Concreteness, *subs.* جمودت jumúdat, تقيد taqayyud.

Concretion, *subs.* انجماد injimád, جمودت jumúdat.

Concretive, *adj.* جامدي jámidí, تقيدي taqayyudí.
Concubinage, *subs.* تمتع tamattu', صيغه گيري síghah-gírí.
Concubinal, *adj.* صيغه گير síghah-gír.
Concubine, *subs.* متعه mut'ah, خاصه گي khássah-gí, صيغه síghah, زن zan, هوو huvú, پرستار parastár, كنيز kaníz, سريه surríyah (*pl.* سراري sarárí).
Concupiscence, *subs.* شهوت shahvat, هوس havas, هوا hává, طمع tama', نفس nafs, نفسانيت nafsáníyat, مستي mastí, شره sharab, فسق fisq, رغبت raghbat, طلب talab, ميل mail.
Concupiscent, *adj.* مست mast, شهوت پرست shahvat-parast, نفساني nafsání, نفس پرست nafs-parast, شهوتي shahvatí.
Concur, *verb,* قبول كردن qabúl kardan, راضي شدن rází shudan, وفق نمودن vifq nimúdan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, قائل بودن qáïl búdan, مطابق شدن mutábiq shudan, قرار دادن qarár dádan, كنار آمدن kinár ámadan, پذيرفتن pazíruftan *or* پذرفتن pazirufftan (*rt.* پذير pazír), اتفاق كردن ittifáq kardan, اجابت كردن ijábat kardan, تن دادن tan dádan, تسليم شدن taslím shudan, استصواب نمودن istisváb nimúdan.
Concurrence, *subs.* همراهي ham-ráhí, هم وشي ham-vashí, قبول qabúl, اتفاق ittifáq, موافقت muváfaqat, رضا rizá, برابري barábarí, ائتلاف ïtiláf.
Concurrent, *subs. and adj.* همراه ham-ráh, هم وش ham-vash, مطابق mutábiq, هم كار ham-kár, هم خيال ham-khiyál.
Concurrently, *adv.* همراهانه ham-ráhánah, موافقانه muváfiqánah, هم وشانه ham-vashánah.
Concussion, *subs.* صدمه sadamah, هجوم hujúm, جنبش jumbish, تصادم tasádum.—(*Of waves*) تلاطم talátum, اضطراب iztiráb, با هم خوردگي bá-ham-khurdagí.
Concussive, *adj.* تلاطمي talátumí, مصادم musádim.
Condemn, *verb* (*Sentence*) تحكم نمودن tahakkum nimúdan, فتوي دادن fatvá dádan, مجرم نمودن mujrim nimúdan, حكم سياست دادن hukm-i-siyásat dádan. —(*Censure*) اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش كردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, موٴاخذه نمودن müákhazah nimúdan, مذمت كردن mazammat kardan, زجر نمودن zajr nimúdan.—(*To condemn to death*) حكم بقتل دادن hukm bi-qatl dádan.
Condemnable, *adj.* لائق ملام láïq-i-malám, سزاوار ملامت sizávár-i-malámat, پذير ملامت malámat-pazír, ملمتي mazammatí, ذميم zamím, مذموم mazmúm, معيوب ma'yúb, مقصر muqassar.
Condemnation, *subs.* (*Sentence*) حكم hukm, فيصل faisal, فتوي fatvá, الزام ilzám, سر زنش sar-zanish, ملامت malámat, ملام malám, موٴاخذه müákhazah, زجر zajr, پيغاره paighárah, طعن ta'n, بهتان buhtán, افترا iftirá, نكوهش nakúhish, عتاب 'itáb, لوم laum, ذم zamm, مذمت mazammat, تعييب ta'yíb.—(*Eternal condemnation*) فلاكت ابدي falákat-i-abadí.
Condemnatory, *adj.* اجرامي ijrámí, الزامي ilzámí.
Condemner, *subs.* غماز ghammáz, نمام nammám, نكته گير nuktah-gír, اعتراض كننده i'tiráz-kunandah, سر زنش كننده sar-zanish-kunandah, ملامت گو malámat-gú, موبخ múbikh, طاعن tá'in, عيب گو 'aib-gú.
Condensable, *adj.* قابل اختصار qábil-i-ikhtisár.—(*Gas*) قابل تكثيف qábil-i-taksíf, صفت شدني sift-shudaní.
Condensate, *adj.* متكاثف mutakásif.
Condensate, *verb trans.* (*Abbreviate*) اختصار كردن ikhtisár kardan, مختصر كردن mukhtasar kardan, كوتاه كردن kútáh kardan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, قصر نمودن qasr nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan.—(*Gas*) تكثيف نمودن taksíf nimúdan, متكاثف ساختن mutakásif sákhtan, غليظ كردن ghalíz kardan, صفت كردن sift kardan, تسكين نمودن taskín nimúdan.—*intrans.* متكاثف شدن mutakásif shudan, كثيف شدن kasíf shudan, غليظ شدن ghalíz shudan, صفت شدن sift shudan.
Condensation, *subs.* (*Abbreviation*) اختصار ikhtisár, اقتصار iqtisár, مختصر mukhtasar, ايجاز íjáz, ترخيم tarkhím, كوتاهي kútáhí, اجمال ijmál, قصر qasr, مجمل mujmal, محصل muhassal, منتخب muntakhab.—(*Gas*) تكثيف taksíf, تكاثف takásuf, سفت sift.
Condense, *verb trans.* (*Abbreviate*) اختصار كردن ikhtisár kardan, مختصر كردن mukhtasar kardan, كوتاه كردن kútáh kardan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, قصر نمودن qasr nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan.—(*Gas*) تكثيف نمودن taksíf nimúdan, متكاثف ساختن mutakásif sákhtan, غليظ كردن ghalíz kardan, سفت كردن sift kardan, تسكين نمودن taskín nimúdan.—*intrans.* متكاثف شدن mutakásif shudan, كثيف شدن kasíf shudan, غليظ شدن ghalíz shudan, سفت شدن sift shudan.
Condenser, *subs.* مكثف mukassif, مسكن musakkin.—(*Vessel*) انبيق ambíq, قرنبيق qarambíq.
Condescend, *verb,* تنازل نمودن tanázul nimúdan, التفات نمودن iltifát nimúdan, تواضع كردن tavázu' kardan.
Condescending, *adj.* كريم karím, مشفق mushfiq, شفيق shafíq, مهربان mihr-bán.
Condescension, *subs.* توجه tavajjuh, تواضع tavázu', تنازل tanázul, مرحمت marhamat, شفقت shafaqat, مهرباني mihr-bání, عطوفت 'atúfat.
Condign, *adj.* مناسب munásib, موافق muváfiq, سازگار sázigár, فراخور farákhur, بجا bi-já, شايسته sháyistah.

Condignly, *adv.* بطور شايستگي bi-taur-i-sháyistagí.
Condignness, *subs.* مناسبت munásabat, موافقت muváfaqat, سازگاري sázigárí, شايستگي sháyistagí.
Condiment, *subs.* چاشني cháshní, خورش khurish, صبغ sibgh.
Condisciple, *subs.* هم شاگرد ham-shágird, هم مكتب ham-maktab.
Condition, *subs.* (*State*) حال hál (*pl.* احوال ahvál), حالت hálat, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), طور taur (*pl.* اطوار atvár), كيفيت kaifíyat, صورت súrat.—(*Natural condition*) حالت طبيعي hálat-i-tabí'í.—(*Stipulation*) شرط shart (*pl.* شروط shurút), قرار qarár, بنا biná, عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd).—(*Essential conditions*) شروط اساسيه shurút-i-asásíyah.—(*On certain conditions*) بشروط چندي bi-shurút-i-chandí.—(*On condition that*) شرط آنكه shart-i-án kih, در صورتيكه dar-súratí kih.
Condition, *verb trans. and intrans.* شرط كردن shart kardan, مشارطه نمودن musháratah nimúdan, قرار qarár dádan, معاهده نمودن mu'áhadah nimúdan.
Conditional, *adj.* شرطي shartí, مشروط mashrút, مشترط mushtarit, با شرط bá-shart.—(*Mood of a verb*) شرطي shartí.
Conditionality, *subs.* شرطيت shartíyat, مشروطيت mashrútíyat, اشتراط ishtirát.
Conditionally, *adv.* مشروطانه mashrútánah, از روي شرط az rúy-i-shart, اشتراطاً ishtirátan.
Conditioned, *adj.* مشروط mashrút, حالتي hálatí.—(*Ill-conditioned*) بد نفس bad-nafs, بد حال bad-hál.—(*Well-conditioned*) خوش حال khush-hál.
Condole, *verb,* عزا داري كردن 'azá-dárí kardan, تسلي دادن tasallí dádan, تعزيت گفتن ta'ziyat guftan, ماتم پرسي كردن mátam-pursí kardan.
Condolement, *subs.* عزا 'azá, تعزيت ta'zíyat, ماتم پرسي mátam-pursí, مواسات muvását, تسليت tasliyat, عبارت تسليت آميز 'ibárat-i-tasliyat-ámíz.
Condolence, *subs.* عزا 'azá, تعزيت ta'ziyat, ماتم پرسي mátam-pursí, مواسات muvását, تسليت tasliyat, عبارت تسليت آميز 'ibárat-i-tasliyat-ámíz. [A common form of condolence is بقائي شما باشد baqá'í-i-shumá báshad (*lit.* May your existence be lasting).]
Condonation, *subs.* عفو 'afv, معافي mu'áfí, آمرزش ámurzish, بخشايش bakhsháyish, مسامحت musámahat, غفران ghufrán, مغفرت maghfirat, در گذر dar-guzar.
Condone, *verb,* عفو كردن 'afv kardan, معاف كردن mu'áf kardan, آمرزيدن ámurzídan, بخشيدن bakhshídan, معذور داشتن ma'zúr dáshtan, در گذر كردن dar-guzar kardan, مغفور گردانيدن maghfúr gardánídan, گذشتن guzashtan (*rt.* گذار guzár), در گذشتن dar-guzashtan.
Condoned, *part.* معاف mu'áf, معفو ma'fú, مغفور maghfúr, آمرزيده ámurzídah.
Condor, *subs.* (*Bird*) كركس karkas, لاشه خور láshah-khur.
Conduce, *verb,* كشيدن kashídan, مائل ساختن máil sákhtan, ترغيب نمودن targhíb nimúdan, مؤدي بودن müaddí búdan, مبلغ بودن muballigh búdan, منجر شدن munjir shudan, باعث شدن bá'is shudan.
Conducible, *adj.* منجر munjir, مهيج muhayyij, باعث bá'is, مؤدي müaddí, مبلغ muballigh.
Conducive, *adj.* منجر munjir, مهيج muhayyij, باعث bá'is, مؤدي müaddí, مبلغ muballigh.
Conduct, *subs.* (*Guidance*) رهنمائي rah-nimá'í, رهبري rah-barí, دلالت dalálat, هدايت hidáyat.—(*Behaviour*) رفتار raftár, حركت harakat, سلوك sulúk, عمل 'amal, عادت 'ádat, روش ravish, رويه raviyah, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), اطوار atvár, سنت sunnat, سيرت sírat, كردار kirdár, داب dáb.—(*Management*) كار گذاري kár-guzárí, تدبير tadbír, نظارت nazárat, اجرا ijrá, اداره idárah.—(*Rule of conduct*) منهاج minháj.
Conduct, *verb,* (*Lead*) بردن burdan, كشيدن kashídan, هدايت كردن hidáyat kardan, راه نمودن ráh nimúdan, دلالت كردن dalálat kardan, بدرقه نمودن badriqah nimúdan, مشايعت نمودن musháya'at nimúdan, ارشاد نمودن irshád nimúdan.—(*To conduct oneself*) رفتار كردن raftár kardan, حركت كردن harakat kardan, سلوك كردن sulúk kardan, عمل نمودن 'amal nimúdan, عادت نمودن 'ádat nimúdan.
Conduction, *subs.* (*Scientific term*) انفاذ infáz, اجرا ijrá, تسهيل tas,híl, نقال naqqál.
Conductive, *adj.* مجري mujrí, مدل mudill.
Conductor, *subs.* راه بر ráh-bar, راهنما ráh-nimá, هادي hádí, بلد balad, بلد چي balad-chí, بدرقه bad-riqab, دلال dallál, پيشرو písh-rau.—(*Musical*) مرشد murshid, مطرب باشي mutrib-báshí.—(*Electrical*) منفذ munfiz, مسري musrí, ناقل náqil.
Conduit, *subs.* راه آب ráh-i-áb, آب رو áb-rau, آبگذر áb-guzar, جدول jadval, نهر nahr, جوي júy, جوب júb (*vulg.*).
Conduplicate, *adj.* بهم پيچيده bi-ham-píchídah, ملتف multaff, لفيف lafíf.
Condyle, *subs.* (*Medical term*) مهره مفصل muhrah-i-mafsil.
Cone, *subs.* (*Of fir, &c.*) جوز كلاغ jauz-i-kalágh, بر bar, گردوئي كلاغ girdú'í-i-kalágh.—(*Conical body*) مخروط makhrút, مخروطه makhrútah, قلمي qalamí.
Confabulation, *subs.* هم سخني ham-sukhuní, صحبت

suhbat, مجالست mujálasat, محاوره muhávarah, گفتگو guftugú, مصاحبت musáhabat, مکالمت mukálamat, سخن گوي sukhun-gú,í.

Confection, *subs.* شيريني shíríní, مربا murabbá, شکري shakarí.

Confectioner, *subs.* قناد qannád, قنادي qannádí, حلوائي halvá,í, مربا ساز murabbá-sáz, شکر فروش shakar-furúsh.

Confectionery, *subs.* شکري shakarí, شيريني shíríní, مربا murabbá.

Confederacy, *subs.* معاهده mu'áhadah, هم پيماني ham-paimání, هم عهدي ham-'ahdí, موافقت muvásaqat, اتحاد ittihád, اجماع ijmá', بهم بر آمدگي bi-ham-bar-ámadagí.

Confederate, *subs.* دوست dúst, شريك sharík, رفيق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), همدم ham-dam, همدست ham-dast, هم عهد ham-'ahd, يار yár, يار غار yár-i-ghár, هم شرط ham-shart, هم دل ham-dil, هم پيمان ham-paimán, حليف halíf (*pl.* حلفا hulafá).—*adj.* متفق muttafiq, قرين qarín, مقرون maqrún, عقيد 'aqíd, معاقد mu'áqid.

Confederate, *verb*, عهد نمودن 'ahd nimúdan, پيمان بستن paimán bastan, طرح دوستي انداختن tarah-i-dústí andákhtan.

Confederated, *part.* متفق muttafiq.

Confederation, *subs.* عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), معاهده mu'áhadah, عقد 'aqd, عقده 'uqdah (*pl.* عقد 'uqad), ميثاق mísáq (*pl.* مواثيق mavásíq), پيمان paimán, اتفاق ittifáq.

Confederative, *adj.* معاهدهي mu'áhadah,í, عهدي 'ahdí, هم پيماني ham-paimání.

Confer, *verb*, مذاکره نمودن muzákarah nimúdan, مکالمه نمودن mukálamah nimúdan, مشاوره نمودن mushávarah nimúdan, سؤال جواب کردن süál javáb kardan.—(*Bestow*) نثر نمودن nasr nimúdan, نثار نمودن nisár nimúdan, بر افشاندن bar-afshándan, گستردن gustardan, افاضه نمودن ifázah nimúdan, فرو ريختن furúríkhtan, فرو باريدن furú-bárídan, بسط نمودن bast nimúdan, عطا نمودن 'atá nimúdan, دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشيدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشودن bakhshúdan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشش کردن bakhshish kardan, ارزاني داشتن arzání dáshtan.

Conference, *subs.* مذاکره muzákarah (*pl.* مذاکرات muzákarát), مقاوله muqávalah, مکالمه mukálamah, مشاوره mushávarah.—(*Persons*) مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), مجلس مذاکره majlis-i-muzákarah, مجالست mujálasat.—(*To hold a conference*) مجلس کردن majlis kardan.

Confess, *verb*, معترف شدن mu'tarif shudan, اقرار نمودن iqrár nimúdan, اعتراف کردن i'tiráf kardan, مقر شدن (بر) muqirr shudan (bar), پذيرفتن pazíruftan, شناختي shinákhtan (*rt.* شناس shinás), مسلم داشتن musallam dáshtan, منظور داشتن manzúr dáshtan, اذعان نمودن iz'án nimúdan, قائل بودن qáil búdan, تصريح کردن tasríh kardan, اظهار داشتن izhár dáshtan.—(*Ecclesiastical term*) اقرار کردن iqrár kardan, اعتراف نمودن i'tiráf nimúdan.—(*I confess*) مقرم muqirr-am, اقرار دارم iqrár dáram.

Confessedly, *adv.* بالصراحه bi 's-saráhah, قصداً qasdan, عمداً 'amdan, ظاهراً záhiran, معروفاً ma'rúfan, علانيه 'aláníyah.

Confession, *subs.* اعتراف i'tiráf, اقرار iqrár, قول qaul (*pl.* اقوال aqvál).—(*Ecclesiastical term*) اقرار iqrár, اعتراف i'tiráf.

Confessional, *subs.* اقرار گاه iqrár-gáh, معترف mu'taraf.

Confessor, *subs.* مقر muqirr, معترف mu'tarif, اقرار شنو iqrár-shinau, اعتراف گير i'tiráf-gír.

Confidant, *subs.* همراز ham-ráz, همدم ham-dam, محرم mahram, يار غار yár-i-ghár, ابن الوقت ibnu 'l-vaqt, همداستان ham-dástán.

Confidante, *subs.* محرمه mahramah, معتمده mu'tammadah.

Confide, *verb*, (*Entrust*) سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), سپارش کردن sipárish kardan, تفويض نمودن tafvíz nimúdan, حواله کردن haválah kardan, تسليم کردن taslím kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), وا گذاشتن vá-guzáshtan, رجوع کردن rujú' kardan.—(*Confide in*) امن کردن amn kardan, امين دانستن amín dánistan, موٴتمن داشتن mütaman dáshtan, اعتبار کردن i'tibár kardan, اعتماد نمودن i'timád nimúdan, اعتقاد بردن i'tiqád burdan, واثق شدن vásiq shudan, ايمان داشتن ímán dáshtan, اطمئنان داشتن itmïnán dáshtan, اتکال نمودن ittikál nimúdan, توکل tavakkul nimúdan.

Confidence, *subs.* (*Trust*) اطمئنان itmïnán, خاطر جمعي khátir-jam'í, اعتماد i'timád, اعتبار i'tibár, اعتقاد i'itiqád, توکل tavakkul, استناد istinád, وثوق vusúq, ايمان ímán, اميد umíd.—(*Boldness*) دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباکي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurätmandí, شير مردي shír-mardí, شراعت shará'at, بسالت basálat.—(*To place confidence in*) امن کردن amn kardan, امين دانستن amín dánistan, موٴتمن داشتن mütaman dáshtan, اعتبار کردن i'tibár kardan, اعتماد نمودن i'timád nimúdan, اعتقاد بردن i'tiqád burdan, واثق شدن vásiq shudan, ايمان داشتن ímán dáshtan, اطمئنان داشتن itmïnán dáshtan, اتکال نمودن ittikál nimúdan, توکل نمودن tavakkul nimúdan.—(*I*

have no confidence in his friendship) محبت او مأیوسم mahabbat-i-ú mäyús-am.

Confident, *adj.* (*Trusting*) معتمد mu'tamid, واثق vásiq, متكل muttakil, متكي muttakí.—(*Bold*) دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí.—(*Positive*) يقيني yaqíní, معتمد mu'tamid, محقق muhaqqaq, ثابت sábit, قطعي qat'í, واجب vájib.

Confidential, *adj.* مخفي makhfí, دوستانه dústánah, نهان nihán, محرمانه mahramánah.

Confidentially, *adv.* محرمانه mahramánah, معتمدانه mu'tamidánah.

Confidently, *adv.* اعتماداً i'timádan, از روي اعتماد az-rúy-i-i'timád, بطور موثق bi-taur-i-muvassaq.—(*Boldly*) دليرانه dilíránah, مردانه mardánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه baháduránah.

Configuration, *subs.* صورت súrat, تشكيل tashkíl, شكل shakl (*pl.* اشكال ashkál), تركيب tarkíb.

Confine, *subs.* حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd, كران kirán, كنار kinár, دهنه dahanah, انتها intihá, مرز بوم marz-i-búm, مرز marz, اقصي aqsá, ثغور saghúr, سنور sinúr, غايت gháyat, نهايت niháyat.

Confine, *verb,* (*Limit*) محدود نمودن mahdúd nimúdan, منحصر داشتن munhasir dáshtan, محظور نمودن mahzúr nimúdan, مخصوص كردن makhsús kardan.—(*Shut up*) حبس كردن habs kardan, در زنده نهادن dar zindah nihádan, بند كردن band kardan.—*intrans.* (*Be near*) نزديك شدن nazdík shudan, نزد شدن nazd shudan, متصل شدن muttasil shudan, پيوستگي داشتن paivast-agí dáshtan, لحوق داشتن luhúq dáshtan.

Confined, *part.* (*Limited*) محدود mahdúd, مسجون masjún.—(*Shut up*) محبوس mahbús.—(*Air*) محبوس mahbús.—(*To be confined, limited*) محدود ماندن mah-dúd mándan.—(*To be confined to a room*) محبوس شدن mahbús shudan, بسته شدن bastah shudan, منحصر شدن munhasir shudan.—(*The case is confined to this*) حال از اين بيرون نيست hál az ín bírún ní 'st.—(*As a woman*) زادن zádan, زائيدن zá,ídan (*rt.* زاي záí), پيدا كردن paidá kardan, وضع حمل كردن vaz'-i-haml kardan, در وضع حمل بودن dar vaz'-i-haml búdan.

Confinement, *subs.* حبس habs, قيد qaid, محبوسي mahbúsí.—(*Child-birth*) ولادت viládat, وضع حمل vaz'-i-haml, زائيدن zá,ídan.

Confiner, *subs.* حبس كننده habs-kunandah.

Confirm, *verb,* تصديق نمودن tasdík nimúdan, ثابت ساbit dáshtan, محقق نمودن muhaqqaq nimúdan, تثبيت نمودن tasbít nimúdan, استقرار كردن istiqrár kardan, مقرر داشتن muqarrar dáshtan, تمكين دادن tamkín dádan, متمكن گردانيدن mutamakkin gardá-nídan, استصواب نمودن istisváb nimúdan, تأكيد نمودن täkíd nimúdan.—(*Legal term*) امضا داشتن imzá dáshtan.—(*Strengthen*) پايدار كردن páyadár kardan, تأكيد كردن täkíd kardan, مستحكم كردن mustahkam kardan, استحكام دادن istihkám dádan.—(*Ecclesiastical term*) تثبيت نمودن tasbít nimúdan.

Confirmable, *adj.* تثبيت پذير tasbít-pazír, قابل تمكين qábil-i-tamkín.

Confirmation, *subs.* تثبيت tasbít, اثبات isbát, ثبوت subút, ثبات sabát, انضباط inzibát, تقويت taqviyat, تصديق tasdík, اقرار iqrár, قرار qarár, تحقيق tahqíq, استصواب istisváb, تأكيد täkíd.—(*Ecclesiastical term*) تثبيت tasbít.

Confirmative, *adj.* مثبت musabbit, مقرر muqarrir, ممكن mumakkin, معيد mu'ayyid.

Confirmatory, *adj.* مثبت musabbit, مقرر muqarrir, ممكن mumakkin, معيد mu'ayyid.

Confirmed, *part.* مثبت musabbat, محقق muhaqqaq, مقرر muqarrar, متأكد muta,akkid.—(*Ecclesiastical term*) تثبيت يافته tasbít-yáftah.

Confiscable, *adj.* قابل ضبط qábil-i-zabt, ضبطي zabtí, قبض پذير qabz-pazír.

Confiscate, *adj.* ضبط شده zabt-shudah, مقبوض maq-búz.

Confiscate, *verb,* مصادره نمودن musádarah nimúdan, ضبط كردن zabt kardan, قبض كردن qabz kardan, غارت كردن ghárat kardan, نهب كردن nahb kardan, تاراج نمودن táráj nimúdan, غصب كردن ghasb kardan.

Confiscation, *subs.* ضبط zabt, قبض qabz. غصب ghasb, مصادره musádarah.

Confiscator, *subs.* ضبط كننده zabt-kunandah, غارت چي ghárat-chí, نهب كن nahb-kun.

Confiscatory, *adj.* غارتي ghárati, ضبط نماي zabt-nimáí.

Confix, *verb,* چسبانيدن chasbánídan, بستن bastan (*rt.* بند band), استوار كردن ustuvár kardan.

Conflagration, *subs.* سوختگي súkhtagí, سوزش súzish, حريق haríq, احتراق ihtiráq, اشتعال ishti'ál.

Conflict, *subs.* جنگ jang, پيگار paigár, رزم razm, حرب harb (*pl.* حروب hurúb), ناورد návard, نبرد nabard, پرخاش parkhásh, كار زار kár-zár, آورد ávard, محاربه muhárabah, مضاربه muzárabah, معاركه mu'ára-kah, هيجا haijá, جهاد jihád, قتال qitál, مقاتلت muqá-talat, وغا vaghá, غزا ghazá, مجادله mujádalah, نزاع nizá', ستيز sitíz.—(*Conflict of opinion*) اختلاف آرا ikhtiláf-i-árá, مصادمه افكار musádamah-i-afkár.

Conflict, *verb,* جنگ کردن jang kardan, جنگیدن jan ídan, کار زار دادن kár-zár dádan, حرب نمودن harb nimúdan, پیگار نمودن paigár nimúdan, رزم نمودن razm nimúdan, محاربه داشتن muhárabah dáshtan, قتال نمودن qitál nimúdan, گیر و دار کردن gír-u-dár kardan, بر سر و کله همدیگر زدن bar-sar-u-kullah-i-ham-dígar zadan.

Confluence, *subs.* التقا iltiqá, فراهم گاه faráham-gáh, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), اجتماع ijtimá'.

Confluent, *adj.* ملتقي multaqí, هم جریان ham-jarayán.

Conflux, *subs.* اتصال ittisál, یکي شدن yakí-shudan, اجتماع ijtimá'.—(*Crowd*) جمع jama', جمعه jum'ah, اجتماع ijtimá', جماعت jamá'at, جمعیت jam'íyat, مجموعه majmú'ah, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), انبوه ambúh, ازدحام izdihám, هجوم hujúm, گروه gurúh.

Conform, *verb trans.* مطابق ساختن mutábiq sákhtan, موافق گردانیدن muváfiq gardánídan, تطبیق کردن tatbíq kardan. — *intrans.* متابعت نمودن mutába'at nimúdan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, مطابقت نمودن mutábaqat nimúdan, هم رنگ شدن ham-rang shudan, مسلوك داشتن maslúk dáshtan, متشبه شدن mutashabbih shudan, تشبه نمودن tashabbuh nimúdan.—(*One must conform to this order*) باید از قرار این حکم معمول شود báyad az qarár-i-ín hukm ma'múl shavad.—(*Your reply in no way conforms to my request*) جواب شما بعرض من بسیار مغایرت دارد javáb-i-shumá bi-'arz-i-man bisyár mughávarat dárad.

Conformable, *adj.* مطابق mutábiq, موافق muváfiq, متشابه mutashábih, متشبه mutashabbih, بسان bi-sán, هم رنگ ham-rang.

Conformably, *adv.* موافقانه muváfiqánah, مطابقانه mutábiqánah, مناسبانه munásibánah, متحدانه muttahidánah, بر وفق bar vafq, بر طبق bar tibq, فراخور farákhur, بحسب bi-hasb, از قرار az qarár, بر موجب bar mújib, بنابر biná-bar, باقتضائي bi-iqtizá'í.

Conformation, *subs.* موافقت muváfaqat, مطابقت mutábaqat, مناسبت munásabat, توافق taváfuq, مشابهت mushábahat, تشبه tashabbuh.—(*Structure*) صورت súrat, تشکیل tashkíl, تشکل tashakkul, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá').

Conformer, *subs.* موافق muváfiq, مطابق mutábiq.

Conformist, *subs.* موافق muváfiq, مطابق mutábiq.

Conformity, *subs.* موافقت muváfaqat, مطابقت mutábaqat, متابعه mutába'ah, مساوات musávát, طبق tibq, وفق vifq.—(*In conformity with*) بر طبق bar-tibq, بموجب bi-mújib, بنا بر biná-bar.

Confound, *verb,* بر هم زدن bar-ham zadan, در هم کردن dar-ham kardan, مشوش ساختن mushavvash sákhtan, مختل گردانیدن mukhtall gardánídan, مبهوت کردن mabhút kardan, مدهوش نمودن madhúsh nimúdan, لا جواب کردن lá-javáb kardan, مات کردن mát kardan, سر آسیمه ساختن sar-ásímah sákhtan, متحیر ساختن mutahayyir sákhtan.—(*Mix*) مخلوط کردن makhlút kardan, تخلیط نمودن takhlít nimúdan, آمیختن ámíkhtan (*rt.* آمیز ámíz).—(*Confound you!*) مرده شرت ببرد murdah-shur-at bi-burd (*lit.* May the undertaker take you off!), زهر مار zahar-i-már.

Confounded, *adj.* سر آسیمه sar-ásímah, متحیر mutahayyir, مدهوش madhúsh, در هم بر هم dar-ham-bar-ham, سر گردان sar-gardán, سر گشته sar-gashtah, مشوش mushavvash, متبلبل mutabalbil.

Confoundedly, *adv.* (*Enormously*) بسیار bisyár, نهایت nihávat, بغایت bi-ghávat.—(*Shamefully*) متحیرانه mutahayyiránah, متبلبلانه mutabalbilánah, شرمسارانه sharm-sáránah, منفعلانه munfa'ilánah, قبیحانه qabíhánah.

Confraternity, *subs.* برادري birádarí, اخوت ukhúvat, موٴاخات müákhát.—(*Society*) طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if), گروه gurúh, خیل khail, دسته dastah.

Confront, *verb,* رو برو کردن rú-bi-rú kardan, مواجهه muvájahah ساختن sákhtan, ملاقات کردن muláqát kardan, مقابل شدن muqábil shudan, سر بسر شدن sar-bi-sar shudan, بر خوردن bar-khurdan.

Confrontation, *subs.* مواجهه muvájahah, ملاقات muláqát, رو بروئي rú-bi-rú'í.

Confuse, *verb,* بر هم زدن bar-ham zadan, در هم کردن dar-ham kardan, تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, در عجب انداختن dar 'ajab andákhtan, متعجب نمودن muta'ajjib nimúdan, حیرت دادن hairat dádan, در حیرت افکندن dar hairat afkandan, حیران کردن hairán kardan, متحیر کردن mutahayyir kardan, سر آسیمه ساختن sar-ásímah sákhtan, والهه ساختن válih sákhtan, بشگفت آوردن bi-shigift ávardan, دهشت دادن dahshat dádan.—(*Abash*) شرمسار کردن sharmsár kardan, شرمنده ساختن sharmandah sákhtan, خجل ساختن khijil sákhtan, خجالت دادن khijálat dádan.—(*He confused the colours*) رنگهارا مخلوط کرد rangahá-rá makhlút kard.

Confused, *part.* (*Persons*) متعجب muta'ajjib, حیران hairán, حیرت زده hairat-zadah, متحیر mutahayyir, آسیمه ásímah, سر آسیمه sar-ásímah, سر آسمه sar-ásimah, سر گشته sar-gashtah, سر گردان sar-gardán, آشفته áshuftah, آلوفته álúftah, متغیر mutaghayyir, مشوش mushavvash, مدهوش madhúsh, مضطرب muztarib, دنگ dang, مات mát, دمبسته dam-bastah, بیهوش bí-húsh, مبهوت mabhút, سر بگریبان sar-bi-garíbán, منفعل munfa'il.—(*To be confused*) تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, متعجب شدن muta'ajjib shudan, حیران ماندن hairán mándan, متحیر شدن mu-

tahayyir shudan, مات ماندن mát mándan, معطل ماندن mu'attal mándan, شگفتن shigiftan, آشفتن áshuftan (*rt.* آشوب áshúb), دست پاچه شدن dast-páchah shudan, خجل شدن khijil shudan, خجالت کشیدن khijálat kashídan.—(*Things*) در هم بر هم dar-ham-bar-ham, مخلوط makhlút, مختلط mukhtalit, مختل mukhtall, متبلبل mutabalbil, مغشوش maghshúsh, پیچاپیچ pích-á-pích, تار و مار tár-u-már.—(*The affair is confused*) امر مختل است amr mukhtall ast.

Confusedly, *adv.* با حیرت bá-hairat, عجبا 'ajaban, عجیبانه 'ajíbánah, متعجبانه muta'ajjibánah, حیرانانه hairánánah, محیرانه muhayyiránah, متحیرانه mutahayyiránah, مشوشانه mushavvashánah, مضطربانه muztaribánah, سر آسیمه sar-ásímah.

Confusedness, *subs.* (*Persons*) عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, تحیر tahayyur, حیرت زدگي hairat-zadagí, حیراني hairání, سر آسیمگي sar-ásímagí, سر گشتگي sar-gashtagí, سر گرداني sar-gardání, آشفتگي áshuftagí, دمبستگي dam-bastagí, بیهوشي bí-húshí, دهشت dahshat, ششدر shish-dar, خیرگي khíragí, تلواسه talvásah, اضطراب iztiráb, پریشاني parishání, شرمندگي sharmandagí, شرم sharm, تشویش tashvísh.—(*Things*) اختلاط ikhtilát, آمیزش ámízish, خلل khalal, اختلال ikhtilál, حیص بیص hais-bais, هرج مرج harj-marj, تار و مار tár-u-már, گیر و دار gír-u-dár, پیچاپیچ pích-á-pích, در هم بر همي dar-ham-bar-hamí, بر همي bar-hamí, تبلبل tabalbul, التباس iltibás, غوغا ghaughá, شور shúr, شورش shúrish, دغدغه daghdaghah, شولوق shúlúq, حمام زنانه hammám-i-zanánah (so called from the noise women make when bathing), کژ و ویژ kazh-u-vízh (*vulg.*).

Confusion, *subs.* (*Persons*) عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, تحیر tahayyur, حیرت زدگي hairat-zadagí, حیراني hairání, سر آسیمگي sar-ásímagí, سر گشتگي sar-gashtagí, سر گرداني sar-gardání, آشفتگي áshuftagí, دمبستگي dam-bastagí, بیهوشي bí-húshí, دهشت dahshat, ششدر shish-dar, خیرگي khíragí, تلواسه talvásah, اضطراب iztiráb, پریشاني parishání, شرمندگي sharmandagí, شرم sharm, تشویش tashvísh.—(*Things*) اختلاط ikhtilát, آمیزش ámízish, خلل khalal, اختلال ikhtilál, حیص بیص hais-bais, هرج مرج harj-marj, تار و مار tár-u-már, گیر و دار gír-u-dár, پیچاپیچ pích-á-pích, در هم بر همي dar-ham-bar-hamí, بر همي bar-hamí, تبلبل tabalbul, التباس iltibás, غوغا ghaughá, شور shúr, شورش shúrish, دغدغه daghdaghah, شولوق shúlúq, حمام زنانه hammám-i-zanánah (so called from the noise women make when bathing), کژ و ویژ kazh-u-vízh (*vulg.*).

Confutable, *adj.* قابل رد qábil-i-radd, جرح پذیر jarh-pazír, اعراض پذیر i'ráz-pazír.

Confutant, *subs.* رد کننده radd-kunandah, معترض mu'tariz, الزام ده ilzám-dih.

Confutation, *subs.* رد radd, رد کلام radd-i-kalám, جرح jarh, الزام ilzám, اعراض i'ráz.

Confute, *verb,* ملزم کردن mulzam kardan, رد کردن radd kardan, رد کلام نمودن radd-i-kalám nimúdan, اعراض کردن i'ráz kardan, لاجواب کردن lá-javáb kardan, جرح کردن jarh kardan.

Confuted, *part.* رد radd, مردود mardúd.

Confuter, *subs.* رد کننده radd-kunandah, معترض mu'tariz, الزام ده ilzám-dih.

Congé, *subs.* وداع vidá', پدرود pidrúd.—(*To take one's congé*) وداع کردن vidá' kardan, پدرود کردن pidrúd kardan, خدا حافظ گفتن khudá-háfiz guftan.

Congeal, *verb trans.* غلیظ ساختن ghalíz sákhtan, سفت ساختن sift sákhtan.—(*Freeze*) منجمد ساختن munjamid sákhtan, تجمید نمودن tajmíd nimúdan, یخ گردانیدن yakh gardánídan, یخانیدن yakhánídan, افسرانیدن afsuránídan.—*intrans.* بستن bastan (*rt.* بند band), انعقاد یافتن in'iqád yáftan, غلیظ شدن ghalíz shudan, سفت شدن sift shudan, دلمه شدن dalamah shudan.—(*Freeze*) منجمد شدن munjamid shudan, یخ بستن yakh bastan, افسردن afsurdan, جمودت یافتن jumúdat yáftan, جمودت پیدا کردن jumúdat paidá kardan, سرد شدن sard shudan, از جریان افتادن az jarayán uftádan.

Congealable, *adj.* افسردني afsurdaní.—(*Like water*) جمودت پذیر jumúdat-pazír, منجمد شو munjamid-shau.

Congealed, *part.* منعقد mun'aqid, عقید 'aqíd, بسته bastah.—(*Frozen*) منجمد munjamid.

Congealment, *subs.* انجماد injimád, تجمید tajmíd, غلیظ ghalíz, انعقاد in'iqád, بستگي bastagí.—(*Freezing*) تجمید tajmíd, جمودت jumúdat.

Congé d'elire, *subs.* اذن اختیار izn-i-ikhtiyár, رخصت اختیار rukhsat-i-ikhtiyár.

Congelation, *subs.* انجماد injimád, تجمید tajmíd, غلیظ ghalíz, انعقاد in'iqád, بستگي bastagí.—(*Freezing*) تجمید tajmíd, جمودت jumúdat.

Congener, *subs.* هم جنس ham-jins, هم اصل ham-asl, هم ذات ham-zát, هم صفت ham-sifat.

Congeneric, *adj.* هم جنسي ham-jinsí, هم اصلي ham-aslí, هم ذاتي ham-zátí, هم صفتي ham-sifatí.

Congenerous, *adj.* هم جنسي ham-jinsí, هم اصلي ham-aslí, هم ذاتي ham-zátí, هم صفتي ham-sifatí.

Congenial, *adj.* (*Persons*) مجانس mujánis.—(*Things*) مناسب munásib, موافق muváfiq, شایسته sháyistah.

Congeniality, *subs.* (*Persons*) مجانست mujánasat.—(*Things*) مناسبت munásabat, موافقت muváfaqat, شایستگي sháyistagí.

Congenite, *adj.* هم جنس ham-jins, هم ماده ham-máddah, مجانس mujánis, هم اصل ham-asl, هم مصدر ham-masdar.

Conger eel, *subs.* مار ماهي بزرگ már-máhí-i-buzurg, يلان ماهي بزرگ yalán-máhí-i-buzúrg.

Congeries, *subs.* مجموعه majmú'ah, كلنبه kulumbah, دسته dastah.

Congest, *verb,* جمع كردن jam' kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), ادخار كردن iddikhár kardan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), مجموع ساختن majmú' sákhtan.

Congestible, *adj.* قابل جمع qábil-i-jam', اجتماع پذير ijtimá'-pazír, فراهم شدني faráham-shudaní.

Congestion, *subs.* جمع jam', اجتماع ijtimá', ادخار iddikhár.—(*Medical term*) التهاب iltiháb, غلبه دم ghalabah-i-dam, حمله دم hamlah-i-dam.—(*Cerebral congestion*) غلبه دم بدماغي ghalabah-i-dam bi-dimághí.—(*Hepatic congestion*) غلبه دم بكبد ghalabah-i-dam bi-kabd.

Congestive, *adj.* (*Medical term*) التهابي iltihábí, محرقه muharriqah.

Conglaciate, *verb,* (*Freeze*) منجمد شدن munjamid shudan, يخ بستن yakh bastan, افسردن afsurdan, جمودت يافتن jumúdat yáftan, جمودت پيدا كردن jumúdat paidá kardan, سرد شدن sard shudan, از جريان افتادن az jarayán uftádan.

Conglobate, *adj.* مدور mudavvar, قروي quraví.

Conglobate, *verb,* مدور ساختن mudavvar sákhtan, گلوله كردن gulúlah kardan.

Conglobulate, *verb,* گلوله كردن gulúlah kardan, مدور ساختن mudavvar sákhtan.

Conglomerate, *subs.* سنگ ريگي sang-i-rígí.—*adj.* در هم بر هم dar-ham-bar-ham, مخلوط makhlút, بر هم نهاده bar-ham-nihádah, بر سر هم ريخته bar-sar-i-ham-ríkhtah.

Conglomerate, *verb,* جمع كردن jam' kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, چيدن chídan (*rt.* چين chín), كپيدن kapídan, مخلوط ساختن makhlút sákhtan, تركيب نمودن tarkíb nimúdan, با هم جمع كردن bá-ham jam' kardan.

Conglomeration, *subs.* جمع jam', اجتماع ijtimá', ادخار iddikhár, آميزش ámízish.

Conglutinant, *adj.* چسبان chasbán, لزيج lazíj, لزوج lazúj.

Conglutinate, *verb trans.* چسبانيدن chasbánídan, با هم وصل كردن bá-ham vasl kardan.—*intrans.* چسبيدن chasbídan, با هم وصل شدن bá-ham vasl shudan.

Conglutination, *subs.* چسباندگي chasbánandagí, تلزيج talzíj.

Congratulant, *adj.* تهنئت بخش tahnïat-bakhsh.

Congratulate, *verb,* تهنئت گفتن tahnïat guftan, تبريك كردن tabrík kardan, دعائي عافيت كردن dú'á,í-i-'áfiyat kardan, مبارك باد گفتن mubárak-bád guftan.—(*To congratulate oneself*) تهنئت دادن tahnïat dádan, استسعاد نمودن istis'ád nimúdan.

Congratulation, *subs.* تهنئت tahnïat, مژده mizhdah, مبارك بادي mubárak-bádí, مباركي mubárakí, تبريك tabrík.—(*Letter of congratulation*) تهنئت نامه tahnïat-námah.

Congratulator, *subs.* تهنئت گو tahnïat-gú, تبريك ده tabrík-dih, مژده بخش mizhdah-bakhsh.

Congratulatory, *adj.* تهنئت بخش tahnïat-bakhsh.

Congregate, *verb trans.* فراهم آوردن faráham ávardan, فرا آوردن fará ávardan, جمع كردن jam' kardan.—*intrans.* فراهم آمدن faráham ámadan, باهم آمدن bá-ham ámadan, جمع شدن jam' shudan, اجتماع نمودن ijtimá' nimúdan.

Congregation, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), انجمن anjuman, جماعت jamá'at, جمعيت jam'íyat, معشر ma'shar, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), ديوان díván, بزم bazm, ملا malá.—(*Collection*) جمع jam', اجتماع ijtimá', ادخار iddikhár.

Congregational, *adj.* مجلسي majlisí, مجمعي majma'í.

Congregationalism, *subs.* اجماعي ijmá'í.

Congregationalist, *subs.* اهل اجماع ahl-i-ijmá'.

Congress, *subs.* مجلس مذاكره majlis-i-muzákarah, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), مؤتمر mütamar, شورا shúrá.

Congressional, *adj.* مجلسي majlisí, محفلي mahfilí.

Congressive, *adj.* ملاقاتي muláqátí.

Congruence, *subs.* مطابقت mutábaqat, مناسبت munásabat, شايستگي sháyistagí, سازگاري sázigárí.

Congruent, *adj.* مطابق mutábiq, مناسب munásib, شايسته sháyistah, سازگار sázigár, فراخور farákhur, بجا bi-já.

Congruity, *subs.* مطابقت mutábaqat, مناسبت munásabat, شايستگي sháyistagí, سازگاري sázigárí.

Congruous, *adj.* مطابق mutábiq, مناسب munásib, شايسته sháyistah, سازگار sázigár, فراخور farákhur, بجا bi-já.

Congruously, *adv.* بطور شايستگي bi-taur-i-sháyistagí, مطابقانه mutábiqánah, مناسبانه munásibánah, موافقانه muváfiqánah.

Conic, *adj.* مخروط makhrút.

Conically, *adv.* مخروطانه makhrútánah, بطور مخروطي bi-taur-i-makhrútí.

Conics, *subs.* علم مخروطيت 'ilm-i-makhrútíyat.

Conic sections, *subs.* مخروطيات makhrútíyát.

Coniferous, *adj.* جوز آور jauz-ávar.
Coniform, *adj.* جوز شکل jauz-shakl.
Conium maculatum (*Hemlock*), *subs.* شوگران shú-girán. Sometimes, but erroneously, called بیخ تفت bíkh-i-taft, which is the root of the *Scopolia mutica*.
Conjecturable, *adj.* قابل قیاس qábil-i-qiyás, تخمین پذیر takhmín-pazír.
Conjectural, *adj.* وهمي vahmí, خیالي khiyálí, قیاسي qiyásí, تخمیني takhmíní.
Conjecturally, *adv.* تخمیناً takhmínan, قیاساً qiyásan, حدساً hadsan.
Conjecture, *subs.* قیاس qiyás, گمان gumán, ظن zann (*pl.* ظنون zunún), مظنه mazinnah, تخمین takhmín (*pl.* تخمینات takhmínát), حدس hads, اندازه andázah, وهم vahm, خیال khiyál, وهمیه vahmih (*pl.* وهمیات vahmiyát). — (*By conjecture*) تخمیناً takhmínan, قیاساً qiyásan, حدساً hadsan.
Conjecture, *verb,* حدس نمودن hads nimúdan, تخمین کردن takhmín kardan, تصور کردن tasavvur kardan, قیاس کردن qiyás kardan, ظن نمودن zann nimúdan, خرص نمودن khars nimúdan, مظنه داشتن mazinnah dáshtan, خیال کردن khiyál kardan.
Conjectured, *part.* مظنون maznún.
Conjecturer, *subs.* قیاس کار qiyás-kár, خراص kharrás.
Conjoin, *verb trans.* پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), پیوند کردن paivand kardan, وصل کردن vasl kardan, چسبانیدن chasbánídan, ملحق کردن mulhaq kardan, ملصق کردن mulsaq kardan. — *intrans.* چسبیدن chasbídan, وصل شدن vasl shudan, پیومتن paivastan, ملحق شدن mulhaq shudan, ملصق شدن mulsaq shudan.
Conjoint, *adj.* موصول mausúl, متوصل mutavassil, متواصل mutavásil, متصل muttasil, ملصق mulsaq, منضم munzamm.
Conjointly, *adv.* متصلانه muttasilánah, ملصقانه mulsaq-ánah.—(*Conjointly with this*) اتفاقاً این ittifaqan-i-ín. —(*Conjointly with him*) بصحابت او bi-sahábat-i-ú.
Conjugable, *adj.* منصرف munsarif.
Conjugal, *adj.* عروسي ‘arúsí, نکاحي nikáhí, ازدواجي izdivájí, زواجي zivájí, جفتي juftí, دامادي dámádí.—(*Conjugal rights*) شبر shabr.
Conjugally, *adv.* بطور عروسي bi-taur-i-‘arúsí, جفتانه juftánah.
Conjugate, *verb,* صرف نمودن sarf nimúdan, تصریف کردن tasríf kardan, صیغه سازي کردن síghah-sází kardan.
Conjugation, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), جماعت jamá‘at, جمعیت jam‘íyat, مجمع majma‘ (*pl.* مجامع majámi‘), انجمن anjuman, معشر ma‘shar, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), دیوان díván, بزم bazm, ملا malá.—(*Grammatical term*) صرف sarf, تصریف tasríf, صیغه سازي síghah-sází.
Conjunct, *adj.* موصول mausúl, متوصل mutavassil, متواصل mutavásil, متصل muttasil, ملصق mulsaq, منضم munzamm.
Conjunction, *subs.* الحاق ilháq, وصل vasl, وصلت vuslat, وصال visál, پیوست paivast, پیوستگي paivas-tagí, اقتران iqtirán.—(*Grammatical term*) عطف ‘atf.—(*Copulative conjunction*) حرف عطف harf-i-‘atf.—(*Conjunction of the planets*) قران qirán.
Conjunctive, *adj.* وصلي vaslí, موصل músil.
Conjunctively, *adv.* بطور ایصال bi-taur-i-ísál, موصلانه músilánah.
Conjuncture, *subs.* التقا iltiqá, اتصال ittisál, بهم خوري ba-ham-khurí. — (*Crisis*) معرکه ma‘rakah, هنگامه hangámah.
Conjuration, *subs.* جادو گري jádú-garí, سیاه گري siyáh-garí, افسونگري afsún-garí, نیرنج níranj, سحر بازي sihr-bází.
Conjure, *verb trans.* سوگند دادن saugand dádan, قسم خورانیدن *or* دادن qasam dádan *or* khuránídan, تحلیف کردن tahlíf kardan.—*intrans.* جادو گري نمودن jádú-garí nimúdan, حقه بازي کردن huqqah-bází kardan. —(*I conjure you*) متمني هستم mutamanní hastam.
Conjurement, *subs.* سوگند دهي saugand-dihí, قسم دهي qasam-dihí.
Conjuror, *subs.* جادو گر jádú-gar, حقه باز huqqah-báz, ساحر sáhir, سحار sahhár, افسون گر afsún-gar, شعبده باز shu‘badah-báz, مشعبد musha‘bid, نیرنج ساز níranj-sáz, باز گیر báz-gír.
Conjuring, *subs.* چشم بندي chashm-bandí, جادو jádú, جادوگري jádú-garí, حقه بازي huqqah-bází, سحر sihr, شعبده shu‘badah, نیرنج níranj, افسون afsún.
Connate, *adj.* هم زاد ham-zád, هم سن ham-sinn.
Connatural, *adj.* هم زاد ham-zád, هم سن ham-sinn.
Connect, *verb trans.* وصل کردن vasl kardan, متصل کردن muttasil kardan, ملحق کردن mulhaq kardan, ملصق کردن mulsaq kardan, ربط دادن rabt dádan چسباندن chasbándan, پیوستن paivastan (*rt.* پیوند paivand), پیوند دادن paivand dádan, بستن bastan (*rt.* بند band), در بستن dar-bastan, بند کردن band kardan, تعلق دادن ta‘alluq dádan, مرتبط ساختن mur-tabit sákhtan.—(*Electrical term*) متصل کردن mut-tasil kardan.—*intrans.* چسبیدن chasbídan, وصل شدن vasl shudan, پیوستن paivastan, ملحق شدن mul-haq shudan, ملصق شدن mulsaq shudan.
Connected, *part.* (*Person*) متعلق muta‘alliq, منوط manút, مربوط marbút, منتسب muntasib.—(*Things*)

معقود ma'qúd, متصل muttasil, پيوست paivast, چسبان chasbán.—(*To be connected with—persons*) منوط شدن manút shudan.—(*Things*) ربط داشتن rabt dáshtan.

Connectedly, *adv.* متصلاً muttasilan, علي الاتصال 'ala 'l-ittisál.

Connection, *subs.* وصل vasl, اتصال ittisál, دخل dakhl, الحاق ilháq, پيوست paivast, پيوند paivand, نسبت nisbat, علاقه 'aláqah, مناسبت munásabat, منسوبيت mansúbíyat, وا بستگي vá-bastagí, رابطه rábitah (*pl.* روابط ravábit).—(*It has no connection*) رابطه ندارد rábitah na-dárad.—(*This sentence has no connection with the preceding words*) اين فقره هيچ ربط بكلم سابق ندارد ín fiqrah hích rabt bi-kalam-i-sábiq na-dárad.—(*Relation*) خويش khísh, خويشاوند khísh-ávand, وابسته vá-bastah, قريب qaríb, قرابتدار qarábat-dár, قرين qarín, متعلق muta'alliq.—(*Mercantile term*) آمد و شد ámad-u-shud, شناسائي shinásá'í, مشتري mushtarí.—(*Carnal intercourse*) جماع jimá', مجامعت mujáma'at, مقاربت muqárabat, مضاجعت muzája'at, مباشرت mubásharat, بغل خوابي baghl-khábí.—(*To have connection*) جماع كردن jimá' kardan, مجامعت نمودن mujáma'at nimúdan, مقاربت نمودن muqárabat nimúdan, مضاجعت نمودن muzája'at nimúdan, مباشرت نمودن mubásharat nimúdan, بغل خوابي نمودن baghl-khábí nimúdan.

Connective, *subs.* عطف 'atf.—*adj.* موصل músil, وصلت ده vuslat-dih, پيوند ساز paivand-sáz.

Connivance, *subs.* چشم پوشي chashm-púshí, اغماض ighmáz, خاطر داري khátir-dárí, تجاهل tajáhul, محابات muhábát, مسامحه musámahah, بي اعتنائي bí-i'tiná'í.

Connive, *verb*, چشم پوشي كردن chashm-púshí kardan, اغماض كردن ighmáz kardan, خاطر داري نمودن khátir-dárí nimúdan, تجاهل كردن tajáhul kardan, محابات كردن muhábát kardan, مسامحه نمودن musámahah nimúdan, بي اعتنائي نمودن bí-i'tiná'í nimúdan, گوش و دم جنبانيدن gúsh-u-dam jumbánídan.

Conniver, *subs.* چشم پوش chashm-púsh, اغماض كن ighmáz-kun, مسامح musámih.

Connoisseur, *subs.* واقف váqif, عارف 'árif, اهل وقوف ahl-i-vuqúf.—(*A connoisseur of horses*) اسب شناس asb-shinás.

Connubial, *adj.* عروسي 'arúsí, نكاحي nikáhí, جفتي juftí, زواجي zivájí, ازدواجي izdivájí, سوري súrí.

Conquer, *verb trans.* مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, غلبه كردن ghalabah kardan, هزيمت دادن hazímat dádan, منهزم نمودن munhazim nimúdan, تسخير نمودن taskhír nimúdan, مسخر ساختن musakhkhar sákhtan, فتح كردن fat,h kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), شكست دادن shikast dádan, بزير آوردن bi-zír ávardan, مطيع كردن mutí' kardan, (بر) غالب شدن ghálib shudan (bar), (بر) مستولي شدن mustaulí shudan (bar), كشور كشائي كردن kishvar-kushá'í kardan.—*intrans.* فتح كردن fat,h kardan, غلبه كردن ghalabah kardan, ظفر يافتن zafar yáftan, شكست دادن shikast dádan, نصرت يافتن nusrat yáftan, غالب آمدن *or* شدن ghálib ámadan *or* shudan, فيروز شدن fírúz shudan, مستولي گشتن *or* شدن mustaulí gashtan *or* shudan, فائق آمدن fáïq ámadan.—(*To conquer a subject*) بر مطلب دست يافتن bar matlab dast yáftan.

Conquerable, *adj.* قابل فتح qábil-i-fat,h, تسخير پذير taskhír-pazír, مغلوب شو maghlúb-shau.

Conquered, *part.* مغلوب maghlúb, مسخر musakhkhar, شكست خورده shikast-khurdah, منهدم munhadim, مقهور maqhúr.

Conqueror, *subs.* فيروز fírúz, مظفر muzaffar, منصور mansúr, غالب ghálib, فاتح fátih, مستولي mustaulí, مسخر musakhkhir.

Conquest, *subs.* (*Victory*) ظفر zafar, فتح fat,h, فيروزي fírúzí, نصرت nusrat.—(*Subjugation*) غلبه ghalabah, شكست shikast, تسخير taskhír, فتح fat,h.

Consanguineous, *adj.* همجنس ham-jins, هم خون ham-khún.

Consanguinity, *subs.* همجنسي ham-jinsí, هم خوني ham-khúní, قرابت qarábat, خويشي khíshí, قومي qaumí.

Conscience, *subs.* دل dil, ضمير zamír (*pl.* ضمائر zamáïr), قلب qalb, خاطر khátir, عقل 'aql.—(*An obligation of conscience*) فريضه ذمت farízah-i-zimmat.

Conscientious, *adj.* منصف munsif, ايمان دار ímán-dár, عقل مند 'aql-mand, ديندار dín-dár, دلدار dil-dár, متدين mutadayyin, با حصور bá-hasúr, خبير khabír, آگاه ágáh.

Conscientiously, *adv.* منصفانه munsifánah, از روي دل az rúy-i-dil, از روي علم az rúy-i-'ilm, متدينانه mutadayyinánah, از روي حصور az rúy-i-hasúr, آگاهانه ágáhánah, خبيرانه khabíránah.

Conscientiousness, *subs.* ايمان داري ímán-dárí, تدين tadayyun, دين داري dín-dárí, عقلمندي 'aql-mandí.

Conscionable, *adj.* راست rást, درست durust, صحيح sahíh, معقول ma'qúl.

Conscionably, *adv.* راستانه rástánah, بطور درست bi-taur-i-durust, معقولانه ma'qúlánah.

Conscious, *adj.* (*In feeling*) با هوش bá-húsh, محس muhiss, منتبه muntabih.—(*Knowing*) واقف váqif, آگاه ágáh, مطلع muttali', مستحضر mustahzir, مخبر mukhbir, منتقل muntaqil, ملتفت multafit, خبير khabír, با خبر bá-khabar, خبر دار khabar-dár.—(*He was not conscious of what they were doing*) حاليش نبود چه ميكنند hálí-ash na-búd chih mí-kunand.

Consciously, *adv.* (*In feeling*) از روي احساس az rúy-i-ihsás, محسانه muhissánah, هوشمندانه húsh-mandánah. (*In knowledge*) واقفانه váqifánah, آگاهانه ágáhánah, مستحضرانه mustahziránah, مخبرانه mukhbiránah, خبر دارانه khabar-dáránah.

Consciousness, *subs.* (*In feeling*) هوشي húshí, هوشمندي húsh-mandí, احساس ihsás, انتباه intibáh.—(*Cognizance*) خبر داري khabar-dárí, آگاهي ágáhí, معرفت ma'rifat, شناسائي shinásá,í, جاي آوري jáy-ávarí.

Conscript, *subs.* سر مرد sar-mard.—*adj.* نوشته nivish-tah.

Conscription, *subs.* نفر نامه nafar-námah, تقرير taqrír, سر مردي sar-mardí, اسم نويسي ism-nivísí.—(*Conscription by ballot*) قرعه qur'ah.

Consecrate, *adj.* مقدس muqaddas, مخصص mu-khassas, منزه munazzah, محترم muhtaram, پاك pák.

Consecrate, *verb,* مقدس گردانيدن muqaddas gardá-nídan, تقديس نمودن taqdís nimúdan, تخصيص نمودن takhsís nimúdan, منزه كردن munazzah kardan, تحريم نمودن tahrím nimúdan, محترم ساختن muhtaram sákhtan, پاك گردانيدن pák gardánídan, تنزيه نمودن tanzíh nimúdan.

Consecration, *subs.* تقديس taqdís, تخصيص takhsís, تنزيه tanzíh, تحريم tahrím.

Consectaneous, *adj.* متوالي mutaválí, متواتر muta-vátir, پاي در پاي páy-dar-páy, متعاقب muta'áqib, متتابع mutatábi'.

Consecutive, *adj.* متوالي mutaválí, متواتر mutavátir, پاي در پاي páy-dar-páy, متعاقب muta'áqib, متتابع mutatábi'.

Consecutively, *adv.* متواترانه mutavátiránah, متواليانه mutaváliyánah, از پي يك ديگر az pay-i-yak-dígar.

Consensus of opinion, *subs.* ائتلاف افكاري ïtiláf-i-afkárí, اتفاق آرا ittifáq-i-árá.

Consent, *subs.* مصلحت maslahat, پسند pasand, صوابديد saváb-díd, موافقت muváfaqat, قبول qabúl, رضا rizá, رضامندي rizá-mandí, استرضا istirzá, رضايت rizáyat, اتفاق ittifáq, وفاق vifáq, تصديق tasdíq, پذيرائي pazírá,í, امضا imzá, اجازت ijázat, اجابت ijá-bat, مطاوعت mutáva'at, استصواب istisváb.—(*Mutual consent*) تراضي tarází.—(*With the consent*) بموافقت bi-muváfaqat, بتصديق bi-tasdíq.—(*With one consent*) متفقاً muttafiqan.

Consent, *verb,* قبول كردن qabúl kardan, راضي شدن rází shudan, وفق نمودن vifq nimúdan, موافقت نمودن muváfaqat nimúdan, قائل بودن qáïl búdan, مطابق شدن mutábiq shudan, قرار دادن qarár dádan, كنار آمدن kinár ámadan, پذيرفتن pazirúftan *or* پذرفتن paziruf-tan (*rt.* پذير pazír), اتفاق كردن ittifáq kardan, اجابت ijábat kardan, تن دادن tan dádan, تسليم شدن taslím shudan, استصواب نمودن istisváb nimúdan, همراهي كردن ham-ráhí kardan, رضا دادن rizá dádan.

Consentaneous, *adj.* مقبول maqbúl, مطبوع matbú', منظور manzúr, پسنديده pásandídah, پسند pasand, معقول ma'qúl, دلپذير dil-pazír, دلپسند dil-pasand, خوب khub, مرغوب marghúb, لطيف latíf, مناسب munásib, موافق muváfiq, سازگار sázigár, مرضي marzí, لائق láïq, شايسته sháyistah.

Consentaneously, *adv.* مقبولاً maqbúlan, بلطف bi-lutf, بملايمت bi-muláyamat, مسلماً musallaman.

Consentaneousness, *subs.* (*Things*) موافقت muvá-faqat, توافق taváfuq, مناسبت munásabat, سازگاري sázigárí, پسنديدگي pasandídagí, مقبوليت maqbúlíyat, خوبي khubí, حسن husn, دلپذيري dil-pazírí, دلكشي dil-kashí, معقوليت ma'qúlíyat.

Consenter, *subs.* قبول كننده qabúl-kunandah, راضي rází.

Consentient, *adj.* متفق muttafiq, راضي rází, پسند نما pasand-nimá.

Consequence, *subs.* (*Result*) نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), انجام anjám, اثر asar, مآل ma,ál, انصرام in-sirám, آخر ákhir, سر sar, تباعت tabá'at.—(*In conse-quence of*) بنا بر biná-bar, لهذا lihází, بجهت bi-jihat, حاصل hásil.—(*Importance*) قابليت qábilíyat, اهميت ahammíyat, عاقبت 'áqabat, ضرورت zarúrat, مدخليت madkhalíyat.—(*It is of no consequence*) هيچ مضايقه hích muzáyaqah ní 'st, عيب ندارد 'aib na-dárad, باقي نيست báqí ní 'st, حرفي نيست harfí ní 'st.

Consequent, *subs.* نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), انجام anjám, اثر asar, مآل ma,ál, انصرام insirám, آخر ákhir, سر sar, تباعت tabá'at.—*adj.* ناتج nátij, حاصل hásil, وارد várid, ناشي náshí.

Consequential, *adj.* (*Consequent*) ناتج nátij, حاصل hásil, وارد várid, ناشي náshí.—(*Conclusive*) قطعي qat'í, قاطع qáti'.—(*Conceited*) مغرور maghrúr, خود پسند khud-pasand, خود بين khud-bín, هوا دار havá-dár, باد دار bád-dár, يالبند yál-band, متكبر mutakab-bir, دماغدار dimágh-dár, مخدوع makhdú'.

Consequentially, *adv.* متكبرانه mutakabbiránah, با تكبر bá-takabbur, از روي استكبار az rúy-i-istikbár, سر شارانه sar-sháránah, فيس كنان fís-kunán, متبخترانه mutabakhtiránah.

Consequently, *adv.* لا جرم lá-jaram, بنا بر اين biná-bar-ín, از اين سبب az ín sabab.

Conservation, *subs.* محافظه muháfazah, حفاظت hifá-zat, حفظ hifz, نگاهباني nigáh-bání, نگاهداري nigáh-dárí, وقايت viqáyat.

Conservatism, *subs.* محافظه muháfazah, حفاظت hifázat, حفظ hifz, نگاهباني nigáh-bání, نگاهداري

nigáh-dárí, وقايت viqáyat.—(*Political term*) حفظ الحال hifzu 'l-hál.

Conservative, *subs.* (*Political term*) حافظ الحال háfizu 'l-hál.—*adj.* حافظ háfiz, محافظ muháfiz, حفظمند hifz-mand.

Conservator, *subs.* نگاهدار nigáh-dár, حافظ háfiz, حفيظ hafíz.

Conservatory, *subs.* گرمخانه garm-khánah, محفظه mahfazah.

Conserve, *subs.* مربا murabbá, شيريني shíríní, نقل nuql.

Conserve, *verb,* (*Preserve*) نگاه داشتن nigáh dáshtan, نگاهباني نمودن nigáh-báni nimúdan, حفظ كردن hifz kardan, حفاظت كردن hifázat kardan, محافظه نمودن muháfazah nimúdan, حراست كردن hirásat kardan.—(*Fruit*) مربا ساختن murabbá sákhtan, پروردن parvardan.

Consider, *verb trans.* ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan, غور رسي كردن ghaur-rasí kardan, ديدن dídan (*rt.* بين bín).—(*Deem*) محسوب كردن mahsúb kardan, دانستن dánistan, شمردن shimurdan, پنداشتن pindáshtan.—*intrans.* انديشيدن كردن andíshídan, انديشه كردن andíshah kardan, فكر كردن fikr kardan, تفكر كردن tafakkur kardan, تأمل كردن ta'ammul kardan, غور كردن ghaur kardan, گمان كردن gumán kardan, ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan, انگاشتن angáshtan (*rt.* انگار angár), سنجيدن sanjídan, خيال نمودن khiyál nimúdan, مراقبت نمودن muráqabat nimúdan.

Considerable, *adj.* (*Important*) كلي kullí, معتبر mu'tabar, مهم muhimm, گران girán, عمده 'umdah, عظيم a'zím, لازم lázim, ضرور zarúr, مفيد mufíd, خيلي khailí-chíz, بزرگ buzurg.—(*Much*) بسيار bisyár, خيلي khailí, بسي basí.

Considerably, *adv.* بسيار bisyár, خيلي khailí, بسي basí.

Considerate, *adj.* فكرمند fikr-mand, متفكر mutafakkir, متأمل muta'ammil, متعني mut'aní, انديشمند andíshah-mand, با حذر bá-hazar.

Considerately, *adv.* انديشمندانه andísh-mandánah, از روي تفكر az rúy-i-tafakkur.

Consideration, *subs.* فكر fikr, فكرمندي fikr-mandí, تفكر tafakkur, انديشه andíshah, تأمل ta'ammul.

Consideration, *subs.* (*Reflection*) انديشه andíshah, فكر fikr, فكرمندي fikr-mandí, تفكر tafakkur, تأمل ta'ammul, خيال khiyál, قياس qiyás, مطالعه mutála'ah, ملاحظه muláhazah, تبصر tabassur, تدبر tadabbur, تخيل takhayyul.—(*To take into consideration*) منظور داشتن manzúr dáshtan, انديشيدن كردن andíshídan kardan, انديشه كردن andíshah kardan, فكر كردن fikr kardan, تفكر كردن tafakkur kardan, تأمل كردن ta'ammul kardan, غور كردن ghaur kardan, گمان كردن gumán kardan, ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan, انگاشتن angáshtan (*rt.* انگار angár), سنجيدن sanjídan, خيال نمودن khiyál nimúdan, مراقبت نمودن muráqabat nimúdan.—(*In consideration of*) بملاحظه bi-muláhazah, به نظر nazar-bi.—(*Taking all into consideration*) همه رويهم رفته hamah rúy-i-ham raftah (*lit.* All having grown together).—(*Respect*) اعتبار i'tibár, عزازت 'azázat, عزت 'izzat, عز 'izz, عزتمندي 'izzat-mandí, التفات iltifát, رعايت ri'áyat, رأفت ráfat, اكرام ikrám.—(*To treat with consideration*) حرمت كردن hurmat kardan, حساب بردن hisáb burdan.—(*Worthy of consideration*) قابل اعترام qábil-i-i'tirám.—(*Reward*) مزد muzd, انعام in'ám, جزا jizá, پاداش pádásh, اجرت ujrat, تلافي taláfí, مكافات mukáfát, عقوبت 'aqúbat, مثوبت masúbat, سزا sizá.

Considering, *subs.* انديشه andíshah, فكر fikr, فكرمندي fikr-mandí, تفكر tafakkur, تأمل ta'ammul, خيال khiyál, قياس qiyás, مطالعه mutála'ah, ملاحظه muláhazah, تبصر tabassur, تدبر tadabbur, تخيل takhayyul.

Consign, *verb,* سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), سپارش كردن sipárish kardan, تفويض نمودن tafvíz nimúdan, حواله كردن haválah kardan, تسليم كردن taslím kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), وا گذاشتن vá-guzáshtan, رجوع كردن rujú' kardan, محول كردن muhavval kardan, تحويل دادن tahvíl dádan, امانت دادن imánat dádan.

Consigned, *part.* محول muhavval.

Consignee, *subs.* وكيل vakíl.

Consigner, *subs.* موكل muvakkil, مرسل mursil.

Consignment, *subs.* ارسال irsál.—(*Goods consigned*) مرسله mursalah *or* marsalah, امانت imánat.

Consist, *verb,* (از) ساخته شدن sákhtah shudan (az), (بر) مبتني بودن mabtaní búdan (bar), متكون بودن mutakavvin búdan, متضمن بودن mutazammin búdan, مركب شدن murakkab shudan.—(*Merchandize consisting of porcelain and crystal*) اجناس از قبيل چيني و بلور ajnás az qabíl-i-chíní va bulúr.—(*Agree*) سازش كردن sázish kardan, ساز گار شدن sáz-gár shudan, موافق شدن muváfiq shudan, مناسب شدن munásib shudan, شايسته شدن sháyistah shudan, بكار خوردن bi-kár khurdan.

Consistence, *subs.* (*Agreement*) اتفاق ittifáq, موافقت muváfaqat, وفاق vifáq, اتحاد ittihád, قبول qabúl, رضا rizá, استصواب istisváb, ائتلاف itiláf, يگانگي yagánagí.—(*Density*) قوام qavám, غلظت ghilzát.

Consistent, *adj.* موافق muváfiq, مناسب munásib, شايسته sháyistah.—(*Congruous*) متابق mutábiq,

مناسب munásib, شایسته sháyistah, سازگار sázigár, فراخور farákhur, بجا bi-já.

Consistently, *adv.* موافقانه muváfiqánah, مناسبانه munásibánah, بطور شایستگي bi-taur-i-sháyistagí.

Consistorial, *adj.* مجلسي majlisí.

Consistory, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).

Consociate, *subs. and adj.* شریك sharík, مشارك mushárik, رفیق rafíq (*pl.* رفقا rufaqá), هم عهد ham-'ahd, همدل ham-dil, همپشت ham-pusht, همخیال ham-khiyál, همکار ham-kár, هم شرط ham-shart, یار yár, متفق muttafiq, مصاحب musáhib, همنشین ham-nishín, همدم ham-dam, انیس anís, انباز ambáz.

Consociate, *verb,* (*To associate with, be intimate with —intrans.*) استئناس نمودن istïnás nimúdan, مأنوس ماختن mänús sákhtan, (به) معاشرت کردن mu'ásharat kardan (bi), صحبت داشتن suhbat dáshtan, مرافقت کردن muráfaqat kardan, اختلاط کردن ikhtilát kardan, الفت نمودن ulfat nimúdan, تألف نمودن ta'alluf nimúdan, انس داشتن uns dáshtan, دمساز بودن dam-sáz búdan, آمیزش کردن ámízish kardan, همراز شدن ham-ráz shudan, همدل شدن ham-dil shudan.—(*Join with —trans.*) شریك نمودن sharík nimúdan, شرکت دادن shirkat dádan, همراهي کردن ham-ráhí kardan.—*intrans.* شریك شدن sharík shudan.

Consociation, *subs.* شراکت shirákat, شرکت shirkat, مشارکت mushárakat, اشتراك ishtirák, انبازي ambází, انضمام inzimám, اتفاق ittifáq, اتحاد ittihád, صحبت suhbat, مصاحبت musáhabat, رفقت rafqat, رفیقي rafíqí, رفاقت rifáqat, مرافقت muráfaqat.

Consociational, *adj.* جماعتي jamá'atí, محفلي mahfilí.

Consolable, *adj.* تسلي پذیر tasallí-pazír, قابل اطمئنان qábil-i-itmïnán.

Consolation, *subs.* تسلي tasallí, تسلیت tasliyat, دلنوازي dil-navází, دلاسائي dil-ásá,í, دلداري dil-dárí, تعزیت ta'ziyat, غمخواري gham-khárí, اطمئنان itmïnán, آرام árám, آسایش ásáyish, خوشي khushí, خاطر جمعي khátir-jam'í, سلوت salvat, استحکام istihkám, رفاهیت rifáhíyat, راحت ráhat, استراحت istiráhat.

Consolatory, *adj.* فرحبخش farah-bakhsh, دلاسا dil-ásá, خوش khush, دلچسپ dil-chasp.

Console, *verb,* تسلي دادن tasallí dádan, فرح بخشیدن farah bakhshídan, آرام دادن árám dádan, غم خواري gham-khárí kardan, هم دردي نمودن ham-dardí nimúdan, تفریج نمودن tafríj nimúdan, علاقه دادن 'aláqah dádan, دلاسائي کردن dil-ásá,í kardan, دلشادي نمودن dil-shádí nimúdan, دلداري کردن dil-dárí kardan. —(*To console oneself*) خودرا تسلیت دادن khud-rá tasliyat dádan, تسلي یافتن tasallí yáftan.

Console-table, *subs.* میز کوچك míz-i-kúchik.

Consolidate, *adj.* استوار ustuvár, مستحکم mustahkam, ثابت sábit.

Consolidate, *verb trans.* یکي کردن yakí kardan, استوار کردن ustuvár kardan, مستحکم ساختن mustahkam sákhtan, استحکام دادن istihkám dádan, تشیید کردن tashyíd kardan, تأکید نمودن täkíd nimúdan, تحکیم نمودن tahkím nimúdan. — *intrans.* یکي شدن yakí shudan, مستحکم شدن mustahkam shudan, استحکام یافتن istihkám yáftan.

Consolidated, *part.* محکم muhkam, مضبوط mazbút, پایدار páyadár, مثبت musabbat.

Consolidation, *subs.* یکي شدن yakí-shudan, استوار ustuvár, استحکام istihkám, تمکین tamkín, تثبیت tasbít, تمهید tamhíd, تقویت taqviyat, تأکید täkíd.

Consoling, *adj.* فرحبخش farah-bakhsh, دلاسا dil-ásá, خوش khush, دلچسپ dil-chasp.

Consols, *subs.* کاغذ پول kághaz-i-púl, ورقه نقدیه varaqah-i-naqdíyah.

Consonance, *subs.* (*Concord*) دمسازي dam-sází, سازگاري sázigárí, وفق vafq, اتفاق ittifáq, اتحاد ittihád, وفاق vifáq, موافقت muváfaqat, مناسبت munásabat, مطابقت mutábaqat. — (*Harmony*) آهنگ áhang, آهنگي áhangí, هم آهنگي ham-áhangí, هم آوازي ham-ávází, ساز گاري sázigárí.

Consonant, *subs.* حرف بي حرکت harf-i-bí-harakat, حرف صحیح harf-i-sahíh, حرف ساکن harf-i-sákin.—*adj.* متابق mutábiq, مناسب munásib, شایسته sháyistah, سازگار sázigár, فراخور farákhur, بجا bi-já.

Consonantly, *adv.* موافقانه muváfiqánah, مناسبانه munásibánah, بطور شایستگي bi-taur-i-sháyistagí.

Consonous, *adj.* هم آهنگ ham-áhang, هم آواز ham-áváz.

Consort, *subs.* زوج zauj (*pl.* ازواج azváj), قرین qarín, جفت juft, محرم mahram, عشیر 'ashír (*pl.* عشرا 'usharáh).

Consort, *verb trans.* شریك نمودن sharík nimúdan, شرکت دادن shirkat dádan, همراهي کردن ham-ráhí kardan.—(*To marry*) عروسي کردن 'arúsí kardan, نکاح کردن nikáh kardan, عقد کردن 'aqd kardan.—*intrans.* شریك شدن sharík shudan.—(*To marry*) زن گرفتن zan giriftan, شوهر کردن shauhar kardan, مزاوجت نمودن muzávajat nimúdan.

Conspicuous, *adj.* واضح vázih, ظاهر záhir, نمایان nimáyán, بدیهي badíhí, پدید padíd, پدیدار padídár, پیدا paidá, آشکار áshikár, آشکارا áshikárá, آشکاره áshikárah, هویدا huvaidá, عیان 'aiyán, فاش fásh, روشن raushan, علاني 'alání, مبین mubín, منجلي munjalí.—(*Eminent*) نامدار nám-dár, نامور nám-var, معروف ma'rúf, موصوف mausúf, مشهور mashhúr, ممدوح mamdúh, نیکنام ník-nám, ممتاز mumtáz, شریف sharíf.

Conspicuously, *adv.* آشکارا áshikárá, واضحاً vázihan, جدا jiddá, هویدا huvaidá, صریحاً saríhan, ظاهراً záhiran, ایضاحاً ízáhan, صراحتاً saráhatan.

Conspiracy, *subs.* هم اتفاقي ham-ittifáqí, هم سازي ham-sází, مشاوره mushávarah, نجوي najvá, هم رازي ham-rází, هم خيالي ham-khiyálí, تعهد ta'ahhud.

Conspirant, *adj.* متفق muttafiq, هم اتفاق ham-ittifáq, هم شرط ham-shart, هم خيال ham-khiyál, هم راز ráz.

Conspiration, *subs.* هم اتفاقي ham-ittifáqí, هم سازي ham-sází, مشاوره mushávarah, نجوي najvá, هم رازي ham-rází, هم خيالي ham-khiyálí, تعهد ta'ahhud.

Conspirator, *subs.* متفق muttafiq, هم اتفاق ham-ittifáq, هم شرط ham-shart, هم خيال ham-khiyál, هم راز ham-ráz.

Conspire, *verb,* هم عهدي بستن ham-'ahdí bastan, معاهده نمودن mu'áhadah nimúdan, مشاوره كردن mushávarah kardan, تعهد نمودن ta'ahhud nimúdan.

Constable, *subs.* عاس ás (*pl.* عسس 'asas), شبگرد shab-gard, گزمه gazhmah, عوان 'aván, مستحفظ mustahfiz, حافظ البلد háfizu 'l-balad, كشيكچي kashíkchí, قراول qarávul, پاسبان pás-bán.

Constablery, *subs.* عسسيت 'asasíyat, عواني 'avání, كشيك kashík, گزمگي gazhmagí.

Constabulary, *adj.* قراولي qarávulí, پاسباني pás-báni, شبگردي shab-gardí.

Constancy, *subs.* استواري ustuvárí, قرار qarár, مداومت mudávamat, قوام qavvám, عزيمت 'azímat, ثبات sabát, ثبوت sabút, شكيبائي shakíbá,í, صبر sabr, تحمس tahammus, تحجي tahajjí, پايداري páyadárí, پاداري pá-dárí, دوام davám, وفا vafá.

Constant, *adj.* بر قرار bar-qarár, استوار ustuvár, ثابت sábit, قائم qáim, ثابت قدم sábit-qadam, با وفا bá-vafá, وفا دار vafá-dár, پايدار páyadár, مستمر mustamirr, امين amín.— (*In time*) دائم dáïm, متصل muttasil, مدام mudám.

Constantly, *adv.* هميشه hamíshah, همواره hamvárah, همارە hamárah, هر وقت har-vaqt, همه وقت hamah vaqt, هر زمان har zamán, مدام mudám, مدام الوقت mudámu 'l-vaqt, دائماً dáïman, هر دم har dam, علي الدوام 'ala 'd-davám, پيوسته paivastah, دمبدم dam bi-dam, متصلاً muttasilan, هميشه اوقات hamíshah auqát.—(*To be constantly saying*) متصل گفتن muttasil guftan.

Constellation, *subs.* برج burj (*pl.* بروج burúj), مجموعه كواكب majmú'ah-i-kavákib.

Consternation, *subs.* ترس tars, دهشت dahshat, نهيب nihíb, خوف khauf, مخافه makháfah, تخوف takhavvuf, باك bák, بيم bím, باس bás, هراس hirás, آشوب áshúb, سهم sahm, خشيت khashyat, شور shúr, آشفتگي áshuftagí, تحير tahayyur, تشويش tashvísh, هول haul, وحشت vahshat, هيبت haibat, مهابت mahábat, شكستگي shikastagí, حيراني hairání.—(*In a state of consternation*) مضطرب muztarib, خوفناك khauf-nák, ترسناك tars-nák, خائف kháïf, ترسو tarsú, هراسان hirásán, پر بيم pur-bím, بيمدار bím-dár.

Constipate, *verb,* مقبوض ساختن maqbúz sákhtan, منقبض ساختن munqabiz sákhtan, قبض دادن qabz dádan.

Constipated, *part.* مقبوض maqbúz, منقبض munqabiz.

Constipation, *subs.* قبض qabz, قبضيت qabzíyat, انقباض inqibáz, يبوست yubúsat, شكم گرفتگي shikam-giriftagí.

Constituency, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), دسته dastah, عشيره 'ashírah.

Constituent, *subs.* هم عزم ham-azm, هم مزه ham-mazah, هم مجلس ham-majlis, هم رأي ham-räí.—*adj.* جزي juzí.

Constitute, *verb,* ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), وجود دادن vujúd dádan, بنا كردن biná kardan, اثبات نمودن isbát nimúdan, بر قرار داشتن bar-qarár dáshtan, وضع كردن vaz' kardan, نظام دادن nizám dádan, ايستانيدن ístánídan.

Constituter, *subs.* سازنده sázandah, جاعل ja'il, ناظم názim, مؤسس müassis, بنا banná.

Constitution, *subs.* بنيه bunyah, بنا biná, انتظام intizám.—(*Government*) مملكت mamlakat, رياست riyásat, فرمانگذاري farmán-guzárí, حكمراني hukmrání, اداره idárah, نظم nazm, قانون qánún (*pl.* قوانين qaványn), قاعده qá'idah.—(*Of the body*) مزاج mizáj (*pl.* امزجه amzijah), نهاد nihád, بنيه bunyah, طبيعت tabí'at, جبلت jibillat, طينت tínat, سرشت sirisht, فطرت fitrat (*pl.* فطر fitar), خلق khuluq *or* khulq.

Constitutional, *adj.* (*Government*) قانوني qánúní, مشروط mashrút, نظامي nizámí.—(*Body*) مزاجي mizájí, نهادي nihádí, طبيعي tabí'í.

Constitutionality, *subs.* طبيعيت tabí'íyat, جبليت jibillíyat, انطباع intibá'.

Constitutionally, *adv.* (*Government*) بموجب قاعده و قانون bi-mújib-i-qá'idah va qánún.—(*Body*) بنيتاً bunyatan, مزاجاً mizájan.

Constitutive, *adj.* موجب mújib, موجب mújid, باني bání.

Constrain, *verb,* بر آن داشتن bar án dáshtan, اجبار نمودن ijbár nimúdan, مجبور نمودن majbúr nimúdan, نا چار كردن ná-chár kardan, لابد ساختن lábud sákhtan, اكراه كردن ikráh kardan, الزام نمودن ilzám nimúdan, مضطر ساختن muztarr sákhtan, زور آوردن zúr ávardan.

Constrainable, *adj.* مجبور شدني majbúr-shudaní, مغلوب ساختني maghlúb-sákhtaní.
Constrained, *part.* مجبور majbúr, مضطر muztarr.
Constraint, *subs.* زور zúr, جور jaur, تعدي ta'addí, مجبوريت majbúríyat, لزوم luzúm, ظلم zulm, ابرام ibrám, اضطرار iztirár, اقتضا iqtizá, جبر jabr, قهر qahr.
Constrict, *verb,* باهم كشيدن bá-ham kashídan, بستن bastan (*rt.* بند band), قبض كردن qabz kardan, منقبض ساختن munqabiz sákhtan.
Constriction, *subs.* فشار fishár, افشار afshár, عصر 'asr, تنگ گيري tang-gírí.
Constrictor, *subs.* قابض qábiz.
Constringe, *verb,* فشاردن fishárdan, افشردن afshurdan, چپانيدن chapánídan, چلاندن chilándan (*vulg.*).
Constringent, *adj.* تند tund, تيز tíz, قابض qábiz, كشنده kashandah, سخت sakht, اكيد akíd.
Construct, *verb,* (*Build*) ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), عمارت كردن 'imárat kardan, تعمير كردن ta'mír kardan, بنا كردن biná kardan, بنائي كردن banná,í kardan, قرار دادن qarár dádan, نصب كردن nasb kardan, بر آوردن bar-ávardan. — (*Make*) ساختن (*rt.* ساز sáz), وجود دادن vujúd dádan, بنا كردن biná kardan, كردن kardan (*rt.* كن kun), نمودن nimúdan (*rt.* نما nimá), گردانيدن gardánídan, رو هم انداختن rú ham-andákhtan.
Constructed, *part.* مبتني mubtaní.
Constructor, *subs.* بنا banná, باني báni, بنا ساز biná-sáz, مبني mubní, معمار mi'már.—(*Maker*) سازنده sázandah, كننده kunandah, بنا banná, باني báni, مؤسس müassis, جاعل já'il, ناظم názim.
Construction, *subs.* ساخت sákht, عمل 'amal, صنعت san'at, سازش sázish.—(*Building*) بنا biná, عمارت 'imárat, بنيان bunyán, بنيه bunyah, مبني mabní (*pl.* مباني mabání), خانه khánah, محل mahall.—(*Grammatical term*) بنا biná, وضع vaz', نظم nazm, تركيب tarkíb.
Constructional, *adj.* بناي binái, عمارتي 'imáratí.—(*Grammatical term*) بناي binái, وضعي vaz'í, نظمي nazmí.
Constructive, *adj.* اختراعي ikhtirá'í, ايجادي íjádí.—(*Inferential*) استنباطي istimbátí, استنتاجي istintájí, استدلالي istidlálí, قياسي qiyásí, ظني zanní, نتيجه سا natíjah-sá.
Constructively, *adv.* بطور استنباط bi-taur-i-istimbát, از روي استدلال az rúy-i-istidlál.
Constructiveness, *subs.* (*Medical term*) شوق البنيه shauqu 'l-bunyah.
Construe, *verb,* تفسير نمودن tafsír nimúdan, شرح نمودن sharh nimúdan, تأويل كردن tävíl kardan.
Consubstantial, *adj.* هم اصل ham-asl, هم جوهر ham-jauhar, هم گوهر ham-gauhar, هم ذات ham-zát, هم قوام ham-qavám.
Consubstantiate, *verb,* هم اصل كردن ham-asl kardan, هم قوام نمودن ham-qavám nimúdan, مانند ساختن mánand sákhtan, تسويه نمودن tasviyah nimúdan.
Consubstantiation, *subs.* اتحاد ittihád, هم اصلي ham-aslí, هم جوهري ham-jauharí, هم گوهري ham-gauharí, هم ذاتي ham-zátí.
Consuetude, *subs.* رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), عادت 'ádat, طريق taríq, خوئي khú,í.
Consuetudinal, *adj.* معمول ma'múl, متداول mutadávil, معهود ma'húd, مروج muravvaj, معتاد mu'tád.
Consul, *subs.* باليوز bályúz, شاهبندر sháh-bandar, كار پرداز kár-pardáz, وكيل vakíl, قونسول qúnsúl (European), كونسل kúnsal (European).—(*Consul-General*) كار پرداز اول or بزرگ kár-pardáz-i-avval or buzurg.
Consular, *adj.* باليوزي bályúzí, شاهبندري sháh-bandarí.
Consulate, *subs.* باليوز گري bályúz-garí, قونسول خانه qúnsúl-khánah (European).
Consulship, *subs.* باليوز گري bulyúz-garí, كار گزاري kár-guzárí.
Consult, *verb trans.* (با) مشورت كردن mashvarat kardan (bá).—(*Regard*) منظور داشتن manzúr dáshtan. —*intrans.* استشاره نمودن istisháraḥ nimúdan, مشورت كردن mashvarat kardan, مصلحت كردن maslahat kardan.—(*To consult one's own interests*) منافع خودرا munáfi'-i-khud-rá مقدم داشتن muqaddam dáshtan.
Consultation, *subs.* مشورت mashvarat, مشاوره mushávarah, استشاره istisháraḥ, شوري shúrá, مصلحت maslahat.—(*Medical term*) مشورت mashvarat.
Consumable, *adj.* حراقت پذير haráqat-pazír, سوختني súkhtaní, تلف پذير talaf-pazír.—(*Eatable*) مأكول mäkúl, خوردني khurdaní, قابل اكل qábil-i-akl.
Consume, *verb trans.* (*Eat*) خوردن khurdan, تناول كردن tanávul kardan.—(*Use up*) صرف كردن sarf kardan, خرج كردن kharj kardan, تلف كردن talaf kardan.—(*Destroy*) معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, اعدام كردن i'dám kardan, نا بود كردن ná-búd kardan, سلب نمودن salab nimúdan, منقلع گردانيدن munqali' gardánídan, متلاشي كردن mutaláshí kardan, منقضي كردن munqazí kardan, نيست گردانيدن níst gardánídan, تباه كردن tabáh kardan, بر باد دادن bar-bád dádan.—(*Burn*) سوزانيدن súzánídan.—*intrans.* (*Diminish*) كاستن kástan (*rt.* كاه káh), زائل شدن záïl shudan, كاهيدن káhídan, كم شدن kam shudan.—(*Burn*) سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz).
Consumer, *subs.* (*User*) صرف كن sarf-kun, تلف كن talaf-kun.—(*Destroyer*) مهلك muhlik, هادم hádim,

خراب کار kharáb-kár, مخرب mukharrib, تباه کار tabáh-kár.—(*Burner*) سوزنده súzandah, محرق muharriq.—(*Eater*) اکول akúl, اکل akil, خورنده khurandah, طاعم tá'im.

Consummate, *adj.* کامل kámil, بالغ báligh, تمام tamám.

Consummate, *verb,* تمام کردن tamám kardan, تتمیم نمودن tatmím nimúdan, بانجام رسانیدن bi-anjám rasánídan, انجام دادن anjám dádan, صورت انجام دادن súrat-i-anjám dádan, صورت اتمام دادن súrat-i-itmám dádan, تکمیل نمودن takmíl nimúdan, کامل ساختن kámil sákhtan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), منقضي munqazí sákhtan, ختم کردن khatm kardan. (*Marriage*) عروسي کردن 'arúsí kardan, سور بانجام رسانیدن súr bi-anjám rasánídan.

Consummately, *adv.* کاملاً kámilan, تماماً tamáman.

Consummation, *subs.* اتمام itmám, اختتام ikhtitám, اکمال ikmál, انجام anjám, تمامي tamámí, آخر ákhir, تکمیل takmíl, تتمه tatimmah, استتمام istitmám, انجاح injáh, اجرا ijrá.—(*Marriage*) عروسي 'arúsí, زفاف zifáf.

Consumption, *subs.* صرف sarf, تلف talaf, هلاکت halákat.—(*Disease*) سل sill, سحاف suháf, دق diqq, درد شش dard-i-shush.—(*Local consumption*) سل موضعي sill-i-mauza'í.

Consumptive, *adj.* صرفي sarfí, تلفي talafí.—(*Medical term*) سلي sillí, مسلول maslúl, مدقوق mad-qúq, دقي diqqí.

Consumptively, *adv.* متلفانه mutlifánah, مهلکانه muhlikánah.—(*Medical term*) مسلولانه maslúlánah.

Contact, *subs.* اختلاط ikhtilát, اتصال ittisál, مس mass, لمس lams.—(*To come into contact with*) *or* دچر شدن بودن duchar shudan *or* búdan.

Contagion, *subs.* سرایت siráyat, اصابت isábat.

Contagious, *adj.* ساري sárí, مسري musrí.—(*Contagious diseases*) امراض ساریه amráz-i-sáriyah.

Contain, *verb,* گنجانیدن gunjánídan, گنجایش داشتن gunjáyish dáshtan, مشتمل بودن mushtamil búdan, اشتمال داشتن ishtimál dáshtan, متضمن شدن mutazammin shudan, شمول داشتن shumúl dáshtan, جا داشتن já dáshtan.—(*This work contains two chapters*) این کتاب مرتب بر دو باب است ín kitáb murattab bar dú báb ast.—(*To contain oneself*) خودرا ضبط نمودن khud-rá zabt nimúdan, خود داري کردن khud-dárí kardan, استمساك نمودن istimsák nimúdan, استعصام نمودن isti'sám nimúdan, حوصله کردن hausilah kardan.

Containable, *adj.* گنجایش پذیر ganjáyish-pazír, گنجا gunjá.

Contained, *part.* مشمول mashmúl.—(*To be contained*) گنجیدن gunjídan, مندرج بودن mundarij búdan, حامل بودن shámil búdan.

Containing, *part.* متضمن mutazammin, مشتمل mushtamil, مختوي mukhtaví.

Contaminate, *adj.* فاسد fásid, تباه tabáh, مختل mukhtall, خراب kharáb, ناپاك ná-pák, پلید palíd, آلوده álúdah, ملوث mulavvas.

Contaminate, *verb,* آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), آلائیدن álá,ídan, پلید ساختن palíd sákhtan, ملوث کردن mulavvas kardan, ناپاك ساختن ná-pák sákhtan, نجس najis gardánídan, تنجیس کردن tanjís kardan, تدنیس نمودن tadnís nimúdan.

Contamination, *subs.* آلودگي álúdagí, آلایش áláyish, لوث laus, تنجیس tanjís, تفضیح tafzíh, جنابت janábat.

Contemn, *verb,* خوار شمردن khár shimurdan, اهانت کردن ihánat kardan, حقارت کردن hiqárat kardan, بحقارت نظر کردن bi-hiqárat nazar kardan, حقیر شمردن haqír shimurdan, تحقیر نمودن tahqír nimúdan, مذمت نمودن mazammat nimúdan, نکوهش نمودن nikúhish nimúdan, استنکاف نمودن istinkáf nimúdan, توهین نمودن tauhín nimúdan.

Contemner, *subs.* محتقیر muhtaqír, مهین muhín, خوار بین khár-bín, حقیر شمار haqír-shimár.

Contemper, *verb,* موافق کردن muváfiq kardan, معتدل کردن mu'tadil kardan, نرم کردن narm kardan, امتزاج دادن imtizáj dádan, ممزوج کردن mamzúj kardan, آمیختن ámíkhtan (*rt.* آمیز ámíz).

Contemperate, *verb,* موافق کردن muváfiq kardan, معتدل کردن mu'tadil kardan, نرم کردن narm kardan, امتزاج دادن imtizáj dádan, ممزوج کردن mamzúj kardan, آمیختن ámíkhtan (*rt.* آمیز ámíz).

Contemperation, *subs.* اعتدال i'tidál, امتزاج imtizáj.

Contemplate, *verb,* (*Look*) نظر نمودن nazar nimúdan, در نگریستن dar-nigarístan, ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan.—(*Think*) اندیشیدن andíshídan, اندیشه کردن andíshah kardan, خیال کردن khiyál kardan, فکر کردن fikr kardan, تفکر کردن tafakkur kardan, تأمل نمودن ta,ammul nimúdan, تدبر نمودن tadabbur nimúdan. — (*Intend*) خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), قصد نمودن qasd nimúdan, بنا داشتن biná dáshtan, اراده داشتن irádah dáshtan, در خیال شدن dar khiyál shudan. — (*As likely to happen*) تصور نمودن tasavvur nimúdan, اندیشه کردن andíshah kardan.

Contemplation, *subs.* اندیشه andíshah, غور ghaur, تصور tasavvur, تأمل ta'ammul, فکر fikr, تفکر tafakkur, خیال khiyál, تدبر tadabbur, مراقبه muráqabah, ملاحظه muláhazah.—(*Religious*) تصوف tasavvuf.

Contemplative, *adj.* متفكر mutafakkir, فكر مند fikr-mand, متأمل muta,ammil, تأمل كننده ta,ammul-kunandah, متدبر mutadabbir, مستغرق mustaghraq, انديشه مند andíshah-mand.

Contemplatively, *adv.* متفكرانه mutafakkiránah, متأملانه muta'ammilánah, متدبرانه mutadabbiránah, بطور مراقبه bi-taur-i-muráqabah.

Contemplativeness, *subs.* تفكر tafakkur, متفكري mutafakkirí, متأمل muta'ammilí, انديشه ناكي andí-shah-nákí.

Contemplator, *subs.* متفكر mutafakkir, فكرمند fikr-mand, متأمل muta,ammil, تأمل كننده ta,ammul-kunandah, متدبر mutadabbir, مستغرق mustaghraq, انديشه مند andíshah-mand.

Contemporary, *subs. and adj.* همزمان ham-zamán, معاصر mu'ásir (*pl.* معاصرين mu'ásirín), هم عصر ham-'asr, همزاد ham-zád, همعهد ham-'ahd, اهل زمان ahl-i-zamán, ابنا زمان abná-i-zamán (used only in plural).

Contempt, *subs.* اهانت ihánat, استهانت istihánat, تحقير tahqír, احتقار ihtiqár, نكوهش nikúhish, توهين tauhín, استهزا istihzá, مذمت mazammat, استنكاف istinkáf, امتهان imtihán, كراهت karáhat, نفرت nifrat, نفرين nifrín.

Contemptible, *adj.* خوار khár, ذليل zalíl, دون dún, دني daní, حقير haqír, سفله suflah, فرومايه furú-máyah, مذموم mazmúm, محقر muhaqqar, مبتذل mubtazal, نكوهيده nikúhídah, نا كس ná-kas, نا چيز ná-chíz, واجب التذليل vájibu 't-tazlíl.

Contemptuous, *adj.* مغرور maghrúr, متكبر mutakabbir, دماغدار dimágh-dár, خود بين khud-bín, مستغني mus-taghní, حقير شمار haqír-shimár, خوار بين khár-bín, مستنكف mustankif, مستكبر mustakbir.

Contemptuously, *adv.* متكبرانه mutakabbiránah, بطور تحقير bi-taur-i-tahqír, باهانت bi-ihánat, محقرانه muhaqqaránah, تحقيرا tahqíran.

Contend, *verb,* مجادله كردن mujádalah kardan, دعوي da'vá kardan, منازعت نمودن munáza'at nimú-dan, معارضه كردن mu'árazah kardan, ستيزيدن sití-zídan, چالش نمودن chálish nimúdan, مقاصمت كردن muqásamat kardan.

Contender, *subs.* مجادل mujádil, مقاصم muqásim, ستيزه كار sitízah-kár.—(*Champion*) پهلوان pahlaván, غازي ghází (*pl.* غزات ghuzát *or* عازيان gháziyán), مبارز mubáriz (*pl.* مبارزان mubárizán), تهمتن taham-tan.

Content, *subs.* دلاسائي dil-ásá,í, خوشدلي khush-dilí, خوشنودي khush-núdí, خوشحالي khush-hálí, رضا razá, رضامندي razá-mandí, خوشوقتي khush-vaqtí, دلگيري dil-gírí, ارتياح irtiyáh, خاطر جمعي khátir-jam'í, اطمئنان itmïnán, قناعت qaná'at, سرور sarúr, مسرت masarrat, تفرج tafarruj, استغنا istighná.—*adj.* راضي rází, رضامند razá-mand, خوش khush, خوشنود khush-núd, خوشدل khush-dil, خوشحال khush-hál, خوشوقت khush-vaqt, قانع qáni', مستغني mustaghní, سير sír, آسوده ásúdah, مطمئن mutmäinn, مشعوف mash'úf, مسرور masrúr, اكتفا iktifá, قناعتكار qaná'at-kár.—(*To be content*) اكتفا نمودن iktifá nimúdan, قانع شدن qáni' shudan, راضي شدن rází shudan.—(*To content*) رضا دادن razá dádan, ممنون گردانيدن mamnún gardánídan, دل شاد كردن dil-shád kardan.

Contented, *adj.* راضي rází, رضامند razá-mand, خوش khush, خوشنود khush-núd, خوشدل khush-dil, خوشحال khush-hál, خوشوقت khush-vaqt, قانع qáni', مستغني mustaghní, سير sír, آسوده ásúdah, مطمئن mutmäinn, مشعوف mash'úf, مسرور masrúr, اكتفا iktifá, قناعتكار qaná'at-kár.—(*A contented man*) راضي rází.

Contention, *subs.* مجادله mujádalah, منازعت muná-za'at, پرخاش purkhásh, ستيزه sitízah, نزاع nizá', مناقشه munáqashah, جدال jadál, مشاجره mushájarah, جنگ jang, فتنه fitnah, شلوك shulúk (*vulg.*).

Contentious, *adj.* جنگ جو jang-jú, نزاع دوست nizá'-dúst, ستيزه جو sitízah-jú, لجوج lajúj, مجادل mujádil, خصيم khasím, جدلي jadalí, عنيد 'aníd.

Contentiously, *adv.* مجادلانه mujádilánah, خصيمانه khasímánah, از روي ستيزه az rúy-i-sitízah.

Contentment, *subs.* دلاسائي dil-ásá,í, خوشدلي khush-dilí, خوشنودي khush-núdí, خوشحالي khush-hálí, رضا razá, رضامندي razá-mandí, خوشوقتي khush-vaqtí, دلگيري dil-gírí, ارتياح irtiyáh, خاطر جمعي khátir-jam'í, اطمئنان itmïnán, قناعت qaná'at, سرور sarúr, مسرت masarrat, تفرج tafarruj, استغنا istighná.

Contents, *subs.* ضمن zimn, مضمون mazmún, كيله kailah.—(*Of a box, &c.*) مكنونات maknúnát.

Conterminable, *adj.* هم سر حد ham-sar-hadd, هم حد ham-hadd, هم نهايت ham-niháyat, هم فرجام hám-farjám.

Conterminous, *adj.* هم سر حد ham-sar-hadd, هم حد ham-hadd, هم نهايت ham-niháyat, هم فرجام ham-farjám.

Contest, *subs.* (*Battle*) جنگ jang, پيگار paigár, رزم razm, حرب harb (*pl.* حروب hurúb), ناورد návard, نبرد nabard, پرخاش parkhásh, كار زار kár-zár, آورد ávard, محاربه muhárabah, مضاربه muzárabah, معاركه mu'árakah, معركه ma'rikah.—(*Argument*) بحث bahs (*pl.* ابحاث abhás), مباحثه múbáhasah, مناظره muná-zarah, محاوره muhávarah, مقاسمه muqásamah, اقتسام iqtisám, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), مجادله mujá-dalah, مناقشه munáqashah, نزاع nizá', منازعت mu-náza'at, مذاكره muzákarah, تكرار takrár, قيل و قال qíl-u-qál, دعوي da'vá, ستيزه sitízah, چون و چرا chún-

u-chirá, قضيه qazíyah, جدال jadál, لجاج lajáj, خرخشه kharkhishah, شلتاق shaltáq, ستيزگي sitízagí, شلوك shulúk (*vulg.*).

Contest, *verb trans.* (*Dispute*) بحس كردن bahs kardan, مباحثه نمودن mubáhasah nimúdan, مجادله نمودن mujádalah nimúdan, چالش كردن chálish kardan, بزاع داشتن nizá' dáshtan.—(*Controvert*) اعتراض كردن i'tiráz kardan, مكروه داشتن makhrúh dáshtan, بد داشتن bad dáshtan, رد نمودن radd nimúdan.—*intrans.* (*Strive*) كوشش كردن kúshish kardan, جد و جهد كردن jadd va jahd kardan, ورزيدن varzídan, سعي نمودن sa'í nimúdan.—(*Emulate*) رشك بردن rishk burdan, غبطه بردن ghibtah burdan, هم سري كردن ham-sarí kardan, مناقست نمودن munáqasat nimúdan.

Contestable, *adj.* نزاع بردار nizá'-bardár, اعتراض پذير i'tiráz-pazír.

Contestant, *subs.* منازع munázi', مجادل mujádil, متعرض muta'arriz.

Contestation, *subs.* (*Argument*) بحث bahs (*pl.* ابحاث abhás), مباحثه mubáhasah, مناظره munázarah, محاوره muhávarah, مقاسمه muqásamah, اقتسام iqtisám, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), مجادله mujádalah, مناقشه munáqashah, نزاع nizá', منازعت munáza'at, مذاكره muzákarah, تكرار takrár, قيل و قال qíl-u-qál, دعوي da'vá, ستيزه sitízah, چون و چرا chún-u-chirá, قضيه qazíyah, جدال jadál, لجاج lajáj, خرخشه kharkhishah, شلتاق shaltáq, ستيزگي sitízagí, شلوك shulúk (*vulg.*).

Context, *subs.* قرينه qarínah (*pl.* قرائن qaráïn), فحواي fahvá,í-i-kalám كلام.

Contextural, *adj.* تركيبي tarkíbí, وضعي vaz'í, صورتي súratí, نسجي nasjí.

Contexture, *subs.* نسج nasj, تركيب tarkíb, ساخت sákht, وضع vaz', صورت súrat.

Contiguity, *subs.* اختلاط ikhtilát, اتصال ittisál, مس mass, لمس lams.

Contiguous, *adj.* متصل muttasil, مجاور mujávir, متجاور mutajávir, در شرف dar sharaf, قريب qaríb, پهلوي pahlúy, در جنب dar jamb, نزديك nazdík, نزد nazd, مقارب muqárib, مشرف mushrif, موارق muvá-riq, مكاسر mukásir, مقرون maqrún.—(*To be contiguous*) نزديك شدن nazdík shudan, نزد شدن nazd shudan, متصل شدن muttasil shudan, پيوستگي داشتن paivastagí dáshtan, لحوق داشتن luhúq dáshtan.

Contiguously, *adv.* متصلانه muttasilánah, بنزديكي bi-nazdíkí.

Continence, *subs.* عصمت 'asmat, عفت 'iffat, پاكدامني pák-dámaní, پارسائي pársá,í, زهد zuhd, تقاوت taqá-vut, رهبانيت ruhbáníyat, پرهيز parhíz, پرهيز گاري parhíz-gárí, استعفاف isti'fáf, احصان ihsán.

Continent, *subs.* قاره qárrah, قطعه كبيره qat'ah-i-kabírah, خشكي khushkí.—*adj.* پاك pák, پاكيزه pákízah, پاك و پاكيزه pák-u-pákízah, پاكدامن pák-dáman, پارسا pársá, عفيف 'afíf, عاصم 'ásim, طاهر táhir, پرهيز گار parhíz-gár, حصور hasúr, محتاط muh-tát, معصوم ma'súm.

Continental, *adj.* خشكي khuskhí.

Continently, *adv.* با پرهيز bá-parhíz, پارسا وار pársá-vár, از روي تقاوت az rúy-i-taqávut.

Contingency, *subs.* حادثه hádisah (*pl.* حوادث havá-dis), سانحه sánihah (*pl.* سوانح savánih), سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, پيش آمد písh-ámad, پيش افتاد písh-uftád, واقعه váqi'ah, وقعه vaq'ah, وقوع vuqú', وقيعه vaqí'ah (*pl.* وقائع vaqáï'), عارض 'áriz, عارضه 'árizah (*pl.* عوارض 'aváriz), قضيه qazíyah (*pl.* قضايا qazáyá), موقع mauqi', درك dirk, ما جرا má-jará.—(*Disaster*) مصيبت musíbat, آفت áfat (*pl.* آفات áfát), بلا balá, نائبه náïbah (*pl.* نوائب naváïb), داهيه dáhiyah (*pl.* دواهي daváhí).

Contingent, *subs.* (*Military term*) قشون qushún.—*adj.* اتفاقي ittifáqí, عارضي 'árizí, عرضي 'arazí, آمدلي 'ámadaní, ناگاه nágáh, ناگهان nágahán.—(*Conditional*) شرطي shartí, مشروط mashrút, مشترط mushtarit, با شرط bá-shart.

Contingently, *adv.* قضارا qazáran, اتفاقا ittifáqan, عارضا 'árizan, ناگاه nágáh, ناگاهانه nágáhánah, عرضا 'arazan, بنا دانستگي bi-ná-dánistagí.

Continual, *adj.* مدام mudám, مستدام mustadám, دائم dáïm, متصل muttasil, مستمر mustamirr, پي در پي pay-dar-pay, متوالي mutaválí, پايدار páyadár, جاويدان jávídán.

Continually, *adv.* استمرارا istimráran, بر سبيل استمرار bar-sabíl-i-istimrár, مستمرا mustamirran, بالاستمرار bi 'l-istimrár, هميشه hamíshah, همواره hamvárah, هماره hamárah, هر وقت har vaqt, همه وقت hamah vaqt, هر زمان har zamán, مدام mudám, مدام الوقت mudámu 'l-vaqt, دائم dáïm, هر دم har dam, علي الدوام 'ala 'd-davám, پيوسته paivastah, دمبدم dam bi-dam, دمادم dam-á-dam, علي الاتصال 'ala 'l-ittisál, متصلا mutta-silan, هميشه اوقات hamíshah auqát.

Continuance, *subs.* استمرار istimrár, دوام davám, قرار qarár, پايداري páyadárí, مداومت mudávamat, اتصال ittisál, پيوستگي paivastagí, بقا baqá.

Continuation, *subs.* استمرار istímrár, دوام davám, قرار qarár, پايداري páyadárí, مداومت mudávamat, اتصال ittisál, پيوستگي paivastagí, بقا baqá.—(*Succession*) تتابع tatábu'.

Continue, *verb trans.* (*Protract*) طول دادن túl dádan, طويل گردانيدن tavíl gardánídan, كشانيدن kasháníd an, امتداد دادن imtidád dádan, پس انداختن pas andákh-tan, دراز كردن diráz kardan, مؤجل ساختن müajjal

sákhtan, توقیف دادن tauqíf dádan, توقف کردن tavaqquf kardan, در تعویق انداختن dar ta'víq andákhtan, تأخیر نمودن täkhír nimúdan, دیری کردن dírí kardan.—(*Extend*) امتداد کشیدن imtidád kashídan, دراز کردن diráz kardan.—*intrans.* (*Last*) ماندن mándan, پایدار بودن páyadár búdan, دائم بودن dáïm búdan, دوام داشتن davám dáshtan, قائم بودن qáïm búdan, بقا داشتن baqá dáshtan, طول کشیدن túl kashídan, ممتد شدن mumtadd shudan, مداومت کردن mudávamat kardan, استمرار کردن istimrár kardan.—(*Persevere*) اقامت نمودن iqámat nimúdan, اصرار نمودن isrár nimúdan, استمرار نمودن istimrár nimúdan, باقي ماندن báqí mándan.—(*To continue in the discharge of one's duties*) در مأموریت خود بر قرار بودن dar mámúríyat-i-khud bar-qarár búdan.—(*If you continue in this fashion*) اگر چنانچه بدین منوال مداومت بکنید agar chunán-chih badín minvál mudávamat bi-kuníd.—(*To be continued—Literary term*) باقي دارد báqí dárad.

Continuity, *subs.* پیوستگي paivastagí, تتابع tatábu', تواتر tavátur, مداومت mudávamat.

Continuous, *adj.* مدام mudám, مستدام mustadám, دائم dáïm, متصل muttasil, مستمر mustamirr, پي در پي pay-dar-pay, متوالي mutaválí, پایدار páyadár, جاویدان jávídán.

Continuously, *adv.* استمراراً istimráran, بر سبیل استمرار bar sabíl-i-istimrár, مستمراً mustamirran, بالاستمرار bi 'l-istimrár, همیشه hamíshah, همواره hamvárah, همارة hamárah, هر وقت har vaqt, همه وقت hamah vaqt, هر زمان har zamán, مدام mudám, مدام الوقت mudámu 'l-vaqt, دائم dáïm, هر دم har dam, علي الدوام 'ala 'd-davám, پیوسته paivastah, دمبدم dam bi-dam, دمادم dam-á-dam, علي الاتصال 'ala 'l-ittisál, متصلاً muttasilan, همیشه اوقات hamíshah-auqát.

Contort, *verb,* کج کردن kaj kardan, پیچانیدن píchánídan, معوج ساختن mu'avajj sákhtan.

Contortion, *subs.* پیچ pích, پیچیدگي píchídagí, اعوجاج i'vijáj.

Contour, *subs.* صورت súrat, هئت häyat, نمود nimúd, نما nimá, منظر manzar, شکل shakl (*pl.* اشکال ashkál), وجه vajh (*pl.* اوجه aujah), وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá').—(*Of land*) احاطه ihátah, وضع vaz'.

Contraband, *subs.* ممنوعات mamnú'át.—(*Prohibition*) منع man', نهي nahy, قدغن qadaghan, غدغن ghadaghan, تحریم tahrím, تحجیر tahjír, باز داشت báz-dásht.—*adj.* ممنوع mamnú', حریم harím, منهي manhí, محرم mahram, حرام harám.

Contract, *subs.* عهد نامه 'ahd-námah, شرط نامه shart-námah, قباله qabálah, سند sanad, تمسك tamassuk, قبض qabz, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj).

Contract, *verb trans.* (*Shorten*) کوتاه ساختن kútáh sákhtan, بهم کشیدن bi-ham kashídan, اختصار کردن ikhtisár kardan, مختصر کردن mukhtasar kardan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, قصر نمودن qasr nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan.—(*Betroth*) مخطوب نمودن makhtúb nimúdan, منسوب کردن mansúb kardan, نامزد کردن nám-zad kardan, عقد کردن 'aqd kardan, احصان نمودن ihsán nimúdan, شوهر دادن shauhar dádan.—(*Incur*) بالا آوردن bálá ávardan, بر خود آوردن bar-khud ávardan, جلب کردن jalb kardan, معرض گردیدن mu'arriz gardídan, مورد شدن múrid shudan, مستوجب گشتن mustaujib gashtan, مستحق شدن mustahaqq shudan.—(*Acquire*) حاصل کردن hásil kardan, تحصیل کردن tahsíl kardan. بهم رسانیدن bi-ham rasánídan, اقتنا نمودن iqtiná nimúdan, یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), در یافتن dar-yáftan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), کسب نمودن kasb nimúdan, اکتساب نمودن iktisáb nimúdan, رسیدن rasídan, بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan.—(*Grammatical term*) ترخیم نمودن tarkhím nimúdan. *intrans.* عهد بستن 'ahd bastan, شرط نمودن shart nimúdan, مشارطه نمودن musháratah nimúdan, قرار دادن qarár dádan.—(*Shrink*) تنگ شدن tang shudan, درهم کشیدن dar-ham kashídan, خرد شدن khurd shudan, منقبض شدن munqabiz shudan, کوچك شدن kúchik shudan, منضم شدن munzamm shudan.—(*Bargain*) بازار نمودن bázár nimúdan, چانه زدن chánah zadan.—(*High contracting parties*) دول مفخمه متعاهده duval-i-mufakhkhamah-i-muta'áhidah.

Contractibility, *subs.* بهم کشیده شدني bi-ham-kashídah-shudaní, قبض پذیري qabz-pazírí, مقبوضیت maqbúzíyat, تقبض taqabbuz, انقباض inqibáz.

Contractible, *adj.* قبض پذیر qabz-pazír, منضم شو munzamm-shau, بهم کشیده شدني bi-ham-kashídah-shudaní.

Contractile, *adj.* قبض پذیر qabz-pazír, منضم شو munzamm-shau, بهم کشیده شدني bi-ham-kashídah-shudaní.

Contraction, *subs.* انقباض inqibáz, قبض qabz, ضم zamm.—(*Abbreviation*) اختصار ikhtisár, اقتصار iqtisár, مختصر mukhtasar, ایجاز íjáz, ترخیم tarkhím, کوتاهي kútáhí, اجمال ijmál, قصر qasr, مجمل mujmal, محصل muhassal, منتخب muntakhab.—(*Grammatical term*) ترخیم tarkhím.

Contractor, *subs.* مشارط mushárit. — (*Abbreviator*) مختصر کننده mukhtasar-kunandah, اختصار دهنده ikhtisár-dihandah.

Contra-dance, *subs.* رقص مقابل raqs-i-muqábil.

Contradict, *verb,* تکذیب کردن takzíb kardan, رد کردن radd kardan, بر خلاف گفتن bar-khiláf guftan, خلاف

گوئي کردن khiláf-gú,í kardan, بر ضد گفتن bar zidd guftan.—(*To contradict a report*) شائعهرا تکذیب کردن shá,ï'ah-rá takzíb kardan.—(*To contradict oneself*) تناقض گفتن tanáquz guftan, خودرا کذاب نمودن khud-rá kizzáb nimúdan.

Contradiction, *subs.* رد radd, تخالف takháluf, تمرد tamarrud-i-qaul. — (*Inconsistency with itself*) قول تناقض tanáquz, منافات munáfát, اختلاف ikhtiláf, خلاف khiláf.

Contradictious, *adj.* مکذب mukazzib, خلاف گو khiláf-gú, حاضر جواب házir-javáb.—(*Inconsistent*) متناقض mutanáqiz, منافي munáfí, مخالف mukhálif.

Contradictive, *adj.* خلاف khiláf, مخالف mukhálif, نقیض naqíz, مناقض munáqiz, متناقض mutanáqiz, ضد zidd, مغایر mugháyir, مقابل muqábil, منافي munáfí.

Contradictory, *adj.* خلاف khiláf, مخالف mukhálif, نقیض naqíz, مناقض munáqiz, متناقض mutanáqiz, ضد zidd, مغایر mugháyir, مقابل muqábil, منافي munáfí.

Contradistinct, *adj.* علحده 'aláhidah, جداگانه jidá-gánah, غیر ghair.

Contradistinction, *subs.* فرق farq, جداگانگي jidá-gánagí, امتیاز imtiyáz.

Contradistinguish, *verb,* فرق نهادن farq nihádan, جدا کردن jidá kardan, امتیاز دادن imtiyáz dádan.

Contralto, *subs. and adj.* زیر zír, پست past.

Contraries, *subs.* ازداد azdád, متخالفات mutakhálifát, متناقضات mutanáqizát.

Contrariety, *subs.* اختلاف ikhtiláf, ضدیت ziddíyat, مخالفت mukhálafat, غیریت ghairíyat.

Contrarily, *adv.* مخالفانه mukhálifánah, مختلفانه mukh-talifánah, بطور مخالفت bi-taur-i-mukhálafat, مغایرانه mugháyiránah.

Contrarious, *adj.* خلاف khiláf, مخالف mukhálif, نقیض naqíz, مناقض munáqiz, ضد zidd, مغایر mughá-yir, مقابل muqábil, منافي munáfí, متناقض mutanáqiz.

Contrariwise, *adv.* بر عکس bar-'aks, بر خلاف bar-khiláf, بر ضد bar-zidd.

Contrary, *subs.* غیریت ghairíyat, ضدیت ziddíyat.—(*The contrary of this*) غیر ازین ghair az ín.—*adj.* خلاف khiláf, مخالف mukhálif, نقیض naqíz, مناقض munáqiz, ضد zidd, مغایر mugháyir, مقابل muqábil, منافي munáfí, متناقض mutanáqiz.—(*On the contrary*) بر عکس bar-'aks, بر خلاف bar-khiláf, بر ضد bar-zidd.—(*Contrary to*) بر ضد bar-zidd, بر عکس bar-'aks, علي رغم 'alá raghm.—(*Contrary to custom*) خارق العادت khárigu 'l-'ádat.—(*Contrary to expectation*) بر خلاف احتمال bar-khiláf-i-ihtimál. — (*On a contrary supposition*) و الا va-illá.—(*To act contrary to*) خلاف کردن ikhláf kardan, خلف نمودن khulf nimúdan.—(*To go contrary to*) خلاف کردن khiláf kardan.—(*A contrary wind*) باد غیر ملائم bad-i-ghair-i-muláïm.

Contrast, *subs.* مخالفت mukhálafat, مضادت muzád-dat, تضاد tazádd, ضد zidd, مقابلي muqábilí.—(*In contrast*) مخالف mukhálif, در مقابل dar muqábil.

Contrast, *verb trans.* در مقابل قرار دادن dar muqábil qarár dádan.—*intrans.* در مقابل ایستادن dar muqábil ístádan.

Contravallation, *subs.* سنگر sangur, مستحکمه mas-tahkamah, قلعه qal'ah, بارو bárú.

Contravene, *verb,* نسخ کردن naskh kardan, بر انداختن bar-andákhtan, مخالفت کردن mukhálafat kardan, نقص کردن naqs kardan, نکث نمودن naks nimúdan, فسخ کردن faskh kardan.

Contravention, *subs.* مخالفت mukhálafat, اختلاف ikhtiláf, مزاحمت muzáhamat, شکستگي shikastagí, فسخ faskh, نقص naqs, نقض naqz.

Contraversion, *subs.* انخلاف inkhiláf.

Contretemps, *subs.* بي وقتي bí-vaqtí, نا هنگامي ná-hangámí, بیگاهي bí-gáhí.

Contributable, *adj.* داده شدني dádah-shudaní.

Contributary, *adj.* کمك ده kumak-dih, باج گذار báj-guzár.—(*River*) آب بخش áb-bakhsh.

Contribute, *verb trans. and intrans.* نشر نمودن nasr nimúdan, نثار نمودن nisár nimúdan, بر افشاندن bar-afshándan, گستردن gustardan, افاضه نمودن ifázah nimúdan, فرو ریختن furú ríkhtan, فرو باریدن furú bárídan, بسط نمودن bast nimúdan, دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشیدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشودن bakhshúdan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشش کردن bakhshish kardan, عطا نمودن 'atá nimúdan, ارزاني داشتن arzání dáshtan, کمك دادن kumak dádan, بذل کردن bazl kardan.—(*Conduce*) کشیدن kashídan, مائل ساختن máil sákhtan, ترغیب نمودن targhíb nimúdan, موٴدي بودن müaddí búdan, مبلغ بودن muballigh búdan, منجر شدن munjir shudan, باعث شدن bá'is shudan.

Contribution, *subs.* عطا 'atá, عطیه 'atiyah, بذل bazl, تقسیم پول taqsím-i-púl, حصه hissah, داد dád, بخشش bakhshish, نثار nisár, ایثار ísár, افاضه ifázah, بسط bast.

Contributive, *adj.* باذل bázil, بخشنده bakhshandah, کرامت کننده karámat-kunandah, اعانت دهنده i'ánat-dihandah.

Contributor, *subs.* باذل bázil, بخشنده bakhshandah, کرامت کننده karámat-kunandah, اعانت دهنده i'ánat-dihandah.—(*Literary term*) مکاتب mukátib.

Contributory, *adj.* باذل bázil, بخشنده bakhshandah,

کرامت کننده karámat-kunandah, اعانت دهنده i'ánat-dihandah.

Contrite, *adj.* توبه گذار taubah-guzár, توبه کار taubah-kár, پشیمان pashímán, تائب táïb, منیب muníb, نادم nádim, متندم mutanaddim, ندمان nadmán (*pl.* ندامی nadámá), تواب tavváb, اواب avváb, محزون mahzún, افسوس خور afsús-khur.

Contritely, *adv.* پشیمانانه pashímánánah, با پشیماني bá-pashímání, متندمانه mutanaddimánah, از روي ندامت az rúy-i-nadámat, نائبانه náïbánah, بطور تندم bi-taur-i-tanaddum.

Contrition, *subs.* توبه taubah, توبه گذاري taubah-guzárí, توبه کاري taubah-kárí, پشیماني pashímání, ندامت nadámat, ندم nadam, انابت inábat, تندم tanaddum, تأسف ta'assuf, اندوه andúh, غم gham, غمگیني gham-gíní.

Contrivable, *adj.* قابل تمهید qábil-i-tamhíd, ایجاد پذیر íjád-pazír.

Contrivance, *subs.* تدبیر tadbír, ایجاد íjád, تجویز tajvíz, تمهید tamhíd, اختراع ikhtirá' (*pl.* اختراعات ikhtirá'át), ابداع ibdá', منصوبه mansúbah, دستگاه dast-gáh.—(*Scheme*) کید kaid, مکر makr, حیله hílah, حیله بازي hílah-bází, فریب firíb, تلبیس talbís, گول gúl, رنگ rang, بهانه bahánah, دولاب بازي dúláb-bází.

Contrive, *verb trans.* ایجاد نمودن íjád nimúdan, تجویز کردن tajvíz kardan, اختراع نمودن ikhtirá' nimúdan, انگیختن angíkhtan (*rt.* انگیز angíz).—*intrans.* حیله کردن hílah kardan, چاره کردن chárah kardan, تدبیر کردن tadbír kardan.

Contriver, *subs.* مخترع mukhtari', مبدع mubdi', موجد mújid, مدبر mudabbir, تمهید کننده tamhíd-kunandah.

Control, *subs.* ضبط zabt, داوري dávarí, تدبیر tadbír, حکومت hukúmat, اقتدار iqtidár, تسلط tasallut.

Control, *verb,* ضبط کردن zabt kardan, داوري نمودن dávarí nimúdan, تدبیر نمودن tadbír nimúdan, حکومت کردن hukúmat kardan, تسلط ورزیدن tasallut varzídan, منع کردن man' kardan.

Controllable, *adj.* تسلط بردار tasallut-bardár, حکم پذیر hukm-pazír.

Controlled, *part.* مضبوط mazbút.

Controller, *subs.* ضابط zábit.—(*Officer*) مستحفظ mustahfiz, سر کار sar-kár, محاسبه چي muhásabah-chí.

Controllership, *subs.* تسلط tasallut, حکومتي hukúmatí.—(*Office*) سر کاري sar-kárí.

Controlment, *subs.* ضبط zabt, داوري dávarí, تدبیر tadbír, حکومت hukúmat, اقتدار iqtidár, تسلط tasallut.

Controversial, *adj.* مباحثه آمیز mubáhasah-ámíz, پر جدل pur-jadal, بحث آمیز bahs-ámíz.

Controversialist, *subs.* مباحث mubáhis, جدلي jadalí, بحاث bahhás.

Controversy, *subs.* بحث bahs, مباحثه mubáhasah, مناظرت munázarat (*pl.* مناظرات munázarát), نزاع nizá', منازعت muníza'at, جدل jadal, مجادله mujádalah, ستیزه sitízah, قیل و قال qíl-u-qál, مناقشه munáqishah, شلوك shulúk (*vulg.*).

Controvert, *verb,* اعتراض کردن i'tiráz kardan, مکروه داشتن makrúh dáshtan, بد داشتن bad dáshtan, رد نمودن radd nimúdan.

Controvertible, *adj.* بحث طلب bahs-talab, اعتراض پذیر i'tiráz-pazír.

Controvertist, *subs.* مباحث mubáhis, جدلي jadalí, بحاث bahhás.

Contumacious, *adj.* عنود 'unúd, معاند mu'ánid, عنید 'aníd, متمرد mutamarrid, لجوج lajúj, مرید maríd, خود سر khud-sar, حرون harún, متعصب muta'assib, مر کش sar-kash, خود کام khud-kám, ستیزه کار sitízah-kár.

Contumaciously, *adv.* عناداً 'inádan, معاندانه mu'ánidánah, بطور خود سري bi-taur-i-khud-sarí, لجوجانه lajújánah, عنودانه 'unúdánah, بطور لجاجت bi-taur-i-lajájat, بطریق اصرار bi-taríq-i-isrár.

Contumacy, *subs.* عناد 'inád, استعناد isti'nád, تعند ta'annud, تمرد tamarrud, خود سري khud-sarí, ستیزه sitízah, لج laj, لجاجت lajájat, اصرار isrár.

Contumelious, *adj.* مغرور maghrúr, متکبر mutakabbir, دماغدار dimágh-dár, خود بین khud-bín, مستغني mustaghní, حقیر شمار haqír-shimár, خوار بین khár-bín, مستنکف mustankíf, مستکبر mustakbir.

Contumeliously, *adv.* متکبرانه mutakabbiránah, بطور تحقیر bi-taur-i-tahqír, باهانت bi-ihánat, محقرانه muhaqqiránah, تحقیراً tahqíran.

Contumely, *subs.* اهانت ihánat, استهانت istihánat, تحقیر tahqír, احتقار ihtiqár, نکوهش nikúhish, توهین tauhín, استهزا istihzá, مذمت mazammat, استنکاف istinkáf, امتهان imtihán, کراهت karáhat, نفرت nifrat, نفرین nifrín.

Contuse, *verb,* خورد کردن khurd kardan, سحق کردن sahq kardan.

Contused, *part.* کوفته kúftah, مسحوق mas,húq, ضربه خورده zarbah-khurdah.—(*To be contused*) در هم شکستن dar-ham shikastan, خورد شدن khurd shudan, مسحوق شدن mas,húq shudan.

Contusion, *subs.* سحق sahq, انسحاق insiháq, در هم شکستگي dar-ham-shikastagí, تباره tabárah.

Conundrum, *subs.* لغز lughaz, معمي mu'ammá.

Conusance, *subs.* خبر khabar, آگاهي ágáhí, معرفت ma'rifat, علم 'ilm, دانش dánish.

Convalesce, *verb,* شفا یافتن shifá yáftan, صحت یافتن sihhat yáftan, افاقه نمودن ifáqah nimúdan.

Convalescence, *subs.* شفا shifá, اشتفا ishtifá, صحت sihhat, افاقه ifáqah, نقاهت naqáhat.

Convalescent, *adj.* صحیح sahíh, شفا تازه tázah-shafá. —(*To be convalescent*) شفا یافتن shifá yáftan, صحت یافتن sihhat yáftan, افاقه نمودن ifáqah nimúdan.

Convenable, *adj.* اجتماع پذیر ijtimá'-pazír, قابل جمع qábil-i-jam'.

Convene, *verb trans.* فراهم آوردن faráham ávardan, فرا آوردن fará ávardan, جمع کردن jam' kardan.—*intrans.* فراهم آمدن faráham ámadan, باهم آمدن báham ámadan, جمع شدن jam' shudan, اجتماع نمودن ijtimá' nimúdan.—(*As a meeting*) *trans.* منعقد ساختن mun'aqid sákhtan.—*intrans.* اجلاس کردن ijlás kardan.

Convenience, *subs.* مناسبت munásabat, شایستگي sháyistagí, موافقت muváfaqat, ملایمت muláyamat, مطابقت mutábaqat, سازگاري sázigárí, سزاواري sizávárí, سهولت suhúlat, فائده fáïdah, آساني ásání.

Convenient, *adj.* مناسب munásib, انسب ansab, شایسته sháyistah, موافق muváfiq, مطابق mutábiq, واجب vájib, روا ravá, سزا sizá, سزاوار sizávár, لائق láïq, لازم lázim, ملائم muláïm, فراخور farákhur, سازگار sázigár, آسان ásán.

Conveniently, *adv.* بطور شایستگي bi-taur-i-sháyistagí, موافقانه muváfiqánah, مطابقانه mutábiqánah, لائقانه láïqánah, ملائمانه muláïmánah, سزاوارانه sizáváránah, سازگارانه sázigáránah.

Convent, *subs.* دیر dair (*pl.* دیور duyúr), خانقاه khánqáh, صومعه sauma'ah (*pl.* صوامع savámi'), معبد ma'bad, کنیسه kanísah, کنشت kinisht.—(*To retire to a convent*) بمعبد رفتن bi-ma'bad raftan, صومعه نشین شدن sauma'ah-nishín shudan.

Conventicle, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), جماعت jamá'at, جمعیت jam'íyat, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), انجمن anjuman, معشر ma'shar, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), دیوان díván, بزم bazm, ملا malá.

Convention, *subs.* جمع jam', جمعه jum'ah, اجتماع ijtimá', جماعت jamá'at, جمعیت jam'íyat, مجموعه majmú'ah, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), گروه guróh, شورا shúrá.—(*Treaty*) عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), عهد نامه 'ahd-námah, معاهدت mu'áhadat, تعاهد ta'áhud, میثاق míság, شرط shart (*pl.* شروط shurút), پیمان paimán, قرار داد qarár-dád.

Conventional, *adj.* اصطلاحي istiláhí, سماعي samá'í, مصطلح mustalah, معتاد mu'tád, اجماعي ijmá'í, قانوني qánúní, عادتي 'ádatí.

Conventionalism, *subs.* اصطلاح istiláh, عادت 'ádat, اجماع ijmá'.

Conventionary, *adj.* اصطلاحي istiláhí, سماعي samá'í, مصطلح mustalah, معتاد mu'tád, اجماعي ijmá'í, قانوني qánúní, عادتي 'ádatí.

Conventual, *subs.* (*Monk*) زاهد záhid, عابد 'ábid, ابدال abdál, گوشه نشین gúshah-nishín, صومعه نشین sauma'ah-nishín.—(*Nun*) راهبه ráhibah, زاهده záhidah, قدیسه qaddísah, زن از دنیا گذشته zan az dunyá guzashtah. —*adj.* صومعه‌ي sauma'ah,í, کنشتي kinishtí, زاهدي záhidí, عابدي 'ábidí.

Converge, *verb,* متقارب شدن mutaqárib shudan, سر بیك نقطه منتهي شدن sar-bi-ham ávardan, بهم آوردن bi-yah nuqtah muntahí shudan, با هم خوردن bá-ham khurdan, تلاقي نمودن taláqí nimúdan.

Convergence, *subs.* اقتراب iqtiráb, تقارب taqárub, متقاربت mutaqárabat, تلاقي taláqí.

Convergent, *adj.* متقارب mutaqárib, متلاقي mutaláqí.

Conversable, *adj.* صحبتي suhbatí, قابل گفتگو qábil-i-guftugú, مانوس mánús.

Conversant, *adj.* واقف váqif, آگاه ágáh, با خبر bá-khabar, مطلع muttali'.

Conversation, *subs.* گفتگو guftugú, صحبت suhbat, مصاحبت musáhabat, مخالطه mukhálatah, جواب سوال javáb-süál, مکالمت mukálamat, معاشرت mu'ásharat, زبان راني zabán-rání, تکلم takallum, تقاول taqávul, عشرت 'ashrat, محاورت muhávarat, مجالست mujálasat.

Converse, *verb,* حرف زدن harf zadan, زبان راندن zabán rándan, صحبت کردن suhbat kardan, نطق کردن nutq kardan, گفتگو کردن guftugú kardan, معاشرت کردن mu'ásharat kardan, گفت و شنید کردن guft-u-shiníd kardan.

Conversely, *adv.* بطور وارونه bi-taur-i-várúnah, برعکس bar-'aks, مقلوباً maqlúban.

Conversion, *subs.* قلب qalb, تغییر taghyír, تغایر tagháyur, انقلاب inqiláb, تبدل tabaddul.

Convert, *subs.* تبدیل یافته tabdíl-yáftah, تغییر یافته taghyír-yáftah, ابدال abdál, دخیل dakhíl, متغیر muta-

ghayyir, متبدل mutabaddil.—(*To Muhammadanism*) جديد jadíd.

Convert, *verb trans.* تغيير كردن taghyír kardan, بر گردانيدن bar-gardánídan.

Converted, *part.* (*Religious term*) مهتدي muhtadí.

Convertibility, *subs.* تبديل پذيري tabdíl-pazírí, تغيير پذيري taghyír-pazírí, انقلال inqilál.

Convertible, *adj.* تبديل پذير tabdíl-pazír, تغيير پذير taghyír-pazír, منقلب munqalib.

Convertibly, *adv.* منقلبانه munqalibánah.

Convex, *adj.* مقبب muqabbab, ماهي پشت máhí-pusht, محدب muhaddab, قبه دار qubbah-dár, خر پشت khar-pusht.

Convexity, *subs.* تحدب tahaddub, محدبيت muhaddabíyat, ماهي پشتي máhí-pushtí, خر پشتي khar-pushtí.

Convexly, *adv.* محدبانه muhaddabánah, بطور تحدب bi-taur-i-tahaddub.

Convexo-concave, *adj.* مقعر محدب muqa''ar-muhaddab.

Convexo-convex, *adj.* محدب طرفين muhaddab-i-tarafain.

Convey, *verb,* رسانيدن rasánídan, نقل كردن naql kardan, بردن burdan, حمل كردن haml kardan, حامل شدن hámil shudan, تحمل نمودن tahammul nimúdan, بر داشتن bar-dáshtan, بر داشت نمودن bar-dásht nimúdan, كشيدن kashídan, آوردن ávardan, بدوش گرفتن bi-dúsh giriftan.

Conveyable, *adj.* نقل پذير naql-pazír, حمل پذير haml-pazír.

Conveyance, *subs.* نقل naql, حمل haml.—(*Legal term*) نقل naql.—(*Vehicle*) عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, گاري gárí (Hindi), كالسكه káliskah (European), درشكه drushkah (European).

Conveyancer, *subs.* (*Legal term*) نقل نويس naql-nivís.

Conveyancing, *subs.* (*Legal term*) نقل نويسي naql-nivísí.

Conveyor, *subs.* حمال hammál, بار كش bár-kash.

Convict, *subs.* محبوس mahbús, مقيد muqayyad, زنداني zindání, مجرم mujrim, تقصير كار taqsír-kár, دستاقي dustáqí (*vulg.*).

Convict, *verb,* مستدل گردانيدن mustadall gardánídan, ملزم ساختن mulzam sákhtan, مجاب گردانيدن mujáb gardánídan, الزام كردن ilzám kardan, اثبات آوردن isbát ávardan, متقاعد كردن mutaqá'id kardan, معتقد كردن mu'taqid kardan, معترف گردانيدن mu'tarif gardánídan. — (*Legal term*) مجرم ساختن mujrim sákhtan, تقصير كار در آوردن taqsír-kár dar-ávardan.

Convicted, *part.* (*Of a crime*) ملزم mulzam, ملتزم multazim, مجرم mujrim.

Conviction, *subs.* (*Of a crime*) الزام ilzám, قضا qazá, شجب shajb.—(*Convincement*) تحقق tahaqquq, اثبات isbát. — (*Persuasion of mind*) اعتقاد i'tiqád, توهم tavahhum, اعتبار i'tibár, باور bávar, ايمان ímán, گمان gumán, گروش giravish, ظن zann (*pl.* ظنون zunún).

Convictive, *adj.* الزام بخش ilzám-bakhsh, اثبات پذير isbát-pazír.

Convince, *verb,* مستدل گردانيدن mustadall gardánídan, ملزم ساختن mulzam sákhtan, مجاب گردانيدن mujáb gardánídan, متقاعد كردن mutaqá'id kardan, معتقد كردن mu'taqid kardan, معترف گردانيدن mu'tarif gardánídan, الزام كردن ilzám kardan, اثبات آوردن isbát ávardan.

Convinced, *part.* (*Made sensible by proof*) مستدل mustadall, ملزم mulzam, مجاب mujáb.—(*To be convinced*) يقين حاصل كردن yaqín hásil kardan, متيقن شدن mutayaqqin shudan, ملزم گرديدن mulzam gardídan.

Convincement, *subs.* تحقق tahaqquq, اثبات isbát, الزام ilzám.

Convincible, *adj.* الزام پذير ilzám-pazír, اثبات پذير isbát-pazír.

Convincing, *adj.* مسكت muskit, قاطع qáti', الزام بخش ilzám-bakhsh.

Convincingly, *adv.* ملزمانه mulzamánah, مسكتانه muskitánah, بطور قطع bi-taur-i-qat'.

Convivial, *adj.* هم پياله ham-piyálah, شاد مند shád-mand, خوش khush, خوشوقت khush-vaqt, نشاطمند nishát-mand.

Conviviality, *subs.* شادي shádí, خوشي khushí, خوشوقتي khush-vaqtí, نشاط nishát.

Convocate, *verb,* اجماع كردن ijmá' kardan, جمع كردن jam' kardan, فراهم كردن faráham kardan, منعقد كردن muna'qid kardan.

Convocation, *subs.* اجماع ijmá', اجلاس ijlás.

Convoke, *verb,* اجماع كردن ijmá' kardan, جمع كردن jam' kardan, فراهم كردن faráham kardan, منعقد كردن muna'qid kardan.

Convolute, *adj.* مطوي matví, پيچيده píchídah, تافته táftah, ملتف multaff.

Convolution, *subs.* پيچگي píchagí, پيچيدگي píchídagí, لف laff, التفاف iltiláf.

Convolve, *verb,* پيچانيدن píchánídan.

Convolvulus turpethum (*Turbeth plant*), *subs.* تربد turbud.

Convoy, *subs.* بدرقه badraqah, مشايعت mushája'at, موكب maukib (*pl.* مواكب mavákib), حفاظت hifázat.

Convoy, *verb,* (*Nautical term*) بدرقه كردن badraqah

kardan, حفظ نمودن ham-ráhí kardan, هم راهي كردن hifz nimúdan, هم سفر شدن ham-safar shudan.

Convulse, *verb,* مضطرب ساختن muztarib sákhtan, بهم زدن bi-ham zadan.—(*As a rebellion*) شورانيدن shúránídan.

Convulsion, *subs.* تشنج tashannuj, رعشه ra'shah, لقوه laqvah. — (*Commotion*) هنگامه hangámah, غوغا ghaughá, آشفتگي áshuftagí, ارجاف irjáf (*pl.* اراجيف arájíf), سر آسيمگي sar-ásímagí, تزلزل tazalzul, اضطراب iztiráb, اغتشاش ightishásh, انزعاج inzi'áj, شورش shúrish.

Convulsive, *adj.* تشنج ده tashannuj-dih.

Cony, *subs.* خر گوش khar-gúsh.

Coo, *verb,* كوكو زدن kúkú zadan, نوحه كردن nauhah kardan, ناله كردن nálah kardan.

Cooing, *subs.* كوكو kúkú, نوحه nauhah, ناله nálah.

Cook, *subs.* آشپز ásh-paz, طباخ tabbákh.

Cook, *verb,* پختن pukhtan (*rt.* پز paz), طبخ كردن tabkh kardan, آب پز كردن áb-paz kardan.—(*While it was cooking*) در اثنائي طبخ dar-asná'í-i-tabkh.

Cooked, *part.* مطبوخ matbúkh.—(*Cooked things*) مطبوخات matbúkhát.

Cookery, *subs.* طبخ tabkh, طباخي tabbákhí, طباخه tabbákhah.

Cook-shop, *subs.* آشخانه ásh-khánah.

Cooky, *subs.* (*Cake*) گرده girdah, كليچه kulíchah, كماج kumáj, كماچ kumách, قرص qurs (*pl.* اقراص aqrás), نان شيرين nán-i-shírín.

Cool, *adj.* خنك khunuk, سرد sard, چاهيده cháhídah. —(*Applied to water or weather*) خنك khunuk, سرد sard.—(*Impudent*) گستاخ gustákh, شوخ shúkh, بي شرم bí-sharm, بي حيا bí-hayá, بي ادب bí-adab, لا ابالي lá-ubálí, فضول fuzúl, وقيح vaqíh, سخت رو sakht-rú, زبان دراز zabán-diráz.—(*Indifferent*) بيخبر bí-khabar, غافل gháfil, بيپروا bí-parvá, بي احتياط bí-ihtiyát, بي انديشه bí-andíshah, كاهل káhil, بيهوش bí-húsh, زاهل záhil, بي مبالات bí-mubálát, لا قيد lá-qaid, بد پرهيز bad-parhíz, مخبر mukhbir, سست sust, بي ميل bí-mail, سرد sard, استغنا istighná, بي اعتنا bí-i'tiná, لا ابالي گري lá-ubálí-garí.—(*Unexcited*) ساكت sákit, خود دار khud-dár.

Cool, *verb trans.* خنك كردن khunuk kardan, سرد كردن sard kardan, تبريد نمودن tabríd nimúdan.—*intrans.* خنك شدن khunuk shudan, سرد گرديدن sard gardídan.—(*To cool oneself*) تازه ساختن tázah sákhtan.

Cooler, *subs.* مبرد mubarrid, خنك ساز khunuk-sáz.—(*Vessel*) يخ دان yakh-dán.

Cool-headed, *adj.* سرد مزاج sard-mizáj, بلغمي مزاج balghamí-mizáj, سردي دان sardí-dán.

Coolish, *adj.* خنك khunuk, سرد sard, چاهيده cháhídah.—(*Applied to water or weather*) خنك khunuk, سرد sard.

Coolly, *adv.* با سردي bá-sardí.—(*Impudently*) گستاخانه gustákhánah, شوخانه shúkhánah, بي شرمانه bí-sharmánah, بطور بي حيائي bi-taur-i-bí-hayá'í, وقيحانه vaqíhánah, از چشم دريدگي az-chashm-darídagí, از چشم سفيدگي az-chashm-safídagí.—(*Indifferently*) غافلانه gháfilánah, غفلتاً ghiflatan, كاهلانه káhilánah, اهمالاً ihmálan, ديوانه وار dívánah-vár, بي پروايانه bí-parváyánah, بطور سستي bi-taur-i-sustí, بطور استغنا bi-taur-i-istighná.—(*Dispassionately*) بطور خود داري bi-taur-i-khud-dárí.

Coolness, *subs.* سرد sard, سردي sardí, برد bard, برودت burúdat, سرما sarmá.—(*Impudence*) گستاخي gustákhí, شوخي shúkhí, بي شرمي bí-sharmí, بي ادبي bí-adabí, وقاحت vaqáhat, بي ساختگي bí-sákhtagí, فضولي fuzúlí, بي حيائي bí-hayá'í.—(*Indifference*) غفلت ghiflat, غفول ghufúl, غفلان ghuflán, تغافل tagháful, بي احتياطي bí-ihtiyátí, بي پروائي bí-parvá'í, اهمال ihmál, كوتاهي kútáhí, سهو sahv, سهل انگاري sahl-ingárí, مساهله musáhalah.—(*Calmness*) خود داري khud-dárí, ساكت sákat.

Cooly, *subs.* حمال hammál.

Coom, *subs.* دوده dúdah, قتر qatar.

Coop, *subs.* (*For fowls*) قفص qafas, قفس qafas.—(*Barrel*) خمره چوبين khumrah-i-chúbín, تاپوئي چوبين tápú'í-i-chúbín, برميل barmíl, پيپ píp (European).

Coop, *verb,* در قفص نهادن dar qafas nihádan.

Cooper, *subs.* برميل ساز barmíl-sáz, پيپ ساز píp-sáz.

Cooperage, *subs.* برميل سازي barmíl-sází, پيپ سازي píp-sází.

Co-operate, *verb,* هم كار شدن ham-kár shudan, كومك كردن kúmak kardan, معاونت كردن mu'ávanat kardan, مشاركت كردن musháraka kardan.

Co-operation, *subs.* هم كاري kam-kárí, مشاركت musháraka, معاونت mu'ávanat.

Co-operative, *adj.* هم عمل ham-'amal, تعييد ta'yíd, معيد mu'ayyid.

Co-operator, *subs.* هم كار ham-kár, هم عمل ham-'amal.

Co-ordinate, *adj.* هم مرتبه ham-martabah, هم رتبه ham-rutbah, هم پايه ham-páyah, هم منصب ham-mansab, هم شان ham-shán.

Co-ordinately, *adv.* بطور هم پايگي bi-taur-i-ham-páyagí, هم منصبانه ham-mansabánah.

Co-ordination, *subs.* هم پايگي ham-páyagí, هم رنگي ham-rangí, هم منصبي ham-mansabí.

Coot, *subs.* (*Black diver, water-fowl*), غواص ghavvás.

Copal, *subs.* صمغ samagh, كتيره katírah.

Coparcenary, *subs.* اشتراك ishtirák, مشاركت mushárakat, شراكت shirákat, انبازي ambází.
Copartner, *subs.* سريك sharík, انباز ambáz.
Copartnership, *subs.* اشتراك ishtirák, مشاركت mushárakat, شراكت shirákat, انبازي ambází.—(*In profits of stock and labour*) مضاربت muzárabat.
Cope, *subs.* (*Ecclesiastical term*) چوخا chúkhá, خرقه khirqah (*pl.* خرق khiraq), عبا 'abá (*pl.* اعبئه a'bïah).
Cope, *verb trans.* خرقه پوشانيدن khirqah púshánídan.—*intrans.* بر آمدن bar-ámadan, مبارات نمودن mubárát nimúdan, مجارات كردن mujárát kardan, مسابقت musábaqat nimúdan, هم راهي كردن ham-ráhí kardan, مسارعت كردن musára'at kardan.
Copier, *subs.* (*Imitator*) مقلد muqallid, تقليد چي taqlíd-chí, شبيه نما shabíh-nimá, متابع mutábi'.—(*Of writing, &c.*) ناسخ násikh, نسخه نويس nuskhah-nivís, سواد بر دار savád bar-dár, رو نويس rú-nivís, محرر muharrir.
Coping, *subs.* لبه labah, بر آمدگي bar-ámadagí.
Copious, *adj.* فراوان faráván, موفور maufúr, وافو váfir, كثير kasír, فائض faïz, فراخ farákh, جزيل jazíl, مثمر musmir, بسيار bisyár, خيلي khailí, زياد ziyád.
Copiously, *adv.* بسيار bisyár, زيادت ziyádat, بافراط bi-ifrát, كثيراً kasíran, وافراً váfiran, بكثرت bi-kasrat.
Copiousness, *subs.* افزوني afzúní, فزوني fuzúní, افزايش afzáyish, فراواني farávání, افراط ifrát, وفرت vafrat, وفور vufúr, توافر taváfur, توفير taufír, كثرت kasrat, فيض faiz, بسيازي bisyárí, بركت barakat, زيادتي ziyádatí, نهايت niháyat.
Copper, *subs.* مس mis, نحاس nuhás, صفر sifr.—(*Boiler*) ديگ díg, قزغان qazghán, تيان tiyán, پاتيل pátíl, مرجل mirjal.—(*Smaller sized boiler*) پاتيلچه pátílchah, تيانچه tiyánchah.—*adj.* مسين misín, نحاسي nuhásí, صفري sifrí.
Copper, *verb,* تنحسين نمودن tanhasín nimúdan, مس پوش كردن mis-púsh kardan.
Copperas, *subs.* زاج záj, توتيا tútiyá.
Copper-plate, *subs.* تخته مس takhtah-i-mis, صفحه نحاس safhah-i-nuhás.—*adj.* (*Distinct*) صاف sáf, سليس salís.—(*It is copper-plate*) خط خوش است khatt-i-khush ast.
Coppersmith, *subs.* مسگر mis-gar, صفار saffár.
Coppery, *adj.* مسين misín, نحاسي nuhásí, صفري sifrí.
Coppice, *subs.* جنگل jangal, بيشه bíshah, درختستان dirakhtistán, درختزار dirakht-zár.
Coptic, *adj.* قبطي qabtí (European).
Copula, *subs.* رابطه rábitah.
Copulate, *verb trans.* ربط دادن rabt dádan.—*intrans.* (*Persons*) جماع كردن jimá' kardan, مباشرت نمودن mubásharat nimúdan, اجتماع كردن ijtimá' kardan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), گائيدن gá,idan, جمع شدن jam' shudan, مضاجعت كردن muzája'at kardan, مجامعت كردن mujáma'at kardan.—(*Animals*) جفتي كردن juftí kardan, سواري هم شدن suvárí ham shudan.
Copulation, *subs.* (*Persons*) مضاجعت muzája'at, مجامعت mujáma'at, جماع jimá', اجتماع ijtimá'.—(*Animals*) جفتي juftí, سواري suvárí.
Copulative, *adj.* وصلي vaslí, ربطي rabtí, رابطي rábití.
Copy, *subs.* نقل naql, نسخه nuskhah.—(*Exact copy*) عين 'ain.—(*Fair copy*) نسخه صاف nuskhah-i-sáf, بياض bayáz.—(*Rough copy*) سواد savád, مسوده musavvadah. — (*Bookseller's term*) نسخه nuskhah.—(*Exercise to copy from*) مشق mashq, سر مشق sar-mashq, نمودار nimúdár.
Copy, *verb,* (*Imitate*) تقليد كردن taqlíd kardan, نقل كودن naql kardan, پيروي كردن pairaví kardan, اتباع نمودن ittibá' nimúdan.—(*A writing, &c.*) از رو نوشتن az rú nivishtan, نقل بر داشتن naql bar-dáshtan, نسخه كردن nuskhah kardan, استنساخ كردن istinsákh kardan, استكتاب كردن istiktáb kardan, مشق كردن mashq kardan.
Copy-book, *subs.* مشق نامه mashq-námah.
Copy-hold, *subs.* بيع نياز bai'-i-niyáz.—*adj.* بيع نيازي bai'-i-niyází.
Copyist, *subs.* (*Imitator*) مقلد muqallid, تقليد چي taqlíd-chí, شبيه نما shabíh-nimá, متابع mutábi'.—(*Of writing, &c.*) ناسخ násikh, نسخه نويس nuskhah-nivís, سواد بر دار savád bar-dár, رو نويس rú-nivís, محرر muharrir.
Copyright, *subs.* حق تصنيف haqq-i-tasníf, حق طبع haqq-i-tab', حق اختصاص haqq-i-ikhtisás.
Copyrighted, *adj.* تخصيص يافته takhsís-yáftah.
Coquet, *verb trans.* ناز كشيدن náz kashídan, تملق گفتن tamalluq guftan.—*intrans.* ناز كردن náz kardan, قر دادن qirr dádan, عشقبازي نمودن 'ishq-bází nimúdan, عشوه كردن 'ishvah kardan, غمزه كردن ghamzah kardan.
Coquetry, *subs.* ناز náz, ناز و غمزه náz-u-ghamzah, نازش názish, شيوه shívah, شيوه مندي shívah-mandí, عشوه 'ishvah, عشقبازي 'ishq-bází.
Coquette, *subs.* عشقباز 'ishq-báz, عاشق پرست 'áshiq-parast, شيوه باز shívah-báz, شيوه گر shívah-gar, عشوه گر 'ishvah-gar, عشوه باز 'ishvah-báz, غمزه ئي ghamzah,í, غمزري ghamzarí, بر گوش gúsh-bar.
Coquettish, *adj.* عشقباز 'ishq-báz, عاشق پرست 'áshiq-parast, شيوه باز shívah-báz, شيوه گر shívah-gar, عشوه گر 'ishvah-gar, عشوه باز 'ishvah-báz, غمزه ئي ghamzah,í, غمزري ghamzarí, بر گوش gúsh-bar.—(*To look coquettish*) غمزه فروشي كردن ghamzah-

furúshí kardan, جلوه به خرج دادن jilvah bi-kharj dádan.

Coraceas indica (*Jay*), *subs.* سبزه قبا sabzah-qabá, بلوط خور balút-khur, رنگریز rang-ríz.

Coracle, *subs.* قایق qáyuk, بلم balam.

Coral (*Corallium rubrum*), *subs.* مرجان marján, بسد bussad.—(*Child's coral*) لعبه lu'bah, بازیچه bázíchah, دندان خیز dandán-khíz.—*adj.* مرجاني marjání, بسدي bussadí.

Coralline, *adj.* مرجاني marjání, بسدي bussadí.

Coralloid, *adj.* مرجان شکل marján-shakl, بسد مانند bussad-mánand.

Corban, *subs.* قربان qurbán, داد dád, هدیه hadíyah (*pl.* هدایا hadáyá), عطا 'atá.

Cord, *subs.* ریسمان rismán, رسن rasan, بند band, رشته rishtah, حبل habl (*pl.* حبول hubúl).—(*Silk cord*) قیطان qaitán.—(*Maker of silk cord*) علاقه بند 'aláqah-band, چرخ تاب charkh-táb.—(*Umbilical cord*) خصم khasm, سره surrah.—(*Surveying*) تار tár.

Cord, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), با ریسمان بستن bá-rísmán bastan.

Cordage, *subs.* حبول hubúl, اطنبه atnabbah, بند و بال band-u-bál.

Cordate, *adj.* قلب شکل qalb-shakl, دل مانند dil-mánand.

Cordia latifolia, *subs.* (*Botanical term*) مخاطه mukhátah, مخیطه mukhítah, سپستان sapistán, سبستان sabistán, سگپستان sag-pistán.

Cordia myxa, *subs.* (*Botanical term*) مخاطه کبیر mukhátah-i-kabír, سپستان کلان sapistán-i-kalán.

Cordial, *subs.* مقوي muqavví, مفرح mufarrih (*pl.* مفرحات mufarrihát).—*adj.* صادق sádiq, خالص khális, بیغرض bí-gharaz, بي ریا bí-riyá, دلي dilí, قلبي qalbí, جاني jání, قوي qaví, پایدار páyadár.

Cordiality, *subs.* صدق sidq, صداقت sadáqat, اخلاص ikhlás, راستي rástí, خلوص khulús.

Cordially, *adv.* صادقانه sádiqánah, اخلاصمندانه ikhlás-mandánah, قلباً qalban, بقوت قلب bi-qúvat-i-qalb, مخلصاً mukhlisan, عن صمیم القلب as-samímu 'l-qalb.

Cordium edule (*Cockle*), *subs.* ماهي قوقل máhí-i-qúqul (European).

Cordon, *subs.* قطع qat', صف saff (*pl.* صفوف sufúf).

Corduroy, *subs.* کرباس kirbás, پلاس pilás.—*adj.* کرباسي kirbásí, پلاسي pilásí.

Cordwain, *subs.* چرم charm, جلد jild, پوست púst.

Cordwainer, *subs.* چکمه دوز chakmah-dúz, چکمه ساز chakmah-sáz, کفش دوز kafsh-dúz, کفش ساز kafsh-sáz, کفشگر kafsh-gar, کفاش kaffásh.

Core, *subs.* تخم tukhm.

Core, *verb,* تخم بیرون آوردن tukhm bírún ávardan.

Co-regent, *subs.* هم حکم ham-hukm.

Co-relation, *subs.* هم نسبتي ham-nisbatí.

Co-religionist, *subs.* هم مذهب ham-mazhab.

Coriaceous, *adj.* چرمین charmín, جلدي jildí, پوستین pústín.

Coriander (*Coriandrum sativum*), *subs.* گشنیز gishníz, کزبره kuzburah, جلجلان juljulán.

Cork, *subs.* (*Stopper*) سر شیشه sar-shíshah, بجلي bujlí.—(*Bark of tree*) چوب پنبه chúb-i-pambah.—*adj.* چوب پنبهي chúb-i-pambah,í.

Cork, *verb,* سر مضبوط کردن sar mazbút kardan, مسدود ساختن masdúd sákhtan.

Corkscrew, *subs.* پیچ pích, شیشه گشا shíshah-gushá.

Cormorant, *subs.* اکول akúl, پر خور pur-khur, شکم پرست shikam-parast.—(*Bird*) اسفرود isfarúd, غواص ghavvás, بوتیمار bútímár.

Corn, *subs.* (*Grain*) غله ghallah, بذر bazr, گندم gandum.—(*Bruised corn*) غله بلغور ghallah-i-bulghúr, پلکو palkú (*vulg.*).—(*Ground corn*) آرد árd, طحین tahín, خشکه khushkah.—(*Parched corn*) غله برشته ghallah-i-barishtah.—(*Indian corn*) جوار javár, ذرت zurat.—(*On the foot*) پینه pínah, پنه pinah, دانه dánah, پیچك píchak, میخك míkhak.

Corn, *verb,* نمك ریختن namak ríkhtan, نمکین کردن namakín kardan, نمك پاشیدن namak páshídan, سود نمودن namak-súd nimúdan, تملیح نمودن tamlíh nimúdan.

Corn-chandler, *subs.* گندم فروش gandum-furúsh, غله فروش ghallah-furúsh, علاف 'alláf.

Corn-crake (*Crex pratensis*), *subs.* مرغ گندم زار murgh-i-gandum-zár.

Cornea, *subs.* قرنیه qarniyah.—(*Inflammation of the cornea*) ورم قرنیه varam-i-qarniyah.—(*Hernia of the cornea*) فتق قرنیه fatq-i-qarniyah.

Corned, *part.* نمکین namakín, مملوح mamlúh.

Corneous, *adj.* قرني qarní, شاخي shákhí.

Corner, *subs.* کنج kunj, گوشه gúshah, زاویه záviyah, (*pl.* زوایا zaváyá), بیغوله bíghúlah.

Corner-stone, *subs.* سنگ عمده sang-i-'umdah.

Corner-wise, *adv.* سنگ زاویه sang-záviyah.

Cornet, *subs.* (*Instrument*) صور súr, کرنا kurná, بوق búq, شاخ نفیر shákh-nafír.—(*Military term*) نائب náïb, علمدار 'alam-dár.

Cornetcy, *subs.* نیابت niyábat, علمداري 'alam-dárí.

Corn-field, *subs.* مزرعه mazra'ah.

Corn-flower (*Centaurea cyanus*), *subs.* گل کشتي gul-i-kishtí.

Cornice, *subs.* مقرنس muqarnas, شادروان shádurván, طره turrah.

Corn-stalk, *subs.* ساقه گندم sáqah-i-gandum, سوفال گندم súfál-i-gandum.

Cornu of the larynx, *subs.* (*Superior*) زائده عظيم حلقوم záïdah-i-'azím-i-hulqúm.—(*Inferior*) زائده صغير حلقوم záïdah-i-saghír-i-hulqúm.

Cornu servi, *subs.* قرن الايل qarnu 'l-íl, شاخ گوزن shákh-i-gavazn.

Cornucopia, *subs.* قرن الوفور qarnu 'l-vufúr.

Cornus sanguinea (*Dog-berry tree*), *subs.* چپ چپي chap-chapí.

Corny, *adj.* پر شاخ pur-shákh, شاخدار shákh-dár.

Corolla, *subs.* (*Botanical term*) ميان گل miyán-gul.

Corollaceous, *adj.* (*Botanical term*) ميان گلي miyán-gulí.

Corollary, *subs.* نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), حاصل hásil.

Corona, *subs.* (*Architecture*) بر آمدگي bar-ámadagí.—(*Optics*) هاله hálah.

Coronal, *subs.* تاج táj, ديهيم daihím.—*adj.* تاجي tájí, ديهيمي daihímí.

Coronary, *adj.* تاج وش táj-vash, تاجي tájí, ديهيمي daihímí.

Coronation, *subs.* تاج پوشي táj-púshí, تاج گذاري táj-guzárí, جلوس julús, تتويج tatvíj.

Coroner, *subs.* کشاف káshsháf, مفتش mufattish, فحاص fahhás.

Coronet, *subs.* تاجچه táj-chah, کلاه kuláh.

Coronope vulgaris, *subs.* (*Botanical term*) اطريلال itrílál, رجل الغراب rajlu 'l-gharáb, قازا ياغي qázá-yághí, حشيشه البرع hashíshahu 'l-bara', موجه maujah, يملك yamlik.

Corporal, *subs.* (*Military term*) سر جوقه sar-jauqah, ده باشي dah-báshí.—*adj.* مجسم mujassam, متجسم mutajassim, بدن دار badan-dár, جسماني jismání.

Corporally, *adv.* متجسمانه mutajassimánah, بطور جسماني taur-i-jismání.

Corporate, *adj.* متحد muttahid, مؤتلف mütalif.

Corporation, *subs.* اصناف asnáf (used only in the plural), دسته dastah, جماعت jamá'at, طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if), فرقه firqah.

Corporater, *subs.* جماعتي jamá'atí.

Corporeal, *adj.* مجسم mujassam, جسماني jismání, متجسم mutajassim, بدن دار badan-dár.

Corporeity, *subs.* تجسم tajassum, جسمانيت jismánìyat, بدن داري badan-dárí.

Corps, *subs.* فوج fauj (*pl.* افواج afváj).

Corps d'armée, *subs.* قشون qushún, لشكر lashkar.

Corps Legislatif, *subs.* مجلس شوراي majlis-i-shúráí.

Corpse, *subs.* لاش lásh, لاشه láshah, مردار murdár, ميت mayyit (*pl.* اموات amvát), ميته mayyitah, جيفه jífah, نعش na'sh, جنازه janázah, مرده murdah.—(*To follow a corpse*) تشييع جنازه كردن tashyí'-i-janázah kardan.

Corpulence, *subs.* جسوم jusúm, جسامت jasámat, فربهي farbihí, قطور qatúr, ضخامت zakhámat.

Corpulent, *adj.* جسيم jasím, فربه farbih, قطور qatúr, قمطره qamatrah, بجباج bajbáj, سمين samín, تناور tanávar, تنومند tanú-mand, ضخيم zakhím.

Corpuscle, *subs.* ذره zarrah, ذر zarr, شمه shammah.

Corpuscular, *adj.* ذره پيوند zarrah-paivand.

Correct, *adj.* درست durust, راست rást, صحيح sahíh, كامل kámil, متين matín, بي غلط bí-ghalat, صريح saríh, محقق muhaqqaq.—(*Applied to speaking*) مربوط marbút.

Correct, *verb,* تصحيح كردن tas,híh kardan, تصليح كردن taslíh kardan, اصلاح نمودن isláh nimúdan.—(*Reprove*) تعزير نمودن ta'zír nimúdan, تأديب نمودن tádíb nimúdan, تقريع كردن taqrí' kardan, زشت گفتن zisht guftan, اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش كردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, ذم كردن zamm kardan, مذمت كردن mazammat kardan, زجر نمودن zajr nimúdan, توبيخ taubíkh kardan, نكوهيدن nikúhídan, عيب گفتن 'aib guftan, تقبيح كردن taqbíh kardan.

Corrected, *part.* اصلاح كرده isláh-kardah, تصحيح يافته tas,híh yáftah.—(*Reproved*) معدب mu'addab, تنبيه شده tambíh-shudah, معاتب mu'átab, متنبه mutanabbih.

Correction, *subs.* اصلاح isláh (*pl.* اصلاحات isláhát), تصحيح tas,híh, تصليح taslíh.—(*Reproof*) تعزير ta'zír, تأديب tádíb, عتاب 'itáb, اعتراض i'tiráz, زجر zajr, سر زنش sar-zanish, ملامت malámat, مؤاخذه müákhazah, پيغاره paighárah, نكوهش nikúhish, توبيخ taubíkh, تقريع taqrí', تقبيح taqbíh.

Correctional, *adj.* تصحيحي tas,híhí, تعزيري ta'zírí, تأديبي tádíbí, عتابي 'itábí.

Corrective, *subs. and adj.* مصلح muslih, مصحح musahhih, معدب mu'addib.

Correctly, *adv.* صحيحاً sahíhan, بصحت bi-sihhat, بدرستي bi-durustí, بدقت bi-diqqat, كاملاً kámilan, بتدقيق bi-tadqíq, صريحاً saríhan.

Correctness, *subs.* دقت diqqat, درستي durustí, متانت matánat, صحت sihhat, تدقيق tadqíq, تحقق tahaqquq.

Corrector, *subs.* مصحح musahhih, مصلح muslih, معدب mu'addib. — (*Reprover*) ملامت گو malámat-gú, موبخ muvabbikh, طاعن tá'in, سر زنش كن sar-zanish-kun.

Correlate, *adj.* منسوب mansúb, قرين qarín.
Correlation, *subs.* مناسبت munásabat, هم نسبتي ham-nisbatí, اقتران iqtirán.
Correlative, *subs.* نسيب nasíb, هم نسبت ham-nisbat, التزام iltizám.—*adj.* لازم lázim, مقارن muqárin.
Correspond, *verb,* مكاتبت كردن mukátabat kardan, مراسله داشتن murásalah dáshtan.—(*Suit*) سازش كردن sázish kardan, سازگار شدن sázigár shudan, موافق شدن muváfiq shudan, مناسب شدن munásib shudan, شايسته شدن sháyistah shudan, بكار خوردن bi-kár khurdan, موافقت داشتن muváfaqat dáshtan, متابقت نمودن mutábaqat nimúdan.
Correspondence, *subs.* مكاتبت mukátabat, مراسلت murásalat, مخابره mukhábarah.—(*Correspondence is half-way to presence*) المراسله نصف المواصله al-murásalah nisfu 'l-muvásalah.—(*Agreement*) سازش sázish, سازگاري sázigárí, موافقت muváfaqat, مناسبت munásabat, متابقت mutábaqat.
Correspondent, *subs.* محرر muharrir, مكاتب mukátib. — (*Newspaper*) اخبار نويس akhbár-nivís, اخبار نگار akhbár-nigár, مخبر mukhbir, وقائع نويس viqáï'-nivís.—*adj.* مطابق mutábiq, مناسب munásib, شايسته sháyistah, سازگار sázigár, فراخور farákhur, بجا bi-já.
Corresponding, *adj.* مطابق mutábiq, بر طبق bar-tibq, بموجب bi-mújib, بنا بر biná-bar.
Corridor, *subs.* دالان dálán, ماهتاب máhtáb, دهليز dihlíz (*pl.* دهاليز dahálíz).
Corrigenda, *subs.* اصلاحات isláhát, تصحيحات tashíhát.
Corrigible, *adj.* اصلاح پذير isláh-pazír, قابل تصحيح qábil-i-tas,híh.
Corroborant, *adj.* مقوي muqavví, مؤيد müayyid, مثبت musbit, مصدق musaddiq.
Corroborate, *verb,* تاءكيد نمودن täkíd nimúdan, تقويت taqviyat dádan.
Corroborated, *part.* متاءكد muta,akkad, متاءيد muta,ayyad.
Corroborating, *adj.* مؤيد mu,ayyid, مقوي muqavví, معين mu'ayyan.
Corroboration, *subs.* استحكام istihkám, تقويت taqviyat, تثبيت tasbít, ثبوت subút, اثبات isbát, ثبات sabát, تاءكيد täkíd, تشديد tashdíd, انضباط inzibát, تصديق tasdíq, اقرار iqrár, قرار qarár, تحقيق tahqíq.
Corroborative, *adj.* مثبت musabbit, مقرر muqarrir, ممكن mumakkin, معيد mu'ayyid.
Corrode, *verb trans.* خوردن khurdan, فاسد ساختن fásid sákhtan, پوسانيدن púsánídan, زنگ آوردن zang ávardan.—*intrans.* پوسيدن púsídan, موريانه گرفتن múriyánah giriftan, زنگ زدن zang zadan, منگ زدن mang zadan.

Corrodent, *subs. and adj.* زنگ آور zang-ávar, منگ آور mang-ávar, موريانه زن múriyánah-zan, خورنده khurandah, اكال akáll.
Corrodible, *adj.* زنگ پذير zang-pazír, منگ گير mang-gír, موريانه خور múriyánah-khur.
Corrosion, *subs.* منگ mang, زنگ zang, خوره khurah, صدا sidá, زنگار zangár, افساد ifsád, فساد fasád.
Corrosive, *subs. and adj.* زنگ آور zang-ávar, منگ آور mang-ávar, موريانه زن múriyánah-zan, خورنده khurandah, اكال akáll.
Corrosive sublimate (*Bi-chloride of mercury*), *subs.* دارا شكنه dárá-shikanah.
Corrosively, *adv.* زنگ آورانه zang-ávaránah, فلز خوران filizz-khurán.
Corrugate, *verb,* خياره ساختن khiyárah sákhtan, راه راه كردن ráh-ráh kardan, چين بر چين ساختن chín-bar-chín sákhtan, لا بلا گردانيدن lá-bi-lá gardánídan.
Corrugated, *part.* پر چين pur-chín, لا بلا lá-bi-lá, تا بتا tá-bi-tá.
Corrugation, *subs.* پر چيني pur-chíní, لا بلائي lá-bi-lá,í, تا بتائي tá-bi-tá,í.
Corrupt, *adj.* فاسد fásid, تباه tabáh, مختل mukhtall, خراب kharáb, بد bad, فنا پذير faná-pazír.—(*Open to receive bribes*) رشوتخور rishvat-khur, رشوتخوار rishvat-khár.—(*Putrid*) عفن 'afin, متعفن muta'affin, پوسيده púsídah, گنديده gandídah, گنده gandah.—(*Applied to language*) خراب kharáb.
Corrupt, *verb trans.* افساد نمودن ifsád nimúdan, خراب كردن kharáb kardan.—(*Bribe*) رشوت دادن rishvat dádan, دم ديدن dam dídan.—*intrans.* پوسيدن púsídan, گنديدن gandídan. — (*Language*) خراب كردن kharáb kardan.
Corrupted, *adj.* فاسد fásid, تباه tabáh, مختل mukhtall, خراب kharáb, بد bad, فنا پذير faná-pazír.
Corruptibility, *subs.* فاسديت fásidíyat, پوسندگي púsandagí, فساد پذيري fasád-pazírí, تباهي tabáhí.
Corruptible, *adj.* (*Persons*) رشوتخور rishvat-khur, رشوتخوار rishvat-khár.—(*Things*) فنا پذير faná-pazír, فساد پذير fasád-pazír.
Corruption, *subs.* فنا faná, فساد fasád, افساد ifsád, تباهي tabáhí.—(*Putridity*) عفونت 'ufúnat, عفن 'afn, تعفن ta'affun, پوسيدگي púsídagí.—(*Bribery*) رشوت rishvat, رشوت دهي rishvat-dihí, رشوت گيري rishvat-gírí, برطيل birtíl (*pl.* براطيل barátíl).
Corruptive, *adj.* مفسد mufsid, فساد كار fasád-kár.
Corruptly, *adv.* فاسدانه fásidánah, بطور خرابي bi-taur-i-kharábí.
Corruptness, *subs.* خرابي kharábí, فساد fasád, مفسدت mafsadat, تباهي tabáhí.

Corsair, *subs.* دزد دريا duzd-i-daryá, قرصان qarsán (*pl.* قراصن qarásin).

Corse, *subs.* لاش lásh, لاشه láshah, مردار murdár, ميت mayyit (*pl.* امـوات amvát), ميته mayyitah, جيفه jífah, نعش na'sh, جنازه janázah, مرده murdah.—(*To follow a corse*) تشييع جنازه كردن tashyí'-i-janázah kardan.

Corselet, *subs.* سينه بند sínah-band.

Corset, *subs.* سينه بند sínah-band.

Cortège, *subs.* موكب maukib (*pl.* مواكب mavákib), كوكبه kaukabah, طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if), قبقبه qabqabah, حشم hasham (*pl.* احشام ahshám), حشمت hashmat, دار و دسته dár-u-dastah, تابينها tábínhá (*vulg.*).

Cortical, *adj.* پوست مانند púst-mánand, پر پوست pur-púst, پوستي pústí.

Corticose, *adj.* پوست مانند púst-mánand, پر پوست pur-púst, پوستي pústí.

Coruscant, *adj.* درخشان dirakhshán, روشن raushan, بارق báriq, شعله دار shu'lah-dár, شعله زن shu'lah-zan.

Coruscate, *verb,* درخشيدن dirakhshídan, برق زدن barq zadan, تابيدن tábídan, رخشيدن rakhshídan.

Coruscation, *subs.* تاب táb, درخش dirakhsh, فروغ furúgh, فروزش furúzish, لمعه lam'ah, روشني raushaní.

Corvette, *subs.* كشتي kashtí, زورق zauraq.

Corvus corax (*Raven*), *subs.* كلاغ kalágh.

Corvus corone (*Carrion crow*), *subs.* كوركور kúrkúr.

Corvus pica (*Magpie*), *subs.* كلاغ جرك kalágh-i-jarrak, كلاغ جيكو kalágh-i-jíkú, كلاغ زاغي kalágh-i-zághí, آلا قرغه álá-qurghah.

Corylus avellana (*Hazel-nut tree*), *subs.* درخت فندق dirakht-i-fandaq.

Cosey, *adj.* خوش khush, فارغ بال fárigh-bál, آسوده ásúdah, آرام árám, خوش حال khush-hál.

Cosily, *adv.* بطور آسودگي bi-taur-i-ásúdagí, خوش حالانه khush-hálánah, آرامانه árámánah.

Cosine, *subs.* (*Mathematical term*) سهم sahm (*pl.* سهام sihám).

Cosmetic, *subs.* خمرت khumrat, رنگ بخش rang-bakhsh, غازه gházah, گلگونه gulgúnah.—*adj.* رنگ بخش rang-bakhsh, غازه گون gházah-gún, خمرت آر khumrat-ár.

Cosmical, *adj.* جهاني jahání, عالمي 'álamí.

Cosmogonist, *subs.* جهان ساز jahán-sáz.

Cosmogony, *subs.* جهان سازي jahán-sází.

Cosmographer, *subs.* جهان شناسي jahán-shinásí, جهان نما jahán-nimá.

Cosmographic, *adj.* جهان شناس jahán-shinás, جهان نما jahán-nimá.

Cosmography, *subs.* جهان شناسي jahán-shinásí, جهان نمائي jahán-nimá'í.

Cosmologist, *subs.* جهان شناسي jahán-shinásí, جهان نما jahán-nimá.

Cosmology, *subs.* جهان سازي jahán-sází.

Cosmopolitan, *subs.* جهان ماند jahán-mánd, باشنده جهان báshandah-i-jahán, هر جائي har-já'í.

Cosmorama, *subs.* جهان نما jahán-nimá, ذات الصور zátu 's-suvar.

Cosset, *subs.* عزيز 'azíz, دست پرورد dast-parvard, نواخته navákhtah.

Cosset, *verb,* نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), نوازش كردن navázish kardan, پروردن parvardan.

Cost, *subs.* قيمت qímat, ثمن saman (*pl.* اثمان asmán), بها bahá, خرج kharj, مصرف masraf, اخراجات ikhráját.

Cost, *verb,* قيمت داشتن qímat dáshtan, ارزيدن arzídan.—(*What did it cost him?*) چه مايه گذاشت chih máyah guzásht.—(*It cost me more*) خريدش بيشتر است kharíd-ash bíshtar-ast.—(*To involve a cost*) خرج داشتن kharj dáshtan.

Costal, *adj.* ضلعي zul'í, دنده‌ي dandah'í.

Costive, *adj.* مقبوض maqbúz, منقبض munqabiz.

Costiveness, *subs.* قبض qabz, قبضيت qabzíyat, انقباض inqibáz, يبوست yubúsat, شكم گرفتگي shikam-giriftagí.

Costly, *adv.* گران girán, گران بها girán-bahá, ارجمند arjmand, غالي ghálí, پر قيمت pur-qímat, قيمتي qímatí, ارزش دار arzish-dár, ثمين samín.

Costmary, *subs.* (*Tanacetum balsamita*) گل حنا gul-i-hanná.

Costs, *subs.* (*Legal term*) مخارج makhárij, مصارف masárif, اثمان asmán.

Costume, *subs.* رخت rakht, لباس libás, ملبوس mal-bús. جامه jámah, پوشاك púshák, پوشن púshan, پوزش púzish, زي zí (*pl.* ازيا azyá).—(*In the costume of*) در زي dar zíy, در لباس dar libás.

Costus arabicus, *subs.* قسط شيرين qast-i-shírín.

Costus amarus, *subs.* قسط تلخ qast-i-talkh, قسط كشميري qast-i-kashmírí.

Cot, *subs.* (*Hut*) كلبه kulbah, كوخ kúkh, كپر kappar, كمه kumah, عريش 'arísh, مظله mizallah.—(*Bed*) خواب گاه kháb-gáh, بستر bistar, تختچه takhtchah.—(*For finger*) كلاه kuláh, كلاهك kuláhak.

Coterie, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), دسته dastah, طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if), جماعت jamá'at.

Cottage, *subs.* كلبه kulbah, سپنج sipanj, كپر kappar, كمه kumah, عريش 'arísh, مظله mizallah, كوخ kúkh.

Cottager, *subs.* كلبه نشين kulbah-nishín, كوخ دار kúkh-dár, كمه نشين kumah-nishín.

Cotton, *subs.* پنبه pambah, قطن qutn.—(*Plant, Gossypium herbaceum*) درخت پنبه dirakht-i-pambah, درخت قطن dirákht-i-qutn (*vulg.*).—(*Pod of cotton*) غوزه ghúzah, جوزق jauzaq, کلوزه kulúzah.—(*Cleaned cotton*) چله chillah, چله chullah.—(*Dresser*) نداف naddáf, حلاج halláj, پنبه زن pambah-zan.—(*Thread*) رشته پنبه rishtah-i-pambah.—(*Coarse stuff*) کرباس karbás, تفتي taftí.—(*Cotton plantation*) پنبه زار pambah-zár, جوزق زار jauzaq-zár, صحرائي قطن sahrá,í-i-qutn (*vulg.*).—(*Cotton cloth*) پارچه پنبه párchah-i-pambah.—(*Strong cotton stuff for coats, &c.*) قدك qadak.—(*White stuff for shirting*) چلواري chilvárí.

Cotton, *verb,* طرح دوستي انداختن tarah-i-dústi andákhtan, اظهار مودت کردن izhár-i-muvaddat kardan, چسبيدن chasbídan, بر آمدن bar-ámadan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand).

Cotton-seed, *subs.* پنبه دانه pambah-dánah.

Cotyla, *subs.* (*Medical term*) نقره فخذ nuqrah-i-fakhiz.

Cotyledon, *subs.* (*Botanical term*) جز فاني تخم نباتات juz-i-fání-i-tukhm-i-nabátat, تخم دان tukhm-dán, پيله pílah.

Cotyledon umbilicus (*Navel-wort*), *subs.* اذن القسين uznu 'l-qasín, قده مريم qadah-i-marím.

Cotyledonous, *adj.* تخم دان دار tukhm-dán-dár, پيله دار pílah-dár.

Couch, *subs.* مهاد mihád, سرير sarír (*pl.* سرر surur), نيم تخت ním-takht, متکا muttaká, اريکه aríkah (*pl.* ارائك aráïk).

Couch, *verb trans.* خوابيدن khábídan.—(*Medical term*) ميل زدن بچشم míl zadan bi-chashm.—(*To couch one's language*) بعبارت در آوردن bi-'ibárat dar-ávardan.—*intrans.* کمين کردن kamín kardan.

Couchant, *adj.* خوابيده khábídah, در کمين dar-kamín.

Couch-grass (*Triticum repens*), *subs.* نجيل najíl, بيد گياه bíd-i-giyáh.

Cough, *subs.* سرفه surfah, سعال su'ál, سعله sa'lah, كك kuk.—(*Dry cough*) سرفه خشك surfah-i-khushk, سعال يابس su'ál-i-yábis.—(*Fit of coughing*) هجوم سرفه hujúm-i-surfah.

Cough, *verb trans.* اخ و تف کردن akh-va-tuf kardan, تف کردن tuf kardan, خيو انداختن khuyú andákhtan. *intrans.* سرفه کردن surfah kardan, سعال کردن su'ál kardan, تنحنح کردن tanahnuh kardan, كك كك کردن kuk-kuk kardan.

Council, *subs.* مجلس majlis (*pl.* مجالس majális), دربار darbár, ديوان díván, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), حکومتي hukúmatí.—(*General Council*) دربار عام darbár-i-'ámm, ديوان عام díván-i-'ámm.—(*Privy Council*) ديوان خاص díván-i-kháss.—(*Member of Council*) اهل ديوان ahl-i-díván.—(*Council of conspirators*) کنگاش kingásh.

Councillor, *subs.* اهل ديوان ahl-i-díván, مشير mushír, مستشار mustashár.—(*Privy Councillor*) اهل ديوان ahl-i-díván.

Council-room, *subs.* اطاق نشيمن utáq-i-nishíman. ديوان خانه díván-khánah.

Counsel, *subs.* پند pand, نصيحت nasíhat (*pl.* نصائح nasáïh), مناصحت munásahat, مشورت mashvarat, تدبير tadbír (*pl.* تدابير tadábír), وعظ va'z, موعظه mau'izah (*pl.* مواعظ mavá'iz), تنبيه tambíh, زعم za'm, رائي räí, مصلحت maslahat, اندرز andarz, صلاح saláh, ذکر zikr, تذکير tazkír, تعقل ta'aqqul.—(*Consultation*) مشورت mashvarat, مشاوره mushávarah, استشاره istishárah, شوري shúrá, مصلحت maslahat.—(*To take counsel*) انديشه نمودن andíshah nimúdan, تدبير نمودن tadbír nimúdan, فکر کردن fikr kardan, شور کردن shúr kardan.

Counsel, *verb,* پند دادن pand dádan, مشورت دادن mashvarat dádan, نصيحت نمودن nasíhat nimúdan, مصلحت دادن maslahat dádan, موعظت کردن mau'izat kardan.

Counsellor, *subs.* ناصح násih, مصلحت بين maslahat-bín, اهل مشورت ahl-i-mashvarat, اهل تدبير ahl-i-tadbír, مشاور mushávir, لله lalah, واعظ vá'iz, مذکر muzakkir.—(*Minister*) وزير vazír, دبير dabír, مدبر mudabbir, مشير mushír, دستور dastúr.

Count, *subs.* (*Reckoning*) شمار shimár, حساب hisáb, عدد 'adad, اعداد i'dád.—(*Legal term*) قضيه qazíyah.—(*Lord*) امير amír (*pl.* امرا umará), بيگ beg, خان khán.

Count, *verb trans. and intrans.* شمردن shimurdan (*rt.* شمار shimár), حساب کردن hisáb kardan, تعداد نمودن ti'dád nimúdan, احصا نمودن ihsá nimúdan.—(*Deem*) دانستن dánistan, انگاشتن angáshtan, شمردن shimurdan, پنداشتن pindáshtan, محسوب کردن mahsúb kardan.—(*Reckon upon*) گمان کردن gumán kardan, مظنه mazannah dáshtan, بخاطر گردانيدن bi-khátir gardánídan.

Counted, *part.* معدود ma'dúd, محسوب mahsúb.

Countenance, *subs.* (*Face*) رو rú, روي rúy, وجه vajh, چهره chihrah, جبين jabín, منظر manzar.—(*Appearance*) صورت súrat, هئيت häyat, رو rú, روي rúy, نمود nimúd, نما nimá, منظر manzar, ديدار dídár, نگاه nigáh, فام fám, سيما símá, شکل shakl (*pl.* اشکال ashkál), چهره chihrah, وجه vajh (*pl.* اوجه aujah), پيکر paikar, طلعت tal'at, محضر mahzar (*pl.* محاضر maházir).—(*Aid*) كمك kumak, كومك kúmak, مدد madad, مدد گاري madad-gárí, امداد imdád, عون 'aun, معاونت mu'ávanat, اعانت i'ánat, ياري yárí,

یاوری yávarí, یار مندي yár-mandí, دستگیري dast-gírí, دستیاري dast-yárí, مساعدت musá'adat, پشتي pushtí, هم پشتي ham-pushtí, نصر nasr, نصرت nusrat, مظاهرت muzáharat, تأیید täyíd, عنایت 'ináyat, اسعاف is'áf, پهلو بندي pahlú-bandí.—(*Out of countenance*) خشم آلود khishm-álúd, غیظ ناك ghaiz-nák.—(*He was out of countenance*) لنگش زیر افتاده بود lung-ish zír uftádah búd, لورش آوخته بود lavar-ish ávíkhtah búd. —(*To keep countenance*) خود داري کردن khud-dárí kardan.

Countenance, *verb,* پسندیدن pasandídan, حمایت کردن himáyat kardan, تقویت کردن taqviyat kardan, تعید نمودن ta'ayyud nimúdan.

Counter, *subs.* (*Person*) شماره shimárah, شمارنده shimárandah, محاسب muhásib, اعداد i'dád, حساب hassáb.—(*Of a shop*) پیش تخته písh-takhtah, تخت گاه takht-gáh, میز حساب míz-i-hisáb, محسبه mahsabah.—*adj.* مخالف mukhálif, بر عکس bar-'aks, بر خلاف کار bar-khiláf-kár.—*adv.* مخالفانه mukhálifánah, بر خلاف bar-khiláf.

Counteract, *verb,* در مقابل کار کردن dar muqábil-i-kár kardan.—(*Applied only to persons*) عاجز ساختن 'ájiz sákhtan, مخالف کردن mukhálif kardan, نکته مقابل شدن nuktah-i-muqábil shudan.

Counteraction, *subs.* محرومیت mahrúmíyat, مخالفت mukhálafat, بر خلاف کاري bar-khiláf-kárí.

Counteractive, *subs. and adj.* مخالف mukhálif, بر خلاف کار bar-khiláf-kár.

Counter-balance, *subs.* موازنت muvázanat.

Counter-balance, *verb,* تلافي کردن taláfí kardan, موازنت نمودن muvázanat nimúdan.

Counter-charm, *subs.* مقابله خوبي muqábalah-i-khubí, عیب 'aib.

Counter-check, *subs.* (*Restraint*) منع man', ممانعت mamána'at, تحجیر tahjír, نهي nahy, ضبط zabt.

Counterfeit, *subs.* جعل ja'l, ساختگي sákhtagí, تزویر tazvír, قلب qalb.—*adj.* جعلي ja'lí, ساخته sákhtah, مجعول maj'úl, افتراي iftirá'í.—(*Counterfeit coin*) قلب qalb, قلابي qullábí, مغشوش maghshúsh.

Counterfeit, *verb,* ساختن sákhtan, جعل نمودن ja'l nimúdan, تلبیس کردن talbís kardan, اشکیل کردن ishkíl kardan, قلابي کردن qullábí kardan.

Counterfeiter, *subs.* ساخته گر sákhtah-gar, قلاب qulláb, جعل کننده ja'l-kunandah.

Counter-irritate, *verb,* زخم در مقابل کردن zakhm dar muqábil kardan.—(*Counter-irritating medicines*) ادویه ضد هیجان adviyah-i-zidd-i-hayaján.

Counter-irritation, *subs.* زخم در مقابل zakhm dar muqábil.

Counter-jumper, *subs.* اهل دکان ahl-i-dukkán, دکان دار dukkán-dár, پاچالي páchálí, پاچالدار páchál-dár.

Countermand, *subs.* نسخ حکم naskh-i-hukm, خلاف امر khiláf-i-amr.

Countermand, *verb,* نسخ حکم کردن naskh-i-hukm kardan, خلاف امر کردن khiláf-i-amr kardan.—(*To be countermanded*) موقوف شدن mauqúf shudan.

Counter-march, *subs.* وا کوچي vá-kúchí.

Counter-march, *verb,* وا کوچیدن vá-kúchídan.

Counter-mark, *subs.* علامت ثاني 'alámat-i-sání, نشان دویم nishán-i-dúyum.

Counter-mine, *subs.* مدخل نقب madkhal-i-naqb.

Counter-mine, *verb,* نقب زدن naqb zadan.—(*Defeat*) شکستن shikastan, شکست دادن shikast dádan, بر هم زدن bar-ham zadan.

Counter-movement, *subs.* حرکت مخالف harakat-i-mukhálif.

Counterpane, *subs.* لحاف liháf (*pl.* لحوف luhúf), رضائي razá'í, چادر شب chádar-shab.

Counterpart, *subs.* مقابله muqábalah, نمونه nimúnah, شبیه shabíh, مثل masal.

Counter-plea, *subs.* حجت مقابله hujjat-i-muqábalah, عذر مقابل عذر 'uzr-i-muqábil-i-'uzr.

Counter-plot, *subs.* دفع مکر daf'-i-makr, کید در عوض kaid dar 'ivaz.

Counter-plot, *verb,* دفع مکر کردن daf'-i-makr kardan.

Counterpoint, *subs.* (*Musical term*) نغمه سنجي naghmah-sanjí.

Counterpoise, *subs.* مساوي musáví, موازنه muvázanah, معادل mu'ádil.

Counterpoise, *verb,* تلافي کردن taláfí kardan, موازنت نمودن muvázanat nimúdan.

Counter-revolution, *subs.* اغتشاش ثاني ightisháh-i-sání, قلع فتنه qal'-i-fitnah, دفع فتنه daf'-i-fitnah.

Counter-scarp, *subs.* دیوار dívár.

Counter-seal, *subs.* مهر پي مهر نهادن muhr pay muhr nihádan.

Counter-sign, *subs.* امضا ثاني imzá-i-sání.—(*Military term*) نشان nishán, علامت 'alámat.

Counter-sign, *verb,* امضا کردن imzá kardan, ممضا داشتن mumzá dáshtan.

Counter-sink, *subs.* برمه barmah, متته mattah.

Counter-sink, *verb,* سوراخ کردن súrákh kardan.

Counter-tenor, *subs.* بم bam.

Countervail, *verb,* تلافي کردن taláfí kardan, موازنه نمودن muvázanah nimúdan.

Counter-work, *verb,* در مقابل کار کردن dar muqábil-i-kár kardan.

Countess, *subs.* خانم khánam.

Counting-house, *subs.* دفتر خانه daftar-khánah, شمار خانه shimár-khánah, صراف خانه sarráf-khánah.

Countless, *adj.* بي شمار bí-shimár, بي حساب bí-hisáb, بي عدد bí-'adad.

Countrified, *adj.* دهقاني dihqáni, روستاي rústáí, دهاتي dihátí.

Country, *subs.* ملك mulk, مملكت mamlakat, ولايت viláyat, كشور kishvar, خطه khuttah, بلد balad (*pl.* بلاد bilád), ديار diyár, اقليم iqlím (*pl.* اقاليم aqálím), الكه ulkah, يورت yúrt, مرز و بوم marz-u-búm, زمين zamín, گرمسير garm-sír.—(*Native land*) وطن vatan (*pl.* اوطان útán), مولد maulid, زاد بوم zád-búm, ولايت مسقط الرأس masqatu 'r-räs.—(*Lower country*) ولايت ملك پائين viláyat-i-mulk-i-pá,ín, پائن pá,ïn.—(*Open country*) جلگاه julgáh.—(*Upper country*) ولايت ملك بالا viláyat-i-mulk-i-bálá, بالا bálá.—(*Opposite of town*) دهات dihát, اطراف atráf, صحرا sahrá, روستا rústá, نواحي naváhí, بلوك bulúk.—*adj.* دهقاني dihqáni, صحرائي sahrá,í, روستاي rústáí.

Country-life, *subs.* معيش در دهات ma'ísh dar dihát.

Countryman, *subs.* هم وطني ham-vatání, هم شهري ham-shahrí, هم ولايتي ham-viláyatí.—(*Rustic*) روستائي rústá,í, دهقان dihqán, ولايتي viláyatí.

Country-seat, *subs.* يايلاق yáíláq, تابستاني tábistání.

County, *subs.* اداره idárah, بلوك bulúk, ضلع zila', خاني khání, كوشك kúshk.

Coup d'œuil, *subs.* منظر manzar, نظر انداز nazar-andáz, نظر گاه nazar-gáh.

Couple, *subs.* دو تا dú-tá, دو گانه dú-gánah, زوج zauj (*pl.* ازواج azváj), جفت juft.

Couple, *verb trans.* جفت گردانيدن juft gardánídan, زوج نمودن zauj nimúdan, تزويج كردن tazvíj kardan, بزني دادن bi-zaní dádan.—(*Join*) بستن bastan (*rt.* بند band), بند كردن band kardan, پيوستن paivastan, چسبانيدن chasbánídan, وصل كردن vasl kardan, ملحق كردن mulhaq kardan, اتصال دادن ittisál dádan.—*intrans.* مضاجعه نمودن muzája'ah nimúdan, مجامعت نمودن mujáma'at nimúdan, هم بستر شدن ham-bistar-shudan, با هم خوابيدن bá-ham khábídan, گائيدن gá,ídan, كردن kardan.—(*Coupled with this*) علاوه بر این 'alávah bar ín, اضافه بر این izáfah bar ín.—(*Coupled with that*) علاوه بر آن 'alávah bar án, اضافه بر آن izáfah bar án.

Couples, *subs.* (*For hounds*) مروس miraus, مراس mirás, مرس maras, بند گردن gardan-band.

Couplet, *subs.* (*Verse*) بيت bait (*pl.* ابيات abyát).

Coupling, *subs.* بند band.

Coupon, *subs.* برات barát, كاغذ زر kághaz-i-zar, حواله haválah (*pl.* حوالجات haválaját), صك sakk, ورقه نقدي varaqah-i-naqdí.

Courage, *subs.* دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباكي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شير مردي shír-mardí, شراعت shará'at, بسالت basálat, رشادت rashádat, مردانگي mardánagí, بزن بهادري bi-zan-bahádurí, همت himmat, غيرت ghairat, شهامت shahámat, حميت hamíyat, عصبيت 'asabíyat, سطوت satvat.—(*To take courage*) دل پيدا كردن dil paidá kardan.—*interj.* شاد باش shád básh, خوش باش khush básh, مترس ma-tars, جرأت دل خودرا كم مكن dil-i-khud-rá kam ma-kun, جرأت دل قوي دار dil qaví dár, جرأت داشته باش jurät-dáshtah básh.

Courageous, *adj.* دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí, زور مند zúr-mand, مردانه mardánah, غازيانه gháziyánah, بزن بهادر bi-zan-bahádur, بسال basál.

Courageously, *adv.* جسورانه jasúránah, شجاعانه shujá'ánah, دليرانه dilíránah, مردانه mardánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه baháduránah.

Courier, *subs.* (*Footman*) قاصد qásid (*pl.* قصاد qassád), شاطر shátir, پيك paik.—(*Mounted*) چاپار chápár, چپر chapar, غلام چاپار ghulám-chápár.

Course, *subs.* (*Progress, custom*) رفتار raftár, روش ravish, سيرت sírat, وجه vajh (*pl.* اوجاه aujáh), رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm).—(*For running*) ميدان maidán.—(*Of bricks*) رده radah, قطار qitár.—(*Of a journey*) عرض سفر 'arz-i-safar.—(*Of conduct*) چاره chárih.—(*Of a river*) مجرا majrá (*pl.* مجاري majárí).—(*Of instruction*) صورت درس súrat-i-dars, قاعده تدرس qá'idah-i-tadarrus.—(*In the course of*) در بين dar bain, در ظرف dar zarf.—(*In the course of conversation*) در اثنائي گفتگوئي dar asná,í-i-guftugú,í.—(*The best course*) اسلم شقوق aslam-i-shuqúq.—(*The best course is this*) اقرب بصواب آنكه aqrab bi-saváb án kih.—(*Of course*) معلوم است ma'lúm ast, هر آئنه har-áïnah, تحقيقاً tahqíqan, لا جرم lá-jaram, آري árí, بي شك bí-shakk, بلا شك bilá-shakk, يقيناً yaqínan, يقيني yaqíní, قطعاً qat'an, بالقطع bi 'l-qata', لا محالة lá-mahálata, البته albattah, بيگمان bí-gumán, حقاً haqqan, في الحقيقه fi 'l-haqíqah.

Course, *verb trans.* تعقب كردن ta'aqqub kardan, شكاريدن shikárídan.—*intrans.* دويدن davídan, شكاريدن shikárídan.

Courser, *subs.* (*Dog*) تازي tází.—(*Horse*) اسب شرط asb-i-shart.—(*Man*) صياد sayyád, شكار چي shikár-chí.

Courses, *subs.* (*Medical term*) حيض haiz, محيظ muhíz, استحاضه istiházah, عذر معين 'uzr-i-mu'ayyan, عادت 'ádat.

Coursing, *subs.* (*With dogs*) شكار shikár.

Court, *subs.* درگاه dargáh, بارگاه bárgáh, دربار darbár, دولتخانه daulat-khánah, قصر qasr, عتبه 'atabah (*pl.* عطب 'atab), آستان ásitán, سده suddah (*pl.* سدد sudad), ايوان aiván, تاجگاه tájgáh, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).—(*Of justice*) محكمه mahkamah, خانه شرع khánah-i-shar', ديوانخانه díván-khánah-i-'adaliyah, داد گاه dád-gáh.—(*Criminal Court*) محكمه جرميه mahkamah-i-jurmiyah, مجلس الجنايات majlisu 'l-janáyát.—(*Court of Appeal*) مجلس الاستئناف majlisu 'l-istïnáf.—(*Court of Cassation*) مجلس العالي المعصوم majlisu 'l-'álíu 'l-ma'súm.—(*Commercial Court*) مجلس التجارت majlisu 't-tijárat.—(*Court of First Instance*) مجلس البدائت majlisu 'l-badät.—(*Of audience*) ديوانخانه díván-khánah, دربار darbár, ديوان عام díván-i-'ámm.—(*Yard*) صحن sahn, حياط hayát, ساحت sáhat, حظيره hazírah, كرياس kariyás.—(*Attendants of a prince*) خدم و حشم khadam va hashm, ملازمان mulázimán, توابع tavábi', اوليا auliyá, اهل در خانه ahl-i-dar-khánah.—(*To hold a court*) سلام نشستن salám nishastan.

Court, *verb,* عشق بازي كردن 'ishq-bází kardan.

Court-day, *subs.* روز دربار rúz-i-darbár, روز مجلس rúz-i-majlis.

Courteous, *adj.* لطيف latíf, ملائم muláïm, شيرين shírín, سليم salím, متواضع mutavázi', خوش طبع khush-tab', خليق khalíq, مؤدب müaddab, خوش اطوار khush-atvár, خوش اخلاق khush-akhláq, خوش سلوك khush-sulúk.

Courteously, *adv.* بلطف bi-lutf, بلطيفت bi-latífat, بملايمت bi-muláyamat, بمدارات bi-mudárát, بمروت bi-murüat.

Courtesan, *subs.* فاحشه fáhishah, قحبه qahbah, جافجاف jáf-jáf, فاجره fájirah, لولي lúlí, كسبي kasbí, زانيه zániyah (*pl.* زواني zavání), مرد باز mard-báz, فاسقه fásiqah, روسبي rúsbí, كاولي káúlí (*vulg.*), جنده jindah (*vulg.*).

Courtesy, *subs.* ادب adab (*pl.* اداب adáb), اخلاق akhláq, مدارا mudárá, لطافت latáfat, مردمي mardumí, احترام ihtirám, شهريت shahríyat, تربيت tarbiyat, شيرين زباني shírín-zabání, ظرافت zaráfat.—(*Bowing*) توازع tavázu', تعارف ta'áruf, اظهار خصوصيتت izhár-i-khusúsíyat.

Courtesy, *verb,* توازع نمودن tavázu' nimúdan, تعارف نمودن ta'áruf nimúdan, اظهار خصوصيت كردن izhár-i-khusúsíyat kardan.

Courtier, *subs.* ملازم درگاه mulázim-i-dargáh, نديم nadím, مقرب muqarrib, اهل درگاه ahl-i-dargáh.

Courting, *subs.* عشق بازي 'ishq-bází.

Courtlike, *adj.* خليق khalíq, اديب adíb, مؤدب müaddab, لطيف latíf, ملاطف mulátif, خوش اخلاق khush-akhláq, خوش اطوار khush-atvár, خوش طبع khush-tab', رعايتكار ri'áyat-kár, شهري shahrí, شيرين زبان shírín-zabán, مهربان mihr-bán, ظريف zaríf.

Courtliness, *subs.* ادب adab (*pl.* اداب adáb), اخلاق akhláq, مدارا mudárá, لطافت latáfat, مردمي mardumí, احترام ihtirám, شهريت shahríyat, تربيت tarbiyat, شيرين زباني shírín-zabání, ظرافت zaráfat.

Courtly, *adj.* خليق khalíq, اديب adíb, مؤدب müaddab, لطيف latíf, ملاطف mulátif, خوش اخلاق khush-akhláq, خوش اطوار khush-atvár, خوش طبع khush-tab', رعايتكار ri'áyat-kár, شهري shahrí, شيرين زبان shírín-zabán, مهربان mihr-bán, ظريف zaríf.

Court-martial, *subs.* مجلس جنگ majlis-i-jang.

Court-plaster, *subs.* مرهم marham, ضماد zamád.

Courtship, *subs.* عشق بازي 'ishq-bází.

Cousin, *subs.* عمو زاده 'ammú-zádah, دختر عمو dukhtar-'ammú, پسر عمو pisar-'ammú, خالو زاده khálú-zádah, خالزاده khál-zádah, دختر عم dukhtar-'amm, پسر عم pisar-'amm, عم زاده 'amm-zádah, عمه زاده 'ammah-zádah, دختر عمه dukhtar-'ammah, پسر عمه pisar-'ammah, پسر خالو pisar-khálú, دختر خالو dukhtar-khálú, پسر دايه pisar-dáyah, دختر دايه dukhtar-dáyah, پسر خاله pisar-khálah, دختر خاله dukhtar-khálah, خاله زاده khálah-zádah.

Cousin-german, *subs.* عمو زاده 'ammú-zádah, دختر عمو dukhtar-'ammú, پسر عمو pisar-'ammú, خالو زاده khálú-zádah, خالزاده khál-zádah, دختر عم dukhtar-'amm, پسر عم pisar-'amm, عم زاده 'amm-zádah, عمه زاده 'ammah-zádah, دختر عمه dukhtar-'ammah, پسر عمه pisar-'ammah, پسر خالو pisar-khálú, دختر خالو dukhtar-khálú, پسر دايه pisar-dáyah, دختر دايه dukhtar-dáyah, پسر خاله pisar-khálah, دختر خاله dukhtar-khálah, خاله زاده khálah-zádah.

Cove, *subs.* خليج khalíj, خور khur, بوغاز búgház, دريا daryá, انچوچك anchúchak.

Covenant, *subs.* بند و بست band-u-bast, عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), عهد نامه 'ahd-námah, معاهدت mu'áhadat, تعاهد ta'áhud, ميثاق míság, شرط shart, پيمان paimán, دست پيمان dast-paimán, وثيقه vasíqah, قول qaul, قرار qarár, قرار داد qarár-dád, بنا biná.

Covenant, *verb,* عهد نمودن 'ahd nimúdan, معاهده نمودن mu'áhadah nimúdan, وعده دادن va'dah dádan, پيمان بستن paimán bastan, قبول نمودن qabúl nimúdan, متعهد شدن muta'ahhid shudan.

Covenantee, *subs.* معاهد mu'áhad.

Covenanter, *subs.* معاهد mu'áhid.

Cover, *subs.* پوشش púshish, پوش púsh, سر پوش sar-púsh, پوشه púshah.—(*Envelope*) غلاف ghiláf, لفافه lifáfah.—(*Of a book*) قوئلق qauïluq, قولغ qaulugh.—(*Boards*) مقوي muqavvá.—(*Shelter*) پناه panáh, ملجا maljá, زنهار zinhár, ملاذ maláz, معاذ ma'áz, جوار javár, مأمن mäman, بست bast.

Cover, *verb,* پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan, نهفتن nihuftan.—(*To cover a book*) جلد كردن jild kardan.—(*To cover in or up*) پوشانيدن púshánídan.

Covering, *subs.* پوشش púshish, پوش púsh, سر پوش sar-púsh, پوشه púshah.—(*Covering a book*) تجليد tajlíd.

Coverlet, *subs.* لحاف liháf (*pl.* لحف luhuf), رضائي razá'í, غاشيه gháshiyah.

Covert, *subs.* تكيه takyah, درختزار dirakht-zár.—*adj.* پوشيده púshídah, نهان nihán, پنهان panhán, مخفي makhfí, مستور mastúr, در خفا dar khifá.

Covertly, *adv.* نهان nihán, در خفا dar khifá, خفيا khafíyan, سرا sirran, نهفته nihuftah.

Coverture, *subs.* پناه panáh, ملجا maljá, زنهار zinhár, ملاذ maláz, معاذ ma'áz, جوار javár, مأمن mäman, بست bast.—(*Applied to a woman*) پوشش púshish, تغشي taghashshí.

Covet, *verb,* آرزو بردن árzú burdan, طمع ورزيدن tama' varzídan, طمعكار بودن tama'-kár búdan.

Covetous, *adj.* بخيل bakhíl, طمعكار tama'-kár, طامع támi', طماع tammá', آز مند áz-mand, تنگچشم tang-chashm, تنگدست tang-dást, حريص harís, خسيس khasís, ممسك mumsik, نا كس ná-kas, لئم lïm, دانع dáni', شحيح shahíh, آرزو مند árzú-mand, كنس kinis, تهي چشم tuhí-chashm.—(*He is covetous*) دندانش گرد است dandán-ash gird ast (*lit.* His teeth are round).

Covetously, *adv.* بخيلانه bakhílánah, ممسكانه mumsikánah, شحيحانه shahíhánah, حريصانه harísánah, طامعانه támi'ánah.

Covetousness, *subs.* بخيلي bakhílí, بخل bukhl, طمع tama', طمعكاري tama'-kárí, آز áz, تنگچشمي tang-chashmí, امساك imsák, حرص hirs, خست khissat, لئامت lïámat, قتور qutúr, شح shahh, نا كسي ná-kasí, آرزو árzú, آرزو مندي árzú-mandí, اخذ مال akhz-i-mál.

Covey, *subs.* (*Of birds*) گله galah, خيل khail.

Covin, *subs.* سازش sázish, هم عهدي ham-'ahdí, هم خيالي ham-khiyálí, هم انديشدگي ham-andíshadagí.

Cow, *subs.* گاو gáv, گاو ماده gáv-i-mádah, بقره baqarah.

Cow, *verb,* بي دل ساختن bí-dil sákhtan, ترسانيدن tarsánídan, ترساندن tarsándan, تخويف نمودن takhvíf nimúdan, تهديد كردن tahdíd kardan, هراس دادن hirás dádan, بيم دادن bím dádan.

Coward, *subs. and adj.* نا مرد ná-mard, بز دل buz-dil, بد دل bad-dil, كمدل kam-dil, جبان jabbán, بيدل bí-dil, كم جرأت kam-jurät, كم زهره kam-zahrah, متخوف mutakhavvif, جبون jabbún (*properly* جبان jabbán), بيمناك bím-nák, هراسا hirásá, ترس ناك tars-nák, ترسان tarsán, ترسو tarsú (*vulg.*).—(*He is a coward*) بيخ دمش سست است bíkh-i-dum-ash sust ast (*lit.* The root of his tail is loose).

Cowardice, *subs.* نا مردي ná-mardí, بيدلي bí-dilí, جبن jubn, بد دلي bad-dilí, بز دلي buz-dilí, كمدلي kam-dilí.—(*To accuse of cowardice*) تجبين نمودن tajbín nimúdan.

Cowardly, *adj.* نا مرد ná-mard, بز دل buz-dil, جبان jabbán, بيدل bí-dil, بد دل bad-dil, كمدل kam-dil, گاو دل gáv-dil, كم جرأت kam-jurät, كم زهره kam-zahrah, متخوف mutakhavvif, جبون jabbún (*properly* جبان jabbán), بيمناك bím-nák, هراسا hirásá, ترس ناك tars-nák, ترسان tarsán, ترسو tarsú (*vulg.*).—*adv.* نا مردانه ná-mardánah, خوفناكانه khauf-nákánah, خائفانه kháïfánah, مخوفانه mukhavvifánah, بشدت bi-shiddat.

Cow-dung, *subs.* سرگين گاو sargín-i-gáv, كود گاو kúd-i-gáv.—(*Dried for fuel*) تپله گاو tapalah-i-gáv.

Cower, *verb,* ترسيدن tarsídan, فشل ورزيدن fashal varzídan, بد دل شدن bad-dil shudan, بز دلي كردن buz-dilí kardan.

Cow-herd, *subs.* گاو چران gáv-charán, گاو بان gáv-bán, بقار baqqár.

Cow-hide, *subs.* پوست گاو púst-i-gáv, چرم گاو charm-i-gáv.

Cow-hide, *verb,* شلاك كردن shalák kardan, جلده زدن jaldah zadan.

Cow-house, *subs.* جائي گاو já'í-i-gáv, گاو دان gáv-dán.

Cowl, *subs.* (*Chimney*) باد گير bád-gír, دود كش dúd-kash, بخاري bukhárí, مدخن madkhan.—(*Head-piece*) كشيش كلاه kuláh-i-kashísh, تاج قسيس táj-i-qissís, طيلسان tailasán (*pl.* طيالس tayális).

Cow-pox, *subs.* آبله گاو ábilah-i-gáv, جدري البقر jadaríu 'l-baqar.

Cowry, *subs.* خر مهره khar-muhrah, كس گربه kus-i-gurbah, پشيز pashíz, كوري kúrí (European).

Cowslip, *subs.* گاو زبان gáv-zabán.

Coxcomb, *subs.* تاج خروس táj-i-khurús.—(*Fop*) كج كلاه kaj-kuláh, لوطي lútí, لوطي اجلاف lútí-ijláf, رند rind, مرد نازنين mard-i-názanín, طاؤس täús (*pl.* اطواس atvás), قشنگ qashang, فيس فروش fís-furúsh, فيسو físú, خود بين khud-bín, خود نما khud-nimá, خود آرا khud-árá, تن پرست tan-parast.

Coxcombry, *subs.* کج کلاهي kaj-kuláhí, فيس fís, خود بيني khud-bíní, خود نمائي khud-nimá,í, خود آرائي khud-árá,í, لوطي اجلافي lútí-ijláfí.

Coxcomical, *adj.* خود پسند khud-pasand, نازنين وار názanín-vár, لوطيانه lútiyánah, لوطي اجلاف دار lútí-ijláf-dár, خود نما طور khud-nimá-taur, جاهل jáhil, نا فهم ná-fahm, مغرور maghrúr, متكبر mutakabbir.

Coy, *adj.* خجل khijil, خجالت زده khijálat-zadah, رو گرفته rú-giriftah, منفعل munfa'il, متخفر mutakhaffir, حيي hayí, متحيي mutahayyí, با حيا bá-hayá, شرمناك sharm-nák, شرموك sharmúk (*vulg.*).

Coyness, *subs.* خجلت khijlat, خجالت khijálat, رو گرفتگي rú-giriftagí, انفعال infi'ál, شرم روي sharm-rúy, شرمساري sharm-sárí, شرمندگي sharmandagí, شرمناكي sharm-nákí, شرمگيري sharm-gírí, شرم زدگي sharm-zadagí.

Cozen, *verb,* فريب دادن firíb dádan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), زدن *or* گول خورانيدن gúl khuránídan *or* zadan.

Cozener, *subs.* حيله باز hílah-báz, حيله ور hílah-var, فريبنده firíbandah, سر همبند sar-ham-band, قلابي qullábí, دستكج dast-kaj, اوباش aubásh, نا بكار ná-bi-kár, غدار ghaddár, مكار makkár, دولابي dúlábí, دولاب باز dúláb-báz, منافق munáfiq, عيار 'ayyár, تولك túlak, رشاش rashásh, كج رو kaj-rau, زراق zarráq.

Cozily, *adv.* بطور آسودگي bi-taur-i-ásúdagí, خوش حالانه khush-hálánah, آرامانه árámánah.

Cozy, *adj.* خوش khush, فارغ بال fárigh-bál, آسوده ásúdah, آرام árám, خوش حال khush-hál.

Crab, *subs.* خر چنگ khar-chang, كله چنگ kallah-chang, كرنجال karanjál, كلنجار kilanjár, سرطان saratán.

Crab-apple, *subs.* سيب جنگلي síb-i-jangalí.

Crabbed, *adj.* خر چنگي khar-changí, تلخرو talkh-rú, تلخ خو talkh-khú, ترش رو turush-rú, ترش خو turush-khú, تند tund, سخت sakht, درشت durusht, زشت zisht, عبوس 'abús, متعبس muta'abbis.

Crabbedly, *adv.* با درشتي bá-durushtí, بطور سختي bi-taur-i-sakhtí, عبوسانه 'abúsánah.

Crabbedness, *subs.* تندي tundí, سختي sakhtí, درشتي durushtí, خشونت khushúnat, تخشن takhashshun.

Crack, *subs.* (*Flaw*) شكاف shikáf, شق shaqq, چاك chák, جرم jarm, ترك tarak, مو mú, درز darz.—(*Sound*) طرقاطرق tarq-á-tarq, شرق شرق sharq-sharq.—*adj.* زرنگ zaring, چالاك chálák, گربز gurbuz.

Crack, *verb trans.* شكافتن shikáftan, شق كردن shaqq kardan, چاك دادن chák dádan.—(*To crack the joints*) انگشت كشيدن angusht kashídan.—(*A nut*) شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), شكاندن shikándan.—(*A whip*) طراق كردن taráq kardan.—*intrans.* شكافتن shikáftan, شق خوردن shaqq khurdan, چاك شدن chák shudan, تراكيدن tarákídan.—(*As the ground from the heat of the sun, or as the skin*) تفسيدن tafsídan.

Crack-brained, *adj.* مشقوق الدماغ mashqúqu 'd-dimágh, ديوانه dívánah, مخبط mukhabbat, دماغ خشك dimágh-khushk, دنگ dang.

Cracked, *part. and adj.* (*Persons*) مشقوق الدماغ mashqúqu 'd-dimágh, ديوانه dívánah, مخبط mukhabbat, دماغ خشك dimágh-khushk, دنگ dang.—(*Things*) مو دار mú-dár, شق شده shaqq-shudah, تركيده tarkídah.

Cracker, *subs.* شكننده shikanandah.—(*Firework*) طرقه taraqqah.—(*For nuts*) جوز شكن jauz-shikan, شقاقه shaqqáqah, مكسره miksarah.

Cracking, *subs.* (*Of the fingers*) انقاض anqáz, افرنقاع ifrinqá'.

Crackle, *verb,* صدا كردن sidá kardan, چرق چرق كردن chirq-chirq kardan.

Crackling, *subs.* صدا sidá, چرق چرق chirq-chirq.—(*For eating*) پوست برشته púst-i-burishtah.

Cradle, *subs.* مهد mahd (*pl.* محود muhúd), گهواره gahvárah, ننو nanú, ني naní.—(*For a broken limb*) استخوان بند ustukhán-band.—(*For a ship*) مسفن mas-fan, كشتي دان kashtídán.

Cradle, *verb trans.* در گهواره نهادن dar gahvárah nihádan.—*intrans.* در گهواره شدن dar gahvárah shudan.

Craft, *subs.* (*Science*) علم 'ilm (*pl.* علوم 'ulúm), فن fann (*pl.* فنون funún), حكمت hikmat (*pl.* حكم hikam), فرهنگ farhang, معرفت ma'rifat.—(*Profession*) صناعت siná'at (*pl.* صنائع sináï'), صنعت san'at, حرفت hirfat, پيشه píshah, كسب kasb, دكان dukán (*vulg.*).—(*Artifice*) حيله hílah, كيد kaid, فريب firíb, بندش bandish, بهانه bahánah, گول gúl, ساخته sákhtah, مكر makr, دمدمه damdamah, نيرنگ nírang, دسيسه dasísah, تلبيس talbís, ريو rív, مكيده makídah (*pl.* مكائد makáïd), توطئه tautïah, تزوير tazvír.—(*Artfulness*) مكاري makkárí, حيله گري hílah-garí, حيله بازي hílah-bází, احتيال ihtiyál, عياري 'ayyárí, مكر سازي makr-sází, روبه بازي rúbah-bází.—(*Skill*) زرنگي zaringí, عقل 'aql, قابليت qábilíyat, فراست firást, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, هنر مندي hunar-mandí, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, كياست kiyásat, دستكاري dast-kárí, حرفت hirfat, زيركي zírakí, حيثيت haisíyat, وقوف vuqúf, حكمت hikmat, سر رشته sar-rishtah.—(*Ship*) كشتي kashtí.

Craftily, *adv.* بمكر bi-makr, مكارانه makkáránah, حيالانه hayyálánah, از روي حيله az rúy-i-hílah.—(*Dexterously*) سريعاً sarí'an, بچستي bi-chustí, قابلانه qábilánah, قادرانه qádiránah, دانسته dánistah.

Craftiness, *subs.* (*Artifice*) حيله hílah, كيد kaid, فريب firíb, بندش bandish, بهانه bahánah, گول gúl, ساخته sákhtah, مكر makr, دمدمه damdamah, نيرنگ nírang, دسيسه dasísah, تلبيس talbís, ريو rív, مكيده makídah (*pl.* مكائد makáïd), توطئه tautïah, تزوير tazvír.—(*Artfulness*) مكاري makkárí, حيله گري hílah-garí, حيله بازي hílah-bází, احتيال ihtiyál, عياري 'ayyárí, مكر سازي makr-sází, روبه باري rúbah-bází.

Craftsman, *subs.* عامل 'ámil (*pl.* عمله 'amalah), كارگر kárí-gar, كار كن kár-kun, كار ساز kár-sáz, كاسب kásib (*pl.* كسبه kasabah), صانع sáni' (*pl.* صناع sunná'), صنعتكار san'at-kár, صنعتگر san'at-gar, دستكار dast-kár, اهل حرفت ahl-i-hirfat, پيشه ور píshah-var, پيشه گر píshah-gar.

Crafty, *adj.* حيله ساز hílah-sáz, حيله باز hílah-báz, دغا پيشه daghá-píshah, حيال hayyál, محتال muhtál, عيار 'ayyár, مكار makkár, مكر ساز makr-sáz, نا قلا ná-qulá.—(*Dexterous*) زرنگ zaring, قابل qábil, قادر qádir, چست chust, دست باز dast-báz, چالاك دست chálák-dast, چيره دست chírah-dast, تيز دست tíz-dast, سر دست sar-dast, شرق دست shirq-dast, چابك دست chábuk-dast, سريع sarí', كرم كار kirm-i-kár.

Crag, *subs.* سنگ غلتان sang-i-ghaltán, سنگ مدور sang-i-mudavvar, صخر sakhr.

Craggy, *adj.* (*As a hill-top*) دندانه dandánah.

Cram, *verb trans.* انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), آگندن ágandan, طپانيدن tapánídan, چپانيدن chapánídan, پر كردن pur kardan.—(*Eating*) شكم پر كردن shikam pur kardan, تخمه كردن tukhmah kardan.—(*For an examination*) پر كردن pur kardan.—*intrans.* آگندن ágandan, پر شدن pur shudan.—(*Eating*) تخمه كردن tukhmah kardan, تخم مرگي كردن tukhm-murgí kardan.—(*For an examination*) پر شدن pur shudan.

Cramp, *subs.* پيچش píchish, مغص maghs, چلاكي chilákí.—(*Cramp in stomach*) وجع معده vaja'-i-mi'dah. — (*Confinement*) محبوسيت mahbúsíyat, محدوديت mahdúdíyat.—(*Of iron*) بست bast, قلاب qulláb.

Cramp, *verb*, پيچش دادن píchish dádan.—(*Confine*) محدود نمودن mahdúd nimúdan, محبوس نمودن mahbús nimúdan.—(*We were cramped*) جا تنگ بود já tang búd.

Cranberry (*Vaccinium oxycoccos*), *subs.* زرشك zarishk.

Crane, *subs.* (*Bird*) كلنك kulank, قلنگ qalang, درنا durná.—(*Machine*) منجنيق manjaníq, آلت جر ثقيل álat-i-jarr-i-saqíl.

Cranial, *adj.* دماغي dimághí, سري sarí.

Craniologist, *subs.* دماغ شناس dimágh-shinás, سر شناس sar-shinás, كله دان kallah-dán.

Craniology, *subs.* علم دماغ 'ilm-i-dimágh, سر شناسي sar-shinásí, كله داني kallah-dání.

Craniometer, *subs.* سر پيما sar-paimá.

Craniometry, *subs.* سر پيمائي sar-paimá'í.

Cranium, *subs.* كله kallah, كاسه سر kásah-i-sar, جمجمه jumjumah, دماغ dimágh, مغز دان maghz-dán.

Crank, *subs.* دسته چرك dastah-i-chark.—(*Bend*) پيچ pích, پيچش píchish, عوج 'avaj.—*adj.* (*Bold*) دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí.—(*As a ship*) باريك bárík, كم وزن kam-vazn, بيرزانت bí-rizánat.

Crankle, *subs.* چين chín, كرنج kirinj, چورك chúruk (*vulg.*).

Crankle, *verb trans.* پر چين كردن pur-chín kardan.—*intrans.* پر چين شدن pur-chín shudan, پيچ خوردن pích khurdan.

Cranny, *subs.* خلل khalal (*pl.* خلال khilál), منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), فرج farj, كنج kunj, مخرج makhraj, مدخل madkhal, رخنه rakhnah, شكاف shikáf, سوراخ súrákh.

Crape, *subs.* پارچه سياه párchah-i-siyáh.

Crapulent, *adj.* مست mast, سر مست sar-mast, مخمور makhmúr, سكران sakrán, خراب kharáb.

Crash, *subs.* صداي تاپ sidá'í-i-táp.

Crash, *verb trans.* تاپ بر زمين زدن táp bar zamín zadan.—*intrans.* افتادن uftádan, بضرب انداختن bi-zarb andákhtan, زمين خوردن zamín khurdan, صدائي تاپ كردن sidá'í-i-táp kardan.

Crass, *adj.* بزرگ buzurg, گنده gundah, درشت durusht, زمخت zumukht.

Crassament, *subs.* درد durd, ته انداز tah-andáz.

Crassitude, *subs.* بزرگي buzurgí, درشتي durushtí, سطبري sitabrí.

Cratægus melanocarpa (*Wild plum*), *subs.* ذالدلك zálzalik, كيالك kiyálik, كويج kavíj (at Isfahán), ريش ريش-i-valak (at Ghilán), يميشان yamíshán (at Azarbaiján).

Crate, *subs.* سله sallah, گيره gírah.

Crater, *subs.* كاسه kásah, دهنه dahanah, مخرج makhraj.

Crateriform, *adj.* كاسه شكل kásah-shakl.

Craunch, *verb trans. and intrans.* خائيدن khá'ídan, جائيدن já'ídan, جاويدن jávídan, مضغ نمودن mazgh nimúdan.

Cravat, *subs.* گردنبند gardan-band.

Crave, *verb,* پرسیدن pursídan, پرسش کردن pursish kardan, استفہام کردن istifhám kardan, استفسار کردن istifsár kardan, سوٴال کردن süál kardan, سراغ کردن sirágh kardan, مطالبہ نمودن mutálabah nimúdan, التماس کردن iltimás kardan.—(*Long for*) آرزومند بودن árzú-mand búdan, اشتیاق داشتن ishtiyáq dáshtan.

Craven, *subs. and adj.* نا مرد ná-mard, بز دل buz-dil, جبان jabbán, بیدل bí-dil, کمدل kam-dil, بد دل bad-dil, کم زہرہ kam-zahrah, ترسو tarsú (*vulg.*).

Craving, *subs.* اشتہا ishtihá, آرزو árzú, خواہش kháhish, حرص hirs, اشتیاق ishtiyáq, تقاضا taqázá.—*adj.* متقاضي mutaqází, آرزومند árzú-mand, خواہشمند kháhish-mand.

Craw, *subs.* چینہ دان chínah-dán, حوصلہ hausalah.

Craw-fish (*Cancer artacus*), *subs.* خرچنگ khar-chang, کلہ چنگ kallah-chang, کرنجال karanjál, کلنجار kilanjár, سرطان saratán.

Crawl, *subs.* دبدب dabdab, کشالہ kashálah, جند و جو jand-u-jú, گہگلہ guhgilah.

Crawl, *verb,* (*Generally*) خزیدن khazídan, غژیدن ghazhídan, دبدب کردن dabdab kardan, بر شکم رفتن bar-shikam raftan, کشالہ کردن kashálah kardan, جند و جو کردن jand-u-jú kardan.—(*Like reptiles into a hole*) وا خزیدن vá-khazídan.—(*Like a child*) گہگلہ کردن guhgilah kardan, چہار دست و پا رفتن chahár-dast-u-pá raftan.

Crayon, *subs.* قلم نقاشي qalam-i-naqqáshí, مخطاط mikhtát, قلم رنگ qalam-rang.—(*Drawing*) تصویر tasvír, نقش naqsh.

Crayon, *verb,* با مخطاط نقش کردن bá-mikhtát naqsh kardan, تصویر کشیدن tasvír kashídan.

Craze, *subs.* شوق shauq, شور shúr, جنون junún, دیوانگي dívánagi, عشق 'ishq, سودا saudá, شوریدگي shúrídagí, خبط khabt.

Craze, *verb,* دیوانہ ساختن dívánah sákhtan, شورانیدن shúránídan.

Craziness, *subs.* شوق shauq, شور shúr, شوریدگي shúrídagí, جنون junún, دیوانگي dívánagí, عشق 'ishq, سودا saudá, خبط khabt.

Crazy, *adj.* دیوانہ dívánah, مجنون majnún, جنوني junúní, بي خود bí-khud, سوداي saudáí, شیدا shaidá, مفتون maftún, شوریدہ shúrídah.

Creak, *subs.* صدا sidá, کرکر kirkir, غژغژ ghazh-ghazh.

Creak, *verb,* صدا کردن sidá kardan, کرکر کردن kirkir kardan, غژغژ کردن ghazhghazh kardan.

Creaking, *subs.* صدا sidá, کرکر kirkir, غژغژ ghazh-ghazh.

Cream, *subs.* سر شیر sar-shír, زبد zubd, چربہ charbah, قیماق qaimáq, قیمق qaimaq.—(*Best part of a thing*) زبدہ zubdah, سلالہ sulálah, خلاصہ khulásah.

Cream, *verb trans.* سر شیر گرفتن sar-shír giriftan, چربہ گرفتن charbah giriftan.—*intrans.* قیماق بستن qaimáq bastan, چربہ بستن charbah bastan.

Cream-faced, *adj.* بد دل bad-dil, کم زہرہ kam-zahrah.

Creaminess, *subs.* سر شیریت sar-shíríyat, قیماقیت qaimáqíyat, چربہ ناکي charbah-nákí.

Cream of tartar (*Potassa bitartras*), *subs.* طرطیر tartír.

Creamy, *adj.* سر شیري sar-shírí, چربہ ناک charbah-nák, قیماقي qaimáqí.

Crease, *subs.* تا tá, چین chín, لا lá.

Crease, *verb,* تا نمودن tá nimúdan, چین دادن chín dádan, لا نمودن lá nimúdan.

Create, *verb,* آفریدن áfirídan, خلق کردن khalq kardan, پیدا کردن paidá kardan, تولید نمودن taulíd nimúdan, کائن کردن káïn kardan, تکوین نمودن takvín nimúdan, تطبیخ نمودن tatbíkh nimúdan.—(*Invent*) ایجاد کردن íjád kardan, ابداع نمودن ibdá' nimúdan.

Created, *part.* مخلوق makhlúq, آفریدہ áfirídah, موجود maujúd, کائن káïn, مولود maulúd.

Creation, *subs.* تکوین takvín, آفرینش áfirínish, تولید taulíd, خلق khalq, صنع san'.—(*Invention*) اختراع ikhtirá', ایجاد íjád.—(*Universe*) خلقت khilqat, فطرت fitrat (*pl.* فطر fatr).—(*Creatures*) مخلوقات makhlúqát, مصنوعات masnú'át, کائنات káïnát, موجودات maujúdát, برایا baráyá.—(*Lord of creation—man*) اشرف مخلوقات ashraf-i-makhlúqát.

Creative, *adj.* موجب mújib, موجد mújid.

Creator, *subs.* (*God*) خالق kháliq, خلاق khalláq, آفرینندہ áfirínandah, آفریدگار áfirídagár, کردگار kirdigár, صانع sáni'.—(*Man*) صانع sáni', مکون mukavvin, مبدع mubdi'.—(*Creator of the world*) جہان آفرین jahán-áfirín, خلاق عالم khalláq-i-'álam.

Creature, *subs.* مخلوق makhlúq (*pl.* مخلوقات makhlúqát), خلیقہ khalíqah (*pl.* خلائق khaláïq), کائنت káïnat (*pl.* کائنات káïnát), آفریدہ áfirídah, موجود maujúd (*pl.* موجودات maujúdát), بریہ baríyah (*pl.* برایا baráyá), مصنوع masnú' (*pl.* مصنوعات masnú'át).—(*Animal*) بہیمہ bahímah (*pl.* بہائم baháïm), بي زبان bí-zabán.—(*Living creature*) جاندار ján-dár, ذو حیات zú-hayát, ذي نفس zí-nafs, حیوان haiván.—(*Dependent*) روزي خوار rúzí-khár, نان خور nán-khur, طابع tabi', بندہ bandah, نفر متعلق nafar-i-muta'alliq.—(*Creature of circumstances*) بندہ حالت bandah-i-hálat.

Credence, *subs.* (*Persuasion of mind*) اعتقاد i'tiqad, توہم tavahhum, اعتبار i'tibár, باور bávar, ایمان ímán,

گمان gumán, گروش giravish, ظن zann (*pl.* ظنون zunún).—(*Confidence*) اعتقاد i'tiqád, اعتماد i'timád, اعتبار i'tibár, وثوق vusúq, ایمان ímán, امید umíd, استناد istinád, توکل tavakkul.

Credent, *adj.* باور دار bávar-dár, اعتبار کن i'tibár-kun, مصدق musaddiq, مؤمن mümin.

Credential, *subs.* اختیار نامه ikhtiyár-námah, اعتماد نشان i'timád-námah, شهادتنامه shahádat-námah, موٴتمنیت nishán-i-mütamaníyat.—(*To present one's credentials*) اعتماد نامه خودرا تقدیم کردن i'timád-namah-i-khud-rá taqdím kardan.—*adj.* موٴتمن mütaman.

Credibility, *subs.* اعتبار i'tibár, اعتماد داري i'timád-dárí, معتبریت mu'tabaríyat.

Credible, *adj.* قابل اعتقاد qábil-i-i'tiqád, واجب الاعتبار vájibu 'l-i'tibár, باور کردني bávar-kardaní.

Credibly, *adv.* بطور اعتبار bi-taur-i-i'tibár, از روي اعتماد az rúy-i-i'timád, باور کنانه bávar-kunánah, موٴتمدانه mütamadánah.

Credit, *subs.* (*Confidence*) اعتقاد i'tiqád, اعتماد i'timád, اعتبار i'tibár, وثوق vusúq, ایمان ímán, امید umíd, استناد istinád, توکل tavakkul.—(*Reputation*) نام nám, بنگ nang, عزت 'izzat, عرض 'irz, حرمت hurmat.—(*Mercantile term*) نسئه nus,ah, اعتبار i'tibár, تصدیق tasdíq.—(*Sum due*) طلب talab.—(*Side of an account on which payment is entered*) طلب talab.—(*To give credit where credit is due*) تصدیق بجا کردن tasdíq ba-já kardan.—(*The remainder on credit*) باقي نسئه báqí-nus,ah.—(*He has lost credit*) از درجه اعتبار ساقط شد az darajah-i-i'tibár sáqit shud.—(*You give him more credit than he claims*) کاسه از آش گرمتر است kásah az ásh garmtar ast (*lit.* The cup is warmer than the soup).

Credit, *verb,* (*Beliere*) اعتقاد کردن i'tiqád kardan, باور داشتن bávar dáshtan *or* نمودن nimúdan, قبول کردن qabúl kardan, اقرار کردن iqrár kardan, گرویدن giravídan, ایمان آوردن ímán ávardan, مسلم داشتن musallam dáshtan. — (*Trust*) اعتبار کردن i'tibár kardan, اعتماد کردن i'timád kardan, اعتقاد بردن i'tiqád burdan, واثق شدن vásiq shudan.—(*Mercantile term*) نسئه دادن nus,ah dádan. اعتبار کردن i'tibár kardan.

Creditable, *adj.* قابل اعتبار qábil-i-i'tibár, قابل احترام qábil-i-ihtirám, معتبر mu'tabar, محترم muhtaram.

Creditably, *adv.* محترمانه muhtaramánah, با احترام bá-ihtirám.

Creditor, *subs.* طلبکار talab-kár, قرض خواه qarz-kháh, قرض ده qarz-dih, مداین mudáyin, وامخوار vám-khár, غریم gharím, صاحب ذمت sáhib-zimmat, بستان کار bisitán-kár (*vulg.*).

Credulity, *subs.* زود اعتقادي zúd-i'tiqádí, زود باوري zúd-bávarí, سهل القبولي sahlu 'l-qabúlí, باور داري bávar-dárí.

Credulous, *adj.* زود اعتقاد zúd-i'tiqád, زود باور zúd-bávar, سهل القبول sahlu 'l-qabúl, باور دار bávar-dár.

Creed, *subs.* عقیده 'aqídah (*pl.* عقائد 'aqáïd), دین dín, مذهب mazhab (*pl.* مذاهب mazáhib), اعتقاد i'tiqád, ایمان ímán, طریقه taríqah.

Creek, *subs.* شاقه sháqqah, خور khúr.—(*Back-water*) مرد آب murd-áb.

Creeky, *adj.* پر شاقه pur-sháqqah.

Creep, *verb,* (*Generally*) خزیدن khazídan, غژیدن ghazhídan, دبدب کردن dabdab kardan, بر شکم رفتن bar-shikam raftan, کشاله کردن kashálah kardan, جند و جو کردن jand-u-jú kardan.—(*Like reptiles into a hole*) وا خزیدن vá-khazídan.—(*Like a child*) گهگله کردن guhgilah kardan, چهار دست و پا رفتن chahár-dast-u-pá raftan.

Creeper, *subs.* کشاله کننده kashálah-kunandah.—(*Plant*) بنه bunah, بنك bunak, پیچو píchú.

Creepingly, *adv.* کشاله کنان kashálah-kunán, پیچ کنان pích-kunán.

Cremate, *verb,* تحریق نمودن tahríq nimúdan, سوزانیدن súzánídan, حریق کردن haríq kardan.

Cremation, *subs.* تحریق tahríq, حریق haríq, سوز súz.

Creole, *subs.* دو رگ du-rag, نیم ذات ním-zát.

Creosote, *subs.* نفت سیاه naft-i-siyáh, جوهر قطران jauhar-i-qatrán.

Crepitate, *verb,* صدا کردن sidá kardan, چرق چرق کردن chirq-chirq kardan.

Crepitation, *subs.* صدا sidá, چرق چرق chirq-chirq.

Crepuscle, *subs.* (*Red gleam before sunrise and after sunset*) شفق shafaq (*pl.* اشفاق ashfáq), حمره صبح humrah-i-subh, حمره شام humrah-i-shám.

Crepuscular, *adj.* شفقي shafaqí.

Crescent, *subs.* (*Half-moon*) هلال hilál (*pl.* اهالیل ahálíl), ماه نو mah-i-nau, ماهچه máhchah.—*adj.* هلالي hilálí, کماني kamání, قوسي qausí, عرجوني 'urjúní.

Cresses, *subs.* تر تیزك tar-tízak, بالاقوتي báláqútí.

Crest, *subs.* ذروه zirvah, کله kallah, سر sar, قلعه qal'ah.—(*Of a helmet*) پر افتخار par-i-iftikhár.—(*Heraldic*) نشان nishán, علامت 'alámat.—(*Of a bird*) تاج táj.

Crest, *verb,* پر دادن par dádan, تاج دادن táj dádan.

Crested, *adj.* تاج دار táj-dár.

Crest-fallen, *adj.* تاج افتاده táj-uftádah, دلتنگ dil-tang, دلفکار dil-fikár, دلگیر dil-gír, غمگین gham-gín, غمناك gham-nák, مغموم maghmúm, حزین hazín, محزون mahzún, ملول malúl, اندوه ناك andúh-nák, متاٴلم muta,allim.

Crestless, *adj.* بي تاج bí-táj, بي پر bí-par.—(*Heraldic*) بي نشان bí-nishán, بي علامت bí-'alámat.

Creta (*Chalk*), *subs.* گل سفید gil-i-safíd, گل گیوه gil-i-gívih, گل یزدي gil-i-yazdí, گل سفید قزوین gil-i-safíd-i-qazvín, تباشیر tabáshír, سفیده safídah.

Cretaceous, *adj.* گل سفید دار gil-i-safíd-dár.

Crevice, *subs.* خلل khalal (*pl.* خلال khilál), منفذ manfaz (*pl.* منافذ manáfiz), فرج farj, کنج kunj, مخرج makhraj, مدخل madkhal, رخنه rakhnah, شکاف shikáf, سوراخ súrákh.

Crew, *subs.* (*Nautical term*) عمله 'amalah.—(*Crowd*) جماعت jamá'at, گروه gurúh, طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if).

Crib, *subs.* آخوره ákhurah, آخور ákhur, آخر ákhur, معلف ma'laf.—(*Child's*) خواب گاه kháb-gáh, بستر bistar, تختچه takhtchah.

Crib, *verb,* دزدیدن duzdídan, دزدي کردن duzdí kardan, سرقه کردن sariqah kardan.—(*Cage*) در قفس نهادن dar qafas nihádan. — (*Confine*) محدود نمودن mahdúd nimúdan, منحصر داشتن munhasir dáshtan, محظور نمودن mahzúr nimúdan, مخصوص کردن makhsús kardan.

Crick, *subs.* خشکي khushkí, درد dard, رنج ranj.

Cricket, *subs.* (*Insect*) چرغد charghad, خزوك khazúk, سوسك súsk, خروسك khurúsak.—(*Game*) چوغان chaughán.

Crier, *subs.* نعره زن na'rah-zan, فریاد کن firyád-kun. —(*Itinerant crier*) جار چي jár-chí, نادي nádí, منادي munádí.—(*To prayers*) مؤذن müazzin.

Crim-con, *subs.* زنا ziná, زنا کاري ziná-kárí, زنائي محصنه ziná'í-i-muhsinah, سفاح sifáh, مسافحه musáfahah, فسق fisq, فجور fujúr, جنده بازي jindah-bází.

Crime, *subs.* گناه gunáh, گنه gunah, گناه کاري gunáh-kárí, تقصیر taqsír, قصور qusúr, جریمه jarímah, جرم jurm, جناح junáh, جنایت jináyat, خطا khatá, خطا کاري khatá-kárí, اثم ism, ذنب zamb, عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb), قباحت qabáhat, دلکي dalakí.

Criminal, *subs. and adj.* گناه کار gunáh-kár, خطا کار khatá-kár, مذنب muznib, اثیم asím, مفسد mufsid, فاسق fásiq, رو سیه rú-siyah, مجرم mujrim, مقصر muqassir.

Criminality, *subs.* گناه gunáh, گنه gunah, گناه کاري gunáh-kárí, تقصیر taqsír, قصور qusúr, جریمه jarímah, جرم jurm, جناح junáh, جنایت jináyat, خطا khatá, خطا کاري khatá-kárí, اثم ism, ذنب zamb, عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb), قباحت qabáhat, دلکي dalakí.

Criminally, *adv.* مجرمانه mujrimánah, مقصرانه muqassiránah, مفسدانه mufsidánah, خطا کارانه khatá-káránah.

Criminate, *verb,* (بر) شکایت کردن shikáyat kardan (bar), متهم ساختن muttaham sákhtan, ملامت کردن malámat kardan, مفسد دادن mufsid dádan, تهمت زدن tuhmat zadan.

Crimination, *subs.* شکایت shikáyat, شکوي shakvá, تهمت tuhmat, سر زنش sar-zanish, بهتان buhtán, طعن ta'n, افترا iftirá, اتهام ittihám, ذم zamm, اسناد isnád, ملام malám, ملامت malámat.

Criminatory, *adj.* تهمتي tuhmatí, بهتاني buhtání, تهمت آمیز tuhmat-ámíz, جرم آمیز jurm-ámíz, بهتان انگیز buhtán-angíz, عیب جو 'aib-jú, نکته چین nuktah-chín.

Crimolia purpurescens (*Fuller's earth*), *subs.* رخت شو rakht-shú, گل سر شوئي gil-i-sar-shú'í.

Crimp, *subs.* فریب کار firíb-kár, گمراه کننده gum-ráh-kunandah, مضوي muzúví.—*adj.* نازك názuk, تنك tanuk, شکننده shikanandah, زود از هم پاش zúd-az-ham-pásh, سهل الانحطام sahlu 'l-inhitám, ترد turd (*vulg.*), ترت turt (*vulg.*).

Crimp, *verb,* چین دادن chín dádan, لوله کردن lúlah kardan, پر شکن ساختن pur-shikan sákhtan.—(*Decoy*) فریب دادن firíb dádan, گول زدن gúl zadan, الغا نمودن ilghá nimúdan.

Crimple, *verb,* چین دادن chín dádan, لوله کردن lúlah kardan, پر شکن ساختن pur-shikan sákhtan.

Crimson, *subs.* قرمزي qirmizí, سرخي surkhí, لاکي lákí, قاني qání.—*adj.* قرمز qirmiz, سرخ surkh.

Crimson, *verb trans. and intrans.* قرمز کردن qirmiz kardan, سرخ کردن surkh kardan.—(*Blush*) سرخ روي شدن surkh-rúy shudan, خجالت کشیدن khijálat kashídan, استحیا نمودن istihyá nimúdan, حیا داشتن hayá dáshtan, تحشم نمودن tahashshum nimúdan, شرم داشتن sharm dáshtan, انفعال خوردن infi'ál khurdan, منفعل شدن munfa'il shudan.

Cringe, *subs.* فرو تني furú-taní, خشوع khushú', خصوع khusú', توازع tavázu', تملق tamalluq, چاپلوسي cháp-lúsí, خوش آمد khush-ámad.

Cringe, *verb trans.* (*Shorten*) کوتاه ساختن kútáh sákhtan, بهم کشیدن bi-ham kashídan, اختصار کردن ikhtisár kardan, مختصر کردن mukhtasar kardan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, قصر نمودن qasr nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan.—*intrans.* فرو تني نمودن furú-taní nimúdan, خشوع نمودن khushú' nimúdan, خصوع کردن khusú' kardan, خم شدن kham shudan, توازع کردن tavázu' kardan, بخاك افتادن bi-khák uftádan, یوسفي کردن yúsafí kardan.

Crinkle, *subs.* چین chín, کرنج kirinj, چورت chúrut, چورك churuk (*vulg*).

Crinkle, *verb trans.* پر چین کردن pur-chín kardan, پیچانیدن píchánídan.—*intrans.* پر چین شدن pur-chin shudan, پیچ خوردن pích khurdan.

Crinoline, *subs.* فنر fanar.

Crinose, *adj.* مويدار múí-dár, مو دار mú-dár.

Cripple, *subs.* شل shal, لنگ lang, زمين گير zamín-gír, افليج iflíj, چولاق chúláq, سقط saqat, عرج 'urj, اعرج i'raj. (These two latter terms are not used in cases where a person is born a cripple.)

Cripple, *verb*, لنگ ساختن lang sákhtan, شل ساختن shal sákhtan, كلته كردن kaltah kardan, عرج نمودن 'urj nimúdan.—(*Metaphorically*) شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), ضعيف كردن za'íf kardan.

Crippled, *part.* شل shal, لنگ lang, زمين گير zamín-gír, افليج iflíj, چولاق chúláq, سقط saqat, عرج 'urj, اعرج i'raj. (These two latter terms are not used in cases where a person is born a cripple.)

Crisp, *adj.* ترد turd, خشك khushk.—(*Curled*) مجعد muja''ad, پر شكن pur-shikan, شكنج دار shikinj-dár, حلقه دار hulqah-dár, پيچ در پيچ pích-dar-pích.

Crisp, *verb*, مجعد ساختن muja''ad sákhtan, پر شكن پيچ در پيچ گردانيدن pur-shikan gardánídan, پيچ در پيچ نمودن pích-dar-pích nimúdan.

Cristate, *adj.* تاج دار táj-dár.

Criterion, *subs.* ميزان mízán, فرقان furqán, قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín), معيار mi'yár.

Crithmum maritimum (*Samphire or sea fennell*), *subs.* كاكل kákul, كاكلي kákulí, رازيانه آبي ráziyánah-i-ábí.

Critic, *subs.* نكته چين nuktah-chín, نكته گير nuktah-gír, محقق muhaqqiq, مدقق mudaqqiq, باريك بين bárík-bín, مو شكاف mú-shikáf, دقيقه شناس daqíqah-shinás.

Critical, *adj.* نكته چين nuktah-chín, نكته گير nuktah-gír, محقق muhaqqiq, مدقق mudaqqiq, باريك بين bárík-bín, مو شكاف mú-shikáf, دقيقه شناس daqíqah-shinás.—(*Involving difficulty*) دشوار dushvár, پر خطر pur-khatr, مشكل mushkil, صعب sa'b.—(*Accurate*) درست durust, صحيح sahíh, كامل kámil, دقيق daqíq, محقق muhaqqaq, صريح saríh.—(*Exact*) دقيق daqíq, كامل kámil, درست durust, صحيح sahíh.

Critically, *adv.* بطور نكته چيني bi-taur-i-nuktah-chíní, از روي دقت az rúy-i-diqqat, محققانه muhaqqiqánah. —(*Involving difficulty*) با دشواري bá-dushvárí, با اشكال bá-ishkál. — (*Accurately*) صحيحاً sahíhan, بصحت bi-sihhat, بدرستي bi-durustí, بدقت bi-diqqat, كاملاً kámilan, بتدقيق bi-tadqíq, صريحاً saríhan.

Criticalness, *subs.* نكته چيني nuktah-chíní, نكته گيري nuktah-gírí, باريك بيني bárík-bíní, مو شكافي mú-shikáfí, دقيقه شناسي daqíqah-shinásí.—(*Accuracy*) دقت diqqat, درستي durustí, متانت matánat, صحت sihhat, تدقيق tadqíq, تحقق tahaqquq.

Criticise, *verb*, نكته چيني كردن nuktah-chíní kardan, نكته گيري كردن nuktah-gírí kardan, باريك بيني نمودن bárík-bíní nimúdan, مو شكافي كردن mú-shikáfí kardan.

Criticism, *subs.* نكته چيني nuktah-chíní, نكته گيري nuktah-gírí, باريك بيني bárík-bíní, مو شكافي mú-shikáfí, دقيقه شناسي daqíqah-shinásí.—(*Literary term*) راءي ráí, حكم hukm, محاكمه muhákamah, فتوى fatvá.

Critique, *subs.* راءي ráí, حكم hukm, محاكمه muhákamah, فتوى fatvá.

Croak, *subs.* قرقر qarqar. (This word is used alike for persons and frogs).

Croak, *verb*, قرقر كردن qarqar kardan.

Croaker, *subs.* قرقر كننده qarqar-kunandah.

Croceus, *adj.* زرد zard, اصفر asfar.

Crock, *subs.* (*Pot*) ديگ سفالين díg-i-sifálín, ظرف گلي zarf-i-gilí.—(*Soot*) دوده dúdah.

Crock, *verb trans.* دود گرفتن dúd giriftan.—*intrans.* سياه كردن siyáh kardan.

Crockery, *subs.* اسباب كوزه گري asbáb-i-kúzah-garí, كاشي káshí, سفال sifál.

Crocky, *adj.* دود آلود dúd-álúd, دود زده dúd-zadah, پر دود pur-dúd.

Crocodile, *subs.* نهنگ nahang, تمساح timsáh (*pl.* تماسيح tamásíh).

Crocus martis, *subs.* زعفران الحديد za'faránu 'l-hadíd.

Crocus sativus, *subs.* (*Botanical term*) زعفران za'farán.

Crone, *subs.* عجوز 'ajúz, پير زن pír-zan, زال zál, كمپير kam-pír, پتيارہ patyárah.

Crony, *subs.* انيس anís, دوست dúst, يار yár, آشنا áshná, مصاحب musáhib.

Crook, *subs.* (*Bend*) پيچ pích, پيچش píchish, عوج 'avaj.—(*Staff*) عصا 'asá, چوب chúb, قضيب qazíb (*pl.* قضبان quzbán), كلك kulak.—(*Shepherd's*) كجك kajak.—(*Artifice*) حيله hílah, كيد kaid, فريب firíb, بندش bandish, بهانه bahánah, گول gúl, ساخته sákhtah, مكر makr, دمدمه damdamah, نيرنگ nírang, تلبيس talbís, ريو rív, مكيده makídah (*pl.* مكائد makáïd), توطئه tautïah, تزوير tazvír, دسيسه dasísah.—(*Difficulty*) دشواري dushvárí, سختي sakhtí, مشكلي mushkilí, مشكلت mushkilat, اشكال ishkál, عسرت 'usrat, صعوبت su'úbat, شولوق shúlúq.

Crook, *verb trans.* خم كردن kham kardan, كج ساختن kaj sákhtan, پيچانيدن pichánídan, منحني ساختن munhaní sákhtan.—*intrans.* خم شدن kham shudan, خميدن khamídan, كج شدن kaj shudan, پيچيدن píchídan, منحني شدن munhaní shudan, مائل شدن máil shudan.

Crooked, *adj.* خم kham, خميده khamídah, كج kaj, كژ

kazh, منحني munhaní, معوج mu'avvaj, اعوج a'vaj, مائل máïl, گوژ gauzh (*vulg.*), چول chaul (*vulg.*), چوله chaulah (*vulg.*).—(*A crooked line*) خط منحني khatt-i-munhaní.

Crookedly, *adv.* عوجانه 'avajánah, از روي كجي az rúy-i-kají.

Crookedness, *subs.* عوج 'avaj, اعوجاج i'vijáj, خميدگي khamídagí, كجي kají, نا راستي ná-rástí.

Crop, *subs.* (*Of a field*) محصول mahsúl, حاصل hásil, پيدايش paidáyish, حصاد hasád. — (*Reaped crop*) محصول درويده mahsúl-i-darvídah.—(*Standing crop*) محصول نا درويده mahsúl-i-ná-darvídah.—(*Crop sown and grown up*) كشت kisht.—(*Estimate of growing crop*) بازديد حاصل bázdíd-i-hásil.—(*Of a bird*) حوصله hausalah (*pl.* حواصل havásil), چينه دان chínah-dán. —(*Second crop or stomach*) سنگ دان sang-dán.

Crop, *verb,* بريدن burrídan, خوردن khurdan, كندن kandan.—(*Plant*) كشتكاري كردن kisht-kárí kardan.

Crop-eared, *adj.* گوش بريده gúsh-burrídah.

Crop-full, *adj.* سير sír, تخمه tukhmah, شبعان shab'án.

Cropped, *part.* بريده burrídah, ابتر abtar.—(*As a field*) كشتكاري كرده kisht-kárí-kardah.

Crop-sick, *adj.* تخمه tukhmah, پر خورده pur-khurdah.

Crop-sickness, *subs.* تخمگي tukhmagí, پر خوردگي pur-khurdagí, خماري khamárí.

Crosier, *subs.* كلك kulak, عصا 'asá (*pl.* اعصا a'sá).

Croslet, *subs.* صليبچه salíbchah.

Cross, *subs.* صليب salíb (*pl.* صلبان sulbán), چليپا chalípá, خاج kháj.—*adj.* غضبناك ghazab-nák, خشمناك khishm-nák, خشم آلود khishm-álúd, بر آشفته bar-áshuftah, كجخلق kaj-khulq, متنفر mutanaffir, گرم garm, آزرده ázurdah, مكدر mukaddar, رنجيده ranjídah, در هم dar-ham, بغيظ آمده bi-ghaiz-ámadah, متغير mutaghayyir, حفا khafá (*obs.*).—(*He is cross*) بد غلق است bad-ghiliq ast, صليبيست salíbí 'st.—(*Athwart*) عبور 'ubúr, آن سو án-sú, آن طرف án-taraf.

Cross, *verb trans.* (از) عبور كردن 'ubúr kardan (az), آمد شد نمودن ámad-shud nimúdan, (از) تا شدن tá shudan (az).—(*As lines*) (از) تقاطع كردن taqátu' kardan (az).—(*Thwart*) مخالفت نمودن mukhálafat nimúdan, مخالف بودن mukhálif búdan, مقاومت كردن muqávamat kardan, مزاحم شدن muzáhim shudan, اعتراز نمودن i'tiráz nimúdan, بر ضد شدن bar zidd shudan.—(*To cross the arms*) دست بر سينه نهادن dast bar sínah nihádan, دست صلبي كردن dast salbí kardan.—(*To cross the legs*) پاي صلبي كردن páy salbí kardan.—*intrans.* عبور كردن 'ubúr kardan, از روي گذشتن az rúy guzashtan, آمد شد نمودن ámad-shud nimúdan, تا شدن tá shudan.—(*As lines*) تقاطع كردن taqátu' kardan.

Crossbill, *subs.* (*Bird*) صليب منقار salíb-minqár.

Cross-bow, *subs.* گوله كمان gúlah-kamán.

Cross-breed, *subs.* دو رگ dú-rag.

Cross-examination, *subs.* امتحان imtihán, تفتيش taftísh, تفاهض tafáhhuz, آزمائش ázmáïsh, پرس و سؤال purs-u-süál, مسئله پرسي masïlah-pursí, استنطاق istintáqu 'sh-shuhúd.

Cross-examine, *verb,* آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), امتحان كردن imtihán kardan, تفتيش نمودن taftísh nimúdan, پرس و سؤال نمودن purs-u-süál nimúdan, مسئله پرسي نمودن masïlah-pursí nimúdan.

Cross-grained, *adj.* خود سر khud-sar, بد خو bad-khú, زشت طينت zisht-tínat, كج خلق kaj-khulq, تند مزاج tund-mizáj, مريد maríd, متمرد mutamarrid, معاند mu'ánid, لجوج lajúj, حرون harún, بقرنج buqranj, تخش tukhsh.

Crossing, *subs.* مرور marúr, عبور 'ubúr.—(*Place*) عبور گاه 'ubúr-gáh, ممر mamarr.

Crossly, *adv.* خشمناكانه khishm-nákánah, غضبناكانه ghazab-nákánah.

Crossness, *subs.* افسردگي afsurdagí, تند مزاجي tund-mizájí, بد خلقي bad-khulqí, كج خلقي kaj-khulqí, صليبي گري salíbí-garí, بقرنجي buqranjí.

Cross-question, *verb,* آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), امتحان كردن imtihán kardan, تفتيش نمودن taftísh nimúdan, پرس و سؤال نمودن purs-u-süál nimúdan, مسئله پرسي نمودن masïlah-pursí nimúdan.

Crossway, *subs.* (*Place where four roads meet*) چهار راه chahár-ráh, چار سو chár-sú.

Cross-wind, *subs.* باد مخالف bád-i-mukhálif, باد تند bád-i-tund.

Crosswise, *adv.* بطور صليب bi-taur-i-salíb.

Crotch, *subs.* پنجه panjah.

Crotchet, *subs.* وهم vahm, واهمه váhimah, خيال khiyál, وسواس vasvás, توهم tavahhum. — (*Crotch*) پنجه panjah.

Crotchety, *adj.* وسواسي vasvásí, وهمي vahmí, پر خيال pur-khiyál, تلون طبعي talavvun-tab'í.

Croton polyandrum, *subs.* (*Botanical term*) حب السلاطين صحرائي habbu 's-salátín-i-sahrá'í, حب السلاطين بري habbu 's-salátín-i-barrí.

Croton tiglium (*Croton oil plant*), *subs.* حب الملوك habbu 'l-mulúk, حب السلاطين habbu 's-salátín, دند dand, داتون dátún, بيد انجير خطائي bíd-anjír-i-khatá'í, كرچك هندي karchik-i-hindí.

Crouch, *verb,* فرو تني نمودن furú-taní nimúdan, خشوع نمودن khushú' nimúdan, خصوع كردن khusú' kardan, خم شدن kham shudan, توازع كردن tavázu' kardan,

بخاك افتادن bi-khák uftádan, يوسفي كردن yúsafí kardan.

Croup, *subs.* (*Medical term*) خروسك khurúsak, خناق khunáq, گلو درد gulú-dard.—(*False croup*) خناق كاذب khunáq-i-kázib.

Crow, *subs.* كلاغ kalágh, قارغه qáraghah.—(*Black crow*) غراب ghuráb.—(*Grey-throated crow, like a jackdaw*) زاغ zágh.—(*As the crow flies*) راساً rásan, بخط مستقيم bi-khatt-i-mustaqím.—(*Iron lever*) ديلم dílum, اهرم ahrum.—(*Of a cock*) بانگ خروس báng-i-khurús.

Crow, *verb,* بانگ زدن báng zadan, خواندن khándan.—(*Exult*) خوشوقتي نمودن khush-vaqtí nimúdan, اظهار فرح كردن izhár-i-farah kardan, ابتهاج نمودن ibtiháj nimúdan, شاد ماني نمودن shád-máni nimúdan, خورسندي كردن khursandí kardan, شدن shád shudan, وجد كردن vajd kardan, تهليل نمودن tahlíl nimúdan, فخريه كردن fakhríyah kardan.—(*Never crow till you are out of the wood*) آرام مگير تا از جنگل بيرون نروي árám-ma-gír tá az jangal bírún na-raví.

Crowbar, *subs.* ديلم dílum, اهرم ahram.

Crowd, *subs.* گروه gurúh, انبوه ambúh, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), زمره zumrah, ازدحام izdihám, هجوم hujúm, ملا malá, جمع jama', جمعه jum'ah, اجتماع ijtimá', جماعت jamá'at, جمعيت jam'íyat, مجموعه majmú'ah, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), هنگامه hangámah, غلبه ghalabah.—(*Large crowd*) نبوح nubúh.—(*In crowds*) گروه گروه gurúh-gurúh, فوج فوج fauj-fauj, بازدحام bi-izdihám.

Crowd, *verb trans.* جمع كردن jama' kardan, فراهم آوردن faráham ávardan.—*intrans.* جمع شدن jama' shudan, فراهم آمدن faráham ámadan, اجتماع نمودن ijtimá' nimúdan.

Crowded, *adj.* (*Filled*) پر pur, جنجال jinjál (*vulg.*).—(*Close, thick*) متصل muttasil.—(*Suffocating*) خفه khafah.

Crown, *subs.* تاج táj, افسر afsar, اكليل iklíl (*pl.* اكاليل akálíl), دهيم dahím, ديهيم daihím.—(*Of the head*) فرق farq, ناصيه násiyah, تارك tárak, مفرق mafraq (*pl.* مفارق mafáriq).—(*Garland*) دسته dastah, عقد 'iqd, منضوده manzúdah, سهره sihrah, تاج گل táj-i-gul, زنجير گل zanjír-i-gul, گلبند gul-band.—(*Government*) دولت daulat.—(*Crown dues*) حصه خالصه hissah-i-khálisah.

Crown, *verb,* تاج نهادن táj nihádan, تتويج نمودن tatvíj nimúdan, تكليل نمودن taklíl nimúdan.—(*To crown all*) علاوه بر همه 'alávah bar hamah, بر همه افزودن bar hamah afzúdan.

Crowned, *adj.* تاجدار táj-dár, با افسر bá-afsar.—*part.* تتويج كرده tatvíj-kardah.

Crown Imperial (*Fritillaria imperialis*), *subs.* گل سر نگون gul-i-sar-nigún.

Crowning, *subs.* تتويج tatvíj.—*adj.* متوج mutavvij.

Crucial, *adj.* صليب مانند salíb-mánand, چليپا وش chalípá-vash.—(*Severe*) سخت sakht, شديد shadíd, درد ناك dard-nák.

Crucible, *subs.* بوته bútah.

Crucified, *part.* مصلوب maslúb, بدار كشيده bi-dár kashídah.

Crucifier, *subs.* صالب sálib, بدار كشنده bi-dár-kashandah.

Crucifix, *subs.* صليب salíb (*pl.* صلب salab), چليپا chalípá, خاج kháj.

Crucifixion, *subs.* صلب salb, تصليب taslíb, بدار كشي bi-dár-kashí.

Cruciform, *adj.* صليب شكل salíb-shakl.

Crucify, *verb,* مصلوب ساختن maslúb sákhtan, تصليب نمودن taslíb nimúdan, صلب نمودن salb nimúdan, صليب كردن salíb kardan.—(*Horizontally*) چار ميخ نمودن chár-míkh nimúdan.

Crude, *adj.* خام khám, نا هنجار ná-hanjár, بي نزاكت bí-nazákat, نا پخته ná-pukhtah, نا تمام ná-tamám, درشت durusht, خشن khashin.

Crudely, *adv.* خامانه khámánah, بطور درشتي bi-taur-i-durushtí, از راه خشونت az ráh-i-khushúnat.

Crudeness, *subs.* خامي khámí, نا هنجاري ná-hanjárí, درشتي durushtí, خشونت khushúnat, نا پختگي ná-pukhtagí, نا تمامي ná-tamámí.

Cruel, *adj.* وحشي vahshí, جفا كار jafá-kár, بيرحم bí-rahm, ستمكار sitam-kár, درشت durusht, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, جبار jabbár, جور پيشه júr-píshah, بد كيش bad-kísh, بي مروءت bí-murüat, بي انسانيت bí-insáníyat.

Cruelly, *adv.* ظالمانه zálimánah, ستمگرانه sitam-garánah, وحشي سان vahshí-sán, بربرانه barbaránah, جنگلي جنگلي مانند jangalí-mánand.

Cruelty, *subs.* ظلم zulm, ستم sitam, ستم كاري sitam-kárí, مظلمت mazlamat (*pl.* مظالم mazálim), سنگدلي sang-dilí, خشونت khushúnat, قساوت qasávat, بربريت barbaríyat, وحشيت vahshíyat, وحشيگري vahshígarí, جنگليت jangalíyat.

Cruet, *subs.* كوزه kúzah.

Cruise, *subs.* دريا گردي daryá-gardí.

Cruise, *verb,* دريا گشتن daryá gashtan, دريا گردي كردن daryá-gardí kardan.

Cruiser, *subs.* دريا گرد daryá-gard.—(*Armed vessel*) كشتي جنگ kashtí-i-jang.

Crumb, *subs.* ريزه rízah, خرده khurdah, قراضه qurá-

zah, فضله fazlah, فتات futát, نثاره nusárah.—(*Soft part of bread*) مغز نان maghz-i-nán.

Crumb, *verb,* ریزه کردن rízah kardan, خورده نمودن khurdah nimúdan, قراضه ساختن qurázah sákhtan.

Crumble, *verb trans.* خورد کردن khurd kardan, ریزه ریزه کردن rízah-rízah kardan.—*intrans.* خورد شدن khurd shudan, ریزه ریزه شدن rízah-rízah shudan.

Crumb-cloth, *subs.* زیر میزی zír-mízí.

Crummy, *adj.* پر ریزه pur-rízah.—(*Soft*) نرم narm, ملائم muláïm. — (*She is crummy*) می پراند mí-paránad, دلش می خواهد dil-ish mí-kháhad, بدش نمی آید bad-ish na-mí-áyad.

Crumpet, *subs.* کماج kumáj, نان زندی nán-i-zandí.

Crumple, *verb trans.* پیچ و چین دادن pích-u-chín dádan, چین دادن chín dádan, پیچانیدن pichánídan.—*intrans.* پیچ و چین پیدا کردن pích-u-chín paidá kardan.

Crupper, *subs.* (*Of a saddle*) دنباله زین dumbálah-i-zín, قشقون qushqún, قلتاق بند qaltáq-band, زین گیر zín-gír, زیر دمی zír-dumí.—(*For donkey*) پار دم pár-dum.

Crupper, *verb,* قلتاق بند انداختن qaltáq-band andákhtan, قشقون انداختن qushqún andákhtan.

Crural, *adj.* ساقی sáqí, پای páy.

Crusade, *subs.* صلیب کاری salíb-kárí.

Crusader, *subs.* صلیبی salíbí, صلیب پرست salíb-parast.

Cruse, *subs.* کوزه kúzah, سبو sabú, تنگ tung.

Crush, *subs.* (*Of people*) ازدحام izdihám, فشار fishár, گروه gurúh.—(*Ruin*) تلف talaf, تباهی tabáhí, خرابی kharábí, خلل khalal, اخلال ikhlál, خسارت khasárat. —(*Crash*) صدائی تاپ sidá'í-i-táp.

Crush, *verb,* خورد ساختن khurd sákhtan, نرم ساختن narm sákhtan, فشردن fishurdan, پخش کردن pakhsh kardan, سحق نمودن sahq nimúdan.—(*To beat soft*) له کردن lih kardan.—(*To crush against a wall, &c.*) زدن zadan (*rt.* زن zan), چسبانیدن chasbánídan.—(*To ruin*) در هم شکستن dar-ham shikastan, خسارت khasárat rasánídan, متضرر گردانیدن mutazarrir gardánídan.

Crushed, *adj.* له lih, خورد khurd, پخش pakhsh.

Crust, *subs.* پوست púst, قشر qishr (*pl.* قشور qushúr), کوله kivilih.

Crust, *verb trans.* پوشانیدن púshánídan, پوست آوردن púst ávardan, پرده انداختن pardah andákhtan.—*intrans.* پوست پیدا کردن púst paidá kardan, پرده گرفتن pardah giriftan.

Crustacea, *subs.* حیوانات صدف دار haivánát-i-sadaf-dár.

Crustaceology, *subs.* علم حیوانات صدف دار 'ilm-i-haivánát-i-sadaf-dár.

Crustaceous, *adj.* صدف دار sadaf-dár.

Crusta lactea (*Milk-blotch*), *subs.* سعفه مخاطیه sa'fah-i-mukhátiyah.

Crustily, *adv.* تند مزاجانه tund-mizájánah, با خشونت bá-khushúnat, از راه زعلانی az ráh-i-za'lání, بطور کجخلقی bi-taur-i-kaj-khulqí, بطور بد طبعی bi-taur-i-bad-tab'í, بد خویانه bad-khúyánah, الول وار ulúl-vár, عنیدانه 'anídánah.

Crustiness, *subs.* پوست داری púst-dárí, پر پوستی pur-pústí, قشریت qishríyat.—(*Peevishness*) تندی مزاج tundí-i-mizáj, کج خلقی kaj-khulqí, افسردگی afsurdagí, زعلانی za'lání, زود رنجی zúd-ranjí, بد طبعی bad-tab'í, بد خوئی bad-khú'í, الولگری ulúl-garí, ستیزه sitízah, تعند ta'annud.

Crusty, *adj.* پوست دار púst-dár, پر پوست pur-púst, قشری qishrí.—(*Peevish*) تند مزاج tund-mizáj, کجخلق kaj-khulq, افسرده afsurdah, خشک khushk, زعلان za'lán, زود رنج zúd-ranj, بد طبع bad-tab', بد خو bad-khú, الول ulúl, ستیز کار sitíz-kár, عنید 'aníd.

Crutch, *subs.* چوب دست chúb-i-dast, اعصا زیر بغل a'sá zír-i-baghl.

Crutch, *verb,* تکیه دادن takyah dádan.

Cry, *subs.* (*Shout*) بانگ báng, غریو gharív, نعره na'rah, فریاد firyád, آواز áváz, ولوله valvalah, صدید sadíd.—(*Of joy*) کل kill, هو hau, هبابك habábak, تهلیل tahlíl. —(*Of a child*) گریه giryah.

Cry, *verb,* (*Make a noise*) آواز دادن áváz dádan, بانگ زدن bang zadan, بر آوردن *or* نعره زدن na'rah zadan *or* bar-ávardan, فریاد کردن *or* بر آوردن firyád kardan *or* bar-ávardan, هلهله کردن halhalah kardan, قاره کردن qárrah kardan, مجاهره نمودن mujáharah nimúdan, غریو نمودن ghirív nimúdan, صدا بر زدن sidá bar-zadan, شماته کردن shamátah kardan, غوغا کردن ghaughá kardan, صیحه زدن saihah zadan, ولوله بر زدن valvalah bar-zadan.—(*Proclaim*) جار کشیدن jár kashídan, منادی کردن manádí kardan, ندا کردن nidá kardan, اشتهار دادن ishtihár dádan.—(*Weep*) گریان شدن giryán shudan, گریستن girístan (*rt.* گری girí), گریه کردن giryah kardan.—(*To cry after a person*) پشت سر کسی حرف زدن pusht-i-sar-i-kasí harf zadan.—(*To cry down*) عیب گفتن 'aib guftan, تعییب کردن ta'yíb kardan, استخفاف کردن istikhfáf kardan.—(*To cry off*) ره زدن rah zadan.—(*To cry up*) تحسین کردن tahsín kardan, استحسان نمودن istihsán nimúdan, خواندن *or* آفرین کردن áfirín kardan *or* khándan, توصیف کردن tausíf kardan, مرحبا گفتن marhabá guftan, ستودن sitúdan (*rt.* ستای sitáy), ستایش کردن sitáyish kardan, مدح نمودن madh nimú-

dan, ممدوح کردن mamdúh kardan, حمد کردن hamd kardan, ثنا گفتن saná guftan.

Crying, *adj.* معروف ma'rúf, مشهور mashhúr, عام 'ámm, بزرگ buzurg.

Crypt, *subs.* غار ghár, مغاره maghárah, کهف kahf (*pl.* کهوف kuhúf), حفره hufrah (*pl.* حفر hufar), شکفت shikaft.—(*For Parsís*) دخمه dakhmah.

Cryptorchis, *subs.* (*Medical term*) مخفي ماندن بیضه makhfí-mándan-i-baizah, عدم وجود بیضه 'adam-i-vujúd-i-baizah.

Crystal, *subs.* بلور bulúr, زجاجه zujájah, شیشه shíshah, آبگینه áb-gínah.—(*Like sugar, &c.*) قلم qalam.—*adj.* بلورین bulúrín, زجاجي zujájí, شیشه مانند shíshah-mánand, آبگینه وش áb-gínah-vash.

Crystalline lens, *subs.* (*Medical term*) جلیدیه jalídiyah.—(*Inflammation of the crystalline lens*) ورم جلیدیه varam-i-jalídiyah.

Crystallization, *subs.* تقلیم taqlím, تقلم taqallum, قلم سازي qalam-sází, قلم بندي qalam-bandí, انجماد injimád, تبلور tabalvar.

Crystallize, *verb trans.* قلمي ساختن qalamí sákhtan, بستن bastan (*rt.* بند band).—*intrans.* قلمي شدن qalamí shudan, منجمد شدن munjamid shudan.

Crystallography, *subs.* علم تقلیم 'ilm-i-taqlím.

Cub, *subs.* بچه bachah, طوله túlah, جوجه jaujah, فرخ farkh (*pl.* فروخ furúkh).—(*Person*) بي ادب bí-adab, نا تراشیده ná-tiráshídah.

Cub, *verb,* بچه کردن bachah kardan, جوجه کردن jaujah kardan, تفریخ نمودن tafríkh nimúdan.

Cubature, *subs.* تکعیب taka'íb.

Cubbish, *adj.* بي ادب bí-adab, نا تراشیده ná-tiráshídah.

Cubbishly, *adv.* بي ادبانه bí-adabánah, بطور نا تراشیدگي bi-taur-i-ná-tiráshídagí.

Cubbishness, *subs.* بي ادبي bí-adabí, نا تراشیدگي ná-tiráshídagí.

Cube, *subs.* کعب ka'b, مکعب muka''ab.—(*Cube-root*) جذر مکعب jazr-i-muka''ab, جز الکعب juzu 'l-ka'b.

Cube, *verb,* مکعب ساختن muka''ab sákhtan.

Cubeba officinalis (*Cubeb*), *subs.* کبابه kabábah, کبابه چیني kabábah-i-chíní.

Cubic, *adj.* مکعب muka''ab, کعبي ka'bí.

Cubiform, *adj.* مکعب شکل muka''ab-shakl.

Cubit, *subs.* ذرع zar', زراع zirá', ارج araj, دست dast.

Cubital, *adj.* مکعب muka''ab, کعبي ka'bí.

Cuboid, *adj.* مکعب شکل muka''ab-shakl, کعب وش ka'b-vash.

Cuckold, *subs.* لحاف کش liháf-kash, قلتبان qaltabán, دیوث dayyús, قرمساق qarmsáq, زن بمزد zan-bi-muzd, کس ده زن kus-dih-zan, زن کسه zan-kussah, قلیه خوار qalyah-khár.

Cuckold, *verb,* (*Woman to man*) قرمساق ساختن qarmsáq sákhtan, دیوث گردانیدن dayyús gardánídan.—(*Man to woman*) لحاف کشي کردن liháf-kashí kardan, جا کشي نمودن já-kashí nimúdan.

Cuckoo (*Cuculus canorus*), *subs.* کوکو kúkú.

Cucumis asininus (*Wild cucumber*), *subs.* خرخیار khar-khiyár.

Cucumis melo (*Melon*), *subs.* خربزه kharbuzah.

Cucumis sativus (*Cucumber*), *subs.* خیار khiyár, بالنگ bálang.—(*Soup with cucumber*) قلیه qalyah.

Cucumis scheruma, *subs.* دستنبویه dastnabúyah.

Cucumis utilissimus, *subs.* تخم خیار tukhm-i-khiyár.

Cucurbit, *subs.* انبیق ambíq, قرنبیق qarambíq, قرع انبیق qar'-ambíq.

Cucurbita citrullus (*Water-melon*), *subs.* هندوانه hindvánah.

Cucurbita lagenaria (*Calabash-tree*), *subs.* کدوئي صراحي kudú,í-i-suráhí.

Cucurbita pepo (*Pumpkin*), *subs.* کدو kudú, کدیمه kudímah, مجدبه majdabah.

Cud, *subs.* نشخوار nush-khár, نوشخوار núsh-khár.—(*To chew the cud*) نشخوار کردن nush-khár kardan.

Cuddle, *subs.* آغوش ághúsh, آغوش کشي ághúsh-kashí, بغل گیري baghl-gírí, معانقه mu'ánaqah, کنار kinár, کنار گري kinár-garí, حضن hazn, احتضان ihtizán.

Cuddle, *verb,* در بغل هم رفتن dar-baghl ham-raftan.

Cuddy, *subs.* دبوس dabús, کده kadah, مطبخ matbakh.

Cudgel, *subs.* چوب chúb, چوب دست chúb-dast, برز burz, کتک kutk, عصا 'asá, چماق chumáq, دبوس dabús.

Cudgel, *verb,* چماق کاري کردن chumáq-kárí kardan, چماق زدن chumáq zadan.

Cudgeller, *subs.* چماق کار chumáq-kár, چماق بر دار chumáq-bar-dár.

Cue, *subs.* (*End*) سر sar, نوک nauk.—(*For billiards*) مهره زن muhrih-zan, چوب chúb.—(*Humour*) حالت hálat.—(*He is not in the cue*) حالت ندارد hálat na-dárad.—(*Hint*) اشاره ishárah, ایما ímá, کنایه kináyah.

Cuff, *subs.* سیلي sílí, سله silih, گوشمال gúsh-mál, لطمه lutmah, تو گوشي tú-gúshí, طپانچه tapánchah.—(*Of sleeve*) سر آستین sar-ástín.

Cuff, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), لت نمودن latt nimúdan, کوتک زدن kútak zadan, ضرب کردن zarb kardan, شلاق زدن shaláq zadan.

Cuirass, *subs.* جوشن jaushan, زره zirih, درع dir' (*pl.* دروع durú').

Cuirassier, *subs.* آهن قبا áhan-qabá, زره پوش zirih-púsh.

Cuisine, *subs.* طبخ tabkh, طباخي tabbákhí, طباخه tabbákhah.

Culex pipiens (*Mosquito*), *subs.* پشه pashah.

Culinary, *adj.* طباخي tabbákhí, مطبخي matbakhí.—(*Culinary utensils*) اسباب مطبخ asbáb-i-matbakh.

Cull, *verb,* چيدن chídan (*rt.* چين chín), انتخاب نمودن intikháb nimúdan, جمع كردن jam' kardan, فراهم آوردن faráham ávardan.

Cullender, *subs.* پالونه pálúnah, پالاوان páláván, صافي sáfí, ترش پاله turush-pálah.

Culler, *subs.* بر چيننده bar-chínandah, منتخب muntakhib, گزيننده guzínandah.

Cullion, *subs.* پست فطرت past-fitrat, دون dún, سفله suflah.

Cullis, *subs.* شوربا shúrbá, آش ásh, آب گوشت áb-gúsht, برغول barghúl.

Cully, *subs.* گوش بريده gúsh-burídah, كلاه برده kuláh-burdah.

Cully, *verb,* گوش بريدن gúsh burídan, كلاه بر داشتن kuláh bar-dáshtan.

Cullyism, *subs.* حالت گوش بريدگي hálat-i-gúsh-burídagí.

Culm, *subs.* ساقه sáqah, قلم qalam.

Culmiferous, *adj.* قلم آر qalam-ár, ساقه دار sáqah-dár.

Culminate, *adj.* بلند buland, عالي 'álí, فائق fáïq, زبر zabar, برترين bartarín.

Culminate, *verb,* فائق شدن fáïq shudan, تفاوق جستن tafávuq jastan, برتري يافتن bartarí yáftan, استعلا نمودن isti'lá nimúdan, بانتها رسيدن bi-intihá rasídan.

Culminating, *subs.* بلند buland, عالي 'álí, فائق fáïq, زبر zabar, برترين bartarín.

Culmination, *subs.* بلندي bulandí, برتري bartarí, تفاوق tafávuq, استعلا isti'lá.

Culpability, *subs.* ملامت پذيري malámat-pazírí, مذموميت mazmúmíyat, معيوبي ma'yúbí.

Culpable, *adj.* لائق ملام láïq-i-malám, سزاوار ملامت sizávár-i-malámat, ملامت پذير malámat-pazír, مذمتي mazammatí, ذميم zamím, مذموم mazmúm, معيوب ma'yúb, مقصر muqassar.

Culpably, *adv.* مذمومانه mazmúmánah, ملومانه malúmánah, ذميمانه zamímánah, مطعونانه mat'únánah.

Culprit, *subs.* گناه كار gunáh-kár, خطا كار khatá-kár, مذنب muznib, اثيم asím, مفسد mufsid, فاسق fásiq, روسيه rú-siyah, مجرم mujrim, مقصر muqassir.

Cultivable, *adj.* قابل زراعت qábil-i-zirá'at, مثمر musmir, ذي زرع zí-zar'.

Cultivate, *verb,* (*Lands, &c.*) كاشتن káshtan, زرع نمودن zar' nimúdan, كشت كاري كردن kisht-kárí kardan.—(*Plants, &c.*) تربيت نمودن tarbiyat nimúdan.

Cultivated, *part.* مزروع mazrú', كاشته káshtah.

Cultivation, *subs.* زراعت zirá'at, زرع zar', كشتكاري kisht-kárí, فلاحت faláhat.

Cultivator, *subs.* زارع zárí', زراع zarrá', فلاح faláh, بذر گر bazr-gar, كشتكار kisht-kár.—(In the plural used to indicate *peasantry*) حضرات زارع hazarát-i-zárí', زارعين zárí'ín, رعايا ri'áyá, فلاحين faláhín.

Culture, *subs.* تربيت tarbiyat, ادب adab, تعديب ta'díb, آموزش ámúzish.—(*Cultivation*) زراعت zirá'at, زرع zar', كشتكاري kisht-kárí, فلاحت faláhat.

Culture, *verb,* كاشتن káshtan, زرع نمودن zar' nimúdan, كشت كاري كردن kisht-kárí kardan.

Cultureless, *adj.* بي ترتيب bí-tartíb, بي تعديب bí-ta'díb, خام khám.—(*Without cultivation*) بي زراعت bí-zirá'at, بي زرع bí-zar', بي كشتكاري bí-kisht-kárí, بي فلاحت bí-faláhat.

Culvert, *subs.* راه آب ráh-i-áb, آب رو áb-rau, آبگذر áb-guzar, جدول jadval, نهر nahr, جوي júy, جوب júb (*vulg.*).

Cumber, *verb,* (*Burden*) بار كردن bár kardan, زير بار زير كردن zír-bár kardan, حمل كردن haml kardan.—(*Clog*) منع كردن man' kardan, دفع كردن daf' kardan, باز داشتن báz dáshtan, تعرض نمودن ta'arruz nimúdan.

Cumbersome, *adj.* سخت sakht, ثقيل saqíl, سنگين sangín, شاق sháq.—(*To be cumbersome*) بار شدن bár shudan.

Cumbersomeness, *subs.* سختي sakhtí, ثقالت sáqálat, سنگيني sangíní.

Cumbrance, *subs.* بار bár, حمل haml, مانع máni'.

Cumbrous, *adj.* سخت sakht, ثقيل saqíl, سنگين sangín, شاق sháq.

Cuminum cyminum (*Cumin plant*), *subs.* كمون kamún, زيرا zírá, جيرا jírá.

Cumulate, *verb,* فراهم آوردن faráham ávardan, جمع كردن jam' kardan, ادخار كردن iddikhár kardan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár).

Cumulation, *subs.* جمع jam', اجتماع ijtimá', ادخار iddikhár.

Cumulative, *adj.* پي در پي pay dar pay, يكي بر ديگري yakí bar dígarí, متزايد mutazáyid.

Cumulus, *subs.* مناره ابر munárah-abr, ستونه ابر sutúnah-abr, غمامه ghamámah.

Cuneiform, *adj.* گاز شكل gáz-shakl.

Cunning, *subs.* مكاري makkárí, حيله گري hílah-garí, احتيال ihtiyál, عياري 'ayyárí, مكر سازي makr-sází, روبه بازي rúbah-bází.—*adj.* حيله ساز hílah-sáz, حيله باز hílah-báz, دغا پيشه daghá-píshah, حيال hayyál, محتال muhtál, عيار 'ayyár, مكار makkár, مكر ساز makr-sáz, نا قلا ná-qulá.

Cunningly, *adv.* بمكر bi-makr, مكارانه makkáránah, حيالانه hayyálánah, از روي حيله az rúy-i-hílah.

Cup, *subs.* پياله piyálah, جام jám, ساغر sághir, پيمانه paimánah, سقايه saqáyah.—(*Large*) كاسه kásah, كاس kás.—(*For tea, coffee, &c.*) فنجان finján.—(*Drinking cup*) قدح qadah.—(*This filled up the cup of his misery*) اين جام مصيبت وي‌را لبريز ساخت ín jám-i-musíbat-i-vai-rá lab-ríz sákht.

Cup, *verb*, خون گرفتن khún giriftan, شيشه گذاشتن shíshah guzáshtan, احتجام كردن ihtijám kardan, حجامت كردن hajámat kardan.

Cup-bearer, *subs.* ساقي sáqí, آبدار áb-dár.

Cupboard, *subs.* تاكچه tákchah, گنجينه ganjínah, ظروف دان zurúf-dán.

Cupidity, *subs.* بخيلي bakhílí, بخل bukhl, طمع tama', طمعكاري tama'-kárí, آز áz, تنگچشمي tang-chashmí, امساك imsák, حرص hirs, خست khissat, لئامت lïámat, قتور qutúr, شح shahh, نا كسي ná-kasí, آرزو árzú, آرزو مندي árzú-mandí, اخذ مال akhz-i-mál.

Cupola, *subs.* گنبد gumbid, قبه qubbah, طاق táq.

Cupper, *subs.* حجام hajjám, حجامت كن hajámat-kun.

Cupping, *subs.* حجامت hajámat, رگ زني rag-zaní, فصد fasd.

Cupping-glass, *subs.* محجم mihjam (*pl.* محاجم mahájim), شاخ حجامي shákh-i-hajjámí, شيشه خون گيري shíshah-i-khún-gírí.

Cupreous, *adj.* مسين misín, نحاسي nuhásí, صفري sifrí.

Cupriferous, *adj.* مس خيز mis-khíz.

Cuprum (*Copper*), *subs.* مس mis, نحاس nuhás, تانبه támbah, تانبا tambá, صفر sifr.

Cupri subacetas (*Verdigris*), *subs.* زنجار zanjár, زنگار zangár.

Cupri sulphas (*Sulphate of copper*), *subs.* زاج الاخضر záju 'l-akhzar, قلقند qalqand, زاك سبز zák-i-sabz.

Cupula glandis querci, *subs.* (*Botanical term*) كاسه بلوط kásah-i-ballút, جفت jift.

Cur, *subs.* سگ sag, سگ اللپاس sag-i-alalpás.—(*Man*) سگ اللپاس sag-i-alalpás.

Curable, *adj.* اصلاح پذير isláh-pazír, قابل معالجه qábil-i-mu'álajah, ممكن الشفا mumkinu-'sh-shifá, درمان پذير darmán-pazír, علاج پذير 'iláj-pazír.

Curacoa, *subs* ما الحيات máu 'l-hayát.

Curacy, *subs.* كفالت kafálat, قسيس گري qissís-garí.

Curate, *subs.* جان پناه ján-panáh, كشيش kashísh, قسيس qissís, كفيل kafíl, طبيب روحاني tabíb-i-rúhání.

Curative, *adj.* شفا بخش shifá-bakhsh, مصلح muslih.

Curator, *subs.* متولي mutavallí, كفيل kafíl.

Curb, *subs.* دهنه dahanah.—(*For horses*) لگام ligám, لجام lijám, جلو jilau, عنان 'inán.—(*In a road*) صده saddah, هجر hijr.—(*Restraint*) منع man', زجر zijr, امتنان imtinán, ازدجار izdijár, كظم kazm, اجبار ijbár, توقيف tauqíf, هجر hijr, تحجير tahjír, نهي nahy, قدغن qadaghan, تحريم tahrím, باز داشت báz-dásht.

Curb, *verb*, منع كردن man' kardan, وا داشتن vá-dáshtan, باز داشتن báz-dáshtan, زجر داشتن zajr dáshtan, جلو گيري كردن jilau giriftan, جلو گرفتن jilau-gírí kardan, مجبور كردن majbúr kardan, حجر كردن hijr kardan, نهي كردن nahy kardan.—(*To restrain the passions*) نفس جلو گيري كردن nafs jilau-gírí kardan.

Curb-stone, *subs.* صده saddah, هجر hijr.

Curcuma longa (*Turmeric plant*), *subs.* زرد چوبه zard-chúbah, كركم kurkum, عروق الصفر 'urúqu 's-sufr, عروق الصباغين 'urúqu 's-sabbághín, زرسود zarsúd, دار زرد dár-zard.

Curcuma zedoaria (*Long zedoary*), *subs.* زرنباد zurumbád, ژرنباد zhurumbád, عروق الكافور 'urúqu 'l-káfúr, كژور kazhúr.

Curd, *subs.* ماست mást, دلمه dalamah, دوراغ dúrágh, ماس más (*vulg.*).—(*Dried and salted*) كشك kashk, قروت qurút.—(*Curds and whey*) دوغ dúgh.

Curdle, *verb trans.* بستن bastan (*rt.* بند band), منجمد munjamid sákhtan, غليظ نمودن ghalíz nimúdan, دلمه ساختن dalamah sákhtan, سفت كردن sift kardan.—*intrans.* بستن bastan (*rt.* بند band), منجمد munjamid shudan, ماست شدن mást shudan, غليظ شدن ghalíz shudan, دلمه شدن dalamah shudan, سفت شدن sift shudan, متجبن گشتن mutajabbin gashtan, پنير شدن panír shudan.

Curdling, *subs.* انجماد injimád, بستگي bastagí.

Cure, *subs.* شفا shifá, علاج 'iláj, معالجه mu'álajah, دارو dárú, چاره chárah, دوا davá, مداوا mudává, مداوات mudávát, تشفي tashaffí.

Cure, *verb*, علاج كردن 'iláj nimúdan, چاره كردن chárah kardan, معالجه كردن mu'álajah kardan, شفا دادن shifá dádan, التئام نمودن iltïám nimúdan, چاق كردن cháq kardan, دوا نمودن davá nimúdan, مداوات نمودن mudávát nimúdan, تشفيه نمودن tashfiyah nimúdan, تخليص كردن takhlís kardan.—(*Be cured*) التئام پذيرفتن iltïám pazíruftan, به شدن bih shudan, شفا يافتن shifá yáftan, علاج يافتن 'iláj yáftan, درمان پذيرفتن darmán pazíruftan.—(*What cannot be cured must be endured*) از تقديرات قضائي نميتوان گريخت az taqdírát-i-qazá'í na-mítaván guríkht. — (*To salt*) نمك ماليدن *or* namak málídan *or* ríkhtan, ريختن namakín kardan, تمليح نمودن tamlíh nimúdan.—(*To smoke*) دود دادن dúd dádan, خرد

دادن bukhúr dádan, تبخير كردن tabkhír kardan, تدخين كردن tadkhín kardan.

Cureless, *adj.* لا علاج lá-'iláj, بي دوا bí-davá, نا معالجه mu'álajah-ná-pazír, پذير بي درمان bí-darmán.

Curer, *subs.* شفا بخش shifá-bakhsh, شافي sháfí, معالجه ساز mu'álajah-sáz, علاج كن 'iláj-kun, درمان كن darmán-kun.

Curing, *subs.* علاج 'iláj, معالجه mu'álajah.—(*Salting*) تمليح tamlíh.—(*Smoking*) تبخير tabkhír, تدخين tadkhín.

Curiosities, *subs.* تفاريق tafáríq, نوادر navádir, نفيسات nafísát, امتعه نفيسه amti'ah-i-nafísah.

Curiosity, *subs.* تفحص tafahhus, راز جوئي ráz-jú,í, استقصا istiqsá, تجسس tajassus, فضولي fuzúlí.

Curious, *adj.* (*Inquisitive*) راز جو ráz-jú, مستفسر mustafsir, مستقصي mustaqsí, سر جو sirr-jú, مفتش mufattish.—(*In bad sense*) فضول fuzúl.—(*Singular*) نادر nádir, غريب gharíb, عجب 'ajab, عجيب 'ajíb, بديع badí', غريب gharíb.

Curiously, *adv.* راز جويانه ráz-júyánah, فضولانه fuzúlánah, متجسسانه mutajassisánah.—(*Singularly*) عجيبانه 'ajíbánah, عجبانه 'ajabánah, غريبانه gharíbánah, بطرز عجيب bi-tarz-i-'ajíb, بطور شگفت bi-taur-i-shigift.

Curl, *subs.* پيچ pích, پيچش píchish, تاب táb, طره turrah (*pl.* طرر tarar).—(*Of hair*) گيسو gísú, حلقه halqah, جعد ju'd, زلف zulf.

Curl, *verb trans.* پيچيدن píchídan, پيچ دادن pích dádan, پيچانيدن píchánídan, تاب دادن táb dádan.—*intrans.* پيچيدن píchídan.

Curlew, *subs.* (*Bird*) تليله tallailah.

Curliness, *subs.* پيچ و خم pích-u-kham.

Curling-iron, *subs.* آهن پيچ áhan-i-pích, اتو مو uttú-i-mú.

Curling-paper, *subs.* كاغذ طره سازي kághaz-i-turrah-sází, كاغذ پيچ kághaz-i-pích.

Curly, *adj.* خم در خم kham-dar-kham, پيچ در پيچ pích-dar-pích, شكن بر شكن shikan-bar-shikan, مجعد muja''ad, بر حلقه pur-halqah.

Curmudgeon, *subs.* تنگ چشم tang-chashm, بخيل bakhíl, قتور qutúr, نظر تنگ nazar-tang, پست فطرت past-fitrat, لئيم läím.

Currant, *subs.* زرشك zarishk, سيچ saich.

Currency, *subs.* (*Circulation*) مداوره mudávarah, گردش gardish.—(*Of money*) دوله dúlah, تداول tadávul, رواج raváj.—(*Money itself*) زر zar, پول púl, نقد naqd, وجه vajh, تنخواه tankháh, فلس fals.—(*General estimation*) شيوع shuyú'.

Current, *subs.* (*Stream*) نهر nahr, سيل sail, جوي júy, رود rúd, رود خانه rúd-khánah.—(*Current of air*) سيل sail.—(*Current of events*) سر گذشت sar-guzasht, پيش افتاد písh-uftád.—*adj.* جاري járí, رائج ráij, مروج muravvaj, مستمري mustamarrí, روا ravá, روان raván, سره sarah, سائر sáïr, ناشي náshí, مجرا majrá, متداول mutadávil, سائح sáïh.—(*In use*) مستعمل musta'mal.—(*Money*) رائج ráij, ناشي náshí, جاري járí.—(*That money is not current*) ان پول رواج ندارد án púl raváj na-dárad.

Currently, *adv.* عموماً 'umúman, اكثر aksar, بيشتر bíshtar, عادتاً 'ádatan, موافق عادت muváfiq-i-'ádat, از روي عادت az rúy-i-'ádat, برسم مألوف bi-rasm-i-málúf.

Curricle, *subs.* عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, گاري gárí, كالسكه káliskah (European).—(*Course*) ميدان maidán.

Currier, *subs.* پوست پيرا púst-pírá, دباغ dabbágh, چرم ساز charm-sáz.

Currish, *adj.* سگ صفت sag-sifat.

Curry, *subs.* ادويه adviyah, سالیان sáliyán (Hind.), سالیانه salíyánah (Hind.).

Curry, *verb,* دبغ كردن dabgh kardan, چرم ساختن charm sákhtan.—(*A horse*) تيمار كردن tímár kardan.—(*Meat, &c.*) سالیان نمودن sáliyán nimúdan.—(*To curry favour*) چاپلوسي كردن cháplúsí kardan.

Curry-comb, *subs.* قشو qashv, قساوه qasávah, فرجول firjaul.

Curry-comb, *verb,* قشو كردن qashv kardan, قساوه نمودن qasávah nimúdan, تيمار كردن tímár kardan.

Curse, *subs.* لعن la'n, لعنت la'nat (*pl.* لعنات la'nát), لعان li'án, لعنت كني la'nat-kuní, نفرين nifrín, سب sabb, نفرين گوئي nifrín-gú,í, بد دعائي bad-du'á,í.

Curse, *verb,* لعنت كردن la'nat kardan, لعن كردن la'n kardan, بد دعا كردن bad-du'á kardan, نفرين نمودن nifrín nimúdan.—(*Curse you!*) بجهنم برويد bi-jahannam bi-ravíd, برو گم شو bi-rau gum shav, لعنتان كند la'nat-i-tán kunad.

Cursed, *part.* ملعون mal'ún, لعين la'ín.

Cursedly, *adv.* بد bad, بطور بد bi-taur-i-bad.

Curser, *subs.* لعن گو la'n-gú, لعان la''án, لعن la'in, نفرين كننده nifrín-kunandah.

Cursing, *subs.* لعن la'n, لعنت la'nat (*pl.* لعنات la'nát), لعان li'án, لعنت كني la'nat-kuní, نفرين nifrín, سب sabb, نفرين گوئي nifrín-gú,í, بد دعائي bad-du'á,í.

Cursive, *adj.* جاري járí, رو rau, تند tund.

Cursorily, *adv.* سرسري sarsarí, عجالتاً 'ijálatan.

Cursory, *adj.* سرسري sarsarí, جاري járí, رو rau.—(*Careless*) بيخبر bí-khabar, غافل gháfil, بيپروا bí-parvá, بي احتياط bí-ihtiyát, بي انديشه bí-andíshah, كاهل káhil, بيهوش bí-húsh, زاهل záhil, بي مبالات bí-mubálát, لا قيد lá-qaid, بد پرهيز bad-parhíz.—(*Cur-*

sory glance) نگاهي سرسري nigáhí-i-sarsarí, نظر اجمالي nazar-i-ijmálí.

Curst, *adj.* ملعون mal'ún, حبيش habísh, پدر سوخته pidar-súkhtah, سگ پدر sag-pidar.

Curt, *adj.* خورد khurd, كوچك kúchik, كوتاه kútáh.—(*Uncourteous*) بي ادب bí-adab, درشت durusht, سخت sakht, نا تراشيده ná-tiráshídah.

Curtail, *verb*, كوتاه كردن kútáh kardan, اختصار كردن ikhtisár kardan, مختصر كردن mukhtasar kardan, قصر نمودن qasr nimúdan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan.

Curtailed, *part.* مختصر mukhtasar, مقصور maqsúr, وجيز vajíz, مجمل mujmal, موٴجز müjaz, ملخص mulakhkhas.

Curtain, *subs.* پرده pardah, حجاب hijáb, ستره sutrah, تجير tijír.—(*Surrounding a tent*) سراپرده sarápardah, سرادق sarádiq.—(*Bed-curtain*) چادر خواب chádar-i-kháb, پلنگ پوش pulang-púsh, تتق tutuq.—(*The curtain rose*) پرده بالا رفت pardah bálá raft.

Curtain, *verb*, پرده بندي كردن pardah-bandí kardan.

Curtal, *adj.* خورد khurd, كوچك kúchik, كوتاه kútáh.

Curule, *adj.* تخته رواني takhtah-ravání.

Curvated, *adj.* كج kaj, كج مج kaj-maj, نا هموار ná-hamvár, معوج mu'vajj, اعوج a'vaj, مائل máïl, نا راست ná-rást, قوشي qausí.

Curvation, *subs.* پيچ pích, پيچش píchish, عوج 'avaj *or* 'ivaj, اعوجاج i'vijáj, انحنا inhiná, قوس qaus.

Curvature, *subs.* پيچ pích, پيچش píchish, عوج 'avaj *or* 'ivaj, اعوجاج i'vijáj, انحنا inhiná, قوس qaus.

Curve, *subs.* پيچ pích, پيچش píchish, عوج 'avaj *or* 'ivaj, اعوجاج i'vijáj, انحنا inhiná, قوس qaus.

Curve, *verb trans.* كج ساختن kham kardan, خم كردن kaj sákhtan, پيچانيدن píchánídan, منحني ساختن munhaní sákhtan.—*intrans.* خم شدن kham shudan, خميدن khamídan, كج شدن kaj shudan, پيچيدن píchídan, منحني شدن munhaní shudan, مائل شدن máïl shudan.

Curved, *adj.* كج kaj, كج مج kaj-maj, نا هموار ná-hamvár, معوج mu'vajj, اعوج a'vaj, مائل máïl, نا راست ná-rást, قوسي qausí.

Curvilineal, *adj.* مقوس muqavvas, كج kaj, كج و چوله kaj-u-chaulah.

Cuscuta monogyna (*Hell-weed*), *subs.* كشوث kashús, شن shan.

Cushion, *subs.* بالش bálish, تكيه takyah, متكا muttaká, بالين bálín, مخده mikhaddah (*pl.* مخاد makhádd), بستر bistar, نمرق numruq, پشتي pushtí.

Cushioned, *adj.* نمرقي numruqí, بستري bistarí.

Cusp, *subs.* نوك ماه نو nauki-i-máh-i-nau.

Custard, *subs.* فرني furní, فريني fariní, شير در شكر shír dar shakar, شير تخم shír-tukhm, كستارد kastárd (European).

Custard-apple (*Anona reticulata*), *subs.* شريفه sharífah.

Custodian, *subs.* نگاهبان nigáh-bán, پاسبان pás-bán.

Custody, *subs.* امانت amánat, حواله haválah, حراست hirásat, سپرد sipurd, محافظه muháfazah, نگاه nigáh, نگاه داري nigáh-dárí, نگاهباني nigáh-bání.—(*Legal term*) حبس habs, قيد qaid, دوماخ نظر dúsákh-nazar.

Custom, *subs.* رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), روش ravish, عادت 'ádat, قاعده qá'idah, شيوه shivah, طريقه taríq (*pl.* طرق turuq *and* اطرق atraq), طريق taríqah (*pl.* طرائق taráïq), طور taur (*pl.* اطوار atvár), سلوك sulúk, وتيره vatírah, دستور dastúr, رواج raváj, آيين áyín, وضع vaz', خوي khúí, قانون qánún, ضابطه zábitah, پيشه píshah, داب dáb, طرز tarz, پيشنهاد písh-nihád, معمول ma'múl, استعمال isti'mál, ربط rabt, اسلوب uslúb (*pl.* اساليب asálíb).—(*According to custom*) بقاعده bi-qá'idah.—(*Tax*) خراج khiráj, كمرك gumruk, باج báj, محصول mahsúl.—(*Collector of customs*) عشار 'ashshár, گمركچي gumruk-chí, باجگير báj-gír, مباشر وجه گمرك mubáshir-i-vajh-i-gumruk.

Customable, *adj.* (*Liable to duty*) گمركي gumrukí, خراج طلب khiráj-talab, باجي bájí.—(*Customary*) معتاد mu'tád, مألوف mälúf, مستعمل musta'mal, استعمالي isti'málí, متداول mutadávil.

Customarily, *adv.* عموماً 'umúman, اكثر aksar, بيشتر bíshtar, عادتاً 'ádatan, موافق عادت muváfiq-i-'ádat, از روي عادت az rúy-i-'ádat, برسم مألوف bi-rasm-i-mälúf.

Customary, *adj.* معتاد mu'tád, مألوف mälúf, مستعمل musta'mal, استعمالي isti'málí, متداول mutadávil.—(*To be customary*) شيوع داشتن shuyú' dáshtan.

Customer, *subs.* مشتري mushtarí.—(*Fee to shop-boys given by customers*) شاگردانگي shágirdánagí.

Custom-house, *subs.* گمركخانه gumruk-khánah, باجگاه báj-gáh. — (*Custom-house officer*) باجدار báj-dár, عملدار 'amal-dár.—(*Chief of the Custom-house*) شاهبندر sháh-bandar.

Cut, *subs.* زخم zakhm, برش burrish.—(*Stroke*) ضربت zarbat.—(*Picture*) تصوير tasvír (*pl.* تصاوير tasávír). —(*Of a coat*) برش burrish.—(*Snub*) منع man', دفع daf', گوشمال gúsh-mál.

Cut, *verb*, بريدن burídan, قطع كردن qat' kardan.—(*Clip*) مقراض كردن miqráz kardan, قيچي كردن qaichí kardan.—(*As a jewel*) تراشيدن tiráshídan, تراش كردن tirásh kardan.—(*With scissors*) قيچي كردن qaichí kardan.—(*To cut in two*) دو پاره كردن dú-párah kardan, دو نيم ساختن dú-ním sákhtan, نصف كردن nisf kardan, دو جا كردن dú-já kardan.—(*Run away*) گريختن guríkhtan (*rt.* گريز guríz), فراري شدن

firárí shudan, فرار كردن firár kardan, پشت دادن pusht dádan, هزيمت نمودن hazímat nimúdan.—(*To cut a person*) محل نگذاشتن mahall na-guzáshtan.—(*To cut a person short*) سخن كسيرا بريدن sukhun-i-kasí-rá burídan.—(*To cut short*) اختصار كردن ikhtisár kardan, مختصر كردن mukhtasar kardan, كوتاه كردن kútáh kardan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, قصر نمودن qasr nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan.

Cut, *part.* مجزوم majzúm, مقطوع maqtú', قطيع qatí'.—(*As a jewel*) تراشيده tiráshídah.—(*Cut in facets*) پخدار pakh-dár.—(*Convex-cut*) گل gul.—(*Table-cut*) مسطح musattah, تخته takhtah.

Cutaneous, *adj.* جلدي jildí, پوستي pústí.

Cute, *adj.* زرنگ zaring, قابل qábil, با قابليت bá-qábilíyat, عاقل 'áqil, كرم كار kirm-i-kár, زيرك zírak, دانا dáná, ظريف zaríf, عالم 'álim, گربز gurbuz, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, هنر مند hunar-mand, دانشمند dánish-mand, تيز tíz, با سليقه bá-salíqah, چست chust, چابك chábuk, چالاك chálák, مستبصر mustabsir, مستعد musta'idd, واقف váqif, ذكي zakí, لوذعي lauza'í.

Cutely, *adv.* قابلانه qábilánah, قادرانه qádiránah, دانسته dánistah.

Cuteness, *subs.* چابكي chábukí, زيركي zírakí, چستي chustí, كرم كاري kirm-i-kárí, زرنگي zaringí, عقل 'aql, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, فهم fahm, تفهم tafahhum, كياست kiyásat.

Cuticle, *subs.* جلد jild, پوست púst.

Cuticular, *adj.* جلدي jildí, پوستي pústí.

Cutlass, *subs.* شمشير shimshír, تيغ tígh, سيف saif (*pl.* سيوف suyúf), پلارك palárak, بلارك balárak.

Cutler, *subs.* صيقلگر saiqal-gar, صياف sayyáf, شمشير ساز shimshír-sáz, چاقو ساز cháqú-sáz, چاقو فروش cháqú-furúsh.

Cutlery, *subs.* (*Making of knives, &c.*) شمشير گري shimshír-garí, صيافي sayyáfí, چاقو سازي cháqú-sází, چاقو فروشي cháqú-furúshí.—(*Things made*) اسباب برش asbáb-i-burrish.

Cutlet, *subs.* كباب kabáb, كتلت katlat (European).

Cut-purse, *subs.* گره بر girih-bar, دزد duzd, سارق sáriq, لص liss, قضاك qazzák.

Cutter, *subs.* برنده burindah, قطاع qattá', قاطع qáti'.—(*Ship*) جهاز يك دقلي jaház-i-yak-daqlí, قايق qáíq, زورق zauraq.

Cut-throat, *subs.* گلو بر gulú-bar, آدم كش ádam-kash.—*adj.* خونريز khún-ríz, خونخوار khún-khár, ظالم zálim.

Cutting, *subs.* (*Chip*) چوب ريزه chúb-rízah, خراشه khiráshah, پاره párah.—(*Extract*) فقره faqarah, عبارت 'ibárat.—*adj.* تيز tíz, قاطع qáti', حاد hádd.—(*Satirical*) هجو آميز hajv-ámíz, تيز tíz, قدح آميز qadh-ámíz, شتمي shatmí, دشنام دار dush-nám-dár, پر طعن pur-ta'n.

Cuttle-fish (*Sepia officinalis*), *subs.* سپيا sapyá.

Cut-water, *subs.* سينه كشتي sínah-i-kashtí, صدر كشتي sadr-i-kashtí, جلو jilau, راس räs.

Cyanus segetum, *subs.* نان روغني nán-i-raughaní, حسن بيگ اوردي hasan-beg-úrdí.

Cyclamen europeum (*Sowbread plant*), *subs.* پنجه مريم panjah-i-mariyam, بخور مريم bukhúr-i-mariyam.

Cycle, *subs.* دور daur (*pl.* ادوار advár), دوره daurah, دوران daurán, دائره dáïrah.

Cyclic, *adj.* دواري davvárí, مدور mudavvar, گرد gird, مستدير mustadír.

Cyclometry, *subs.* دائر پيمائي dáïrah-paimá,í.

Cyclone, *subs.* طوفان túfán.

Cyclopean, *adj.* بزرگ buzurg, كبير kabír, عظيم 'azím, كلان kalán, ضخيم zakhím, جسيم jasím, خطير khatír, توفال túfál, كلفت kuluft, حجيم hajím, بسيار bisyár, زياد ziyád, كثير kasír, وسيع vasí'.

Cyclopedia, *subs.* دائرت العلوم daïratu 'l-'ulúm, دائرت المعارف dáïratu 'l-ma'árif.

Cyclops, *subs.* ديو يك چشم dív-i-yak-chashm, غول يك چشم ghúl-i-yak-chashm.

Cydonia vulgaris (*Quince tree*), *subs.* درخت به dirakht-i-bih.

Cydonii semina (*Baidana seed*), *subs.* بهدانه bih-dánah.

Cydonium malum (*Quince*), *subs.* به bih.

Cygnet, *subs.* جوجه قاز júјah-qáz.

Cylinder, *subs.* اسطوانه ustuvánah, استوانه ustuvánah, قلم qalam.

Cylindrical, *adj.* قلمي qalamí.

Cymbal, *subs.* صنج sinj, سنتور suntúr.

Cynara scolymus (*Artichoke*), *subs.* كنگر فرنگي kangar-i-firangí, اردشاهي ardisháhí, حرشف harshaf.

Cynic, *subs.* درشت گو durusht-gú, سخت پران sakht-parán, نكته گو nuktah-gú.

Cynical, *adj.* (*Fault-finding*) نكته گير nuktah-gír, عيب بين 'aib-bín, مدقق mudaqqiq, خورده بين khurdah-bín.—(*Fretful*) تند tund, تند مزاج tund-mizáj, كج خلق kaj-khulq, افسرده afsurdah, لجوج lajúj.

Cynically, *adv.* نكته گيرانه nuktah-gíránah, بطور عيب بيني bi-taur-i-'aib-bíní, مدققانه mudaqqiqánah.—(*Fretfully*) تندانه tundánah, تند مزاجانه tund-mizáj-ánah, بطور كج خلقي bi-taur-i-kaj-khulqí.

Cynicism, *subs.* عيب بيني nuktah-gírí, نكته گيري 'aib-bíní, خورده بيني khurdah-bíní.—(*Fretfulness*) تندي tundí, تند مزاجي tund-mizájí, كج خلقي kaj-khulqí, افسردگي afsurdagí, لجاجت lajájat.

Cynoglosse, *subs.* (*Plant*) سناولوز sanáúlúz (European).

Cynosure, *subs.* قبله qiblah, مشابه masábah.

Cyperus longus (*Galangale*), *subs.* سعد كوبي sa'd-i-kúbí, مشك زمين mashk-i-zamín, طپلاق tapláq.

Cypressi sempervirentis strobulus (*Cypress-cone*), *subs.* جوز سرو jauz-i-sarv.

Cypressus horizontalis, *subs.* سرو كوهي sarv-i-kúhí, ورس vurs.

Cypressus sempervirens (*Cypress*), *subs.* سرو sarv, سرو آزاد sarv-i-ázád.

Cyprian, *subs.* جنده jindah.—*adj.* مست mast, شهوت پرست shahvat-parast.

Cyprinus auratus (*Gold-fish*), *subs.* ماهي سرخ máhí-i-surkh, ماهي طلائي máhí-i-tiláí.

Cyriologic, *adj.* متعلق بحروف بزرگ muta'alliq bi-hurúf-i-buzurg.

Cyst, *subs.* دانه dánah, آبله ábilah.—(*Ovarian cyst*) استسقا تخم دان istisqá-i-tukhm-dán.

Cystis, *subs.* (*Medical term*) سلعه sil'ah.—(*Cystis of the vulva*) سلعه فرج sil'ah-i-farj.

Cystitis (*Inflammation of the bladder*), *subs.* ورم مثانه varam-i-masánah.

Cystology, *subs.* (*Medical term*) وجع مثانه vaja'-i-masánah.

Cystose, *adj.* آبله وش ábilah-vash, دانه دار dánah-dár.

Cystotomy, *subs.* (*Medical term*) دانه گشائي dánah-gushá,í, آبله شكني ábilah-shikaní.

Cytherean, *adj.* ناهيدي náhídí.

Czar, *subs.* قيصر qaisar, شاهنشاه sháhinsháh, خديو khadív.

Czarina, *subs.* قيصره qaisarah.

Czarish, *adj.* قيصري qaisarí.

Czarowich, *subs.* قيصر زاده qaisar-zádah.

D.

Dab, *subs.* دب dab, زنش zanish, مالش málish.—(*Expert*) اهل وقوف ahl-i-vuqúf, اهل خبرت ahl-i-khibrat, داب دان dáb-dán.—(*Fish*) كوشك kaushak.

Dab, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), ماليدن málídan, دب زدن dab zadan.

Dabble, *verb trans.* پاشيدن páshídan, ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), افشاندن afshándan, رش نمودن rash nimúdan, ترشح كردن tarashshuh kardan, ترشيح نمودن tarshíh nimúdan.—*intrans.* باب بازي كردن bi-áb bází kardan, آب بازي كردن áb-bází kardan.—(*Meddle*) دست زدن dast zadan, پس و پيش كردن pas-u-písh kardan, مداخله نمودن mudákhalah nimúdan.—(*To do in a superficial manner*) ظاهر كاري نمودن záhir-kárí nimúdan, بي پروائي كردن bí-parvá,í kardan, لا ابالي گري نمودن lá-ubálí-garí nimúdan, سرسري كردن sarsarí kardan, دخل و تصرف كردن dakhl va tasarruf kardan.

Dabbler, *subs.* رشاش rashsháh, ترشح tarshih, پاشنده páshandah, آب باز áb-báz.—(*Meddler*) فضول fuzúl, مداخله كن mudákhalah-kun, نا خنك زن ná-khunak-zan, دخل و تصرف نما dakhl-u-tasarruf-nimá.—(*A perfunctory person*) بي پروا bí-parvá, لا ابالي lá-ubálí.

Dabbling, *subs.* ترشيح tarshíh, پاشندگي páshandagí, پاشيدگي páshídagí.—(*Meddling*) فضولي fuzúlí, مداخله mudákhalah.—(*Perfunctoriness*) بي پرواي bí-parvá,í, سرسري sarsarí, دخل و تصرف dakhl-u-tasarruf.

Dabblingly, *adv.* از روي ترشيح az rúy-i-tarshíh, با ترشح bá-tarashshuh, بطور سرسري bi-taur-i-sarsarí.

Dabster, *subs.* اهل وقوف ahl-i-vuqúf, اهل خبرت ahl-i-khibrat, داب دان dáb-dán.

Dactylus (*Date*), *subs.* خرما khurmá, تمر tamr.

Daddy, *subs.* پدر pidar, والد válid, اب ab, ابو abú, بابا bábá.

Dædalian, *adj.* زرنگ zaring, پر حيله pur-hílah, با تزوير ba-tazvír.

Dædalous, *adj.* حاشيه دار háshiyah-dár, كنگره دار kungurah-dár, دندانه دار dandánah-dár.

Daft, *adj.* مجنون majnún, ساده لوح sádah-lauh, احمق ahmaq, گودن gaudan, مختل المزاج mukhtallu 'l-mizáj.

Dagger, *subs.* (*Straight, single-edged*) كارد kárd, سكين sikkín.—(*Curved, double-edged*) خنجر khanjar, جنبيه jambiyah, دشنه dishnah.—(*Large and straight*) قمه qamah.—(*Small, or poniard*) كزلك gazlak.

Dagger, *verb,* با خنجر كردن bá-khanjar kardan, كارد كاري كردن kárd-kárí kardan.

Daggle, *verb,* در گل كشيدن dar gil kashídan, آلوده كردن álúdah kardan.

Dahlia, *subs.* (*Flower*) گل كوكب gul-í-kaukab.

Daily, *adj.* روزي rúzí, روزينه rúzínah, روزانه rúzánah, يوميه yaumíyah, هر روزه har rúzah, يوماً فيوم yauman fí-yaumin.—(*Every day*) هر روز har-rúz, روز بروز rúz bi-rúz, يوماً فيوم yauman fí-yaumin.—(*Daily food*) خوراك روزينه khurák-i-rúzínah, رزق rizq (*pl.* ارزاق arzáq), كفاف kafáf.—(*Daily pay*) روزانه

ruzánah, راتبه ratíbah (*pl.* روانب ravátib), وظيفه vazífah (*pl.* وظائف vazáïf), مجده روزانه mujdah-i-rúzánah.

Daintily, *adv.* لذيذانه lazízánah.

Dainty, *subs.* لذت lazzat, نعمت ni'amat, چيز لذيذ chíz-i-lazíz.—*adj.* لذيذ lazíz, با مزه bá-mazah, خوش طعم khush-ta'm, لذت مند lazzat-mand, خوش مزه khush-mazah.

Dairy, *subs.* شير خانه shír-khánah.

Dais, *subs.* شاه نشين sháh-nishín, مسند masnad, تخت گاه takht-gáh.

Daisy, *subs.* بابونهٔ صحرائي bábúnah-i-sahrá,í, گل داؤدي gul-i-däúdí, هزار دانه hazár-dánah.

Dalbergia sissoo, *subs.* (*Sissoo tree*) ساسم sásam *or* sásim.

Dale, *subs.* دره darrah, وادي vádí.

Dalliance, *subs.* ناز náz, نوازش navázish, عشقبازي shq-bází, کنار kinár.

Dallier, *subs.* هرزه کار harzah-kár, ياوه کردار yávah-kirdár.

Dally, *verb intrans.* هرزگي کردن harzagí kardan, تعيش کردن ta'ayyush kardan.

Dam, *subs.* (*Mother*) مادر mádar, ام umm, والده válidah, مام mám, ننه nanah (*vulg.*).—(*Bank*) بند band, سد sadd, خندق khandaq.

Dam, *verb,* بند کردن band kardan, مسدود ساختن masdúd sákhtan, سد کردن sadd kardan.

Damage, *subs.* زيان ziyán, آسيب ásíb, اذيت azíyat, ضرر zarar, ضرارت zarárat, مضرت mazarrat, عيب 'aib, آزار ázár, نقص naqs, نقصان nuqsán, گزند gazand, خلل khalal, خسارت khasárat.

Damage, *verb,* ضرر رسانيد zarar rasánídan, زيان کردن ziyán kardan, آزار رسانيدن ázár rasánídan, آزردن ázurdan, آسيب رسانيدن ásíb rasánídan, خلل رسانيدن khalal rasánídan, ايذا کردن ízá kardan, معيوب کردن ma'yúb kardan, رنجانيدن ranjánídan, عيب کردن 'aib kardan, خستن khastan.

Damaged, *part.* معيوب ma'yúb, ضائع záï'.

Damages, *subs.* (*Legal term*) خسارت khasárat, توام tavám, غرامت gharámat.

Damascene, *subs.* آلوچه álúchah, آلو دمشقي álú-i-damishqí.—*adj.* جوهر دار jauhar-dár, آبدار áb-dár.

Damascene, *verb,* جوهر دادن jauhar dádan, خوهر دار ساختن jauhar-dár sákhtan, آب دادن áb dádan.

Damask, *subs.* کمخا بافي kimkhá-báfí, کمخا kimkhá.

Damask, *verb,* کمخا بافي کردن kimkhá-báfí kardan, کمخا ساختن kimkhá sákhtan, مشجر ساختن mushajjar sákhtan.—(*Damasked silk*) مشجر mushajjar.

Dame, *subs.* خانم khánam, بي بي bíbí, بانو bánú.

Damn, *subs.* لعن la'n, لعنت la'nat (*pl.* لعنات la'nát), لعان li'án, لعنت کني la'nat-kuní, نفرين nifrín, سب sabb, نفرين گوئي nifrín-gú,í, بد دعائي bad-du'á,í.

Damn, *verb,* نفرين کردن nifrín kardan, لعنت کردن la'nat kardan, لعن کردن la'n kardan, بد دعا کردن bad-du'á kardan, بجهنم فرستادن bi-jahannam firistádan. —(*Condemn*) اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, مذمت کردن mazammat kardan, زجر نمودن zajr nimúdan.

Damnable, *adj.* قابل نفرين qábil-i-nifrín, لعنت پذير la'nat-pazír.

Damnably, *adv.* ملعونانه mala'únánah, لعنانه la'nánah, ملحدانه mulhidánah.

Damnation, *subs.* عقوبت 'uqúbat, عذاب 'azáb.

Damnatory, *adj.* عذاب آميز 'azáb-ámíz, لعنتي la'natí, پر نفرين pur-nifrín.

Damned, *part.* دوزخ مآب dúzakh-ma,áb, اهل دوزخ ahl-i-dúzakh.—(*Cursed*) *adj.* ملعون mal'ún, لعين la'ín.—(*Detestable*) مکروه makrúh, مستکره mustakrah, کريه karíh, نفرت انگيز nifrat-angíz, منفور manfúr, بد bad, شنيع shaní', شنع shani', رجس rijs.

Damnify, *verb,* ضرر رسانيدن zarar rasánídan, زيان کردن ziyán kardan, آزار رسانيدن ázár rasánídan, آزردن ázurdan, آسيب رسانيدن ásíb rasánídan, خلل رسانيدن khalal rasánídan, ايذا کردن ízá kardan, معيوب کردن ma'yúb kardan, رنجانيدن ranjánídan, عيب کردن 'aib kardan, خستن khastan.

Damning, *subs.* لعنت کاري la'nat-kárí, نفرين nifrín, بد گوئي bad-gú,í.—*adj.* عذاب آميز 'azáb-ámíz, لعنتي la'natí, پر نفرين pur-nifrín.

Damp, *subs.* رطوبت rutúbat, نم nam, تري tarí, ابتلال ibtilál.—*adj.* مرطوب martúb, راطب rátib, رطب rutb, رطيب ratíb, تر tar, نمدار nam-dár, نماك nam-nák, سيراب síráb.

Damp, *verb,* تر کردن tar kardan, مرطوب ساختن martúb sákhtan, نم دادن nam dádan.—(*Deaden sound*) صدا بند کردن sidá band kardan.—(*Dispirit*) بي دل ساختن bí-dil sákhtan, دل شکسته گردانيدن dil-shikastah gardánídan, افسرده خاطر ساختن afsurdah-khátir sákhtan, دل سرد کردن dil-sard kardan.

Dampen, *verb,* تر کردن tar kardan, مرطوب ساختن martúb sákhtan, نم دادن nam dádan.—(*Deaden sound*) صدا بند کردن sidá band kardan.—(*Dispirit*) بي دل ساختن bí-dil sákhtan, دل شکسته گردانيدن dil-shikastah gardánídan, افسرده خاطر ساختن afsurdah-khátir sákhtan, دل سرد کردن dil-sard kardan.

Damper, *subs.* تر کننده tar-kunandah, ترطيب tartíb, مرطب murattib.—(*Check*) مانع máni', مناع maná'.—(*As regards spirits*) دل مرد کار dil-sard-kár.—

(*As regards sounds*) صدا کش sidá-kash, آواز شکن áváz-shikan.

Dampish, *adj.* مرطوب martúb, راطب rátib, رطب rutb, رطیب ratíb, تر tar, نمدار nam-dár, نمناك nam-nák, سیراب síráb.

Dampness, *subs.* رطوبت rutúbat, نم nam, تري tarí, ابتلال ibtilál.

Damsel, *subs.* دختر dukhtar, بنت bint (*pl.* بنات banát), دوشیزه dúshízah.

Damson (*Prunus domestica*), *subs.* آلوچه álúchah.—(*Damson cheese*) پنیر آلوچه panír-i-álúchah.

Dance, *subs.* رقص raqs, پاي کوبي páy-kúbí.—(*National dance*) رقص ملتي raqs-i-millatí.—(*Of dervishes and religious fanatics*) هروله harvalah.

Dance, *verb*, رقص کردن raqs kardan, رقصیدن raqsídan, برقص افتادن bi-raqs uftádan, رقاصي کردن raqqásí kardan, جست و خیز کردن just-u-khíz kardan.

Dancer, *subs.* رقاص raqqás, رقصنده raqsandah, بازیگر bází-gar.

Dancing, *subs.* رقص raqs.—(*Tight-rope dancing*) بند بازي band-bází.—(*The dancing began*) مجلس رقص شروع شد majlis-i-raqs shurú‘ shud.—(*Dancing-master*) استاد رقص ustád-i-raqs.

Dandelion, *subs.* (*Plant*) کله چماقي kallah-i-chumáqí, گل قاصدي gul-i-qásidí, هندبائي دشتي hindabá,í-i-dashtí.

Dandiprat, *subs.* بچه bachah, مردکه mardakah, کوچلو kúchlú, طفلك tiflak.

Dandle, *verb*, جنبانیدن jumbánídan, بچه نوازي کردن bachah-navází kardan, نوازش کردن navázish kardan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz).

Dandler, *subs.* جنباننده jumbánandah, نوازش کننده navázish-kunandah.

Dandruff (*Pityriasis capitis*), *subs.* بشره basharah, خاك سر khák-i-sar.

Dandy, *subs.* قشنگ qashang, کج کلاه kaj-kuláh, اجلاف ijláf, تن پرست tan-parast.

Dandyism, *subs.* کج کلاهي kaj-kuláhí, فیس fís, خود بیني khud-bíní, خود نمائي khud-nimá,í, خود آرائي khud-árá,í, لوطي اجلافي lútí-ijláfí.

Danger, *subs.* خطر khatar, خطره khatrah, مخاطره mu-khátarah, بیم bím, خدشه khadashah, تشویش tash-vísh, ناك bák, تنگنائي tangná,í.

Dangerous, *adj.* خطرناك khatar-nák, هولناك haul-nák, مهلك muhlik, پر تشویش pur-tashvísh, مخوف mu-khavvif.

Dangerously, *adv.* بطور خطر ناکي bi-taur-i-khatar-nákí, خطر ناکانه khatar-nákánah, بیمناکانه bím-nákánah.

Dangle, *verb*, گردش کردن gardish kardan, تماشا کردن tamáshá kardan, هرزه گردي کردن harzah-gardí kardan, افتادن uftádan, عقب کسي افتادن ‘aqib-i-kasí uftádan.—(*He is always dangling about the place*) همیشه در جاي افتاده است hamíshah dar jáy uftádah ast.

Dangler, *subs.* هرزه گرد harzah-gard, هرزه کار harzah kár, بو کش bú-kash, رفیق جو rafíq-jú, بطال battál.

Dangling, *subs.* هرزه گردي harzah-gardí, بطالت bitá-lat.

Dank, *subs.* رطوبت rutúbat, نم nam, تري tarí, ابتلال ibtilál.—*adj.* مرطوب martúb, راطب rátib, رطب rutb, رطیب ratíb, تر tar, نمدار nam-dár, نمناك nam-nák, سیراب síráb.

Dankish, *adj.* مرطوب martúb, راطب rátib, رطب rutb, رطیب ratíb, تر tar, نمدار nam-dár, نمناك nam-nák, سیراب síráb.

Daphne mezereum (*Mezereon plant*), *subs.* ماذریون mázariyún.

Dapper, *adj.* (*Active*) چابك chábuk, چالاك chálák, زرنگ zaring, شاطر shátir, چست chust, سبك sabuk, تیز دست tíz-dast, تر دست tar-dast, سبك بار sabuk-bár.—(*Neat*) پاکیزه pákízah, آراسته árástah, قشنگ qashang, نظیف nazíf, خوش نما khush-nimá, ظریف zaríf, نقي naqí.—(*Little*) خرد khurd, کوچك kúchik, صغیر saghír.

Dapple, *adj.* ابرش abrash, لکه دار lakkah-dár, خالدار khál-dár.

Dapple, *verb*, داغ نهادن dágh nihádan, نکته گذاشتن nuktah guzáshtan, منقت ساختن munaqqat sákhtan.

Dapple-gray, *adj.* نیله nílah, خاکستري khákistarí, رمادي ramádí, فلفل نمکي filfil-namakí.

Dare, *verb trans.* رجز خاني کردن rajaz-khání kardan, رجز خواندن rajaz khándan, به مبارزت طلبیدن bi-mubá-razat talabídan, دعوت جنگ کردن da‘vat-i-jang kardan, دو طلبي کردن dau-talabí kardan (*vulg.*).—*intrans.* همت داشتن himmat dáshtan, جرأت کردن jurät kardan, دلیري نمودن dilírí nimúdan, جسارت کردن jasárat kardan, تجاسر ورزیدن tajásur varzídan, (*I dare say*) مظنه دارم mazinnah dáram, گمانم است gumán-am ast.—(*I dare not*) از روم بر نمیاید az rú-am bar-na-míáyad.—(*How dare you ?*) بچه جرأت bi-chih jurät.

Dare-devil, *subs.* آذربزین ázarbizín.

Daring, *subs.* دلاوري dil-ávarí, دلیري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بیباکي bí-bákí, شجاعت shujá‘at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شیر مردي shír-mardí, شراعت sharáat, بسالت basálat.—*adj.* دلاور dil-ávar, دلیر dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بیباك bí-bák, شجاع shujá‘, شجیع shají‘, بهادر

bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí.

Daringly, *adv.* دليرانه dilíránah, مردانه mardánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه baháduránah.

Dark, *subs.* تاريكي táríkí, تيرگي tírágí, تار tár, ظلمت zulmat, ظلام zalám, دجت dujjat.—(*Secrecy*) پنهاني panhání, پو شيدگي púshídagí.—*adj.* تاريك tárík, تيره tírah, مظلم muzlim, داج dáj, شبرنگ shab-rang.—(*It got dark*) هوا تاريك شد havá tárík shud.—(*As a colour*) سير sír, تيره tírah.—(*As complexion*) سبزه sabzah.—(*Obscure*) نا معروف ná-ma'rúf, مجهول maj-húl.—(*Mysterious*) مخفي makhfí, پنهان panhán, غامض ghámiz.

Darken, *verb,* تيره ساختن tírah sákhtan, تاريك گردانيدن tárík gardánídan, پوشيدن púshídan.—(*Sully*) آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), داغ دار كردن dágh-dár kardan, منقط كردن munaqqat kardan, ملوث ساختن mulavvas sákhtan, تلويث نمودن talvís nimúdan, بي جلا كردن bí-jilá kardan, پليد كردن pilíd kardan, فضيحت كردن fazí-hat kardan.—*intrans.* تير شدن tírah shudan, تاريك شدن tárík shudan.

Darkish, *adj.* سياه رنگ siyáh-rang, تيره گون tírah-gún.

Darkly, *adv.* بطور تاريك bi-taur-i-tárík.

Darkness, *subs.* تاريكي táríkí, تيرگي tíragí, تار tár, ظلمت zulmat, ظلام zalám, دجت dujjat.—(*Ignorance*) نا داني ná-dání, جهل jahl, جاهلي jáhilí, ناشناسي ná-shinásí, احمقي ahmaqí.

Darksome, *adj.* تيره tírah, مظلم muzlim, تيره گون tírah-gún.

Darling, *subs.* محبوب mahbúb, جاني jání, جانان jánán, عزيز 'azíz, ناز پرورد náz-parvard.

Darn, *subs.* رفو rafv.

Darn, *verb,* رفو كردن rafv kardan.

Darning, *subs.* رفو rafv.

Dart, *subs.* نيزه naizah, تير tír, تيره tírah, زنبوره zam-búrah, شهاب shaháb, مزراق mizráq.—(*Blunt dart used in exercise*) جريد jaríd.—(*Action*) تاخت tákht, انداز andáz.

Dart, *verb trans.* انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), رمي نمودن ramí nimúdan, افكندن afkandan.—*intrans.* جستن jastan (*rt.* جه jih), تاختن tákhtan, پريدن parídan.—(*The sun darted its rays*) خورشيد تاخته khurshíd tákhtah ast.

Darter, *subs.* تير انداز tír-andáz, مزراق‌چي mizráq-chí.

Dartos, *subs.* (*Medical term*) غشا منقبضه ضفن ghishá-i-munqabizah-i-zifann.

Dash, *subs.* (*Stroke*) خط khatt.—(*Mark*) علامت 'alá-mat, نشان nishán, اثر asar (*pl.* اثار asár), سراغ surágh, نشانه nishánah, علم 'alam.—(*Slight trace*) شائبه sháïbah, آميزش ámízish, بو bú.

Dash, *verb,* (*Break in pieces*) شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), پاره پاره كردن párah-párah kardan, ريزه ريزه كردن rízah-rízah kardan, خورد ساختن khurd sákhtan, پخش كردن pakhsh kardan.—(*Thrown down*) انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), بزير افكندن bi-zír afkandan, پرت كردن part kardan (*vulg.*).—(*With the pen*) قلم كشيدن qalam kashídan.—(*Confuse*) بر هم زدن bar-ham zadan, در هم كردن dar-ham kardan, تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, در عجب انداختن dar 'ajab andákhtan, متعجب نمودن muta'ajjib nimúdan, حيرت دادن hairat dádan, در حيرت افكندن dar hairat afkandan, حيران كردن hairán kardan, متحير كردن mutahayyir kardan, سر آسيمه ساختن sar-ásímah sákhtan, واله ساختن válih sákhtan, بشگفت آوردن bi-shigift ávardan, دهشت دادن dahshat dádan.—(*Blot out*) محو ساختن mahv sákhtan, خط زدن khatt zadan, پاك كردن pák kardan, رقم كشيدن raqam kashídan, تطليس نمودن tatlís nimúdan.—(*As waves*) بهم زدن bi-ham zadan, صدمه خوردن sadamah khurdan, تصادم نمودن tasádum nimúdan.—*intrans.* خوردن khurdan.—(*Dash it*) قورومساق qúrúmsáq.

Dash-board, *subs.* گل پران gil-parán.

Dashing, *subs.* (*Of waves*) تصادم tasádum.—*adj.* (*Quick-going*) تند رو tund-rau, جلد رو jald-rau, تيز رو tíz-rau.—(*Blustering*) لافزن láf-zan, مفاخر mufákhir, مفتخر muftakhir, فخور fakhúr, خود نما khud-nimá, پر گو pur-gú, فراخ دهن farákh-dahan.—(*Noisy*) شات و شد كن shát-u-shud-kun, ژاژ خا zházh-khá.—(*Precipitate*) دستپاچه dast-páchah, تند tund. جلد jald, عجول 'ajúl, بي تدبير bí-tadbír, متهور mutahavvir, جسور jasúr.—(*Foppish*) خود پسند khud-pasand, نازنين وار názanín-vár, لوطيانه lútiyánah, لوطي اجلاف وار lútí-ijláf-vár, خود نما طور khud-nimá-taur, جاهل jáhil, نا فهم ná-fahm.

Dashingly, *adv.* (*Foppishly*) بطور خود نمائي bi-taur-i-khud-nimá'í, لوطي اجلافانه lútí-ijláfánah, جاهلانه jáhi-lánah, بطور فيس فروشي bi-taur-i-fís-furúshí.

Dastard, *subs. and adj.* نا مرد ná-mard, بز دل buz-dil, جبان jabbán, بيدل bí-dil, بد دل bad-dil, كمدل kam-dil, گاو دل gáv-dil, كم جرأت kam-jurät, كم زهره kam-zahrah, متخوف mutakhavvif, جبون jabbún (*properly* جبان jabbán), بيمناك bím-nák, هراسا hirásá, ترس ناك tars-nák, ترسان tarsán, ترسو tarsú (*vulg.*).

Dastardize, *verb,* بيدل ساختن bí-dil sákhtan, ترسانيدن tarsánídan, ترساندن tarsándan, تخويف نمودن takhvíf nimúdan, تهديد كردن tahdíd kardan, هراس دادن hirás dádan, بيم دادن bím dádan.

Dastardly, *adj.* نا مرد ná-mard, بز دل buz-dil, جبان jabbán, بيدل bí-dil, بد دل bad-dil, كمدل kam-dil, گاو gáv-dil, كم جرأت kam-jurät, كم زهره kam-zahrah, متخوف mutakhavvif, جبون jabbún (*properly* جبان jabbán), بيمناك bím-nák, هراسا hirásá, ترس ناك tars-nák, ترسان tarsán, ترسو tarsú (*vulg.*).

Data, *subs.* قاعده qá'idah, ميزان mízán (*pl.* موازين mavázín).

Date, *subs.* (*Time*) تأريخ täríkh (*pl.* تواريخ taváríkh), وقت vaqt (*pl.* اوقات auqát), عسر 'asr (*pl.* اعصار a'sár). —(*Out of date*) متروك matrúk, منسوخ mansúkh.—(*To omit the date*) تأريخرا نگذاشتن täríkh-rá na-guzáshtan. —(*Fruit*) خرما khurmá, تمر tamr.—(*Flower*) طلع tal'.—(*Green dates*) خلال khilál.—(*A little riper, but green*) بسر busr.—(*Unripe dried dates*) خارك khárak. —(*Ripe, but fresh*) خمال khamál, رطب rutab.— (*Without leaves*) گرز gurz, عرجون 'urjún.—(*Date-stick, stem of leaf*) جريد jaríd, پوش púsh.—(*Cluster of dates*) خوشه khúshah, پنگ pang.—(*Each strand or portion of the cluster*) رساله risálah, تلنگه tilingah.— (*Tree*) مخ mukh, درخت خرما dirakht-i-khurmá, نخل nakhl, خرما بن khurmá-bun.—(*Date-grove*) نخلستان nakhlistán.—(*Fibre or coir of the date*) ليف líf, ريشه ríshah.—(*Leaves of the date dried for thatch, &c.*) تاپول tápúl.

Date, *verb*, تأريخ گذاشتن täríkh guzáshtan.—*intrans.* آغاز كردن ágház kardan, آغازيدن ágházídan, شروع كردن shurú' kardan, ابتدا كردن ibtidá kardan, بنا كردن biná kardan, مبادرت نمودن mubádarat nimúdan, افتادن uftádan.

Dateless, *adj.* بي تأريخ bí-täríkh.

Dative case, *subs.* حالت مفعولي hálat-i-maf'úlí, حالت مجرور hálat-i-majrúr, مفعول فيه maf'úl fíhi, مفعول له maf'úl lahu.

Datura alba *or* **fastuosa**, *subs.* (*Botanical term*) جوز ماثل jauz-i-másil, تاتوره tátúrah, طلانور talánúr.

Daub, *subs.* اندود andúd, مالش málish, مسح mas,h.—(*Picture*) تصوير بد tasvír-i-bad.

Daub, *verb trans.* (*Good sense*) اندودن andúdan, اندود كردن andúd kardan, طلا كردن tilá kardan, اطلا كردن ittilá kardan, مسح كردن mas,h kardan.—(*Bad sense*) ماليدن málídan, مالش كردن málish kardan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), آلوده ساختن álúdah sákhtan, خاك آلوده كردن khák-álúdah kardan, پليد كردن pilíd kardan, نا پاك كردن ná-pák kardan, پالودن pálúdan.— *intrans.* چاپلوسي كردن cháplúsí kardan, تملق كردن tamalluq kardan.

Dauber, *subs.* اندود كن andúd-kun.—(*Flatterer*) تملق گو tamalluq-gú, چاپلوس cháplús, چرب زبان charb-zabán, مادح mádih, حامد hámid, محسن muhassin.

Daubing, *subs.* اندود andúd, مالش málish, مسح mas,h. —(*Flattery*) تملق tamalluq, چاپلوسي cháplúsí, ريشخند ríshkhand, پوس pús, مدارات mudárát, چرب زباني charb-zabání, چم و خم cham-u-kham.

Dauby, *adj.* چسبناك chasb-nák, لزوج lazúj, لزج lazij.

Daucus carota (*Carrot*), *subs.* گزر gazar, زردك zardak, جزر jizar, حويج havíj.

Daughter, *subs.* دختر dukhtar, بنت bint (*pl.* بنات banát).—(*Daughter-in-law*) زن فرزند zan-i-farzand, عروس 'arús, ربيبه rabíbah.

Daughterly, *adv.* دخترانه dukhtaránah.

Daunt, *verb*, ترسانيدن tarsánídan, ترساندن tarsándan, ترس دادن tars dádan, بيم دادن bím dádan, هراس كردن hirás kardan, تهديد كردن tahdíd kardan, تخويف نمودن takhvíf nimúdan, تهويل كردن tahvíl kardan, هول دادن haul dádan, سر آسيمه گردانيدن sar-ásímah gardánídan.

Dauntless, *adj.* دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí.

Dauntlessly, *adv.* دليرانه dilíránah, مردانه mardánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه baháduránah.

Dauntlessness, *subs.* دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباكي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شير مردي shír-mardí, شراعت sharáat, بسالت basálat.

Davit, *subs.* ماشوه بند máshvah-band.

Daw, *subs.* (*Bird*) زاغ zágh.

Dawdle, *verb*, تأخير كردن täkhír kardan, مكث نمودن maks nimúdan, درنگ كردن dirang kardan, درنگيدن dirangídan, پرمه كردن pirmah kardan, پا بپا كردن pá bi-pá kardan (*lit.* To use one foot for the other).

Dawn, *subs.* صبح دم subh-dam, سپيده دم sapídah-dam, سفيده صبح safídah-i-subh, سحر گاه sahar-gáh, شفق shafaq, بامداد bámdád, فلق falaq (*pl.* افلاق afláq), فجر fajr, طلعت tal'at.—(*Streaks of dawn*) تباشير الصبح tabáshiru 's-subh, سفيد دم safíd-dam.— (*At dawn*) دم صبح dam-i-subh.

Dawn, *verb*, صبح شدن subh shudan.—(*As the understanding*) سر زدن sar zadan, جلوه نمودن jalvah nimúdan, بروز كردن burúz kardan.—(*It dawned upon me*) بخاطرم گذشت bi-khátir-am guzasht.

Dawning, *subs.* صبح دم subh-dam, سپيده دم sapídah-dam, سفيده صبح safídah-i-subh, سحر گاه sahar-gáh, شفق shafaq, بامداد bámdád, فلق falaq (*pl.* افلاق afláq), فجر fajr, طلعت tal'at.—*adj.* مشرق mushriq, بارز báriz.

Day, *subs.* روز rúz, يوم yaum (*pl.* ايام ayyám).—(*Day and night of twenty-four hours*) روز شبانه shabánah-rúz, شبانروز shabán-rúz.—(*Opposed to night*) روز rúz, نهار nahár (*pl.* نهر nuhur).—(*What sort of a day is it?*) هوا چه طور است havá chih taur ast.—(*It is a fine day*) هوا خوب است havá khub ast.—(*As in days gone by*) كما في السابق kumá fi 's-sábiq.—(*To pass the day*) روز گذراندن rúz guzrándan.—(*To set in the light of day*) بروز دادن burúz dádan.—(*From day to day*) روز بروز rúz-bi-rúz.—(*Now-a-days*) در اين ايام dar ín ayyám, در اين روزها dar ín rúzhá.—(*Every day*) هر روز har-rúz.—(*To-day*) امروز imrúz.

Day-book, *subs.* روز نامه rúz-námah, روز نامچه rúz-námchah, دستك dastak.

Daybreak, *subs.* صبح دم subh-dam, سپيده دم sapí-dah-dam, سفيده صبح safídah-i-subh, سحر گاه sahar-gáh, شفق shafaq, بامداد bámdád, فلق falaq (*pl.* افلاق afláq), فجر fajr, طلعت tal'at.

Day by day, *adv.* روز بروز rúz-bi-rúz, هر روز har-rúz.

Day-dream, *subs.* خواب روز kháb-i-rúz.

Day-labour, *subs.* كار روزينه kár-i-rúzínah.

Day-labourer, *subs.* كار فعلي kár-i fi'lí, كاري گر kárí-gar, كن kár-kun, مزدور muzdúr.

Daylight, *subs.* روز روشنائي raushnáí-i-rúz.—(*In broad daylight*) روز روشن rúz-i-raushan.

Days of grace, *subs.* (*Theology*) ايام فضل ayyám-i-fazl, اوقات مهلت auqát-i-muhlat. — (*Commerce*) ايام مهلت ayyám-i-muhlat, ايام صبر ayyám-i-sabr.

Day-school, *subs.* مكتب روزانه maktab-i-rúzánah.

Daysman, *subs.* (*Umpire*) قاضي qází, ميانداز miyándár, ميانچي miyán-chí, واعد vá'id, واسط vásit.

Dayspring, *subs.* فلق falaq, فجر fajr, صبح subh, بكره bukrah (*pl.* بكر bukar), بامداد bámdád.

Day-star, *subs.* سحر sahar (*pl.* اسحار as,hár).

Day's work, *subs.* كار روزينه kár-i-rúzínah, عمل يوميه 'amal-i-yaumiyah.

Day-time, *subs.* وقت روز vaqt-i-rúz, روز روشن rúz-i-raushan.

Dazzle, *verb trans.* چشم زدن chashm zadan, جهر كردن jahr kardan, چشم خيره كردن chashm-khírah kardan. —*intrans.* چشم خيره شدن chashm-khírah shudan.

Dazzled, *adj.* چشم خيره khírah-chashm.

Dazzlingly, *adv.* درخشانانه dirakhshánánah, تابانانه tábánánah, خيره كنان khírah-kunán.

Deacon, *subs.* شماس shammás, خادم كليسيا khádim-i-kalísiyá, پادريچه pádríchah, كشيش كوچك kashísh-i-kúchik, ديكون díkún (European).

Deaconess, *subs.* خادمه khádimah, راهبه ráhibah.

Deaconry, *subs.* خدمت كليسيا khidmat-i-kalísiyá, عمل خادم كليسيا 'amal-i-khádim-i-kalísiyá, منصب كشيش كوچك mansab-i-kashísh-i-kúchik, مأموريت پادريچه mámúríyat-i-pádríchah.

Dead, *subs.* مردگان murdagán, گذشتگان guzashtagán اموات amvát.—(*The dead of night*) وسط شب vasat-i-shab, عين شب 'ain-i-shab.—*adj.* (*Animals, &c.*) مرده murdah, بي جان bí-ján, فوت شده faut-shudah.—(*Persons*) ميت mayyit (*pl.* اموات amvát), متوفي mutavaffá (generally applied to a Christian or Jew), مرحوم marhúm (*fem.* مرحومه marhúmah), مغفور maghfúr, مبرور mabrúr. — (*Complete*) كامل kámil, متكامل mutakámil, متكمل mutakammil, كمل kumall, تام támm, تمام tamám, كافي káfí, وافي váfí, درست durust.

Dead colouring, *subs.* زمينه تصوير zamínah-i-tasvír.

Deaden, *verb,* ضعيف نمودن za'íf nimúdan, بي جان بي جان bí-ján sákhtan, ميراندن mírándan.

Dead eyes, *subs.* غرغره ghargharah, قرقره qarqarah, بكره bakrah (*pl.* بكر bakar *and* بكرات bakrát), چرخ charkh, تيره tírah.

Dead letter, *subs.* خط نا رسيده khatt-i-ná-rasídah.—(*This rule is a dead letter*) اين قانون باطل است ín qánún-i-bátil ast.

Dead lift, *subs.* قضيه ياس آميز qazíyah-i-yás-ámíz.

Dead light, *subs.* پنجره كشتي panjarah-i-kashtí.

Deadly, *adj.* (*Like death*) مرگ مانند marg-mánand, موت وش maut-vash.—(*Fatal*) هلاهل haláhal, قاتل qátil, مقاتل muqátil, مهلك muhlik, جان فرسا ján-farsá. — (*Implacable persons*) بي رحم bí-ruhm.—(*Things*) بي رحمانه bí-ruhmánah, شديد shadíd, مرگ آميز marg-ámíz, سخت sakht.

Dead march, *subs.* سير ماتم آميز sair-i-mátam-ámíz, مرثيه خواني marsiyah-khání, نوحه nauhah.

Deadness, *subs.* بي جاني bí-jání.—(*Of scene, &c.*) خاموشي khámúshí, آرام árám.—(*Indifference*) غفلت ghiflat, غفول ghufúl, غفلان ghuflán, تغافل tagháful, بي احتياطي bí-ihtiyátí, بي پروائي bí-parvá,í, اهمال ihmál, كوتاهي kútáhí, سهو sahv, سهل انگاري sahl-angárí, مساهله musáhalah.

Dead water, *subs.* آب مرده áb-i-murdah, آب ساكن áb-i-sákin.

Dead weight, *subs.* وزر ثقيل vizr-i-saqíl, بار سنگين bár-i-sangín.

Deaf, *adj.* كر kar, نا شنوا ná-shinavá, اصم asamm, اطروش utrúsh.—(*Deaf and dumb*) صم و بكم summ va bukm.—(*To be deaf*) كر شدن kar shudan, گوش سنگين شدن gúsh-sangín shudan.

Deafen, *verb,* كر ساختن kar sákhtan.—(*A floor, &c.*) بي صدا كردن bí-sidá kardan, از صدا انداختن az sidá andákhtan.

Deafness, *subs.* کري karí, صمم samam, سيماب در گوش símáb dar gúsh (*lit.* Mercury in the ear).

Deal, *subs.* (*Fir-wood*) تخته صنوبر takhtah-i-sinaubar.—(*Quantity*) قدر qadr, بسياري bisyárí, فراواني farávání, کثرت kasrat, کميت kammíyat, افزوني afzúní.—(*At cards*) کار kár, عمل 'amal, انداز andáz, طرح tarah, نوبت naubat, قسمت qismat.

Deal, *verb trans.* تقسيم کردن taqsím kardan, حصه بخشيدن hissah-bakhshídan, پيمودن paimúdan.—*intrans.* رفتار نمودن raftár nimúdan.—(*Commercial term*) کار کردن kár kardan, معامله کردن mu'ámalah kardan, خريد فروخت کردن kharíd-furúkht kardan, منصوبه چيدن mansúbah chídan.—(*At cards*) کار کردن kár kardan, عمل نمودن 'amal nimúdan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), بازي کردن bází kardan, گنجيفه بازي کردن ganjífah-bází kardan.

Dealer, *subs.* تاجر tájir, معامل mu'ámil, سوداگر saudágar.—(*In composition*) فروش furúsh.—(*At cards*) بازي کن bází-kun, باز گنجيفه ganjífah-báz.

Dealing, *subs.* سوداگري saudá-garí, تجارت tijárat, معامله mu'ámalah, داد و ستد dád-u-sitad, بيع و شرا bai'-u-shirá, خريد و فروخت kharíd-u-furúkht, خريد فروش kharíd-u-furúsh, اشترا ishtirá, بازارگاني bázárgání.—(*At cards*) گنجيفه بازي ganjífah-bází.—(*Intercourse*) معاملات mu'ámalát (used only in plural).—(*To have dealings with—commercially*) معامله داشتن mu'ámalah dáshtan.—(*In amorous sense*) مراوده داشتن murávadah dáshtan.

Dean, *subs.* شيخ الجماعه shaikhu 'l-jamá'ah, شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh).

Deanery, *subs.* شيخيت shaikhíyat.

Dear, *adj.* گران girán, گرانمايه girán-máyah, گرانبها girán-bahá, غالي ghálí, قيمتي qímatí, ثمين samín.—(*They are very dear*) قيمت آنها بسيار گران است qímat-i-ánhá bisyár girán ast.—(*He sells dearly*) کمانش سخت است kamán-ash sakht ast (*lit.* His bow is hard).—(*Beloved*) عزيز 'azíz, محبوب mahbúb, محبوبه mahbúbah, جاني jání, ارجمند arjmand, معزز mu'azzaz.—(*My dear*) شاهباز من sháhbáz-i-man.

Dearest, *subs.* احب ahabb, جانانه jánánah.—*adj.* محبوبترين mahbúbtarín.

Dearly, *adv.* بطور گران bi-taur-i-girán.—(*Fondly*) با محبت زياده bá-mahabbat-i-ziyádah, عاشقانه 'áshiqánah, احمقانه ahmaqánah.

Dearness, *subs.* (*Things*) گراني girání, گرانبهائي girán-bahá'í. — (*Persons*) محبوبيت mahbúbíyat, عزيزي 'azízí, عزت 'izzat, ارجمندي arjmandí.

Dearth, *subs.* (*Lack of*) کمي kamí, قلت qillat, کم رسي kam-rasí, کم يابي kam-yábí, گراني girání, گرانبهائي girán-bahá'í. — (*Famine*) تنگي tangí, قحط qaht, غلا ghalá, تنگسالي tang-sálí, خشکسالي khushk-sálí.—(*Year of dearth*) قحط سال qaht-sál, تنگ سال tang-sál.

Death, *subs.* مرگ marg, موت maut, ممات mamát, فوت faut, وفات vafát, قضا qazá, سام sám, اجل ajal, رحيل rahíl, رحلت rahlat, مرحوميت marhúmíyat, ارتحال irtihál.—(*Natural death*) اجل ajal.—(*Sudden death*) هلاکت فوري halákat-i-faurí, مرگ مفاجات marg-i-mufáját, ذاف zäf, مرگ فجائي marg-i-fujá'í.—(*The moment of death*) حالت نزع hálat-i-naz'.—(*Pains of death*) نزع naz', سکرات sakrát, جان کندن ján-kandan.—(*To put to death*) قتل کردن qatl kardan, کشتن kushtan.

Death-bed, *subs.* بستر مرگ bistar-i-marg, حالت احتضار hálat-i-ihtizár.—*adj.* دم مرگ dam-i-marg.

Deathless, *adj.* بي زوال bí-zavál, لا يموت lá-yamút, لا يزال lá-yazál, غير فاني ghair-i-fání, دائم dáïm, پايدار páyadár, باقي báqí.

Death-like, *adj.* مرگ مانند marg-mánand, موت وش maut-vash, مرگ آسا marg-ásá.

Death-rattle, *subs.* غرغري مرگ gharghará-i-marg, خرخره مرگ khirkhirah-i-marg.

Death's door, *subs.* دم مرگ dam-i-marg.

Death-warrant, *subs.* حکم قتل hukm-i-qatl.

Death-watch, *subs.* کرم مرگ kirm-i-marg, هامه مرگ hámmah-i-marg.

Debar, *verb,* محروم ساختن mahrúm sákhtan, منع کردن man' kardan, باز داشتن báz-dáshtan, وا داشتن vá-dáshtan, دفع نمودن daf' nimúdan, مانع بودن máni' búdan.

Debark, *verb trans.* بيرون آوردن bírún ávardan, پايين آوردن páyín ávardan, فرود آوردن furúd ávardan.—*intrans.* پايين شدن páyín shudan, فرود آمدن furúd ámadan, بيرون شدن bírún shudan.

Debarkation, *subs.* اخراج ikhráj, خروج khurúj, نزول nuzúl.

Debase, *verb,* پست کردن past kardan, ذليل ساختن zalíl sákhtan, خوار گردانيدن khár gardánídan, حقير haqír kardan, بيعزت ساختن bí-'izzat sákhtan, فرود آوردن furúd ávardan, خفيف کردن khafíf kardan, پايين انداختن páyín andákhtan.—(*Adulterate*) مغلوط ساختن makhlút sákhtan, مغشوش نمودن maghshúsh nimúdan, تزوير کردن tazvír kardan, مشوب نمودن mashúb nimúdan.

Debasement, *subs.* پستي pastí, رذالت razálat, اتضاع ittizá', مهانت mahánat, ذلت zillat, حقارت haqárat, فضيحت fazíhat, سفلگي suflagí, دوني dúní, خواري khárí.

Debaser, *subs.* غشاش ghashsháš, قلاب qalláb.

Debasing, *adj.* پستي آميز pastí-ámíz, ذلت آور zillat-ávar.

Debatable, *adj.* بحث پذير bahs-pazír, شبهه ناك shubhah-nák, محل نزاع mahall-i-nizá'.

Debate, *subs.* بحث bahs (*pl.* ابحاث abhás), مباحثه mubáhasah, مناظره munázarah, محاوره muhávarah, مقاسمه muqásamah, اقتسام iqtisám, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), مجادله mujádalah, مناقشه munáqashah, نزاع nizá', منازعت muníza'at, مذاكره muzákarah, تكرار takrár, قيل و قال qíl-u-qál, دعوي da'vá, ستيزه sitízah, چون و چرا chún-u-chirá, قضيه qazíyah, جدال jadál, لجاج lajáj, خرخشه kharkhishah, شلتاق shaltáq, ستيزگي sitízagí, شلوك shulúk (*vulg.*).

Debate, *verb,* بحث كردن bahs kardan, مناظره كردن munázarah kardan, برهان نمودن barhán nimúdan, كشمكش داشتن kash-ma-kash dáshtan, رد و بدل كردن radd-u-badl kardan, مذاكره كردن muzákarah kardan.

Debater, *subs.* بحث كننده bahs-kunandah, بحاث bahhás.

Debating society, *subs.* مجلس بحث majlis-i-bahs.

Debauch, *subs.* عيش 'aish, تعيش ta'ayyush.

Debauch, *verb trans.* سر پيچاندن sar píchándan, تاواندن távándan, گمراه ساختن gum-ráh sákhtan, فريب دادن firíb dádan.—(*A woman*) زنا كردن ziná kardan, زنا كار ziná-kár nimúdan, خرابي كردن kharábí kardan, هتك عرض نمودن hatk-i-'irz nimúdan.—*intrans.* (*Men*) زنا كردن ziná kardan, زنا كاري كردن ziná-kárí kardan, فسق ساختن fisq sákhtan, جنده بازي كردن jindah-bází kardan.—(*Women*) زنا دادن ziná dádan, زنا كاري كردن ziná-kárí kardan, مرد بازي كردن mard-bází kardan, فسق ساختن fisq sákhtan, جنده بازي كردن jindah-bází kardan.

Debauched, *part.* بد زندگاني bad-zindagání.

Debauchee, *subs.* رند rind, خوشگذران khush-guzrán, قلاش qallásh, عياش 'ayyásh, شيد باز shaid-báz, جنده باز jindah-báz, زاني zání, مفتضح muftazih, رسوا rusvá, خراباتي kharábátí, گايده gáídah, اوباش aubásh.

Debaucher, *subs.* بو الهوس bú 'l-havas, بد كار bad-kár, هرزه كار harzah-kár, جنده باز jindah-báz.

Debauchery, *subs.* بد كرداري bad-kirdárí, هرزه كاري harzah-kárí, جنده بازي jindah-bází, رندي rindí, خوش گذراني khush-guzrání, قلاشي qalláshí, عياشي 'ayyáshí, هوسناكي havas-nákí, بو الهوسي bú 'l-havasí.

Debauchment, *subs.* زنا ziná, پرده دري pardah-darí, هتك عرض hatk-i-'irz.

Debenture, *subs.* تمسك tamassuk, حجت hujjat, شرط نامه shart-námah, قباله qabálah, سند sanad, قبض qabz, عهد نامه 'ahd-námah.

Debile, *adj.* ضعيف za'íf, نحيف nahíf, نا توان ná-taván, تكسر takassur, سست sust, ركيك rakík, عاجز 'ájiz, كم زور kam-zúr, علیل 'alíl.

Debilitate, *verb,* ضعيف كردن za'íf kardan, بي حال كردن bí-hál kardan, علیل كردن 'alíl kardan, از قوت انداختن az qúvat andákhtan, كم زور كردن kam-zúr kardan, نا توان گردانيدن ná-taván gardánídan.

Debility, *subs.* ضعف za'f, ضعيفي za'ífí, كم زوري kam-zúrí, نا توانی ná-taváni, عجز 'ajz, ركاكت rakákat, كلل kalal, سستي sustí, وهن vahn, فترت fatrat, نقاهت naqáhat, فتور futúr.

Debit, *subs.* تنخوه tankhah, طلب talab, بده bidih.

Debit, *verb,* در حساب گذشتن dar hisáb guzashtan, ذكر كردن zikr kardan.

Debonnair, *adj.* خوش خو khush-khú, خوش مزاج khush-mizáj, بشاش bashshásh.

Debouch, *verb,* خروج نمودن khurúj nimúdan, خارج شدن khárij shudan, بيرون آمدن bírún ámadan, صدور نمودن sudúr nimúdan.

Debouchere, *subs.* دهنه dahanah, خور khaur, مخرج makhraj.

Debris, *subs.* شكستگي shikastagí, خرابي kharábí, خرابه kharábah, مكسورات maksúrát, كسر kisr, انباشته ambáshtah, انبشته ambushtah.

Debt, *subs.* قرض qarz, بده bidih, وام vám, دين dain (*pl.* ديون duyún).—(*To be in debt*) مقروض شدن maqrúz shudan, مديون شدن madyún shudan, قرض مند شدن qarz-mand shudan, وامدار شدن vám-dár shudan.—(*To pay one's debts*) وام گذاريدن vám guzárídan, ادا نمودن adá nimúdan, مفروغ كردن máfrúgh kardan.

Debtee, *subs.* طلب كار talab-kár, قرض خواه qarz-kháh.

Debtless, *adj.* بي قرض bí-qarz.

Debtor, *subs.* بده كار bidih-kár, قرضدار qarz-dár, مقروض maqrúz, وام دار vám-dár, ديندار dain-dár, دائن dáïn, مديون madyún.

Debut, *subs.* خروج khurúj, ظهور zuhúr, نمايش nimáyish, پيدائش paidáïsh.

Debutant, *subs.* جديد الظهور jadídu 'z-zuhúr.

Debutante, *subs.* جديده الظهور jadídahu 'z-zuhúr.

Decadal, *adj.* عاشواري 'áshvárí, عشوري 'ushúrí.

Decade, *subs.* عشرت 'asharat, عشر 'ashr.

Decadence, *subs.* زوال zaval, فنا faná.

Decagon, *subs.* معشر mu'ashshar, ده گوشه dih-gúshah.

Decahedral, *adj.* ده گوشه‌ي dih-gúshahí, ده گوشه دار dih-gúshah-dár.

Decahedron, *subs.* معشر mu'ashshar, ده گوشه dih-gúshah.

Decalogist, *subs.* مفسر كلمات عشر mufassir-i-kalamát-i-'ashr.

Decalogue, *subs.* کلمت عشر kalamat-i-'ashr.

Decamp, *verb*, کوچیدن kúchídan, رحلت کردن rahlat kardan, ارتحال نمودن irtihál nimúdan, روانه شدن ravánah shudan.

Decampment, *subs.* رحلت rahlat, روانگي ravánagí, ارتحال irtihál, سفر safar.

Decangular, *adj.* ده گوشه دار dih-gúshah-dár, معشري mu'ashsharí.

Decant, *verb*, فرو ریختن furú ríkhtan, منصب نمودن munsabb nimúdan.

Decantation, *subs.* فرو ریزي furú-rízí, انصباب insi-báb.

Decanter, *subs.* (*Of glass*) تنگ tung, کوب kaub (*pl.* اکواب akváb), صراحي suráhí.—(*Square decanter*) چارپر chárpar, شیشه shíshah.

Decapitate, *verb*, بي سر ساختن bí-sar sákhtan, سر بریدن sar-burídan, سر انداختن sar andákhtan, سر بر داشتن sar bar-dáshtan, زبح کردن zabh kardan, گردن زدن gardan zadan.

Decapitation, *subs.* بي سر سازي bí-sar-sází, گردن زني gardan-zaní, سر بري sar-burí, قطع راٴس qat'-i-räs.

Decapod, *subs.* دهپا dih-pá.

Decarbonization, *subs.* تفهیم tafhím, اخراج الفهم ikhráju 'l-fahm, دفع زغال daf'-i-zughál.

Decarbonize, *verb*, بي زغال ساختن bí-zughál sákhtan.

Decasyllabic, *adj.* ده حرکتي dih-harakatí.

Decay, *subs.* فنا faná, زوال zaval, فساد fasád, پوسیدگي púsídagí, فرسودگي farsúdagí, خلل khalal.

Decay, *verb*, کاستن kástan, کاهیدن káhídan, فرسودن farsúdan.—(*Decline*) زائل شدن záïl shudan, ضائع شدن záï' shudan, سائیدن sá,ídan, کم شدن kam shudan, زوال یافتن zaval yáftan, تنزل کردن tanazzul kardan.

Decaying, *subs.* فنا faná, زوال zaval, فساد fasád, پوسیدگي púsídagí, فرسودگي farsúdagí, خلل khalal.—*adj.* فاسد fásid, پوسنده púsandah, زائل záïl, تباه tabáh, مختل mukhtall.

Decease, *subs.* مرگ marg, موت maut, ممات mamát, فوت faut, وفات vafát, قضا qazá, سام sám, اجل ajal, رحیل rahíl, رحلت rahlat, مرحومیت marhúmíyat, ارتحال irtihál.

Decease, *verb*, مردن murdan, فوت شدن faut shudan, وفات یافتن vafát yáftan. [Also expressed by various phrases, such as: جان را تسلیم کردن ján-rá taslím kardan (*to resign life*); برحمت الهي پیوستن bi-rahmat-i-iláhí paivastan (*to be received into God's mercy*); لبیك اجابت گفتن labaik-i-ijábat guftan (*to pronounce the word of acceptance*); سر بتیره تراب کشیدن sar bi-tírah-i-turáb kashídan (*to withdraw one's head into the darkness of the grave*); دنیارا وداع کردن dunyá-rá vidá' kardan (*to bid adieu to the world*); جان از کون در رفتن ján az kaun dar raftan (*to take one's soul from the world*), &c.]

Deceased, *adj.* میت mayyit (*pl.* اموات amvát), متوفي mutavaffá (generally applied to a Christian or Jew), مرحوم marhúm (*fem.* مرحومه marhúmah), مغفور maghfúr, مبرور mabrúr.

Deceit, *subs.* فریب firíb, ساخته sákhtah, گول gúl, مکر makr, حیله hílah, حیله بازي hílah-bází, بهانه bahánah, غدر ghadr, غبن ghabn, رنگ rang, کید kaid, روبه بازي rúbah-bází, خدعه khud'ah, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, دغل daghal, تلبیس talbís, غل ghill, دمدمه damdamah, غش ghishsh, دو رنگي dú-rangí, تقلب taqallub, خیانت khiyánat, تسویل tasvíl, حرمان hirmán, ترب tarb, ریو rív, عیاري 'ayyárí, شید shaid, چرب زباني charb-zabání, چاپلوسي cháplúsí, تزویر tazvír.

Deceitful, *adj.* بي وفا bí-vafá, حیله ور hílah-var, حیله باز hílah-báz, غدار ghaddár, خائن kháïn, بي ایمان bí-ímán, منافق munáfiq, پر فریب pur-firíb, روبه باز rúbah-báz, دو رنگ dú-rang, دغا باز daghá-báz, عیار 'ayyár, منافق munáfiq.—(*He is deceitful*) آب زیر کاه استáb-zír-i-káh ast (*lit.* He is water under chaff).

Deceitfully, *adv.* غدارانه ghaddáránah, کذب آمیز kazb-ámíz, منافقانه munáfiqánah, محتارانه muhtáránah, خادعانه khádi'ánah, بطور فریب bi-taur-i-firíb, از روي مکر az rúy-i-makr.

Deceitfulness, *subs.* فریبندگي firíbandagí, فریب firíb, ساخته sákhtah, گول gúl, مکر makr, حیله hílah, حیله بازي hílah-bází, بهانه bahánah, غدر ghadr, غبن ghabn, رنگ rang, کید kaid, روبه بازي rúbah-bází, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, دغل daghal, تلبیس talbís, غل ghill, دمدمه damdamah, غش ghishsh, دو رنگي dú-rangí, تقلب taqallub, خیانت khiyánat, تسویل tasvíl, حرمان hirmán, ترب tarb, ریو rív, عیاري 'ayyárí, شید shaid, چرب زباني charb-zabání, چاپلوسي cháplúsí, تزویر tazvír.

Deceivable, *adj.* قابل فریب qábil-i-firíb, گول خور gúl-khur, خدعه یاب khud'ah-yáb.

Deceive, *verb*, فریفتن firíftan (*rt.* فریب firíb), فریب دادن firíb dádan, دغا کردن daghá kardan, غدر کردن ghadr kardan, احمق ساختن ahmaq sákhtan, تحمیق کردن tahmíq kardan, مغبون کردن maghbún kardan, گول زدن gúl zadan, حیله کردن hílah kardan, ورغلانیدن var-ghalánídan, ریشخند کردن ríshkhand kardan, تملق نمودن tamalluq nimúdan, چاپلوسي کردن cháplúsí kardan, دم بازي نمودن dam-bází nimúdan, خیانت کردن khiyánat kardan, خائن شدن kháïn shudan.—(*He deceived him*) رنگش کرد rang-ash kard (*lit.* He dyed him).—(*They are deceiving you*) شمارا سر در کم

میگذارند shumá-rá sar dar kumm mí-guzárand (*lit.* They are putting your head in their sleeve).

Deceived, *part.* فریب خورده firíb-khurdah, گول زده gúl-zadah, رنگ کرده rang-kardah.—(*To be deceived*) گول خوردن gúl khurdan, فریب خوردن firíb khurdan. —(*He is easily deceived*) گردرا گردو میخواند gard-rá gardú mí-khánad.

Deceiver, *subs.* فریبنده firíbandah, عیار 'ayyár, حیله باز hílah-báz, دغا باز daghá-báz, روبه باز rúbah-báz, دو رنگ dú-rang, چاپلوس cháplús, رشاش rashásh, سالوس sálús.

December, *subs.* دیماه day-máh.—*adj.* دیماهي day-máhí.

Decempedal, *adj.* دهپای dah-pái.

Decemvir, *subs.* قاضي عشار qází-i-'ushár.

Decemviral, *adj.* عشاري 'ushárí.

Decemvirate, *subs.* عشره 'ashsharah.—(*The office*) منصب قاضیان دهکانه mansab-i-qáziyán-i-dihkánah.

Decency, *subs.* پاکیزگي pákízagí, ظرافت zaráfat, نزافت nazáfat, مناسبت munásabat, شایستگي sháyistagí, درستي durustí.

Decennary, *adj.* مدت ده سال muddat-i-dah-sál.

Decennial, *adj.* ده سالي dah-sálí.

Decent, *adj.* پاکیزه pákízah, ظریف zaríf, نزیف nazíf, مناسب munásib, شایسته sháyistah, درست durust, صالح sálih, زیبنده zíbandah.

Decently, *adv.* بطور پاکیزه bi-taur-i-pákízah, مناسبانه munásibánah, بطور شایسته bi-taur-i-sháyistah.

Deceptibility, *subs.* انخداع inkhidá', فریب خواري firíb-khárí, گول خوري gúl-khurí.

Deceptible, *adj.* قابل فریب qábil-i-firíb, گول خور gúl-khur, خدعه یاب khud'ah-yáb.

Deception, *subs.* فریب firíb, ساخته sákhtah, گول gúl, مکر makr, حیله hílah, حیله بازي hílah-bází, بهانه bahánah, غدر ghadr, غبن ghabn, رنگ rang, کید kaid, روبه بازي rúbah-bází, خدعه khud'ah, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, دغل daghal, تلبیس talbís, غل ghill, دمدمه damdamah, غش ghishsh, دو رنگي dú-rangí, تقلب taqallub, خیانت khiyánat, تسویل tasvíl, حرمان hirmán, ترب tarb, ریو rív, عیاري 'ayyárí, شید shaid, چرب زباني charb-zabání, چاپلوسي cháplúsí, تزویر tazvír.—(*Mutual deception*) تغابن taghábun.

Deceptive, *adj.* فریب ده firíb-dih.—(*Deceitful*) بي وفا bí-vafá, حیله ور hílah-var, حیله باز hílah-báz, غدار ghaddár, خائن kháin, بي ایمان bí-ímán, منافق munáfiq, پر فریب pur-firíb, روبه باز rúbah-báz, دو رنگ dú-rang, دغا باز daghá-báz, عیار 'ayyár, منافق munáfiq.

De-charm, *verb,* با هوش آوردن bá-húsh ávardan, باز کردن báz kardan, دفع سحر کردن daf'-i-sihr kardan.

De-christianize, *verb,* از دین مسیحي بیرون آوردن az dín-i-masíhí bírún ávardan, بي دین کردن bí-dín kardan, از مذهب دور انداختن az mazhab dúr andákhtan.

Decide, *verb,* (*Resolve*) تصمیم کردن tasmím kardan, مصمم گردیدن musammim gardídan, جزم نمودن jazm nimúdan, عزیمت نمودن 'azímat nimúdan, قصد کردن qasd kardan, نیت داشتن níyat dáshtan, اراده کردن irádah kardan, کمر بستن kamar bastan, قطع کردن qat' kardan.—(*Settle*) قرار دادن qarár dádan, مقرر داشتن muqarrar dáshtan, انفصال دادن infisál dádan, فیصله کردن faisalah kardan, فیصل دادن faisal dádan, قطع نمودن qat' nimúdan, فصل نمودن fasl nimúdan.—(*Decide something*) یك قرار دادي بگزارید yak qarár-dádí bi-guzárid.—(*For good or bad decide*) یا زنگي زنگ یا رومي روم yá zangí-i-zang yá rúmí-i-rúm.

Decided, *part.* مقضي maqzí, قطع کرده شده qat'-kardah-shudah, فیصله یافته faisalah-yáftah, انفصال پذیرفته infisál-pazíruftah.—(*Unequivocal*) قطعي qat'í.

Decidedly, *adv.* قطعاً qat'an, حتماً hatman, حکماً hukman, بطور یقین bi-taur-i-yaqín.—(*Yes*) آري árí.

Decidence, *subs.* فنا faná, زوال zaval, فساد fasád, پوسیدگي púsídagí, فرسودگي farsúdagí, خلل khalal.

Decidua, *subs.* (*Medical term*) غشا فاني رحم ghishá-fání-i-rahm.

Deciduous, *adj.* برگ ریز barg-ríz.

Decimal, *subs.* عدد ده 'adad-i-dah.—(*Decimal fractions*) کسور اعشاریه kusúr-i-a'sháriyah.—*adj.* عشري 'asharí.

Decimals, *subs.* اعشار a'shár.—(*Recurring decimals*) کسور غیر متناهي kusúr-i-ghair-i-mutanáhí, کسور متوالي kusúr-i-mutaválí, کسور متواتر kusúr-i-mutavátir, کسور غیر محدود kusúr-i-ghair-i-mahdúd.

Decimate, *verb,* تعشیر نمودن ta'shír nimúdan.

Decimation, *subs.* تعشیر ta'shír.

Decipher, *verb,* تأویل نمودن távíl nimúdan, معني کردن ma'ní kardan, حل نمودن hall nimúdan, شرح کردن sharh kardan, توضیح نمودن tauzíh nimúdan.

Decipherer, *subs.* توضیح کن tauzíh-kun, شرح کننده sharh-kunandah.

Deciphering, *subs.* تأویل távíl, شرح sharh, حل hall, توضیح tauzíh.

Decision, *subs.* فصل fasl (*pl.* فصول fusúl), فیصل faisal, انفصال infisál, حکم hukm, فتوا fatvá (*pl.* فتاوا fatává), امر amr (*pl.* امور umúr), قضا qazá, قضیه qazíyah, محاکمه muhákamah, سجل sijill, حجت hujjat, قرار داد qarár-dád.—(*To leave to the decision of*) تفویض نمودن tafvíz nimúdan, محول داشتن به رأي muhavval dáshtan bi-räí.—(*To demand a decision upon a question of right*) استفتا کردن istiftá kardan.—(*Determination*) عزم 'azm, عزیمت 'azímat, قصد qasd, نیت níyat, تصمیم tasmím, جزم jazm, رسوخ rusúkh.

Decisive, *adj.* قطعي qat'í, قاطع qáti'.
Decisory, *adj.* قطعي qat'í, قاطع qáti'.
Deck, *subs.* عرشه 'arshah, بالائي کشتي bálá'í-i-kashtí, سطحه sat'hah.
Deck, *verb,* سطحه ساختن sat'hah sákhtan.—(*Adorn*) آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), دادن *or* آرايش کردن áráyish kardan *or* dádan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), زينت دادن zínat dádan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, توشيح نمودن taushíh nimúdan, زيب دادن zíb dádan, طرازيدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan. —(*To deck oneself with jewels*) جواهر بخود زدن javáhir bi-khud zadan, خودرا بجواهرات آراستن khud-rá-bi-javáhirát árástan.
Decked, *part.* آراسته árástah, پيراسته pírástah, مزين muzayyan, متزين mutazayyin, محلي muhallá, متحلي mutahallá, متجمل mutajammil, زينت ور zínat-var, منقش munaqqash.
Decker, *subs.* آرايش گر áráyish-gar.
Decking, *subs.* تحسين tahsín, تزيين tazyín, توشيح taushíh, تجميل tajmíl, حسن بخش husn-bakhsh, آرايش áráyish, آراي áráí, آراستگي árástagí, زيبندگي zíbandagí, پيرايش píráyish, زينت zínat, زيب zíb, زيور zívar.
Declaim, *verb,* انشاد نمودن inshád nimúdan, سخن وري sukhun-varí kardan, داد فصاحت دادن dád-i-fasáhat dádan, اظهار بلاغت کردن izhár-i-balághat kardan, خطبه خواندن khutbah khándan.
Declaimant, *subs.* بليغ balígh, فصيح fasíh, فصاحتي fasáhatí, بلاغتي balághatí, خطبه خوان khutbah-khán, سخن ران sukhun-rán.
Declaiming, *subs.* انشاد inshád, خطبه خواني khutbah-khání, سخن راني sukhun-ráni.—*adj.* بليغ balígh, فصيح fasíh, فصاحتي fasáhatí, بلاغتي balághatí, خطبه خوان khutbah-khán, سخن ران sukhun-rán.
Declamation, *subs.* انشاد inshád, خطبه خواني khutbah-khání, سخن راني sukhun-ráni.
Declamatory, *adj.* بليغ balígh, فصيح fasíh, فصاحتي fasáhatí, بلاغتي balághatí, خطبه خوان khutbah-khán, سخن ران sukhun-rán.
Declarable, *adj.* اثبات پذير isbát-pazír, قابل اقرار qábil-i-iqrár.
Declaration, *subs.* اشتهار ishtihár, ايضاح ízáh, اعلان i'lán, اعلام i'lám, قول qaul (*pl.* اقوال aqvál), تعريف ta'ríf, شرح sharh.—(*Declaration of war*) اعلان حرب i'lán-i-harb.
Declarative, *adj.* اشتهاري ishtihárí, ايضاحي ízáhí, تعريفي ta'rífí.
Declaratory, *adj.* اشتهاري ishtihárí, ايضاحي ízáhí, تعريفي ta'rífí.
Declare, *verb,* اعلان نمودن i'lán nimúdan, معلوم نمودن ma'lúm nimúdan, عرض کردن 'arz kardan, بيان نمودن bayán nimúdan, روشن ساختن raushan sákhtan, شرح نمودن sharh nimúdan.—(*Assever*) گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تعريف نمودن ta'ríf nimúdan, اقرار کردن iqrár kardan, تقرير نمودن taqrír nimúdan, يقين گفتن yaqín guftan, معلوم نمودن ma'lúm nimúdan, وا نمود کردن vá-nimúd kardan, ادعا نمودن iddi'á nimúdan, مدعي بودن mudda'í búdan.
Declared, *part.* معين mu'ayyan, مشروح mashrúh, موضح muvazzah, مبين mubayyan.
Declaredly, *adv.* بالصراحه bi 's-saráhah, قصداً qasdan, عمداً 'amdan, ظاهراً záhiran, معروفاً ma'rúfan, علانيه 'aláníyah.
Declension, *subs.* فنا faná, زوال zavál, فساد fasád, پوسيدگي púsídagí, فرسودگي farsúdagí, خلل khalal.—(*In grammar*) تصريف tasríf (*pl.* تصاريف tasáríf), تحويل tahvíl, گردان gardán.
Declinable, *adj.* منصرف munsarif, معرب mu'rab.
Declinate, *adj.* مائل máïl, محني muhanní, خم kham, کج kaj.
Declination, *subs.* (*Leaning*) ميل mail, تکيه takyah, انحنا inhiná.—(*Declension*) زوال zavál.—(*Astronomical term*) انحراف inhiráf.
Declinatory, *adj.* اعتراضي i'tirází, اباي ibáí.
Declinature, *subs.* انکار inkár, نفي nafy, دريغ dirígh, امتناع imtiná'.
Decline, *subs.* (*Decay*) فنا faná, زوال zavál, فساد fasád, پوسيدکي púsídagí, فرسودگي farsúdagí, خلل khalal.—(*Decline of life*) هبوط عمر hubút-i-'amr.—(*Decline of disease*) آخر مرض ákhir-i-marz.—(*Disease*) سل sill, سحاف suháf, دق diqq, درد شش dard-i-shush.
Decline, *verb trans.* رد کردن radd kardan, ابا نمودن ibá nimúdan, نا پسند کردن ná-pasand kardan, حاشا کردن háshá kardan, نفي کردن nafy kardan, امتناع نمودن imtiná' nimúdan, دريغ کردن dirígh kardan, مضايقه کردن muzáyaqah kardan.—(*Grammatical term*) تصريف نمودن tasríf nimúdan, تحويل کردن tahvíl kardan.—*intrans.* (*Lean*) مائل بودن máïl búdan, تکيه کردن takyah kardan, کج بودن kaj búdan.—(*Deviate*) انحراف ورزيدن inhiráf varzídan, تجاوز نمودن tajávuz nimúdan, دور افتادن dúr uftádan, جدا شدن jidá shudan. — (*Decay*) کاستن kástan, کاهيدن káhídan, فرسودن farsúdan.
Declinometer, *subs.* قطبه نما پيم qutbah-nimá-paim.
Declivitous, *adj.* نشيب دار nishíb-dár, منحني munhaní, مائل máïl, سرازير sar-á-zír.
Declivity, *subs.* نشيب nishíb, شيب shíb, سرازيري sar-á-zírí, بلندي bulandí.
Decoct, *verb,* پختن pukhtan (*rt.* پز paz), جوشانيدن júshánídan, دم کردن dam kardan.—(*Digest*) هضم

کردن hazm kardan, بتحليل بردن bi-tahlíl burdan, گواراهيدن guvárá hídan, حل کردن hall kardan.

Decoctible, *adj.* پختني pukhtaní, جوشاندني júshándaní, هضم شدني hazm-shudaní, گوارا guvárá.

Decoction, *subs.* (*Thing*) جوشانده júshándah, پخته pukhtah, مطبوخ matbúkh.—(*Action*) طبخ tabkh, جوش júsh, هضم hazm, پخت pakht.

Decollate, *verb,* سر بريدن sar burídan, سر انداختن sar andákhtan, سر بر داشتن sar bar-dáshtan, زبح کردن zabh kardan, گردن زدن gardan zadan.

Decolorant, *subs.* رنگ بر rang-bar, لون ربا laun-rubá.

Decoloration, *subs.* رنگ بري rang-barí, لون ربائي laun-rubá,í.

Decolour, *verb,* سفيد کردن safíd kardan, تبييض نمودن tabyíz nimúdan, گازري کردن gázirí kardan.

Decompose, *verb trans.* فاسد ساختن fásid sákhtan, پوسانيدن púsánídan, گندانيدن gandánídan, متعفن نمودن muta'affin nimúdan.—(*Chemically*) تجزئه نمودن tajzïah nimúdan, از هم جدا کردن az ham jidá kardan, تحليل کردن tahlíl kardan, گسيختن gusíkhtan (*rt.* گسل gusil).—*intrans.* فاسد شدن fásid shudan, پوسيدن púsídan, گنديدن gandídan, گسيختن gusíkhtan.

Decomposed, *part. and adj.* پوسيده púsídah, گنديده gandídah, فاسد fásid, متعفن muta'affin.

Decomposite, *adj.* ترکيب ثاني يافته tarkíb-i-sání-yáftah, دو باره آميخته dú-bárah-ámíkhtah, دو باره آميز dú-bárah-ámíz.

Decomposition, *subs.* گندگي gandagí, افساد ifsád, فساد fasád, پوسيدگي púsídagí, تعفن ta'affun.—(*Chemical action*) تجزئه tajzïah, تحليل tahlíl.—(*Chemical result*) تجزي tajazzí, انحلال inhilál.

Decompound, *adj.* ترکيب ثاني يافته tarkíb-i-sání yáftah, دو باره آميخته dú-bárah-ámíkhtah, دو باره آميز dú-bárah-ámíz.

Decompound, *verb,* ترکيب ثاني کردن tarkíb-i-sání kardan, دو باره آميختن dú-bárah ámíkhtan, از نو هم پيوستن az-nau ham-paivastan.

Decompoundable, *adj.* قابل ترکيب ثاني qábil-i-tarkíb-i-sání, دو باره ترکيب شدني dú-bárah tarkíb-shudaní.

Decorate, *verb,* آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرايش دادن *or* کردن áráyish kardan *or* dádan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), زينت دادن zínat dádan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, توشيح نمودن taushíh nimúdan, زيب دادن zíb dádan, طرازيدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan, مزين ساختن muzayyan sákhtan.

Decorated, *part.* آراسته árástah, پيراسته pírástah, مزين muzayyan, متزين mutazayyin, متحلي muhallá, متجمل mutajammil, زينت ور zínat-var, منقش munaqqash.

Decoration, *subs.* تحسين tahsín, تزيين tazyín, توشيح taushíh, تجميل tajmíl, حسن بخش husn-bakhsh, آرايش áráyish, آراي آرائي árástagí, زيبندگي zíbandagí, پيرايش píráyish, زينت zínat, زيب zíb, زيور zívar, حليه hilyah. — (*Received from the sovereign*) نشان nishán, نشان عزت nishán-i-'izzat.—(*To confer a decoration*) نشانرا مرحمت نمودن nishán-rá marhamat nimúdan.

Decorative, *adj.* آرايش بخش áráyish-bakhsh, زينت بخش zínat-bakhsh, زينت ده zínat-dih, مزين muzayyin, محلي muhallí.

Decorator, *subs.* آرايندهٔ áráyindah, پيراينده píráyindah, مزين muzayyin.

Decorous, *adj.* پاکيزه pákízah, ظريف zaríf, نزيف nazíf, مناسب munásib, شايسته sháyistah, درست durust, صالح sálih, زيبنده zíbandah.

Decorticate, *verb,* تراشيدن *or* پوست کندن púst kandan *or* tiráshídan, کندن kandan, مقشر ساختن muqash-shar sákhtan.

Decorum, *subs.* مناسبت munásabat, شايستگي sháyis-tagí, خوبي khubí, حسن husn, صلاحيت saláhíyat.—(*Decency*) پاکيزگي pákízagí, ظرافت zaráfat, نزافت nazáfat, مناسبت munásabat, شايستگي sháyistagí, درستي durustí.

Decoy, *subs.* دانه dánah, دام dám, مصيده masídah, طله talah.—(*Decoy bird*) مرغ دام murgh-i-dám, مرغ صيد murgh-i-said.

Decoy, *verb,* اغوا کردن ighvá kardan, ترغيب دادن targhíb dádan, فريفتن fíríftan (*rt.* فريب fíríb), فريب دادن fíríb dádan, جذب نمودن jazb nimúdan, دانه ريختن dánah ríkhtan.

Decrease, *subs.* تخفيف takhfíf, کاست kást, کمي kamí, کاهش káhish.—(*As applied to quality*) نقص naqs.—(*As applied to quantity*) نقصان nuqsán.—(*As applied to price*) تنزل tanazzul, تنزيل tanzíl.—(*Decay*) فنا faná, زوال zavál, فساد fasád, پوسيدگي púsídagí, فرسودگي farsúdagí, خلل khalal.

Decrease, *verb trans.* کاستن kástan (*rt.* کاه káh), کاهيدن káhídan, تخفيف دادن takhfíf dádan, کم کردن kam kardan, کوچك کردن kúchik kardan.—*intrans.* کاستن kástan (*rt.* کاه káh), کم شدن kam shudan, کاهيدن káhídan.

Decree, *subs.* فصل fasl (*pl.* فصول fusúl), فيصل faisal, حکم hukm, فتوا fatvá (*pl.* فتاوا fatává), امر amr, قضا qazá, قضيه qaziyah, محاکمه muhákamah, انفصال in-fisál, سجل sijill, حجت hujjat, قرار qarár, قرار داد qarár-dád.—(*Decree of Providence*) حکم خدا hukm-

i-khudá, تقدير رباني taqdír-i-rabbání, قضائي الهي qazá-i-iláhí, حسن اتفاق husn-i-ittifáq.

Decree, *verb*, فيصل كردن faisal kardan, انفصال دادن infisál dádan, فتوا دادن fatvá dádan, حكم كردن hukm kardan, امر نمودن amr nimúdan.

Decreed, *part.* مقدر muqaddar, مخطوب makhtúb.

Decrement, *subs.* تخفيف takhfíf, كاست kást, كمي kamí, كاهش káhish.—(*As applied to quality*) نقص naqs.—(*As applied to quantity*) نقصان nuqsán.—(*As applied to price*) تنزل tanazzul, تنزيل tanzíl.

Decrepit, *adj.* فرتوت fartút, ضعيف za'íf, عليل 'alíl, خرف khirif, بي تاب bí-táb, بي طاقت bí-táqat, معلول ma'lúl, معطل mu'attal, عاجز 'ájiz, زبون zabún, نا توان ná-taván, افتاده uftádah.

Decrepitate, *verb trans.* سوزانيدن súzánídan, كباب كردن kabáb sákhtan, بريان ساختن biryán sákhtan, برشته نمودن burishtah nimúdan, بو دادن bú dádan.—*intrans.* سوختن súkhtan (*rt.* سوز súz), كباب شدن kabáb shudan, بريان شدن biryán shudan, برشته شدن burishtah shudan.

Decrepitation, *subs.* سوزش súzish, برشتگي burishtagí.

Decrepitude, *subs.* فرتوتي fartútí, ضعف za'f, علت 'illat, خرافت khiráfat, بي تابي bí-tábí, معلولي ma'lúlí, عاجزي 'ájizí, زبوني zabúní, نا تواني ná-taváni, افتادگي uftádagí.

Decrescent, *adj.* ناقص náqis, كاهنده káhandah.

Decretal, *subs.* فصل fasl (*pl.* فصول fusúl), فيصل faisal, حكم hukm, فتوا fatvá (*pl.* فتاوا fatává), امر amr, قضا qazá, قضيه qaziyah, محاكمه muhákamah, انفصال infisál, سجل sijill, حجت hujjat, قرار qarár, قرار داد qarár-dád.—*adj.* حكمي hukmí, فرماني farmání, رقمي raqmí.—(*Relating to fate*) تقديري taqdírí, قضاي qazáí.

Decretive, *adj.* حكمي hukmí, فرماني farmání, رقمي raqmí.—(*Relating to fate*) تقديري taqdírí, قضاي qazáí.

Decretory, *adj.* حكمي hukmí, فرماني farmání, رقمي raqmí.—(*Relating to fate*) تقديري taqdírí, قضاي qazáí.

Decrial, *subs.* استخفاف istikhfáf. تعييب ta'yíb, توهين tauhín.

Decried, *part.* عيب گفته شده 'aib-guftah-shudah.

Decrier, *subs.* عيب گو 'aib-gú.—(*Censurer*) اعتراض كننده i'tiráz-kunandah, سر زنش كننده sar-zanish-kunandah, ملامت گو malámat-gú, موبخ múbikh. طاعن tá'in.

Decrustation, *subs.* پوست گيري púst-gírí, پوست كني púst-kaní, تقشير taqshír.

Decry, *verb*, استحقار كردن istihqár kardan, استخفاف istikhfáf kardan, تعييب كردن ta'yíb kardan, عيب گفتن 'aib guftan, توهين نمودن tauhín nimúdan.

Decubation, *subs.* خواب kháb, خوابيدگي khábídagí, وقوع vuqú', وجوب vujúb.

Decubitus, *subs.* (*Medical term*) استلقا istilqá.

Decumbence, *subs.* خواب kháb, خوابيدگي khábídagí, وقوع vuqú', وجوب vujúb.

Decumbent, *adj.* خوابيده khábídah.

Decuple, *subs.* ده چند dah-chand.—*adj.* معشر mu'ashshar.

Decuple, *verb*, ده چند ساختن dah-chand sákhtan.

Decurion, *subs.* ده باشي dah-báshí.

Decurrent, *adj.* فرو افتاده furú-uftádah, سرازير sar-á-zír.

Decursion, *subs.* فرو روي furú-raví.

Decurt, *verb.* كوتاه ساختن kútáh sákhtan, قطع نمودن qat' nimúdan.

Dedecorous, *adj.* نا شايسته ná-sháyistah, نا مناسب ná-munásib, نا موافق ná-muváfiq, رسوا rusvá, بد bad.

Dedicate, *verb*, (*Consecrate*) تبرك نمودن tabarruk nimúdan, مقدس ساختن muqaddas sákhtan, تخصيص نمودن takhsís nimúdan, اختصاص كردن ikhtisás kardan, منزه كردن munazzah kardan, وقف نمودن vaqf nimúdan.—(*A book, &c.*) پيش كش كردن písh-kash kardan, گذرانيدن guzránídan, هديه ساختن hadíyah sákhtan.

Dedication, *subs.* تبرك tabarruk, تخصيص takhsís, اختصاص ikhtisás, نذر nazr, وقف vaqf.—(*Book, &c.*) هديه سازي hadíyah-sází, اهدا ihdá, تقديم taqdím, تقريب taqríb.

Dedicator, *subs.* وقف كننده vaqf-kunandah, نذر كننده nazr-kunandah.—(*Book*) هديه دهنده hadíyah-dihandah.

Dedicatory, *adj.* وقفي vaqfí, نذري nazrí.—(*Book*) اهداي ihdáí, تقديمي taqdímí, تقريبي taqríbí.

Deduce, *verb*, تفريع نمودن tafrí' nimúdan, استنباط كردن istimbát kardan, استدلال نمودن istidlál nimúdan, نتيجه گرفتن natíjah giriftan, بر آوردن bar-ávardan, تصور كردن tasavvur kardan, گمان بردن gumán burdan, دانستن dánistan, خيال كردن khiyál kardan, مظنه داشتن mazinnah dáshtan, انگاشتن angáshtan, پنداشتن pindáshtan, قياس كردن qiyás kardan.

Deduced, *part.* متفرع mutafarri', مستنبط mustambat.

Deducement, *subs.* (*Inference*) استنباط istimbát, استدلال istidlál, فرض farz, استنتاج istintáj, نتيجه گيري natíjah-gírí. تفريع tafrí'.

Deducible, *adj.* قابل استنباط qábil-i-istimbát, استنباط شدني istimbát-shudaní, شايسته استدلال sháyistah-i-istidlál.

Deducive, *adj.* نتيجه بخش natíjah-bakhsh.

Deduct, *verb,* منها کردن minhá kardan, کم کردن kam kardan, تفریق نمودن tafríq nimúdan, وضع کردن vaz' kardan.

Deduction, *subs.* استنباط istimbát, استدلال istidlál, فرض farz, استنتاج istintáj, نتیجه گیري natíjah-gírí, تفریع tafrí'.—(*Arithmetical term*) تفریق tafríq, منها minhá, وضع vaz', نقص naqs.—(*Abatement*) تخفیف takhfíf, کاست kást, کمي kamí, کاهش káhish.—(*As applied to quality*) نقص naqs.—(*As applied to quantity*) نقصان nuqsán.—(*As applied to prices*) تنزل tanazzul, تنزیل tanzíl.—(*Conclusion*) استنباط istimbát, استدلال istidlál, فرض farz, استنتاج istintáj, نتیجه گیري natíjah-gírí.

Deductive, *adj.* قابل استنباط qábil-i-istimbát, استنباط شدني istimbát-shudaní, شایسته استدلال sháyistah-i-istidlál.

Deed, *subs.* کار kár, عمل 'amal, کردار kirdár, فعل fi'l (*pl.* افعال af'ál), وضع vaza' (*pl.* اوضاع auzá'), حرکت harakat, صنع sun'.—(*Written*) دستاویز dast-ávíz, حجت hujjat, مستند mustanad.—(*Of gift*) هبه نامه hibah-námah.—(*Of sale*) قباله qabálah, قباله نامچه qabálah-námchah, بیعنامه bai'-námah.—(*Title-deed*) بنچاق buncháq.

Deedless, *adj.* بي کار bí-kár, سست sust.

Deem, *verb,* محسوب کردن mahsúb kardan, دانستن dánistan, شمردن shimurdan, پنداشتن pindáshtan.—(*To deem of no account*) استخفاف کردن istikhfáf kardan, نا چیز دانستن ná-chíz dánistan, حقیر شمردن haqír shimurdan.

Deep, *subs.* لجه lujjah, دریا daryá.—(*Deep of night*) وسط شب vasat-i-shab, عین شب 'ain-i-shab.—*adj.* عمیق 'amíq, متعمق muta'ammiq, گود gaud, ژرف zharf, ته دار tah-dár, بي پایان bí-páyán.—(*Dark*) تاریك tárík, تیره tírah, مظلم muzlim, داج dáj, شبرنگ shab-rang.—(*Profound*) کامل kámil, عظیم 'azím, بسیار bisyár, عمیق 'amíq, بعید العمق ba'ídu 'l-'amq.

Deepen, *verb trans.* عمیق کردن 'amíq kardan, تعمیق نمودن ta'míq nimúdan.—*intrans.* عمیق شدن 'amíq shudan, فرو رفتن furú raftan, گود شدن gaud shudan, عمق بهم رسانیدن 'amq bi-ham rasánídan.

Deeply, *adv.* تعمقاً ta'ammuqan, بي نهایت bí-niháyat, بشدت bi-shiddat.

Deep-mouthed, *adj.* آواز گنده gundah-áváz, کلفت صدا kuluft-sidá, آواز درشت durusht-áváz.

Deep-musing, *adj.* فکر مند fikr-mand, متفکر muta-fakkir, متأمل muta'ammil.

Deep-read, *adj.* پر دانش pur-dánish, بحر العلوم bahru 'l-'ulúm.

Deer, *subs.* گوزن gavazn, مرال murál, گاو کوهي gáv-kúhí.—(*Antelope*) آهو áhú, غزال ghazál (*pl.* غزلان ghizlán), نقچیر naqchír, جیران jairán.

Deer-stalking, *subs.* شکار گوزن shikár-i-gavazn.

Deface, *verb,* محو کردن mahv kardan, ستردن suturdan, پاك کردن pák kardan, ضائع کردن záï' kardan, زدودن zadúdan, حبط کردن habt kardan, زائل نمودن záïl nimúdan, محق کردن mahq kardan, دور کردن dúr kardan.

Defacement, *subs.* محو mahv, زوال zavál, ازاله izálah, محق mahq.

Defacer, *subs.* محو کننده mahv-kunandah, محق کننده mahq-kunandah, ماحي máhí, مزیل muzíl.

Defalcate, *verb trans.* بریدن burídan, قطع نمودن qat' nimúdan, جدا ساختن jidá sákhtan.—*intrans.* دزدیدن duzdídan, غش نمودن ghash nimúdan, غل نمودن ghill nimúdan.

Defalcation, *subs.* قطع qat'.—(*As regards money*) دزدي duzdí, غش ghash, غل ghill, خیانت khiyánat.

Defamation, *subs.* هتك عرض hatk-i-'irz, افترا iftirá, تهمت tuhmat, بهتان buhtán, نمامي nammámí, نمیمه namímah, سعایت si'áyat, غیبت ghíbat, بد گوئي bad-gú,í, بد زباني bad-zabání, بد نامي bad-námí, سخن چیني sukhun-chíní, لمز lamz, تفضیح tafzíh, نفرین nifrín, تخذیل takhzíl.

Defamatory, *adj.* مفسد mufsid, افترا گو iftirá-gú, مفتري muftarí, تهمت آمیز tuhmat-ámíz, بهتان آمیز buhtán-ámíz, غیبتي ghíbatí, بد زبان bad-zabán, بد سگال bad-sigál.

Defame, *verb,* هتك عرض کردن hatk-i-'irz kardan, افترا بستن iftirá bastan, تهمت زدن tuhmat zadan, بهتان زدن buhtán zadan, بد گفتن bad guftan, بد نام کردن bad-nám kardan, نمامي کردن nammámí kardan, متهم کردن muttahim kardan, سعایت نمودن si'áyat nimúdan.—(*He defamed him*) مایه از برایش زد máyah az baráy-ash zad (*lit.* He mixed rennet for him), سنگ انداخت برایش sang andákht baráy-ash (*lit.* He threw stones at him).

Defamer, *subs.* افترا گو iftirá-gú, مفتري muftarí, تهمت انداز tuhmat-andáz, بهتان انداز buhtán-andáz, بهتان گو buhtán-gú, بهتان زن buhtán-zan, نمام nammám, نامل námil, غیبتي ghíbatí, هماز hammáz, لمزه lumazah, بد زبان bad-zabán, بد گو bad-gú, ساعي sá'í, سخن چین sukhun-chín.

Default, *subs.* (*Failure*) نقص naqs, قلت qillat, عدم 'adam, قصور qusúr, نقیصه naqísah.—(*In default of*) بعدم bi-'adam.

Default, *verb,* قصور ورزیدن qusúr varzídan, کوتاه انداختن kútáh andákhtan.

Defaulter, *subs.* قاصر qásir, مقصر muqassir, کوتاه انداز kútáh-andáz.

Defeasance, *subs.* ابطال ibtál, محو mahv, نسخ naskh, فسخ faskh, الغا ilghá.

Defeasible, *adj.* نسخ پذير naskh-pazír, ابطال پذير ibtál-pazír, محو پذير mahv-pazír, محق پذير mahq-pazír.

Defeat, *subs.* شكست shikast, هزيمت hazímat, مغلوبيت maghlúbíyat, انهزام inhizám, مهزوميت mahzúmíyat. —(*Frustration*) محروميت mahrúmíyat, شكست خوردگي shikast-khurdagí, حرمان hirmán, عجز 'ujz, خيبت khaibat, نوميدي naumídí.

Defeat, *verb*, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, غلبه ghalabah kardan, هزيمت دادن hazímat dádan, منهزم نمودن munhazim nimúdan, تسخير نمودن taskhír nimúdan, مسخر ساختن musakhkhar sákhtan, فتح كردن fat,h kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), شكست دادن shikast dádan, بزير آوردن bi-zír ávardan, مطيع كردن mutí' kardan, (بر) غالب شدن ghálib shudan (bar), (بر) مستولي شدن mustaulí shudan (bar), كشور كشائي كردن kishvar-kushá,í kardan. — (*Frustrate*) محروم گردانيدن mahrúm gardánídan, منقصت كردن manqasat kardan, مأيوس كردن mäyús kardan, دست كوتاه كردن dast-kútáh kardan, خاسر ساختن khásir sákhtan, خائب گردانيدن kháïb gardánídan.

Defeated, *part.* مغلوب maghlúb, مسخر musakhkhar, شكست خورده shikast-khurdah, منهدم munhadim, مقهور maqhúr.—(*Frustrated*) محروم mahrúm, مأيوس mäyús, خائب kháïb, خاسر khásir.—(*To be defeated*) شكست خوردن shikast khurdan.—(*He was defeated*, i.e. *baffled*) سرش بديوار خورد sar-ash bi-dívár khurd (*lit.* His head struck the wall), پيش نا برد písh ná-burd.

Defecate, *adj.* مصفا musaffá, مروق muravvaq.

Defecate, *verb*, تصفيه كردن tasfiyah kardan, مصفا ساختن musaffá sákhtan, صاف كردن sáf kardan, پالودن pálúdan.

Defecatus, *subs.* (*Medical term*), خروج براز khurúj-i-biráz.

Defect, *subs.* عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), داغ dágh, جرم jirm, لكه lakkah, معابه ma'ábah (*pl.* معائب ma'áïb), نقيصه naqísah.—(*Deficiency*) قصور qusúr, تقصير taqsír, كسر kasr, كاست kást, نقصان nuqsán, نقص naqs, منقصت manqasat.

Defection, *subs.* عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), داغ dágh, جرم jirm, لكه lakkah, معابه ma'ábah (*pl.* معائب ma'áïb), نقيصه naqísah.—(*Revolt*) ياغيگري yághí-garí, بغاوت baghávat, فتنه fitnah, طغيان tughyán, عصيان 'isyán, فساد fasád, گردنكشي gardan-kashí, سر كشي sar-kashí, دغدغه daghdaghah, قهقري qahqará, هرزگي harzagí, فرار firár.

Defective, *adj.* نا تمام ná-tamám, ناقص náqis, مقصر muqassar, متقاصر mutaqásir, مختصر mukhtasar, قاصر qásir, مقصور maqsúr, معيوب ma'yúb, كم kam.—(*Grammatical term*) ناقص náqis.

Defectively, *adv.* ناقصانه نا تمامانه ná-tamámánah, náqisánah.

Defence, *subs.* حفاظت hifázat, حفظ hifz, محافظه muháfazah, حمايت himáyat, پناه panáh, حراست hirásat, محارست muhárasat, صيانت siyánat, دستگيري dast-gírí, دستياري dast-yárí, پشت pusht, سايه sáyah, مظاهرت muzáharat, امانت imánat, امان amán, پاس pás, پاسباني pás-bání, وقايت viqáyat.—(*Excuse*) عذر 'uzr, اعتذار i'tizár, معذرت ma'zirat, پوزش púzish, بهانه bahánah.

Defenceless, *adj.* بي حفاظ bí-hifáz, غير محفوظ ghair-i-mahfúz, عور 'aur.

Defend, *verb*, حمايت دادن himáyat dádan, حفاظت نمودن hifázat nimúdan, صيانت كردن siyánat kardan, محارست نمودن muhárasat nimúdan, محافظت كردن muháfazat kardan, محفوظ داشتن mahfúz dáshtan, پاس داشتن pás dáshtan, پاسباني نمودن pás-bání nimúdan, مصون داشتن masún dáshtan, مأمون ساختن mämún sákhtan, نگاه داشتن nigáh dáshtan.—(*Excuse*) معذور كردن ma'zúr kardan, اعتذار نمودن i'tizár nimúdan, پوزش كردن púzish kardan.

Defendable, *adj.* حفظ پذير hifz-pazír, صيانت پذير siyánat-pazír, نگاه داشتني nigáh-dáshtaní.—(*As an argument*) اثبات پذير isbát-pazír, قابل اثبات qábil-i-isbát.—(*Excusable*) متعذر muta'azzir, لائق عذر laïq-i-'uzr, مستحق عفو mustahaq-i-'afv.

Defendant, *subs.* (*At law*) مدعي عليه mudda'á 'alaihi.—(*The defendant is more eager than the plaintiff*) كاسه از آش گرمتر است kásah az ásh garm-tar ast (*lit.* The dish is hotter than the soup).

Defended, *part.* محفوظ mahfúz.

Defender, *subs.* حامي hámí, حافظ háfiz, محافظ muháfiz, پاسبان pás-bán, ديده بان dídah-bán, دستگير dast-gír, مظاهر muzáhir.—(*Of the faith*) غازي ghází (*pl.* غزي ghuzí, غازيان gházíán, *or* غزات ghuzát).

Defensative, *subs.* حفظي hifzí, وصيله حفظ vasílah-i-hifz, اسباب صيانت asbáb-i-siyánat, وقايت viqáyat.

Defensive, *subs.* حفاظت hifázat, حفظ hifz, محافظه muháfazah, حمايت himáyat, پناه panáh, حراست hirásat, محارست muhárasat, صيانت siyánat, دستگيري dast-gírí, دستياري dast-yárí, پشت pusht, سايه sáyah, مظاهرت muzáharat, امانت imánat, امان amán, پاس pás, پاسباني pás-bání, وقايت viqáyat.—*adj.* دفاعي difá'í, تدافعي tadáfu'í, تحفظي tahaffuzí.

Defer, *verb trans.* در تعويق انداختن dar ta'víq andákhtan, توقيف نمودن tauqíf nimúdan, تأخير نمودن täkhír nimúdan, امهال نمودن imhál nimúdan, مهلت دادن muhlat dádan, موقوف كردن mauqúf kardan, افكندن afkan-

dan.—*intrans.* دیري کردن dírí kardan, مکث کردن maks kardan, درنگیدن dirangídan, درنگ کردن dirang kardan, توقف کردن tavaqquf kardan.—(*Give way to*) تسلیم نمودن taslím nimúdan, تن در دادن tan dar dádan, منقاد حکم شدن munqád-i-hukm shudan.

Deference, *subs.* اعتبار i'tibár, تواضع tavázu', احترام ihtirám, حرمت hurmat.

Deferent, *subs. and adj.* حامل hámil, برنده barandah.

Deferential, *adj.* متواضع mutavázi', بتواضع bi-tavázu', تسلیمي taslímí.

Deferred, *adj.* مؤجل müajjal, مؤخر müakhkhar, معوق mu'avvak, در تعویق افتاده dar-ta'víq-uftádah, پس افتاده pas-uftádah.—(*To be deferred*) بتأخیر افتادن bi-täkhír uftádan, در تعویق افتادن dar ta'víq uftádan, معوق شدن mu'avvaq shudan, مؤجل شدن mu'ajjal shudan, پس افتادن pas-uftádan.—(*It must be deferred*) باید بتعویق افتد báyad bi-ta'víq uftad.

Defiance, *subs.* (*Bravery*) دلاوري dil-ávarí, دلیري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بیباکي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahá-durí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شیر مردي shír-mardí, شراعت sharáat, بسالت basálat, رشادت rashádat, مردانگي mardánagí, بزن بهادري bi-zan-bahádurí. — (*Challenge*) دعوت da'vat, دعویٰ da'vá, ادعا iddi'á, رجز خواني rajaz-khání, مبارزت mu-bárazat, دو طلبي dau-talabí (*vulg.*).

Deficiency, *subs.* قصور qusúr, تقصیر taqsír (*pl.* تقاصیر taqásír), کمي kamí, کم رسي kam-rasí, نقص naqs, نقصان nuqsán, عدم 'adam.

Deficient, *adj.* قاصر qásir, کم kam.—(*He is deficient in talent*) قابل نیست qábil ní'st, زرنگي ندارد zaringí na-dárad.

Deficit, *subs.* قصور qusúr, تقصیر taqsír (*pl.* تقاصیر taqásír), کمي kamí, کم رسي kam-rasí, نقص naqs, نقصان nuqsán, عدم 'adam.

Defier, *subs.* مبارز mubáriz, رجز خوان rajaz-khán, دو طلب dau-talab (*vulg.*).

Defile, *subs.* تنگ راه tang-ráh, تنگنا tangná, کتل kutal, گردن gardan, شعب sha'b, گدوك gaduk, بغاز bugház, کدك kudak (*pl.* کدوك kudúk), ضیق zíq, رهگذار rah-guzár, معبر ma'bar, در بند dar-band, درب darb, دره darah, گزر guzar.

Defile, *verb,* یکي یکي آمدن yakí-yakí ámadan, دفیله کردن dafílah kardan.—(*Pollute*) آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), ملوث ساختن mulavvas sákhtan, تلویث نمودن talvís nimúdan, ناپاك کردن ná-pák kardan, نجس کردن najs kardan, نجیس گردانیدن najís gardá-nídan, پلید ساختن pilíd sákhtan, تنجیس کردن tanjís kardan, تدنیس نمودن tadnís nimúdan, چرك ساختن chirk sákhtan.

Defiled, *adj.* ناپاك ná-pák, پلید pilíd, آلوده álúdah, ملوث mulavvas, منجس munajjas.

Defilement, *subs.* آلایش áláyish, آلودگي álúdagí, تنجیس tanjís, لوث laus, تفضیح tafzíh, نجاست najásat.

Defiler, *subs.* ملوث mulavvis, تنجیس کار tanjís-kár, مفتضح muftazih.

Define, *verb,* (*Describe*) شرح کردن sharh kardan, بیان کردن bayán kardan, تعریف نمودن ta'ríf nimúdan, وصف کردن vasf kardan, توصیف کردن tausíf kardan. —(*Limit*) محدود ساختن mahdúd sákhtan, تحدید نمودن tahdíd nimúdan.

Definer, *subs.* معرف mu'arríf, توصیف کننده tausíf-kunandah, وصاف vassáf.—(*Of bounds*) تحدید کننده tahdíd-kunandah.

Definite, *adj.* محدود mahdúd, معروف ma'rúf, معین mu'ayyan, مقرر muqarrar, قاطع qáti', صریح saríh.—(*Grammatical term*) معروف ma'rúf, معرف mu'arraf, مقرر muqarrar.

Definitely, *adv.* بطور معین bi-taur-i-mu'ayyan, بطریق واضح bi-taríq-i-vásih.

Definition, *subs.* تعریف ta'ríf, وصف vasf, تفصیل tafsíl, شرح sharh, توصیف tausíf, تحدید tahdíd.

Definitive, *subs.* حرف تعریف harf-i-ta'ríf, اسم اشارت ism-i-ishárat, معین mu'ayyin.—*adj.* محدود mahdúd, معروف ma'rúf, معین mu'ayyan, مقرر muqarrar, قاطع qáti', صریح saríh.

Deflagrable, *adj.* قابل اشتعال qábil-i-ishti'ál.

Deflagrate, *verb trans.* سوزانیدن súzánídan, آتش زدن átish zadan.

Deflagration, *subs.* (*Combustion*) سوختگي súkhtagí, آتش گیري átish-gírí, احتراق ihtiráq.—(*Conflagration*) سوزش súzish, آتش افروزي átish-afrúzí, حریق haríq.

Deflect, *verb trans.* خم کردن kham kardan, کج ساختن kaj sákhtan, پیچانیدن pichánídan, منحني ساختن munhaní sákhtan.—*intrans.* خم شدن kham shudan, خمیدن khamídan, کج شدن kaj shudan, پیچیدن pichídan, منحني شدن munhaní shudan, مائل شدن máil shudan, انعطاف کردن in'itáf kardan, انحراف کردن inhiráf kardan.

Deflection, *subs.* انعطاف in'itáf, انحراف inhiráf, پیچ pích, پیچش pichish, عوج 'avaj *or* 'ivaj, اعوجاج i'vijáj, انحنا inhiná, قوس qaus.

Defloration, *subs.* افتضاض بکارت iftizáz-i-bakárat, ازاله بکارت izálah-i-bakárat, هتك عرض hatk-i-'irz.

Deflower, *verb,* ازاله بکارت کردن izálah-i-bakárat kardan, کار سازي کردن kár-sází kardan, هتك عرض کردن hatk-i-'irz kardan, مهر بر داشتن muhr-bar dáshtan.

Defluxion, *subs.* نزلت nuzlat, زكام zukám.

Defœdation, *subs.* آلايش áláyish, آلودگي álúdagí, تنجيس tanjís, لوث laus, تفضيح tafzíh, نجاست najásat.

Defoliation, *subs.* برگ ريزي barg-rízí.

Deforce, *verb,* بزور گرفتن bi-zúr giriftan, غصب نمودن ghasb nimúdan, ستم كردن sitam kardan, ظلم كردن zulm kardan.

Deforcement, *subs.* غصب ghasb, ستم كاري sitam-kárí.

Deforciant, *adj.* غاصب ghásib, ظالم zálim, ستم كار sitam-kár.

Deform, *verb,* معيوب كردن ma'yúb kardan, مفسود كردن mafsúd kardan, خراب كردن kharáb kardan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), زشت ساختن zisht sákhtan, تفضيح كردن tafzíh kardan, از شكل انداختن az shakl andákhtan, فاسد ساختن fásid sákhtan.

Deformation, *subs.* خرابي kharábí, فساد fasád, تنقيص tanqís, تعيب ta'íb, زرر zarar.

Deformed, *adj.* چولاغ chuláq, چولاغ chúlágh, معيوب ma'yúb, بد شكل bad-shakl, بد نما bad-nimá, زشت zisht, سقط saqat, بد صورت bad-súrat, زشت رو zisht-rú.

Deformity, *subs.* عيب 'aib, نقص naqs, زشتي zishtí, بد شكلي bad-shaklí, بد صورتي bad-súratí, بد نمائي bad-nimá,í.

Defraud, *verb,* فريب دادن firíb dádan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), رنگ كردن rang kardan.—(*He defrauded him*) رنگش كرد rangish kard.

Defrauder, *subs.* فريبنده firíbandah, حيله باز hílah-báz, حيله ور hílah-var, سر همبند sar-ham-band, قلابي qullábí, دستكج dast-kaj, اوباش aubásh, نا بكار ná-bi-kár, غدار ghaddár, مكار makkár, دولابي dúlábí, دولاب باز dúláb-báz, منافق munáfiq, عيار 'ayyár, تولك túlak, رشاش rashásh, كج رو kaj-rau, زراق zarráq.

Defraudment, *subs.* فريب firíb, حيله hílah, كيد kaid, تلبيس talbís, خدعه khud'ah, مكر makr, تزوير tazvír, زور zúr, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, غل ghill, غدر ghadr, رنگ rang, ريا riyá, غش ghushsh, مكاده makádah, زرق zarq, دخل dakhal, دغل daghal, گول gúl, تقلب taqallub, عياري 'ayyárí, خيانت khiyánat.

Defray, *verb,* ادا كردن adá kardan, توفيه نمودن taufiyah nimúdan, دادن dádan (*rt.* ده dih), گذرانيدن guzránídan.

Defrayer, *subs.* ادا كننده adá-kunandah, توفيه كننده taufiyah-kunandah.

Deft, *adj.* زرنگ zaring, قابل qábil, با قابليت bá-qábilíyat, عاقل 'áqil, كرم كار kirm-i-kár, زيرك zírak, دانا dáná, ظريف zaríf, عالم 'álim, گربز gurbuz, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, هنر مند hunar-mand, دانشمند dánish-mand, تيز tíz, با سليقه bá-salíqah, چست chust, چابك chábuk, چالاك chálák, مستبصر mustab-sir, مستعد musta'idd.

Deftly, *adv.* قابلانه qábilánah, قادرانه qádiránah, دانسته dánistah.

Defunct, *subs. and adj.* ميت mayyit (*pl.* اموات amvát), متوفي mutavaffá (generally applied to a Christian or Jew), مرحوم marhúm (*fem.* مرحومه marhúmah), مغفور maghfúr, مبرور mabrúr.

Defy, *verb,* رجز خواني كردن rajaz-khání kardan, رجز خواندن rajaz khándan, به مبارزت طلبيدن bi-mubá-razat talabídan, دعوت جنگ كردن da'vat-i-jang kardan, دو طلبي كردن dau-talabí kardan.—(*Contemn*) خوار شمردن khár shimurdan, اهانت كردن ihánat kardan, حقارت كردن hiqárat kardan, بحقارت نظر كردن bi-hiqárat nazar kardan, حقير شمردن haqír shimur-dan, تحقير نمودن tahqír nimúdan, مذمت نمودن ma-zammat nimúdan, نكوهش نمودن nikúhish nimúdan, استنكاف نمودن istinkáf nimúdan, توهين نمودن tauhín nimúdan, هيچ نا دانستن hích ná-dánistan, اف گفتن uf guftan.—(*I defy you*) نعل اسبمرا چب بزن na'l-i-asb-am-rá chab ba-zan (*lit.* Fix the shoe of my horse crookedly), دهنت مي چاهد dahan-at mí-cháhad (*lit.* Your mouth will catch cold).

Degeneracy, *subs.* خرابي kharábí, فساد fasád, تباهي tabáhí, ضائعگي záï'agí.

Degenerate, *adj.* خراب kharáb, فاسد fásid, تباه tabáh, ضائع záï'.

Degenerate, *verb,* خراب شدن kharáb shudan, فاسد گرديدن fásid gardídan.

Degeneration, *subs.* خرابي kharábí, فساد fasád, تباهي tabáhí, ضائعگي záï'agí.

Degenerous, *adj.* خراب kharáb, فاسد fásid, تباه tabáh, ضائع záï'.

Deglutinate, *verb,* سرش دور كردن sirish-dúr kardan, از چسب انداختن az chasb andákhtan, تفريق كردن tafríq kardan, جدا ساختن jidá sákhtan, وا كردن vá-kardan.

Deglutition, *subs.* ابتلاع ibtilá', بلع bal', فرو بري furú-barí, التقام iltiqám, لقف laqf.—(*Difficult deglutition*) عسر البلع 'usru 'l-bal'.

Degradation, *subs.* (*From office*) منصب اندازي man-sab-andází, معزوليت ma'zúlíyat, عزل 'azl, تنزل tanazzul, تدنيه tadniyah.—(*Baseness*) دوني dúní, پستي pastí, ذلت zillat, رذيلت razílat, رذالت razálat, دنائت danáät, قباحت qabáhat, سفالت sifálat, سفلگي suflagí, حقارت haqárat, مذلت mazallat, خواري khárí, فرو مايگي furú-máyagí, زبوني zabúní, خساست khasásat, خست khissat, شنعت shun'at, خباثت khabásat, ذل zull, نا كسي ná-kasí, پست فطرتي past-fitratí, سگيت sagí-yat (*vulg.*).

Degrade, *verb,* (*From office*) از منصب انداختن az mansab andákhtan, عزل نمودن 'azl nimúdan, تنزل دادن tanazzul dádan, از درجه دور کردن az darajah dúr kardan, از پایه انداختن az páyah andákhtan, از بزرگي انداختن az buzurgí andákhtan.—(*Debase*) پست کردن past kardan, ذلیل ساختن zalíl sákhtan, خوار گردانیدن khár gardánídan, حقیر کردن haqír kardan, بیعزت ساختن bí-'izzat sákhtan, فرود آوردن furúd ávardan, خفیف کردن khafíf kardan, پایین انداختن páyín andákhtan.

Degraded, *part. and adj.* بیحیا bí-hayá, بیشرم bí-sharm, بي آب رو bí-áb-i-rú, بي حرمت bí-hurmat, بي اعتبار bí-i'tibár.—(*Military term*) از رتبه انداخته az rutbah-andákhtah, پست گردانیده past-gardánídah, معزول ma'zúl.

Degrading, *adj.* خجالت آور khijálat-ávar, رسوائي دار rusvá'í-dár.

Degree, *subs.* قدر qadr, مقدار miqdár, مرتبه martabah, مثابه masábah, اندازه andázah, حد hadd, مقابله muqábalah, درجه darajah.—(*Proportion*) نسبت nisbat, مناسبت munásabat, مطابقت mutábaqat, تساوي tasáví, وفق vafq, اندازه andázah.—(*Rank*) درجه darajah, جاه jáh, شان shán, منزلت manzilat, طبقه tabaqah, رتبه rutbah, مرتبه martabah, پایه páyah, قدر qadr.—(*Mathematical*) درجه darajah.—(*By degrees*) قدم بقدم qadam bi-qadam, درجه بدرجه darajah bi-darajah, بتدریج bi-tadríj, تدریجاً tadríjan, پایه پایه páyah-páyah, آهسته آهسته áhistah-áhistah, رفته رفته raftah-raftah, سنگنك sangnak, متدرجاً mutadarrijan, علي التدریج 'ala 't-tadríj, کم کم kam-kam, خرده خرده khurdah-khurdah.—(*To a degree*) بر مرتبه bar martabah.—(*To the last degree*) فوق العادت fauqu 'l-'ádat, بغایت bi-ghávat, بشدت bi-shiddat.

Degustation, *subs.* مزه گیري mazah-gírí, چشش chashish, ذوق zauq, طعم ta'm.

Dehiscence, *subs.* شکاف shikáf, انشقاق inshiqáq, انفطار infitár, ترك tarak.

Dehiscent, *adj.* پر شکاف pur-shikáf, شکاف دار shikáf-dár, منفطر munfatir, منشق munshaqq.

Dehort, *verb,* انذار نمودن inzár nimúdan, منع کردن man' kardan, باز داشتن báz-dáshtan, وا گردانیدن vá-gardánídan, احتراز گردانیدن ihtiráz gardánídan.

Dehortation, *subs.* انذار inzár, منع man', تحریز tahríz, احتراز ihtiráz.

Dehortatory, *adj.* تحریزي tahrízí, انذاري inzárí.

Deification, *subs.* خدا سازي khudá-sází, تألهي tälhí.

Deified, *adj.* خدا ساخته khudá-sákhtah, بخدائي رسانده bi-khudá'í-rasándah, مألوه mälúh, مؤله müallah.

Deifier, *subs.* خدا سازنده khudá-sázandah, مؤله müallih.

Deiform, *adj.* خدا وش khudá-vash, خدا شکل khudá-shakl.

Deify, *verb,* خدا ساختن khudá-sákhtan, تألهي نمودن tälhí nimúdan.

Deign, *verb trans.* (*Allow*) گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), دادن dádan (*rt.* ده dih), دستور دادن dastúr dádan, رخصت دادن rukhsat dádan, اجازت دادن ijázat dádan, اجابت نمودن ijábat nimúdan, اذن دادن izn dádan, وا گذاشتن va-guzáshtan, فرصت دادن fursat dádan, هشتن hishtan (*rt.* هل hil).—(*To think worthy*) شایسته داشتن sháyistah dáshtan, مناسب دیدن munásib dídan.—*intrans.* تنازل نمودن tanázul nimúdan, التفات نمودن iltifát nimúdan, تواضع کردن tavázu' kardan.

Deigning, *subs.* توجه tavajjuh, تواضع tavázu', تنازل tanázul, مرحمت marhamat, شفقت shafaqat, مهرباني mihr-bání, عطوفت 'atúfat.

Dei gratia, *adv.* بفضل خدا bi-fazl-i-khudá, بفضل الله bi-fazl-i-allah-ta'álá.

Deism, *subs.* خدا پرستي khudá-parastí.

Deist, *subs.* خدا پرست khudá-parast, یزدان پرست yazdan-parast.

Deistic, *adj.* خدا پرستانه khudá-parastánah.

Deity, *subs.* خدا khudá, خداي khudáy, الله allah, حق haqq, باري bárí, رب rabb, مولي maulá, ایزد ízad, یزدان yazdán, خداوند گار khudávand-gár, معبود ma'búd.—(*Godhead*) الوهیت ulúhíyat, خدائي khudá'í, معبودیت ma'búdíyat.

Deject, *verb,* فرو انداختن furú andákhtan, دل شکستن dil shikastan, محزون ساختن mahzún sákhtan.

Dejected, *part.* غمناك gham-nák, غم دیده gham-dídah, غمگین gham-gín, غم آلود gham-álúd, مهموم mahmúm, افسرده afsurdah, دژم dizhm, تنگدل tang-dil, دلتنگ dil-tang, دلفگار dil-figár, ملول malúl, مکدر mukaddar, اندوه گین andúh-gín, اندوه ناك andúh-nák, مستمند mustamand, ضیق zíq.

Dejectedly, *adv.* با غم bá-gham, غمگینانه gham-gínánah, محزونانه mahzúnánah, متأسفانه muta'assif-ánah, اندوهناکانه andúh-nákánah, بطور پریشان bi-taur-i-parishán.

Dejection, *subs.* دلتنگي dil-tangí, دلفگاري dil-figárí, دلگیري dil-gírí, غم gham, غمگیني gham-gíní, حزن huzn, ملال malál, الم alam, اندوه andúh.

Delapse, *verb,* افتادن uftádan.—(*As a crown*), رسیدن rasídan.

Delay, *subs.* دیري dírí, درنگي dirangí, توقف tavaqquf, تأخیر täkhír, تمهیل tamhíl, تأجیل täjíl, مهل mahal, مهلت muhlat, امهال imhál, تراخي tarákhí, اهمال ihmál. تعویق ta'víq, انا aná, تأني ta'annú, تهاون tahávun, مکث maks, مکوث mukús, لیت و لعل lait-u-la'all, دفع الوقت

daf'u 'l-vaqt.—(*Without delay*) بي درنگ bí-dirang, بلا امهال bilá imhál, بلا تاٴخير bilá täkhír, عجالتاً 'ajálatan.

Delay, *verb trans.* در تعويق انداختن dar ta'víq andákhtan, توقيف نمودن tauqíf nimúdan, تاٴخير نمودن täkhír nimúdan, امهال نمودن imhál nimúdan, مهلت دادن muhlat dádan, موقوف كردن mauqúf kardan, افكندن afkandan.—*intrans.* ديري كردن dírí kardan, مكث كردن maks kardan, درنگيدن dirangídan, درنگ كردن dirang kardan, توقف كردن tavaqquf kardan.—(*Why do you delay?*) چرا معطلي chirá mu'attalí.—(*He delayed*) دست بدست كرد dast bi-dast kard (*lit.* He placed hand in hand).

Delayer, *subs.* معوق mu'avviq.

Dele, *subs.* محو mahv, محق mahq.

Deleble, *adj.* محو پذير mahv-pazír, قابل محق qábil-i-mahq.

Delectable, *adj.* خوش khush, دلاويز dil-ávíz, پسند pasand, پسنديده pasandídah, دلپذير dil-pazír, دلپسند dil-pásand, دلجو dil-jú, دلكش dil-kash, مناسب munásib, موافق muváfiq, سازگار sázigár, لائق láïq, مقبول maqbúl, مطبوع matbú', مرضي marzí, لطيف latíf, خوب khub, مرغوب marghúb, معقول ma'qúl, منظور manzúr, لذيذ lazíz, گوارا guvárá, سائغ sáïgh.

Delectableness, *subs.* موافقت muváfaqat, مناسبت munásabat, سازگاري sázigárí, پسنديدگي pasandídagí, مقبوليت maqbúlíyat, خوبي khubí, حسن husn, دلپذيري dil-pazírí, دلكشي dil-kashí, معقوليت ma'qúlíyat.

Delectably, *adv.* مقبولاً maqbúlan, بلطف bi-lutf, بملايمت bi-muláyamat, مسلماً musallaman.

Delegate, *subs.* مباشر mubáshir, وكيل vakíl, گماشته gumáshtah, خليفه khalífah, مامور mämúr, امين amín, نائب náïb.

Delegate, *verb*, توكيل نمودن taukíl nimúdan, وكيل ساختن vakíl sákhtan, تعيين نمودن ta'yín nimúdan, نائب ساختن náïb sákhtan.—(*Commit*) سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), سپارش كردن sipárish kardan, تفويض نمودن tafvíz nimúdan, حواله كردن haválah kardan, تسليم كردن taslím kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), وا گذاشتن vá-guzáshtan, رجوع كردن rujú' kardan, محول كردن muhavval kardan, تحويل دادن tahvíl dádan, امانت دادن imánat dádan.

Delegation, *subs.* مباشره mubásharah, توكيل taukíl, خلافت khiláfat, استخلاف istikhláf, وكالت vikálat, نيابت niyábat.

Delete, *verb*, محو كردن mahv kardan, محق كردن mahq kardan.

Deleterious, *adj.* مضر muzirr, موٴذي müzí, زيانكار ziyán-kár, ضاره zárrah, ضرر انگيز zarar-angíz, آسيب ásíb-rasán, رنج آور ranj-ávar, هلاهل haláhal, قاتل qátil, مهلك muhlik, مقاتل muqátil, جان فرسا ján-farsá.

Deletion, *subs.* محو mahv, محق mahq.

Deletory, *adj.* محو ساز mahv-sáz, محق ساز mahq-sáz.

Deliberate, *adj.* (*Circumspect*) متنبه mutanabbih, مستبصر mustabsir, محترز muhtariz, كار شناس kár-shinás, مترقب mutaraqqib, خبر دار khabar-dár, آگاه ágáh, با حذر bá-hazar, هوشيار húsh-yár, با احتياط bá-ihtiyát. — (*Intentional*) اختياري ikhtiyárí, ارادي irádí, بالقصد bi 'l-qasd, ديده و دانسته dídah-va-dánistah.

Deliberate, *verb trans.* سنجيدن sanjídan.—*intrans.* تدبير نمودن tadbír nimúdan, استشاره نمودن istisháráh nimúdan, راٴي نمودن räí nimúdan, فكر كردن fikr kardan, مشورت كردن mashvarat kardan.

Deliberately, *adv.* قصداً qasdan, عمداً 'amdan, ديده و دانسته dídah-va-dánistah, غرضاً gharzan, دانسته dánistah, بطور دانستگي bi-taur-i-dánistagí, از روي علم az-rúy-i-'ilm, از روي بصيرت az-rúy-i-basírat.—(*Circumspectly*) بخبر داري bi-khabar-dárí, آگاهانه ágáhánah, هوشيارانه húsh-yáránah, از روي بصيرت az rúy-i-basírat.

Deliberation, *subs.* تدبير tadbír, مشاوره mushávarah, مشورت mashvarat, استشاره istisháráh, سنجش sanjish, موازنه muvázanah.—(*Circumspection*) احتياط ihtiyát, بصيرت basírat, حزم hazm, خبر داري khabar-dárí, حذر hazar, هوشياري húsh-yárí, ديده باني dídah-báni, انتباه intibáh, كار شناسي kár-shinásí, آگاهي ágahí.

Deliberative, *adj.* مدبر mudabbir, سنجا sanjá, رسا rasá, بالغ báligh.—(*Circumspective*) متنبه mutanabbih, مستبصر mustabsir, محترز muhtariz, كار شناس kár-shinás, مترقب mutaraqqib, خبر دار khabar-dár, هوشيار húsh-yár, با حذر bá-hazar, آگاه ágáh.

Delicacy, *subs.* فضيلت fazílat, نفاست nifásat, رقت riqqat, ملايمت muláyamat, نرمي narmí, نزاكت nazákat, ظرافت zaráfat, لطافت latáfat, نازكي názukí.—(*Delicacy of constitution*) لطافت مزاج latáfat-i-mizáj, ضعف مزاج za'f-i-mizáj.—(*Dainty*) لذت lazzat, نعمت ni'amat, چيز لذيذ chíz-i-lazíz.

Delicate, *adj.* رقيق raqíq, نحيف nihíf, نرم narm, نفيس nafís, دقيق daqíq, رعنا ra'ná, نازك názuk, ملائم muláïm, لطيف latíf.—(*Person*) تن پرور tan-parvar, ناز پرور náz-parvar, ضعيف za'íf.

Delicately, *adv.* ملائمانه muláïmánah, متغنجانه mutaghannijánah, از روي غنج az rúy-i-ghanj, با دلال bá-dalál.—(*Daintily*) لذيذانه lazízánah.

Delicious, *adj.* لذيذ lazíz, مرغوب marghúb, خوشگوار khush-guvár, دلساز dil-sáz, خوب khub, خوش khush, مزه دار mazah-dár, لطيف latíf, مقبول maqbúl, مطبوع

matbú', قشنگ qashang.—(*What a delicious cheese!*) عجب پنیر است 'ajab panír ast.

Deliciously, *adv.* بخوشي bi-khushí, لطیفانه latífánah, مطبوعاً matbú'an, نعیمانه na'ímánah, از روي دلبري az rúy-i-dil-barí.

Deligation, *subs.* بستگي bastagí.

Delight, *subs.* لذت lazzat, دلخوشي dil-khushí, عیش 'aish, عشرت 'ishrat, حظ hazz, شادي shádí, ذوق zauq, لطافت latáfat, صفا safá, بهجت buhjat, خوشنودي khush-núdí, خوشحالي khush-hálí, بشاشت basháshat, عیش و نوش 'aish-u-núsh.

Delight, *verb,* لذت دادن lazzat dádan, ممنون کردن mamnún kardan, خوش ساختن khush sákhtan, خوشحال ساختن khush-hál sákhtan, مبتهج گردانیدن mubtahij gardánídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan.—(*To be delighted*) محظوظ شدن mahzúz shudan, خوش آمدن khush ámadan. [Generally used with the terminations م, ت, &c., affixed to the first word, thus خوشم آمد khush-am ámad, &c.].—(*To delight in*) لذت بردن lazzat burdan, بر خوردن bar-khurdan, حظ کردن hazz kardan, متمتع شدن mutamatti' shudan, مسرور شدن masrúr shudan, خوش گردیدن khush gardídan.

Delighted, *part.* مسرور masrúr, خوش وقت khush-vaqt, شاد مان shád-mán, مشعوف mash'úf.

Delightful, *adj.* لذیذ lazíz, دلکشا dil-kushá, با صفا bá-safá, با روح bá-rauh, دلربا dil-rubá, دلاویز dil-ávíz, دلبر dil-bar, دلکش dil-kash, دلفریب dil-fríb, دلپسند dil-pasand, دلپذیر dil-pazír, خوش khush, لطیف latíf, ملتذ multazz, مفرح mufarrih, نعیم na'ím, مقبول maqbúl, مطبوع matbú', قشنگ qashang.

Delightfully, *adv.* بخوشي bi-khushí, لطیفانه latífánah, مطبوعاً matbú'an, نعیمانه na'ímánah, از روي دلبري az rúy-i-dil-barí.

Delightless, *adj.* بي مسرت bí-masarrat, بي ذوق bí-zauq, بي عشرت bí-'ishrat.

Delightsome, *adj.* لذیذ lazíz, دلکسا dil-kushá, با صفا bá-safá, با روح bá-rauh, دلربا dil-rubá, دلاویز dil-ávíz, دلبر dil-bar, دلکش dil-kash, دلفریب dil-fríb, دلپسند dil-pasand, دلپذیر dil-pazír, خوش khush, لطیف latíf, ملتذ multazz, مفرح mufarrih, نعیم na'ím, مقبول maqbúl, مطبوع matbú', قشنگ qashang.

Delineament, *subs.* تصویر tasvír, نقش naqsh, تنقیش tanqísh, تختیط takhtít.—(*Description*) توصیف tausíf, توصیح tausíh, تبیین tabyín.

Delineate, *verb,* نقش زدن naqsh zadan.

Delineation, *subs.* تصویر tasvír, نقش naqsh, تنقیش tanqísh, تختیط takhtít.—(*Description*) توصیف tausíf, توصیح tausíh, تبیین tabyín.

Delineator, *subs.* مصور musavvir, نقاش naqqásh.—(*Describer*) واصف vásif.

Deliquate, *verb trans.* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), گدازانیدن gudázánídan, حل کردن hall kardan, آب کردن áb kardan.—*intrans.* گداختن gudákhtan, آب شدن áb shudan, حل شدن hall shudan.

Delinquency, *subs.* گناه gunáh, گنه gunah, گناه کاري gunáh-kárí, تقصیر taqsír, قصور qusúr, جریمه jarímah, جرم jurm, جناح junáh, جنایت jinávat, خطا khatá, خطا کاري khatá-kárí, اثم ism, ذنب zamb, عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb), قباحت qabáhat, دلکي dalakí.

Delinquent, *subs.* گناه کار gunáh-kár, خطا کار khatá-kár, مذنب muznib, اثیم asím, مفسد mufsid, فاسق fásiq, رو سیه rú-siyah, مجرم mujrim, مقصر muqassir. —*adj.* قصور مند qusúr-mand, عیب ناك 'aib-nák, مذموم mazmúm.

Deliquesce, *verb,* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), آب شدن áb shudan, حل شدن hall shudan.

Deliquescence, *subs.* گدازش gudázish.

Deliquescent, *adj.* گدازا gudázá.

Deliquiate, *verb,* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), آب شدن áb shudan, حل شدن hall shudan.

Delirious, *adj.* مدهوش madhúsh, هذیان گو hazayán-gú, مخبل mukhabbal, بیهوده گو bíhúdah-gú.

Delirium, *subs.* سرسام sar-sám, هذي hazí, هذیان hazayán.

Delirium tremens, *subs.* دیوانگي dívánagí, مفتوني maftúní, خمري khamrí, جنون junún.

Delitigate, *verb,* اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, تنبیه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, مذمت کردن zamm kardan, مذمت کردن mazammat kardan, زجر نمودن zajr nimúdan, توبیخ کردن taubíkh kardan, نکوهیدن nikúhídan, عیب گفتن 'aib guftan.

Deliver, *verb,* (*Give up*) تسلیم نمودن taslím nimúdan, تفویض کردن tafvíz kardan, حواله نمودن haválah nimúdan, سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), رسانیدن rasánídan.—(*Set free, save*) آزاد کردن ázád kardan, رهانیدن rihánídan, رها کردن rihá kardan, خلاص کردن khalás kardan, رسته گردانیدن rastah gardánídan, نجات دادن naját dádan, بفریاد رسیدن bi-firyád rasídan.—(*A message*) ابلاغ نمودن iblágh nimúdan, تبلیغ نمودن tablígh nimúdan, دادن dádan (*rt.* ده dih).—(*Utter*) گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy).—(*A letter*) رسانیدن rasánídan.—(*A woman*) زایانیدن záyánídan, بحمل آوردن bi-haml ávardan.—(*To be delivered*) زاییدن záyídan, وضع حمل نمودن vaz'-i-haml nimúdan.

Deliverance, *subs.* رستگاري rastagárí, رها rihá, نجات naját, فلاح faláh.

Deliverer, *subs.* رهاننده rihánandah, فریاد رس firyád-

ras, مخلص mukhallis.—(*Of a letter*) مبلغ muballigh. —(*Of an oration*) خطبه خوان khutbah-khán.

Delivery, *subs.* (*Goods*) تسليم taslím.—(*Speaking*) تقرير taqrír, ادائي كلام adá,í-i-kalám.—(*Child-birth*) وضع حمل vaz'-i-haml, ولادت viládat.—(*Message*) ابلاغ iblágh, بلاغ balágh.—(*Release*) رستگاري rastagárí, رها rihá, نجات naját, فلاح faláh.

Dell, *subs.* دره darrah, شعب sha'b, تنگ tang, دهنه dahanah.

Delphinium orientale, *subs.* (*Botanical term*) زبان در قفا zabán dar qafá.

Delphinium staphisagria (*Stavesacre plant*), *subs.* مويزك mavízak, كشمش كولي kishmish-i-kaulí.

Delta, *subs.* مصب masabb, دهنه dahanah.

Deludable, *adj.* فريب خور fríb-khur.

Delude, *verb,* فريفتن fríftan (*rt.* فريب fríb), فريب دادن fríb dádan.

Deluder, *subs.* حيله باز hílah-báz, حيله ور hílah-var, سر همبند sar-ham-band, فريبنده fríbandah, قلابي qullábí, دستكج dast-kaj, اوباش aubásh, نا بكار ná-bí-kár, غدار ghaddár, مكار makkár, دولابي dúlábí, دولاب باز dúláb-báz, منافق munáfiq, عيار 'ayyár, تولك túlak, رشاش rashásh, كج رو kaj-rau, زراق zarráq.

Deluding, *subs.* حيله hílah, كيد kaid, فريب fríb, تلبيس talbís, خدعه khud'ah, مكر makr, تزوير tazvír, زور zúr, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, غل ghill, غدر ghadr, رنگ rang, ريا riyá, غش ghushsh, مكاده makádah, زرق zarq, دخل dakhal, دغل daghal, گول gúl, اغوا ighvá, تقلب taqallub, عياري 'ayyárí.—*adj.* غشاش ghashshásh, فريبنده fríbandah, پر فريب pur-fríb, اغوا كن ighvá-kun.

Deluge, *subs.* طوفان túfán, سيلاب sailáb, سيل sail.—(*The Deluge*) طوفان نوح túfán-i-núh.

Deluge, *verb,* پر آب كردن pur-áb kardan, غرق آب ساختن gharq-áb sákhtan.

Delusion, *subs.* خيال khiyál, نظر بند nazar-band, وهم vahm (*pl.* اوهام auhám), فريفتگي fríftagí, توهم tavahhum, ذلالت zalálat, گمراهي gum-ráhí.

Delusive, *adj.* فريب ده fríb-dih, خيالي khiyálí, وهمي vahmí, مزل muzill.

Delve, *subs.* غار ghár, مغاره maghárah, كهف kahf (*pl.* كهوف kuhúf), حفره hufrah (*pl.* حفر hufar), شكفت shikaft.

Delve, *verb,* كند و كوب كردن kand-u-kúb kardan, كاويدن kávídan, كندن kandan, كافتن káftan, حفر كردن hafr kardan.

Delver, *subs.* كننده kanandah, حفار haffár.

Demagnetize, *verb,* مغناطيت بردن maghnátíyat burdan, بي مغناطيت ساختن bí-maghnátíyat sákhtan.

Demagogism, *subs.* قوم دوستي qaum-dústí.

Demagogue, *subs.* قوم دوست qaum-dúst, دليل القوم dalílu 'l-qaum, حادي الامه hádíu 'l-ummah.

Demand, *subs.* در خواست dar-khást, خواهش kháhish, طلب talab, مطالبه mutálabah, دعوي da'vá, داعيه dá'iyah, ادعا iddi'á, استدعا istid'á, اقتضا iqtizá, تقاضا taqázá.—(*To be in demand*) طالب داشتن tálib dáshtan, رواج شدن raváj shudan.—(*An inadmissible demand*) تكليف شاق takhlíf-i-sháq.—(*You make ridiculous demands*) اين قبا از براي تن شما دوخته نشده است ín qabá az biráy-i-tan-i-shumá dúkhtah na-shudah ast (*lit.* This cloak was not sewn for your body).

Demand, *verb,* (*Ask*) پرسيدن pursídan, پرسش كردن pursish kardan, استفهام كردن istifhám kardan, استفسار كردن istifsár kardan, سؤال كردن süál kardan, سراغ كردن sirágh kardan, مطالبه نمودن mutálabah nimúdan.—(*Beg*) خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), در خواستن dar-khástan, خواهش كردن kháhish kardan, استدعا نمودن istid'á nimúdan, طلب كردن talab kardan, طلبيدن talabídan, متمني كردن mutamannú kardan, توقع كردن tavaqqu' kardan, التماس كردن iltimás kardan, تمنا نمودن tamanná nimúdan, نياز كردن niyáz kardan, نيازيدن niyázídan, دعا كردن du'á kardan, مستدع بودن mustadi' búdan, رجامند شدن rajá-mand shudan.

Demandant, *subs.* مدعي mudda'í, شاكي shákí, داد خواه dád-kháh, متظلم mutazallim, متقاضي mutaqází.

Demander, *subs.* سائل sáïl, مستدعي mustad'í, ملتمس multamis, متمني mutamannú, خواهشمند kháhish-mand, طالب tálib.

Demarcation, *subs.* نشان كاري nishán-kárí, علامت 'alámat-nihí.—(*Line of demarcation*) خط فاصل khatt-i-fásil, سر حد sar-hadd.

Demean, *verb,* پست كردن past kardan, ذليل ساختن zalíl sákhtan, خوار گردانيدن khár gardánídan, حقير كردن haqír kardan, بيعزت ساختن bí-'izzat sákhtan, فرود آوردن furúd ávardan, خفيف كردن khafíf kardan, پايين انداختن páyín andákhtan.—(*To demean oneself*) رفتار كردن raftár kardan, حركت كردن harakat kardan, سلوك كردن sulúk kardan, عمل نمودن 'amal nimúdan, عادت نمودن 'ádat nimúdan.

Demeanour, *subs.* رفتار raftár, حركت harakat, سلوك sulúk, عمل 'amal, عادت 'ádat, روش ravish, رويه raviyah, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), اطوار atvár, سنت sunnat, سيرت sírat, كردار kirdár, داب dáb.

Dementate, *verb,* مجنون ساختن majnún sákhtan, بي دل ساختن bí-dil sákhtan, مفتون ساختن maftún sákhtan.

Demented, *adj.* مجنون majnún, بي دل bí-dil, مفتون maftún.

Dementia, *subs.* دیوانگي dívánagí, مفتوني maftúní, بي دلي bí-dilí, شیدائي shaidá,í, بیعقلي bí-'aqlí, تجنن tajannun.
Demephitize, *verb,* پاك كردن pák kardan, تنظیف نمودن tanzíf nimúdan.
Demerit, *subs.* عیب 'aib, بدي badí, عدم استحقاق 'adam-i-istihqáq, قصور qusúr, تقصیر taqsír.
Demersed, *part.* غرقه gharqah, مستغرق mustaghraq.
Demersion, *subs.* غرق gharq, استغراق istighráq.
Demesne, *subs.* ملك milk, زمین zamín.
Demi-brigade, *subs.* نیم فوج ním-fauj.
Demi-god, *subs.* نیم خدا ním-khudá.
Demijohn, *subs.* قرابه qarábah, كپ kup.
Demi-quaver, *subs.* نیم آهنگ ním-áhang.
Demisable, *adj.* قابل وقف qábil-i-vaqf, وقف شدني vaqf-shudaní, وصیتي vasíyatí.
Demise, *subs.* (*Decease*), مرگ marg, موت maut, ممات mamát, فوت faut, وفات vafát, قضا qazá, سام sám, اجل ajal, رحیل rahíl, رحلت rahlat, مرحومیت marhúmíyat, ارتحال irtihál.—(*Bequest*) وصیت vasíyat, وقف vaqf (*pl.* اوقاف auqáf), موقوفه mauqúfah, تركه tarkah, متروكه matrúkah, هبه habah.
Demise, *verb,* توصیه نمودن tausiyah nimúdan, وصیت كردن vasíyat kardan, وقف كردن vaqf kardan, تملیك كردن tamlík kardan, هبه كردن habah kardan.
Demi-semi-quaver, *subs.* نصف نیم آهنك nisf-ním-áhang.
Demission, *subs.* پستي pastí, رذالت razálat, اتضاع ittizá', مهانت mahánat, ذلت zillat, حقارت haqárat, فضیحت fazíhat, سفلگي suflagí, دوني dúní, خواري khárí.
Demit, *verb,* (*Let fall*) انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz).—(*Deject*) فرو انداختن furú andákhtan, دل شكستن dil-shikastan, محزون ساختن mahzún sákhtan, زیر آوردن zír ávardan.
Demi-tint, *subs.* نیم رنگ ním-rang, نیم سایه ním-sáyah, نیم روشني ním-raushaní.
Demi-tone, *subs.* نیم نغمه ním-naghmah, نیم آواز ním-áváz, نیم آهنگ ním-áhang.
Demi-volt, *subs.* یرتمه yurtmih.
Democracy, *subs.* جمهوریت jumhúríyat, عمومیت 'umúmíyat.
Democrat, *subs.* جمهوري jumhúrí, عمومي 'umúmí.
Democratic, *adj.* جمهوري jumhúrí, عمومي 'umúmí.
Demoiselle, *subs.* دختر dukhtar.
Demolish, *verb,* هدم نمودن hadm nimúdan, خراب كردن kharáb kardan, منهدم ساختن munhadim sákhtan, تخریب كردن takhríb kardan, شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), نیست كردن níst kardan, معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, تلف نمودن talaf nimúdan, تباه ساختن tabáh sákhtan, بر انداختن bar-andákhtan, بر فكندن bar-fikandan, زیر و زبر كردن zír-u-zabr kardan, ویران كردن vírán kardan.
Demolished, *part. and adj.* منهدم munhadim, مهدوم mahdúm.
Demolisher, *subs.* تباه كار tabáh-kár, هادم hádim, ویران ساز vírán-sáz, بر انداز bar-andáz.
Demolition, *subs.* هدم hadm, خرابت kharábat, اعدام i'dám, خسارت khasárat, قلع و قمع qal'-u-qam', استئصال istisál, نقیض naqíz.
Demon, *subs.* دیو dív, جن jinn, جان jánn (*pl.* جنان janán), عفریت 'ifrít, غول ghúl.
Demoniac, *subs. and adj.* مجنون majnún, دیوانه dívánah, مفتون maftún.
Demoniacism, *subs.* مجنونیت majnúníyat, دیوانگي dívánagí.
Demonism, *subs.* دیو پرستي dív-parastí, جن گیري jinn-gírí.
Demonocracy, *subs.* پادشاهت جن pádisháhat-i-jinn, سلطنت دیوان sultanat-i-díván.
Demonolatry, *subs.* دیو پرستي dív-parastí, جن گیري jinn-gírí.
Demonology, *subs.* جن نامه jinn-námah.
Demonomy, *subs.* پادشاهت جن pádisháhat-i-jinn, سلطنت دیوان sultanat-i-díván.
Demonstrable, *adj.* اثبات پذیر isbát-pazír, قابل شرح qábil-i-sharh, دلیل بردار dalíl-bardár.
Demonstrably, *adv.* اثبات پذیرانه isbát-pazíránah, بطور استدلال bi-taur-i-istidlál, از روي برهان az rúy-i-burhán.
Demonstrate, *verb,* بیان نمودن bayán nimúdan, شرح كردن sharh kardan, واضح كردن vázih kardan, دلاله نمودن dalálah nimúdan, ثابت نمودن sábit nimúdan, اثبات نمودن isbát nimúdan, مدلل ساختن mudallal sákhtan, حالي كردن hálí kardan, برهان آوردن burhán ávardan.
Demonstration, *subs.* اظهار izhár, دلیل dalíl, برهان burhán, دلالت dalálat, اثبات isbát.—(*Ocular demonstration*) مشاهده musháhadah, عیان 'iyán, شاهد عین sháhid-i-'ain.—(*Military term*) جنگ jang, مبارزت mubárazat, جنگ آوري jang-ávarí.
Demonstrative, *adj.* مثبت musbit *or* musabbit.—(*Demonstrative pronoun*) ضمیر بیان zamír-i-bayán, اسم اشاره ism-i-ishárah.
Demonstrator, *subs.* مبین mubayyin, موضه muvazzih.—(*Anatomical term*) شاگرد جراح shágird-i-jarráh, زخم نما zakhm-nimá.
Demonstratory, *adj.* برهاني burhání, باحجت bá-hujjat.
Demoralization, *subs.* خرابي kharábí, فساد fasád.—

(*Military term*) بد حالي bad-hálí, بي وثوقي bí-vusúqí, پريشان كاري parishán-kárí, تشويش tashvísh.

Demoralize, *verb,* خراب كردن kharáb kardan, فاسد ساختن fásid sákhtan, ضائع نمودن zái' nimúdan.—(*Military term*) مشوش گردانيدن mushavvash gardánídan, پريشان نمودن parishán nimúdan.

Demulcent, *subs.* مسكن musakkin, مسلي musallí, تخفيف دهنده takhfíf-dihandah, تسكين دهنده taskín-dihandah, آرام بخش árám-bakhsh.—*adj.* تسكين بخش taskín-bakhsh, آرام بخش árám-bakhsh, تخفيف ده takhfíf-dih.

Demur, *subs.* شبهه shubhah, اعتراض i'tiráz, دغدغه daghdaghah, تأمل ta,ammul. — (*Without demur*) لا جرم lá-jaram, بي شبهه bí-shubhah, بي دغدغه bí-daghdaghah, بي تأمل bí-ta,ammul.

Demur, *verb,* دغدغه كردن daghdaghah kardan, اعتراض كردن i'tiráz kardan.—(*Legal term*) رد كردن radd kardan, اعتراض كردن i'tiráz kardan, انكار كردن inkár kardan.

Demure, *adj.* با وقار bá-vaqár, با تمكين bá-tamkín.

Demureness, *subs.* وقار vaqár, تمكين tamkín.

Demurrage, *subs.* كرايه جهاز kiráyah-i-jaház.

Demurrer, *subs.* دغدغه كار daghdaghah-kár, اعتراض كن i'tiráz-kun.—(*Legal term*) اعتراض i'tiráz, عدم تسليم 'adam-i-taslím, رد radd, انكار inkár.

Den, *subs.* غار ghár, مغاره maghárah, مصان masán, كمينگاه kamín-gáh, كنام kanám, لانه lánah, كهف kahf (*pl.* كهوف kuhúf), حفره hufrah (*pl.* حفر hufar), شكفت shikaft.

Denary, *subs.* عدد ده 'adad-i-dah.—*adj.* ده دهي dah-dihí.

Denationalize, *verb,* از قومي انداختن az qaumí andákhtan, استئصال كردن istïsál kardan, از بيخ بريدن az bíkh burídan, در بدر گردانيدن dar-bi-dar gardánídan.

Denationalization, *subs.* استئصال istïsál, از بيخ بري az-bíkh-burí, در بدري dar-bi-darí.

Denaturalization, *subs.* از طبعيت افتادگي az-tab'iyat-uftádagí.

Denaturalize, *verb,* از طبيعت انداختن az tabí'at andákhtan.

Dendrometer, *subs.* درخت سنج dirakht-sanj, درخت پيما dirakht-paimá, ميزان الشجر mízánu 'sh-shajar.

Dendrophagi, *subs.* درخت خور dirakht-khur.

Dengue, *subs.* تب استخوان tab-i-ustukhán, استخوان درد ustukhán-dard.

Deniable, *adj.* قابل انكار qábil-i-inkár, نفي پذير nafy-pazír.

Denial, *subs.* (*Refusal*) انكار inkár, نفي nafy, دريغ dirígh, ابا ibá, حاشا háshá, رد radd, رفض rafz.—(*Contradiction*) انكار inkár, نفي nafy, رد radd, تخالف takháluf, تمرد قول tamarrud-i-qaul.

Denier, *subs.* منكر munkir.

Denigrate, *verb,* سياه كردن siyáh kardan, تيره كردن tírah kardan, تسويد نمودن tasvíd nimúdan.

Denization, *subs.* تأهيل tähíl, باشندگي báshandagí.

Denizen, *subs.* ساكن sákin, اهل ahl, شهري shahrí, بلدي baladí, مدني madaní.

Denizen, *verb,* تأهيل نمودن tähíl nimúdan, ساكن جا sákin-i-já gardánídan, باشنده ساختن báshandah sákhtan.

Denizenship, *subs.* اهليت ahlíyat, بلديت baladíyat, شهري گري shahrí-garí.

Denominable, *adj.* تسميه پذير tasmiyah-pazír, قابل اسم qábil-i-ism.

Denominate, *verb,* ناميدن námídan, نام گذاردن nám guzárdan, اسم دادن ism dádan, گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تسميه كردن tasmiyah kardan, تعيين كردن ta'yín kardan, نسب كردن nasab kardan.

Denominated, *part.* مسمي musammá.

Denomination, *subs.* تسميه tasmiyah, تعيين ta'yín, نست nasab, ذكر zikr.—(*Name*) لقت laqab (*pl.* القاب alqáb), اسم ism (*pl.* اسامي asámí *or* اسما asmá), نام nám. — (*Corporation*) جماعت jamá'at, جماعيت jamá'íyat, دسته dastah, فرقه firqah, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf).

Denominative, *adj.* مسمي musammí, معين mu'ayyin, ذاكر zákir, نام بخش nám-bakhsh.

Denominator, *subs.* نام بخش nam-bakhsh.—(*In arithmetic*) نسب نما nasab-nimá, مخرج makhraj.

Denotable, *adj.* معني دار ma'ní-dár, با دلالت bá-dalálat, اشارت مند ishárat-mand.

Denotation, *subs.* معني ma'ní, دلالت dalálat, اشارت ishárat.

Denotative, *adj.* معني دار ma'ní-dár, با دلالت bá-dalálat, اشارت مند ishárat-mand.

Denote, *verb,* اشارت نمودن ishárat nimúdan, دلالت كردن dalálat kardan, دال بودن dál búdan, اشعار نمودن ish'ár nimúdan.

Denouement, *subs.* انجام anjám, انتها intihá, آخر ákhir, آخرت ákhirat, عاقبت 'áqibat, اتمام itmám, تمام tamám, تتمه tatammah, سر sar, فرجام farjám, اختتام ikhtitám, نهايت niháyat, ختم khatm, انقضا inqizá.

Denounce, *verb,* (بر) شكايت كردن shikáyat kardan (bar), متهم ساختن muttaham sákhtan, ملامت كردن malámat kardan, مفسد دادن mufsid dádan, تهمت زدن tuhmat zadan, تهديد نمودن tahdíd nimúdan.

Denouncement, *subs.* غمز ghamz, شكايت كني shikáyat-kuní, ملامت زني malámat-zaní, انكار inkár,

رد radd, بد گوئي bad-gú,í, نفرين nifrín, لعنت la'nat.

Denouncer, *subs.* شكايت كننده shikáyat-kunandah, ملامت زن malámat-zan, مشتكي mushtakí, نمام namám, غماز ghammáz, شاكي shákí, مدعي mudda'í.

Dense, *adj.* كثيف kasíf, متصل muttasil, غليظ ghalíz, سطبر sitabr.—(*A dense crowd*) جنجال janjál.

Density, *subs.* كثافت kasáfat, سطبري sitabrí, قطر qutr.

Dent, *subs.* تو رفته tú-raftah, گود gaud, دندانه dandánah, كنه kinih, خله khallah, خلل khalal.

Dent, *verb,* دندانه كردن dandánah kardan, كنه كردن kinih kardan.

Dental, *adj.* دنداني dandání, سني sinní.

Dentated, *adj.* دندانه دار dandánah-dár.

Dented, *adj.* پر دندانه pur-dandánah, پر كنه pur-kinih.

Denticle, *subs.* دندانچه dandánchah, دندانه كوچك dandánah-i-kúchik.

Denticulate, *adj.* دندان كوچك dandán-kúchik.

Denticulation, *subs.* سلسله اسنان silsilah-i-asnán, دسته دندان dastah-i-dandán.

Dentiform, *adj.* دندان وش dandán-vash, دندان شكل dandán-shakl.

Dentifrice, *subs.* دندان شو dandán-shú, گردك gardak, سنون sanún.

Dentist, *subs.* دندان ساز dandán-sáz, حكيم دندان hakím-i-dandán.

Dentistry, *subs.* دندان سازي dandán-sází, دندان شناسي dandán-shinásí, دندان داني dandán-dání.

Dentition, *subs.* دندان كني dandán-kuní, دندان آوري dandán-ávarí, نبت اسنان nabt-i-asnán.

Dentoid, *adj.* دندان وش dandán-vash, دندان شكل dandán-shakl.

Denudation, *subs.* برهنه سازي barahnah-sází, معرى سازي mu'arrá-sází, تجريد tajríd.

Denude, *verb,* برهنه كردن barahnah kardan, مجرد نمودن mujarrad nimúdan, مكشوف كردن makshúf kardan, عاري كردن 'árí kardan, لخت كردن lukht kardan (*vulg.*).

Denuded, *part.* مجرد mujarrad, برهنه barahnah.

Denunciate, *verb,* (بر) شكايت كردن shikáyat kardan (bar), متهم ساختن muttaham sákhtan, ملامت كردن malámat kardan, مفسد دادن mufsid dádan, تهمت زدن tuhmat zadan, تهديد نمودن tahdíd nimúdan.

Denunciation, *subs.* غمز ghamz, شكايت كني shikáyat kuní, ملامت زني malámat-zaní, انكار inkár, رد radd, بد گوئي bad-gú,í, نفرين nifrín, لعنت la'nat.

Denunciator, *subs.* شكايت كننده shikáyat-kunandah, ملامت زن malámat-zan, مشتكي mushtakí, نمام namám, غماز ghammáz, شاكي shákí, مدعي mudda'í.

Denunciatory, *adj.* تهديد آميز tahdíd-ámíz, ملامت آميز mazammat-'ámíz, نفريني nifríní, لعنتي la'natí.

Deny, *verb,* تكذيب كردن takzíb kardan, نفي كردن nafy kardan, انكار نمودن inkár nimúdan, جهد نمودن jahd nimúdan.—(*Refuse*) دريغ نمودن dirígh nimúdan, وا داشتن vá-dáshtan, باز داشتن báz-dáshtan.—(*He denies it*) جر مي زند jirr mí-zanad.

Deobstruent, *subs.* مسهل mus,hil.—*adj.* دفع سد daf'-i-sadd, حلال hallál, مشكلگشار mushkil-gushár.

Deodorize, *verb,* بو گرفتن bú giriftan, دفع رائحه نمودن daf'-i-ráïhah nimúdan.

Deodorizer, *subs.* بو گير bú-gír, بو زدا bú-zadá, دافع اريج dáfi'-i-aríj, رائحه بر ráïhah-bar.

Deontology, *subs.* علم تكاليف 'ilm-i-takálíf.

Deoxidate, *verb,* از حموضت افكندن az humúzat afkandan, ترشي دور كردن turushí dúr kardan.

Deoxidation, *subs.* ترشي دور كني turushí-dúr-kuní.

Depart, *verb,* روانه گشتن ravánah gashtan, رفتن raftan (*rt.* رو rau), روان شدن raván shudan, نهفت شدن nihuft shudan, كوچ كردن kúch kardan, بيرون رفتن bírun raftan.

Departing, *subs.* روانگي ravánagí, رحلت rihlat, رحيل rahíl, جلا jalá, كوچ kúch, سفر safar, ارتحال irtihál, مسافرت musáfarat.

Department, *subs.* (*Room*) اوطاق útáq, حجره hujrah. (*Of government*) ديوان díván, اداره idárah, دائره dáïrah.—(*Branch of study, &c.*) مجلس majlis, مصطبح mastabah.

Departmental, *adj.* حجره‌ي hujrah,í, اوطاقي útáqí, ديواني dívání, اداره‌ي idárah,i.

Departure, *subs.* روانگي ravánagí, رحلت rihlat, رحيل rahíl, جلا jalá, كوچ kúch, سفر safar, ارتحال irtihál, مسافرت musáfarat.

Depasture, *verb,* چرانيدن charánídan, چرا كردن chará kardan.

Depauperate, *verb,* محتاج ساختن muhtáj sákhtan, تحويج نمودن tahvíj nimúdan, فقير گردانيدن faqír gardánídan, تفقير نمودن tafqír nimúdan.

Depend, *verb,* موقوف بودن mauqúf búdan, منوط شدن manút shudan, منسوب شدن mansúb shudan, بسته بودن bastah búdan, تعلق داشتن ta'alluq dáshtan اعتبار كردن i'tibár kardan. — (*Rely*) اعتماد كردن i'timád kardan.—(*It depends upon me*) موقوف بمن است mauqúf bi-man ast.—(*It depends upon the individual himself*) بخود شخص بسته است bi-khud-i-shakhs bastah ast.—(*He depends upon me*) دستش زير سنگ من است dast-ash zír-i-sang-i-man ast (*lit.* His hand is under my stone).

Dependence, *subs.* وا بستگي vá-bastagí, تعلق ta'alluk, علاقه 'aláqah.—(*Reliance*) اطمئنان itmïnán, خاطر khátir-jam'í, اعتماد i'timád, اعتبار i'tibár, اعتقاد i'tiqád, توكل tavakkul, استناد istinád, وثوق vusúq, ايمان ímán, اميد umíd.

Dependency, *subs.* (*Part of a state or kingdom*) محال maháll, قلمرو qalam-rau. — (*Dependencies*) متفرعات mutafarri'át, متعلقات muta'alliqát, مضافات muzáfát, ملحقات mulhaqát, نواحي naváhí.

Dependent, *subs.* تابع tábi', نفر متعلق nafar-i-muta'alliq, نان خور nán-khur.—*adj.* موقوف mauqúf, منوط manút, مربوط marbút, متعلق muta'alliq.—(*To be dependent on another person*) متعلق بودن muta'alliq búdan, متابع بودن mutábi' búdan.

Dependents, *subs.* توابع tavábi', لواحق laváhiq, متعلقات muta'aliiqát.—(*Family*) عيال 'iyál, خورنده khurandah, اهل خانه ahl-i-khánah.

Dephlegmate, *verb,* تصفيه كردن tasfiyah kardan, خالص ساختن khális sákhtan, پاك گردانيدن pák gardánidan.

Dephlegmation, *subs.* تصفيه tasfiyah, مخالصت mukhálasat.

Depict, *verb,* (*Paint*) كشيدن kashídan, نقش كردن naqsh kardan, نقاشي كردن naqqáshí kardan, تصوير كشيدن tasvír kashídan, نگاشتن nigáshtan (*rt.* نگار nigár), آراستن árástan (*rt.* آراي áráy).—(*Describe*) تعريف كردن ta'ríf kardan, وصف كردن vasf kardan, صفت كردن sifat kardan, بيان كردن bayán kardan, توصيف كردن tausíf kardan.

Depicture, *verb,* كشيدن kashídan, نقش كردن naqsh kardan, نقاشي كردن naqqáshí kardan, تصوير كشيدن tasvír kashídan, نگاشتن nigáshtan (*rt.* نگار nigár), آراستن árástan (*rt.* آراي áráy).

Depicter, *subs.* چهره كشا chihrah-kashá, صورت آرا súrat-árá.

Depilation, *subs.* مو بري mú-barí, مو پاك كني mú-pák-kuní, تشعير tash'ír.

Depilatory, *adj.* مو بر mú-bar, مو پاك كن mú-pák-kun, مو زدا mú-zadá, نوره núrah, واجبي vájibí.

Depletion, *subs.* تخليه takhliyah, تفريغ tafrígh, تهي سازي tuhí-sází.—(*Bleeding*) حجامت hajámat, رگ زني rag-zaní, فصد fasd.

Depletory, *adj.* تخليه نما takhliyah-nimá, تهي ساز tuhí-sáz.

Deplorable, *adj.* مايه تأسف máyah-i-ta'assuf, باعث اندوه bá'is-i-andúh, غم انگيز gham-angíz.

Deplorably, *adv.* نا اميدانه ná-umídánah, محزنانه muhzinánah.

Deplore, *verb,* (بر) ناله كردن nálah kardan (bar), (از) متأسف شدن muta'assif shudan (az), شيون نمودن shívan nimúdan, عزا گرفتن 'azá giriftan, افسوس خوردن afsús khurdan.

Deplorer, *subs.* ناله زن nálah-zan, نوحه گر nauhah-gar, شيون كن shívan-kun, عزا گير 'azá-gír, افسوس خور afsús-khur.

Deploy, *verb trans.* پهن كردن pahn kardan.—*intrans.* پهن شدن pahn shudan.

Deplumation, *subs.* پر كندگي par-kandagí.

Deplume, *verb,* پر كندن par kandan.

Deponent, *subs.* عارض 'áriz.—*adj.* عارضي 'árizí.

Depopulate, *verb trans.* ويران ساختن vírán sákhtan, خراب كردن kharáb kardan, از مأموريت انداختن az mämúríyat andákhtan, بي اهالي كردن bí-ahálí kardan, از آبادي انداختن az ábádí andákhtan, افساد كردن ifsád kardan.—*intrans.* بي آبادي شدن bí-ábádí shudan, ويران گشتن vírán gashtan.

Depopulated, *adj.* ويران vírán, خراب kharáb, غير مأمور ghair-i-mämúr.

Depopulation, *subs.* تخريب takhríb, ويراني vírání.

Depopulator, *subs.* مخرب mukharrib, مفسد mufsid, ويران ساز vírán-sáz, مردم بر انداز mardum-bar-andáz.

Deport, *subs.* (*Air*) وجه vajh, وضع vaz', روي rúy, سيما símá, چهره chihrah, رخساره rukhsárah, منظر manzar, ظهور zuhúr, صورت súrat.—(*Behaviour*) رفتار raftár, حركت harakat, سلوك sulúk, عمل 'amal, عادت 'ádat, روش ravish, رويه raviyah, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), اطوار atvár, سنت sunnat, سيرت sírat, كردار kirdár, داب dáb.

Deport, *verb,* رفتار كردن raftár kardan, حركت كردن harakat kardan, سلوك كردن sulúk kardan, عمل نمودن 'amal nimúdan, عادت نمودن 'ádat nimúdan.

Deportation, *subs.* (*Expulsion*) اجلا ijlá, جلا jalá, اخراج ikhráj, نفي nafy, طرد tard, هجرت hijrat, هجر hijr.—(*Exile*) اخراج وطن ikhráj-i-vatan, جلائي وطن jaláí-i-vatan.

Deportment, *subs.* (*Air*) وجه vajh, وضع vaz', روي rúy, سيما símá, چهره chihrah, رخساره rukhsárah, منظر manzar, ظهور zuhúr, صورت súrat.—(*Behaviour*) رفتار raftár, حركت harakat, سلوك sulúk, عمل 'amal, عادت 'ádat, روش ravish, رويه raviyah, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), اطوار atvár, سنت sunnat, سيرت sírat, كردار kirdár, داب dáb.

Deposable, *adj.* معزول شدني ma'zúl-shudaní, عزل پذير 'azl-pazír, قابل اخراج qábil-i-ikhráj.

Deposal, *subs.* عزل 'azl, اخراج ikhráj.

Depose, *verb,* (*Expel*) اخراج نمودن ikhráj nimúdan, عزل نمودن 'azl nimúdan, معزول ساختن ma'zúl sákhtan, دفع گردانيدن daf' gardánídan, راندم rándan.—(*Give testimony*) گواهي دادن gaváhí dádan, شهادت نمودن shahádat nimúdan, اقرار كردن iqrár kardan,

اعتراف کردن i'tiráf kardan, تقریر کردن taqrír kardan, عریضه دادن 'arízah dádan.

Deposed, *part.* معزول ma'zúl.—(*Testified*) تقریر یافته taqrír-yáftah, شهادت داده shahádat-dádah.

Deposit, *subs.* ودیعت vadí'at, سپرد sipurd, امانت amánat, حواله haválah.—(*To keep in deposit*) محجر کردن muhajjar kardan, نگهداشتن nigah-dáshtan.—(*To put in deposit*) حواله کردن haválah kardan, امانت گذاردن amánat guzárdan, ودیعت نهادن vadí'at nihádan, تفویض کردن tafvíz kardan.—(*To receive in deposit*) امانت گرفتن amánat giriftan.—(*Geological term*) زخیره zakhírah.

Deposit, *verb,* حواله کردن haválah kardan, امانت گذاردن amánat guzárdan, ودیعت نهادن vadí'at nihádan, تفویض کردن tafvíz kardan.—(*Geological term*) زخیره کردن zakhírah kardan, باقي گذاشتن báqí guzáshtan.

Depositary, *subs.* امین amín, وکیل vakíl, خازن kházin, موٴتمن mütamin.

Deposition, *subs.* تقریر taqrír, اقرار iqrár, بیان bayán, عرض 'arz, اظهار izhár.—(*Deposal*) عزل 'azl, اخراج ikhráj.

Depositor, *subs.* امانتدار amánat-dár.

Depository, *subs.* مخزن makhzan, انبار ambár, امانتگاه amánat-gáh.

Depot, *subs.* انبار ambár, مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), بار خانه bár-khánah, ودیعه vadí'ah (*pl.* ودائع vadáï').

Depravation, *subs.* افساد ifsád, فساد fasád, تباهي tabáhí, خرابي kharábí, بد نفسي bad-nafsí.

Deprave, *verb,* افساد نمودن ifsád nimúdan. تباه کردن tabáh kardan, خراب کردن kharáb kardan.

Depraved, *adj.* تباه tabáh, خراب kharáb, مفسد mufsid, فاسد fásid, گمراه gum-ráh, بد نفس bad-nafs, بد ذات bad-zát, بد کار bad-kár, شریر sharír, شقي shaqí, نا درست ná-durust.

Depravement, *subs.* تباهي tabáhí, خرابي kharábí, فساد fasád, تر دامني tar-dámaní, بدي badí, شرارت sharárat, شر sharr, بد کرداري bad-kirdárí, قباحت qabáhat, شقاوت shaqávat.

Depravity, *subs.* تباهي tabáhí, خرابي kharábí, فساد fasád, تر دامني tar-dámaní, بدي badí, شرارت sharárat, شر sharr, بد کرداري bad-kirdárí, قباحت qabáhat, شقاوت shaqávat.

Deprecate, *verb,* قبیح دانستن qabíh dánistan, تشنیع tashní' nimúdan, نفرین کردن nifrín kardan, مکروه شمردن makrúh shimurdan.

Deprecation, *subs.* تقبیح taqbíh, تشنیع tashní', لعنت la'nat, نفرین nifrín.

Deprecatory, *adj.* تقبیحي taqbíhí, با تشنیع bá-tashní', قباحت دار qabáhat-dár, پر کراهت pur-karáhat, لعنت آمیز la'nat-ámíz.

Depreciate, *verb trans.* کم ارزش ساختن kam-arzish sákhtan, از بهار افکندن az bahár afkandan.—(*Decry*) حقیر شمردن haqír shimurdan, قدر ندانستن qadr nadánistan, استحقار کردن istihqár kardan, استخفاف کردن istikhfáf kardan, تعییب کردن ta'yíb kardan, عیب 'aib guftan, توهین نمودن tauhín nimúdan.—*intrans.* کم ارزش شدن kam-arzish shudan, نقص یافتن naqs yáftan, بي قدر شدن bí-qadr shudan.—(*The money is depreciated*) پول از قدر افتاده است púl az qadr uftádah ast, پول کم ارزش است púl kam-arzish ast, مال ضرر مي شود mál zarar mí-shavad.

Depreciation, *subs.* (*In value*) نقصان nuqsán.—(*Decrying*) استحقار istihqár, تعییب ta'yíb.

Depredate, *verb,* دزدیدن duzdídan, دزدي کردن duzdí kardan, تاراج کردن táráj kardan, چپاو کردن chapáú kardan, غارت نمودن ghárat nimúdan.

Depredation, *subs.* دزدي duzdí, تاراج táráj, سرقه sariqah, راهزني ráh-zaní, لصاصت lasásat, غصب ghasb, نهب nahb, نهیب nihíb, غارت ghárat, چپاو chapáú, چپولي chapúlí (*vulg*).

Depredator, *subs.* دزد duzd, راهزن ráh-zan, سارق sáriq, قاطع الطریق qáti'u-'t-taríq, قطاع الطریق qattá'u-'t-taríq, لص liss, قضاق qazzáq, حرامي harámí, یغمائي yaghmá'í, چپاوي chapáví, نهاب nahháb, غارتگر ghárat-gar.

Depress, *verb,* (*Make languid*) سرد ساختن sard sákhtan, تنگ دل داشتن tang-dil dáshtan, مست ساختن sust sákhtan.—(*Lower in value*) کم ارزش ساختن kam-arzish sákhtan, از بهار افکندن az bahár afkandan.

Depressed, *adj.* غمناك gham-nák, غم دیده gham-dídah, غمگین gham-gín, غمزده gham-zadah, غم خور gham-khur, غمین ghamín, مغموم maghmúm, غم آلود gham-álúd, دلگیر dil-gír, دل شکسته dil-shikastah, دل سوخته dil-súkhtah, دل مرده dil-murdah, دل شکسته shikastah-dil, تنگ دل tang-dil, دل آزرده ázurdah-dil, ملول malúl, اندوهناك andúh-nák, اندوه گین andúh-gín, مضطرب muztarib, مخبط mukhabbat, مکدر mukaddar, متألم muta,allim, مظلوم mazlúm, محزون mahzún, مبتلا mubtalá, مستمند mustmand, غصه ناك ghussah-nák, رنجیده ranjídah, رنج کشیده ranj-kashídah, رنجور ranjúr, مصیبت زده musíbat-zadah, مصاب musáb, بعذاب bi-'azáb, دژم dizhm, آزار دیده ázárdídah, پریشان paríshán, گرفتار giriftár, کریب karíb, متأسف muta,assif, درد مند dard-mand.—(*Languid*) سست sust, فاتر fátir, مانده mándah, ضعیف za'íf, پژمرده pazhmurdah, حسیر hasír, خسته khastah, نا توان ná-taván, بیمار bímár, افسرده حالي afsurdah-hálí.

Depression, *subs.* فرو رفتگي furú-raftagí, تو رفتگي tú-raftagí, گودي gaudí.—(*Of spirits*) دلگيري dil-gírí, دلتنگي dil-tangí, دلشكستگي dil-shikastagí, دل سوختگي dil-súkhtagí, تنگ دلي tang-dilí, غمناكي gham-nákí, غم ديدگي gham-dídagí, غمگيني gham-gíní, غمزدگي gham-zadagí, غم خوري gham-khurí, پريشاني andúh-nákí, اضطراب iztiráb, اندوهناكي parishání, اندوهگيني andúh-gíní, ملال malál, مذلت malálat, تحسر tahassur, سأمت sámat. — (*Commercial term*) وقوف الحال vuqúfu 'l-hál.

Depressive, *adj.* غم انگيز gham-angíz, ملال آميز malál-ámíz, پر مذلت pur-malálat.

Deprivable, *adj.* حرمان پذير hirmán-pazír, محروم شدني mahrúm-shudaní, گم كردني gum-kardaní.

Deprivation, *subs.* محروميت mahrúmíyat, فقد faqd, مفقود mafqúd, بي نصيبي bí-nasíbí.—(*Want*) تنگي tangí, قحط qaht, گدائي gadá'í, فقر faqr, حرمان hirmán, نياز مندي niyáz-mandí, بي نوائي bí-navá'í, بي نصيبي bí-nasíbí.

Deprive, *verb,* محروم گردانيدن mahrúm gardánídan, فقد كردن faqd kardan, مفقود كردن mafqúd kardan, جدا ساختن jidá sákhtan, بي نصيب كردن bí-nasíb kardan.—(*He has deprived me of all hope*) مرا قطع اميد كرد mará qat'-i-umíd kard.—(*He deprived him of the benefit*) سرش‌را بي كلاه گذاشت sar-ash-rá bí-kuláh guzásht (*lit.* He left his head hatless).

Deprived, *part.* محروم mahrúm, مفقود mafqúd, گم كرده gum-kardah, خائب و خاسر kháïb-u-khásir.

Depth, *subs.* عمق 'umq *or* 'umuq, ژرفي zharfí, تك tak, غور ghaur, قعر qa'r, گودي gaudí, كنه kunh.

Depulsion, *subs.* دفع daf', طرد tard, رد radd.

Depulsory, *adj.* دافع dáfi', رد كننده radd-kunandah.

Depurate, *adj.* شسته shustah, پاك pák, پاكيزه pákízah, صاف sáf, نظيف nazíf, ساده sádah, نقي naqí, طاهر táhir, مطهر mutahhar, تميز tamíz, وضي vazí, زلال zulál, مزكي muzakká, ناب náb.

Depurate, *verb,* پاك كردن pák kardan, تميز نمودن tamíz nimúdan, صاف كردن sáf kardan, زدودن zadúdan.

Depuration, *subs.* تنظيف tanzíf, تصفيه tasfiyah, تطهير tat,hír, تطاهر tatáhur, تبريه tabriyah, پاكي pákí, صافي sáfí.

Deputation, *subs.* انفاذ infáz, ارسال irsál, روانگي ravánagí, توكيل taukíl, استخلاف istikhláf, مراسله murásalah.—(*Body of persons*) پيشواز píshváz, رسالت rasálat, وكالت vikálat, فرستاده firistádah, وكلا vakalá, نواب navváb.

Depute, *verb,* فرستادن firistádan, مأمور كردن mámúr kardan, مبعوث كردن mab'ús kardan, توكيل كردن taukíl kardan, استخلاف نمودن istikhláf nimúdan.

Deputed, *adj.* مأمور mámúr, مبعوث mab'ús, وكيل vakíl.

Deputy, *subs.* نائب náïb, وكيل vakíl, گماشته gumáshtah, قائم مقام qáïm-maqám, سر كار sar-kár, مبعوث mab'ús.

Deputy-lieutenant, *subs.* نائب náïb.

Derange, *verb,* از ترتيب انداختن az tartíb andákhtan, تلاشي كردن taláshí kardan, تشويش نمودن tashvísh nimúdan, بر هم زدن bar-ham zadan, مشوش گردانيدن mushavvash gardánídan.—(*The mind*) مجنون ساختن majnún sákhtan, ديوانه ساختن dívánah sákhtan, مفتون گردانيدن maftún gardánídan.

Deranged, *adj.* در هم بر هم dar-ham-bar-ham, مخلوط makhlút, مختلط mukhtalit, مختل mukhtall, متبلبل mutabalbil, مغشوش maghshúsh, پيچاپيچ pích-á-pích, تار و مار tár-u-már.—(*Mad*) مجنون majnún, ديوانه dívánah, جنوني junúní, مفتون maftún, مخبط mukhabbat, مخبل makhabbal.

Derangement, *subs.* تشويش tashvísh, تلاشي taláshí, در هم بر هم dar-ham-bar-ham. — (*Insanity*) جنون junún, تجنن tajannun, ديوانگي dívánagí, خبط khabt, شوريدگي shúrídagí.

Derelict, *subs. and adj.* گذاشته guzáshtah, متروك matrúk, معطل mu'attal, مخذول makhzúl.

Dereliction, *subs.* ترك tark, هجر hijr, هجران hijrán, فرو گذاشت furú-guzásht, انحراف inhiráf.—(*Dereliction of duty*) ترك حق tarq-i-haq, دست برداري dast-bardárí.

Deride, *verb,* ريشخند كردن ríish-khand kardan, استهزا istihzá kardan, مسخره ساختن maskharah sákhtan, طعنه زدن ta'nah zadan.

Derider, *subs.* مسخره باز maskharah-báz, مستهزي mustahzí, ريشخند كن ríish-khand-kun.

Derision, *subs.* استهزا istihzá, مسخره maskharah, ريشخندي ríish-khandí, تضحيك tazhík, مضحكه mazhakah, مزاح mazáh, تمسخر tamaskhur, سخريه sukhríyah, ضحك zahak, توهين tauhín, خنده khandah, باردي báradí.

Derisive, *adj.* مسخره آميز maskharah-ámíz, پر استهزا pur-istihzá.

Derivable, *adj.* مشتق mushtaqq, مأخوذ mákhúz.

Derivation, *subs.* صدور sudúr, اشتقاق ishtiqáq, اقتباس iqtibás, اصل asl (*pl.* اصول usúl), اخذ akhz.

Derivative, *subs. and adj.* مشتق mushtaqq, مأخوذ mákhúz, متفرع mutafarri'.

Derive, *verb,* تفريع نمودن tafrí' nimúdan, استنباط كردن istimbát kardan, استدلال نمودن istidlál nimúdan, نتيجه گرفتن natíjah giriftan, بر آوردن bar-ávardan.—(*Acquire*) حاصل كردن hásil kardan, تحصيل كردن tahsíl kardan, بهم رسانيدن bi-ham rasánídan, الغا نمودن

iqtiná nimúdan, دادن یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), دادن در یافتن dar-yáftan, دادن اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), دادن کسب کردن kasb nimúdan, دادن اکتساب iktisáb nimúdan, دادن رسیدن rasídan, دادن بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan.

Deriver, *subs.* گیرنده gírandah, مخرج mukhrij.

Derm, *subs.* چرم charm, جلد اصل jild-i-asl, پوست púst.

Dermal, *adj.* چرمي charmí, جلدي jildí, پوستي pústí.

Derogate, *verb trans.* کم ارزش ساختن kam-arzish sákhtan, از بهار افکندن az bahár afkandan.—*intrans.* کم ارزش شدن kam-arzish shudan, نقص یافتن naqs yáftan, بي قدر شدن bí-qadr shudan.

Derogation, *subs.* نقصان nuqsán.

Derogatory, *adj.* خجالت آور khijálat-ávar, رسواي دار rusvá'í-dár.

Derrick, *subs.* دگل کش dagal-kash.

Dervish, *subs.* (*Religious mendicant or ascetic*) درویش darvísh (*pl.* دراویش darávísh), قلندر qalandar, اهل طریقت ahl-i-taríqat, تکیه نشین takyah-nishín.—(*Dervish's gown*) دلق dalq.—(*High cap worn by dervishes*) تاج táj.—(*Cup or qalabash for alms, carried by dervishes*) کچکول kachkúl, کشکول kashkúl.

Descant, *subs.* آوازه ávázah, نوا navá, نغمه naghmah, ترانه taránah, پرده pardah.—(*Discourse*) خطاب khitáb, خطبه khutbah, نطق nutq.

Descant, *verb,* (*Sing*) سرائیدن sará'ídan, خواندن khándan, سرودن surúdan.—(*Discourse*) گفتگو کردن guftugú kardan, سخن راندن sukhun ránd an.

Descend, *verb,* فرود آمدن furúd ámadan, پائین آمدن pá'ín ámadan, بزیر آمدن bi-zír ámadan, نازل شدن názil shudan, نزول کردن nuzúl kardan, حاول بودن hávil búdan, زوال کردن zavál kardan, سرازیر شدن sarázír shudan, تنزل نمودن tanazzul nimúdan (these are all *intrans.* but become *trans.* by the addition of از az).—(*As water*) منحدر شدن munhadar shudan.

Descendant, *subs.* (*Offspring*) نسل nasl (*pl.* انسال ansál), خلف khalf, اخلاف akhláf, ولد valad (*pl.* اولاد aulád), آل ál, بني baní, نژاد nizhád, سلاله sulálah, حفید hafíd (*pl.* احفاد ahfád), ذریه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí).

Descendent, *adj.* نازل názil, ساقط sáqit.

Descendible, *adj.* پاین رفتني páyin-raftaní.

Descension, *subs.* شیب shíb, نشیب nishíb, نزول nuzúl.

Descent, *subs.* شیب shíb, نشیب nishíb, نزول nuzúl.—(*Origin*) اصل asl (*pl.* اصول usúl), نسب nasab, تبار tabár, نسل nasl, نژاد nizhád, ذریه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí).

Describable, *adj.* قابل تعریف qábil-i-ta'ríf, وصف پذیر vasf-pazír.

Describe, *verb,* تعریف کردن ta'ríf kardan, وصف کردن vasf kardan, صفت کردن sifat kardan, بیان کردن bayán kardan, توصیف کردن tausíf kardan, تشریح کردن tashríh kardan.—(*To describe oneself as*) قلم دادن qalam dádan.

Described, *part.* مرقوم marqúm, موصوف mausúf.—(*It cannot be described*) بتعریف نمي گنجد bi-ta'ríf na-mí-gunjad.

Describer, *subs.* وصف کننده vasf-kunandah, واصف vásif, وصاف vassáf, مبین mubayyin.

Descrier, *subs.* ناظر názir, بنظر آورنده bi-nazar-ávarandah, نگرنده nigarandah.

Description, *subs.* بیان bayán, تفصیل tafsíl, تقریر taqrír, وصف vasf, تخطیط takhtít, تعریف ta'ríf, صفت sifat (*pl.* صفات sifát), کیفیت kaifiyat, تعبیر ta'bír, توصیف tausíf, تحدید tahdíd.—(*Beyond description*) که بوصف نمي آید kih bi-vasf na-mí-áyad, از حد توصیف بیرون az hadd-i-tausíf bírún, خارج از بیان khárij az bayán, زائد الوصف záïdu 'l-vasf.—(*Sort*) نوع nau' (*pl.* انواع anvá'), قبیل qabíl, جنس jins (*pl.* اجناس ajnás), قسم qism (*pl.* اقسام aqsám), گونه gúnah, صنف sinf (*pl.* اصناف asnáf), طور taur (*pl.* اطوار atvár), وجه vajh, نمط namat, جور júr.

Descriptive, *adj.* توصیفي tausífí, بیاني bayání, مبین mubayyin, تعریفي ta'rífí.

Descry, *verb,* بنظر آوردن ba-nazar ávardan, نگریستن nigarístan, دیدن dídan (*rt.* بین bín).

Desecrate, *verb,* ملوث ساختن mulavvas sákhtan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), نا پاك ساختن ná-pák sákhtan, نجس کردن najis kardan.

Desecrated, *adj.* زشت zisht, نا پاك ná-pák, پلید pilíd, نجس najis, ملوث mulavvas.

Desecration, *subs.* آلودگي álúdagí, تنجیس tanjís, نا پاکي ná-pákí, تلویث talvís.

Desert, *subs.* بیابان biyában, ویرانه víránah, دشت dasht, بادیه bádiyah, بیدا baidá, چول chaul, قاع qá', تیه tíh, بریه barriyah, مفازت mafázat (*pl.* مفاوز mafáviz), صحرا sahrá (*pl.* صحاري sahárí).—(*Salt desert*) کویر kivír, کفه kaffah, قفر qafr (*pl.* قفور qufúr).—(*Merit*) استحقاق istihqáq, سزاواري sizávárí, سزا sizá, لیاقت liyáqat, قدر qadr, شرافت sharáfat, قابلیت qábilíyat.—(*You will meet with your deserts*) بسزا از ما نه خود خواهید رسید bi-sizá-i-khud kháhíd rasíd, az má na-khurdah báshí.—*adj.* ویران vírán, خراب kharáb.

Desert, *verb,* ترك کردن tark kardan, تارك شدن tárik shudan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), رها کردن rihá kardan, هجر کردن hajr kardan, فرو گذاشتن furú-

guzáshtan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, رو گردان شدن rú-gardán shudan, ول کردن vil kardan, دست شستن dast shustan.—(*Military term*) فرار کردن firár kardan, گریختن gúríkhtan (*rt.* گریز guríz).

Deserted, *part. and adj.* گذاشته guzáshtah, متروك matrúk, معطل mu'attal, مخذول makhzúl.

Deserter, *subs.* تارك tárik.—(*Military term*) فراري firárí, سرباز فراري sarbáz-i-firárí, گریز پا guríz-pá.

Desertion, *subs.* ترك tark, هجر hajr, هجران hijrán, فرو گذاشت furú-guzásht.—(*Military term*) فرار firár, گریز پاي guríz-páí.

Deserve, *verb,* سزاوار بودن sizávár búdan, مستحق شدن mustahaqq shudan, لائق شدن láïq shudan, سزیدن sazídan, مستوجب شدن mustaujib shudan.—(*As it deserves*) کما هو حقه kumá hua haqquh.

Deserved, *part.* مستحق mustahaqq, مستوجب mustaujib, سزاوار sizávár.

Deservedly, *adv.* مستحقانه mustahaqqánah, سزاوارانه sizáváránah, مستوجبانه mustaujibánah, چنان چه باید chunán chih báyad.

Deserver, *subs.* مستحق mustahiqq, سزاوار sizávár, مستوجب mustaujib.

Deserving, *adj.* مستحق mustahaqq, واجب vájib, قابل qábil, لائق láïq, سزاوار sizávár, شایسته sháyistah.

Deshabille, *subs.* لباس منزل libás-i-manzil, رخت خانگي rakht-i-khánagí.

Desiccant, *adj.* خشك انداز khushk-andáz, مجفف mujaffif.

Desiccate, *verb trans.* خشك كردن khushk kardan, خشكانيدن khushkánídan, مجفف نمودن mujaffaf nimúdan.—*intrans.* خشك شدن khushk shudan, خشكيدن khushkídan, مجفف شدن mujaffaf shudan.

Desiccation, *subs.* خشك سازي khushk-sází.

Desiccative, *subs. and adj.* خشك انداز khushk-andáz, مجفف mujaffif.

Design, *subs.* اراده irádah, مراد murád (*pl.* مرادات murádát), قصد qasd, مقصد maqsad (*pl.* مقاصد maqásid), مقصود maqsúd, نيت níyat, عزم 'azm, عزمت 'azmat (*pl.* عزمات 'azmát), عزيمت 'azímat, پيش نهاد písh-nihád, آهنگ áhang, آرزو árzú, سعي sa'í, غرض gharaz, مدعا mudda'á, سر sar, بنا biná, صدد sadad, داعيه dá'iyah, مركوز خاطر markúz-i-khátir, مرام marám, طويه tavíyah.—(*Evil design*) سو قصد sú-qasd.—(*Pattern*) نقش naqsh, نقشه naqshah, طرح tarah-rízí.

Design, *verb,* بنا داشتن biná dáshtan, اراده داشتن irádah dáshtan, خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), قصد كردن qasd kardan.—(*As a plan, &c.*) نقش كردن naqsh kardan, نشاندن nishándan, اختراع كردن ikhtirá' kardan, طرح ريختن tarah ríkhtan.

Designable, *adj.* نقش شدني naqsh-shudaní, منقوش manqúsh.

Designate, *adj.* معين mu'ayyan, موسوم mausúm.

Designate, *verb,* تعيين نمودن ta'yín nimúdan, تسميه كردن tasmiyah kardan, نام گذاردن nám guzárdan, نام زد ساختن nám-zad sákhtan, امتياز كردن imtiyáz kardan.

Designation, *subs.* (*Name*) نام nám, اسم ism.—(*Selection*) تعيين ta'yín.—(*Signification*) معني ma'ní, تعريف ta'ríf, تسميه tasmiyah, تعبير ta'bír.

Designative, *adj.* مبين mubayyin, شارح shárih, موضح muvazzah.

Designedly, *adv.* قصداً qasdan, عمداً 'amdan, ديده و دانسته dídah va dánistah, غرضاً gharazan, جداً jiddan.

Designer, *subs.* (*Contriver*) مخترع mukhtari', مبدع mubdi', موجد mújid, مدبر mudabbir, تمهيد كننده tamhíd-kunandah.—(*Artist*) تصوير گر tasvír-gar, مصور musavvir, نقاش naqqásh.

Designing, *subs.* طرح ريزي tarah-rízí, بنا biná, شالوده shálúdah-gírí.—*adj.* حيله ساز hílah-sáz, حيله باز hílah-báz, دغا پيشه daghá-píshah, حيال hayyál, محتال muhtál, عيار 'ayyár, مكار makkár, مكر ساز makr-sáz, نا قلا ná-qulá.

Desinent, *adj.* منتهي muntahí.—(*Lowermost*) پايينترين páyintarín, پسترين pastarín, فروترين furútarín.

Desipient, *adj.* كند رائي kund-räí, كند ذهن kund-zihn, كودن kaudan, احمق ahmaq, سفيه safíh, ابله ablah, غابي ghábí, خيره khírah, بليد balíd, پخت pakht, خرف khirif.

Desirable, *adj.* دلخواه dil-kháh, دلجو dil-jú, مرغوب marghúb, مقبول maqbúl, مطبوع matbú'.—(*To deem desirable*) صواب دانستن saváb dánistan.

Desire, *subs.* خواهش kháhish, آرزو árzú, كام kám, خاطر khátir, مراد murád, ارادت irádat, مقصود maqsúd, هوس havas, نفس nafs, شوق shauq, اشتياق ishtiyáq, رغبت raghbat, مطلب matlab, امل amal, آرزومندي árzú-mandí, هويت havíyat, داعيه dá'iyah (*pl.* دواعي dúá'í), تمنا tamannáa, دلخواه dil-kháh, مرام marám, امنيت ámniyat, آرمان ármán.—(*Ardent desire*) ولع vala'.—(*The desires*) اطماع atmá'.—(*Sexual desire*) شهوت shahvat, نفس nafs, هوس havas, باه báh.

Desire, *verb,* خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), آرزو كردن árzú kardan, خواهش داشتن kháhish dáshtan, ميل داشتن mail dáshtan, شائق بودن sháïq búdan, آرمان داشتن ármán dáshtan, رغبت نمودن raghbat nimúdan, راغب بودن rághib búdan, اشتياق كردن ishtiyáq kardan, توختن túkhtan (*rt.* توز túz), ترغيب كردن targhíb kardan.—(*Beg*) خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), در خواستن dar-khástan, خواهش كردن kháhish

kardan, استدعا نمودن istid'á nimúdan, طلب کردن talab kardan, طلبیدن talabídan, متمنی کردن mutamanní kardan, توقع کردن tavaqqu' kardan, التماس کردن iltimás kardan, تمنا نمودن tamanná nimúdan, نیاز کردن niyáz kardan, نیازیدان niyázídan, دعا کردن du'á kardan, مستدعی بودن mustadi' búdan, رجامند شدن rajá-mand shudan.—(*Command*) فرمودن farmúdan (*rt.* فرما farmá), فرمائش دادن farmáïsh dádan, فرمان دادن farmán dádan, حکم نمودن hukm nimúdan, امر نمودن amr nimúdan, ارشاد کردن irshád kardan, سفارش کردن sifárish kardan, قدغن نمودن qadaghan nimúdan, دستور العمل دادن dastúru 'l-'amal dádan.

Desired, *part.* مرغوب marghúb, متمنا mutamanná.

Desirous, *adj.* آرزو مند árzú-mand, مشتاق mushtáq, هوسناك havas-nák, جویا júyá, راغب rághib, طمعکار tama'-kár, شائق sháïq, متشهی mutashahhí, مشتهی mushtahí, آرماني árzání.

Desist, *verb,* باز ایستادن báz-ístádan, وا ماندن vá-mándan, توقف کردن tavaqquf kardan, دست بردار شدن dast-bardár shudan, دست شستن dast shustan, در گذشتن dar-guzashtan, آرامیدن árámídan, بس کردن bas kardan.

Desistance, *subs.* توقف tavaqquf, مهلت muhlat, فراغت farághat, انقطاع inqitá', ترك tark.

Desk, *subs.* (*Box containing correspondence, papers, &c.*) پیشتخته pish-takhtah, جعبه ja'bah, خطي khatí.—(*Stand for supporting books while reading*) رحل rahl.

Desobstruents, *subs.* (*Medical term*) ادویه مفتحه adviyah-i-mufattihah.

Desolate, *adj.* (*Sad*) دلتنگ dil-tang, دلفگار dil-figár, دلگیر dil-gír, دلخسته dil-khastah, دلشکسته dil-shikastah, تیره دل tírah-dil, تنگ tang, غمگین gham-gín, غمناك gham-nák, مغموم maghmúm, حزین hazín, محزون mahzún, متعبس muta'abbis, ملول malúl, اندوه andúh-nák, متألم muta'allim, سهمگین sahm-gín.—(*Lonely*) تنها tanhá, مجرد mujarrad, منفرد munfarid, واحد váhid, وحد vahd, فرد fard.—(*Place*) خرابه kharábah, ویرانه víránah.

Desolate, *verb,* خراب نمودن kharáb nimúdan, زیر و زبر کردن zír-u-zabar kardan, تتبیر کردن tatbír kardan, ویران ساختن vírán sákhtan.

Desolation, *subs.* ویراني vírání, ویرانه víránah, خرابه kharábah.—(*Sadness*) دلتنگي dil-tangí, دلفگاري dil-figárí, دلگیري kil-gírí, غمگیني gham-gíní, حزن huzn, ملال malál, غم gham, الم alam, اضطراب iztaráb, وحشت vahshat.—(*Loneliness*) تنهائي tanhá'í, مجردي mujarradí, انفراد infirád, تجرد tajarrud, خلوت khilvat.

Desolatory, *adj.* مخرب mukharrib, ویران ساز vírán-sáz.

Despair, *subs.* نا امیدي ná-umídí, نومیدي naumídí, یأس yäs, قنوط qanút, انکسار inkisár, ابلاس iblás, مأیوسیت mäyúsíyat, قطع امید qat'-i-umíd, بي پروائي bí-parvá'í.

Despair, *verb,* نا امید شدن ná-umíd shudan, نومید شدن naumíd shudan, فرمناك شدن faram-nák shudan.

Despairer, *subs.* نا امید ná-umíd, یؤس yaüs, قنوط qanút.

Despatch, *subs.* نوشته nivishtah (*pl.* نوشتجات nivishtaját), محرر muharrar, تحریر tahrír, مرسله mursalah, دستور العمل dastúru 'l-'amal, قرار نامه qarár-námah.—(*Official despatch*) محرر رسمي muharrar-i-rasmí.—(*Mission*) ارسال irsál, روانگي ravánagí, انفاذ infáz.—(*Promptitude*) سرعت sur'at, تعجیل ta'jíl, شتاب shitáb, شتابي shitábí, زودي zúdí, آمادگي ámádagí.—(*Performance*) کار kár, کردار kirdár, عمل 'amal, فعل fi'l.

Despatch, *verb,* (*Send*) فرستادن firistádan, ارسال نمودن *or* داشتن irsál dáshtan *or* nimúdan, رسانیدن rasánídan, روانه کردن ravánah kardan, مرسل نمودن mursal nimúdan, انفاذ نمودن infáz nimúdan, تبلیغ کردن tablígh kardan.—(*Hasten*) شتاب کردن shitáb kardan, شتابانیدن shitábánídan, روانه نمودن ravánah nimúdan, تعجیل نمودن ta'jíl nimúdan, معجل ساختن mu'ajjal sákhtan.—(*Perform*) کردن kardan (*rt.* کن kun), ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), بجا آوردن bi-já ávardan, بکار بردن bi-kár burdan, بسر بردن bi-sar burdan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), اجرا نمودن ijrá nimúdan, ادا کردن adá kardan, ایفا نمودن ífá nimúdan, عمل کردن 'amal kardan, بعمل آوردن bi-'amal ávardan, کار کردن kár kardan.

Despatchful, *adj.* شتاب آور shitáb-ávar, عجول 'ajúl, سریع sarí'.

Desperado, *subs.* بي باك bí-bák, بي پروا bí-parvá, لا ابالي lá-ubálí.

Desperate, *adj.* نا امید ná-umíd, نومید naumíd, مأیوس mäyús, بي باك bí-bák, بي پروا bí-parvá, لا ابالي lá-ubálí.

Desperately, *adv.* نومیدانه naumídánah, مأیوسانه mäyúsánah.—(*Extremely*) بغایت bi-gháyat, بنهایت bi-niháyat, خیلي khailí.

Desperation, *subs.* نا امیدي ná-umídí, نومیدي naumídí, یأس yäs, قنوط qanút, انکسار inkisár, ابلاس iblás, مأیوسیت mäyúsíyat, قطع امید qat'-i-umíd, بي پروائي bí-parvá'í.

Despicable, *adj.* خوار khár, ذلیل zalíl, دون dún, دني danî, حقیر haqír, سفله suflah, فرومایه furú-máyah, مذموم mazmúm, محقر muhaqqar, مبتذل mubtazal, نکوهیده nikúhídah, نا کس ná-kas, نا چیز ná-chíz, واجب التذلیل vájibu 't-tazlíl.

Despicableness, *subs.* حقيري haqírí, خواري khárí, کوچکي kúchikí.
Despicably, *adv.* حقيرانه haqíránah, با خواري bá-khárí.
Despisable, *adj.* محقر muhaqqar, تحقير پذير tahqír-pazír, مهين muhín, ذم آلوده zamm-álúdah.
Despise, *verb,* خوار ديدن khár dídan, حقير شمردن haqír shimurdan, تحقير نمودن tahqír nimúdan, حقارت کردن hiqárat kardan, بحقارت نظر کردن bi-hiqárat nazar kardan, اهانت نمودن ihánat nimúdan, مذمت نمودن mazammat nimúdan, نکوهش نمودن nikúhish nimúdan, سبك گرفتن sabuk giriftan.—(*I despise him*) مرا عار ميايد از او marán 'ár mí-áyad az ú, من اورا هيچ نبينم man úrá hích na-bínam.
Despised, *part.* مذموم mazmúm, محتقر muhtaqar.
Despiser, *subs.* محتقر muhtaqir, مستحقر mustahqir, مهين muhín, خوار بين khár-bín, حقير شمار haqír-shimár.
Despite, *subs.* اهانت ihánat, استهانت istihánat, تحقير tahqír, احتقار ihtiqár, نکوهش nikúhish, توهين tauhín, استهزا istihzá, مذمت mazammat, استنکاف istinkáf, امتهان imtihán, کراهت karáhat, نفرت nifrat, نفرين nifrín.
Despiteful, *adj.* مغرور maghrúr, متکبر mutakabbir, مستکبر mustakbir, مستنکف mustankif, مستغني mustaghní, دماغدار dimágh-dár, خود بين khud-bín, حقير شمار haqír-shimár, خوار بين khár-bín.
Despitefully, *adv.* متکبرانه mutakabbiránah, بطور تحقير bi-taur-i-tahqír, باهانت bi-ihánat, محقرانه muhaqqaránah, تحقيراً tahqíran.
Despoil, *verb,* ربودن rubúdan, محروم ساختن mahrúm sákhtan, سلب کردن salb kardan, غارت کردن ghárat kardan, بتاراج بردن bi-táráj burdan, يغما کردن yaghmá kardan, نهب نمودن nahb nimúdan, لخت کردن lakht kardan.
Despoiler, *subs.* غارت کننده ghárat-kunandah, يغما چي yaghmá-chí, تاراج چي táráj-chí.
Despoliation, *subs.* غارت ghárat, تاراج táráj, يغما yaghmá, نهب nahb, سلب salb.
Despond, *verb,* مأيوس شدن mäyús shudan, نا اميد شدن ná-umíd shudan, نوميد شدن naumíd shudan, فرمناك شدن farm-nák shudan.
Despondency, *subs.* نا اميدي ná-umídí, نوميدي naumídí, يائس yäs, قنوط qanút, انکسار inkisár, ابلاس iblás, مأيوسيت mäyúsíyat, قطع اميد qat'-i-umíd, بي پروائي bí-parvá,í.
Despondent, *adj.* نا اميد ná-umíd, نوميد naumíd, مأيوس mäyús, بي باك bí-bák, بي پروا bí-parvá, لا ابالي lá-ubálí.
Despondently, *adv.* نوميدانه naumídánah, مأيوسانه mäyúsánah.

Despot, *subs.* ظالم zálim, ستمگر sitam-gar, ستمکار sitam-kár, جفا کار jafá-kár, جبار jabbár.
Despotic, *adj.* مستغني mustaghní, مستقل mustaqill, مطلق mutlaq, مختار mukhtár, متسلط mutasallit, خود راٴي khud-räí, خيال خود khud-khiyál, خود سر khud-sar.
Despotism, *subs.* استبداد istibdád, مختاري mukhtárí, اطلاق itláq, تسلط tasallut, استقلال istiqlál, تطاول tatávul, ظلم zulm.
Despumate, *verb,* تزبيد نمودن tazbíd nimúdan, کف بر گرفتن kaf bar-giriftan.
Despumation, *subs.* تزبيد tazbíd, کفکاري kaf-kárí.
Desquamation, *subs.* تفليس taflís, پولك زني púlak-zaní, تجديد بشره tajdíd-i-basharah.
Dessert, *subs.* ميوه mívah, فواکه favákih.—(*Candied fruits, &c.*) نقل nuql.—(*Dry fruit, nuts, &c.*) آجيل ájíl, خشکبار khushkibár.
Destinate, *adj.* نامزد nám-zad, مقدر muqaddar.
Destination, *subs.* منزل manzil, محل mahall, مآب maáb.—(*What is destined*) تعيين ta'yín, تقدير taqdír. —(*He has reached his destination*) وارد مقصد شد várid-i-maqsad shud.
Destine, *verb,* نامزد نمودن nám-zad nimúdan, تعيين تقدير نمودن taqdír nimúdan, تعيين کردن ta'yín kardan.
Destined, *part.* مقدور maqdúr, مقدر muqaddar, نامزد nám-zad, موعود mau'úd, معين mu'ayyan.
Destiny, *subs.* نصيب nasíb, قدر qadar, تقدير taqdír, قسمت qismat, بخت bakht, قضا qazá, طالع táli' (*pl.* طوالع taváli'), سر نوشت sar-nivisht, دهر dahr (*pl.* دهور duhúr).—(*This was my destiny*) اين بمن نصيب شد ín bi-man nasíb shud.
Destitute, *adj.* مسکين miskín, سائل sáil, مفلس muflis, فقير faqír, مفتقر muftaqir, بينوا bí-navá, تهي دست tuhí-dast, گدا gadá, تنگ دست tang-dast, تنگعيش tang-'aish, مفلوك maflúk, محتاج muhtáj, نياز مند niyáz-mand, مستمند mustamand, نا دار ná-dár, حاجت مند hájat-mand, بي چاره bí-chárah, عاجز 'ájiz, بي کس bí-kas, بي روزي bí-rúzí, بي سامان bí-sámán, بيزر bí-zar.—(*Devoid*) خالي khálí, تهي tuhí, بري barí, عاري 'árí, پوچ púch.
Destitution, *subs.* گدائي gadá,í, بينوائي bí-navá,í, افلاس iflás, مفلسي muflisí, فقر faqr, افتقار iftiqár, فاقه fáqah, تنگ دستي tang-dastí, نياز niyáz, نيازمندي niyáz-mandí, سختي sakhtí, مسکنت maskanat, مسکيني miskíní, نا داري ná-dárí, بيچارگي bí-cháragí, عاجزي 'ájizí, تنگي tangí, ضيق zíq, بيزري bí-zarí, درويشي darvíshí, عسرت 'usrat, حاجت مندي hájat-mandí, احتياج ihtiyáj.
Destroy, *verb,* معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, اعدام i'dám kardan, نا بود کردن ná-búd kardan, سلب

نمودن salb nimúdan, منقلع گردانیدن munqali‘ gardánídan, متلاشي کردن mutaláshí kardan, منقضي کردن munqazí kardan, نیست گردانیدن níst gardánídan, تباه کردن tabáh kardan, خراب نمودن kharáb nimúdan, بر باد دادن bar bád dádan, از هم ریختن az ham ríkhtan, تلف نمودن talaf nimúdan, فنا کردن faná kardan, منهدم ساختن munhadim sákhtan, استئصال نمودن istïsál nimúdan, پخش کردن pakhsh kardan, افساد نمودن ifsád nimúdan.

Destroyed, *part.* معدوم ma‘dúm, متلاشي mutaláshí, تباه tabáh, بر باد شده bar-bád-shudah, منقضي munqazí, منقلع munqali‘, نا بود ná-búd, خراب kharáb, منهدم munhadim.

Destroyer, *subs.* تباه کار tabáh-kár, خراب کار kharáb-kár, مهلك muhlik, هادم hádim, مخرب mukharrib.

Destructibility, *subs.* هلاکت پذیري halákat-pazírí, هالکیت hálikíyat.

Destructible, *adj.* هلاکت پذیر halákat-pázir, هالك hálik, قابل تباه qábil-i-tabáh, لائق خراب láïq-i-kharáb.

Destruction, *subs.* خلل khalal, اخلال ikhlál, خسارت khasárat, قتل qatl, اعدام i‘dám, عدم ‘adam, تباهي tabáhí, خرابي kharábí, اخراب ikhráb, تلف talaf, اتلاف itláf, تبار tabár, انهدام inhidám, نقیض naqíz.—(*Death*) مرگ marg, موت maut, ممات mamát, فوت faut, وفات vafát, قضا qazá, سام sám, اجل ajal, رحیل rahíl, رحلت rahlat, مرحومیت marhúmíyat, ارتحال irtihál.

Destructive, *adj.* مهلك muhlik, مخرب mukharrib, مضر muzirr.

Destructiveness, *subs.* اهلاك ihlák, اضرار izrár, تخریب takhríb, هدم hadm.

Desudation, *subs.* تعریق ta‘ríq, عرق ‘araq.

Desuetude, *subs.* نسخ naskh, بر افتادگي bar-uftádagí, خرابي kharábí, منسوخي mansúkhí.

Desultorily, *adv.* بي قاعده bí-qá‘idah, غافلانه gháfilánah, مشوشانه mushavvashánah, در هم بر هم dar-ham-bar-ham.

Desultoriness, *subs.* بي ترتیبي bí-tartíbí, بي قاعدگي bí-qá‘idagí.

Desultory, *adj.* بي ترتیب bí-tartíb, بي قاعده bí-qá‘idah.

Detach, *verb,* جدا ساختن jidá sákhtan, فك نمودن fakk nimúdan, تفکیك نمودن tafkík nimúdan, منفصل ساختن munfasil sákhtan.—(*To detach troops*) گسیل کردن gusíl kardan, فرستادن firistádan.

Detached, *part. and adj.* جدا jidá, منفصل munfasil.

Detachment, *subs.* دسته dastah, فرقه firqah.

Detail, *subs.* قرار داد qarár-dád.—(*Details*) جزئیات juzïyát, متفرعات mutafarri‘át, تفصیلات tafsílát.—(*I have been informed as to the details of this matter*) از کماهي احوالات مطلع شدم az kumáhí-i-ahválát mut-tali‘ shudam.—(*In detail*) علي التفصیل ‘ala ’t-tafsíl, علي وجه تفصیل ‘alí vajh-i-tafsíl, بخورد bi-khurd, عرضا ‘arzan, در عرض dar ‘arz.—(*To consider in detail*) بتفصیل دیدن bi-tafsíl dídan.

Detail, *verb,* تفصیل نمودن tafsíl nimúdan, تطبیق کردن tatbíq kardan, وصف کردن vasf kardan, تقریر نمودن taqrír nimúdan.

Detailed, *part.* مفصل mufassal, با تفصیل bá-tafsíl, جدا جدا jidá-jidá.

Detain, *verb,* (*Stop*) توقیف نمودن tauqíf nimúdan, سر راه گرفتن sar-i-ráh giriftan, منع کردن man‘ kardan, باز داشتن báz-dáshtan, وا داشتن vá-dáshtan, دفع کردن daf‘ kardan, نگاه داشتن nigáh dáshtan.—(*Seize*) حبس کردن habs kardan, گرفتار کردن giriftár kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), قبض کردن qabz kardan, اسیر کردن asír kardan.—(*Retard*) معطل داشتن mu‘attal dáshtan, تاٴخیر نمودن täkhír nimúdan, بتاٴخیر افکندن bi-täkhír afkandan, دیري کردن dírí kardan, باز داشتن báz dáshtan, تعویق دادن ta‘víq dádan, پس انداختن pas andákhtan, تبطئه نمودن tabtïah nimúdan.—(*It detained me and I am late*) گیر افتادم دیر شد gír uftádam dír shud.

Detainder, *subs.* تحجیر نامه tahjír-námah.

Detainer, *subs.* مانع máni‘.—(*Legal term*) تحجیر tahjír, ضبط zabt.

Detect, *verb,* استکشاف کردن istiksháf kardan, کشف نمودن kashf nimúdan, تفتیش کردن taftísh kardan, جاسوسي کردن jásúsí kardan.

Detecter, *subs.* مفتش mafattish, کشاف kashsháf, جاسوس jásús.

Detection, *subs.* تفتیش taftísh, مفتشي maffattishí, جاسوسي jásúsí.

Detective, *subs.* مفتش mafattish, کشاف kashsháf, جاسوس jásús.—*adj.* کاشف káshif, مستکشف mustakshif.

Detent, *subs.* صد sad, ماسکه másikah.

Detention, *subs.* (*Act of detaining*) منع man‘, امساك imsák.—(*Restraint*) ضبط zabt, کظم kazm, اجبار ijbár, توقیف tauqíf, هجر hijr, نهي nahy, قدغن qadaghan, منع man‘, تحجیر tahjír, تحریم tahrím, باز داشت báz-dásht.—(*Confinement*) حبس habs, محبوسي mahbúsí, گرفتاري giriftárí, قید qaid.—(*Of goods*) تحجیر tahjír. (*Retarding*) معطلي mu‘attalí.

Deter, *verb,* منع کردن man‘ kardan, باز داشتن báz-dáshtan.

Deterge, *verb.* پاك ساختن pák sákhtan, صاف کردن sáf kardan, تنقیه کردن tanqiyah kardan, خالص گردانیدن khális gardánídan, پاکیزه ساختن pákízah

sákhtan, شستن shustan (*rt.* شوي shúy), مغسول نمودن maghsúl nimúdan.

Detergent, *subs. and adj.* (*Medical term*) مسهل mus,hil, منقي munaqqí.

Deteriorate, *verb trans.* بدتر كردن badtar kardan, خراب كردن kharáb kardan, فاسد ساختن fásid sákhtan, تنزل دادن tanazzul dádan.—*intrans.* كاستن kástan (*rt.* كاه káh), زائل شدن záil shudan, بزوال رسيدن bi-zavál rasídan, بدتر شدن badtar shudan, كم شدن kam shudan, پس رفتن pas raftan, تنزل كردن tanazzul kardan, خلت يافتن khallat yáftan.

Deterioration, *subs.* زوال zavál, فساد fasád, خرابي kharábí, نقصان nuqsán, كاهش káhish, تنزل tanazzul.

Determent, *subs.* مانع máni', منع man'.

Determinable, *adj.* تعيين پذير ta'yín-pazír, تحقيق پذير tahqíq-pazír, محقق muhaqqaq, قابل تحقيق qábil-i-tahqíq, معلوم شدني ma'lúm-shudaní.

Determinate, *adj.* محدود mahdúd, معروف ma'rúf, معين mu'ayyan, مقرر muqarrar, قاطع qáti', صريح saríh.

Determinate, *verb,* حد بندي كردن hadd-bandí kardan, حد بستن hadd bastan, تحديد نمودن tahdíd nimúdan, محدود نمودن mahdúd nimúdan.

Determinately, *adv.* بطور قطعي bi-taur-i-qat'í, قاطعاً qáti'an.

Determination, *subs.* (*Arbitrament*) قرار qarár, قرار داد qarár-dád, فيصل faisal, حكم hukm, محاكمه muhákamah, فتوا fatvá, قضا qazá, قضيه qazíyah.—(*Resolution*) عزم 'azm, عزيمت 'azímat, جزم jazm, تصميم tasmím, ثابت قدمي sábit-qadamí, صبر sabr, قصد qasd.

Determine, *verb,* قراري دادن qarárí dádan, صورت انجام دادن súrat-i-anjám dádan, قطع نمودن qat' nimúdan, معين كردن mu'ayyan kardan.—(*Resolve*) عزم نمودن 'azm nimúdan, عزيمت نمودن 'azímat nimúdan, قصد كردن qasd kardan, اراده كردن irádah kardan, كمر بستن kamar bastan, مصمم گشتن musammam gashtan, تصميم كردن tasmím kardan, نيت داشتن níyat dáshtan.—(*Come to an end*) تمام شدن tamám shudan, بآخر رسيدن bi-ákhir rasídan.—(*To determine upon doing a thing*) اختيار كردن ikhtiyár kardan.

Determined, *part. and adj.* (*Settled*) معين mu'ayyan, قرار گير qarár-gír.—(*Resolved*) مائل máil.

Detersion, *subs.* پاك سازي pák-sází, تطهير tat,hír, تصفيه tasfiyah, تنقيه tanqiyah.

Detersive, *adj.* پاك ساز pák-sáz, مصفي musaffí, مطهير mutahhír.

Detest, *verb,* كراهت داشتن karáhat dáshtan, نفرت كردن nifrat kardan, تنفر داشتن tanaffur dáshtan, مكروه داشتن makrúh dáshtan, استكراه نمودن istikráh nimúdan, متنفر بودن mutanaffir búdan.

Detestable, *adj.* مكروه makrúh, مستكره mustakrah, كريه karíh, نفرت انگيز nifrat-angíz, منفور manfúr, بد bad, شنيع shaní', شنع shani', رجس rijs.

Detestably, *adv.* بنفرت bi-nifrat, مكروهانه makrúhánah.

Detestation, *subs.* كراهت karáhat, كراهيت karáhíyat, نفرت nifrat, تنفر tanaffur, كره karh, استكراه istikráh, بغض bughz.

Detested, *part.* منفور manfúr, مكروه makrúh.

Dethrone, *verb,* از تخت راندن az takht ránden, اخراج نمودن ikhráj nimúdan, عزل نمودن 'azl nimúdan, معزول ساختن ma'zúl sákhtan, دفع گردانيدن daf' gardánídan, راندن ránden.

Dethronement, *subs.* خلع از سلطنت khal' az saltanat, عزل 'azl, اخراج ikhráj.

Detinue, *subs.* تحجير نامه tahjír-námah.

Detonate, *verb trans.* آتش زدن átish zadan, تركانيدن tarkánídan.—*intrans.* آتش گرفتن átish giriftan, بهوا رفتن bi-havá raftan.

Detonating powder, *subs.* گردك آتش گير girdak-i-átish-gír.

Detonation, *subs.* آتش گيري átish-gírí.

Detonize, *verb,* آتش زدن átish zadan, تركانيدن tarkánídan.

Detort, *verb,* پيچانيدن píchánídan, تحريف كردن tahríf kardan, كج كردن kaj kardan, معوج ساختن mu'avvaj sákhtan.

Detortion, *subs.* پيچش píchish, تحريف tahríf, اعوجاج i'vijáj, انحراف inhiráf.

Detour, *subs.* گردش gardish, پيچ pích, انحراف inhiráf.

Detract, *verb,* افترا بستن iftirá bastan, تهمت زدن tuhmat zadan, بهتان زدن buhtán zadan, بد گفتن bad guftan, نمامي كردن nammámí kardan, متهم كردن muttahim kardan, سعايت نمودن si'áyat nimúdan.

Detraction, *subs.* افترا iftirá, تهمت tuhmat, بهتان buhtán, نمامي nammámí, نميمه namímah, سعايت si'áyat, غيبت ghíbat, بد گوئي bad-gú,í, بد زباني bad-zabání, سخن چيني sukhun-chíní, لمز lamz.

Detractive, *adj.* مفسد mufsid, افترا گو iftirá-gú, مفتري muftarí, تهمت آميز tuhmat-ámíz, بهتان آميز buhtán-ámíz, غيبتي ghíbatí, بد زبان bad-zabán, بد سگال bad-sigál.

Detractor, *subs.* افترا گو iftirá-gú, مفتري muftarí, تهمت انداز tuhmat-andáz, بهتان انداز buhtán-andáz, بهتان گو buhtán-gú, بهتان زن buhtán-zan, نمام nammám, نامل námil, غيبتي ghíbatí, هماز hammáz, لمزه lumazah, بد زبان bad-zabán, بد گو bad-gú, ساعي sá'í, سخن چين sukhun-chín.

Detriment, *subs.* ضرر zarar, ضرارت zarárat, مضرت mazarrat, زیان ziyán, خلل khalal, نقص naqs, نقصان nuqsán, آسیب ásíb, عیب 'aib, آزار ázár, اذیت azíyat, گزند gazand, خسارت khasárat.

Detrimental, *adj.* مضر muzirr, آفت ناك áfat-nák.

Detrition, *subs.* سایش sáyish, سحك sahk.

Detrude, *verb,* ترد نمودن tard nimúdan, دفع کردن daf' kardan.

Detruncate, *verb,* قطع نمودن qat' nimúdan, بریدن burídan.

Detrusion, *subs.* دفع daf', ترد tard.

Deuce, *subs.* دیو dív, جن jinn, جان ján (*pl.* جنان janán), عفریت 'ifrít, غول ghúl.

Deuterogamy, *subs.* نکاح دوم nikáh-i-duvum, ازدواج ثاني izdiváj-i-sání, تزویج نو tazvíj-i-nau.

Deuteronomy, *subs.* مثنات misnat, سفر خامس موسي safar-i-khámis-i-músá.

Devaporation, *subs.* تقطیر taqtír.

Devastate, *verb,* غارت کردن ghárat kardan, تاراج نمودن táráj nimúdan, خراب نمودن kharáb nimúdan, اخراب کردن ikhráb kardan, تخریب نمودن takhríb nimúdan.

Devastation, *subs.* غارت ghárat, خرابي kharábí, تخریب takhríb, اخراب ikhráb.

Develop, *verb trans.* پیدا نمودن paidá nimúdan, کشف کردن kashf kardan, آشکار کردن áshikár kardan, پیش بردن pish burdan, ظاهر ساختن záhir sákhtan.—*intrans:* بروز کردن burúz kardan, بتدریج نمایان شدن bi-tadríj nimáyán shudan.—(*The features of his malady have developed themselves*) ماده مرض مستعد است máddah-i-marz musta'idd ast.

Development, *subs.* اظهار izhár, کشف kashf, ظهور zuhúr, بروز burúz, آشکار áshikár.

Devexity, *subs.* پیچ pích, پیچش pichish, عوج 'avaj *or* 'ivaj, اعوجاج i'vijáj, انحنا inhiná, قوس qaus.

Deviate, *verb,* انحراف ورزیدن inhiráf varzídan, تجاوز کردن tajávuz kardan, جدا شدن jidá shudan, دور افتادن dúr uftádan.

Deviation, *subs.* انحراف inhiráf, تجاوز tajávuz, جدائي jidá'í, دور افتادگي dúr-uftádagí.

Device, *subs.* (*Artifice*) حیله hílah, کید kaid, فریب firíb, بندش bandish, بهانه bahánah, گول gúl, ساخته sákhtah, مکر makr, دمدمه damdamah, نیرنگ nírang, تلبیس talbís, ریو rív, مکیده makídah (*pl.* مکائد makáïd), توطئه tautïah, تزویر tazvír, دسیسه dasísah. —(*Plan*) تمهید tamhíd, عزم 'azm, عزمت 'azimat, مدعا mudda'á, پیش نهاد písh-nihád, نیت níyat, اندیشه andíshah, قصد qasd, خیال khiyál, منصوبه mansúbah. —(*Inventive design*) اختراع ikhtirá', نقشه naqshah, صورت súrat, زمینه zamínah, طرح tarah.

Devil, *subs.* شیطان shaitán (*pl.* شیاطین shayátín), ابلیس iblís (*pl.* ابالیس abálís), دیو dív, شیخ النار shaikhu 'n-nár.—(*He is a perfect little devil*) شیطانك تمامیست shaitának-i-tamámí 'st.—(*Go to the Devil!*) جهنم برو jahannam bi-rau.—(*Possessed of a devil*) مجنون majnún, مفتون maftún, دیوانه dívánah.—(*The Devil is not so black as he is painted*) شیطان بان زشتي که تصویرش میکنند نیست shaitán bi-án zishtí kih tasvír-ash míkunand ní'st.—(*Needs must when the Devil drives*) لزوم ملتزم رکاب ابلیس است luzum multazim-i-rikáb-i-iblís ast, با شیطان حین غلبه اش ستیز نتوان bá-shaitán hín-i-ghalbah-ash sitíz na-taván.—(*I am between the Devil and the deep sea*) میانه شیطان و جهنم گرفتار ام miyánah-i-shaitán va jahannam giriftár-am, من حاضرم از رفیق که نمیتوان عقب ماند man házir-am az rafíq kih na-mí-taván 'aqib mánad.

Devilish, *adj.* شیطاني shaitání, شیطنت مآب shaitanah-ma,áb.

Devilism, *subs.* شیطانیت shaitániyat.

Devilry, *subs.* شیطنت shaitanat.

Devil's-claw, *subs.* (*Telegraphic term*) چنگل شیطان changal-i-shaitán.

Devious, *adj.* منحرف munharif, متحیر mutahayyir, حیران hairán, سر گردان sar-gardán, کج kaj.

Devisable, *adj.* قابل تمهید qábil-i-tamhíd.—(*By will*) وصیتي vasíyatí, توصیت پذیر tausiyat-pazír, وصیت شدني vasíyat-shudaní.

Devise, *subs.* وصیت vasíyat, وقف vaqf (*pl.* اوقاف auqáf), موقوفه mauqúfah, ترکه tarkah, متروکه matrúkah, هبه hibih.

Devise, *verb trans. and intrans.* (*Contrive*) ایجاد نمودن íjád nimúdan, تجویز کردن tajvíz kardan, اختراع نمودن ikhtirá' nimúdan, انگیختن angíkhtan (*rt.* انگیز angíz). تمهید کردن tamhíd kardan.—(*Bequeath*) توصیه نمودن tausiyah nimúdan, وصیت کردن vasíyat kardan, وقف کردن vaqf kardan, تملیك کردن tamlík kardan, هبه کردن hibih kardan.

Devisee, *subs.* وصي vasí.

Deviser, *subs.* مخترع mukhtari', مبدع mubdi', موجد mújid, مدبر mudabbir, تمهید کننده tamhíd-kunandah.

Devisor, *subs.* موصي músí *or* muvassí.

Devoid, *adj.* خالي khálí, تهي tuhí, پوچ púch, بري barí, عاري 'árí.

Devolution, *subs.* نقل naql, انتقال intiqál, نزول nuzúl.

Devolve, *verb trans.* بخشیدن bakhshídan, حبه کردن hibih kardan, دادن dádan (*rt.* ده dih), نقل نمودن naql nimúdan, منتقل ساختن muntaqil sákhtan, رسانیدن rasánídan, در عهده در آوردن dar 'uhdah dar-ávardan. —*intrans.* در عهده آمدن dar 'uhdah ámadan, فرود

furúd ámadan, جا گرفتن já giriftan, قرار گرفتن آمدن qarár giriftan, انتقال یافتن intiqál yáftan.

Devolvement, *subs.* تنزیل tanzíl.

Devote, *verb* (*Bestow*) نثر نمودن nasr nimúdan, نثار نمودن nisár nimúdan, بر افشاندن bar-afshándan, گستردن gustardan, افاضه نمودن ifázah nimúdan, فرو ریختن furú-ríkhtan, فرو باریدن furú-bárídan, بسط نمودن bast nimúdan, عطا نمودن 'atá nimúdan, دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشیدن bakhshídan (*rt.* بخشای bakhsháy), بخشودن bakhshúdan (*rt.* بخشای bakhsháy), بخشش کردن bakhshish kardan, ارزانی داشتن arzání dáshtan.—(*Consign*) سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), سپارش کردن sipárish kardan, تفویض نمودن tafvíz nimúdan, حواله کردن haválah kardan, تسلیم کردن taslím kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), وا گذاشتن vá-guzáshtan, رجوع کردن rujú' kardan, محول کردن muhavval kardan, تحویل دادن tahvíl dádan, امانت دادن imánat dádan.—(*Consume or expend*) صرف کردن sarf kardan, خرج کردن kharj kardan, تلف کردن talaf kardan.

Devoted, *part. and adj.* (*Appropriated*) مخصوص makhsús, مختص mukhtass, معین mu'ayyan.—(*Attached*) محب muhibb.—(*Addicted*) معتاد mu'tád, منهمك munhamik.—(*Ardent*) غیرت مند ghairat-mand, تند رو tund-rau, تند رفتار tund-raftár, سخت sakht, پر رغبت pur-raghbat, شوقمند shauq-mand, پر شوق pur-shauq, مشتاق mushtáq, شائق sháïq, آرزو مند árzú-mand, سر گرم sar-garm.—(*Thing devoted to God*) منذور manzúr, مقدس muqaddas, قرباني qurbání. —(*Be-queathed for religious purposes*) وقف vaqf, موقوفه mauqúfah. — (*Devoted servant*) فدوي fidví, بنده bandah.

Devotedness, *subs.* عادت 'ádat, انهماك inhimák.

Devotee, *subs.* (*Religious*) زاهد záhid, زهد پیشه zuhd-píshah, عابد 'ábid, پارسا parsá, گوشه نشین gúshah-nishín, مرتاض murtáz, عاکف 'ákif (*pl.* عکوف 'ukúf), معتکف mu'takif, پرهیز گار parhíz-gár.—(*Wandering devotee*) درویش darvísh, فقیر faqír, قلندر qalandar, آزاد ázád.

Devotement, *subs.* عادت 'ádat, انهماك inhimák.—(*Bestowal*) نثار nisár, ایثار ísár, افاضه ifázah, بسط bast.

Devotion, *subs.* (*Piety*) تقوي taqvá, ریاضت riyázat, زهد zuhd, تسلیم taslím, تندهي tan-dihí, زاهدي záhidí, عبودیت 'ubúdíyat, عبد 'abad, تعبد ta'abbud, اتقا ittiqá.—(*Ardour*) رغبت raghbat, شوق shauq, غیرت ghairat, حدت hiddat, تند روي tund-raví, تند رفتاري tund-raftárí, سختي sakhtí, آرزو مندي árzú-mandí, سر گرمي sar-garmí.—(*Attachment*) محبت mahabbat, مهر mihr, دوستي dústí, وداد vidád, عشق 'ishq, حب hubb, الفت ulfat, صادقي sádiqí, صداقت sadáqat, مودت mavaddat, یاري yárí, اتحاد ittihád, هوا havá, هوا داري havá-dárí, دلداري dil-dárí, دلبستگي dil-bastagí, علاقه 'aláqah, عطوفت 'atúfat, تعلیق ta'líq, تودد tavaddud, آشنائي áshnáí, صباب sabáb, خلت khullat (*pl.* خلال khilál), ولا vilá, موالات muvá-lát, ائتلاف ïtiláf, اخلاص ikhlás, خلاص khilás, مسالمت musálamat, محابات muhábát.—(*Heart-felt devotion*) اخلاص قلبي ikhlás-i-qalbí.—(*Worship*) عبادت 'ibá-dat, پرستش parastish.—(*To perform one's devotions*) عبادت نمودن 'ibádat nimúdan, پرستش کردن parastish kardan.

Devotional, *adj.* پارسا pársá, تقواي taqváí, متقي mut-taqí, زاهد záhid, عابد 'ábid, عاکف 'ákif, پرهیز گار parhíz-gár.

Devotionally, *adv.* پرهیز گارانه parhíz-gáránah, متقیانه muttaqiyánah, زاهدانه záhidánah, عابدانه 'ábidánah.

Devour, *verb,* (*Eat*) بلعدن bal'ídan, خوردن khurdan, فرو بردن furú burdan, التقام نمودن iltiqám nimúdan, تناول کردن tanávul kardan.—(*Destroy*) معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, اعدام کردن i'dám kardan, نا بود کردن ná-búd kardan, سلب نمودن salb nimúdan, منقلع گردانیدن munqali' gardánídan, متلاشي کردن mutaláshí kardan, منقضي کردن munqazí kardan, نیست گردانیدن níst gardánídan, تباه کردن tabáh kar-dan, خراب نمودن kharáb nimúdan, بر باد دادن bar-bád dádan, از هم ریختن az ham ríkhtan, تلف نمودن talaf nimúdan, فنا کردن faná kardan, منهدم ساختن munhadim sákhtan, استئصال نمودن istïsál nimúdan, پخش کردن pakhsh kardan, افساد نمودن ifsád nimúdan.

Devourer, *subs.* (*Eater*) بلعنده bal'indah, خورنده khurandah, اکل akil, طاعم tá'im.—(*Destroyer*) تباه کار tabáh-kár, خراب کار kharáb-kár, مهلك muhlik, هادم hádim, مخرب mukharrib.

Devout, *adj.* معتکف mu'takif, متقي muttaqí, خداترس khudá-tars, دیندار dín-dár, عبادتگار 'ibádat-gár, دین پرست dín-parast, زاهد záhid, زهادتمند zahádat-mand, پرهیز گار parhíz-gár, متدین mutadayyin.

Devoutly, *adv.* پرهیز گارانه parhíz-gáránah, متقیانه mut-taqiyánah, زاهدانه záhidánah, عابدانه 'ábidánah.

Devoutness, *subs.* تقوي taqvá, ریاضت riyázat, زهد zuhd, تسلیم taslím, تندهي tan-dihí, زاهدي záhidí, عبودیت 'ubúdíyat, عبد 'abad, تعبد ta'abbud, اتقا ittiqá.

Dew, *subs.* شبنم shab-nam, ژاله zhálah, نژم nizhm, طل tall (*pl.* طلال tilál).—(*There is a heavy dew*) شبنم بسیار مي افتد shab-nam-i-bisyár mí-uftad.

Dew, *verb,* تر کردن tar kardan, مرطوب کردن martúb kardan, مرشوش گردانیدن marshúsh gardánídan.

Dewberry, *subs.* توت کوهي tút-i-kúhí.

Dewdrop, *subs.* قطر شبنم qatr-i-shab-nam, چکه شبنم chikkah-i-shab-nam.
Dewiness, *subs.* نمي namí, شبنمي shab-namí.
Dew-lap, *subs.* غبغب ghabghab.
Dewless, *adj.* بي شبنم bí-shab-nam, بي ژاله bí-zhálah.
Dew-point, *subs.* درجه شبنم darajah-i-shab-nam, نكته الطل nuktahu 'l-tall.
Dewy, *adj.* شبنم دار shab-nam-dár, پر ژاله pur-zhálah.
Dexter, *adj.* راست rást, يمين yamín.
Dexterity, *subs.* چستي chustí, چابكي chábukí, چالاكي chálákí, مهارت mahárat, استادي ustádí, كار سازي kár-sází, سليقه salíqah, سرعت sur'at.—(*Manual dexterity*) چالاك دستي chálák-dastí, تيز دستي tíz-dastí, چيره دستي chírah-dastí, سر دستي sar-dastí, شرق دستي shirq-dastí, دست بازي dast-bází.
Dexterous, *adj.* چابك chábuk, دستكار dast-kár, زرنگ zaring, قابل qábil, قادر qádir, چست chust, دست باز dast-báz, چالاك دست chálák-dast, چيره دست chírah-dast, تيز دست tíz-dast, سر دست sar-dast, شرق دست shirq-dast, چابك دست chábuk-dast, سريع sarí', كرم كار kirm-i-kár.
Dexterously, *adv.* سريعاً sarí'an, بچستي bi-chustí, قابلانه qábilánah, قادرانه qádiránah, دانسته dánistah.
Dextral, *adj.* راست rást, يمين yamín.
Dextrine, *subs.* (*Medical term*), صمغ نشاسته samagh-i-nishástah.
Diabetes, *subs.* (*Medical term*) سلس البول salasu 'l-baul, دياپيطوس díábítús (European).
Diabetic, *adj.* سلس البولي salasu 'l-baulí.
Diabolic, *adj.* ابليس گيري iblís-gírí, ابليس وش iblís-vash.
Diabolically, *adv.* از روي شيطنت az rúy-i-shaitanat, ابليس وشانه iblís-vashánah.
Diabolism, *subs.* شيطنت shaitanat.
Diachylon, *subs.* (*Medical term*) مشمع دياخليون mu-shamma'-i-díákhliyún (European).
Diaconal, *adj.* شماسي shammásí, كشيشي kashíshí, ديكوني díkúní (European).
Diacoustics, *subs.* علم صوت 'ilm-i-saut, علم سماع 'ilm-i-samá'.
Diacritical, *adj.* مميز mumayyiz, فاصل fásil, مفرق mufarriq.
Diadem, *subs.* تاج táj, افسر afsar, اكليل iklíl (*pl.* اكاليل akálíl), دهيم dahím, ديهيم daihím.
Diademed, *adj.* تاج دار táj-dár, جيقه دار jíqah-dár, دهيمي dahímí.
Diæresis, *subs.* (*Medical term*) فاصل fásil, فاروق fárúq.

Diagnosis, *subs.* (*Medical term*) تشخيص tashkhíz, معرفت ma'rifat.
Diagnostic, *adj.* معرفتي ma'rifatí, تشخيصي tash-khízí.
Diagonal, *subs.* خط تقسيم khatt-i-taqsím.—*adj.* خط تقسيمي khatt-i-taqsímí.
Diagonally, *adv.* بطور تقسيم bi-taur-i-taqsím, از زاويه بزاويه az záviyah bi-záviyah.
Diagram, *subs.* نمونه nimúnah, نقشه naqshah.
Dial, *subs.* دائره هنديسي dáïrah-i-hindísí, دائره ساعتي dáïrah-i-sá'atí, درجات daraját, سطحه sat,hah, سفحه safhah, آفتاب نما áftáb-nimá.—(*Division of a dial*) خط khatt.
Dialect, *subs.* لهجه lahjah, زبان zabán, لغت lughat.
Dialectic, *adj.* لغوي laghaví, منطقي mantiqí, لساني lisání, لهجي lahjí, اصطلاحي istiláhí.
Dialectician, *subs.* منطقي mantiqí, اهل منطق ahl-i-mantiq.
Dialectics, *subs.* علم منطق 'ilm-i-mantiq.
Dialist, *subs.* دائره ساز dáïrah-sáz.
Dialling, *subs.* علم دائره سازي 'ilm-i-dáïrah-sází.
Dialogist, *subs.* متكلم mutakallim, سخن ور sukhun-var.
Dialogistic, *adj.* كلامي kalámí, نطقي nutqí.
Dialogue, *subs.* گفتگو guftugú, مكالمه mukálamah, محاوره muhávarah, سؤال و جواب süál va javáb.
Dialysis, *subs.* (*Medical term*) فاصل fásil, فاروق fárúq.
Diameter, *subs.* قطر qutr (*pl.* اقطار aqtár).
Diametral, *adj.* قطري qutrí.
Diametrical, *adj.* مستوي mustaví.
Diametrically, *adv.* محوراً mihvaran, قطباً qutban, قطراً qutran.—(*Entirely*) بكلي bi-kullí, تماماً tamá-man.
Diamond, *subs.* الماس almás, سامور sámúr.—(*To cut a diamond*) تراشيدن tiráshídan.—(*Diamond-dust*) خورده الماس khurdah-i-almás.
Dianthus caryophyllus (*Clove pink*), *subs.* گل ميخك gul-i-míkhak, قرنفل qaranful.
Diapason, *subs.* آهنگ áhang, نغمه جامعه naghmah-i-jáma'ah.
Diapente, *subs.* (*Musical term*) نوا پنجم navá-i-pan-jum, نغمه خامسه naghmah-i-khámisah.
Diaper, *subs.* پيشگير تصوير دار písh-gír-i-tasvír-dár, رو مال منقش rú-mál-i-munaqqash, دستمال نقش dast-mál-i-naqsh.
Diaper, *verb,* نقش كردن naqsh kardan, تصوير نمودن tasvír nimúdan.
Diaphaneity, *subs.* اشتشفاف ishtishfáf, شفافي shaf-fáfí, صفا safá, پاكي pákí.
Diaphanic, *adj.* شفاف shaffáf, صاف sáf, پاك pák.

Diaphanous, *adj.* شفاف shaffáf, صاف sáf, پاك pák.
Diaphonics, *subs.* علم صوت 'ilm-i-saut, علم اصوات 'ilm-i-asvát.
Diaphoresis, *subs.* (*Medical term*) عرق زياد 'araq-i-ziyád.
Diaphoretics, *subs.* (*Medical term*) ادويه معرقه adviyah-i-mu'arriqah.
Diaphragm (*Midriff*), *subs.* حجاب حاجز hijáb-i-hájiz, استخوان وسط سينه ustukhán-i-vasat-i-sínah.
Diarist, *subs.* روز نامه نويس rúz-námah-nivís.
Diarrhœa, *subs.* اسهال is,hál, جريان شكم jiryán-i-shikam, زحير zahír, شكم روش shikam-ravish, اطلاق itláq.—(*Diarrhœa from surfeit*) هيضه haizah.
Diarrhetic, *adj.* اسهالي is,hálí, زحيري zahírí.
Diarthrosis, *subs.* (*Anatomical term*) مفصل متحرك mafsil-i-mutaharrik.
Diary, *subs.* سفر نامه safar-námah, روز نامه rúz-námah.
Diastole, *subs.* (*Medical term*) بسط bast, شرح sharh, انبساط imbisát.
Diatessaron, *subs.* نغمه چارم naghmah-i-chárum.
Diathesis, *subs.* (*Medical term*) استعدال isti'dál, تهيه tahíyah.—(*Cancerous diathesis*) مزاج سرطاني mizáj-i-saratání.—(*Scrofulous diathesis*) مزاج خنازيري mizáj-i-khanázírí.—(*Tuberculous diathesis*) مزاج سلي mizáj-i-sillí.
Diatonic, *adj.* هم آهنگ ham-áhang, هم نوا ham-navá, هم صدا ham-sidá.
Diatribe, *subs.* بحث شديد bahs-i-shadíd, نزاع nizá', جدال jidál, جدل jadal, خصومت khusúmat, اختصام ikhtisám.
Dibble, *subs.* بيلچه bílchah.
Dibble, *verb*, نشاندن nishándan, غرس نمودن ghars nimúdan, كاشتن káshtan.
Dice, *subs.* كعب ka'b, مهره muhrah, نرد nard, جنگ jung.—(*One die*) كعبه ka'bah, طاس tás.—(*To play at dice*) كعب انداختن ka'b andákhtan, مهره انداختن muhrah andákhtan, نرد بازي كردن nard-bází kardan.
Dice-box, *subs.* مهره دان muhrah-dán.
Dicephalous, *adj.* دو سر dú-sar, ذو رأسين zú-räsain.
Dichroism, *subs.* دو رنگ dú-rang.
Dichromatic, *adj.* دو رنگ dú-rang, ذو لونين zú-launain.
Dicky, *subs.* سينه بند sínah-band.
Dictamnus albus (*White Fraxinella plant*), *subs.* بقلت الغزال baqlatu 'l-ghazál.
Dictate, *subs.* اغرا ighrá, تحريك tahrík, اقتضا iqtizá, تقاضا taqázá, ارشاد irshád, اراده irádah, نيت níyat, اشاره ishárah, املا imlá, صواب ديد saváb-díd.
Dictate, *verb*, اغرا نمودن ighrá nimúdan, تحريك نمودن tahrík nimúdan, اشاره كردن ishárah kardan, املا كردن imlá kardan, صواب ديدن saváb dídan.—(*Letter, &c.*) املا كردن imlá kardan, نويساندن nivísándan.
Dictation, *subs.* اغرا ighrá, تحريك tahrík, اقتضا iqtizá, تقاضا taqázá, ارشاد irshád, اراده irádah, نيت níyat, اشاره ishárah, صواب ديد saváb-díd.—(*As a letter, &c.*) املا imlá.—(*To write from dictation*) از روي املا نوشتن az rúy-i-imlá nivishtan, القا نمودن ilqá nimúdan.
Dictator, *subs.* مشير mushír, دبير dabír.
Dictatorial, *adj.* مشيري mushírí, دبيري dabírí.
Dictatorship, *subs.* منصب مشيري mansab-i-mushírí.
Dictatory, *adj.* مشيري mushírí, دبيري dabírí.
Dictatrix, *subs.* مشيره mushírah, دبيره dabírah, زن مشير zan-i-mushír, زن دبير zan-i-dabír.
Diction, *subs.* نطق nutq, تلفظ talaffuz, ابارت ibárat, بيان bayán, قول qaul.
Dictionary, *subs.* لغت lughat (*pl.* لغات lughát), فرهنگ farhang.
Dictum, *subs.* قول qaul (*pl.* اقوال aqvál), ادعا iddi'á, دعوي da'vá, مدعا mudda'á, تعريف ta'ríf, تقرير taqrír, اقرار iqrár, گفتار guftár, توجيه taujíh.
Didactic, *adj.* پند آر pand-ár, نصيحت مند nasíhat-mand, عبرت دار ibrat-dár, تأليم بخش tälím-bakhsh.
Didactylous, *adj.* دو انگشتي dú-angushtí.
Diddle, *verb*, فريب دادن firíb dádan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), گول زدن gúl zadan, اغوا نمودن ighvá nimúdan.
Die, *subs.* (*Stamp*) سكه sikkah, مهر muhr.—(*For playing*) كعبه ka'bah, طاس tás.
Die, *verb*, مردن murdan (*rt.* ميز mír), فوت شدن faut shudan, وفات كردن vafát kardan, گشتن gashtan, هلاك شدن halák shudan, هالك شدن hálik shudan, مرحوم شدن marhúm shudan, جان دادن ján dádan, رحلت كردن rahlat kardan. [Also expressed by various phrases, such as : جان را تسليم كردن ján-rá taslím kardan (*to resign life*); برحمت الهي پيوستن bi-rahmat-i-iláhí paivastan (*to be received into God's mercy*); لبيك اجابت گفتن labaik-i-ijábat guftan (*to pronounce the word of acceptance*); سر بتيره تراب كشيدن sar bi-tírah-i-turáb kashídan (*to withdraw one's head into the darkness of the grave*); دنيارا وداع كردن dunyá-rá vidá' kardan (*to bid adieu to the world*), &c.].—(*To die in the flower of one's age*) جوان مرگ شدن javán marg shudan, جواني مردن javání murdan.—(*You will soon die*) از ماه عمرت غره بسلخ خوهد رسيد máh-i-'umr-at az gharrah bi-salkh kháhad rasíd (*lit.* The month of your life will pass from the first day to the last).
Diet, *subs.* (*Board*) خوراكي khurákí, سفره sufrah, طعام ta'ám, طعم ta'm, طعمت tu'mat, غذا ghizá, غدا ghadá,

اکل akal.—(*Body of persons*) مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).

Diet, *verb trans.* (*Board*) سفره دادن sufrah dádan, خوراك دادن khurák dádan, خورانیدن khuránídan, اطعام نمودن it'ám nimúdan, تغذیه نمودن taghziyah nimúdan, ترتب غذا دادن tarattub-i-ghizá dádan, بند و بست خوراك کردن band-u-bast-i-khurák kardan.—*intrans.* خوراك خوردن khurák khurdan, غذا خوري کردن ghizá-khurí kardan, غذا خوردن ghizá khurdan, پرهیز کردن parhíz kardan.

Dietary, *subs.* اطعام it'ám, خوراك دهي khurák-dihí.—*adj.* غذاي ghizáí, خوراکي khurákí, اطعامي it'ámí.

Dietetic, *adj.* غذاي ghizáí, خوراکي khurákí, اطعامي it'ámí.

Dietetics, *subs.* قانون تغذي qánún-i-taghazzí.

Differ, *verb,* تفاوت داشتن tafávut dáshtan, غیر بودن ghair búdan, مختلف شدن mukhtalif shudan, اختلاف کردن ikhtiláf kardan, فرق داشتن farq dáshtan, توفیر داشتن taufír dáshtan (*vulg.*).—(*Disagree*) اختلاف کردن ikhtiláf kardan, مختلف شدن mukhtalif shudan, جنگ کردن jang kardan, نزاع کردن nizá' kardan.

Difference, *subs.* فرق farq, تفاوت tafávut, مباینت mubáyanat, اختلاف ikhtiláf, فراق faráq, انفراق infiráq, توفیر taufír (*vulg.*) (this last word properly signifies "increasing, multiplying").—(*Misunderstanding*) نزاع nizá', جنگ jang, اختلاف ikhtiláf.—(*Arithmetical term*) حاصل تفریق hásil-i-tafríq.—(*Difference of opinion*) کثرت آرا kasrat-i-árá, اختلاف آرا ikhtiláf-i-árá, مباینت افکار mubáyanat-i-afkár.—(*A difference of opinion occurred*) اختلاف آرا شد ikhtiláf-i-árá shud.—(*No one could tell the difference*) هیچ نمیشد فرق داد hích na-míshud farq dád.—(*There is a wide difference between this and that*) میان این و آن تفاوت بسیار است miyán-i-ín va án tafávut-i-bisyár ast, بسیار فرق باشد bisyár farq báshad ín tá án.—(*To discern the difference*) فرق دیدن farq dídan.—(*To make a difference*) تغییر دادن taghyír dádan, فرق گذاشتن farq guzáshtan.—(*What difference does it make*) چه توفیر میکند chih taufír mí-kunad.—(*There is no difference*) تفاوت ندارد tafávut na-dárad.

Different, *adj.* مفترق muftariq, علحده 'alahidah, جدا jidá, مختلف mukhtalif, متباین mutabáyin, مغایر mughávir, متفاوت mutafávit, غیر مماثل ghair-i-mamásil, ور var (*vulg.*).—(*To be different from*) تفاوت داشتن (به) tafávut dáshtan (bi).

Differential, *adj.* مخصوصي makhsúsí, متفاوت mutafávit, توفیري taufírí (*vulg.*)—(*Differential calculus*) عدد اختلاف 'adad-i-ikhtiláf.

Differently, *adv.* مختلفا mukhtalifan, گناگون gun-á-gún.

Difficult, *adj.* دشوار dushvár, مشکل mushkil, صعب sa'b, سخت sakht, شاق sháqq, متعسر muta'assir, پر تعاسر pur-ta'ásur.—(*This is a difficult question*) این مسئله اشکال دارد ín masïlah ishkál dárad.

Difficulty, *subs.* (*Arduousness*) دشواري dushvárí, سختي sakhtí, مشکلي mushkilí, مشکلت mushkilat, اشکال ishkál, عسرت 'usrat, صعوبت su'úbat, شولوق shúlúq.—(*Quandary*) مضیق maziq (*pl.* مضائق mazáïq), تنگي tangí, عسرت 'usrat, تشویش tashvísh, پریشاني parishání, سر اسیمگي sar-ásímagí. — (*Obstacle*) مانع máni', سد sadd, ممانعت mumána'at, مزاحمت muzáhamat, اشکال ishkál, صعوبت su'úbat, اخلال ikhlál.—(*There is no difficulty*) نقلي ندارد naqalí na-dárad.—(*I will not raise difficulties*) مضایقه نمیکنم muzáyaqah na-míkunam.—(*Difficulties will arise*) اشکالات خواهد پیدا کرد ishkálát kháhad paidá kard.—(*With difficulty*) بوجهي صعب bi-vajhí-i-sa'b.

Diffidence, *subs.* بي جرأتي bí-jurätí, عدم اعتماد 'adam-i-i'timád, نا خاطر جمعي ná-khátir-jam'í, واهمه váhimah.

Diffident, *adj.* بي جرأت bí-jurät, نا خاطر جمع ná-khátir-jam', غیر معتمد ghair-i-mu'tamid.

Diffluent, *adj.* جاري járí, روان raván, هر جا رو har-já-rau.

Difformity, *subs.* عدم تشابه 'adam-i-tashábuh, نا مانندي ná-mánandí, غیر مماثلي ghair-i-mumásalí.

Diffract, *verb,* شکستن shikastan (*rt.* شکن shikan), کسر نمودن kasr nimúdan, منکسر ساختن munkasir sákhtan.

Diffraction, *subs.* شکستگي shikastagí, کسر kasr, انکسار inkisár.

Diffuse, *verb,* افشاندن afshándan, ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), پاشیدن páshídan, پراگنده ساختن parágandah sákhtan, نشر نمودن nashr nimúdan, منتشر ساختن muntashir sákhtan, انتشار دادن intishár dádan.

Diffuse, *adj.* فراوان faráván, موفور maufúr, وافر váfir, کثیر kasír, فائض fáïz, فراخ farákh, جزیل jazíl, مثمر musmir, بسیار bisyár, خیلي khailí, زیاد ziyád.—(*Expansive*) وصیح vasíh, ممتد mumtadd, پهن شو pahn-shau, کش آور kish-ávar, بسط پذیر bast-pazír.—(*Prolix*) طویل tavíl, مفصل mufassal, دراز diráz, طولاني túlání, تفصیل ده tafsíl-dih, مدقق mudaqqaq, پر گو pur-gú, زبان ران zabán-rán.

Diffused, *adj.* منتشر muntashir, شائع shái'.

Diffusely, *adv.* (*Copiously*) بسیار bisyár, زیادت ziyádat, بافراط bi-ifrát, کثیراً kasíran, وافراً váfiran, بکثرت bi-kasrat.—(*Expansively*) از روي امتداد az rúy-i-imtidád.—(*Prolixly*) بطور طولاني bi-taur-i-túlání, علي وجه التطویل 'alá vajhu 't-tatvíl, اطنابا itnában.

Diffuseness, *subs.* (*Copiousness*) افزوني afzúní, فزوني

fuzúní, افزايش afzáyish, فراواني faráváni, افراط ifrát, وفرت vafrat, وفور vufúr, توافر taváfur, توفير taufír, كثرت kasrat, فيض faiz, بسياري bisyárí, برکت barakat, زيادتي ziyádatí, نهايت niháyat.—(*Prolixity*) تفصيل tafsíl, اطناب itnáb, تطويل tatvíl, پر گوئي pur-gú,í, تفصيل سخن tafsíl-i-sukhun.—(*Expansiveness*) امتداد imtidád-yábí, كش آوري kish-ávarí, بسط پذيري bast-pazírí.

Diffusibility, *subs.* انتشار پذيري intishár-pazírí.

Diffusible, *adj.* انتشار پذير intishár-pazír.

Diffusion, *subs.* انتشار intishár, نشر nashr.

Diffusive, *adj.* منتشر muntashir, نما نشر nashr-nimá.

Dig, *verb trans. and intrans.* كند و كوب كردن kand-u-kúb kardan, كاويدن kávídan, كندن kandan, كافتن káftan, حفر كردن hafr kardan.—(*Excavate*) حفر كردن hafr kardan, كاويدن kávídan, نقب كردن naqb kardan, گود كردن gaud kardan.—(*To dig up*) بر كندن bar-kandan, در آوردن dar-ávardan.

Digest, *subs.* مجمل mujmal, اجمال ijmál, محصل muhassal, ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamá'im), مختصر mukhtasar, خلاصه khulásah, موجز mújaz, مجموعه majmú'ah, وجيز vajíz.

Digest, *verb,* هضم كردن hazm kardan, تحليل كردن tahlíl kardan, حل كردن hall kardan.—(*To be digested*) تحليل رفتن tahlíl raftan, هضم شدن hazm shudan.—(*Abbreviate*) اختصار كردن ikhtisár kardan, مختصر كردن mukhtasar kardan, كوتاه كردن kútáh kardan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, قصر نمودن qasr nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan.

Digester, *subs.* هاذم házim, حضم نما hazm-nimá.—(*Abbreviator*) مختصر كننده mukhtasar-kunandah, اختصار دهنده ikhtisár-dihandah.

Digestible, *adj.* گوارا guvárá, خوش حضم khush-hazm, سهل الحضم sahlu 'l-hazm.

Digestion, *subs.* هاضمه házimah, هضمه hazmah, گوارائي guvárá,í, تحليل tahlíl.

Digestive, *adj.* هاذم házim, حضم نما hazm-nimá, گوارنده guvárandah.

Digger, *subs.* حفار haffár, حافر háfir, كننده kanandah, گود كننده gaud-kunandah.

Digging, *subs.* حفر hafr, كنده كاري kandah-kárí.—(*Place for gold, &c.*) حافره háfirah, گودال gaudál.

Dight, *verb,* آرامتن árástan (*rt.* آراي áráy), آرايش كردن *or* دادن áráyish kardan *or* dádan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), زينت دادن zínat dádan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, توشيح نمودن taushíh nimúdan, زيب دادن zíb dádan, طرازيدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.

Digit, *subs.* (*Finger*) انگشت angusht. — (*Measure*) پهنائي انگشت pahná,í-i-angusht.—(*Number*) عدد احاد 'adad-i-ahád.

Digit, *verb,* انگشتك كردن angushtak kardan.

Digital, *adj.* انگشتي angushtí.

Digitalis, *subs.* (*Fox-glove*) گل پنجه علي gul-i-panjah-i-'alí.

Digitate, *adj.* پنجه وش panjah-vash, انگشت مانند angusht-mánand.

Digitation, *subs.* پنجه شماري panjah-shimárí.

Dignified, *adj.* معزز mu'azzaz, با هيبت bá-haibat, همايون humáyún, مبارك mubárak, مفخر mufakhkhar, مسعود mas'úd, سعيد sa'íd, سعادتمند sa'ádat-mand, بزرك buzurg, فيروز fírúz, ميمون maimún, اعظم a'zam.

Dignify, *verb,* معزز ساختن mu'azzaz sákhtan, احترام دادن ihtirám dádan, مشرف ساختن musharraf sákhtan, تفخيم كردن tafkhím kardan, تعظيم نمودن ta'zím nimúdan, بزرگ ساختن buzurg sákhtan.

Dignitary, *subs.* بزرگ buzurg, آمير ámír, رتبه دار rutbah-dár.

Dignity, *subs.* جاه ják, شان shán, سر افرازي sar-afrází, سر فرازي sar-farází, دولت daulat, حشمت hashmat, شكوه shukúh, شرف sharaf, شرافت sharáfat, رفعت rif'at, رفاعت rifá'at, جلال jalál, اقبال iqbál, اعلا a'lá, قدر qadar, عزت 'izzat, عزازت 'azázat, عز 'izz, تشخص tashakhkhus, مجال mujál, فخامت fakhámat, همايوني humáyúní, بزرگي buzurgí, سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, مباركت mubárakat, تبرك tabarruk, عظمت 'azmat, فيروزي fírúzí, ميمنت maimanat, صلابت salábat, مجد majd, فر farr.—(*Rank*) منصب mansab, درجه darajah, منزلت manzalat, مرتبه martabah.

Digress, *verb,* انحراف نمودن inhiráf nimúdan, منحرف شدن munharif shudan, صدود ورزيدن sudúd varzídan, تجاوز كردن tajávuz kardan, جدا شدن jidá shudan, دور افتادن dúr uftádan.

Digression, *subs.* انحراف inhiráf, صدود sudúd, تجاوز tajávuz, جدائي jidá,í, دور افتادگي dúr-uftádagí.

Digressional, *adj.* انحرافي inhiráfí, صدودي sudúdí.

Digressive, *adj.* انحرافي inhiráfí, صدودي sudúdí.

Dijudicate, *verb,* فيصل كردن faisal kardan, انفصال دادن infisál dádan, فتوي دادن fatvá dádan, حكم كردن hukm kardan.

Dijudication, *subs.* انفصال infisál, فيصل faisal, محاكمه muhákamah.

Dike, *subs.* خندق khandaq, گود gaud, گودال gaudál, حفره hufrah, چاله chálah, جسر jisr (*pl.* جسور jusúr), بند band.

Dilacerate, *verb,* دريدن darídan, زخم زدن zakhm zadan.

Dilaceration, *subs.* دریدگي darídagí, زخم زني zakhm-zaní, زخم زدگي zakhm-zadagí.

Dilaniate, *verb,* دریدن darídan, زخم زدن zakhm zadan.

Dilapidate, *verb trans.* منهدم ساختن munhadim sákhtan, خراب کردن kharáb kardan, ویران گردانیدن vírán gardánídan, تلف کردن talaf kardan.—*intrans.* خراب شدن kharáb shudan, ویران شدن vírán shudan, از هم پاشیدن az ham páshídan.

Dilapidated, *adj.* خراب kharáb, تلف talaf, منهدم munhadim.

Dilapidation, *subs.* خراب kharáb, خرابي kharábí, انهدام inhidám.

Dilatability, *subs.* انبساط imbisát, قابلیت انبساط qábilíyat-i-imbisát, بسط پذیري bast-pazírí, شرح پذیري sharh-pazírí.

Dilatable, *adj.* بسط پذیر bast-pazír, شرح پذیر sharh-pazír.

Dilatation, *subs.* بسط bast, انبساط imbisát, وسعت vus'at, اتساع ittisá', شرح sharh, انشراح inshiráh.—(*Dilatation of a wound*) پهن ساختن زخم pahn-sákhtan-i-zakhm, گشادگي کردن زخم gushádagí-kardan-i-zakhm. —(*Dilatation of heart*) گشادي قلب gushádí-i-qalb.—(*Dilatation of pupil*) اتساع حدقه ittisá'-i-hadaqah.

Dilate, *verb trans.* بسط دادن bast dádan, شرح نمودن sharh nimúdan, توسیع کردن tausí' kardan, بزرگ ساختن buzurg sákhtan, پهن کردن pahn kardan.—(*Speaking*) اطناب کردن itnáb kardan, بسط دادن bast dádan, شرح دادن sharh dádan, اتساع بخشیدن ittisá, bakhshídan.—*intrans.* بسط یافتن bast yáftan, منبسط شدن mumbasit shudan.—(*Speaking*) بسط دادن bast dádan, اطناب کردن itnáb kardan, شرح دادن sharh dádan.

Dilated, *part. and adj.* مبسوط mabsút, منبسط mumbasit, وسیع vasí'.—(*To become dilated*) شرح یافتن sharh yáftan.

Dilation, *subs.* بسط bast, انبساط imbisát, وسعت vus'at, اتساع ittisá', شرح sharh, انشراح inshiráh.

Dilatorily, *adv.* بسستي bi-sustí, بکاهلي bi-káhilí, بتنبلي bi-tambalí.

Dilatoriness, *subs.* تنبلي tambalí, مستي sustí, کاهلي káhilí, رخاوت rakhávat, کسالت kisálat.

Dilatory, *adj.* تنبل tambal, مست sust, کاهل káhil.

Dildo, *subs.* مچاچنگ macháchang.

Dilemma, *subs.* کشمکش kash-ma-kash, تردد taraddud, دو دلي dú-dilí, اشکال ishkál.

Dilettante, *subs.* همه کاره هیچ کاره hamah-kárah-i-hích-kárah.

Dilettanteism, *subs.* همه کارگي هیچ کارگي hamah-káragí-i-hích-káragí.

Diligence, *subs.* کوشش kúshish, مواظبت muvázabat, مداومت mudávamat, جهد jahd, جد jidd, اجتهاد ijtihád, تجاهد tajáhud, اصرار isrár, مبالغه mubálaghah, ملازمت mulázamat, قیام qiyám, ادمان idmán, تندهي tan-dihí, سعي sa'í, تقید taqayyud, ورزش varzish, انهماك inhimák, توجه tavajjuh, اقدام iqdám, اشتغال ishtighál, اهتمام ihtimám, دقت diqqat, اعتنا i'tiná, تمادي tamádí.

Diligent, *adj.* متوجه mutavajjih, متقید mutaqayyid, مجتهد mujtahid, متجاهد mutajáhid, مداوم mudávim, مواظب muvázib, ساعد sá'id, ساعي sá'í, سرگرم sar-garm, ملازم mulázim.—(*To be diligent*) مواظبت نمودن muvázabat nimúdan, ملازمت نمودن mulázamat nimúdan, ملازم شدن mulázim shudan, متوجه بودن mutavajjih búdan, کوشش کردن kúshish kardan, سعي نمودن sa'í nimúdan, چسبیدن chasbídan, اهتمام نمودن ihtimám nimúdan, سر گرم بودن sar-garm búdan.

Diligently, *adv.* علي الدوام 'ala 'd-davám, بطور مواظبت bi-taur-i-muvázabat, اجتهاداً ijtihádan, سعي کنان sa'í-kunán, از روي جد و جهد az rúy-i-jidd-u-jahd.

Dill, *subs.* (*Plant*) شبت shibit, شبید shibíd.

Dilly-dally, *verb,* دفع الوقت کردن daf'u 'l-vaqt kardan, دلدل کردن dildil kardan, لیت و لعل کردن lait-u-la'all kardan, دول دادن daval dádan.

Dilucid, *adj.* صاف sáf, زلال zulál, پاك pák.

Dilucidate, *verb,* صاف کردن sáf kardan, پاك کردن pák kardan.—(*Illustrate*) شرح کردن sharh kardan, توصیح نمودن tausíh nimúdan, تفسیر کردن tafsír kardan, روشن ساختن raushan sákhtan.

Diluent, *subs. and adj.* مرقق muraqqiq, محلل muhallil, مزج mazj.

Dilute, *adj.* آبکي ábakí, رقیق raqíq, ممزوج mamzúj, مشوب mashúb.

Dilute, *verb,* آبکي ساختن ábakí sákhtan, رقیق ساختن raqíq sákhtan, ممزوج کردن mamzúj kardan, مشوب کردن mashúb kardan, مخلوط کردن makhlút kardan.

Diluted, *adj.* آبکي ábakí, رقیق raqíq, ممزوج mamzúj, مشوب mashúb.

Diluter, *subs.* مرقق muraqqiq, حل کننده hall-kunandah, آب سازنده áb-sázandah, محلل muhallil, رقیق ساز raqíq-sáz.

Dilution, *subs.* ترقیق tárqíq, اذابه izábah, تحلیل tahlíl.

Diluvial, *adj.* سیلابي sailábí, طوفاني túfání.

Diluvium, *subs.* زخیره السیل zakhírahu 's-sail, ودیعت الطوفان vadí'atu 't-túfán, آب برده áb-burdah, آب رانده áb-rándah.

Dim, *adj.* تاریك tárík, تیره tírah, مظلم muzlim, داج dáj, شبرنگ shab-rang.—(*Eyes*) کم نور kam-núr, تار tár, بي روشني bí-raushaní, خیره khírah.

Dim, *verb*, تيره ساختن tírah sákhtan, تاريك گردانيدن tárík gardánídan, پوشيدن púshídan.

Dimension, *subs.* قدر qadr, اندازه andázah, مقدار miqdár, حجم hajm, عمق 'umq, وسعه vus'ah.

Dimensionless, *adj.* بي قدر bí-qadr, بي حجم bí-hajm, بي اندازه bí-andázah, بي مقدار bí-miqdár, بي عمق bí-'umq.

Dimidiate, *verb*, نصف كردن nisf kardan, دو جا كردن dú-já kardan, دو نيم ساختن dú-ním sákhtan, دو پاره dú-párah kardan.

Diminish, *verb trans.* كاستن kástan (*rt.* كاه káh), تخفيف دادن takhfíf dádan, كم كردن kam kardan.—*intrans.* كاستن kástan (*rt.* كاه káh), كم شدن kam shudan.

Diminuendo, *adv.* آهسته áhistah.

Diminuent, *subs.* كم ساز kam-sáz, منقض munaqqiz.

Diminution, *subs.* تخفيف takhfíf, كاست kást, كمي kamí, كاهش káhish.

Diminutive, *adj.* كوچك kúchik, خورد khurd, خرد khurd, قليل qalíl, حقير haqír, محقر muhaqqar, صغير saghír.—(*Grammatical term*) تصغير tasghír, مصغر musaghghar.

Dimissory, *adj.* مرخصي murakhkhasí, اذني izní, ارسالي irsálí.

Dimity, *subs.* قماش qumásh (*pl.* اقمشه aqmishah), گمتي gimtí.

Dimly, *adv.* تيره ناكانه tírah-nákánah, تار tár, مظلمانه muzlimánah.

Dimmish, *adj.* تيره فام tírah-fám, سياه وش siyáh-vash.

Dimness, *subs.* تاريكي táríkí, تيرگي tíragí, تار tár, ظلمت zulmat, ظلام zalám, دجت dujjat.—(*Of sight*) خيرگي چشم khíragí-i-chashm, عشوه 'ashvah.

Dimple, *subs.* فرو رفتگي furú-raftagí, تغبغب taghab-ghub, گودي gaudí.

Dimple, *verb*, فرو رفتن furú raftan, گودي پيدا كردن gaudí paidá kardan.

Din, *subs.* غوغا ghaughá, صدا sidá, گوش زد gúsh-zad, شماته shamátah, شات و شد shát-u-shud, دمدمه dam-damah, همهمه hamhamah, خروش khurúsh, اشتلم ushtulum, هنگامه hangámah, دار و گير dár-u-gír, هائي هوئي há,í-hú,í, شلوك shulúk (*vulg.*).

Din, *verb*, غوغا كردن ghaughá kardan, صدا دادن sidá dádan, همهمه ورزيدن hamhamah varzídan, گوش زد كردن gúsh-zad kardan.—(*To din it into a person*) حقنه كردن huqnah kardan (*lit.* To syringe).

Dinar, *subs.* دينار dínár (*pl.* دنانير danánír).

Dinarchy, *subs.* حكومت دو شخصي hukúmat-i-dú shakhsí.

Dine, *verb trans.* شام دادن shám dádan.—*intrans.* شام خوردن shám khurdan.

Ding, *subs.* دنگ دنگ ding-ding.

Ding, *verb trans.* افكندن afkandan.—*intrans.* و شات شد كردن shát-u-shud kardan, هنگامه كردن hangámah kardan, غوغا نمودن ghaughá nimúdan, آشوب áshúb kardan, شورش كردن shúrish kardan, ژاژ خايدن zházh kháídan.—(*As a bell*) دنگ دنگ كردن ding-ding kardan.

Ding-dong, *subs.* دنگ دنگ ding-ding.

Dinginess, *subs.* تاريكي táríkí, تيرگي tíragí, تار tár, ظلمت zulmat, ظلام zalám, دجت dujjat.

Dingle, *subs.* دره darrah.

Dingy, *adj.* تاريك tárík, تيره tírah, مظلم muzlim, داج dáj, شبرنك shab-rang.—(*Soiled*) چركين chirkín, نا پاك ná-pák, كسيف kasíf, آلوده álúdah.

Dining-room, *subs.* سفره خانه sufrah-khánah, مهمان خانه mihmán-khánah, بزمگاه bazm-gáh.

Dinner, *subs.* (*At noon*) چاشت chásht.—(*At night*) شام shám.—(*Dinner was late*) خوراك دير آوردند khurák dír ávardand, سفره دير انداختند sufrah dír andákht-and.—(*We were late going to dinner*) سر سفره رفتن دير شد sar-i-sufrah raftan dír shud.—(*After dinner*) پس از صرف شام pas az sarf-i-shám. [To send a dinner to another person is a common compliment amongst Muslims. In Persia, when requesting permission to do this, the party begs leave to send a little نان جو nán-i-jau (*barley-bread*), which humble phrase may include every delicacy of the season.]

Dinnerless, *adj.* بي چاشت bí-chásht, بي شام bí-shám.

Dint, *subs.* تو رفتگي tú-raftagí, گودي gaudí.—(*By dint of*) بوسيله bi-vasílah, بصدمه bi-sadamah, بزور bi-zúr, بقوت bi-qúvat, بضرب bi-zarb, از زيادتي az-ziyá-datí.

Dint, *verb trans.* سوراخ كردن súrákh kardan, گوده دار gaudah-dár sákhtan, فشاردن fishárdan.—*intrans.* فشار خوردن fishár khurdan.

Diocesan, *subs.* اسقوف usqúf (*pl.* اساقف asáqif), مطران matrán.—*adj.* اسقوفي usqúfí, مطراني matráni.

Diocese, *subs.* اداره عسقوفيت idárah-i-usqúfíyat.

Dioptric, *adj.* نظر بخش nazar-bakhsh. نور شناسي núr-shinásí.

Dioptrics, *subs.* علم نور شناسي 'ilm-i-núr-shinásí.

Diorama, *subs.* عكس اندازي 'aks-andází, جهان نما jahán-nimá, اوطاق جهان نما útáq-i-jahán-nimá.

Dioramic, *adj.* جهان نماي jahán-nimáí.

Diospyros ebenum (*Ebony tree*), *subs.* ابنوس abnús, خرماندو khirmándú.

Diospyros embryopteris (*Gab, or wild mango-steen*), *subs.* ابنوس هندي abnús-i-hindí.

Dip, *subs.* سقوط suqút.—(*Candle*) شمع sham'.—(*Like a*

pen in ink) غمس ghams.—(*Of the needle of a compass*) سقوط suqút, افتادگي uftádagí.

Dip, *verb trans.* فرو بردن furú burdan, منغمس ساختن mun-ghamis sákhtan, زير آب كردن zír-i-áb kardan, غرق كردن gharq kardan.—*intrans.* فرو رفتن furú raftan, غوطه زدن ghútah zadan.—(*As the needle of a compass*) سقوط كردن suqút kardan, ساقط شدن sáqit shudan, افتادن uftádan.—(*To dip into a book*) سرسري نظر كردن sarsarí nazar kardan.

Dipetalous, *adj.* دو برگي dú-bargí.

Diphtheria (*Inflammation of the pharynx*), *subs.* مرض گلو marz-i-gulú, گلو درد gulú-dard.

Diphthong, *subs.* ذو صوتين zú-sautain.

Diphthongal, *adj.* دو صداي dú-sidáí.

Diploe, *subs.* (*Medical term*) مخ تخلخل عظام رأس makhkh-i-takhalkhul-i-'izám-i-räs.

Diploma, *subs.* شهادت نامه shahádat-námah, سند sanad, رقم raqam, فرمان farmán, حكم hukm, منشور manshúr.

Diplomacy, *subs.* تدبير tadbír, فن ايلچيگري fann-i-ílchí-garí, علم سياست مدن 'ilm-i-siyásat-i-mudun, علم سفارت 'ilm-i-sifárat.

Diplomatic, *adj.* با تدبير bá-tadbír, با هوش bá-húsh.

Diplomatist, *subs.* مدبر mudabbir.

Diplopia (*Disease of the eyes*), *subs.* حول haval, دو بيني dú-bíní.

Dipper, *subs.* (*Person*) غوطه زن ghútah-zan, غوطه ده ghútah-dih.—(*Thing*) كف گير kaf-gír, كفچه kaf-chah.

Dipping, *subs.* غمس ghams, خوذ khauz, فرو روي furú-raví.—(*Of the needle of a compass*) سقوط suqút, افتادگي uftádagí.

Diprus lagopus (*Zerboa*), *subs.* موش دو پا múish-i-dú-pá, يربوع yarbú'.

Diradiation, *subs.* پرتو اندازي partav-andází, اناره inárah, تشعشع tasha'shu', تلعلع tala'lu'.

Dire, *adj.* شديد shadíd, سخت sakht, صعب sa'b, پر آسيب pur-ásíb.

Direct, *adj.* مستوي mustaví, راست rást, مستقيم mustaqím, صائب sáïb, يك سر yak-sar.

Direct, *verb*, (*Guide*) ارشاد نمودن irshád nimúdan, راهنمائي كردن ráh-nimá'í kardan, دلالت كردن dalálat kardan, بدرقه نمودن badriqah nimúdan, بلديت كردن baladíyat kardan, هدايت كردن hidáyat kardan.—(*A letter*) عنوان كردن 'inván kardan, سر نامه نوشتن sar-námah nivishtan.—(*An army*) لشكر كشيدن lashkar kashídan.—(*Control*) ضبط كردن zabt kardan, داوري نمودن dávarí nimúdan, تدبير نمودن tadbír nimúdan, حكومت كردن hukúmat kardan, تسلط ورزيدن tasallut varzídan, منع كردن man' kardan.

Direction, *subs.* (*Of a letter*) سر نامه sar-námah, نام و نشان nám-u-nishán, نام و مقام nám-u-maqám, جهت jihat, تلقا tilqá.—(*Place*) طرف taraf (*pl.* اطراف atráf), سمت samt, جانب jánib, سو sú.—(*Guiding*) رهنمائي rah-nimá'í, رهبري rah-barí, هدايت hidáyat, دلالت dalálat.—(*Command*) حكم hukm (*pl.* احكام akhám), فرمان farmán, فرمائش farmáïsh, فرموده far-múdah, امر amr (*pl.* اوامر avámir), ارشاد irshád, وصيت vasiyat, قدغن qadaghan, سفارش sifárish.

Directive, *adj.* ارشاد بخش irshád-bakhsh, دلالت كن dalálat-kun, مدل mudill.

Directly, *adv.* الآن al'án, عنقريب 'an-qaríb, بزودي bi-zúdí, در حال dar hál, بلا فاصله bilá-fásilah, في الفور fi 'l-faur, معاً ma'an, بيحرف bí-harf, حكماً hukman, (*In a straight line*) در خط مستقيم dar khatt-i-mustaqím.

Directness, *subs.* راستي rástí, استقامت istiqámat, رشد rushd.

Director, *subs.* مدبر mudabbir, مدير mudír, رائس ráïs (*pl.* روٴسا rüsá), سركار sar-kár, امام imám, مرشد mur-shid, هادي hádí, كار فرما kár-farmá, دليل dalíl, رهنما rah-nimá, پيشوا píshvá.

Directorial, *adj.* مديري mudírí, مدبري mudabbirí, مرشدي murshidí, كار فرماي kár-farmáí.

Directorship, *subs.* مديريت mudíríyat, اداره idárah, مرشديت murshidíyat, ارشاد irshád, حكمراني hukm-rání.

Directory, *subs.* (*Book*) امام imám, قدوه qudvah, اسوه usvah (*pl.* اسي usá).—*adj.* ارشادي irshádí, اداره‌ي idárah'í.

Directress, *subs.* امام زن zan-i-imám, هاديه hádiyah, مرشده murshidah.

Direct tax, *subs.* باج يك سره báj-i-yak-sarah.

Direful, *adj.* شديد shadíd, سخت sakht, صعب sa'b, پر آسيب pur-ásíb.

Direfully, *adv.* بطور شديد bi-taur-i-shadíd, بشدت bi-shiddat, از روي سخت az rúy-i-sakht.

Dirge, *subs.* مرثيه marsiyah, نوحه nauhah, بانگ ماتم báng-i-mátam.

Dirham, *subs.* درهم dirham (*pl.* دراهم daráhim).

Dirk, *subs.* گزلك gazlak.

Dirk, *verb*, با گزلك كردن bá-gazlak kardan, كارد كاري كردن kárd-kárí kardan.

Dirt, *subs.* چرك chirk, چركيني chirkíní, پليدي pilídí, لجن lajan, ادباري idbárí, كسافت kasáfat, دسومت dusúmat, آلودگي álúdagí, گل gil, وسخ vasakh, خاشاك kháshák.—(*Excrement*) گه guh, زبل zibl, براز buráz, فضله fazlah.

Dirt, *verb*, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), چركيدن chirkídan, چرك كردن chirk kardan, نا پاك كردن ná-pák

kardan, پليد كردن pilíd kardan, ملوث ساختن mulav-vas sákhtan, نجس كردن najs kardan, كسيف كردن kasíf kardan.

Dirtily, *adv.* وسخانه vasakhánah, بطور چركيني bi-taur-i-chirkíní.—(*Metaphorically*) قبيحانه qabíhánah, بزشتي bi-zishtí.

Dirty, *adj.* چركين chirkín, كسيف kasíf, ناپاك ná-pák, پليشت pilisht, آلوده álúdah, لا دار lá-dár.—(*To get dirty*) چرك شدن chirk shudan, از صفا افتادن az safá uftádan, ناپاك شدن ná-pák shudan, ملوث شدن mulav-vas shudan, كسيف شدن kasíf shudan.

Disability, *subs.* ناتواني ná-tavání, بي قدرتي bí-qud-ratí.—(*Political, &c.*) عدم قدرت 'adam-i-qudrat, بي تسلطي bí-tasallutí, بي استطاعت bí-istitá'at.

Disable, *verb*, بي كاره ساختن bí-kárah sákhtan, بي استطاعت ساختن bí-istitá'at sákhtan, از قوت انداختن az qúvat andákhtan, ناتوان گردانيدن ná-taván gardá-nídan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan.

Disabled, *part. and adj.* عاجز 'ájiz, ناتوان ná-taván, بي استطاعت bí-istitá'at, بي قوت bí-qúvat.

Disablement, *subs.* عجز 'ajz, عاجزي 'ájizí, بي قدرتي bí-qudratí, بي استطاعتي bí-istitá'atí, ناتواني ná-tavání.

Disabuse, *verb*, از غلط رهانيدن az ghalat rihánídan, از خطا نجات دادن az khatá naját dádan.

Disaccommodate, *verb*, در زحمت افكندن dar zah-mat afkandan, مزاحم گردانيدن muzáhim gardánídan, مضرت رسانيدن mazarrat rasánídan.

Disaccommodation, *subs.* مضرت mazarrat, مشقت mashaqqat.

Disaccord, *subs.* اختلاف ikhtiláf, خلاف khiláf, مخالفت mukhálafat, ناسازگاري ná-sázigárí.

Disaccustom, *verb*, سلب عادت كردن salab-i-'ádat kardan, از عادت بي عادت ساختن bí-'ádat sákhtan, از عادت وا گرفتن az 'ádat vá-giriftan.

Disacknowledge, *verb*, انكار كردن inkár kardan, اقرار نمودن iqrár nimúdan, غير منكر شدن ghair-i-munkir shudan.

Disadvantage, *subs.* عدم انتفاع 'adam-i-intifá', بي منفعتي bí-manfa'atí, بي فائدگي bí-fáïdagí, ضرار zarár.

Disadvantageous, *adj.* غير مفيد ghair-i-mufíd, بي فائده bí-fáïdah, بي نفع bí-naf', مضر muzirr.

Disadvantageously, *adv.* غير مفيدانه ghair-i-mufíd-ánah, بطور بي فائدگي bi-taur-i-bí-fáïdagí, براي ضرار biráy-i-zarár, بي منفعتانه bí-manfa'atánah.

Disaffect, *verb*, بي محبت ساختن bí-mahabbat sákh-tan, دشمن گردانيدن dushman gardánídan, خراب كردن kharáb kardan, غير محب گردانيدن ghair-i-muhibb gardánídan.

Disaffected, *adj.* دشمن dushman, غير محب ghair-i-muhibb, ناصادق ná-sádiq.

Disaffectedly, *adv.* بي محبتانه bí-mahabbatánah, از روي بي مهري az rúy-i-bí-mihrí, غير مخلصانه ghair-i-mukhlisánah, ناصادقانه ná-sádiqánah.

Disaffection, *subs.* بي محبت bí-mahabbat, دشمني dushmaní, ناصادقي ná-sádiqí.

Disaffirm, *verb*, تكذيب كردن takzíb kardan, نفي كردن nafy kardan, انكار نمودن inkár nimúdan, جهد نمودن jahd nimúdan.

Disaffirmance, *subs.* انكار inkár, نفي nafy, رد radd, تخالف takháluf, تمرد قول tamarrud-i-qaul.

Disafforest, *verb*, بي جنگل ساختن bí-jangal sákhtan, پاك از درخت ساختن pák az dirakht sákhtan, صاف نمودن sáf nimúdan, درخت بري كردن dirakht-burí kardan.

Disaggregate, *verb*, تفريق نمودن tafríq nimúdan, از هم جدا ساختن az ham jidá sákhtan.

Disaggregation, *subs.* تفريق tafríq, تفصيل tafsíl, از هم بري az ham-burí.

Disagree, *verb*, اختلاف كردن ikhtiláf kardan, مختلف شدن mukhtalif shudan.—(*Like food*) موافقت نكردن muváfaqat na-kardan, ناملائم افتادن ná-muláïm uftádan, نه ساختن nah sákhtan.

Disagreeable, *adj.* (*Persons*) درشت خو durusht-khú, عتل 'utull, ناسازگار ná-sázigár, زشت zisht, قبيح qabíh.—(*Things*) ناپسند ná-pasand, نامقبول ná-maqbúl, ناموجه ná-muvajjah, نحس nahs, ناگوار ná-guvár, مستكره mustakrah, غير مرضي ghair-i-marzí, نامرغوب ná-marghúb, بد bad, ناموافق ná-muváfiq, مخالف mukhálif, ناملائم ná-muláïm.—(*A disagree-able occurrence*) قضيه غير ملائمه qazíyah-i-ghair-i-muláïmah, واقعه غير نافعه váqi'ah-i-ghair-náfi'ah.—(*It was disagreeable to him*) در نظر او ناگوار آمد dar nazar-i-ú ná-guvár ámad.

Disagreeably, *adv.* نامقبولانه ná-maqbúlánah, نامرغوبانه ná-marghúbánah, مخالفانه mukhálifánah, ناموافقانه ná-muváfiqánah, ناملائمانه ná-muláïmánah.

Disagreement, *subs.* اختلاف ikhtiláf, خلاف khiláf.—(*Difference*) مخالفت mukhálafat, ناسازگاري ná-sázi-gárí.

Disallow, *verb*, غير ماذون داشتن ghair-i-mázún dásh-tan, منع كردن man' kardan, قبول نكردن qabúl na-kardan, حرام كردن harám kardan, نهي كردن nahy kardan, موقوف كردن mauqúf kardan.—(*Payment*) محو كردن mahv kardan, ابطال نمودن ibtál nimúdan.—(*Reject*) رد كردن radd kardan, نفي كردن nafy kardan, وا زدن vá-zadan, رفض نمودن rafz nimúdan, مردود ساختن mardúd sákhtan.—(*He disallows it*) جر مي زند jirr mí-zanad.

Disallowable, *adj.* انکار پذیر inkár-pazír, جر بردار jir-bardár.

Disallowance, *subs.* انکار inkár, نہي nahy, نفي nafy, منع man', عدم اذن 'adam-i-izn, تحریم tahrím.

Disanchor, *verb,* لنگر بر داشتن langar bar-dáshtan.

Disanimate, *verb,* بي جان ساختن bí-ján sákhtan, بي حیات گردانیدن bí-hayát gardánídan.—(*Deprive of spirit*) بي جرأت گردانیدن bí-jurät gardánídan, بي دل ساختن bí-dil sákhtan.

Disannex, *verb,* تفریق نمودن tafríq nimúdan, جدا ساختن jidá sákhtan.

Disannul, *verb,* باطل کردن bátil kardan, ابطال نمودن ibtál nimúdan, مبطل گردانیدن mubtal gardánídan, منسوخ کردن mansúkh kardan, نسخ نمودن naskh nimúdan, محو کردن mahv kardan, فسخ نمودن faskh nimúdan, الغا نمودن ilghá nimúdan, موقوف ساختن mauqúf sákhtan, معطل کردن mu'attal kardan, معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, نا بود ساختن ná-búd sákhtan, از اعتبار ساقط کردن az i'tibár sáqit kardan.

Disanoint, *verb,* غیر مسیح ساختن ghair-i-masíh sákhtan, از مسح انداختن az mas,h andákhtan, بي مسح کردن bí-mas,h kardan, مسح بر داشتن mas,h bar-dáshtan.

Disapparel, *verb,* بي لباس ساختن bí-libás sákhtan, برهنه گردانیدن barahnah gardánídan, معرا گردانیدن mu'arrá gardánídan, معدوم شدن ma'dúm shudan, غم شدن gham shudan, غیب شدن ghaib shudan, از نظر رفتن az nazar raftan, دور شدن dúr shudan, مفقود شدن mafqúd shudan.

Disappear, *verb,* غائب شدن ghá'ib shudan, نا پدید شدن ná-padíd shudan.

Disappearance, *subs.* غیبت ghaibat, غیاب ghayáb, غیبوبت ghaibúbat, اختفا ikhtifá, زوال zavál.

Disappoint, *verb,* محروم گردانیدن mahrúm gardánídan, نومید کردن naumíd kardan, مأیوس کردن mäyús kardan, منع کردن man' kardan, خائب گردانیدن kháïb gardánídan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan.

Disappointed, *adj.* نا مراد ná-murád, نا کام ná-kám, محروم mahrúm, مأیوس mäyús, بینصیب bí-nasíb, مخذول makhzúl, دل شکسته dil-shikastah, معذور ma'zúr, خاسر khásir.

Disappointment, *subs.* محرومیت mahrúmíyat, نومیدي naumídí, دلشکستگي dil-shikastagí, حرمان hirmán, خیبت khaibat, مأیوسیت mäyúsíyat, نا کامي ná-kámí.

Disapprobation, *subs.* نا پسندي ná-pasandí, عدم ارتفاع 'adam-i-irtifá', غیر قبولي ghair-i-qabúlí, رد radd.

Disappropriate, *adj.* ضائع zái', تفریط شده tafrít-shudah.

Disappropriate, *verb,* تفریط کردن tafrít kardan, ضائع زائع kardan, بمالك نرسانیدن bi-málik na-rasánídan.

Disapproval, *subs.* نا پسندي ná-pasandí, عدم ارتفاع 'adam-i-irtiqá', غیر قبولي ghair-i-qabúlí, رد radd.

Disapprove, *verb,* بد شمردن bad shimurdan, انکار داشتن inkár dáshtan, نا پسندیدن ná-pasandídan, نا پسند داشتن ná-pasand dáshtan, مکروه شمردن makrúh shimurdan, قبیح دانستن qabíh dánistan.

Disarm, *verb,* اسلحه گرفتن aslihah giriftan, بي یراق ساختن bi-yaráq sákhtan, غیر مسلح گردانیدن ghair-i-musallah gardánídan.—(*To disarm suspicion*) دفع شبهه نمودن daf'-i-shubhah nimúdan.

Disarrange, *verb,* تخلیط نمودن takhlít nimúdan, مخلوط گردانیدن makhlút gardánídan, بي ترتیب ساختن bí-tartíb sákhtan, درهم برهم کردن dar-ham bar-ham kardan.

Disarrangement, *subs.* عدم ترتیب 'adam-i-tartíb, بي نظمي bí-nazmí, عدم نظام 'adam-i-nizám.—(*Disorder*) پریشاني parishání, تشویش tashvísh.

Disarray, *subs.* (*Undress*) بي آرایش bí-áráyish, بدون آرایش bidún-i-áráyish.—(*Confusion*) اختلاط ikhtilát, آمیزش ámízish, خلل khalal, اختلال ikhtilál, حیص بیص hais-bais, هرج مرج harj-marj, تار و مار tár-u-már, گیر و دار gír-u-dár, پیچاپیچ pích-á-pích, درهم بر هم dar-ham-bar-hamí, بر هم bar-hamí, تبلبل tabalbul, التباس iltibás, غوغا ghaughá, شور shúr, شورش shúrish, دغدغه daghdaghah, شولوق shúlúq, حمام زنانه hammám-i-zanánah (so called from the noise women make when bathing), کژ و ویژ kazh-u-vízh (*vulg.*).

Disarray, *verb,* از آرایش افکندن az áráyish afkandan.—(*Overthrow*) بر هم زدن bar-ham zadan.

Disassociate, *verb,* جدا ساختن jidá sákhtan, تفریق نمودن tafríq nimúdan, از رفاقت باز گرفتن az rifáqat báz-giriftan, از شرکت انداختن az shirkat andákhtan, بي رجوع کردن bí-rujú' kardan.

Disaster, *subs.* آفت áfat, ادبار idbár, مصیبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), آسیب ásíb, نائبه náïbah (*pl.* نوائب naváïb), آشوب áshúb, بلا balá, صدمه sadamah, نکبت nakbat, نکمت nakmat, محنت mihnat, بد بختي bad-bakhtí, سختي sakhtí, غائله ghá'ilah (*pl.* غوائل ghavá'il), بلیت balíyat (*pl.* بلایا baláyá), فلاکت falákat, الم alam.

Disastrous, *adj.* پر آفت pur-áfat, غم آور gham-ávar, پر اندوه pur-andúh, بد بخت bad-bakht, کم بخت kam-bakht, سیاه روز siyáh-rúz, سخت sakht, پر آسیب pur-ásíb, بلاي balá'í, نکمتي nakmatí, با مصیبت bá-musíbat.

Disastrously, *adv.* مهلکانه muhlikánah, موذیانه müziyánah, مضرانه muzirránah, بطور آسیب رساني bi-taur-i-ásíb-rasání.

Disavow, *verb,* نفي كردن nafy kardan, حاشا كردن háshá kardan, انكار كردن inkár kardan.
Disavowal, *subs.* انكار inkár, نفي nafy, حاشا háshá.
Disavowed, *part.* منكر munkar, انكار شده inkár-shudah.
Disband, *verb trans.* از نظم انداختن az nazm andákhtan, از اسلحه افكندن az aslihah afkandan, بي يراق ساختن bí-yaráq sákhtan, بي نظام كردن bí-nizám kardan.—*intrans.* بي نظام شدن bí-nizám shudan.
Disbelief, *subs.* عدم اعتقاد 'adam-i-i'tiqád, نا باوري ná-bávarí, بي اعتقادي bí-i'tiqádí, سستي ايمان sustí-i-ímán.—(*Impiety*) كفر kufr, نفاق nifáq, بي ديني bí-díní, الحاد ilhád, فسق fisq, فجور fujúr, خدا نشناسي khudá-na-shinásí, بي تقوائي bí-taqvá'í.
Disbelieve, *verb,* اعتقاد نداشتن i'tiqád na-dáshtan, حاشا كردن háshá kardan, كافر شدن káfir shudan, باور نكردن bávar na-kardan.
Disbeliever, *subs.* كافر káfir, بي دين bí-dín, باور نكن bávar-na-kun, غير معتقد ghair-i-mu'taqid.
Disbowel, *verb,* روده بيرون كردن rúdah bírún kardan, بي روده ساختن bí-rúdah sákhtan.
Disburden, *verb trans.* بار دور كردن bár dúr kardan. —(*Ship*) خالي كردن khálí kardan.—*intrans.* بي زحمت شدن bí-zahmat shudan.
Disburse, *verb,* مصرف نمودن masraf nimúdan, خرج كردن kharj kardan, صرف كردن sarf kardan.
Disbursed, *part.* مصروف masrúf.
Disbursement, *subs.* مصرف masraf, مخرج makhraj, صرف sarf, انفاق infáq.
Disburser, *subs.* منفق munfiq, صارف sárif, صرف نما sarf-nimá, خرج كن kharj-kun.
Disc, *subs.* قرص qurs, دائره dáïrah, روح rúh, گرده girdah.
Discard, *verb,* ترك كردن tark kardan, تارك شدن tárik shudan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), رها كردن rihá kardan, هجر كردن hajr kardan, فرو گذاشتن furú guzáshtan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, رو گردان شدن rú-gardán shudan, ول كردن vil kardan, دست شستن dast shustan, ابطال كردن ibtál kardan.
Discarnate, *adj.* بي گوشت bí-gúsht.
Discern, *verb trans. and intrans.* در يافت كردن dar-yáft kardan, از غيب دانستن az ghaib dánistan, فهميدن fahmídan, بفراست در يافتن bi-firásat dar-yáftan, استنباط نمودن istimbát nimúdan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), دانستن dánistan, تشخيص دادن tashkhís dádan, ديدن dídan (*rt.* بين bín), معلوم كردن ma'lúm kardan, تمييز دادن tamyíz dádan.
Discerner, *subs.* مميز mumayyiz, مدرك mudrik, عارف 'árif, شناسا shinásá, در يافت كننده dar-yáft-kunandah, تشخيص ده tashkhís-dih, شاعر shá'ir.

Discernible, *adj.* در يافت شدني dar-yáft-shudaní, ديدني dídaní.
Discerning, *subs.* زرنگي zaringí, زيركي zírakí, عقل 'aql, تيز فهمي tíz-fahmí, دانائي dáná'í, چابكي chábukí, چستي chustí, گربزي gurbuzí, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, هنر مندي hunar-mandí, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, كياست kiyásat, تميز tamyíz, امتياز imtiyáz, بصيرت basírat, شعور shu'úr.—*adj.* زرنگ zaring, زيرك zírak, چابك chábuk, چست chust, كرم كار kirm-i-kár, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, عاقل 'áqil, قابل qábil, قادر qádir, دانا dáná, واقف váqif, ظريف zaríf, مستبصر mustabsir, مستعد musta'idd, گربز gurbuz, ماهر máhir, هنر مند hunar-mand, هوشمند húsh-mand.
Discernment, *subs.* زرنگي zaringí, زيركي zírakí, عقل 'aql, تيز فهمي tíz-fahmí, دانائي dáná'í, چابكي chábukí, چستي chustí, گربزي gurbuzí, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, هنر مندي hunar-mandí, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوس húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, كياست kiyásat, تميز tamyíz, امتياز imtiyáz, بصيرت basírat, شعور shu'úr.
Discerption, *subs.* انقطاع inqitá', خراب kharáb, قطع qat', بريدگي burídagí, تفريق tafríq.
Discharge, *subs.* اخراج ikhráj, معزول ma'zúl, مرخصي murakhkhasí.—(*Of arms, &c.*) اخراج ikráj, اندازي andází, خالي كردن khálí-kardan.—(*Of a river*) انصباب insibáb, ريزش rízish, بيرون شو bírún-shau, صدور sudúr. —(*Receipt*) ابرائي ذمت ibrá'í-i-zimmat, تذكره tazkarah.
Discharge, *verb,* (*Dismiss*) اخراج كردن ikhráj kardan, جواب دادن javáb dádan, بيرون كردن bírún kardan, ابرا كردن ibrá kardan, مرخص كردن murakhkhas kardan, معزول كردن ma'zúl kardan, بر طرف كردن bar taraf kardan.—(*Perform*) كردن kardan, كار كردن kár kardan, عمل كردن 'amal kardan, بعمل آوردن bi-'amal ávardan, فعل نمودن fi'l nimúdan, حركت كردن harakat kardan.—(*A debt*) مفروغ كردن mafrúgh kardan, ادا كردن adá kardan, كار سازي نمودن kár-sází nimúdan. —(*A gun*) خالي كردن khálí kardan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), در كردن dar-kardan.—(*A load*) انداختن andákhtan, بر داشتن bar-dáshtan, تخفيف نمودن takhfíf nimúdan.—(*As a boil, &c.*) بيرون دادن bírún dádan.—(*As a river*) *or* ريختن *or* بيرون دادن

کردن bírún dádan *or* ríkhtan *or* kardan, ریزش نمودن rízish nimúdan.

Discharger, *subs.* (*Person*) رخصت دہ rukhsat-dih, عزل نما 'azl-nimá, اخراج کن ikhráj-kun.—(*Of arms, &c.*) خالي کن khálí-kun, در کننده dar-kunandah, اندازنده andázandah.—(*Performer*) بجا آورنده bi-já-ávarandah, عمل کننده 'amal-kunandah.

Disciple, *subs.* مرید muríd, تلمید tilmíz (*pl.* تلامید talámíz), شاگرد shágird, پیرو pay-rau, تابع tábi'.—(*Of Christ*) حواري havárí.

Disciple, *verb,* (*Convert*) مہتدي نمودن muhtadí nimúdan.

Discipleship, *subs.* شاگردي shágirdí, تلمیذیت tilmízíyat, پیروي pay-raví, تابعیت táb'íyat.

Disciplinable, *adj.* قابل تربیت qábil-i-tarbiyat, تعلیم پذیر ta'lím-pazír.

Disciplinarian, *subs.* تربیت کار tarbiyat-kár, زهر چشم دار zahr-i-chashm-dár.—*adj.* تلمیذي tilmízí, تعلیمي ta'límí.

Disciplinary, *adj.* تلمیذي tilmízí, تعلیمي ta'límí.

Discipline, *subs.* (*Order*) نظام nizám, انتظام intizám, ضبط و ربط zabt-u-rabt.—(*Instruction*) تربیت tarbiyat, تعلیم ta'lím.—(*Correction*) تعزیر ta'zír, تأدیب tádíb, عتاب 'itáb, اعتراض i'tiráz, زجر zajr, سر زنش sar-zanish, ملامت malámat, مؤاخذه müákhazah, پیغاره paighárah, نکوهش nikúhish, توبیخ taubíkh, تقریع taqrí', تقبیح taqbíh.

Discipline, *verb,* تربیت دادن tarbiyat dádan, تعلیم دادن ta'lím dádan, پروردن parvardan.—(*Chasten*) عذاب نمودن 'azáb nimúdan, ادب نمودن adab nimúdan, تأدیب نمودن tádíb nimúdan, سیاست کردن siyásat kardan, سزا دادن sizá dádan, تعزیر نمودن ta'zír nimúdan, عقوبت نمودن 'uqúbat nimúdan, تنبیه کردن tambíh kardan.—(*Troops*) نظم دادن nazm dádan.

Disciplined, *part.* مضبوط mazbút.—(*Troops*) با نظم bá-nazm.

Disclaim, *verb,* ترك ادعا کردن tarak-i-iddi'á kardan, نفي دعوي نمودن nafy-i-da'vá nimúdan, انکار کردن inkár kardan, منکر شدن munkir shudan.

Disclaimer, *subs.* انکار inkár, نفي nafy, حاشا háshá.—(*Legal term*) منکر munkir.

Disclamation, *subs.* انکار inkár, نہي nahy, حاشا háshá.

Disclose, *verb,* ظاهر کردن záhir kardan, اظہار کردن izhár kardan, افشار کردن ifshár kardan, پرده از روي کار بر داشتن pardah az rúy-i-kár bar-dáshtan, بمیدان آوردن bi-maidán ávardan, کشف کردن kashf kardan, منکشف کردن munkashif kardan, بروز دادن burúz dádan, وا کردن vá-kardan, پیدا کردن paidá kardan.

Disclosure, *subs.* کشف kashf, انکشاف inkisháf, اظہار izhár.

Discord, *subs.* (*Contention*) مجادله mujádalah, منازعت munáza'at, پرخاش purkhásh, ستیزه sitízah, نزاع nizá', مناقشه munáqashah, جدال jadál, مشاجره mushájarah, جنگ jang, فتنه fitnah, شلوك shulúk (*vulg.*).—(*Disagreement*) اختلاف ikhtiláf, خلاف khiláf.

Discolour, *verb,* رنگ بردن rang burdan, آلودن áludan (*rt.* آلاي áláy), بد رنگ ساختن bad-rang sákhtan, خراب کردن kharáb kardan, فاسد ساختن fásid sákhtan, منکدر ساختن munkadir sákhtan, کدورت دادن kudúrat dádan.

Discolouration, *subs.* آلودگي álúdagí, خراب kharáb, افساد ifsád, تکدیر takdír.

Discomfit, *verb,* مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, غلبه ghalabah kardan, هزیمت دادن hazímat dádan, منہزم نمودن munhazim nimúdan, تسخیر نمودن taskhír nimúdan, مسخر ساختن musakhkhar sákhtan, فتح کردن fat,h kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گیر gír), شکست دادن shikast dádan, بزیر آوردن bi-zír ávardan, مطیع کردن mutí' kardan, (بر) غالب شدن ghálib shudan (bar), (بر) مستولي شدن mustaulí shudan (bar), کشور کشائي کردن kishvar-kushá,í kardan.

Discomfiture, *subs.* شکست shikast, هزیمت hazímat, مغلوبیت maghlúbíyat, انہزام inhizám, مہزومیت mahzúmíyat.

Discomfort, *subs.* عدم تسلي 'adam-i-tasallí, عدم راحت 'adam-i-ráhat, اضطراب iztiráb, بي آرام bí-árám, رنجش ranjish, پریشاني parishání, غم gham.

Discomfort, *verb,* رنجانیدن ranjánídan, پریشان ساختن parishán sákhtan, بي راحت کردن bí-ráhat kardan, مضطرب ساختن muztarib sákhtan.

Discommend, *verb,* اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, تنبیه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, مذمت کردن mazammat kardan, زجر نمودن zajr nimúdan.

Discommendable, *adj.* لائق ملام láïq-i-malám, سزاوار ملامت sizávár-i-malámat, ملامت پذیر malámat-pazír, مذمتي mazammatí, ذمیم zamím, مذموم mazmúm, معیوب ma'yúb, مقصر muqassar.

Discommode, *verb,* رنجانیدن ranjánídan, پریشان ساختن parishán sákhtan, بي راحت کردن bí-ráhat kardan, مضطرب ساختن muztarib sákhtan.

Discommodious, *adj.* ثقیل saqíl, دشوار dushvár, مصدع musaddi'. عسیر 'asír, صعب sa'b, پر محنت pur-mihnat.

Discommodity, *subs.* مشقت mashaqqat, مضرت mazarrat, محنت mihnat, دشواري dushvárí.

Discompose, *verb,* پریشان ساختن parishán sákhtan,

مبتلا گردانیدن mubtalá gardánídan, الم رسانیدن alam rasánídan, آزردن ázurdan, آزار دادن ázár dádan, رنجانیدن ranjánídan, عذاب دادن a'záb dádan, دلتنگ کردن dil-tang kardan, دلخور کردن dil-khur kardan, جفا نمودن jafá nimúdan, محزون ساختن mahzún sákhtan, مظلوم ساختن mazlúm sákhtan, ملول ساختن malúl sákhtan.

Discomposed, *adj.* متحیر mutahayyir, مضطرب muztarib, متعجب muta'ajjib, حیرت زده hairat-zadah, حیران hairán, مدهوش madhúsh, سر آسیمه sar-ásímah, سر گشته sar-gashtah, سر گردان sar-gardán, آشفته áshuftah, دنگ dang, آلفته áluftah, مبهوت mabhút.

Discomposure, *subs.* اغتشاش ightishásh, اختلال ikhtilál, سر آسیمگي sar-ásímagí, وحشت vahshat, تشویش tashvísh, اضطراب iztiráb, آشفتگي áshuftagí, آشوب áshúb, تپش tapish, لرزش larzish, لرزه larzah, ارتعاش irti'ásh, هیجان hayaján, کدورت kudúrat, حیرت hairat, حیراني hairání, پریشاني parishání, عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, سر گرداني sar-gardání, تحیر tahayyur, دهشت dahshat, ششدر shish-dar.

Disconcert, *verb*, پریشان ساختن parishán sákhtan, مبتلا گردانیدن mubtalá gardánídan, الم رسانیدن alam rasánídan, آزردن ázurdan, آزار دادن ázár dádan, رنجانیدن ranjánídan, عذاب دادن a'záb dádan, دلتنگ کردن díl-tang kardan, دلخور کردن dil-khur kardan, جفا نمودن jafá nimúdan, محزون ساختن mahzún sákhtan, مظلوم ساختن mazlúm sákhtan, ملول ساختن malúl sákhtan.—(*Frustrate*) محروم گردانیدن mahrúm gardánídan, نومید کردن naumíd kardan, مأیوس کردن mäyús kardan, منع کردن man' kardan, خائب گردانیدن khá'ib gardánídan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan.

Disconformity, *subs.* عدم مشابعت 'adam-i-mushá-ba'at, عدم موافقت 'adam-i-muváfaqat, اختلاف ikhtiláf, مخالفت mukhálafat.

Discongruity, *subs.* نا سازي ná-sází, نا سازگاري ná-sázigárí, نا مناسبت ná-munásabat, نا موافقت ná-muvá-faqat, نا شایستگي ná-sháyistagí.

Discongruous, *adj.* نا سزا ná-sizá, نا ساز ná-sáz, غیر موافق ghair-i-muváfiq, نا مناسب ná-munásib, نا شایسته ná-sháyistah.

Disconnect, *verb*, جدا ساختن jidá sákhtan, قطع نمودن qat' nimúdan, بریدن burídan.

Disconnected, *part.* مقطوع maqtú', بریده burídah.

Disconnection, *subs.* قطع qat', برش burish, جدائي jidá,í, افتراق iftiráq, انفصال infisál.

Disconsolate, *adj.* بي تسلي bí-tasallí, بي آرام bí-árám, بد بخت bad-bakht, مصیبت زده musíbat-zadah, بي کس bí-kas, غیر مستریح ghair-i-mustaríh.

Disconsolateness, *subs.* بي آرامي bí-árámí, عدم تسلي 'adam-i-tasallí, بي کسي bí-kasí.

Discontent, *subs.* نا رضامندي ná-razámandí, نا رضایت ná-rizáyat, بیزاري bízárí, بي حضوري bí-huzúrí, نا خوشنودي ná-khushnúdí, بي قناعتي bí-qaná'atí, بي آرامي bí-árámí.

Discontent, *verb*, رنجانیدن ranjánídan, نا راضي گردانیدن ná-rází gardánídan, بیزار ساختن bízár sákhtan, ملول ساختن malúl sákhtan, مکدر نمودن mukaddar nimú-dan.

Discontented, *adj.* متنفر mutanaffir, بیزار bízár, رنجیده ranjídah, مکدر mukaddar, ملول malúl, دلتنگ dil-tang, نا خوشنود ná-khushnúd, نا راض ná-ráz, بي حضور bí-huzúr, غیر محظوظ ghair-i-mahzúz.

Discontentment, *subs.* نا رضامندي ná-razámandí, نا رضایت ná-rizáyat, بیزاري bízárí, بي حضوري bí-huzúrí, نا خوشنودي ná-khushnúdí, بي قناعتي bí-qaná'atí, بي آرامي bí-árámí.

Discontinuance, *subs.* توقف tavaqquf, مهلت muh-lat, فراغت farághat, انقطاع inqitá', ترك tark.

Discontinue, *verb trans.* (از) بس کردن bas kardan (az), موقوف کردن mauqúf kardan.—*intrans.* موقوف شدن mauqúf shudan, توقف نمودن tavaqquf nimúdan, منقطع شدن munqati' shudan, وا ایستادن vá-ístádan, قطع شدن qat' shudan, فراغت کردن farághat kardan, باز ماندن báz-mándan, ساقط شدن sáqit shudan, منقرض گشتن munqariz gashtan, گذاشتن guzáshtan, متروك شدن matrúk shudan, منسوخ شدن mansúkh shudan.

Discontinuity, *subs.* جدائي jidá,í, عدم اتصال 'adam-i-ittisál.

Discontinuous, *adj.* مقطوع maqtú', بریده burídah.

Discord, *subs.* اختلاف ikhtiláf, فتنه fitnah, ستیزه sití-zah, شورش shúrish, آشوب áshúb.

Discordance, *subs.* اختلاف ikhtiláf, خلاف khiláf.—(*Difference*) مخالفت mukhálafat, نا سازگاري ná-sázi-gárí.—(*In music*) بي آهنگ bí-áhang, نا سازي ná-sází.

Discordant, *adj.* مختلف mukhtalif, نا هنجار ná-hanjár, نا سازگار ná-sázigár, بي آهنگ bí-áhang.—(*In music*) نا ساز ná-sáz, خارج آهنگ khárij-i-áhang, نا آهنگ ná-áhang.

Discorites, *subs.* (*Medical term*) دسقیروطوس disquí-rútús (European).

Discount, *subs.* تنزیل tanzíl, کمي kamí, وضع vaz'.—(*To allow a discount*) کم کردن kam kardan, پا پائین گذاردن pá-pá,ín guzárdan (*vulg.*).

Discount, *verb*, (*As a bill*) وضع کردن vaz' kardan, کم کردن kam kardan.—(*To discount*, i.e. *practice dis-counting*) تنزیل دادن tanzíl dádan.

Discountable, *adj.* قابل تنزیل qábil-i-tanzíl.

Discountenance, *subs.* نا پسندي ná-pasandí, عدم ارتقاع 'adam-i-irtiqá', غیر قبولي ghair-i-qabúlí, رد radd.

Discountenance, *verb,* بد شمردن bad shimurdan, انکار داشتن inkár dáshtan, نا پسندیدن ná-pasandídan, نا پسند داشتن ná-pasand dáshtan, مکروه شمردن makrúh shimurdan, قبیح دانستن qabíh dánistan.—(*Discourage*) راه زدن ráh zadan, باز داشتن báz-dáshtan, از خیال انداختن az khiyál andákhtan, بي میل کردن bí-mail kardan.

Discourage, *verb,* راه زدن ráh zadan, باز داشتن báz-dáshtan, از خیال انداختن az khiyál andákhtan, بي میل کردن bí-mail kardan.—(*Deprive of courage*) کم جرأت ساختن kam-jurät sákhtan.

Discouragement, *subs.* دلشکستگي dil-shikastagí.—(*Depriving of courage*) کم جرأت سازي kam-jurät, sází.

Discouraging, *adj.* دلشکن dil-shikan, جرأت کش jurät-kush.

Discourse, *subs.* (*Conversation*) گفتگو guftugú, صحبت suhbat, مصاحبت musáhabat, مخالطه mukhálatah, جواب سوٴال javáb-süál, مکالمت mukálamat, معاشرت mu'ásharat, زبان راني zabán-rání, تکلم takallum, تقاول taqávul, عشرت 'ashrat, محاورت muhávarat, مجالست mujálasat. — (*Speech*) کلام kalám, مکالمه mukálamah, خطاب khitáb, خطبه khutbah, وعظ va'z, حدیث hadís, حکایت hikáyat.—(*Treatise*) رساله risálah, نسخه nuskhah, مقاله maqálah.

Discourse, *verb trans.* بیان کردن bayán kardan.—*intrans.* حرف زدن harf zadan, زبان راندن zabán rándan, صحبت کردن suhbat kardan, نطق کردن nutq kardan, گفتگو کردن guftugú kardan, معاشرت کردن mu'ásharat kardan, گفت و شنید کردن guft-u-shiníd kardan.

Discourteous, *adj.* بي ادب bí-adab, گستاخ gustákh, بي تعارف bí-ta'áruf, بي ساخته bí-sákhtah, نا تراشیده ná-tiráshídah.

Discourtesy, *subs.* بي ادبي bí-adabí, بي ساختگي bí-sákhtagí, بي تعارفي bí-ta'árufí, گستاخي gustákhí, نا تراشیدگي ná-tiráshídagí.

Discous, *adj.* قرص مانند qurs-mánand.

Discover, *verb,* (*Find out*) در یافتن dar-yáftan, در یافت کردن dar-yáft kardan, پیدا کردن paidá kardan, استدراك نمودن istidrák nimúdan, یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), استنباط کردن istimbát kardan, ملتفت شدن multafit shudan, تحصیل کردن tahsíl kardan, از غیب دانستن az ghaib dánistan, فهمیدن fahmídan.—(*Display*) اظهار نمودن izhár nimúdan, کشف کردن kashf kardan, استکشاف کردن istiksháf kardan, آشکاره کردن áshikárah kardan.—(*Invent*) اختراع کردن ikhtirá' kardan, ایجاد کردن íjád kardan.

Discoverable, *adj.* کشف شدني kashf-shudaní, ایجاد پذیر íjád-pazír.

Discovered, *part.* متکشف mutakashshif, مکشوف makshúf, ایجاد کرده íjád-kardah.

Discoverer, *subs.* یابنده yábandah, کشف کننده kashf-kunandah.—(*Inventor*) اختراع کننده ikhtirá'-kunandah, مخترع mukhtari', مبدع mubdi', موجد mújid.

Discovery, *subs.* کشف kashf, انکشاف inkisháf, اظهار izhár.—(*Invention*) اختراع ikhtirá', ایجاد íjád.

Discredit, *subs.* (*Disbelief*) نا باوري ná-bávarí, عدم 'adam-i-i'tiqád, سستي ایمان sustí-i-ímán, بي اعتقادي bí-i'tiqádí. — (*Dishonour*) بي اعتباري bí-i'tibárí, ننگ nang, ذلت zillat, عار 'ár, رسوائي rusvá,í, عیب 'aib, هتك آبرو hatk-i-áb-i-rú.

Discredit, *verb,* (*To disbelieve*) اعتقاد نداشتن i'tiqád na-dáshtan, حاشا کردن háshá kardan, باور نکردن bávar na-kardan.—(*Dishonour*) اعتبار نکردن i'tibár na-kardan, بي اعتبار دانستن bí-i'tibár dánistan, تحقیر tahqír nimúdan, فضیحت کردن fazíhat kardan.—(*To be discredited*) از اعتبار افتادن az i'tibár uftádan.

Discreditable, *adj.* بد bad, نا معتبر ná-mu'tabar, نا پسند ná-pasand, منکر munkir.

Discreet, *adj.* با تمییز bá-tamyíz, با بصیرت bá-basírat, با فراست bá-firásat, عاقل 'áqil, دانشمند dánish-mand, منصف munsif.

Discreetly, *adv.* عاقلانه 'áqilánah, دانشمندانه dánish-mandánah, منصفانه munsifánah.

Discreetness, *subs.* تمییز tamyíz, تدبیر tadbír, بصیرت basírat, فراست firásat, دانشمندي dánish-mandí, عقلمندي 'aql-mandí.

Discrepancy, *subs.* (*Difference*) فرق farq, تفاوت tafávut, مباینت mubáyanat, اختلاف ikhtiláf, فراق faráq, انفراق infiráq, توفیر taufír (*vulg.*) (this last word properly signifies "increasing, multiplying")—(*Contrariety*) اختلاف ikhtiláf, ضدیت ziddíyat, مخالفت mukhálafat, غیریت ghairíyat.

Discrepant, *adj.* (*Different*) مفترق muftariq, علحده 'alahidah, جدا jidá, مختلف mukhtalif, متباین mutabáyin, مغایر mugháyir, متفاوت mutafávit, غیر مماسل ghair-i-mamásil, ور var (*vulg.*).—(*Contrary*) خلاف khiláf, مخالف mukhálif, نقیض naqíz, مناقض munáqiz, متناقض mutanáqiz, ضد zidd, مغایر mugháyir, مقابل muqábil, منافي munáfí.

Discrete, *adj.* جدا jidá, علحده 'alahidah, متفرق mutafarriq, مباین mubáyin, جداگانه jidágánah, فاصل fásil, تفریقي tafríqí.

Discretion, *subs.* تمییز tamyíz, تدبیر tadbír, بصیرت basírat, فراست firásat, دانشمندي dánish-mandí, عقلمندي 'aql-mandí.

Discretional, *adj.* اختیاري ikhtiyárí, باختیار bi-ikhtiyár.

Discretive, *adj.* توفيري taufírí, مخصوصي makhsúsí, متفاوت mutafávit.

Discriminate, *verb, trans.* جدا ساختن jidá sákhtan, تمييز دادن tamyíz dádan.—*intrans.* فصل كردن fasl kardan, فرق كردن farq kardan.—(*To discriminate the good from the bad*) نيكرا از بد تمييز دادن ník-rá az bad tamyíz dádan.

Discriminating, *subs.* تباين tabáyun, امتياز imtiyáz, تفريق tafríq, فرقان furqán, حكم hukm, معرفت ma'rifat.—*adj.* مميز mumayyiz, فاصل fásil.

Discrimination, *subs.* تباين tabáyun, امتياز imtiyáz, تفريق tafríq, فرقان furqán, حكم hukm, معرفت ma'rifat.

Discriminative, *adj.* مميز mumayyiz, عارف 'árif.

Discriminator, *subs.* مميز mumayyiz, عارف 'árif.

Discubitory, *adj.* مائل máïl, متكي muttakí.

Disculpate, *verb,* ابرا نمودن ibrá nimúdan, رو سفيد rú-safíd gardánídan, پاك كردن pák kardan, بيگناه بر آوردن bí-gunáh bar-ávardan, تبرئه نمودن tabrïah nimúdan, تزكيه كردن tazkiyah kardan.

Disculpatory, *adj.* ابراي ibráí, پاكي بخش pákí-bakhsh.

Discumbency, *subs.* اتكا ittiká, ميل mail, تكيه tak-yah.

Discumber, *verb,* تخفيف نمودن takhfíf nimúdan, سبك sabuk gardánídan, دور كردن dúr kardan, رفع ثقالت نمودن raf'-i-saqálat nimúdan, بار بر گرفتن bár bar-giriftan, زنگيني زدودن zangíní zadúdan.

Discursion, *subs.* گفتگو guftugú, قيل و قال qíl-u-qál, ياوه داري yávih-dárí.

Discursive, *adj.* بي ترتيب bí-tartíb, بي قاعده bí-qá'idah.—(*Argumentative*) حجتمند hujjat-mand, بحث مند bahs-mand, نزاع مند nizá'-mand.

Discus, *subs.* حلقه آهني halqah-i-áhaní.

Discuss, *verb,* بحث كردن bahs kardan, مناظره كردن munázarah kardan, برهان نمودن barhán nimúdan, كشمكش داشتن kash-ma-kash dáshtan, رد و بدل كردن radd-u-badl kardan, مذاكره كردن muzákarah kar-dan.

Discussion, *subs.* بحث bahs (*pl.* ابحاث abhás), مباحثه mubáhasah, مناظره munázarah, محاوره muhávarah, مقاسمه muqásamah, اختصام ikhtisám, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), مجادله mujádalah, مناقشه munáqashah, نزاع nizá', منازعت munáza'at, مذاكره muzákarah, تكرار takrár, قيل و قال qíl-u-qál, دعوي da'vá, ستيزه sitízah, چون و چرا chún-u-chirá, قضيه qazíyah, جدال jadál, لجاج lajáj, خرخشه kharkhishah, شلتاق shaltáq, ستيزگي sitízagí, شلوك shulúk (*vulg.*).

Discussive, *adj.* بحثي bahsí, نزاي nizáí, اقتضاي iqtizáí.

Discutient, *adj.* بحثي bahsí, نزاي nizáí, اقتضاي iqtizáí.

Disdain, *subs.* اهانت ihánat, استهانت istihánat, تحقير tahqír, احتقار ihtiqár, نكوهش nikúhish, توهين tauhín, استهزا istihzá, مذمت mazammat, استنكاف istinkáf, امتهان imtihán, كراهت karáhat, نفرت nifrat, نفرين nifrín.

Disdain, *verb,* خوار شمردن khár shimurdan, اهانت كردن ihánat kardan, حقارت كردن hiqárat kardan, بحقارت نظر كردن bi-hiqárat nazar kardan, حقير شمردن haqír shimurdan, تحقير نمودن tahqír nimúdan, مذمت نمودن mazammat nimúdan, نكوهش نمودن nikúhish nimúdan, استنكاف نمودن istinkáf nimúdan, توهين نمودن tauhín nimúdan.

Disdainful, *adj.* مغرور maghrúr, متكبر mutakabbir, دماغدار dimágh-dár, خود بين khud-bín, مستغني mus-taghní, حقير شمار haqír-shimár, خوار بين khár-bín, مستنكف mustankif, مستكبر mustakbir.

Disdainfully, *adv.* متكبرانه mutakabbiránah, بطور تحقير bi-taur-i-tahqír, باهانت bi-ihánat, محقرانه mu-haqqaránah, تحقيراً tahqíran.

Disease, *subs.* مرض marz (*pl.* امراض amráz), بيماري bímárí, علت 'illat (*pl.* علل 'ilal), رنج ranj, آزار ázár, درد dard, نا خوشي ná-khushí, تكسر مزاج takassur-i-mizáj, نا سازي ná-sází.—(*Acute disease*) مرض حاد marz-i-hádd. — (*Functional disease*) اختلاف عمل ikhtiláf-i-'amal.

Disease, *verb,* مريض ساختن maríz sákhtan, بيمار گردانيدن bímár gardánídan.

Diseased, *adj.* مريض maríz, بيمار bímár, نا خوش ná-khush, نا ساز ná-sáz, بي دماغ bí-dimágh.

Disembark, *verb trans.* بر كنار نهادن bar kinár nihá-dan, بار بر داشتن bár bar-dáshtan, بيرون آوردن bírún ávardan.—*intrans.* بكنار آمدن bi-kinár ámadan, پياده شدن piyádah shudan, پاين آمدن páyin ámadan.

Disembarkation, *subs.* اخراج ikhráj, نزل nazl, انزال inzál.

Disembarrass, *verb,* آرام گردانيدن árám gardánídan, تسكين نمودن taskín nimúdan, راحت بخشيدن ráhat bakhshídan, بي اضطراب ساختن bí-iztiráb sákhtan, از پريشاني رهانيدن az parishání rihánídan.

Disembarrassment, *subs.* آرام árám, تسكين taskín, اطمئنان itmïnán, عدم تشويش 'adam-i-tashvísh, بي اضطرابي iztirábí.

Disembay, *verb,* از بحر بيرون بودن az bahr bírún búdan, از خليج بدر كردن az khalíj bi-dar kardan.

Disembellish, *verb,* بي آرايش ساختن bí-áráyish sákh-tan, از زيور انداختن az zívar andákhtan.

Disembitter, *verb,* تلخي بردن talkhí burdan, شيرين ساختن shírín sákhtan.

Disembodied, *part. and adj.* بي تن bí-tan.

Disembody, *verb,* بي تن ساختن bí-tan sákhtan.—(*Military term*) متفرق ساختن mutafarriq sákhtan.

Disembogue, *verb trans.* از دهن بيرون ريختن az dahan bírún ríkhtan.—*intrans.* بيرون دادن *or* ريختن *or* كردن bírún dádan *or* ríkhtan *or* kardan, ريزش نمودن rízish nimúdan.

Disemboguement, *subs.* انصباب insibáb, ريزش rízish, بيرون شو bírún-shau, صدور sudúr.

Disembowel, *verb,* روده بيرون كردن rúdah bírún kardan.

Disembroil, *verb,* آرام گردانيدن árám gardánídan, تسكين نمودن taskín nimúdan, راحت بخشيدن ráhat bakhshídan, بي اضطراب ساختن bí-iztiráb sákhtan, از پريشاني رهانيدن az parishání rihánídan.

Disemploy, *verb,* اخراج كردن ikhráj kardan, جواب دادن javáb dádan, بيرون كردن bírún kardan, ابرا كردن ibrá kardan, مرخص كردن murakhkhas kardan, معزول كردن ma'zúl kardan, بر طرف كردن bar taraf kardan.

Disenable, *verb,* بي قدرت ساختن bí-qudrat sákhtan.

Disenchant, *verb,* با هوش آوردن bá-húsh ávardan, باز كردن báz kardan, دفع سحر كردن daf'-i-sihr kardan.

Disenchantment, *subs.* ابطال سحر ibtál-i-sihr, طلسم شكني tilism-shikaní.

Disencumber, *verb,* تخفيف نمودن takhfíf nimúdan, سبك گردانيدن sabuk gardánídan, دور كردن dúr kardan, رفع ثقالت نمودن raf'-i-saqálat nimúdan, بار بر گرفتن bár bar-giriftan, زنگيني زدودن zangíní zadúdan.

Disencumbrance, *subs.* تخفيف takhfíf, رفع ثقالت i-saqálat.

Disengage, *verb trans.* فارق ساختن fáriq sákhtan, رهانيدن rihánídan, معطل داشتن mu'attal dáshtan.—*intrans.* فارق شدن fáriq shudan, دست بردار شدن dast-bardár shudan, تعطيل نمودن ta'tíl nimúdan.

Disengaged, *adj.* بي كار bí-kár, فارغ fárigh, معطل mu'attal.

Disengagement, *subs.* رهائي rihá'í, فراغت firághat.

Disennoble, *verb,* از نجابت انداختن az najábat andákhtan.

Disenroll, *verb,* از فهرست بيرون كردن az fihrist bírún kardan, از دفتر در آوردن az daftar dar-ávardan.

Disentangle, *verb,* وا كردن vá-kardan, صاف كردن sáf kardan, سر براه نمودن sar bi-ráh nimúdan, حل كردن hall kardan, گشودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy).

Disentanglement, *subs.* صافي sáfí, حل hall, انحلال inhilál, گشايش gusháyish.

Disenthrall, *verb,* آزاد ساختن ázád sákhtan, رهانيدن rihánídan, تحرير نمودن tahrír nimúdan.

Disenthralment, *subs.* تحرير tahrír, رهائي rihá'í.

Disenthrone, *verb,* از تخت راندن az takht rándan, اخراج نمودن ikhráj nimúdan, عزل نمودن 'azl nimúdan, معزول ساختن ma'zúl sákhtan, دفع گردانيدن daf' gardánídan, راندن rándan.

Disentomb, *verb,* از گور در آوردن az gúr dar-ávardan, از قبر بيرون كردن az qabr bírún kardan.

Disentrance, *verb,* از حالت انداختن az hálat andákhtan, از وجد گرفتن az vajd giriftan.

Disespouse, *verb,* طلاق دادن taláq dádan, نكاح بر هم كردن nikáh bar-ham kardan.

Disesteem, *subs.* عدم اعتبار 'adam-i-i'tibár, نا معتبري ná-mu'tabarí, بي احترامي bí-ihtirámí, برودت burúdat.

Disesteem, *verb,* بي احترام نمودن bí-ihtirám nimúdan, نا معتبر دانستن ná-mu'tabar dánistan.

Disfavour, *subs.* عدم اعتبار 'adam-i-i'tibár, نا معتبري ná-mu'tabarí, بي احترامي bí-ihtirámí, برودت burúdat.

Disfavour, *verb,* بي احترام نمودن bí-ihtirám nimúdan, نا معتبر دانستن ná-mu'tabar dánistan.

Disfiguration, *subs.* تبديل صورت tabdíl-i-súrat, تغيير چهره taghyír-i-chihrah, ديگر گوني dígar-gúní.

Disfigure, *verb,* تبديل صورت نمودن tabdíl-i-súrat nimúdan, ديگر گون كردن dígar-gún kardan, خراب كردن kharáb kardan, معيوب ساختن ma'yúb sákhtan.

Disfigured, *part.* معيوب ma'yúb, خراب kharáb.

Disfigurement, *subs.* تبديل صورت tabdíl-i-súrat, تغيير چهره taghyír-i-chihrah, ديگر گوني dígar-gúní.

Disfranchise, *verb,* آزادگي بر انداختن ázádagí barandákhtan, بي آزادگي ساختن bí-ázádagí sákhtan, بنده ساختن bandah sákhtan, تعبيد نمودن ta'bíd nimúdan.

Disfranchisement, *subs.* بي آزادگي bí-ázádagí.

Disfurnish, *verb,* اسباب بر آوردن asbáb bar-ávardan.

Disgarnish, *verb,* اسباب بر آوردن asbáb bar-ávardan.

Disgorge, *verb,* (*Vomit*) قي كردن qai kardan, استفراغ كردن istifrágh kardan.—(*Money, &c.*) پس دادن pas dádan, مسترد ساختن mustarad sákhtan, رد كردن radd kardan.

Disgorgement, *subs.* قي qai, استفراغ istifrágh.—(*Money*) رد radd, استرداد istirdád.

Disgrace, *subs.* رسوائي rusvá'í, بي حرمتي bí-hurmatí, بي آبروئي bí-áb-i-rú'í, بي عزتي bí-'izzatí, ننگ nang, عار 'ár, بد نامي bad-námí, فضيحت fazíhat, تفضيح tafzíh, نكبت nakbat, لوث laus, ذلت zillat, فضاحت fazáhat, عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), داغ

dágh, جرم jirm, لكه lakkah, معابه ma'ábah (*pl.* معائب ma'áïb), نقيصه naqísah, قباحت qabáhat.

Disgrace, *verb,* فضيحت كردن fazíhat kardan, رسوا دادن rusvá dádan, داغ نمودن dágh nimúdan, معيوب ساختن ma'yúb sákhtan, ننگ آوردن nang ávardan.

Disgraced, *part.* مفتضح muftazah, بيحيا bí-hayá, بيشرم bí-sharm, بي آب رو bí-áb-i-rú, بي حرمت bí-hurmat, بي اعتبار bí-i'tibár.

Disgraceful, *adj.* رسوا rusvá, مفتضح muftazah, مهين mahín, با فضيحت bá-fazíhat, خاري khárí, معيوب ma'yúb, رذيل razíl, خبيث khabís, قبيح qabíh.—(*It is disgraceful*) عيب است 'aib ast, قباحت دارد qabáhat dárad.

Disgracefully, *adv.* از روي افتضاح az rúy-i-iftizáh, بطور رسوائي bi-taur-i-rusvá,í, قبيحانه qabíhánah, منفعلانه munfa'ilánah, شرمسارانه sharm-sáránah.

Disgracious, *adj.* نا مهربان ná-mihr-bán, درشت durusht, غير رحيم ghair-i-rahím.

Disguise, *subs.* تبديل tabdíl, تغيير taghyír, پنهاني panhání.—(*In disguise*) پوشيده púshídah.

Disguise, *verb,* تبديل صورت نمودن tabdíl-i-súrat nimúdan, پنهان ساختن panhán sákhtan, اخفا كردن ikhfá kardan, پوشيده داشتن púshídah dáshtan.—(*Dissemble*) ريا كردن riyá kardan, بهانه نمودن bahánah nimúdan, نفاق ورزيدن nifáq varzídan, منافقت كردن munáfaqat kardan, دو روي كردن dú-rúy kardan, مداهنت كردن mudáhanat kardan.—(*To disguise oneself*) تبديل لباس كردن tabdíl-i-libás kardan.

Disguised, *part.* متنكر mutanakkir.—(*To be disguised*) تبديل صورت دادن tabdíl-i-súrat dádan.

Disguisedly, *adv.* بطور پوشيدگي bi-taur-i-púshídagí.

Disguisement, *subs.* پوشيدگي púshídagí, تبديل وضع tabdíl-i-vaz'.

Disguiser, *subs.* مبدل وضع mubaddil-i-vaz', اخفا كننده ikhfá-kunandah.—(*Dissembler*) ريا كار riyá-kár, منافق munáfiq, اهل نفاق ahl-i-nifáq, دو رو dú-rú, غاش ghásh, مكار makkár, مزور muzavvir.

Disgust, *subs.* ابا ibá, اعراض i'ráz, تعرض ta'arruz, نفرت nifrat, تنفر tanaffur, كراهت karáhat, كراهيت karáhíyat, كره karh, اكراه ikráh, استكراه istikráh, بغض bughz, مخالفت mukhálafat, رغم raghm, دوري dúrí, بيزاري bizárí.

Disgust, *verb,* بيزار نمودن bizár nimúdan, تنفير نمودن tanfír nimúdan, ملول گردانيدن malúl gardánídan, كاره ساختن kárih sákhtan.—(*He is disgusted with society*) او ملول شده است از معاشرت خلق ú malúl shudah ast az mu'ásharat-i-khalq.

Disgustful, *adj.* مكره mukrih, نفرت آور nifrat-ávar.

Disgusting, *adj.* مغض mughass, مكروه makrúh, نفرت انگيز nifrat-angíz.

Disgustingly, *adv.* منفرانه munafiránah, مكرهانه mukrihánah, مكروهانه makrúhánah.

Dish, *subs.* ظرف zarf (*pl.* ظروف zurúf), دوري daurí.—(*Wooden dish*) طبق tabaq.—(*Tray*) مجموعه majmú'ah, سيني síní.—(*Plate*) بشقاب bushqáb.—(*Large plate*) قاب qáb, نيمچه nímchah, لنگري langarí (Hind.).—(*Dish of food*) خوراك khurák, خورش khurish, طعام ta'ám, طعمه tu'mah.—(*Made dish*) طعام مهيا ta'ám-i-muhayyá, خوراك آماده khurák-i-ámádah.—(*Hot dishes*) غذائي گرم ghizá,í-i-garm.—(*Flat earthenware dish for kneading bread*) هسين خمير گيري hasín-i-khamír-gírí, انجانه anjánah.—(*Dish for curdling milk*) هسين مامتي hasín-i-mástí.—(*Dish of scales*) پله ترازو pillah-i-tarázú, كفه ميزان kaffah-i-mízán.

Dish, *verb,* ظرف كردن zarf kardan.—(*Deceive*) فريفتن fríftan (*rt.* فريب fríb), فريب دادن fríb dádan, احمق ساختن ahmaq sákhtan, تحميق كردن tahmíq kardan, مغبون كردن maghbún kardan, گول زدن gúl zadan, ور غلانيدن var-ghalánídan, اغوا كردن ighvá kardan.

Dishabille, *subs.* لباس منزل libás-i-manzil, رخت خانگي rakht-i-khánagí.

Dish-cloth, *subs.* صافي sáfí.

Dishearten, *verb,* ترسانيدن tarsánídan, دلتنگ كردن dil-tang kardan, كم دل ساختن kam-dil sákhtan, بي جرأت نمودن bí-jurát nimúdan, تخويف كردن takhvíf kardan.—(*Discourage*) راه زدن ráh zadan, باز داشتن báz-dáshtan, از خيال انداختن az khiyál andákhtan, بي ميل كردن bí-mail kardan.

Disheartening, *subs.* تخويف takhvíf, تفشيل tafshíl, مخوف mukhavvif, بي دل سازي bí-dil-sází.—*adj.* بي جرأت ساز bí-jurát-sáz.—(*Discouraging*) دلشكن dil-shikan, جرأت كش jurát-kush.

Dishevel, *verb,* پريشان كردن parishán kardan, آشفته ژوليده ساختن áshuftah sákhtan, ژوليده گردانيدن zhúlídah gardánídan.

Dishevelled, *part.* پريشان parishán, ژوليده zhúlídah.

Dishing, *adj.* مجوف mujavvaf, متجوف mutajavvif, اجوف ajvaf, خالي khálí, مقعر muqa''ar.

Dishonest, *adj.* بي ايمان bí-ímán, بي ديانت bí-diyánat, فريبنده fríbandah, حيله باز hílah-báz, فاحش fáhish (*pl.* فواحش faváhish), شرير sharír, بد كردار bad-kirdár.—(*He is dishonest*) دستش كج است dast-ash kaj ast (*lit.* His hand is crooked).

Dishonestly, *adv.* از روي بي ديني az rúy-i-bí-díní, غير متدينانه ghair-i-mutadayyinánah, شريرانه sharír-ánah.

Dishonesty, *subs.* بي ايماني bí-ímání, بي ديانتي bí-diyánatí, فريب fríb, حيله بازي hílah-bází, بد كرداري bad-kirdárí, عار 'ár, ننگ nang, رسوائي rusvá,í.

Dishonorary, *adj.* مفضح mufazzih, نا معتبر ná-mu'tabar, غير محترم ghair-i-muhtaram.—(*Disgraceful*) رسوا rusvá, مفتضح muftazah, مهين mahín, با فضيحت bá-fazíhat, خاري khárí, معيوب ma'yúb, رذيل razíl, خبيث khabís, قبيح qabíh.

Dishonour, *subs.* ذلت zillat, عيب 'aib, هتك آبرو hatk-i-áb-i-rú.—(*Disgrace*) رسوائي rusvá,í, بي حرمتي bí-hurmatí, بي آبروئي bí-áb-i-rú,í, بي عزتي bí-'izzatí, ننگ nang, عار 'ár, بد نامي bad-námí, فضيحت fazíhat, تفضيح tafzíh, نكبت nakbat, لوث laus, ذلت zillat, فضاحت fazáhat, عيت 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), داغ dágh, جرم jirm, لكه lakkah, معابك ma'ábah (*pl.* معائب ma'áïb), نقيصه naqísah, قباحت qabáhat.

Dishonour, *verb,* تحقير نمودن tahqír nimúdan, اهانت كردن ihánat kardan.—(*Disgrace*) فضيحت كردن fazíhat kardan, رسوا دادن rusvá dádan, داغ نمودن dágh nimúdan, معيوب ساختن ma'yúb sákhtan, ننگ آوردن nang ávardan.—(*To dishonour a bill*) بر گشت كردن bar-gasht kardan, وا زدن vá-zadan.

Dishonourable, *adj.* دون dún, دني daní, پست past, ذليل zalíl, رذل razl, رذيل razíl, مذموم mazmúm, مذم muzimm, قبيح qabíh, فرو مايه furú-máyah, سفيل safíl, سفله siflah, خسيس khasís, حقير haqír, فاحش fáhish, كمين kamín, كمينه kamínah, زبون zabún, خوار khár, ول vil, پدر سگ pidar-sag, نا كس ná-kas, پست فطرت past-fitrat (these last three are used only with reference to persons).

Dishonourably, *adv.* رذيلانه razílánah, پست فطرتانه past-fitratánah, از روي ذلت az rúy-i-zillat, بطور خواري bi-taur-i-khárí.

Dishumour, *subs.* افسردگي afsurdagí, تند مزاجي tund-mizájí, بد طبعي bad-tab'í.

Disinclination, *subs.* ابا ibá, اعراض i'ráz, تعرض ta'arruz, نفرت nifrat, تنفر tanaffur, كراهت karáhat, كراهيت karáhíyat, كره karh, اكراه ikráh, استكراه istikráh, بغض bughz, مخالفت mukhálafat, رغم raghm, دوري dúrí.

Disincline, *verb,* بي ميل ساختن bí-mail sákhtan, بي محبت ساختن bí-mahabbat sákhtan, دشمن گردانيدن dushman gardánídan, غير محب گردانيدن ghair-i-muhibb gardánídan.

Disinclined, *adj.* كاره kárih, مخالف mukhálif, راغم rághim, ضد zidd, متنفر mutanaffir, منافي munáfí, مباين mubáyan, مغاير mugháyir, با كراهت bá-karáhat.

Disinclose, *verb,* سياج بر گرفتن siyáj bar-giriftan, باز كردن báz-kardan, گسودن gushúdan (*rt.* گشاي gusháy).

Disinfect, *verb,* سلب سرايت نمودن salab-i-siráyat nimúdan, تطهير نمودن tat,hír nimúdan, پاك كردن pák kardan, رفع عفونت كردن raf'-i-'ufúnat kardan.

Disinfectant, *subs.* دافع السرايه dáfi'u-'s-siráyah, تطهير بخش tat,hír-bakhsh.

Disinfection, *subs.* دفع السرايه daf'u 's-siráyah, تطهير tat,hír.

Disingenuous, *adj.* بي وفا bí-vafá, حيله ور hílah-var, حيله باز hílah-báz, غدار ghaddár, خائن kháïn, بي ايمان bí-ímán, منافق munáfiq, پر فريب pur-fríb, روبه باز rúbah-báz, دو رنگ dú-rang, دغا باز daghá-báz, عيار 'ayyár, منافق munáfiq.

Disingenuously, *adv.* غدارانه ghaddáránah, كذب آميز kazb-ámíz, منافقانه munáfiqánah, محتارانه muhtáránah, خادعانه khádi'ánah, بطور فريب bi-taur-i-fríb. از روي مكر az rúy-i-makr.

Disingenuousness, *subs.* فريبندگي fríbandagí, فريب fríb, ساخته sákhtah, كول gúl, مكر makr, حيله hílah, حيله بازي hílah-bází, بهانه bahánah, غدر ghadr, غبن ghabn, رنگ rang, كيد kaid, روبه بازي rúbah-bází, خدعه khud'ah, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, دغل daghal, تلبيس talbís, غل ghill, دمدمه damdamah, غش ghishsh, دو رنگي dú-rangí, تقلب taqallub, خيانت khiyánat, تسويل tasvíl, حرمان hirmán, ترب tarb, ريو rív, عياري 'ayyárí, شيد shaid, چرب زباني charb-zabání, چاپلوسي cháplúsí, تزوير tazvír.

Disinherit, *verb,* بي ميراث ساختن bí-mírás sákhtan, بي ارث نمودن bí-irs nimúdan, غير وارث گردانيدن ghair-i-váris gardánídan.

Disintegrable, *adj.* قابل تقسيم qábil-i-taqsím, قسمت پذير qismat-pazír.

Disintegrate, *verb,* تقسيم كردن taqsím kardan, پاره پاره كردن párah-párah kardan, متفرق ساختن mutafarriq sákhtan, تجزئه نمودن tajzïyah nimúdan.

Disintegration, *subs.* تقسيم taqsím, قسمت qismat, تجزئه tajzïyah.

Disinter, *verb,* از گور بيرون آوردن az gúr bírún ávardan, نبش نمودن nabsh nimúdan.

Disinterested, *adj.* بي غرض bí-gharaz, خالص khális, صادق sádiq, بي ميل bí-mail.

Disinterestedly, *adv.* خالصانه khálisánah, صادقانه sádiqánah, بي غرضانه bí-gharazánah, اخلاصمندانه ikhlás-mandánah.

Disinterestedness, *subs.* صداقت sadáqat, بي طرفي bí-tarafí, اخلاص ikhlás, بي غرضي bí-gharazí, بي طرفداري bí-taraf-dárí.

Disinterment, *subs.* از گور بيرون آوري az gúr bírún-ávarí, نبش nabsh.

Disjoin, *verb trans.* قطع كردن qat' kardan, جدا ساختن jidá sákhtan, تفريق نمودن tafríq nimúdan, بريدن burídan, از هم گسيختن az ham gusíkhtan.—*intrans.* قطع شدن qat' shudan, بريدن burídan.

Disjoined, *part. and adj.* مفصل mufassal, منقطع

munqati', منقاطع mutaqáti', جدا jidá, متفرق muta-farriq.

Disjunct, *adj.* مفصل mufassal, منقطع munqati', منقاطع mutaqáti', جدا jidá, متفرق mutafarriq.

Disjunction, *subs.* انقطاع inqitá', قطع qat', برش burish, بريدگي burídagí.

Disjunctive, *adj.* غير اتصالي ghair-i-ittisálí, غير متصل ghair-i-muttasil.—(*Disjunctive particle*) حرف ترديد harf-i-tardíd, حرف استثنا harf-i-istisná.

Disk, *subs.* قرص qurs, گرده girdah, دائره dáïrah.

Dislike, *subs.* ابا ibá, تنفر tanaffur, اعراض i'ráz, تعرض ta'arruz, اكراه ikráh, كره karh, استكراه istikráh, كراهت karáhat, كراهيت karáhíyat, مخالفت mukhá-lafat, رغم raghm, دوري dúrí, كينه kínah, بغض bughz, تعصب ta'assub, نفرت nifrat.

Dislike, *verb,* مكروه داشتن makrúh dáshtan, اظهار كراهت كردن izhár-i-karáhat kardan, تنفر نمودن tanaffur nimúdan, دوري نمودن dúrí nimúdan, پسند نكردن pasand na-kardan.—(*I dislike it*) بدم مي آيد bad-am mí-áyad.

Dislocate, *verb,* از جا در كردن az já dar kardan, فسخ كردن faskh dardan.

Dislocated, *part.* منفك munfakk, جابجا já-bi-já, در رفته dar-raftah.—(*To be dislocated*) در رفتن dar raftan, جابجا شدن já-bi-já shudan.

Dislocation, *subs.* بيرون رفتن bírún-raftan, جابجا شدن já-bi-já-shudan, خلع مفصل khal'-i-mufassal.

Dislodge, *verb trans.* راندن rándan, بيرون كردن bírún kardan, اخراج نمودن ikhtiráj nimúdan.—(*intrans.*) بيرون رفتن bírún raftan, نقل كردن naql kardan.

Disloyal, *adj.* نمك حرام namak-harám, عاصي 'ásí, طاغي tághí, بد منش bad-manish, بي وفا bí-vafá, غير امين ghair-i-amín, باغي bághí, سر كش sar-kash, غدار ghaddár, خائن kháïn.

Disloyalty, *subs.* نمك حرامي namak-harámí, سر كشي sar-kashí, طغيان taghyán, عصيان 'isyán, غدر ghadr, خيانت khiyánat, بي وفائي bí-vafá,í, فسق fisq, بد منشي bad-manishí.

Dismal, *adj.* (*Disastrous*) پر آفت pur-áfat, غم آور gham-ávar, پر اندوه pur-andúh, بد بخت bad-bakht, كم بخت kam-bakht, سياه روز siyáh-rúz, سخت sakht, پر آسيب pur-ásíb, بلاي baláí, نكبتي nakmatí, با مصيبت bá-musíbat.—(*Mournful*) دلتنگ dil-tang, پريشان parishán, ملول malúl, غمگين gham-gín, غمناك gham-nák.

Dismally, *adv.* (*Disastrously*) مهلكانه muhlikánah, موءزياند müziyánah, مضرانه muzirránah, بطور آسيب رساني bi-taur-i-ásíb-rasání.—(*Mournfully*) باغم bá-gham, ملولانه malúlánah, با پريشاني bá-parishání.

Dismantle, *verb,* بي لباس ساختن bí-libás sákhtan, برهنه گردانيدن barahnah gardánídan, معرا نمودن mu'arrá nimúdan. — (*Military term*) خراب كردن kharáb kardan, ويران كردن vírán kardan.

Dismark, *verb,* پرده بر داشتن pardah bar-dáshtan, نقاب بر داشتن niqáb bar-dáshtan.

Dismast, *verb,* دگل انداختن dagal andákhtan, بي دگل ساختن bí-dagal sákhtan, دگل پاين آوردن dagal páyin ávardan.

Dismay, *subs.* ترس tars, دهشت dahshat, نهيب nihíb, خوف khauf, مخافه makháfah, تخوف takhavvuf, باك bák, بيم bím, باس bás, هراس hirás, آشوب áshúb, سهم sahm, خشيت khashyat, شور shúr, آشفتگي áshuftagí, تحير tahayyur, تشويش tashvísh, هول haul, وحشت vahshat, هيبت haibat, مهابت mahábat, شكستگي shikastagí.

Dismay, *verb,* ترسانيدن tarsánídan, ترساندن tarsándan, تخويف نمودن takhvíf nimúdan, تهديد كردن tahdíd kar-dan, هراس دادن hirás dádan, بيم دادن bím dádan.

Dismember, *verb,* عصو بريدن 'asv burídan.

Dismemberment, *subs.* قطع عصو qat'-i-'asv, عصو بري 'asv-burí.

Dismiss, *verb,* (*Send away*) رد كردن radd kardan, رخصت نمودن rukhsat nimúdan, روانه كردن ravánah kardan.—(*Discharge*) عزل نمودن 'azl nimúdan, معزول كردن ma'zúl kardan, اخراج كردن ikhráj kardan, بيرون كردن bírún kardan, جواب دادن javáb dádan, رخصت روانگي كردن rukhsat-i-ravánagí kardan.

Dismissal, *subs.* (*Leave to go*) رخصت rukhsat.—(*Discharge*) اخراج ikhráj, جواب javáb, نفي nafy.

Dismissed, *part.* معزول ma'zúl, مرخص murakhkhas. —(*To be dismissed the army*) از سلك عسكري رانده شدن az silk-i-'askarí rándah shudan, از نظام خارج شدن az nizám khárij shudan.

Dismission, *subs.* (*Leave to go*) رخصت rukhsat.—(*Discharge*) اخراج ikhráj, جواب javáb, نفي nafy.

Dismissive, *adj.* ترخيص tarkhís, رخصت دهي rukh-sat-dihí.

Dismount, *verb trans.* پياده كردن piyádah kardan, پائين آوردن pá,ín ávardan.—*intrans.* فرود آمدن furúd ámadan, پائين آمدن pá,ín ámadan, پياده شدن piyádah shudan.

Disobedience, *subs.* نا فرماني ná-farmání, عناد 'inád, سر كشي sar-kashí, معصيت ma'siyat, فسق fisq, عصيان 'isyán, گردنكشي gardan-kashí, مخالفت mu-khálafat, خراعت khará'at.—(*Of a child*) عقوق 'uqúq.

Disobedient, *adj.* نا فرمان ná-farmán, نا فرمان بردار ná-farmán-bardár, معاند mu'ánid, سر كش sar-kash, عاق 'áqq, عاصي 'ásí, گردنكش gardan-kash, غير مطيع ghair-i-mutí'.

Disobediently, *adv.* سر كشانه sar-kashánah, عاصيانه ‘ásiyánah, از روي فسق az rúy-i-fisq.

Disobey, *verb,* سر كشي كردن sar-kashí kardan, عاصي شدن ‘ási shudan, سر از اطاعت كشيدن sar az itá‘at kashídan, عاق شدن ‘áqq shudan, مخالفت نمودن mukhálafat nimúdan.

Disobligation, *subs.* بي منتي bí-minnatí, منت ننهي minnat-na-nihí, ممنون نسازي mamnún-na-sází, غير ممنونيت ghair-i-mamnúníyat, بي التفاتي bí-iltifátí, عدم ارضا ‘adam-i-irzá, خرسند نسازي khursand-na-sází.

Disobligatory, *adj.* بي التفات bí-iltifát, بي منت bí-minnat, خرسند مساز khursand-ma-sáz, ممنون نساز mamnún-na-sáz.

Disoblige, *verb,* منت نا نهادن minnat ná-nihádan, ممنون نساختن mamnún na-sákhtan.

Disobliging, *adj.* بي التفات bí-iltifát, بي منت bí-minnat, خرسند مساز khursand-ma-sáz, ممنون نساز mamnún-na-sáz.

Disobligingly, *adv.* بي التفاتانه bí-iltifátánah, غير مناننه ghair-i-manánánah, از روي ممنون نسازي az rúy-i-mamnún-na-sází, غير منا ghair-i-mannan.

Disorbed, *adj.* خارج از دائره khárij az-dáïrah, بي مدار bí-madár.

Disorder, *subs.* عدم نظم ‘adam-i-nazm, بي نظمي bí-nazmí, بي انتظام bí-intizám. — (*Tumult*) شورش shúrish, فتنه fitnah, شور و گير و دار shúr, gír-u-dár, اختلال ikhtilál, اغتشاش ightishásh, پس و پيش pas-u-písh, شولوق shúlúq (*vulg.*).—(*Complaint*) مرض marz (*pl.* امراض amráz), بيماري bímárí, علت ‘illat (*pl.* علل ‘ilal), رنج ranj, آزار ázár, درد dard, نا خوشي ná-khushí, تكسر مزاج takassur-i-mizáj, نا سازي ná-sází.

Disorder, *verb,* از ترتيب انداختن az tartíb andákhtan, بي انتظام bí-intizám kardan, بر هم زدن bar-ham zadan.

Disordered, *part. and adj.* بي ترتيب bí-tartíb, بي نظم bí-nazm, غير منظوم ghair-i-manzúm.

Disorderly, *adj.* بي ترتيب bi-tartíb, بي نظم bí-nazm, غير منظوم ghair-i-manzúm. — (*Lawless*) بي قاعده bí-qá‘idah, در هم بر هم dar-ham bar-ham, مغشوش maghshúsh, خراب kharáb.—*adv.* غير منتظمانه ghair-i-muntazimánah, بي نظمانه bí-nazmánah.

Disorganization, *subs.* بي نظمي bí-nazmí, اخلال in-hilál, مغشوش كاري maghshúsh-kárí, بي قاعدگي bí-qá‘idagí, در هم خوردگي dar-ham-khurdagí, بي وضعي bí-vaz‘í, تفرق tafarruq.

Disorganize, *verb,* بي نظم ساختن bí-nazm sákhtan, بر هم زدن bar-ham zadan, از هم پاشاندن az ham páshándan.

Disorganized, *part.* بر هم خورده bar-ham-khurdah, از هم پاشيده az-ham-páshídah.

Disorganizer, *subs.* بر هم زننده bar-ham-zanandah, بي نظم سازنده bí-nazm-sázandah, مغشوش كار magh-shúsh-kár.

Disown, *verb,* (*Deny*) تكذيب كردن takzíb kardan, نفي كردن nafy kardan, انكار نمودن inkár nimúdan, جهد نمودن jahd nimúdan. — (*A child*) عاق كردن ‘áqq kardan, ترد نمودن tard nimúdan.

Disparage, *verb,* راندن rándan, بي قدر گردانيدن bí-qadr gardánídan, بر خلاف گفتن bar-khiláf guftan, انكار كردن inkár kardan, حقير نمودن haqír nimúdan, عيب گفتن ‘aib guftan, تعيب نمودن ta‘yíb nimúdan.

Disparagement, *subs.* بي قدري bí-qadrí, تحقير tah-qír, انكار inkár, عيب گوي ‘aib-gú,í.

Disparager, *subs.* عيب گو ‘aib-gú, لماز lamáz.

Disparaging, *subs.* عيب گوئي ‘aib-gú,í, لمز lamz.

Disparity, *subs.* تفاوت tafávut, فرق farq, مباينت mu-báyanat, اختلاف ikhtiláf, فراق faráq, انفراق infiráq, توفير taufír (*vulg.*) (this last word properly signifies “increasing, multiplying”).

Dispart, *verb,* جدا ساختن jidá sákhtan, تفريق نمودن tafríq nimúdan, فصل گردانيدن fasl gardánídan.

Dispassion, *subs.* بي پروائي bí-parvá,í, بي دردي bí-dardí, بي باكي bí-bákí, لا ابالي گري lá-ubálí-garí, مساهله musáhalah, تهاون tahávun, مسامحه musáma-hah, ذهولت zuhúlat.

Dispassionate, *adj.* بي حس bí-hiss, بي مهر bí-mihr, بي درد bí-dard, سرد sard, ذهول zuhúl, بي ميل bí-mail, بي پروا bí-parvá, بي باك bí-bák, لا ابالي lá-ubálí.

Dispassionately, *adv.* آرامانه árámánah, آهسته áhis-tah, هونا haunan.

Dispauper, *verb,* از افلاس رهانيدن az iflás rihánídan, بي نياز گردانيدن bí-niyáz gardánídan.

Dispel, *verb,* دفع كردن daf‘ kardan, رفع نمودن raf‘ nimúdan, دور كردن dúr kardan, بر داشتن bar-dáshtan.

Dispend, *verb,* خرج كردن kharj kardan, صرف نمودن sarf nimúdan.

Dispensable, *adj.* با گزير bá-guzír, غير ضرور ghair-i-zarúr, نا لازم ná-lázim.

Dispensableness, *subs.* با گزيري bá-guzírí, عدم ضرورت ‘adam-i-zarúrat, نا لازمي ná-lázimí.

Dispensary, *subs.* دوا خانه davá-khánah, قرابا ديس qarábádís.

Dispensation, *subs.* (*Distribution*) تقسيم taqsím, توزيع tauzí‘.—(*Method of Providence*) انتظام intizám, نظارت nazárat, توفيق taufíq, تقدير taqdír, آيين áyín, شرح sharh, سنت sunnat.—(*License*) اجازت ijázat, اذن izn, رخصت rukhsat, دستور dastúr, جواز javáz.

Dispensative, *adj.* انتظامي intizámí, آييني áyíní, تقسيمي taqsímí.

Dispensatory, *subs.* ادويه نامه adviyah-námah.—*adj.* انتظامي intizámí, آييني áyíní, تقسيمي taqsímí.

Dispense, *verb,* تقسيم نمودن taqsím nimúdan, متفرق ساختن mutafarriq sákhtan.—(*Administer*) دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشيدن bakhshídan.—(*Medical term*) دوا فروشي كردن davá-furúshí kardan.—(*To dispense with*) صرف نظر كردن sarf-i-nazar kardan, قطع نظر نمودن qat'-i-nazar nimúdan, گريز داشتن guríz dáshtan.—(*I can easily dispense with it*) آش دهن سوزي نيست ásh-i-dahan-suzí ní 'st (*lit.* It is not a mouth-burning soup), لقمه گلو گيري نيست luqmah-i-gulú-gírí ní 'st (*lit.* It is not a throat-catching morsel).

Dispenser, *subs.* مقسم muqassim, بخشش كن bakhshish-kun, قسمت نما qismat-nimá, توزيع كن tauzí'-kun.—(*Medical term*) اجزاچي ajzá-chí, دوا ساز davá-sáz.

Dispeople, *verb trans.* ويران ساختن vírán sákhtan, خراب كردن kharáb kardan, از مأموريت انداختن az mámúríyat andákhtan, بي اهالي كردن bí-ahálí kardan, از آبادي انداختن az ábádí andákhtan, افساد كردن ifsád kardan.—*intrans.* بي آبادي شدن bí-ábádí shudan, ويران گشتن vírán gashtan.

Dispermous, *adj.* دو تخمي dú-takhmí.

Disperse, *verb trans.* متفرق كردن mutafarriq kardan, تفريق نمودن tafríq nimúdan, پراگنده ساختن parágandah sákhtan, بر باد دادن bar bád dádan, تبديد نمودن tabdíd nimúdan, افشاندن afshándan, پاشيدن páshídan, پخش كردن pakhsh kardan, انتشار دادن intishár dádan, مضمحل كردن muzmahill kardan, تار و مار كردن tár-u-már kardan, منهزم كردن munhazim kardan.—*intrans.* متفرق شدن mutafarriq shudan, پراگنده گشتن parágandah gashtan, انتشار يافتن intishár yáftan.—(*As water*) مفقود شدن mafqúd shudan.

Dispersed, *part.* پراگنده parágandah, منتشر muntashir, تار مار tár-már, متفرق mutafarriq.

Dispersion, *subs.* پراگندگي parágandagí, تفرق tafarruq, انتشار intishár.

Dispersive, *adj.* تفريق بخش tafríq-bakhsh, پراگندگي آر parágandagí-ár, انتشار ده intishár-dih.

Dispirit, *verb,* بي دل ساختن bí-dil sákhtan.—(*Dishearten*) ترسانيدن tarsánídan, دلتنگ كردن dil-tang kardan, كم دل ساختن kam-dil sákhtan, بي جرأت نمودن bí-jurát nimúdan, تخويف كردن takhvíf kardan.

Dispirited, *adj.* بي جان bí-ján, بي روح bí-rúh, بي دل bí-dil, افسرده خاطر afsurdah-khátir.

Displace, *verb,* (*Disarrange*) تخليط نمودن takhlít nimúdan, بي ترتيب ساختن bí-tartíb sákhtan, مخلوط گردانيدن makhlút gardánídan, در هم برهم كردن dar-ham bar-ham kardan.—(*Dismiss*) عزل نمودن 'azl nimúdan, معزول كردن ma'zúl kardan, اخراج كردن ikhráj kardan, بيرون كردن bírún kardan, جواب دادن javáb dádan, رخصت روانگي كردن rukhsat-i-ravánagí kardan.

Displacement, *subs.* (*Disarrangement*) تخليط takhlít, بي نظمي bí-nazmí, عدم ترتيب 'adam-i-tartíb, نظام 'adam-i-nizám, در هم بر هم dar-ham bar-ham.—(*Dismissal*) اخراج ikhráj, جواب javáb, نفي nafy.

Displacency, *subs.* بي ساختگي bí-sákhtagí, بي ادبي bí-adabí, بي تعارفي bí-ta'árufí, عدم خشنودي 'adam-i-khushnúdí, نا رضا مندي ná-razá-mandí.

Displant, *verb,* بر كندن bar-kandan, از بيخ بر آوردن az bíkh bar-ávardan, قلع و قمع نمودن qal'-u-qam' nimúdan.—(*A nation*) از بيخ بر آوردن az bíkh bar-ávardan, استئصال نمودن istïsál nimúdan.

Displantation, *subs.* قلع و قمع qal'-u-qam', بر كندگي bar-kandagí.—(*Of a nation*) استئصال istïsál, هلاك ساختن halák-sákhtan.

Display, *subs.* اظهار izhár, نمايش nimáyish.—(*Ostentation*) جلوه گري jilvah-garí, خود نمائي khud-nimá,í, خود پسندي khud-pasandí, كبريا kibriyá, تكبر takabbur.

Display, *verb,* جلوه دادن jilvah dádan, نمودن nimúdan (*rt.* نما nimá), اظهار نمودن izhár nimúdan, ظاهر ساختن záhir sákhtan.—(*To display tokens of affection*) آثار محبت نمودن asár-i-mahabbat nimúdan.

Displease, *verb,* خشمناك ساختن khishm-nák sákhtan, غضبناك گردانيدن ghazab-nák gardánídan, مكدر ساختن mukaddar sákhtan, رنجانيدن ranjánídan, بي دماغ ساختن bí-dimágh sákhtan.

Displeased, *adj.* كج خلق kaj-khulq, متنفر mutanaffir, مكدر mukaddar, رنجيده ranjídah, آزرده ázurdah, بيزار bízár, تيره tírah, خشمناك khishm-nák, بي دماغ bí-dimágh.—(*To be displeased*) نا راض شدن ná-ráz shudan.—(*I am displeased*) بدم آمد bad-am ámad.—(*To be displeased with*) مكدر شدن mukaddar shudan, متنفر شدن mutanaffir shudan, بي دماغ شدن bí-dimágh shudan.

Displeasing, *adj.* نا پسند ná-pasand, نا مقبول ná-maqbúl, نا موجه ná-muvajjah, نحس nahs, نا گوار ná-guvár, مستكره mustakrah, غير مرضي ghair-i-marzí, نا مرغوب ná-marghúb, بد bad, نا موافق ná-muváfiq, مخالف mukhálif, نا ملائم ná-muláïm.

Displeasure, *subs.* تكدر takaddur, آزردگي ázurdagí, بيزاري bízárí, تنفر tanaffur.—(*Disapproval*) نا پسندي ná-pasandí, عدم ارتقاع 'adam-i-irtiqá', غير قبولي ghair-i-qabúlí, رد radd.

Displode, *verb trans.* آتش كردن átish kardan, در كردن dar-kardan, بر افروختن bar-afrúkhtan.—*intrans.* صدا

sidá dádan, دادن آتش گرفتن átish giriftan, بهوا رفتن bi-havá raftan.

Displosion, *subs.* صدا sidá, اشتعال ishti'ál, التهاب iltiháb.

Displosive, *adj.* ملتهب multahib, التهابي iltihábí, اشتعالي ishti'álí.

Displume, *verb,* پر کندن par kandan.

Disport, *subs.* بازي bází, بازيچه bázíchah, لعب la'b, ملاعبه mulá'abah, لهو lahv, مشغوليت mashghúlíyat.

Disport, *verb,* بازي کردن bází kardan, جنبش نمودن jumbish nimúdan, لعب کردن la'b kardan, لهو نمودن lahv nimúdan, ملتهي شدن multahí shudan.

Disportment, *subs.* بازي bází, بازيچه bázíchah, لعب la'b, ملاعبه mulá'abah, لهو lahv, مشغوليت mashghúlíyat.

Disposable, *adj.* قابل تصرف qábil-i-tasarruf, ابتياع پذير ibtiyá'-pazír, باب فروش báb-furúsh.

Disposal, *subs.* (*Free will*) اختيار ikhtiyár, استقلال istiqlál.—(*Getting rid of*) دفع daf', رفع raf'.—(*Arrangement*) نظم nazm, انتظام intizám, نظام nizám, تنظيم tanzím, ترتيب tartíb, آرايش áráyish, آراستگي árástagí, تدبير tadbír, تمهيد tamhíd, اصلاح isláh, تنسيق tansíq, تمشيت tamshíyat, تعيين ta'yín.—(*At one's disposal*) در دست dar dast, تحت تصرف taht-i-tasarruf.

Dispose, *verb,* (*Arrange*) چيدن chídan (*rt.* چين chín), ترتيب دادن tartíb dádan, مترتب ساختن mutarattib sákhtan, درست کردن durust kardan, تمهيد نمودن tamhíd nimúdan, نظم کردن nazm kardan, انتظام نمودن intizám nimúdan, تنظيم نمودن tanzím nimúdan, نصب کردن nasb kardan, آماده نمودن ámádah nimúdan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), تعبيه کردن ta'biyah kardan, تهيه نمودن tahíyah nimúdan.—(*Incline*) مائل ساختن máïl sákhtan, راضي کردن rází kardan.—(*Sell*) فروختن furúkhtan (*rt.* فروش furúsh), بيع دادن bai, dádan.—(*Get rid of*) دفع کردن daf' kardan, رفع کردن raf' kardan.

Disposed, *part. and adj.* (*Arranged*) مرتب murattab, مترتب mutarattib, منتظم muntazim, مهيا muhayyá.—(*Inclined*) مائل máïl, راضي rází, خوشنود khushnúd, متوجه mutavajjih, راغب rághib.—(*To be disposed*) مائل شدن máïl shudan, رغبت نمودن raghbat nimúdan.—(*Are you disposed to take tea?*) با چائي چه طوريد bá cháí chih taur-íd.

Disposer, *subs.* مرتب murattib, مهيا ساز mahayyá-sáz.—(*Bestower*) ناثر násir, نثار کننده nisár-kunandah, مفيض mufíz, باسط básit, فشانده fishándah, فرو ريزنده furú-rízandah, کرم گستر karam-gustar, دهنده dihandah, بخشنده bakhshandah, عطاگر 'atá-gar, رساننده rasánandah, وهاب vahháb, معطي mu'tí, ايتا کننده ítá-kunandah.

Disposition, *subs.* (*Getting rid of*) دفع daf', رفع raf'.—(*Arrangement*) نظم nazm, انتظام intizám, نظام nizám, تنظيم tanzím, ترتيب tartíb, آرايش áráyish, آراستگي árástagí, تدبير tadbír, تمهيد tamhíd, اصلاح isláh, تنسيق tansíq, تمشيت tamshíyat, تعيين ta'yín.—(*Free will*) اختيار ikhtiyár, استقلال istiqlál.—(*Inclination*) ميل mail, آرزو árzú, دماغ dimágh, هوا havá, ارادہ irádah, شوق shauq.—(*Personal disposition*) اخلاق akhláq, طبع tab', امتزاج imtizáj, مزاج mizáj (*pl.* امزجه amzijah), نهاد nihád, مشرب mashrab, خصلت khaslat, طبعيت tab'íyat, شيمه shímah (*pl.* شيم shiyam), خلق khulq, خوئي khú,í, عادت 'ádat, فطرت fitrat.—(*He has a generous disposition*) چشم و دلش پر است chashm va dil-ash pur ast (*lit.* His eyes and heart are full).—(*Of bad disposition*) بد نهاد bad-nihád, بد مزاج bad-mizáj, بد طبع bad-tab', بد خصلت bad-khaslat, بد خو bad-khú.—(*Of good disposition*) خوش طبع khush-tab', نيك خو ník-khú, پاك فطرت pák-fitrat, ستوده خصال sitúdah-khisál.

Dispossess, *verb,* محروم ساختن mahrúm sákhtan, بي بهره گردانيدن bí-bahrah gardánídan, از ما يملك az má-yamlik andákhtan.

Dispossession, *subs.* محروميت mahrúmíyat, حرمان hirmán, عدم تملق 'adam-i-tamalluq.

Dispraise, *subs.* توبيخ taubíkh, زجر zajr, ملامت malámat, سر زنش sar-zanish, مؤاخذه müákhazah, پيغاره paighárah, عتاب 'itáb, تعزير ta'zír, نهيب nihíb, شتم shatm, طعنه ta'nah, نكوهش nikúhish, تأديب tádíb, زبان درازي zabán-dirází.

Dispraise, *verb,* زجر نمودن zajr nimúdan, توبيخ کردن taubíkh kardan, اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, سر زنش کردن sar-zanish kardan, ملامت گفتن malámat guftan, مؤاخذه نمودن müákhazah nimúdan, ذم کردن zamm kardan, مذمت کردن mazammat kardan, نكوهيدن nikúhídan.

Dispread, *verb,* پاشيدن páshídan, افشاندن afshándan, منتشر ساختن muntashir sákhtan.

Disprison, *verb,* از حبس بيرون آوردن az habs bírún ávardan, خلاص کردن khalás kardan, رستگار کردن rastigár kardan, رها کردن rihá kardan.

Disproof, *subs.* رد کلام radd-i-kalám, جرح jarh, عدم اثبات 'adam-i-isbát.

Disproportion, *subs.* عدم مناسبت 'adam-i-munásabat, عدم مساوات 'adam-i-musávát, بي هم اندازگي bí-ham-andázagí, نا هنجاري ná-hanjárí, نا مناسبي ná-munásibí.

Disproportion, *verb,* نا مناسب ساختن ná-munásib sákhtan, نا هنجار نمودن ná-hanjár nimúdan.

Disproportionable, *adj.* بي مناسبت bí-munásabat, نا هنجار ná-hanjár, غير متابق ghair-i-mutábiq.

Disproportioned, *adj.* نا مربوط ná-marbút, نا هنجار ná-hanjar.

Disprovable, *adj.* انكار پذير inkár-pazír, رد شدني radd-shudaní, جرح كردني jarh-kardaní.

Disprove, *verb*, رد كلام نمودن radd-i-kalám nimúdan, رديه كردن radiyah kardan, جرح كردن jarh kardan, غير ثابت نمودن ghair-i-sábit nimúdan.

Dispunishable, *adj.* غير معاقب ghair-i-mu'áqab, عقوبت نا شدني 'uqúbat-ná-shudaní, جزا نا يافتني jizá-ná-yáftaní.

Disputable, *adj.* متنازعاً فيه mutanázi'an fíhi, بحث پذير bahs-pazír, بحث مند bahs-mand, جدلي jadalí, مايه نزاع máyah-i-nizá'.

Disputant, *subs. and adj.* مباحث mubáhis, بحاث bahhás, منازع munázi', جدلي jadalí, مقاسم muqásim.

Disputation, *subs.* بحث bahs, مباحثه mubáhasah, مناظرت munázarat (*pl.* مناظرات munázarát), نزاع nizá', منازعت munáza'at, جدل jadal, مجادله mujádalah, ستيزه sitízah, قيل و قال qíl-u-qál, مناقشه munáqishah, شلوك shulúk (*vulg.*).

Disputatious, *adj.* جو جنگ jang-jú, نزاع دوست nizá'-dúst, ستيزه جو sitízah-jú, لجوج lajúj, خصيم khasím, جدلي jadalí, عنيد 'aníd.

Dispute, *subs.* بحث bahs, مباحثه mubáhasah, مناقشه munáqashah, نزاع nizá', منازعه munáza'ah, مذاكره muzákarah, جدل jadal, جدال jadál, مجادلت mujádalat, تكرار takrár, قيل و قال qíl-u-qál, دعوي da'vá, ستيزه sitízah, ستيزگي sitízagí, پيكار paikár, مشاجره mushájarah, حجت hujjat (*pl.* حجج hujaj), لجاج lajáj, خرخشه kharkhishah, شلتاق shaltáq, قضيه qazíyah, رد و بدل radd-u-badal, چون و چرا chún-u-chirá, شلوك shulúk (*vulg.*).—(*In dispute*) متنازعاً فيه mutanázi'an-fíhi.

Dispute, *verb*, مباحثه نمودن mubádalah nimúdan, منازعه كردن munáza'ah kardan, مجادله كردن mujádalah kardan, جنگ كردن jang kardan, جنگيدن jangídan, نزاع كردن nizá' kardan, بحث كردن bahs kardan, مباحثه كردن mubáhasah kardan, مناقشه كردن munáqashah kardan, مذاكره كردن muzákarah kardan, تكرار كردن takrár kardan, دعوي نمودن da'vá nimúdan, ستيزگي كردن sitízagí kardan, لجاج نمودن lajáj nimúdan.

Disputer, *subs.* بحث كننده bahs-kunandah, بحاث bahhás.—(*Quarreller*) جو جنگ jang-jú, نزاع دوست nizá'-dúst, ستيزه جو sitízah-jú, لجوج lajúj, مجادل mujádil, خصيم khasím, منازع munázi', مقاسم muqásim, جدلي jadalí, عنيد 'aníd.

Disqualification, *subs.* نا قابلي ná-qábilí, عدم مناسبت 'adam-i-munásabat, عدم استعداد 'adam-i-isti'dád.

Disqualify, *verb*, نا قابل ساختن ná-qábil sákhtan, نا مناسب ساختن ná-munásib sákhtan, غير مستعد گردانيدن ghair-i-musta'idd gardánídan.

Disquiet, *subs.* انديشه andíshah, اضطراب iztiráb, پريشاني parishání, تشويش tashvísh, آشوفتگي áshúftagí, آشوب áshúb, رنج ranj, زحمت zahmat, فلق falaq, فكر fikr, فكر مندي fikr-mandí, اندوه andúh, اندوه گيني andúh-gíní, اعتنا i'tiná, تصديع tasdí', دلتنگي dil-tangí, ستوه sutúh, غصه ghussah, غصه ناكي ghussah-nákí, پروا parvá, اهتمام ihtimám, ضيق zíq, غم gham (*pl.* غموم ghumúm), غمگيني gham-gíní, الم alam, قلق qalaq, هم hamm (*pl.* هموم humúm), باك bák.

Disquiet, *verb*, بي آرام ساختن bí-árám sákhtan, در اضطراب انداختن dar iztiráb andákhtan, پريشان كردن parishán kardan, مشوش گردانيدن mushavvash gardánídan, سر آسيمه گردانيدن sar-ásímah gardánídan.—(*To be disquieted*) ملول شدن malúl shudan, اوقات تلخ شدن auqát-i-talkh shudan, مضطرب گشتن muztarib gashtan, مشوش گشتن mushavvash gashtan.

Disquieting, *adj.* اضطراب ده iztiráb-dih, راحت زدا ráhat-zidá, مشوش mushavvish, سر آسيمگي بخش sar-ásímagí-bakhsh.

Disquietude, *subs.* انديشه andíshah, اضطراب iztiráb, پريشاني parishání, تشويش tashvísh, آشوفتگي áshúftagí, آشوب áshúb, رنج ranj, زحمت zahmat, فلق falaq, فكر fikr, فكر مندي fikr-mandí, اندوه andúh, اندوه گيني andúh-gíní, اعتنا i'tiná, تصديع tasdí', دلتنگي dil-tangí, ستوه sutúh, غصه ghussah, غصه ناكي ghussah-nákí, پروا parvá, اهتمام ihtimám, ضيق zíq, غم ghamm (*pl.* غموم ghumúm), غمگيني gham-gíní, الم alam, قلق qalaq, هم hamm (*pl.* هموم humúm), باك bák.

Disquisition, *subs.* بحث bahs, جدل jadal, ستيز sitíz, نزاع nizá', خصومت khusúmat.

Disquisitive, *adj.* بحثي bahsí, جدلي jadalí, نزاعي nizá'í, ستيز مند sitíz-mand.

Disregard, *subs.* تغافل tagháful, چشم پوشي chashm-púshí, اهمال ihmál, عدم اعتنا 'adam-i-i'tiná, صرف نظر sarf-i-nazar, اغماز ighmáz.

Disregard, *verb*, صرف نظر نمودن sarf-i-nazar nimúdan, حقير شمردن haqír shimurdan, اعتنا نكردن i'tiná nakardan, نا چيز ديدن ná-chíz dídan.

Disregardful, *adj.* بيخبر bí-khabar, غافل gháfil, بيپروا bí-parvá, بي احتياط bí-ihtiyát, بي انديشه bí-andíshah, كاهل káhil, بيهوش bí-húsh, زاهل záhil, بي مبالات bí-mubálát, لا قيد lá-qaid, بد پرهيز bad-parhíz.

Disrelish, *subs.* بد مزگي bad-mazagí, نا گواري ná-

guvárí.—(*Aversion*) ابا ibá, اعراض i'ráz, تعرض ta'arruz, نفرت nifrat, تنفر tanaffur, كراهت karáhat, كراهيت karáhíyat, كره karh, اكراه ikráh, استكراه istikráh, بغض bughz, مخالفت mukhálafat, رغم raghm, دوري dúrí.

Disrelish, *verb,* نا گوار يافتن ná-guvár yáftan, بد مزه bad-mazah dídan, بد طعام دانستن bad-ta'ám dánistan.

Disrepair, *subs.* بي مرمتي bí-marammatí, عدم تعمير 'adam-i-ta'mír.

Disreputable, *adj.* رسوا rusva, مفتضح muftazah, مهين muhín, با فضيحت bá-fazíhat, خاري khárí, معيوب ma'yúb, رذيل razíl, خبيث khabís.

Disreputation, *subs.* ذلت zillat, عيب 'aib, هتك آبرو hatk-i-áb-i-rú.

Disrepute, *subs.* ذلت zillat, عيب 'aib, هتك آبرو hatk-i-áb-i-rú.

Disrespect, *subs.* بي عزتي bí-'izzatí, بي حرمتي bí-hurmatí, بي احترامي bí-ihtirámí.—(*To treat with disrespect*) اهانت كردن ihánat kardan, حقير شمردن haqír shimurdan, تحقير نمودن tahqír nimúdan.

Disrespectful, *adj.* بي احترام bí-ihtirám, بي ادب bí-adab, نا تراشيده ná-tiráshídah.

Disrespectfully, *adv.* از روي اهانت az rúy-i-ihánat, بي ادبانه bí-adabánah, بي احترامانه bi-ihtirámánah.

Disrobe, *verb trans.* بي جامه ساختن bí-jámah sákhtan, برهنه كردن barahnah kardan, معرا گردانيدن mu'arrá gardánídan.—*intrans.* جامه بيرون آوردن jámah bírún ávardan, برهنه شدن barahnah shudan, معرا شدن mu'arrá shudan, مجرد شدن mujarrad shudan.

Disroot, *verb,* بر كندن bar-kandan, از بيخ بيرون آوردن áz bíkh bírún ávardan.

Disrupt, *adj.* منقطع munqati', مقطوع maqtú', بريده burídah, بر انداخته bar-andákhtah.

Disruption, *subs.* خرق kharq, شكست shikast, شكستگي shikastagí, كسر kasr, انكسار inkisár, بر هم زني bar-ham-zaní, نكث niks, نقض naqz.

Disrupture, *verb,* دريدن darídan, شكستن shikastan (*rt.* شكن shikan), بر هم زدن bar-ham zadan.

Dissatisfaction, *subs.* نا رضامندي ná-razá-mandí, نا رضايت ná-rizáyat, بيزاري bízárí, بي حضوري bí-huzúrí, نا خوشنودي ná-khushnúdí, بي قناعتي bí-qaná'atí, بي آرامي bí-árámí.

Dissatisfactory, *adj.* نا پسند ná-pasand, نه بطور دلخواه na-bi-taur-i-dil-kháh, غير مرضي ghair-i-marzí, بي خوشنودي bí-khushnúdí, غير صواب ghair-i-saváb, مكروه makrúh.

Dissatisfy, *verb,* نا راض كردن ná-ráz kardan, مكدر ساختن mukaddar sákhtan, بي دماغ ساختن bí-dimágh sákhtan.

Dissect, *verb,* بريدن burídan, قطع كردن qat' kardan, انفصال نمودن infisál nimúdan, تكتيع نمودن taktí' nimúdan.—(*Medical term*) تشريح كردن tashríh kardan, پاره پاره كردن párah-párah kardan.

Dissectible, *adj.* قابل تشريح qábil-i-tashríh, تكتيع پذير taktí'-pazír.

Dissection, *subs.* انفصال infisál, تكتيع taktí', تفصيل tafsíl.—(*Medical term*) تشريح tashríh.

Dissecter, *subs.* مشرح musharrih, عامل تشريح 'ámil-i-tashríh.

Disseize, *verb,* بي اخذ كردن bí-akhz kardan, بي ملك bí-milk sákhtan, بي تصرف گردانيدن bí-tasarruf gardánídan, غير مالك ساختن ghair-i-málik sákhtan, غصب كردن ghasb kardan.

Disseizee, *subs.* محروم mahrúm, غير مالك ghair-i-málik.

Disseizin, *subs.* غصب ghasb.

Disseizor, *subs.* غاصب ghásib.

Dissemblance, *subs.* عدم تشابه 'adam-i-tashábuh, بي مانندي bí-mánandí, بي مشابهتي bí-mushábahatí.

Dissemble, *verb trans.* نهفتن nihuftan (*rt.* نهان nihán), پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan, پنهان كردن panhán kardan, نهان داشتن nihán dáshtan, اخفا نمودن ikhfá nimúdan, مخفي ساختن makhfí sákhtan, متواري mutavárí dáshtan, كتمان نمودن kitmán nimúdan, مستور نمودن mastúr nimúdan.—*intrans.* ريا كردن riyá kardan, بهانه نمودن bahánah nimúdan, منافقت كردن munáfaqat kardan, دو روئي كردن dú-rú,í kardan, مداهنت كردن mudáhanat kardan.

Dissembler, *subs.* ريا كار riyá-kár, منافق munáfiq, مرائي murá,í, مزور muzavvir, مكار makkár, دو رو dú-rú, اهل نفاق ahl-i-nifáq, غاش ghásh, مداهن mudáhin.

Disseminate, *verb,* افشاندن afshándan, ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), پاشيدن páshídan, پراگنده ساختن parágandah sákhtan, نشر نمودن nashr nimúdan, منتشر ساختن muntashir sákhtan, انتشار دادن intishár dádan.

Disseminated, *part.* منتشر muntashir, منشور manshúr.

Dissemination, *subs.* انتشار intishár, نشر nashr.

Disseminator, *subs.* منتشر كننده muntashir-kunandah, پاشنده páshandah, افشانده afshándah.

Dissension, *subs.* (*Disagreement*) اختلاف ikhtiláf, خلاف khiláf, جدائي jidá,í.—(*Contention*) مجادله mujádalah, منازعت munáza'at, پرخاش purkhásh, ستيزه sitízah, نزاع nizá', مناقشه munáqashah, جدال jadál, مشاجره mushájarah, جنگ jang, فتنه fitnah, غائله ghá'ilah (*pl.* غوائل ghaváil), شلوك shulúk (*vulg.*).—(*Internal dissensions*) غوائل داخليه ghaváil-i-dákhiliyah.

Dissent, *subs.* اختلاف ikhtiláf, خلاف khiláf, جدائي

jidá,í, خروج khurúj, انحراف inhiráf, اعتصار i'tisár.—(*Written dissent*) كاغذ اختلاف kághaz-i-ikhtiláf.

Dissent, *verb,* اختلاف كردن ikhtiláf kardan, اعتصار نمودن i'tisár nimúdan, انحراف ورزيدن inhiráf varzídan.

Dissenter, *subs.* خارجي khárijí, معتصر mu'tasır, معتزلي mu'tazilí.

Dissentient, *subs.* خارجي khárijí, معتصر mu'tasir, افراقي afráqí.—*adj.* مختلف mukhtalif, مخالف mukhálif, انحرافي inhiráfí.

Dissentious, *adj.* جو جنگ jang-jú, نزاع دوست nizá'-dúst, ستيزه جو sitízah-jú, لجوج lajúj, مجادل mujádil, خصيم khasím, جدلي jadalí, عنيد 'aníd.

Dissertation, *subs.* (*Discourse*) كلام kalám, خطاب khitáb, خطبه khutbah, وعظ va'z, حديث hadís, حكايت hikáyat, مكالمه mukálamah.—(*Essay*) رساله risálah, نسخه nuskhah, مقاله maqálah.

Disserve, *verb,* آزردن ázurdan, آزار رسانيدن ázár rasánídan, زيان كردن ziyán kardan, ضرر رسانيدن zarar rasánídan, ستم نمودن sitam nimúdan, خستن khastan.

Disservice, *subs.* ضرر zarar, زيان ziyán, آزار ázár, آسيب ásíb, تطاول tatávul.

Disserviceable, *adj.* زيان ور ziyán-var, مضر muzirr, ضرر انگيز zarar-angíz.

Dissever, *verb,* بريدن burídan, قطع كردن qat' kardan, انفصال نمودن infisál nimúdan, تكتيع نمودن taktí' nimúdan.

Disseverance, *subs.* قطع qat', جدائي jidá,í, فصل fasl, امتياز imtiyáz, افتراق iftiráq.

Dissident, *adj.* مختلف mukhtalif, مخالف mukhálif, انحرافي inhiráfí.

Dissilience, *subs.* جست jast, نبوه nabvah, خيز khíz, پس جهي pas-jihí.

Dissimilar, *adj.* مفترق muftariq, علحده 'alahidah, جدا jidá, مختلف mukhtalif, متباين mutabáyin, مغاير mughávir, متفاوت mutafávit, غير مماثل ghair-i-mamásil, ور var (*vulg.*).

Dissimilarity, *subs.* فرق farq, تفاوت tafávut, مباينت mubáyanat, اختلاف ikhtiláf, فراق faráq, انفراق infiráq, توفير taufír (*vulg.*) (this last word properly signifies "increasing, multiplying").

Dissimulate, *verb,* دروغي نمودن durúghí nimúdan, مدارات نمودن mudárát nimúdan, بهانه كردن bahánah kardan, تقليد كردن taqlíd kardan, تقيه كردن taqiyah kardan.

Dissimulation, *subs.* مدارات mudárát, تدلس tadallus, مواضعت muváza'at, توريه tauriyah, تقيه taqiyah, توطئه tautïah, تزوير tazvír.

Dissipable, *adj.* قابل انتشار qábil-i-intishár, انتشار پذير instihár-pazír, قابل نشر qábil-i-nashr.

Dissipate, *verb trans.* (*Expend*) مصرف رسانيدن masraf rasánídan, پراگنده ساختن parágandah sákhtan, تبديد نمودن tabdíd nimúdan, تبذير نمودن tabzír nimúdan, بر باد دادن bar-bád dádan, بي جا خرج كردن bí-já kharj kardan, قير خر كردن qír-i-khar kardan (*vulg.*).—(*Disperse*) متفرق كردن mutafarriq kardan, تفريق نمودن tafríq nimúdan, پراگنده ساختن parágandah sákhtan, بر باد دادن bar bád dádan, تبديد نمودن tabdíd nimúdan, افشاندن afshándan, پاشيدن páshídan, پخش كردن pakhsh kardan, انتشار دادن intishár dádan, مضمحل كردن muzmahill kardan, تار و مار كردن tár-u-már kardan, منهزم كردن munhazim kardan.—(*To dissipate one's fears*) وحشرا دفع كردن vahash-rá daf' kardan.—*intrans.* ول خرجي كردن vil-kharjí kardan, تبذير نمودن tabzír nimúdan, اصراف كردن isráf kardan. (*Debauch—men*) زنا كردن ziná kardan, زنا كاري كردن ziná-kárí kardan, فسق ساختن fisq sákhtan, جنده بازي كردن jindah-bází kardan.—(*Women*) زنا دادن ziná dádan, زنا كاري كردن ziná-kárí kardan, مرد بازي كردن mard-bází kardan, فسق ساختن fisq sákhtan, جنده بازي كردن jindah-bází kardan.

Dissipated, *adj.* رند rind, شراب خوار sharáb-khár, باده پرست bádah-parast, عياش 'ayyásh, سكير sikkír, سر خوش sar-khush.

Dissipation, *subs.* (*Squandering*) اصراف isráf, تبديد tabdíd, پراگندگي parágandagí, تبذير tabzír.—(*Debauchery*) بد كرداري bad-kirdárí, هرزه كاري harzah-kárí, جنده بازي jindah-bází, رندي rindí, خوش گذراني khush-guzráni, قلاشي qalláshí, عياشي 'ayyáshí, هوسناكي havas-nákí, بو الهوسي bu 'l-havasí, ول كاري vil-kárí.

Dissociable, *adj.* غير الوف ghair-i-alúf, بي الفت bí-ulfat.—(*Unsuited*) موافق نا ná-muváfiq, غير متابق ghair-i-mutábiq, همتا نا ná-ham-tá, كفل نا ná-kifl.

Dissocial, *adj.* غير الوف ghair-i-alúf, بي الفت bí-ulfat.—(*Unsuited*) موافق نا ná-muváfiq, غير متابق ghair-i-mutábiq, همتا نا ná-ham-tá, كفل نا ná-kifl.

Dissociate, *verb trans.* غير موٴتلف كردن ghair-i-mütalif kardan, جدا ساختن jidá sákhtan, تفريق نمودن tafríq nimúdan, از هم دور كردن az ham dúr kardan, از الفت انداختن az ulfat andákhtan.

Dissociation, *subs.* تفريق tafríq, عدم ائتلاف 'adam-i-ïtiláf, عدم موافقت 'adam-i-muváfaqat, مخالفت mukhálafat, نزاع nizá'.

Dissoluble, *adj.* حل شدني hall-shudaní.

Dissolute, *adj.* بيحيا bí-hayá, بيشرم bí-sharm, بي آب و رو bí-áb-i-rú, بي حرمت bí-hurmat, بي اعتبار bí-i'tibár, ول vil, پس فطرت pas-fitrat, فاسق fásiq.—(*Dissolute life*) فسق و فجور fisq-u-fujúr.

Dissolutely, *adv.* عياشانه 'ayyáshánah, بطور ول كاري

bi-taur-i-vil-kárí, بطور هرزگي bi-taur-i-harzagí, پس فطرتانه pas-fitratánah, دنيانه duniyánah, فاسقانه fásiq-ánah.

Dissoluteness, *subs.* بد كرداري bad-kirdárí, هرزه كاري harzah-kárí, جنده بازي jindah-bází, رندي rindí, خوش گذراني khush-guzráni, قلاشي qalláshí, عياشي 'ayyáshí, هوسناكي havas-nákí, بو الهوسي bu 'l-havasí, ول كاري vil-kárí.

Dissolution, *subs.* انحلال inhilál, نقض naqz, تفريق tafríq, حل hall, گدازش gudázish.—(*Of the body*) مرگ marg, موت maut, ممات mamát, فوت faut, وفات vafát, قضا qazá, سام sám, اجل ajal, رحيل rahil, رحلت rahlat, مرحوميت marhúmíyat, ارتحال irtihál.—(*Of an assembly*) انحلال inhilál, انفكاك infikák.—(*Dissolution of partnership*) فسخ شراكت faskh-i-shirákat.

Dissolvable, *adj.* حل شدني hall-shudaní.

Dissolve, *verb trans.* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), گدازانيدن gudázánídan, آب ساختن áb sákhtan, حل كردن hall kardan.—(*As a meeting*) منحل ساختن munhall sákhtan, حل نمودن hall nimúdan.—*intrans.* انحلال يافتن inhilál yáftan, حل شدن hall shudan, آب شدن áb shudan, گداختن gudákhtan.

Dissolved, *part.* محلول mahlúl, منسوخ mansúkh.

Dissolvent, *subs. and adj.* گدازا gudázá, محلل muhallil, حلال halál.—(*Dissolvent remedies*) ادويه محلله ad-viyah-i-muhallilah.

Dissolver, *subs.* گدازا gudázá, محلل muhallil, حلال halál.

Dissonance, *subs.* بي آهنگي bí-áhangi, نا سازي ná-sází.

Dissonant, *adj.* نا ساز ná-sáz, خارج آهنگ khárij-i-áhang, نا آهنگ ná-áhang.

Dissuade, *verb,* كاره ساختن kárih sákhtan, منع كردن man' kardan, باز داشتن báz-dáshtan, بر گردانيدن bar-gardánídan, نهي نمودن nahy nimúdan, انذار نمودن inzár nimúdan.

Dissuader, *subs.* باز درنده báz-darandah, مانع máni'.

Dissuasion, *subs.* منع man', نهي nahy, انذار inzár.

Dissuasive, *adj.* مانع máni', ناهي náhí, باز دارنده báz-dáranah, منذر munzir.

Dissuasively, *adv.* مانعانه máni'ánah, ناهيانه náhiy-ánah.

Dissyllabic, *adj.* دو حركتي dú-harakatí.

Dissyllable, *subs.* دو حركت dú-harakat.

Distaff, *subs.* چرك charkh, چعره cha'rah, پعره pa'rah.

Distain, *verb,* آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), داغ دار كردن dágh-dár kardan, منقط كردن munaqqat kardan, ملوث ساختن mulavvas sákhtan, تلويث نمودن talvís nimúdan, بي جلا كردن bí-jilá kardan, پليد كردن pilíd kardan.

Distance, *subs.* دوري dúrí, مسافت masáfat, فاصله fásilah, بعد bu'd, تفاوت tafávut.—(*Coldness of manner, &c.*) سردي sardí, بروذت اطوار burúdat-i-atvár, گوشه گيري gúshah-gírí, بي پروائي bí-parvá'í.—(*To keep a person at a distance*) دور باش زدن dúr-básh zadan.—(*He keeps people at a distance*) كسيرا نزد خود راه نمي دهد kasí-rá nazd-i-khud ráh na-mí-dihad.—(*It is two hours' distance from Shíráz*) در مسافت دو ساعت شيراز است dar masáfat-i-dú sá'at-i-Shíráz ast.

Distance, *verb,* پس انداختن pas andákhtan.

Distant, *adj.* دور dúr, بعيد ba'íd, باعد bá'id, مباين mubáyin, دور دست dúr-dast.—(*Cool*) بي ميل bí-mail, سرد sard, بي پروا bí-parvá, گوشه گير gúshah-gír.—(*It is a parasang distant from the city*) بقدر يك فرسنگ تا شهر ميشود bi-qadr-i-yak farsang tá shuhr mí-shavad.—(*A distant journey*) مسافت بعيده masáfat-i-ba'ídah.—(*It is pleasant to hear the sound of a drum when distant*) آواز دهل شنيدن از دور خوش است áváz-i-duhul shunídan az dúrkhush ast.

Distantly, *adv.* بعيدانه ba'ídánah, بطور دور bi-taur-i-dúr.—(*Coolly*) سردانه sardánah, با سردي bá-sardí.

Distaste, *subs.* (*Aversion*) ابا ibá, اعراض i'ráz, تعرض ta'arruz, نفرت nifrat, تنفر tanaffur, كراهت karáhat, كراهيت karáhíyat, كره karh, اكراه ikráh, استكراه istikrah, بغض bughz, مخالفت mukhálafat, رغم raghm, دوري dúrí.—(*Disrelish*) بد مزگي bad-mazagí, نا گواري guvárí.—(*Distaste for food*) تنفر طعام tanaffur-i-ta'ám, تنفر از غذا tanaffur az ghadá.

Distaste, *verb,* نا گوار يافتن ná-guvár yáftan, بد مزه ديدن bad-mazah dídan, بد طعام دانستن bad-ta'ám dánistan.

Distasteful, *adj.* بي مزه bí-mazah, بد ذايقه bad-záíqah, بد طعم bad-ta'm.—(*Unpleasant*) نا پسند ná-pasand, غير لطيف ghair-i-latíf, نا دلپذير ná-dil-pazír, نا مرغوب ná-marghúb, نا گواره ná-guvárah.

Distemper, *subs.* بد مزاجي bad-mizájí, علت 'illat.—(*Amongst dogs*) نا خوشي ná-khushí, داء القلب dáu 'l-qalb.—(*For walls*) تيرگي tíragí, كدر kadar.

Distemper, *verb,* مريض گردانيدن maríz gardánídan, نا خوش ساختن ná-khush sákhtan.—(*Applied to walls*) تيره وش ساختن tírah-vash sákhtan, كدر كردن kadar kardan.

Distemperature, *subs.* بد هوائي bad-havá'í.—(*Illness*) نا خوشي ná-khushí, بد مزاجي bad-mizájí, تكدر مزاج takaddur-i-mizáj.

Distempered, *adj.* نا خوش ná-khush, بد مزاج bad-mizáj.—(*As walls*) تيره وش ساخته tírah-vash-sákh-tah.

Distend, *verb,* بست دادن bast dádan, شرح نمودن sharh

nimúdan, توسيع كردن tausí' kardan, بزرگ ساختن buzurg sákhtan, پهن كردن pahn kardan.

Distended, *part. and adj.* مبسوط mabsút, منبسط mumbasit, وسيع vasí'.—(*To become distended*) شرح يافتن sharh yáftan.

Distensibility, *subs.* انبساط imbisát, قابليت انبساط qábilíyat-i-imbisát, بسط پذيري bast-pazírí, شرح پذيري sharh-pazírí.

Distention, *subs.* بسط bast, انبساط imbisát, وسعت vus'at, اتساع ittisá', شرح sharh, انشراح inshiráh.

Distich, *subs.* بيت bait.

Distichiasis, *subs.* (*Medical term*) مژگان زائده mizhigán-i-záïdah.

Distichous, *adj.* مثنوي masnaví.

Distil, *verb trans.* (*Drop*) چكانيدن chakánídán.—(*Spirits*) تقطير كردن taqtír kardan, عرق گرفتن 'araq giriftan, جوهر گرفتن jauhar giriftan.—*intrans.* چكيدن chakídan, تراويدن tarávídan, استقطار كردن istiqtár kardan, تراوش نمودن tarávish nimúdan.—(*Spirits*) عرق گرفتن 'araq giriftan, جوهر گرفتن jauhar giriftan, تصعيد نمودن tas'íd nimúdan.

Distillable, *adj.* قابل تقطير qábil-i-taqtír, تصعيد پذير tas'íd-pazír.

Distillation, *subs.* استقطار istiqtár, تراوش tarávish.—(*Spirits*) تصعيد tas'íd, تقطير taqtír, عرق گيري 'araq-gírí.

Distilled, *part.* مقطر muqattar.

Distiller, *subs.* عرق گير 'araq-gír.

Distillery, *subs.* عرق گير خانه 'araq-gír-khánah.

Distinct, *adj.* (*Clear*) نمايان nimáyán, آشكار áshikár, آشكاره áshikárah, ظاهر záhir, هويدا huvaidá, روشن raushan, معلوم ma'lúm, مبين mubín, واضح vázih, لائح láïh, عيان 'iyán, باهر báhir, صريح saríh, بديهي badíhí, منكشف mankashaf, متكشف mutakashshif, متعين muta'ayyin, پديد padíd, بينا bíná.—(*As writing*) جلي jalí, صاف sáf.—(*Different*) مفترق muftariq, علحده 'alahidah, جدا jidá, مختلف mukhtalif, متباين mutabáyin, مغاير mugháyir, متفاوت mutafávit, غير مماثل ghair-i-mamásil, ور var (*vulg.*).—(*Explicit*) مفصل mufassal, مبين mubín.—(*Distinct from*) غير از ghair az.—(*To be distinct from*) (به) تفاوت داشتن tafávut dáshtan (bi).

Distinction, *subs.* (*Difference*) فرق farq, تفاوت tafávut, مباينت mubáyanat, اختلاف ikhtiláf, فراق faráq, انفراق infiráq, توفير taufír (*vulg.*) (this last word properly signifies "increasing, multiplying").—(*Honour*) نجابت najábat, امتياز imtiyáz, سر افرازي sar-afrází, ترقي taraqqí, ارتقا irtiqá, تشريف tashríf.—(*He is a man of the highest distinction*) او مرد تمامي است ú mard-i-tamámí ast.

Distinctive, *adj.* نمايان nimáyán, آشكار áshikár, آشكاره áshikárah, ظاهر záhir, هويدا huvaidá, روشن raushan, معلوم ma'lúm, مبين mubín, واضح vázih, لائح láïh, عيان 'iyán, باهر báhir, صريح saríh, بديهي badíhí, منكشف mankashaf, متكشف mutakashshif, متعين muta'ayyin, پديد padíd, بينا bíná.

Distinctively, *adv.* آشكارا áshikárá, واضحاً vázihan, جداً jiddan, هويدا huvaidá, صريحاً saríhan, ظاهراً záhiran, ايضاحاً ízáhan, صراحتاً saráhatan, تفصيلاً tafsílan, مشروحاً mashrúhan, عياناً 'iyánan.

Distinctly, *adv.* آشكارا áshikárá, واضحاً vázihan, جداً jiddan, هويدا huvaidá, صريحاً saríhan, ظاهراً záhiran, ايضاحاً ízáhan, صراحتاً saráhatan, تفصيلاً tafsílan, مشروحاً mashrúhan, عياناً 'iyánan.

Distinctness, *subs.* روشني raushaní, صافي sáfí, نمايانی nimáyání, هويدائي húvaidá,í, وضوح vuzúh, معلومي ma'lúmí.

Distinguish, *verb*, (*Discern—trans. and intrans.*) تفريق كردن tafríq kardan, فرق كردن farq kardan, جدا جدا sákhtan, در يافت كردن dar-yáft kardan, از غيب دانستن az ghaib dánistan, فهميدن fahmídan, بفراست دريافتن bi-firásat dar-yáftan, استنباط نمودن istimbát nimúdan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), دانستن dánistan, تشخيص دادن tashkhís dádan, ديدن dídan (*rt.* بين bín), معلوم كردن ma'lúm kardan, تمييز دادن tamyíz dádan.—(*Honour*) ممتاز كردن mumtáz kardan, امتياز بخشيدن imtiyáz bakhshídan, تشخيص نمودن tashkhís nimúdan, تشخص دادن tashakhkhus dádan, عزت نمودن 'izzat nimúdan, مشرف كردن musharraf kardan, سر فراز گردانيدن sar-faráz gardánídan.—(*Signalize*) اظهار نمودن izhár nimúdan.—(*Descry*) بنظر آوردن ba-nazar ávardan, نگريستن nigarístan, ديدن dídan (*rt.* بين bín).—(*To distinguish oneself*) امتياز يافتن imtiyáz yáftan, ممتاز شدن mumtáz shudan.

Distinguishable, *adj.* تميز ياب tamíz-yáb.—(*Discernible*) در يافت شدني dar-yáft-shudaní, ديدني dídaní.

Distinguished, *adj.* ممتاز mumtáz, ذي شان zí-shán, بلند پايه buland-páyah, بلند جا buland-já, ارجمند arjumand, شرف انتساب sharf-intisáb.

Distort, *verb*, پيچانيدن pichánídan, كج ساختن káj sákhtan, تصعير نمودن tas'ír nimúdan, معوج ساختن mu'avvaj sákhtan, تحريف نمودن tahríf nimúdan, معطوف ساختن ma'túf sákhtan.

Distorted, *part.* معطوف ma'túf, كج kaj, معوج mu'avvaj.

Distortion, *subs.* پيچيدگي pichídagí, پيچ pích, تاب táb.—(*Of words*) تعويج ta'víj, تحريف tahríf, كجي kají.

Distract, *verb*, دور كردن dúr kardan, باز داشتن báz-

dáshtan, خيال بر گردانيدن khiyál bar-gardánídan.—(*Perplex*) حيران كردن hairán kardan, پريشان ساختن paríshán sákhtan, متحير گردانيدن mutahayyir gardánídan.

Distracted, *part. and adj.* حيران hairán, متحير mutahayyir, مضطرب muztarib, پريشان paríshán, مشوش mushavvash, شوريده shúrídah, شيدا shaidá, سر گردان sar-gardán, بر آشفته bar-áshuftah, شيفته shíftah.—(*Mad*) ديوانه dívánah, مجنون majnún, جنوني junúní.—(*A distracted look*) نظر ژوليده nazar-i-zhúlídah.

Distractedly, *adv.* با حيرت bá-hairat, متعجبانه muta'ajjibánah, حيرانانه hairánánah, محيرانه muhayyiránah, متحيرانه mutahayyiránah, عجبا 'ajaban, عجيبانه 'ajíbánah, مشوشانه mushavvashánah, مضطربانه muztaribánah, سر آسيمه sar-ásímah.

Distraction, *subs.* عجب 'ajab, تعجب ta'ajjub, تحير tahayyur, حيرت زدگي hairat-zadagí, حيراني hairání, سر آسيمگي sar-ásímagí, سر گشتگي sar-gashtagí, سر گردانی sar-gardání, آشفتگي áshuftagí, دمبستگي dambastagí, بيهوشي bíhúshí, دهشت dahshat, ششدر shishdar, خيرگي khíragí, تلواسه talvásah, اضطراب iztiráb, پريشاني paríshání, شرمندگي sharmandagí, شرم sharm, تشويش tashvísh.—(*Madness*) ديوانگي dívánagí, جنون junún, خبط khabt.

Distractive, *adj.* مشوش mushavvish, پريشان ساز paríshán-sáz, محير muhayyir, مبهوت نما mabhút-nimá.

Distrain, *verb trans.* قبض كردن qabz kardan, تصرف نمودن tasarruf nimúdan, بدست آوردن bi-dast ávardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), اخذ كردن akhz kardan.—*intrans.* مال گرفتن mál giriftan.

Distraint, *subs.* قبض qabz, تصرف tasarruf, گرفت girift, اخذ akhz.

Distress, *subs.* (*Adversity*) بد بختي bad-bakhtí, سختي sakhtí, شقاوت shaqávat, مخالفت mukhálafat, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق masháqq), بلا balá, نكبت nakbat, مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), مدبري mudbirí, فلاكت falákat, ادبار idbár, آفت áfat, نائبه náïbah (*pl.* نوائب naváïb), شدت shiddat, شامت shämat, پريشاني paríshání, درشتي durushtí.—(*Affliction*) رنج ranj, رنجش ranjish, رنجوري ranjúrí, مصيبت musíbat, مشقت mashaqqat (*pl.* مشاق masháqq), نكبت nakbat, محنت mihnat (*pl.* محن mihan), درد dard, درد مندي dard-mandí, الم alam, بلا balá, ضرر zarar, ملال malál, ملالت malálat, كدورت kadúrat (*properly* kudúrat) غبار خاطر ghubár-i-khátir, دلشكستگي dil-shikastagí, دلمردگي dil-murdagí, دلگيري dil-gírí, دلتنگي dil-tangí, پريشاني paríshání, غم gham (*pl.* غموم ghumúm), غمگيني gham-gíní, محزونيت mahzúníyat, حزن huzn, تحزن tahazzun, تحزين tahzín, احزان ahzán, اندوه andúh, تأسف ta'assuf, آزار ázár, آشوب áshúb, آسيب ásíb, تنگنائي tangná'í, سوگ súg, وجع vaja', تاب táb, كريبت karíbat, تاسه tásah.—(*Want*) تنگي tangí, ضيق zíq, بينوائي bí-navá'í, نياز niyáz-mandí, افلاس iflás, فقر faqr, مفلسي muflisí, مسكيني miskíní, نا داري ná-dárí.

Distress, *verb,* پريشان ساختن paríshán sákhtan, مبتلا گردانيدن mubtalá gardánídan, الم رسانيدن alam rasánídan, آزردن ázurdan, رنجانيدن ranjánídan, عذاب 'azáb dádan, دلتنگ كردن dil-tang kardan, دلخور كردن dil-khur kardan, جفا نمودن jafá nimúdan, محزون ساختن mahzún sákhtan, مظلوم ساختن mazlúm sákhtan, ملول ساختن malúl sákhtan.—(*To distress oneself*) خودرا پريشان ساختن khud-rá paríshán sákhtan, انديشه نمودن andíshah nimúdan, انديشيدن andíshídan, تشويش كردن tashvísh kardan.

Distressed, *adj.* غمناك gham-nák, غم ديده gham-dídah, غمگين gham-gín, غمزده gham-zadah, غم خور gham-khur, غمين ghamín, مغموم maghmúm, غم آلود gham-álúd, دلگير dil-gír, دل شكسته dil-shikastah, دل سوخته dil-súkhtah, دل مرده dil-murdah, شكسته دل shikastah-dil, دل تنگ tang-dil, دل آزرده ázurdah-dil, ملول malúl, اندوهناك andúh-nák, اندوه گين andúh-gín, مضطرب muztarib, مكدر mukaddar, متألم muta'allim, مظلوم mazlúm, محزون mahzún, مبتلا mubtalá, مستمند mustamand, غصه ناك ghussah-nák, رنجيده ranjídah, رنج كشيده ranj-kashídah, رنجور ranjúr, مصيبت زده musíbat-zadah, مصاب musáb, بعذاب bi-'azáb, دژم dizhm, آزار ديده ázár-dídah, پريشان paríshán, گرفتار giriftár, كريب karíb, متأسف muta'assif, درد مند dard-mand.—(*Poor*) مفلس muflis, مسكين miskín, بينوا bí-navá, غريب gharíb, فقير fakír, تهي دست tuhí-dast, گدا gadá, مفلوك maflúk, نيازمند niyáz-mand, مستمند mustamand, نا دار ná-dár.—(*To be distressed*) رنجيدن ranjídan, رنج كشيدن ranj kashídan, رنجش يافتن ranjish yáftan, رنجور شدن ranjúr shudan, غصه خوردن ghussah khurdan, غم خوردن gham khurdan, غمناك بودن gham-nák búdan, مبتلا شدن mubtalá shudan, ملول شدن malúl shudan, سياه شدن siyáh shudan, محنت كشيدن mihnat kashídan, بستوه آمدن bi-sutúh ámadan.

Distressful, *adj.* محزن muhzin, الم alím, درد ناك dard-nák, پر آزار pur-ázár, غم آور gham-ávar, غم فزا gham-fizá, رنجش رسان ranjish-rasán, عذاب دار 'azábdár, مصيبت بخش musíbat-bakhsh, رنج ده ranj-dih, موٴلم mülim.

Distressing, *adj.* محزن muhzin, الم alím, درد ناك dard-nák, پر آزار pur-ázár, غم آور gham-ávar, غم فزا gham-fizá, رنجش رسان ranjish-rasán, عذاب دار 'azábdár, مصيبت بخش musíbat-bakhsh, رنج ده ranj-dih, موٴلم mülim.

Distributable, *adj.* تقسيم پذير taqsím-pazír, قابل قسمت qábil-i-qismat.

Distribute, *verb*, تقسيم كردن taqsím kardan, حصه كردن hissah kardan, قسمت نمودن qismat nimúdan, توزيع نمودن tauzí' nimúdan.—(*Give*) بخشيدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), دادن dádan (*rt.* ده dih), عطا كردن 'atá kardan, محول كردن muhavval kardan.

Distributed, *part.* مقسوم maqsúm, منقسم munqasim.

Distribution, *subs.* تقسيم taqsím, قسمت qismat, بخش bakhsh, نصيب nasíb.

Distributive, *adj.* مقسم muqassim, تقسيم نما taqsím-nimá, بخش كن bakhsh-kun.

District, *subs.* (*Large tract of country*) ديار diyár, كوره kúrah, ناحيه náhiyah.—(*Area of government*) ولايت viláyat, حكومت hukúmat, قطر qatr (*pl.* اقطار aqtár). —(*Smaller division*) بلوك bulúk, قصبه qasbah, قضا qazá, محل mahall, قلمرو qalam-rau.

District, *verb*, بلوك بلوك گردانيدن bulúk-bulúk gardánídan, قطر قطر كردن qatr-qatr kardan.

Distrust, *subs.* عدم اعتماد 'adam-i-i'timád, بي اطمئناني bí-itmïnání, بد گماني bad-gumání, بي اعتمادي bí-i'timádí, نا خاطر جمعي ná-kháter-jam'í.

Distrust, *verb*, اعتماد نداشتن i'timád na-dáshtan, بد گماني داشتن bad-gumání dáshtan, بد گمان شدن bad-gumán shudan.

Distrustful, *adj.* بد گمان bad-gumán, بد ظن bad-zann, بي اعتماد bi-í'timád, غير معتمد ghair-i-mu'tamid.

Disturb, *verb*, (*Mentally*) عضاب دادن 'azáb dádan, خلل رسانيدن khalal rasánídan, آشوب انداختن áshúb andákhtan, تشويش كردن tashvísh kardan, ازدحام نمودن izdihám nimúdan, آشوفتن áshúftan (*rt.* آشوب áshúb), مانع بودن máni' búdan, مغشوش گردانيدن maghshúsh gardánídan, بر هم زدن bar-ham zadan, پريشان كردن parishán kardan.—(*Physically*) از جا حركت دادن az já harakat dádan.—(*Applied to water*) آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), مكدر ساختن mukaddar sákhtan, نا پاك ná-pák gardánídan, گردانيدن تيره ساختن tírah sákhtan, مضطرب ساختن muztarib sákhtan.

Disturbance, *subs.* هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده 'arbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah, فساد fasád, غوغا ghaughá, شلتاق shaltáq, شلوك shulúk, اضطراب iztiráb, انقلاب inqiláb, نزاع nizá', غرغشه gharghashah, غلغله ghalghalah, هيا هوئي hiyá-hú,í, تلاش talásh.—(*A disturbance began*) فتنه بر خاست fitnah bar-khást.

Disturbed, *adj.* (*As a country, town, &c.*) مغشوش maghshúsh, آشفته áshuftah.—(*As water, &c.*) تيره tírah, غليظ ghalíz, مكدر mukaddar.—(*As a person*) انديشه ناك andíshah-nák, مضطرب muztarib, پريشان parishán, مشوش mushavvash, آشوبي áshúbí, معفكر mutafakkir, فكر مند fikr-mand, اندوه گين andúh-gín, دلتنگ dil-tang, غصه ناك ghussah-nák, غمگين gham-gín, متأسف muta,assif, مكدر mukaddar.

Disturber, *subs.* مغشوش نما maghshúsh-nimá, اضطراب آر iztiráb-ár, سر آسيمه ساز sar-ásímah-sáz, فتنه باز fitnah-báz, شلوك كار shulúk-kár.

Disturbing, *subs.* مغشوش نما maghshúsh-nimá, اضطراب آر iztiráb-ár, سر آسيمه ساز sar-ásímah-sáz, فتنه باز fitnah-báz, شلوك كار shulúk-kár. — (*Disturbance*) هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده 'arbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah, فساد fasád, غوغا ghaughá, شلتاق shaltáq, شلوك shulúk, اضطراب iztiráb, انقلاب inqiláb, نزاع nizá', غرغشه gharghashah, غلغله ghalghalah, هيا هوئي hiyá-hú,í, تلاش talásh.

Disunion, *subs.* اختلاف ikhtiláf, عدم اتحاد 'adam-i-ittihád, بي اتفاقي bí-ittifáqí, نا موافقتي ná-muváfaqatí.—(*Disseverance*) قطع qat', جدائي jidá,í, فصل fasl, امتياز imtiyáz, افتراق iftiráq.

Disunionist, *subs.* اختلاف دوست ikhtiláf-dúst, يگانگي مخواه yagánagí-ma-kháh, اتحاد بر هم زن ittihád-bar-ham-zan.

Disunite, *verb trans.* بريدن burídan, قطع كردن qat' kardan, انفصال نمودن infisál nimúdan, تكتيع نمودن taktí' nimúdan. — *intrans.* جدا شدن jidá shudan, انفصال يافتن infisál yáftan, افتراق نمودن iftiráq nimúdan.

Disunited, *adj.* بي اتفاق bí-ittifáq, جدا jidá, نا متفق ná-muttafiq.

Disunity, *subs.* اختلاف ikhtiláf, عدم اتحاد 'adam-i-ittihád, بي اتفاقي bí-ittifáqí, نا موافقتي ná-muváfaqatí.

Disusage, *subs.* عدم استعمال 'adam-i-isti'mál, تعطيل ta'tíl, متروكيت matrúkíyat, ترك tark, بي كارگي bí-káragí.

Disuse, *subs.* عدم استعمال 'adam-i-isti'mál, تعطيل ta'tíl, متروكيت matrúkíyat, ترك tark, بي كارگي bí-káragí.—(*Fallen into disuse*) معطل mu'attal, منسوخ mansúkh, مطروك matrúk.

Disuse, *verb*, استعمال انداختن isti'mál andákhtan.

Disused, *adj.* معطل mu'attal, منسوخ mansúkh, مطروك matrúk.

Disvalue, *verb*, بي احترام نمودن bí-ihtirám nimúdan, نا معتبر دانستن ná-mu'tabar dánistan.

Ditch, *subs.* خندق khandaq, گود gaud, گودال gaudál, حفره hufrah, چاله chálah, نقره naqrah, اخدود ukhdúd, راه آب ráh-áb, آب رو áb-rau.

Ditch, *verb trans.* خندق ساختن khandaq sákhtan.—*intrans.* خندق كردن khandaq kardan.

Ditcher, *subs.* خندق ساز khandaq-sáz, خندق کن khandaq-kun.
Ditheism, *subs.* ثنویت sanavíyat.
Ditheist, *subs.* ثنوي sanaví.
Ditheistic, *adj.* ثنوي sanaví.
Dithyrambic, *subs.* سرود عیش surúd-i-'aish, بانگ عشرت báng-i-'ishrat.—*adj.* رند rind, شراب خوار sharáb-khár, بادہ پرست bádah-parast, عیاش 'ayyásh, سکیر sikkír, سر خوش sar-khush, مستانہ mustánah, سکران sakrán, مست mast.
Ditone, *subs.* دو نغمہ dú-naghmah.
Dittied, *adj.* غزلي ghazalí.
Ditto, *subs.* ایضاً aizan, نیز níz, هم ham.
Ditty, *subs.* غزل ghazal, شعر sha'r, بیت bait.
Diuresis, *subs.* سلس البول salasu 'l-baul, سلسلت البول salsalatu 'l-baul.
Diuretic, *adj.* سلس البولي salasu 'l-baulí, مدر mudirr.
Diuretics, *subs.* (*Medical term*) ادویہ مدرہ بول adviyah-i-mudirrah-i-baul.
Diurnal, *adj.* روزي rúzí, روزینہ rúzínah, روزانہ rúzánah, یومیہ yaumíyah, هر روزہ har rúzah.—(*Motion of the earth*) حرکت روزانہ harakat-i-rúzánah.
Diuturnal, *adj.* مدام mudám, مستدام mustadám, دائم dáïm, متصل muttasil, مستمر mustamirr, پي در پي pay-dar-pay, متوالي mutaválí, پایدار páyadár, جاویدان jávídán.
Divan, *subs.* دیوان díván, دیوان خانہ díván-khánah, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).—(*Sofa*) سریر sarír, مہاد mihád (*pl.* امہدہ amhidah), تخت takht, نیم تخت ním-takht, نیم کت ním-kat, پلنگ palang (Hind.).
Divaricate, *verb trans.* دو شاخہ ساختن dú-shákhah sákhtan.—*intrans.* دو شاخ شدن dú-shákh shudan, دو پري شدن dú-barí shudan.
Dive, *subs.* غوطہ ghútah, غوص ghaus, غواص ghavás.
Dive, *verb,* (*As in bathing*) غوطہ خوردن ghútah khurdan.—(*As for pearls*) غوص نمودن ghaus nimúdan, غواص شدن ghaváss shudan.
Diver, *subs.* غواص ghavvás, غوطہ خور ghútah-khur.—(*Bird*) مرغ غواص murgh-i-ghavvás, مرغ دریائي murgh-i-daryá'í.
Diverge, *verb,* پیچیدن pichídan, جدا شدن jidá shudan, متفرق شدن mutafarriq shudan, تبعد نمودن taba"ud nimúdan.—(*Wander*) منحرف شدن munharif shudan, آوارہ گردیدن ávárah gardídan, گشت کردن gasht kardan.
Divergence, *subs.* افتراق iftiráq, اختلاف ikhtiláf. انحراف inhiráf.—(*Difference*) فرق farq, تفاوت tafávut, مباینت mubáyanat, اختلاف ikhtiláf, فراق faráq, انفراق infiráq, توفیر taufír (*vulg.*) (this last word properly signifies "increasing, multiplying").

Divergent, *adj.* پر خلاف pur-khiláf, مخالف mukhálif, مبین mubayyin, متبعد mutaba"id, منحرف munharif, مفترق muftariq.—(*Different*) مفترق muftariq, علحدہ 'alahidah, جدا jidá, مختلف mukhtalif, متباین mutabáyin, مغایر mugháyir, متفاوت mutafávit, غیر مماسل ghair-i-mamásil, ور var (*vulg.*).
Divers, *adj.* متفرق mutafarriq, مختلف mukhtalif, گوناگون gún-á-gún, متنوع mutanavvi', بعضي ba'zí, چند chand.
Diverse, *adj.* مفترق muftariq, علحدہ 'alahidah, جدا jidá, مختلف mukhtalif, متباین mutabáyin, مغایر mugháyir, متفاوت mutafávit, غیر مماسل ghair-i-mamásil, ور var (*vulg.*).
Diversely, *adv.* مختلفاً mukhtalifan, گناگون gun-á-gún.
Diversification, *subs.* تغیر taghayyur, تغییر taghyír, قلب qalb, بدل badal, ابدال ibdál, تبدیل tabdíl, تحویل tahvíl.
Diversiform, *adj.* مختلف الاشکال mukhtalifu 'l-ashkál.
Diversify, *verb,* گون‌اگون ساختن gún-á-gún sákhtan, تصریف نمودن tasríf nimúdan. نو بنو گردانیدن nau-bi-nau gardánídan, تبدیل نمودن tabdíl nimúdan.
Diversion, *subs.* انحراف inhiráf, اعوجاج i'vijáj, پیچ pích, گردش gardish.—(*Amusement*) بازي bází, گشت gasht, تماشا tamáshá, تفرج tafarruj, تفریح tafríh, تفنن tafannun, سیر sair, لهو لعب lahv-la'b, صفا safá, کیف kaif, مشغولیت mashghúlíyat, تلعب tala"ub, لعب la'b, عیش 'aish.—(*Military term*) تحیر نمودن tahayyur-nimúdan.
Diversity, *subs.* گون‌اگوني gún-á-gúní, افتراق iftiráq, تفرق tafarruq, اختلاف ikhtiláf, تناوع tanávu'.—(*Diversity of opinion*) اختلاف آرا ikhtiláf-i-árá, کثریت kasríyat-i-árá, مباینت افکار mubáyanat-i-afkár.
Divert, *verb,* (*Turn off*) گردانیدن gardánídán, باز داشتن báz-dáshtan, دور کردن dúr kardan.—(*Amuse*) صفا دادن safá dádan, خوش کردن khush kardan, لذت دادن lazzat dádan, تفریح نمودن tafríj nimúdan, محظوظ کردن mahzúz kardan, مسرور ساختن masrúr sákhtan.—(*To divert oneself*) تفرج نمودن tafarruj nimúdan, تماشا کردن tamáshá kardan, مشغول گشتن mashghúl gashtan, خودرا مشغول داشتن khud-rá mashghúl dáshtan, خودرا خوش داشتن khud-rá khush dáshtan.
Diverter, *subs.* باز دارندہ báz-dárandah, دور کن dúr-kun.—(*Amuser*) ملهي mulhí, بازي دہ bází-dih.
Diverting, *adj.* تفرج بخش tafarruj-bakhsh, مفرج mufarrij, با تفرج bá-tafarruj, دلکش dil-kash, دلاویز dil-ávíz, فرحت انگیز farhat-angíz, ملهي mulhí.
Divertisement, *subs.* انحراف inhiráf, اعوجاج i'vijáj, پیچ pích, گردش gardish, بازي bází, گشت gasht, تماشا

tamáshá, تفرج tafarruj, تفريح tafríh, تفنن tafannun, سير sair, لهو لعب lahv-la'b, صفا safá, كيف kaif, مشغوليت mashghúlíyat, تلعب tala''ub, لعب la'b, عيش 'aish.

Divertive, *adj.* تفرج بخش tafarruj-bakhsh, مفرج mufarrij, با تفرج bá-tafarruj, دلكش dil-kash, دلاويز dilávíz, فرحت انگيز farhat-angíz, ملهي mulhí.

Divest, *verb*, محروم ساختن mahrúm sákhtan, بي بهره bí-bahrah gardánídan, از ما يملك انداختن گردانيدن má-yamlik andákhtan.

Divesture, *subs.* محروميت mahrúmíyat, حرمان hirmán, عدم تملق 'adam-i-tamalluq.

Divide, *verb*, (*Cut*) قطع نمودن qat'nimúdan, پاره كردن párah kardan, پاره پاره كردن párah-párah kardan.—(*Arithmetical term*) تقسيم كردن taqsím kardan, قسمت كردن qismat kardan.—(*Share*) تقسيم كردن taqsím kardan, بخش كردن bakhsh kardan, حصه كردن hissah kardan.—(*Parliamentary term*) تقسيم يافتن taqsím yáftan, اظهار رأي كردن izhár-räí kardan, منقسم شدن munqasim shudan.—(*To divide in two*) تنصيف نمودن tansíf nimúdan, مناصفت كردن munásafat kardan.

Divided, *part.* مقطع muqta', مقسوم maqsúm, منقسم munqasim, متقسم mutaqassim.—(*To be divided*) پاره شدن párah shudan.

Dividend, *subs.* مقسوم maqsúm.—(*Commercial term*) بهره bahrah, حصه hissah, بخش bakhsh.

Divider, *subs.* مقسم muqassim, قاسم qásim.

Dividers, *subs.* پرگار pargár, پركار parkár, فرجار firjár.

Divination, *subs.* علم غيب 'ilm-i-ghaib, رمل ramal, فأل fäl (*pl.* افوأل afül), تفأل tafa,,ul, تطير tatayyur, شگون shugún, كهانت kihánat, فأل شناسي fäl-shinásí, فأل اندازي fäl-andází, فأل گوئي fäl-gú,í.—(*By means of the Qur,án*) استخاره istikhárah. [A common method of divination is the علم شانه 'ilm-i-shánah, or "science of the shoulder-blade," by cutting the blade-bone of a newly-killed sheep, and examining the lines and marks thereon.]

Divine, *subs.* پيش نماز písh-namáz, كشيش kashísh, قسيس qissís.—*adj.* الهي iláhí, سبحاني subhání, رباني rabbání, يزداني yazdání, ايزدي ízadí, خداي khudáí.

Divine, *verb*, (*Discover*) در يافتن dar-yáftan, در يافت كردن dar-yáft kardan, پيدا كردن paidá kardan, استدراك نمودن istidrák nimúdan, يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), استنباط كردن istimbát kardan, ملتفت شدن multafit shudan, تحصيل كردن tahsíl kardan, از غيب دانستن az ghaib dánistan, فهميدن fahmídan.—(*Practice divination*) فأل گرفتن fäl giriftan, تفأل زدن taffa,,ul zadan, از غيب دانستن az ghaib dánistan.

Divinely, *adv.* از جانب خدا az jánib-i-khudá.—(*Divinely created*) خدا آفرين khudá-áfirín.—(*Charmingly*) بخوشي bi-khushí, لطيفانه latífánah, مطبوعاً matbú'an, نعيمانه na'ímánah, از روي دلبري az rúy-i-dil-barí.

Diviner, *subs.* فأل چي fäl-chí, فأل گير fäl-gír, اختر گو akhtar-gú, غيب گو ghaib-gú, عياف 'ayyáf, رمال rammál.

Diving-bell, *subs.* آلت غواصي álat-i-ghavássí.

Divinity, *subs.* الوهيت ulúhíyat, ربانيت rabbániyat, يزداني yazdání, سبحانيت subháníyat, خدائي khudá,í, معبوديت ma'búdíyat.—(*Deity*) خدا khudá, خداي khudáy, الله allah, حق haqq, باري bárí, رب rabb, مولي maulá, ايزد ízad, يزدان yazdán, خداوند گار khudávand-gár, معبود ma'búd.

Divisibility, *subs.* تقسيم پذيري taqsím-pazírí, قسمت پذيري qismat-pazírí, تقسم taqassum.

Divisible, *adj.* تقسيم پذير taqsím-pazír, قسمت پذير qismat-pazír, مقسوم maqsúm.

Division, *subs.* قسم qism, تقسيم taqsím, انقسام inqisám, تفريق tafríq, تفرقه tafriqah, توزيع tauzí', توجيه taujih.—(*In arithmetic*) قسمت qismat, تقسيم taqsím, قسم qasm.—(*Compound division*) تقسيم مركب taqsím-i-murakkab.—(*Of a river, &c.*) شعبه shu'bah.—(*District*) قطعه qut'ah.—(*Army*) فرقه farqah, فريق faríq, جوق jauq, فوج fauj, دسته dastah.—(*Compartment*), اوطاق útáq, حجره hujrah, خانه khánah, طرف taraf.—(*Discord*) اختلاف ikhtiláf, فتنه fitnah, ستيزه sitízah, شورش shúrish, آشوب áshúb.—(*Parliamentary term*) تقسيم taqsím, اختلاف ikhtiláf.—(*To go to a division*) بدو قسمت شدن bi-dú qismat shudan.

Divisional, *adj.* تقسيمي taqsímí, محلي mahallí.

Divisive, *adj.* مقسم muqassim.

Divisor, *subs.* مقسوم به maqsúm-bihi.

Divorce, *subs.* طلاق taláq.—(*Reversal of a divorce*) رجعت rij'at.—(*Divorce by mutual agreement*) خلع khul', مبارات mubárát.—(*Triple divorce, which cannot be revoked*) سه طلاق sih-taláq, طلاق سه باره taláq-i-sih-bárah.—(*The time of a probation which a divorced woman must wait before she can engage in a second marriage*) عدت 'iddat.

Divorce, *verb*, طلاق دادن taláq dádan, نكاح بر هم زدن nikáh bar-ham zadan, جدا كردن jidá kardan, تفريق كردن tafríq kardan.

Divorceable, *adj.* قابل طلاق qábil-i-taláq.

Divorced, *part.* (*Man*) مطلق mutallaq (not used amongst Muslims with whom a woman cannot get a divorce).—(*Woman*) مطلقه mutallaqah, طالق táliq.

Divorcer, *subs.* مطلق mutalliq.

Divorcive, *adj.* تطليقي tatlíqí.

Divulge, *verb*, آشكارا نمودن áshikárá nimúdan, انشا نمودن

ifshá nimúdan, ابراز كردن ibráz kardan, علان نمودن ‘ilán nimúdan, پهن كردن pahn kardan, شائع نمودن sháï‘ nimúdan, فاش كردن fásh kardan.—(*He divulges secrets of others*) دهنش لق است dahan-ash laqq ast (*lit.* His mouth is shaky).

Divulged, *part.* مشهور mashhúr, شائع sháï‘.

Divulger, *subs.* افشا كن ifshá-kun, اعلان كننده i‘lán-kunandah, پهن كن pahn-kun.

Divulgement, *subs.* افشا ifshá, اعلان i‘lán, انتشار intishár.

Divulsion, *subs.* قطع qat‘, تقطير taqtír, تفريق tafríq.

Divulsive, *adj.* قاطع qáti‘, مفرق mufarriq.

Dizen, *verb,* آراستن árástan (*pl.* آراي áráy), آرايش دادن *or* كردن áráyish kardan *or* dádan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), زينت دادن zínat dádan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, توشيح نمودن taushíh nimúdan, زيب دادن zíb dádan, طرازيدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.

Dizened, *part.* آراسته árástah, پيراسته pírástah, مزين muzayyan, متزين mutazayyin, محلي muhallá, متحلي mutahallá, متجمل mutajammil, زينت ور zínat-var, منقش munaqqash.

Dizziness, *subs.* سر گيچي sar-gíchí, خيرگي khíragí, سر گرداني sar-gardání, دوران سر daurán-i-sar, دوار davár, دهشت dahshat, اغما ighmá, بي هوشي bí-húshí.

Dizzy, *adj.* گيج gíj, گيچ gích, سر گردان sar-gardán, خيره khírah, بي هوش bí-húsh.

Do, *verb,* كردن kardan (*rt.* كن kun), ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), بكار كار كردن kár kardan, بكار آوردن bi-kár ávardan, عمل نمودن ‘amal nimúdan, پرداختن pardákhtan, نمودن nimúdan, حركت كردن harakat kardan, فعل نمودن fi‘l nimúdan, ورزيدن varzídan, تتميم نمودن tatmím nimúdan.—(*Succeed*) كامياب شدن kám-yáb shudan, بر آمدن bar-ámadan, مطلب يافتن matlab yáftan, بمراد رسيدن bi-murád rasídan, فيروز گشتن fírúz gashtan, بجاي رسيدن bi-jáy rasídan, منتفع شدن muntafi‘ shudan, بر خوردار شدن bar-khur-dár shudan. — (*How do you do?*) احوال شما چه ahvál-i-shumá chih taur ast, احوال شريف ahvál-i-sharíf, دماغ شما چاق است dimágh-i-shumá cháq ast, كيف شما كوك است kaif-i-shumá kúk ast. —(*That will do*) بس است bas ast.—(*It will do*) بكار مي آيد bi-kár mí-áyad.—(*What did it do to you?*) بتو چه bi-tú chih.—(*He cannot do it*) تيغش نمي برد tíghash na mí-burad (*lit.* His sword will not cut).—(*Why did you do this?*) چرا باين كار اقدام كردي chirá bi-ín kár iqdám kardí.—(*What is to be done?*) چه چاره chih chárah.—(*What has it to do with me?*) بمن چه دخل دارد bi-man chih dakhl dárad.—(*What can I do?*) از دستم چه بر ميايد az dast-am chih bar-mí-áyad. (*I have a thousand things to do*) هزار نا كار دارم hazár ná-kár dáram.—(*I will do as much for you*) من همين قدر از براي شما خواهم كرد man hamín qadr az baráy-i-shumá kháham kard.—(*He cannot do anything without me*) دستش زير سنگ من است dast-ash zír-i-sang-i-man ast (*lit.* His hand is under my stone).—(*He has done something great*) هنر كرده است hunar kardah ast.—(*To have nothing to do with a person*) به كسي معاشرت نداشتن bi-kasí mu‘ásharat na-dáshtan.—(*It has nothing to do with me*) با من كه حرف ندارد bá-man kih harf na-dárad.—(*What has that to do with you?*) ترا كجا ميبرند turá kujá mí-burand. [The story runs that four men were being taken to prison, when a fifth inquired, “Where are you taking us five?” to which the reply was “Where are they taking you?”]—(*To do away with a person*) سر زير آب كردن sar zír-i-áb kardan.—(*This affair has nothing to do with me*) اين امر تعلق بمن نيست ín aınr ta‘alluq bi-man ní’st.—(*I shall do whatever you tell me*) راهي پيش پايم بگذار آنطور بكنم ráhí písh-i-páy-am bi-guzár án taur bi-kunam.—(*What have I done wrong?*) چه تقصيري از من سر زد chih taqsírí az man sar zad.—(*I cannot do this by myself*) من دست تنها اين كار نمي توانم كرد man dast-i-tanhá ín kár na mí-tavánam kard.

Docibility, *subs.* (*Persons*) مطاوعت matáva‘at, طاعت tá‘at, اطاعت itá‘at, طباعيت tabá‘íyat, انقياد inqiyád. —(*Animals*) رامي rámí, آموختگي ámúkhtagí.

Docible, *adj.* (*Persons*) مطيع mutí‘, حنيف haníf, تابع tábi‘, منقاد munqád.—(*Animals*) رام rám, دست آموز dast-ámúz, آموخته ámúkhtah.

Docile, *adj.* (*Persons*) مطيع mutí‘, حنيف haníf, تابع tábi‘, منقاد munqád.—(*Animals*) رام rám, دست آموز dast-ámúz, آموخته ámúkhtah.

Docility, *subs.* مطاوعت matáva‘at, طاعت tá‘at, اطاعت itá‘at, طباعيت tabá‘íyat, انقياد inqiyád.—(*Animals*) رامي rámí, آموختگي ámúkhtagí.

Docimastic, *adj.* آزمايشي ázmáyishí, امتحاني imtihání.

Dock, *subs.* (*For ships*) مقر جهازات maqarr-i-jaházát, داك dák, مسفن masfan.—(*Dry dock*) فراز گاه كشتي firáz-gáh-i-kashtí.—(*Wet dock*) لنگر انداز langar-andáz, لنگر گاه langar-gáh.—(*In court*) موقف mauqif, مورد maurid, محضر mahzar, مقام maqám, معرض ma‘raz, پيشگاه písh-gáh.—(*Plant*) سلمه تره sallamah-tarah.

Dock, *verb,* (*An animal*) دم بريدن dum burídan, قطع ذيل نمودن qat‘-i-zail nimúdan.—(*A ship*) بلنگر گاه بردن bi-langar-gáh burdan.—(*Put in court*) بموقف در آوردن bi-mauqif dar-ávardan, بمورد در آوردن bi-

múrid dar-ávardan, پیش قاضي حاضر کردن písh-i-qází házir kardan, احضار نمودن ihzár nimúdan.

Dockage, *subs.* وجه لنگر اندازي vajh-i-langar-andází.

Docket, *subs.* اعلام i'lám, اعلان i'lán, یاد داشت yád-dásht.

Docket, *verb,* یاد داشت نمودن yád-dásht nimúdan.

Docking, *subs.* (*Ships*) لنگر اندازي langar-andází, کناره کشي kinárah-kashí.—(*Animals*) دم بري dum-burí, قطع ذیل qat'-i-zail.

Dockyard, *subs.* کار خانهٔ کشتي سازي kár-khánah-i-kashtí-sází, کشتي خانه kashtí-khánah.

Doctor, *subs.* (*Sage*) دانا dáná, دانشمند dánish-mand, عالم 'álim (*pl.* علام 'ullám), علیم 'alím (*pl.* علما 'ulamá), حبر hibr (*pl.* احبار ahbár), حکیم hakím (*pl.* حکما hukamá), فاضل fázil (*pl.* فضلا fuzalá), امتناد ustád, متکلم mutakallim.—(*Physician*) طبیب tabíb (*pl.* اطبا atibbá), حکیم hakím (*pl.* حکما hukamá). —(*Of laws*) فقیه faqíh, مفتي muftí, ملا mullá, اهل فقه ahl-i-fiqah, مجتهد mujtahid. — (*A doctor of high repute*) دم عیسي dam-i-'ísí, باد مسیح bád-i-masíh.

Doctor, *verb,* طبابت کردن tabábat kardan, حکیمي نمودن hakímí nimúdan, معالجه کردن mu'álajah kardan.

Doctoral, *adj.* حکیمي hakímí, طبیبي tabíbí.

Doctorate, *subs.* رطبه حکیمي rutbah-i-hakímí, درجه عالمیت darajah-i-'álimíyat.

Doctorate, *verb,* حکیم خواندن hakím khándan, لقب عالمي دادن laqb-i-'álimí dádan.

Doctorship, *subs.* رطبه حکیمي rutbah-i-hakímí, درجه عالمیت darajah-i-'álimíyat.

Doctress, *subs.* حکیمه hakímah, عالمه 'álimah.

Doctrinal, *subs.* مذهب mazhab (*pl.* مذاهب mazáhib), عقیده 'aqídah, معتقد mu'taqad.—*adj.* تعلیمي ta'límí, اعتقادي i'tiqádí.

Doctrinally, *adv.* معتقدانه mu'taqadánah.

Doctrine, *subs.* حکمت hikmat, تعلیم ta'lím, راي räí (*pl.* آرا árá).—(*Religious*) مذهب mazhab (*pl.* مذاهب mazáhib), عقیده 'aqídah, معتقد mu'taqad.

Document, *subs.* دستاویز dast-ávíz, کاغذ kághaz, کتاب kitáb, ورقه varaqah, رکن rukn (*pl.* ارکان arkán), سند sanad, مستند mustanad.

Document, *verb,* قول گرفتن qaul giriftan, کاغذ گرفتن kághaz giriftan.

Documental, *adj.* دستاویزي dast-ávízí, کتابي kitábí.

Dodder (*Cuscuta monogyna*), *subs.* کشوث kushús, شن shan.

Dodecagon, *subs.* دوازده گوشه duvázdah-gúshah, شکل اثنا عشري shakl-i-isná-'asharí.

Dodecahedral, *adj.* دوازده گوشه duvázdah-gúshah.

Dodge, *subs.* (*Start*) بر جست bar-jast.—(*Trick*) ساخته sákhtah, گول gúl, رنگ rang, نیرنگ nírang, کید kaid, بهانه bahánah, مکر makr, فریب fíríb, حیله hílah, حیله بازي hílah-bází, دولاب بازي dúláb-bází, تمهید tamhíd, تمهید کش tamhíd-kash, تلبیس talbís.

Dodge, *verb trans.* رستن rustan (*rt.* ره rih), رهیدن rihídan, جان بردن ján burdan.—*intrans.* جستن jastan (*rt.* جه jih).—(*Quibble*) طفره زدن tafrah zadan, زیرکي zírakí kardan, تجویر نمودن tajvír nimúdan, گول زدن gúl zadan.

Dodger, *subs.* حیله باز hílah-báz, حیله ور hílah-var, فریبنده fíríbandah, سر همبند sar-ham-band, قلابي qullábí, دستکج dast-kaj, اوباش aubásh, نا بکار ná-bi-kár, غدار ghaddár, مکار makkár, دولابي dúlábí, دولاب باز dúláb-báz, منافق munáfiq, عیار 'ayyár, کج رو kaj-rau, رشاش rashásh, تولك túlak, زراق zarráq.

Dodgery, *subs.* حیله hílah, حیله بیله hílah-bílah, کید kaid, فریب fíríb, تلبیس talbís, خدعه khud'ah, مکر makr, تزویر tazvír, زور zúr, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, غل ghill, غدر ghadr, رنگ rang, ریا riyá, غش ghush, مکاده makádah, زرق zarq, دخل dakhal, دغل daghal, گول gúl, تقلب taqallub, عیاري 'ayyárí.

Dodo, *subs.* مرغ آبي murgh-i-ábí, دودو daudau (European).

Doe, *subs.* آهو áhú, گوزن gavazn, مرال murál, گاو کوهي gáv-kuhí.

Doer, *subs.* فاعل fá'il, عامل 'ámil, کار کن kár-kun, سازنده sázandah, مجري mujrí.

Doe-skin, *subs.* جلد آهو jild-i-áhú, پوست آهو púst-i-áhú.

Doff, *verb,* (*Hat*) بر داشتن bar-dáshtan, دور کردن dúr kardan, بلند ساختن buland sákhtan. — (*Dress*) بدر کردن bi-dar kardan, بیرون کردن bírún kardan.

Dog, *subs.* سگ sag, کلب kalb (*pl.* کلاب kiláb).—(*Hound*) تازي tází, طوله túlah.—(*Pet dog*) بوجي bújí. —(*Puppy*) بچه سگ bachah-sag.—(*Shepherd's dog*) سگ گله sag-i-gallah.—(*Sporting dog*) سگ شکار sag-i-shikár, طوله túlah.—(*Watch-dog*) سگ خانه sag-i-khánah.—(*Keeper*) مستحفظ تازي mustahfiz-i-tází, تازیبان tází-bán, سگبان sag-bán, سگپا sag-pá.—(*A grateful dog is better than an ungrateful man*) سگ حق شناس به از آدم نا سپاس است sag-i-haqq-shinás bih az ádam-i-ná-sipás ast.—(*He is a dog in the manger*) نه خود خورد نه کس دهد nah khud khurd nah kas dihad, گنده کند بسگ دهد gundah kunad bi-sag dihad.—(*Every dog has its day*) هرکسي پنج روز نوبت اوست har kasí panj rúz naubat-i-ú 'st.—(*Give a dog a bad name and it accounts for everything*) اسم سگ‌را

بد گذاري بد شود ism-i-sag-rá bad guzárí bad shavad, زبان خلق قپان خداست zabán-i-khulq qappán-i-khudá 'st (*lit.* The tongue of man is the scales of God).

Dog, *verb,* تعاقب کردن ta'áqub kardan.—(*Worry*) آزردن ázurdan, رنجانیدن ranjánídan, عذاب دادن 'azáb dádan.—(*Hunt*) شکار کردن shikár kardan, صید کردن said kardan.

Dogate, *adj.* منصب قاضي قضات mansab-i-qází-i-quzát.

Dog-berry tree (*Cornus sanguinea*), *subs.* چپ چپي chap-chapí.

Dog-days, *subs.* ایام تابستان ayyám-i-tábistán, تیرماه tír-máh, گرما قلب الاسد garmá-i-qalbú 'l-asad.

Doge, *subs.* قاضي قضات qází-i-quzát.

Dog-fish, *subs.* سگ ماهي sag-máhí.

Dogged, *adj.* ترش مزاج turush-mizáj, سخت sakht, پفیوز pufyúz, عبوس 'abús, سرکه فروش sirkah-furúsh, متعبس muta'abbis.

Doggedly, *adv.* بپفیوزي bi-pufyúzí, ترش مزاجانه turush-mizájánah, بسختي bi-sakhtí, بدرشتي bi-durushtí.

Doggedness, *subs.* ترش مزاجي turush-mizájí, پفیوزي pufyúzí, عبس 'abs, سرکه فروشي sirkah-furúshí, سختي sakhtí, درشي durushtí.

Doggerel, *subs.* شعر بند تنباني shi'r-band-i-tumbání. —*adj.* خوار khár, ذلیل zalíl, دون dún, دني daní, حقیر haqír, سفله siflah, فرومایه furú-máyah, مذموم mazmúm, محقر muhaqqar, مبتذل mubtazal, نکوهیده nikúhídah, نا کس ná-kas, نا چیز ná-chíz, واجب التذلیل vájibu 't-tazlíl.

Doggish, *adj.* سگ مانند sag-mánand, سگ آسا sag-ásá.—(*Churlish*) ترش مزاج turush-mizáj, سخت sakht, بد خو bad-khú, پفیوز pufyúz, عبوس 'abús, درشت durusht, عتل 'utull.

Dog-kennel, *subs.* سگخانه sag-khánah, تازي خانه tází-khánah.

Dogma, *subs.* عقیده 'aqídah (*pl.* عقائد 'aqáïd), اعتقاد i'tiqád, قاعده qá'idah, حکم hukm (*pl.* احکام ahkám), قانون qánún (*pl.* قوانین qavánín), سنت sunnat.

Dogmatic, *adj.* حکمي kukmí, قانوني qánúní, اعتقادي i'tiqádí.—(*Arrogant*) متکبر mutakabbir, مستکبر mustakbir, لاف زن láf-zan, بلند پرواز buland-parváz, مغرور maghrúr, غروري ghurúrí, گردن کش gardan-kash, خود بین khud-bín, خود سر khud-sar, گستاخ gustákh, درشت خو durusht-khú, جسور jasúr, کله پر باد kullah-pur-bád, لا ابالي lá-ubálí, فیسو físú (*vulg.*).

Dogmatically, *adv.* بطور حکم bi-taur-i-hukm, حکماً hukman, متحکمانه mutahakkimánah, مقتدرانه muqtadiránah.—(*Arrogantly*) متکبرانه mutakabbiránah, مستکبرانه mustakbiránah, گستاخانه gustákhánah, از روي غرور az rúy-i-ghurúr, مغروراً maghrúran, بطور جسارت bi-taur-i-jasárat, بطور لا ابالیگري bi-taur-i-lá-ubálí-garí.

Dogmatics, *subs.* احکام عقیدي ahkam-i-'aqídí, قوانین مذهبي qavánín-i-mazhabí.

Dogmatism, *subs.* حاکمیت hákimíyat, حکمراني hukm-rání, فرمان فرمائي farmán-farmá,í, تحکم tahakkum.

Dogmatist, *subs.* حکمران hukm-rán, حاکم hákim, متحکم mutahakkim, فرمان فرما farmán-farmá.

Dogmatize, *verb,* مقتدرانه سخن گفتن muqtadiránah sukhun guftan, حکم بلا رد کردن hukm bilá-radd kardan, تحکم نمودن tahakkum nimúdan, حتم نمودن hatm nimúdan.

Dog-rose, *subs.* گل صحرائي gul-i-sahrá,í.

Dogs-bane, *subs.* (*Botanical term*) خانق النمر khániqu 'n-namar.

Dogs-ear, *subs.* سگ گوش sag-gúsh.

Dogs-ear, *verb,* سگ گوش کردن sag-gúsh kardan, تا نمودن tá nimúdan, لب بر گردانیدن lab bar-gardanídan.

Dog-star, *subs.* شعرا shi'rá, الکلب al-kalb.

Dog-trot, *subs.* سگ حرکتي sag-harakatí, سستي sustí.

Dog-watch, *subs.* پاس pás.

Dog-wood, *subs.* چپ چپي chap-chapí.

Doily, *subs.* دستمال dast-mál, پیشگیر písh-gír.

Doings, *subs.* افعال af'ál, اعمال a'mál, حرکات harakát.

Doit, *subs.* فلس fils, پشیز pashíz.

Dolce, *adj.* آهسته áhistah.

Dole, *subs.* مقدار miqdár, بهره bahrah, حصه hissah, پیمایش paimáyish. — (*Mourning*) ناله nálah, ماتم mátam, نوحه nauhah.

Dole, *verb,* قسمت کردن qismat kardan, بر اندازه دادن bar andázah dádan, پیمودن paimúdan (*rt.* پیماي paimáy).

Doleful, *adj.* حزین hazín, اندوهناك andúh-nák, پر اندوه pur-andúh, سهمگین sahm-gín, غمگین gham-gín, جگر سوز jigar-súz, دلتنگ dil-tang, الیم alím, دلخراش dil-khirásh.

Dolefully, *adv.* با غم bá-gham, حزینانه hazínánah, اندوهناکانه andúh-nákánah, غمگینانه gham-gínánah.

Dolesome, *adj.* حزین hazín, اندوهناك andúh-nák, پر اندوه pur-andúh, سهمگین sahm-gín, غمگین gham-gín, جگر سوز jigar-súz, دلتنگ dil-tang, الیم alím, دلخراش dil-khirásh.

Doll, *subs.* عروسك 'arúsak, عروسچه 'arúschah, لعبه la'bah, بازیچه bázíchah, تصویر tasvír, علوچك 'alúchik (*vulg.*).

Dollar, *subs.* دلار dalár (European), سکه امرکه sikkah-i-amrikah (European).

Dolomite, *subs.* سنگ آهك sang-i-áhak.
Dolorific, *adj.* غم انگيز gham-angíz, مغم mughimm, حزن آور huzn-ávar, اندوه بار andúh-bár.
Doloroso, *adv.* مؤثرانه müassiránah, با تأثير bá-täsír, بطور اثر بخش bi-taur-i-asar-bakhsh.
Dolorous, *adj.* حزين hazín, اندوهناك andúh-nák, پر اندوه pur-andúh, سهمگين sahm-gín, غمگين gham-gín, جگر سوز jigar-súz, دلتنگ dil-tang, اليم alím, دلخراش dil-khirásh.
Dolorously, *adv.* با غم bá-gham, حزينانه hazínánah, اندوهناكانه andúh-nákánah, غمگينانه gham-gínánah.
Dolour, *subs.* (*Anguish*) غم gham, غمگيني gham-gíní, تنگي tangí, ضيق zíq, غصه ghussah, ملال malál, ملالت malálat, عنا 'iná, محنت mihnat, اضطراب iztiráb, مصيبت musíbat, آزردگي ázurdagí, آزار ázár, الم alam, دلتنگي dil-tangí, پريشاني paríshání.—(*Pain*) درد dard, رنج ranj, رنجش ranjish, وجع vaja' (*pl.* اوجاع aujá'), آزار ázár, عنا 'iná, تاب táb, عذاب 'azáb, تألم ta,allum, خار خار khár-khár.
Dolphin, *subs.* دلفين dalfín (European).
Dolt, *subs.* خرف khirif, كودن kaudan, كند kund, غبي ghabí, ابله ablah, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بيوقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, بيعقل bí-'aql, خل دمنك khul damank.
Doltish, *adj.* خرف khirif, كودن kaudan, كند kund, غبي ghabí, ابله ablah, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بيوقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, بيعقل bí-'aql, خل دمنك khul-damank.
Doltishness, *subs.* غبيت ghabíyat, ابله گري ablah-garí, كودن منشي kaudan-manishí, نا داني ná-dání, نا فهمي ná-fahmí, بيوقوفي bí-vuqúfí, احمقي a maqí, بيعقلي bí-'aqlí.
Domain, *subs.* ملك mulk, پادشاهي pádisháhí, ولايت viláyat, سلطنت saltanat, حكمراني hukm-rání.
Dome, *subs.* گنبد gumbid, قبه qubbah.—(*Raised on open arches*) چار طاق chár-táq.
Domestic, *subs.* (*Servant*) نوكر naukar, تابع tábi' (*pl.* اتباع ittibá'), خدمتگار khidmat-gár, خدمتگذار khidmat-guzár, خادم khádam, ناصف násif (*pl.* نصف nasaf).—*adj.* (*Tame*) خانگي khánagí, انسي unsí, اهلي ahlí.—(*Applied to persons*) خانه دوست khánah-dúst, عيال دوست ayyál-dúst.—(*Made at home*) خانه ساز khánah-sáz, خانگي khánagí.
Domesticate, *verb*, خانگي ساختن khánagí sákhtan, رام ساختن rám sákhtan, آموختن ámúkhtan (*rt.* آموز ámúz).
Domestication, *subs.* تأهيل tähíl, خانگي سازي khánagí-sází, رام سازي rám-sází.
Domesticity, *subs.* خانگي khánagí, اهليت ahlíyat.
Domicile, *subs.* (*Abode*) منزل manzil, خانه khánah, بيت bait, مأوا mává, مكان makán (*pl.* اماكن amákin), محل نشيمن mahall-i-nishímman, دار dár, مقر maqarr, وطن vatn (*pl.* اوطان aután), عمارت 'imárat, سكونت sukúnat, سكني sukná, مسكن maskan (*pl.* مساكن masákin).—(*Native land*) وطن vatan (*pl.* اوطان útán), مولد maulid, زاد بوم zád-búm, مسقط الرأس masqatu 'r-räs.
Domicile, *verb*, متوطن ساختن mutavattin sákhtan, متمكن ساختن mutamakkin sákhtan, متوقف ساختن mutavaqqif sákhtan, جا دادن já dádan, مأوا دادن mává dádan, مستقر گردانيدن mustaqirr gardánídan, تمكين دادن tamkín dádan.
Domiciled, *part.* متوطن mutavattin, متمكن mutamakkin, متوقف mutavaqqif.
Domiciliary, *adj.* خانگي khánagí, اهلي ahlí, خانه داري khánah-dárí, مسكني maskaní.
Domiciliation, *subs.* اسكان iskán, تمكين tamkín, ايوا ívá, جا دهي já-dihí, خانه بخشي khánah-bakhshí.
Dominant, *subs.* (*Musical term*) نوا پنجم navá-i-panjum.—*adj.* مسلط musallat, مأثر muäsir, مستولي mastaulí.
Dominate, *verb*, استيلا داشتن istílá dáshtan, حكمراني hukm-rání kardan, تسلط ورزيدن tasallut varzídan, غالب آمدن ghálib ámadan.
Domination, *subs.* تسلط tasallut, استيلا istílá, حكمراني hukm-rání.
Domine, *subs.* آخوند ákhund, آخون ákhun, استاد ustád, معلم mu'allim, ملا مكتبي mullá-maktabí.
Domineer, *verb*, بزرگي نمودن buzurgí nimúdan, برتري bartarí justan, اظهار تسلط نمودن izhár-i-tasallut nimúdan.
Domineering, *subs.* تسلط tasallut, تفصل tafassul, بزرگي buzurgí, تكبر takabbur.—*adj.* بطور تسلط bi-taur-i-tasallut, متسلط mutasallit, استيلائي istíláí, تسلطي tasallutí.
Dominical, *adj.* خداوندي khudávandí.—(*Dominical year*) سنه ايساوي sanah-i-ísáví.
Dominicans, *subs.* دمنيقوسي damníqúsí (European), پيروي دمنيقوس pairaví-i-damníqús (European).
Dominion, *subs.* سلطنت saltanat, پادشاهي pádisháhí.—(*Country*) ملك mulk, مملكت mamlakat, ولايت viláyat, كشور kishvar, خطه khuttah, بلد balad (*pl.* بلاد bilád), ديار diyár, اقليم iqlím (*pl.* اقاليم aqálím), الكه ulkah, يورت yúrt, مرز و بوم marz-u-búm, زمين zamín, گرمسير garm-sír.—(*Authority*) تسلط tasallut, اقتدار iqtidár, قدرت qudrat, اختيار ikhtiyár, تمكين tamkín, تمكن tamakkun, توان taván, توانائي tavánáí, ضبط zabt, رئاست riásat, مهابت mahábat, ايالت ayálat, مختاري mukhtárí, حكمراني hukm-rání, استقلال istiqlál, حكومت hukúmat, داوري dávarí, خداوندي khudávandí, حكم

hukm, دست dast, تصرف tasarruf, امر و نهي amr-u-nahy.

Domino, *subs.* چهره پوش chihrah-púsh.—(*Game*) گنجيفه ganjífah.

Don, *subs.* بزرگ buzurg, حاجب hájib, ميرزا mírzá, آقا áqá.

Don, *verb,* پوشيدن púshídan.

Donable, *adj.* دادني dádaní, موهبي mauhibí.

Donation, *subs.* عطا 'atá, عطيه 'atiyah (*pl.* عطايا 'atáyá), بخشش bakhshish, انعام in'ám.

Donative, *adj.* عطا 'atá, عطيه 'atiyah, بخشش bakhshish, انعام in'ám.

Donee, *subs.* گيرنده gírandah, پذيرنده pazírandah.

Donkey, *subs.* (*Ass*) خر khar, حمار himár (*pl.* حمر humur), الاغ ulágh, اولاغ úlágh, دراز گوش diráz-gúsh.—(*Dolt*) خرف khirif, کودن kaudan, کند kund, غبي ghabí, ابله ablah, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بيوقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, بيعقل bí-'aql, خل دمنك khul-damank.

Donkey-riding, *subs.* خر سواري khar-suvárí.

Donor, *subs.* ناثر násir, نثار کننده nisár-kunandah, مفيض mufíz, باسط básit, فشانده fishándah, فرو ريزنده furú-rízandah, کرم گستر karam-gustar, دهنده dihandah, بخشنده bakhshandah, عطاگر 'atá-gar, رساننده rasánandah, وهاب vahháb, معطي mu'tí, ائتا کننده ïtá-kunandah.

Doom, *subs.* (*Sentence*) حکم hukm, فيصل faisal, فتوي fatvá, داوري dávarí, دينونت dainúnat.—(*Ruin*) بلا balá, بد بختي bad-bakhtí.—(*Fate*) قضا qazá, بخت bakht.

Doom, *verb,* (*Sentence*) حکم کردن hukm kardan, قضا کردن qazá kardan, داوري نمودن dávarí nimúdan.—(*To fix the fate of*) تقدير نمودن taqdír nimúdan.

Doomsday, *subs.* روز قيامت rúz-i-qiyámat.

Door, *subs.* در dar, دروازه darvázah, باب báb (*pl.* ابواب abváb), قاپو qápú, قاپي qápí.—(*To shut the door*) چفت کردن chift kardan, در مسدود ساختن dar masdúd sákhtan, در بستن dar bastan.—(*Door-post*) باهو báhú.—(*One leaf of a door*) لنگه در lingah-i-dar.—(*Folding doors*) در کتابي dar-i-kitábí.—(*Hall-door*) درب darb.—(*At the door*) دم در dam-i-dar.—(*To shut the door after the steed has flown*) بعد از مردن سهراب نوش دارو ba'd az murdan-i-Sahráb núsh-dárú (*lit.* After Sahráb's death then the antidote).

Door-keeper, *subs.* در بان dar-bán.

Dorema ammoniacum, *subs.* (*Botanical term*) اوشاغ úshágh, صمغ بالشيرين samagh bi 'sh-shírín.

Dormancy, *subs.* خواب kháb, غفلت ghuflat, نوم naum, بيخبري bí-khabarí.

Dormant, *adj.* خواب kháb, غافل gháfil, نائم náïm, بيخبر bí-khabar.—(*Dormant partner*) شريك قسمت sharík-i-qismat.

Dormer-window, *subs.* پنجر بام panjar-i-bám.

Dormitive, *adj.* خواب آور kháb-ávar, منوم munavvim.

Dormitory, *subs.* خوابگاه kháb-gáh, اوطاق خوابگاه útáq-i-kháb-gáh, شبستان shabistán, آرامگاه árám-gáh, خلوت khalvat, مصجع masja', حجره خواب hujrah-i-kháb.

Dormouse, *subs.* موش زمستان خواب múish-i-zamistán-kháb.

Doronicum pardalianches (*Roman leopard bane*), *subs.* درونج عقربي durúnaj-i-'aqrabí.

Dorsal, *adj.* پشتي pushtí, ظهري zahrí.—(*Dorsal fin*) مازن mázan.

Dose, *subs.* خوراك khurák, مقدار miqdár.

Dose, *verb,* دادن dádan (*rt.* ده dih), خورانيدن khuránídan.—(*To dose a person*) تداوي کسي هستن tadáví-i-kasí hastan.

Dot, *subs.* نقطه nuqtah (*pl.* نقاط niqát *and* نقط nuqat).

Dot, *verb,* نقطه گذاشتن nuqtah guzáshtan.

Dotage, *subs.* ضعف za'f, خرافت khiráfat.

Dotal, *adj.* مهري mahrí, صداقي sadáqí, جهازي jahází, کابيني kábíní.

Dotard, *subs.* ضعيف za'íf, خرف khirif, هرم haram, معمر mu'ammar, سال خورده sál-khurdah.

Dotation, *subs.* تجهيز tajhíz, کابين kábín, صداق sadáq, دهش dihish.

Dote, *verb,* خرافت گفتن khiráfat guftan, ديوانه شدن dívánah shudan.—(*To dote on*) عشق بازي کردن 'ishq-bází kardan, اظهار عشق کردن izhár-i-'ishq kardan, شيفته شدن shíftah shudan, شيفگي کردن shíftagí kardan, فريفته بودن firíftah búdan, احمق شدن ahmaq shudan, عشق ورزيدن 'ishq varzídan, ديوانه شدن dívánah shudan, عاشق بودن 'áshiq búdan.

Doter, *subs.* عشق ورز 'ishq-varz, عاشق 'áshiq.—(*From old age*) ضعيف za'íf, خرف khirif, هرم haram, معمر mu'ammar, سال خورده sál-khurdah.

Dotingly, *adv.* عاشقانه 'áshiqánah, احمقانه ahmaqánah.

Dotish, *adj.* ضعيف za'íf, خرف khirif, هرم haram, معمر mu'ammar, سال خورده sál-khurdah.

Dotishness, *subs.* ضعف za'f, خرافت khiráfat.

Dotted, *part.* منقوط manqút.

Dotterel, *subs.* مرغ مقلب murgh-i-muqallib.

Double, *subs.* ضعف zi'f (*pl.* اضعاف az'áf), دو چندي dú-chandí, حصه مضاعف hissah-i-muzá'af.—(*Fold*) دو لا dú-lá, چين chín, پيچ pích.—*adj.* دو تا dú-tá. دو چند dú-chand, دو باره dú-bárah, مضاعف muzá'af, مثنلي musannà, دو مقابل dú-muqábil, ضعف zi'f.—*adv.* دو چند dú-chand, مضاعفانه muzá'afánah.

Double, *verb,* مضاعف نمودن muzá'af nimúdan, تضعيف نمودن taz'íf nimúdan, اضعاف نمودن iz'áf nimúdan, تثنيه نمودن tasniyah nimúdan.—(*Fold*) دو تا کردن dú-

tá kardan, دو لا کردن dú-lá kardan.—(*To double a letter in writing*) ادغام کردن idghám kardan.

Double-barrelled, *adj.* دو لوله dú-lúlah.

Doubled, *part.* مضاعف muzá'af, مثنى musanna.

Double-dealer, *subs.* حیله باز hílah-báz, حیله ور hílah-var, فریبنده firíbandah, سر همبند sar-ham-band, قلابي qullábí, دستکج dast-kaj, اوباش aubásh, نا بکار ná-bi-kár, غدار ghaddár, مکار makkár, دولابي dúlábí, دولاب dúláb-báz, منافق munáfiq, عیار 'ayyár, تولك túlak, رشاش rashásh, کج رو kaj-rau, زراق zarráq.

Double-dealing, *subs.* حیله hílah, کید kaid, فریب firíb, تلبیس talbís, خدعه khud'ah, مکر makr, تزویر tazvír, زور zúr, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, غل ghill, غدر ghadr, رنگ rang, ریا riyá, غش ghishsh, مکاده makádah, زرق zarq, دخل dakhal, دغل daghal, تقلب taqallub, عیاري 'ayyárí.—*adj.* غشاش ghashsháh, فریبنده firíbandah.

Double-edged, *adj.* دو دمه dú-damah.

Double-entendre, *subs.* ایهام íhám, ذو معنیین zú-ma'níain.

Double-faced, *adj.* دو رو dú-rú, دو رنگ dú-rang, دو زبان dú-zabán.

Double-minded, *adj.* دو دل dú-dil, ذو قلبین zú-qalbain, متردد mutaraddid.

Doubleness, *subs.* دو چندي dú-chandí, مضاعفت mu-zá'afat, دو مقابلي dú-muqábilí.—(*Deceit*) فریف firíb, ساخته sákhtah, گول gúl, مکر makr, حیله hílah, حیله بازي hílah-bází, بهانه bahánah, غدر ghadr, غبن ghabn, رنگ rang, کید kaid, روبه بازي rúbah-bází, خدعه khud'ah, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, دغل daghal, تلبیس talbís, غل ghill, دمدمه damdamah, غش ghishsh, دو رنگي dú-rangí, تقلب taqallub, خیانت khiyánat, تسویل tasvíl, حرمان hirmán, ترب tarb, ریو rív, عیاري 'ayyárí, شید shaid, چرب زباني charb-zabání, چاپلوسي cháplúsí, تزویر tazvír.

Doubler, *subs.* مضاعف ساز muzá'af-sáz, دو چند گردان dú-chand-gardán.

Doublet, *subs.* (*Garment*) جلیتقه jilítqah, صدیره sudairah.—(*Pair*) جفت juft, جور júr, زوج zauj (*pl.* ازواج azváj).

Double-tongued, *adj.* حیله ور بي وفا hílah-var bí-vafá, حیله باز hílah-báz, غدار ghaddár, خائن kháïn, بي ایمان bí-ímán, منافق munáfiq, پر فریب pur-firíb, روبه باز rúbah-báz, دو رنگ dú-rang, دغا باز daghá-báz, عیار 'ayyár.

Doubling, *subs.* تا tá, ته tah, دو لائي dú-lá,í, وا گردان vá-gardán.—(*Artifice*) حیله hílah, کید kaid, فریب firíb, بندش bandish, بهانه bahánah, گول gúl, ساخته sákhtah, مکر makr, دمدمه damdamah, نیرنگ nírang, تلبیس talbís, ریو rív, مکیده makídah (*pl.* مکائد makáïd), توطئه tautïah, تزویر tazvír, دسیسه dasí-sah.

Doubloon, *subs.* دبلون dablún (European).

Doubly, *adv.* دو بار bú-bár, دو مرتبه dú-martabah, دو گانه dú-gánah, دو دفعه dú-daf'ah.

Doubt, *subs.* شبهه shubhah, گمان gumán, شك shak *or* shakk, ریب raib, شائبه sháïbah, اشتباه ishtibáh, احتمال ihtimál, التباس iltibás, تشکیك tashkík, شهبه shuhbah (*vulg.*).—(*There is some doubt as to his coming*) آمدن او قدري شك دارد ámadan-i-ú qadarí shak dárad.—(*No doubt*) آري árí, بي شك bí-shakk, بي شبهه bí-shubhah, لا محاله lá-mahálah.—(*Without doubt*) بي اشتباه bí-ishtibáh, بلکه balkih.

Doubt, *verb trans. and intrans.* شك کردن shak kar-dan, گمان بردن gumán burdan, اشتباه نمودن ishtibáh nimúdan, شبهه نمودن shubhah nimúdan, تشکیك کردن tashkík kardan.

Doubtable, *adj.* مشکوکاً فیه mashkúkan fíhi, مبهم mubham, محل شبهه mahall-i-shubhah, مورد شك maurid-i-shakk.

Doubter, *subs.* متشکك mutashakkik, در گمان dar-gumán.

Doubtful, *adj.* (*Suspicious*) مشتبه mushtabih, مشکوك mashkúk, مبهم mubham, محل ریب mahall-i-ríb, محتمل muhtamil.—(*Not determined*) نا معلوم ná-ma'lúm, غیر معین ghair-i-mu'ayyan, غیر یقین ghair-i-yaqín.—(*It is doubtful*) احتمال دارد ihtimál dárad. —(*To regard as doubtful*) شك داشتن shak dáshtan, مشکوك دانستن mashkúk dánistan.

Doubtfully, *adv.* (*Persons*) متشککانه mutashakkik-ánah.—(*Things*) مشکوکانه mashkúkánah.—(*Ambiguously*) با شبهت bá-shubhat, با شك bá-shak, غامضانه ghámizánah, متشابهانه mutasháhihánah, مشکوکانه mashkúkánah.

Doubtfulness, *subs.* شبهه shubhah, گمان gumán, شك shak *or* shakk, ریب raib, شائبه sháïbah, اشتباه ishti-báh, احتمال ihtimál, التباس iltibás, تشکیك tashkík, شهبه shuhbah (*vulg.*).—(*Ambiguousness*) اشتباه ishti-báh, ایهام íhám, شبهت shubhat, شبهه ناکي shubhah-nákí, شك shak *or* shakk, التباس iltibás, توریه tauriyah, احتمال ihtimál.

Doubtless, *adj.* بي اشتباه bí-ishtibáh, بي گمان bí-gumán, بلا شك bilá-shakk, بیشبهه bí-shubhah, تحقیقاً tahqíqan, بیحرف bí-harf, البته albattah.

Douceur, *subs.* بخشش bakhshish, انعام in'ám, دستمزد dast-muzd, هدیه hadíyah (*pl.* هدایا hadáyá), تحفه tuh-fah (*pl.* تحف tuhaf), پیشکش písh-kash, داد dád, موهبت mauhibat (*pl.* مواهب maváhib), عطا 'atá (*pl.* اعطیه a'tiyah), نعمت ni'mat (*pl.* نعم ni'am).

Douche, *subs.* ریزش rízish, صبه sibbah, پاشش páshish.

Dough, *subs.* خمير khamír, آرد سرشته ard-i-sirishtah.
Dough-face, *adj.* نرم خو narm-khú, ملائم طبع muláïm-tab'.
Doughtiness, *subs.* دلاوري dil-ávarí, دليري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بيباكي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شير مردي shír-mardí, شراعت shará'at, بسالت basálat, رشادت rasháda, مردانگي mardánagí, بزن بهادري bi-zan-bahádurí, همت himmat, غيرت ghairat, شهامت shahámat, حميت hamíyat, عصبيت 'asabíyat, سطوت satvat.
Doughty, *adj.* دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají, بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí, زور مند zúr-mand, مردانه mardánah, غازيانه gháziyánah, بزن بهادر bi-zan-bahádur, بسال basál.
Doughy, *adj.* خميري khamírí.—(*Pale*) زرد zard, زرد رنگ zard-rang, خمير رو khamír-rú, اصفر asfar, باخته bákhtah.
Dove, *subs.* كبوتر kabútar, كفتر kaftar, حمام hamám.—(*Ring-dove*) يا كريم yá-karím.—(*Turtle dove*) فاخته fákhtah, قمر qumr, تذرو tazarv. [This latter word has usually been taken to signify the pheasant.]
Dovecote, *subs.* كبوتر خانه kabútar-khánah, كفتر خانه kaftar-khánah, برج كفتر burj-i-kaftar.
Dove-like, *adj.* كبوتر مانند kabútar-mánand, حليم halím, ملائم muláïm, لطيف latíf.
Dovetail, *subs.* زبانه zabánah.
Dovetail, *verb,* زبانه ساختن zabánah sákhtan.
Dowable, *adj.* دادني dádaní, موهوب mauhúb.
Dowager, *subs.* خانم khánam, صيده sayyidah, وارثه várisah, بيوه bívah.
Dowdy, *subs.* كثيفه kasífah.—*adj.* زشت zisht, چركين chirkín.
Dowdyish, *adj.* با كثافت bá-kasáfat, وسخناك vasakhnák.
Dowdyism, *subs.* وسخ vasikh.
Dowel, *subs.* تخته takhtah.
Dowel, *verb,* تخته زدن takhtah zadan.
Dower, *subs.* (*Given by bridegroom to bride*) صداق sadáq, مهر mahr, كابين kábín.—(*Property which the bride brings with her*) جهيز jahíz, جهاز jaház.
Dowerless, *adj.* بي صداق bí-sadáq, بي مهر bí-mahr, بي جهيز bí-jahíz, بي جهاز bí-jaház.
Down, *subs.* (*Of birds, &c.*) پر ريزه par-i-rízah, پري كوچك parí-i-kúchik, ريزه پر rízah-par, ريش rísh.—(*Nap of velvet or cloth*) كلك kulk, كرك kurk.—(*On face*) خط khatt, كرك kurk, كلك kulk, ريزه مو rízah-mú.—(*On plants, &c.*) مو mú, خط khatt, موي كوچك mú'í-i-kúchik.—(*Hill*) مرغ margh, چمن chaman, كوهستان kúhistán.—*adj.* (*Dejected*) غمناك gham-nák, غم ديده gham-dídah, غمگين gham-gín, غم آلود gham-álúd, مهموم mahmúm, افسرده afsurdah, دژم dizhm, تنگدل tang-dil, دلتنگ dil-tang, دلفگار dil-figár, ملول malúl, مكدر mukaddar, اندوه گين andúh-gín, اندوه ناك andúh-nák, مستمند mustamand, ضيق zíq.—*adv.* فرو furú, فرود furúd, پائين pá'ín, زير zír, نشيب nishíb, دامن dáman.—*prep.* نشيب nishíb, زير zír.—(*Down to*) تا tá, الي ilá.
Downcast, *adj.* غمناك gham-nák, غم ديده gham-dídah, غمگين gham-gín, غم آلود gham-álúd, مهموم mahmúm, افسرده afsurdah, دژم dizhm, تنگدل tang-dil, دلتنگ dil-tang, دلفگار dil-figár, ملول malúl, مكدر mukaddar, اندوه گين andúh-gín, اندوه ناك andúh-nák, مستمند mustamand, ضيق zíq.
Downfall, *subs.* سقوط suqút, انقلاب inqiláb.—(*Fall*) سقوط suqút, وقوعه vuqú'ah, پرت purt.—(*Of rain*) ريزش rízish, انصباب insibáb.—(*Overthrow*) خلل khalal, اخلال ikhlál, خسارت khasárat, شكست shikast, هزيمت hazímat.
Down-hill, *subs.* نشيب nishíb, شيب shíb, سرازيري sar-á-zírí, بلندي bulandí.—*adj.* سرازير sar-á-zír, نشيب nishíb, شيب shíb.
Down-looking, *adj.* غمناك gham-nák, غم ديده gham-dídah, غمگين gham-gín, غم آلود gham-álúd, مهموم mahmúm, افسرده afsurdah, دژم dizhm, تنگدل tang-dil, دلتنگ dil-tang, دلفگار dil-figár, ملول malúl, مكدر mukaddar, اندوه گين andúh-gín, اندوه ناك andúh-nák, مستمند mustamand, ضيق zíq.
Down-right, *adj.* مطلق mutlaq, صرف sirf.—*adv.* صاف sáf.
Downs, *subs.* لنگر گاه langar-gáh.
Downsitting, *subs.* نشست nishasht.
Downtrod, *adj.* پا مال شده pá-mál-shudah, زير پا zír-i-pá.
Downward, *adj.* پائيني pá'íní, سرازيري sar-á-zírí, تحتاني tahtání, رو بپائين rú-bi-pá'ín.
Downwards, *adv.* سرازير sar-á-zír, نشيب nishíb, شيب shíb, پائين pá'ín.
Downy, *adj.* (*Fruit*) كلك دار kulk-dár.—(*Face*) ريزه مو دار rízah-mú-dár.—(*Birds*) ريزه پر دار rízah-par-dár.
Dowry, *subs.* (*Given by bridegroom to bride*) صداق sadáq, مهر mahr, كابين kábín.—(*Property which the bride brings with her*) جهيز jahíz, جهاز jaház.
Doxological, *adj.* تكبيري takbírí, تسبيحي tasbíhí.
Doxology, *subs.* تكبير takbír, تسبيح tasbíh.
Doxy, *subs.* (*Prostitute*) حيز híz, فاحشه fáhishah,

فاجره fájirah, زانيه zániyah (*pl.* زواني zaváni), لولي lúlí, جافجاف jáfjáf, روسپي rúspí, مرد باز mard-báz, سليطه sulítah, مصاحب گير musáhib-gír, قحبه qahbah, لوند lavand, كاولي káúlí (*vulg.*), جنده jindah (*vulg.*).

Doze, *subs.* پينكي pínakí, چرت churt, خواب آلودگي kháb-álúdagí.

Doze, *verb,* پينكي زدن pínakí zadan, چرت زدن churt zadan, غنودن ghinúdan, خواب آلود بودن kháb-álúd búdan.

Dozen, *subs.* دوازده duvázdah, دست dast.—*adj.* دوازده duvázdah.

Doziness, *subs.* پينكي pínakí, چرت churt, خواب آلودگي kháb-álúdagí.

Dozing, *subs.* خواب آلود kháb-álúd, چرت زنان churt-zanán.

Dozy, *adj.* خواب آلوده kháb-álúdah, پينكي زده pínakí-zadah, چرت زده churt-zadah.

Drab, *subs.* (*Prostitute*) حيز híz, فاحشه fáhishah, فاجره fájirah, زانيه zániyah (*pl.* زواني zaváni), لولي lúlí, جافجاف jáfjáf, روسپي rúspí, مرد باز mard-báz, سليطه sulítah, مصاحب گير musáhib-gír, قحبه qahbah, لوند lavand, كاولي káúlí (*vulg.*), جنده jindah (*vulg.*).—*adj.* زرد وش zard-vash, خاكستر رنگ khákistar-rang, بادامي رنگ bádámí-rang.

Drabble, *verb,* كشيدن kashídan.—(*Render turbid*) آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy).

Drachm, *subs.* درهم darham, مثقال misqál (*pl.* مثاقيل masáqíl).

Dracocephali royleani semina, *subs.* تخم بالنگو tukhm-i-bálangú.

Dracocephalum kotchyi, *subs.* علف ماست 'alaf-i-mást, پلنگ مشك palang-i-mashk.

Dracocephalum moldavicum (*Moldavic calaminth*), *subs.* بادرنجبويه bádranj-búyah.

Draff, *subs.* درد durd, فضله fazlah, خلط khilt (*pl.* اخلاط akhlát), لاي láí, سفل sifl.

Draffy, *adj.* پر درد pur-durd, خلط دار khilt-dár.

Draft, *subs.* (*Gulp*) شرب shurb, جرعه jur'ah, قرت qurt, پس خورده pas-khurdah.—(*Drink*) نوشت núsht, مشروب mashrúb.—(*Decoction*) جوشانده júshándah.—(*Of a letter, &c.*) سواد savád, مسوده musavvadah, تسويد tasvíd.—(*For money*) برات barát, حواله haválah (*pl.* حوالجات haválaját).—(*Act of pulling*) كشش kashish, جلب jalb, جر jarr.—(*Of air*) وزش vazish, حركت هوا harakat-i-hává, باد گذر bád-guzar.—(*Of a ship*) آب بردار áb-bardár, آب خورد áb-khurd.—(*Of soldiers*) دسته dastah, فرقه firqah.—(*There is a draft*) باد مي آيد bád mí-áyad, هوا مي آيد hává mí-áyad.

Draft, *verb,* (*A letter*) مسوده كردن musavvadah kardan, سواد كردن savád kardan, تسويد كردن tasvíd kardan.—(*Soldiers*) روانه كردن ravánah kardan, فرستادن firistádan, گسيل كردن gusíl kardan.

Drafts, *subs.* (*Game*) نرد nard. [This game being played with dice, rather resembles backgammon than drafts.]—(*Draft-board*) تخته نرد takhtah-i-nard, تاوله távalah.—(*Draftsman*) مهره muhrah.

Drag, *subs.* (*Net*) دام dám, طور túr, شصت shast, شبكه shabakah (*pl.* شبك shabak).—(*Hook*) قلاب qulláb, قلابه qullábah.—(*Carriage*) عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, گاري gárí (Hindi), كالسكه káliskah (European), درشكه drushkah (European).

Drag, *verb trans. and intrans.* كشيدن kashídan.—(*As regards time*) طول كشيدن túl kashídan.

Dragacanthæ gummi (*Gum tragacanth*), *subs.* كتيرا katírá.

Draggle, *verb trans. and intrans.* كشيدن kashídan.

Dragman, *subs.* دام گذار dám-guzár, ماهي گير máhí-gír.

Drag-net, *subs.* دام dám, طور túr, شصت shast, شبكه shabakah (*pl.* شبك shabak).

Dragoman, *subs.* ترجمان tarjumán, مترجم mutarjim.

Dragon, *subs.* اژدها azhdahá, اژدر azhdar, ثعبان su'bán, تنين tanín.

Dragon-fly, *subs.* خرمگس khar-magas.

Dragonish, *adj.* اژدها وش azhdahá-vash, تند tund, ديوانه dívánah, متهور mutahavvir.

Dragon's-blood, *subs.* دم الاخوين damu 'l-akhavain, خون سياوشان khún-i-siyávushán.

Dragoon, *subs.* سوار suvár.

Dragoon, *verb,* زبر دستي كردن zabar-dastí kardan, ظلم نمودن zulm nimúdan, ستم كردن sitam kardan, تعدي نمودن ta'addí nimúdan.

Dragoonade, *subs.* زبر دستي zabar-dastí, تعدي ta'addí, ظلم zulm, ستم sitam.

Dragooning, *subs.* زبر دستي zabar-dastí, تعدي ta'addí, ظلم zulm, ستم sitam.

Drain, *subs.* آبراه áb-ráh, آبگذر áb-guzar, بدر رو bi-dar-rau, كاريز káríz, مخرج makhraj (*pl.* مخارج makhárij), آب كش áb-kash.—(*Sink of a house*) آبشي áb-shí, آبريز áb-ríz.—(*Metaphorically*) ثمود sumúd, نقصان nuqsán, كاهش káhish.

Drain, *verb trans.* (*Land, house, &c.*), آب كشيدن áb kashídan, خشك انداختن khushk andákhtan.—(*Empty*) خالي كردن khálí kardan, تهي نمودن tuhí nimúdan.—*intrans.* آب ريختن áb ríkhtan.—(*Empty*) خالي شدن khálí shudan, تهي سدن tuhí shudan.

Drainable, *adj.* خشك شو khushk-shau, خشك شدني khush-shudaní.

Drainage, *subs.* (*Draining*) آب ريز áb-ríz.—(*Water, &c.*) فضلات fazalát.

Draining, *subs.* آب ریز áb-ríz.
Drake, *subs.* مرغ آبي murgh-ábí, اودك údak.
Dram, *subs.* عرق ‘araq, نشاٴه nashäh. — (*Weight*) درهم darham, مثقال misqál.—(*Small quantity*) کمي kamí, اندکي andakí.
Dram, *verb,* عرق خوري کردن ‘araq-khurí kardan, نشاٴه خوردن nashäh khurdan.
Drama, *subs.* بازي bází, شبیه shabíh, تمثیل tamsíl, شعر sha‘r.
Dramatic, *adj.* بازي bází, شبیهي shabíhí.
Dramatically, *adv.* بطور شبیه bi-taur-i-shabíh, بطور بازي bi-taur-i-bází, شاعرانه sha‘iránah.
Dramatist, *subs.* بازي نویس bází-nivís.
Dramatize, *verb,* باز نوشتن báz nivishtan.
Drape, *verb,* پوشیدن púshídan, پوشانیدن púshánídan, رخت پوشیدن rakht púshídan, لباس پوشیدن libás púshídan, ملبس ساختن mulabbas sákhtan.
Draper, *subs.* بزاز bazzáz.
Drapery, *subs.* (*Cloth*) پارچه párchah, قماش qumásh (*pl.* اقمشه aqmishah).—(*Clothes*) جامه jámah, رخت rakht (*pl.* رخوت rukhút), ملبوس malbús (*pl.* ملبوسات malbúsát), پوشاك púshák, پوشش púshish, لباس libás, (*pl.* البسه albisah), پوشن púshan, زي zí (*pl.* ازیا azyá), اسباب asbáb.—(*Of a picture, &c.*) آرایش áráyish, زینت zínat.—(*Bed-curtain*) چادر خواب chádar-i-kháb, پلنگ پوش pulang-púsh, تتق tutuq.
Drastic, *adj.* شدید shadíd, سخت sakht, قوي qaví, زور مند zúr-mand. — (*Drastic remedies*) مسهلات قوي mus,hilát-i-qaví.
Draught, *subs.* (*Gulp*) شرب shurb, جرعه jur‘ah, قرت qurt, پس خورده pas-khurdah.—(*Drink*) نوشت núsht, مشروب mashrúb.—(*Decoction*) جوشانده júshándah.—(*Of a letter, &c.*) سواد savád, مسوده musavvadah, تسوید tasvíd.—(*For money*) برات barát, حواله haválah (*pl.* حوالجات haválaját). — (*Act of pulling*) کشش kashish, جلب jalb, جر jarr.—(*Of air*) وزش vazish, حرکت هوا harakat-i-havá, باد گذر bád-guzar.—(*Of a ship*) آب بردار áb-bardár, آب خورد áb-khurd.—(*Of soldiers*) دسته dastah, فرقه firqah.—(*Draught of fishes*) کثرت زیاد ماهي kasrat-i-ziyád-i-máhí, ماهي بسیار máhí-i-bisyár.—(*There is a draught*) باد مي‌آید bád mí-áyad, هوا مي‌آید havá mí-áyad.
Draught-horse, *subs.* اسب کالسکه asb-i-káliskah, اسب گاري asb-i-gárí.
Draughts, *subs.* (*Game*) نرد nard. [This game being played with dice, rather resembles backgammon than draughts.]—(*Draught-board*) تخته نرد takhtah-i-nard, تاوله távalah.—(*Draughtsman*) مهره muhrah.
Draughtsman, *subs.* (*Designer*) طراح tarráh.—(*Tippler*) شراب خور sharáb-khur, مي پرست mai-parast, باده آشام bádah-áshám.
Draw, *verb,* (*Pull*) کشیدن kashídan.—(*As a sword*) بیرون کشیدن bírún kashídan, کشیدن kashídan, آختن ákhtan (*obs.*)—(*A fowl, &c.*) پاك کردن ják kardan. —(*To draw a tooth*) دندان کندن dandán kandan. —(*Allure*) اغوا کردن ighvá kardan, ترغیب دادن targhíb dádan, فریفتن fíríftan (*rt.* فریب fíríb), فریب دادن fíríb dádan, جذب نمودن jazb nimúdan, دانه ریختن dánah ríkhtan.—(*Attract*) کشیدن kashídan, جذب نمودن jazb nimúdan, انجذاب کردن injizáb kardan, جلب نمودن jalb nimúdan, استجلاب istijláb kardan.—(*Describe*) تعریف کردن ta‘ríf kardan, وصف کردن vasf kardan, صفت کردن sifat karkan, بیان کردن bayán kardan, توصیف کردن tausíf kardan, تشریح کردن tashríh kardan.—(*Derive*) حاصل کردن hásil kardan, تحصیل کردن tahsíl kardan, بهم رسانیدن bi-ham rasánídan, اقتنا نمودن iqtiná nimúdan, یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), در یافتن dar-yáftan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), کسب نمودن kasb nimúdan, اکتساب نمودن iktisáb nimúdan, رسیدن rasídan, بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan.—(*Extract*) بر آوردن bar-ávardan, کندن kandan, قلع کردن qal‘ kardan, بر کشیدن bar-kashídan, استخراج کردن istikhráj kardan, استنباط کردن istimbát kardan, بیرون آوردن bírún ávardan, اخراج کردن ikhráj kardan.—(*Paint*) کشیدن kashídan, تصویر کردن tasvír kardan, انگاشتن angáshtan (*rt.* انگار angár), نگاشتن nigáshtan (*rt.* نگار nigár), نقش زدن *or* بستن naqsh zadan *or* bastan, نقشه کشیدن nuqshah kashídan. —(*To draw, as tea or other decoction*) دم کشیدن dam kashídan.—(*As a sail*) بر داشت کردن bar-dásht kardan, کشیدن kashídan, بردن burdan.—(*Applied to indicate the amount of water a ship draws*) آب بر داشتن áb bar-dáshtan, آب خوردن áb khurdan.—(*To draw back—trans.*) عقب کشیدن ‘aqib kashídan.—*intrans.* پس کشیدن pas kashídan, کنار کشیدن kinár kashídan. —(*To draw back from a promise*) از وعده خناس شدن az va‘dah khannás shudan, از وعده خنوس ورزیدن az va‘dah khunús varzídan.—(*To draw back, show a white feather*) از میدان گریختن az maidán guríkhtan. —(*To draw a breath*) دمیدن damídan, دم زدن dam zadan, زدن *or* نفس کشیدن nafas kashídan *or* zadan. —(*To draw up an army*) صف بستن saff bastan, صف آرائي نمودن saff-árá,í nimúdan.—(*To draw tight*) به زور کشیدن bi-zúr kashídan, سفت کردن sift kardan, تنگ کشیدن tang kashídan.
Drawable, *adj.* کشیده شدني kashídah-shudaní, مجرور majrúr.
Drawback, *subs.* عدم انتفاع ‘adam-i-intifá‘, پي

منفعتي bí-manfa'atí, بي فائدگي bí-fáïdagí, ضرار zarár. —(*On goods*) پس گيري pas-gírí, باز يافت báz-yáft, استرداد istirdád.

Drawbridge, *subs.* پل متحرك pul-i-mutaharrik, پل متقلب pul-i-mutaqallib, پل گردان pul-i-gardán.

Drawee, *subs.* محول اليه muhavvalun ilaihí, دهنده dihandah, ادا كننده adá-kunandah, مؤدي müaddí.

Drawer, *subs.* (*Of a table, &c.*) خانه khánah, زبانه zabánah, زباني zabání.—(*Painter, draughtsman*) نقاش naqqásh.—(*Of a bill*) صاحب برات sáhib-barát.

Drawers, *subs.* زير جامه zír-jámah, شلوار shalvár, ازار izár, سروال sirvál (*pl.* سراويل saráví), تنبان tumbán. —(*Women's*) چاهچور cháhchúr.

Drawing, *subs.* كشش kashish, جر jarr, جلب jalb.—(*Painting*) تصوير tasvír, نقش naqsh, شبيه shabíh, نگار nigár, پرده نقاشي pardah-i-naqqáshí, پرده اشكال pardah-i-ashkál.—(*Figure-drawing*) تصوير اجسام tasvír-i-ajsám.

Drawing-master, *subs.* نقاش naqqásh, مصور musavvir, تصوير ساز tasvír-sáz.

Drawing-room, *subs.* خلوت خانه khalvat-khánah, اطاق مجلس utáq-i-majlis, صحبت گاه suhbat-gáh.—(*State term*) محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).

Drawl, *subs.* كشش kashish, طول ادا túl-adá, مد madd.

Drawl, *verb*, طول دادن túl dádan, كشيدن kashídan, مد دادن madd dádan.

Drawn battle, *subs.* جنگ مساوي jang-i-musáví.

Dray, *subs.* عرابه 'arábah, عراده 'arrádah, ارادہ arrádah, گاري gárí (Hindi).

Dray-horse, *subs.* اسب گاري asb-i-gárí.

Drayman, *subs.* گاري بان gárí-bán.

Drazel, *subs.* حيز híz, فاحشه fáhishah, فاجره fájirah, زانيه zániyah (*pl.* زواني zavání), لولي lúlí, جافجاف jáfjáf, روسپي rúspí, مرد باز mard-báz, سليطه sulítah, مصاحب گير musáhib-gír, قحبه qahbah, لوند lavand, كاولي káúlí (*vulg.*), جنده jindah (*vulg.*).

Dread, *subs.* ترس tars, دهشت dahshat, نهيب nihíb, خوف khauf, مخافه makháfah, تخوف takhavvuf, باك bák, بيم bím, باس bás, هراس hirás, آشوب áshúb, سهم sahm, خشيت khashyat, شور shúr, آشفتگي áshuftagí, تحير tahayyur, تشويش tashvísh, هول haul, وحشت vahshat, هيبت haibat, مهابت mahábat, شكستگي shikastagí.—*adj.* مهيب muhíb, مخوف makhúf *or* mukhavvif, هولناك haul-nák, هائل háïl, خوفناك khauf-nák, ترسناك tars-nák, دلخراش dil-khirásh, مرهوب marhúb.

Dread, *verb trans.* (از) ترسيدن tarsídan (az), هراسان شدن (از) hirásán shudan (az), (از) ترس داشتن tars dáshtan (az), (از) بيم داشتن bím dáshtan (az), وحشت vahshat kardan (az).—*intrans.* ترسيدن tarsídan, هراسان شدن hirásán shudan, ترس داشتن tars dáshtan, بيم داشتن bím dáshtan, وحشت كردن vahshat kardan.

Dreadful, *adj.* هولناك haul-nák, ترسناك tars-nák, مخوف mukhavvif, خطرناك khatar-nák, خوفناك khaufnák, هائل háïl, مرهوب marhúb, مهيب muhíb, دلخراش dil-khirásh.

Dreadfully, *adv.* خوفناكانه khauf-nákánah, خائفانه khá'ifánah, مخوفانه mukhavvifánah, بشدت bi-shiddat.

Dreadfulness, *subs.* هيبت haibat, تخويف takhvíf, دهشت dahshat, غعب gh'ub, هولناكي haul-nákí, خوفناكي khauf-nákí, ترسناكي tars-nákí, دلخراشي dil-khiráshí.

Dreadless, *adj.* دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurätmand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí.

Dreadnought, *subs.* درع dira' (*pl.* ادراع adrá'), لباس ترس ريز libás-i-tars-ríz.

Dream, *subs.* خواب kháb, روٴيا rüyá (*pl.* رويا rüá), خيال khiyál, نوم naum, منام manám.—(*Day-dream*) خواب روز kháb-i-rúz.

Dream, *verb trans. and intrans.* خواب ديدن kháb dídan, در خواب ديدن dar kháb dídan, در روٴيا ديدن dar rüyá dídan.—(*Fancy*) خيال نمودن khiyál nimúdan, تصور كردن tasavvur kardan, انديشه كردن andíshah kardan.

Dreamer, *subs.* خواب بين kháb-bín, روٴيا بين rüyá-bín, انديشه مند andíshah-mand, تصور كن tasavvur-kun.

Dreamful, *adj.* خواب مند kháb-mand, روٴيا وش rüyá-vash, روٴياي rüyáí, منامي manámí.

Dreaminess, *subs.* خواب مندي kháb-mandí, مناميت manámíyat, روٴياويت rüyávíyat.

Dreamingly, *adv.* خواب بينانه kháb-bínánah, انديشه مندانه andíshah- mandánah.

Dreamless, *adj.* بي اضطراب bí-iztiráb, بي قلق bí-qalaq.

Dreamy, *adj.* خواب مند kháb-mand, روٴيا وش rüyá-vash, روٴياي rüyáí, منامي manámí.

Drear, *adj.* دلتنگ dil-tang, پريشان paríshán, ملول malúl, غمگين gham-gín, غمناك gham-nák.—(*Lone*) تنها tanhá, منفرد munfarid, مجرد mujarrad, واحد váhid, وحد vahd.

Drearily, *adv.* (*Mournfully*) باغم bá-gham, ملولانه malúlánah, با پريشاني bá-paríshání.—(*Solitarily*) واحدانه vahidánah, منفردانه munfaridánah, از روي وحدت az rúy-i-vahdat.

Dreariness, *subs.* (*Mournfulness*) محوش muhavvash, پر وحشت pur-vahshat, وحشت انگيز vahshat-angíz,

دهشت بار dahshat-bár.—(*Solitude*) وحشه vahshah, خلوت khalvat, تنهائي tanhá,í, وحدت vahdat.

Dredge, *subs.* نظافه nazáfah.

Dredge, *verb,* پاك كردن pák kardan, نظيف ساختن nazíf sákhtan.

Dredger, *subs.* نظافه دان nazáfah-rán, منظف mu-nazzif.

Dredging-machine, *subs.* نظافه nazáfah.

Dregginess, *subs.* درد آميزي dard-ámízí, پر خلطي pur-khiltí, لاي داري lái-dárí, نا صافي ná-sáfí, پليدي pilídí.

Dreggy, *adj.* درد آلود dard-álúd, پر خلط pur-khilt, پر لاي pur-lái.

Dregs, *subs.* درد durd, خلط khilt, لاي lái, سلف silf.—(*Dregs of the people*) اذناب الناس aznábu 'n-nás.

Drench, *verb,* ترطيب ساختن tartíb sákhtan, تر كردن tar kardan, آغشتن ághushtan.

Dress, *subs.* رخت rakht, لباس libás (*pl.* البسه albisah), ملبوس malbús, جامه jámah, پوشاك púshák, پوشن púshan, پوزش púzish, زي zí (*pl.* ازيا azyá).—(*Change of dress*) وا گردان vá-gardán.—(*Dress of honour*) خلعت khil'at.

Dress, *verb trans.* پوشانيدن púsháníd an, ملبس ساختن mulabbas sákhtan.—*intrans.* پوشيدن púshídan, رخت بر كردن rakht bar-kardan, لباس پوشيدن libás púshídan.—(*To dress a wound*) مرهم گذاردن marham guzárdan, تجبير نمودن tajbír nimúdan, رفاده كردن rifádah kar-dan, عصبه كردن 'asabah kardan.—(*Victuals, &c.*) درست كردن durust kardan, آماده كردن ámádah kardan, طبخ كردن tabkh kardan, پختن pukhtan (*rt.* پز paz).—(*He dressed in the same way*) يگرنگ لباس پوشيد yak rang libás púshíd.

Dressed, *part.* مزين muzayyan, محلي muhallá, آراسته árástah.—(*Food*) مطبوخ matbúkh.

Dressing, *subs.* لباس پوشي libás-púshí, رخت بر كني rakht-bar-kuní.—(*Of manure, &c.*) لباس libás, پوشش púshish, تغطيه taghtiyah. — (*For cookery*) چاشني cháshní. — (*Plaster*) مرهم marham (*pl.* مراهم marámá him), ضماد zamád. — (*For leather*) دباغي dibághí.

Dressing-gown, *subs.* رخت خانه rakht-i-khánah.

Dressing-room, *subs.* جامه خانه jámah-khánah.

Dressmaker, *subs.* رخت دوز rakht-dúz, لباس فروش libás-furúsh, خياط khayyát.

Dressy, *adj.* رخت دوست rakht-dúst, لباس پرست libás-parast.

Dribble, *verb,* دهن كف كردن dahan kaf kardan, آب از دهن ريختن áb az dahan ríkhtan, لعاب انداختن lu'áb andákhtan.

Dribblet, *subs.* شي جزئي shai-i-juz,í, هيچ hích, خورده khurdah, پاره párah.—(*By dribblets*) خورده خورده khurdah-khurdah.

Dried, *part.* خشكيده khushkídah.—(*Fruit*) خشك khushk.

Drier, *subs.* خشكنده khush-kandah, زود خشك zúd-khushk, يبس يابس yabs-yáb, يبوست پذير yubúsat-pazír.

Drift, *subs.* (*Heap*) مجموعه majmú'ah, انبوه ambúh.—(*Geological term*) زخيره zakhírah, رگ rag.—(*Meaning*) معني ma'ní, مطلب matlab.—(*He does not understand my drift*) خوابناكي هرزه گفت وباز خفت kháb-nákí harzah guft va báz khuft.

Drift, *verb trans.* جمع كردن jam' kardan, فراهم آوردن faráham ávardan. — *intrans.* مجموع شدن majmú' shudan, جامع شدن jámi' shudan, فراهم آمدن faráham ámadan.—(*On the sea*) برده شدن burdah shudan.

Drift-wood, *subs.* چوب سيلابي chúb-i-sailábí, چوب آب آورد chúb-i-áb-ávard.

Drill, *subs.* (*Military exercise*) مشق سرباز mashq-i-sarbáz, مشق نظام mashq-i-nizám, تعليم نظام ta'lím-i-nizám.—(*Instrument*) مثقب misqab.—(*Agricultural machine*) بض زاره baz-zárah, تخم پاش tukhm-pásh.

Drill, *verb trans.* مشق دادن mashq dádan.—*intrans.* مشق كردن mashq kardan.—(*A hole*) سوراخ كردن súrákh kardan.—(*Agricultural term*) كاشتن káshtan, تخم زير گل كردن tukhm-zír-i-gil kardan.

Drill-box, *subs.* تخم دان tukhm-dán.

Drill-ground, *subs.* ميدان مشق maidán-i-mashq.

Drill-harrow, *subs.* زمين صاف كن zamín-sáf-kun, تخم پوش tukhm-púsh.

Drill-husbandry, *subs.* تخم پوشي tukhm-púshí.

Drill-plough, *subs.* قلبه qulbah, خيش تخم كاري khísh-i-tukhm-kárí.

Drink, *subs.* (*Beverage*) شرب shirb, شراب sharáb (*pl.* اشربه ashribah), مشروب mashrúb, آشاميدني áshá-mídaní, نوشيدني núshídaní.—(*Intoxicating drinks*) مسكرات muskirát.—(*Quaff*) نوش núsh, تشراب tash-ráb.

Drink, *verb trans. and intrans.* نوشيدن núshídan, آشاميدن áshámídan, خوردن khurdan, نوشتن núshtan.—(*Speaking respectfully*) ميل فرمودن mail farmúdan, نوش جان فرمودن núsh-i-ján farmúdan.

Drinkable, *adj.* نوشيدني núshídaní, آشاميدني áshámí-daní, مشروب mashrúb, خوردني khurdaní.

Drinker, *subs.* نوشنده núshandah, آشامنده áshámán-dah. — (*Drunkard*) شراب‌خور sharáb-khur, شراب خوار sharáb-khár, باده پيما bádah-paimá, باده پرست bádah-parast, خمار khammár, مي پرست mai-parast, اهل شرب ahl-i-shirb, مي خوره mai-khurah, پيمانه كش paimánah-kash, باده نوش bádah-núsh.

Drinking, *subs.* نوشش núshish, آشامش áshámish, شرب shurb.

Drinking-horn, *subs.* شاخ شراب خوري shákh-i-sharáb-khurí.

Drinking-vessel, *subs.* ظرف آبخوري zarf-i-áb-khurí, قدح qadah (*pl.* اقداح aqdáh).

Drip, *subs.* چکش chakish, تقاطر taqátur.

Drip, *verb trans.* چکانیدن chakánídan, ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), افشاندن afshándan.—*intrans.* چکیدن chakídan, چکه کردن chakkah kardan, تقاطر نمودن taqátur nimúdan, متقاطر شدن mutaqátir shudan, قطره قطره افتادن qatrah-qatrah uftádan.

Dripping, *subs.* (*Fat*) پیه píh, چربي charbí, روغن raughan-i-gúsht, اشك كباب ishk-i-kabáb (*lit.* گوشت (Tear of meat).—*adj.* تراوش tarávish, تقاطر taqátur, چکش chakish.

Dripping-pan, *subs.* چربي دان charbí-dán, روغن گير raughan-gír.

Drip-stone, *subs.* دماغه dimághah, لعبه la'abah.

Drive, *subs.* تماشا tamáshá, تفرج tafarruj, گردش gardish.

Drive, *verb trans.* راندن rándan, بردن burdan, بيرون تاختن bírún tákhtan.—*intrans.* سوار گاري شدن suvár-i-gárí shudan.—(*A nail*) زدن zadan (*rt.* زن zan), كوفتن kúftan (*rt.* كوب kúb).—(*To drive away*) راندن rándan, دفع كردن daf' kardan, دور كردن dúr kardan, بر گردانيدن bar-gardánídan.—(*To drive away birds*) كش كردن kish kardan.—(*Dogs*) چق كردن chiq kardan, چخ كردن chikh kardan. — (*To drive animals to market*) هي كردن hay kardan.

Drivel, *subs.* (*Slaver*) لعاب lu'áb. — (*Fool*) احمق ahmaq, كودن kaudan, حماقت پيشه himáqat-píshah.

Drivel, *verb,* دهن كف كردن dahan kaf kardan, آب از دهن ريختن áb az dahan ríkhtan, لعاب انداختن lu'áb andákhtan.

Driveller, *subs.* (*Slaverer*) لعاب انداز lu'áb-andáz, آب از دهن ريز áb-az-dahan-ríz.—(*Fool*) احمق ahmaq, كودن kaudan, حماقت پيشه himáqat-píshah.

Drivelling, *subs.* لعاب اندازي lu'áb-andází, آب از دهن ريزي áb-az-dahan-rízí.—(*Mean*) دوني dúní, بي فطرتي bí-fitratí, سفلگي suflagí, پستي pastí.

Driver, *subs.* كالسكه چي káliskah-chí, عرابه چي 'arábah-chí, گاريبان gárí-bán.

Drizzle, *subs.* نم نم nam-nam, باران نم نم bárán-i-nam-nam.

Drizzle, *verb trans.* باران نم نم باريدن bárán-i-nam-nam bárídan.—*intrans.* نم نم باريدن nam-nam bárídan.

Drizzly, *adj.* نم ناك nam-nák, نم نم دار nam-nam-dár.

Droll, *subs.* مسخره maskharah, لطيفه گو latífah-gú, مستهزي mustahzí, مسخره باز maskharah-báz, بازي گر bází-gar.—*adj.* مضحك muzhik, با مزاح bá-mazáh, لهو انگيز lahv-angíz, خنده دار khandah-dár, تماشا دار tamáshá-dár.

Drollery, *subs.* مضحكه گري mazhakah-garí, ظرافت zaráfat, شوخي shúkhí, مسخره maskharah, لهو lahv, تفرج tafarruj.

Drollish, *adj.* مضحك muzhik, با مزاح bá-mazáh, لهو انگيز lahv-angíz, خنده دار khandah-dár, تماشا دار tamáshá-dár.

Dromedary, *subs.* بختي bukhtí, جمازه jammázah, شتر تند رو shutur-i-tund-rau, ذلول zalúl.

Drone, *subs.* زنبور بي كاره zambúr-i-bí-kárah.—(*Sluggard*) تنبل tambal, آرام كار árám-kár, كاهل káhil, كسلان kaslán.

Drone, *verb,* تنبلي كردن tambalí kardan, كسالت ورزيدن kasálat varzídan, كاهل شدن káhil shudan, بي كار ماندن bí-kár mándan.

Dronish, *adj.* كاهل káhil, تنبل tambal, آرام كار árám-kár, كسلان kaslán.

Drool, *verb,* دهن كف كردن dahan kaf kardan, آب از دهن ريختن áb az dahan ríkhtan, لعاب انداختن lu'áb andákhtan.

Droop, *verb,* افسردن afsurdan, پژمردن pazhmurdan, سر بزير افكندن sar bi-zír afkandan.

Drooping, *adj.* افسرده afsurdah, پژمرده pazhmurdah, نگون سار nigún-sár.

Droopingly, *adv.* بطور افسردگي bi-taur-i-afsurdagí, از روي پژمردگي az ruy-i-pazhmurdagí, نگون سارانه nigún-sáránah.

Drop, *subs.* قطره qatrah, چكه chakkah, رشحه rashhah.

Drop, *verb trans.* چكانيدن chakánídan, ترشيح كردن tarshíh kardan, افشاندن afshándan, پاشيدن páshídan, ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz).—*intrans.* چكيدن chakídan, چكه كردن chakkah kardan, تقاطر نمودن taqátur nimúdan, متقاطر شدن mutaqátir shudan, قطره قطره افتادن qatrah-qatrah uftádan.—(*Let go*) انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), ول كردن vil kardan.—(*Fall*) اوفتادن úftádan, افتادن uftádan, سقوط كردن suqút kardan, زمين خوردن zamín khurdan, ول شدن vil shudan, پرت شدن part shudan (*vulg.*).—(*Like the ground*) افتادن uftádan, سرازير شدن sar-á-zír shudan, پست شدن past shudan.—(*Drop off*) تكيدن takídan, افتادن uftádan.—(*Die*) مردن murdan (*rt.* مير mír), فوت شدن faut shudan, وفات كردن vafát kardan, گشتن gashtan, هلاك شدن halák shudan, هالك شدن hálik shudan, مرحوم شدن marhúm shudan, جان دادن ján dádan, رحلت كردن rahlat kardan.—(*To drop a word*) افاضه كردن ifázah kardan.—(*Let the matter drop*) پا پاي مشو pá-páy mashau.

Droplet, *subs.* چکه کوچلو chakkah-i-kúchlú, قطیره qutairah.

Dropping, *subs.* تقطیر taqtír, ریزش rízish, نزول nuzúl.

Drop-scene, *subs.* پرده pardah, حجاب hijáb.

Drop-serene (*Amaurosis*), *subs.* خلل بصارت khalal-i-basárat, نقصان بینائي nuqsán-i-bínáʼí, نزول آب سیاه تام nuzúl-i-áb-i-siyáh-i-támm.

Dropsical, *adj.* استسقائي istisqáí, مستسقي mustasqí.

Dropsicalness, *subs.* حالت استسقا hálat-i-istisqá.

Dropsied, *adj.* استسقائي istisqáí, مستسقي mustasqí.

Dropsy, *subs.* استسقا istisqá.—(*Dropsy of the chest*) استسقا صدري istisqá-i-sadrí.—(*Dropsy of the eye*) استسقا چشم istisqá-i-chashm, استسقا مقله istisqá-i-muqlah.—(*Dropsy of the ovarium*) استسقا تخم دان istisqá-i-tukhm-dán.—(*Dropsy of the pericardium*) استسقا غشا istisqá-i-ghishá'.—(*Dropsy of the spine*) استسقا نخاع istisqá-i-nukhá'.—(*Dropsy of the stomach*) استسقا بطني istisqá-i-batní.

Drosky, *subs.* درشکه durushkah.

Drosometer, *subs.* شبنم سنج shab-nam-sanj, میزان الطل mízanu 't-tall.

Dross, *subs.* (*Of metal*) فضله fazlah, ریم rím, جفا jufá, گدازه gudázah, زبد zabad.—(*Refuse*) درد durd, خلط khilt, فضاله fuzálah.

Drossiness, *subs.* (*Of metals*) پر ریمي pur-rímí, گدازه داري gudázah-dárí, تزبد tazabbud.—(*Of things*) دردیت durdíyat, خلطیت khiltíyat.

Drossy, *adj.* پر ریم pur-rím, گدازه دار gudázah-dár, خلطي khiltí.

Drought, *subs.* خشکي khushkí, عدم باران ʻadam-i-bárán, قحط qaht, بي آبي bí-ábí.

Droughty, *adj.* خشك khushk, تشنه tishnah, سوخته súkhtah, بائر báïr, یابس yábis, بي آب bí-áb.

Drove, *subs.* گله gallah, قطیع qatíʻ, سیقا síqá, دسته dastah.—(*Of people*) گروه gurúh, انبوه ambúh, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), زمره zumrah, ازدحام izdihám, هجوم hujúm, ملا malá, جمع jamaʻ, جمعه jumʻah, اجتماع ijtímáʻ, جماعت jamáʻat, جمعیت jamʻíyat, مجموعه majmúʻah, مجمع majmaʻ (*pl.* مجامع majámiʻ), هنگامه hangámah, غلبه ghalabah.

Drover, *subs.* گله ران gallah-rán, چوبان chúbán, گاو بان gáv-bán.

Drown, *verb trans.* غرق کردن gharq kardan, در آب فرو کردن dar áb furú kardan, مستغرق ساختن mustaghraq sákhtan.—(*To be drowned*) غرق شدن gharq shudan, مستغرق شدن mustaghraq shudan.

Drowse, *verb trans.* خواب آلود ساختن kháb-álúd sákhtan, نوم آوردن naum ávardan.—*intrans.* پینکي pínakí zadan, چرت زدن churt zadan, غنودن ghinúdan, خواب آلود بودن kháb-álúd búdan.

Drowsily, *adv.* بطور خواب آلودگي bi-taur-i-kháb-álúdagí.

Drowsiness, *subs.* خواب ناکي kháb-nákí, پینکي pínakí, چرت churt, خواب آلودگي kháb-álúdagí, خواب kháb, نوم naum, سنت sinat.

Drowsy, *adj.* خواب آلوده kháb-álúdah, در خواب dar-kháb, خواب ناك kháb-nák, غنوده ghinúdah, پینکي زن pínakí-zan, چرتي churtí.

Drub, *subs.* ضرب zarb (*pl.* ضروب zurúb), ضربه zarbah, لطمه latmah, مشت musht, طپانچه tapánchah, زد zad, صدمه sadmah, مصادمه musádamah, سیلي sílí, لت latt, صفع saf', لس lus, تو مري tú-sarí.

Drub, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), لت نمودن latt nimúdan, کوتك زدن kútak zadan, ضرب کردن zarb kardan, شلاق زدن shaláq zadan.

Drubbing, *subs.* کوتك kútak, ضرب zarb, لت latt, شلاق shaláq.

Drudge, *subs.* زحمت کش zahmat-kash, مظلوم mazlúm, محنت کش mihnat-kash, محنتي mihnatí, رنج بر ranj-bar, تعبان taʻbán, صدمه خور sadmah-khur, کادح kádih.

Drudge, *verb,* زحمت کشیدن zahmat kashídan, صدمه خوردن sadmah khurdan, کدح نمودن kadh nimúdan, کادح شدن kádih shudan.

Drudgery, *subs.* محنت mihnat, محنت کشي mihnat-kashí, زحمت کشي zahmat-kashí, رنج برداري ranj-bardárí, صدمه خوري sadmah-khurí.

Drug, *subs.* دوا davá (*pl.* ادویه adviyah), جزا juzá (*pl.* اجزا ajzá), دارو dárú.

Drug, *verb,* دوا دادن davá dádan, دارو دادن dárú dádan, درمان کردن darmán kardan.

Drugged, *part.* درمان شده darmán-shudah, دوا داده davá-dádah.

Drugget, *subs.* بالا فرشي bálá-farshí.

Druggist, *subs.* اجزا چي ajzá-chí, دوا ساز davá-sáz, دوا فروش davá-furúsh, عطار ʻattár, دارو فروش dárú-furúsh.

Druid, *subs.* درودي darúdí (European).

Druidess, *subs.* درودیه darúdiyah (European).

Druidic, *adj.* درودي darúdí (European).

Druidism, *subs.* درودیت darúdíyat (European).

Drum, *subs.* دهل duhul, طبل tabl.—(*Kettle-drum*) نقاره naqqárah, کوس kús, روئین خم rú,ín-khum.—(*Small drum played on with the fingers*) تمبك tumbak, دمبك dumbak.—(*Big drum*) طبل بزرگ سربازي tabl-i-buzurg-i-sarbází.—(*Drum of the ear*) طبله گوش tablah-i-gúsh, داخل گوش dákhil-i-gúsh.

Drum, *verb,* طبل زدن tabl zadan, دهل کوفتن duhul-kúftan, کوس زدن kús zadan.—(*Expel from the army*) با طبل راندن bá-tabl rándan, با دهل اخراج کردن bá-duhul ikhráj kardan.

Drummer, *subs.* نقارچي naqqár-chí, دهل زن duhul-zan, طبال tabbál, طبلچي tabl-chí, بالابانچي bálábán-chí.

Drum-stick, *subs.* كجك kajak, چوگان chaugán.

Drunk, *adj.* مست mast, مستانه mastánah, سر مست sar-mast, مخمور makhmúr, سر گران sar-girán, سر خوش sar-khush. —(*Dead drunk*) سياه مست siyáh-mast, بد مست bad-mast, مست بيهوشي mast-i-bí-húshí, مست خراب mast-i-kharáb.—(*He is drunk*) سوار فيل است suvár-i-fíl ast (*lit.* He is riding an elephant).

Drunkard, *subs.* شراب خور sharáb-khur, مي پرست mai-parast, باده پيما bádah-paimá, باده نوش bádah-núsh, پيمانه كش paimánah-kash, اهل شرب ahl-i-shurb, مست mast.—(*An habitual drunkard*) دائم الخمر dáïmu 'l-khamr.

Drunken, *adj.* مست mast, مستانه mastánah, سر مست sar-mast, مخمور makhmúr, سر گران sar-girán, سر خوش sar-khush.

Drunkenness, *subs.* مستي mastí, سر گراني sar-girání, سر خوشي sar-khushí, سكر sukr.

Drupaceous, *adj.* لفافه دار lifáfah-dár.

Drupe, *subs.* لفافه lifáfah, لفه laffah.

Druse, *subs.* حوضچه hauzchah; آب گير áb-gír.

Dry, *adj.* خشك khushk, يابس yábis.—(*Uninteresting*) بي مزه bí-mazah.—(*Thirsty*) تشنه tishnah, عطشان 'atshán.—(*Wine*) تلخ talkh, دبش dibsh.—(*Temperament*) خشك khushk, يابس مزاج yábis-mizáj, بي پروا bí-parvá, لا ابالي lá-ubálí, زرنگ zaring, سرد sard.

Dry, *verb trans.* خشك كردن khushk kardan, خشكانيدن khushkánídan, تجفيف نمودن tajfíf nimúdan.—*intrans.* خشك شدن khushk shudan, خشكيدن khushkídan.

Dryad, *subs.* رب الاشجار rabbu 'l-ashjár, پير لته pír-lattah.

Dryer, *subs.* خشكنده khush-kandah, زود خشك zúd-khushk, يبس ياب yabs-yáb, پذير يبوست yubúsat-pazír.

Dry goods, *subs.* قماش qumásh (*pl.* اقمشه aqmishah), اسباب بزازي asbáb-i-bazzází.

Dryly, *adv.* با خشكي bá-khushkí, از روي يبوست az rúy-i-yubúsat, سردانه sardánah.

Dryness, *subs.* خشكي khushkí, تشنگي tishnagí, سوختگي súkhtagí, يبس yubs. [In time of dryness there is a procession called به مصلا رفتن bi-musallá raftan.]—(*Thirst*) تشنگي tishnagí, عطش 'atash, جواد juvád.—(*Of temperament*) خشكي khushkí, يبوست yubúsat, سردي sardí, زرنگي zaringí, يابس مزاجي yábis-mizájí.

Dry-nurse, *subs.* دايه dáyah, بچه گردان bachah-gardán.

Dry-rot, *subs.* پوسيدگي púsídagí, فساد fasád, رميميت ramímíyat.

Dry-salter, *subs.* نمكين فروش namakín-furúsh, مملوح ساز mamluh-sáz.

Dry-shod, *adj.* خشك كفش khushk-kafsh.

Duad, *subs.* جفتي juftí, تثنيه tasniyah.

Dual, *adj.* دوي dúí, مثنيي musanná, جفت juft, دو شق dú-shiqq, ثنوي sanaví.—(*Dual number*) مثنيي musanná, عدد جفت 'adad-i-juft.

Dualism, *subs.* دو پرستي dú-parastí, دو شق بيني dú-shiqq-bíní, تثنيه tasniyah, تثني tasanní, ثنويت sanavíyat.

Dualist, *subs.* ثنوي sanaví, دو بيني dú-bíní.

Dualistic, *adj.* دو پرست dú-parast, دو شق بين dú-shiqq-bín, دو بين dú-bín.

Duality, *subs.* دوي dúí, مثنيي musanná, جفت juft, دو شق dú-shíqq, ثنوي sanaví.

Dub, *subs.* ضرب zarb (*pl.* ضروب zurúb), ضربه zarbah, لطمه latmah, مشت musht, طپانچه tapánchah, زد zad, صدمه sadmah, مصادمه musádamah, سيلي sílí, لت latt, صفع saf', لس lus, تو سري tú-sarí.

Dub, *verb,* زدن zadan (*rt.* زن zan), لت نمودن latt nimúdan, كوتك زدن kútak zadan, ضرب كردن zarb kardan; شلاق زدن shaláq zadan. — (*Confer a title*) ملقب ساختن mulaqqab sákhtan.

Dubious, *adj.* مشقوق mashqúq, نا معلوم ná-ma'lúm, غير معين ghair-i-mu'ayyan, غير يقين ghair-i-yaqín.

Dubiously, *adv.* با شبهت bá-shubhat, با شك bá-shak, غامضانه ghámizánah, متشابهانه mutashábihánah, مشكوكانه mashkúkánah.

Dubiousness, *subs.* اشتباه ishtibáh, ايهام íhám, شبهت shubhat, شبهه ناكي shubhah-nákí, شك shak *or* shakk, التباس iltibás. توريه tauriyah, احتمال ihtimál.

Dubitation, *subs.* شبهه shubhah, گمان gumán, شك shak *or* shakk, ريب raib, شائبه sháïbah, اشتباه ishtibáh, احتمال ihtimál, التباس iltibás, تشكيك tashkík, شبهه shubhah (*vulg.*).

Dubitative, *adj.* مشقق mushaqqiq.

Ducal, *adj.* خاني khání, اميري amírí, بيگي begí.

Ducat, *subs.* (*Value about ten shillings sterling*) باجغلي bájughlí, باج اقلي báj-uqlí, مجر majar.

Duchess, *subs.* خانم khánam.

Duchy, *subs.* خاني khání, امارت imárat.

Duck, *subs.* اوردك úrdak, بط bat, بطك batak, مرغابي murgh-ábí.—(*Wild duck*) اوردك جنگلي úrdak-i-jangalí.—(*To make ducks and drakes with a property*) بر باد دادن bar bád dádan, قير خر زدن qír-i-khar zadan.—(*A beloved one*) محبوب mahbúb, محبوبه mahbúbah (*pl.* محابيب mahábíb), معشوق ma'shúq, معشوقه ma'shúqah, جانان jánán, عزيز 'azíz, خاطر خواه khátir-kháh, سوگلي súgulí.

Duck, *verb trans.* سر زير آب كردن sar zír-i-áb kardan,

غوطه دادن ghútah dádan. — *intrans.* غوطه خوردن ghútah khurdan, غوص کردن ghaus kardan, سر زیر آب کردن sar zír-i-áb kardan.

Ducker, *subs.* غواص ghavvás, غوطه خور ghútah-khur. —(*Onewho ducks*) غوطه ده ghútah-dih, غوص کن ghaus-kun.

Ducking, *subs.* غوطه ghútah, غوطه دهنده ghútah-dihandah, غوطه خوري ghútah-khurí, غوطه دهي ghútah-dihí.

Duck-legged, *adj.* بط پا bat-pá, اوردك پا úrdak-pá.

Duckling, *subs.* بچه بط bachah-bat, جوجه اوردك jaujah-úrdak, بچه مرغابي bachah-murghábí.

Duct, *subs.* (*Canal*) نهر nahr, جوي júy, آبراه áb-ráh, قنال qanál (European), جوب júb (*vulg.*).—(*Subterranean duct*) قنات qanát (*pl.* قنوات qanvát), کاریز káríz.—(*Passage*) مجرا majrá (*pl.* مجاري majárí).

Ductile, *adj.* لزج lazij, تلزج talazzuj.

Ductileness, *subs.* لزوج luzúj, لزاج lazáj.

Dudgeon, *subs.* غضب ghazab, غصه ghussah, کین kín, کینه kínah, خشم khishm, غیظ ghaiz, قهر qahr, رنجش ranjish, سورت saurat, تغیر taghayyur, سخط sakhat, حدت hiddat, تندي tundí, تاب táb, نبث nabs.

Duds, *subs.* لباس کهنه libás-i-kuhnah.

Due, *subs.* موجب mújib (*pl.* مواجب mavájib), وجه vajh, احتساب ihtisáb, حق haqq, قرض qarz, بده bidih, وام vám, دین dain (*pl.* دیون duyún).—*adj.* دادني dádaní, واجب الادا vájibu 'l-adá.—(*Appropriate*) مناسب munásib, لائق láïq, درست durust, صواب saváb, صائب sáïb, موافق muváfiq, شایسته sháyistah, سزاوار sizávár, با محل bá-mahall, قابل qábil, مختص mukhtass.—(*The mail is due*) پست آمدني است pust ámadaní ast, پست وارد شدني است pust várid-shudaní ast.—(*The money is due*) پول ادا شدني است púl adá-shudaní ast, پول دادني است púl dádaní ast.—(*To what is it due*) از چه رهگذر است az chih rah-guzar ast.—(*It is all due to this*) همه از سبب این است hamah az sabab-i-ín ast.—(*Pay him the honour due to him*) لوازم احترام اورا ملاحظه نمایید lavázim-i-ihtirám-i-ú-rá muláhazah nimáyíd.—(*To fall due*) استحقاق نمودن istihqáq nimúdan.—*adv.* عین 'ain, در عین dar 'ain, واقعي váqi'í.

Duel, *subs.* مقاتله muqátalah, جنگ میان دو شخص jang miyán-i-dú-shakhs, تحارب tahárub, محاربه muhárabah.

Duel, *verb trans.* (به) مقاتله نمودن muqátalah nimúdan (bi), (به) محاربه کردن muhárabah kardan (bi), (به) زد و خورد نمودن zad-u-khurd nimúdan (bi), با هم جنگیدن bá-ham jangídan (bi).—*intrans.* مقاتله نمودن muqátalah nimúdan, محاربه کردن muhárabah kardan, زد و خورد نمودن zad-u-khurd nimúdan, با هم جنگیدن bá-ham jangídan.

Duelling, *subs.* محاربه muhárabah, مقاتله muqátalah, زد و خورد zad-u-khurd.

Duellist, *subs.* مبارز mubáriz, محارب muhárib, مقاتل muqátil.

Duenna, *subs.* دایه dáyah, بدرقه badriqah, پرستار parastár, نگاهبان nigáh-bán, مربیه murabbiyah.

Duet, *subs.* سرود دو شخص surúd-i-dú-shakhs, نغمه دو آوازي naghmah-i-dú-ávází.

Duffel, *subs.* پلاس pilás, پشمینه pashmínah.

Duffer, *subs.* بیکار bí-kár, بیکاره bí-kárah.

Dug, *subs.* پستان pistán, ممه mamah.—(*The two dugs*) ثدیین sudyain.

Duke, *subs.* خان khán, امیر amír (*pl.* امرا umará), بیگ beg.

Dukedom, *subs.* خاني khání, امارت imárat.

Dulcet, *adj.* خوشنوا khush-navá, خوش الحان khush-alhán, خوش آهنگ khush-áhang.—(*Sweet*) شیرین shírín.

Dulcification, *subs.* تحلیه tahlïah, حلاوت بخشي halávat-bakhshí, شیرین سازي shírín-sází.

Dulcify, *verb,* شیرین ساختن shírín sákhtan, تحلیه نمودن tahlïah nimúdan, حلاوت بخشیدن halávat-bakhshídán.

Dulcimer, *subs.* سنتور santúr, زنتور zantúr.

Dulco-acid, *adj.* (*As the juice of an orange, &c.*) میخوش mai-khush, ترش شیرین turush-shírín.

Dull, *adj.* کند رأي kund-ráí, کودن kaudan, احمق ahmaq, سفیه safíh, ابله ablah, غابي ghábí, خیره khírah, کند ذهن kund-zihn, بلید balíd, پخت pakht, خرف khirif.—(*In spirits*) افسرده دل afsurdah-dil, تنگدل tang-dil, ثاقل sáqil, ثقیل saqíl, گرفته giriftah.—(*As metals*) تیره tírah, سیاه رنگ siyáh-rang, با کدورت bá-kudúrat, بي صفا bí-safá, نا صاف ná-sáf, بي نور bí-núr.—(*As weather*) گرفته giriftah, تیره ناك tírah-nák. —(*Prosy*) بي مزه bí-mazah, بي فائده bí-fáïdah.—(*Blunt*) کند kund, بي نوك bí-nauk.—(*A dull sound*) صوت اصم saut-i-asamm.

Dull, *verb,* کند کردن kund kardan.—(*Make stupid*) کودن کردن kaudan kardan, کند کردن kund kardan, بي تمیز کردن bí-tamíz kardan, خرف کردن khirif kardan, بلید کردن balíd kardan, پخت کردن pakht kardan (*vulg.*).

Dullard, *subs.* خرف khirif, کودن kaudan, کند kund, غبي ghabí, ابله ablah, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بیوقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, بیعقل bí-'aql, خل دمنك khul-damank.

Dull-head, *subs.* خرف khirif, کودن kaudan, کند kund, غبي ghabí, ابله ablah, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بیوقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, بیعقل bí-'aql, خل دمنك khul-damank.

Dully, *adv.* احمقانه ahmaqánah, بي عقلانه bí-'aqlánah, از روي بي عقلي az rúy-i-bí-'aqlí, سفيهانه safíhánah, بطور خريت bi-taur-i-kharíyat, از روي ابلهي az rúy-i-ablahí.

Dullness, *subs.* بي امتيازي bí-imtiyází, حماقت himáqat, بي عقلي bí-'aqlí, احمقي ahmaqí, سفاهت safáhat, بلاهت baláhat, خريت kharíyat, ديوانگي dívánagí.—(*Bluntness*) کندي kundí, بي نوکي bí-naukí.—(*Of spirits*) ثقالت saqálat, دل گيري dil-gírí, افسردگي afsurdagí.—(*Of metals*) تيرگي tíragí, سياه رنگي siyáh-rangí, بي صفائي bí-safá'í, نا صافي ná-sáfí, کدورت kudúrat.—(*Prosiness*) بي مزگي bí-mazagí, بي فائدگي bí-fáïdagí.

Duly, *adv.* درست durust, بدرستي bi-durustí, راست rást.

Dumb, *adj.* گنگ gung, لال lál, بيزبان bí-zabán, بکيم bakím (*pl.* بکمان bukmán), زبان بريده zabán-burídah, ابکم abkam (*pl.* بکم bukm), اخرس akhras (*pl.* خرس khurs).—(*He is struck dumb*) ماتش مي برد mát-ash mí-burd.

Dumb-bells, *subs.* ميل míl, ميل آهني míl-i-áhaní, آلات زور خانه álát-i-zúr-khánah, دست گيره dast-gírah.

Dumb-found, *verb*, زبان بند کردن zabán-band kardan, گنگ کردن gung kardan, بر هم زدن bar-ham zadan, در هم کردن dar-ham kardan, تعجب نمودن ta'ajjub nimúdan, در عجب انداختن dar 'ajab andákhtan, متعجب نمودن muta'ajjib nimúdan, حيرت دادن hairat dádan, در حيرت افکندن dar hairat afkandan, حيران کردن hairán kardan, متحير کردن mutahayyir kardan, سر آسيمه ساختن sar-ásímah sákhtan, واله ساختن válih sákhtan, بشگفت آوردن bi-shigift ávar-dan, دهشت دادن dahshat dádan.

Dumbly, *adv.* گنگانه gungánah, لالانه lálánah, بطور گنگي bi-taur-i-gungí, بطور ابکمي bi-taur-i-abkamí.

Dumbness, *subs.* بيزباني bí-zabání, گنگي gungí, بکم bakam, بکامت bakámat.

Dumb-show, *subs.* گنگ بازي gung-bází.

Dumb-waiter, *subs.* مهمان بين mihmán-bín.

Dumous, *adj.* پر خار pur-khár, بوته دار bútah-dár, پر اشجار pur-ashjár.

Dump, *verb*, افکندن afkandan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), ول کردن vil kardan.

Dumpish, *adj.* کند رأي kund-räí, کودن kaudan, احمق ahmaq, سفيه safíh, ابله ablah, غابي ghábí, خيره khí-rah, کند ذهن kund-zihn, بليد balíd, پخت pakht, خرف khirif, خل دمنك khul-damank.

Dumpishness, *subs.* بي امتيازي bí-imtiyází, حماقت himáqat, بي عقلي bí-'aqlí, احمقي ahmaqí, سفاهت safáhat, بلاهت baláhat, خريت kharíyat, ديوانگي dívá-nagí.

Dumpling, *subs.* سنبوسه sambúsah.

Dumps, *subs.* افسردگي afsurdagí, ثقالت saqálat, دل گيري dil-gírí.

Dumpy, *adj.* کوچك kúchik, کوچلو kúchilú, خورد khurd, صغير saghír.

Dun, *subs.* محصل muhassil, وامخوار vám-khár, متقاضي mutaqází. — (*Demand*) تقاضا نامه taqázá-námah, مطالبه mutálabah.—*adj.* سمند samand.

Dun, *verb*, (*Importune*) تقاضا کردن taqázá kardan, اوقات تلخ کردن auqát-i-talkh kardan, پا بي شدن pá-pay shudan (*vulg.*).

Dunce, *subs.* خرف khirif, کودن kaudan, کند kund, غبي ghabí, ابله ablah, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بيوقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, بيعقل bí-'aql, خل دمنك khul-damank.

Dunder-pate, *subs.* خرف khirif, کودن kaudan, کند kund, غبي ghabí, ابله ablah, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, بيوقوف bí-vuqúf, احمق ahmaq, بيعقل bí-'aql, خل دمنك khul-damank.

Dung, *subs.* گوه gúh, گه guh, کود kúd, زبل zibl, براز buráz, فضله fazlah, فضالي fazálí, پليدي pilídí, خاشاك kháshák.—(*Dried for fuel*) پاچك páchak, تپاله tapá-lah, تپله tapalah, جله jallah, سازگار sázigár.—(*Of cows*) سرگين sargín, سرگين گاو sargín-i-gáv, کود گاو kúd-i-gáv. — (*Of horses*) پهين pahín. — (*Of deer, sheep, camels, &c.*) پشکل pishkil, پشك pishk *or* pushk.—(*Of birds*) چلغوز chalghúz, پيخال píkhál, فضله fazlah, زلق zilq, زل zil (*vulg.*).

Dungeon, *subs.* سياه چال siyáh-chál, زندان zindán, دستاقخانه dustáq-khánah, دساقخانه dusság-khánah (*vulg.*).

Dung-fork, *subs.* پهين انداز pahín-andáz.

Dung-hill, *subs.* مزبله mazbalah, دمن diman, تل کود tall-i-kúd.

Dungy, *adj.* پر گوه pur-gúh, زبل آلوه zibl-álud.—(*Dirty*) چرکين chirkín, کسيف kasíf, نا پاك ná-pák, پلشت pilisht, آلوده álúdah, لا دار lá-dár.

Dung-yard, *subs.* کود دان kúd-dán.

Dunnage, *subs.* پوشال púshál.

Dunning, *subs.* تقاضا taqázá.

Duo, *subs.* سرود دو شخص surúd-i-dú-shakhs, نغمه دو آوازي naghmah-i-dú-ávází.

Duodecimal, *subs.* اثنا عشر isná 'ashara.—*adj.* اثنا عشري isná 'asharí.

Duodecimo, *subs.* دوازده تا duvázdah-tá, دوازده لا duvázdah-lá, دوازده برگ duvázdah-barg. — *adj.* دوازده تاي duvázdah-táí, دوازده لاي duvázdah-láí, دوازده برگي duvázdah-bargí.

Duodenum, *subs.* دوده کوچك dúdah-i-kúchik, اثنا

عشر isná 'ashara.—(*Inflammation of the duodenum*) ورم اثنا عشر varam-i-isná 'ashara.

Duoliteral, *adj.* دو حرفي dú-harfí.

Dupe, *subs.* غبي ghabí, گول gúl, كودن kaudan, احمق ahmaq, بي عقل bí-aql, سفيه safíh, خل دمنك khul-damank.

Dupe, *verb,* فريب دادن firíb dádan, فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), گول زدن gúl zadan, اغوا نمودن ighvá nimúdan, سر از راه بردن sar az ráh burdan, گمراه نمودن gum-ráh nimúdan.

Duple, *adj.* دو تا dú-tá, دو چند dú-chand, دو باره dú-bárah, مضاعف muzá'af, مثنى musanná, دو مقابل du-muqábil, ضعف zi'f.

Duplex, *adj.* مركب murakkab, مخلوط makhlút, آميخته ámíkhtah, مشوب mashúb, ممزوج mamzúj.

Duplicate, *adj.* مضاعف muzá'af.—(*Of papers*) نقل naql, نسخه ثانيه nuskhah-i-sániyah, صواد savád, نسخه دوم nuskhah-i-duvum.

Duplicate, *verb,* (*Double*) مضاعف نمودن muzá'af nimúdan, تضعيف نمودن taz'íf nimúdan, اضعاف نمودن iz'áf nimúdan, تثنيه نمودن tasniyah nimúdan.—(*Fold*) پيچيدن píchídan, ته كردن tah kardan, تا كردن tá kardan, طي نمودن tai nimúdan, نورديدن navar-dídan.

Duplication, *subs.* دو چندي dú-chandí, مضاعفت muzá'afat, دو مقابلي dú-muqábilí.

Duplicature, *subs.* دو چندي dú-chandí, مضاعفت muzá'afat, دو مقابلي dú-muqábilí.—(*Fold*) ته tah, تا tá, لا lá, طي tai, لاي láí.

Duplicity, *subs.* فريبندگي fríbandagí, فريب firíb, ساخته sákhtah, گول gúl, مكر makr, حيله hílah, حيله بازي hílah-bází, بهانه bahánah, غدر ghadr, غدن ghabn, رنگ rang, كيد kaid, روبه بازي rúbah-bází, خدعه khud'ah, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, دغل daghal, تلبيس talbís, غل ghill, دمدمه damdamah, غش ghishsh, دو رنگي dú-rangí, تقلب taqallub, خيانت khiyánat, تسويل tasvíl, حرمان hirmán, ترب tarb, ريو rív, عياري 'ayyárí, شيد shaid, چرب زباني charb-zabání, چاپلوسي cháplúsí, تزوير tazvír.

Durability, *subs.* بقا baqá, پايداري páyadárí, استواري ustuvárí, متانت matánat.

Durable, *adj.* پايدار páyadár, قائم qáïm, استوار ustuvár, دائم dáïm, باقي báqí, بر قرار bar-qarár, مستمر mustamarr, با دوام bá-davám.

Durably, *adv.* دائما dáïman, مستمرانه mustamarránah, بطور دائم bi-taur-i-dáïm, پايدارانه páyadáránah, باقيانه báqiyánah.

Dura mater, *subs.* (*Medical term*) ام الغليظ ammu 'l-ghalíz.

Durance, *subs.* حبس habs, قيد qaid, دوساخ نظر dúsákh-nazar.

Duration, *subs.* استمرار istimrár, دوام davám, قرار qarár, پايداري páyadárí, مداومت mudávamat, اتصال ittisál, پيوستگي paivastagí, بقا baqá.—(*Of how many days duration was it?*) چند روز طول كشيد chand rúz túl kashíd.

Dureless, *adj.* نا پايدار ná-páyadár, فاني fání, بي ثبات bí-sabát.

Duress, *subs.* حبس habs, قيد qaid, دوساخ نظر dúsákh-nazar.

During, *prep.* مادام mádám, بين bain, تا tá, اثنا asná, در ميان dar miyán, در خلال dar khilál, در ظرف dar zarf, هنگام hangám, وقت vaqt, مدت maddat.

Dusk, *subs.* تاريكي táríkí, ظلمت zulmat, تيرگي tíragí, شفق shafaq, شبانگاه shabán-gáh, غسق ghasaq, سر شب sar-i-shab, وقت گرگ و ميش vaqt-i-gurg-u-mísh (*lit.* Time of wolf and sheep).—*adj.* تاريكي táríkí, تيره tírah, غسقناك ghasaq-nák.

Duskily, *adv.* بطور تاريك bi-taur-i-tárík.

Duskiness, *subs.* تاريكي táríkí, تيرگي tíragí, تار tár, ظلمت zulmat, ظلام zalám, دجت dujjat.

Duskish, *adj.* تاريكي táríkí, تيره tírah, غسقناك ghasaq-nák.

Dusky, *adj.* تاريكي táríkí, تيره tírah, غسقناك ghasaq-nák.

Dust, *subs.* خاك khák, تراب turáb, صعيد sa'íd, نقع naq'.—(*Flying dust*) گرد gard, غبار ghubár.—(*Low condition*) پستي pastí, نا چيز ná-chíz.—(*dust of the feet*) خاك پا khák-i-pá.—(*Gold dust*) زرك zarak, ريزه طلا rízah-i-tilá.—(*To bite the dust*) زمين خوردن zamín khurdan.—(*To be laid in the dust*) خاك شدن khák shudan.—(*To make a dust*) *lit.* اغبار نمودن ighbár nimúdan; *metaphorically,* آشوب كردن áshúb kardan, شورانيدن shúránídan, اشتلم كردن ushtulum kardan, قيل و قال كردن qíl-u-qál kardan.

Dust, *verb,* گرد تكانيدن gard takánídan, گرد افشاندن gard afshándan.

Dust-brush, *subs.* گرد پاك كن gard-pák-kun.

Duster, *subs.* گرد پاك كن gard-pák-kun.

Dust-hole, *subs.* جاي رشت ريزي jáy-i-rasht-rízí, خاكستر ريز khákistar-ríz, مزبله mazbalah.

Dustiness, *subs.* گرد آلودگي gard-álúdagí, پر خاكي pur-khákí.

Dustman, *subs.* خاكستر بردار khákistar-bardár.

Dusty, *adj.* غبار آلوده ghubár-álúdah, مغبر mughbarr, گرد آلود gard-álúd, پر خاك pur-khák.

Duteous, *adj.* فرمانبردار farmán-bardár, حكمبردار hukm-bardár, مطيع mutí', تابع tábi', متابع mutábi', رام rám, منقاد munqád, خلف khalaf.

Duteousness, *subs.* فرمانبرداري farmán-bardárí, حكمبرداري hukm-bardárí, طاعت tá'at, اطاعت

itá'at, اتباع ittibá', انقياد inqiyád, امتثال imtisál, اذعان iz'án.

Dutiable, *adj.* باج بردار báj-bardár, خراج بردار khiráj-bardár.

Dutiful, *adj.* فرمانبردار farmán-bardár, حكمبردار hukm-bardár, مطيع mutí', تابع tábi', متابع mutábi', رام rám, منقاد munqád, خلف khalaf.

Dutifully, *adv.* تابعاً tábi'an, متابعاً mutábi'an, از روي اطاعت az rúy-i-itá'at, بطور انقياد bi-taur-i-inqiyád, از روي فرمان برداري az rúy-i-farmán-bardárí.

Dutifulness, *subs.* فرمانبرداري farmán-bardárí, حكمبرداري hukm-bardárí, طاعت tá'at, اطاعت itá'at, اتباع ittibá', انقياد inqiyád, امتثال imtisál, اذعان iz'án.

Duty, *subs.* حق haqq, كار kár, پيشه píshah, ذمه zimmah, منصب mansab, عهده 'uhdah, مبتغا mubtaghá, خدمت khidmat, شغل shughl, امر amr (*pl.* اوامر avámir). — (*Special duty*) كار معين kár-i-mu'ayyan, تكليف مخصوص taklíf-i-makhsús.—(*Tax*) خراج khiráj, كمرك gumruk, باج báj, محصول mahsúl.—(*Obligation*) لازمه lázimah, فرض furuz (*pl.* فروض furúz), تكليف taklíf, منت minnat.—(*To perform or fulfil a duty*) از عهده كار بر آمدن az 'uhdah-i-kár bar-ámadan, ايفائي عهده نمودن ífá'í-i-'uhdah nimúdan, كار بجا آوردن kár bi-já ávardan, وفا بوعده كردن vafá bi-va'dah kardan, اجرائي امر نمودن ijrá'í-i-amr nimúdan, ادائي خدمت كردن adá'í-i-khidmat kardan.—(*To fail in a duty*) از عهده بر نيامدن az 'uhdah bar-nayámadan, از عهده عدول كردن az 'uhdah 'udúl kardan, كوتاهي كردن kútáhí kardan, قصور ورزيدن qusúr varzídan.—(*It was my duty to take the head of the table*) تكليف بسر ميز شد taklíf bi-sar-i-míz shud.

Duumvirate, *subs.* حكومت دو شخصي hukúmat-i-dú-shakhsí.

Dwarf, *subs. and adj.* كوتاه قد kútah-qad, مردك mardak, آدم كوچك ádam-i-kúchik, كوچك kúchik, كل kul, كتولي kutúlí, خپل khippil (*vulg.*)

Dwarf, *verb*, تصغير نمودن tasghír nimúdan, كوچك kúchik sákhtan, كوتاه داشتن kútáh dáshtan.

Dwarfish, *adj.* خپلو khippilú, كوتاه قد kútáh-qad.

Dwarfishness, *subs.* خپلي khippilí, كوتاه قدي kútáh-qadí, كلي kulí, كوچكي kúchikí.

Dwell, *verb*, ماٴوا گرفتن mává giriftan, مكان كردن makán kardan, منزل كردن manzil kardan, نشستن nishastan (*rt.* نشين nishín), سكونت ورزيدن sukúnat varzídan, سكنيل نمودن sukná nimúdan, وطن ساختن vatan sákhtan, ساكن شدن sákin shudan, توطن كردن tavat-tun kardan.

Dweller, *subs.* متوطن mutavattin, ساكن sákin, باشنده báshindah, مقيم muqím.

Dwelling, *subs.* منزل manzil (*pl.* منازل manázil), خانه khánah, ماٴوا mává, مكان makán (*pl.* اماكن amákin), مقر maqarr, محل نشيمن mahall-i-nishíman, دار dár, عمارت 'imárat, وطن (*pl.* اوطان aután), سكونت sukúnat, سكنيل sukná, بيت bait (*pl.* بيوت buyút), مسكن maskan (*pl.* مساكن masákin).

Dwelling-house, *subs.* منزل manzil (*pl.* منازل manázil), خانه khánah, ماٴوا mává, مكان makán (*pl.* اماكن amákin), مقر maqarr, محل نشيمن mahall-i-nishíman, دار dár, عمارت 'imárat, وطن vatn (*pl.* اوطان aután), سكونت sukúnat, سكنيل sukná, بيت bait (*pl.* بيوت buyút), مسكن maskan (*pl.* مساكن masákin).

Dwindle, *verb trans.* كاستن kástan (*rt.* كاه káh), تخفيف دادن takhfíf dádan, كم كردن kam kardan.—*intrans.* كاستن kástan (*rt.* كاه káh), كم شدن kam shudan.

Dye, *subs.* خضاب khizáb, رنگ rang, صبغت sibghat.

Dye, *verb*, رنگ زدن rang zadan, رنگين كردن rangín kardan, صبغت نمودن sibghat nimúdan.

Dyed, *part.* رنگين rangín, مصبغ musabbagh, مصبوغ masbúgh, مخضوب makhzúb.

Dye-house, *subs.* رنگ رز خانه rang-raz-khánah.

Dyeing, *subs.* رنگ rang, رنگ رزي rang-razí, صبغ sibgh.—*adj.* رنگ بخش rang-bakhsh.

Dyer, *subs.* رنگ زن rang-zan, رنگ رز rang-raz, صباغ sabbágh.

Dye-stuff, *subs.* رنگ rang, صبغ sibgh.

Dying, *adj.* مردني murdaní, ميرنده mírandah.

Dynameter, *subs.* آلات قوت سنج álát-i-qúvat-sanj.

Dynametrical, *adj.* قوت سنجي qúvat-sanjí.

Dynamic, *adj.* قواي qúváí.

Dynamics, *subs.* علم قوي 'ilm-i-qúvá.

Dynamitard, *subs.* قهر مند qahr-mand, زور آور zúr-ávar.

Dynamite, *subs.* سنگ شكن sang-shikan, قهر زور qahr, zúr, دينامو dínámú (European), دينامويي dínámú'í (European).

Dynasty, *subs.* سلطنت saltanat, پادشاهي pádisháhí, دوده dúdah, خاندان khándán, طبقه tabaqah, نسل nasl (*pl.* انسال ansál), سلسله silsilah.

Dyscrasy, *subs.* (*Medical term*) بد مزاجي bad-mizájí, نا خوشي ná-khushí.

Dysenteric, *adj.* اسهالي is'hálí, زحيري zahírí.

Dysentery, *subs.* (*Medical term*) اسهال is'hál, زحير zahír, پيچش píchish.

Dyspepsia, *subs.* (*Medical term*) بد هضمي bad-hazmí, سو الهضم súu 'l-hazm, وخامت vakhámat, فساد معده fasád-i-mi'dah, تخمگي tukhmagí, نا گواري ná-guvárí.

Dyspeptic, *subs. and adj.* تخمه tukhmah, وخيم vakhím.

Dyspnœa, *subs.* (*Medical term*) ضيق النفس zíqu 'n-nafas, ضيق نفس zíq-i-nafas, تنگ نفس tang-nafas, عسر النفس 'usru 'n-nafas, دمه damah, دما damá.

Dysury, *subs.* (*Medical term*) قبض بول qabz-i-baul, عسر البول 'usru 'l-baul.

E.

Each, *adj.* هر har, هر يك har yak, هر كدام har kudám.—(*Each in particular*) فردافرد fard-á-fard, جدا جدا jidá-jidá.

Eager, *adj.* غيرت مند ghairat-mand, تند رو tund-rau, تند رفتار tund-raftár, سخت sakht, پر رغبت pur-raghbat, شوقمند shauq-mand, پر شوق pur-shauq, مشتاق mushtáq, شائق sháïq, آرزو مند árzú-mand, سر گرم sar-garm.—(*To be eager for*) در قيد بودن dar qaid búdan.

Eagerly, *adv.* با شوق bá-shauq, شوقمندانه shauq-mandánah, غيرتمندانه ghairat-mandánah, آرزو مندانه árzú-mandánah.

Eagerness, *subs.* رغبت raghbat, شوق shauq, غيرت ghairat, حدت hiddat, تند روي tund-raví, تند رفتاري tund-raftárí, سختي sakhtí.

Eagle, *subs.* عقاب 'uqáb (*pl.* اعقب a'qub), نسر nasr (*pl.* انسر ansur *and* نسور nusúr), قره قوش qarah-qúsh.—(*The constellation*) نسر nasr.—(*Two-headed eagle, Russian arms*) عقاب دو سر 'uqáb-i-dú-sar.

Eagle-eyed, *adj.* عقاب چشم 'uqáb-chashm, تيز بين tíz-bín, دور بين dúr-bín.

Eagless, *subs.* ماده عقاب mádah-'uqáb, نسر ماده nasr-i-mádah.

Eaglet, *subs.* بچه عقاب bachah-'uqáb, جوجه نسر jaujah-nasr.

Ear, *subs.* گوش gúsh, مسمع misma' (*pl.* مسامع ma-sámi'), سمع sam' (*pl.* اسماع asmá'), اذن uzn (*pl.* آذان ázán).—(*Internal ear*) بطن پيچيده گوش batn-i-pichídah-i-gúsh.—(*Cavity of the ear*) صدف sadaf.—(*Of a pitcher or jug*) گوشه gúshah, دسته dastah.—(*Of corn*) خوشه khúshah, سنبله sumbulah.—(*Attention*) توجه tavajjuh, استماع istimá'.—(*By ear*) استماعاً istimá'an, از راه گوش az ráh-i-gúsh.—(*To put one's fingers in one's ears*) پنبه در گوش كردن pambah dar gúsh kardan, انگوش در گوش كردن angúsh dar gúsh kardan.—(*To lend an ear*) گوش دادن *or* كردن gúsh dádan *or* kardan, مواظب بودن muvázib búdan, استماع كردن istimá' kardan, متوجه شدن mutavajjih shudan, ملتفت شدن multafit shudan, التفات كردن iltifát kardan, احتياط كردن ihtiyát kardan, توجه نمودن tavajjuh nimúdan, محل گذاشتن mahall guzáshtan, اعتنا نمودن i'tiná nimúdan.—(*We must not always believe our ears*) مردم بخيالشان علي آباد هم شهريست mardum bi-khiyál-i-shán 'alí-ábád ham shahrí 'st (*lit.* People fancy that 'Alí-ábád also is a city).—(*To set by the ears*) جنگ انداختن jang andákhtan.

Ear, *verb*, خوشه بر آوردن khúshah bar-ávardan.—(*To plough*) شيار كردن shíyár kardan.

Ear-ache, *subs.* وجع اذن vaja'-i-uzn.

Ear-hole, *subs.* مجرائي ظاهر اذن mijrá,í-i-záhir-i-uzn, دروازه گوش darvázah-i-gúsh.

Earings, *subs.* ريسمانها rísmánhá, بندها bandhá, حبال hibál, اطناب atnáb.

Earl, *subs.* خان khán, آمير ámír.

Ear-lap, *subs.* نرمه گوش narmah-i-gúsh, نوك گوش nauk-i-gúsh.

Earldom, *subs.* خاني khání, امارت imárat.

Earless, *adj.* بي گوش bí-gúsh.—(*Inattentive*) غافل gháfil, بي توجه bí-tavajjuh, بي لحاظ bí-liház, بي خيال bí-khiyál, بي اعتنا bí-i'tiná, ساهي sáhí.

Earliness, *subs.* زودي zúdí, اولي avvalí.

Earl Marshal, *subs.* سر كرده اول sar-kardah-i-avval, سروره اول sarvarah-i-avval, سر سالار sar-sálár.

Ear-lock, *subs.* زلف zulf.

Early, *adj.* زود zúd, اول avval, زو zú (*vulg.*).—(*It is early*) زود است zúd ast.—*adv.* اولاً avvalan.—(*Early in the morning*) اول صبح avval-i-subh, علي الصباح 'ala 's-sabáh, سحر گاهانه sahar-gáhánah, صبح زود subh-i-zúd, اول طلوع avval-i-tulú'.

Early fruits, *subs.* نو بر nau-bar.

Early-rising, *subs.* سحر خيزي sahar-khízí.

Ear-mark, *subs.* داغ گوش dágh-i-gúsh.

Earn, *verb*, مداخل كردن madákhil kardan, اندوختن an-dúkhtan (*rt.* اندوز andúz), حاصل كردن hásil kardan, پيدا كردن paidá kardan, كسب نمودن kasb nimúdan, اكتساب كردن iktisáb kardan, تحصيل كردن tahsíl kardan, يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb).

Earnest, *subs.* (*Advance of money*) پيشگي píshagí, بيعانه bai'ánah, سلف salaf.—(*Pledge*) عربون 'urbún, ضامن zámin.—*adj.* گرم دل garm-dil, مجد mujidd, با جد bá-jidd, شوقمند shauq-mand, خواهان kháhán, مستعد musta'idd.

Earnestly, *adv.* بطور جدي bi-taur-i-jiddí, جداً jiddan, شوقمندانه shauq-mandánah, شائقانه sháïqánah.

Earnestness, *subs.* رغبت raghbat, شوق shauq, غيرت ghairat, حدت hiddat, تند روي tund-raví, تند رفتاري tund-raftárí, سختي sakhtí.

Earning, *subs.* تحصيل tahsíl, كسب kasb, اكتساب iktisáb.

Ear-pick, *subs.* گوش پاك كن gúsh-pák-kun.

Ear-ring, *subs.* حلقه گوش halqah-i-gúsh, گوشواره gúsh-várah, آویزه ávízah.

Ear-shot, *subs.* حد سمع hadd-i-sam'.

Earth, *subs.* خاك khák, زمین zamín, ارض arz (*pl.* اراضي arází).—(*The globe*) كره ارض kurrah-i-arz, گیتي gítí, جهان jahán.—(*Particles of earth*) غبار ghubár, گرد gard.

Earth, *verb trans.* زیر گل كردن zír-i-gil kardan, در خاك نهادن dar khák nihádan, كاشتن káshtan (*rt.* كار kár), پنهان كردن panhán kardan.—*intrans.* سوراخ كردن súrákh kardan, نقب زدن naqb zadan.

Earth-board, *subs.* خاك انداز khák-andáz.

Earth-born, *adj.* خاك زاد khák-zád, خاكي khákí, زميني zamíní, پست past, دون dún.

Earth-bound, *adj.* خوار khár, ذلیل zalíl, دون dún, دني daní, حقیر haqír, سفله suflah, فرومایه furú-máyah, مذموم mazmúm, محقر muhaqqar, مبتذل mubtazal, نكوهیده nikúhídah, نا كس ná-kas, واجب التذلیل vájibu 't-tazlíl.

Earthen, *adj.* گلین gilín, خاكي khákí, سفالین sifálín.

Earthenware, *subs.* سفال sifál, آلات گلین álát-i-gilín, ظروف خاكي zurúf-i-khákí.

Earthliness, *subs.* زميني zamíní, ارضیت arzíyat, پستي pastí, سفلگي suflagí, دوني dúní.

Earthly, *adj.* خاكي khákí, زميني zamíní, عالمي 'álamí, ارضي arzí, عالمانه 'álamánah.

Earthquake, *subs.* زمین لرزش zamín-i-larzish, زلزله zilzilah, رجفه rajfah, رجه rajjah, لرزه larzah, تزلزل tazalzul.—(*There was an earthquake*) زلزله آمد zilzilah ámad.

Earthwork, *subs.* خاكریز khák-ríz.

Earth-worm, *subs.* كرم خاكي kirm-i-khákí.—(*Mean fellow*) خوار khár, ذلیل zalíl, دون dún, دني daní, حقیر haqír, سفله suflah, فرومایه furú-máyah, مذموم mazmúm, محقر muhaqqar, مبتذل mubtazal, نكوهیده nikúhídah, نا كس ná-kas, نا چیز ná-chíz, واجب التذلیل vájibu 't-tazlíl.

Earthy, *adj.* گلین gilín, خاكي khákí, سفالین sifálín.

Ear-trumpet, *subs.* اذنك uznak.

Ear-wax, *subs.* چرك گوش chirk-i-gúsh.

Earwig, *subs.* خزك گوش gúsh-khazak.

Ear-witness, *subs.* شاهد حاضر sháhid-i-házir.

Ease, *subs.* (*Facility*) آساني ásání, سهولت suhúlat, سلاست salásat, یسر yusr.—(*Repose*) آرام árám, آسایش ásáyish, راحت ráhat, فراغت farághat, استراحت istiráhat, رفاهیت rifáhíyat, امنیت amníyat, آسودگي ásúdagí, تن آساني tan-ásání.—(*At ease*) مرفه البال muraffahu 'l-bál.—(*To be at ease*) آرام گرفتن árám giriftan, آرامیدن árámídan.—(*To take one's ease*) مشغول عیش بودن mashghúl-i-'aish búdan, فضله كردن fizlah kardan.—(*To ease oneself*) ریدن rídan (*rt.* رئي rïy).

Ease, *verb*, (*Assuage*) آرام دادن árám dádan, تسلي دادن tasallí dádan, تسكین كردن taskín kardan, تسلیه كردن tasliyah kardan, رام كردن rám kardan, نرم كردن narm kardan, تخفیف كردن takhfíf kardan, نشاندن nishándan, فرو نشاندن furú-nishándan, ساكن كردن sákin kardan, كم كردن kam kardan.—(*A door*) رو انداختن rau andákhtan.

Easeful, *adj.* آرمیده ármídah, آسوده ásúdah, ساكن sákin, آرام árám.

Easel, *subs.* تصویر كش tasvír-kash, رحل تصویر rahl-i-tasvír.

Easeless, *adj.* متحیر mutahayyir, مضطرب muztarib, متعجب muta'ajjib, حیرت زده hairat-zadah, حیران hairán, مدهوش madhúsh, سر آسیمه sar-ásímah, سر گشته sar-gashtah, سر گردان sar-gardán, آشفته áshuftah, دنگ dang, آلفته áluftah, مبهوت mabhút.

Easement, *subs.* (*Repose*) آرام arám, آسایش ásáyish, راحت ráhat, فراغت farághat, استراحت istiráhat, رفاهیت rafáhíyat, امنیت amníyat, آسودگي ásúdagí, تن آساني tan-ásání.—(*Of a door*) رو اندازي rau-andází.

Easily, *adv.* آسان ásán, باساني bi-ásání, سهلاً sahlan, در عین صفا dar 'ain-i-safá, با كمال آسودگي bá-kumál-i-ásúdagí.

Easiness, *subs.* آساني ásání, سهولت suhúlat, سلاست salásat, یسر yusr.

East, *subs.* مشرق زمین mashriq-zamín.—*adj.* مشرق mashriq, شرق sharq, مطلع matla', باختر bákhtar.—(*To the east of*) در سمت شرقي dar samt-i-sharqí.

Easter, *subs.* عید فطیر 'íd-i-fatír, نو روز nau-rúz.—*adj.* عید فطیري 'íd-i-fatírí, نو روزي nau-rúzí.

Easterly, *adj.* شرقي sharqí.

Eastern, *adj.* شرقي sharqí.—(*Countries*) بلاد شرق bilád-i-sharq.—(*Languages*) السنه شرقیه alsinah-i-sharqiyah.—(*Eastern Question*) مسله شرق masalah-i-sharq.

Eastward, *adj.* بسمت شرقي bi-samt-i-sharqí.

Easy, *adj.* آسان ásán, سهل sahl.—(*Let your mind be easy*) خاطرت جمع باشد khátir-at jam' báshad, آسوده ásúdah-khátir básh.—(*It appears to me easy enough*) بنظرم آسان مینماید bi-nazar-am ásán mí-nimáyad, در نظرم چندان اشكالي ندارد dar nazar-am chandán ishkálí na-dárad.

Easy-chair, *subs.* صندلي راحت sandalí-i-ráhat.

Eat, *verb trans.* خوردن khurdan, تناول كردن tanávul kardan.—*intrans.* طعام نمودن ta'ám nimúdan, طعام میل فرمودن ta'ám mail farmúdan, خوراك خوردن khurák khurdan, نوش جان فرمودن núsh-i-ján farmú-

dan.—(*To eat enough*) سير خوردن sír khurdan.—(*He has eaten too much*) تخمه كرده است tukhmah-kardah ast, پر خورده است pur-khurdah ast.—(*Corrode*) خوردن khurdan, فاسد ساختن fásid sákhtan, پوسانيدن púsánídan, زنگ آوردن zang ávardan.

Eatable, *subs.* خوراك khurák, قوت qút, طعام ta'ám, خوراكي khurákí (*vulg.*).—(*Prepared for a journey*) زاد zád, توشه túshah, غدا ghadá, غذا ghizá (*pl.* اغذيه aghziyah).—*adj.* خوردني khurdaní, قابل اكل qábil-i-akl, ماءكول mäkúl, باب خوردن báb-i-khurdan.

Eater, *subs.* خورنده khurandah, اكل akil, طاعم tá'im.—(*Corrosive*) زنگ آور zang-ávar, منگ آور mang-ávar, موريانه زن múriyánah-zan, خورنده khurandah, اكال akáll.

Eating, *subs.* خوراك khurák, اكل akl.

Eau de Cologne, *subs.* كلون واتر kulún-vátar (European), آب كلوم áb-i-kulún (European).

Eau de vie, *subs.* عرق 'araq, ماء الحيات má'u 'l-hayát.

Eave, *subs.* طره turrah, شادروان shádurván, ستاويز satávíz.

Eavesdrop, *verb,* سر گوشي ايستادن sar-gúshí ístádan, گوشگ نشستن gúshak nishastan, استراق سمع نمودن istiráq-i-sam' nimúdan.

Eavesdropper, *subs.* گوشك نشين gúshak-nishín, سر گوشي كار sar-gúshí-kár.

Ebb, *subs.* جزر jazr, فرو نشيني furú-nishíní.

Ebb, *verb,* جزر نمودن jazr nimúdan, بر گشتن bar-gashtan, فرو نشستن furú-nishastan.

Ebbing, *subs.* جزر jazr, فرو نشيني furú-nishíní.—*adj.* جزر دار jazr-dar, با جزر bá-jazr, راجع ráji'.

Ebb-tide, *subs.* جزر jazr, فرو نشيني furú-nishíní.

Ebon, *adj.* ابنوسي abnúsí.

Ebony, *subs.* آبنوس ábnús.—(*Ebony tree—Diospyros ebenum*) ابنوس abnús, خرماندو khirmándú.

Ebriety, *subs.* مستي mastí, سر گراني sar-girání, سر خوشي sar-khushí, سكر sukr.

Ebulliency, *subs.* جوش júsh, جوشش júshish, فور faur, فوران favarán.—(*Of temper*) تند مزاجي tund-mizájí.

Ebullient, *adj.* جوش دار júsh-dár, پر جوش pur-júsh, فوار favár.

Ebullition, *subs.* جوش júsh, جوشش júshish, فور faur, فوران favarán.—(*Of temper*) تند مزاجي tund-mizájí.

Ebumean, *adj.* عاجي 'ájí.

Ecbatic, *adj.* خالص khális, خاص khás.

Ecbolics (*Medicines for procuring abortion*), *subs.* ادويه مسقطيه جنين adviyah-i-musqatiyah-i-janín.

Eccentric, *subs. and adj.* خارج مركز khárij-i-markaz, خارج دائره khárij-i-dáïrah, خارج العاده kháriju 'l-'ádah, استثناي istisnáí.

Eccentricity, *subs.* خرك العادت kharaku 'l-'ádat, بي قاعدگي bí-qá'idagí.

Ecchymosis, *subs.* (*Medical term*) خون مرده در تحت جلد khún-i-murdah dar taht-i-jild.

Ecclesiarch, *subs.* اسقوف usqúf (*pl.* اساقف asáqif), مطران matrán.

Ecclesiastes, *subs.* (*Preacher*) واعظ vá'iz, خطيب khatíb.—(*Book*) كتاب واعظ kitáb-i-vá'iz, كتاب جامعه kitáb-i-jám'ah.

Ecclesiastic, *subs.* (*Clergyman*) نماز پيش písh-namáz, كشيش kashísh, قسيس qissís.—*adj.* كليسياي kalísiyáí, جامعه‌ي jám'ah,í.

Ecclesiological, *adj.* كليسيا ساز kalísiyá-sáz.

Ecclesiology, *subs.* كليسيا سازي kalísiyá-sází, جامعه سازي jám'ah-sází.

Echelon, *subs.* (*Military term*) مدرج mudarraj, اسكله askalah, پله pillah, سلم sullam.—(*In echelon*) بطور مدرج bi-taur-i-mudarraj, پله مانند pillah-mánand.

Echinate, *adj.* پر مو pur-mú, خشن khashin, درشت durusht.

Echinus (*Hedge-hog*), *subs.* خار پشت khár-pusht, قنفذ qunfuz.

Echium, *subs.* (*Botanical term*) لسان الثور lisánu 's-saur, گاو زبان gáv-zabán.

Echo, *subs.* نوف núf, بنت الجبل bintu 'l-jabal, صدا sidá, آواز áváz, انعكاس صوت in'ikás-i-saut, مانو mánú.

Echo, *verb trans.* بر گردانيدن bar-gardánídan, رد كردن radd kardan. — *intrans.* صدا در آوردن sidá dar-ávardan.

Echoless, *adj.* بي صدا bí-sidá, بي آواز bí-áváz.

Eclaircise, *verb,* بيان نمودن bayán nimúdan, شرح نمودن sharh nimúdan, (از) تعريف كردن ta'ríf kardan (az), ايضاح كردن ízáh kardan, اعلان كردن i'lán kardan, توجيه نمودن taujíh nimúdan, تعبير نمودن ta'bír nimúdan, تفصيل كردن tafsíl kardan.

Eclaircissement, *subs.* بيان bayán, تفصير tafsír, تعبير ta'bír, تاويل tävíl, كشف kashf, تفصيل tafsíl, شرح sharh, مفاوضه mufávazah, توجيه taujíh, اعلان i'lán.

Éclat, *subs.* درخش daraksh, تاب táb, تابي tábí, فروغ furúgh, رونق raunaq, فر farr, جلال jalál, جلوه jalvah, تابش tábish, زينت zínat, احتشام ihtishám.—(*Applause*) تحسين tahsín, آدا تحسين ádá-i-tahsín, تهليل tahlíl, مدح madh, حمد hamd, محمدت mahmadat, ثنا saná, آفرين áfirín, ستايش sitáyish, توصيف tausíf, تعريف ta'ríf, وصف vasf, هبابك habábak, مرحبا marhabá, كل kill (used only by women).

Eclectic, *subs.* انتخاب كن intikháb-kun, اختياري ikhtiyárí, استفائي istifá,í.

Eclecticism, *subs.* انتخاب كاري intikháb-kárí, اختيار

مندي ikhtiyár-mandí, استفا گري istifá-garí, گزين پيشگي guzín-píshagí.

Eclectics, *subs.* اهل انتخاب ahl-i-intikháb.

Eclipsareon, *subs.* کسوف سنج kusúf-sanj, کسوف بين kusúf-bín.

Eclipse, *subs.* (*Of sun*) کسوف kusúf, کسافت kasáfat, انکساف inkisáf.—(*Of moon*) خسوف khusúf, انخساف inkhisáf.—(*Total eclipse, sun*) کسوف تام kusúf-i-támm, کسوف کلي kusúf-i-kullí.—(*Moon*) خسوف تام khusúf-i-támm, خسوف کلي khusúf-i-kullí.—(*There will be an eclipse*) کسوف واقع خواهد شد kusúf váqi' kháhad shud.

Eclipse, *verb,* منکسف ساختن *or* گردانيدن munkasif sákhtan *or* gardánídan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), زوال آوردن zuvál ávardan, تيره گردانيدن tírah gardánídan, کم رونق ساختن kam raunaq sákhtan.

Eclipsed, *part.* (*Sun*) منکسف munkasif.—(*Moon*) منخسف munkhasif.—(*To be eclipsed*) گرفته شدن giriftah shudan.

Ecliptic, *subs.* مدار الشمس madáru 'sh-shams, خط محور khatt-i-muhavvar, دائره آفتاب dáïrah-i-áftáb, فلك مهر falak-i-mihr, مسير خورشيد masír-i-khurshíd. —*adj.* مدار الشمسي madáru 'sh-shamsí, کسوفي kusúfí, تيره tírah.

Eclogue, *subs.* سرود چوپاني surúd-i-chaupání, چوپان نامه chaupán-námah.

Economical, *adj.* خانه دار khánah-dár, کم خرج kam-kharj, پاکيزه خرج pákízah-kharj, درست خرج durust-kharj, مصرف دان masraf-dán, جلو گير jilau-gír.

Economically, *adv.* بطور خانه داري bi-taur-i-khánah-dárí, کم خرجانه kam-kharjánah.

Economics, *subs.* علم مصرف داني 'ilm-i-masraf-dání, مصارف بيني masárif-bíní.

Economist, *subs.* خانه دار khánah-dár, کم خرخ kam-kharj, پاکيزه خرج pákízah-kharj, درست خرج durust-kharj, مصرف دان masraf-dán, جلو گير jilau-gír.

Economize, *verb trans.* درست خرج کردن durust kharj kardan, پاکيزه صرف نمودن pákízah sarf nimúdan, بجا گزرانيدن bi-já guzránídan.—*intrans.* ادارت کردن idárat kardan, جلو گيري نمودن jilau-gírí nimúdan, مصارف بيني کردن masárif-bíní kardan, تأمل در مخارج کردن ta'ammul dar makhárij kardan.

Economy, *subs.* خانه داري khánah-dárí, باريك روي barík-raví, ميانه روي miyánah-raví, ادارت idárat, مصرف داني masraf-dání, مصارف بيني masárif-bíní.

Ecsema, *subs.* (*Medical term*) حرب رطب harb-i-ratb.

Ecstasied, *adj.* پر وجه pur-vajh, طرب ناك tarab-nák, حالت آور hálat-ávar, ملنك malank, صاحب کشف sáhib-kashf.

Ecstasy, *subs.* وجد vajd, شعف sha'af, بي خودي bí-khudí, بي هوشي bí-húshí.

Ecstatic, *adj.* پر وجه pur-vajh, طرب ناك tarab-nák, حالت آور hálat-ávar, ملنك malank, صاحب کشف sáhib-kashf.

Ectropium, *subs.* (*Medical term*) انقلاب مزمن جفن inqiláb-i-muzmin-i-jafn.

Ecumenical, *adj.* عام 'ámm.

Edacious, *adj.* حريص haris, اکول akúl, بطون batún, پر خور pur-khur, شکم پرست shikam-parast, عبد البطن 'abdu 'l-batn.

Edacity, *subs.* اکولي akúlí, پر خوري pur-khurí, شکم پرستي shikam-parastí, حرص hirs, بطوني batúní, عبد البطني 'abdu 'l-batní.

Eddy, *subs.* گرد آب gird-áb, آب گردي áb-gardí, چرخ آب charkh-áb, دوران davarán.

Eddy, *verb,* گرديدن gardídan, چرخيدن charkhídan, دوران کردن davarán kardan.

Eden, *subs.* باغ عدن bágh-i-'adan.

Edentate, *adj.* بي دندان bí-dandán.

Edge, *subs.* کران kirán, لب lab, کنار kinár, کناره kinárah.—(*Trimming*) حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí).—(*Of sword*) دم dam.—(*To be set on edge, as the teeth*) کند شدن kund shudan.

Edge, *verb trans.* حاشيه نهادن háshiyah nihádan, طراز نهادن tiráz nihádan.—(*Sharpen*) تير کردن tíz kardan. —(*Incite*) ابرام نمودن ibrám nimúdan, اغوا کردن ighvá kardan, تحريك دادن tahrík dádan, خيزانيدن khízánídan, ترغيب نمودن targhíb nimúdan, بر انگيختن bar-angíkhtan.—*intrans.* کناره روي کردن kinárah-raví kardan.—(*He edged him on*) پر بادش کرد pur-bád-ash kard.

Edgeless, *adj.* کند kund, بي نوك bí-nauk.

Edge-tool, *subs.* آلت برش álat-i-burish, آلت تراش álat-i-tirásh.

Edge-wise, *adv.* بر کنار bar kinár, بر حاشيه bar háshiyah.

Edging, *subs.* کران kirán, لب lab, کنار kinár, کناره kinárah.—(*Trimming*) حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí).

Edible, *adj.* خوردني khurdaní, قابل اکل qábil-i-akl, ماٴکول mäkúl, باب خوردن báb-i-khurdan.

Edict, *subs.* تنظيم tanzím (*pl.* تنظيمات tanzímát), امر amr (*pl.* اوامر avámir), جار jár, اشتهار ishtihár, منادات munádát, ندا nidá, فرمان farmán, نظام nizám, رقم raqam, تذکره tazkarah.

Edification, *subs.* معموريت ma'múríyat, عمران 'umrán, صلاح saláh, مصلحت maslahat, منفعت manfa'at, استفاضه istifázah, تاٴديب tädíb, خوبي khubí, کاميابي kám-yábí.

Edifice, *subs.* بنا biná, عمارت 'imárat, بنيان bunyán, بنيه bunyah, مبني mabní (*pl.* مباني mabáni), خانه khánah, بيت bait (*pl.* بيوت buyút), محل mahall.—(*Sacred edifices*) خيرات khairát.

Edified, *part.* معمور ma'múr, كامياب kám-yáb, موءدب müaddab.

Edifier, *subs.* عامر 'ámir, مصلح muslih, باني báni.

Edify, *verb,* معمور نمودن ma'múr nimúdan, تاءديب كردن tádíb kardan, بنا كردن biná kardan, اصلاح كردن isláh kardan, متنفع ساختن mutanaffi' sákhtan, فيض رسانيدن faiz rasánídan.

Edifying, *subs.* امارت imárat, بنا biná, اصلاح isláh, منفعت manfa'at, تاءديب tádíb.—*adj.* عامر 'ámir, باني báni, مصلح maslih, موءدب müaddib, نافع náfi', فيض رسان faiz-rasán.

Edile, *adj.* معمار mi'már, معمار باشي mi'már-báshí.

Edileship, *subs.* معماري mi'márí.

Edit, *verb,* تصنيف نمودن tasníf nimúdan, تحرير نمودن tahrír nimúdan, تاءليف نمودن tálíf nimúdan, نوشتن nivishtan (*rt.* نويس nivís), ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz).

Edition, *subs.* چاپ cháp, ترويج tarvíj, نشر nashr, انتشار intishár.—(*Editing*) تصنيف tasníf, تاءليف tálíf, تحرير tahrír.

Editor, *subs.* موءلف müallif, مهتمم muhtamim, مدبر mudabbir, كار گذار kár-guzár, محرر muharrir, مدير mudír, مصنف musannif.

Editorial, *adj.* مصنفي musannifí, موءلفي müallifí, محرري muharrirí.

Editorship, *subs.* مصنفي musannifí, محرري muharrirí.

Educate, *verb,* ترتيب كردن tartíb kardan, تربيت كردن tarbiyat kardan, تاءديب نمودن tádíb nimúdan, پرورش كردن parvarish kardan, پروريدن parvarídan.

Educated, *part.* موءدب müaddab, تربيت يافته tarbiyat-yáftah.

Education, *subs.* تربيت tarbiyat, تعليم ta'lím, تاءديب tádíb, ترتيب tartíb, پرورش parvarish.—(*Vice-President of the Committee on Education*) وزير معارف vazír-i-ma'árif.—(*He has had no education*) سواد ندارد savád na-dárad.—(*He has had a good education*) تعليم خوب يافته است ta'lím-i-khub yáftah ast, خيلي كمال دارد khailí kumál dárad.

Educational, *adj.* تربيتي tarbiyatí, تعليمي ta'límí, تاءديبي tádíbí.

Educator, *subs.* معلم mu'allim.

Educe, *verb,* تفريع نمودن tafrí' nimúdan, استنباط كردن istimbát kardan, استدلال نمودن istidlál nimúdan, نتيجه گرفتن natíjah giriftan, بر آوردن bar-ávardan, تصور كردن tasavvur kardan, گمان بردن gumán burdan, دانستن dánistan, خيال كردن khiyál kardan, مظنه mazinnah dáshtan, انگاشتن angáshtan (*rt.* انگار angár), پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), قياس كردن qiyás kardan.

Eduction, *subs.* استنباط istimbát, استدلال istidlál, فرض farz, استنتاج istintáj, نتيجه گيري natíjah-gírí, تفريع tafrí'.

Eductor, *subs.* مصدر musdirr, مخرج mukhrij, بيرون ده bírún-dih.

Edulcorate, *verb,* شيرين ساختن shírín sákhtan, حلاوت بخشيدن halávat bakhshídan.

Eel, *subs.* مار ماهي már-máhí, يلان ماهي yalán-máhí.

Eel-pot, *subs.* دام مار ماهي dám-i-már-máhí.

Effable, *adj.* گفتني guftaní.

Efface, *verb,* محو كردن mahv kardan, ابطال كردن ibtál kardan, پاك كردن pák kardan, رقم كشيدن raqm kashídan, تطليس نمودن tatlís nimúdan, منسوخ نمودن mansúkh nimúdan, مندرس ساختن mundaris sákhtan.

Effaceable, *adj.* قابل التطليس qábilu 't-tatlís, محو پذير mahv-pazír, پاك شو pák-shau.

Effaced, *part.* منسوخ mansúkh, مندرس mundaris.

Effacement, *subs.* ابطال ibtál, محو mahv, تطليس tatlís.

Effect, *subs.* اثر asar, تاءثير tásír, نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), فرع far'.—(*To produce an effect*) تاءثير اثر نمودن tásír nimúdan, نتيجه دادن natíjah dádan, اثر بخشيدن asar bakhshídan.—(*In effect*) واقعاً váqi'an.—(*To this effect*) از اين قرار az ín qarár.—(*To give effect to*) اجرا نمودن ijrá nimúdan.—(*To become of no effect*) حبط شدن habt shudan, باطل شدن bátil shudan.—(*To render of no effect*) حبط نمودن habt nimúdan, باطل ساختن bátil sákhtan.

Effect, *verb,* كردن kardan (*rt.* كن kun), ورزيدن varzídan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), بر آوردن bar-ávardan, انجام دادن anjám dádan, باتجام رسانيدن bi-anjám rasánídan, تتميم نمودن tatmím nimúdan, تمام كردن tamám kardan, بجا آوردن bi-já ávardan, تكميل نمودن takmíl nimúdan, اكمال نمودن ikmál nimúdan, اتمام كردن itmám kardan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, مجرا داشتن mujrá dáshtan, اجرا كردن ijrá kardan, وفا كردن vafá kardan.

Effectible, *adj.* كردني kardaní, اجرا يافتني ijrá-yáftaní.

Effection, *subs.* اتمام itmám, اكمال ikmál, تكميل takmíl, اختتام iktitám, انصرام insirám.

Effective, *adj.* كار گر kár-gar, موءثر müassir, مفيد mufíd, فاعل fá'il, فاعلي fá'ilí, فائده مند fáïdah-mand.

Effectively, *adv.* بالفعل bi 'l-fi'l, فعلاً fi'lan, موءثرانه müassiránah, بطور فاعليت bi-taur-i-fá'ilíyat, مفيدانه mufídánah.

Effectiveness, *subs.* فاعليت fá'ilíyat, كار گري kár-

garí, موٴثري müassirí, تاٴثير täsír, افاده ifádah, فائده مندي fáïdah-mandí.

Effector, *subs.* فاعل fá'il, عامل 'ámil, كاركن kár-kun, سازنده sázandah, مجري mujrí.

Effects, *subs.* رخت rakht, اثاث asás, اسباب asbáb, اوضاع auzá', متاع matá', اموال amvál, املاك amlák, خواسته khástah, مال و حال mál-u-hál.

Effectual, *adj.* كار گر kár-gar, موٴثر müassir, مفيد mufíd, فاعل fá'il, فاعلي fá'ilí, فائده مند fáïdah-mand.

Effectually, *adv.* بالفعل bi 'l-fi'l, فعلاً fi'lan, موٴثرانه müassiránah, بطور فاعليت bi-taur-i-fá'ilíyat, مفيدانه mufídánah.

Effectuate, *verb*, كردن kardan (*rt.* كن kun), ورزيدن varzídan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), بر آوردن bar-ávardan, انجام دادن anjám dádan, باانجام bi-anjám rasánídan, تتميم نمودن tatmím ni-múdan, تمام كردن tamám kardan, بجا آوردن bi-já ávardan, تكميل نمودن takmíl nimúdan, اكمال نمودن ikmál nimúdan, اتمام كردن itmám kardan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, مجرا داشتن mujrá dáshtan, اجرا كردن ijrá kardan, وفا كردن vafá kardan.

Effeminacy, *subs.* انوٴثت unüsat, زن طبعي zan-tab'í, نسوانيت nisváníyat, نا مردي ná-mardí.

Effeminate, *adj.* زن طبيعت zan-tabí'at, نا مرد ná-mard, موٴنث müannas.

Effeminate, *verb*, زن طبيعت گردانيدن zan-tabí'at gar-dánídan, نا مرد ساختن ná-mard sákhtan, انوٴثت دادن unüsat dádan, موٴنث كردن müannas kardan.

Effeminately, *adv.* موٴنثانه müannasánah, نا مردانه ná-mardánah, از روي زن طبيعتي az rúy-i-zan-tabí'atí.

Effeminateness, *subs.* انوٴثت unüsat, زن طبعي zan-tab'í, نسوانيت nisváníyat, نا مردي ná-mardí.

Effervesce, *verb*, جوشيدن júshídan, بجوش آمدن bi-júsh ámadan, فوران كردن favarán kardan, بغليان آمدن bi-ghalayán ámadan.

Effervescence, *subs.* جوش júsh, فوران favarán, غليان ghalayán.

Effervescent, *adj.* جوشان jaushán, فوار favvár, غليان كار ghalayán-kár.

Effervescible, *adj.* غليان كن ghalayán-kun, فوران زن favarán-zan, جوش بردار júsh-bardár, جوش زن júsh-zan.

Effete, *adj.* كهنه kuhnah, فاسد fásid, تباه tabáh.

Efficacious, *adj.* كار گر kár-gar, موٴثر müassir, مفيد mufíd, فاعل fá'il, فاعلي fá'ilí, فائده مند fáïdah-mand.

Efficaciously, *adv.* بالفعل bi 'l-fi'l, فعلاً fi'lan, موٴثرانه müassiránah, بطور فاعليت bi-taur-i-fá'ilíyat, مفيدانه mufídánah.

Efficacy, *subs.* فاعليت fá'ilíyat, كار گري kár-garí, موٴثري müassirí, تاٴثير täsír, افاده ifádah, فائده مند fáïdah-mand.

Efficiency, *subs.* زرنگي zaringí, عقل 'aql, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ far-hang, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, كياست kiyásat, زيركي zírakí, حيثيت haisíyat, در يافت dar-yáft, تيزي tízí.

Efficient, *adj.* زرنگ zaring, قابل qábil, با قابليت bá-qábilíyat, عاقل 'áqil, معقول ma'qúl, كرم كار kirm-i-kár, زيرك zírak, دانا dáná, ظريف zaríf, عالم 'álim, گربز gurbuz, ماهر máhir, تيز فهم tíz-fahm, هنر مند hunar-mand, دانشمند dánish-mand, تيز tíz, با سليقه bá-salíqah, چست chust, چابك chábuk, چالاك chálák, مستبصر mustabsir, مستعد musta'idd, لوذعي zakí, لوذعي lauza'í, فاضل fázil, كار دان kár-dán, با هوش bá-húsh, جربزه دار jurbuzah-dár.

Efficiently, *adv.* قابلانه qábilánah, دانسته dánistah, قادرانه qádiránah.

Effigy, *subs.* شكل shakl (*pl.* اشكال ashkál), صورت súrat, مجسمه mujassamah, مثال misál (*pl.* مثل musul), نگار nigár, تمثال timsál (*pl.* تماثيل tamásíl).

Effloresce, *verb*, گل زدن gul zadan, نمك بيرون دادن namak bírún dádan, ريختن *or* شوره زدن shúrah zadan *or* ríkhtan.

Efflorescence, *subs.* گل زني gul-zaní, شوره ريزي shúrah-rízí, نمك آري namak-árí.

Efflorescent, *adj.* گل زن gul-zan, شوره ده shúrah-dih, نمك كار namak-kár.

Effluence, *subs.* صدور sudúr, حصول husúl, خروج khurúj, جريان jarayán, نزول nuzúl, بيرون روي bírún-raví.

Effluent, *adj.* صادر sádir, جاري járí, خارج khárij, بيرون رو bírún-rau.

Effluvium, *subs.* بوي búí, بخار bukhár, عفونت 'ufúnat, نتن natn, بوگند bú-gund.

Efflux, *subs.* صدور sudúr, حصول husúl, خروج khurúj, جريان jarayán, نزول nuzúl, بيرون روي bírún-raví.

Effluxion, *subs.* صدور sudúr, حصول husúl, خروج khurúj, جريان jarayán, نزول nuzúl, بيرون روي bírún-raví.

Effort, *subs.* كوشش kúshish, سعي sa'í, قصد qasd, تلاش talásh, اهتمام ihtimám, عزم 'azm, همت himmat, جد jidd, جهد jahd, مبالغه mubálaghah, اجتهاد ijtihád, مجاهده mujáhadah, ورزش varzish, اقدام iqdám, زور zúr.—(*A great effort*) سعي بليغ sa'í-i-balígh.—(*To make an effort*) تلاش كردن talásh kardan, سعي نمودن sa'í nimúdan, جهد كردن jahd kardan, قصد نمودن qasd nimúdan.

Effortless, *adj.* بي سعي bí-sa'í, بي جهد bí-jahd, بي اهتمام bí-ihtimám.

Effrontery, *subs.* شوخي shúkhí, گستاخي gustákhí, بي ادبي bí-adabí, وقاحت vaqáhat, بي ساختگي bí-sákhtagí, فضولي fuzúlí, بي شرمي bí-sharmí, بي حيائي bí-hayá'í, چشم دريدگي chashm-darídagí, چشم سفيدي chashm-safídí.

Effulgence, *subs.* روشني raushaní, نور núr, تابش tábish, روشنائي raushaná'í, تجلي tajallí, جلوه jilvah, ضيا ziyá, فروغ furúgh, لمعان lama'án, تلألو talälü, تلعلع tal'allu', درخش dirakhsh, شعاع shu'á'.

Effulgent, *adj.* روشن raushan, منور munavvar, منير munír, جوهر دار jauhar-dár, لامع lámi', جلي jalí, درخشان dirakhshán, رخشان rakhshán, تابان tábán, تابدار táb-dár.

Effuse, *verb,* ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), افاضه نمودن ifázah nimúdan, فيض رسانيدن faiz rasánídan, افشاندن afshándan, پاشيدن páshídan.—(*Medical term*) سفك نمودن safk nimúdan.

Effusion, *subs.* ريزش rízish, فيض faiz, افاضه ifázah.—(*Of blood*) سفك دم safk-i-dam, خون ريزي khún-rízí.—(*Literary*) مقاله maqálah, فصل fasl.

Effusive, *adj.* فياض fayyáz, افشان afshán, فيض رسان faiz-rasán, مفيض mufíz.

Eft, *subs.* چلپاسه chalpásah, سوسمار súsmár, مار ملنجشك már-malanjishk.

Egg, *subs.* تخم tukhm, بيضه baizah, تخم مرغ tukhm-i-murgh, خايه kháyah, خاگ khág (*vulg.*).—(*Hard-boiled egg*) تخم سفت پخته tukhm-i-sift-pukhtah.—(*Poached eggs*) نيم رو ním-rú (so called because the bottom is cooked, the top not so).—(*Rotten egg*) تخم لق tukhm-i-laq.—(*Soft-boiled egg*) تخم نيم پز tukhm-i-ním-paz.—(*To lay an egg*) خايه نهادن kháyah nihádan, تخم گذاشتن tukhm guzáshtan, خاگ هشتن khág hishtan.—(*Boil some eggs*) چند تا تخم آب جوش كن chand tá tukhm áb-júsh kun.

Egg, *verb,* ابرام نمودن ibrám nimúdan, اغوا كردن ighvá kardan, تحريك دادن tahrík dádan, خيزانيدن khízánídan, ترغيب نمودن targhíb nimúdan, بر انگيختن bar-angíkhtan.

Egg-cup, *subs.* فنجان تخم finján-i-tukhm.

Egg-plant (*Solanum melongena*), *subs.* بادنجان bádinján.

Egg-shell, *subs.* قشر البيض qishru 'l-baiz, پوست تخم púst-i-tukhm.

Eglantine (*Sweetbriar*), *subs.* نسرين nasrín.

Egoist, *subs.* خود پرست khud-parast, خود بين khud-bín, منم زن manam-zan.

Egotism, *subs.* خود پرستي khud-parastí, خود بيني khud-bíní, انانيت ananíyat, مني maní, منيت maníyat.

Egotist, *subs.* خود پرست khud-parast, خود بين khud-bín, منم زن manam-zan.

Egotistical, *adj.* خود پرست khud-parast, خود بين khud-bín, منم زن manam-zan.—(*To be egotistical*) منم زدن manam zadan.—(*One must not be egotistical*) منم منم نبايد زد manam-manam na-báyad zad.

Egregious, *adj.* خارج العاده kháriju 'l-'ádah, فوق الغايه fauqu 'l-ghávah, بزرگ buzurg, زياد ziyád.

Egregiously, *adv.* بغايت bi-ghávat, به نهايت bi-nihávat, زياده ziyádah.

Egress, *subs.* صدور sudúr, خروج khurúj, بيرون روي bírún-raví.

Egression, *subs.* صدور sudúr, خروج khurúj, بيرون روي bírún-raví.

Egret, *subs.* ماهي خوار máhí-khár.—(*Botanical term*) كرك kurk, ريش rísh, پر par.

Egrette, *subs.* (*Ornament worn by women*) تيته títah.—(*Royal, worn by princes*) جيكا jíká, جيقا jíqá.

Egyptian bean (*Colocaria antiquorum*), *subs.* قلقاس qalqás.

Egyptian willow water, *subs.* عرق بيد مشك 'araq-i-bíd-i-mishk.

Eh! *interj.* ده dih, اه ah, چه chih.

Eider-duck, *subs.* اوردك نرم پر úrdak-i-narm-par, مرغابي murgh-ábí, قو qú.

Eider-down, *subs.* پر مرغابي par-i-murgh-ábí, پر قو par-i-qú.

Eigh! *interj.* ده dih, اه ah, چه chih.

Eight, *adj.* هشت hasht.

Eighteen, *adj.* هجده hajdah.

Eighteenth, *adj.* هجدهم hajdahum.

Eight-fold, *adj.* هشت چند hasht-chand, مثمن musamman.—(*Applied to string, &c.*) هشت لا hasht-lá, هشت تا hasht-tá.

Eighth, *adj.* هشتم hashtum, ثامن sámin.—(*In music*) هشتم hashtum, هشتگانه hasht-gánah.

Eighthly, *adv.* ثامناً sáminan.

Eightieth, *adj.* هشتادم hashtádum.

Eighty, *adj.* هشتاد hashtád.

Either, *conj.* خواه kháh, يا yá, اما immá, او au.—(*Either this or that*) خواه اين يا آن yá ín yá án, خواه آن خواه اين kháh ín kháh án, اين و يا آن ín va yá án.—*adj.* هر كدام har kudám, هيچ كدام hích-kudám, هر دو har-dú.—(*Choose either of them*) كدامرا انتخاب بكنيد kudám-rá intikháb bi-kuníd.

Ejaculate, *verb,* (*Dart*) انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), رمي نمودن ramí nimúdan, افكندن afkandan.—(*Utter*) گفتن guftan (*rt.* گوي gúy), ادا كردن adá kardan, تلفظ نمودن talaffuz nimúdan, القا نمودن ilqá nimúdan.

Ejaculation, *subs.* القا ilqá, ورد vird, ذكر zikr.—(*To mutter ejaculations*) ورد خواندن vird khándan, القا ذكر ilqá-i-zikr nimúdan.

Ejaculatory, *adj.* وردي virdí, القاي ilqáí, دعاي du'á,í.

Eject, *verb*, بيرون انداختن bírún andákhtan, راندن rándan, طرد نمودن tarad nimúdan, اخراج كردن ikhráj kardan, نفي نمودن nafy nimúdan.

Ejection, *subs.* اخراج ikhráj, طرد tarad, اطراد itrád, نفي nafy.

Ejectment, *subs.* اخراج ikhráj, طرد tarad, اطراد itrád, نفي nafy.

Ejector, *subs.* طارد tárid, نفي كن nafy-kun, اخراج نما ikhráj-nimá.

Eke, *adv.* (*Also*) هم ham, نيز níz, ايضاً aizan, به bi, با bá.—(*Besides*) علاوه 'alávah, علاوه بر اين 'alávah bar ín, بجز آن bi-juz-i-án, سوا آن sivá-i-án, وراي اين varáí-i-ín, ديگر dígar, قطع نظر qat'-i-nazar, اضافه بر اين izáfah bar ín, علي الخصوص 'ala 'l-khusús.

Eke, *verb*, زياد كردن ziyád kardan, زياده كردن ziyádah kardan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), افزائيدن afzá,ídan, افزون نمودن afzún nimúdan, ازدياد نمودن izdiyád nimúdan, تزييد كردن tazyíd kardan, علاوه نمودن 'alávah nimúdan, اضافت نمودن izáfat nimúdan, اكثار نمودن iksár nimúdan.—(*To eke out*) امتداد دادن imtidád dádan, ممدود ساختن mamdúd sákhtan.

Elaborate, *adj.* پر تعب pur-ta'ab, صدمه دار sadamah-dár, با اجتهاد bá-ijtihád.

Elaborate, *verb*, به اتمام رسانيدن bi-itmám rasánídan, با تعب انجام دادن bá-ta'ab anjám dádan, به زحمت تكميل كردن bi-zahmat takmíl kardan.

Elaborately, *adv.* با محنت bá-mihnat, با رسيدگي bá-rasídagí, با دقت bá-diqqat, مجتهدانه mujtahidánah.

Elaboration, *subs.* محنت كشي mihnat-kashí, دقت diqqat.

Elaborator, *subs.* محنت كش mihnat-kash, دقت كن diqqat-kun, مجاهد mujáhid, مجتهد mujtahid.

Elæagnus angustifolia (*Wild olive tree*), *subs.* سنجد sinjid, غبيرا ghabírá.

Elain, *subs.* روغن raughan, زيت zait, دهن duhn (*pl.* دهان dihán *and* ادهان adhán).

Elapse, *verb*, طول كشيدن túl kashídan, گذشتن guzash-tan (*rt.* گذار guzár).

Elastic, *subs.* كش بردار kash-bardár, لاستيك lástík (European).—*adj.* جهنده jihandah, حنيف haníf, كشا kashá, كش بردار kash-bardár, مرتجع murtaji', متمدد mutamaddid.

Elasticity, *subs.* جهندگي jihandagí, ارتجاع قابليت qá-bilíyat-i-irtijá', قوه قبض و بسط qúvat-i-qabz-u-bast.

Elate, *adj.* پر باد pur-bád, مغرور magbrúr.

Elate, *verb*, پر باد كردن pur-bád kardan, مغرور ساختن maghrúr sákhtan, كبر دادن kibr dádan, استكبار آوردن istikbár ávardan.

Elation, *subs.* پر بادي pur-bádí, مغروريت maghrúríyat, كبر kibr, استكبار istikbár, فيس fís.

Elator, *subs.* كبر ده kibr-dih, بفيس آورنده bi-fís-ávar-andah.

Elbow, *subs.* مرفق mirfaq (*pl.* مرافق maráfiq), ارنج aranj.—(*Out at elbow*) ور شكسته var-shikastah, مفلس muflis, مسكين miskín, بده كار bidah-kár, نا دار ná-dár, ادبار گرفته idbár-giriftah, بيچاره bíchárah, فقير faqír.

Elbow, *verb*, خربيله كردن gharbílah kardan.

Elbow-chair, *subs.* كرسي بازو دار kursí-i-bázú-dár, مرفق گاه mirfaq-gáh.

Elbow-room, *subs.* جاي ارنج jáy-i-aranj.

Elder, *subs.* (*Sambucus nigra*) اقطي aqtí.—(*Dwarf elder—sambucus ebulus*) غليون ghaliyún, شون shún. —(*Elder, or headman of a class of people*) استاد ustád, اوستاد ústád, شيخ shaikh (*pl.* شيوخ shuyúkh), بزرگ buzurg, رئس raïs, مقدم muqaddam, كبير kabír, مهتر mihtar, سرور sar-var.—*adj.* پيشين píshín, اول avval, مقدم muqaddam, مهتر mihtar, مهين mihín, بزرگ‌تر buzurgtar.

Elderly, *adj.* مسن musinn, كهن سال kuhn-sál.

Elders, *subs.* مشائخ masháïkh, بزرگان buzurgán, اكابر akábir, شيوخ shuyúkh.

Eldership, *subs.* بزرگي buzurgí, مسني musinní.- -(*Order of elders*) بزرگي buzurgí, شيخيت shaikhíyat, رئاست rïásat.

Eldest, *adj.* بزرگترين buzurgtarín, اكبر akbar.

El Dorado, *subs.* گنج ganj, معدن ma'dan.

Elect, *subs. and adj.* منتخب muntakhab, بر گديده bar-guzídah, مرتفع murtafi', مصطفي mustafá, مجتبي muj-tabá, مختار mukhtár.—(*Religious term*) بر گزيده خودا bar-guzídah-i-khudá, خوانده شده خدا khándah-shu-dah-i-khudá.

Elect, *verb*, بر گزيدن bar-guzídan, انتخاب كردن intikháb kardan, اختيار نمودن ikhtiyár nimúdan, اصطفا كردن istifá kardan, پسند كردن pasand kardan, اختصاص كردن ikhtisás kardan, اجتبا كردن ijtibá kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír).—(*To elect a king*) پادشاهي اختيار كردن bi-pádsháhí ikhtiyár kardan, پادشاه بر گزيدن pádisháh bar-guzídan.

Electicism, *subs.* انتخاب كاري intikháb-kárí, اختيار مندي ikhtiyár-mandí, اصطفا گري istifá-garí, گزين پيشگي guzín-píshagí.

Election, *subs.* (*Choice*) پسند pasand, اختيار ikhtiyár, گزين guzín, گزينش guzínish, انتخاب intikháb, اجتبا ijtibá, اصطفا istifá.—(*Parliamentary term*) انتخاب

intikháb, اختيار ikhtiyár, بر گزيدگي bar-guzídagí, گرينش guzínish, استخلاص istikhlás, اصطفا istifá.—(*A general election*) انتخاب عام intikháb-i-'ámm.

Electioneer, *verb,* مختاري كردن mukhtárí kardan, اثبات نمودن isbát nimúdan.

Electioneering, *subs.* مختاري mukhtárí, اثبات بر گزيدگي isbát-bar-guzídagí.

Elective, *adj.* مختاري mukhtárí, اختياري ikhtiyárí, انتخابي intikhábí, اصطفاي istifáí, استخلاصي istikhlásí. —(*Elective affinity*) نسبت انتخابي nisbat-i-intikhábí, جهت اختياري jihat-i-ikhtiyárí, قوه جلبيه qúvah-i-jalbiyah.

Electively, *adv.* مختارانه mukhtáránah, منتخبانه muntakhibánah, مستخلصانه mustakhlisánah, بطور گزينش bi-taur-i-guzínish.

Elector, *subs.* مختار mukhtár, منتخب muntakhib, مصطفي mustafí, بر گزيننده bar-guzínandah.—(*Term in use in Germany*) مختار mukhtár.

Electoral, *adj.* مختاري mukhtárí, مصطفوي mustafaví, بر گزينندگي bar-guzínandagí.

Electorate, *subs.* حوضه مختاري hauzah-i-mukhtárí.

Electress, *subs.* مختاره mukhtárah.

Electric, *subs.* جسم كه ربائي jism-i-kah-rubá'í.—*adj.* كه رباي kah-rubáí.

Electrician, *subs.* استاد كهربايت ustád-i-kah-rubáiyat, الكتريقي alaktríqí (European).

Electricity, *subs.* كهربايت kah-rubáiyat, الكتريسيته alaktrísítah (European), قوت الكتريقيه qúvat-i-alaktríqíyah (European).

Electric light, *subs.* چراغ برقي chirágh-i-barqí, چراغ الكتريسيته chirágh-i-alaktrísítah (European).

Electrifiable, *adj.* كهربايت پذير kah-rubáiyat-pazír.

Electrification, *subs.* تكهرب takharrub, كهربايت پذيري kah-rubáiyat-pazírí.

Electrified, *part.* مكهرب mukahhrab.

Electrify, *verb,* مكهرب ساختن mukahhrab sákhtan, كهربايت دادن kah-rubáiyat dádan.

Electrifying, *subs.* تكهرب takharrub, كهربايت پذيري kah-rubáiyat-pazírí.—*adj.* مكهرب mukahhrib, كهربايت ده kah-rubáiyat-dih.

Electrization, *subs.* كهربات kah-rubáiyat.

Electrize, *verb,* مكهرب ساختن mukahhrab sákhtan, كهربايت دادن kah-rubáiyat dádan.

Electrizer, *subs.* مكهرب mukahhrib.

Electro-chemistry, *subs.* علم كيميا و كهربائي 'ilm-i-kímiyá-u-kah-rubá'í, كيميا كهربائي kímiyá-i-kah-rubá'í.

Electro-magnetic, *adj.* مگناطيس كيمياي magnátís-kímiyáí.

Electro-magnetism, *subs.* علم كيميا و مگناطيس 'ilm-i-kímiyá-u-magnátís, مگناطيس كيمياي magnátís-kímiyá'í.

Electrometer, *subs.* كهربا سنج kah-rubá-sanj, ميزان كهربايت mízán-i-kah-rubáiyat.

Electro-plate, *subs.* نقره نمائي nuqrah-nimá'í.—*adj.* نقره نما nuqrah-nimá.

Electro-plate, *verb,* نقره نما ساختن nuqrah-nimá sákhtan.

Electro-plated, *part.* نقره نما nuqrah-nimá.

Electro-plating, *subs.* نقره نمائي nuqrah-nimá'í.

Electro-type, *adj.* نقره نما nuqrah-nimá.

Electro-type, *verb,* نقره نما ساختن nuqrah-nimá sákhtan.

Electro-typing, *subs.* نقره نمائي nuqrah-nimá'í.

Electrum (*Amber*), *subs.* كهربا kah-rubá, عنبر 'ambar.

Electuary, *subs.* معجون ma'jún (*pl.* معاجين ma'ájín), ملعوق mal'úq.—(*Thebaic electuary*) تريان tiryáq.

Eleemosynary, *subs. and adj.* صدقه خور sadaqah-khur, صدقه گير sadaqah-gír.

Elegance, *subs.* خوشمنظري khush-manzarí, نيك منظري nik-manzarí, خوشوضعي khush-vaz'í, خوب صورتي khub-súratí, خوبروئي khub-rú'í, مهروئي mah-rú'í, مهوشي mah-vashí, خوشگلي khush-gilí, دلبري dil-barí, پري روئي parí-rú'í, پاكروئي pák-rú'í, جمال jamál, رعنائي ra'ná'í, حسن husn, قشنگي qashangí, زيب zíb, زيبائي zibá'í, زينت zínat, ملنگي malangí, لطافت latáfat, نيكي níkí, نيكوئي níkú'í, خوبي khubí, فر far, وجاهت vajáhat, رونق raunaq, رنگ rang, ابهت ubuhhat, ظرافت zaráfat, نضارت nazárat, نزاكت nazákat, نقاوت naqávat, ملاحت maláhat, شوخي shúkhí, شنگي shangí, شنگولي shangúlí, جوني júní (*vulg.*).

Elegant, *adj.* (*Beautiful*) خوشمنظر khush-manzar, نيك منظر nik-manzar, خوشنما khush-nimá, خوشوضع khush-vaz', خوب صورت khub-súrat, خوبرو khub-rú, مهرو mah-rú, مهوش mah-vash, خوشگل khush-gil, پري روي parí-rúy, پري پيكر pari-paikar, پاكرو pák-rú, جميل jamíl, رعنا ra'ná, حسن hasan, حسين hasín, قشنگ qashang, شنگ shang, شنگول shangúl, زيبا zíbá, انيق aníq, نغز naghz, ملنگ malang, مليح malíh, وجيه vajíh, لطيف latíf, نيك nik, نيكو níkú, مرغوب marghúb, مقبول maqbúl, خوب khub, ظريف zarif, شوخ shúkh, جون jún (*vulg.*).

Elegantly, *adv.* خوشمنظرانه khush-manzaránah, نيك منظرانه nik-manzaránah, مهوشانه mah-vashánah, خوشگلانه khush-gilánah, با رعنائي bá-ra'ná'í, قشنگانه qashangánah, لطيفاً latífan, نيكوانه níkúánah, مقبولاً maqbúlan, بخوبي bi-khubí, بطور خوب bi-taur-i-khub, بطور قشنگي bi-taur-i-qashangí, لطيفانه latífánah, ظريفانه zarífánah, شنگانه shangánah.

Elegiac, *subs.* مرثیه marsiyah, نوحه nauhah, سرود ماتم surúd-i-mátam, ترثیه tarsiyah, ماتمانه mátamánah.—*adj.* ماتم آمیز mátam-ámíz, ارثناي irtisáí, رثاي risáí.

Elegy, *subs.* مرثیه marsiyah, نوحه nauhah, سرود ماتم surúd-i-mátam, ترثیه tarsiyah, ماتمانه mátamánah.

Element, *subs.* عنصر 'unsur (*pl.* عناصر 'anásir *or* عناصیر 'anásír), مادہ máddah, جوهر jauhar.—(*The four elements*) چهار عناصیر chahár-'anásír, عناصیر اربع 'anásír-i-arba'.—(*Ingredient*) جز juz, جزوي juzví, پاره párah.—(*Rudiment*) اصل asl (*pl.* اصول usúl), مصدر masdar, اساس asás, عنصر 'unsur, مبدا mabdá, اول avval, منشا minshá, مأخذ mákhaz, استقس istaqus, قواعد qavá'id (used only in plural).

Elementary, *adj.* عنصري 'unsurí, ابتداي ibtidáí, اصلي aslí, مادي máddí.

Elephant, *subs.* پیل píl, فیل fíl.—(*Saddle of an elephant*) حوده haudah, هودج haudaj (*pl.* حوادج havádij), تخت takht.

Elephant-driver, *subs.* پیلبان píl-bán, فیلبان fíl-bán.

Elephantiasis, *subs.* (*Medical term*) فیلپاي fíl-páy, داء الفیل dáu 'l-fíl.—(*Elephantiasis of scrotum*) داء الفیل ضفن dáu 'l-fíl-i-zafn.

Elephantine, *adj.* پیلي pílí, فیلي fílí, فیل وش fíl-vash, فیل مانند fíl-mánand.—(*Big*) بزرگ buzurg, کبیر kabír, عظیم 'azím, کلان kalán, ضخیم zakhím, جسیم jasím, جسوم jasúm, خطیر khatír, خطور khutúr, توفال túfál, کلفت kuluft, حجیم hajím, وسیع vasí', سطبر sitabr.

Eleusinian, *adj.* الوسیني alúsíní (European).

Elevate, *verb,* آفراختن áfrákhtan (*rt.* آفراز áfráz), آفراشتن áfráshtan, بلند ساختن buland sákhtan, بالا ساختن bálá sákhtan, فراز کردن faráz kardan, اعلا نمودن a'lá nimúdan, ارتفاع دادن irtifá' dádan, مرتفع گردانیدن murtafi' gardánídan.—(*Elate*) پر باد کردن pur-bád kardan, مغرور ساختن maghrúr sákhtan, کبر دادن kibr dádan, استکبار آوردن istikbár ávardan.

Elevated, *adj.* عالي 'álí, معلي mu'allá, افراخته áfrákhtah, مرتفع murtafi', مرفوع marfú', سر افراز sar-afráz, بلند buland, سر بلند sar-buland, بالا bálá, رفیع rafí', شریف sharíf.—(*Elate*) پر باد pur-bád, مغرور maghrúr.

Elevation, *subs.* رفعت rif'at, ارتفاع irtifá', بلندي bulandí, افراشتگي afráshtagí, اعلا a'lá, ترفیع tarfí'.—(*Hill*) شامخ shámikh (*pl.* شامخات shámikhát), تل tall, تپه tappah.—(*Elation*) پر بادي pur-bádí, مغروریت maghrúríyat, کبر kibr, استکبار istikbár, فیس fís.

Elevator, *subs.* رافع ráfi'.—(*Instrument*) بار بردار bár-bardár, رفاعه raffá'ah.

Eleven, *adj.* یازده yázdah.

Eleventh, *adj.* یازدهم yázdahum.

Elf, *subs.* پري parí, جن jinn, جان ján, دیو dív.

Elf, *verb,* گیر آوردن gír ávardan.

Elf arrow, *subs.* تیر غیبي tír-i-ghaibí.

Elfin, *subs.* کودك kúdak.—*adj.* جني jinní, دیوي dívi, شیطاني shaitání.

Elflock, *subs.* گیس جن gís-i-jinn.

Elicit, *verb,* استنباط نمودن istimbát nimúdan, استدراك نمودن istidrák nimúdan, نتیجه گرفتن natíjah giriftan, بیرون آوردن bírún ávardan.

Elide, *verb,* ترخیم کردن tarkhím kardan, حذف کردن hazf kardan, جزم نمودن jazm nimúdan.

Eligibility, *subs.* شایستگي sháyistagí, مناسبت munásabat, سازگاري sázigárí, موافقت muváfaqat, پسندیدگي pasandídagí, منتخبیت muntakhabíyat, بر گزیدگي barguzídagí.

Eligible, *adj.* قبول qabúl, شایسته sháyistah, سازگار sázigár, مناسب munásib, موافق muváfiq, قابل اختیار qábil-i-ikhtiyár, فراخور farákhur, بجا bi-já.

Eligibly, *adv.* بطور شایستگي bi-taur-i-sháyistagí, بطور مناسبت bi-taur-i-munásabat, بطور پسندیدگي bi-taur-i-pasandídagí.

Eliminate, *verb,* محذوف کردن mahzúf kardan, استخراج نمودن istikhráj nimúdan, الغا نمودن ilghá nimúdan, دور کردن dúr kardan.

Elision, *subs.* حذف hazf, ترخیم tarkhím, جزم jazm.

Elite, *subs.* زبده zubdah, صفوت sufvat, عمده 'umdah, اشراف ashráf, عیان ayyán.

Elixir, *subs.* اکسیر iksír, مفرح mufarrah.

Elk, *subs.* گوزن gavazan.

Ell, *subs.* ذرع zar', گز gaz.

Ellipse, *subs.* بیضوي شکل baizaví-shakl, تخم مرغي tukhm-murghí, کره kurrah.

Ellipsis, *subs.* حذف hazf, ترخیم tarkhím, جزم jazm, الغا ilghá, تقدیر taqdír.

Ellipsoid, *subs.* کره صلب kurrah-i-sulb.

Elliptic, *subs.* بیضوي شکل baizaví-shakl, تخم مرغي tukhm-murghí, کره kurrah.—*adj.* بیضوي baizaví, بیضي baízí, تخم مرغي tukhm-murghí, گرد gird, کروي kurraví, تخم مانند tukhm-mánand, بیضه وش baizah-vash.

Elm, *subs.* (*Tree*) ناروان náravan, نارونd nárvand.

Elocution, *subs.* معاني بیان ma'ání-bayán, طلاقت taláqat, خطاب khitáb, فصاحت fasáhat, کلام kalám, مکالمه mukálamah, گفتگو guftugú.

Elocutionary, *adj.* کلامي kalámí, بیاني bayání, گفتگوي guftugúí.

Elocutionist, *subs.* متکلم mutakallim, معاني دان ma'ání-dán, فصیح fasíh.

Eloge, *subs.* مرثیه marsiyah, نوحه nauhah, سرود ماتم surúd-i-mátam, ترثیه tarsiyah, ماتمانه mátamánah.

Elongate, *verb trans.* دراز کردن diráz kardan, طویل کردن tavíl kardan, تطویل نمودن tatvíl nimúdan, طول دادن túl dádan, کشیدن kashídan.—*intrans.* دراز شدن diráz shudan, امتداد یافتن imtidád yáftan.

Elongation, *subs.* تطویل tatvíl, اطالي itálí, درازي dirází, طول túl, امتداد imtidád, کشائي kasháʼí.

Elope, *verb,* فرار کردن firár kardan, گریختن guríkhtan (*rt.* گریز guríz), در رفتن dar-raftan.

Elopement, *subs.* فرار firár, گریز guríz, در روي dar-raví.

Eloquence, *subs.* فصاحت fasáhat, بلاغت balághat, زبان آوري zabán-ávarí, خوش کلامي khush-kalámí, طلاقت taláqat, سخن پردازي sukhun-pardází, سخن داني sukhun-dání, سخن راني sukhun-rání, سخن سنجي sukhun-sanjí, سخن آرائي sukhun-áráʼí.

Eloquent, *adj.* فصیح fasíh, زبان آور zabán-ávar, شیرین آدا shírín-ádá, بلیغ balígh (*pl.* بلغا bulaghá), سخن آرا sukhun-árá, سخن آور sukhun-ávar, سخن وار sukhun-vár, سخن پرداز sukhun-pardáz, با فصاحت bá-fasáhat, نکته سنج nukhtah-sanj, تر زبان tar-zabán.—(*To be eloquent*) فصاحت داشتن fasáhat dáshtan, بلاغت داشتن balághat dáshtan.

Eloquently, *adv.* فصیحانه fasíhánah, بلیغانه balíghánah, سخن ورانه sukhun-varánah.

Else, *adj.* دیگر dígar.—*adv.* و الا va-illá, اگرنه agar-nah, ور نه var-nah, جز juz, بجز bi-juz.

Elsewhere, *adj.* جائي دیگر jáʼí-i-dígar, جاي غیر jáʼí-i-ghair.

Elucidate, *verb,* ایضاح نمودن ísáh nimúdan, توصیح نمودن tausíh nimúdan, روشن ساختن raushan sákhtan, شرح کردن sharh kardan, تفسیر کردن tafsír kardan, تفصیل کردن tafsíl kardan.

Elucidation, *subs.* ایضاح ísáh, توصیح tausíh, شرح sharh, تفسیر tafsír, تفصیل tafsíl.

Elucidative, *adj.* موضح muvazzih *or* múzah, مباین mubayyin, مفصل mufassil, مفسر mufassir.

Elucidator, *subs.* موضح muvazzih *or* múzah, مباین mubayyin, مفصل mufassil, مفسر mufassir.

Elucidatory, *adj.* موضح muvazzih *or* múzah, مباین mubayyin, مفصل mufassil, مفسر mufassir.

Elude, *verb,* احتراز نمودن ihtiráz nimúdan, اجتناب نمودن ijtináb nimúdan, پرهیز کردن parhíz kardan, حذر کردن hazar kardan, اعراض نمودن iʻráz nimúdan, پهلو تهي pahlú-tuhí kardan, دور کشي نمودن dúr-kashí nimúdan, کناره گرفتن *or* رفتن kinárah raftan *or* giriftan, دوري کردن dúrí kardan, جان بدر بردن ján bi-dar burdan, وا رهیدن vá-rahídan, مختفي شدن mukhtafí shudan, خودرا پنهان داشتن khud-rá panhán dáshtan.

Eludible, *adj* قابل اجتناب qábil-i-ijtináb, احتراز پذیر ihtiráz-pazír.

Elusion, *subs.* رهائي rihá,í, فرار firár, گریز guríz, احتذار ihtizár, احتراز ihtiráz, اجتناب ijtináb, پرهیز parhíz, حذر hazar, احتیاط ihtiyát.

Elusive, *adj.* فراري firárí, احترازي ihtirází, اجتنابي ijtinábí, احتذاري ihtizárí, احتیاطي ihtiyátí.

Elusory, *adj.* فراري firárí, احترازي ihtirází, اجتنابي ijtinábí, احتذاري ihtizárí, احتیاطي ihtiyátí.

Elutriate, *verb,* شستن shustan (*rt.* شو shú), پاك کردن pák kardan, تصفیه نمودن tasfiyah nimúdan.

Elysian, *adj.* بهشتي bihishtí, فردوسي fardausí, جنتي jannatí, روضه‌ي rauzah,í.—(*Blissful*) مبارك mubárak, بختیار bakht-yár, نیك بخت ník-bakht, مسعود masʻúd, سعید saʻíd, سعود saʻúd, سعادتمند saʻádat-mand, میمون maimún, همایون humáyún.

Elysium, *subs.* فردوس firdaus, جنت jannat, بهشت bihisht, روضه rauzah, خلد khuld.

Elytron, *subs.* غلاف ghiláf.

Emaciate, *verb trans.* ضعیف گردانیدن zaʻíf gardánídan.—(*Attenuate*) رقیق کردن raqíq kardan, نازك نازك کردن názuk kardan, لاغر ساختن lághir sákhtan, نزار نمودن nizár nimúdan.—*intrans.* لاغر شدن lághir shudan, ضعیف شدن zaʻíf shudan.

Emaciated, *adj.* ضعیف zaʻíf, لاغر lághir, زار و نزار zár-u-nizár, نحیف nahíf, پوك púk.

Emaciation, *subs.* لاغري lághirí, نزاري nizárí, ضائقي záʼifí, هزال huzál.

Emanant, *adj.* صادر sádir, خارج khárij, جاري járí, نابع nábiʻ.

Emanate, *verb,* صادر شدن sádir shudan, صدور کردن sudúr kardan, خارج شدن khárij shudan, جاري جاري گردیدن járí gardídan, فیضان نمودن fayazán nimúdan, نبعان کردن nabʻán kardan.

Emanating, *adj.* صادر sádir, خارج khárij, جاري járí, نابع nábiʻ.

Emanation, *subs.* ظهور zuhúr, صدور sudúr, فیضان fayazán, نبعان nabʻán, جریان jarayán.

Emanative, *adj.* صادر sádir, خارج khárij, جاري járí, نابع nábiʻ.

Emancipate, *verb,* آزاد کردن ázád kardan, رهانیدن rihánídan, رها کردن rihá kardan, خلاص کردن khalás kardan, رسته گردانیدن rastah gardánídan, نجات دادن naját dádan, بفریاد رسیدن bi-firyád rasídan.

Emancipated, *part.* مخلص mukhallas, نجات یافته naját-yáftah, آزاد کرده ázád-kardah.

Emancipation, *subs.* رستگاري rastagárí, رها rihá, نجات naját, فلاح faláh.

Emancipator, *subs.* رهاننده rihánandah, فریاد رس firyád-ras. مخلص mukhallis.

Emasculate, *verb,* خصي كردن khasí kardan, بخته كردن bakhtah kardan.—(*Men*) خواجه كردن khájah kardan, خايه بريدن kháyah burídan.—(*Horses*) آخته كردن ákhtah kardan.—(*Weaken*) ضعيف كردن za'íf kardan, بي حال ساختن bí-hál sákhtan, عليل كردن 'alíl kardan, از قوت انداختن az qúvat andákhtan, كم زور گردانيدن kam-zúr gardánídan, نا توان ساختن ná-taván sákhtan.

Emasculated, *part.* (*Castrated*) مخصي makhsí, خواجه khájah, خايه كنده kháyah-kandah, بخته bakhtah, آخته ákhtah.—(*Weak*) ضعيف za'íf, نا توان ná-taván, نحيف nahíf, سست sust, ركيك rakík, عاجز 'ájiz, كم زور kam-zúr, عليل 'alíl.—(*Effeminate*) زن طبيعت zan-tabí'at, نا مرد ná-mard, مؤنث müannas.—(*Applied to papers*) ناقص náqis, معيوب ma'yúb.

Emasculation, *subs.* (*Castration*) اختصا ikhtisá.—(*Weakness*) ضعف za'f, ضعيفي za'ífí, نا تواني ná-taváni, عجز 'ajz, ركاكت rakákat, كلال kalál, سستي sustí, وهن vahn.—(*Effeminacy*) انوثت unúsat, زن طبعي zan-tab'í, نسوانيت nisvániyat, نا مردي ná-mardí.—(*Of papers*) ناقص نما náqis-nimá, كم سازي kam sází, معيوب ma'yúb.

Embale, *verb,* بار درست كردن bár durust kardan, بار گري كردن bár-garí kardan, بهم بستن bi-ham bastan, بقچه بقچه ساختن buqchah-buqchah sákhtan.

Embalm, *verb,* تحنيط نمودن tahnít nimúdan, مومیا كردن múmiyá kardan, موم گرفتن múm giriftan, مومي ساختن múmí sákhtan.

Embalmer, *subs.* محنط muhannit, موم گير múm-gír, مومي ساز múmí-sáz.

Embank, *verb,* لبه ساختن labbah sákhtan, جرف ساختن juruf sákhtan.

Embankment, *subs.* حاشيه háshiyah, كناره kinárah, لبه labbah, جرف juruf.—(*Act of embanking*) جرف سازي juruf-sází, حاشيه سازي háshiyah-sází.

Embargo, *subs.* نهي nahy, تحجير tahjír, منع man', باز داشت báz-dásht.

Embargo, *verb,* تحجير نمودن tahjír nimúdan, منع كردن man' kardan, نهي نمودن nahy nimúdan, باز داشتن báz dáshtan.

Embark, *verb trans.* (*Person*) سوار كردن suvár kardan.—(*Thing*) حمل كردن haml kardan.—*intrans.* بر جهاز رفتن bar jaház raftan, در كشتي نشستن dar kashtí nishastan, بواپور نشستن bi-vápúr nishastan, سوار شدن suvár shudan.

Embarkation, *subs.* سواري suvárí, ركوب rukúb, حمل haml, بر آي bar-áí.

Embarrass, *verb,* مضطرب ساختن muztarib sákhtan, مشوش گردانيدن mushavvash gardánídan, معطل كردن mu'attal kardan, بر هم زدن bar-ham zadan, در هم dar-ham kardan, مختل گردانيدن mukhtall gardánídan, مبهوت كردن mabhút kardan, مدهوش نمودن madhúsh nimúdan, لا جواب كردن lá-javáb kardan, مات كردن mát kardan, سر آسيمه ساختن sar-ásímah sákhtan, متحير ساختن mutahayyir sákhtan.

Embarrassed, *part.* پا در گل pá-dar-gil, معطل mu'attal, پاي در عقال páy-dar-'iqál.—(*To be embarrassed*) معطل ماندن mu'attal mándan, گير افتادن gír uftádan, متحير شدن mutahayyir shudan, مشوش گرديدن mushavvash gardídan, اضطراب داشتن iztiráb dáshtan.

Embarrassing, *adj.* حيرت افزا hairat-afzá, باشكال bi-ishkál, مشكل mushkil.

Embarrassment, *subs.* اشكال ishkál, دهشت dahshat, مضايقه muzáyaqah, مضيق mazíq (*pl.* مضائق mazáïq), گرفتاري giriftárí, گرفتگي giriftagí, غائله ghá'ilah (*pl.* غوائل ghaváïl), تصديع tasdí', اضطراب iztiráb.

Embassador, *subs.* ايلچي ílchí, رسول rasúl (*pl.* رسل rasal), سفير safír (*pl.* سفرا sufará), وزير مختار vazír-i-mukhtár, فرستاده firistádah (*pl.* فرستادگان firistádagán), مرسل mursal.—(*Embassador Extraordinary*) سفير كبير safír-i-kabír, ايلچي كبير ílchí-i-kabír.—(*He has come as an embassador*) بايلچيگري آمده است bi-ílchí-garí-ámadah ast.

Embassadorial, *adj.* سفارتي sifáratí, رسولي rasúlí, رسالتي risálatí, سفيري safírí, پيغامي paighámí.

Embassy, *subs.* پيغام paighám, پيام payám, رساله risálah, سفارت sifárat.—(*Residence*) سفارت خانه sifárat-khánah.—(*Secretary to embassy*) نائب náïb, كاتب kátib, كاتب سفارت kátib-i-sifárat, راز نويس ráz-nivís.

Embattle, *verb trans.* صف آرائي كردن saff-árá,í kardan, براي جنگ آماده كردن biráy-i-jang ámadah kardan, بجنگ وا داشتن bi-jang vá-dáshtan.—*intrans.* آرائي نمودن árá,í nimúdan, مهيا جنگ شدن muhayyá-i-jang shudan, قصد رزم نمودن qasd-i-razm nimúdan.

Embay, *verb,* خليجي ساختن khalíjí sákhtan, در خليج آوردن dar-khalíj ávardan.

Embed, *verb,* نشاندن nishándan, زير گل كردن zír-i-gil kardan, دفن نمودن dafn nimúdan.

Embedded, *adj.* مدفون madfún, دفين dafín.

Embelia ribes, *subs.* (*Botanical term*) برنج كابلي biranj-i-kábulí.

Embellish, *verb,* آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرايش دادن *or* كردن áráyish kardan *or* dádan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), زينت دادن zínat dádan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, توشيح نمودن taushíh nimúdan, زيب دادن zíb dádan, طرازيدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan.

Embellished, *part.* آراسته árástah, پيراسته pírástah, مزين muzayyan, متزين mutazayyin, محلي muhallá,

متحلي mutahallá, متجمل mutajammil, زينت ور zínat-var, منقش munaqqash.

Embellishment, *subs.* زيب zíb, آرايش áráyish, زينت zínat, تزيين tazyín, رونق raunaq, حليه hilyah.

Ember, *subs.* اخگر akhgar, جمره jamrah (*pl.* جمر jamr), خرگ kharg, خل khul, خلگ khulg.

Ember days, *subs.* روزها صوم rúzahá-i-saum, ايام صيام ayyám-i-sayám.

Ember weeks, *subs.* هفتها روزه haftahá-i-rúzah, اسابيع صوم asábí'-i-saum.

Embezzle, *verb,* دزدي كردن duzdí kardan, تصرف كردن tasarruf kardan, سرقت نمودن sirqat nimúdan, ور كشيدن var-kashídan, بالا كشيدن bálá-kashídan, پا زدن pá-zadan.

Embezzlement, *subs.* دزدي duzdí, سرقت sirqat, ور كشي var-kashí, بالا كشي bálá-kashí, پا زني pá-zaní.

Embezzler, *subs.* دزد duzd, سارق sáriq, ور كش var-kash, بالا كش bálá-kash, پا زن pá-zan.

Embitter, *verb,* تلخ ساختن talkh sákhtan, تمريد نمودن tamríd nimúdan, نا گوار گردانيدن na-guvár gardánídan.

Emblazon, *verb,* رونق بخشيدن raunaq bakhshídan, جلا دادن jilá dádan, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرايش دادن áráyish dádan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), متزين نمودن mutazayyin nimúdan, زيور بستن zívar bastan, حليه دادن hilyah dádan.

Emblazoner, *subs.* زيور بند zívar-band, حليه بخش hilyah-bakhsh, آرايش ده áráyish-dih, رونق ده raunaq-dih.

Emblazonry, *subs.* زيور بندي zívar-bandí, رونق raunaq, آرايش áráyish, زينت zínat, حليه hilyah.

Emblem, *subs.* نشان nishán, اشاره ishárah, علامت 'alámat, كنايه kináyah, آيت áyat, تصوير tasvír, دلالت dalálat, اشعار ish'ár, رمز ramz, شبيه shabíh, مشعر mush'ir.

Emblematical, *adj.* علامتي 'alámatí, نشان نما nishán-nimá, نشاني nishání, دال dáll, تصويري tasvírí, رمزي ramzí, مشعر mush'ir.

Emblematically, *adv.* بطور علامتي bi-taur-i-'alámatí, بطور تصوير bi-taur-i-tasvír, بطريق رمز bi-taríq-i-ramz, مشعرانه mush'iránah.

Emblematist, *subs.* رمز نويس ramz-nivís, كناره گو kinárah-gú, اشاره كار isháráh-kár.

Emblematize, *verb,* تشبيه كردن tashbíh kardan, تصوير نمودن tasvír nimúdan, تعبير كردن ta'bír kardan, بعلامت نمودن bi-'alámat nimúdan.

Emblements, *subs.* محصول mahsúl, حاصل hásil, پيدايش paidáyish, حصاد hasád.

Embloom, *verb,* شكوفانيدن shikúfánídan, پر شكوفه پر ساختن pur-shikúfah sákhtan, مزدهر گردانيدن muzdahar gardánídan.

Embodied, *part.* مجسم mujassam.

Embody, *verb trans.* مجسم ساختن mujassam sákhtan. —(*Troops*) جمع كردن jam' kardan.—*intrans.* مجسم شدن mujassam shudan, اجتماع نمودن ijtimá' nimúdan.

Embolden, *verb,* جرأت مند ساختن jurát-mand sákhtan, جسور گردانيدن jasúr gardánídan, يارا دادن yárá dadan.

Embonpoint, *subs.* پف آلودي puf-álúdí, فربهي farbihí, بر آمدگي bar-ámadagí, چاقي cháqí.

Emborder, *verb,* محشي ساختن mahashshá sákhtan, حاشيه گذاردن háshiyah guzárdan.

Embosom, *verb,* در بر نهادن dar bar nihádan, در سينه نهادن dar sínah nihádan, در كنار نهادن dar kinár nihádan, در بغل گذاشتن dar baghal guzáshtan, در آغوش نهادن dar ágháish nihádan.

Emboss, *verb,* مقبب ساختن muqabbab sákhtan, قبه دار گردانيدن qubbah-dár gardánídan.

Embossed, *part.* مقبب muqabbab, قبه دار qubbah-dár.

Embossment, *subs.* تقبيب taqbíb, قبه بندي qubbah-bandí, قبه كاري qubbah-kárí.

Embottle, *verb,* در شيشه كردن dar shíshah kardan.

Emboucher, *subs.* (*Of a river*) مخرج makhraj, بوغاز búgház, دهنه dahanah.—(*Of a cannon*) دهان dahán, دهن dahan.

Embowel, *verb,* روده بيرون كردن rúdah bírún kardan. —(*Bury*) دفن كردن dafn kardan, خاك كردن khák kardan, زير زمين گذاشتن zír-i-zamín guzáshtan, زير خاك نهادن zír-i-khák nimúdan.

Embower, *verb trans.* سايه دار گردانيدن sáyah-dár gardánídan, در دار بند دار بند كردن dár-band kardan, در دار بند نشستن dar-dár-band nishastan.—*intrans.* سايه دار شدن sáyah-dár shudan, سايه گزين شدن sáyah-guzín shudan, در سايه شدن dar sáyah shudan.

Embrace, *subs.* آغوش ágháish, بغل baghal, كنار kinár, حضن hizn (*pl.* احضان ahzán).

Embrace, *verb,* در آغوش كشيدن dar-ágháish kashídan, بغل گرفتن baghal giriftan, بغل گيري كردن baghal-gírí kardan, معانقه نمودن mu'ánaqah nimúdan, كنار گرفتن kinár giriftan, در بر گرفتن dar bar giriftan, ماچ كردن mách kardan, احتضان كردن ihtizán kardan.—(*Comprise*) احاطه كردن ihátah kardan, شامل بودن shámil búdan, مشتمل بودن mushtamil búdan, اشتمال داشتن ishtimál dáshtan.—(*Accept*) قبول كردن qabúl kardan, اجابت نمودن ijábat nimúdan, پذيرفتن paziruftan, پسنديدن pasandídan, پسند كردن pasand kardan, بر آوردن bar-ávardan.

Embracement, *subs.* بغل گيري baghal-gírí, آغوش ágháush-kashí, كنار گيري kinár-gírí, احتضان ihtizán.—(*Embrace*) آغوش ágháush, بغل baghal, كنار kinár, حضن hizn.—(*Acceptance*) قبول qabúl, اجابت ijábat, پذيرش pazírish, پذيرائي pazírá,í, رضا rizá.

Embracer, *subs.* كنار گير kinár-gír, بغل گير baghal-gír, در بر كش dar-bar-kash, محتضن muhtazin.

Embracery, *subs.* رشوت rishvat, رشوت دهي rishvat-dihí, رشوت گيري rishvat-gírí, برطيل birtíl (*pl.* براطيل barátíl).

Embracing, *subs.* بغل گيري baghal-gírí, آغوش ágháush-kashí, كنار گيري kinár-gírí, احتضان ihtizán.—*adj.* محتضن muhtazin, در بر گير dar-bar-gír.—*part.* متضمن mutazammin, مشتمل mushtamil, مشتوي mukhtaví.

Embrocate, *verb,* ماليدن málídan, تفريك نمودن tafríq nimúdan, تدهين نمودن tadhín nimúdan.

Embrocation, *subs.* مالش málish, تفريك tafrík, تدهين tadhín.—(*The liquid applied*) طلا talá, ضماد zamád, مالش málish.

Embroider, *verb,* نقش دوختن naqsh dúkhtan, طرازيدن tirázídan, قلابدوزي كردن qulláb-dúzí kardan, طرازي كردن tarrází kardan, آژدن ázhadan, آجيدن ájídan.

Embroiderer, *subs.* مطرز mutarriz, طراز tarráz.

Embroidery, *subs.* نقش naqsh, قلابدوزي qulláb-dúzí, زر دوزي zar-dúzí, قيطاندوزي qaitán-dúzí, بوته bútah, نقده دوزي naqdah-dúzí, طراز tiráz, گلسازي gul-sází, كلابتون kulábatún.—(*Gold embroidery*) زر دوزي zar-dúzí.

Embroil, *verb,* گير آوردن gír ávardan, دو چار كردن dú-chár kardan.—(*To become embroiled*) گير آمدن gír ámadan, دو چار شدن dú-chár shudan, بهم خوردن biham khurdan.

Embroilment, *subs.* دو چاري dú-chárí, سر آسيمگي sar-ásímagí, سر گشتگي sar-gashtagí, سر گرداني sar-gardání, آشفتگي áshuftagí, دمبستگي dam-bastagí, بيهوشي bí-húshí, دهشت dahshat, ششدر shish-dar, خيرگي khíragí, تلواسه talvásah, اضطراب iztiráb, پريشاني parishání, شرمندگي sharmandagí, شرم sharm, تشويش tashvísh.

Embryo, *subs.* جنين janín (*pl.* اجنه ajinnah), علوق 'alúq, نطفه nutfah.

Embryology, *subs.* علم اسطقسات 'ilm-i-ustuqusat.

Emendable, *adj.* اصلاح پذير isláh-pazír, قابل تصحيح qábil-i-tas,híh.

Emendation, *subs.* اصلاح isláh (*pl.* اصلاحات isláhát), تصحيح tas,híh, تصليح taslíh.

Emendator, *subs.* مصلح muslih, مصحح musahhih, معدب mu'addib.

Emendatory, *adj.* اصلاح بخش isláh-bakhsh.

Emerald, *subs.* زمرد zumurrud, ميناء míná.—(*Unpolished emerald*) خاك زمرد khák-i-zumurrud, خورده زمرد khurdah-i-zumurrud. — (*Emerald mine*) معدن زمرد ma'dan-i-zumurrud.—(*Colour*) زمرد رنگ zumurrud rang, زمردي zumurrudí, سبز sabz.

Emerge, *verb,* بيرون آمدن bírún ámadan, پيدا گشتن paidá gashtan, ظاهر شدن záhir shudan, خروج كردن khurúj kardan, خارج شدن khárij shudan, صدور كردن sudúr kardan, ناشي شدن náshí shudan, جلوه گر شدن jilvah-gar shudan, بر آمدن bar-ámadan, طلوع كردن tulú' kardan.

Emergence, *subs.* پيدايش paidáyish, ظهور zuhúr, خروج khurúj, صدور sudúr.—(*Exigence*) اقتضا iqtizá, مقتضا muqtazá, ضرورت zarúrat, لازمه lázimah.

Emergency, *subs.* ضرورت zarúrat, حدوث hudús, لزوم luzúm.—(*On an emergency*) وقت ضرورت vaqt-i-zarúrat.

Emergent, *adj.* ناشي náshí, طالع táli', خارج khárij, بيرون ار bírún-ar.—(*Necessary*) ضرور zarúr, لازم lázim.

Emeritus, *subs.* منزوي munzaví, از كار بر آمده az-kár-bar-ámadah.

Emerods, *subs.* بواصير bavásír, بواسير bavásír.

Emersion, *subs.* پيدايش paidáyish, ظهور zuhúr, خروج khurúj, صدور sudúr.

Emery (*Smyris*), *subs.* سنباده sumbádah, سمباره sumbárah.

Emery-paper, *subs.* كاغذ سمباده kághaz-i-sumbádah.

Emetic, *subs.* دوائي قي davá,í-i-qai, دوائي مستفرغ davá,í-i-mustafrigh, دوائي مقيي davá,í-muqayyí.—*adj.* قي آور qai-ávar, مستفرغ mustafrigh, مقيي muqayyí.

Emetina, *subs.* (*Active principle of ipecacuanha*) ايپكاين ípakáín (European).

Emeu, *subs.* شتر مرغ shutur-murgh.

Emeute, *subs.* هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده 'arbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah (*pl.* فتن fitan), فساد fasád, غوغا ghaughá, شلتاق shaltáq, شلوك shulúk, اضطراب iztiráb, انقلاب inqiláb, نزاع nizá', غرغشه gharghashah, غلغله ghalghalah, هيا هوئي hiyá-hú,í, تلاش talásh.

Emication, *subs.* فواره favárah, شراره فشان sharárah-fishán.

Emiction, *subs.* ادرار idrár.—(*Urine*) بول baul.

Emigrant, *subs. and adj.* مهاجر muhájir, تارك وطن tárik-i-vatan.

Emigrate, *verb,* جلائي وطن شدن jalá,í-i-vatan shudan, ترك وطن كردن tark-i-vatan ¡kardan, ارتحال نمودن irti-

hál nimúdan, انتقال نمودن intiqál nimúdan, کوچیدن kúchídan, کوچ کردن kúch kardan.

Emigration, *subs.* جلائي وطن jalá,í-i-vatan, ترك وطن tark-i-vatan, مهاجرت muhájarat, اجلا ijlá, هجر hajr, انتقال intiqál, نقل naql, ارتحال irtihál, کوچ kúch.

Eminence, *subs.* (*High ground*) سر کوب sar-kúb, تپه tappah, پشته pushtah, گریوه girívah, قله qullah.—(*Rank*) منصب mansab, درجه darajah, منزلت manzalat, مرتبه martabah, رفعت raf'at, سر فرازي sar-farází, عزت 'izzat.—(*Term of respect*) جناب فضیلتمآب janáb-i-fazílat-ma,áb.

Eminent, *adj.* ممتاز mumtáz, شریف sharíf, والا válá, والاشان válá-shán, سر فراز sar-faráz, سر افراز sar-afráz, اهل فضیلت ahl-i-fazílat, مشهور mashhúr, رفیع rafí', معروف ma'rúf, موصوف mausúf, نامدار nám-dár, نامور nám-var, نیکنام ník-nám, ممدوح mamdúh, مشتهر mush-tahar, معلوم ma'lúm, شهرت یافته shuhrat-yáftah.

Eminently, *adv.* بشدت bi-shiddat, بطور کامل bi-taur-i-kámil, خیلي khailí, بسیار bisyár, بدرجه عالي bi-daraja-i-'álá.

Emissary, *subs.* پیك paik, فرستاده firistádah, پیغمبر paigham-bar, رسول rasúl (*pl.* ارسل arsul *and* رسل rusul).

Emission, *subs.* (*Sending forth*) اخراج ikhráj, ارسال irsál, انفاذ infáz.—(*Seminal*) انزال inzál, مشع mash', اخراج ikhráj, امنا imná.

Emit, *verb,* اخراج کردن ikráj kardan, ارسال نمودن irsál nimúdan, انفاذ نمودن infáz nimúdan.—(*Semen*) انزال کردن inzál kardan, امنا نمودن imná nimúdan, اخراج کردن ikhráj kardan.

Emmenagogues, *subs.* (*Medical term*) ادویه مدره طمث adviyah-i-mudirrah-i-tams.

Emmet, *subs.* مور múr, مورچه múrchah, نمل naml (*pl.* نمال nimál), طبرج tabraj.

Emollescence, *subs.* نرمي narmí, ملایمت muláyamat, لینت línat, تلاین taláyyun, رخاوت rakhávat.

Emolliate, *verb,* نرم کردن narm kardan, ملائم ساختن muláïm sákhtan, لینت دادن línat dádan, تلیین نمودن talyín nimúdan.—(*Effeminate*) زن طبیعت گردانیدن zan-tabí'at gardánídan, نا مرد ساختن ná-mard sákh-tan, انوثت دادن unüsat dádan, مؤنث کردن müannas kardan.

Emollient, *subs.* مرهم marham (*pl.* مراهم maráhim), ملین mulayyin (*pl.* ملینات mulayyinát), شیره shírah. —*adj.* نرم narm, ملائم muláïm, لین layyin.

Emollition, *subs.* تلیین talyín, تلاین taláyun.

Emolument, *subs.* مداخل madákhil, وظیفه vazífah, مواجب mavájib, محصول mahsúl.

Emolumental, *adj.* پرمداخل pur-madákhil, منفعت دار manfa'at-dár, سود مند súd-mand.

Emotion, *subs.* شغف خاطر shaghaf-i-khátir, تهیج ta-hayyuj, تحسر tahassur, شورش shúrish, غمگیني gham-gíní, شور shúr, جوش júsh, حرکت harakat, طرب tarab.—(*To show emotion*) حالت نمودن hálat nimú-dan, تغییر دادن taghyír dádan.

Emotional, *adj.* غمگیني gham-gíní, عشقي 'ishqí, پر شورش pur-shúrish.

Empale, *verb,* دار زدن dár zadan, بر دار کشیدن bar dár kashídan, مضلوب کردن mazlúb kardan, دیواره ساختن dívárah sákhtan, خازوق زدن kházúq zadan.

Emperor, *subs.* شاهنشاه sháhinsháh, سلطان sultán, خاقان kháqán, پادشاه pádisháh, امپراطور amparátúr (European).—(*Of Rome*) قیصر qaisar.—(*Of China*) فغفور faghfúr, خاقان kháqán.

Emphasis, *subs.* تاکید täkíd.

Emphasize, *verb,* تاکید کردن täkíd kardan, مؤکد نمودن müakkad nimúdan.

Emphatic, *adj.* اکید akíd, با تاکید bá-täkíd, مؤکد müakkad.

Emphatically, *adv.* بطور قطعي bi-taur-i-qat'í, مؤکدانه müakkadánah.

Emphysema (*Tumour*), *subs.* دنبل dumbal, دمل dummal, آماس ámás, کورك kúrk (*vulg.*), لك luk (*vulg.*).

Empire, *subs.* دولت daulat, ملك mulk, سلطنت salta-nat, پادشاهي pádisháhí, جهانداري jahán-dárí.

Empiric, *subs.* مفتري muftarí, مدعي mudda'í, شیاد shayyád, عیار 'ayyár, حقه باز huqqah-báz, حیله باز hílah-báz, خود استاد khud-ustád, گزاف gizáf, لاف زن láf-zan, جعلي ja'lí.—*adj.* گزافي gizáfí, لافي láfí.

Empirically, *adv.* مفتریانه muftariyánah, بطور جعل bi-taur-i-ja'l.

Empiricism, *subs.* افترا iftirá, جعلیت ja'líyat, اختراع ikhtirá', ادعا iddi'á, عیاري 'ayyárí, حقه بازي huq-qah-bází, حیله بازي hílah-bází, خود استادي khud-ustádí.—(*Medical term*) علاج تجربه 'iláj-i-tajribah.

Emplaster, *verb,* اندودن andúdan, مالیدن málídan.—(*A wall*) اندودن andúdan, کاه گل مالیدن káh-gil málí-dan, سفید کاري کردن safíd-kárí kardan.

Emplastic, *adj.* چسبنده chasbandah, چسبان chasbán, چسبناك chasb-nák, ملتزق multaziq, متصل muttasil, لزج lazij.

Employ, *subs.* شغل shughl, مشغله mashghalah, مشغولیت mushghúlíyat, کسب kasb.—(*Out of em-ploy*) معزول ma'zúl, بي کار bí-kár.

Employ, *verb,* نگاه داشتن nigáh dáshtan, استخدام نمودن istikhdám nimúdan, مستخدم ساختن mustakhdam sákh-tan.—(*Use*) استعمال کردن isti'mál kardan, بکار بستن bi-kár bastan.—(*To employ oneself*) مشتغل شدن mushtaghil shudan, مشغول بودن mashghúl búdan.—

(*To employ one's time*) وقت خودرا صرف کردن vaqt-i-khud-rá-sarf kardan.—(*To be employed, idiom, &c.*) بمصرف رسیدن bi-masraf rasídan, موضوع شدن mauzú' shudan.

Employé, *subs.* کار گذار kár-guzár, وکیل vakíl, مواجب mavájib-khár, مأجور mäjúr, مأمور mämúr.

Employed, *part.* مشتغل mushtaghil, مشغول mashghúl, مأمور mämúr, مأجور mäjúr.

Employer, *subs.* مستخدم mustakhdim, مستعمل musta'mil, اجیر گیر ajír-gír.

Employment, *subs.* کار kár, کار و بار kár-u-bár, شغل shughl, مشغلت mashghalat, مشغولیت mashghúlíyat, عمل 'amal. — (*Office*) عهده 'uhdah, منصب mansab, خدمت khidmat.—(*Out of employment*) معزول ma'zúl, بی کار bí-kár.—(*Use*) استعمال isti'mál, کار بندی kár-bandí.—(*He got employment*) دستش بدم گاوی بند شد dast-ash bi-dum-i-gaví band shud (*lit.* His hand caught hold of the cow's tail).

Empoison, *verb*, زهر دادن zahr dádan, مسموم ساختن masmúm sákhtan.—(*Embitter*) تلخ ساختن talkh sákhtan, تمرید نمودن tamríd nimúdan, نا گوار گردانیدن ná-guvár gardánídan.

Empoisoned, *part.* مسموم masmúm.

Emporetic, *adj.* بازاری bázárí, متجری matjarí.

Emporium, *subs.* بازار bázár, صراف خانه sarráf-khánah, تجارت گاه tijárat-gáh, دار المعامله dáru 'l-mu'ámalah, متجر muttajar.

Empower, *verb*, مختار کردن mukhtár kardan, رخصت دادن rukhsat dádan, توکیل کردن taukíl kardan, اذن دادن izn dádan, اجازه دادن ijázah dádan, فرمان دادن farmán dádan, تجویز کردن tajvíz kardan, دستوری ارزانی dastúrí arzání farmúdan, روا داشتن ravá dáshtan, حلال کردن halál kardan.

Empress, *subs.* قیصره qaisarah, سلطانه sultánah, بانو bánú, امپراطوره amparátúrah (European).

Emprise, *subs.* شغل shughl, عمل 'amal, کار kár, تخلیف takhlíf, خدمت khidmat.

Emprosthotonos, *subs.* (*Medical term*) انحنا کزازی inhiná-i-kuzází-bi-quddám.

Emptiness, *subs.* خلو khulú, فراغت farághat, مجوفی mujavvafí, خالی بودن khálí-búdan, پوکی púkí (*vulg.*).

Empty, *adj.* تهی tuhí, خالی khálí, فارغ fárigh, پوك púk (*vulg.*).—(*Vain*) باطل bátil, پوچ púch, بیهوده bíhudah, بی فائده bí-fáïdah.

Empty, *verb trans.* خالی کردن khálí kardan, تهی ساختن tuhí sákhtan, تخلیه نمودن takhliyah nimúdan. —*intrans.* خالی شدن khálí shudan, تهی گردیدن tuhí gardídan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz).

Empty-handed, *adj.* تهی دست tuhí-dast.

Empty-headed, *adj.* تهی مغز tuhí-maghz, تهی دماغ tuhí-dimágh.

Emptyings, *subs.* درد durd, خلط khilt, لای lái, صلف silf.

Empurple, *verb*, ارغوانی ساختن arghavání sákhtan.

Empyreal, *subs.* عرش 'arsh, اثیر asír, سما samá, فلك falak. — *adj.* عرشی 'arshí, اثیری asírí, سماوی samáví.

Empyreuma, *subs.* (*Scientific term*) بوئی سوخته búí-i-súkhtah.

Empyreumatic, *adj.* پلزی pillizí.

Emulate, *verb*, غبطه بردن ghibtah burdan, هم سری کردن ham-sarí kardan, منافست نمودن munáfasat nimúdan, رشك بردن rashk burdan.

Emulation, *subs.* غبطه ghibtah, غیرت ghairat, رشك rashk.—(*Competition*) مجاهده mujáhadah, مقابله muqábalah, منافست munáfasat, لجاجت lajájat, برابری barábarí, غبطه ghibtah, هم سری ham-sarí.

Emulative, *adj.* رشك مند rashk-mand, غبطه ناك ghibtah-nák, منافس munáfis.

Emulator, *subs.* غابط ghábit, غبطه ور ghibtah-var.

Emulgent, *subs. and adj.* مدر mudirr.

Emulous, *adj.* رشك مند rashk-mand, غبطه ناك ghibtah-nák, منافس munáfis.

Emulously, *adv.* رشك ورزانه rashk-varzánah, غابطانه ghábitánah, منافسانه munáfisánah.

Emulsio amygdalanum, *subs.* (*Scientific term*) شیره بادام shírah-i-bádám.

Emulsion, *subs.* مرهم marham (*pl.* مراهم maráhim), ملین mulayyin (*pl.* ملینات mulayyinát), شیره shírah.

Emulsive, *adj.* نرم narm, ملائم muláïm, لین layyin.

Enable, *verb*, قدرت دادن qudrat dádan, توانا ساختن taváná sákhtan, قادر گردانیدن qádir gardánídan, استطاعت بخشیدن istitá'at bakhshídan.

Enablement, *subs.* قدرت بخشی qudrat-bakhshí, توانائی دهی taváná'í-dihí.—(*Ability*) قدرت qudrat, استطاعت istitá'at, توانائی taváná'í.

Enacorema, *subs.* (*Medical term*) تافی táfí.

Enact, *verb*, (*Decree*) فیصل کردن faisal kardan, انفصال دادن infisál dádan, فتوا دادن fatvá dádan, حکم کردن hukm kardan, امر نمودن amr nimúdan.—(*Legal term*) ممضا داشتن mumzá dáshtan, اجرا نمودن ijrá nimúdan, فتوا دادن fatvá dádan, صادر کردن sádir kardan.

Enactive, *adj.* شارع shári'.

Enactment, *subs.* آیین áyín, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id), قانون qánún (*pl.* قوانین qavánín), شرع shar', حکم hukm (*pl.* احکام ahkám).

Enactor, *subs.* شارع shári'.

Enamel, *subs.* مینا míná, مینا کاری míná-kárí, کاشی káshí.

Enamel, *verb trans. and intrans.* مینا نمودن míná nimúdan, مینا کاري míná-kárí kardan.
Enamelar, *adj.* مینای minái.
Enamelled, *part. and adj.* مینا míná, مینا کار míná-kár.
Enameller, *subs.* مینا کار míná-kár, مینا گر míná-gar, دواتگر davát-gar.
Enamelling, *subs.* مینا گري míná-garí.
Enamour, *verb,* عاشق ساختن 'áshiq sákhtan, شیفته نمودن shíftah nimúdan, بي خود ساختن bí-khud sákhtan, مشعوف ساختن mash'úf sákhtan.
Enamoured, *part.* شیفته shíftah, مشعوف mash'úf, بي خود bí-khud.
Encage, *verb,* در قفس گزاردن dar qafas guzárdan.
Encamp, *verb,* خیمه بر پا کردن khaimah bar pá kardan, اردو زدن urdú zadan, مقام کردن maqám kardan, چادر زدن chádar zadan, اوتراق کردن úturáq kardan.
Encampment, *subs.* (*Camp*) لشکر گاه lashkar-gáh, خیمه گاه khaimah-gáh, معسکر mu'askar, اردو urdú, حشم hasham, الاچق aláchaq, اوتراق úturáq, یورت yúrt.—(*Encamping*) خیمه زني khaimah-zaní, اقامت iqámat.
Encaustic, *adj.* کاشي káshí.
Encave, *verb,* در مغاره کردن dar maghárah kardan.
Enceinte, *subs.* آبستن ábistan, حامله hámilah, حبلي hublá, بار دار bár-dár.—(*Military term*) خندق khandaq.
Encephalic, *adj.* سري sarí, راسي räsí', مغزي maghzí, دماغي dimághí.
Encephalitis, *subs.* (*Medical term*) ورم جرم دماغ varam-i-jirm-i-dimágh.
Enchafe, *verb,* خشمناك ساختن khism-nák sákhtan, غضبناك گردانیدن ghazab-nák gardánídan, مکدر mukaddar sákhtan, رنجانیدن ranjánídan.
Enchain, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), زنجیر کردن zanjír kardan.
Enchainment, *subs.* قیو quyú, حبس habs, بند band, گرفتاري giriftárí.
Enchant, *verb,* افسون کردن afsún kardan, جادو کردن jádú kardan, نیرنگ کردن nírang kardan, سحر کردن sihr kardan.—(*Please*) دل بردن dil burdan, فریفتن (*rt.* فریب firíb), شیفته کردن shíftah kardan, شیدا نمودن shaidá nimúdan, خوشنود کردن khushnúd kardan, ملتذ گردانیدن multazz gardánídan, خوش ساختن khush sákhtan, مبتهج گردانیدن mubtahij gardánídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan.
Enchanted, *part. and adj.* افسون کرده afsún-kardah, جادو زده jádú-zadah, مسحور mas,húr.—(*Pleased*) خوشوقت khush-vaqt, مبتهج mubtahij, فریفته firíftah, شیفته shíftah, دلبرده dil-burdah, ربوده بوش rubúdah-buvish.

Enchanter, *subs.* (*Sorcerer*) سحار sahhár, ساحر sáhir, افسون گر afsún-gar, جادو گر jádú-gar.—(*One who pleases*) فرح بخش farah-bakhsh, بهجت افزا buhjat-afzá, دلربا dil-rubá, دلبر dil-bar.
Enchanting, *subs.* افسون afsún, افسون گري afsún-garí, جادو گري jádú-garí, ساحریت sáhiríyat, سحاري sahhárí.—(*Pleasing*) دلربائي dil-rubá,í, فریبندگي firíbandagí.
Enchantingly, *adv.* بطور سحاري bi-taur-i-sahhárí, ساحرانه sáhiránah.—(*Pleasingly*) بخوشي bi-khushí, لطیفانه latífánah, مطبوعاً matbú'an, نعیمانه na'ímánah, از روي دلبري az rúy-i-dil-barí.
Enchantment, *subs.* جادو jádú, جادوگري jádú-garí, سحر sihr, افسون afsún, عزیمت 'azímat, نیرنج níranj, نیرنگ nírang.—(*Fascination of the heart*) دلستاني dil-sitání, دلاویزي dil-ávízí, شیفتگي shíftagí.
Enchantress, *subs.* (*Sorceress*) سحاره sahhárah, جادو گر jádú-gar.—(*One who pleases*) فرح بخش farah-bakhsh, بهجت افزا buhjat-afzá, دلربا dil-rubá, دلبر dil-bar.
Enchase, *verb,* مقبت ساختن muqabbat sákhtan, قبه دار گردانیدن qubbah-dár gardánídan.
Enchased, *part.* مقبت muqabbat, قبه دار qubbah-dár.
Enchasement, *subs.* تقبیب taqbíb, قبه بندي qubbah-bandí, قبه کاري qubbah-kárí.
Enchisel, *verb,* اشکنه کردن ishkanah kardan, نجاري najjárí kardan.
Enchorial, *adj.* عام 'ámm, عموم 'umúm, معروف ma'rúf, متعارف muta'árif, متداول mutadávil, مشهور mashhúr, معمول ma'múl, زود بدست zúd-bi-dast, مبتذل mubtazal, کم بها kam-bahá, مطلق mutlaq.
Encircle, *verb,* احاطه نمودن ihátah nimúdan, حاوي بودن háví búdan, محاصره نمودن muhásarah nimúdan, در بر گرفتن dar bar giriftan.
Enclasp, *verb,* آغوش کشیدن ágháish kashídan, بغل گرفتن baghal giriftan, بغل گیري کردن baghal-gírí kardan, کنار گرفتن kinár giriftan, در بر گرفتن dar bar giriftan, معانقه نمودن mu'ánaqah nimúdan, ماچ کردن mách kardan, احتضان کردن ihtizán kardan.
Enclose, *verb,* احاطه نمودن ihátah nimúdan, حاوي بودن háví búdan, محاصره نمودن muhásarah nimúdan, در بر گرفتن dar bar giriftan.—(*A letter, &c.*) لفاً ارسال laffan irsál dáshtan, در جوف نهادن dar jauf nihádan, مندرج ساختن mundarij sákhtan.
Enclosing, *subs.* احاطه ihátah, حصار hissár.—(*Of a letter*) لف laf.
Enclosure, *subs.* حیاط hayát, احاطه ihátah, حواط havát, حصار hissár.—(*For cattle*) آغل ágil, مربض marbaz.—(*Fort*) قلعه qal'ah, حصار hissár, بارو bárú, حصن hisn

(*pl.* حصون husún).—(*A letter, &c.*) ملفوف malfúf, ملفوفه malfúfah, مندرجه mundarajah.

Encomiast, *subs.* مادح mádih, مديح سنج madíh-sanj, مداح maddáh, ستايش گر sitáyish-gar, حامد hámid, وصاف vassáf.

Encomiastic, *adj.* پر مدح pur-madh, با ستايش bá-sitáyish.

Encomium, *subs.* مدح madh, مديح madíh, ستايش sitáyish, حمد hamd, وصف vasf, ثنا saná.

Encompass, *verb,* احاطه نمودن ihátah nimúdan, حاوي بودن háví búdan, محاصره نمودن muhásarah nimúdan, در بر گرفتن dar bar giriftan.

Encompassment, *subs.* احاطه ihátah, حصار hissár.

Encore! *interj.* ايضاً aizan, آفرين áfirín, مرحبا marhabá, دو باره dú-bárah.

Encore, *verb,* ايضاً گفتن aizan guftan, طلب تكرار كردن talab-i-takrár kardan, باز طالب شدن báz tálib shudan.

Encounter, *subs.* (*Battle*) جنگ jang, پيگار paigár, رزم razm, حرب harb (*pl.* حروب hurúb), ناورد návard, نبرد nabard, پرخاش parkhásh, كار زار kár-zár, آورد ávard, محاربه muhárabah, مضاربه muzárabah, معاركه mu'árakah, معركه ma'rikah.—(*Meeting*) تقابل taqábul, مقابله muqábalah, دو چار dú-chár, لقا liqá, تلاق taláq.

Encounter, *verb,* (*Fight*) جنگ كردن jang kardan, جنگيدن jangídan, حرب نمودن harb nimúdan, كار زار دادن kár-zár dádan, پيگار نمودن paigár nimúdan, رزم نمودن razm nimúdan, محاربه داشتن muhárabah dáshtan, معركه كردن ma'rikah kardan.—(*Meet*) مقابله كردن muqábalah kardan, ملاقات كردن muláqát kardan, تلاقي نمودن taláqí nimúdan, دو چار شدن dú-chár shudan.

Encourage, *verb,* تحريض نمودن tahríz nimúdan, تشويق نمودن tashvíq nimúdan, تقويت كردن taqviyat kardan, ترغيب كردن targhíb kardan, شاه باش نمودن sháh-básh nimúdan, مرحبا گفتن marhabá guftan, دلير كردن dilír kardan.

Encouragement, *subs.* تشويق tashvíq, تحريض tahríz, ترغيب targhíb, ترحيب tarhib, تحريك tahrík, شاه باش گوئي sháh-básh-gú,í, مرحباگوئي marhabá-gú,í.

Encourager, *subs.* مشوق mushavviq, مرغب muraghghib, تشويق ده tashvíq-dih, محرض muharriz, شاه باش گو sháh-básh-gú, مرحبا گو marhabá-gú.

Encouraging, *subs.* تشويق tashviq, تحريض tahríz, ترغيب targhíb, ترحيب tarhíb, تحريك tahrík, شاه باش گوئي sháh-básh-gú,í, مرحبا گوئي marhabá-gú,í.—*adj.* مشوق mushavviq, مرغب muraghghib, تشويق ده tashvíq-dih, محرض muharriz, شاه باش گو sháh-básh-gú, مرحبا گو marhabá-gú.

Encouragingly, *adv.* از روي ترحيب az rúy-i-tarhíb, بطور ترغيب bi-taur-i-targhíb, بطور تحريك bi-taur-i-tahrík.

Encrimson, *verb,* قرمز كردن qirmiz kardan, سرخ كردن surkh kardan.

Encroach, *verb,* تجاوز كردن tajávuz kardan, از حد گذشتن az hadd guzashtan, دخل كردن dakhl kardan, تعدي كردن ta'addí kardan, دست انداختن dast andákhtan, تناول نمودن tanávul nimúdan.

Encroacher, *subs.* متعدي muta'addí, تعدي كن ta'addi-kun, متناول mutatávil.

Encroachment, *subs.* تعدي ta'addí, تناول tanávul, تجاوز tajávuz, از حد گذري az-hadd-guzarí.

Encumber, *verb,* (*Burden*) بار كردن bár kardan, زير بار كردن zír-bár kardan, حمل كردن haml kardan.—(*Clog*) منع كردن man' kardan, دفع كردن daf' kardan, باز داشتن báz-dáshtan, تعرض نمودن ta'arruz nimúdan.

Encumbrance, *subs.* بار bár, حمل haml, مانع máni'.

Encyclical, *adj.* عمومي 'umúmí, جمهوري jumhúrí.

Encyclopædia, *subs.* دائرت العلوم dáïratu 'l-'ulúm, دائرت المعارف dáïratu 'l-ma'árif, جوامع العلوم javámi'u 'l-'ulum.

Encyclopædian, *adj.* دائرت العلومي dáïratu 'l-'ulúmí, دائرت المعارفي dáïratu 'l-ma'árifí.

Encyclopædist, *subs.* دائرت العلوم نويس dáïratu 'l-'ulúm-nivís, كاتب دائرت المعارف kátib-i-dáïratu 'l-ma'árif.

Encysted, *part.* آبله دار ábilah-dár, دانه دار dánah dár.

End, *subs.* (*Point or tip*) سر sar, نوك nauk, پايان páyán. — (*Conclusion*) آخر ákhir, آخرت ákhirat, عاقبت 'áqibat (*pl.* عواقب 'aváqib), اتمام itmám, تمام tamám, تتمه tatimmah, سر sar, انصرام insirám, انتها intihá, نهايت niháyat, انجام anjám, سرنجام saranjám, ختم khatm, خاتمه khátimah, اختتام ikhtitám, فرجام farjám, مآل ma,ál, انقراض inqiráz, انقطاع inqitá', انقضا inqizá. — (*Object*) غرض gharaz (*pl.* اغراض aghráz), مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), قصد qasd.—(*In the end*) عاقبت الامر 'áqibatu 'l-amr, عاقبت الحال 'áqibatu 'l-hál.—(*To the end*) الي آخره ilá ákhirah.—(*To the end that*) تا اين كه tá-ínkih, بقصد اينكه bi-qasd-i-ín-kih. — (*What will be the end thereof*) نتيجه‌اش چه خواهد بود natíjah-ash chih kháhad búd.—(*The end crowns the work*) خاتمه اين كار بخوبي خاهد گذشت khátimah-i-ín kár bi-khubí kháhad guzasht.—(*My patience is at an end*) صبرم تمام شد sabr-am tamám shud.—(*The uttermost ends of the world*) آخر دنيا ákhir-i-dunyá, اقاصي ارض aqásí-i-arz.—(*From one end of the earth to the other*) از يك گوشه زمين تا گوشه ديگر az yak gúshah-i-zamín tá gúshah-i-dígar.

End, *verb trans.* تمام کردن tamám kardan, باخر رسانیدن bi-ákhir rasánídan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز par-dáz), منقرض ساختن munqariz sákhtan, انجام دادن anjám dádan, باتجام رسانیدن bi-anjám rasánídan, ختم نمودم khatm nimúdan, اختتام نمودن ikhtitám nimúdan.—*intrans.* تمام شدن tamám shudan, باخر رسیدن bi-ákhir rasídan, اختتام یافتن ikhtitám yáftan, با تمام رسیدن bá-tamám rasídan.

Endamage, *verb,* ضرر رسانیدن zarar rasánídan, زیان کردن ziyán kardan, آزار رسانیدن ázár rasánídan, آزردن ázurdan, آسیب رسانیدن ásíb rasánídan, خلل رسانیدن khalal rasánídan, ایذا کردن ízá kardan, معیوب کردن ma'yúb kardan, رنجانیدن ranjánídan, عیب کردن 'aib kardan, خستن khastan.

Endanger, *verb,* در خطر انداختن dar-khatr andákhtan, خطرناك ساختن khatar-nák sákhtan, (به) ضرر رسانیدن zarar rasánídan (bi).

Endangerment, *subs.* خطر khatar, خطره khatrah, مخاطره mukhátarah, بیم bím, خدشه khadashah, تشویش tashvísh, باك bák, تنگنائي tangná,í.

Endear, *verb,* تحبیب نمودن tahbíb nimúdan, عزیز ساختن 'azíz sákhtan, محبوب گردانیدن mahbúb gardánídan, شیرین ساختن shírín sákhtan.

Endearing, *subs.* تحبیب tahbíb, عزیز نمائي 'azíz-nimá,í, شیرین سازي shírín-sází.—*adj.* عزیز 'azíz, شیرین shírín.

Endearment, *subs.* محبت mahabbat, مهر mihr, دوستي dústí, وداد vidád, عشق 'ishq, حب hubb, الفت ulfat, صادقي sádiqí, صداقت sadáqat, مودت mavaddat, یاري yárí, اتحاد ittihád, هوا havá, هوا داري havá-dárí, دلداري dil-dárí, دلبستگي dil-bastagí, علاقه 'aláqah, عطوفت 'atúfat, تعلیق ta'líq, تودد tavaddud, آشنائي áshná,í, صباب sabáb, خلت khullat (*pl.* خلال khilál), ولا vilá, موالات muválát, ائتلاف ïtiláf, خلاص khilás, مسالمت musálamat, محابات muhábát.

Endeavour, *subs.* کوشش kúshish, سعي sa'í, جهد jahd, اجتهاد ijtihád, قصد qasd, عزم 'azm, سر sar, اراده irádah.—(*To use one's endeavours*) اهتمامرا بعمل آوردن ihtimám-rá bi-'amal ávardan, بذل همت کردن bazl-i-himmat kardan.

Endeavour, *verb,* کوشیدن kúshídan, کوشش کردن kú-shish kardan, جهد کردن jahd kardan, قصد کردن qasd kardan, سعي نمودن sa'í nimúdan, اجتهاد نمودن ijtihád nimúdan, قصد نمودن qasd nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), اقدام کردن iqdám kardan.

Endemic, *subs.* مرض عام marz-i-'ámm, مرض مستولي marz-i-mustaulí, مرض متداول marz-i-mutadávil, مرض عمومي marz-i-'umúmí.—*adj.* عام 'ámm, مستولي mus-taulí.

Endenizen, *verb,* محسوب ساختن mahsúb sákhtan, اهل بلد گردانیدن ahl-i-balad gardánídan, هم شهري ham-shahrí gardánídan.

Ending, *subs.* انجام anjám, انتها intihá, آخر ákhir, آخرت ákhirat, عاقبت 'áqibat, اتمام itmám, تمام tamám, تتمه tatimmah, سر sar, فرجام farjám, اختتام ikhtitám, نهایت nihávat, ختم khatm, انقضا inqizá.—(*Grammatical term*) قافیه qáfiyah (*pl.* قوافي qaváfí), نهایت nihávat, آخر ákhir.

Endive, *subs.* کاسني kásní, هندب hindab, هندبا hindabá, هندبید hindbíd.

Endless, *adj.* بي پایان bí-páyán, بي نهایت bí-nihávat, بلا نهایت bilá-nihávat, نا متناهي ná-mutanáhí.

Endlessly, *adv.* بطور بي نهایت bi-taur-i-bí-nihávat.

Endogen, *subs.* (*Plant*) تو رو tú-rú.

Endogenous, *adj.* تو روي tú-rúí.

Endorse, *verb,* مضبوط کردن mazbút kardan, امضا کردن imzá kardan, ضحه نوشتن zahah nivishtan.—(*A state-ment*) تصدیق کردن tasdíq kardan, مجرا داشتن mujrá dáshtan.

Endorsed, *part.* مضبوط mazbút, امضا imzá.

Endow, *verb,* جهاز دادن jaház dádan, تجهیز نمودن tajhíz nimúdan, مهر ساختن muhr sákhtan.—(*Meta-phorically*) بخشیدن bakhshídan, بهره‌ناك گردانیدن bahrah-nák gardánídan, دادن dádan (*rt.* ده dih).

Endowment, *subs.* (*Pious bequest*) وقف vaqf (*pl.* اوقاف auqáf), موقوفه mauqúfah, خیرات khairát.—(*Dowry*) جهاز jaház, مهر muhr.—(*Faculty*) قابلیت qábilíyat, فصیله fasílah.—(*Endowing*) اعانت i'ánat, موجبت mújabat, بخش bakhsh, عطیه 'atíyah (*pl.* عطایا 'atáyá), هدیه hadíyah (*pl.* هدایا hadáyá).

Endurable, *adj.* قابل تحمل qábil-i-tahammul, تحمل پذیر tahammul-pazír, حوصله بردار hausilih-bardár.

Endurance, *subs.* (*Continuance*) استمرار istimrár, دوام davám, قرار qarár, پایداري páyadárí, مداومت mudá-vamat, اتصال ittisál, پیوستگي paivastagí, بقا baqá.—(*Patience*) صبر sabr, صبوري sabúrí, شکیب shikíb, شکیبائي shikíbá,í, تحمل tahammul, طاقت táqat, برد burd-bárí.

Endure, *verb trans.* صبر کردن sabr kardan, بر داشت bar-dásht kardan, طاقت داشتن táqat dáshtan, تحمل نمودن tahammul nimúdan, تاب آوردن táb ávardan. —(*Last*) ماندن mándan, پایدار بودن páyadár búdan, دائم بودن dáïm búdan, دوام داشتن davám dáshtan, قائم بودن qáïm búdan, بقا داشتن baqá dáshtan, طول کشیدن túl kashídan, ممتد شدن mumtadd shudan, مداومت کردن mudávamat kardan, استمرار کردن istim-rár kardan.

Endwise, *adv.* سر پا sar-i-pá.

Enema, *subs.* محقن mihqan, حقنه huqnah, دستور das-túr, امالہ imálah.

Enemy, *subs.* دشمن dushman, خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm), خصیم khasím, مخاصم mukhásim, خصومت khusúmat-kár, متخاصم mutakhásim, مختصم mukhtasim, منازع munázi', معارض mu'áriz, مبارز mubáriz (*pl.* مبارزان mubárizán), غنیم ghaním, عدو 'adúv *or* 'adúvv (*pl.* اعدا a'dá), مخالف mukhálif, عوان 'aván, معاند mu'ánid, رقیب raqíb.—(*Mortal enemy*) عدو جان 'adúv-i-ján.

Energetic, *adj.* متجاهد mutajáhid, ساعي sá'í, کوشش مند kúshish-mand, بلیغ balígh, جهید jahíd, جاهد jáhid.

Energetically, *adv.* کوشش مندانه kúshish-mandánah, جاهدانه jáhidánah, ساعیانه sá'iyánah.

Energize, *verb trans.* سر غیرت آوردن sar-ghairat ávardan, تشویق کردن tashvíq kardan, قوت دادن qúvat dádan.—*intrans.* ساعي کردن sá'í kardan, جهد نمودن jahd nimúdan.

Energy, *subs.* قوت qúvat *or* quvvat, شدت shiddat, غیرت ghairat, اجتهاد ijtihád, شوق shauq, مبالغه mubálaghah, نجدت najdat, قوت فاعلیه qúvat-i-fá'iliyah.

Enervate, *verb*, کم زور ساختن kam-zúr sákhtan, بي رگ ساختن bí-rag sákhtan, بي حال کردن bí-hál kardan, بي قوت نمودن bí-qúvat nimúdan, ضعیف گردانیدن za'íf gardánídan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan.

Enervated, *part.* کم زور kam-zúr, ضعیف za'íf, نا توان ná-taván, بطال battál, سست sust, مسترخي mustarkhá.

Enervation, *subs.* تضعیف taz'íf, تعجیز ta'jíz, سستي sustí, استرخا istirkhá.

Enfeeble, *verb*, کم زور ساختن kam-zúr sákhtan, بي رگ ساختن bí-rag sákhtan, بي حال کردن bí-hál kardan, بي قوت نمودن bí-qúvat nimúdan, ضعیف گردانیدن za'íf gardánídan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan.

Enfeeblement, *subs.* تضعیف taz'íf, تعجیز ta'jíz, سستي sustí, استرخا istirkhá.

Enfeoffe, *verb*, سند دادن sanad dádan.

Enfeoffment, *subs.* سند sanad, سند دهي sanad-dihí.

Enfilade, *subs.* خط khatt, صف saff (*pl.* صفوف sufúf), قطار qitár (*pl.* قطر qutur).

Enfilade, *verb*, صف شکستن saff shikastan.

Enforce, *verb*, (*Strengthen*) تاکید کردن täkíd kardan, مستحکم کردن mustahkam kardan, استحکام دادن istihkám dádan, قوت دادن qúvat dádan.—(*Constrain*) بر آن داشتن bar án dáshtan, اجبار نمودن ijbár nimúdan, مجبور نمودن majbúr nimúdan, نا چار کردن ná-chár kardan, لابد ساختن lábad sákhtan, اکراه کردن ikráh kardan, الزام نمودن ilzám nimúdan, مضطر ساختن muztarr sákhtan, زور آوردن zúr ávardan.—(*Put in execution*) پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), بر آوردن bar-ávardan, انجام دادن anjám dádan, باجام رسانیدن bi-anjám rasánídan, تتمیم نمودن tatmím nimúdan, تمام کردن tamám kardan, بجا آوردن bi-já-ávardan, تکمیل نمودن takmíl nimúdan, اکمال ikmál nimúdan, اتمام کردن itmám kardan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, مجرا داشتن mujrá dáshtan, اجرا کردن ijrá kardan, وفا کردن vafá kardan.

Enforcement, *subs.* تاکید täkíd, استحکام istihkám, تقویت taqviyat.—(*Compulsion*) زور zúr, جور jaur, تعدي ta'addí, مجبوریت majbúríyat, لزوم luzúm, ظلم zulm, ابرام ibrám, اضطرار iztirár, اقتضا iqtizá, جبر jabr, قهر qahr.—(*Carrying into execution*) اجرا ijrá, تتمیم tatmím, تکمیل takmíl, اتمام itmám.

Enforcer, *subs.* تقویت کننده taqviyat-kunandah, استحکام بخشنده istihkám-bakhshandah.—(*Of decrees*) اجرا کننده ijrá-kunandah, امضا دارنده imzá-dárandah.

Enfranchise, *verb*, ازادگي ázádagí bakhshídan, خلاص کردن khalás kardan, رستگار کردن rastagár kardan, تحریر نمودن tahrír nimúdan.

Enfranchised, *part.* آزاد ázád, رستگار rastagár, خلاص khalás.

Enfranchisement, *subs.* آزادي ázádí, تحریر tahrír, رستگاري rastagárí, تخلیص takhlís.

Engage, *verb*, (*Take into employ*) نگاه داشتن nigáh dáshtan, معین کردن mu'ayyan kardan, با ملازمت گرفتن bá-mulázamat giriftan, بکار داشتن bi-kár dáshtan.—(*Enter upon*) اقدام کردن iqdám kardan, بر خود گرفتن bar-khud giriftan.—(*Enlist*) جمع آوري نمودن jam'-ávarí nimúdan, (از) قول گرفتن qaul giriftan (az).—(*Battle*) جنگ کردن jang kardan, جنگیدن jangídan, حرب نمودن harb nimúdan, کار زار دادن kár-zár dádan, پیگار نمودن paigár nimúdan, رزم نمودن razm nimúdan, محاربه داشتن muhárabah dáshtan, قتال نمودن qitál nimúdan, گیر و دار کردن gír-u-dár kardan, بر سر و کله همدیگر زدن bar-sar-u-kullah-i-ham-dígar zadan.—(*To bind oneself*) عهد نمودن 'ahd nimudan, تعهد نمودن ta'ahhud nimúdan, قبول نمودن qabúl nimúdan, متعهد شدن muta''ahid shudan, وعده دادن va'dah dádan.—(*To engage oneself in marriage*) قول دادن qaul dádan, هم عهد شدن ham-'ahd shudan, قرار دادن qarár dádan.—(*She is engaged to me*) نام زد من است nám-zad-i-man ast.

Engaged, *adj.* (*Busy*) مشغول mashghúl, مشتغل mushtaghil, سر گرم sar-garm.—(*Betrothed*) محصنه muhsanah, مخطوب makhtúb, نامزد nám-zad.—(*To be engaged in discussing*) مشغول بحث بودن mashghúl-i-bahs búdan, بمذاکرات پرداختن bi-muzákarát pardákhtan.

Engagedness, *subs.* مردانگي mardánagí, دلیري dilírí, شوق shauq.

Engagement, *subs.* (*Battle*) جنگ jang, پیگار paigár, رزم razm, حرب harb (*pl.* حروب hurúb), نبرد návard, نبرد nabard, پرخاش parkhásh, کار زار kár-zár, آورد

ávard, محاربه muhárabah, مضاربه muzárabah, معاركه mu'árakah, معركه ma'rikah.—(*Matrimonial*) خطبه khutbah, احصان ihsán, نامزدي nám-zadí, عقد 'aqd.—(*Treaty*) عهده 'uhdah, عهد 'ahd (*pl.* عهود 'uhúd), ميثاق míṡáq (*pl.* مواثيق mavásíq), كار kár, وعده va'dah.—(*International engagements*) تعهدات دوليه ta'ahhudát-i-davaliyah.—(*To have an engagement*) وعده داشتن va'dah dáshtan.—(*I have an engagement with such and such a person*) پيش فلان كس موعودم písh-i-fulán kas mau'úd-am.

Engaging, *adj.* دلفريب dil-firíb, دلبر dil-bar, دلربا dil-rubá, دلبند dil-band, دلاويز dil-ávíz, دلكش dil-kash, دلپسند dil-pasand, با روح bá-rauh, ملائم muláïm, لطيف latíf, شيرين shírín, معقول ma'qúl, سليم salím, خوش خطبع khush-tab'.

Engender, *verb trans.* توليد نمودن taulíd nimúdan, ايلاد نمودن ílád nimúdan, ثمر بخشيدن samr bakhshídan.—*intrans.* موجود شدن maujúd shudan, پيدا شدن paidá shudan, بظهور آمدن bi-zuhúr ámadan.

Engine, *subs.* آلت álat, منجنيق manjaníq, منگنه manginih.

Engineer, *subs.* آلت گر álat-gar, آلت ساز álat-sáz.—(*Civil engineer*) مهندس muhandís, معمار mi'már.—(*Military*) مهندس muhandis.—(*Engineer corps*) فوج مهندس fauj-i-muhandis.

Engineering, *subs.* مهندسي muhandisí, آلت سازي álat-sází.

Enginry, *subs.* اسلحه داري ashlihah-dárí.

Engird, *verb,* احاطه نمودن ihátah nimúdan, حاوي بودن háví búdan, محاصره نمودن muhásarah nimúdan, در بر گرفتن dar-bar giriftan.

English, *subs.* انگليس inglís. — *adj.* انگليس inglís, انگليسي inglísí.

Englut, *verb,* (*Swallow*) بلعيدن bal'ídan, قورت دادن qúrt dádan.—(*Glut*) پر كردن pur kardan, مملو ساختن mamlú sákhtan.

Engorge, *verb trans.* (*Swallow*) بلعيدن bal'ídan, قورت دادن qúrt dádan.—(*Glut*) پر كردن pur kardan, مملو ساختن mamlú sákhtan.—*intrans.* حريصانه خوردن harísánah khurdan, بلعيدن bal'ídan, فرو خوردن furú khurdan.

Engrail, *verb,* منقط ساختن munaqqat sákhtan.

Engrailment, *subs.* تنقيط tanqít.

Engrain, *verb,* جوهر دار كردن jauhar-dár kardan, دانه دار كردن dánah-dár kardan, مخطط ساختن mukhatat sákhtan.

Engrapple, *verb,* گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), گرفتار كردن giriftár kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), تسخير كردن taskhír kardan, غصب كردن ghasb kardan, اخذ كردن akhz kardan, قبض كردن qabz kardan, بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan, كپيدن kapídan (*vulg.*).

Engrasp, *verb,* گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), گرفتار كردن giriftár kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), تسخير كردن taskhír kardan, غصب كردن ghasb kardan, اخذ كردن akhz kardan, قبض كردن qabz kardan, بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan, كپيدن kapídan (*vulg.*).

Engrave, *verb,* كندن kandan, نقش كردن naqsh kardan, حكاكي كردن hakákí kardan, قلمكاري كردن qalam-kárí kardan.

Engraved, *part.* منقوش manqúsh.

Engravement, *subs.* نقش naqsh, كندگي kandagí.—(*Thing done*) قلمكاري qalam-kárí, منبت كاري mambat-kárí.

Engraver, *subs.* حكاك hakkák, نقاش naqqásh, نقشبند naqsh-band, قلمكار qalam-kár.

Engraving, *subs.* نقش naqsh, كندگي kandagí.

Engross, *verb,* تحرير نمودن tahrír nimúdan, كتابت كردن kitábat kardan, جلي نوشتن jalí nivishtan.—(*Absorb*) زياد كردن ziyád kardan, جمع كردن jam' kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), سطبر گردانيدن sitabr gardánídan.

Engrosser, *subs.* جلي نويس jalí-nivís.—(*One who absorbs, &c.*) جمع كننده jam'-kunandah, سطبر گردان sitabr-gardán.

Engrossment, *subs.* جلي نويسي jalí-nivísí.—(*Exorbitant acquisition*) جمع jam', سطبري sitabrí, وفرت vafrat.

Engulph, *verb,* غرق كردن gharq kardan.

Enhance, *verb,* زياد كردن ziyád kardan, افزودن afzúdan (*rt.* افزاي afzáy), اضافه نمودن izáfah nimúdan.

Enhancement, *subs.* رفع raf', ترقي taraqqí, ترقيه tarqiyah.—(*Enhancement of value of goods, by a fictitious tender of high price; a misdemeanour punishable by Muhammadan law*) نجش najsh.

Enharmonic, *adj.* هم آهنگ ham-áhang.

Enigma, *subs.* معما mu'ammá, رمز ramz (*pl.* رموز rumúz), لغز lughaz (*pl.* الغاز algház), ايهام íhám, كنايه kináyah.—(*He is an enigma*) او معماييست ú mu'ammá 'íst.

Enigmatic, *adj.* معماي mu'ammáí, رمزي ramzí, كنايتي kináyatí, لغزي lughazí.

Enigmatically, *adv.* بطور معما bi-taur-i-mu'ammá, رمزانه ramzánah, بطريق لغز bi-taríq-i-lughaz.—(*To speak enigmatically*) رمزانه سخن ادا نمودن ramzánah sukhun adá nimúdan, معما گفتن mu'ammá guftan.

Enigmatist, *subs.* معما گو mu'ammá-gú, رمز سنج ramz-sanj, لغز شناس lughaz-shinás.

Enigmatize, *verb,* رمزانه سخن ادا نمودن ramzánah sukhun adá nimúdan, معما گفتن mu'ammá guftan.

Enjoin, *verb,* تاكيد كردن täkíd kardan, فرمودن farmúdan (*rt.* فرما farmá), فرمائش دادن farmáïsh dádan, فرمان دادن farmán dádan, حكم نمودن hukm nimúdan, امر نمودن amr nimúdan, ارشاد كردن irshád kardan, سفارش كردن sifárish kardan, قدغن نمودن qadaghan nimúdan, دستور العمل دادن dastúru 'l-'amal dádan.

Enjoinment, *subs.* حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), فرمان farmán, فرمائش farmáïsh, فرموده farmúdah, امر (*pl.* اوامر avámir), ارشاد irshád, وصت vasiyat, قدغن qadaghan, سفارش sifárish.

Enjoy, *verb,* لذت بردن lazzat burdan *or* كشيدن kashídan, تمتع نمودن tamattu' nimúdan, متمتع شدن mutamatti' shudan, حظ كردن hazz kardan, بر خوردن (از) bar-khurdan (az).—(*A woman*) تصرف نمودن tasarruf nimúdan.—(*To enjoy oneself*) عيش كردن 'aish kardan, خوشحالي كردن khush-hálí kardan.—(*We enjoyed ourselves*) خوش گذشت khush guzasht.

Enjoyable, *adj.* پر مسرت pur-masarrat, فرح بخش farah-bakhsh, بهجت فزا buhjat-fazá.

Enjoyment, *subs.* عشرت 'ishrat, صفا safá, بر خورداري bar-khurdárí, عيش 'aish, لذت lazzat, حظ hazz, تمتع tamattu', خط بري khatt-barí, تنعم tana''um, بهجت buhjat, فرح farah, مسرت masarrat.

Enkindle, *verb,* افروختن afrúkhtan (*rt.* افروز afrúz), روشن كردن raushan kardan, مشتعل كردن mushta'il kardan.

Enlarge, *verb,* وسعت دادن vus'at dádan, بزرگتر كردن buzurgtar kardan, بسط دادن bast dádan, مبسوط ساختن mabsút sákhtan, منشره ساختن munsharah sákhtan, كشودن kushúdan (*rt.* كشاي kusháy), مفسوح كردن mafsuh kardan.—(*Metaphorically*) شرح نمودن sharh nimúdan, توسيع كردن tausí' kardan.

Enlarged, *part.* مبسوط mabsút, مفسوح mafsúh.

Enlargement, *subs.* توسيع tausí', توسعه tausi'ah, افزايش afzáyish.—(*Metaphorically*) شرح sharh, توسيع tausí'.

Enlighten, *verb,* روشن ساختن raushan sákhtan, براق گردانيدن burráq gardánídan, درخشان نمودن dirakhshán nimúdan, منور ساختن munavvar sákhtan, فروغ بخشيدن furúgh bakhshídan, ضيا دار نمودن ziyá-dár nimúdan, افروختن afrúkhtan (*rt.* افروز afrúz), افراختن afrákhtan (*rt.* افراز afráz).—(*Instruct*) مطلع گردانيدن muttali' gardánídan, دانش آموختن dánish ámúkhtan.—(*To enlighten oneself*) علم تحصيل كردن 'ilm tahsíl kardan, كسب دانش كردن kasb-i-dánish kardan.

Enlightener, *subs.* روشني بخش raushaní-bakhsh.—(*Metaphorically*) دانش آموز dánish-ámuz.

Enlightenment, *subs.* منوري munavvarí, تنوير tanvír, روشني بخش raushaní-bakhsh, نور يابي núr-yábí, بخشي bakhshí.—(*Metaphorically*) دانش آموزي dánish-ámúzí.

Enlink, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), زنجير كردن zanjír kardan.

Enlist, *subs.* (*Raise soldiers*) جمع آوري نمودن jam'-ávarí nimúdan.—(*Take service as a soldier*) سرباز شدن sarbáz shudan.

Enlistment, *subs.* جمع آوري jam'-ávarí.—(*Register*) دفتر daftar (*pl.* دفاتر dafátir).

Enliven, *verb,* تفريح كردن tafríh kardan, خورسند نمودن khursand nimúdan, خورسندي كردن khursandí kardan, شادمان ساختن shád-mán sákhtan, شادماني نمودن shád-mání nímúdan.

Enlivener, *subs.* خوشحالي بخش khush-hálí-bakhsh, فرح بخش farah-bakhsh, مفرح mufarrih.

Enmarble, *verb,* مرمر ساختن marmar sákhtan.

En masse, *adv.* بطور جمع bi-taur-i-jam', مجموعانه majmú'ánah.

Enmesh, *verb,* گرفتار ساختن giriftár sákhtan, بدام آوردن bi-dám ávardan, صيد كردن said kardan.

Enmity, *subs.* دشمني dushmaní, عداوت 'adávat, عدوان 'udván, كينه kínah, كين kín, مخالفت mukhálafat, مخاصمت mukhásamat, خصومت khusúmat, حقد hiqd, كلفت kuluft.—(*To bear enmity*) كين داشتن kín dáshtan, حقد بردن hiqd burdan.

Ennoble, *verb,* شرف دادن sharf dádan, مشرف ساختن musharraf sákhtan, بزرگ گردانيدن buzurg gardánídan, احترام بخشيدن ihtirám bakhshídan, نجيب ساختن najíb sákhtan.—(*He has ennobled his race*) زيب افتخار قامت خود ساخت zíb-i-iftikhár-i-qámat-i-khud sákht.

Ennobled, *part.* مشرف musharraf.

Ennoblement, *subs.* تشريف tashríf, احترام بخش ihtirám-bakhsh.

Ennui, *subs.* دلتنگي dil-tangí, بيزاري bízárí, ملالت malálat, املال imlál, كسالت kasálat.

Enormity, *subs.* عظمت 'azamat, عظيمي 'azímí, بزرگي buzurgí, سطبري sitabrí, كلاني kalání, شدت shiddat, افراط ifrát, زياده روي ziyádah-raví, حدت hiddat, حدت داري hiddat-dárí.—(*Atrocity*) ظلم zulm, ستم sitam, تعدي ta'addí, تعدي كاري ta'addí-kárí, سختي sakhtí, ضرر zarar, جور jaur.

Enormous, *adj.* عظيم 'azím, بزرگ buzurg, سطبر sitabr, كلان kalán, شديد shadíd, مفرط mufrit, زياده رو ziyádah-rau, مسرف musrif, حدت دار hiddat-dár.—(*Atrocious*) شرير sharír, سخت sakht, ظالم zálim, بد bad, تعديكار ta'addí-kár, متعدي muta'addí, ستم گر sitam-gar, فاحش fáhish.

Enormously, *adv.* بغايت bi-ghávat, بطور افراط bi-taur-i-ifrát, بطرز زياده روي bi-tarz-i-ziyádah-raví, مسرفانه

musrifánah, بشدت تمام bi-shiddat-i-tamám, از روي حدت az-rúy-i-hiddat.

Enormousness, *subs.* عظمت ‘azamat, عظيمي ‘azímí, بزرگي buzurgí, سطبري sitabrí, كلاني kalání, شدت shiddat, افراط ifrát, زياده روي ziyádah-raví, حدت hiddat, حدت داري hiddat-dárí.—(*Atrocity*) ظلم zulm, ستم sitam, تعدي ta‘addí, تعدي كاري ta‘addí-kárí, سختي sakhtí, ضرر zarar, جور jaur.

Enough, *subs.* كفايت kifáyat, كفاف kafáf.—*adj.* بس bas, كافي káfí.—*adv.* بقدر كفايت bi-qadr-i-kifáyat, كافياً káfiyan.—(*Exclamation*) بس bas, باشد báshad.—(*Easy enough*) پر آسان pur-ásán.—(*It is enough*) كافيست káfí ’st, بس است bas ast.

Enquire, *verb,* تفتيش كردن taftísh kardan, تجسس نمودن tajassus nimúdan, تفحص كردن tafahhus kardan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan.—(*Ask*) پرسيدن pursídan, پرسش كردن pursish kardan, استفهام كردن istifhám kardan, استفسار كردن istifsár kardan, سؤال كردن süál kardan, سراغ كردن sirágh kardan, مطالبه نمودن mutálabah nimúdan.—(*To enquire after a person’s health*) احوال پرسي نمودن ahvál-pursí nimúdan, تفقد احوال كسي نمودن tafaqqud-i-ahvál-i-kasí nimúdan, پرسش خاطر نمودن pursish-i-khátir nimúdan.

Enquiry, *subs.* تفتيش taftísh, تجسس tajassus, تفحص tafahhus, تحقيق tahqíq, سراغ sirágh.—(*Question*) سؤال süál, پرسش pursish, استفهام istifhám, استفسار istifsár.

Enrage, *verb,* خشمناك ساختن khishm-nák sákhtan, غضبناك گردانيدن ghazab-nák gardánídan, مكدر ساختن mukaddar sákhtan.

Enraged, *adj.* غضبناك ghazab-nák, خشمناك khishm-nák, خشم آلود khishm-álúd, بر آشفته bar-áshuftah, كج‌خلق kaj-khulq, متنفر mutanaffir, گرم garm, آزرده ázurdah, مكدر mukaddar, رنجيده ranjídah, در هم dar-ham, بغيظ آمده bi-ghaiz-ámadah, متغير mutaghayyir, خفا khafá (*obs.*).

Enrank, *verb,* ترتيب دادن tartíb dádan, صف دادن saff dádan.—(*Ennoble*) شرف دادن sharf dádan, مشرف ساختن masharraf sákhtan, بزرگ گردانيدن buzurg gardánídan, احترام بخشيدن ihtirám bakhshídan, نجيب ساختن najíb sákhtan.

Enrapture, *subs.* لذت lazzat, دلخوشي dil-khushí, عيش ‘aish, عشرت ‘ishrat, حظ hazz, شادي shádí, ذوق zauq, لطافت latáfat, صفا safá, بهجت buhjat, خوشنودي khush-núdí, خوشحالي khush-hálí, بشاشت basháshat, عيش و نوش ‘aish-u-núsh.

Enrapture, *verb,* لذت دادن lazzat dádan, ممنون كردن mamnún kardan, خوش ساختن khush sákhtan, خوشحال ساختن khush-hál sákhtan, مبتهج گردانيدن mubtahij gardánídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan.

Enravish, *verb,* لذت دادن lazzat dádan, ممنون كردن mamnún kardan, خوش ساختن khush sákhtan, خوشحال ساختن khush-hál sákhtan, مبتهج گردانيدن mubtahij gardánídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan.

Enravishment, *subs.* وجد vajd, شعف sha‘af, بي بي‌خودي bí-khudí, بي هوشي bí-húshí.

Enregister, *verb,* ثبت كردن sabt kardan, اسم نويسي ism-nivísí kardan, مسجل ساختن musajjal sákhtan, در دفتر نوشتن dar daftar nivishtan, رگستري ragistarí kardan (mostly used in Búshahr and neighbourhood).

Enrich, *verb,* غني ساختن ghaní sákhtan, متمول گردانيدن mutamavvil gardánídan, دولتمند كردن daulat-mand kardan.—(*Fertilize*) بار ور ساختن bár-var sákhtan, زمين پروردن zamín parvardan, عمارت كردن ‘imárat kardan, مثمر گردانيدن musmir gardánídan, زور دادن zúr dádan, پر زور ساختن pur-zúr sákhtan.—(*Adorn*) آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرايش كردن *or* آرايش دادن áráyish kardan *or* dádan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), زينت دادن zínat dádan, تزيين نمودن tazyín nimúdan, توشيح نمودن taushíh nimúdan, زيب دادن zíb dádan, طرازيدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan, تحلي دادن tahallí dádan.

Enrichment, *subs.* ثروت بخشي sarvat-bakhshí, دولت دهي daulat-dihí, دولتمندي daulat-mandí, اغنا ighná, غنا ghiná.—(*Adornment*) آرايش áráyish, پيرايش píráyish, آراي áráy, آراستگي árástagí, زيبندگي zíbandagí, زينت zínat, زيب zíb, زيور zívar, تجميل tajmíl, توشيح taushíh, تزيين tazyín, تحلي tahallí.—(*Fertilization*) بار بار ور سازي bár-var-sází, مثمري musmirí, ثمر بخشي samr-bakhshí, قوت qúvat, مايه دهي máyah-dihí, حاصل خيزي hásil-khízí, بر دهي bar-dihí.

Enripen, *verb,* رسانيدن rasánídan, پخته گردانيدن pakhtah gardánídan, مستوي ساختن mustaví sákhtan, نضج دادن nuzj dádan.

Enrobe, *verb,* پوشيدن púshídan, پوشانيدن púshánídan, ملبس ساختن mulabbas sákhtan, رخت پوشيدن rakht púshídan, پيراستن pírástan (*rt.* پيراي píráy), آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرايش كردن áráyish kardan.

Enrol, *verb,* پيچيدن píchídan, لفافه كردن lifáfah kardan, ملفوف كردن malfúf kardan, لف كردن laff kardan.—(*Enregister*) ثبت كردن sabt kardan, اسم نويسي ism-nivísí kardan, مسجل ساختن musajjal sákhtan, در دفتر نوشتن dar daftar nivishtan, رگستري ragistarí kardan (mostly used in Búshahr and neighbourhood).

Enrolment, *subs.* ثبت sabt, اسم نويسي ism-nivísí.

Enroot, *verb,* نشاندن nishándan, غرس كردن ghars

kardan, ساختن محکم ریشه ríshah muhkam sákhtan, کاشتن káshtan (*rt.* کار kár).

En route, *prep.* براه bi-ráh, روانه ravánah.

Ensample, *subs.* مثال misál (*pl.* مثل musul), تمثیل tamsíl, مثل masal (*pl.* امثال amsál), نمونه nimúnah, قدوه qudvah, اسوه usvah (*pl.* اسي usá).

Ensanguine, *verb*, خون آلود کردن khún-álúd kardan.

Ensconce, *verb*, پنهان دادن panhán dádan, متمکن ساختن mutamakkin sákhtan, نهادن nihádan, جا دادن já dádan.—(*To ensconce oneself*) جا گرفتن já giriftan, متمکن شدن mutamakkin shudan.

Enseal, *verb*, ممهور ساختن mamhúr sákhtan, مهر کردن muhr kardan, مختوم ساختن makhtúm sákhtan.

Enseam, *verb*, دوختن dúkhtan (*rt.* دوز dúz), سر دوختن sar dúkhtan, وصل کردن vasl kardan.

Ensear, *verb*, داغ کردن dágh kardan.

Ensemble, *subs.* مجموع majmú', همگي hamagí, همه رو هم رفته hamah-rú-ham-raftah.—*adv.* مجتمعاً mujtami'an, با هم bá-ham, همراه ham-ráh.

Enshield, *verb*, پوشیدن púshídan, پوشانیدن púshánídan, نهفتن nihuftan (*rt.* نهوف nihúf).

Enshrine, *verb*, حفظ کردن hifz kardan, نگاه داشتن nigáh dáshtan.

Ensiform, *adj.* تبر وش tabar-vash, شمشیر مانند shimshír-mánand, سیف سا saif-sá.

Ensign, *subs.* (*Banner*) نشان nishán, علامه 'alámah, علم 'alam, لوا livá (*pl.* الویه alviyah), رایت räyat, بیرق bairaq.—(*Military term*) بیگ زاده beg-zádah, نائب دوم náïb-i-duvum, علم دار 'alam-dár.—(*Badge*) نشان nishán, علامه 'alámah.

Ensigncy, *subs.* علم داري 'alam-dárí, بیگ زادگي beg-zádagí.

Enslave, *verb*, اسیر کردن asír kardan, برده ساختن bardah sákhtan, بنده گردانیدن bandah gardánídan, مستعبد نمودن musta'bad nimúdan.

Enslavement, *subs.* بندگي bandagí, وا بستگي vá-bastagí, قید qaid, بند band, گرفتاري giriftárí, اسیري asírí, اسر asr, عبودیت 'ubúdíyat, حبس habs.

Ensnare, *verb*, گیر آوردن gír ávardan, گرفتار ساختن giriftár sákhtan, بدام آوردن bi-dám ávardan, بکمند آوردن bi-kamand ávardan.—(*To become ensnared*) گیر افتادن gír uftádan.

Ensphere, *verb*, آسماني ساختن ásmání sákhtan, فلکي falakí gardánídan, بر افراشتن bar-afráshtan.

Enstamp, *verb*, ممهور ساختن mamhúr sákhtan, مهر کردن muhr kardan, مختوم ساختن makhtúm sákhtan.

Ensue, *verb trans.* پیروي کردن pairaví kardan, پي رفتن pay raftan, تعقب نمودن ta'aqqub nimúdan, عقب 'aqib kardan.—*intrans.* پي شدن pay shudan, عقب آمدن 'aqib ámadan, از پي در آمدن az pay dar-ámadan.

En suite, *adj.* هم جنس ham-jins, مناسب munásib, متابق mutábiq, موافق muváfiq.

Entablature, *subs.* چبوتره chabútarah, سر بند sar-band, کلگي kallagí.

Entail, *subs.* وقف اولاد vaqf-i-aulád.

Entail, *verb*, واجب ساختن vájib sákhtan.—(*It entails no expense*) خرجي ندارد kharjí na-dárad.—(*Legal term*) وقف اولاد کردن vaqf-i-aulád kardan.

Entailment, *subs.* وقفیت vaqfíyat.

Entangle, *verb*, (*Persons*) گرفتار ساختن giriftár sákhtan, گیر آوردن gír ávardan.—(*Things*) پیچاپیچ کردن pích-á-pích kardan, بر هم زدن bar-ham zadan, در هم بر هم کردن dar-ham-bar-ham kardan.—(*To be entangled, persons*) محکم شدن muhkam shudan, گیر آمدن gír ámadan, گرفتار شدن giriftár shudan, دو چهار شدن dú-chahár shudan.—(*Things*) بر هم زده شدن bar-ham-zadah shudan, پیچاپیچ شدن pích-á-pích shudan.—(*Thread*) ریچ کردن rích kardan.

Entanglement, *subs.* گرفتاري giriftárí, دو چهاري dú-chahárí, تقید taqayyud, تقیید taqyíd.—(*Difficulty*) مضیق maziq (*pl.* مضائق mazáïq), تنگي tangí, عسرت 'usrat, تشویش tashvísh, پریشاني parishání, سر آسیمگي sar-ásímagí, اشکال ishkál.—(*Thread*) ریچ rích.

Entangler, *subs.* گرفتار ساز giriftár-sáz, دو چهار گردان dú-chahár-gardán, مقید muqayyid.

Enter, *verb trans.* (در) اندر آمدن andar ámadan (dar), داخل شدن dákhil shudan (followed by izáfat), تو رفتن tú raftan (dar), (به) دخل نمودن dakhl nimúdan (bi), (به) دخول نمودن dukhúl nimúdan (bi).—(*Enregister*) ثبت کردن sabt kardan, اسم نویسي کردن ism-nivísí kardan, مسجل ساختن musajjal sákhtan, در دفتر نوشتن dar daftar nivishtan, رگستري کردن ragistarí kardan (mostly used in Búshahr and neighbourood).—*intrans.* اندر آمدن andar ámadan, داخل شدن dákhil shudan (followed by izáfat), تو رفتن tú raftan, دخل نمودن dakhl nimúdan, دخول نمودن dukhúl nimúdan, در شدن dar shudan *or* رسیدن rasídan.—(*To enter one's mind*) در خاطر خطور کردن dar khátir khutúr kardan.—(*To enter into an explanation*) شروع ببیان نمودن shurú' bi-bayán nimúdan.—(*To enter into business*) معامله نمودن mu'ámalah nimúdan, هم عمل شدن ham-'amal shudan.

Entering, *subs.* دخول dukhúl, دخل dakhl.—(*Entrance*) در dar, دروازه darvázah, باب báb (*pl.* ابواب abváb), قاپو qápú, قاپي qápí.—*adj.* داخل dákhil.

Enteritis, *subs.* (*Medical term*) وجع امعا vaja'-i-am'á, درد روده dard-i-rúdah.

Enterorrhagia, *subs.* (*Medical term*) نزف الدم امعا nazfu 'd-dam-i-am'á.

Enterprize, *subs.* عزيمت 'azímat, مبادرت mubádarat, قصد qasd, جرأت jurät, تعهد ta'ahhud.—(*Undertaking*) عمل 'amal, كار kár.

Enterprize, *verb,* كوشيدن kúshídan, كوشش كردن kúshish kardan, جهد كردن jahd kardan, قصد كردن qasd kardan, سعي نمودن sa'í nimúdan, اجتهاد نمودن ijtihád nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), اقدام كردن iqdám kardan.

Enterprizing, *adj.* با عزيمت bá-azímat, شوقمند shauq-mand.—(*Bold*) دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بيباك bí-bák, شجاع shujá', شجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí, زور مند zúr-mand, مردانه mardánah, غازيانه gháziyánah, بزن بهادر bi-zan-bahádur, بسال basál.

Entertain, *verb,* (*Guests, &c.*) مهماني كردن mihmání kardan, ضيافت كردن ziyáfat kardan.—(*Amuse*) مشغول داشتن mashghúl dáshtan, صفا دادن safá dádan, خوش كردن khush kardan, لذت دادن lazzat dádan, تفريح نمودن tafríj nimúdan, محظوظ كردن mahzúz kardan.—(*A proposal, &c.*) قبول كردن *or* داشتن qabúl kardan *or* dáshtan.—(*Troops*) خوراك دادن khurák dádan, پروردن parvardan, نگاه داشتن nigáh dáshtan.—(*To entertain an idea*) خيال كردن khiyál kardan, معتقد بودن mu'taqid búdan, اعتقاد كردن i'tiqád kardan.

Entertainer, *subs.* (*Guests*) ميز بان míz-bán, ضيافت كن ziyáfat-kun.—(*Amuser*) مشغول دار mashghúl-dár, مفرج mufarrij.

Entertaining, *subs.* (*Of guests*) مهماني mihmání.—*adj.* تفرج بخش tafarruj-bakhsh, مفرج mufarrij, با تفرج bá-tafarruj, دلكش dil-kash, دلاويز dil-ávíz, فرحت انگيز farhat-angíz, ملهي mulhí.

Entertainingly, *adv.* مفرجانه mufarrijánah, از روي لعب az rúy-i-la'b.

Entertainment, *subs.* (*Feast, &c.*), مهماني mihmání, ميهماني míhmání, ضيافت ziyáfat, سور súr, وليمه valímah, بزم bazm, دعوت da'vat.—(*Amusement*) بازي bází, تفرج tafarruj, صفا safá, لعب la'b, تماشا tamáshá, عيش 'aish, فرحت farhat.—(*Of troops, &c.*) نگاه داري nigáh-dárí, پرورش parvarish.

Enthrone, *verb,* بر تخت نشانيدن bar takht nisháníd an, جلوس معين كردن julús mu'ayyan kardan.

Enthronement, *subs.* جلوس julús.

Enthusiasm, *subs.* سر گرمي sar-garmí, هنگامه hangámah, وجد vajd.—(*In religion*) وسواس vasvás, وسوسه vasvasah (*pl.* وساوس vasávis).

Enthusiast, *subs.* سر گرم sar-garm.

Enthusiastic, *adj.* سر گرم sar-garm.—(*In religion*) وسواسي vasvásí.

Enthusiastically, *adv.* بطور سر گرمي bi-taur-i-sar-garmí.

Enthymeme, *subs.* (*Term in logic*) كلام مركب از دو جمله kalám murakkab az dú jumlah.

Entice, *verb,* اغوا كردن ighvá kardan, ترغيب دادن targhíb dádan, فريفتن fríftan (*rt.* فريب fríb), فريب دادن fríb dádan, جذب نمودن jazb nimúdan, دانه ريختن dánah ríkhtan.

Enticed, *part.* اغوا شده ighvá-shudah, فريفته fríftah, فريب خورده fríb-khurdah, گول خورده gúl-khurdah.

Enticement, *subs.* اغوا ighvá, ترغيب targhíb, كشش kashish, كشندگي kashandagí, فريب fríb, جذب jazb, انجذاب injizáb.

Enticer, *subs.* جاذب jázib, اغوا كننده ighvá-kunandah.—(*Person*) دل فريب dil-fríb, دل بر dil-bar, دل كش dil-kash, دلبند dil-band, دلاويز dil-ávíz, دلربا dil-rubá.

Enticing, *adj.* جاذب jázib, جالب jálib, كشنده kashandah, جرار jarrár.—(*Person*) دل فريب dil-fríb, دل بر dil-bar, دل كش dil-kash, دلبند dil-band, دلاويز dil-ávíz, دلربا dil-rubá.

Enticingly, *adv.* جاذباً jáziban, جاذبانه jázibánah, جالباً jáliban, جالبانه jálibánah.

Entire, *subs.* (*Ale-house*) فقاع خانه fuqqá'-khánah, لهر lahar.—*adj.* كامل kámil, كمال kamál, متكامل mutakámil, متكمل mutakammil, كمل kamal, تام támm, تمام tamám, كافي káfí, وافي váfí, درست durust, مسلم musallam, صحيح sahíh.—(*Horse*) نريان naryán, حصان hisán (*pl.* حصن husun).—(*Seven entire months*) درست هفت ماه durust haft máh.

Entirely, *adv.* تماماً tamáman, تكميلاً takmílan, بكلي bi-kullí, بالكل bi 'l-kull, كلاً kullan, كليتاً kullíyatan, بالكليت bi 'l-kullíyat, بالجمله bi 'l-jumlah, جميعاً jamí'an, مطلقاً mutlaqan, بالتمام bi 't-tamám, سراسر sar-á-sar, سراپا sar-á-pá, راساً räsan, كلاً و قاطبتاً kullan va qátibatan, كاملاً kámilan, بطور كمال bi-taur-i-kamál, از بيخ az bíkh, از ته az tah, در چار دور dar chár daur.—(*Entirely at your disposal*) محض ميل خاطر شما mahz-i-mail-i-khátir-i-shumá.

Entirety, *subs.* كليت kullíyat, تماميت tamámíyat, درستي durustí.

Entitle, *verb,* (*Denominate*) ناميدن námídan, نام گذاردن nám guzárdan, اسم دادن ism dádan, گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), تسميه كردن tasmiyah kardan, تعيين كردن ta'yín kardan, نسب كردن nasab kardan, لقب دادن laqab dádan, ملقب ساختن mulaqqab, sákhtan, اسم نمودن ism nimúdan.—(*Give the right of*

claiming) مستحق ساختن mustahiqq sákhtan, استحقاق دادن istihqáq dádan.

Entitled, *part.* (*Named*) ملقب mulaqqab, مخلقب mutalaqqib, مسمي musammá, موسوم mausúm.—(*Possessing the right to*) مستحق mustahiqq.

Entity, *subs.* بودني búdaní, وجود vujúd, موجود maujúd, هستي hastí, كون kaun (*pl.* اكوان akván), بود búd, زندگاني zindagání.

Entomb, *verb,* دفن كردن dafn kardan, خاك كردن khák kardan, زير زمين گذاشتن zír-i-zamín guzáshtan, زير خاك نهادن zír-i-kháh nihádan.

Entomologist, *subs.* هوام شناس havámm-shinás.

Entomology, *subs.* علم هوام 'ilm-i-havámm, هوام شناسي havámm-shinásí.

Entrails, *subs.* رودة rúdah (*pl.* رودها rúdahá), معي mi'á (*pl.* امعا am'á), حشا hashá (*pl.* احشا ahshá), درون darún, اندرون andarún, بطن batn, گرده gurdah, كم kum, شكنبه shikambah.

Entrance, *subs.* مدخل madkhal (*pl.* مداخل madákhil), دخول dukhúl, دخل dakhl.—(*Door*) در dar, دروازه darvázah, باب báb (*pl.* ابواب abváb), قاپو qápú, قاپي qápí.

Entrance, *verb,* لذت دادن lazzat dádan, ممنون كردن mamnún kardan, خوش ساختن khush sákhtan, خوشحال ساختن khush-hál sákhtan, مبتهج گردانيدن mubtahij gardánídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan.

Entrap, *verb,* گرفتار كردن giriftár kardan, بدام آوردن bi-dám ávardan.—(*They laid plans to entrap him*) برايش جفت كردند baráy-i-ash juft kardand (*lit.* They paired for him).

Entreat, *verb,* نيازيدن niyázídan, الجا نمودن iljá nimúdan, التماس كردن iltimás kardan, الحاح كردن ilháh kardan, مستدع بودن mustadi' búdan, استدعا نمودن istid'á nimúdan.—(*I earnestly entreat you*) من بعجز و الحاح بشما ميگويم man bi-'ajz va ilháh bi-shumá mígúyam.

Entreatingly, *adv.* ملتمسانه multamisánah, از روي التماس az rúy-i-iltimás, بطور استدعا bi-taur-i-istid'á.

Entreaty, *subs.* التماس iltimás, استدعا istid'á, الجا iljá, الحاح ilháh.

Entrée, *subs.* دخل dakhl, راه ráh, آمد شد ámad-shud.

Entremets, *subs.* خوراك khurák, خورش khurish, طعام ta'ám, طعمه tu'mah.

Entrench, *verb,* تحصن نمودن tahassun nimúdan.

Entrenched, *part.* محصن muhassan.

Entrenching, *subs.* تحصين tahsín.

Entrenchment, *subs.* استحكام istihkám, خندق khandaq, حصار بند hisár-band.

Entrepot, *subs.* انبار ambár, مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin), بار خانه bár-khánah, وديعه vadí'ah (*pl.* ودائع vadáï').

Entrepreneur, *subs.* شبيه ساز shabíh-sáz.

Entrust, *verb,* سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), سپارش سپارش كردن sipárish kardan, تفويض نمودن tafvíz nimúdan, حواله كردن haválah kardan, تسليم كردن taslím kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), وا گذاشتن vá-guzáshtan, رجوع كردن rujú' kardan, محول كردن muhavval kardan, تحويل دادن tahvíl dádan, امانت دادن imánat dádan.

Entry, *subs.* دخول dukhúl, دخل dakhl.

Entwine, *verb,* تابيدن tábídan, پيچيدن píchídan, پيچانيدن píchánídan.

Enucleate, *verb,* مغز كردن maghz kardan, پوست كندن púst kandan.—(*Explain*) بيان نمودن bayán nimúdan, شرح نمودن sharh nimúdan, تفسير نمودن tafsír nimúdan.

Enumerate, *verb,* شمردن shimurdan (*rt.* شمار shimár), حساب كردن hisáb kardan, تعداد نمودن ti'dád nimúdan, احصا نمودن ihsá nimúdan, ناميدن námídan.

Enumeration, *subs.* حساب hisáb, تعداد ti'dád, عداد 'adád, احتساب ihtisáb, شمار shimár.

Enumerative, *adj.* حسابي hisábí, عدادي 'adádí, شماري shimárí.

Enunciate, *verb,* اعلان نمودن i'lán nimúdan, معلوم نمودن ma'lúm nimúdan, عرض كردن 'arz kardan, بيان نمودن bayán nimúdan, روشن ساختن raushan sákhtan, شرح نمودن sharh nimúdan.

Enunciation, *subs.* تعبير ta'bír, اشتهار ishtihár, ايضاح ízáh, اعلان i'lán, اعلام i'lám, قول qaul (*pl.* اقوال aqvál), تعريف ta'ríf, شرح sharh.

Enunciative, *adj.* اشتهاري ishtihárí, ايضاحي ízáhí, تعريفي ta'rífí.

Envassal, *verb,* اسير كردن asír kardan, برده ساختن bardah sákhtan, بنده گردانيدن bandah gardánídan, مستعبد نمودن musta'bad nimúdan.

Envelop, *verb,* (*Wrap*) اشتمال نمودن ishtimál nimúdan, ملتف ساختن multaff sákhtan, در پيچيدن dar-píchídan, داخل شدن dákhil shudan.—(*Conceal*) پوشيدن púshídan, پنهان ساختن panhán sákhtan.

Envelope, *subs.* لفافه lafáfah, پاكت pákat (European).

Enveloped, *part.* ملفوف malfúf, لفيف lafíf.

Envelopment, *subs.* تلفيف talfíf, اشتمال ishtimál, پيچش píchish, پوشيدگي púshídagí, پوشش púshish, التفاف iltifáf.

Envenom, *verb,* سم دادن summ dádan, مسموم ساختن masmúm sákhtan, زهر ناك گردانيدن zahr-nák gardánídan.—(*To embitter*) تلخ مزاج ساختن talkh-mizáj sákhtan.

Enviable, *adj.* محسود mahsúd, مغبوط maghbút, مايه رشك máyah-i-rashk.

Envied, *part.* مغبوط maghbút, محسود mahsúd, رشكبرده rashk-burdah.

Envier, *subs.* حاسد hásid, رشكبر rashk-bar.

Envious, *adj.* بد چشم bad-chashm, بد خواه bad-kháh, حسود hasúd, حاسد hásid, رشكين rashkín, رشك آور rashk-ávar.

Enviously, *adv.* بد چشمانه bad-chashmánah, حاسدانه hásidánah.

Environ, *verb,* احاطه كردن ihátah kardan, محيط كردن muhít kardan, فرا گرفتن fará giriftan, دور گرفتن daur giriftan, گرد آمدن gird ámadan.—(*Military term*) محصور كردن mahsúr kardan.

Environment, *subs.* احاطه ihátah, حصار بندي hissár-bandí.

Environs, *subs.* نواحي naváhí, گرد و نواح gird-u-naváh, گرداگرد gird-á-gird, حوالي haválí, حول و حوش haul-u-haush, اطراف atráf.

Envoy, *subs.* ايلچي ílchí, رسول rasúl (*pl.* رسل rasal), سفير safír (*pl.* سفرا sufará), وزير مختار vazír-i-mukhtár, فرستاده firistádah (*pl.* فرستادگان firistádagán), مرسل mursal.

Envoy-Extraordinary, *subs.* ايلچي مخصوص ílchí-i-makhsús, سفير كبير safír-i-kabír, ايلچي كبير ílchí-i-kabír.

Envoyship, *subs.* ايلچي گري ílchí-garí, سفارت sifárat.

Envy, *subs.* حسد hasad, حقد hiqd, رشك rashk, حسرت hasrat, غل ghill.

Envy, *verb,* رشك بردن rashk burdan, حسد بردن hasad burdan, حقد بردن hiqd burdan, غل داشتن (به) ghill dáshtan (bi).

Eolian, *adj.* بادي bádí.

Eolian harp, *subs.* لبك labak.

Epact, *subs.* زيادي ماه شمسي بر قمري ziyádí-i-máh-i-shamshí bar qamarí.

Epanalepsis, *subs.* (*Term in rhetoric*) تكرار tikrár.

Epanodos, *subs.* (*Term in rhetoric*) تقليب taqlíb, تجنيس tajnís.

Eparch, *subs.* والي válí, رئس raïs (*pl.* روٴسا rüsá), امير amír (*pl.* امرا umará).

Eparchy, *subs.* ولايت viláyat, رئاست riásat, اميري amírí.

Epaule, *subs.* طرف سنگر taraf-i-sangar, جنب jamb (*pl.* جنوب junúb).

Epaulement, *subs.* پهلو بندي pahlú-bandí.

Epaulet, *subs.* علم ‘alam (*pl.* اعلام a‘lám), نشان دوش nishán-i-dúsh, نشان نظامي nishán-i-nizámí, بازو بند bázú-band, چين chín.

Epenthesis, *subs.* تزييد حرف tazyíd-i-harf.

Epergne, *subs.* زينت ميز zínat-i-míz.

Epexegesis, *subs.* توضيح تام tauzíh-i-támm.

Epha, *subs.* ايفا ífá (European).

Ephemera, *subs.* خلق الساعه khulqu ’s-sá‘ah.

Ephemeral, *adj.* (*Diurnal*) روزي rúzí, روزينه rúzínah, روزانه rúzánah, يوميه yaumíyah, هر روزه har rúzah.—(*Short-lived*) خلق الساعه khulqu ’s-sá‘ah.—(*Ephemeral disease*) مرض يومي marz-i-yaumí.

Ephemeris, *subs.* تقويم taqvím.

Ephemeron, *subs.* خلق الساعه khulqu ’s-sá‘ah.

Ephialtes (*Nightmare*), *subs.* كابوس kábús, بختك bakhtak, فرنجك franjak, خود خجيون khud-khajiyún, نندل nandul, خفتك khaftak.

Ephod, *subs.* ايفود ífúd (European).

Epic, *subs.* رجز نامه rajaz-námah.—*adj.* رجز نامه‌ي rajaz-námah í.

Epicedian, *adj.* ماتم آميز mátam-ámíz, ارتثاي irtisáí, رثاي risáí.

Epicedium, *subs.* مرثيه marsiyah, نوحه nauhah, سرود surúd-i-mátam, ترثيه tarsiyah, ماتمانه mátamánah.

Epicene, *adj.* مخنث mukhannas.

Epicure, *subs.* عياش ‘ayyásh, خوش گذران khush-guzrán, لهو و لعب كار lahv-u-la‘b-kár.

Epicurean, *adj.* عياش ‘ayyásh, خوش گذران khush-guzrán, لهو و لعب كار lahv-u-la‘b-kár.

Epicureanism, *subs.* عياشي ‘ayyáshí, تعيش ta‘ayyush, خوش گذراني khush-guzrání, لهو و لعب كاري lahv-u-la‘b-kárí.

Epicurism, *subs.* عياشي ‘ayyáshí, تعيش ta‘ayyush, خوش گذراني khush-guzrání, لهو و لعب كاري lahv-u-la‘b-kárí.

Epicurize, *verb,* عياشي كردن ‘ayyáshí kardan, تعيش كردن ta‘ayyush kardan, خوش گذرانيدن khush guzránídan, لهو و لعب كردن lahv-u-la‘b kardan.

Epicycle, *subs.* دائره كوچك dáïrah-i-kúchik, دائره پهلو dáïrah-i-pahlú.

Epicycloid, *subs.* پيچ pích, پيچش píchish, عوج ‘avaj *or* ‘ivaj, اعوجاج ‘ivijáj, انحنا inhiná, قوس qaus.

Epidemic, *subs.* مرض متداول marz-i-mutadávil, مرض عمومي marz-i-‘umúmí, مرض عام marz-i-‘ámm, مرض مستولي marz-i-mustaulí.—*adj.* عام ‘ámm, مستولي mustaulí.

Epidermis, *subs.* (*Medical term*) رو پوستي rú-pústí, پوست جلد púst-i-jild, غشاء جلد ghishá-i-jild, پوست پرده pardah-i-púst.

Epigee, *subs.* اقتراب قمر به ارض iqtiráb-i-qamar bi-arz.

Epigene, *adj.* رو زميني rú-zamíní.

Epigram, *subs.* مثل masal (*pl.* امثال amsál), كلام موجز kalám-i-mújiz, خلاصه كلام khulásah-i-kalám, نكته

nuktah, ظرافت zaráfat, شوخي shúkhí, ظريفه zarífah (*pl.* ظرائف zaráïf), بذله bazlah, لطيفه latífah, حاضر جوابي házir-javábí, مزاح mizáh.

Epigrammatic, *adj.* پر مثل pur-masal, مثلي masalí, ايجازي íjází, مختصر mukhtasar, موجز mújiz.

Epigrammatist, *subs.* ايجاز كار íjáz-kár, مختصر گو mukhtasar-gú, مثل زن masal-zan, لغز گو laghz-gú.

Epigraph, *subs.* سر لوح sar-lauh, خطيبه khatíbah, عنوان 'inván.

Epilepsy, *subs.* صرع sar', سر سام sar-sám.

Epileptic, *adj.* مصروع masrú', صرعي sar'í.

Epilogistic, *adj.* خاتمه‌ئي khátimah,í, مقطعي maqta'í.

Epilogue, *subs.* خاتمه khátimah (*pl.* خواتم khavátim), كلام آخر kalám-i-ákhir, مقطع maqta'.

Epiphany, *subs.* تجلي tajallí, خاج شويان kháj-shuyán. —*adj.* تجلي ور tajallí-var.

Epiphora (*Watering of the eyes*), *subs.* سيلان دمعه sayalán-i-dam'ah.

Epiphysis, *subs.* (*Medical term*) شاخ استخوان shákh-i-ustukhán, عظم ثانوي 'azm-i-sánaví.

Epiploon (*Omentum*), *subs.* ثرب sarb (*pl.* ثروب surúb).

Episcopacy, *subs.* اسقوفيت usqúfíyat, بطريقي batríqí.

Episcopal, *adj.* اسقوفي usqúfí, بطريقي batríqí.

Episcopalian, *subs.* اسقوف دوست usqúf-dúst, بطريق پرست batríq-parast.

Episcopalianism, *subs.* اسقوف دوستي usqúf-dústí, بطريق پرستي batríq-parastí.

Episcopally, *adv.* بطور اسقوفي bi-taur-i-usqúfí, اسقوفانه usqúfánah.

Episcopate, *subs.* اسقوفيت usqúfíyat, بطريقيت batríqíyat.

Episode, *subs.* اتفاق ittifáq, حادثه hádisah (*pl.* هوادث havádis), واقعه váqi'ah.

Episodic, *adj.* اتفاقي ittifáqí, حادثي hádisí, واقعي váqi'í.

Epispastics, *subs.* (*Medical term*) ادويه مقرحه adviyah-i-muqarrihah.

Epistle, *subs.* مراسله murásalah, مرسله mursalah (*pl.* مرسلات mursalát), تذكره tazkarah, مكتوبه maktúbah, كاغذ kághaz, رقعه ruq'ah, رقيمه raqímah, نميقه namíqah, پروانه parvánah, لائحه láïhah, بيلت bílat (European).

Epistolary, *adj.* تحريري tahrírí, رقمي raqmí, خطي khattí, خطابتي khitábatí, خطابي khitábí, نوشتني nivishtaní, نامه نگار námah-nigár.—(*Epistolary correspondence*) مكاتبه makátabah.—(*In uncomplimentary sense*) كاغذ پراني kághaz-paráni.

Epistolize, *verb,* تحرير نمودن tahrír nimúdan, خطابت كردن khitábat kardan, نامه نگاري كردن námah-nigárí kardan, رقعه نوشتن ruq'ah nivishtan, كاغذ پراني كردن kághaz-paráni kardan.

Epistrophe, *subs.* ترجيع بند tarjí'-band.

Epitaph, *subs.* وفات نامه vafát-námah, كتابه kitábah, كتابت قبري kitábat-i-qabrí, سر لوح sar-lauh, رو قبري rú-qabrí.

Epitaphic, *adj.* رو قبري rú-qabrí, وفاتي vafátí.

Epithalamium, *subs.* سرود عروسي surúd-i-'arúsí, نغم سوري naghm-i-súrí.

Epithelium, *subs.* (*Medical term*) بشره غشا مخاطي basharah-i-ghishá-i-mukhátí.

Epithet, *subs.* لقب laqab (*pl.* القاب alqáb), وصف vasf, صفت sifat, نعت na't (*pl.* نعوت nu'út), اسم ism, نام nám.

Epithetic, *adj.* لقبي laqabí, وصفي vasfí, صفتي sifatí, اسمي ismí, نامي námí.

Epitome, *subs.* مجمل mujmal, اجمال ijmál, محصل muhassal, ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), مختصر mukhtasar, خلاصه khulásah, موجز mújaz, مجموعه majmú'ah, وجيز vajíz.

Epitomist, *subs.* مختصر ساز mukhtasar-sáz, انتخاب كار intikháb-kár, نخبه كن nukhbah-kun, سخن پرداز sukhun-pardáz.

Epitomize, *verb,* كوتاه كردن kútáh kardan, اختصار ikhtisár kardan, مختصر كردن mukhtasar kardan, قصر نمودن qasr nimúdan, اجمال نمودن ijmál nimúdan, مجمل ساختن mujmal sákhtan.

Epitomizer, *subs.* مختصر ساز mukhtasar-sáz, انتخاب كار intikháb-kár, نخبه كن nukhbah-kun, سخن پرداز sukhun-pardáz.

Epoch, *subs.* عصر 'asr (*pl.* اعصار a'sár), تاريخ täríkh, دور daur (*pl.* ادوار advár), زمان zamán, عهد 'ahd, قرن qarn (*pl.* قرون qurún), اجل ajal (*pl.* آجال ájál).

Epode, *subs.* مقطع maqti', آخر شعر ákhir-i-sha'r.

Epopee, *subs.* رجز نامه rajaz-námah.

Epsom salts (*Sulpha magnesiæ*), *subs.* نمك فرنگي اصل namak-i-firangí-i-asl.

Epulary, *adj.* بزمي bazmí, سوري súrí, محفلي mahfilí, مجلسي majlisí.

Equability, *subs.* سويت savíyat, مساوات musávát, استوا istivá, معادلت mu'ádalat, تساوي tasáví, يكساني yak-sání, برابري barábarí.

Equable, *adj.* برابر barábar, مساوي musáví, متساوي mutasáví, مستوي mustaví, قرين qarín, محاذي muházá, معادل mu'ádil, همپايان ham-páyán, همپايه ham-páyah, مثال misál, نظير nazír, مطابق mutábiq, زوج zauj, موازي müází, يكسان yak-sán, مانند mánand, همتا ham-tá.

Equably, *adv.* برابرانه barábaránah, بسويت bi-savíyat,

على السويه ‘ala ’s-savíyah, على السوا ‘ala ’s-savá, بالسويه bi ’s-savíyah.

Equal, *subs.* نظير nazír (*pl.* نظرا nazrá), مثل misl, كفو kufv, حريف haríf, هم تا ham-tá, عديل ‘adíl.—(*He is without an equal*) نظير ندارد nazír na-dárad, مثل ندارد misl na-dárad.—(*It has no equal*) نظائر ندارد nazáïr na-dárad.—*adj.* برابر barábar, مساوي musáví, متساوي mutasáví, مستوي mustaví, قرين qarín, محاذي muházá, معادل mu‘ádil, همپايان ham-páyán, همپايه ham-páyah, مثال misál, نظير nazír, مطابق mutábiq, زوج zauj, موازي müází, يكسان yaksán, مانند mánand, همتا ham-tá.—(*Equal distance*) راه مساوي ráh-i-musáví.

Equal, *verb trans.* مساوي كردن musáví kardan, يك رنگ ساختن yak-rang sákhtan, برابر نمودن barábar nimúdan, تسويه كردن tasviyah kardan, يك سان ساختن yak-sán sákhtan, درست كردن durust kardan.—*intrans.* (با) مساوي بودن musáví búdan (bá), مانند (با) بودن mánand búdan (bá), عديل شدن ‘adíl shudan.

Equality, *subs.* سويت savíyat, مساوات musávát, معادلت mu‘ádalat, تساوي tasáví, يكساني yak-sání, برابري barábarí, استوا istivá.—(*Footing of equality*) قاعده مساوات qá‘idah-i-musávát, طور مساوات taur-i-musávát.—(*On an equality*) با مساوات bá-musávát, سربسر sar-bi-sar, راس براس räs-bi-räs.—(*To be on an equality*) يكسان شدن yak-sán shudan, هم سري كردن ham-sarí kardan.

Equalization, *subs.* مساوات musávát, تعديل ta‘díl, تسويه tasviyah.

Equalize, *verb trans.* مساوي كردن musáví kardan, يك رنگ ساختن yak-rang sákhtan, برابر نمودن barábar nimúdan, تسويه كردن tasviyah kardan, يك سان ساختن yak-sán sákhtan, درست كردن durust kardan.—

Equally, *adv.* برابرانه barábaránah, بسويت bi-savíyat, على السويه ‘ala ’s-savíyah, على السو ‘ala ’s-savá, بالسويه bi ’s-savíyah.—(*In like manner*) همچنين ham-chunín, همچون ham-chún, كذالك kazálik.

Equangular, *adj.* متساوي الزوايا mutasáviu ’z-zaváyá, هم گوشه ham-gúshah.

Equanimity, *subs.* امنيت amníyat, اطمئنان itmïnán, آرامي árámí, راحت ráhat, استراحت istiráhat, خود داري khud-dárí.

Equanimous, *adj.* آرميده ármídah, آرام árám, آسوده ásúdah, ساكن sákin.

Equation, *subs.* تسويه tasviyah, معادله mu‘ádalah.—(*Equation of payment*) توسط اقساط tavassut-i-iqsát.—(*In arithmetic*) مساوات musávát.—(*Simple equation*) مساوات درجه اول musávát-i-darajah-i-avval.—(*Quadratic equation*) مساوات درجه دوم musávát-i-darajah-i-duvum.—(*Sides of an equation*) اطراف مساوات atráf-i-musávát.

Equator, *subs.* خط استوا khatt-i-istivá, دائره استوا dáïrah-i-istivá.

Equatorial, *adv.* خط استواي khatt-i-istiváí.

Equery, *subs.* چابك سوار chábuk-suvár, شهسوار shah-suvár, مير آخور mír-ákhur.

Equestrian, *subs.* سوار suvár, راقب ráqib, خيال khayyál.—*adj.* سواري suvárí, خيالي khayyálí.

Equestrianism, *subs.* اسب بازي asb-bází, اسب سواري asb-suvárí.

Equiangular, *adj.* متساوي الزوايا mutasáviu ’z-zaváyá, هم گوشه ham-gúshah.

Equicrural, *adj.* هم قدم ham-qadam, هم پا ham-pá.

Equidifferent, *adj.* هم اختلاف ham-ikhtiláf, هم افتراق ham-iftiráq, هم فرق ham-farq.

Equidistance, *subs.* هم مسافتي ham-musáfatí, هم بعدي ham-bu‘dí, هم دوري ham-dúrí.

Equidistant, *adj.* هم مسافت ham-musáfat, هم بعد ham-bu‘d, هم دور ham-dúr.

Equidistantly, *adv.* هم مسافتانه ham-musáfatánah, هم بعدانه ham-bu‘dánah, بطور هم دوري bi-taur-ham-dúrí.

Equilateral, *adj.* هم پهلو ham-pahlú, هم جانب ham-jánib, هم طرف ham-taraf, هم سو ham-sú.

Equilaterally, *adv.* بطورهم طرفي bi-taur-i-ham-tarafí, هم جانبانه ham-jánibánah, هم طرفانه ham-tarafánah.

Equilibrate, *verb,* موازنه كردن muvázanah kardan, تسويه دادن tasviyah dádan, سنجيدن sanjídan.

Equilibration, *subs.* موازنه muvázanah, معادلت mu‘ádalat, تساوي tasáví, مساوات musávát, استوا istivá.

Equilibility, *subs.* موازنه muvázanah, معادلت mu‘ádalat, تساوي tasáví, مساوات musávát, استوا istivá.

Equilibrium, *subs.* موازنه muvázanah, معادلت mu‘ádalat, تساوي tasáví, مساوات musávát, استوا istivá.

Equine, *adj.* اسبي asbí, خيلي khailí, حصاني hisání.

Equinoctial, *subs.* دائره معدله dáïrah-i-mu‘addilah, خط معدل النهار khatt-i-mu‘addilu ’n-nahár, آفتاب گاه áftáb-gáh.—*adj.* معدل mu‘addil, تساوي شب و روزي tasáví-i-shab va rúzí, اعتدال الليل و النهاري i‘tidálu ’l-lail va ’n-nahárí.

Equinox, *subs.* اعتدال روز و شب i‘tidál-i-rúz va shab, اعتدال الليل و النهار i‘tidálu ’l-lail va ’n-nahár, تساوي شب و روز tasáví-i-shab va rúz, معدل النهار mu‘addilu ’n-nahár.

Equinumerant, *adj.* هم عدد ham-‘adad, هم شمار ham-shimár, هم حساب ham-hisáb.

Equip, *verb,* تجهيز نمودن tajhíz nimúdan, كار سازي كردن kár-sází kardan, مهيا ساختن muhayyá sákhtan, آماده ámádah gardánídan, گردانيدن tayyár kardan, تيار كردن

Equipage, *subs.* آمادگي ámádagí, تجهيز tajhíz, تياري

tayyárí.—(*Carriage*) عرابه ‘arábah, عراده ‘arrádah, گاري gári (Hind.), كالسكه káliskah (European), درشكه drushkah (European).

Equipment, *subs.* (*Action*) تجهيز tajhíz, كار سازي kár-sází, تياري tayyárí, آمادگي ámádagí.—(*Thing*) يراق yaráq.

Equipoise, *subs.* موازنه muvázanah, معادلت mu‘ádalat, تساوي tasáví, مساوات musávát, استوا istivá.

Equipollency, *subs.* هم قوتي ham-qúvatí, هم زوري ham-zúrí.

Equipollent, *adj.* هم قوت ham-qúvat, هم زور ham-zúr.

Equiponderance, *subs.* هم وزني ham-vazní.

Equiponderant, *adj.* هم وزن ham-vazn.

Equiponderate, *verb,* هم وزن شدن ham-vazn shudan.

Equipped, *part.* (*Military term*) مستعد musta‘idd.

Equitable, *adj.* (*Persons*) عادل ‘ádil, نيكو كيش níkú-kísh, عدالتكار ‘adálat-kár, منصف munsif, با داد bá-dád, با صواب bá-suváb, مستقيم mustaqím, داد گر dádgar, روا ravá, با انصاف bá-insáf, صحيح sahíh.—(*Things*) راست rást, درست durust, معتدل mu‘tadil, باعتدال bi-‘itidál.

Equitably, *adv.* عادلانه ‘ádilánah, منصفانه munsifánah, معتدلانه mu‘tadilánah.

Equity, *subs.* عدل ‘adl, عدالت ‘adálat, معدلت ma‘dalat, معادلت mu‘ádalat, داد dád, انصاف insáf, نصفت nasfat, حق haqq, درست كاري durust-kárí, رشادت rishádat, صواب saváb, اقساط iqsát, حقانيت haqqáníyat.

Equivalence, *subs.* مقدار miqdár, مساوات musávát, موازات muvázát.

Equivalent, *subs.* بدل badal, بدلي badalí, مثل masl (*pl.* امثال amsál), عدل ‘adl, عوض ‘ivaz, مساوي musáví.—*adj.* بدل badal, معادل mu‘ádil, موازي muvází, مثل masl, عدل ‘adl.

Equivalve, *subs. and adj.* هم پرده ham-pardah, هم غطا ham-ghitá, هم دفه ham-daffah.

Equivocal, *adj.* مبهم mubham, مشتبه mushtabih, متشابه mutashábih, مشكوك mashkúk, مغلق mughlaq, شبهه ناك shubhah-nák, ذو معنيين zú-ma‘níain, غامض ghámiz (*pl.* غوامض ghavámiz), غير يقين ghair-i-yaqín, نا معلوم ná-ma‘lúm, غير معين ghair-i-mu‘ayyan.

Equivocally, *adv.* با شبهت bá-shubhat, با شك bá-shak, غامضانه ghámizánah, متشابهانه mutashábihánah, مشكوكانه mashkúkánah.

Equivocate, *verb,* مشتبه كاري نمودن mushtabih-kárí nimúdan, متشابه گفتگو كردن mutashábih guftugú kardan, اشتباه وارد آوردن ishtibáh várid ávardan, زبان بازي كردن zabán-bází kardan, مبهم گفتن mubham guftan, طفره زدن tafrah zadan, مغالطه كردن mughálatah kardan.

Equivocation, *subs.* مشتبه كاري mushtabih-kárí, اشتباه ishtibáh, متشابه گوئي mutashábih-gú,í, ابهام ibhám, زبان بازي zabán-bází, طفر زني tafrah-zaní, مغالطه mughálatah.

Equivocator, *subs.* مشتبه كار mushtabih-kár, متشابه كار mutashábih-kár, مبهم گو mabham-gú, زبان باز zabán-báz, طفره زن tafrah-zan.

Equivoque, *subs.* مشتبه كاري mushtabih-kárí, اشتباه ishtibáh, متشابه گوئي mutashábih-gú,í, ابهام ibhám, زبان بازي zabán-bází, طفره زني tafrah-zaní, مغالطه mughálatah.

Equus asinus sylvaticus (*Onager*), *subs.* حمار وحشي himár-i-vahshí, گور gúr, گور خر gúr-khar.

Era, *subs.* عصر ‘asr (*pl.* اعصار a‘sár), تاريخ táríkh, دور daur (*pl.* ادوار advár), زمان zamán, عهد ‘ahd, قرن qarn (*pl.* قرون qarún), اجل ajal (*pl.* آجال ájál).

Eradiate, *verb,* پرتو افگندن partav afgandan, روشن دادن raushan dádan, درخشيدن dirakhshídan, شعله زدن shu‘lah zadan, فروختن furúkhtan (*rt.* فروز furúz), لامع شدن lámi‘ shudan, فروزان شدن furúzán shudan, فروغ بخشيدن furúgh bakhshídan, تابيدن tábídan.—(*Radiate*) پرتو زدن partav zadan, تشعشع نمودن tasha‘shu‘ nimúdan, تلعلع نمودن tala‘lu‘ nimúdan, تابيدن tábídan, درخشيدن dirakhshídan, شعاع انداختن shu‘á‘ andákhtan, تافتن táftan (*rt.* تاب táb), گرمي فشاندن garmí fishándan.

Eradiation, *subs.* تشعشع tasha‘shu‘, تلعلع tala‘lú, شعشعه sha‘sha‘ah, تابش tábish, گرمي فشاني garmí-fishání.

Eradicate, *verb,* بر كندن bar-kandan, از بيخ بر كندن az bíkh bar-kandan, قلع نمودن qal‘ nimúdan, قمع كردن qam‘ kardan, استئصال نمودن istïsál nimúdan, انتزاع نمودن intizá‘ nimúdan, مستأصل ساختن mustäsal sákhtan.—(*Nations*) دمار از روزيگار بر آوردن dimár az rúzígár bar-ávardan, هلاك نمودن halák nimúdan.

Eradication, *subs.* استئصال istïsál, تدمير tadmír, قلع qal‘, قمع qam‘, انتزاع intizá‘, هلاك halák.

Eradicative, *adj.* استئصالي istïsálí, مهلك muhlik, بيخ بر كن bíkh-bar-kan, مدمر mudammir, منتزع muntazi‘.

Erasable, *adj.* محو پذير mahv-pazír, پاك شدني pák-shudaní, تراش پذير tirásh-pazír.

Erase, *verb,* محو كردن mahv kardan, ابطال كردن ibtál kardan, پاك كردن pák kardan, رقم كشيدن raqm kashídan, تطليس نمودن tatlís nimúdan, منسوخ نمودن mansúkh nimúdan, مندرس ساختن mundaris sákhtan.

Erasement, *subs.* ابطال ibtál, محو mahv, تطليس tatlís.

Eraser, *subs.* ماحي máhí, محو كن mahv-kun.—(*Knife*) پاك كن pák-kun, خط تراش khatt-tirásh.

Erasion, *subs.* ابطال ibtal, محو mahv, تطليس tatlís.

Erastian, *subs.* ايراستوئي írastú,í (European).

Erastianism, *subs.* ايرامتويت írástúíyat (European).

Erasure, *subs.* ابطال ibtál, محو mahv, تطليس tatlís.

Ere, *adv.* پيش písh, تا به tá-bi, قبل qabl.—(*Ere this*) تا بحال tá-bi-hál.—(*Not long elapsed ere*) طولي نكشيد كه túlí na-kashíd kih.

Erebus, *subs.* (*Darkness*) تاريكي táríkí, تيرگي tíragí, تار tár, ظلمت zulmat, ظلام zalám, دجت dujjat.—(*Abode of the dead*) روحستان rúhistán, محل اموات mahal-i-amvát.

Erect, *adj.* درست durust, راست rást, مستقيم mustaqím.—(*Penis*) راست rást, منتشر muntashir.—(*Erect in stature*) مستقيم القامت mustaqímu 'l-qámat, راست قد rást-qad, سرو بالا sarv-bálá.

Erect, *verb,* افراشتن afráshtan, بر داشتن bar-dáshtan, نصب كردن nasb kardan, بر پا كردن bar pá kardan, زدن zadan (*rt.* زن zan), بلند ساختن buland sákhtan.—(*Build*) ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), عمارت كردن 'imárat kardan, تعمير كردن ta'mír kardan, بنا كردن biná kardan, بنائي كردن banná,í kardan, قرار دادن qarár dádan, نصب كردن nasb kardan, بر آوردن bar-ávardan.

Erectable, *adj.* راست شدني rást-shudaní, اقامت يافتني iqámat-yáftaní.

Erection, *subs.* (*Building*) بنائي banná,í.—(*House*) بنا biná, عمارت 'imárat, بنيان bunyan, بنيه bunyah, مبني mabní (*pl.* مباني mabání), خانه khánah, محل mahall.—(*Raising*) اقامت iqámat, تشييد tashyíd, ايستادگي ístádagí.—(*Of the penis—persons*) راستي rástí, نعوظ nu'úz.—(*Animals*) يراق yaráq.

Erectly, *adv.* راستانه rástánah, با درستي bá-durustí.

Erectness, *subs.* درستي durustí, راستي rástí, استقامت istiqámat.

Erelong, *adv.* طول نكشيد كه túl na-kashíd kih, بسي نگذشت كه basí na-guzasht kih, بزودي bi-zúdí.

Eremite, *subs.* گوشه نشين gúshah-nishín, زاهد záhid, ابدال abdál.

Ere now, *adv.* تا بحال tá-bi-hál, پيش ازين písh-az-ín, تا كنون tá-kanún.

Erewhile, *adv.* چندي قبل chandí-qabl, اندكي پيش andakí-písh.

Ergo, *adv.* لهٰذا liházá, بنا بر biná-bar, باعث بر آن bá'is bar-án, از آن سبب az-án-sabab, از آن جهت az-án-jihat, از براي آن az-baráy-i-án, من ثم min-summa.

Ergot, *subs.* دنبل dumbal, دمل dummal, دانه dánah.

Erinaceus europæus (*Hedge-hog*), *subs.* كرپي karpai, خارپشت khár-pusht, وارموك vármúk, سيخول síkhúl, دلدل duldul, خوركا khúrká.

Eriodendron anfractuosum, *subs.* (*Drug*) سفيد سيمل safíd-símal, سفيد سينبل safíd-sínbal.

Ermine, *subs.* (*Animal or fur*) قاقم qáqum, سنجاب sanjáb, سمور sumúr.—*adj.* قاقمي qáqumí, سنجابي sanjábí, سموري sumúrí.

Ern, *subs.* عقاب 'uqáb (*pl.* اعقب a'qub), نسر nasr (*pl.* انسر ansur *and* نسور nusúr), قره قوش qarah-qúsh.

Erode, *verb,* خوردن khurdan, فاسد ساختن fásid sákhtan, پوسانيدن púsánídan, زنگ آوردن zang ávardan.

Erodium moschatum (*Musk storks bill*), *subs.* برگ عطر barg-i-'attar.

Erosion, *subs.* منگ mang, زنگ zang, خوره khurah, صدا sidá, زنگار zangár, افساد ifsád, فساد fasád.

Erotic, *adj.* عشقي 'ishqí.

Erotomania, *subs.* (*Medical term*), جنون عشق junún-i-'ishq.

Erpetology, *subs.* علم حشرات 'ilm-i-hasharát.

Err, *verb,* غلط كردن ghalat kardan, خطا كردن khatá kardan, سهو كردن sahv kardan, زلت نمودن zallat nimúdan, گمراه شدن gum-ráh shudan, وا رفتن vá-raftan.—(*To cause to err*) بر گردانيدن bar-gardánídan, احباط نمودن ihbát nimúdan, اضلال كردن izlál kardan, گمراه ساختن gum-ráh sákhtan.

Errable, *adj.* ضلالت پذير zalálat-pazír, قابل گمراهي qábil-i-gum-ráhí.

Errand, *subs.* پيغام paighám, پيام payám, فرمان farmán, قاصدي qásidí, رسالت rasálat.

Errant, *adj.* آواره ávárah, گم راه gum-ráh, سر گردان sar-gardán, تائه táïh, ضلالتمند zalálat-mand, پر خطا pur-khatá.

Errantry, *subs.* آوارگي áváragí, تيهان tayahán, سر گرداني sar-gardání, گم راهي gum-ráhí.

Erratic, *adj.* آواره ávárah, گم راه gum-ráh, سر گردان sar-gardán, تائه táïh, ضلالتمند zalálat-mand, پر خطا pur-khatá.

Erratically, *adv.* بي قاعده bí-qá'idah, از روي غلط az rúy-i-ghalat, گمراهانه gum-ráhánah, لا عن شعور lá 'un shu'úr.

Erratum, *subs.* غلط ghalat, سهو sahv.

Errhine, *subs.* (*Medicine*) نشوق nushúq.

Erroneous, *adj.* با غلط bá-ghalat, نا صواب ná-saváb, نا راست ná rást, نا درست ná-durust, سهو مند sahv-mand.

Erroneously, *adv.* سهواً sahvan, سهو مندانه sahv-mandánah, بطور غلط bi-taur-i-ghalat.

Erroneousness, *subs.* نا راستي ná-rástí, نا درستي ná-durustí, غلط ghalat.

Error, *subs.* زلت zallat, غلط ghalat, خطا khatá, تقصير taqsír, ضلال zalál, ضلالت zalálat, ضلت zallat, مضلت mazallat, قصور qusúr, سقط saqat, سهو sahv (*pl.* سهوات sahvát), وهم vaham, اشتباه ishtibáh, خبط khabt, غوايت ghaváyat, بيراهي bí-ráhí, گمراهي gum-ráhí.—(*Popular error*) غلط العام ghalatu 'l-'ámm.—(*Error in reading*) تصحيف tas,híf.—(*To lead into error*) مشتبه كردن mushtabih kardan, گمراه كردن gum-ráh kardan. —(*I have been led into error*) بر من مشتبه شد bar man mushtabih shud.

Errorist, *subs.* غلط كن ghalat-kun, خطا كار khatá-kár, ضلالت پيشه zalálat-píshah, غاوي ghávi, ساهي sáhí.

Erst, *adv.* (*At first*) اولاً avvalan.—(*Long ago*) سابقاً sábiqan, مدتي قبل muddatí-i-qabl.

Erubescence, *subs.* خجلت khijlat, خجالت khijálat, شرم sharm, شرمندگي sharmandagí, شرماكي sharmnákí, انفعال infi'ál, حيا hayá, اختشام ihtishám.—(*Redness*) سرخي surkhí, حمرت humrat, قرمزي qirmizí, گل گوني gul-gúní.

Erubescent, *adj.* سرخ رو surkh-rú, خجل khijil, خجالت زده khijálat-zadah, منفعل munfa'il, متخفر mutakhaffir, شرمسار sharm-sár, شرم رو sharm-rú, شرماك sharm-nák, شرمگير sharm-gír, شرمزده sharm-zadah, شرمنده sharmandah.—(*Red*) سرخ surkh, احمر ahmar, قرمز qirmiz, ارغواني arghavání.

Eructate, *verb,* آروغ كردن árúgh kardan, جشا نمودن jushá nimúdan.

Eructation, *subs.* آروغ árúgh, آرغ árugh, جشا jushá.

Erudite, *adj.* دانشمند dánish-mand, دانشور dánish-var, علمدار 'ilm-dár, حكيم hakím, زرنگ zaring, دانا dáná, عالم 'álim, عارف 'árif, آموخته ámúkhtah, علام 'allám.

Erudition, *subs.* دانش dánish, دانشمندي dánish-mandí, دانشوري dánish-varí, علم 'ilm, علمداري 'ilm-dárí, فقه fiqh, زرنگي zaringí, حكمت hikmat, معرفت ma'rifat.

Eruginous, *adj.* مسين misín, نحاسي nuhásí, صفري sifrí.

Eruption, *subs.* تشقق tashaqquq, جوش júsh, جوشش júshish, فوران favarán, غليان ghalayán.—(*On the skin*) بثورات busúrát, آبله ábilah, دانه dánah (*pl.* دانها dánahá), قوبا qúbá (*pl.* قوابي qavábí).—(*To break out in an eruption*) بثورات در آوردن busúrát dar-ávardan.

Eruptive, *adj.* تشققي tashaqquqí, آتش فشاني átish-fishání.—(*Skin*) پر دانه pur-dánah.

Ervillia sativa *or* **Ervum ervillia** (*Vetch*), *subs.* ماش másh.

Ervum lens (*Lentil*), *subs.* عدس 'adas.

Erysimum officinale, *subs.* (*Plant*) جنفج janfaj, قدوم شيرازي qudúm-i-shírází.

Erysipelas, *subs.* مرض جلد marz-i-jild, سرخو surkhú, حمره humrah, بثور busúr.

Erysipelatous, *adj.* بثوري busúrí.

Erythræa Centaurium, *subs.* (*Plant*) قنطوريون صغير qanturiyún-i-saghír.

Escalade, *subs.* بالا روي bálá-raví, تسور tasavvur, بر آمد bar-ámad.

Escalade, *verb,* بالا رفتن bálá raftan, تسور نمودن tasavvur nimúdan, بر آمدن bar-ámadan.

Escalop, *subs.* ماهي دو صدفه máhí-i-dú-sadafah.

Escapade, *subs.* لغزش laghzish, زلت zallat, فلتت faltat.

Escape, *subs.* رستگاري rastagárí, رها rihá, رهائي rihá'í, خلاص khalás, نجات naját.—(*Flight*) گريز guríz, فرار firár, پهلو تهي pahlú-tuhí.

Escape, *verb trans.* رستن (از) rastan (az), وا رستن (از) vá-rastan (az), جان بدر بردن (از) ján bi-dar burdan (az), رها يافتن (از) rihá yáftan (az), نجات يافتن (از) naját yáftan (az), خلاصي يافتن (از) khalásí yáftan (az), رها گرديدن (از) rihá gardídan (az).—*intrans.* رستن rastan (*rt.* ره rih), وا رستن vá-rastan, جان بدر بردن ján bi-dar burdan, رها يافتن rihá yáftan, نجات يافتن naját yáftan, خلاصي يافتن khalásí yáftan, رها گرديدن rihá gardídan. —(*Flee*) گريختن guríkhtan (*rt.* گريز guríz), فرار كردن firár kardan, پهلو تهي كردن pahlú-tuhí kardan.—(*To let escape*) رها كردن rihá kardan, ول كردن vil kardan, فرا دادن fará dádan, سر دادن sar dádan.

Escapement, *subs.* ميزان ساعت mízán-i-sá'at.

Escarp, *verb,* مائل ساختن máil sákhtan, نشيب دار كردن nishíb-dár kardan.

Escarpment, *subs.* بغل baghal, سينه sínah.

Eschalot, *subs.* پياز píyáz, بصل basal.

Eschar, *subs.* دانه dánah, داغ dágh.

Escharotic, *adj.* تيز tíz, تند tund, سوزش ناك súzish-nák, زبان گز zabán-gaz, حزي hazí, حاد hádd.

Eschatology, *subs.* علم اعابد 'ilm-i-a'ábid, سخن قيامت sukhun-i-qiyámat.

Escheat, *subs.* بر گذشت bar-guzasht, نصيب nasíb, قسمت qismat.

Escheat, *verb,* نصيب شدن nasíb shudan, بر گذشتن bar-guzashtan.

Escheatable, *adj.* قابل بر گذشت qábil-i-bar-guzasht.

Eschew, *verb,* احتراز نمودن ihtiráz nimúdan, اجتناب نمودن ijtináb, پرهيز كردن parhíz kardan, حذر كردن hazar kardan, اعراض نمودن i'ráz nimúdan, پهلو تهي كردن pahlú-tuhí kardan, دور كشي نمودن dúr-kashí nimúdan, كناره رفتن *or* گرفتن kinárah raftan *or* giriftan, دوري كردن dúrí kardan.

Escort, *subs.* نگاه بان nigáh-bán, بدرقه badriqah.—(*Military escort*) فوج سوار fauj-i-suvár.

Escort, *verb,* نگاه باني كردن nigáh-báni kardan, بدرقه كردن badriqah kardan.—(*Accompany*) مشايعت كردن musháya'at kardan, همراهي كردن ham-ráhí kardan.

Escritoir, *subs.* پيش تخته pish-takhtah, قلمدان qalam-dán.

Escritorial, *adj.* پيش تخته‌ي pish-takhtah,í, قلمداني qalam-dání, مصبره mahbarah.

Esculapian, *adj.* شفاي shifáí, شفا بخش shifá-bakhsh.

Esculent, *subs.* خوراك khurák, قوت qút, طعام ta'ám, خوراكي khurákí (*vulg.*). — *adj.* خوردني khurdaní, قابل اكل qábil-i-akl, ماكول mäkúl, باب خوردن báb-i-khurdan.

Escurial, *subs.* بارگاه bárgáh, ايوان aiván, سراي saráí, قصر qasr, عمارت 'imárat.

Escutcheon, *subs.* علامت بزرگي 'alámat-i-buzurgí.

Esophagus *subs.* (*Medical term*) گلو gulú, حلق halq (*pl.* حلوق hulúq), حلقوم hulqúm (*pl.* حلاقيم haláqím).

Esoteric, *adj.* داخلي dákhilí, باطني bátiní, دروني darúní, پنهاني panhání.

Espalier, *subs.* درخت بال افكن dirakht-i-bál-afkan.

Espalier, *verb,* بال افكن ساختن bál-afkan sákhtan.

Esparcette (*Hedysarum coronarium* or *Onobrychis sativa — French or Spanish honeysuckle*), *subs.* اسپرس isparas.

Especial, *adj.* مخصوص makhsús, خاص kháss, مختص mukhtass.

Especially, *adv.* خاصه khássah, خصوصاً khusúsan, بخصوص bi-khusús, مخصوصاً makhsúsan, علي الخصوص 'ala 'l-khusús, بطور مخصوص bi-taur-i-makhsús, ويژه vísah, سيما síyamá, لاسيما lá-síyamá.

Espial, *subs.* نظر nazar, ديد díd, ملاحظه muláhazah, مشاهده mushákadah.

Espionage, *subs.* جاسوسي jásúsí, تجسس tajassus, جست و جو just-u-jú.

Esplanade, *subs.* گردشگاه gardish-gáh, ميدان maidán, نزهت گاه nuzhat-gáh, محل تفرج mahall-i-tafarruj.

Espousal, *subs.* خطبه khutbah, احصان ihsán, نامزدي nám-zadí, عقد 'aqd.

Espousals, *subs.* عروسي 'arúsí, تأهل ta,ahhul, ازدواج izdiváj, زواج ziváj.

Espouse, *verb,* عقد كردن 'aqd kardan.—(*As a man*) زن گرفتن zan giriftan, تأهل اختيار كردن ta,ahhul ikhtiyár kardan, عروسي كردن 'arúsí kardan, بزني گرفتن bi-zaní giriftan, نكاح نمودن nikáh nimúdan, زن كردن zan kardan, تزويج كردن tazvíj kardan.—(*As a woman*) تزويج كردن tazvíj kardan, شوهر كردن shauhar kardan, نكاح نمودن nikáh nimúdan.—(*Betroth*) شوهر دادن shauhar dádan.—(*To espouse the cause of*) جانبداري جانب‌دارى كردن jánib-dárí kardan, طرف گيري كردن taraf-gírí kardan, همايت كردن himáyat kardan, از هوا خواهي كردن az hává-kháhí kardan.

Esprit, *subs.* قلب qalb.

Espy, *verb trans.* ديدن dídan (*rt.* بين bín), بنظر آوردن bi-nazar ávardan.—*intrans.* ملاحظه كردن muláhazah kardan, منظر كردن manzar kardan, نگريستن nigarístan, ديدن dídan.

Esquire, *subs.* اقا áqá, ميرزا mírzá.

Esquisse, *subs.* انگاره صورت angárah-i-súrat, زمينه تصوير zamínah-i-tasvír, نمونه مجسمه nimúnah-i-mujassamah.

Essay, *subs.* (*Article*) مقاله maqálah, فصل fasl, رساله risálah, بند band.—(*Attempt*) كوشش kúshish, سعي sa'í, جهد jahd, قصد qasd, اجتهاد ijtihád, عزم 'azm, سر sar, اراده irádah.

Essay, *verb,* كوشيدن kúshídan, كوشش كردن kúshish kardan, جهد كردن jahd kardan, قصد كردن qasd kardan, سعي! نمودن sa'í nimúdan, اجتهاد نمودن ijtihád nimúdan, قصد نمودن qasd nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), اقدام كردن iqdám kardan.

Essayer, *subs.* ساعي sá'í, كوششمند kúshish-mand, مجاهد mujáhid.

Essayist, *subs.* مقاله نويس maqálah-nivís, محرر رساله muharrir-i-risálah.

Essence, *subs.* عين 'ain, ذات zát (*pl.* ذوات zavát), زبده zubdah, جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir), گوهر gauhar, روح rúh, عرق 'araq, خلاصه khulásah, پالوده pálúdah, عصاره 'usárah, عصير 'asír, سلاله sulálah, رنگ rang, مائيت má,íyat.—(*Perfume*) عطر 'atr, بخور bukhúr, خوشبوي khush-búí, رائحه ráïhah, نفحه nafhah, غاليه gháliyah, نكهت nakhat.—(*Existence*) بودني búdaní, وجود vujúd, موجود maujúd, هستي hastí, كون kaun (*pl.* اكوان akván), بود búd, زندگاني zindagání.

Essence, *verb,* خوش بو كردن khush-bú kardan, تبخير نمودن tabkhír nimúdan, معطر ساختن mu'attar sákhtan, بخور دادن bukhúr dádan, بوي دادن búí dádan.

Essene, *subs.* فقير faqír, صاحب رياضت sáhib-riyázat, آزاد ázád, زاهد záhid (*pl.* زهاد zuhhád), مرتاض murtáz, پرهيز گار parhíz-gár.

Essential, *adj.* جوهري jauharí, ذاتي zátí, شخصي shakhsí, اصلي aslí, باطني bátiní, حقيقي haqíqí, طبعي tab'í.—(*Obligatory*) مفروض mafrúz, لازم lázim, ضرور zarúr, واجب vájib, وجوب vujúb, مجبور majbúr, مقتضي muqtazí.

Essential, *subs.* اصل asl (*pl.* اصول usúl), عين 'ain.—(*Necessity*) لازمت lázimat, ضرورت zarúrat, اقتضا iqtizá.

Essentiality, *subs.* طبيعت tabí'at, اصليت aslíyat, خصلت khaslat, حقيقت haqíqat, صفت sifat.—

(*Necessity*) لازمت lázimat, ضرورت zarúrat, اقتضا iqtizá.

Essentially, *adv.* (*Necessarily*) بطور حقيقي bi-taur-i-haqíqí, اصلمندانه asl-mandánah, از روي ذاتي az rúy-i-zátí.—(*Absolutely*) قطعاً qat'an, كاملاً kámilan, سراسر sar-á-sar, تماماً tamáman, بالكل bi 'l-kull, بكلي bi-kullí, بالكليت bi 'l-kullíyat.

Establish, *verb*, اثبات نمودن isbát nimúdan, ثابت كردن sábit kardan, وضع كردن vaz' kardan, بر قرار داشتن bar-qarár dáshtan, ايستاده كردن ístádah kardan, متمكن ساختن mutamakkin sákhtan, تمكين دادن tamkín dádan, نصب كردن nasb kardan, جعل كردن ja'l kardan, مقرر كردن muqarrar kardan, بر پا كردن bar-pá kardan, معين كردن mu'ayyan kardan, تعيين كردن ta'yín kardan, تأسيس نمودن täsís nimúdan.—(*To establish oneself*) جا گرفتن já giriftan, قرار گرفتن qarár giriftan.

Established, *part.* مقرر muqarrar, بر قرار bar-qarár, قرار دار qarár-dár, منصوب mansúb, مترتب mutarattib, متمكن mutamakkin, مؤكد müakkad, قائم qáïm, پايدار páyadár, ثابت sábit, مثبت musabbat, استوار ustuvár, معين mu'ayyan, محكم muhkam.—(*To be established*) جا گرفتن já giriftan, قرار گرفتن qarár giriftan.—(*As a fact*) بثبوت رسيدن bi-subút rasídan.—(*Take root*) قوت گرفتن qúvat giriftan.

Establishment, *subs.* نصب nasb, تأسيس täsís, قيام qiyám, ايستادگي ístádagí, قرار داد qarár-dád, استقرار istiqrár, تمكين tamkín.—(*Household*) دستگاه dastgáh.

Estate, *subs.* (*Competence of means, cattle, &c.*, نصاب nisáb, مال mál (*pl.* اموال amvál).—(*Land*) ملك milk.—(*Condition*) حال hál (*pl.* احوال ahvál), حالت hálat, وضع vaz' (*pl.* اوضاع auzá'), طور taur (*pl.* اطوار atvár), كيفيت kaifíyat, صورت súrat.—(*To come to man's estate*) كبير شدن kabír shudan.—(*Separate estate of a woman*) مهر mahr (*pl.* مهور muhúr).—(*Of the realm*) خالصه khálisah.

Esteem, *subs.* حب hubb, مهر mihr, الفت ulfat, اخلاص ikhlás, التفات iltifát, اعزاز i'záz, احترام ihtirám, محبت mahabbat, عزت 'izzat, اعتبار i'tibár.

Esteem, *verb*, محترم داشتن muhtaram dáshtan, مكرم داشتن mukarram dáshtan, معزز داشتن mu'azzaz dáshtan, احترام كردن ihtirám kardan, التفات نمودن iltifát nimúdan, اكرام كردن ikrám kardan, تبجيل كردن tabjíl kardan, ملحوظ داشتن malhúz dáshtan, اعزاز نمودن i'záz nimúdan, تكريم نمودن takrím nimúdan, عزيز داشتن 'azíz dáshtan.—(*Deem*) محسوب كردن mahsúb kardan, دانستن dánistan, شمردن shimurdan.

Esteemable, *adj.* مرغوب marghúb, عزتمند 'izzat-mand, قابل احترام qábil-i-ihtirám.

Esteemed, *part.* معتبر mu'tabar, محترم muhtaram, معزز mu'azzaz, مكرم mukarram.

Esthetics, *subs.* علم محسنات 'ilm-i-mahsinát, علم اخلاق 'ilm-i-akhláq.

Estimable, *adj.* مرغوب marghúb, عزتمند 'izzat-mand, قابل احترام qábil-i-ihtirám.

Estimate, *subs.* بر آورد bar-ávard, تخمين takhmín, اندازه andázah, ارزش arzish, سنجش sanjish, تقدير taqdír.—(*Fancy*) تصور tasavvur, مظنه mazinnah, پندار pindár, پنداشت pindásht.

Estimate, *verb*, بر آورد كردن bar-ávard kardan, سنجيدن sanjídan, ارزش ديدن arzish dídan, تخمين كردن takhmín kardan, قيمت كردن qímat kardan, نرخ نهادن nirkh nihádan.—(*Consider*) تصور كردن tasavvur kardan, مظنه كردن mazinnah kardan, انگاشتن angáshtan (*rt.* انگار angár), پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár).

Estimation, *subs.* تخمين takhmín, سنجش sanjish, قدر qadr.—(*Estimate*) بر آورد bar-ávard, تخمين takhmín, اندازه andázah, ارزش arzish, سنجش sanjish, تقدير taqdír.—(*Esteem*) حب hubb, مهر mihr, الفت ulfat, اخلاص ikhlás, التفات iltifát, اعزاز i'záz, احترام ihtirám, محبت mahabbat, عزت 'izzat, اعتبار i'tibár.—(*Opinion*) مظنه mazinnah, تصور tasavvur.

Estimator, *subs.* اندازه گير andázah-gír, مقدار سنج miqdár-sanj, معرفت دار ma'rifat-dár, تخمين كن takhmín-kun.

Estival, *adj.* تابستاني tábistání, صيفي saifí.

Estivation, *subs.* تابستان گذراني tábistán-guzrání, تصييف tasyíf.

Estop, *verb*, (*Prevent*) منع كردن man' kardan, باز داشتن báz-dáshtan, وا داشتن vá-dáshtan, دفع نمودن daf' nimúdan, مانع بودن máni' búdan, مزاحم شدن muzáhim shudan, سد كردن sadd kardan, معارضه نمودن mu'árazah nimúdan, پيش رو بردن písh-rau burdan, جلو گرفتن jilau giriftan.

Estopped, *part.* ممنوع mamnú', منسد munsadd.

Estoppel, *subs.* مانع máni', نهي nahy.

Estovers, *subs.* (*Legal term*) مقرري muqarrarí, مواجب mavájib, وظيفه vazífah, مشاهره musháharah, تجويز tajvíz, راتبه rátibah, ماهيانه máhiyánah.

Estrange, *verb*, بيگانه ساختن bígánah sákhtan, دور كردن dúr kardan, تبعيد نمودن tab'íd nimúdan, بيزار گردانيدن bízár gardánídan, نفرت دادن nifrat dádan.

Estrangement, *subs.* بيگانگي bígánagí, غريبي gharíbí, جدائي jidá,í, نا آشنائي ná-áshná,í, نا مهرباني ná-mihrbání, دوري dúrí, بعاد ba'ád, تبعيد tab'íd.—(*To effect an estrangement*) جدائي انداختن jidá,í andákhtan, تفرق tafarruq افكندن afkandan.

Estraparde, *subs.* بد ادائي bad-adá,í, سر كشي sar-kashí, تيزه كلنگ tízah-kulang (*vulg.*).
Estray, *subs.* گم شده gum-shudah, ضاله zállah.
Estreat, *subs.* (*Legal term*) نقل naql, نسخه nuskhah.
Estreat, *verb,* (*Legal term*) از رو نوشتن az rú nivishtan, نقل بر داشتن naql bar-dáshtan, نسخه كردن nuskhah kardan, استنساخ كردن istinsákh kardan, استكتاب كردن istiktáb kardan, مشق كردن mashq kardan.—(*In law*) استيفا كردن istífá kardan.
Estuary, *subs.* خور khaur, مصب masabb, مفاض mufáz, مجمع majma', مورد maurid (*pl.* موارد mavárid).
Estuate, *verb,* جوشيدن júshídan, آمدن بجوش bi-júsh ámadan, فوران نمودن favarán nimúdan.
Estuation, *subs.* جوش júsh, آب پذي áb-pazí.
Esurient, *adj.* گرسنه gurisnah, جوعان jau'án.
Esurine, *adj.* زنگ آور zang-ávar, منگ آور mang-ávar, موريانه زن múriyánah-zan, خورنده khurandah, اكال akáll.
Et cætera, *subs.* و غيره va ghairah, الخ alikh, غير ذالك ghair-i-zálik, الي غير ذالك ilá ghair-i-zálik.
Etch, *verb,* كندن kandan, نقش كردن naqsh kardan, كشيدن kashídan.
Etching, *subs.* نقش naqsh, كندگي kandagí.
Eternal, *adj.* ابدي abadí, ازلي azalí, دائم dáïm, دائمي dáïmí, مدام mudám, جاويد jávíd, جاودان jávidán, جاوداني jávidání, صمد samad, صمدي samadí, سرمد sarmad, سرمدي sarmadí, اخروي ukhraví, باقي báqí, مخلد mukhallad, خالد khálid, لا يزال lá-yazál, پاينده páyandah, پايدار páyadár, بي نهايت bí-niháyat.
Eternalize, *verb,* ابدي ساختن abadí sákhtan, مؤبد müabbad gardánídan, مخلد ساختن mukhallad sákhtan, باقي داشتن báqí dáshtan, پايدار گردانيدن páyadár gardánídan, ابقا نمودن ibqá nimúdan, بي نهايت ساختن bí-niháyat sákhtan.
Eternally, *adv.* ابدا abadan, دهرا dahran, دائما dáïman, خالدا khálidan, بطور خلود bi-taur-i-khulúd.
Eternity, *subs.* (*Without beginning*) ازل azal, ازليت azalíyat.—(*Without end*) ابد abad, ابديت abadíyat, خلد khuld, بقا baqá, سرمديت sarmadíyat, جاوداني jávidání, بينهايتي bí-niháyatí.—(*To all eternity*) ابدا abadan, دهرا dahran, دائما dáïman, خالدا khálidan, بطور خلود bi-taur-i-khulúd.
Eternize, *verb,* ابدي ساختن abadí sákhtan, مؤبد müabbad gardánídan, مخلد ساختن mukhallad sákhtan, باقي داشتن báqí dáshtan, پايدار گردانيدن páyadár gardánídan, ابقا نمودن ibqá nimúdan, بي نهايت ساختن bí-niháyat sákhtan.
Etesian, *adj.* موقت muvaqqat, مؤجل müajjal.
Ethal, *subs.* روغن raughan.
Ether, *subs.* اثير asír, جوهر jauhar, اطر atr.

Ethereal, *adj.* اثيري asírí, سماوي samáví, آسماني ásmání, فلكي falakí, علوي 'ilví, بهشتي bihishtí.—(*Metaphorically*) لطيف latíf, دقيق daqíq.
Ethereality, *subs.* اثيريت asíríyat, روحانيت rúhání-yat.
Etherealize, *verb,* اثير دادن asír dádan, تأثير كردن täsír kardan.—(*Make spiritual*) روحاني ساختن rúhání sákhtan.
Ethic, *adj.* عادتي 'ádatí, خلقي khulqí, خصلي khislí.
Ethically, *adv.* عادتاً 'ádatan, خصلتاً khislatan, خلقاً khulqan.
Ethics, *subs.* اخلاق akhláq, علم اخلاق 'ilm-i-akhláq, عادات 'ádát, خصال khisál.
Ethiopian, *subs. and adj.* زنگي zangí, سوداني súdání.
Ethiops mineral (*Sulphuretrum hydrargii nigrum*), *subs.* زيبق اصود zíbaq-i-asvad.
Ethnarch, *subs.* بيگلربيگ beglar-beg, بگلربگ baglar-bag, والي válí, حكمران hukm-rán, فرمانفرمائي farmán-farmá,í, رائس القوم ráïsu 'l-qaum, بزرگ buzurg, سيد sayyid.
Ethnic, *adj.* قومي qaumí, شعبي sha'bí, قبائلي qabáïlí.
Ethnographer, *subs.* قبيله نويس qabílah-nivís, قوم شناس qaum-shinás, اقوام دان aqvám-dán.
Ethnographic, *adj.* قبيله نويسي qabílah-nivísí, قوم شناسي qaum-shinásí, اقوام داني aqvám-dání.
Ethnography, *subs.* قبائل نويسي qabáïl-nivísí, اقوام داني aqvám-dání, قوم شناسي qaum-shinásí.
Ethnological, *adj.* قبيله نويسي qabílah-nivísí, قوم شناسي qaum-shinásí, اقوام داني aqvám-dání.
Ethnology, *subs.* قبائل نويسي qabáïl-nivísí, اقوام داني aqvám-dání, قوم شناسي qaum-shinásí.
Ethological, *adj.* عاداتي 'ádátí.
Etiolate, *verb trans.* سفيد كردن safíd kardan, تبييض نمودن tabyíz nimúdan.—*intrans.* سفيد شدن safíd shudan.
Etiolation, *subs.* تبييض tabyíz.
Etiquette, *subs.* تكلفات takallufát, اداب adáb, رسوم rusúm, مدارات mudárát, تعارف ta'áruf, مراسم marásim.

Etymological, *adj.* لغوي lughaví, اشتقاقي ishtiqáqí, مصدري masdarí, اصلي aslí.
Etymologist, *subs.* لغت دان lughat-dán, مصدر شناس masdar-shinás, محقق muhaqqiq, مدقق mudaqqiq.
Etymologize, *verb,* مصدر جوي كردن masdar-júyí kardan, تحقيق نمودن tahqíq nimúdan, تفحص كردن tafahhus kardan.
Etymology, *subs.* (*Of words*) اشتقاق ishtiqáq, اصل asl, مصدر masdar.—(*In grammar*) صرف sarf.
Etymon, *subs.* اصل asl (*pl.* اصول usúl) مصدر masdar (*pl.* مصادر masádir).

Eucharist, *subs.* عشا رباني ‘ashá-i-rabbání, قدامس quddás, مائده maïdah, طعام آخر عيسي ta‘ám-i-ákhir-i-‘ísá.

Eucharistic, *adj.* قدامي quddásí.

Euclid, *subs.* اقليدس uqlídus.—(*Euclid's Elements*) تحرير اقليدس tahrír-i-uqlídus.

Eudiometer, *subs.* هوا سنج havá-sanj.

Eulogist, *subs.* ستايش گوينده sitáyish-gúyandah, تعريف كننده ta‘ríf-kunandah, مداح maddáh, وصاف vassáf, ثنا گو saná-gú.

Eulogistic, *adj.* مدح آميز madh-ámíz, ثنا گو saná-gú, مدح كن madh-kun.

Eulogium, *subs.* مدح madh, ثنا saná, ستايش sitáyish, وصف vasf, حمد hamd, محمدت mahmadat (*pl.* محامد mahámid), تحسين tahsín, آفرين áfirín, خوبي khubí, سپاس sipás.

Eulogize, *verb,* ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), ستايش كردن sitáyish kardan, حمد كردن hamd kardan, مدح كردن madh kardan, نيايش كردن niyáyish kardan, ثنا گفتن saná guftan, وصف كردن vasf kardan, توصيف كردن tausíf kardan, تحسين كردن tahsín kardan, تعريف گفتن ta‘ríf guftan, تسبيح نمودن tasbíh nimúdan, پسنديدن pasandídan, خوبي گفتن khubí guftan.

Eulogy, *subs.* مدح madh, ثنا saná, ستايش sitáyish, وصف vasf, حمد hamd, محمدت mahmadat (*pl.* محامد mahámid), تحسين tahsín, آفرين áfirín, خوبي khubí, سپاس sipás.

Eunuch, *subs.* خواجه khájah, آخته ákhtah, بخته bakhtah, خصي khasí, آغا ághá.—(*Chief eunuch of a harem*) قزلر آغا qizlar-ágha, خواجه باشي khájah-báshí.

Eunuchism, *subs.* خواجگي khájagí, آختگي ákhtagí, بختگي bakhtagí.

Euphemism, *subs.* خوش ادائي khush-adá,í, خوش لهجگي khush-lahjagí, خوش آوازي khush-ávází, سهولت suhúlat, بيان bayán, شيريني shíríní.

Euphonic, *adj.* خوش ادا khush-adá, خوش لهجه khush-lahjah, خوش آواز khush-áváz, خوش تلفظ khush-talaffuz, شيرين shírín.

Euphony, *subs.* خوش ادائي khush-adá,í, خوش آوازي khush-ávází, خوش صوتي khush-sautí, خوش تلفظي khush-talaffuzí, شيرين ادائي shírín-adá,í.

Euphorbia antiquorum, *subs.* (*Botanical term*) زقوم هندي zaqqúm-i-hindí.

Euphorbia aorcus, *subs.* (*Botanical term*) جوز القي jauzu 'l-qai.

Euphuism, *subs.* لفظ قلم lafz-i-qalam, لفظ مطنطن lafz-i-mutanattin, بلاغت نمائي balághat-nimá,í, فصاحت فروشي fasáhat-furúshí.

Euphuist, *subs.* فصاحت فروش fasáhat-furúsh, بلاغت نما balághat-nimá.

Europe, *subs.* فرنگ farang, فرنگستان farangistán.

European, *subs. and adj.* فرنگي farangí.

Eustachian tube, *subs.* (*Medical term*) مجراي استاخي majrá,í-i-istákhí.

Euterpe, *subs.* سرود آفرين surúd-áfirín, نوا پرور navá-parvar, موسيقار músíqár.

Euterpean, *adj.* سرودي surúdí, نواي navái, خوش ترانه khush-taránah, هم آهنگ ham-áhang.

Euthanasy, *subs.* آسان ميري ásán-mírí, خوش مرگي khush-margí, سهل الموتي sahlu 'l-mautí.

Evacuant, *subs.* مسهل mus,hil, ملين mulayyin, مستفرغ mustafrigh (*pl.* مستفرغات mustafrighát).

Evacuate, *verb,* تخليه كردن takhliyah kardan, خالي كردن khálí kardan, تنقيه نمودن tanqiyah nimúdan, تفريغ نمودن tafrígh nimúdan, تهي ساختن tuhí sákhtan.—(*Abandon*) ترك كردن tark kardan, تارك شدن tárik shudan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), رها كردن rihá kardan, هجر كردن hajr kardan, فرو گذاشتن furú guzáshtan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, رو گردان شدن rú gardán shudan, ول كردن vil kardan, دست شستن dast shustan.—(*Medical term*) اطلاق نمودن itláq nimúdan.

Evacuation, *subs.* تخليه takhliyah, تفريغ tafrígh, تهي سازي tuhí-sází, تنقيه tanqiyah. — (*Medical term*) اطلاق itláq.

Evade, *verb,* كناره جستن kinárah jastan, دور كشي نمودن dúr-kashí nimúdan, حذر كردن hazar kardan.—(*To evade one's business or duty*) طفره زدن tafrah zadan, تغافل نمودن tagháful nimúdan.—(*To evade the question*) از مطلب تجاهل كردن az matlab tajáhul kardan, بكوچه علي چپ كردن bi-kúchah-i-‘alí chap kardan.

Evagation, *subs.* غوايت ghaváyat, سر گرداني sar-gardání, حيراني hairání.

Evaluation, *subs.* تقويم taqvím, تثمين tasmín, سنجش sanjish, بيان ارزش bayán-i-arzish.

Evanescent, *adj.* نا پايدار ná-páyadár, فنا فاني fání, فنا پذير faná-pazír, زائل záïl, زاهق záhiq.

Evangelical, *adj.* انجيلي anjílí, بشارتي bashárati, بشراي bushráí, تبشيري tabshírí, مژده مند muzhdah-mand.

Evangelically, *adv.* بشيرانه bashíránah, بطور بشارت bi-taur-i-bashárat, مبشرانه mubashshiránah, بطور خوش خبري bi-taur-i-khush-khabrí, بطريق مژده bi-taríq-i-muzhdah.

Evangelism, *subs.* تبشير tabshír, رساني *or* انجيل گوئي anjíl-gú,í *or* rasání, مژده دهي muzhdah-dihí.

Evangelist, *subs.* انجيلي anjílí, مژده ور muzhdah-var, مبشر mubashshir.

Evangelization, *subs.* تبشير tabshír, انجيل گوئي anjíl-gú,í *or* رساني rasání, مژده دهي muzhdah-dihí.

Evangelize, *verb trans.* انجيل رسانيدن anjíl rasánídan, تبشير كردن tabshír kardan.—*intrans.* انجيل گفتن anjíl guftan, مژده دادن muzhdah dádan.

Evaporable, *adj.* قابل صعود qábil-i-su'úd, بخار شدني bukhár-shudaní, بالا رفتني bálá-raftaní, نشف يافتني nashf-yáftaní.

Evaporate, *verb trans.* بخار ساختن bukhár sákhtan, نشف نمودن nashf nimúdan, متصاعد ساختن mutasá'id sákhtan, تبخير كردن tabkhír kardan, خشك كردن khushk kardan.—*intrans.* متصاعد شدن mutasá'íd shudan, نشف شدن nashf shudan, بخار شدن bukhár shudan, بالا رفتن bálá raftan.

Evaporation, *subs.* نشف nashf, بخار آوري bukhár-ávarí.

Evaporative, *adj.* مبخر mubakhkhir, بخار آور bukhár-ávar, نشاف nashsháf, مصعد mus'idd, بالا كش bálá-kash.

Evasion, *subs.* رها rihá, رهائي rihá,í, رستگاري rastagárí, خلاص khalás, نجات naját, گريز guríz.—(*Subterfuge*) بهانه bahánah, طفره tafrah, عذر 'uzr, حيله hílah, تجاهل tajáhul, چنان چنتن chunán-chunín, ليت و لعل lait-u-la'all.

Evasive, *adj.* بهانه آميز bahánah-ámíz, گريز كار guríz-kár, طفره زن tafrah-zan, متجاهل mutajáhil.

Evasively, *adv.* متجاهلانه mutajáhilánah, بطور بهانه آميزي bi-taur-i-bahánah-ámízí, طفره زنانه tafrah-zanánah.

Eve, *subs.* شام shám, عشا 'ishá, مسا masá, شبانگاه shabán-gáh, سر شب sar-i-shab, غروب ghurúb, مغرب maghrib.—(*On the eve of*) صدد sadad, خيال khiyál, فكر fikr, در انديشه dar-andíshah.—(*I was on the eve of going*) صدد رفتن بودم sadad-i-ráftan búdam.

Even, *adj.* (*Not odd*) جفت juft, زوج zauj, شفع shaf'.—(*Level*) مستوي mustaví, متسوي mutasavví, برابر barábar, هموار hamvár, مسطح musattah.—(*Smooth*) هموار hamvár, صاف sáf, ساده sádah, مسطح musattah.—(*Uniform*) معتدل mu'tadil. — (*Even number*) عدد شفع 'adad-i-shaf', عدد زوج 'adad-i-zauj, عدد جفت 'adad-i-juft.—(*Odd or even?*) طاق يا جفت táq yá juft, تك يا جفت tak yá juft.—(*Even money*) سر راست sar-rást.—*adv.* و الا va illá, هنوز hanúz, حتي hattá.

Even, *verb,* برابر ساختن barábar sákhtan, هموار ساختن hamvár sákhtan, مسطح نمودن musattah nimúdan, سر راست ساختن sar-rást sákhtan, تسويه كردن tasviyah kardan.—(*To even accounts*) حساب درست كردن hisáb durust kardan.

Even-handed, *adj.* عادل 'ádil, داور dávar, داد رس dád-ras, بر barr.

Evening, *subs.* شام shám, عشا 'ishá, مسا masá, شبانگاه shabán-gáh, سر شب sar-i-shab, غروب ghurúb, مغرب maghrib.—(*The evening and morning were the first day*) بودن صبح و بودن شام روز اول شد búdan-i-sabh va búdan-i-shám rúz-i-avval shud.—(*In the evening*) شبرا shab-rá.—(*Evening star*) زهره zuhrah, ناهيد náhíd.

Evenly, *adv.* همواراته ham-váránah, صاف sáf, معتدلانه mu'tadilánah.

Evenness, *subs.* برابري barábarí, هموارى hamvárí, صافي sáfí, سادگي sádagí.

Evensong, *subs.* سرود شام surúd-i-shám.

Event, *subs.* واقعه váqi'ah, وقيعه vaqí'ah, وقوع vuqú', حادثه hádisah (*pl.* حوادث havádis), عارضه 'árizah, ماجرا má-jará, قضيه qazíyah, سر گذشت sar-guzasht, اتفاق ittifáq, پيش آمد písh-ámad, پيش افتاد písh-uftád.—(*Remarkable event*) مأثره mäsarah (*pl.* مآثر maásir, واقعه عظيم váqi'ah-i-'azím.—(*Result*) نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natáïj), انجام anjám, اثر asar, مآل ma,ál, انصرام insirám, آخر ákhir, سر sar, تباعت ta-bá'at.—(*In the event of*) صورتيكه súratí kih.—(*At all events*) بهر حال bi-har hál, هر ائنه har-áïnah.

Eventful, *adj.* پر حوادث pur-havádis, با سر گذشت bá-sar-guzasht.

Eventide, *subs.* شام shám, عشا 'ishá, مسا masá, شبانگاه shabán-gáh, سر شب sar-i-shab, غروب ghurúb, مغرب maghrib.

Eventilate, *verb,* هوا افكندن havá afkandan, افشاندن afshándan, باد دادن bád dádan.—(*Discuss*) بحث كردن bahs kardan, مناظره كردن munázarah kardan, مذاكره muzákarah kardan, برهان نمودن barhán nimúdan, كشمكش داشتن kash-ma-kash dáshtan, رد و بدل radd-u-badl kardan.

Eventual, *adj.* آخر ákhir, آخرين ákhirín, عاقبتي 'áqibatí, هنجامي hanjámí. — (*Consequential*) واقع váqi', ناتج nátij, حاصل hásil, وارد várid, ناشي náshí.

Eventuality, *subs.* وقائع شناسي vaqáï'-shinásí.

Eventually, *adv.* عاقبت 'áqibat, بالاخره bi 'l-ákhirah, نهايت الامر niháyatu 'l-amr.

Eventuate, *verb,* منتهي شدن muntahá shudan, انجاميدن anjámídan, انقضا يافتن inqizá yáftan.

Ever, *adv.* (*At any time*) گاهي gáhí, هيچوقت hích vaqt.—(*At no time*) هرگز hargiz, اصلاً aslan, ابداً abadan.—(*At all times*) هميشه hamíshah, همواره ham-várah, مدام mudám, دائماً dáïman, هر وقت har vaqt, هر دم har dam. —(*For ever*) ابد الاباد abadu 'l-ábád, تا بابد tá-bi-abad, جاودان jávidán, هميشه hamíshah,

جهت همه وقت jihat-i-hamah vaqt, الي غير النهايت ilá ghairi 'n-niháyat.

Ever-glade, *subs.* مشيله mashílah, بيشه bíshah.

Evergreen, *subs. and adj.* همیشه سبز hamíshah-sabz, دائم خرم dáïm-khurram.

Everlasting, *adj.* مدام mudám, مخلد mukhallad.—(*In religious sense*) اخروي ukhraví. —(*Eternal*) ابدي abadí, ازلي azalí, دائم dáïm, دائمي dáïmí, مدام mudám, جاويد jávíd, جاودان jávidán, جاوداني jávidání, سرمد sarmad, سرمدي sarmadí, صمد samad, صمدي samadí, اخروي ukhraví, باقي báqí, مخلد mukhallad, خالد khálid, لا يزال lá-yazál, پاينده páyandah, پايدار páyadár, بي نهايت bí-niháyat.

Everlastingly, *adv.* (*Eternally*) ابداً abadan, دهراً dahran, دائماً dáïman, خالداً khálidan, بطور خلود bi-taur-i-khulúd. —(*Always*) همیشه hamíshah, همواره hamvárah, همارہ hamárah, هر وقت har vaqt, همه وقت hamah vaqt, هر زمان har zamán, مدام mudám, مدام الوقت mudámu 'l-vaqt, دائم dáïm, هر دم har dam, علي الدوام 'ala 'd-davám, پيوسته paivastah, دمبدم dam bi-dam, متصلاً muttasilan, همیشه اوقات hamíshah auqát.

Ever-living, *adj.* همیشه زنده hamíshah-zindah, حي لا يموت hayy-lá-yamút.

Evermore, *adv.* همیشه hamíshah, همواره hamvárah, همارہ hamárah, هر وقت har vaqt, همه وقت hamah vaqt, هر زمان har zamán, مدام mudám, مدام الوقت mudámu 'l-vaqt, دائم dáïm, هر دم har dam, علي الدوام 'ala 'd-davám, پيوسته paivastah, دمبدم dam bi-dam, متصلاً muttasilan, همیشه اوقات hamíshah auqát.—(*Eternally*) ابداً abadan, دهراً dahran, دائماً dáïman, خالداً khálidan, بطور خلود bi-taur-i-khulúd.

Evernia prunastri (*Tree-moss*), *subs.* اشنه ushnah, دواله diválah.

Eversion, *subs.* خلل khalal, اخلال ikhlál, خسارت khasárat, قتل qatl, اعدام i'dám, عدم 'adam, تباهي tabáhí, خرابي kharábí, اخراب ikhráb, تلف talaf, اتلاف itláf, تبار tabár, انهدام inhidám, نقيض naqíz.

Evert, *verb*, (*Destroy*) معدوم ساختن ma'dúm sákhtan, اعدام كردن i'dám kardan, نا بود كردن ná-búd kardan, سلب نمودن salb nimúdan, منقلع گردانيدن munqali' gardánídan, متلاشي كردن mutaláshí kardan, منقضي كردن munqazí kardan, نيست گردانيدن níst gardánídan, تباه كردن tabáh kardan, خراب نمودن kharáb nimúdan, بر باد دادن bar bád dádan, از هم ريختن az ham ríkhtan, تلف نمودن talaf nimúdan, فنا كردن faná kardan, منهدم ساختن munhadim sákhtan, استئصال نمودن istïsál nimúdan, پخش كردن pakhsh kardan, افساد نمودن ifsád nimúdan.

Every, *adj.* هر har, هر يك har yak, كل kull, همه hamah, هر كدام har kudám.

Everybody, *subs.* همه كس hamah-kas, هر كس har kas, همگي hamagí, جمله jumlah.

Every-day, *adj.* هر روز har rúz, روزانه rúzánah.—(*Common*) عام 'ámm, عموم 'umúm, معروف ma'rúf, متعارف muta'árif, متداول mutadávil, مشهور mashhúr, معمول ma'múl, زود بدست zúd-bi-dast, مبتذل mubtazal.—(*All day and every day*) همه روز و همه روز hamah-i-rúz va hamah rúz.

Everyone, *subs.* همه كس hamah kas, هر كس har kas, همگي hamagí, جمله jumlah.—(*One and all*) جميعاً jamí'an.

Ever-young, *adj.* همیشه جوان hamíshah-javán.

Everywhere, *adv.* همه جا hamah já, هر جا har já.

Evict, *verb*, راندن rándan, دفع نمودن daf' nimúdan, منع كردن man' kardan, محروم ساختن mahrúm sákhtan, بي بهره گردانيدن bí-bahrah gardánídan, از ما يملك انداختن az má-yamlik andákhtan.—(*To be evicted*) محروم شدن mahrúm shudan, ممنوع شدن mamnú' shudan, رانده شدن rándah shudan.

Eviction, *subs.* منع man', دفع daf', محروميت mahrúmíyat, حرمان hirmán, عدم تملق 'adam-i-tamalluq.

Evidence, *subs.* شهادت shahádat, گواهي guváhí, شاهد sháhid (*pl.* شهود shuhúd), بينه bayyinah (*pl.* بينات bayyinát), برهان burhán (*pl.* براهين baráhín), آيت áyat (*pl.* آيات áyát), عيان 'aiyán, بصيره basírah (*pl.* بصائر basáïr).—(*To accept evidence*) تعديل شاهد كردن ta'díl-i-sháhid kardan, شهادت قبول كردن shahádat qabúl kardan.—(*To reject evidence*) جرح شاهد كردن jarh-i-sháhid kardan, شهادت رد كردن shahádat radd kardan.—(*To give evidence*) شهود اقامه كردن shuhúd iqámah kardan.

Evidence, *verb*, ثابت كردن sábit kardan, اثبات نمودن isbát nimúdan, مدلل كردن mudallal kardan.—(*Display*) جلوه دادن jilvah dádan, نمودن nimúdan (*pl.* نما nimá), اظهار نمودن izhár nimúdan, ظاهر ساختن záhir sákhtan.

Evident, *adj.* واضح vázih, ظاهر záhir, نمايان nimáyán, بديهي badíhí, پديد padíd, پديدار padídár, پيدا paidá, آشكار áshikár, آشكارا áshikárá, آشكاره áshikárah, هويدا huvaidá, عيان 'aiyán, فاش fásh, روشن raushan, علاني 'alání, مبين mubín, منجلي munjalí.—(*To become evident*) بوضوح پيومنتن bi-vuzúh paivastan.

Evidently, *adv.* آشكارا áshikárá, واضحاً vázihan, جدا jiddá, هويدا huvaidá, صريحاً saríhan, ظاهراً záhiran, ايضاحاً ízáhan, صراحتاً saráhatan.

Evil, *subs.* (*Wickedness*) بدي badí, شرارت sharárat, شر sharr (*pl.* شرور shurúr), فساد fasád, شنعت shun'at, بد خوئي bad-khú'í, بد كرداري bad-kirdárí, قباحت qabá-

hat, شقاوت sháqávat.—(*To think evil of*) بد گمان بودن bad gumán búdan.—(*Calamity*) آفت áfat, ادبار idbár, مصيبت musíbat (*pl.* مصائب masáïb), آسيب ásíb, نائبه náïbah (*pl.* نوائب naváïb), آشوب áshúb, بلا balá, صدمه sadamah, نكبت nakbat, نكمت nakmat, محنت mihnat, بد بختي bad-bakhtí, سختي sakhtí, غائله ghá'ílah (*pl.* غوائل ghaváïl), بليت balíyat (*pl.* بلايا baláyá), فلاكت falákat, الم alam.—*adj.* (*Wicked*) بد bad, بد كار bad-kár, شرير sharír, فاسد fásid, مفسد mufsid, بد نفس bad-nafs, بد آيين bad-áyín, شقي shaqí, بد ذات bad-zát, بد خو bad-khú, طالح tálih.—(*Calamitous*) پر آفت pur-áfat, غم آور gham-ávar, پر اندوه pur-andúh, بد بخت bad-bakht, كم بخت kam-bakht, سياه روز siyáh-rúz, سخت sakht, پر آسيب pur-ásíb, بلاي balá'í, نكمتي nakmatí, با مصيبت bá-musíbat.—*adv.* بد bad, بطور بدي bi-taur-i-badí, شريرانه sharíránah.

Evil-affected, *adj.* بد خو bad-khú, بد ذات bad-zát.

Evil-doer, *subs.* بد ذات bad-zát, گناه كار gunáh-kár, خطا كار khatá-kár, مذنب muznib, اثيم asím, مفسد mufsid, فاسق fásiq, رو سيه rú-siyah, مجرم mujrim, مقصر muqassir.

Evil-eye, *subs.* چشم زخم chashm-i-zakhm, بد چشم bad-chashm.

Evil-eyed, *adj.* بد چشم bad-chashm, زشت نظر zisht-nazar, سي العين sayyi,u 'l-'ain.

Evilness, *subs.* بدي badí, شرارت sharárat, شر sharr (*pl.* شرور shurúr), فساد fasád, شنعت shun'at, بد خوئي bad-khú,í, بد كرداري bad-kirdárí, قباحت qabáhat, شقاوت shaqávat.

Evil-speaking, *subs.* هتك عرض hatk-i-'irz, افترا iftirá, تهمت tuhmat, بهتان buhtán, نمامي nammámí, نميمه namímah, سعايت si'áyat, غيبت ghíbat, بد گوئي bad-gú,í, بد زباني bad-zabání, بد نامي bad-námí, سخن چيني sukhun-chíní, لمز lamz, تفضيح tafzíh, نفرين nifrín, تخذيل takhzíl.

Evince, *verb,* اظهار كردن izhár kardan, نمودن nimúdan (*rt.* نما nimá), ظاهر ساختن záhir sákhtan, اثبات كردن isbát kardan, دلالت كردن dalálat kardan.

Evincible, *adj.* اثبات پذير isbát-pazír, قابل شرح qábil-i-sharh, دليل بردار dalíl-bardár, پيدا شدني paidá-shudaní, ظاهر گشتني záhir-gashtaní.

Evincive, *adj.* مظهر muzhír, دال dáll, مثبت musbit.

Eviscerate, *verb,* رودة بيرون كردن rúdah bírún kardan.

Evitable, *adj.* قابل اجتناب qábil-i-ijtináb, احتراز پذير ihtiráz-pazír.

Evocation, *subs.* احضار ihzár, دعوت da'vat, طلب talab.

Evoke, *verb,* احضار كردن ihzár kardan, خواندن khándan, دعوت نمودن da'vat nimúdan, طلبيدن talabídan.

Evolation, *subs.* پرش parish, پرواز parváz, طيران tayyarán.

Evolution, *subs.* نشر nashr, صدور sudúr, بروز burúz, ظهور zuhúr, خروج khurúj, بيرون شو bírún-shau.—(*Geometrical term*) حساب نزول hisáb-i-nuzúl.—(*Military term*) حركت harakat.

Evolutionary, *adj.* نشري nashrí, صدوري sudúrí, بروزي burúzí, ظهوري zuhúrí, خروجي khurújí.

Evolve, *verb trans.* نشر كردن nashr kardan, اصدار كردن isdár kardan, اخراج نمودن ikhráj nimúdan, ظاهر ساختن záhir sákhtan, تبديل نمودن tabdíl nimúdan.—*intrans.* نشر يافتن nashr yáftan, منقلب شدن munqalib shudan, متبدل شدن mutabaddil shudan.

Evulsion, *subs.* نزع naz', انتزاع intizá', خطف khatf, اختطاف ikhtitáf, خپش khapish.

Ewe, *subs.* ماده ميش mádah-mísh, نعجه na'jah (*pl.* نعاج ni'áj).

Ewer, *subs.* آفتابه áftábah, ابريق ibríq (*pl.* اباريق abáríq).—(*Ewer-bearer*) آفتاب‌چي áftáb-chí, آفتابه بردار áftábah-bardár.

Exacerbate, *verb,* بخشم آوردن bi-khism ávardan, مضطرب ساختن muztarib sákhtan, رنجانيدن ranjánídan, اسخاط نمودن iskhát nimúdan, تغضب كردن taghazzub kardan.

Exacerbation, *subs.* اسخاط iskhát, تغضيب taghzíb, سر آسيمگي sar-ásímagí, كج خلقي kaj-khulqí, پريشاني parishání, رنجش ranjish.—(*Of a disease*) شدت shiddat.

Exacerbescence, *subs.* شدت مرض shiddat-i-marz.

Exact, *adj.* درست durust, راست rást, صحيح sahíh, كامل kámil, متين matín, بي غلط bí-ghalat, صريح saríh, محقق muhaqqaq.—(*Careful*) خبر دار khabar-dár, هوشيار húsh-yár, متوجه mutavajjih, آگاه ágáh, با حذر bá-hazar, محترز muhtariz, با هوش bá-húsh, معتني mu'taní.—(*Methodical*) با قاعده bá-qá'idah, با حساب bá-hisáb, با نظم bá-nazm, ترتيب دوست tartíb-dúst.

Exact, *verb trans.* خواستن khástan (*rt.* خواه kháh), در خواستن dar-khástan, خواهش كردن kháhish kardan, استدعا نمودن istid'á nimúdan, طلب كردن talab kardan, طلبيدن talabídan, متمني كردن mutamannú kardan, توقع كردن tavaqqu' kardan, التماس كردن iltimás kardan, تمنا نمودن tamannú nimúdan, نياز كردن niyáz kardan, نيازيدن niyázídan, دعا كردن du'á kardan, مستدع بودن mustadi' búdan, رجامند شدن rajá-mand shudan.—(*Extort*) بزور گرفتن bi-zúr giriftan, ستم وورزيدن sitam varzídan, قلق گرفتن qulluq giriftan, سخت گيري نمودن sakht-gírí nimúdan, زياد پا بستن ziyád pá bastan, تقاضا كردن taqázá kardan (*vulg.*), اواب كردن avváb kardan (*vulg.*).—*intrans.* زياد طلبيدن

ziyád talabídan, ظلم کردن zulm kardan, اجحاف کردن ijháf kardan, جنیبه نمودن janíbah nimúdan, ترجمان کردن tarjumán kardan.

Exaction, *subs.* سختگیري sakht-gírí, اجحاف ijháf, جنیبه janíbah, ترجمان turjumán, اواب avváb (*vulg.*).

Exactly, *adv.* بدرستي bi-durustí, با دقت bá-diqqat, نقیر و قطمیر naqír va qatmír, نعل بنعل na'l-bi-na'l, بعینه bi-'ainihi, عیناً 'ainan, عین 'ain.—(*In point of time*) بعین bi-'ain.

Exactness, *subs.* درستي durustí, متانت matánat, صحت sihhat, تحقق tahaqquq.—(*In point of time*) دقت diqqat, تدقیق tadqíq.

Exactor, *subs.* (*Collector of revenues, taxes, &c.*) محصل muhassil, باجگیر báj-gír, عشار 'ashshár, پا کار pá-kár, فراش farrásh, تحصیل دار tahsíl-dár, مستوفي mustaufí. (*Extortioner*) اخاذ akhkház, سخت گیر sakht-gír.

Exaggerate, *verb,* اغراق نمودن ighráq nimúdan, مبالغه نمودن mubálaghah nimúdan, استغراق نمودن istighráq nimúdan, افراط کردن ifrát kardan.

Exaggeration, *subs.* اغراق ighráq, مبالغه mubálaghah, استغراق istighráq, افراط ifrát.

Exalt, *verb,* بلند ساختن buland sákhtan, افراختن afrákhtan (*rt.* افراز afráz), بر افراختن bar-afrákhtan, نصب کردن nasb kardan.—(*Honour*) ممتاز کردن mumtáz kardan, امتیاز بخشیدن imtiyáz bakhshídan, تشخیص نمودن tashkhís nimúdan, تشخص دادن tashakhkhus dádan, عزت نمودن 'izzat nimúdan, مشرف کردن musharraf kardan, سر فراز گردانیدن sar-faráz gardánídan, رفعت دادن raf'at dádan, ارتفاع دادن irtifá' dádan.—(*Magnify*) ستودن sitúdan, وصف تعالي دادن vasf-i-ta'álá dádan, تعالي گفتن ta'álá guftan.

Exaltation, *subs.* (*Elevation*) رفعت rif'at, ارتفاع irtifá', بلندي bulandí, افراشتگي afráshtagí, اعلا a'lá, ترفیع tarfí'.—(*Persons*) سر فرازي sar-farází, تشریف tashríf, ترقي taraqqí, ارتقا irtiqá, نجدت najdat.

Exalted, *part. and adj.* عالي 'álí, معلي mu'allá, افراخته afrákhtah, مرتفع murtafi', مرفوع marfú', سر افراز sar-afráz, منیف munif, مفخر mufakhkhar, رفیع rafí', محترم muhtaram, معتبر mu'tabar, مشرف musharraf, ممتاز mumtáz, بلند جایگاه buland-jáy-gáh.

Examination, *subs.* باز پرس báz-purs, تجسس tajassus, تفتیش taftísh, تفحص tafahhus.—(*Of candidates*) امتحان imtihán.—(*Cross-examination*) باز خواست báz-khást, امتحان imtihán, تفتیش taftísh, تفحص tafahhus, آزمائش ázmáïsh, پرس و سوٴال purs-u-süál, مسئله پرسي masïlah-pursí, استنطاق الشهود istintáqu 'shshuhúd.—(*To pass an examination*) از امتحان بیرون آمدن az imtihán bírún ámadan.

Examine, *verb,* تفحص کردن tafahhus kardan, وا رسي نمودن vá-rasí nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), تنقیح کردن tanqíh kardan, تحقیق کردن tahqíq kardan, تفتیش نمودن taftísh nimúdan, تجویز نمودن tajvíz nimúdan.—(*Inspect*) غور رسي کردن ghaur-rasí kardan, ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan, نگه کردن nigah kardan, مشاهده کردن musháhadah kardan, سیر کردن sair kardan, امعان نظر کردن im'án-i-nazar kardan, سیل کردن sail kardan (*vulg.*).—(*Candidates*) امتحان کردن imtihán kardan.—(*Legal term*) استنطاق کردن istintáq kardan, باز خواستن báz-khástan.

Examiner, *subs.* متفحص mutafahhis, تفتیشچي taftísh-chí, مفتش mufattish.—(*Of candidates*) امتحان کننده imtihán-kunandah.—(*Cross-examiner*) مستنطق mustantiq.

Example, *subs.* مثال misál, تمثیل tamsíl, مثل masal, تمثال timsál.—(*Model or pattern*) نمونه nimúnah.—(*Applicable to punishment*) عبرت 'ibrat.—(*For example*) بر فرض bar-farz, فرضاً farzan, مثلاً masalan, اگر چنانچه agár chunánchih.—(*To follow the example*) اقتدا نمودن iqtidá nimúdan.

Exanimate, *adj.* (*Animals, &c.*) مرده murdah, بي جان bí-ján, فوت شده faut-shudah.—(*Persons*) میت mayyit (*pl.* اموات amvát), متوفي mutavaffá (generally applied to a Christian or Jew), مرحوم marhúm (*fem.* مرحومه marhúmah), مغفور maghfúr, مبرور mabrúr.

Exanthema, *subs.* (*Eruption on the skin*) بثورات busúrát, آبله ábilah, دانه dánah (*pl.* دانها dánahá), قوبا qúbá (*pl.* قوابي qavábí).

Exarch, *subs.* والي válí, رائس ráïs, شیخ shaikh (*pl.* شیوخ shuyúkh), کدخدا kad-khudá, بزرگ buzurg.

Exarchate, *subs.* ولایت viláyat, رئاست rïásat, حکومت hukúmat, قلم رو qalam-rau.

Exasperate, *adj.* غضبناك ghazab-nák, خشمناك khishm-nák, خشم آلود khishm-álúd, بر آشفته bar-áshuftah, کج خلق kaj-khulq, متنفر mutanaffir, گرم garm, آزرده ázurdah, مکدر mukaddar, رنجیده ranjídah, در هم dar-ham, بغیظ آمده bi-ghaiz-ámadah, متغیر mutaghayyir, خفا khafá (*obs.*).

Exasperate, *verb,* مضطرب ساختن muztarib sákhtan, متنفر گردانیدن mutanaffir gardánídan, بر آشفتن bar-áshuftan, سر آسیمه گردانیدن sár-ásímah gardánídan, خشمناك ساختن khishm-nák sákhtan, غضبناك گردانیدن ghazab-nák gardánídan, مکدر ساختن mukaddar sákhtan.

Exasperated, *adj.* غضبناك ghazab-nák, خشمناك khishm-nák, خشم آلود khishm-álúd, بر آشفته bar-áshuftah, کج خلق kaj-khulq, متنفر mutanaffir, گرم garm, آزرده ázurdah, مکدر mukaddar, رنجیده ranjídah, در هم darham, بغیظ آمده bi-ghaiz-ámadah, متغیر mutaghayyir, خفا khafá (*obs.*).

Exasperation, *subs.* اضطراب iztiráb, مضطرب muztarib, سر آسيمگي sar-ásímagí.

Excandescence, *subs.* شدت حرارت shiddat-i-harárat, جهامت jahámat, غايت تافتگي gháyat-i-táftagí, سفيد گرمي safíd-garmí, آتشباري átish-bárí.

Excandescent, *adj.* سوزان súzán, سوزنده súzandah, پر سوز pur-súz, تابان tábán, گرم garm, آتشين átishín, آتشبار átish-bár, ناري nárí, لامع lámi', رخشان rukhshán, روشن raushan.

Excarnate, *verb,* بيگوش ساختن bí-gúsh sákhtan.

Excavate, *verb,* حفر كردن hafr kardan, كاويدن kávídan, نقب كردن naqb kardan, گود كردن gaud kardan.

Excavation, *subs.* حفر hafr, حفرت hufrat.—(*Cavity*) عمق خندق 'umq-i-khandaq.

Excavator, *subs.* حفار haffár, كاونده kávandah.

Exceed, *verb trans.* تجاوز نمودن (از) tajávuz nimúdan (az).—*intrans.* از حد گذشتن az hadd guzashtan, تجاوز نمودن tajávuz nimúdan, بيرون شدن bírún shudan, بيشتر شدن bíshtar shudan, گذشتن guzashtan (*rt.* گذار guzár), افراط كردن ifrát kardan.

Exceeding, *adj.* متجاوز mutajáviz, ما فوق má fauq, علاوه 'alávah, سوائي sivá,í, زياد ziyád.

Exceedingly, *adv.* نهايت niháyat, بغايت bi-ghávat, كثيراً kasíran, فزون fuzún, خيلي khailí.

Excel, *verb trans.* رجحان داشتن (بر) rajahán dáshtan (bar), سبقت بردن (بر) sibqat burdan (bar), فضيلت داشتن (بر) fazílat dáshtan (bar), نفوق داشتن (بر) nufúq dáshtan (bar).—*intrans.* رجحان داشتن rajahán dáshtan, سبقت بردن sibqat burdan, فضيلت داشتن fazílat dáshtan, نفوق داشتن nufúq dáshtan, بهتر بودن bihtar búdan, بهتري پيدا كردن bihtarí paidá kardan, قصب السبق ربودن qasabu 's-sabq rubúdan, پيشي يافتن píshí yáftan, پيش دستي نمودن pish-dastí nimúdan, غالب شدن ghálib shudan, فائق آمدن fáïq ámadan, سر آمد شدن sar-ámad shudan.

Excellence, *subs.* خوبي khubí, فضيلت fazílat, نيكي níkí, نيكوئي níkú,í.

Excellency, *subs.* (*Person*) جناب janáb, حضرت hazrat, عالي حضرت 'álí-hazrat, عاليشان 'álí-shán.—(*Excellence*) خوبي khubí, فضيلت fazílat, نيكي níkí, نيكوئي níkú,í.

Excellent, *adj.* راجح rájih, فاضل fázil, بهتر bihtar, اعلي a'lá, احسن ahsan, مرغوب marghúb, نيك ník, نيكو níkú, خوب khúb, قشنگ qashang, فاخر fákhir.

Excellently, *adv.* تفضلاً tafazzulan, علي وجه التفضل 'alá vajhu 't-tafazzul, بطور احسن bi-taur-i-ahsan, بخوبي bi-khubí, بطور پاكيزه bi-taur-i-pákízah, نازنينانه náznínánah, مطبوعانه matbú'-'ánah.

Except, *adv.* سوا sivá, سوائي sivá,í, جز juz, بجز bi-juz, بغير از bi-ghair az, مگر magar, الا illá, وراي varáí, باستثنائي bi-istisná,í.—(*Except with*) بدون bi-dún, مگر با magar-bá.

Except, *verb trans.* مستثنا ساختن mustasná sákhtan, استثنا نمودن istisná nimúdan, اخراج كردن ikhráj kardan, ول كردن vil kardan, بيرون نمودن bírún nimúdan. —*intrans.* رد كردن radd kardan, نا پسند داشتن ná-pasand dáshtan, اعتراض كردن i'tiráz kardan.

Exception, *subs.* استثنا istisná, شاذ sház (*pl.* اشواذ ashváz).—(*With the exception of*) غير از ghair az, باستثنائي bi-istisná,í. — (*Without exception*) بدون استثنا bidún-i-istisná. — (*To form an exception*) استثنا شدن istisná shudan, جدا شدن jidá shudan.—(*To take exception*) رد كردن radd kardan, نا پسند داشتن ná-pasand dáshtan, اعتراض كردن i'tiráz kardan.

Exceptionable, *adj.* قابل استثنا qábil-i-istisná.

Exceptional, *adj.* مستثني mustisní, استثناي istisnáí, مخرج mukhrij.

Exceptionless, *adj.* بي استثنا bí-istisná.

Exceptious, *adj.* نكته گير nuktah-gír, عيب بين 'aib-bín, مدقق mudaqqiq, خورده بين khurdah-bín, معترض mu'tariz.

Exceptive, *adj.* مستثني mustisní, استثناي istisnáí, مخرج mukhrij.

Exceptor, *subs.* نكته گير nuktah-gír, عيب بين 'aib-bín, مدقق mudaqqiq, خورده بين khurdah-bín, معترض mu'tariz.

Excern, *verb,* بيرون دادن bírún dádan.

Excerpt, *subs.* انتخاب intikháb, منتخب muntakhab.

Excess, *subs.* افراط ifrát, افزوني afzúní, كثرت kasrat, نهايت niháyat, زيادتي ziyádatí, تجاوز tajávuz.—(*In drink*) مستي mastí, زياد خوردي ziyád-khurdí.—(*Extravagance*) اسراف isráf, فضول fuzúl, خرجي kharjí.

Excessive, *adj.* از حد بيرون az hadd bírún, مفرط mufrit, بيحد و حساب bí-hadd va hisáb.

Excessively, *adv.* بغايت bi-ghávat, از حد گذشته az hadd guzashtah, الي الي ilá niháyat, فوق الحد fauqu 'l-hadd, فوق العاده fauqu 'l-'ádah.

Ex-Chancellor, *subs.* ناظر حقانيت سابق názir-i-haqáníyat-i-sábiq.

Exchange, *subs.* تبديل tabdíl, مبادله mubádalah, عوض 'ivaz, استبدال istibdál, معاوضه mu'ávazah.—(*Military term*) عوض 'ivaz, استبدال istibdál. — (*Arithmetic*) حساب معاوضه hisáb-i-mu'ávazah.—(*Money*) صرف sarf, صرافيه sarráfíyah, مبادله mubádalah.—(*Bourse*) تجارتگاه tijárat-gáh, تجارتخانه tijárat-khánah, رواجگاه raváj-gáh, صراف خانه sarráf-khánah, دار المعامله dáru 'l-mu'ámalah.—(*To be quoted on the Exchange*) در

دار المعامله بها یافتن dar dáru 'l-mu'ámalah bahá yáftan.—(*In exchange for*) بدلا badalan, در عوض dar 'ivaz, عوضا 'ivazan.

Exchange, *verb,* عوض کردن 'ivaz kardan, معاوضه کردن mu'ávazah kardan, بدل کردن badal kardan, مبادله نمودن mubádalah nimúdan, تبدیل کردن tabdíl kardan, تغییر دادن taghyír dádan, دیگر گون ساختن dígar-gún sákhtan. — (*Money*) خورده کردن khurdah kardan, صرف کردن sarf kardan.—(*To exchange notes—diplomatic term*) نوشتجات رد و بدل کردن nivishtaját radd-u-badal kardan, مبادله‌آرا نمودن mubádalah-árá nimúdan.

Exchangeability, *subs.* تبدیل پذیری tabdíl pazírí, صرف شوی sarf-shaví, تغییر یابی taghyír-yábí.

Exchangeable, *adj.* تبدیل پذیر tabdíl-pazír, صرف شدنی sarf-shudaní, تبدیل یافتنی tabdíl-yáftaní, تغییر یاب taghyír-yáb.

Exchanger, *subs.* مبدل mubaddil, صرف کننده sarf-kunandah, صراف sarráf.

Exchequer, *subs.* دیوان استیفا díván-i-istífá.

Exchequer bill, *subs.* برات دیوانی barát-i-dívání.

Excise, *subs.* خراج khiráj, گمرك gumruk, باج báj, محصول mahsúl.

Excise, *verb,* (بر) باج نهادن báj nihádan (bar), گمرك گذاشتن gumruk guzáshtan.—(*Eliminate*) انقتاع کردن inqitá' kardan, استئصال نمودن istïsál nimúdan.

Excise-officer, *subs.* مستوفی mustaufí, باجگیر báj-gír, گمرك چی gumruk-chí, محتسب muhtasib.

Excision, *subs.* انقتاع inqitá', استئصال istïsál.

Excitability, *subs.* زود رنجی zúd-ranjí, تغیظ taghayyuz, خشم ناکی khishm-nákí, تند مزاجی tund-mizájí, انگیختگی angíkhtagí, انبعاث imbi'ás, اهتزاز ihtizáz.

Excitable, *adj.* زود رنج zúd-ranj, غیوظ ghaiyúz, تند مزاج tund-mizáj, خشم ناك khishm-nák, قابل تحریك qábil-i-tahrík.

Excitation, *subs.* تحریض tahríz, تحریك tahrík, تهییج tahyíj, ترغیب targhíb, تشویق tashvíq, اغرا ighrá, استفزاز istifzáz.

Excitatory, *adj.* تحریضی tahrízí, تحریکی tahríkí, تهییجی tahyíjí, ترغیبی targhíbí, تشویقی tashvíqí, اغرای ighráí.

Excite, *verb,* بر انگیختن bar-angíkhtan, خیزانیدن khízánídan, تحریك کردن tahrík kardan, تهییج کردن tahyíj kardan, ترغیب کردن targhíb kardan, تشویق کردن tashvíq kardan, تحریض نمودن tahríz nimúdan, بر پا نمودن bar-pá nimúdan, بر غلانیدن bar-ghilánídan. —(*To be excited*) به هیجان آمدن bi-hayaján ámadan, طغیان کردن tughyán kardan, بر آشفتن bar-áshuftan, کوك شدن kúk shudan.

Excitement, *subs.* شعف sha'af, هیجان hayaján, تغیر taghayyur, انگیزش angízish. — (*Excitation*) تحریض tahríz, تحریك tahrík, تهییج tahyíj, ترغیب targhíb, اغرا ighrá, استفزاز istifzáz.

Exciter, *subs.* انگیزنده angízandah, باعث bá'is, محرك muharrik, محرض muharriz.

Exciting, *adj.* روح افزا rúh-afzá, روح پرور ruh-parvar, انگیز angíz.—(*Medicinal exciting agents*) اسباب محرکه asbáb-i-muharrikah.

Exclaim, *verb,* غریو نمودن gharív nimúdan, داد زدن dád zadan, فریاد کردن firyád kardan, صیحه گماشتن saihah gumáshtan, بانگ کردن báng kardan.—(*Speak*) گفتن guftan (*rt.* گو gú *or* گوي gúy), حرف زدن harf zadan, کلام کردن kalám kardan, سخن راندن sukhun rándan.

Exclaimer, *subs.* فریاد کن firyád-kun, داد زن dád-zan. (*Speaker*) گوینده gúyandah, قائل qáïl.

Exclamation, *subs.* فریاد firyád, بانگ báng, آواز áváz, غریو gharív, ندا nidá.—(*Speech*) عبارت 'ibárat, کلام kalám, سخن sukhun, خطاب khitáb.—(*Grammatical term*) حرف تعجب harf-i-ta'ajjub.

Exclamative, *adj.* ندای nidáí, خطابی khitábí.

Exclude, *verb,* منع کردن man' kardan, محروم ساختن mahrúm sákhtan, خارج کردن khárij kardan, رد نمودن radd nimúdan, وا داشتن vá-dáshtan, موضوع کردن mauzú' kardan, استثنا کردن istisná kardan.

Excluding, *adj.* استثنا istisná, مانع máni'.

Exclusion, *subs.* اخراج ikhráj, منع man', حرمان hirmán, محرومیت mahrúmíyat, استثنا istisná.—(*To the exclusion of*) بر حرمان bar-hirmán, بر محرومیت bar-mahrúmíyat, بنفی bi-nafy.

Exclusive, *adj.* نافی náfí, منافی munáfí, اخراجی ikhrájí, استثنای istisnáí.

Exclusively, *adv.* بطور قطع bi-taur-i-qat'.

Exclusory, *adj.* نافی náfí, منافی munáfí, اخراجی ikhrájí, استثنای istisnáí.

Excogitate, *verb,* اندیشیدن andíshídan, در خاطر گذرانیدن dar khátir guzránídan, پیدا کردن paidá kardan, فکر کردن fikr kardan, ایجاد کردن íjád kardan.

Excogitation, *subs.* فکر fikr, ایجاد íjád, اندیش andísh.

Excommunicable, *adj.* قابل اخراج qábil-i-ikhráj, طرد پذیر tard-pazír, رد شدنی radd-shudaní.

Excommunicate, *adj.* محروم mahrúm, مردود mardúd, اخراج کرده ikhráj-kardah, لعنت نموده la'nat-nimúdah.

Excommunicate, *verb,* راندن rándan, اخراج کردن ikhráj kardan, لعنت نمودن la'nat nimúdan, مردود ساختن mardúd sákhtan, طرد کردن tard kardan.

Excommunication, *subs.* طرد tard, راندگی rándagí, اخراج ikhráj, لعنت la'nat, مردودیت mardúdíyat.

Excoriate, *verb,* پوست کندن púst kandan, سلخی

نمودن sallákhí nimúdan, خراشیدن khiráshídan, سهج sahj kardan, تقشیر نمودن taqshír nimúdan.

Excoriation, *subs.* پوست کني púst-kaní, خراش khirásh, ریش rísh, سهج sahaj.

Excortication, *subs.* پوست کني púst-kaní, سفید کني safíd-kuní, تبییض tabyíz, تقشیر taqshír.

Excrement, *subs.* گه guh, براز buráz, غائط ghá'it, فضله fazlah, نجاست nijásat, نجسي najisí, خره kharah, سرگین sargín.

Excremental, *adj.* نجاستي nijásatí, غائطي ghá'ití, فضله آمیز fazlah-ámíz, گه کاري guh-kárí.

Excrementitious, *adj.* نجاستي nijásatí, غائطي ghá'ití, فضله آمیز fazlah-ámíz, گه کاري guh-kárí.

Excrescence, *subs.* بر آمدگي bar-ámadagí, عقده 'uqdah, لکه lukkah *or* lakah.—(*Superfluity*) افراط ifrát, افزوني afzúní, فضل fazl.

Excrescent, *adj.* بر آمده bar-ámadah, دانهي dánah,í. —(*Superfluous*) زائد zaïd, فاضل fázil, افزون afzún.

Excrete, *verb,* بیرون دادن bírún dádan, انفاذ نمودن infáz nimúdan, اخراج کردن ikhráj kardan.

Excretion, *subs.* طراوش tarávish, ریزش rízish, نفوذ nufúz, عرق 'araq.

Excretive, *adj.* طراوش ده tarávish-dih, بیرون ریز bírún-ríz, اخراجي ikhrájí.

Excretory, *subs.* آبگیر áb-gír.—*adj.* طراوش ده tarávish-dih, بیرون ریز bírún-ríz, اخراجي ikhrájí.

Excruciate, *verb,* عذاب نمودن 'azáb nimúdan, آزردن ázurdan, الم رسانیدن alam rasánídan, آزار کردن ázár kardan, اذیت کردن azíyat kardan.

Excruciating, *adj.* پر درد pur-dard, درد مند dard-mand, درد ناك dard-nák, المزده alam-zadah, متألم muta,allim, وجیع vají'.

Exculpable, *adj.* متعذر muta'azzir, لائق عذر láïq-i-'uzr, معذور ma'zúr, مستحق عفو mustahaq-i-'afv, پوزش پذیر púzish-pazír.

Exculpate, *verb,* ابرا نمودن ibrá nimúdan, تبرئه نمودن tabrïah nimúdan, مبرا داشتن mubarrá dáshtan, رو سفید گردانیدن rú-safíd gardánídan, بیگناه ساختن bí-gunáh sákhtan, پاك کردن pák kardan, تزکیه نمودن tazkiyah nimúdan, بي تقصیر قلم دادن bí-taqsír qalam dádan.—(*To exculpate oneself*) خودرا بري الذمه کردن khud-rá baríu 'z-zimmah kardan, عذر خواستن 'uzr khástan, اعتذار کردن i'tizár kardan, عذر خواهي کردن 'uzr-kháhí kardan, معذرت خواستن ma'zirat khástan.

Exculpation, *subs.* براي الذمه سازي baríu 'z-zimmah-sází, تبرئه tabrïah, ارتفاع تهمت irtifá'-i-tuhmat, ابرا ibrá, تزکیه tazkiyah.

Exculpatory, *adj.* ابراي ibráí, بري الذمهي baríu 'z-zimmah,í, تزکیه آمیز tazkiyah-ámíz.

Excursion, *subs.* هوا خوري havá-khurí, سیر sair, تفرج tafarruj, تماشا tamáshá.

Excursive, *adj.* آواره ávárah, جاري járí, دوان daván, هر جا رو har-já-rau, حیران hairán, تایه táyah.

Excursively, *adv.* بطور حیراني bi-taur-i-hairání, آواره سان ávárah-sán.

Excusable, *adj.* متعذر muta'azzir, لائق عذر láïq-i-'uzr, معذور ma'zúr, مستحق عفو mustahaq-i-'afv, پوزش پذیر púzish-pazír.

Excusably, *adv.* متعذرانه muta'azziránah, معذورانه ma'zúránah.

Excusatory, *adj.* پوزش پذیر púzish-pazír, عذر خواه 'uzr-kháh, معذرت آمیز ma'zirat-ámíz.

Excuse, *subs.* عذر 'uzr, اعتذار i'tizár, معذرت ma'zirat, پوزش púzish, بهانه bahánah.—(*Your excuse is unsatisfactory*) عذر شما بدتر از گناهست 'uzr-i-shumá bad-tar az gunáh 'st (*lit.* Your excuse is worse than your fault).

Excuse, *verb,* عفو نمودن 'afv nimúdan, معذور نمودن ma'zúr nimúdan, پوزش کردن púzish kardan, معاف داشتن mu'áf dáshtan.—(*Exculpate*) ابرا نمودن ibrá nimúdan, تبرئه نمودن tabrïah nimúdan, مبرا داشتن mubarrá dáshtan, رو سفید گردانیدن rú-safíd gardánídan, بیگناه ساختن bí-gunáh sákhtan, پاك کردن pák kardan, تزکیه نمودن tazkiyah nimúdan, بي تقصیر قلم دادن bí-taqsír qalam dádan.—(*Excuse all deficiencies*) بد بگذرانید bad bugzránid.—(*To excuse oneself*) خودرا بري الذمه کردن khud-rá baríu 'z-zimmah kardan, عذر خواستن 'uzr khástan, اعتذار کردن i'tizár kardan, عذر خواهي کردن 'uzr-kháhí kardan, معذرت خواستن ma'zirat khástan.

Excused, *part.* معذور ma'zúr, معاف mu'áf.—(*They will be excused from this affair*) در این باب معذور است dar ín báb ma'zúr ast.

Exeat, *subs.* مرخص murakhkhas, اذن izn, بیرون روي bírún-raví.

Execrable, *adj.* مکروه makrúh, مستکره mustakrah, کریه karíh, نفرت انگیز nifrat-angíz, منفور manfúr, بد bad, شنیع shaní', شنع shani', ملعون mal'ún, مذموم mazmúm.

Execrably, *adv.* بنفرت bi-nifrat, مکروهانه makrúhánah.

Execrate, *verb,* (*Curse*) لعنت کردن la'nat kardan, لعن کردن la'n kardan, بد دعا کردن bad-du'á kardan, نفرین نمودن nifrín nimúdan.—(*Abominate*) منفور داشتن manfúr dáshtan, متنفر بودن mutanaffir búdan, مکروه داشتن makrúh dáshtan, ورزیدن *or* نفرت بردن nifrat burdan *or* varzídan, کراهت داشتن karáhat dáshtan, استکراه کردن istikráh kardan, کاره شدن kárih shudan.

Execration, *subs.* (*Cursing*) لعن la'n, لعنت la'nat (*pl.*

لعنات la'nát), لعان li'án, لعنت كني la'nat-kuní, نفرين nifrín, نفرين گوئي nifrín-gú,í, سب sabb, بد دعائي bad-du'á,í.—(*Abomination*) نفرت nifrat, تنفر tanafur, كراهت karáhat, كراهيت karáhíyat, استكراه istikráh, كره karih.

Executable, *adj.* دست رس dast-ras.

Execute, *verb,* (*Accomplish*) كردن kardan (*rt.* كن kun), فعل كردن fi'l kardan, عمل كردن 'amal kardan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), بر آوردن bar-ávardan, صورت دادن súrat dádan, بانجام رسانيدن bi-anjám rasánídan, تتميم نمودن tatmím nimúdan, تمام كردن tamám kardan, بجا آوردن bi-já ávardan, بكار آوردن bi-kár ávardan, تكميل نمودن takmíl nimúdan, اكمال نمودن ikmál nimúdan, اتمام كردن itmám kardan, معمول داشتن ma'múl dáshtan, مجرا داشتن mujrá dáshtan, اجرا كردن ijrá kardan, وفا كردن vafá kardan. —(*Put to death*) قتل كردن qatl kardan, بقتل رسانيدن bi-qatl rasánídan, كشتن kushtan, هلاك ساختن halák sákhtan.—(*We will carefully execute all business entrusted to us*) هر خدمتي بما رجوع شود در اجرائي آن اهتمام خواهيم كرد har khidmatí bi-má rujú' shavad dar ijrá,í-i-án ihtimám kháhím kard.

Executer, *subs.* فاعل fá'il, عامل 'ámil, كار كن kár-kun, سازنده sázandah.

Execution, *subs.* اتمام itmám, اختتام ikhtitám, اكمال ikmál, انجام anjám, تمامي tamámí, آخر ákhir, تكميل takmíl, تتمه tatimmah, استتمام istitmám, انجاح injáh, اجرا ijrá.—(*To put into execution*) جاري كردن járí kardan.—(*Killing*) قتل qatl, كشتي kushtí, كشت kusht, كشتا kushtá.—(*Place of execution*) سياستگاه siyásat-gáh.

Executioner, *subs.* نسقچي nasaq-chí, جلاد jallád, افرش غضب farrásh-i-ghazab, مير غضب mír-ghazab.—(*Chief executioner*) نسقچي باشي nasaq-chí-báshí.

Executive, *subs.* كار گذار kár-guzár, بجا آورنده bi-já-ávarandah.—*adj.* فاعلي fá'ilí, عاملي 'ámilí.

Executor, *subs.* مجري mujrí, متولي mutavallí, وكيل vakíl.—(*To a will*) وصي (*pl.* اوصيا ausiyá).

Executorial, *adj.* وكيلي vakílí, وصايتي visáyatí.

Executorship, *subs.* وصي گري vasí-garí, وصايت visáyat.

Executory, *adj.* فاعلي fá'ilí, عاملي 'ámilí.

Executrix, *subs.* وصيه vasiyah.

Exegesis, *subs.* اظهار izhár, عرض 'arz, بيان bayán, تفسير tafsír, تعبير ta'bír, تفصيل tafsíl, شرح sharh, ايضاح ísáh, توصيح tausíh.

Exegetical, *adj.* موضح muvazzih *or* múzah, مبين mubayyin, مفصل mufassil, مفسر mufassir.

Exegetically, *adv.* بطور تفسير bi-taur-i-tafsír, تفسيراً tafsíran, توصيحاً tausíhan, شرحاً sharhan, عرضاً 'arzan.

Exemplar, *subs.* (*Persons*) امام imám, پيشوا píshvá, مقتدا muqtadá. — (*Things*) نسخه nuskhah, پيشهاد písh-nihád, نمونه nimúnah.

Exemplarily, *adv.* مقتدايانه muqtadáyánah, پيشوايانه píshváyánah.

Exemplary, *adj.* نمونه مانند nimúnah-mánand, مقتدا مانند muqtadá-mánand, اقتداي iqtidáí, امام وش imám-vash, پيشوا سان píshvá-sán.

Exemplification, *subs.* تمثيل tamsíl, اثبات isbát, مثل آوري masal-ávarí.

Exemplifier, *subs.* مثل آور masal-ávar, تمثيل زن tamsíl-zan.

Exemplify, *verb,* مثل آوردن masal ávardan, اثبات نمودن isbát nimúdan, تمثيل زدن tamsíl zadan.

Exempt, *adj.* بري barí, مبرا mubarrá, منزه munazzah, مستغني mustaghní, مستثني mustasná, معاف mu'áf, آزاد ázád, مأمون mämún, معرا mu'arrá, متبري mutabarrí, عاري 'árí, مرخص murakhkhas.

Exempt, *verb,* مستثني ساختن mustasná sákhtan, مسلم musallam nimúdan, معاف داشتن mu'áf dáshtan, تبرئه نمودن tabrïah nimúdan, آزاد گردانيدن ázád gardánídan, مرخص ساختن murakhkhas sákhtan.

Exemption, *subs.* آزادگي ázádagí, تبرئه tabrïah, ابرا ibrá, رخصت rukhsat, اجازت ijázat, مرخصي murakhkhasí.—(*Document*) برات barát.—(*Exemption from taxation*) امتيازات ديواني imtiyázát-i-dívání.

Exequatur, *subs.* رقم raqam, فرمان farmán, مضبطه mazbatah, ضبط امري zabt-i-amrí, برات barát.

Exequies, *subs.* تدفين tadfín, تكفين takfín, كفن و دفن kafn-u-dafn.

Exercisable, *adj.* قابل ورزش qábil-i-varzish, مستعمل musta'mal, تجربه پذير tajribah-pazír, آزمودني ázmúdaní, سزاوار آزمان sazávár-i-ázmán.

Exercise, *subs.* ورزش varzish, عمل 'amal, كار kár.—(*Task*) مشق mashq, درس dars.—(*Practice*) استعمال isti'mal.—(*Military*) مشق سرباز mashq-i-sarbáz, مشق نظام mashq-i-nizám, نظام تعليم ta'lím-i-nizám.—(*A walk or ride for amusement*) گردش gardish, تفرج tafarruj.—(*Exercise in throwing the spear on horseback*) جريد بازي jaríd-bází, دوغله بازي dúghalah-bází. —(*Exercise in shooting with bow or gun while riding at full speed*) قيقاج qaiqáj.

Exercise, *verb trans.* مشق كردن mashq kardan, استعمال كردن isti'mál kardan, بكار بستن bi-kár bastan, بجا آوردن bi-já-ávardan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), آزمان كردن ázmán kardan, تجربه كردن tajribah kardan.—(*Drill*) مشق دادن mashq dádan.—(*Troops*) مشق كردن mashq kardan.—(*A horse*) گردش بردن

gardish burdan.—*intrans.* تفرج کردن tafarruj kardan, نزهت کردن nuzhat kardan.

Exercitation, *subs.* ورزش varzish, عمل ‘amal, کار kár.—(*Practice*) استعمال isti‘mál.

Exergue, *subs.* حاشیه háshiyah, دوره daurah.

Exert, *verb,* خرج کردن kharj kardan, صرف نمودن sarf nimúdan, بکار بستن bi-kár bastan.—(*To exert oneself*) کوشیدن kúshídan, کوشش کردن kúshish kardan, جهد کردن jahd kardan, قصد کردن qasd kardan, سعي نمودن sa‘í nimúdan, اجتهاد نمودن ijtihád nimúdan, قصد نمودن qasd nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), اقدام کردن iqdám kardan.

Exertion, *subs.* کوشش kúshish, سعي sa‘í, قصد qasd, تلاش talásh, اهتمام ihtimám, عزم ‘azm, همت himmat, جد jidd, جهد jahd, مبالغه mubálaghah, اجتهاد ijtihád, مجاهده mujáhadah, ورزش varzish, اقدام iqdám, زور zúr.

Exfoliate, *verb,* فلس انداختن fils andákhtan, وا دادن vá-dádan.

Exfoliation, *subs.* فلس اندازي fils andází.

Exhalable, *adj.* نفس بردار nafas-bardár, قابل تنفس qábil-i-tanaffus.

Exhalation, *subs.* بخار bukhár, نزم nizm, میغ migh.—(*Breathing*) تنفس tanaffus.

Exhale, *verb,* بخار دادن bukhár dádan, نزم نمودن nizm nimúdan, میغ دادن mígh dádan.—(*Breathe*) دمیدن damídan, دم زدن dam zadan, نفس کشیدن *or* زدن nafas kashídan *or* zadan.

Exhaust, *verb,* (*Expend money*) خرج کردن kharj kardan, صرف نمودن sarf nimúdan, مصرف نمودن masraf nimúdan, بمصرف رسانیدن bi-masraf rasánídan, بذل کردن bazl kardan, انفاق کردن infáq kardan.—(*Generally*) تمام کردن tamám kardan, بر انداختن bar-andákhtan, معدوم گردانیدن ma‘dúm gardánídan.—(*Empty*) اثماد کردن ismád kardan, افراغ کردن ifrágh kardan.—(*Fatigue*) ملول ساختن malúl sákhtan, خسته کردن khastah kardan, تعجیز کردن ta‘jíz kardan.—(*Chemical term*) هوا بیرون آوردن havá bírún ávardan.—(*He exhausted his efforts*) کمال سعي بجا آورد kumál sa‘í bi-já ávard.

Exhausted, *part. and adj.* (*Fatigued*) ملول malúl, مانده mándah, خسته khastah, فرو مانده furú-mándah, کسل kasil, کوفته kúftah.—(*Chemical term*) محروم الهوا mahrúmu ’l-havá.

Exhaustible, *adj.* نامد sámid, قابل افراغ qábil-i-ifrágh.

Exhaustion, *subs.* اتمام itmám, اکمال ikmál, افراغ ifrágh, اثماد ismád, ثمود sumúd, خلاصي khalásí.—(*Fatigue*) ضعف za‘f, نا تواني ná-taváni, خستگي khastagí, فرو ماندگي furú-mándagí, زحمت zahmat, تعب ta‘b, محنت mihnat, مشقت mashaqqat.

Exhaustless, *adj.* بي نهایت bí-niháyat, اتمام ناپذیر itmám-ná-pazír.

Exhereditation, *subs.* قطع میراث qat‘-i-mírás.

Exhibit, *subs.* (*Things exhibited*) معروضه ma‘rúzah.—(*In law*) ضمیمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), عریضه ‘arízah.

Exhibit, *verb,* اظهار نمودن izhár nimúdan, عرضه داشتن ‘arzah dáshtan.

Exhibiter, *subs.* اظهار نما izhár-nimá, عرضه دار ‘arzah-dár, معرضي ma‘razí, معرض mu‘riz.

Exhibition, *subs.* اظهار izhár, نمایش nimáyish.—(*Place*) معرض ma‘raz.—(*Universal Exhibition*) بازار عمومي bázár-i-‘umúmí.—(*Scholastic term*) بخشش bakhshish, وظیفه vazífah (*pl.* وظائف vazáïf).

Exhibitioner, *subs.* وظیفه خور vazífah-khur.

Exhibitive, *adj.* اظهاري izhárí, معرضي ma‘razí, معرض mu‘riz.

Exhilarant, *subs.* مفرح mufarrih, مایه نشاط máyah-i-nishát.—*adj.* فرح ناك farah-nák, شادمان shádmán, خوش حالي ده khush-hálí-dih, بهجتي buhjatí, دل گشا dil-gushá, نشاط افزا nishát-afzá, مفرح mufarrih.

Exhilarate, *verb,* بهجت دادن buhjat dádan, خوشي آوردن khushí ávardan, شادي آوردن shádí ávardan, فرح بخشیدن farh bakhshídan.

Exhilarative, *adj.* فرح ناك farah-nák, شادمان shádmán, خوش حالي ده khush-hálí-dih, بهجتي buhjatí, دل گشا dil-gushá, نشاط افزا nishát-afzá, مفرح mufarrih.

Exhilaration, *subs.* نشاط nishát, ابتهاج ibtiháj, تنشیط tanshít, خوشحالي khush-hálí.

Exhort, *verb trans.* تحریك کردن tahrík kardan, تشویق کردن tashvíq kardan, ترغیب کردن targhíb kardan, تحریض کردن tahríz kardan.—*intrans.* اندرز گفتن andurz guftan, نصیحت نمودن nasíhat nimúdan, پند دادن pand dádan, موعظت نمودن mau‘izat nimúdan, وعظ کردن va‘z kardan.

Exhortation, *subs.* وعظ va‘z, موعظت mau‘izat, اندرز andurz, نصیحت nasíhat (*pl.* نصائح nasáïh), پند pand.

Exhortatory, *adj.* نصیحت آمیز nasíhat-ámíz, مصلحت آمیز maslahat-ámíz, پر وعظ pur-va‘z.

Exhorter, *subs.* ناصح násih (*pl.* نصاح nussáh), اندرز گو andurz-gú, پند ده pand-dih, واعظ vá‘iz.

Exhumation, *subs.* نبش nabsh.

Exhume, *verb,* نبش نمودن nabsh nimúdan, از گور بدر آوردن az gúr bi-dar ávardan, از خاك بیرون آوردن az khák bírún ávardan.

Exigence, *subs.* اقتضا iqtizá, مقتضا muqtazá, احتیاج ihtiyáj, ضرورت zarúrat, لازمه lázimah.—(*Exigences of the case*) دواعي الدهر davá‘íu ’d-dahr, مقتضیات وقت muqtazíyát-i-vaqt.

Exigible, *adj.* مقتضا muqtazá, اقتضاي iqtizáí, تقاضاي taqázáí, مطالبه شدني mutálabah-shudaní.

Exile, *subs.* اخراج وطن ikhráj-i-vatan, جلائي وطن jalá,í-i-vatan.—(*Person*) دور افتاده dúr-uftádah, غريب gharíb, مطرود matrúd, اجلا يافته ijlá-yáftah, غربت ghurbat-guzín.—(*Place of exile*) منفا manfá.—*adj.* نازك názuk, تنگ tang, ركيك rakík, باريك bárík, نزار nizár, لاغر lághir.

Exile, *verb,* اخراج وطن كردن ikhráj-i-vatan kardan, جلائي وطن نمودن jalá,í-i-vatan nimúdan.

Exinanition, *subs.* خلو khulú, فراغت farágħat, مجوفي mujavvafí, خالي بودن khálí-búdan, پوكي púkí (*vulg.*).

Exist, *verb,* زستن zistan, زيستن zístan (*rt.* زي zí), زنده بودن zindah búdan, زندگي نمودن zindagí nimúdan.

Existence, *subs.* هستي hastí, وجود vujúd, كون kaun (*pl.* اكوان akván), زندگاني zindagání, بود búd.

Existent, *adj.* موجود maujúd, هست hast, كائن káïn, بودني búdaní, زنده zindah.

Exit, *subs.* مخرج makhraj (*pl.* مخارج makhárij), خروج khurúj, برونشو burún-shau.

Ex-Minister, *subs.* وزير سابق vazír-i-sábiq, وزير معزول vazír-i-ma'zúl.

Exodus, *subs.* خروج khurúj, اخراج ikhráj, هجره hijrah.

Exogenous, *adj.* بيرون رو bírún-rau.

Exomphalus, *subs.* (*Medical term*) فتق سره fatq-i-surrah.

Exonerate, *verb,* ابرا نمودن ibrá nimúdan, تبرئه نمودن tabrïah nimúdan, مبرا داشتن mubarrá dáshtan, رو سفيد گردانيدن rú safíd gardánídan, بيگناه ساختن bí-gunáh sákhtan, پاك كردن pák kardan, تزكيه نمودن tazkiyah nimúdan, بي تقصير قلم دادن bí-taqsír qalam dádan.—(*To exonerate oneself*) خودرا بري الذمه كردن khud-rá baríu 'z-zimmah kardan, عذر خواستن 'uzr khástan, اعتذار كردن i'tizár kardan, عذر خواهي كردن 'uzr-kháhí kardan, معذرت خواستن ma'zirat khástan.

Exoneration, *subs.* براي الذمه سازي baríu 'z zimmah-sází, تبرئه tabrïah, ارتفاع تهمت irtifá'-i-tuhmat, ابرا ibrá, تزكيه tazkiyah.

Exonerative, *adj.* ابراي ibráí, بري الذمه baríu 'z zimmah,í, تزكيه آميز tazkiyah-ámíz.

Exophthalmia, *subs.* (*Medical term*) خروج عين khurúj-i-'ain.

Exorable, *adj.* سليم salím, حنيف haníf, خنون khanún, رؤف raüf, نرم دل narm-dil.

Exorbitance, *subs.* (*Excessiveness*) تجاوز tajávuz, افراط ifrát.—(*Extravagance*) خرج بي اندازه kharj-i-bí-andázah, تلف talaf, ول خرج vil-kharj, اسراف isráf.

Exorbitant, *adj.* (*Excessive*) متجاوز mutajáviz, گران girán, از حد بيرون az hadd bírún, مفرط mufrit, و بيحد bí-hadd va hisáb.—(*Extravagant*) مسرف musrif, مفرط mufrit.—(*An exorbitant sum*) مبلغ گران mablagh-i-girán.

Exorcise, *verb,* (بر) عزيمت خواندن 'azímat khándan (bar), پاك كردن pák kardan, بيرون كردن bírún kardan.

Exorcism, *subs.* عزيمت 'azímat, جادو jádú, سحر sihr, شيطان راني shaitán-rání.

Exorcist, *subs.* عزيمت خوان 'azímat-khán, شيطان ران shaitán-rán, جني jinní, ديو گريزان dív-gurízán.

Exordial, *subs.* مقدمه muqaddamah.

Exordium, *subs.* مقدمه muqaddamah, فاتحه fátihah, منشر manshar, ديباچه díbáchah, عنوان 'inván, مبدا mabdá.

Exornate, *adj.* آراسته árástah, پيراسته pírástah, مزين muzayyan, متزين muazayyin, محلي muhallá, متحلي mutahallá, متجمل mutajammil, زينت ور zínat-var, منقش munaqqash.

Exornation, *subs.* زيب zíb, آرايش áráyish, زينت zínat, تزيين tazyín, رونق raunaq, حليه hilyah.

Exostosis, *subs.* (*Medical term*) بر آمدگي غير طبيعي عظم bar-ámadagí-i-ghair-i-tabí'í-i-'azm.

Exoteric, *adj.* خارج khárij, بيروني bírúní, آشكارا áshikárá, معلن mu'allan.

Exotic, *subs.* اجنبي ajnabí, بيگانه bígánah, غير اهلي ghair-i-ahlí.—*adj.* خارج khárij, بيروني bírúní.

Exoticism, *subs.* خارجيت khárijíyat, بيروني bírúní, اجنبيت ajnabíyat, بيگانگي bígánagí.

Expand, *verb trans.* گشادن gushádan, بسط نمودن bast nimúdan, گستردن gustardan, وا كردن vá-kardan, پهن كردن pahn kardan, شرح نمودن sharh nimúdan.—*intrans.* وا شدن vá-shudan, كشي آوردن kashí ávardan, پهن شدن pahn shudan, امتداد يافتن imtidád yáftan, وسعت دادن vus'at dádan.

Expanse, *subs.* (*Area*) فضا fazá, ساحت sáhat, عرصه 'arsah, فجوه fajvah, وسعت vus'at, بسط bast, پيشگاه písh-gáh.

Expansibility, *subs.* امتداد يابي imtidád-yábí, كش آوري kash-ávarí, بسط پذيري bast-pazírí.

Expansible, *adj.* ممتد mumtadd, پهن شو pahn-shau, كش آور kash-ávar, بسط پذير bast-pazír.

Expansion, *subs.* مد madd, امتداد imtidád, بسط bast, انبساط imbisát, گشائي gushá,í, اتساع ittisá', وسعت vus'at.—(*Of metals*) امتداد imtidád, گشائي gushá,í, دراز شوي diráz-shaví.

Expansive, *adj.* ممتد mumtadd, پهن شو pahn-shau, كش آور kash-ávar, بسط پذير bast-pazír.

Expansiveness, *subs.* امتداد يابي imtidád-yábí, كش آوري kash-ávarí, بسط پذيري bast-pazírí.

Expatiate, *verb,* اطناب كردن itnáb kardan, طول سخن

دادن túl-sukhun dádan, بتفصيل گفتگو كردن bi-tafsíl guftugú kardan.

Expatriate, *verb,* اخراج وطن كردن ikhráj-i-vatan kardan, جلائي وطن نمودن jalá,í-i-vatan nimúdan.—(*To expatriate oneself*) قطع علاقه كردن qat'-i-'aláqah kardan.

Expatriation, *subs.* اخراج وطن ikhráj-i-vatan, جلائي وطن jalá,í-i-vatan.

Expect, *verb,* (*Persons*) ديده براه بودن dídah bi-ráh búdan, راه پايدن ráh páyadan, انتظار كشيدن intizár kashídan, منتظر بودن muntazir búdan, مترصد شدن mutarassid shudan, مترقب بودن mutaraqqib búdan, چشم داشتن chashm dáshtan.—(*Things*) توقع داشتن tavaqqu' dáshtan.—(*Anticipate*) پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), پيش گمان كردن písh gumán kardan, تصور كردن tasavvur kardan, پيش دانستن písh dánistan, پيش ديدن písh dídan, پيش بندي كردن písh-bandí kardan.—(*It is expected*) احتمال دارد ihtimál dárad.—(*What can be expected ?*), چه توقع است chih tavaqqu' ast.

Expectance, *subs.* توقع tavaqqu', انتظار intizár, ترقب taraqqub, چشم داشت chashm-dásht.

Expectant, *subs. and adj.* منتظر muntazir, مترقب mutaraqqib, متوقع mutavaqqi', چسم دار chashm-dár.

Expectation, *subs.* توقع tavaqqu', انتظار intizár, ترقب taraqqub, چشم داشت chashm-dásht.—(*They keep him in perpetual expectation*) اورا همیشه تشنه نگاه ميدارند úrá hamíshah tishnah-nigáh mí-dárand (*lit.* They always keep him thirsty).

Expecter, *subs.* منتظر muntazir, مترقب mutaraqqib, متوقع mutavaqqi', چشم دار chashm-dár.

Expectorant, *subs. and adj.* اخلاط آور ikhlát-ávar, بلغم انگيز balgham-angíz.

Expectorate, *verb,* دفع اخلاط نمودن daf'-i-ikhlát nimúdan, تف كردن tuf kardan, سلف انداختن suluf andákhtan, خيو افكندن khuyú afkandan, بلغم بيرون دادن balgham bírún dádan.

Expectoration, *subs.* دفع اخلاط نمائي daf'-i-ikhlát-nimá,í, اخلاط ikhlát, تف taff, بلغم balgham, ريق ríq (*pl.* ارياق aryáq), نفاثه nufásah, لعاب lu'áb, اخ و تف akh-u-taff.

Expedience, *subs.* مناسبت munásabat, صلاح saláh, موافقت muváfaqat, درستي durustí, شايستگي sháyis-tagí, افاده ifádah.

Expedient, *subs.* (*Plan*) تمهيد tamhíd, تدبير tadbír.—(*Trick*) ساخته sákhtah, گول gúl, رنگ rang, نيرنگ nírang, كيد kaid, بهانه bahánah, مكر makr, فريب firíb, حيله hílah, حيله بازي hílah-bází, دولاب بازي dúláb-bází, تمهيد tamhíd, تمهيد كش tamhíd-kash, تلبيس talbís.—*adj.* مفيد mufíd, نافع náfi', مناسب munásib, لائق láïq, درست durust, صواب saváb, صائب sáïb, موافق muváfiq, شايسته sháyistah.—(*To deem expedient*) صواب دانستن saváb dánistan, صلاح ديدن saláh dídan.

Expediently, *adv.* مناسبانه munásibánah, بطور صواب bi-taur-i-saváb, مفيدانه mufídánah.

Expedite, *verb,* شتاب كردن shitáb kardan, روانه نمودن ravánah nimúdan, شتابانيدن shitábánídan, تعجيل دادن ta'jíl dádan, زود زود آوردن zúd ávardan, بتعجيل صورت bi-ta'jíl súrat dádan, بزودي گذرانيدن bi-zúdí guzránídan.—(*The matter may be expedited*) اندكي كار پيش افتد andakí kár písh uftad.

Expeditely, *adv.* زود zúd, بزودي bi-zúdí, بسرعت bi-sur'at, سريعاً surí'an, بتعجيل bi-ta'jíl.

Expedition, *subs.* (*Despatch*) سرعت sur'at, تعجيل ta'jíl, شتاب shitáb, شتابي shitábí, زودي zúdí, آمادگي ámádagí.—(*Journey*) سفر safar, مسافرت musáfarat, سير sair, مسير masír, كوچ kúch.—(*Military term*) خروج khurúj, هجوم hujúm, رحلت rihlat, روانگي ravánagí.

Expeditious, *adj.* زود zúd, چابك chábuk, چالاك chálák, چست chust, مسرع musri', جلد jald, تند tund, تيز tíz, شتاب shitáb, شتابان shitábán, زرنگ zaring, دو اسبه dú-asbah.

Expeditiously, *adv.* زود zúd, بزودي bi-zúdí, بسرعت bi-sur'at, سريعاً surí'an, بتعجيل bi-ta'jíl.

Expel, *verb,* راندن rándan, اخراج كردن ikhráj kardan, دفع كردن daf' kardan, دور كردن dúr kardan, بيرون كردن bírún kardan, بدر كردن bi-dar kardan, نفي نمودن nafy nimúdan, طرد كردن tard kardan.—(*To be expelled*) خارج گشتن khárij gashtan, اخراج يافتن ikhráj yáftan.

Expellable, *adj.* اخراج پذير ikhráj-pazír, طرد شدني tard-shudaní, بيرون كردني bírún-kardaní.

Expend, *verb,* خرج كردن kharj kardan, صرف نمودن sarf nimúdan, مصرف نمودن masraf nimúdan, بمصرف bi-masraf rasánídan, رسانيدن بذل كردن bazl kardan, انفاق كردن infáq kardan.—(*To be expended*) خرج شدن kharj shudan, مصروف شدن masrúf shudan.

Expended, *part.* مصروف masrúf, مبذول mabzúl.

Expenditure, *subs.* مصرف masraf, مخرج makhraj, صرف sarf, انفاق infáq.—(*To involve an expenditure*) خرج داشتن kharj dáshtan.

Expense, *subs.* خرج kharj, اخراج ikhráj, صرف sarf, اسراف isráf, مصرف masraf (*pl.* مصراف masráf), مخرج makhraj (*pl.* مخارج makhárij), نفقه nafaqah, انفاق infáq.—(*At the expense of*) بخرج bi-kharj.—(*Great expense*) مخارج گزاف makhárij-i-gizáf.—(*Daily expenses*) نفقه يوميه nafaqah-i-yaumiyah.—(*After paying all expenses for the year*) بعد از وضع

مخارج سالي ba'd az vaz'-i-makhárij-i-sálí.—(*To take the expenses upon one's own shoulders*) خرج بر عهده خود گرفتن kharj bar 'uhdah-i-khud giriftan.—(*The expenses are defrayed by me*) خرج از من است kharj az man ast.

Expenseless, *adj.* بي خرج bí-kharj, بي مخارج bí-makhárij.

Expensive, *adj.* گران girán, گران بها girán-bahá, ارجمند arjmand, غالي ghálí, پر قيمت pur-qímat, قيمتي qímatí, ارزش دار arzish-dár, مخارج دار makhárij-dár, ثمين samín.—(*Expensive clothes*) لباس فاخره libás-i-fákhirah.

Expensively, *adv.* با مصارف زياد bá-masárif-i-ziyád, با خرج بسيار bá-kharj-i-bisyár, بطور گران bi-taur-i-girán.

Experience, *subs.* تجربه tajribah, تدبير tadbír, وقوف vuqúf, خبرت khibrat, آگاهي ágáhí, آزمودگي ázmúdagí, کار داني kár-dání, اهليت ahlíyat.—(*Man of experience*) اهل خبره ahil-i-khibrah, کار آزموده kár-ázmúdah, کرده کار kardah-kár, مجرب mujarrab, تجربه کار tajribah-kár.—(*He is a man of experience*) شتر نقاره خانه است shutur-i-naqárah-khánah ast, گرگ باران ديده است garg-i-bárán dídah ast.—(*He is a man without experience*) اين آدم ناشي است ín ádam-i-náshí ast.

Experience, *verb,* بر خوردن bar-khurdan, يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), ديدن dídan (*rt.* بين bín), دو چهار شدن dú-chahár shudan.

Experienced, *adj.* کار ديده kár-dídah, پخته pukhtah, آموخته ámúkhtah, کار آزموده kár-ázmúdah, کار دان kár-dán, کار آگاه kár-ágáh, تجربه کار tajribah-kár.—(*I am not experienced in this matter*) اين چيزرا بلد نيستم ín chíz-rá balad ní'stam.

Experiment, *subs.* آزمايش ázmáyish, تجربه tajribah, امتحان imtihán.

Experiment, *verb trans.* آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), تجربه کردن tajribah kardan, امتحان کردن imtihán kardan.—*intrans.* تجربه کردن tajribah kardan, امتحان کردن imtihán kardan.

Experimental, *adj.* امتحاني imtihání, تجربه‌ي tajribah,í, آزمايشي ázmáyishí, آزموني ázmúní.

Experimentally, *adv.* بطور امتحاني bi-taur-i-imtihání, از روي تجربه az rúy-i-tajribah, از روي آزمون az rúy-i-ázmún.

Experimenter, *subs.* تجربه گر tajribah-gar, مجرب mujarrib, امتحان کن imtihán-kun.

Expert, *subs.* اهل وقوف ahl-i-vuqúf, اهل خبرت ahl-i-khibrat, استاد ustád.—*adj.* چابك chábuk, چست chust, چالاك chálák, چاق دست cháq-dast, واقف váqif, کار گر kár-gar, ماهر máhir, زرنگ zaring, کرم کار kirm-i-kár, حاذق háziq, باطلاع bi-ittilá', با خبر bá-khabar.

Expertly, *adv.* سريعاً sarí'an, بچستي bi-chustí, قابلانه qábilánah, قادرانه qádiránah, دانسته dánistah.

Expertness, *subs.* چستي chustí, چابکي chábukí, چالاکي chálákí, مهارت mahárat, استادي ustádí, کار کرم کاري kár-sází, سليقه salíqah, سرعت sur'at, kirm-i-kárí.

Expiable, *adj.* قابل تکفير qábil-i-takfír, کفاره پذير kaffárah-pazír.

Expiate, *verb,* کفاره کردن kaffárah kardan, تکفير کردن takfír kardan.

Expiation, *subs.* کفاره kaffárah, تکفير takfír.

Expiator, *subs.* مکفر mukaffir, کفاره کننده kaffárah-kunandah.

Expiatory, *adj.* تکفيري takfírí, کفاره‌ي kaffárah,í.

Expiration, *subs.* انقضا inqizá, انقراض inqiráz, سر sar, انتها intihá, آخر ákhir, انجام anjám, تمامي tamámí, بسر روي bi-sar-raví.—(*Exhalation*) تنفس tanaffus.—(*Death*) جان کني ján-kuní, نزع naz', مرگ marg, موت maut, ممات mamát, فوت faut, وفات vafát, قضا qazá, سام sám, اجل ajal, رحيل rahíl, رحلت rihlat, مرحوميت marhúmíyat, ارتحال irtihál.

Expiratory, *adj.* تنفسي tanaffusí, دمي damí.

Expire, *verb,* (*Exhale*) دميدن damídan, دم زدن dam zadan, نفس کشيدن nafas kashídan *or* زدن zadan.—(*End*) انقراض شدن inqiráz shudan, انقضا شدن inqizá shudan, سر آمدن sar-ámadan.—(*Die*) مردن murdan, فوت شدن faut shudan, وفات يافتن vafát yáftan.

Explain, *verb trans.* فهمانيدن fihmánídan.—*trans. and intrans.* بيان نمودن bayán nimúdan, شرح نمودن sharh nimúdan, تعريف کردن ta'ríf kardan, تفسير نمودن tafsír nimúdan, عرض کردن 'arz kardan, معروض داشتن ma'rúz dáshtan, تقرير کردن taqrír kardan, واضح کردن vázih kardan, توضيح کردن tauzíh kardan, معرفي کردن ma'rifí kardan, حالي کردن hálí kardan, اظهار نمودن izhár nimúdan, معني کردن ma'ní kardan, تأويل کردن távíl kardan.—*intrans.* مسجل داشتن musajjal dáshtan, مدلل کردن mudallal kardan.

Explainable, *adj.* بيان پذير bayán-pazír, شرح شدني sharh-shudaní, توضيح يافتني tauzíh-yáftaní.

Explanation, *subs.* بيان bayán, تفسير tafsír, تعبير ta'bír, تأويل távíl, کشف kashf, تفصيل tafsíl, شرح sharh, مفاوضه mufávazah, توجيه taujíh, تعريف ta'ríf, بسط bast, توضيح tauzíh, ايضاح ízáh, تصريح tasríh.—(*An absurd explanation*) توجيه نا موجه taujíh-i-ná-muvajjah, تفصيل نا معقول tafsíl-i-ná-ma'qúl.—(*A lucid explanation*) شرح مبين sharh-i-mubín, بيان صريح bayán-i-saríh, توجيه موجه taujíh-i-muvajjah.—(*To*

demand an explanation) باز خواست نمودن báz-khást nimúdan.

Explanatory, *adj.* توضيحي tauzíhí, بياني bayání, تفصيلي tafsílí.

Expletive, *subs.* كلام زياد kalám-i-ziyád, زياد ziyád.—*adj.* زائد záïd.

Expletory, *adj.* زائد záïd.

Explicable, *adj.* بيان پذير bayán-pazír, شرح شدني sharh-shudaní, توضيح يافتني tauzíh-yáftaní.

Explicate, *verb trans.* فهمانيدن fihmánídan.—*trans. and intrans.* بيان نمودن bayán nimúdan, شرح نمودن sharh nimúdan, تعريف كردن ta'ríf kardan, تفسير نمودن tafsír nimúdan, عرض كردن 'arz kardan, معروض داشتن ma'rúz dáshtan, تقرير كردن taqrír kardan, واضح كردن vázih kardan, توضيح كردن tauzíh kardan, معرفي كردن ma'rifí kardan, حالي كردن hálí kardan, اظهار نمودن izhár nimúdan, معني كردن ma'ní kardan, تاٴويل كردن tävíl kardan.—*intrans.* مسجل داشتن musajjal dáshtan, مدلل كردن mudallal kardan.

Explication, *subs.* بيان bayán, تفسير tafsír, تعبير ta'bír, تاٴويل tävíl, كشف kashf, تفصيل tafsíl, شرح sharh, مفاوضه mufávazah, توجيه taujíh, تعريف ta'ríf, بسط bast, توضيح tauzíh, ايضاح ízáh, تصريح tasríh.

Explicative, *adj.* توضيحي tauzíhí, بياني bayání, تفصيلي tafsílí.

Explicit, *adj.* مبين mubín, مفصل mufassal, آشكار áshikár, آشكاره áshikárah, ظاهر záhir, هويدا huvaidá, روشن raushan, واضح vázih, لائح láïh, عيان 'iyán, باهر báhir, صريح saríh, بديهي badíhí, منكشف munkashif, متكشف mutakashshif, متعين muta'ayyin, پديد padíd, بينا bína.

Explicitly, *adv.* تصريحاً tasríhan.—(*Clearly*) آشكارا áshikárá, واضحاً vázihan, جداً jiddan, هويدا huvaidá, صريحاً saríhan, ظاهراً záhiran, ايضاحاً ízáhan, صراحتاً saráhatan, تفصيلاً tafsílan, مشروحاً mashrúhan, عياناً 'iyánan.

Explicitness, *subs.* وضوح vuzúh, اتضاح ittizáh, صراحت saráhat, روشني raushaní.

Explode, *verb trans.* آتش كردن átish kardan, مشتعل ساختن mushta'al sákhtan.—*intrans.* (*As gunpowder*) آتش گرفتن átish giriftan, بهوا رفتن bi-havá raftan, اشتعال يافتن ishti'ál yáftan.—(*To explode an idea*) خيال بر هم زدن khiyál bar-ham zadan, خيال باطل ساختن khiyál bátil sákhtan.

Exploit, *subs.* كار kár, فعل fi'l, عمل 'amal, كردار kardár.

Exploration, *subs.* باز پرس báz-purs, تجسس tajassus, تفتيش taftísh, تفحص tafahhus.

Exploratory, *adj.* تجسسي tajassusí, تفحصي tafahhusí.

Explore, *verb,* تفحص كردن tafahhus kardan, وا رسي وا رسي vá-rasí nimúdan, آزمودن ázmúdan (*rt.* آزماي ázmáy), تنقيح كردن tanqíh kardan, تحقيق كردن tahqíq kardan, تفتيش نمودن taftísh nimúdan, تجويز نمودن tajvíz nimúdan.

Explosion, *subs.* اشتعال ishti'ál, آتش گيري átish-gírí, التهاب iltiháb.

Explosive, *adj.* اشتعال آور ishti'ál-ávar, التهابي iltihábí, شكستني shikastaní.

Exponent, *subs.* موضح múzih *or* muvazzih, مفسر mufassir, مبين mubayyin.

Export, *subs.* حمل خارج haml-i-khárij.

Export, *verb,* بردن burdan, بيرون فرستادن bírún firistádan, حمل خارج كردن haml-i-khárij kardan.

Exportable, *adj.* قابل حمل خارج qábil-i-haml-i-khárij, باب بيرون báb-i-bírún.

Exportation, *subs.* حمل و نقل haml-u-naql.

Exporter, *subs.* حمل خارج كن haml-i-khárij-kun, بيرون فرستادن bírún-firistádan.

Exposé, *subs.* افشا ifshá, مشت وا كن musht-vá-kun, افتضاح iftizáh, كشف kashf.

Expose, *verb,* (*Put to shame*) مشت وا كردن musht-vá kardan, رسوا كردن rusvá kardan.—(*Exhibit*) جلوه دادن jilvah dádan, نمودن nimúdan (*rt.* نما niná), اظهار نمودن izhár nimúdan, ظاهر ساختن záhir sákhtan, ابراز نمودن ibráz nimúdan.—(*Make liable*) در معروض آوردن dar ma'rúz ávardan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), مورد ساختن maurid sákhtan, راه دادن ráh dádan.—(*To expose oneself indecently*) برهنگي خودرا barah-nagí-i-khud-rá nimúdan, آلت نمودن álat nimúdan.

Exposed, *adj.* سهل الوقوع sahlu 'l-vuqú'.—(*Bleak*) سرد sard, برد bard, بارد bárid.

Exposedness, *subs.* سهل الوقوعي sahlu 'l-vuqú'í.—(*Bleakness*) سرد sard, سردي sardí, سرما sarmá, برد bard, برودت burúdat.

Exposition, *subs.* عرض 'arz.—(*Explanation*) بيان bayán, تفسير tafsír, تعبير ta'bír, تاٴويل tävíl, كشف kashf, تفصيل tafsíl, شرح sharh, مفاوضه mufávazah, توجيه taujíh, تعريف ta'ríf, بسط bast, توضيح tauzíh, ايضاح ízáh, تصريح tasríh.—(*Exhibition*) اظهار izhár, استكشاف istiksháf, نمايش nimáyish, ارائه iráäh.

Expositive, *adj.* توضيحي tauzíhí, بياني bayání, تفصيلي tafsílí.

Expositor, *subs.* شارح shárih, مفصح mufassih.

Expostulate, *verb,* تعرض نمودن ta'arruz nimúdan, اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan, معارضه نمودن mu'árazah nimúdan, مقاومت كردن muqávamat kardan.

Expostulation, *subs.* تعرض ta'arruz, اعتراض i'tiráz, معارضه mu'árazah, مقاومه muqávamah.

Expostulatory, *adj.* اعتراض آميز i'tiráz-ámíz, تعرضي

ta'arruzí, مقاومتي muqávamatí, معارضه مند mu'ára-zah-mand.

Exposure, *subs.* (*Exhibition*) اظهار izhár, استكشاف istiksháf, نمايش nimáyish, ارائه iráäh.—(*Putting to shame*) تفضيح tafzíh, افتضا iftizá, فضيحت fazíhat, اخزا ikhzá, رسواي rusvá,í.—(*Making liable*) معروض ma'rúz.

Expound, *verb*, بيان نمودن bayán nimúdan, شرح نمودن sharh nimúdan, تعريف كردن ta'ríf kardan, تفسير نمودن tafsír nimúdan, عرض كردن 'arz kardan, معروض داشتن ma'rúz dáshtan, تقرير كردن taqrír kardan, واضح كردن vázih kardan, توضيح كردن tauzíh kardan, معرفي كردن ma'rifí kardan, حالي كردن hálí kardan, اظهار نمودن izhár nimúdan, معني كردن ma'ní kardan, تأويل كردن távíl kardan.—(*Scripture*) تفسير نمودن tafsír nimúdan, شرح كردن sharh kardan, اجتهاد كردن ijtihád kardan.

Expounder, *subs.* شارح shárih, مفصح mufassih.

Express, *adj.* مخصوص makhsús, معين mu'ayyan.—(*Explicit*) مبين mubín, مفصل mufassal, آشكار áshi-kár, آشكاره áshikárah, ظاهر záhir, هويدا huvaidá, روشن raushan, واضح vázih, لائح láïh, عيان 'iyán, باهر báhir, صريح saríh, بديهي badíhí, منكشف mankashaf, متكشف mutakashshif, متعين muta'ayyin, پديد padíd, بينا biná.—(*Quick*) زود zúd, سريع sarí', جلد jald, تند tund.

Express, *verb*, بيان كردن bayán kardan, اظهار داشتن izhár dáshtan, تلفظ نمودن talaffuz nimúdan, نمودن nimúdan (*rt.* نما nimá), ادا كردن adá kardan.—(*He does not express himself well*) بسيار مبهم حرف ميزند bisyár mubham harf mí-zanad.—(*You expressed yourself clearly*) واضح حرف ميزنيد vázih harf mí-zaníd.

Expressible, *adj.* قابل اظهار qábil-i-izhár.

Expression, *subs.* (*Language*) تلفظ talaffuz, ادائي adá,í.—(*Phrase*) اصطلاح istiláh, عبارت 'ibárat, سخن sukhun, لفظ lafz, كلام kalám.—(*Elegance of expression*) ملاحت maláhat, شيرين كلامي shírín-kalámí, خوش ادائي khush-adá,í.—(*A received expression*) غلط مشهور ghalat-i-mashhúr.—(*To give expression to*) ناطق بودن nátiq búdan, قائل بودن qáïl búdan.

Expressive, *adj.* پر معني pur-ma'ní, دار معني ma'ní-dár.

Expressively, *adv.* بطور معني داري bi-taur-i-ma'ní-dárí.

Expressly, *adv.* مخصوصاً makhsúsan, عمداً 'amdan, مستقلاً mustaqillan, غرضاً gharazan, قصداً qasdan, تصريحاً tasríhan, جداً jiddan.

Exprobate, *verb*, ملامت كردن malámat kardan, عيب گفتن 'aib guftan, ذم كردن zamm kardan, مؤاخذه كردن müákhazah kardan, رد كردن radd kardan, توبيخ كردن taubíkh kardan.

Expropriate, *verb*, ترك كردن tark kardan, دست بردار شدن dast-bardár shudan, ول كردن vil-kardan, از دست دادن az-dast dádan, حيف و ميل كردن haif-u-míl kardan.

Expugn, *verb*, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), تسخير كردن taskhír kardan, هجوم آوردن hujúm ávardan, فتح كردن fat,h kardan, غالب آمدن ghálib ámadan.

Expugnation, *subs.* هجوم hujúm, فتح fat,h, تسخير taskhír.

Expulsion, *subs.* اخراج ikhráj, استخراج istikhráj, نفي nafy, دفع daf', طرد tard, خروج khurúj, راندگي rán-dagí.

Expulsive, *adj.* دافع dáfi', اخراجي ikhrájí, دفعي daf,í, طردي tardí.—(*Expulsive force*) قوت دافعه qúvat-i-dáfi'ah.—(*Medicine*) دوائي دافعه davá,í-i-dáfi'ah.

Expunction, *subs.* ابطال ibtál, محو mahv, تطليس tatlís.

Expunge, *verb*, قلم زدن qalam zadan, محو كردن mahv kardan, ابطال كردن ibtál kardan, پاك كردن pák kar-dan, رقم كشيدن raqm kashídan, تطليس نمودن tatlís nimúdan, منسوخ نمودن mansúkh nimúdan, مندرس ساختن mundaris sákhtan.

Expurgate, *verb*, پاك ساختن pák sákhtan, صاف كردن sáf kardan, تنقيه كردن tanqiyah kardan, خالص گردانيدن khális gardánídan, پاكيزه ساختن pákízah sákhtan, شستن shustan (*rt.* شوي shúy), مغسول نمودن maghsúl nimúdan.

Expurgation, *subs.* تنظيف tanzíf, تصفيه tasfiyah, تطهير tat,hír, تطاهر tatáhur, تبرئه tabrïah, پاكي pákí, صافي sáfí.

Expurgator, *subs.* پاك كننده pák-kunandah, مطهر muttahir, تزكيت بخش tazkiyat-bakhsh, تصفيه كننده tasfiyah-kunandah.

Exquisite, *subs.* (*Fop*) كج كلاه kaj-kuláh, لوطي lútí, لوطي اجلاف lútí-ijláf, رند rind, مرد نازنين mard-i-názanín, طاؤس täús (*pl.* اطواس atvás), قشنگ qashang, فيس فروش fís-furúsh, فيسو físú, خود بين khud-bín, خود نما khud-nimá, خود آرا khud-árá, تن پرست tan-parast.—*adj.* نفيس nafís, خوب khúb, فاخر fákhir, لطيف latíf, عزيز 'azíz, ارجمند arjmand, قيمتي qímatí, ثمين samín, گران girán.—(*Consummate*) كامل kámil, بالغ báligh, تمام tamám.

Exquisitely, *adv.* بي خوبي bi-khubí, بطور پاكيزه bi-taur-i-pákízah, نازنينانه náznínánah.—(*Consummately*) كاملاً kámilan, تماماً tamáman.

Exsanguinity, *subs.* قلت دم qillat-i-dam, بي خوني bí-khúní.

Exsanguinous, *adj.* بي خون bí-khún.

Exscind, *verb*, بريدن burídan, قطع كردن qat' kardan.

Exsertile, *adj.* قابل دفع qábil-i-daf', دفع پذير daf'-pazír, رانده شدني rándah-shudaní, مطرود matrúd, منفي manfy.

Exsiccant, *adj.* ميبس muyabbis, خشك ساز khushk-sáz, يبوست آر yubúsat-ár.

Exsiccate, *verb,* خشك كردن khushk kardan, خشكانيدن khushkánídan, تجفيف نمودن tajfíf nimúdan.

Exsiccative, *adj.* ميبس muyabbis, خشك ساز khushk-sáz, يبوست آر yubúsat-ár.

Exsuction, *subs.* امتصاص imtisás, مكش mikish, مك makk.

Exsudation, *subs.* تعريق ta'ríq, عرق 'araq.

Extant, *adj.* وجود vujúd, موجود maujúd.—(*To be extant*) وجود داشتن vujúd dáshtan.

Extemporaneous, *adj.* بزبان حال bi-zabán-i-hál, مشافهه musháfahah, زباني zabání.

Extempore, *adj.* بديهي badíhí, بديهاً badíhan, بي انديشه bí-andíshah, بلا فاصله bilá-fásilah, بلا تأمل bilá-ta'ammul.

Extemporize, *verb,* شفاهاً سخن راندن shifáhan sukhun rándan, بديهي گفتن badíhí guftan, مشافهه نمودن musháfahah nimúdan, زباني حرف زدن zabání harf zadan.

Extend, *verb trans.* دراز كردن diráz kardan, مبسوط نمودن mabsút nimúdan, بسط دادن bast dádan, امتداد كشيدن imtidád kashídan.—(*Bestow*) عطا نمودن 'atá nimúdan, دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشيدن bakhshídan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشودن bakhshúdan (*rt.* بخشاي bakhsháy), بخشش كردن bakhshish kardan, ارزاني داشتن arzání dáshtan, نثر نمودن nasr nimúdan, نثار نمودن nisár nimúdan, بر افشاندن bar-afshándan, گستردن gustardan, افاضه نمودن ifázah nimúdan, فرو ريختن furú-ríkhtan, فرو باريدن furú-báridan, بسط نمودن bast nimúdan.—*intrans.* كشيدن kashídan, انبساط يافتن imbisát yáftan, منبسط شدن mumbasit shudan, ممتد شدن mumtadd shudan, منتشر شدن muntashir shudan, نشر يافتن nashr yáftan.—(*The rebellion extended*) شورش در گرفت shúrish dar-girift, فتنه منتشر شد fitnah muntashir shud, هنگامه نشر يافت hangámah nashr yáft.

Extended, *adj.* مبسوط mabsút, منبسط mumbasit, ممدود mamdúd, بسيط basít, باسط básit.

Extendible, *adj.* مد يافتني madd-yáftaní, امتداد پذير imtidád-pazír, كش آور kash-ávar, پهن شو pahn-shau, وسعت ياب vus'at-yáb, انبساط پذير imbisát-pazír.

Extensibility, *subs.* امتداد يابي imtidád-yábí, كش آوري kash-ávarí, بسط گيري bast-gírí.

Extension, *subs.* (*Action*) مد madd, توسيع tausí', امتداد imtidád, اتساع ittisá'.—(*Result*) طول túl, درازي dirází, وسعت vus'at.—(*In extension of*) مفصلاً mufas-salan, بتطويل bi-tatvíl, بتفصيل bi-tafsíl, بدراز سازي bi-diráz-sází, براه توسيع bi-ráh-i-tausí'.

Extensive, *adj.* پهن pahn, پهناور pahn-ávar, واسع vási', وسيع vasí', عريض 'aríz, بسيط basít, فسيح fasíh, ميدان دار maidán-dár, بزرگ buzurg, كشاده kushádah, كشيده kashídah, فراخ farákh, مديد madíd.

Extensively, *adv.* (*Widely*) بنهايت bi-niháyat, در هر جا dar har já, علي الاتساع 'ala 'l-ittisá'.—(*Largely*) بسيار bisyár, بزيادتي bi-ziyádatí, بكثرت bi-kasrat.

Extent, *subs.* وسعت vus'at, فراخي farákhí, بسطت bastat, پهنا pahná, مساحت misáhat.—(*Degree*) قدر qadr, مقدار miqdár, مرتبه martabah, مثابه masábah, اندازه andázah, حد hadd, مقابله muqábalah, درجه darajah.—(*To any extent*) بهر اندازه bi-har andázah. (*To that extent*) بهمان قدر bi-hamán-qadr. — (*To a certain extent*) بيك حدي bi-yak haddí.—(*To such an extent*) چندان chandán.—(*To the extent of*) بقدر bi-qadr.

Extenuate, *verb,* (*Attenuate*) رقيق كردن raqíq kardan, نازك نمودن názuk nimúdan, لاغر ساختن lághir sákhtan, نزار نمودن nizár nimúdan, كم نمودن kam nimúdan.—(*Palliate*) عفو كردن 'afv kardan, معاف كردن mu'áf kardan, بخشيدن bakhshídan, معذور داشتن ma'zúr dáshtan, در گذر كردن dar-guzar kardan, آمرزيدن ámurzídan, مغفور گردانيدن maghfúr gardánídan, بگذشت كردن bugzasht kardan, نازك ساختن názuk sákhtan, تخفيف دادن takhfíf dádan.

Extenuation, *subs.* (*Attenuation*) ترقيق tarqíq.—(*Palliation*) عفو 'afv, معافي mu'áfí, بگذشت bugzasht, تخفيف takhfíf, آمرزش ámurzish.

Exterior, *subs.* بيرون bírún, صورت súrat, خارج khárij. —*adj.* خارج khárij, بيرون bírún, ظاهر záhir, صوري súrí.

Exterminate, *verb,* استئصال كردن istïsál kardan, از بيخ بر كندن az bíkh bar-kandan, معدوم كردن ma'dúm kardan, خراب كردن kharáb kardan, تخريب نمودن takhríb nimúdan, ويران ساختن vírán sákhtan, نزع كردن naz' kardan, تدمير نمودن tadmír nimúdan, پايمال كردن páymál kardan.

Extermination, *subs.* استئصال istïsál, بر كندگي bar-kandagí, خراب kharáb, تدمير tadmír, نزع naz', قلع و قمع qal'-u-qam'.

Exterminator, *subs.* تباه كار tabáh-kár, خراب كار kharáb-kár, مهلك muhlik, هادم hádim, مخرب mu-kharrib.

Exterminatory, *adj.* استئصالي istïsálí, تدميري tad-mírí, خرابي kharábí.

External, *adj.* خارج khárij, ظاهر záhir, بيرون bírún, صوري súrí.

Externally, *adv.* ظاهراً záhiran, ظاهرانه zahiránah, صورتاً súratan, از بيرون az bírún, خارجاً khárijan.

Externals, *subs.* ظواهر zaváhir.

Extil, *verb trans.* (*Drop*) چکانیدن chakánídan.—(*Spirits*) تقطیر کردن taqtír kardan, عرق گرفتن 'araq giriftan, جوهر گرفتن jauhar giriftan.—*intrans.* (*Drop*) چکیدن chakídan, تراویدن tarávídan, استقطار کردن istiqtár kardan, تراوش نمودن tarávish nimúdan.—(*Spirits*) عرق گرفتن 'araq giriftan, جوهر گرفتن jauhar giriftan, تصعید نمودن tas'íd nimúdan.

Extinct, *adj.* معدوم ma'dúm, نا بود ná-búd, منطفي muntafí, منقطع munqati', منقضي munqazí, گم gum, محو mahv.

Extinction, *subs.* (*Extermination*) استئصال istïsál, بر کندگي bar-kandagí, خراب kharáb, تدمیر tadmír, نزع naz', قلع و قمع qal'-u-qam'.—(*Of fire*) انطفا intifá, خاموشي khámúshí, افسردگي afsurdagí.—(*Of a family, &c.*) انقراض inqiráz.

Extinguish, *verb,* (*Exterminate*) استئصال کردن istïsál kardan, از بیخ بر کندن az bíkh bar-kandan, معدوم کردن ma'dúm kardan, خراب کردن kharáb kardan, تخریب نمودن takhríb nimúdan, ویران ساختن vírán sákhtan, نزع کردن naz' kardan, تدمیر نمودن tadmír nimúdan, پایمال کردن páymál kardan.—(*A fire*) اطفا نمودن itfá nimúdan, انطفا کردن intifá kardan, منطفي ساختن muntafí sákhtan, خاموش کردن khámúsh kardan.

Extinguishable, *adj.* اطفا پذیر itfá-pazír, خاموش شو khámúsh-shau, افسردگي یاب afsurdagí-yáb.

Extinguished, *part.* منطفي muntafí, منقطع munqati'.

Extinguisher, *subs.* مطفي mutaffí, منطفي ساز muntafí-sáz.—(*For candles*) چراغ خاموش کن chirágh-khámúsh-kun.

Extinguishment, *subs.* استئصال istïsál, بر کندگي bar-kandagí, خراب kharáb, تدمیر tadmír, نزع naz', قلع و قمع qal'-u-qam'.—(*Of fire*) انطفا intifá, خاموشي khámúshí, افسردگي afsurdagí.—(*Of a family, &c.*) انقراض inqiráz.

Extirpate, *verb,* استئصال کردن istïsál kardan, از بیخ بر کندن az bíkh bar-kandan, معدوم کردن ma'dúm kardan, خراب کردن kharáb kardan, تخریب نمودن takhríb nimúdan, ویران ساختن vírán sákhtan, نزع کردن naz' kardan, تدمیر نمودن tadmír nimúdan, پایمال کردن páymál kardan.

Extirpation, *subs.* استئصال istïsál, بر کندگي bar-kandagí, خراب kharáb, تدمیر tadmír, نزع naz', قلع و قمع qal'-u-qam'.

Extirpator, *subs.* تباه کار tabáh-kár, خراب کار kharáb-kár, مهلك muhlik, هادم hádim, مخرب mukharrib.

Extol, *verb,* ستودن sitúdan (*rt.* ستاي sitáy), ستایش کردن sitáyish kardan, حمد کردن hamd kardan, مدح madh kardan, نیایش کردن niyáyish kardan, ثنا saná گفتن guftan, وصف کردن vasf kardan, توصیف کردن tausíf kardan, تحسین کردن tahsín kardan, تعریف گفتن ta'ríf guftan, تسبیح نمودن tasbíh nimúdan, پسندیدن pasandídan, خوبي گفتن khubí guftan.

Extort, *verb trans. and intrans.* بزور گرفتن bi-zúr giriftan, ستم ورزیدن sitam varzídan, ظلم کردن zulm kardan, تعدي کردن ta'addí kardan, تعسف نمودن ta'assuf nimúdan, قلق گرفتن qulluq giriftan, سخت گیري sakht-gírí nimúdan, شلتاق کردن shaltáq kardan, چاپیدن chápídan, چپو کردن chapú kardan, زیاد پا بستن ziyád-pá bastan (*vulg.*) اواب کردن avváb kardan (*vulg.*).

Extortion, *subs.* سختگیري sakht-gírí, اجحاف ijháf, جنیبه janíbah, ترجمان tarjumán (*pl.* تراجم tarájim), شلتاق shaltáq, ظلم zulm, تعدي ta'addí, سلب salab, اختلاس ikhtilás, اواب avváb (*vulg.*).

Extortionary, *adj.* سخت sakht, درشت durusht, ثقیل saqíl, ظلمي zulmí, با تعدي bá-ta'addí, جبري jabrí.

Extortioner, *subs.* اخاذ akhkház, سخت گیر sakht-gír, ظالم zálim, ستم گر sitam-gar, جبر jabr.

Extra, *adj.* زائد záïd, فاضل fázil, افزون afzún, اضافه izáfah.

Extract, *subs.* (*Compendium*) تلخیص talkhís, اجمال ijmál, انتخاب intikháb, منتخب muntakhab, موجز mújaz.—(*Essence*) عین 'ain, ذات zát (*pl.* ذوات zavát), زبده zubdah, جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir), گوهر gauhar, روح rúh, عرق 'araq, خلاصه khulásah, پالوده pálúdah, عصاره 'usárah, عصیر 'asír, سلاله sulálah, رنگ rang, مائیت má,íyat.—(*Froma book*) عبارت 'ibárat, فقره faqarah.

Extract, *verb,* بر آوردن bar-ávardan, کندن kandan, قلع کردن qal' kardan, بر کشیدن bar-kashídan, استخراج کردن istikhráj kardan, استنباط کردن istimbát kardan, بیرون آوردن bírún ávardan, اخراج کردن ikhráj kardan.—(*Distil*) تقطیر کردن taqtír kardan, عرق گرفتن 'araq giriftan, جوهر گرفتن jauhar giriftan.—(*As a sword*) استلال کردن istilál kardan.—(*As a tooth*) بیرون آوردن bírún ávardan.

Extraction, *subs.* کشش kashish, جر jarr, اخراج ikhráj.—(*Noble extraction*) سلاله sulálah, نژاد nizhád.—(*Descent*) اصل asl (*pl.* اصول usúl), نسب nasab, تبار tabár, نسل nasl, نژاد nizhád, ذریه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí).—(*Of spirits*) تصعید tas'íd, تقطیر taqtír, عرق گیري 'araq-gírí.

Extractive, *adj.* قابل اخراج qábil-i-ikhráj, اخراجي ikhrájí, مخرج makhrij.

Extradition, *subs.* تسلیم taslím, دست دهي dast-dihí, ترك tark.

Extra-judicial, *adj.* خارج از قضاوت khárij az qazávat.
Extra-mundane, *adj.* خارج از عالم khárij az ‘álam.
Extraneous, *adj.* خارج khárij, بيرون bírún, بيگانه bígánah, غريب gharíb.
Extra-official, *adj.* غير رسمي ghair-i-rasmí.
Extraordinarily, *adv.* عجيبانه ‘ajíbánah, غريبانه gharíbánah, بر خلاف معهود bar-khiláf-i-ma‘hud.
Extraordinary, *adj.* غير معهود ghair-i-ma‘húd, غير معتاد ghair-i-mu‘tád, فوق العادت fauqu ’l-‘ádat, خارق عادت khárig-i-‘ádat, عجيب ‘ajíb, عجب ‘ajab. —(*Rare*) نادر nádir, غريب gharíb.
Extra-parochial, *adj.* بيرون از محله قسيس bírún az mahallah-i-qissís.
Extra-professional, *adj.* خارج از پيشه khárij az píshah.
Extra-territorial, *adj.* خارج از بلد khárij az balad.
Extra-tropical, *adj.* خارج از دائره شمسيه khárij az dáïrah-i-shamsiyah.
Extravagance, *subs.* خرج kharj, خرج بي اندازه kharj-i-bí-andázah, تلف talaf, خرج ول vil-kharj, اسراف isráf. — (*Excess*) افراط ifrát, افزوني afzúní, كثرت kasrat, نهايت niháyat, زيادتي ziyádatí, تجاوز tajávuz. —(*Wildness*) آواره گردي ávárah-gardí, هرزه خيالي harzah-khiyálí, افراط ifrát, توهم tavahhum, از حد بيرون az hadd bírún-ravi, بي جائي bí-já,í.
Extravagant, *adj.* مسرف musrif, مفرط mufrit.—(*Wild*) آواره گرد ávárah-gard, هرزه خيال harzah-khiyál, متوهم mutavahhim, از حد بيرون رو az hadd bírún-rau, بي جا bí-já.
Extravagantly, *adv.* مسرفانه musrifánah, بطور افراط bi-taur-i-ifrát, هرزه خيالانه harzah-khiyálánah, آواره گردانه ávárah-gardánah.
Extravasate, *verb,* خون گرفتن khún giriftan, فصد كردن fasd kardan, رگ زدن rag zadan.
Extravasated, *part.* خون گرفته khún-giriftah, فصد كرده fasd-kardah, رگ زده rag-zadah.
Extravasation, *subs.* خون گيري khún-gírí, فصد fasd, رگ زني rag-zaní.
Extreme, *subs.* سر sar, نوك nauk, پايان páyán.—*adj.* نهايت niháyat, غايت ghávat.—(*Last*) آخر ákhir, اخرين akhirín.
Extremely, *adv.* بغايت bi-ghávat, بنهايت bi-nihávat, از حد زياده az hadd ziyádah, بي حد و حساب bí-hadd va hisáb, خيلي khailí.
Extreme unction, *subs.* مسح آخر mas,h-i-ákhir, تدهين tadhín, روغن مالي raughan-málí.
Extremity, *subs.* (*Difficulty*) مضيق mázíq (*pl.* مضائق mazáïq), تنگي tangí, عسرت ‘usrat, تشويش tashvísh, پريشاني parishání, سر آسيمگي sar-ásímagí.—(*End*) سر sar, نوك nauk, پايان páyán.—(*Lower extremities*) اطراف سافله atráf-i-sáfilah.—(*Upper extremities*) اطراف عاليه atráf-i-‘áliyah.—(*To be reduced to extremities*) بجان آمدن bi-ján ámadan.
Extricable, *adj.* بيرون آوردني bírún-ávardaní, اخراج رها پذير ikhráj-yáftaní, كشيدني kashídaní, يافتني rihá-pazír, خلاصي ياب khalási-yáb, نجاي nijáí.
Extricate, *verb,* رها كردن rihá kardan, خلاصي دادن khalási dádan, نجات دادن naját dádan.
Extrication, *subs.* رهائي rihá,í, خلاصي khalási, نجات naját.
Extrinsic, *adj.* خارج khárij, بيرون bírún, ظاهر záhir.
Extrinsically, *adv.* خارجاً khárijan, از بيرون az bírún, ظاهراً záhiran.
Extrude, *verb,* راندن rándan, اخراج كردن ikhráj kardan, دفع كردن daf‘ kardan, دور كردن dúr kardan, بيرون كردن bírún kardan, بدر كردن bi-dar kardan, نفي نمودن nafy nimúdan, طرد كردن tard kardan.
Extrusion, *subs.* اخراج ikhráj, استخراج istikhráj, نفي nafy, دفع daf‘, طرد tard, خروج khurúj, راندگي rándagí.
Extuberance, *subs.* بر آمدگي bar-ámadagí, دانه dánah, آماس ámás, ورم varam.
Extuberant, *adj.* بر آمده bar-ámadah, ورم كرده varam-kardah, بزرگ buzurg, آماسيده ámásídah.
Extumescence, *subs.* بر آمدگي bar-ámadagí, دانه dánah, آماس ámás, ورم varam.
Exuberance, *subs.* افزوني afzúní, فزوني fuzúní, افزايش afzáyish, فراواني farávání, افراط ifrát, وفرت vafrat, وفور vufúr, توافر taváfur, توفير taufír, كثرت kasrat, فيض faiz, بسياري bisyárí, بركت barakat, زيادتي ziyádatí, نهايت niháyat.
Exuberant, *adj.* فراوان faráván, موفور maufúr, وافر váfir, كثير kasír, فائض fáïz, فراخ farákh, جزيل jazíl, مثمر musmir, بسيار bisyár, خيلي khailí, زياد ziyád.
Exuberantly, *adv.* بسيار bisyár, زيادت ziyádat, بافراط bi-ifrát, كثيراً kasíran, وافراً váfiran, بكثرت bi-kasrat.
Exuberate, *verb,* موفور شدن maufúr shudan, كثير شدن kasír shudan, بسيار شدن bisyár shudan, وافر بودن váfir búdan, وفور داشتن vufúr dáshtan, پر شدن pur shudan, زياد بودن ziyád búdan.
Exudation, *subs.* عرق آري ‘araq-árí, تعريق ta‘ríq, تراوش tarávish, چكش chakish.
Exude, *verb,* چكيدن chakídan, تراويدن tarávídan, بيرون آمدن bírún ámadan.
Exulcerate, *verb trans.* ناسور ساختن násúr sákhtan.—(*Corrode*) خوردن khurdan, فاسد ساختن fásid sákhtan, پوسانيدن púsánídan, زنگ آوردن zang ávardan.—*intrans.* ناسور شدن násúr shudan.—(*Corrode*) پوسيدن

púsídan, موریانه گرفتن múriyánah giriftan, زنگ زدن zang zadan, منگ زدن mang zadan.

Exulceration, *subs.* ناسور násúr (*pl.* نواسیر navá-sír).

Exult, *verb,* خوشوقتي نمودن khush-vaqtí nimúdan, تهلیل نمودن tahlíl nimúdan, فخریه کردن fakhríyah kardan, شاد شدن shád shudan, اظهار فرح کردن izhár-i-farh kardan, خرسندي کردن khursandí kardan, ابتهاج نمودن ibtiháj nimúdan, شاد ماني نمودن shád-mání nimúdan, وجد کردن vajd kardan.

Exultation, *subs.* خوشوقتي khush-vaqtí, تهلیل tahlíl, فخریه fakhríyah, شاد ماني shád-mání, اظهار فرح izhár-i-farh, خرسندي khursandí, ابتهاج ibtiháj, وجد vajd.

Exundate, *verb,* لبریز گشتن lab-ríz gashtan, سیلان کردن sayalán kardan, سر شار شدن sar-shár shudan.

Exundation, *subs.* لبریزي lab-rízí, سر شاري sar-shárí, سیل sail (*pl.* سیول suyúl).

Exustion, *subs.* (*Combustion*) سوختگي súkhtagí, آتش گیري átish-gírí, احتراق ihtiráq. — (*Conflagration*) سوزش súzish, آتش افروزي átish-afrúzí, حریق haríq.

Eyas, *subs.* بچه عقاب bachah-i-'uqáb.

Eye, *subs.* چشم chashm, عین 'ain (*pl.* اعیان a'yán), دیده dídah (*pl.* دیدگان dídagán), چش chash (*vulg.*). —(*Internal corner of the eye*) ماق اکبر چشم máq-i-akbar-i-chashm.– (*Conjunctive coat of the eye*) ملتحمه multahamah.—(*Extent of vision*) مد البصر maddu 'l-basar, مد نظر madd-i-nazar.—(*Glance of the eye*) رمز العین ramzu 'l-'ain, طرفت العین turafatu 'l-'ain, چشمك chasmak.—(*Blue-eyed*) زاغ چشم zágh-chashm. —(*Blue eyes*) چشمهائي زاغ chashmhá'í-i-zágh, چشمان chashmán-i-míshí.—(*One-eyed*) يك چشمي yak-chashmí, واحد العین váhidu 'l-'ain.—(*Eye of a needle*) سوراخ سوزن súrákh-i-súzan, چشم chashm, سم samm. (*Smitten with the evil eye*) چشم زده chashm-zadah.—(*As far as the eye will carry*) تا چشم کار میکند tá chasm kár mí-kunad, تا مد نظر tá madd-i-nazar.—(*With one's own eyes*) به رأي العین bi-räíu 'l-'ain, بچشم خود bi-chashm-i-khud.—(*To meet the eye*) ملحوظ افتادن malhúz uftádan.—(*To close the eyes*) چشم پوشیدن chashm púshídan.—(*To fix one's eyes*) چشم دوختن chashm dúkhtan.—(*To be right before one's eyes*) پیش چشم بودن písh-i-chashm búdan, مشهور بودن mashhúr búdan.—(*He has his eye on me*) چشمش همین بمن روشن است chashm-ash hamín bi-man raushan ast.—(*What the eye does not see the heart does not grieve for*) انچه چشم نمي‌بیند دل غم آنرا نمي‌خورد án-chih chashm na mí-bínad dil gham-i-án-rá na mí-khurd.—(*An eye for an eye*) العین بالعین al-'ain bi 'l-'ain.—(*Keep an eye on him*) نگاهش کن nigáh-ash kun, کسیلش کن kisíl-ish kun.

Eye, *verb,* معینه کردن mu'ayyanah kardan, دیدن dídan (*rt.* بین bín), زیر چشم داشتن zír-i-chashm dáshtan.

Eye-ball, *subs.* تخم چشم tukhm-i-chashm, مردمك چشم mardumak-i-chashm, چشملان chashmilán, ببه bibih (*vulg.*).

Eye-bolt, *subs.* میخ سر سوراخ míkh-i-sar-súrákh.

Eye-brow, *subs.* ابرو abrú, حاجب hájib.—(*Collyrium for eye-brow*) وسمه vasmah.—(*To raise the eye-brow*) گوشه ابرو خم کردن gúshah-i-abrú kham kardan.

Eye-glass, *subs.* عینك 'ainak.

Eye-hole *or* **socket,** *subs.* چشم خانه chashm-khánah, حدقه hadaqah, مقله muqlah (*pl.* مقل maqal).

Eye-lash, *subs.* مژه mizhah (*pl.* مژگان mizhagán).—(*Falling of the eye-lashes*) سقوط مژگان suqút-i-mizhagán.

Eyeless, *adj.* بي چشم bí-chashm.

Eyelet, *subs.* سوراخ súrákh.

Eye-lid, *subs.* پلك pilk, جفن jafn.

Eye-salve, *subs.* کحل العین kuhlu 'l-'ain, سرمه surmah, توتیا tútiyá.

Eye-servant, *subs.* نوکر پیش رو naukar-písh-i-rú, منافق munáfiq, خوش آمد گو khush-ámad-gú.

Eye-service, *subs.* نفاق nifáq, خوش آمد گوئي khush-ámad-gu'í.

Eye-shot, *subs.* مد نظر madd-i-nazar.

Eye-sight, *subs.* دید díd, بصر basar, بصارت basárat, بینش bínish, نظر nazar.—(*Within eye-sight*) در مد نظر dar-madd-i-nazar.

Eye-sore, *subs.* درد چشم dard-i-chashm, رمد ramad.

Eye-tooth, *subs.* ناب náb (*pl.* انواب anváb).

Eye-witness, *subs.* شاهد sháhid, گواه guváh.

Eyre, *subs.* گردش gardish, دور daur (*pl.* ادوار advár), دوره daurah, طواف taváf, پیرامن píráman, حمل haml.

Eyrie, *subs.* منسره mansarah, عقاب دان 'uqáb-dán, باز báz-khánah, کرگسزار kargas-zár.

F.

Fabaceous, *adj.* باقلائي báqiláí, لوبیاي lúbiyáí, فولي fúlí.

Faba vulgaris (*Broad bean*), *subs.* باقلا báqilá, باقله báqilah.

Fabian, *adj.* فابیوسي fábiyúsí (European), تاخیري täkhírí, تهاوني tahávuní, تکاسلي takásulí.

Fable, *subs.* قصه qissah, حکایت hikáyat, افسانه afsánah, مثل masal (*pl.* امسال amsál), مثال misál (*pl.*

مثل musul), تمثيل tamsíl, داستان dástán, خرافه khiráfah, نقل naql, اسطوره ustúrah (*pl.* اساطير asátír), سالفه sálifah.

Fable, *verb trans.* ايجاد كردن íjád kardan, اختراع نمودن ikhtirá' nimúdan, افترا كردن iftirá kardan, قصه گفتن qissah guftan.—*intrans.* ايجاد مطلب كردن íjád-i-matlab kardan.

Fabler, *subs.* ايجاد كن íjád-kun, مخترع mukhtari', مفتري muftarí, قصه گو qissah-gú.

Fabric, *subs.* (*Material*) قماش qumásh (*pl.* اقمشه aqmishah).—(*Edifice*) بنا biná, عمارت 'imárat, بنيان bunyán, بنيه bunyah, مبني mabní (*pl.* مباني mabání), خانه khánah, بيت bait (*pl.* بيوت buyút), محل mahall.

Fabricate, *verb,* افترا نمودن iftirá nimúdan, اختراع نمودن ikhtirá' nimúdan.—(*Construct*) ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), درست كردن durust kardan, تعمير كردن ta'mír kardan.

Fabrication, *subs.* ايجاد íjád, اختراع ikhtirá', افترا iftirá, ساختگي sákhtagí.—(*Constructing*) تعمير ta'mír.—(*Edifice*) بنا biná, عمارت 'imárat, بنيان bunyán, بنيه bunyah, مبني mabní (*pl.* مباني mabání), خانه khánah, بيت bait (*pl.* بيوت buyút), محل mahall.

Fabricator, *subs.* موجد müjid, مخترع mukhtari', بافي báfí.—(*Builder*) بنا banná, باني bání, بنا ساز biná-sáz, مبني mubní, معمار mi'már.

Fabulist, *subs.* ايجاد كن íjád-kun, مخترع mukhtari', مفتري muftarí, قصه گو qissah-gú.

Fabulous, *adj.* افسانه آميز afsánah-ámíz, قصه مانند qissah-mánand, مفتريانه muftarí, ساخته sákhtah, دروغ durúgh, كذب kizb.—(*As applied to price*) زياد ziyád, گزاف gizáf.—(*Fabulous creatures*) معلوم اسم معدوم جسم ma'lúm-i-ism ma'dúm-i-jism.

Fabulously, *adv.* بطور افسانه bi-taur-i-afsánah, بطور ساختگي bi-taur-i-sákhtagí, از روي دروغ az rúy-i-durúgh.—(*Applied to price*) گزافانه gizáfánah.

Façade, *subs.* پيش رو písh-i-rú, پيشگاه písh-gáh, ظاهر záhir, قدام quddám.

Face, *subs.* رو rú, روي rúy, وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh), چهره chihrah, جبين jabín, منظر manzar, رخ rukh, لقا liqá, پيكر paikar, سيما símá, طلعت tal'at, صورت súrat, پيشاني píshání, بشره basharah.—(*Surface*) صفحه safhah (*pl.* صفحات safhát), سطح sat,h, بساط basát.—(*Hippocratic face*) سيما ابقراطي símá-i-ibqrátí (European).—(*Open-faced*) پيشاني گشاده píshání-gúshádah.—(*To put on a good face*) آسان داشتن ásán dáshtan, سهل گرفتن sahl giriftan, بر داشت كردن bar-dásht kardan.—(*A full face portrait*) تصوير تمام tasvír-i-tamám.—(*Face to face*) رو برو rú-bi-rú, سر بسر sar-bi-sar, بطور مواجهه bi-taur-i-muvájahah.—(*Before the face of*) شهدا shahdan.

Face, *verb trans.* رو به روشدن rú-bi-rú shudan, مواجهه muvájahah kardan, مقابل شدن muqábil shudan *or* كردن kardan.—(*It faces the sea*) رو بدريامست rú bi-daryá 'st.—(*Carry a false appearance*) شكل در آوردن shakl dar-ávardan, ريا كردن riyá kardan.

Face-ache, *subs.* وجع روي vaj'-i-rúy, درد صورت dard-i-súrat, رو درد rú-dard, وجع رخسار vaj'-i-rukh sár.

Facet, *subs.* (*Cutting of a jewel*) پخ pakh.

Facetiæ, *subs.* شوخي shúkhí, مزاح mazáh, مسخرگي maskharagí, لودگي laudagí, خوشطبعي khush-tab'í, ظرافت ziráfat.

Facetious, *adj.* شوخ shúkh, خوشطبع khush-tab', ظريف zaríf, لطيفه گو latífah-gú, هزل hazl, لوده laudah.—(*Facetious fellow*) مسخره maskharah, لوده laudah.

Facetiously, *adv.* بطور شوخي bi-taur-i-shúkhí, بطور ظرافت bi-taur-i-ziráfat, از روي لودگي az rúy-i-laudagí.

Facetiousness, *subs.* شوخي shúkhí, خوشطبعي khush-tab'í, ظرافت ziráfat, لطيفه گوئي latífah-gú,í, هزالت huzálat, لودگي laudagí.

Facial, *adj.* صورتي súratí, وجهي vajh,í, روئي rú,í.

Facial angle, *subs.* زاويه وجهيه záviyah-i-vajhiyah.

Facile, *adj.* (*Easy*) آسان ásán, سهل sahl.—(*Ductile*) لزج lazij, تلزج talazzuj.—(*In disposition*) ملائم muláïm, حلم halím, لطيف latíf, مشفق mushfiq, نرم طبع narm-tab', حنيف haníf, خليق khalíq, رؤف raüf.

Facilitate, *verb,* سهل كردن sahl kardan, تسهيل نمودن tas,híl nimúdan, آسان گردانيدن ásán gardánídan, ميسر ساختن muyassar sákhtan, تيسير دادن taisír dádan.

Facilities, *subs.* تيسير taisír, مساعدات musá'adát, كمك kumak.

Facility, *subs.* (*Ease*) آساني ásání, سهولت suhúlat, سلاست salásat, يسر yusr.—(*Expertness*) چستي chustí, چابكي chábukí, چالاكي chálákí, مهارت mahárat, استادي ustádí, كار سازي kár-sází, سليقه salíqah, سرعت sur'at, كرم كاري kirm-i-kárí.—(*Of disposition*) ملايمت mulá-yamat, حلم hilm, لطف lutf, لطافت latáfat, نرم خوئي narm-khú,í, تواضع tavázu', مدارا madárá.

Facing, *subs.* (*Of material*) كرگ kurg, رو rú.—(*On the uniforms of soldiers*) نشان nishán, علامت 'alámat.—*adj.* روبرو rú-bi-rú, محاذي muhází, مقابل muqábil, بالمشافهه bi 'l-musháfahah.

Fac-simile, *subs.* صورت súrat, نقل naql, صواد savád, شكل shakl.

Fact, *subs.* (*Deed*) كار kár, كردار kirdár, فعل fi'l, عمل 'amal, حركت harakat.—(*Reality*) حقيقت haqíqat, معني ma'ní, حق haqq.—(*In fact*) في الحقيقت fi 'l-haqíqat, الحق al-haqq, في الواقع fi 'l-váqi', معناً

ma'nan, بعينه bi-'ainihi, بدرستي bi-durustí.—(*For a fact*) از روي تحقيق az rúy-i-tahqíq.—(*As a matter of fact*) همين قدر است كه hamín qadr ast kih.—(*It is a fact*) معلوم شد ma'lúm shud.

Faction, *subs.* دسته dastah, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf).

Factionist, *subs.* دغا باز daghá-báz, مفتن mufattin.

Factious, *adj.* اختلافي ikhtiláfí, افتراقي iftiráqí, جداي jidáí.

Factiously, *adv.* از روي اختلاف az rúy-i-ikhtiláf, جداگانه jidágánah.

Factitious, *adj.* (*Persons*) فاعل fá'il, عامل 'ámil.—(*Things*) صنعتي san'atí, صناعي siná'í, صنعي sun'í, معمول ma'múl, مصنوع masnú', مصنوي masnú'í, جعلي ja'lí, عملي 'amalí, نقلي naqlí, تقليدي taqlídí, ساختگي sákhtagí.

Factor, *subs.* (*Agent*) وكيل vakíl, گماشته gumáshtah, نائب náïb, سر كار sar-kár, مباشر mubáshir, مأمور mämúr, امين amín, عامل 'ámil, كارگر kár-gar, كار كن kár-kun, كار گذار kár-guzár, مصلحتگذار maslahat-guzár, خائل kháïl (*pl.* خول khaval).—(*In arithmetic*) ضرب عدد 'adad-i-zarb, جز ضربي juz-i-zarbí.—(*Common factor*) وفق مشترك vafq-i-mushtarik.

Factorage, *subs.* وجه وكالت vajh-i-vikálat.

Factory, *subs.* كار خانه kár-khánah, كار گاه kár-gáh, مصنعه mazna'ah, دست گاه dast-gáh.

Factotum, *subs.* همه كاره hamah-kárah.

Facultative, *adj.* مجوز mujavviz, مقوي muqavví.

Faculty, *subs.* قوه qúvah.—(*Ability*) زرنگي zaringí, عقل 'aql, قابليت qábilíyat, فراست firásat, ادراك idrák, اهليت ahlíyat, معرفت ma'rifat, كفايت kifáyat, ذهن zihn, هنر hunar, زكاوت zakávat, فطانت fatánat, فطنت fitnat, هوش húsh, هوشمندي húsh-mandí, وهم vahm, فرهنگ farhang, استعداد isti'dád, لياقت liyáqat, تفهم tafahhum, كياست kiyásat, زيركي zírakí, حيثيت haisíyat, در يافت dar-yáft, تيزي tízí.—(*Body of professional men*) اطبا atibbá.—(*Knack*) سليقه salíqah, بند band, لم lim, ذوق zauq.—(*Faculty of comprehension*) قوه مدركه qúvah-i-mudrikah, قوه دراكه qúvah-i-darákah, قوه متصرفه qúvah-i-mutasarrifah.—(*Faculty of speech*) قوه ناطقه qúvah-i-nátiqah, نطق nutq, ناطقت nátiqat.—(*Faculty of thought*) قوه متفكره qúvah-i-mutafakkirah.—(*Bodily faculties*) قوائي طبيعي qúvá'í-i-tabí'í.

Faculæ, *subs.* داغ dágh.

Facundity, *subs.* فصاحت fasáhat, بلاغت balághat, زبان آوري zabán-ávarí, خوش كلامي khusb-kalámí, طلاقت taláqat, سخن پردازي sukhun-pardází, سخن داني sukhun-dání, سخن راني sukhun-ráni, سخن سنجي sukhun-sanjí, سخن آرائي sukhun-árá'í.

Faddle, *verb,* تهاون ورزيدن tahávun varzídan, تغافل كردن tagháful kardan.

Fade, *verb,* (*Wither*) پژمردن pazhmurdan, پژمرده pazhmurdah كردن kardan, افسردن afsurdan, خشكيدن khushkídan, زائل شدن záïl shudan, زاهق شدن záhiq shudan.—(*Lose colour*) رنگ باختن rang bákhtan, كم رنگ شدن kam-rang shudan.—(*Lose strength*) كم زور آمدن kam-zúr ámadan, مضمحل شدن muzmahill shudan, افسردن afsurdan, پژمردن pazhmurdan, كاهيدن káhídan.—(*Become poor*) مفلس شدن muflis shudan, فقير گشتن faqír gashtan, بينوا گرديدن bí-navá gardídan.

Fadeless, *adj.* بيزوال bí-zavál, پايدار páyadár, غير فاني ghair-i-fání.

Fadge, *verb,* بكار خوردن bi-kár khurdan, فراخور آمدن farákhur ámadan, مناسب شدن munásib shudan.

Fading, *subs.* (*Decay*) فنا faná, زوال zavál, فساد fasád, پوسيدگي púsídagí, فرسودگي farsúdagí, خلل khalal.—(*Colour*) رنگ بازي rang-bází.—*adj.* غير ثابت ghair-i-sábit, فنا پذير faná-pazír.—(*As colour*) رنگ باز rang-báz.

Fady, *adj.* غير ثابت ghair-i-sábit, فنا پذير faná-pazír.

Fæces, *subs.* گه guh, براز buráz, غائط gháït, فضله fazlah, نجاست nijásat, نجسي najisí, خره kharah, سرگين sargín.

Fag, *subs.* زحمت كش zahmat-kash, مظلوم mazlúm, محنت كش mihnat-kash, محنتي mihnatí, رنج بر ranj-bar, تعبان ta'bán, صدمه خور sadamah-khur, كادح kádih.

Fag, *verb trans.* جر آوردن jirr ávardan, در محنت افكندن dar mihnat afkandan, رنجانيدن ranjánídan, عذاب آزار دادن 'azáb dádan, ázár dádan.—*intrans.* زحمت كشيدن zahmat kashídan, صدمه خوردن sadamah khurdan, كدح نمودن kadh nimúdan, كادح شدن kádih shudan.

Fag-end, *subs.* آخر ákhir, انقضا inqizá, پس از تمامي pas az tamámí.

Fagonia cretica, *subs.* (*Botanical term*) باد آورد bád-ávard.

Fagopyrum esculentum (*Buck-wheat,* or *Saracen corn*), *subs.* ديلار dílár.

Fagot, *subs.* بسته هيزم bastah-i-hízum, دسته هيزم dastah-i-hízum, باقه báqah.

Fagot, *verb,* دسته بستن dastah bastan, باقه بستن báqah bastan.

Fagus sylvatica (*Red beech tree*), *subs.* الش alash.

Fail, *subs.* قصور qusúr, كوتاهي kútáhí, تقصير taqsír, عجز 'ajz, در ماندگي dar-mándagí.—(*Deficiency*) نقصور qusúr, تقصير taqsír (*pl.* تقاصير taqásír), كمي kamí,

كم رسي kam-rasí, نقص naqs, نقصان nuqsán, عدم 'adam.—(*Without fail*) بي تخلف bí-takhalluf.

Fail, *verb trans.* محروم گردانيدن mahrúm gardánídan, نوميد كردن naumíd kardan, مأيوس كردن mäyús kardan, منع كردن man' kardan, خائب گردانيدن kháïb gardánídan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan. — (*Become deficient*) ناقص شدن náqis shudan, كم شدن kam shudan, زائل گشتن záïl gashtan, قاصر شدن qásir shudan.—(*Not succeed*) بر نيامدن bar-nayámadan, نا ميسر شدن ná-muyassar shudan, ساقط شدن sáqit shudan.—(*As crops or produce of the ground*) عمل نيامدن 'amal nayámadan, زمين خوردن zamín khurdan.—(*Decay*) كاستن kástan, كاهيدن káhídan, فرسودن farsúdan.—(*Decline*) زائل شدن záïl shudan, ضائع شدن zái' shudan, سائيدن sá,ídan, كم شدن kam shudan, زوال يافتن zavál yáftan, تنزل كردن tanazzul kardan.—(*Cease*) موقوف شدن mauqúf shudan, توقف نمودن tavaqquf nimúdan, منقطع شدن munqati' shudan, وا ايستادن vá-ístádan, قطع شدن qat' shudan, فراغت كردن farághat kardan, باز ماندن báz-mándan, ساقط شدن sáqit shudan, منقرض گشتن munqariz gashtan, گذاشتن guzáshtan, متروك شدن matrúk shudan, منسوخ شدن mansúkh shudan.—(*Become bankrupt*) ور شكسته شدن var-shikastah shudan, گدا شدن gadá shudan.—(*Not to do*) كوتاه كوتاه انداختن kútáh andákhtan, كوتاهي كردن kutáhí kardan.—(*To fail in duty*) مقصر شدن muqassir shudan.—(*I will not fail to comply with your order*) در اتمام فرمائش شما كوتاهي نخواهم كرد dar itmám-i-farmáïsh-i-shumá kútáhí na-kháham kard.—(*Do not fail to come*) در آمدن كوتاهي نكنيد dar ámadan kútáhí na-kuníd, مبادا تشريف نياوريد mabádá tashríf ní-ávaríd.

Failing, *subs.* قصور qusúr, تقصير taqsír (*pl.* تقاصير taqásír), كمي kamí, كم رسي kam-rasí, نقص naqs, نقصان nuqsán, عدم 'adam.—(*Error*) زلت zallat, غلط ghalat, خطا khatá, تقصير taqsír, ضلال zalál, ضلالت zalálat, مضلت mazallat, قصور qusúr, سقط saqat, سهو sahv (*pl.* سهوات sahvát), وهم vaham, اشتباه ishtibáh, خبط khabt, غوايت ghaváyat, بيراهي bí-ráhí, گمراهي gum-ráhí.

Failure, *subs.* قصور qusúr, كوتاهي kútáhí, تقصير taqsír, در ماندگي dar-mándagí.—(*Deficiency*) قصور qusúr, تقصير taqsír (*pl.* تقاصير taqásír), كمي kamí, كم رسي kam-rasí, نقص naqs, نقصان nuqsán, عدم 'adam.—(*Bankruptcy*) ور شكستگي var-shikastagí, افلاس iflás, بده كاري bidah-kárí, ادبار idbár.

Fain, *adj.* مسرور masrúr, خوش وقت khush-vaqt, شاد شاد مان shád-mán, مشعوف mash'úf. — *adv.* خرسندانه khursandánah, خوشحالانه khush-hálánah, بطور رضامندي bi-taur-i-razá-mandí, از دل az-dil.

Faint, *subs.* بيهوش bíhúsh, غشي ghashí.—*adj.* (*Feeble*) كم زور kam-zúr, سست sust, فاتر fatir, ضعيف za'íf.—(*As colour*) آبكي ábakí, واز váz, كم رنگ kam-rang, باخته bákhtah.—(*As light*) كم kam, كم نمود kam-nimúd.—(*As sound*) آهسته áhistah, يواش yavásh, نرم narm, دقيق daqíq.

Faint, *verb,* غش كردن ghash kardan, بيهوش شدن bí-húsh shudan, بيخود شدن bí-khud shudan, از حال رفتن az hál raftan, اغما نمودن ighmá nimúdan.

Faint-hearted, *adj.* نا مرد ná-mard, بز دل buz-dil, بيدل bí-dil, بد دل bad-dil, كمدل kam-dil, گاو دل gáv-dil, كم جرأت kam-jurät, كم زهره kam-zahrah, متخوف mutakhavvif, بيمناك bím-nák, هراسا hirásá, ترس ناك tars-nák, ترسان tarsán, جبان jabbán (*corrupted into* جبون jabbún), ترسو tarsú (*vulg.*).

Fainting, *subs.* بي هوشي bí-húshí, غش ghash, ضعف za'f, بيخودي bí-khudí, بيحالي bí-hálí.

Faintish, *adj.* (*Feeble*) كم زور kam-zúr, سست sust, فاتر fátir, ضعيف za'íf.—(*As colour*) آبكي ábakí, واز váz, كم رنگ kam-rang, باخته bákhtah.—(*As light*) كم kam, كم نمود kam-nimúd.—(*As sound*) آهسته áhistah, يواش yavásh, نرم narm, دقيق daqíq.

Faintly, *adv.* اندكي andakí, ضعيفانه za'ífánah, بيحالانه bí-hálánah.

Faintness, *subs.* (*Want of strength*) نا تواني ná-taváni, ضعف za'f, سستي sustí, بيحالتي bí-hálatí, حالت غش hálat-i-ghash, غشيان ghashyán.—(*In colour*) كم رنگي kam-rangí, باختگي bákhtagí, كم نمودي kam-nimúdí.—(*As light*) كمي kamí, كم نمودي kam-nimúdí.—(*In sound*) آهستگي áhistagí, نرمي narmí, يواشي yavásh, دقت diqqat.

Fair, *subs.* (*Market*) بازار bázár, سوق súq, ميدان maidán.—*adj.* (*In complexion*) سفيد safíd, سفيد پوست safíd-púst, خوشگل khush-gil, قشنگ qashang, مليح malíh.—(*Handsome*) خوشمنظر khush-manzar, نيك منظر ník-manzar, خوشنما khush-nimá, خوشوضع khush-vaz', خوب صورت khub-súrat, خوبرو khub-rú, مهرو mah-rú, مهوش mah-vash, خوشگل khush-gil, پري پيكر pari-paikar, پاكرو pák-rú, پري روي parí-rúy, جميل jamíl, رعنا ra'ná, حسن hasan, حسين hasín, قشنگ qashang, شنگ shang, شنگول shangúl, زيبا zíbá, انيق aníq, نغز naghz, ملنگ malang, مليح malíh, وجيه vajíh, لطيف latíf, نيك ník, نيكو níkú, مرغوب marghúb, مقبول maqbúl, خوب khub, ظريف zaríf, شوخ shúkh, جون jún (*vulg.*).—(*Prosperous or favourable*) موافق muváfiq, مسعود mas'úd, فرخ farrukh, فرخنده farkhundah, بختيار bakht-yár.—(*As weather*) لطيف latíf, خوش khúsh, ملائم muláïm, صاف sáf.—(*The fair*) خوبان khubán, زنان خوبرو zanán-i-khub-rú, الحسان al-husán. — *adv.* عادلانه 'ádilánah, بالصواب bi 's-

saváb, با راستي bá-rástí, موافق قاعده muváfiq-i-qá'i-dah, معقولانه ma'qúlánah, خوب khub, درست durust.

Fairly, *adv.* عادلانه 'ádilánah, بالصواب bi 's-saváb, با راستي bá-rástí, موافق قاعده muváfiq-i-qá'idah, معقولانه ma'qúlánah, خوب khub, درست durust.

Fairness, *subs.* (*In colour*) سفيدگي safídagí, سفيد safíd-pústí, خوشگلي khush-gilí, قشنگي پوستي shangí.—(*Beauty*) خوشمنظري khush-manzarí, نيك منظري nik-manzarí, خوشوضعي khush-vaz'í, خوب صورتي khub-súratí, خوبروئي khub-rú,í, مهروئي رú,í, مهوشي mah-vashí, خوشگلي khush-gilí, دلبري dil-barí, پري روئي parí-rú,í, پاكروئي pák-rú,í, جمال jamál, رعنائي ra'ná,í, حسن husn, قشنگي qashangí, زيب zíb, زيبائي zibá,í, زينت zínat, ملنگي malangí, لطافت latáfat, نيكي níkí, نيكوئي níkú,í, خوبي khubí, فر far, وجاهت vajáhat, رونق raunaq, رنگ rang, ابهت ubuhhat, ظرافت zaráfat, نضارت nazárat, نزاكت nazákat, نقاوت naqávat, ملاحت maláhat, شوخي shúkhí, شنگي shangí, شنگولي shangúlí, جوني júní (*vulg.*).—(*Equity*) عدل 'adl, عدالت 'adálat, معدلت ma'dalat, معادلت mu'ádalat, داد dád, انصاف insáf, نصفت nasfat, حق haqq, درست كاري durust-kárí, رشادت rishádat, صواب saváb, اقساط iqsát, حقانيت haqqáníyat.

Fair-spoken, *adj.* خليق khalíq, اديب adíb, مؤدب müaddab, لطيف latíf, ملاطف mulátif, خوش اخلاق khush-akhláq, خوش اطوار khush-atvár, خوش طبع khush-tab', رعايتكار ri'áyat-kár, شهري shahrí, شيرين زبان shírín-zabán, مهربان mihr-bán, ظريف zaríf.

Fairy, *subs.* پري parí, جن jinn (*pl.* اجنه ajinnah), جان jánn (*pl.* جنان janán).—*adj.* پري وش parí-vash, پري مانند parí-mánand, پري زار parí-zár, جني jinní.

Fairyland, *subs.* جنستان jinnistán, عنبراباد 'ambar-ábád, پريستان parístán, پري آباد parí-ábád.

Faith, *subs.* (*Religion*) مذهب mazhab (*pl.* مذاهب mazáhib), ملت millat, دين dín, كيش kísh.—(*Belief*) ايمان ímán, اعتقاد i'tiqád, اعتماد i'timád, اعتبار i'tibár, باور bávar, ايمان داري ímán-dárí.—(*Fidelity*) وفا vafá, وفاداري vafá-dárí, صدق sidq, صداقت sadáqat, عهد پاي 'ahd-páy, عقيده 'aqídah (*pl.* عقائد 'aqáïd).

Faithful, *adj.* وفادار vafá-dár, با وفا bá-vafá, وافي váfí, صادق sádiq, امانت دار amánat-dár, متدين mutadayyin, امين amín.—(*Orthodox*) مؤمن mümin, ايماندار ímán-dár, ديندار dín-dár.

Faithfully, *adv.* صادقانه sádiqánah, وفا دارانه vafá-dáránah.

Faithfulness, *subs.* وفا vafá, وفا داري vafá-dárí, صادقي sádiqí, صداقت sidáqat, امانت amánat, امنيت amníyat.

Faithless, *adj.* بيوفا bí-vafá, نمك حرام namak-harám, بد عهد bad-'ahd, غير صادق ghair-i-sádiq, عهد شكن 'ahd-shikan.—(*In religious sense*) بي ايمان bí-ímán, بي دين bí-dín.—(*She is faithless*) پايش باد دارد páy-ash bád dárad (*lit.* Her foot is swollen).

Faithlessness, *subs.* بيوفائي bí-vafá,í, نمك حرامي namak-harámí, بد عهدي bad-'ahdí, عهد شكني 'ahd-shikaní.—(*In religious sense*) بي ايماني bí-ímání, بي ديني bí-díní.

Fake, *subs.* (*Of rope, &c.*) حلقه halqah, پيچ pích.

Fakir, *subs.* فقير faqír (*pl.* فقرا fuqará).

Falcate, *adj.* كماني kamání, داسمانند dás-mánand, كج kaj, معوج mu'avvaj, مقوس muqavvas, قلاب مانند qulláb-mánand.

Falchion, *subs.* شمشير كوچك shimshír-i-kúchik, غداره ghaddárah.

Falciform, *adj.* كماني kamání, داسمانند dás-mánand, كج kaj, معوج mu'avvaj, مقوس muqavvas, قلاب مانند qulláb-mánand.

Falco chrysætos, *subs.* (*Eagle*) عقاب 'uqáb (*pl.* اعقب a'qub), نسر nasr (*pl.* انسر ansur *and* نسور nusúr), قره قوش qarar-qúsh.

Falco gyrofalco, *subs.* (*Falcon*) باز báz, بالابان bálá-bán, چرخ charkh, چرغ chargh, قوش qúsh.—(*A single falcon is termed*) يك بهله قوش yak bahlah qúsh.—(*Sea-falcon*) بحري bahrí.

Falco milvus (*Kite*), *subs.* لاشه خور láshah-khur, لاش lásh-khár, موش خوار músh-khár, غليواژ ghalívázh, غليواج ghalíváj.

Falconer, *subs.* باز دار báz-dár, قوشچي qúsh-chí.—(*Falconer's glove*) بهله bahlah.

Falconet, *subs.* توپ كوچك túp-i-kúchik, توپچه túp-chah.

Falco nisus (*Sparrow hawk*), *subs.* موش گير músh-gír.

Falco peregrinator, *subs.* شاهين sháhín.

Falconry, *subs.* باز شكاري báz-shikárí.

Fall, *subs.* سقوط suqút, لغزش laghzish, وقوع vuqú', پرت part (*vulg.*).—(*In prices*) نزول سعر nuzúl-i-si'r.—(*The fall of the leaf*) برگ ريزي barg-rízí.

Fall, *verb*, اوفتادن úftádan, افتادن uftádan, سقوط كردن suqút kardan, زمين خوردن zamín khurdan, از پي در آمدن az pay dar ámadan, رو رفتن rú raftan, خاك افتادن khák uftádan, پرت شدن part shudan (*vulg.*).—(*Be killed*) كشته شدن kushtah shudan, تلف شدن talaf shudan.—(*Die*) مردن murdan (*rt.* مير mír), فوت شدن faut shudan, وفات كردن vafát kardan, گشتن gashtan, هلاك شدن halák shudan, هالك شدن hálik shudan, مرحوم شدن marhúm shudan, جان دادن ján dádan, رحلت كردن rihlat kardan.—(*Tumble in ruins*) خراب شدن kharáb shudan, تنبيدن tumbídan, رنبيدن rumbí-

dan (*vulg.*).—(*As the thermometer*) نازل شدن názil shudan, فرو افتادن fúru uftádan, پایین آمدن páyín ámadan.—(*To fall back*) پس رفتن pas raftan, پس نشستن pas nishastan, پس کشیدن pas kashídan, قهقري qahqará nimúdan.—(*To fall due*) استحقاق نمودن istihqáq nimúdan.—(*To fall into, as a river into the sea*) يكي شدن yakí shudan.—(*To fall off—decline*) كاستن kastan (*rt.* كاه káh), كم شدن kam shudan.—(*To fall off, as leaves*) افتادن uftádan, خاك افتادن khák uftádan, سقوط كردن suqút kardan.—(*To fall out*) برهم زدن bar-ham zadan, نزاع كردن nizá' kardan, جر كردن jar kardan.—(*To fall upon*) تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), تازيدن tázídan, حمله آوردن ham-lah ávardan, تاخت آوردن tákht ávardan, هجوم آوردن hujúm ávardan, هجوم آور شدن hujúm-ávar shudan, حمله ور شدن hamlah-var shudan, يورش بردن yúrish burdan, بر سر ريختن bar sar ríkhtan, تعرض نمودن ta'arruz nimúdan, دستبرد زدن dast-burd zadan.—(*To fall in love*) عاشق شدن 'áshiq shudan.—(*He has fallen in love*) گلوش گير آمده است gulú-ash gír ámadah ast (*lit.* His throat is caught).—(*He fell at his feet*) رو پاش افتاد rú pásh uftád.—(*He has fallen off in his studies*) ترقي معكوس كرده است در درس taraqqí ma'kús kardah ast dar daras.

Fallacious, *adj.* فلسفي falsafah,í, سفسطي sufsatah,í, فريب ده firíb-dih, سهو آميز sahv-ámíz, پر ضلالت pur-zalálat, دروغ آميز durúgh-ámíz.

Fallaciously, *adv.* سهواً sahvan, سهو مندانه sahv-mandánah, بطور غلط bi-taur-i-ghalat.

Fallacy, *subs.* (*Deceitful argument*) فلسفه falsafah, سفسطه safsatah, دروغ durúgh, سهو sahv, ضلالت zalálat, بطلان butlán, بيخودگي bí-khudagí.

Fallibility, *subs.* ضلالت پيشگي zalálat-píshagí, فراموش كاري farámúsh-kárí.

Fallible, *adj.* ضلالت پيشه zalálat-píshah, قابل سهو qábil-i-sahv, فراموش كار farámúsh-kár, قابل خطا qábil-i-khatá.

Falling-sickness, *subs.* صرع sar', سر سام sar-sám.

Fallow, *subs.* زمين بائر zamín-i-báïr.—*adj.* (*Ground*) بائر báïr, قسر qisr, غير مزروع ghair-i-mazrú', عمارت 'imárat, شيار شده shiyár-shudah, خيش كرده khísh-kardah.—(*Colour*) اصفر asfar.

Fallow, *verb,* بائر گذاشتن báïr guzáshtan, عمارت كردن 'imárat kardan, شيار كردن shiyár kardan, خيش كردن khísh kardan.

Fallow-crop, *subs.* حاصل اول hásil-i-avval.

Fallow-deer, *subs.* آهو كوچك áhú-i-kúchik.

False, *adj.* دروغ durúgh, كاذب kázib, كذب آميز kizb-ámíz, باطل bátil, مزور muzavvir, دخل daghal, قلب qalb, نا راست ná-rást, زور zúr, مفتري muftarí.—(*Deceitful*) فريبنده firíbandah, مكار makkár, حيله باز hílah-báz, بي ايمان bí-ímán, غدار ghaddár, خائن kháïn, چاپچي chápchí.—(*As coin*) قلابي qullábí, قلب qalb, مغشوش maghshúsh, اشكيلي ishkílí.—(*As prophet, &c.*) كاذب kázib, كذاب kazzáb.

Falsehood, *subs.* دروغ durúgh, كذب kizb, فريه firyah, تزوير tazvír, غدر ghadr, ارجاف irjáf, فسق fisq, حيله hílah, كذاب kuzzáb, مكر makr, خدعه khud'ah.

False keel, *subs.* شالوده عملي shálúdah-i-'amalí.

Falsely, *adv.* سهواً sahvan, سهو مندانه sahv-mandánah, بطور غلط bi-taur-i-ghalat, رنگانه rangánah, با دروغ bá-durúgh.

Falseness, *subs.* فريبندگي firíbandagí, فريب firíb, ساخته sákhtah, گول gúl, مكر makr, حيله hílah, حيله بازي hílah-bází, بهانه bahánah, غدر ghadr, غدن ghadn, رنگ rang, كيد kaid, روبه بازي rúbah-bází, خدعه khud'ah, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, دغل daghal, تلبيس talbís, غل ghill, دمدمه damdamah, غش ghishsh, دو رنگي dú-rangí, تقلب taqallub, خيانت khiyánat, تسويل tasvíl, حرمان hirmán, ترب tarb, ريو rív, عياري 'ayyárí, شيد shaid, چرب زباني charb-zabání, چاپلوسي cháplúsí, تزوير tazvír.

Falsetto, *subs.* جيق jíq.

Falsification, *subs.* تكذيب takzíb, دروغ سازي durúgh-sází, تحريف tahríf, تعويج ta'víj.

Falsifier, *subs.* محرف muharrif, مكذب mukazzib, دروغ ساز durúgh-sáz.

Falsify, *verb,* خلاف عرض كردن khiláf-i-'arz kardan, دروغ ساختن durúgh sákhtan, تكذيب كردن takzíb kardan, تحريف نمودن tahríf nimúdan.—(*Disprove*) رد كلام نمودن radd-i-kalám nimúdan, ردیه كردن radiyah kardan, جرح كردن jarh kardan, غير ثابت نمودن ghair-i-sábit nimúdan.

Falsity, *subs.* كاذبيت kázibíyat, كذب kizb, نا راستي ná-rástí, دروغ durúgh.

Falter, *verb,* (*Stammer*) لكنت پيدا كردن luknat paidá kardan, الكن شدن alkan shudan, گنگانه سخن گفتن gungánah sukhun guftan, لال گرديدن lál gardídan.—(*Hesitate*) تردید داشتن tardíd dáshtan, دو دل بودن dú-dil búdan, بد دلي كردن bad-dilí kardan, بد دل شدن bad-dil shudan, كم جرأت شدن kam-jurát shudan, ترس بر داشتن tars bar-dáshtan, فشل ورزيدن fashal varzídan.

Falteringly, *adv.* گنگايه gungánah, لالانه lálánah, بد دلانه bad-dilánah.

Fame, *subs.* نام nám, نيك نامي ník-námí, شهرت shuhrat, ناموس námús, ننگ nang, ذكر zikr, صيت sít, صيته sítah.—(*Rumour*) شهرت shuhrat, خبر khabar, گفتگو guftugú, اشتهار ishtihár, استشهار istishhár, گپ gap (Hind.).

Famed, *adj.* مشهور mashhúr, معروف ma'rúf, موصوف mausúf, نامدار nám-dár, نامور nám-var, نيكنام ník-nám, ممدوح mamdúh, مشتهر mush-tahar, معلوم ma'lúm, شهرت يافته shuhrat-yáftah, با اثر bá-asar.

Fameless, *adj.* بي شهرت bí-shuhrat, بي نام و نشان bí-nám-u-nishán.

Familiar, *subs.* انيس anís, مؤنس münís, مصاحب musáhib, يار yár, صاحب sáhib, دم ساز dam-sáz.—*adj.* متألف muta'allif, مألوف mälúf, همدم ham-dam, مأنوس mänús, اليف alíf.—(*Impudent*) گستاخ gustákh, جسور jasúr, جري jarí, دلير dilír, شوخ shúkh.—(*It seems familiar to me*) بنظر من مأنوس مي‌نمايد bi-nazar-i-man mänús mí-nimáyad.

Familiarity, *subs.* الفت ulfat, انس uns, ائناس ïnás, آشنائي áshná'í, موانست müánasat, موالفت müálafat, معاشرت mu'ásharat.—(*Impudence*) گستاخي gustákhí, جسارت jasárat, جرأت مندي jurät-mandí, شوخي shúkhí, دليري dilírí.

Familiarize, *verb*, عادت دادن 'ádat dádan, خو گرفتن khú giriftan, معتاد ساختن mu'tád sákhtan, آموخته ámúkhtah kardan, پيشنهاد ساختن písh-nihád sákhtan.—(*To familiarize oneself*) مأنوس ساختن mänús sákhtan, استئناس نمودن istïnás nimúdan, انس گرفتن uns giriftan.

Familiarly, *adv.* انيسانه anísánah, مأنوسانه mänúsánah, گستاخانه gustákhánah, جرأت مندانه jurät-mandánah.

Family, *subs.* (*Children*) اولاد aulád, اطفال atfál.—(*Household, wives, dependents, &c.*) عيال 'iyál, خورنده khurandah, اهل خانه ahl-i-khánah, خانواده khánvádah, نان خور nán-khur.—(*Descendants of a common ancestor*) سلسله silsilah, خاندان khándán, خانواده khánvádah, اصل asl, نسل nasl, نسب nasab, قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), آل ál, نژاد nizhád, دودمان dúdmán, تبار tabár, قبيله qabílah (*pl.* قبائل qabá'il), خانمان khánamán, ذريه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí).—(*Head of the family*) كد خدا kad-khudá, بزرگ خانه buzurg-i-khánah, ريش سفيد ríish-safíd.—(*Without family*) بي كس bí-kas.—(*Of good family*) اصيل asíl, اصلمند asl-mand, پاك نژاد pák-nizhád, نجيب najíb.—(*Of low family*) پست فطرت past-fitrat, دون dún, بد تبار bad-tabár, بد جنس bad-jins, بد نژاد bad-nizhád.

Famine, *subs.* قحط qaht, گراني girání, غلا ghalá.

Famish, *verb trans.* قحط انداختن qaht andákhtan, بگرسنگي هلاك كردن bi-gurisnagí halák kardan.—*intrans.* از گرسنگي مردن az gurisnagí murdan, گرسنگي كشيدن gurisnagí kashídan, قحط زده شدن qaht-zadah shudan.

Famishment, *subs.* گرسنگي gurisnagí, جوع jú', جوعاني jau'ání, قحط زدگي qaht-zadagí.

Famished, *part. and adj.* گرسنه gurisnah, جوعان jau'án, قحط زده qaht-zadah.

Famous, *adj.* مشهور mashhúr, معروف ma'rúf, موصوف mausúf, نامدار nám-dár, نامور nám-var, نيكنام ník-nám, ممدوح mamdúh, مشتهر mushtahar, معلوم ma'lúm, شهرت يافته shuhrat-yáftah, با اثر bá-asar.

Famously, *adv.* نامدارانه nám-dáránah, مشهورانه mashhúránah, باحترام bi-ihtirám.—(*Well*) بسيار خوب bis-yár-khub, خيلي خوب khailí-khub, بطور دلخواه bi-taur-i-dil-kháh.

Famousness, *subs.* نام nám, نيك نامي ník-námí, شهرت shuhrat, ناموس námús, ننگ nang, ذكر zikr, صيت sít, صيته sítah.

Fan, *subs.* بادبزن bád-bizan, مروحه mirvahah (*pl.* مراوح marávih), باد زن bád-zan.—(*For winnowing grain*) طبق tabaq.

Fan, *verb*, باد زدن bád zadan, باد بزن كردن bád-bizan kardan, مروحه گردانيدن mirvahah gardánídan.

Fanatic, *subs.* متعصب muta'assib, وسواسي vasvásí, خشك khushk, خر صالح khar-sálih. (These two latter words mean respectively "dry" and "pious donkey." The former is a metaphor for those superstitious zealots who will not bend in any direction, and the latter is a term commonly applied to those bigots in whom real stupidity is combined with the external forms of devotion.—See Mírzá Muhammad Ibráhím's *Grammar*, pp. 218, 219, ed. 1841.)—*adj.* متعصب muta'assib, خشك دماغ khushk-dimágh, تعصبي ta'assubí, با تعصب bá-ta'assub, وسواسي vasvásí, سبيلي sabílí, مخبل mukhabbal, مخبط mukhabbat.

Fanatically, *adv.* متعصبانه muta'assibánah, از روي خشك دماغ az rúy-i-khushk-dimágh, مخبطانه mukhabbatánah, مخبلانه mukhabbalánah.

Fanaticism, *subs.* تعصب ta'assub, عصبيه 'asabíyah, وسواسي vasvásí.

Fancied, *part.* (*Liked*) پسنديده pasandídah, مقبول maqbúl.—(*Supposed*) پنداشته pindáshtah, گمان برده gumán-burdah.

Fancier, *subs.* پسند كننده pasand-kunandah, مقبول دارنده maqbúl-dárandah. — (*Bird fancier*) مرغي murghí, مرغ فروش murgh-furúsh.

Fanciful, *subs.* وسواسي vasvásí, خود سر khud-sar, وهمي vahmí, پر خيال pur-khiyál, تلون طبعي talavvun-tab'í.

Fancifully, *adv.* بطور وسواسي bi-taur-i-vasvásí, از روي وهمي az rúy-i-vahmí, خود سرانه khud-saránah.

Fancy, *subs.* خيال khiyál, وهم vahm, توهم tavahhum, فكر fikr, مخيله makhílah, پندار pindár.—(*Inclination*) ميل mail, دماغ dimágh, صفا safá.

Fancy, *verb,* تصور کردن tasavvur kardan, مظنه داشتن mazinnah dáshtan, قیاس کردن qiyás kardan, فکر کردن fikr kardan, گمان بردن gumán burdan, پنداشتن pindáshtan (*rt.* پندار pindár), بستن *or* خیال کردن khiyál kardan *or* bastan. — (*Like*) پسندیدن pasandídan, دوست داشتن dúst dáshtan, میل داشتن mail dáshtan, مقبول داشتن maqbúl dáshtan, پذیرفتن pazíruftan.—(*I never fancy a horse*) از اسب هرگز خوشم نمی‌آید az asb hargiz khush-am na-mí-áyad.

Fancy ball, *subs.* مجلس خیال majlis-i-khiyál.

Fancy-free, *adj.* آزاد خیال ázád-khiyál.

Fandango, *subs.* رقص raqs.

Fane, *subs.* کلیسیا kalísiyá, کنیسه kanísah, مسجد masjid, خانه خدا khánah-i-khudá.

Fanfaron, *subs.* لاف زن láf-zan, جنگ جو jang-jú, زحمت دهنده zahmat-dihandah.

Fanfaronade, *subs.* فخر fakhr, مفاخرت mufákharat, افتخار iftikhár, خود نمائي khud-nimá,í, خود فروشي khud-furúshí, بلند پروازي buland-parvází, مباهات mubáhát, فیس fís, لاف láf, گزاف gizáf, قل qul, قورت qúrt.

Fang, *subs.* (*Of a serpent*) نیش nísh.—(*Of a tooth*) دندان dandán, ناك nák, نیش nísh, سن sinn (*pl.* اسنه asinnah).

Fanged, *adj.* نیش دار nísh-dár, دندان دار dandán-dár.

Fangle, *subs.* زینت zínat, زیور zívar, آرایش áráyish, حلیه hilyah (*pl.* حلي hulá).

Fangled, *adj.* متزین mutazayyin, متحلي mutahallí, زیور دار zívar-dár, آراسته árástah.

Fangless, *adj.* بینیش bí-nísh, بي دندان bí-dandán.

Fanion, *subs.* نشان nishán, علامه 'alámah, علم 'alam, لوا livá (*pl.* الویه alviyah), رایت räyat, بیرق bairaq.

Fan-light, *subs.* طاق نما táq-nimá, پنجره pinjarah, شباك shubbák (*pl.* شبابیك shabábík).

Fanner, *subs.* پیش دریچه písh-daríchah, باد زن bád-zan, باد بیزن کش bád-bízan-kash, مروحه ران mirvahah-rán.

Fantail, *subs.* (*Pigeon*) کفتر چتري kaftar-i-chatrí.—(*Fantailed bird*) مرغ چتري murgh-i-chatrí.

Fantasia, *subs.* خوش آوازي khush-ávází.

Fantasm, *subs.* وسواس vasvás, شوق shauq, هوس hávas.

Fantastical, *adj.* وسواسي vasvásí, خود سر khud-sar, وهمي vahmí, پر خیال pur-khiyál, تلون طبعي talavvun-tab'í.

Fantastically, *adv.* بطور وسواسي bi-taur-i-vasvásí, از روي وهمي az rúy-i-vahmí, خود سرانه khud-saránah.

Fantasy, *subs.* وسواس vasvás, شوق shauq, هوس havas.

Far, *adj.* دور dúr, بعید ba'íd, مبعد mub'ad, قصي qasí, قاصي qásí, مستبعد mustab'ad, دور دست dúr-dast.—(*As far as*) تا tá, الي ilá.—*adv.* خیلي راه khailí ráh, از دور az dúr, بعیداً ba'ídan.—(*How far off*) چه قدر دور chih qadr dúr.—(*How far is it from here to there?*) از اینجا تا آنجا چه قدر دور است az ínjá tá ánjá chih qadr dúr ast.—(*Far and above*) دور و دراز dúr-u-diráz.

Farce, *subs.* بیهودگي bíhúdagí, فریب fríb, حیله hílah. —(*Play*) بازي bází.

Farce, *verb,* آگندن ágandan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), چپانیدن chapánídan, طپانیدن tapánídan, پر کردن pur kardan.

Farcical, *adj.* (*Man*) بازي گر bází-gar, لعب انگیز la'b-angíz.—(*Things*) غریب gharíb, محل تعجب mahall-i-ta'ajjub, شکفت آور shikift-ávar.

Farcically, *adv.* بطور بازي bi-taur-i-bází, غریبانه gharíbánah.

Farcy, *subs.* (*Disease in horses*) سراجه sirájah.

Fardel, *subs.* پالان pálán.

Fare, *subs.* طعام ta'ám, خوراك khurák, چاشته و ناشته cháshtah-u-náshtah, مائده máïdah (*pl.* موائد maváïd), سفره sufrah. — (*Hire*) کرایه kiráyah, کرا kirá, مزد muzd, اجر ajar, اجرت ujrat.

Fare, *verb,* گذشتن guzashtan, گذرانیدن guzránídan.—(*Be entertained*) گذران کردن guzrán kardan.—(*To fare well*) خوش گذرانیدن khush guzránídan.

Farewell, *subs.* وداع vidá', بدرود bidrúd.—(*Mode of address*) باقي السلام báqíu 's-salám, خدا حافظ khudá-háfiz, مرحمت شما کم نشود marhamat-i-shumá kam na-shavad, لطف شما زیاد lutf-i-shumá ziyád, بسلامت باش bi-salámat básh.—(*To bid farewell*) وداع نمودن vidá' nimúdan, بدرود کردن bidrúd kardan, بترك گفتن bi-tark guftan, مرخص شدن murakhkhas shudan, خدا حافظ کردن khudá-háfiz kardan, حلیت کردن hallíyat kardan, تودیع نمودن taudí' nimúdan, موادعت کردن muváda'at kardan.

Far-famed, *adj.* مشهور mashhúr, معروف ma'rúf, موصوف mausúf, نامدار nám-dár, نامور nám-var, نیکنام ník-nám, ممدوح mamdúh, مشتهر mushtahar, معلوم ma'lúm, شهرت یافته shuhrat-yáftah, با اثر bá-asar.

Far-fetched, *adj.* دور و دراز dúr-u-diráz, دور از مطلب dúr-az-matlab.

Farina, *subs.* آرد árd, دقیق daqíq, طحین tahín, غله ghallah, بذر bazr (*rt.* بذور buzúr), گندم gandum.

Farinaceous, *adj.* آردي árdí, طحیني tahíní, دقیقي daqíqí.

Farm, *subs.* زمین zamín, کشت kisht, مزرعه mazra'ah, ده dih.

Farm, *verb,* باجاره دادن bi-ijárah dádan, ایجار نمودن

íjár nimúdan, کرایه دادن kiráyah dádan.—(*Cultivate the land*) زراعت کردن zirá'at kardan, زرع نمودن zar, nimúdan, کشتکاري نمودن kisht-kárí nimúdan, کاشتن káshtan (*rt.* کار kár).

Farmable, *adj.* قابل زراعت qábil-i-zirá'at, مثمر mus-mir, ذي زرع zí-zar'.

Farmer, *subs.* مستأجر mustäjir, اجاره دار ijárah-dár. —(*Of land*) زارع zári', زراعت کار zirá'at-kár, برزیگر barzígar, دهقان dihqán.

Farming, *subs.* اجاره داري ijárah-dárí.—(*Of land*) زراعت zirá'at, برزیگري barzígarí.

Farmost, *adj.* دورترین dúrtarín, اقصي aqsá, ابعد ab'ad.

Farraginous, *adj.* آمیخته ámíkhtah, مخلوط makhlút, مختلط mukhtalit, ممزوج mamzúj, مرکب murakkab, آغوشته ágḥúshtah, مشوب mashúb.

Farrago, *subs.* آمیزش ámízish, شائبه sháïbah (*pl.* شوائب shaváïb), خلطه khiltah, امتزاج imtizáj.

Farrier, *subs.* نعلبند na'l-band.—(*Horse doctor*) بیطار baitár.—(*Farrier's knife*) سمتراش sum-tirásh.

Farriery, *subs.* نعلبندي na'l-bandí.

Farrow, *subs.* گله گراز gallah-i-guráz.

Farrow, *verb,* زائیدن zá,ídan, ترکیدن tarkídan, جوجه کردن jaujah kardan.

Far-sighted, *adj.* (*Persons*) بصیر basír, بینش ور bínish-var, عاقبت بین 'áqibat-bín, دور اندیش dúr-andísh, سرنجام فکر saranjám-fikr, پر سو چشم pur-sú-chashm.—(*As an eye*) پر سو pur-sú, دور بین dúr-bín.

Far-sightedness, *subs.* (*Persons*) بصارت basárat, بینش bínish-varí, عاقبت بیني 'áqibat-bíní, دور اندیشي dúr-andíshí.—(*Eye*) دور بیني dúr-bíní.

Fart, *subs.* تیز tíz, گوز gúz, فرت firt, تلنگ tiling, ضرط zirt, ضرطه zirtah.

Fart, *verb,* گوزیدن gúzídan, گوز دادن gúz dádan, تیزیدن tízídan, تیز دادن tíz dádan, باد سوا کردن bád-sivá kardan, مهره بر طاس انداختن muhrah bar tás andákh-tan (*lit.* To cast a shell in a cup).—(*He farted*) تلنگش در رفت tilingish dar-raft.

Farther, *adj.* دورتو dúrtar, پیشتر píshtar, اقصي aqsá.

Farthest, *adj.* دورترین dúrtarín, اقصي aqsá, ابعد ab'ad.

Farthing, *subs.* دینار dínár, پشیز pashíz, طسو tusú, تسو tusú.

Farthingale, *subs.* فستان fistán.

Fasces, *subs.* فاسه fásah, تبر tibar.

Fascial, *adj.* تبري tibarí, فاسهي fásah,í.

Fasciate, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band).

Fasciated, *part.* بسته bastah.

Fascicle, *subs.* بسته bastah, بقچه buqchah, دسته dastah.

Fascicular, *adj.* بسته bastah.

Fascinate, *verb,* افسون کردن afsún kardan, جادو کردن jádú kardan, نیرنگ کردن nírang kardan, سحر کردن sihr kardan.—(*Please*) دل بردن dil burdan, فریفتن firíftan (*rt.* فریب firíb), شیفته کردن shíftah kardan, خوشنود کردن khushnúd kardan, شیدا نمودن shaidá nimúdan, ملتذ گردانیدن multazz gardánídan, خوش khush sákhtan, مبتهج گردانیدن mubtahij gar-dánídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan.

Fascinated, *part. and adj.* مفتون maftún, افسون زده afsún-zadah, مسحور mas,húr.—(*Enraptured*) شیفته shíftah, چشم بسته chashm-bastah, دلبسته dil-bastah, مغرم mughram.

Fascinating, *adj.* لذیذ lazíz, دلکشا dil-kushá, با صفا bá-safá, با روح bá-rauh, دلربا dil-rubá, دلاویز dil-ávíz, دلبر dil-bar, دلکش dil-kash, دلفریب dil-fríb, دلپسند dil-pasand, دلپذیر dil-pazír, خوش khush, لطیف latíf, ملتذ multazz, مفرح mufarrih, نعیم na'ím, مقبول maqbúl, مطبوع matbú', قسنگ qashang.

Fascination, *subs.* (*Enchantment*) طلسم tilism, افسون afsún, جادو jádú, جادو گري jádú-garí, نیرنگ nírang, سحر sihr, ساحریت sáhiríyat, سحاري sahhárí, زبان بندي zabán-bandí.—(*A person's charms*) جذب jazb, دل فریبي dil-fríbí, دل بري dil-barí, دل کشي dil-kashí, دلبندي dil-bandí, دلاویزي dil-ávízí, دلربائي dil-rubá,í.

Fascinator, *subs.* (*Enchanter*) جادو گر jádú-gar, افسونگر afsún-gar, ساحر sáhir, سحار sahhár.—(*One who pleases*) دلربا dil-rubá, دلبر dil-bar, دلفریب dil-fríb, دلکش dil-kash, دلبند dil-band, دلاویز dil-ávíz.

Fashion, *subs.* (*Custom*) رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), روش ravish, عادت 'ádat, قاعده qá'idah, شیوه shívah, طریق taríq (*pl.* طرق turuq *and* اطرق atraq), طریقه taríqah (*pl.* طرائق taráïq), طور taur (*pl.* اطوار atvár), سلوك sulúk, وتیره vatírah, دستور dastúr, رواج ravá,j, خوئي khú,í, قانون qánún (*pl.* قوانین qaváníu), ضابطه zábitah, پیشه píshah, داب dáb, طرز tarz, پیشنهاد písh-nihád, معمول ma'múl, استعمال isti'mál, ربط rabt, اسلوب uslúb (*pl.* اسالیب asálíb). —(*Style*) طور taur (*pl.* اطوار atvár), شکل shakl, سلیقه salíqah, طرح tarh, طرز taraz, زي zí, تفصیل tafsíl.—(*Cut of dress*) برش لباس burrish-i-libás.—(*In the present fashion—dress*) بترکیب حال bi-tarkíb-i-hál, بطور حال bi-taur-i-hál.—(*Man of fashion*) قشنگ qashang, لوطي اجلاف lútí-ijláf, خود نما khud-nimá, لباس پرست libás-parast, خود آرا khud-árá.—(*To be in fashion—generally*) رواج یافتن raváj yáftan.—(*As clothes*) متداول بودن mutadávil búdan, متعارف بودن muta'árif búdan.

Fashion, *verb,* تشکیل نمودن tashkíl nimúdan, مصنوع

کردن masnú' kardan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), مصور گردانیدن musavvar gardánídan, صورت دادن súrat dádan.

Fashionable, *adj.* موافق قاعده muváfiq-i-qá'idah, بموجب قاعده bi-mújib-i-qá'idah, متعارف muta'árif, رواج raváj. — (*This is the fashionable cut of coat*) این برش متعارف براي لباس است ín burrish-i-muta'árif biráy-i-libás ast.

Fashionably, *adv.* رسماً rasman, متعارفانه muta'árif-ánah, متداولانه mutadávilánah, متشکلسانه mutashakk-lisánah.

Fashioned, *part.* مصنوع masnú', ساخته sákhtah, مصور musavvar. -- (*New-fashioned*) بسبق جدید bi-sabq-i-jadíd. — (*Old-fashioned*) بسبق قدیم bi-sabq-i-qa-dím.

Fashioner, *subs.* کننده kunandah, سازنده sázandah, فاعل fá'il, صانع sáni' (*pl.* صناع sunná'), مصور musav-vir.

Fast, *subs.* روزه rúzah, صوم saum, پرهیز parhíz, صیام siyám.—(*To break a fast*) روزه خوردن rúzah khurdan. —*adj.* (*Firm*) مضبوط mazbút, مستحکم mustahkam, محکم muhkam, پایدار páyadár, استوار ustuvár, قائم qáïm, ثابت sábit, سفت sift (*vulg.*)—(*Quick*) زود zúd, سریع sarí', چست chust, جلد jald, زرنگ zaring.— (*Dissipated*) رند rind, شراب خوار sharáb-khár, باده پرست bádah-parast, عیاش 'ayyásh, سکیر sikkír, سر خوش sar-khush.—(*As watch*) تند tund, زود zúd.— (*Swift of foot*) تیز رو tíz-rau, تند رو tund-rau, باد پا bád-pá, شالاك shálák, چابك chábuk, جلد jald.—(*As a colour*) ثابت sábit, پخته pakhtah, لازم lázim.—*adv.* بزودي bi-zúdí, بسرعت bi-sur'at, باد پایانه bád-páyá-nah.—(*To play fast and loose*) هم چست بودن هم سست بودن ham chust búdan ham sust búdan.

Fast, *verb,* روزه گرفتن rúzah giriftan, صیام داشتن siyám dáshtan, صوم داشتن saum dáshtan, پرهیز نمودن parhíz nimúdan.

Fast-day, *subs.* روز صیام rúz-i-siyám, روز صوم rúz-i-saum, یوم روزه yaum-i-rúzah.

Fasten, *verb,* بستن bastan (*rt.* بند band), بند کردن band kardan, در بستن dar-bastan, وا بستن vá-bastan, ربط کردن rabt kardan, مضبوط کردن mazbút kardan, محکم کردن muhkam kardan.—(*To fasten on the back of a horse or beast of burden*) ترك بستن tark bastan, فتراك بستن fitrák bastan.

Fastening, *subs.* بند band, بست bast, عقد 'aqd, عقده 'uqdah (*pl.* عقد 'uqad).

Fast-handed, *adj.* بخیل bakhíl, طمعکار tama'-kár, طامع támi', طماع tammá', آز مند áz-mand, تنگچشم tang-chashm, تنگدست tang-dast, حریص harís, خسیس khasís, ممسك mumsik, نا کس ná-kas, لئیم lïm, دانع dáni', شحیح shahíh, آرزو مند árzú-mand, کنس kinis, تهي چشم tuhí-chashm.

Fastidious, *adj.* دقت کار diqqat-kár, سخت گیر sakht-gír, باریك بین bárík-bín, موشکاف mú-shikáf.

Fastidiously, *adv.* از روي دقت az rúy-i-diqqat, بطور سخت گیري bi-taur-i-sakht-gírí, مو شکافانه mú-shikáf-ánah.

Fastidiousness, *subs.* دقت کاري diqqat-kárí, سخت گیري sakht-gírí, مو شکافي mú-shikáfí, باریك بیني bárík-bíní.

Fasting, *subs.* (*Keeping a fast*) صائم sáïm. روزه داري rúzah-dárí, روزه rúzah, پرهیز parhíz, صوم saum, صیام siyám.—(*Before eating anything*) ناشتا náshitá.

Fastness, *subs.* (*Speed*) شتاب shitáb, سرعت sur'at, عجلت 'ajalat, چابکي chábukí, چالاکي chálákí, فور faur, زودي zúdí, مبادرت mubádarat, چستي chustí, اعجال i'jál, تعجیل ta'jíl, تندي tundí.—(*Firmness*) استواري ustuvárí, متانت matánat, قوت مندي qúvat-mandí.—(*Of colour*) لزوم luzúm, ثبات sabát, ثبوت subút, ثابتي sábatí.—(*Citadel*) ارگ arg, ارك ark, قلعه qal'ah, برج burj, حصار hissár, حصن hisn (*pl.* حصون husún), کوشك kúshk, دز diz.

Fat, *subs.* پیه píh, پي pí, چربي charbí, شحم shahm. —*adj.* چاق cháq, فربه farbih (not used in modern Persian), سمین samín, لنبه lumbah, جسیم jasím, جسوم jasúm, مجسم mujassam, ذاخر zákhar.— (*Greasy*) چرب charb, چربي دار charbí-dár, شحیم shahím, پیه دار píh-dár.

Fat, *verb trans.* چاق کردن cháq kardan, فربه ساختن farbih sákhtan, سمین گردانیدن samín gardánídan.— *intrans.* چاق شدن cháq shudan, حال آمدن hál ámadan, سمین گردیدن samín gardídan, فربه شدن farbih shudan.

Fatal, *adj.* تقدیري taqdírí, قضاي qazáí, ضروري zarúrí, واجب vájib.—(*Deadly*) کاري kárí, کار گر kár-gar, هلاهل haláhal, قاتل qátil, مقاتل muqátil, مهلك muhlik, جان فرسا ján-farsá.

Fatalism, *subs.* جبر jabr.

Fatalist, *subs.* جبري jabrí.

Fatality, *subs.* قضا qazá, هلاکت halákat, بد بختي bad-bakhtí.

Fatally, *adv.* مهلکانه muhlikánah, کار گرانه kár-garánah, قاتلانه qátilánah.

Fata morgana, *subs.* کوراب kúráb.

Fate, *subs.* نصیب nasíb, قدر qadr, تقدیر taqdír, قسمت qismat, بخت bakht, قضا qazá, طالع táli' (*pl.* طوالع taváli'), سر نوشت sar-nivisht, دهر dahr (*pl.* دهور duhúr).—(*This was my fate*) این بمن نصیب شد ín bi-man nasíb shud.

Fated, *part.* مقدر muqaddar, مقضي maqzí, محتوم mahtúm.

Fates, *subs.* تقديرات taqdírát, تقادير taqádír.

Father, *subs.* پدر pidar, والد válid, اب ab, ابو abú, بابا bábá.—(*Step-father*) شوهر مادر shauhar-i-mádar.—(*God-father*) پدر خوانده pidar-khándah. — (*From father to son*) پشت به پشت pusht-bi-pusht, نسلاً بعد naslan ba'd-i-nasl, ابا ً عن جد aban 'an jadd.—(*Contriver*) مخترع mukhtari', مبدع mubdi', موجد mújid, مدبر mudabbir, تمهيد كننده tamhíd-kunandah.

Father, *verb,* (*Child, &c.*) بفرزندي گرفتن bi-farzandí giriftan, پسر گرفتن pisar giriftan, فرزند خواندن farzand khándan, تبني نمودن tabanní nimúdan.—(*A thing*) اقرار كردن iqrár kardan, قبول داشتن qabúl dáshtan, تاٴبي كردن ta,abbí karkan, پدر شدن pidar shudan.

Fatherhood, *subs.* پدري pidarí, ابوت ubúvat, بابائي bábá,í.

Father-in-law, *subs.* پدر زن pidar-zan, پدر شوهر pidar-shauhar, خسر khusur, بوسوره bausúrah (*vulg.*).

Fatherland, *subs.* وطن vatan (*pl.* اوطان aután), ملك ابا و اجداد mulk-i-abá va ajdád.

Fatherless, *adj.* بي پدر bí-pidar, يتيم yatím.

Fatherly, *adj. and adv.* پدرانه pidaránah.

Fathom, *subs.* (*Measure of six feet*) بغل baghal.—(*The ordinary height of a man, about five and a half feet*) كله kallah.

Fathom, *verb,* پيمودن paimúdan, اندازه گرفتن andázah giriftan, سنجيدن sanjídan.—(*Comprehend*) فهميدن fahmídan, فهم كردن fahm kardan, در يافتن dar-yáftan, دريافت كردن dar-yáft kardan, رسيدن rasídan, درك كردن darak kardan, ادراك نمودن idrák nimúdan, ملتفت شدن multafit shudan, بر خوردن bar-khurdan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناز shináz).

Fathomable, *adj.* پيمايش پذير paimáyish-pazír.—(*That may be understood*) قابل ادراك qábil-i-idrák, معلوم شونده ma'lúm-shavandah, مدرك mudrak, معقول ma'qúl, مفهوم mafhúm.

Fathomless, *adj.* (*Bottomless*) بي اندازه bí-andázah, بي پايان bí-páyán.—(*That cannot be understood*) نا قابل ادراك ná-qábil-i-idrák, نپذير معلوم ma'lúm-na-pazír.

Fatidical, *adj.* پيغامبري paighám-barí, پيغمبري paigham-barí, نبوي nabaví, رسولي rasúlí.

Fatiguable, *adj.* خسته شدني khastah-shudaní.

Fatigue, *subs.* ماندگي mándagí, خستگي khastagí, كوفتگي kúftagí, تعب ta'ab, رنج ranj, رنجش ranjish, كلفت kulfat, زحمت zahmat, محنت mihnat, مشقت mashaqqat, عنا 'aná, ملال malál, ملالت malálat.—(*To undergo fatigue*) متحمل مشقت شدن mutahammil-i-mashaqqat shudan.

Fatigue, *verb,* ملول ساختن malúl sákhtan, خسته كردن khastah kardan, تعجيز كردن ta'jíz kardan. — (*To fatigue oneself*) باز ماندن báz-mándan.

Fatigued, *adj.* ملول malúl, خسته khastah, مانده mándah, كوفته kúftah, كسل kasil, افگار afgár.—(*To be fatigued*) كوفته شدن kúftah shudan, وا ماندن vá-mándan, خسته شدن khastah shudan.

Fatiloquist, *subs.* طالع بيني táli'-bíní, فاٴلگير fäl-gír.

Fatling, *subs.* پرواري parvárí.

Fatness, *subs.* چاقي cháqí, فربهي farbihí, سمن samn, سمينت samínat.—(*Greasiness*) شحيمي shahímí, چربي charbí.

Fatten, *verb trans.* چاق كردن cháq kardan, فربه ساختن farbih sákhtan, سمين گردانيدن samín gardánídan.—*intrans.* چاق شدن cháq shudan, حال آمدن hál ámadan, سمين گرديدن samín gardídan, فربه شدن farbih shudan.

Fattened, *part.* (*As an animal*) پرواري parvárí.

Fattiness, *subs.* چاقي cháqí, فربهي farbihí, سمن samn, سمينت samínat.—(*Greasiness*) شحيمي shahímí, چربي charbí.

Fattish, *adj.* فربه وش farbih-vash.

Fatty, *adj.* چاق cháq, فربه farbih (not used in modern Persian), سمين samín, لنبه lumbah, جسيم jasím, جسوم jasúm, مجسم mujassam, ذاخر zákhar.—(*Greasy*) چرب charb, چربي دار charbí-dár, شحيم shahím, پيه دار píh-dár.

Fatuity, *subs.* حماقت himáqat, حمق humq, كودني kaudaní, سفاهت safáhat.

Fatuous, *adj.* احمق ahmaq, كودن kaudan.

Faubourg, *subs.* فبورگ fabúrg (European).

Faucet, *subs.* لوله lúlah, انبوبه ambúbah.

Fault, *subs.* عيب 'aib (*pl.* عيوب 'uyúb), خطا khatá, قصور qusúr, غلط ghalat, گناه gunáh, سهو sahv, ذنب zamb, ضل zall, تقصير taqsír, زلت zallat, نقص nuqs, جنايت janáyat, جناح janáh, جرم jirm, باك bák, معابه ma'ábah (*pl.* معائب ma'áïb).—(*To commit a fault*) خبط كردن khabt kardan, غلط كردن ghalat kardan, گه خوردن guh khurdan.—(*To find fault with*) مؤاخذه كردن müákhazah kardan, الزام كردن ilzám kardan, زجر نمودن zajr nimúdan, پيغاره نمودن paighárah nimúdan, سر زنش كردن sar-zanish kardan, تقبيح كردن taqbíh kardan.—(*All the world finds fault with him*) مل عالم اورا ملامت ميكنند mil-i-'álam úrá malámat míkunand.

Faultily, *adv.* غلطانه ghalatánah, معيوبانه ma'yúbánah, عيبناكانه 'aib-nákánah.

Faultiness, *subs.* معيوبي ma'yúbí, عيبناكي 'aib-nákí, باك bák.

Faultless, *adj.* بي تقصير bí-taqsír, بيگناه bí-gunáh, بيعيب bí-'aib.

Faultlessness, *subs.* بيتقصيري bí-taqsírí, بي گناهي bí-gunáhí, بيعيبي bí-'aibí.

Faulty, *adj.* (*Wrong*) با تقصير bá-taqsír, با گناه bá-gunáh.—(*Defective*) زائل záïl, نا تمام ná-tamám, ناقص náqis, مقصر muqassar, متقاصر mutaqásir, مختصر mukhtasar, قاصر qásir, مقصور maqsúr, معيوب ma'yúb, كم kam.

Faun, *subs.* خدا جنگلي khudá-i-jangalí.

Fauna, *subs.* جانور jánvar, حيوان haiván.

Fautueil, *subs.* كرسي kursí, صندلي sandalí.

Faux-pas, *subs.* لغزش laghzish, زلت zallat.

Fava St. Ignatii, *subs.* پاپيته pápítah.

Favour, *subs.* لطف lutf, تلطف talattuf, مهرباني mihrbání, ملاطفت mulátafat, عاطفت 'átifat, الطاف iltáf, توجه tavajjuh, فضل fazl, كرم karam, مكرمت makrumat (*pl.* مكارم mukárim), شفقت shafaqat, عنايت 'ináyat, نوازش navázish, نصرت nusrat, رأفت räfat, مرحمت marhamat, التفات iltifát, طرفگيري taraf-gírí, جانبداري jánib-dárí.—(*Benefit*) نعمت ni'mat (*pl.* نعم ni'am), منت minnat, عنايت 'ináyat. — (*Divine favour*) توفيق الهي taufíq-i-iláhí.—(*Personal favour*) التفات خاص iltifát-i-kháss, محبت شخصي mahabbat-i-shakhsí. — (*Marks of favour*) توجهات tavajjuhát. — (*In his favour*) بطرف او bi-taraf-i-ú.—(*By favour of*) بدستياري bi-dast-yárí, باستعانت bi-isti'ánat. — (*By favour of darkness*) تاريكي شبرا táríkí-i-shab-rá غنيمت شمرده ghanímat shimurdah.—(*To ask a favour*) طلب مرحمت نمودن talab-i-marhamat nimúdan, استرحام نمودن istirhám nimúdan, طلب احسان نمودن talab-i-ihsán nimúdan. — (*To bestow a favour*) انعام نمودن in'ám nimúdan, اكرام نمودن ikrám nimúdan, احسان كردن ihsán kardan.—(*To curry favour*) استعطاف نمودن isti'táf nimúdan, التفات طلبيدن iltifát talabídan, طالب نوازش بودن tálib-i-navázish búdan.—(*To find favour*) التفات يافتن iltifát yáftan, نوازش يافتن navázish yáftan, پسند آمدن pasand ámadan, بطبع واقع شدن bi-tab' váqi' shudan.

Favour, *verb,* التفات نمودن iltifát nimúdan, لطف كردن lutf kardan, محظوظ كردن mahzúz kardan, مقبول كردن maqbúl kardan. — (*Assist*) كمك دادن kumak dádan, كومك دادن kúmak dádan, مدد نمودن madad nimúdan, امداد كردن imdád kardan, اعانت نمودن i'ánat nimúdan, معاونت نمودن mu'ávanat nimúdan, ياري كردن yárí kardan, دستگيري كردن dast-gírí kardan, مساعدت نمودن musá'adat nimúdan, پشتي كردن pushtí kardan, نصرت دادن nusrat dádan, تأييد نمودن täyíd nimúdan, عنايت كردن 'ináyat kardan, پهلو دادن pahlú dádan, متعرض حال بودن muta'arriz-i-hál búdan, اسعاف نمودن is'áf nimúdan.

Favourable, *adj.* (*Auspicious*) نيك بخت ník-bakht, بختاور bakht-ávar, بختيار bakht-yár, بخت بيدار bakht-bídár, خجسته khujistah, مسعود mas'úd, مبارك mubárak, سعيد sa'íd, فرخنده farkhundah, فرخ farrukh, همايون humáyún, نيك اختر ník-akhtar, ميمون maimún, ميمنت انگيز maimanat-angíz, موافق muváfiq, خوب khub, مساعد musá'id, لطيف latíf.—(*As wind*) لطيف latíf, خوش khush, ملائم muláïm, صاف sáf.

Favourably, *adv.* بالخير bi 'l-khair, بطور خجستگي bi-taur-i-khujistagí, موافقانه muváfiqánah, از روي موافقت az rúy-i-muváfaqat, بطور فرخندگي bi-taur-i-farkhundagí, بطور خوبي bi-taur-i-khubí, بمساعدت bi-musá'adat, بطرز التفات bi-tarz-i-iltifát.

Favoured, *part.* محظوظ mahzúz, مقبول maqbúl.—(*The footing of the most favoured nation*) حالت دول متحابه hálat-i-duvul-i-mutahábbah.

Favourer, *subs.* منعم mun'im.—(*Aider*) مدد گار madad-gár, ياور yávar, دستگير dast-gír, دستيار dast-yár, ناصر násir (*pl.* انصار ansár), مظاهر muzáhir, پشت pusht, معاون mu'ávin, معين mu'ín, مساعد musá'id.

Favourite, *subs.* دوست عزيز dúst-i-'azíz, يار غار yár-i-ghár, مصاحب musáhib.—(*Of a prince*) نديم nadím, ملازم mulázim, خاص kháss, خاص الخواص khássu 'l-khaváss, مقرب muqarrab.—*adj.* مرغوب marghúb, محبوب mahbúb, بر گزيده bar-guzídah.

Favouritism, *subs.* التفات iltifát, ملاطفت mulátafat.

Favus porrigo (*Ring-worm—scald head*), *subs.* كچلي kachalí, حزاز huzáz.

Fawn, *subs.* آهو áhú, غزال ghazál.

Fawn, *verb,* تملق كردن tamalluq kardan, چاپلوسي نمودن cháplúsí nimúdan, فرو تني نمودن furú-taní nimúdan, خشوع نمودن khushú' nimúdan, خصوع كردن khusú' kardan, خم شدن kham shudan, توازع كردن tavázu' kardan, بخاك افتادن bi-khák uftádan, يوسفي كردن yúsafí kardan.

Fawning, *subs.* فرو تني furú-taní, خشوع khushú', خصوع khusú', توازع tavázu', تملق tamalluq, چاپلوسي cháplúsí, خوش آمد khush-ámad.—*adj.* چاپلوس cháplús, متملق mutamalliq, خوش آمد گو khush-ámad-gú.

Fawningly, *adv.* بطور خوش آمد bi-taur-i-khush-ámad, متملقانه mutamalliqánah.

Fay, *subs.* پري parí, جن jinn (*pl.* اجنه ajinnah), جان ján (*pl.* جنان janán).

Fay, *verb,* مناسب شدن munásib shudan, مناسبت داشتن munásabat dáshtan, موافقت داشتن muváfaqat dáshtan, فراخور بودن farákhur búdan, برازيدن birázídan, هم عقد شدن ham-'uqd shudan.

Fayence, *subs.* كاشي káshí.

Fealty, *subs.* وفاداري vafá-dárí, حق نمك haqq-i-namak, انقياد inqiyád, امانت amánat.

Fear, *subs.* ترس tars, دهشت dahshat, نهيب nihíb, خوف khauf, مخافه mukháfah, تخوف takhavvuf, باك bák, بيم bím, باس bás, هراس hirás, آشوب áshúb, سهم sahm, خشيت khashyat, شور shúr, آشفتگي áshuftagí, تحير tahayyur, تشويش tashvísh, هول haul, وحشت vahshat, هيبت haibat, مهابت mahábat, شكستگي shikastagí, ستوه sutúh, رعب ru'b. — (*Fear and trembling*) ترس و لرز tarz-u-larz.—(*Fear of God*) تقوا taqvá, خوف خدا khauf-i-khudá.—(*For fear that*) از ترس كه az tars kih, مبادا mabádá.

Fear, *verb trans.* (از) ترسيدن tarsídan (az), هراسان شدن (از) hirásán shudan (az), (از) ترس داشتن tars dáshtan (az), (از) بيم داشتن bím dáshtan (az), وحشت (از) كردن vahshat kardan (az).—*intrans.* ترسيدن tarsídan, هراسان شدن hirásán shudan, ترس داشتن tars dáshtan, بيم واهمه داشتن váhimah dáshtan, بيم داشتن bím dáshtan, وحشت كردن vahshat kardan.—(*To fear lest*) ترسيدن مبادا tarsídan mabádá.—(*To make to fear*) ترسانيدن tarsánídan.

Fearful, *adj.* ترسناك tars-nák, ترسان tarsán, ترسو tarsú, مشوش mushavvash, خائف kháïf, پر بيم pur-bím, بيمدار bím-dár, هراسان hirásán.—(*Awful*) هولناك haul-nák, ترسناك tars-nák, مخوف mukhavvif, خطرناك khatar-nák, خوفناك khauf-nák, هائل háïl, مرهوب marhúb, مهيب muhíb, دلخراش dil-khirásh.—(*Cowardly*) نا مرد ná-mard, بز دل buz-dil, جبان jabbán, بيدل bí-dil, بد دل bad-dil, كمدل kam-dil, گاو دل gáv-dil, كم جرأت kam-jurät, كم زهره kam-zahrah, متخوف mutakhavvif, جبون jabbún (*properly* جبان jabbán), بيمناك bím-nák, هراسا hirásá, ترس ناك tarsnák, ترسان tarsán, ترسو tarsú (*vulg.*).—(*He is a fearful fool*) عجب احمق است 'ajab ahmaq ast.

Fearfully, *adv.* مهيبانه muhíbánah, مخوفانه makhúfánah, خوفناكانه khauf-nákánah, خائفانه kháïfánah.—(*Cowardly*) نا مردانه ná-mardánah, خوفناكانه khaufnákánah, خائفانه kháïfánah, مخوفانه mukhavvifánah.—(*Much*) بسيار bisyár, نهايت niháyat, خيلي khailí.

Fearfulness, *subs.* ترس tars, دهشت dahshat, نهيب nihíb, خوف khauf, مخافه mukháfah, تخوف takhavvuf, باك bák, بيم bím, باس bás, هراس hirás, آشوب áshúb, سهم sahm, خشيت khashyat, شور shúr, آشفتگي áshuftagí, تحير tahayyur, تشويش tashvísh, هول haul, وحشت vahshat, هيبت haibat, مهابت mahábat, شكستگي shikastagí, ستوه sutúh, رعب ru'b.

Fearless, *adj.* بيباك bí-bák, بي هراس bí-hirás, دلاور dil-ávar, دلير dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, شجاع shujá', سجيع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شير مرد shír-mard, نجيد najíd, رشيد rashíd, جري jarí.

Fearlessly, *adv.* بطور بي ترسي bi-taur-i-bí-tarsí, بي باكانه bí-bákánah, دليرانه dilíránah, مردانه mardánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه baháduránah.

Feasibility, *subs.* تيسر tayassur, امكان imkán.

Feasible, *adj.* كردني kardaní, شدني shudaní, ممكن الحصول mumkinu 'l-husúl, ميسر muyassar, متيسر mutayassir, مستسير mustasír.

Feast, *subs.* ضيافت ziyáfat, مهماني mihmání, ميهماني míhmání, سور súr, دعوت da'vat, بزم bazm, جشن jashn, وليمه valímah.—(*Holiday*) عيد 'íd (*pl.* اعياد a'yád), روز عيد rúz-i-'íd, عيد 'aid (*vulg.*).—(*Feast days*) اعياد a'yád.—(*Marriage-feast*) سور súr, عيش 'aish.—(*Feast given by great men to their dependants, &c.*) شيلان shílán.—(*Feast given on certain occasions, such as the birth of a son, going into a new house, &c.*) وليمه valímah.—(*To give a feast*) سور بر پا كردن súr bar pá kardan, شيلان كشيدن shílán kashídan, وليمه دادن valímah dádan.—(*The feast of reason and the flow of soul*) مباسطه mubásatah.

Feast, *verb trans.* اطعام كردن it'ám kardan, مهمانداري mihmán-dárí kardan, ضيافت نمودن ziyáfat nimúdan, خوش داشتن khush dáshtan, تعييش نمودن ta'yísh nimúdan.—*intrans.* عياشي كردن 'ayyáshí kardan, خوش گذرانيدن khush guzránídan, خوردن khurdan.

Feaster, *subs.* عياش 'ayyásh, معيش mu'ayyish, خوش گذران khush-guzrán, عيش كننده 'aish-kunandah, عيش دهنده 'aish-dihandah.

Feastful, *adj.* متعيش muta'ayyish, خوش گذران khush-guzrán.

Feat, *subs.* بند band, كار kár, بازيچه bázíchah, نيرنگ nírang.—(*Exploit*) كار kár, فعل fi'l, عمل 'amal, كردار kirdár.

Feather, *subs.* پر par, ريش rísh, كلك kilk.—(*To show the white feather*) از ميدان گريختن az maidán guríkhtan.

Feather, *verb,* با پر آراستن bá-par árástan.—(*An oar*) بال دادن bál dádan, پر آسا گردانيدن par-ásá gardánídan, پهن گرفتن pahn giriftan, تربيش كردن taryísh kardan.—(*To feather one's nest*) آشيانه نرم ساختن áshyánah narm sákhtan, كار خود ساختن kár-i-khud sákhtan, گليم خودرا از آب كشيدن gilím-i-khud-rá az áb kashídan (*lit.* To drag one's own blanket from the water).

Feather-boarding, *subs.* نيم بري ním-barí, نيم پهلوئي ním-pahlú,í.

Feather-edged, *adj.* نيم بر ním-bar, نيم پهلو ním-pahlú.

Featherless, *adj.* بي پر bí-par, عدم ريش ‘adam-i-ríish, بي كلك bí-kilk.

Feathery, *adj.* پر دار par-dár, كلكي kilkí, ريشي ríshí.

Feature, *subs.* چهره chihrah, سيما símá, صورت súrat, شكل shakl, تركيب tarkíb, وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh). —(*A feature of the treaty*) صورت عهد súrat-i-‘ahd.

Featured, *adj.* سيما símá, چهره دار chihrah-dár.

Febrifuge, *subs.* دوا تب davá-i-tab, صد نوبه sad-naubah.

Febrile, *adj.* تبي tabí, حمائي hummáï.

February, *subs.* شباط shabát, فبروي fabraví (European).—*adj.* شباطي shabátí.

Fecal, *adj.* نجاستي nijásatí, غائطي ghá'ití, فضله آميز fazlah-ámíz, گه كاري guh-kárí.

Feces, *subs.* (*Excrement*) گه guh, براز buráz, غائط ghá'it, فضله fazlah, نجاست nijásat, نجسي najisí, خره kharah, سرگين sargín.—(*Dregs*) درد durd, خلط khilt, لاي láí, صلف silf.

Fecit, *subs.* كار kár, عمل ‘amal, فعل fi‘l.

Fecula, *subs.* نشاسته nishástah, آهار áhár.

Feculence, *subs.* تيرگي tíragí, كدرت kudrat, غليظي ghalízí.

Feculent, *adj.* تيره tírah, مكدر mukaddar, غليظ ghalíz.

Fecund, *adj.* بارور bár-var, مثمر musmir, برومند barúmand.—(*Persons*) ولود vulúd, منتج muntij.

Fecundate, *verb,* آبستن ساختن ábistan sákhtan, حامله گردانيدن hámilah gardánídan, برومند كردن barú-mand kardan, بر دادن bar dádan.—(*Animals and fruits*) تلقيح نمودن talqíh nimúdan.

Fecundation, *subs.* آبستني ábistaní, آبستن سازي ábistan-sází, بار برداري bár-bardárí.—(*Animals and fruits*) تلقيح talqíh, تلقع talaqqu‘.

Fecundity, *subs.* برومندي barú-mandí, مثمري musmirí, بارواري bárvarí.

Federal, *adj.* عهدي ‘ahdí, پيماني paimání, ميثاقي mísáqí.

Federalism, *subs.* عهديت ‘ahdíyat, معهده mu‘ahhadah, پيمان بندي paimán-bandí.

Federalist, *subs.* معهد mu‘ahhid, مواثق mavásiq, پيمان بند paimán-band.

Federate, *adj.* متفق muttafiq, قرين qarín, مقرون maqrún, عقيد ‘aqíd, معاقد mu‘áqid.

Federation, *subs.* عهد ‘ahd (*pl.* عهود ‘uhúd), معاهده mu‘áhadah, عقد ‘aqd, عقده ‘uqdah (*pl.* عقد ‘uqad), ميثاق míság (*pl.* مواثيق mavásíq), پيمان paimán, اتفاق ittifáq.

Federative, *adj.* معاهده‌ي mu‘áhadah,í, عهدي ‘ahdí, هم پيماني ham-paimání.

Fee, *subs.* (*Payment for duties performed*) حق السعي haqqu 's-sa‘í, اجر ajr, مزد muzd.—(*Douceur*) بخشش bakhshish, پول چائي púl-i-chá,í.

Fee, *verb,* بخشش كردن bakhshish kardan, پول چائي دادن púl-i-chá,í dádan.

Feeble, *adj.* ضعيف za‘íf, نا توان ná-taván, نحيف nahíf, سست sust, ركيك rakík, عاجز ‘ájiz, كم زور kam-zúr, عليل ‘alíl, فرتوت fartút, واهن váhin, خرف khirif, بي بي bí-táb, بي طاقت bí-táqat, معلول ma‘lúl, معطل mu‘attal, زبون zabún, افتاده uftádah.

Feebleness, *subs.* ضعف za‘f, ضعيفي za‘ífí, نا تواني ná-tavání, عجز ‘ajz, ركاكت rakákat, كلال kalál, سستي sustí, وهن vahn, در ماندگي dar-mándagí, فرتوتي fartútí, علت ‘illat, خرافت khiráfat, بي تابي bí-tábí, معلولي ma‘lúlí, عاجزي ‘ájizí, تعجيز ta‘jíz, زبوني zabúní, افتادگي uftádagí.

Feebly, *adv.* ضعيفانه za‘ífánah, عاجزانه ‘ájizánah, ركيكانه rakíkánah.

Feed, *subs.* (*Food*) قوت qút, خوراك khurák, طعام ta‘ám, غذا ghazá, غدا ghadá (*pl.* اغديه aghdiyah), خورد khurd, آذوقه ázúqah, ماكول mäkúl.—(*A repast*) خوراكي khurákí, طعام ta‘ám, تغذيه taghziyah.—(*Pasture*) چرا chará, خوراك khurák, خورش khurish.

Feed, *verb trans.* خورانيدن khuránídan, خوراك دادن khurák dádan, طعام دادن ta‘ám dádan, پروردن parvardan, تغذيه نمودن taghziyah nimúdan.—(*Pasture*) چرانيدن charánídan, چرا كردن chará kardan.—(*A horse*) كاه و دانه دادن káh va dánah dádan.—*intrans.* طعام نمودن ta‘ám nimúdan, طعام ميل فرمودن ta‘ám mail farmúdan, خوراك خوردن khurák khurdan, نوش جان فرمودن núsh-i-ján farmúdan.—(*To take a meal*) تغذي نمودن taghazzí nimúdan.

Feeder, *subs.* (*Person*) خورانده khuránandah, مطعم mut‘im.—(*Animal*) چرانده charánandah.—(*Eater—person*) خورنده khurandah, اكل akil, طاعم tá‘im.—(*Animal*) چرنده charandah.—(*Of a river*) مايه بخش máyah-bakhsh, قوت ده qúvat-dih, افزا afzá.—(*Encourager*) مشوق mushavviq, مرغب muraghghib, تشويق ده tashvíq-dih, محرض muharriz, شاه باش گو sháh-básh-gú, مرحبا گو marhabá-gú.

Feel, *subs.* حس hiss, قوه لامسه qúvah-i-lámisah.

Feel, *verb trans.* احساس كردن ihsás kardan, مس كردن mass kardan, لامسه كردن lámisah kardan, دست زدن dast zadan *or* ماليدن málídan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír). —(*Know*) دانستن dánistan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), در يافتن dar-yáftan, معلوم ma‘lúm kardan.—*intrans.* (*Feel*) احساس كردن ihsás kardan, لمس كردن lams kardan, مس نمودن mass nimúdan, حس كردن hiss kardan.—(*Know*) معلوم شدن ma‘lúm shudan.—(*Experience*) بر خوردن bar-khurdan, يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), ديدن dídan (*rt.* بين bín), دو چهار شدن dú-chahár shudan.—(*Suffer*) كشيدن kashídan, خوردن khurdan, بر داشتن bar-dáshtan, تحمل

tahammul kardan, متحمل بودن mutahammil búdan.—(*To feel for a person*) متأسر شدن muta,assir shudan, تأسف داشتن ta,assuf dáshtan.

Feeler, *subs.* حساسه hassásah, حساس hassás, محس muhiss.—(*In debate*) حساسه hassásah.—(*To send out a feeler*) تحقیق نمودن tahqíq nimúdan.—(*Antennæ*) شاخ shákh.

Feeling, *subs.* حس hiss, قوه لامسه qúvah-i-lámisah.—(*Emotion*) شغف خاطر shaghaf-i-khátir, تهیج tahayyuj, تحسر tahassur, گرمي garmí, شورش shúrish, غمگیني gham-gíní, شور shúr, جوش júsh, حرکت harakat, طرب tarab.—(*To show feeling*) حالت نمودن hálat nimúdan, تغییر دادن taghyír dádan.—(*To quench the feelings*) توقیف افکار نمودن tauqíf-i-afkár nimúdan, ترك عادت کردن tark-i-'ádat kardan.—(*This word hurt his feelings*) این سخن تکسیر قلب گردید ín sukhun taksír-i-qalb gardíd. — *adj.* غمگین gham-gín, عشقي 'ishqí, پر شورش pur-shúrish, مشفق mushfiq, گرم garm, مکرم mukrim.

Feelingly, *adv.* با شفقت bá-shafaqat, گرمانه garmánah, مکرمانه mukrimánah.

Fee-simple, *subs.* ملك خاص mulk-i-kháss, طلك tilk, ملك milk, خالصه khálisah.

Feign, *verb,* بهانه نمودن bahánah nimúdan, تقلید کردن taqlíd kardan, اظهار نمودن izhár nimúdan, مواضعت نمودن muváza'at nimúdan.—(*Dissemble*) ریا کردن riyá kardan, بهانه نمودن bahánah nimúdan, منافقت کردن munáfaqat kardan, دو روئي کردن dú-rú,í kardan, مداهنت کردن mudáhanat kardan.

Feigned, *part.* باسمه básmah.—(*Feigned disease*) تمارض tamáruz.

Feignedly, *adv.* منافقانه munáfiqánah, متملقانه mutamalliqánah.

Feigner, *subs.* ریا کار riyá-kár, منافق munáfiq, مرائي murá,í, مزور muzavvir, مکار makkár, دو رو dú-rú, اهل نفاق ahl-i-nifáq, غاش ghásh, مداهن mudáhin.

Feigning, *subs.* ریا کاري riyá-kárí, دو روئي dú-rú,í, بهانه bahánah.

Feint, *subs.* بهانه bahánah, حیله hílah.

Fel bovinum (*Ox-gall*). *subs.* صفرا البقر safráu 'l-baqar, زهر گاو zahr-i-gáv.

Felicitate, *verb,* تهنئت گفتن tahnïat guftan, تبریك tabrík kardan, دعائي عافیت کردن dú'á,í-i-'áfiyat kardan, مبارك باد گفتن mubárak-bád guftan.

Felicitation, *subs.* تهنئت tahnïat, مژده mizhdah, مبارك بادي mubárak-bádí, مباركي mubárakí, تبریك tabrík.

Felicitous, *adj.* (*Prosperous*) کامران kámrán, سعادتمند sa'ádat-mand, سعادت انجام sa'ádat-anjám, کام گار kám-gár, سعید sa'íd, مسعود mas'úd, بخت نیك ník-bakht, خوشبخت khush-bakht, بختیار bakht-yár, فرخنده far-khundah, همایون humáyún, اختر نیك ník-akhtar, خجسته khujistah, میمون maimún, مبارك mubárak, فرخ farrukh, اقبالمند iqbál-mand, فیروز fírúz, بکام bi-kám, بر خوردار bar-khurdár, مسرور masrúr, دولتمند daulat-mand.—(*Delightful*) لطیف latíf, مقبول maqbúl.—(*Applied to language*) شیرین shírín.

Felicitously, *adv.* کامگارانه kám-gáránah, سعیدانه sa'ídánah, فائضانه fáïzánah.—(*Applied to language*) بطور شیریني bi-taur-i-shíríní.

Felicity, *subs.* (*Prosperity*) اقبال iqbál, سعادت sa'ádat, سعادتمندي sa'ádat-mandí, بخت bakht, نیکبختي ník-bakhtí, بختیاري bakht-yárí, فرخندگي farkhundagí, دولت daulat, بهره مندي bahrah-mandí, بهبودي bih-búdí, فیروز مندي fírúz-mandí, ترقي taraqqí, میمنت maimanat, فلاح faláh, برکت barakat, بر خورداري bar-khurdárí, خیریت khairíyat, مسرت masarrat, فرح farah, خوشي khushí, فرخي farakhí.—(*Delightfulness*) لطافت latáfat, مقبولیت maqbúlíyat, شیریني shíríní.

Feline, *adj.* گربه صفت gurbah-sifat, گربه مانند gurbah-mánand, هرسي hirsí, قطي qattí.

Felis domesticus (*Cat*), *subs.* گربه gurbah.

Felis jubata (*Hunting leopard*), *subs.* یوز پلنگ yúz-palang.

Felis leo (*Lion*), *subs.* شیر shír, اسد asad (*pl.* اسود usúd).

Felis leopardus (*Leopard*), *subs.* پلنگ palang, قپلان qaplán.

Felis tigris (*Tiger*), *subs.* ببر babr.

Fell, *subs.* پوست púst, جلد jild.—*adj.* (*Cruel*) وحشي vahshí, جفا کار jafá-kár, بیرحم bí-rahm, ستمکار sitam-kár, درشت durusht, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, جبار jabbár, جور پیشه júr-píshah, بد کیش bad-kísh, بي مروءت bí-murüat, بي انسانیت bí-insáníyat.

Fell, *verb,* فرو آوردن furú-ávardan, قطع کردن qat' kardan, بریدن burídan.

Felloe, *subs.* دائره dáïrah, چرخ charkh, طوق tauq, منطقه mintaqah.

Fellow, *subs.* (*One of a pair*) جور júr, زوج zauj, لنگه lingah.—(*Man*) مردکه mardakah.—(*My good fellow*) اي بنده خدا ay bandah-i-khudá.

Fellow, *verb,* مصاحبت نمودن musáhabat nimúdan, ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), معالفت نمودن mu'álafat nimúdan, مقارنه کردن muqáranah kardan.

Fellow-creature, *subs.* ابنائي جنس ibná,í-jins, هم جنس ham-jins, بني نوع baní-nau'.

Fellow-feeling, *subs.* رقت riqqat, همدردي ham-dardí.

Fellow-heir, *subs.* هم وارث ham-váris.

Fellowship, *subs.* شراکت shirákat, شرکت shirkat,

مشارکت mushárakat, رفاقت rafáqat, صحبت suhbat, موانست müánasat, یکرنگي yak-rangí, اتحاد ittihád, هم خیالي ham-khiyálí, تعلق ta'alluq, وظیفه خانه vazífah-khánah.

Felly, *subs.* لبه چرخ labah-i-charkh, دائره عراده dáïrah-i-'arrádah.

Felon, *subs.* گناه کار gunáh-kár, خطا کار khatá-kár, مذنب muznib, اثیم asím, مفسد mufsid, فاسق fásiq, رو سیه rú-siyah, مجرم mujrim, مقصر muqassir, خصم khasm, خوني khúní, جنایتي janáyatí, بد کردار bad-kirdár, شریر shirrír, غدار ghaddar, نا بکار ná-bi-kár.—*adj.* شریر sharír, بد نهاد bad-nihád, بد اندیش bad-andísh, بد خواه bad-kháh, بد ذات bad-zát, حقود haqúd, بغضاي baghzái, عداوتمند 'adávat-mand, پر خصومت pur-khusúmat.

Felonious, *adj.* جرم آمیز jurm-ámíz, حقد انگیز hiqd-angíz, قبیح qabíh, غدر کار ghadr-kár, کینه شعار kínah-shi'ár, شرارت مند sharárat-mand, خصومت دار khusúmat-dár, عداوتي 'adávatí.

Feloniously, *adv.* مجرمانه mujrimánah, مقصرانه muqassiránah, مفسدانه mufsidánah, خطا کارانه katá-káránah, حقودانه haqúdánah, غدارانه ghaddáránah, شریرانه shirríránah, از روي عداوت az rúy-i-'adávat, بطور خصومت bi-taur-i-khusúmat, بقصد بد کاري bi-qasd-i-bad-kárí.

Felony, *subs.* گناه gunáh, گنه gunah, گناه کاري gunáh-kárí, تقصیر taqsír, قصور qusúr, جریمه jarímah, جرم jurm, جناح junáh, جنایت jináyat, خطا khatá, خطا کاري khatá-kárí, اثم ism, ذنب zamb, عیب 'aib (*pl.* عیوب 'uyúb), قباحت qabáhat, دلکي dalakí, دشمني dushmaní, حقد hiqd, شرارت sharárat, پدر سوختگي pidar-súkhtagí, نا بکاري ná-bi-kárí, کینه kínah, خصومت khusúmat, عداوت 'adávat.

Felonwort (*Solanum miniatum*), *subs.* تاجریزي tájrízí.

Felspar, *subs.* (*Geological term*) سنگ جگري sang-i-jigarí, سنگ آتش sang-i-átish, فلسپار filspár (European).

Felspatic, *adj.* جگر سنگي jigar-sangí, فلسپاري filspárí (European).

Felt, *subs.* (*Unwoven woollen stuff*), نمد namad, لبد libd, ملبد mulabbad, لباده lubádah, ترمه turmah, مالیده málídah, پوست púst.—*adj.* نمدي namadí, لبدي libdí.

Felt, *verb,* نمد مالي کردن namad-málí kardan, مالیدن málídan, مالش دادن málish dádan, تلبید کردن talbíd kardan.

Felting, *subs.* مالش málish, نمد مالي namad-málí, تلبید talbíd.—(*Felt*) لبد libd, ملبد múlabbad, لباده lubádah, ترمه turmah, نمد namad, مالیده málídah, پوست púst.

Felucca, *subs.* فلوکه falúkah, کشتي دو دگلي kashtí-i-dú-dagalí, کشتي دو شراعي kashtí-i-dú-shará'í.

Female, *subs. and adj.* ماده mádah, مادره mádarah, مادینه mádínah, موئنث müannas, انثي unsá, اناث anás (used only in plural).—(*Woman*) زن zan (*pl.* زنان zanán), ضعیفه za'ífah, امرأت imra,at, نسا nisá (*pl.* نسوات nisvát *and* نسوان nisván).—(*Females and males*) اناث و ذکور anás-u-zukúr.

Feminine, *subs.* (*Female*) موئنث müannas, ماده صفت mádah-sifat, زنانه zanánah, ماده mádah.—(*Grammatical term*) موئنث müannas, تانیث tánís.—(*The feminine sex*) طائفه انائیه táïfah-i-anásiyah, جنس انائیه jins-i-anásiyah.

Femoral, *adj.* فخذي fakhzí, راني rání.—(*Femoral canal*) مجرائي فخذ majrá,í-i-fakhz.

Fen, *subs.* بیشه bíshah, وحل زار vahal-zár, مشیله mashílah, لوخشتان lúkhistán, رنده بان randah-bán.

Fence, *subs.* سیاج siyáj, دیواره dívárah, زهوار zihvár, محوطه muhavvitah, حصار hissár, سد sadd.

Fence, *verb trans.* دور گرفتن daur giriftan, محصور mahsúr sákhtan, دیوار دار کردن dívár-dár kardan, محوطه دار نمودن muhavvitah-dár nimúdan, مستحصن گردانیدن mustahsan gardánídan, ممنوع داشتن mamnú' dáshtan, مسدود نمودن masdúd nimúdan.—*intrans.* دیوار گرفتن dívár giriftan, محوطه ساختن muhavvitah sákhtan, سیاج بنا کردن siyáj biná kardan, حصار داري نمودن hissár-dárí nimúdan, مستحفظي کردن mustahfizí kardan, تحفظ نمودن tahaffuz nimúdan.—(*With sword*) شمشیر بازي کردن shamshír-bází kardan.—(*Metaphorically*) خود داري نمودن khud-dárí nimúdan, دفع شر کردن daf'-i-sharr kardan, حفاظ ساختن hifáz sákhtan, احتیاط نمودن ihtiyát nimúdan.

Fenceless, *adj.* بي سیاج bí-siyáj, بي دیواره bí-dívárah, بي حصار bí-hissár.—(*Defenceless*) بي حفاظ bí-hifáz, غیر محفوظ ghair-i-mahfúz, عوره 'aurah, نا امن ná-aman.

Fencer, *subs.* شمشیر باز shimshír-báz, جنگجو jang-jú, خود حفظ کن khud-hifz-kun.—(*Metaphorically*) دست پا زن dast-pá-zan, احتیاط کار ihtiyát-kár.

Fencible, *adj.* قابل حفظ qábil-i-hifz, حفظ بردار hifz-bar dár, سد پذیر sadd-pazír, حصار گیر hissár-gír.

Fencibles, *subs.* حفظه ثغور hifzah-i-sughúr, مستحفظان بلد mustahfizán-i-balad, عساکر حفظ 'asákir-i-hifz, لشکر ساخلو lashkar-i-sákhlú.

Fencing, *subs.* مواد حصار بندي mavádd-i-hissár-bandí, شغل حصار بندي shughl-i-hissár-bandí, تحصین tahsín, حفظ داري hifz-dárí.—(*Sword-play*) شمشیر بازي shimshír-bází, جنگجوئي jang-jú,í.

Fencing-master, *subs.* جنگ آموز jang-ámúz, استاد شمشیر باز ustád-i-shimshír-báz.

Fencing-school, *subs.* مكتب تحفظ maktab-i-tahaffuz, شمشيربازخانه shimshír-báz-khánah, مدرسه حصار آموزي madrassah-i-hissár-ámúzí.

Fend, *verb trans.* دفع نمودن daf‘ nimúdan, مدافعه نمودن mudáfa‘ah nimúdan, دور كردن dúr kardan, اغنا نمودن ighná nimúdan, پس راندن pas ránden, منع كردن man‘ kardan. — *intrans.* مقاومت نمودن muqávamat nimúdan, مخالفت كردن mukhálafat kardan, مقابلت كردن muqábalat kardan, مزاحم شدن muzáhim shudan, معاوضه نمودن mu‘ávazah nimúdan, معارضه كردن mu‘árazah kardan.

Fender, *subs.* مهجر mahjir, آتشبان átish-bán, دافعه dáfi‘ah, مناعه manná‘ah, حمي himá.

Fenestral, *adj.* پنجره panjarah, شباكي shabbákí, روزنه rauzanah.

Fennell, *subs.* (*Anethum fœniculum*) رازيانه rázíyánah, بادیان bádyán, بيج كوهي bíkh-i-kúhí.—(*Anethum graveolus*) شبت shibt.—(*Anethum dulce—Sweet fennel*) مرزه marzah.

Fenny, *adj.* بيشه زاري bíshah-zárí, وحلي vahalí, مشيلهي mashílah í, لوخستاني lúkhistání.

Fenugreek (*Trigonella fœnum græcum*), *subs.* شنبليد shambalíd, شنبليله shambalíláh, شمليز shamlíz (*vulg.*). —(*Trigonella grandiflora*) ناخنك nákhunak, اكليل الملك iklílu 'l-malik.

Feoff, *verb,* ملك دار كردن milk-dár kardan, حاصل بردار نمودن hásil-bardár nimúdan, وضيفه خوار ساختن vazífah-khár sákhtan.

Feoffee, *subs.* زمين ياب zamín-yáb, وضيفه گير vazífah-gír, حاصل بردار hásil-bardár, ملك يافته milk-yáftah, تعيين دار ta‘yín-dár.

Feoffer, *subs.* ملك دار ساز milk-dár-sáz, حاصل بخش hásil-bakhsh, وضيفه ده vazífah-dih, زمين بخش zamín-bakhsh.

Feoffment, *subs.* تعيين ta‘yín, توضيف tauzíf, مقرري muqarrarí, هديه hadíyah.

Feracious, *adj.* باردور bár-var, مثمر musmir, فراخ farákh, برومند barú-mand, حاصل خيز hásil-khíz, ثمر ده samar-dih, ميوه آور mívah-ávar.

Ferial, *adj.* عيدي ‘ídí, اعيادي a‘yádí.

Ferine, *adj.* (*Animals*) درنده darandah, ضاري zárí, موذي müzí.—(*Persons*) جفا كار jafá-kár, بيرحم bí-ruhm, درشت durusht, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, بيمروءت bí-murüat, جبار jabbár, ستمكار sitam-kár. — (*Wild*) وحشي vahshí, بياباني biyábání, دشتي dashtí, جنگلي jangalí, رمنده ramandah.

Ferineness, *subs.* (*Animals*) درندگي darandagí.—(*Persons*) ظلم zulm, ستم sitam, سنگدلي sang-dilí, خشونت khushúnat.—(*Wildness*) وحشيگري vahshígarí, وحوشت vuhúshat, رمندگي ramandagí.

Ferment, *subs.* جوش júsh, اضطراب iztiráb, تحرك taharruk, اهتزاز ihtizáz, تخمر takhammur, گرمي garmí. —(*Yeast*) مايه máyah.—(*Tumult*) هنگامه hangámah, اختشاش ightishásh, عربده ‘urbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah, فساد fasád, غوغا ghaughá, غلبگي ghalabagí, شلتاق shiltáq, شلوق shulúq, خروش khurúsh, همهمه hamhamah, ولوله valvalah, گير و دار gír-u-dár.

Ferment, *verb trans.* بجوش آوردن bi-júsh ávardan, تحريك نمودن tahrík nimúdan.—(*Excite*) بر انگيختن bar-angíkhtan, اغرا نمودن ighrá nimúdan, گرم ساختن garm sákhtan, تهييج كردن tahyíj kardan.—*intrans.* بجوش آمدن bi-júsh ámadan, جوشيدن júshídan, تغير نمودن taghayyur nimúdan, گرم شدن garm shudan, ترشيدن turushídan, بر آمدن bar-ámadan.

Fermentability, *subs.* جوش پذيري júsh-pazírí, انگيزش angízish-pazírí, مايه جوش máyah-i-júsh, حالت پذيري hálat-i-júsh, تهيج tahayyuj, تخمر takhammur.

Fermentable, *adj.* جوش پذير júsh-pazír, جوش بردار júsh-bardár, متهيج mutahayyij, هيجان طلب hayajántalab, گرمي گير garmí-gír, تغيير ياب taghyír-yáb, انگيزش پذير angízish-pazír.

Fermental, *adj.* جوش آور júsh-ávar, انگيزا angízá, تهييجي tahyíjí, هيجان آر hayaján-ár, خميريت بخش khamríyat-bakhsh, تهيج tahayyij, مخمر mukhammir.

Fermentation, *subs.* جوشش júshish, تخمير takhmír, تخمر takhammur, تهييج tahyíj, تهيج tahayyuj.

Fermentative, *adj.* جوش آور júsh-ávar, انگيزا angízá, تهييجي tahyíjí, هيجان آر hayaján-ár, خميريت بخش khamríyat-bakhsh, تهيج tahayyij, مخمر mukhammir.

Fermented, *part.* مخمر mukhammar, بر آمده bar-ámadah, رسيده rasídah, جوش زده júsh-zadah.

Fern (*Athyrium filix masculorum*), *subs.* كرف karaf, بيخ جماز bíkh-i-jamáz, سرخس مذكر sarakhs-i-muzakkar, ثمامه sumámah.

Ferocious, *adj.* (*Animal*) درنده darandah, سهمگين sahm-gín, ضاري zárí, آسيب ده ásíb-dih, موذي müzí. —(*Person*) خشم آلود khishm-álúd, تند tund, تند خو tund-khú, درشت durusht, شديد shadíd, سخت sakht, آزار رسان ázár-rasán, غليظ ghalíz, با حدت bá-hiddat, پر غيظ pur-ghaiz, سبع مانند sab‘-mánand, وحشي vahshí-sifat, وحشي گر vahshí-gar, ستمگر sitamgar, بيرحم bí-ruhm, سنگ طبع sang-tab‘, فروس furús.

Ferociously, *adv.* (*Animals*) بطور درندگي bi-taur-i-darandagí, ضاريانه záriyánah, با صفات سبعيت bá-sifát-i-sab‘íyat, مفترسانه muftarisánah, از روي صولت az rúy-i-saulat, خونخوارانه khún-kháránah, هيبتناكانه

haibat-nákánah, بسرعت bi-sur'at, دمان damán. — (*Persons*) درشتانه durushtánah, شديدانه shadídánah, از روي غيظ az-ruy-i-ghaiz, بطور خشونت bi-taur-i-khushúnat, تندانه tundánah, خشم الودانه khishm-álúdánah, ظالمانه zálimánah, وحشي طور vahshí-taur, بطور وحشيگري bi-taur-i-vahshí-garí, تند خويانه tund-khúyánah, از روي تشدد az-rúy-i-tashaddud.

Ferociousness, *subs.* (*Animals*) درندگي darandagí, سهمگيني sahm-gíní, آسيب دهي ásíb-dihí.—(*Persons*) خشم آلودگي khishm-álúdagí, تندي tundí, تند خوئي tund-khú,í, درشتي durushtí, شدت shiddat, سختي sakhtí, آزار رساني ázár-rasání, غلظت ghilzat, سبع مانندي sab'-mánandí, سبعيت sab'íyat, وحشي صفتي vahshí-sifatí, وحشي گري vahshí-garí, صولت سختدلي sakht-dilí, ستمگري sitam-garí, بيرحمي bí-ruhmí, تغيظ taghayyuz, سنگ طبعي sang-tab'í, تشدد furúsat.

Feronia elephantum (*Wood apple-tree*), *subs.* درخت کبيب dirakht-i-kabíb.—(*Fruit*) کبيب kabíb.

Ferreous, *adj.* آهنين áhanín, آهني áhaní, حديدي hadídí.

Ferret, *subs.* موش خرما músh-i-khurmá, راسو rású.

Ferret, *verb,* رماندن ramándan, بيرون کردن bírún kardan, اخراج نمودن ikhráj nimúdan, راندن rándan, طرد کردن tard kardan, مطرود ساختن matrúd sákhtan, گريزاندن gurízándan.

Ferriage, *subs.* نول naul (*pl.* انوال anvál), اجرت عبور ujrat-i-'ubúr, پول کشتي púl-i-kashtí, مزد ملاح mazd-i-malláh.

Ferriferous, *adj.* آهن خيز áhan-khíz, آهن دار áhan-dár, آهن آور áhan-ávar, حديده hadídah.

Ferruginous, *adj.* آهن دار áhan-dár, آهن آلود áhan-álúd, آهن آمود áhan-ámúd, ممزوج بجوهر آهن mamzúj-bi-jauhar-i-áhan.

Ferri limatura (*Iron filings*), *subs.* براده آهن burádah-i-áhan.

Ferri oxidum magneticum (*Loadstone*), *subs.* مقناطيس miqnátís, مغناطيس maghnátís, حجر المغناطيس hajru 'l-maghnátís, سنگ آهن ربا sang-i-áhan-rubá, سنگ چمك sang-i-chamak.

Ferri peroxidum, *subs.* خبث الحديد khabasu 'l-hadíd, زعفران الحديد za'fránu 'l-hadíd, زنجار الديد zanjáru 'l-hadíd, زنگ آهن zang-i-áhan, چرك آهن chirk-i-áhan, ريم آهن rím-i-áhan, زنگار آهن zangár-i-áhan.

Ferri-sulphas (*Green vitriol*), *subs.* زاج اصفر záj-i-asfar, زاك زرد zák-i-zard.

Ferrugo, *subs.* کرمك kirmak, رشميز rishmíz.

Ferrule, *subs.* نصل nasl (*pl.* نصول nusúl), بست bast.

Ferrum (*Iron*), *subs.* آهن áhan, حديد hadíd.

Ferry, *subs.* گذر گاه guzar-gáh, معبر ma'bar (*pl.* معابر ma'ábir), گذار guzár (*vulg.*).

Ferry, *verb trans.* عبور دادن 'ubúr dádan, گذرانيدن guzránídan, تا کردن tá-kardan, آنطرف بردن án-taraf burdan.—*intrans.* عبور کردن 'ubúr kardan, گذشتن guzashtan (*rt.* گذار guzár), تا شدن tá shudan, آنطرف رفتن án-taraf raftan.

Ferry-boat, *subs.* کشتي گذاره kashtí-i-guzárah, معبر mi'bar (*pl.* معابر ma'ábir), بلم balam, عبوري 'ubúrí, قائق qáïq, ماشوه máshúh.

Ferryman, *subs.* قائق بان qáïq-bán, بلم چي balam-chí, ماشوه ران máshúh-rán.

Fertilization, *subs.* بارور سازي bár-var-sází, مايه دهي máyah-dihí, حاصل خيزي hásil-khízí, ثمر بخشي samar-bakhshí, بر دهي bar-dihí.

Fertile, *adj.* جيد jayyid, خصيب khasíb, حاصل ده hásil-dih, حاصل خيز hásil-khíz, پر حاصل pur-hásil, برومند barú-mand, بارور bár-var, بار دار bár-dár, پر بار pur-bár, مثمر musmir, ميوه دار mívah-dár, ذي زرع zí-zar', ميوه ده mívah-dih.

Fertility, *subs.* برومندي barú-mandí, بارووي bár-varí, خصب khisb, حاصل خيزي hásil-khízí, حاصل دهي hásil-dihí, بر دهي bar-dihí, ثمر بخشي samar-bakhshí, قابليت qábilíyat, بار داري bár-dárí, پر باري pur-bárí.

Fertilize, *verb,* مايه دادن máyah dádan, بارور ساختن bár-var sákhtan, حاصل خيز کردن hásil khíz kardan, بار ده ساختن bár-dih sákhtan, مثمر گردانيدن musmir gardánídan, عمارت کردن 'imárat kardan, زمين پروردن zamín parvardan.

Fertilizer, *subs.* زمين پرور zamín-parvar, مزرعه ساز mazra'ah-sáz, کشت پرداز kisht-pardáz.

Ferulaceous, *adj.* مانند ني nay-mánand, قصبه سا qasbah-sá, ني nayí, خيزراني khaizu-rání.

Ferula galbaniflua, *subs.* (*Botanical term*) بالنبو bá-linbú, جواشير javáshír.

Ferula kuma *or* **Ferula ovina,** *subs.* (*Botanical term*) کما kumá, کمات kumát, ويه vuyah.

Ferula kuraica, *subs.* (*Botanical term*) بيوزا bívazá.

Ferule, *subs.* ني nay, خيزران khaizurán, قصبه qasbah, ترکه tarakah.

Ferule, *verb,* ترکه زدن tarakah zadan, خيزران کاري khaizurán-kárí kardan, با ني زدن bá-nay zadan.

Fervency, *subs.* شوق shauq, تعشق ta'ashshuq, رغبت raghbat, حرص hirs, شدت ميل shiddat-i-mail, ميل کلي mail-i-kullí, اشتياق ishtiyáq, حدت hiddat, گرمي garmí, غيرت ghairat, آرزو مندي árzú-mandí.

Fervent, *adj.* شوقمند shauq-mand, مشتاق mushtáq, پر شوق pur-shauq, راغب rághib, حريص haris, گرم

garm, غيور ghuyúr, آرزو مند árzú-mand, با رغبت bá-raghbat, سر گرم sar-garm.

Fervently, *adv.* از روي شوق az-rúy-i-shauq, از سر گرم az-sar-i-raghbat, سر گرمانه sar-garmánah, آرزو مندانه árzú-mandánah, از روي غيرت az rúy-i-ghairat, مائلانه máïlánah, طالبانه tálibánah.

Fervid, *adj.* (*Hot*) گرم garm, حار hárr.—(*Earnest*) صادق عزم sádiq-'azm, طالب tálib, راست گو rást-gú, مدعا طلب mudda'á-talab, مطلب دوست matlab-dúst, گرم گير garm-gír, مشتاق mushtáq, شوقمند shauq-mand, رغبت ناك raghbat-nák, مائل máïl, خواهان kháhán.

Fervidly, *adv.* صادق عزمانه sádiq-'azmánah, طالبانه talíbánah, مطلب دوستانه matlab-dústánah, بطور گرم گيري bi-taur-i-garm-gírí, شوقمندانه shauq-mand-ánah, مشتاقانه mushtáqánah.

Fervour, *subs.* شوق shauq, تعشق ta'ashshuq, رغبب raghbat, حرص hirs, شدت ميل shiddat-i-mail, ميل كلي mail-i-kullí, اشتياق ishtiyáq, حدت hiddat, گرمي garmí, غيرت ghairat, آرزو مندي árzú-mandí.

Festal, *adj.* عيدي 'ídí, اعيادي a'yádí, نو روزي nau-rúzí, مسرت انگيز masarrat-angíz, فرح بيز farah-bíz, بهجت آور buhjat-ávar.—(*Mirthful*) شاد shád, شادمان shádmán, خوش khush, دلخوش dil-khush, خوشدل khush-dil, خرم khurram, بهيج bahíj, دلشاد dil-shád, مسرور masrúr, مشعوف mash'úf, فرحناك farah-nák.

Fester, *subs.* زخم zakhm, جراحت jaráhat, ريش rísh.

Fester, *verb,* ريش شدن rísh shudan, خوره شدن kharah shudan, فاسد شدن fásid shudan, شدت كردن shiddat kardan, ملتهب شدن multahib shudan.

Festival, *subs.* (*Holiday*) عيد 'íd (*pl.* اعياد a'yád), بيرام bairám, حج hajj.

Festive, *adj.* عيدي 'ídí, اعيادي a'yádí, نو روزي nau-rúzí, مسرت انگيز masarrat-angíz, فرح بيز farah-bíz, بهجت آور buhjat-ávar.

Festivity, *subs.* خوشي khushí, دلخوشي dil-khushí, خرمي khurammí, سرور surúr, مسرت masarrat, نشاط nishát, انبساط imbisát, شادي shádí, شادماني shád-mání, عشرت 'ishrat, بهجت buhjat, سور súr, تعيد ta'ayyud, تنعم tana''um, فرح farah, خوشوقتي khush-vaqtí.

Festoon, *subs.* هره hirah, گلبند gul-band, گلنما gul-nimá, گل كاري gul-kárí.

Festoon, *verb,* گلكاري كردن gul-kárí kardan, گل نما gul-nimá sákhtan, گل آرائي نمودن gul-árá'í nimúdan, هره سازي كردن hirah-sází kardan, گلبند در آوردن gul-band dar-ávardan.

Fetal, *adj.* جنيني janíní, مشيمهي mashímah'í.

Fetch, *subs.* حيله hílah, مكر makr, كين kín, خدعه khud'ah, تدبير tadbír.

Fetch, *verb,* آوردن ávardan (*rt.* آر ár *or* آور ávar), حاضر آوردن házir ávardan, رسانيدن rasánídan, كشيدن kashídan, جلب كردن jalab kardan.

Fête, *subs.* عيد 'íd (*pl.* اعياد a'yád), روز مسرت rúz-i-masarrat, تعيش ta'ayyush.

Fetich, *subs.* بت but, صنم sanam (*pl.* اصنام asnám), وثن vasan (*pl.* وثن vusun), صورت súrat, چيز باطله chíz-i-bátilah.

Fetichism, *adj.* بت پرستي but-parastí, صنم سازي sanam-sází, وثنيت vasaníyat, صورت پرستي súrat-parastí, باطل پرستي bátil-parastí.

Fetid, *adj.* گنده gandah, گنديده gandídah, متعفن mu-ta'affin, پليد pilíd, فاسد fásid, تباه tabáh.

Fetlock, *subs.* پاي páy, بخو bukhav, موئي بخو mú'í-i-bukhav.

Fetor, *subs.* بد بو bad-bú, عفونت 'ufúnat, گند gand, نتن natn.

Fetter, *subs.* پا بند pá-band, زنجير zanjír, غل ghull, بخو bukhav.

Fetter, *verb,* زنجير كردن zanjír kardan, بخو زدن bukhav zadan, پاي بستن páy bastan, قيد كردن qaid kardan, مقيد نمودن muqayyad nimúdan.

Fetterless, *adj.* بي پا بند bí-pá-band, بي زنجير bí-zanjír, بي غل bí-ghull, بي قيد bí-qaid, آزاد ázád, غير ممنوع ghair-i-mamnú'.

Feud, *subs.* خصومت khusúmat, قتال qitál, گير و دار gír-u-dár, جنگ jang, نزاع nizá', ستيزه sitízah, هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده 'arbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah, فساد fasád, غوغا ghaughá, شات و شوت shát-u-shút, شات و شد shát-u-shud, شلوك shuluk (*vulg.*).—(*Applied to land*) حق تملك haqq-i-tamalluk, استحقاق وراثت istihqáq-i-virásat, دست تصرف dast-i-tasarruf, اجر سرباز ajr-i-sarbází, بيع خدمت bai'-i-khidmat.

Feudal, *adj.* استحقاقي istihqáqí, تمليكي tamlíkí, شرط سرباز shart-i-sarbází, مشروطي mashrútí.

Feudalism, *subs.* تملك شرطي tamalluk-i-shartí, بيع خدمتي bai'-i-khidmatí, مواجراه سرباز muvájarah-i-sarbází.

Feudality, *subs.* مشروطيت mashrútíyat, بيع شرط خدمتي bai'-i-shart-i-khidmatí, موقوفيت سرباز mauqúfíyat-i-sarbází.

Feudalization, *subs.* تمليك شرطي tamlík-i-shartí, ابتياع شرط خدمتي ibtiyá'-i-shart-i-khidmatí, توقيف سرباز tauqíf-i-sarbází.

Feudal system, *subs.* قرار بيع شرط خدمتي qarár-i-

bai'-i-shart-i-khidmatí, قاعده تمليك شرطي qá'idah-i-tamlík-i-shartí.

Feudary, *subs.* زير دست zír-dast, تابع tábi' (*pl.* تبع taba'), وا بسته vá-bastah, متعلق muta'alliq.

Feudatory, *subs.* زير دست zír-dast, مالك ملك شرط málik-i-milk-i-shart-i-khidmatí, مرهون خدمت marhún-i-khidmat, جان نثار ján-nisár.

Feudist, *subs.* بيع شرط نويس bai'-i-shart-nivís, بيع خدمت دان bai'-i-khidmat-dán.

Fever, *subs.* تب tab, تف taf, سوز súz, حمي hummá, سخونه sukhúnah, حرارت harárat.—(*Aguish fever*) نوبه naubah.—(*Anticipatory fever*) حمائي استقبالي hummá,í-i-istiqbálí.—(*Ataxic fever*) ورم جرم دماغ varam-i-jirm-i-dimágh.—(*Bilious fever*) نوبه صفراوي naubah-i-safráví, حمائي صفراوي hummá,í-i-safráví.—(*Remittent bilious fever*) محرقه muhriqah.—(*Cerebral fever*) ورم جرم دماغ و اغشيه او varam-i-jirm-i-dimágh va aghshiyah-i-ú.—(*Choleric fever*) نوبه وبائي naubah-i-vabá,í. — (*Continuous fever*) حمائي متصل hummá,í-i-muttasil, حمائي دائم hummá,í-i-dáïm.—(*Dysenteric fever*) نوبه باسهال دموي naubah-i-bi-is,hál-i-damaví.—(*Erratic fever*) نوبه بي دور naubah-i-i-bí-daur, نوبه غير منتظم naubah-i-ghair-i-muntazim.—(*Essential fever*) حمائي ذاتي hummá,í-i-zátí.—(*Hectic fever*) حمائي لازم hummá,í-i-lázim, حمائي دقي hummá,í-i-diqqí, تب دق tab-i-diqq.—(*Inflammatory fever*) حمائي ورمي hummá,í-i-varamí, سونوخس sunúkhus, مطبقه mutbaqah.—(*Intermittent fever*) نوبه naubah, حمائي دائره hummá,í-i-dáïrah, تب لرز tab-i-larz, تب نوبتي tab-i-naubatí, تب غب tab-i-ghibb.—(*Malignant fever*) نوبه ردي naubah-i-raddí.—(*Marsh fever*) نوبه مردابي naubah-i-murdábí.—(*Miliary fever*) حمائي عرق گزي hummá,í-i-'araq-i-gazí. — (*Mucous fever*) حمائي بلغمي hummá,í-balghamí.—(*Nervous fever*) ورم جرم دماغ varam-i-jirm-i-dimágh. — (*Petechial fever*) حمائي حصبه hummá,í-i-hasbah.—(*Puerperal fever*) حمائي نفاسيه hummá,í-i-nafásiyah.—(*Quartan fever*) نوبه ربع naubah-i-rab'.—(*Quotidian fever*) نوبه مواظبه naubah-i-muvázabah.—(*Regular fever*) نوبه بقاعده naubah-i-bi-qá'idah.—(*Remittent fever*) حمائي متصل كاذب hummá,í-i-muttasil-i-kázib, حمائي دائم غلط hummá,í-i-dáïm-i-ghalat. — (*Retarding fever*) نوبه كه هر دفعه عقب افتد naubah kih har daf'ah 'aqib uftad.—(*Sympathetic fever*) حمائي مجهولي hummá,í-i-majhúlí, حمائي ربطي hummá,í-i-rabtí.—(*Syncopal fever*) نوبه غش naubah-i-ghash, حمائي خبيثه hummá,í-i-khabíshah.—(*Tertian fever*) نوبه سه يك naubah-i-sih-yak, نوبه غب naulah-i-ghibb.—(*Urinous fever*) حمائي با رائحه بولي hummá,í-i-bá-ráïhah-i-baulí.—(*Yellow fever*) حمي زرد hummá-i-zard.

Fever-few (*Anthemis pyrethrum*), *subs.* غاقرقرحا ghá-qirqarhá.

Feverish, *adj.* تب دار tab-dár, حرارتمند harárat-mand, محموم mahmúm, مسخن musakhkhan, لرزه مند larzah-mand.

Feverishness, *subs.* تب داري tab-dárí, حرارتمندي harárat-mandí, محموميت mahmúmíyat, مسخني musakhkhaní.

Feverous, *adj.* تب دار tab-dár, حرارتمند harárat-mand, محموم mahmúm, مسخن musakhkhan, لرزه مند larzah-mand.

Few, *adj.* كم kam, اندك andak, قليل qalíl.—(*A few*) قدري qadrí, جزوي juzví, بعضي ba'zí, پاره párah.—(*Few could do it*) كار كمتر كسي است kár-i-kamtar kasí ast. — (*Very few persons*) كمتر كسي kamtar kasí.

Fewness, *subs.* كمي kamí, اندكي andakí, قلت qillat.

Fez, *subs.* كلاه عثماني kuláh-i-'asmání, فيس fais (European).

Fiancée, *subs.* مخطوبه makhtúbah, نام زد nám-zad, معقوده ma'qúdah.

Fiasco, *subs.* خيبت khaibat.

Fiat, *subs.* حكم hukm (*pl.* احكام ahkám), فرمان farmán, فرمائش farmáïsh, فرموده farmúdah, امر amr (*pl.* اوامر avámir), ارشاد irshád, وصيت vasiyat, قدغن qadaghan, سفارش sifárish, كلمه كن kalmah-kun.

Fib, *subs.* دروغ durúgh, كذب kizb, افك afak, افترا iftirá.—(*To tell fibs*) چاپ زدن cháp zadan, دروغ گفتن durúgh guftan, افترا كردن iftirá kardan.

Fibber, *subs.* دروغگو durúgh-gú, كاذب kázib, كذاب kazzáb, چاپ زن cháp-zan, مفتري muftari.

Fibre, *subs.* ريشه ríshah, ليف líf (*pl.* الياف alyáf), عرق 'araq, رگ rag, تار tár, رشته rishtah.

Fibril, *subs.* ريشه ríshah, ريشه ريزه ríshah-rízah, رشته چه rishtahchah.

Fibrin, *subs.* نسيجه nasíjah, پرزه purzah, ليفه lífah.

Fibro-cartilage, *subs.* غضروف ليفي ghuzrúf-i-lífí.—(*Inflammation of fibro-cartilage*) ورم غضروف ليفي varam-i-ghuzrúf-i-lífí.

Fibrous, *adj.* پر ريشه pur-ríshah, ليفي lífí, پرزه پرزه purzah-purzah.

Fibula, *subs.* (*Anatomical term*) استخوان ساق ustukhán-i-sáq, استخوانچه ساق ustukhánchah-i-sáq, ساق اصغر sáq-i-asghar.

Fickle, *adj.* بي قرار bí-qarár, نا پايدار ná-páyadár, متغير mutaghayyir, بي ثبات bí-sabát, متلون mutalavvin, متبدل mutabaddil, دو رو dú-rú, تبديلي tabdílí, هر دم رنگ har-dam-rang, هر دم خيال har-dam-khiyál, متردد mutaraddid.

Fickleness, *subs.* تلون talavvun, تغيير taghyír, تغير

taghayyur, ناپايداري ná-páyadárí, بي قراري bí-qarárí, بي سباتي bí-sabátí, دو روئي dú-rú,í, تبدل tabaddul, هر دم رنگي har-dam-rangí, هر دم خيالي har-dam-khiyálí, تردد taraddud.

Fictile, *adj.* مصنوعي masnú'í, تشكيل داده tashkíl-dádah, تصوير كرده tasvír-kardah, ساخته sákhtah.

Fiction, *subs.* افساله afsánah, صورت súrat, تسويل tasvíl, سالفه sálifah, قصه بي پا qissah-i-bí-pá.—(*Falsehood*) دروغ durúgh, كذب kizb, افك afak, افترا iftirá.—(*Fabrication*) اختراع ikhtirá', اختلاق ikhtiláq, جعل ja'l.

Fictitious, *adj.* نقلي naqlí, جعلي ja'lí, بدل badal, مجعول maj'úl, عوضي 'ivazí, قلابي qullábí, مفتريل muftarí, افتراي iftiráí, از پيش خود ساخته az písh-i-khud-sákhtah, بهم بر بافته bi-ham-bar-báftah.

Fictitiously, *adv.* بطور ساختگي bi-taur-i-sákhtagí, جعلاً ja'lan, قلابانه qullábánah, از روي افترا az rúy-i-iftirá, غشاشانه ghisháshánah, كاذبانه kázibánah.

Ficus carica (*Fig*), *subs.* انجير anjír, تين tín.

Ficus glomerata, *subs.* (*Botanical term*) جميز jamíz, تين الاحمق tínu 'l-ahmaq, انجير احمق anjír-i-ahmaq, ثمر پشه samar-i-pashshah.

Ficus oppositifolia, *subs.* (*Botanical term*) تين بري tín-i-barrí.

Fid, *subs.* پايه سر دگل páyah-i-sar-dagal, سر دگل گير sar-dagal-gír, سيخ síkh, ريسمان شكاف rísmán-shikáf.

Fiddle, *subs.* كمانچه kamánchah, چغانه chaghánah.

Fiddle, *verb,* كمانچه زدن *or* كشيدن kamánchah zadan *or* kashídan.—(*Metaphorically*) دست پاي بيجا زدن dast-páy-i-bí-já zadan, بيهوده حركت كردن bíhúdah harakat kardan.

Fiddle-faddle, *subs.* بيهوده گوئي bíhúdah-gú,í, بيمعني bí-ma'ní, ياوه گوئي yávah-gú,í, هرزه داري harzah-dárí, جفنگ jafang, پوچ púch, ترهات turrahát.

Fiddler, *subs.* كمانچه زن *or* كش kamánchah-zan *or* kash.

Fiddle-stick, *subs.* كمان kamán.

Fiddle-string, *subs.* تار ,tár, وتر vatar (*pl.* اوطار autár).

Fidelity, *subs.* وفا vafá, وفاداري vafá-dárí, صدق sidq, صداقت sadáqat, حق نمك haqq-i-namak, حق گداري haq-guzárí, امانت داري amánat-dárí, امنت amanat, ايمان ímán, راست كرداري rást-kirdárí.

Fidget, *subs.* تزلزل tazalzul, سر آسيمگي sar-ásímagí, بي آرامي bí-árámí, اضطراب iztiráb, جنبجو jumb-jú, جلجل jiljil, لولش lúlish, زيبقيت zaibaqíyat.—(*Person*) متزلزل mutazalzil, جلجلو jiljilú, لولش كار lúlish-kár, بي آرام bí-árám, سيماب طبع símáb-tab'.

Fidget, *verb,* جلجل كردن jiljil kardan, لوبيدن lúbídan, جنبجو كردن jumb-jú kardan, بي آرامي نمودن bí-árámí nimúdan, بيجا جنبيدن bí-já jumbídan.

Fidgety, *adj.* متزلزل mutazalzil, جلجلو jiljilú, لولش كار lúlish-kár, بي آرام bí-árám, سيماب طبع símáb-tab'.

Fiducial, *adj.* معتمد mu'tamid, ثابت sábit, غير متردد ghair-i-mutaraddid, امين amín.

Fiduciary, *subs.* مؤتمن mütamin, امين amín, امانت نگهدار amánat-nigah-dár, ايماني ímání.

Fie! *interj.* واي váí, واه váh, اف uff, اخ ukh *or* akh, تفو tafú, ايه íh, تف tuff, ويك vaik, اه ah.

Fief, *subs.* تيول tuyúl, جاگير jágír, وضيفه ملكي vazífah-i-milkí, قرار داد qarár-dád, معيني mu'ayyaní, تويل tuvíl (*vulg.*).

Field, *subs.* صحرا sahrá, ميدان maidán, دشت dasht, كشت kisht, حرث hars.—(*Cultivated field*) مزرعه mazra'ah, كشت زار kisht-zár, زراعت zirá'at.—(*Field of battle*) ميدان maidán, معركه ma'rikah, نبرد گاه nabard-gáh, رزمگاه razm-gáh.

Field-book, *subs.* دفتر مساحت daftar-i-misáhat, كتاب زمين پيمائي kitáb-i-zamín-paimá,í.

Field-colours, *subs.* اعلام حربگاه a'lám-i-harb-gáh, اردو بيرق urdú-bairaq, بيرقچه bairaqchah.

Field-glass, *subs.* دور بين dúr-bín.

Field-marshal, *subs.* سردار لشكر sardár-i-lashkar, سپهدار sipah-dár, سپه سالار sipah-sálár.

Field-officer, *subs.* امير جنگ amír-i-jang, سرهنگ sarhang.

Field-piece, *subs.* توپچه túpchah, مدفع كوچك midfa'-i-kúchik.

Field-sports, *subs.* صحرا گردي sahrá-gardí, شكار كني shikár-kuní, صيد جوئي said-jú,í, تير زني tír-zaní.

Fiend, *subs.* شيطان shaitán (*pl.* شياطين shayátín), ابليس iblís, ديو dív, دشمن سخت dushman-i-sakht, عدوي زشت رو adúví-i-zisht-rú.

Fiendful, *adj.* دشمن زار dushman-zár, پر عداوت pur-'adávat, ابليس منش iblís-manish, ديو سار dív-sár, خصومت شعار khusúmat-shi'ár, پر كينه pur-kínah.

Fiendish, *adj.* شيطاني shaitání, ابليسي iblísí, كينه مند kínah-mand, عدو رو 'adúv-rú, ديوي díví.

Fierce, *adj.* (*Animal*) درنده darandah, سهمگين sahmgín, ضاري zárí, آسيب ده ásíb-dih, مؤذي müzí.—(*Person*) خشم آلود khishm-álúd, تند tund, تند خو tund-khú, درشت durusht, شديد shadíd, سخت sakht, آزار رسان ázár-rasán, غليظ ghalíz, با حدت bá-hiddat, پر غيظ pur-ghaiz, سبع مانند sab'-mánand, وحشي صفت vahshí-sifat, وحشي گر vahshí-gar, ستمگر sitam-gar, بيرحم bí-ruhm, سنگ طبع sang-tab', فروس furús.—(*Sun*) تند tund, زننده zanandah, تيز tíz.

Fiercely, *adv.* (*Animals*) بطور درندگي bi-taur-i-darandagí, ضاريانه záriyánah, با صفات سبعيت bá-sifát-i-

sab'íyat, مفترسانه muftarisánah, از روي صولت az rúy-i-saulat, خونخوارانه khún-kháránah, هيبتناكانه haibat-nákánah, بسرعت bi-sur'at, دمان damán.—(*Persons*) درشتانه durushtánah, شديدانه shadídánah, از روي غيظ az-ruy-i-ghaiz, بطور خشونت bi-taur-i-khushúnat, تندانه tundánah, خشم الودانه khism-álúdánah, ظالمانه zálimánah, وحشي طور vashshí-taur, بطور وحشيگري bi-taur-i-vahshí-garí, تند خويانه tund-khúyánah, از روي تشدد az-rúy-i-tashaddud.—(*Sun*) با حدت تمام bá-hiddat-i-tamám, بشدت bi-shiddat, بغايت حرارت bi-ghávat-i-harárat.

Fierceness, *subs.* (*Animals*) درندگي darandagí, سهمگيني sahm-gíní, آسيب دهي ásíb-dihí.—(*Persons*) خشم آلودگي khishm-álúdagí, تندي tundí, تند خوئي tund-khú,í, درشتي durushtí, شدت shiddat, سختي sakhtí, آزار رساني ázár-rasání, غلظت ghilzat, سبع ماندي sab'-mánandí, سبعيت sab'íyat, وحشي صفتي vahshí-sifatí, وحشي گري vahshí-garí, صولت saulat, سختدلي sakht-dilí, ستمگري sitam-garí, بيرحمي bí-ruhmí, تغيظ taghayyuz, سنگ طبعي sang-tab'í, تشدد tashaddud, فروست furúsat.—(*Sun*) تندي tundí, زنندگي zanandagí, تيزي tízí, گرمي garmí, حدت hiddat.

Fieriness, *subs.* ناريت náríyat, آتش وشي átish-vashí, حرارت زياد harárat-i-ziyád.—(*Of temper*) تيز مزاجي tíz-mizájí, تند مزاجي tund-mizájí, تهور tahavvur, آتش طبعي átish-tab'í, غيظناكي ghaiz-nákí, خشمگيني khishm-gíní.

Fiery, *adj.* آتشين átishín, آتشبار átish-bár, ناري nárí.—(*Temper*) تيز مزاج tíz-mizáj, تند مزاج tund-mizáj, متهور mutahavvir, آتش طبع átish-tab', سوداي saudáí, غضوب ghazúb.

Fife, *subs.* ني nay, ناچه náychah, ماسوره másúrah, شيپور shaipúr, لبك labak, مزمار mizmár (*pl.* مزامير mazámír).

Fife, *verb,* ني زدن nay zadan, لبك زدن labak zadan, مزمار نواختن mizmár navákhtan.

Fifer, *subs.* نيچي nay-chí, ني زن nay-zan, لبك زن labak-zan, زمار zammár

Fifteen, *adj.* پانزده pánzdah, خمسه عشر khamsah-'ushr.

Fifteenth, *adj.* پانزدهم panzdahum, خامس عشر khámis-'ushr.

Fifth, *subs.* (*Musical term*) نغمه خوش naghmah-i-khush, ترانه دلكش taránah-i-dil-kash.—*adj.* پنجم panjum, خمس khams.—(*Fifth power of a number*) مآل كعب ma,ál-i-ka'b.—(*Fifth root*) جزر مآل الكعب jazr-i-ma,álu 'l-ka'b.

Fifthly, *adv.* خامسا khámisan.

Fiftieth, *adj.* پنجاهم panjáhum.

Fifty, *adj.* پنجاه panjáh, خمسين khamsín.

Fig, *subs.* انجير anjír, تين tín.

Fight, *subs.* جنگ jang, پيكار paigár, رزم razm, حرب harb (*pl.* حروب hurúb), ناورد návard, نبرد nabard, پرخاش parkhásh, كار زار kár-zár, آورد ávard, محاربه muhárabah, مضاربه muzárabah, معاركه mu'árakah, هيجا haijá, جهاد jihád, قتال qitál, مقاتلت muqátalat, وغا vaghá, غزا ghazá, مجادله mujádalah, نزاع nizá', ستيز sitíz.

Fight, *verb,* جنگ كردن jang kardan, جنگيدن jangídan, حرب نمودن harb nimúdan, كار زار دادن kár-zár dádan, پيكار نمودن paigár nimúdan, رزم نمودن razm nimúdan, محاربه داشتن muhárabah dáshtan, قتال نمودن qitál nimúdan, گير و دار كردن gír-u-dár kardan, بر سر و كله همديگر زدن bar-sar-u-kullah-i-ham-dígar zadan.

Fighter, *subs.* مقاتل muqátil, محارب muhárib, جنگجو jang-jú, مرد ميدان mard-i-maidán.

Fighting, *subs.* جنگ jang, محاربه muhárabah, مقاتله muqátalah, رزمسازي razm-sází.

Fig-leaf, *subs.* برگ انجير barg-i-anjír, ورق تين varaq-i-tín.

Figment, *subs.* (*Fiction*) افترا iftirá, اختلاق ikhtiláq, جعل ja'l.—(*Device*) مكر makr, تدبير tadbír, حيله hílah, چاره گري chárah-garí.

Figurability, *subs.* شكل پذيري shakl-pazírí, تشكل tashakkul, صورت گيري súrat-gírí, هيئت يابي haiät-yábí.

Figurable, *adj.* شكل پذير shakl-pazír, متشكل mutashakkil, صورت گير súrat-gír, هيئت ياب haiät-yáb.

Figurate, *adj.* شكل دار shakl-dár, مشكل mushakkal, صورتي súratí, تصويري tasvírí, هيئت نما haiät-nimá.

Figuration, *subs.* شكل داري shakl-dárí, تشكل tashakkul, صورت گيري súrat-gírí, هيئت نمائي haiät-nimá,í.

Figurative, *adj.* رنگين rangín, تمثيل tamsíl, كنايه آميز kináyah-ámíz, تشبيهي tashbíhí, مثل آميز masal-ámíz, متشابه mutashábih, مجاز majáz, غير واقع ghair-i-váqi'.

Figuratively, *adv.* بطور مثل bi-taur-i-masal, بر سبيل كنايه bar-sabíl-i-kináyah, تشبيهاً tashbíhan, مجازاً majázan, بطرز تشابه bi-tarz-i-tashábuh, تمثيلاً tamsílan.

Figure, *subs.* شكل shakl (*pl.* اشكال ashkál), صورت súrat, كالبد kálbud, پيكر paikar, هيئت haiät, هيكل haikal, قواره quvárah, شخص shakhs, ريخت ríkht, مجسمه mujassamah, اندام andám, نمايش nimáyish, تمثال timsál, سيما símá, نقش naqsh, قد qadd.—(*In arithmetic*) رقم raqam (*pl.* ارقام arqám).—(*Metaphor*) استعاره isti'árah, كنايه kináyah, مجاز majáz, مجازت majázat, تشبيه tashbíh, تمثيل tamsíl.—(*Figure of speech*) اصطلاح istiláh, طرز بيان tarz-i-bayán.

Figure, *verb trans.* تشکیل کردن tashkíl kardan, هیئت haiät dádan.—(*Draw*) کشیدن kashídan, تصویر کردن tasvír kardan, نقش نمودن naqsh nimúdan.—(*Conjecture*) تصور کردن tasavvur kardan, قیاس کردن qiyás kardan, توهم نمودن tavahhum nimúdan.—(*Foreshow*) مثل زدن masal zadan, مثال آوردن misál ávardan, نمودن nimúdan (*rt.* نماي nimáy).—*intrans.* امتیاز یافتن imtiyáz yáftan, ممتاز شدن mumtáz shudan, شاخص گشتن shákhis gashtan, شمع مجلس گردیدن sham'-i-majlis gardídan.

Figure-drawing, *subs.* تصویر اجسام tasvír-i-ajsám.

Figure-head, *subs.* تصویر مر جهاز tasvír-i-sar-i-jaház, مجسمه جلو کشتي mujassamah-i-jilau-i-kashtí, نشان مرکب nishán-i-markab.

Figuring, *subs.* تشکیل tashkíl, تصویر tasvír, تمثیل tamsíl, امتیاز imtiyáz.

Filaceous, *adj.* رشته رشتهٔي rishtah-rishtahí, تار تاري tár-tárí, نخ نخ nakh-nakh.

Filament, *subs.* ریشه ríshah, لیف líf (*pl.* الیاف alyáf), عرق 'araq, رگ rag, تار tár, رشته rishtah.

Filamentous, *adj.* پر ریشه pur-ríshah, لیفي lífí, پرزه پرزه purzah-purzah.

Filaria medinensis (*Guinea worm*), *subs.* ریشته ríshtah, پیوك pívak, عرق مدني 'araq-i-madaní.

Filatory, *subs.* آلت پنبه ریشي álat-i-pambah-ríshí, چرخ charkh, آلت نخ کشي álat-i-nakh-kashí.

Filature, *subs.* نخ سازي nakh-sází, نخ کشي nakh-kashí, کلافه کن kaláfah-kun, کلافه گر خانه kaláfah-gar-khánah.

Filbert, *subs.* فندق fandaq (*pl.* فنادق fanáduq), جوز بلغار jauz-i-bulghár.—(*Filbert-tree—Corylus avellana*) درخت فندق dirakht-fandaq.

Filch, *verb*, دزدیدن duzdídan, دزدي کردن duzdí kardan, گنده دزدي کردن gundah-duzdí kardan, سرقه کردن sariqah kardan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), بردن burdan, نهب کردن nahb kardan.

Filcher, *subs.* دزد duzd, گنده دزد gundah-duzd, سارق sáriq, ناهب náhib.

Filchingly, *adv.* دزدانه duzdánah, سارقانه sáriqánah, ناهبانه náhibánah.

File, *subs.* سوهان súhán, مبرد mibrad.—(*Of papers*) طبق tabaq, طبقه tabaqah, دسته dastah, بسته کاغذ bastah-i-kághaz, دفتر daftar, دستمال کاغذ dast-mál-i-kághaz, سیخ کاغذ síkh-i-kághaz.—(*File of soldiers*) صف saff (*pl.* صفوف sufúf), شماره shimárah, قطار qitár.

File, *subs.* سوهان زدن súhán zadan, سوهانکاري کردن súhán-kárí kardan.—(*Papers*) طبق کردن tabaq kardan, دسته دسته کردن dastah-dastah kardan, سیخ زدن síkh zadan, پیچانیدن píchánídan.—(*Soldiers*) دسته دسته کردن dastah-dastah kardan, صف نمودن saff nimúdan.

File-leader, *subs.* سر قطار sar-qitár, پیشرو písh-rau, دسته کش dastah-kash.

File-raspings, *subs.* براده burádah, ساوه sávah, سواله suválah, سائیده sá,ídah, خاکه khákah.

Filial, *adj.* فرزندي farzandí, بنوي banaví, پسري pisarí, دختري dukhtarí.

Filiation, *subs.* بنوت bunúvat, ابنیت ibníyat, فرزندي farzandí, پسر خواندگي pisar-khándagí, دختر خواندگي dukhtar-khándagí. — (*Bastardy case*) اسناد بنوت isnád-i-bunúvat, نسبت فرزندي nisbat-i-farzandí, تهمت ولادت tuhmat-i-viládat.

Filiform, *adj.* رشته شکل rishtah-shakl, تار مانند tár-mánand, نخ وش nakh-vash.

Filigree, *subs.* زر تاري zar-tárí, سیم کاري sím-kárí, زر افشاني zar-afshání, طلا کاري tilá-kárí.

Filigreed, *adj.* زر تار zar-tár, سیمین símín, زر افشان zar-afshán, طلا کار tilá-kár.

Filing, *subs.* سوهان کاري súhán-kárí, مبرد کاري mibrad-kárí.—(*Of papers*) دسته کني dastah-kuní, ضبط zabt, ربط rabt, سیخ زني síkh-zaní, پیچش píchish.—(*Small scraps of metal*) براده burádah, ساوه sávah, سواله suválah, سائیده sá,ídah, خاکه khákah.

Fill, *subs.* سیري sírí, شبع shaba', امتلا imtilá, ملا milá, پري purí.

Fill, *verb*, پر کردن pur kardan, مملو نمودن mamlú nimúdan, ملا کردن milá kardan, مشحون کردن mashhún kardan, ممتلي ساختن mumtalí sákhtan.—(*Cram*) آکندن ákandan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), انباردن ambárdan, طپانیدن tapánídan, چپانیدن chapánídan.—(*As a carriage*) پر کردن pur kardan, بار گیري کردن bár-gírí kardan, حمل نمودن haml nimúdan.—*intrans.* پر شدن pur shudan, مملو شدن mamlú shudan, لب ریز شدن lab-ríz shudan, مشحون شدن mashhún shudan.—(*As a carriage*) پر شدن pur shudan, ممتلي گشتن mumtalí gashtan, سیر گردیدن sír gardídan.—(*To fill up*) لب ریز کردن lab-ríz kardan. —(*The perfume of the flowers filled the place*) عطر گلها در آنجا پیچیده بود 'itr-i-gulhá dar ánjá píchídah búd.

Filled, *part. and adj.* پر pur, مملو mamlú, مشحون mashhún.—(*Carriage*) حامل hámil.

Fille de chambre, *subs.* جاریه járiyah (*pl.* جواري javárí), حجره پا hujrah-pá, خانه نگهدار khánah-nigah-dár, کنیزك kanízak, دده dadah (*vulg.*).

Fillet, *subs.* سر بند sar-band, مباف mubáf, شریط sharít, پهنك pahnak, قیطان qaitán.—(*Of meat*) لوله گوشت lúlah-i-gúsht, لوله lúlah, پیچیده píchídah, پارچه párchah, قطعه qit'ah, سر دست sar-i-dast, ران rán.—

(*Gold line round pictures*) جدول زر jadval-i-zar, خط مذهب khatt-i-muzahhab.

Fillet, *verb,* بستن با قیطان bá-qaitán bastan, لبه دار ساختن labah-dár sákhtan.

Fillibuster, *subs.* دریا زن daryá-zan, دزد بحري duzd-i-bahrí, قرصان qursán.

Filling, *subs.* پود púd, لهمه lahmah, ملان mal,án, پري purí, شبع shaba', نخته بندي nakhtah-bandí.

Fillip, *subs.* پلنگ piling, انگشتك angushtak.

Fillip, *verb,* انگشتك دادن angushtak dádan, پلنگ زدن piling zadan, انگشت زدن angusht zadan.

Filly, *subs.* کره ماده kurrah-i-mádah, فلوه faluvah, طریح taríh.

Film, *subs.* فوف fúf, پرده pardah, پلکه pilkah, جلده jildah, زیادتي ziyádatí, غشا ghishá, پوست púst.

Filmy, *adj.* فوفي fúfí, پلکه دار pilkah-dár, غشاي ghishá'í, پرده دار pardah-dár.

Filose, *adj.* تار مانند tár-mánand, رشته وش rishtah-vash, نخسان nakh-sán.

Filter, *subs.* آب پاله áb-pálah, ترشي پاله turushí-pálah, آب صاف کن áb-sáf-kun, مصفات misfát, صافي sáfí, مصفا musaffá.

Filter, *verb,* تصفیه نمودن tasfiyah nimúdan, زلال گردانیدن zulál gardánídan, صاف کردن sáf kardan, پالودن pálúdan, پاك ساختن pák sákhtan, آب صاف کردن áb-sáf kardan.— *intrans.* تصفیه یافتن tasfiyah yáftan, زلال شدن zulál shudan.—(*Percolate*) ازسوراخ در کردن az súrákh dar kardan.

Filtered, *part.* مروق muravvaq, پالوده pálúdah, صاف کرده sáf-kardah, زلال zulál.

Filtering paper, *subs.* کاغذ تصفیه kághaz-i-tasfiyah, ورق صاف کني varaq-i-sáf-kuní.

Filth, *subs.* چرك chirk, نجاست najásat, لجن lajan, لوث laus, آلایش áláyish, جنابت janábat, گه کاري guh-kárí, گه guh, روث ravas, سرگین sargín.—(*Indecency —in words*) هرزه harzah, پوچ púch, فحش fuhsh.—(*In deeds*) هرزگي harzagí, گستاخي gustákhí, وقاحت vaqáhat, خباثت khabásat.

Filthily, *adv.* (*Dirtily*) نجسانه najisánah, پلیدانه pilídánah, بطور آلودگي bi-taur-i-álúdagí, ملوثانه mulavvasánah, با نا پاکي bá-ná-pákí.—(*Indecently*) بطور نا شایست bi-taur-i-ná-sháyist, رکیکانه rakíkánah, قبیحانه qabíhánah, نا پسندانه ná-pasandánah.

Filthiness, *subs.* چرکیني chirkíní, قباحت qabáhat, خباثت khabásat, گه کاري guh-kárí, پلیدي pilídí, نا پاکي ná-pákí.

Filthy, *adj.* پلید pilíd, چرکین chirkín, نا پاك ná-pák, پلشت pilisht, پر ومخ pur-vasakh, رو نا شسته ná-shustah-rú, ملوث mulavvas, نجس najis, گه آلود guh-álúd.—(*Indecent*) فاحش fáhish, نا شایسته ná-sháyistah, رکیك rakík, هرزه harzah, مستهجن mustahjan, خبیث khabís, نا پسند ná-pasand, قبیح qabíh.—(*What a filthy mess you have made*) چه گه کاري است chih guh-kárí ast.

Filtrate, *verb,* تصفیه نمودن tasfiyáh nimúdan, زلال گردانیدن zulál gardánídan, صاف کردن sáf kardan, پالودن pálúdan, پاك ساختن pák sákhtan, آب صاف کردن áb-sáf kardan.—*intrans.* تصفیه یافتن tasfiyah yáftan, زلال شدن zulál shudan.—(*Percolate*) از سوراخ در کردن az súrákh dar kardan.

Filtration, *subs.* پالودگي pálúdagí, تصفیه tasfiyah, صاف کني sáf-kuní, زلال سازي zulál-sází.—(*Percolation*) نفوذ nufúz, مرور marúr, دخول در سوراخ dukhúl dar súrákh.

Fimbriate, *adj.* محشا muhashshá, حاشیه دار háshiyah-dár, مو کنار mú-kínár, موئین کنار mú,ín-kinár.

Fimbriate, *verb,* محشا ساختن muhashshá sákhtan, حاشیه دار نمودن háshiyah-dár nimúdan, سجاف کردن sajáf kardan, موئین کنار ساختن mú,ín-kinár sákhtan.

Fin, *subs.* (*Of a fish*) پر ماهي par-i-máhí, بال bál, جناح janáh (*pl.* اجنحه ajinhah).—(*Dorsal fin*) مازه mázah.

Finable, *adj.* جریمه بردار jarímah-bardár, تاوان کش táván-kash, عزامت ده 'azámat-dih, سزاوار عقوبت sizávár-i-'uqúbat.

Final, *adj.* آخر ákhir, آخرین ákhirín, غاي ghá'í.—(*Conclusive*) ختمي khatmí, اختتامي ikhtitámí, قطعي qat'í, قاطعي qát'í.

Finale, *subs.* نهایت niháyat, منتهي muntahá, آخر ákhir.

Finality, *subs.* منتهي muntahá, انتها intihá, آخریت ákhiríyat, تمامي tamámí.

Finally, *adv.* نهایت الامر nihávatu 'l-amr, القصه al-qissah, غرض gharaz, آخر کلام اینکه ákhir-i-kalám-ínkih.

Finance, *subs.* مالیات máliyát, ارتفاع مملکت irtifá'-i-mamlakat, میري mírí, دیوان díván, مال دیوان mál-i-díván, مداخل مملکتي madákhil-i-mamlakatí, خراج ملکي khiráj-i-mulkí.—(*Finance minister*) وزیر مالیه vazír-i-máliyah.

Financial, *adj.* مالي málí, نقدي naqdí, پولي púlí.—(*Financial arrangements*) حساب رسي hisáb-rasí, قرار مدار مالي qarár-madár-i-málí, خرج و مخارج kharj-u-makhárij, مداخل و مخارج madákhil-u-makhárij.—(*Financial embarrassment*) بدهکاري bidih-kárí, عسرت مالي 'usrat-i-málí, ور شکستگي var-shikastagí, مفروضیت mafrúzíyat, تنگي tangí. — (*Financial system*) انتظام مالي intizám-i-málí, قاعده پول گیري qá'idah-i-púl-gírí.

Financier, *subs.* مالیات گیر málíyát-gír, تحصیلدار tah-

síl-dár, دفتر حساب دار hisáb-dár, مستوفي mustaufí, دفتر دار daftar-dár, خزانه دار khizánah-dár.

Finch, *subs.* (*Bird*) صعوه sa'vah (*pl.* صعو sa'v), ترنسك tirinsik.

Find, *verb,* يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), پيدا كردن paidá kardan, جستن justan (*rt.* جوي júy), بهم رسانيدن bi-ham rasánídan. — (*To find out*) ملتفت شدن multafit shudan, منتقل شدن muntaqil shudan, در يافتن dar-yáftan, در يافت كردن dar-yáft kardan, امتياز دادن imtiyáz dádan, شناختن shinákhtan (*rt.* شناس shinás), ديدن dídan (*rt.* بين bín).—(*To declare a verdict*) راءي داشتن räí dáshtan, فتوي دادن fatvá dádan, حكم كردن hukm kardan.—(*Supply*) دادن dádan (*rt.* ده dih), رسانيدن rasánídan.—(*Every sort of animal is to be found*) از هر قسم جانور پيدا مي‌شود az har qism-i-jánvar paidá mí-shavad.—(*Which are seldom elsewhere found*) كه كمتر جاي بود kih kamtar jáy búd.—(*Gold is found*) زر بهم ميرسد zar bi-ham mí-rasad.—(*I could not find him out*) از او نكردم سراغ surágh az ú na-kardam, سراغش نكردم surághish-na kardam.

Finder, *subs.* يابنده yábandah, واجد vájid, در يافت كننده dar-yáft-kunandah, پيدا كننده paidá-kunandah.

Finding, *subs.* يابندگي yábandagí, در يافت dar-yáft, استكشاف istiksháf, پيدا كني paidá-kuní, وجدان vijdán. —(*Meeting*) ملاقات muláqát, بر خوري bar-khurí, بر خورد bar-khurd.—(*Of a jury*) فتوي fatvá, حكم hukm, راءي räi.

Findings, *subs.* اسباب كفش دوزي asbáb-i-kafsh-dúzí, آلات كفش دوز مسافر álát-i-kafsh-dúz-i-musáfir.

Fine, *subs.* جريمه jarímah, جريمانه jarímánah, مصادره musádarah, تاوان táván.—(*Fine for manslaughter*) خونبها khún-bahá, ديت diyyat, معقله ma'qulah.—(*For causing abortion*) غره ghurrah.—*adj.* (*Beautiful*) لطافت دار latáfat-dár, لطيف latíf, خوب khub, خوش نما khush-nimá, ملوس malús, ملاحتدار maláhat-dár, دلپسند dil-pasand, دلستان dil-sitán, دلكشا dil-kashá, قشبگ qashang, مستطاب mustaták, نيك ník, نيكو níkú, ظريف zaríf, هاجر hájir.—(*Not coarse*) نازك názuk, رقيق raqíq, باريك bárík, دقيق daqíq.—(*Pure*) پاك pák, صاف sáf.—(*Small*) باريك bárík, دقيق daqíq, ريزه rízah.—(*Subtle*) زرنگ zaring, زيرك zírak, چابك chábuk, چست chust.—(*Applied to crops*) خوب khub, سبز sabz.—(*Applied to pen*) نازك názuk, خفي khafí. —(*Applied to weather*) مساعد musá'id, ملائم muláïm, خوب khub.—(*All very fine*) يواش yavásh.—(*A fine sum*) مال معقول mál-i-ma'qúl.—(*The weather was very fine*) هوا بسيار صاف بود havá bisyár sáf búd.—(*The pen is too fine*) قلم پر نازك است qalam pur názuk ast, قلم پر خفي است qalam pur khafí ast.—(*It is a fine child*) طفل مثل پاره ماه است tifl misl-i-párah-i-máh ast.—(*In fine*) غايتش gháyat-ash, الغرض al-gharaz, الحاصل al-hásil, الاخر al-ákhir, آخرتا ákhiratan, آخر الامر ákhiru 'l-amr.

Fine, *verb,* مصادره نمودن musádarah nimúdan, تجريم تاوان نمودن tájrím nimúdan, جريمانه كردن jarímánah kardan, ابواب كردن abváb kardan, ترجمان كردن tarjumán kardan, غرامت كردن gharámat kardan, گرفتن táván giriftan.—(*Refine*) صاف كردن sáf kardan, تصفيه نمودن tasfiyah nimúdan.—(*To be fined*) جريمانه كرده شدن jarímánah-kardah shudan.

Fine Arts, *subs.* صنائع دقيقه sanáï'-i-daqíqah.

Fine-draw, *verb,* رفو كردن rafú kardan, بخيه كردن bukhyah kardan, صاف دوختن sáf dúkhtan.

Fine-drawing, *subs.* رفو rafú, رف raf, بخيه bukhyah, صاف دوزي sáf-dúzí.

Fine-fingered, *adj.* خوشدشت khush-dasht, خوش انگشت khush-angusht, ماهر máhir.

Finely, *adv.* بتفصيل bi-tafsíl, بدقت bi-diqqat, ظريفانه zarífánah, بطور پدر سوختگي bi-taur-i-pidar-súkhtagí. —(*Beautifully*) قشنگانه qashangánah, لطيفاً latífan, نيكوانه níkúánah, مقبولاً maqbúlan, بخوبي bi-khubí, بطور خوبي bi-taur-i-khubí, جميلانه jamílánah.—(*Dextrously*) چالاكانه chálákánah, چابكدستانه chábuk-dastánah, طرارانه taráránah.

Fineness, *subs.* دقت diqqat, حدت hiddat.—(*Elegance*) قشنگي qashangí, ملاحت maláhat, زيبائي zíbá'í. —(*Subtilty*) دقيقه شناسي daqíqah shinásí, نكته بيني nuktah-bíní.—(*Purity*) پاكي pákí, صافي sáfí.—(*Opposite to coarseness*) نازكي názukí, رقيقي raqíqí, باريكي báríkí.—(*Applied to weather*) مساعدت musá'adat, ملايمت muláyamat, خوبي khubí, صافي sáfí.—(*Smallness*) باريكي báríkí, دقيقي dakíkí.—(*As a pen*) نازكي názukí, خفيت khafíyat.

Finer, *subs.* (*Of metals, smelter*) قالگر qál-gar, قالكن qál-kun, مصفي كننده musaffá-kunandah, تصفيه كار tasfiyah-kár, فلز گذار filizz-guzár.

Finery, *subs.* زيور آلات zívar-álát, البسه نفيس albisah-i-nafís, جلوه گري jilvah-garí, نمايش nimáyish, آرايش áráyish, رونق raunaq.—(*For metals*) كوره آهن سازي kúrah-i-áhan-sází, كوره آهن نرم كني kúrah-i-áhan-narm-kuní.

Fine-spun, *adj.* باريك bárík, دقيق daqíq, نازك názuk.

Finesse, *subs.* زرنگي zaringí, چالاكي chálákí, چابك دستي chábuk-dastí, حيله hílah, فريب fríb, مكر makr, خدعه khud'ah.

Finesse, *verb,* حيله بازي كردن hílah-bází kardan, فريب دهي نمودن frib-dihí nimúdan.

Finessing, *subs.* حيله بازي hílah-bází, فريب دهي frib-

dihí, خدعه کاري khud'ah-kárí, مکر انديشي makr-andíshí.

Fin-footed, *adj.* پا پرده pardah-pá, پا پر pá-par.

Finger, *subs.* انگشت angusht, پنجه panjah, اصبع asba' (*pl.* اصابع asábi').—(*Fore-finger*) سبابه sabbá-bah, انگشت شهادت angusht-i-shahádat.—(*Little finger*) خنصر khinsir (*pl.* خناصر khanásir), کلنج kilinj, انگشت کوچك angusht-i-kúchik, کلنجشك kilin-jishk.—(*Middle finger*) انگشت ميانه angusht-i-miyá-nah.—(*Ring-finger*) بنصر binsir (*pl.* بناسر banásir).—(*Second finger*) وسطي vasatí, انگشت درازي an-gusht-i-dirází.—(*Joint of the fingers*) بند انگشت band-i-angusht, مفصل mafsil (*pl.* مفاصل mafásil).—(*Tip of finger*) بنانه banánah (*pl.* بنان bunán), انملت anmulat (*pl.* انامل anámil).—(*To have a finger in the pie*) پاي درميان کار داشتن páy dar miyán-i-kár dáshtan, دست داشتن dast dáshtan.

Finger, *verb,* انگشت بردن angusht burdan, دست زدن dast zadan *or* مالیدن málídan, ناخنك زدن nákhunak zadan, سودن súdan (*rt.* سا sá).—(*Steal*) دزديدن duz-dídan, دزدي کردن duzdí kardan, سرقه کردن sariqah kardan.

Finger-board, *subs.* (*Of a violin*) جا پنجه já-i-panjah, جا انگشت já-i-angusht.

Fingered, *adj.* انگشت دار angusht-dár, شاخه دار shá-khah-dar.

Fingering, *subs.* دست زني dast-zaní, انگشت کاري angusht-kárí, نرم دستي narm-dastí, تر دستي tar-dastí.

Finger-post, *subs.* دار انگشت dár-i-angusht, علامت راه 'alámat-i-ráh.

Finial, *subs.* گلدسته gul-dastah, سر ستون sar-sitún.

Finical, *adj.* خويشتن بين khíshtan-bín, قشنگ qashang, خود پرست khud-parast, خود پسند khud-pasand, فيسو físú, زيور دوست zívar-dúst, آرايش کن árávish-kun, جلوه فروش jilvah-furúsh.

Finically, *adv.* جلوه فروشانه jilvah-furushánah, از روي فيس az rúy-i-fís, خود پسندانه khud-pasandánah, بطور خويشتن فروشي bi-taur-i-khíshtan-furúshí.

Fining, *subs.* مصادره musádarah, تصفيه tasfiyah.

Fining-pot, *subs.* کوره kúrah, بوته bútah, قال qál.

Finis, *subs.* تم tamm, انتهي intihá, ختم khatm, آخر ákhir.

Finish, *subs.* تم tamm, انتهي intihá, ختم khatm, آخر ákhir.

Finish, *verb trans.* تمام کردن tamám kardan, اتمام کردن itmám kardan, تتميم نمودن tatmím nimúdan, انجاميدن anjámídan, باانجام رسانيدن bi-anjám rasánídan, انجام دادن anjám dádan, صورت انجام دادن súrat-i-anjám dádan, باخر رسانيدن bi-ákhir rasánídan, صورت اتمام súrat-i-itmám dádan, تکميل نمودن takmíl nimú-dan, کامل ساختن kámil sákhtan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), منقضي ساختن munqazí sákhtan, منقرض ساختن munqariz sákhtan, ختم کردن khatm kardan, اختتام نمودن ikhtitám nimúdan, بپايان رسانيدن bi-páyán rasánídan, بس کردن bas kardan.—*intrans.* تکميل يافتن takmíl yáftan, با تمام رسيدن bá-tamám rasídan, خلاص شدن khalás shudan, بسر آمدن bi-sar ámadan, منقرض شدن munqariz shudan, باخر رسيدن bi-ákhir rasídan, تمام شدن tamám shudan, انجام يافتن anjám yáftan, ختم يافتن khatm yáftan.—(*Have you finished?*) خلاص شدي khalás shudí, تمام کردي tamám kardí.—(*We shall finish by betraying the king*) بالاخره bi 'l-ákhirah bar pádisháh 'ásí kháhím shud.

Finished, *adj.* (*Courteous*) لطيف latíf, ملائم muláïm, شيرين shírín, سليم salím, متواضع mutavázi', خوش طبع khush-tab', خليق khalíq, مؤدب müaddab, خوش اطوار khush-atvár, خوش اخلاق khush-akhláq, خوش سلوك khush-sulúk, مکمل mukammal.—*part.* (*Ended*) متناهي mutanáhí, منقرض munqariz.—(*To be finished*) تکميل يافتن takmíl yáftan, با تمام رسيدن bá-tamám rasídan, خلاص شدن khalás shudan, بسر آمدن bi-sar ámadan, منقرض شدن munqariz shudan, باخر رسيدن bi-ákhir rasídan, تمام شدن tamám shudan, انجام يافتن anjám yáftan, ختم يافتن khatm yáftan.—(*Have you finished?*) خلاص شدي khalás shudí, تمام کردي tamám kardí.—(*We shall finish by betraying the king*) بالاخره بر پادشاه عاصي خواهيم شد bi 'l-ákhirah bar pádisháh 'ásí kháhím shud.

Finisher, *subs.* متمم mutammim, مکمل mukammil, باانجام رسان bi-anjám-rasán, آخر کننده ákhir-kunan-dah, تمام سازنده tamám-sázandah.

Finishing, *subs.* تتمه tatammah, اتمام itmám, اکمال ikmál, تکميل takmíl, اختتام ikhtitám, انتها intihá, انجام anjám.—*adj.* اتمامي itmámí, تکميلي takmílí, آخر ákhir, آخر رسان ákhir-rasán, آخرين ákhirín, پسين pasín, پسترين pastarín.

Finite, *adj.* محدود mahdúd, منتهي muntahí, متناهي mutanáhí, آخر دار ákhir-dár, موقت muvaqqat, منقضي شو munqazí-shau.

Finitely, *adv.* محدودا mahdúdan, تا حدي tá-bi-haddí, تا بدرجه tá-bi-darajah, فقط faqat.

Finiteness, *subs.* محدوديت mahdúdíyat, محصوريت mahsúríyat, حد hadd, حصور hasúr.

Finless, *adj.* بي بال bí-bál, بي جناح bí-janáh.

Finlike, *adj.* مانند بال bál-mánand, جناح سان janáh-sán.

Finnikin, *subs.* کبوتر بال دار kabútar-i-bál-dár.

Finny, *adj.* بالدار bál-dár, جناح دار janáh-dár.

Fin-toed, *adj.* پا پرده pardah-pá, پا پر pá-par.

Fir (*Abres excelsa*), *subs.* صنوبر sinaubar, کاج káj, ناجو nájú.

Fire, *subs.* آتش átish, نار nár, شراره shirárah, حرقه harqah, آذر ázar (*obs.*). — (*Conflagration*) سوختگي súkhtagí, سوزش súzish, حريق haríq, احتراق ihtiráq, اشتعال ishti'ál. — (*Ardour*) رغبت raghbat, شوق shauq, غيرت ghairat, حدت hiddat, تند روي tund-raví, تند رفتاري tund-raftárí, سختي sakhtí, آرزو مندي árzú-mandí, سر گرمي sar-garmí.—(*To bank or make up the fire*) آتش كردن átish kardan.—(*To blow the fire*) بر آتش دميدن آتش پوف كردن átish púf kardan, bar átish damídan.—(*To light the fire*) آتش روشن كردن átish raushan kardan.—(*To put out the fire*) آتش نشاندن آتش خاموش كردن átish khámúsh kardan, átish nishándan, آتش كشتن átish kushtan.—(*To assist in putting out a fire*) امداد خاموش كردن آتش نمودن imdád-i-khámúsh kardan-i-átish nimúdan.—(*To stir the fire*) آتش بهم زدن átish bi-ham zadan.—(*In the fire*) از توي آتش túí-i-átish.—(*Off the fire*) از روي آتش az rúy-i-átish.—(*A fire broke out*) حريق اتفاق افتاده است haríq ittifáq uftádah ast.—(*The fire is out*) آتش خاموس شده است átish khámúsh shudah ast.—(*He won't set the Thames on fire*) دريارا نتواند آتش زد daryá-rá natavánad átish zad.

Fire, *verb,* (*Set on fire*) آتش زدن átish zadan, افروختن afrúkhtan (*rt.* افروز afrúz), روشن كردن raushan kardan.—(*To fire a gun*) تير انداختن tír andákhtan, خالي كردن khálí kardan, سر كردن sar kardan, زدن zadan (*rt.* زن zan).—(*To catch fire*) آتش گرفتن átish giriftan.—(*To fire as soldiers*) توپ انداختن túp andákhtan, فشنگ كردن fishang kardan, خالي كردن khálí kardan, تير اندازي كردن tír-andází kardan, گله زني gallah-zaní kardan.—(*Cauterize*) داغ كردن dágh kardan, وسم كردن vasm kardan.

Fire-arms, *subs.* اسلحه ناريه aslihah-i-náriyah, يراق آتشي yaráq-i-átishí.

Fire-ball, *subs.* آتش پران átish-parán, شقاقه shaqqáqah.

Fire-brand, *subs.* آتشپاره átish-párah, نيم سوز ním-súz, جذوه jazvah (*pl.* جذا jizá).—(*Person*) فساد كار fasád-kár, مفسد mufsid, خرابي كن kharábí-kun, ضرر رسان zarar-rasán, اخلال نما ikhlál-nimá.

Fire-brick, *subs.* خشت آتش تاب khisht-i-átish-táb, آجر ثابت ájurr-i-sábit.

Fire-brigade, *subs.* طولمبه چيان túlúmbah-chián, فوج آتش كش fauj-i-átish-kush, سرباز آتش خاموش كن sarbáz-i-átish-khámúsh-kun, فوج اطفائي fauj-i-itfá'í, آتشچي átish-chí.

Fire-clay, *subs.* گل آتشتاب gil-i-átish-táb, گل سخت gil-i-sakht, گل ثابت gil-i-sábit.

Fire-company, *subs.* اصحاب نار as'háb-i-nár, جمعيت آتش كش jam'íyat-i-átish-kush, فرقه طولمبه چي firqah-i-túlúmbah-chí, دسته آتشچي dastah-i-átish-chí, اهل اطفا ahl-i-itfá, اطفائيان itfá'iyán.

Fire-damp, *subs.* دمه damah, بخار bukhár, سم معدن samm-i-ma'dan.

Fire-engine, *subs.* طولومبه túlúmbah, تلمبه tulumbah, آلت آتش نشاني álat-i-átish-nishání, يراق آتش كشي yaráq-i-átish-kushí.

Fire-escape, *subs.* نردبان آتش رهي nardubán-i-átish-rihí, سلم نجات sallum-i-naját.

Fire-fly, *subs.* كاونه kávunah, مگس آتش magas-i-átish, پشه آتشين pashshah-i-átishín, مگس شبتب magas-i-shab-tab, آتشيزه átishízah.

Fire-guard, *subs.* قفسك qafasak, پيش بخاري pish-bukhárí, اجاق پا ujáq-pá.

Fire-hook, *subs.* مهدمه mihdamah, ديوار گير dívár-gír, قلاب نار qulláb-i-nár.

Fire-irons, *subs.* انبر ambur, آلت álat, اسباب بخاري asbáb-i-bukhárí.

Fire-lighter, *subs.* آتش گيره átish-gírah, چش گرينه chush-garínah.

Firelock, *subs.* تفنگ چقماقي tufang-i-chaqmáqí, توپ چقماقي túp-i-chaqmáqí.

Fireman, *subs.* آتش خاموش كن átish-khámúsh-kun, تلمبه چي tulumbah-chí, آتشچي átish-chí, آتش كش átish-kush, اطفائي itfá'í.—(*Company of firemen*) نظام آتش خاموش كن nizám-i-átish-khámúsh-kun, طولومبه چيان túlúmbah-chián, مباشرين اطفا حريق mubásharín-i-itfá-i-haríq, مأمورين اطفايه mámúrín-i-itfáyah.

Fire-office, *subs.* اطفا خانه itfá-khánah, منزل آتشكشان manzil-i-átish-kushán, تلمبه خانه tulumbah-khánah, مجلس ضمانت سوخت majlis-i-zamánat-i-súkht.

Fire-pan *or* **brazier,** *subs.* منقل manqal, آتشدان átish-dán.—(*Of earthenware*) كلك kalak.

Fire-place, *subs.* (*In a room*) بخاري bukhárí.—(*Sunk in the floor*) تنور tannúr.—(*Fire-place or oven*) اوجاق újáq, چاله chálah.—(*Fire-place formed of a pan of charcoal placed under a frame or low table, which is covered with a quilt*) كرسي kursí.

Fire-plug, *subs.* آب فشان áb-fishán, آتش كش átish-kush.

Fire-proof, *adj.* آتش مسوز átish-ma-súz, ثابت النار sábitu 'n-nár.

Fire-ship, *subs.* كشتي آتش زن kashtí-i-átish-zan, مركب جهاز سوز markab-i-jaház-súz.

Fire-shovel, *subs.* مجراف mijráf, خاك انداز khák-andáz.

Fireside, *subs.* بر اجاق bar-i-ujáq, پاي بخاري páy-i-bukhárí, خانه نشيني khánah-nishíní.—(*Domestic life*) امور خانه amúr-i-khánah, خانه داري khánah-dárí.—

adj. خانه دوست khánah-dúst, عیال دوست 'ayyál-dúst, خانه نشین khánah-nishín.

Fire-temple, *subs.* آتش کده átish-kadah.

Fire-wood, *subs.* حطب hatab, هیمه hímah, هیزم hízam, وقود vuqúd.

Fireworks, *subs.* آتش بازي átish-bází, اسباب آتشبازي asbáb-i-átish-bází.—(*To have a display of fireworks*) آتشبازي کردن átish-bází kardan.

Fire-worshipper, *subs.* مجوسي majúsí, آتش پرست átish-parast, مغ mugh, گبر gabr, گور gaur, آذر کیش ázur-kísh, زردشتي zardushtí, زندیق zindíq (*pl.* زنادیق zanádíq).

Firing, *subs.* آتش زني átish-zaní, افروزش afrúzish.—(*Of guns*) تفنگ اندازي tufang-andází, توپ زني túp-zaní, اطلاق نار itláq-i-nár, رمي رصاص ramí-i-rasás.—(*Of horses*) وسم vasm, داغ نهي dágh-nihí.—(*Fuel*) حطب hatab, هیمه hímah, هیزم hízam, وقود vuqúd.

Firm, *subs.* (*Company*) شرکت shirkat, دستگاه dast-gáh, کار خانه kár-khánah.—(*Persons*) ثابت قدم sábit-qadam, استوار ustuvár, کار چسب kár-chasb, صاحب عزم sáhib-'azm, مصر musirr, مجد mujidd.—*adj.* (*Things*) ثابت sábit, استوار ustuvár, پایدار páyadár, اکید akíd, محکم muhkam, مضبوط mazbút, دوام دار davám-dár, پر pur, صلب sulb, قائم qáïm, مترتب mutarattib.—(*To be firm*) پاي داشتن páy dáshtan, پایداري کردن páyadárí kardan. — (*To make firm*) نصب کردن nasb kardan, استوار نمودن ustuvár nimúdan, بر پا داشتن bar-pá dáshtan, قائم ساختن qáïm sákhtan, استقرار دادن istiqrár dádan.

Firm, *verb,* نصب کردن nasb kardan, استوار نمودن ustuvár nimúdan, بر پا داشتن bar-pá dáshtan, قائم ساختن qáïm sákhtan, استقرار دادن istiqrár dádan.

Firmament, *subs.* رقیع raqí', سما samá, جلد jalad, فضا fazá, فضائي آسمان fazá'í-i-ásmán, جو javv (*pl.* اجوا ajvá *and* جوا jivá), فجوه fajvah (*pl.* فجا fijá), هوا havá, فلك falak (*pl.* افلاك aflák), گنبد لاجورد gumbad-i-lájavard, گلشن مینا فام gulshan-i-míná-fám.

Firmamental, *adj.* رقیعي raqí'í, فضاي fazáí, هواي havá'í, آسماني ásmání, فلکي falakí.

Firman, *subs.* فرمان farmán, رقم raqam, تذکره taz-karah.

Firmly, *adv.* (*Persons*) ثابت قدمانه sábit-qadamánah, صاحب عزمانه sáhib-'azmánah, مجدانه mujiddánah.—(*Things*) بطور استواري bi-taur-i-ustuvárí, ثابتانه sábit-ánah, پایدارانه páyadáránah, مضبوطانه mazbútánah.

Firmness, *subs.* (*Persons*) ثبات قدم sabát-qadam, صاحب عزمي sáhib-'azmí, چسبندگي chasbandagí, مواظبت muvázabat, ایستادگي ístádagí.—(*Things*) استواري ustuvárí, پایداري páyadárí, دوام davám, استقرار istiqrár.

First, *adj.* نخست nukhust, نخستین nukhustín, اول avval (*pl.* اوائل aváïl), یکم yakum, مقدم muqaddam. —(*First day of month*) غره ghurrah (*pl.* غرر ghurar), روز غره rúz-i-ghurrah.—(*At first*) در ابتدا dar ibtidá, ابتداً ibtidan, مقدماً muqaddaman, در مبادي حال dar mabádí-i-hál.—(*In the first place*) پیش از پیش písh-az-písh, اول بلا اول avval-bilá-avval, اول همه avval-i-hamah.—(*From the first*) از اول az avval, از ابتدا az ibtidá, در اول کار dar avval-i-kár.—(*To come in first at racing*) پیش آمدن písh ámadan.—(*When first he came*) مگر اول میامد magar avval mí-ámad.—*adv.* اولاً avvalan, ابتداً ibtidan, مقدماً muqaddaman.

Firstborn, *subs.* فرزند ارشاد farzand-i-irshád, بچه اول bachchah-i-avval.—*adj.* اول زاده avval-zádah, اول اولاد avval-i-aulád, نخستزاده nukhust-zádah.

First-floor, *subs.* طبقه اول tabaqah-i-avval, مرتبه نخست martabah-i-nukhust.

First-fruits, *subs.* باکوره bákúrah, نو بر nau-bar, نو باوه nau-bávah, اول رس avval-ras, ثمر نخست samar-i-nukhust, پیش رس písh-ras.

Firstling, *subs.* بچه اول bachchah-i-avval, اول زاده avval-zádah.

Firstly, *adv.* اولاً avvalan, مقدماً muqaddaman, ابتداً ibtidan.

First person, *subs.* (*Grammatical term*) متکلم mutakallim.

First-rate, *adj.* بسیار خوب bisyár-khub, فرد اعلي fard-i-a'lá, نهایت پسندیده nihávat-pasandídah, بهترین bihtarín, احسن ahsan.

Fiscal, *adj.* دیواني dívání, صاحب دیوان sáhib-díván, صندوق دار sandúq-dár, صندوقي sandúqí, میریه mírí-yah, خزینه‌ي khazínah'í.

Fish, *subs.* ماهي máhí.—(*Dried and smoked fish*) کسیف kisíf, ماهي خشك máhí-i-khushk, ماهي دودي máhí-i-dúdí, ماهي دود زده máhí-i-dúd-zadah, سمك دود خرده samak-i-dúd-khurdah.—(*River-fish*) ماهي شطي máhí-i-shatí.—(*Sea-fish*) ماهي بحري mahí-bahrí.—(*Drug used to stupefy the fish*) مرگ ماهي marg-i-máhí.—*adj.* ماهي máhí, ماهي وش mahí-vash, سمك سان samak-sán.

Fish, *verb,* صید نمودن said nimúdan, ماهي صید کردن máhí-said kardan, شکار کردن shikár kardan, بند انداختن band andákhtan, قلاب افکندن qulláb afkandan.

Fish-bone, *subs.* استخوان ماهي ustukhán-i-máhí.

Fisherman, *subs.* ماهي گیر máhí-gír, صیاد sayyád.

Fishery, *subs.* (*Place*) جاي ماهیگیري jáy-i-máhí-gírí, ماهي زار máhí-zár, ماهي گاه máhí-gáh, مسمکه mas-

makah.—(*Business*) دام اندازي dám-andází, ماهي گيري máhí-gírí, اصطياد istiyád.

Fishgig, *subs.* نيزه ماهي كشي nírah-i-máhí-kushí, ماهي كش máhí-kush.

Fish-hook, *subs.* قلابه qullábah, شص shass (*pl.* شصوص shusús).

Fishing, *subs.* صيادت siyádat, صيد said, اصطياد istiyád, ماهي گيري máhí-gírí, شكار ماهي shikár-i-máhí. —*adj.* صيدي saidí, اصطيادي istiyádí, شكاري shikárí.

Fishing-net, *subs.* دام dám, شبكه shabakah, طور túr, تورة túrah.

Fishing-place, *subs.* جاي ماهيگيري jáy-i-máhí-gírí, ماهي زار máhí-zár, ماهي گاه máhí-gáh, مسمكه mas-makah.

Fishing-tackle, *subs.* آلت ماهيگيري álat-i-máhí-gírí, اسباب صيد سمك asbáb-i-said-i-samak.

Fish-kettle, *subs.* كتل ماهي پزي kitl-i-máhí-pazí, ديزي ماهي پزي dízí-i-máhí-pazí, ماهي پز máhí-paz.

Fish-market, *subs.* بازار ماهي فروشي bázár-i-máhí-furúshí, سوق السمك súqu 's-samak.

Fishmonger, *subs.* ماهي فروش máhí-furúsh.

Fish-pond, *subs.* تالاب táláb.

Fish-trowel, *subs.* ماهي بر máhí-bur, چاقوئي ماهي بري chaqú'í-i-máhí-burí, كارد ماهيخوري kárd-i-máhí-khurí.

Fishy, *adj.* ماهي وش máhí-vash, ماهي مانند máhí-mánand, سمك سان samak-sán, ماهي مزه máhí-mazah.

Fissile, *adj.* شكاف بردار shaqq-shudaní, شق شدني shikáf-bardár, ترکيدني tarkídaní, پاره پاره شو párah-párah-shau.

Fissility, *subs.* انشقاق inshiqáq, تشقق tashaqquq, شكاف برداري shikáf-bardárí, ترك خوري tarak-khurí, پاره پاره شوي párah-párah-shaví.

Fissiparous, *adj.* ذره جان zarrah-ján, خورده رو khurdah-rú, پاره زي párah-zí.

Fissure, *subs.* شكاف shikáf, شق shaqq (*pl.* شقوق shuqúq), چاك chák, جرم jarm, ترك tarak, مو mú, درز darz.—(*Fissure of the anus*) شقاق مقعده shuqáq-i-maq'adah.—(*Infra-orbitary fissure*) شكاف تحتاني مقله shikáf-i-tahtání-i-muqlah.

Fist, *subs.* مشت musht, سر پنجه sar-panjah, چنگل changul, چنگ chang, قبضه qabzah.—(*To clench the fist*) دست مشت كردن dast musht kardan, پنجه بهم گذاشتن panjah bi-ham guzáshtan.

Fist, *verb,* مشت زدن *or* كردن musht zadan *or* kardan, در مشت گرفتن dar musht giriftan, قبض نمودن qabz nimúdan, چنگ كردن chang kardan.

Fisticuffs, *subs.* مشت musht, مشت زني musht-zaní, مشت آزمائي musht-ázmá'í.

Fistula, *subs.* (*Reed*) ني nay, ناي náy, هردي hurdí, پيزر pízur, لخ lukh, جگن jagan, قصب qasab.—(*Medical term*) ناسور násúr, ناصور násúr (*pl.* نواصير navásír), بواسيه bavá-siyah.—(*Anal fistula*) ناصور مقعده násúr-i-maq'adah. — (*Lachrymalis*) سيلان چشم sayalán-i-chasm, دمعه dam'ah.—(*Salivary fistula*) ناصور بزاق násúr-i-buzáq.—(*Urinal fistula*) ناصور بول násúr-i-baul.

Fistular, *adj.* ني مانند nay-mánand, قلم دار qalam-dár. –(*Hollow*) خالي khálí, تهي tuhí, اجوف ajvaf, مجوف mujavvaf, پوك púk (*vulg.*).

Fistulate, *verb,* خالي شدن khálí shudan, ميان تهي گشتن miyán-tuhí gashtan.

Fistuliform, *adj.* قلم شكل qalam-shakl, ني مانند nay-mánand, قصب وار qasab-vár.

Fistulous, *adj.* ني مانند nay-mánand, قلم دار qalam-dár.—(*Hollow*) خالي khálí, تهي tuhí, اجوف ajvaf, مجوف mujavvaf, پوك púk (*vulg.*).

Fit, *subs.* (*Swoon*) بي هوشي bí-húshí, غش ghash, ضعف za'f.—(*Attack*) غشيان ghashayán, هجوم نوبه hujúm-i-naubah, وقوع حالت vuqú'-i-hálat, نوبه naubah, حالت hálat.—(*A fit of ill-temper*) كج خلقي kaj-khulqí, تند تيزي tund-tízí, تيز مزاجي tíz-mizájí.—*adj.* (*Proper*) لائق láïq, واجب vájib, روا ravá, مناسب munásib, سزا sizá, سزاوار sizávár, شايسته sháyistah, لازم lázim, بجا bi-já, سازگار sázigár, شايان sháyán, درست durust, حقيق haqíq, يرار yarár, زيبنده zíbandah.—(*To be fit*) شايستن sháyistan, لائق بودن láïq búdan, بكار خوردن bi-kár khurdan, بايستن báyistan, سازگار شدن sázigár shudan, روا شدن ravá shudan, لائق ريش بودن láïq-i-ríish búdan.—(*This is fit for Persia*) اين باب ايران است ín báb-i-írán ast.

Fit, *verb trans.* سزاوار ساختن sizávár sákhtan, قابل گردانيدن qábil gardánídan, آماده كردن ámádah kardan, مستعد داشتن musta'idd dáshtan.—(*Adapt*) منسوب كردن mansúb kardan, موافق نمودن muváfiq nimúdan, پيوستن paivastan (*rt.* پيونه paivand), ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), درست كردن durust kardan, تسويه نمودن tasviyah nimúdan, ترتيب دادن tartíb dádan, انتظام دادن intizám dádan, تطبيق نمودن tatbíq nimúdan, توفيق بخشيدن taufíq bakhshídan, انجام دادن anjám dádan, برابر ساختن barábar sákhtan.—*intrans.* مناسب شدن munásib shudan, مناسبت داشتن munásabat dáshtan, موافقت داشتن muváfaqat dáshtan, فراخور بودن farákhur búdan.

Fitful, *adj.* حالتي hálatí, نوبه گير naubah-gír, متلون mutalavvin.—(*Apposite*) مناسب munásib, سزاوار sizávár, لائق láïq, با محل bá-mahall, قابل qábil, شايسته sháyistah, موافق muváfiq, واجب vájib, درست durust, يرار yarár, سزا sizá, سازگار sázigár.

Fitly, *adv.* بطور شايستگي bi-taur-i-sháyistagí, بطرز

مناسب bi-tarz-i-munásib, لائقانه láïqánah, بقاعده bi-qá'idah-i-durust, درست از روي صلاح az rúy-i-saláh.

Fitness, *subs.* شايستگي sháyistagí, سازگاري sázigárí, مناسبت munásabat, مزاواري sizávárí, صلاحيت saláhíyat, استحقاق istihqáq, لياقت liyáqat.

Fitter, *subs.* مصلح muslih, مناسب ساز munásib-sáz, درست کن durust-kun, رو انداز rau-andáz, موفق muvaffiq, تطبيق ده tatbíq-dih.

Fittingly, *adv.* بطور شايستگي bi-taur-i-sháyistagí, بطرز مناسب bi-tarz-i-munásib, لائقانه láïqánah, بقاعده bi-qá'idah-i-durust, درست از روي صلاح áz-rúy-i-saláh.

Fittings, *subs.* اسباب asbáb, آلات álát, ضروريات zarúriyát, لوازم lavázim.

Five, *adj.* پنج panj, خمسه khamsah.

Five-fold, *adj.* پنج چند panj-chand, پنج بار panj-bár, پنج نوبه panj-naubah, پنج مقابل panj-muqábil, مخمس mukhammas.

Five-hundred, *adj.* پنج صد panj-sad, پانصد pánsad.

Five-parted, *adj.* منقسم در پنج munqasim dar panj, پنج پاره panj-párah, مخميس يافته makhmís-yáftah.

Five-part song, *subs.* پنج پاره panj-párah, مخمس mukhammas, تخميس takhmís.

Fives, *subs.* (*Game*) پنجك panjak.

Fix, *subs.* كشمكش kash-ma-kash.—(*To be in a fix*) گير آمدن gír ámadan, دو چار شدن dú-chár shudan, تنگ آمدن tang ámadan.

Fix, *verb trans.* نشاندن nishándan, ثبت كردن sabt kardan, ثابت نمودن sábit nimúdan, نصب كردن nasb kardan, اقامت كردن iqámat kardan, بر پا داشتن bar pá dáshtan, راست كردن rást kardan, متمكن گردانيدن mutamakkin gardánídan, قرار دادن qarár dádan, استقرار بخشيدن istiqrár bakhshídan, استوار كردن ustuvár kardan, محكم كردن muhkam kardan.—(*Assign*) قرار دادن qarár dádan, تعيين نمودن ta'yín nimúdan, معين كردن mu'ayyan kardan.—(*To fix one's eyes upon a thing*) چشم بر روي چيز نصب كردن chashm bar rúyí-i-chíz nasb kardan, مراقب بودن muráqib budán, (به) چشم دوختن chashm dúkhtan (bi), چشم (بر) انداختن chashm andákhtan (bar).—*intrans.* ثابت شدن sábit shudan, قرار گرفتن qarár giriftan, استقرار يافتن istiqrár yáftan.—(*As glue, &c.*) سخت گشتن sakht gashtan, منجمد شدن munjamid shudan.

Fixable, *adj.* ثبات يافتني sabát-yáftaní, قرار گرفتني qarár-giriftaní, سخت شو sakht-shau, تعيين پذير ta'yín-pazír, نصب ياب nasb-yáb.

Fixation, *subs.* نصب nasb, اقامه iqámah, اثبات isbát, تمكين tamkín, پايداري páyadárí, مداومت mudávamat, استقرار istiqrár.—(*Firmness*) استواري ustuvárí, ثبات sabát, عزيمت 'azímat, پايداري páyadárí, دوام davám.

Fixed, *part. and adj.* معين mú'ayyan, مقرر muqarrar, بر قرار bar-qarár, مثبت musabbat, منصوب mansúb. —(*Usual*) موعود mau'úd, معتاد mu'tád, مألوف mälúf, مستعمل musta'mal, استعمالي isti'málí, متداول mutadávil.—(*As the eyes*) ايستاده ístádah, دوخته dúkhtah, چسبان chasbán, شاخص shákhis.

Fixedly, *adv.* مقررانه muqarraránah, مستقرانه mustaqirránah, ثابتانه sábitánah, استوارانه ustuváránah.—(*As the eyes*) شاخصانه shákhisánah, بطور خيرگي bi-taur-i-khíragí, بطرز دوختگي bi-tarz-i-dúkhtagí, چسبانانه chasbánánah.

Fixedness, *subs.* استقرار istiqrár, ثبات sabát, ايستادگي ístádagí, عزيمت 'azímat, استواري ustuvárí, نصب nasb, تعين ta'ayyun.—(*As the eyes*) خيرگي khíragí, ايستادگي ístádagí, دوختگي dúkhtagí, چسباني chasbání.

Fixity, *subs.* التصاق iltisáq, چسپش chaspish, صلبيت sulbíyat, ثبوت subút, قوام qavám, پايداري páya-dárí.

Fixture, *subs.* استقرار istiqrár, ثبات sabát, ايستادگي ístádagí, عزيمت 'azímat, استواري ustuvárí, نصب nasb, تعين ta'ayyun.—(*In a house*) لازمه lázimah, ضروري zarúrí, ضميمه zamímah (*pl.* ضمائم zamáïm), متعلقه muta'alliqah.

Fixure, *subs.* استقامت istiqámat, نصبيت nasbíyat.—(*Position*) طرح tarah, وضع vaz'.

Flabbiness, *subs.* نرمي narmí, لينت línat, حنوفت hunúfat, فشار پذيري fishár-pazírí.

Flabby, *adj.* نرم narm, لين layyin, لينت دار línat-dár, حنيف haníf, فشار پذير fishár-pazír.

Flabelliform, *adj.* مروحه شكل mirvahah-shakl, باد بيزن وار bád-bízan-vár.

Flaccid, *adj.* سست sust, رخو rakhv, از هم پاش az-ham-pásh, مائل بسقوط máïl-bi-suqút.

Flaccidity, *subs.* سستي sustí, افتادگي uftádagí, از پا در آمدگي az-pá-dar-ámadagí, رخاوت rakhávat, از هم پاشي az-ham-páshí, ساقطيت sáqitíyat.

Flacourtia cataphracta, *subs.* (*Botanical term*) زرنب zarnab.

Flag, *subs.* نشان nishán, علم 'alam, رأيت räyat, لوا livá, بيرق bairaq, بيراق bairáq, علامت 'alámat.—(*To hoist a flag*) بيرق سر پا نمودن bairaq sar-pá nimúdan, علم بر پا نمودن 'alam bar pá nimúdan.—(*To haul down a flag*) بيرق خوابانيدن bairaq khábánídan, علم خوابانيدن 'alam khábánídan.—(*Reed*) ني nay, ناي náy, هردي hurdí, پيزر pízur, لخ lukh, جگن jagan, قصب qasab.—(*Common sweet flag—calamus aromaticus*) اكير تركي akír-i-turkí. —(*Stone*) سنگ فرش sang-i-farsh, تخته سنگ takhtah-i-sang.

Flag, *verb trans.* ضعيف ساختن za'íf sákhtan, سست گردانيدن sust gardánídan, از پا انداختن az pá andákh-

tan.—(*Pave with flag-stones*) فرش کردن farsh kardan, با سنگ فرش نمودن sang-farsh nimúdan, به سنگ مفروش ساختن bá-sang-i-pahn mafrúsh sákhtan. —*intrans.* (*Persons*) ضعیف شدن za'íf shudan, سست شدن sust shudan.—(*Things*) پژمردن pazhmurdan, پژمرده کردن pazhmurdah kardan, افسردن afsurdan, خشکیدن khushkídan, زائل شدن záil shudan, زاهق شدن záhiq shudan.

Flagellant, *adj.* تازیانه زن táziyánah-zan, قمچی کار qamchí-kár, شلاق کوب shalláq-kúb.

Flagellate, *verb,* تازیانه زدن táziyánah zadan, قمچی کاری کردن qamchí-kárí kardan, شلاق کوفتن shalláq kúftan.

Flagellation, *subs.* تازیانه زنی táziyánah-zaní, قمچی کاری qamchí-kárí, شلاق کوبی shalláq-kúbí.

Flageolet, *subs.* نی چه nay-chah, نی nay, لبک labak, زنبورک zambúrak.

Flagginess, *subs.* سستی sustí, افتادگی uftádagí, از پا در آمدگی az-pá-dar-ámadagí, رخاوت rakhávat, از هم پاشی az-ham-páshí, ساقطیت sáqitíyat.

Flaggy, *adj.* (*With flags*) پر نی pur-nay, پر قصب pur-qasab.—(*Flaccid*) سست sust, رخو rakhv, از هم پاش az-ham-pásh, مائل بسقوط máïl-bi-suqút.

Flagitious, *adj.* بد bad, بد کار bad-kár, شریر sharír, فاسد fásid, مفسد mufsid, بد نفس bad-nafs, بد آیین bad-áyín, شقی shaqí, بد ذات bad-zát, بد خو bad-khú, طالح tálih, ناقلا náqulá, ستمگر sitam-gar, ظلام zallám, عتل 'utull, نابکار ná-bi-kár, فاجر fájir, خبیث طبع khabís-tab'.

Flagitiousness, *subs.* بدی badí, شرارت sharárat, شر sharr, فساد fasád, شنعت shun'at, بد خوئی bad-khú,í, بد کرداری bad-kirdárí, قباحت qabáhat, شقاوت shaqávat, ناقلائی náqulá,í, تعدی کاری ta'addí-kárí, ظالمیت zálimíyat, پلیدی pilidí, نا بکاری ná-bi-kárí, فاجری fájirí, خبیث طبعی khabís-tab'í.

Flag-officer, *subs.* علمدار 'alam-dár, بیرقدار bairaq-dár, سردار فوج sardár-i-fauj, سپاه کش sipáh-kash.

Flagon, *subs.* قرابه qarábah, کپ kup, سبو sabú.

Flagrancy, *subs.* تعدیکاری ta'addí-kárí, ظلم zulm, زبر دستی zabar-dastí.—(*Enormity*) اسراف isráf, افراط ifrát, زیاده روی ziyádah-raví, شدت shiddat, حدت hiddat.

Flagrant, *adj.* تعدیکار ta'addí-kár, ظالم zálim.—(*Enormous*) مسرف musrif, مفرط mufrit, زیاده رو ziyádah-rau, شدید shadíd, حدت دار hiddat-dár.

Flagrantly, *adv.* از روی تعدی az rúy-i-ta'addí, ظالمانه zálimánah. — (*Exceedingly*) از روی حدت az rúy-i-hiddat, بشدت تمام bi-shiddat-i-tamám, مسرفانه musrifánah, بطور افراط bi-taur-i-ifrát, بطرز زیاده روی bi-tarz-i-ziyádah-raví.

Flag-ship, *subs.* کشتی بیرقی kashtí-i-bairaqí, جهاز پیش رو jaház-i-písh-rau, مرکب امیر جنگ markab-i-amír-i-jang.

Flag-staff, *subs.* دار علم dár-i-'alam.

Flag-stone, *subs.* تخته سنگ takhtah-sang, سنگ بار فرش sang-i-bár-i-farsh.

Flail, *subs.* گندم کوب gandum-kúb, کزار کوب kuzár-kúb.

Flake, *subs.* چفته chaftah, لخته lakhtah, تکه tikkah, پارچه párchah, طبقه tabaqah, لائی lá,í, ماهی آویز máhí-ávíz.

Flake, *verb trans.* تکه تکه کردن tikkah-tikkah kardan, پارچه پارچه نمودن párchah-párchah nimúdan, چفته چفته ساختن chuftah sákhtan, پرده پرده گردانیدن pardah-pardah gardánídan.—*intrans.* تکه تکه شدن tikkah-tikkah shudan, پارچه پارچه گشتن párchah-párchah gashtan, پرده پرده شدن pardah-pardah shudan, دو پوسه گردیدن dú-púsah g ,rdídan.

Flake-white (*Subcarbonas plumbi*), *subs.* سفید اب safíd-áb, سفید اب قلع safíd-áb-i-qal', سفید اب شیخ safíd-áb-i-shaikh.

Flaky, *adj.* چفته چفته chuftah-chuftah, پرده پرده pardah-pardah, پارچه پارچه párchah-párchah, مطبق mutabbaq.

Flam, *subs.* بهانه bahánah, افسانه afsánah, افک ifk, کذب kizb, دروغ durúgh, زور zúr, ساختگی sákhtagí, قلابی qullábí.

Flam, *verb,* فریب دادن firíb dádan, گول زدن gúl zadan, غور زدن ghúr zadan, اغوا کردن ighvá kardan.

Flambeau, *subs.* مشعل mash'al (*pl.* مشاعل masha'il).

Flame, *subs.* زبانه zabánah, شعله shu'lah, تف taf, نائره náïrah (*pl.* نوائر naváïr), شاعله sha'ilah (*pl.* شواعل shavá'il), سعیر sa'ír, لهیب lahíb, لظی lazá.—(*In flames*) مشتعل mushta'al.—(*To be in flames*) اشتعال یافتن ishti'ál yáftan, آتش گرفتن átish giriftan.—(*Beloved*) نائره náïrah, معشوقه ma'shúqah, دلبر dil-bar.

Flame, *verb,* بر افروختن bar-afrúkhtan, مشتعل شدن mushta'al shudan, تابیدن tábídan, زبان زدن zabán zadan.—(*Be angry*) نا راض بودن ná-ráz búdan, آشوبیدن áshúbídan, غضبناك شدن ghazab-nák shudan, تغضب نمودن taghazzub nimúdan, خشم گرفتن khishm giriftan, بخشم آمدن bi-khishm ámadan, رنجیدن ranjídan, جوشیدن júshídan, اظهار کراهت کردن izhár-i-karáhat kardan.

Flame-coloured, *adj.* شعله رنگ shu'lah-rang, زرد zard, صفرای safráí.

Flameless, *adj.* بی زبانه bí-zabánah, بی شعله bí-shu'lah, بی نائره bí-náïrah.

Flamer, *subs.* پیش نماز písh-namáz, کشیش kashísh, قسیس qissís.

Flaming, *adj.* مشتعل mushta'al, ملتهب multahab, شعله ور shu'lah-var, زبان زن zabán-zan, تابدار táb-dár, شور انگیز shúr-angíz.

Flamingly, *adv.* تابانه tábánah, گرمانه garmánah, بطور حدت bi-taur-i-hiddat, از روي شدت az rúy-i-shiddat.

Flamingo, *subs.* مرغ آتشین murgh-i-átishín.

Flaminical, *adj.* کاهني káhiní, کاهن وار káhin-vár, قسیسي qissísí.

Flammability, *subs.* آتشگیري átish-gírí, شعله پذیري shu'lah-pazírí, سوزش یابي súzish-yábí.

Flammeous, *adj.* لهیبي lahíbí, لهبي lahbí, شعله وار shu'lah-vár, زبانه سان zabánah-sán.

Flammiferous, *adj.* شعله انگیز shu'lah-angíz, زبانه خیز zabánah-khíz, لهب دار lahb-dár, لهیب آر lahíb-ár.

Flammivomous, *adj.* شعله ریز shu'lah-ríz, شعله بار shulah-bár, لهیب افشان lahíb-afshán.

Flamy, *adj.* زبانه کش zabánah-kash, شعله ور shu'lah-var, افروخته afrúkhtah.

Flanch, *subs.* سر گیرو sar-i-gírú, مشدوده mashdúdah, جزو متصل juzv-i-muttasil.

Flange, *subs.* سر دائره sar-dáïrah, رابطه rábitah, صله silah, ضابطه zábitah.

Flank, *subs.* پهلو pahlú, جناح janáh, طرف taraf, کنار kinár, جانب jánib, جنب jamb (*pl.* جنوب junúb), بر bar. — (*The flanks*) ضلع zil' (*pl.* اضلاع azlá').— (*Military term*) طرف taraf (*pl.* اطراف atráf). — (*Right flank*) میمنه maimanah.—(*Left flank*) میسره maisarah.

Flank, *verb trans.* طرف بردن taraf burdan *or* داشتن dáshtan, برطرف حمله بردن bar-taraf hamlah burdan, دفع طرفین کردن daf'-i-tarafain kardan, گرد گشتن gird gashtan, از پهلو رد شدن az pahlú radd shudan.—*intrans.* بر کنار جاي گرفتن bar kinár jáy giriftan, در پیوستن dar-paivastan, بهم خوردن ba-ham khurdan, پهلو بودن pahlú búdan.

Flanker, *subs.* طرف زن taraf-zan, پهلو شکن pahlú-shikan.

Flankers, *subs.* میمنه و میسره عسکر maimanah va maisarah-i-'askar, پهلوئیان pahluïyán, اطرافیان atráfiyán.

Flannel, *subs.* شعار shi'ár, فلانل falánal (European), فنالن fanálan (European), فانله fánalah (European), فنیله fanílah (European).

Flap, *subs.* دامن dáman, چین chín, کنار kinár, سجاف sijáf.

Flap, *verb trans.* با چیز پهن زدن bá chíz-i-pahn zadan, لخته زني کردن lakhtah-zaní kardan, لطمه زدن latmah zadan, لبه افکندن labah afkandan.—*intrans.* بال زدن bál zadan, پر پر کردن par-par kardan, افتادن uftádan.

Flap-eared, *adj.* پهن گوش pahn-gúsh, کبیر الاذن kabíru 'l-uzn.

Flare, *subs.* (*Of a candle*) کورکورك kúr-kúrak, کم نورانه kam-núránah, بد روشني bad-raushaní. — (*Display*) خود نمائي khud-nimá,í, جلوه فروشي jilvah-furúshí.

Flare, *verb,* (*As a candle*) کور کورك کردن kúr-kúrak kardan, کم نورانه سوختن kam-núránah súkhtan, بد روشني دادن bad-raushaní dádan, زبان زدن zabán zadan.—(*To make a show*) خود نمائي کردن khud-nimá,í kardan, جلوه فروشي نمودن jilvah-furúshí nimúdan, ظهور کردن zuhúr kardan, باد کردن bád kardan.—(*To open out*) واز شدن váz shudan, بسط یافتن bast yáftan, منبسط شدن mumbasit shudan, باد کردن bád kardan.

Flare-up, *subs.* شور shúr, جوش غضب júsh-i-ghazab, خشم ناگهاني khishm-i-nágahání.

Flaring, *adj.* (*As a candle*) کم نور kam-núr, کور کورکو kúr-kúrakú, بد روشني bad-raushaní.—(*Making a show*) خود نما khud-nimá, جلوه فروش jilvah-furúsh, ظاهر آرا záhir-árá, بادو bádú.—(*Opening out*) باز شو báz-shav, گسترا gustarú, بسط یاب bast-yáb, منبسط mumbasit, باد آلود bád-álúd.

Flash, *subs.* آتش átish, فروزش furúzish, استضاده istizádah, برق barq (*pl.* بروق burúq), درخشندگي dirakhshandagí. — (*Flash of wit*) بسط خاطر bast-i-khátir, دماغ چاغي dimágh-chághí, سر مستي sar-mastí, نشئه nushtah.—(*Flash of light*) درخش dirakhsh, تابش tábish, فروزش furúzish, فروغ furúgh, تلالا találá.

Flash, *verb,* درخشیدن dirakhshídan, برق زدن barq zadan, تافتن táftan (*rt.* تاب táb).—(*To flash in the pan, as a gun*) گل کردن gul kardan.—(*To flash on the mind*) خطور کردن khutúr kardan, بدل رسیدن bi-dil rasídan, بخاطر آمدن bi-khátir ámadan.—(*To flash conviction on the mind*) مجاب کردن mujáb kardan, الزام دادن ilzám dádan, باقرار آوردن bá-qarár ávardan.

Flash-house, *subs.* مغاره دزدان maghárah-i-duzdan, دزد خانه duzd-khánah.

Flashily, *adv.* (*Applied to a person dressing gaudily*) جلوه فروشانه jilvah-furushánah, با زرق و برق bá-zarq va barq, بطور مغروري bi-taur-i-maghrúrí, از روي فیس az rúy-i-fís.

Flashing, *adj.* درخشان dirakhshán, بارق báriq.

Flashy, *adj.* براق barráq, شعله ور shu'lah-var, روشني دار raushaní-dár.—(*Person*) خوش نما khush-nimá, جلوه دار jilvah-dár, با زرق و برق bá-zarq va barq, تابشمند tábish-mand, بي ثبات bí-sabát, بي مزه bí-mazah.

Flask, *subs.* دبه dabbah (*pl.* دباب dibáb), تنگ tung,

حوجله haujalah (*pl.* حواجل havájil).—(*For powder*) دبه باروت dabbah-i-bárút, باروتدان bárút-dán. — (*Small priming flask*) شاخدهنه shákh-dahanah, چاشنیدان cháshní-dán.—(*For oil*) مدهن mudhun (*pl.* مداهن madáhin), دبه روغن dabbah-i-raughan.

Flasket, *subs.* گیره بزرگ gírah-i-buzurg, سله sullah.

Flat, *subs.* ابله ablah, کودن kaudan, احمق ahmaq, نا دان ná-dán, نا فهم ná-fahm, سفیه safíh, خوپله khaplah, بیوقوف bí-vuqúf, خل دمنك khul-damank, پخت pakht (*vulg.*). — (*Ground*) میدان maidán, جلگه julgah, سطیحه satíhah. — (*Of a house*) دست dast, طبقه tabaqah, قطار qitár, ردیف radíf. — (*Shoal*) پایاب páyáb, کم اب kam-áb, تنگ آب tang-áb.—(*Broad boat*) کشتی پهن kashtí-i-pahn, ماشوه ته پهن máshvah-i-tah-pahn.—(*In music*) پستی pastí, زیری zírí.—*adj.* (*Level*) برابر barábar, هموار hamvár, مساوی musáví, بسیط basít, مسطح musattah, سطیح satíh, پهن pahn, ساده sádah, صاف sáf, صفصف safsaf, افقی ufqí, خوابیده khábídah.—(*As trade*) کاسد kásid.—(*Dull*) بی مزه bí-mazah, سست sust, افسرده afsurdah, ملول malúl, ملالت انگیز malálat-angíz, سرد sard.—(*Downright*) مطلق mutlaq, بی محابا bí-muhábá, دك duk, صاف sáf.—(*Stupid*) کند رأی kund-räí, کودن kaudan, احمق ahmaq, سفیه safíh, ابله ablah, خل دمنك khul-damank, غابی ghábí, خیره khírah, کند ذهن kund-zihn, بلید balíd, خرف khirif, پخت pakht (*vulg.*).—(*As a note in music*) پست past, زیر zír.

Flat, *verb trans.* (*Level*) برابر ساختن barábar sákhtan, هموار ساختن hamvár sákhtan, مسطح نمودن musattah nimúdan, صاف کردن sáf kardan, تسطیح نمودن tastíh nimúdan.—(*Depress*) فرود آوردن furúd ávardan, پست کردن past kardan, افسرده ساختن afsurdah sákhtan.—(*Make insipid*) بی مره ساختن bí-mazah sákhtan, خراب کردن kharáb kardan, ضائع نمودن zái' nimúdan.—*intrans.* هموار شدن hamvár shudan, برابر barábar gashtan, مستح گردیدن musattah gardídan, یکسان شدن yak-sán shudan.—(*Become insipid*) بی مزه گشتن bí-mazah gashtan, ضائع شدن zái' shudan, خراب گردیدن kharáb gardídan, افسردن afsurdan.—(*In music*) پست شدن past shudan, افتادن uftádan, کم اثر شدن kam-asr shudan.

Flat-bottomed, *adj.* ته پهن tah-pahn, زیر فراخ zír-farákh, پائین گشاد pá,ín-gushád, عریض الاساس 'arizu 'l-asás.

Flat-fish, *subs.* ماهی یك پهلو máhí-i-yak pahlú, نیمچه ماهی nímchah-máhí.

Flat-iron, *subs.* رخت صاف کن rakht-sáf-kun, اتو uttú (Hind.).

Flative, *adj.* نفاخ naffákh, باد آور bád-ávar, بادو bádú, ریح زا ríh-zá.

Flatly, *adv.* (*Evenly*) هموارانه hamváránah, مسطحانه musattahánah, بطور پهن bi-taur-i-pahn, صافاصاف sáf-á-sáf.—(*Without spirit*) بمثل تپله bi-misl-i-tapulah, یك لختی yak-lakhtí, بیحسانه bí-hissánah.—(*Downright*) سرازیرانه sar-á-zíránah, تاپ táp, بطوری ساختگی bi-taur-bí-sákhtagí, بیجانانه bí-jánánah.

Flatness, *subs.* (*Evenness*) هموار hamvárí, مسطحی musattahí, پهنی pahní, پهنائی pahná,í.—(*Lowness*) پستی pustí, سفلی siflí.—(*Vapidness*) بی جانی bí-jání, کدورت kudúrat, مرده وشی murdah-vashí, سنگینی sangíní, دلسردی dil-sardí.—(*In music*) سنگین آوازی sangín-ávází, کلفت آوازی kuluft-ávází, بم bam.

Flatten, *verb trans.* (*Level*) برابر barábar sákhtan, هموار ساختن hamvár sákhtan, مسطح نمودن musattah nimúdan, صاف کردن sáf kardan, تسطیح نمودن tastíh nimúdan.—(*With an iron*) پهن کردن pahn kardan, پخش کردن pakhsh kardan, گستردن gustardan, مسطح ساختن musattah sákhtan, عریض نمودن 'aríz nimúdan.—*intrans.* هموار شدن hamvár shudan, برابر barábar gashtan, مسطح گردیدن musattah gardídan, یکسان شدن yak-sán shudan.—(*With an iron*) پهن شدن pahn shudan, مسطح گشتن musattah gashtan.

Flatter, *verb,* چاپلوسی کردن cháplúsí kardan, دمدمه damdamah sákhtan, ور غلانیدن var-ghulánídan, ریشخند کردن ríish-khand kardan, تملق نمودن tamalluq nimúdan, دم بازی نمودن dam-bází nimúdan, سبزی پاك کردن sabzí pák kardan, خوش آمد کردن khush-ámad kardan, روباه بازی کردن rúbáh-bází kardan, تیتالی کردن títálí kardan, بادنجان دور بشقاب چیدن bádinján daur-i-bushqáb chídan.—(*He flattered him*) پر بادش کرد pur-bád-ash kard, پیزر بپالانش پیزور چپاند pízur bi-pálán-ash chapánad (*lit.* He stuffed bulrushes in his pad. Pízur is a reed which grows in marshy ground around Shíráz, and is used for stuffing pack-saddles or pads).—(*He is flattering*) گرد قبا می‌تکاند gard-i-qabá mí-takánad (*lit.* He brushes the dust off the coat).

Flatterer, *subs.* چاپلوس cháplús, متملق mutamalliq, تملق گو tamalluq-gú, خوش آمد گو khush-ámad-gú, کاسه لیس kásah-lís, چرب زبان charb-zabán, بادنجان دور بشقاب چین bádinján-daur-i-bushqáb-chín.

Flattering, *adj.* خوش آمد گو khush-ámad-gú, متملق mutamalliq, چرب زبان charb-zabán.

Flatteringly, *adv.* بطور چرب زبانی bi-taur-i-charb-zabání, بطریق خوش آمد bi-taríq-i-khush-ámad, متملقانه mutamalliqánah, بطرز چم و خم bi-tarz-i-cham-u-kham.

Flattery, *subs.* خوش آمد khush-ámad, چاپلوسی cháplúsí, تملق tamalluq, متملق mutamalliq, چم و خم cham-u-kham, نوازش navázish, ریشخند ríish-khand,

استمالہ istimálah, چرب زباني charb-zabání, خوش آمد khush-ámad-gú,í, خوش سازي khush-sází, لوشانه lúshánah.

Flattish, *adj.* پهن سان pahn-sán, بي محابا bí-muhábá, دلسرد dil-sard.

Flatulency, *subs.* نفخ شکم nafkh-i-shikam, باد شکم bád-i-shikam, شکم باد shikam-bád, شکم بادي shikam-bádí, نفخ nafkh, نفخ معده nafkh-i-mi'dah.

Flatulent, *adj.* نفاخ naffákh, باد آور bád-ávar, باد آلو bád-álú, ریح انگیز ríh-angíz, بادو bádú, فیسو físú, پف آلود puf-álúd.

Flatulently, *adv.* بطورشکم بادي bi-taur-i-shikam-bádí, ریح انگیزانه ríh-angízánah, نفاخانه naffákhánah, باد آورانه bád-ávaránah, پف آلودانه puf-álúdánah, بطریق نفخ bi-taríq-i-nafkh.

Flatwise, *adj.* پهن طور pahn-taur, خوابانده khábándah, تنه بر زمین tanah-bar-zamín.—*adv.* بطور خوابانديگي bi-taur-i-khábándagí, مسطحا musattahan, مسطحانه musattahánah, بطور پهنا bi-taur-i-pahná.

Flaunt, *subs.* پیرایه píráyah, طراز taráz, اسباب جلوه فروشي asbáb-i-jilvah-furúshí, زینت zínat.

Flaunt, *verb,* از روي ناز راه رفتن az rúy-i-náz ráh raftan, خرامان شدن khirámán shudan, جلوه فروشي jilvah-furúshí kardan, طنازانه مشي نمودن tannázánah-mashí nimúdan, متبخترانه حرکت کردن mutabakhtiránah harakat kardan. — (*Strut*) خرامیدن khirámídan, چمیدن chamídan, دامن کشان شدن dáman-kashán shudan.

Flautist, *subs.* ني زن nay-zan, نائي ná,í, نرمار naramár.

Flavour, *subs.* مزه mazah, طعم ta'm, ذوق zauq, چاشني cháshní, ذائقه záïqah, خوش مزگي khush-mazagí, خوش بوئي khush-bú,í, حلاوت halávat.

Flavour, *verb,* خوش مزه ساختن khush-mazah sákhtan, خوشبو گردانیدن khush-bú gardánídan, ذائقه دار نمودن záïqah-dár nimúdan, با حلاوت ساختن bá-halávat sákhtan, طعم خوش دادن ta'm-i-khush dádan.

Flavourless, *adj.* بي مزه bí-mazah, بي ذوق bí-zauq, بي چاشني bí-cháshní, بي طعم bí-ta'm.

Flavourous, *adj.* خوش طعم khush-ta'm, خوش رایحه khush-ráïhah, با مزه bá-mazah, چاشني دار cháshní-dár.

Flaw, *subs.* نقص naqs, نقیصه naqísah, کاست kást, مو mú, فطر fatr (*pl.* فطور futúr), ترك tarak, فروج furúj, عیب 'aib, شکاف shikáf, درز darz.

Flaw, *verb,* (*Break*) شکستن shikastan (*rt.* شکن shikan), شکافدار کردن shikáf-dár kardan, مکسور ساختن maksúr sákhtan. — (*Crack*) ترکاندن tarakándan, شکاف دادن shikáf dádan, منشق کردن munshaqq kardan, درز دار نمودن darz-dár nimúdan.—(*Spoil*) ضائع کردن zái' kardan, معیوب کردن ma'yúb kardan, مفسود کردن mafsúd kardan, باثر گردانیدن báïr gardánídan, خراب کردن kharáb kardan.

Flawed, *adj.* مودار mú-dár, شق شده shaqq-shudah, شکافته shikáftah, درز دار darz-dár, معیوب ma'yúb, ترکیده tarakídah, باثر báïr.

Flawless, *adj.* بي مو bí-mú, بي سق bí-shaqq, بي شکاف bí-shikáf, بي درز bí-darz.—(*Perfect*) تمام tamám, تام támm, کامل kámil, سالم sálim, صحیح sahíh, بي عیب bí-'aib, بي منقصت bí-manqasat.

Flawy, *adj.* شکافدار shikáf-dár, ترك دار tarak-dár, درز دار darz-dár, مو دار mú-dár.—(*Defective*) ناقص náqis, معیوب ma'yúb, باثر báïr, عیبناك 'aib-nák.

Flax, *subs.* کتان kattán, بزرك bazrak.

Flax-comb, *subs.* شانه shánah, مشط masht, کتان کش kattán-kash, مندفه mindafah, کتان خراش kattán-khirásh.

Flax-dresser, *subs.* کتان کوب kattán-kúb, کتان زن kattán-zan, کتان پاك کن kattán-pák-kun.

Flaxen, *adj.* کتاني kattání, کتان وش kattán-vash, کشا kashá.—(*Colour*) کتان رنگ kattán-rang, سفید safíd.

Flax-seed, *subs.* بذر کتان bazr-i-kattán, تخم کتان tukhm-i-kattán.

Flay, *verb,* پوست کندن púst kandan, پوست بر کشیدن púst bar-kashídan, سلخ کردن salkh kardan, تجلید نمودن tajlíd nimúdan, کشط نمودن kasht nimúdan.

Flayer, *subs.* پوست کن púst-kan, سلاخ sallákh.

Flea, *subs.* کیك kaik, کهك kahk, برغوث burghús (*pl.* براغیث barághís).

Flea-bite, *subs.* کیك گز kaik-gaz, کیك دندان dandán-i-kaik.—(*Applied to anything trifling*) شي حقیر shai-i-haqír, پشیز pashíz.

Flea-bitten, *part.* کیك گزیده kaik-guzídah. — *adj.* (*Mean*) کمینه kamínah, فرومایه furú-máyah, پست past, خوار khár, پوچ púch, دون dún, دني daní, ذلیل zalíl, رذیل razíl, حقیر haqír, نا چیز ná-chíz, سفله suflah.

Fleam, *subs.* نیشتر حیوانات níshtar-i-haivánát, گاو نیشتر gáv-níshtar.

Fleck, *verb,* منقط ساختن munaqqat sákhtan, مخطط گردانیدن mukhattat gardánídan, گوناگون کردن gún-á-gún kardan.

Flection, *subs.* (*Act*) میل mail, امالہ imálah, صرف sarf, حرف harf, گردش gardish.—(*State*) میلان mayalán, انضراف inziráf, انحراف inhiráf.

Fledge, *verb,* پر دادن par dádan, پر و بال بخشیدن par-u-bál bakhshídan, تهیه پریدن نمودن tahíyah-i-parídan nimúdan.

Fledgling, *subs.* پر دهي par-dihí, پر و بال بخشي par-u-bál bakhshí, تهیه پریدن نمائي tahíyah-i-parídan-nimá,í.

Flee, *verb*, گريختن guríkhtan (*rt.* گريز guríz), فرار كردن firár kardan, فراري شدن firárí shudan, هزيمت نمودن hazímat nimúdan, پشت دادن pusht dádan.

Fleece, *subs.* پشم pashm.

Fleece, *verb*, تراشيدن tiráshídan, ستردن siturdan, پشم سفيد گستردن *or* بريدن pashm burídan *or* gustardan, safíd sákhtan. — (*Cheat*) فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan, پوست كندن púst kandan, پول گرفتن púl giriftan, پدر سوزاندن pidar súzándan, خانه خراب ساختن khánah-kharáb sákhtan.

Fleecer, *subs.* پوست كن púst-kan, متقاضي mutaqází. —(*Cheat*) غشاش ghashshásh, فريب كار firíb-kár, حيله باز hílah-báz, حيله ور hílah-var, فريبنده firíbandah, سر همبند sar-ham-band, قلابي qullábí, دستكج dast-kaj, اوباش aubásh, نا بكار ná-bi-kár, غدار ghaddár, مكار makkár, دولابي dúlábí, دولاب باز dúláb-báz, منافق munáfiq, عيار 'ayyár, تولك túlak, رشاش rashásh, كج رو kaj-rau, زراق zarráq.

Fleecy, *adj.* پشم سان pashm-sán, پشم پوش pashm-púsh, پشمينه pashmínah, پشمين pashmín, نرم narm, در هم بر هم dar-ham-bar-ham.

Fleer, *subs.* خنده khandah, ريشخند ríish-khand, لاغ lágh, سر زنش sar-zanish, طنز tanz, شوخي shúkhí, سخريه sukhríyah, مسخره maskharah, استهزا istihzá, تضحيك tazhík, مضحكه muzhikah, باردي bárdí, مزاح muzáh.

Fleer, *verb trans.* ريشخند كردن ríish-khand kardan, بريشخند گرفتن bi-ríish-khand giriftan, مسخره نمودن maskharah nimúdan, اهانت كردن ihánat kardan, خوار ديدن khár dídan.—*intrans.* ريشخند كردن ríish-khand kardan, استهزا كردن istihzá kardan, لاغ نمودن lágh nimúdan, شوخي كردن shúkhí kardan.

Fleeringly, *adv.* بطور ريشخند bi-taur-i-ríish-khand, از روي مسخره az rúy-i-maskharah, بطريق استهزا bi-taríq-i-istihzá.

Fleet, *subs.* (*Of vessels*) دسته كشتي dastah-i-kashtí, فروند كشتي farvand-i-kashtí, جهازات jaházát, مراكب marákib, بوارج bavárij.—*adj.* تند tund, تند رو tund-rau, سريع sarí', تيز tíz, چالاك chálák, چابك chábuk, چست chust, جلد jald, زود zúd, باد پا bád-pá.

Fleet, *verb trans.* در نورديدن dar-navardídan, طي كردن tai kardan.—*intrans.* زود عبور كردن zud 'ubúr kardan, تند گذشتن tund guzashtan, بسرعت پريدن bi-sur'at parídan, در گذر بودن dar-guzar búdan.

Fleet-foot, *adj.* باد پا bád-pá, تيز رو tíz-rau, تند قدم tund-qadam.

Fleeting, *adj.* فاني fání, نا پايدار ná-páyadár, عاجل 'ájil, گذران guzrán, زود رو zúd-rau, جلد دو jald-dav, بي قرار bí-qarár, بي ثبات bí-sabát.

Fleetly, *adv.* سريعاً sarí'an, بزودي bi-zúdí, بجلدي bi-jaldí, چالاكانه chálákánah, چابكانه chábukánah.

Fleetness, *subs.* چابكي chábukí, چستي chustí, تندي tundí, تيزي tízí, جلدي jaldí, زودي zúdí, سرعت sur'at, چالاكي chálákí, تند روي tund-raví.—(*Passing away*) بي ثباتي bí-sabátí, عدم استقرار 'adam-i-istiqrár, در گذرندگي dar-guzarandagí.

Fleming, *subs.* فلندري falandarí (European), ساكن فلندر sákin-i-falandar (European), باشنده فلندر báshandah-i-falandar (European).

Flemish, *adj.* فلندري falandarí (European), از فلندر az-falandar (European).

Flense, *verb*, روغن گرفتن raughan giriftan, پيه در آوردن píh dar-ávardan.

Flesh, *subs.* گوشت gúsht, لحم lahm (*pl.* لحوم luhúm), جسم jasm (*pl.* اجسام ajsám).—(*Proud flesh*) گوشت زائده gúsht-i-záïdah.—(*Lust*) نفس nafas, شهوت shahvat, لب lubb (*pl.* الباب albáb).—(*To mortify the flesh*) ضبط نفس كردن zabt-i-nafas kardan.

Flesh, *verb*, عادت دادن 'ádat dádan, آموخته ساختن ámúkhtah sákhtan, مأنوس گردانيدن mánús gardánídan, سخت كردن sakht kardan.—(*Initiate*) داخل دخل دادن dákhil-i-mabádí nimúdan, dakhl dádan, بكار بستن bi-kár bastan, بر كار سوار كردن bi-kár suvár kardan, دم گاو بدست دادن dum-i-gáv bi-dast dádan.—(*Glut*) پر كردن pur kardan, سير ساختن sír sákhtan.

Flesh-brush, *subs.* بدن سا badan-sá, جلد پاك كن jild-pák-kun.

Flesh-colour, *subs.* گوشت رنگ gúsht-rang, قرمز رنگ qirmiz-rang, گوشت سازي gúsht-sází.

Flesh-hook, *subs.* قلاب گوشت برداري qulláb-i-gúsht-bardárí, گوشت بردار gúsht-bardár, چنگك changak.

Fleshiness, *subs.* چاقي cháqí, فربهي farbihí, پر گوشتي pur-gúshtí, سميني samíní, تنو مندي tanú-mandí, جسومي jusúmí.

Fleshliness, *subs.* جسمانيت jismánívat, نفسانيت nafsánívat, شهوت پرستي shahvat-parastí, هوسمندي havas-mandí.

Fleshly, *adj.* (*Bodily*) جسوم jusúm, تنو مند tanú-mand, سمين samín, فربه farbih, گوشتين gúshtín.—(*Carnal*) جسماني jismání, نفساني nafsání, شهوتي shahvatí, هوسناك havas-nák.—(*Animal*) حيواني haivání, جيات hayát-dár.—(*Gross*) كسيف kasíf, كثيف kasíf, مادي máddí, جسمي jismí.

Fleshy, *adj.* گوشتين gúshtín, پر pur, چاق cháq, پر مغز pur-maghz.—(*Corpulent*) جسوم jusúm, فربه farbih, تنو مند tanú-mand.

Fletch, *verb*, پر زدن par zadan, پر نصب كردن par nasb kardan, پر نشاندن par nishándan.

Fleur-de-lis, *subs.* سوسنك súsanak, زنبقه zambaqah, علامت خسروانه 'alámat-i-khasruvánah, شهپر shah-par.

Flex, *verb,* كج كردن kaj kardan, ميل دادن mail dádan, خم كردن kham kardan, منحني ساختن munhaní sákhtan, پيچاندن píchándan.

Flexibility, *subs.* (*Persons*) حنوفت hanúfat, ميل mail, قلب پذيري qalb-pazírí, رغبت raghbat, زود باوري zúd-bávarí, سادگي sádagí, ترغيب پذيري targhíb-pazírí.—(*Things*) نرمي narmí, پيچ خوري pích-khurí, انحنا inhiná.

Flexible, *adj.* (*Persons*) حنيف haníf, راغب rághib, با ميل bá-mail, ترغيب پذير targhíb-pazír, تاواندني távándaní, زود باور zúd-bávar.—(*Things*) نرم narm, پيچخور pích-khur.—(*Tractable*) رام rám, مطيع mutí', دست آموز dast-ámúz, منقاد munqád, قانت qánat, جذب پذير jazb-pazír, جلب ياب jalb-yáb.

Flexibleness, *subs.* (*Persons*) حنوفت hanúfat, ميل mail, قلب پذيري qalb-pazírí, رغبت raghbat, زود باوري zúd-bávarí, سادگي sádagí, ترغيب پذيري targhíb-pazírí.—(*Things*) نرمي narmí, پيچ خوري pích-khurí, انحنا inhiná.

Flexile, *adj.* (*Persons*) حنيف haníf, راغب rághib, با ميل bá-mail, ترغيب پذير targhíb-pazír, تاواندني távándaní, زود باور zúd-bávar.—(*Things*) *adj.* نرم narm, پيچخور pích-khur.

Flexion, *subs.* (*Act*) ميل mail, اماله imálah, صرف sarf, حرف harf, گردش gardish.—(*State*) ميلان mayalán, انحراف inziráf, انحراف inhiráf.—(*Grammatical term*) صرف sarf, انصراف insiráf.

Flexuous, *adj.* مائل máïl, راغب rághib, پيچ خور pích-khur, انصراف بردار insiráf-bardár, كج شو kaj-shau, توجه ياب tavajjuh-yáb.

Flexure, *subs.* ميل mail, انحراف inhiráf, پيچ pích, گردش gardish.—(*Joint*) بند band, مفصل mafsil (*pl.* مفاصل mafásil), عقد 'aqd, شلو shilv (*pl.* اشلا ashlá).

Flicker, *verb,* پر پر كردن par-par kardan, پر زدن par zadan, بال زدن bál zadan, اضطراب نمودن iztiráb nimúdan, تلاطم داشتن talátum dáshtan, موج زدن mauj zadan, بربره كردن birbirah kardan, كود كودك كردن kúd-kúdak kardan, چشمك زدن chashmak zadan.

Flickering, *subs.* پر پر كني par-par-kuní, پر زني par-zaní, بال زني bál-zaní, اضطراب iztiráb, تلاطم talátum, تموج tamavvaj, بربر birbir, كود كودك kúd-kúdak, چشمك زني chashmak-zaní.—*adj.* پر پر كن par-par-kun, پر زن par-zan, بال bál, مضطرب muztarib, متلاطم mutalátim, متموج mutamavvij, كود كودگي kúd-kúdagí, چشمك زن chashmak-zan.

Flier, *subs.* پرنده parandah, طائر táïr, مرغ murgh, معدال ma'dál.

Flight, *subs.* (*Escape*) فرار firár, گريز guríz, هرب harb, هجرت hijrat, نفرت nifrat. —(*Act of flying*) پرواز par-váz, طيران tayarán.—(*Defeat*) هزيمت hazímat, شكست shikast, مغلوبيت maghlúbíyat, انهزام inhizám, مهزوميت mahzúmíyat.—(*Flight of arrows*) تير باران tír-bárán. —(*Flight of birds*) گله gallah, سيله sílah.—(*To put to flight*) منهزم گردانيدن munhazim gardánídan, هزيمت hazímat dádan, شكست دادن shikast dádan, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, داغان كردن dághán kardan, گريزانيدن gurízánídan.—(*To take to flight*) گريختن guríkhtan (*rt.* گريز guríz), فرار كردن firár kardan, فراري شدن firárí shudan, هزيمت نمودن hazímat nimúdan, پشت دادن pusht dádan.

Flightiness, *subs.* پراني parání, سبكخردي sabuk-khiradí, كم مغزي kam-maghzí, شيدائي shaidá'í, پريشاني parishání, آشفتگي áshuftagí, هذيان گوئي hazayán-gú'í, سوداويت saudávíyat, توهم tavahhum.

Flighty, *adj.* پروازي parvází, سبكخرد sabuk-khirad, كم مغز kam-maghz, شيدا shaidá, آشفته مزاج áshuftah-mizáj, پريشان parishán, هذيان گو hazayán-gú, ياوه درا yávah-dará.

Flimsily, *adv.* خفيفانه khafífánah, سبكانه sabukánah, بطور سرسري bi-taur-i-sarsarí, سرسرانه sarsaránah, سستانه sustánah, بي پروايانه bí-parváyánah.

Flimsiness, *subs.* (*Of texture*) رخاوت rakhávat, سستي sustí, نازكي názukí, رقت riqqat, تنگي tangí.—(*Metaphorically*) كم ظرفي kam-zarfí, سبكي sabukí, خفت khiffat, بيجاني bí-jání, قشريت qashríyat.

Flimsy, *adj.* (*Texture*) زبون zabún, سست sust, رقيق raqíq, نازك názuk, تنگ tang.—(*Metaphorically*) كم ظرف kam-zarf, سبك sabuk, خفيف khafíf, بيجان bí-ján, قشري qashrí.

Flinch, *verb,* از ميدان گريختن az maidán guríkhtan, كنار جستن kinár justan, تله گذاشتن tilah guzáshtan, خنوس ورزيدن khunús varzídan, نكوص كردن nukús kardan, نكوب نمودن nukúb nimúdan, باز پس رفتن báz-pas raftan, وا پس خزيدن vá-pas khazídan.

Flinders, *subs.* پاره‌ها párah-há, ريزه‌ها rízah-há, تراشه‌ها tiráshah-há.

Fling, *subs.* انداخت andákht, القا ilqá, رمي ramí, پرتاب partáb.—(*Gibe*) طعنه ta'nab, طنز tanz, زجر zajr, سر زنش sar-zanish, شتم shitam, قذف qazf.—(*He has had his fling*) كار خودرا كرده است kár-i-khud-rá kardah ast.

Fling, *verb,* افكندن afkandan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), پرت كردن part kardan (*vulg.*), پرتانيدن partánídan (*vulg.*).—(*To fling down*) رمي كردن ramí kardan, پراندن parándan, پرتاب كردن partáb kardan, بزير افكندن bi-zír afkandan.—(*Flounce*) دست پا زدن dast-pá zadan, حركت بجا كردن harakat bi-já kardan. —(*Wince*) رميدن ramídan, تكان خوردن takán khur-

dan, تیز و کلنگ زدن tíz-u-kulung zadan.—(*Sneer*) استهزا نمودن istihzá nimúdan, سخریه نمودن sukhríyah nimúdan, طعنه زدن ta'nah zadan, طنز نمودن tanz nimúdan, شماتت کردن shamátat kardan.

Flint, *subs.* سنگ چقماق sang-i-chaqmáq, مرو marv, سنگ خاره sang-i-khárah.—(*A skin-flint*) نان کور nán-kúr.—(*To skin a flint*) مگسرا در هوا رگ زدن magas-rá dar havá rag zadan (*lit.* To bleed a fly in the air).

Flinty, *adj.* چقماقي chaqmáqí, پر از سنگ چقماق pur az sang-i-chaqmáq, سخت sakht.—(*Cruel*) وحشي vahshí, جفا کار jafá-kár, بیرحم bí-ruhm, ستمکار sitam-kár, درشت durusht, سنگین دل sangín-dil, سنگدل sang-dil, ظالم zálim, جبار jabbár, جور پیشه júr-píshah, بد کیش bad-kísh, بي مروّت bí-murüat, بي انسانیت bí-insáníyat, یك پهلو yak-pahlú.

Flip, *subs.* مشروب شیریني دار mashrúb-i-shíríní-dár, شکربیر shakarbír.

Flippancy, *subs.* گستاخي gustákhí, شوخي shúkhí, زبان درازي zabán-dirází, لساني lassání, تنطق tanattuq, سخن پردازي sukhun-pardází, حرافي harráfí.

Flippant, *adj.* گستاخ gustákh, شوخ shúkh, زبان دراز zabán-diráz, لسان lassán, تنطق دار tanattuq-dár, سخن پرداز sukhun-pardáz, حراف harráf.

Flippantly, *adv.* غافلانه gháfilánah, غفلتن ghiflatan, گستاخانه gustákhánah, با شوخي bá-shúkhí, باساني bi-ásání, بسهولت بیان bi-suhúlat-i-bayán, حرافانه harráf-ánah.

Flippantness, *subs.* گستاخي gustákhí, شوخي shúkhí, زبان درازي zabán-dirází, لساني lassání, تنطق tanattuq, سخن پردازي sukhun-pardází, حرافي harráfí.

Flirt, *subs.* شیوه باز shívah-báz, شیوه گر shívah-gar, عشوه باز 'ishvah-báz, عشوه گر 'ishvah-gar, غمزه فروش ghamzah-furúsh, نخره کار nikhrah-kár.

Flirt, *verb trans.* انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz), تکان دادن takán dádan, پرت کردن part kardan (*vulg.*).—*intrans.* عشق بازي کردن 'ishq-bází kardan, ناز و غمزه نمودن náz-u-ghamzah nimúdan, هر دم برنگي har dam bi-rangí dar-ámadan, بهر سو خرامیدن bi-har sú khirámídan, طنز زدن tanz zadan, شوخي کردن shúkhí kardan, غمزه بکار بردن ghamzah bi-kár burdan, جلوه فروشي نمودن jilvah-furúshí nimúdan, نخره کردن nikhrah kardan.

Flirtation, *subs.* شیوه بازي shívah-bází, شیوه گري shívah-garí, عشوه بازي 'ishvah-bází, عشوه گري 'ishvah-garí, تحریك tahrík, چالاك جنبي chálák-jumbí, تعشق ta'ashshuq, جلوه فروشي jilvah-furúshí, غمزه بازي ghamzah-bází, نخره کاري nikhrah-kárí.

Flit, *subs.* فرار firár, گریز guríz, هرب harb, هجرت hijrat, نفرت nifrat.

Flit, *verb,* پرواز کردن parváz kardan, تند گذشتن tund guzashtan, باساني عبور کردن bi-ásání-'ubúr kardan, بسرعت رد شدن bi-sur'at radd shudan.—(*Go away*) روانه شدن ravánah shudan, انتقال کردن intiqál kardan, ارتحال نمودن irtihál nimúdan.

Flitch, *subs.* گوشت گراز نمك زده gúsht-i-guráz-i-namak-zadah, پهلوئي خوگ pahlú-í-i-khúg.

Flitter, *verb,* پر پر par ba-ham zadan, پر پر کردن par-par kardan, بال برهم زدن bál bar-ham zadan.

Flitter-mouse, *subs.* خفاش khaffásh, شب پره shab-parah, موش کور músh-i-kúr.

Flitting, *adj.* (*Flying*) پران parán, گذران guzrán, طائر táïr, در جست و خیز dar jast-u-khíz.—(*Variable*) بي قرار bí-qarár, نا پایدار ná-páyadár, متغیر mutaghayyir, بي ثبات bí-sabát, متلون mutalavvin, دو رو dú-rú, سبك پا sabuk-pá, دائم در حرکت dáïm dar harakat.

Float, *subs.* (*Raft*) رمث ramas (*pl.* رماث rimás), کلك kalak, نزاله nazzálah, جاریه járiyah (*pl.* جواري javárí).—(*Fisherman's*) سباحه sabbáhah, فواقه favváqah, سر قلاب sar-qulláb.

Float, *verb trans.* جریان دادن jarayán dádan, بر آب روان کردن bar áb raván kardan, سیلان دادن sayalán dádan, زیر آب کردن zír-i-áb kardan.—(*Metaphorically*) فرا پوشاندن fará púshándan, صاف کردن sáf kardan.—*intrans.* بالائي آب رفتن bálá-í-i-áb raftan, جریان نمودن jarayán nimúdan, سباحت کردن sibáhat kardan.

Floatage, *subs.* بر آب رو bar áb-rau, رو آبي rú-ábí, جاریه járiyah.

Float-boards, *subs.* پره دولاب parrah-i-dúláb, تخته چرخ takhtah-i-charkh, آبزنه áb-zanah.

Floating-bridge, *subs.* جسر jisr (*pl.* جسور jusúr), پل کشتي بند pul-i-kashtí-band, معبره ma'barah.

Floaty, *adj.* سبك sabuk, خفیف khafíf.

Flocculence, *subs.* بهم پیوستگي bi-ham-paivastagí, اجتماع ijtimá', گرد آئي gird-á-í, التصاق iltiságq.

Flocculent, *adj.* بهم پیوسته ba-ham-paivastah, مجتمع mujtami', بهم چسبیده bi-ham-chasbídah, ملتصق multasiq.

Flock, *subs.* (*In general*) قطیع qatí', گله gallah, سیقا síqá, دسته dastah.—(*Of large cattle, horses, cows, mules, &c.*) رمه ramah.—(*Of sheep, goats, birds, &c.*) گله gallah, گروه gurúh, جمع jam'.—(*Of birds*) ابابیل ibálah (*pl.* ابابیل abábíl).—(*Of persons*) گروه gurúh, انبوه ambúh, طائفه táïfah (*pl.* طوائف taváïf), زمره zumrah, ازدحام izdiham, هجوم hujúm, ملا malá, جمع jam', جمعه jum'ah, اجتماع ijtimá', جماعت jamá'at, جمعیت jam'íyat, مجموعه majmú'ah, مجمع majma' (*pl.* مجامع majámi'), هنگامه hangámah, غلبه ghalabah.

Flock, *verb,* گيرد آمدن gird ámadan, بهم پيوستن ba-ham paivastan, فراهم آمدن faráham ámadan, باهم آمدن bá-ham ámadan, جمع شدن jam' shudan, اجتماع نمودن ijtimá' nimúdan, مجتمع گرديدن mujtami' gardídan. —(*Strangers flock there from all parts*) از عربا هم زياد از اطراف اينجا مي‌آيند az ghurbá ham ziyád az atráf ín-já mí-áyand.

Flock-bed, *subs.* بستر پشمين bistar-i-pashmín, دوشك صرف dúshak-i-sarf, نهالي پشمي nihálí-i-pashmí.

Floe, *subs.* تخته يخ takhtah-i-yakh, يخ پاره yakh-párah.

Flog, *verb,* تازيانه زدن táziyánah zadan, شلاق كاري كردن shalláq-kárí kardan, قمچي زدن qamchí zadan, تنبيه نمودن tambíh nimúdan, سزا دادن sizá dádan.—(*Tie up and chastise*) با سرمه زدن bá-surmah zadan.

Flogging, *subs.* تازيانه زني táziyánah-zaní, شلاق كاري shalláq-kárí, قمچي زني qamchí-zaní.—(*Chastisement*) تنبيه tambíh, سزا sizá, عقوبت, uqúbat.

Flood, *subs.* سيلاب sailáb, طوفان túfán, جريان jarayán, مد madd, هيض haiz.—(*The Flood*) طوفان túfán.

Flood, *verb,* سيلاب نمودن sailáb nimúdan, مغمور ساختن maghmúr sákhtan, زير آب كردن zír-i-áb kardan, پوشانيدن púshánídan.

Flood-gate, *subs.* در آب dar-i-áb, باب المياه bábu 'l-miyáh, راه سيل ráh-i-sail, راه آب ráh-i-áb.

Flood-mark, *subs.* علامت مد 'alámat-i-madd, نشان مد nishán-i-madd, حد سيل hadd-i-sail.

Floor, *subs.* زمين zamín, كف kaf, فرش farsh, تخته takhtah, كف خانه kaf-i-khánah, فرش انداز farsh-andáz, زمينه zamínah, تخته پوش takhtah-púsh, سكو sakkú.—(*Storey of a house*) طبقه tabaqah, طاقه táqah, بام bám.—(*Ground-floor*) تحتاني tahtání, مرتبه پائين martabah-i-pá,ín.—(*Upper floor*) مرتبه بالائي martabah-i-bálá,í.

Floor, *verb,* فرش كردن farsh kardan, از تخته مفروش كردن az takhtah mafrúsh kardan, با تخته فرش كردن ba-takhtah farsh kardan, تخته پوش كردن takhtah-púsh kardan.—(*Knock down*) زمين انداختن zamín andákhtan, بر زمين افكندن bar-zamín afkandan, اسكات نمودن iskát nimúdan.

Floor-cloth, *subs.* فرش farsh, زمينه پوش zamínah-púsh, زير فرشي zír-farshí.

Flooring, *subs.* زمين zamín, كف kaf, فرش farsh, تخته takhtah, كف خانه kaf-i-khánah, فرش انداز farsh-andáz, زمينه zamínah, تخته پوش takhtah-púsh, سكو sakkú.—*adj.* فرش كن farsh-kun, تخته بند ساز takhtah-band-sáz, زمين انداز zamín-andáz, مسكت muskit.

Flop, *subs.* انداز andáz, انداخت andákht.

Flop, *verb,* (*Flap*) بر هم زدن bar-ham zadan, بهم كوفتن bi-ham kúftan.—(*Cast*) بزير انداختن bi-zír andákhtan, پائين كردن pá,ín kardan.

Flora, *subs.* گلپرور gul-parvar, زهره zahrah, شكوفه shi-kúfah, گل gul.

Floral, *adj.* شكوفه‌ي shikúfah,í, گلي gulí, گلپروري gul-parvarí, زهره صفت zahrah-sifat.

Florentine, *adj.* (*Silk*) حرير harír.—(*Person*) باشنده فلادنس báshandah-i-faládnas (European), اهل فلادنس ahl-i-faládnas (European).

Florescence, *subs.* موسم شكوفه mausim-i-shikúfah, وقت گل vaqt-i-gul.

Floret, *subs.* گلچه gulchah, گلك gulak, نو گل nau-gul.

Florican, *subs.* (*Small species of bustard*), زنگبال zán-gibál, چرز charz.

Floriculture, *subs.* گلكاري gul-kárí, گلپروري gul-parvarí.

Florid, *adj.* گلگون gul-gún, گلرنگ gul-rang, گلين gulín, خوش رنگ khush-rang, سرخ surkh, آب دار áb-dár.

Floridness, *subs.* گلگوني gul-gúní, گلرنگي gul-rangí, سرخي surkhí, خوشرنگي khush-rangí, آب داري áb-dárí.

Floriferous, *adj.* گل آور gul-ávar, شكوفه بخش shíku-fah-bakhsh, گل خيز gul-khíz.

Floriform, *adj.* گل صورت gul-súrat, گل شكل gul-shakl, شكوفه مانند shikúfah-mánand.

Florin, *subs.* فلورين filúrín (European).

Florist, *subs.* گلكار gul-kár, گل نشان gul-nishán.

Floscular, *adj.* پر از گلهاي كوچك pur az gulahá,í-i-kúchik, پر گل pur-gul.

Floscule, *subs.* گلچه gulchah, گلك gulak, نو گل nau-gul.

Floss, *subs.* كج kaj, خلط ابريشم khalt-i-abríshum.

Flota, *subs.* دسته كشتي dastah-i-kashtí, فروند كشتي farvand-i-kashtí, جهازات jaházát, مراكب marákib, بوارج bavárij.

Flotation, *subs.* روي آب روي rúy-i-áb-raví, جريان jarayán, سباحت sabáhat, شناوري shinávarí.

Flotilla, *subs.* دسته كشتي dastah-i-kashtí, فروند كشتي farvand-i-kashtí, جهازات jaházát, مراكب marákib, بوارج bavárij.

Flotsam, *subs.* تنخواه فراق شده tankháh-i-faráq-shu-dah, آب آورد áb-ávard, اشيا غرقي áshyá-i-gharaqí.

Flounce, *subs.* (*Of dress*) طراز taráz, حاشيه háshiyah, آويزه ávízah. — (*Movement*) حركت harakat, تكان takán, جنبجو jumb-jú.

Flounce, *verb,* (*Dress*) تطريز نمودن tatríz nimúdan, آويزه دار ساختن ávízah-dár sákhtan. — (*Persons*) دست پا زدن dast-pá zadan, حركت كردن harakat

kardan, سر آسیمه جنبش کردن sar-ásímah jumbish kardan.

Flounder, *subs.* (*Fish*) ماهي پهن mahí-i-pahn.

Flounder, *verb,* غلطیدن ghaltídan, دست پا زدن dast-pá zadan, در گل چالش کردن dar gil chálish kardan.

Flour, *subs.* آرد ard, خشکه khushkah, طحین tahín.—(*Fine flour*) آرد رقیق árd-i-raqíq.—(*Place for storing flour*) کته kattah.

Flour, *verb,* آرد کردن árd kardan, خورد کردن khurd kardan, بیختن bíkhtan (*rt.* بیز bíz), غربال کردن ghirbál kardan.

Flourish, *subs.* آرایش áráyish, خوشنمائي khush-nimá,í, جلوه jilvah, رونق raunaq.—(*In speaking*) سخن آرائي sukhun-árá,í, خوش ادائي khush-adá,í, اظهار فصاحت izhár-i-fasáhat.—(*In writing*) تزیین tazyín, خوش نویسي khush-nivísí, قلم زني qalam-zaní, طره کشي turrah-kashí.—(*In music*) خوش الحاني khush-alhání, نوا navá, نغمه naghmah, ترانه taránah, کرنا نوازي kurná-navází.

Flourish, *verb trans.* آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), پیراستن pírástan (*rt.* پیراي píráy), درخشانیدن dirakh-shánídan, مزین گردانیدن muzayyan gardánídan, بهر سو bi-har sú gardánídan, زینت دادن zínat dádan, فصاحت بخشیدن fasáhat bakhshídan.—*in-trans.* شکفتن shikuftan, پا گرفتن pá-giriftan, نشر و نما کردن nashr-u-nimá kardan, فزودن fuzúdan, برومند گشتن barú-mand gashtan.—(*Abound*) موفور شدن maufúr shudan, کثیر شدن kasír shudan, بسیار شدن bisyár shudan, وافر بودن váfir búdan, وفور داشتن vufúr dáshtan, پر شدن pur shudan, زیاد بودن ziyád búdan.—(*Be prosperous*) بالیدن bálídan, خوشوقت بودن khush-vaqt búdan, بهره مند بودن bah-rah-mand búdan.—(*Brandish*) گردانیدن gardánídan, هذهذه کردن hazhazah kardan, تحریك نمودن tahrík nimúdan.—(*In speaking*) سخن آرائي کردن sukhun-árá,í kardan, خوش ادائي نمودن khush-adá,í nimúdan, اظهار فصاحت کردن izhár-i-fasáhat kardan, داد سخن دادن dád-i-sukhun dádan.—(*In writing*) خوش نویسي کردن khush-nivísí kardan, قلمزني نمودن qalam-zaní nimúdan, طره کشي کردن turrah-kashí kardan, زینت کاري کردن zínat-kárí kardan.—(*In music*) صدا بر داشتن sidá bar-dáshtan, نوا سنج شدن navá-sanj shudan, نغمه نو سرودن naghmah-i-nau surúdan.—(*Vaunt*) افتخار نمودن iftikhár nimúdan, مفاخرت نمودن mufákharat nimúdan, تفاخر نمودن tafákhur nimúdan, مباهات کردن mubáhát kardan, اظهار جلال نمودن izhár-i-jalál nimúdan, چانه زدن chánah zadan, پر چانگي کردن pur-chánagí kardan, دماغ فروختن dimágh furúkhtan, قل رفتن qul raftan, قورت رفتن qúrt raftan, لاف زدن láf zadan, گزاف زدن gizáf zadan.

Flourishing, *adj.* کامران kámrán, سعادتمند sa'ádat-mand, کامگر kámgar, مسعود mas'úd, نیك بختník-bakht, بختیار bakht-yár, فرخنده farkhundah, همایون humáyún, نیك اختر ník-akhtar, خجسته khujistah, میمون maimún, مبارك mubárak, سعید sa'íd, فرخ farrukh.—(*As an exchequer*) معمور ma'múr, آباد ábád.

Flout, *subs.* خنده khandah, سخریه sukhríyah, مسخره maskharah, استهزا istihzá, تضحیك tazhík, مضحکه muzhikah, باردي bárdí, مزاح muzáh.

Flout, *verb,* ریشخند کردن ríish-khand kardan, استهزا کردن istihzá kardan, بلاغ گرفتن balágh giriftan, اهانت کردن ihánat kardan.—(*Mimic*) تقلید کردن taqlíd kardan, مسخره نمودن maskharah nimúdan, چربك گفتن churbak guftan, لودگي کردن laudagí kardan.

Flouter, *subs.* سخره sukharah, مقلد muqallid, مسخره باز maskharah-báz.

Floutingly, *adv.* بطور اهانت bi-taur-i-ihánat, از روي طعن az rúy-i-ta'n, مستهزیانه mustahziyánah, ریشخند کنان ríish-khand-kunán.

Flow, *subs.* (*Of the sea*) مد madd, بالا آمدن bálá-ámadan.—(*Abundance*) وفور vufúr, کثرت kasrat, زیادتي ziyádatí, فزوني fuzúní.—(*Current*) جوي júy, نهر nahr, جریان jarayán, فیض faiz.—(*Flow of eloquence*) انطلاق لسان intiláq-i-lisán, جریان نطق jarayán-i-nutq, جوش فصاحت júsh-i-fasáhat.

Flow, *verb,* جاري شدن járí shudan, جریان نمودن jara-yán nimúdan, روان شدن raván shudan, سیلان شدن sayalán shudan, سیل نمودن sail nimúdan, ریزان شدن rízán shudan, ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), رفتن raftan (*rt.* رو rau).—(*As hair*) افتادن uftádan, آویزان شدن ávízán shudan.—(*To let flow, as hair*) حمائل کردن hamáïl kardan, انداختن andákhtan (*rt.* انداز andáz).—(*As oratory*) جاري شدن járí shudan, انطلاق یافتن intiláq yáftan, گرم شدن garm shudan.—(*As the tide*) بر خاستن bar-khástan, پر شدن pur shudan, رو به بري rú-bi-burí búdan.

Flower, *subs.* گل gul, نور naur, زهر zahr, زهرت zahrat (*pl.* ازهار azhár), شکوفه shikúfah.—(*Artificial flowers*) گل مصنوي gul-i-masnaví, اوراد عملي aurád-i-'amalí, ازهار صنعتي azhár-i-san'atí.—(*Best part*) زبده zub-dah, خلاصه khulásah, سلاله sulálah.—(*Flower-work, embroidery*) بوته bútah, بوته کاري bútah-kárí.—(*Flower of youth*) عنفوان شباب 'unfuván-i-shabáb, ریعان ray'án, غره جواني ghurrah-i-javání, جوش جواني júsh-i-javání.

Flower, *verb trans.* با گل آراستن bá-gul árástan, گلزار وش نمودن gul-zár-vash nimúdan, گل کاري کردن gul-kárí kardan.—*intrans.* (*Blossom*) گل کردن gul kar-dan, شکفتن shikuftan.—(*Froth*) جوشیدن júshídan, کف کردن kaf kardan.

Flowerage, *subs.* (*Being in flower*) شكفتگي shikuftagí, شكوفه داري shikúfah-dárí.—(*Flowers collectively*) اوراد aurád, ازهار azhár.

Flower-bed, *subs.* كرد kurd, كرز kurz, آبخوران ábkhurán (flower-beds are covered with كاه گل káh-gil, *straw mixed with clay*, to protect them from the heavy rains).

Flower-box, *subs.* كوزه kúzah, كوزه گل kúzah-i-gul.

Floweret, *subs.* گلچه gulchah, گلك gulak, نو گل nau-gul.

Flower-garden, *subs.* گلستان gulistán, بوستان bústán, گلزار gul-zár, باغچه bághchah.

Floweriness, *subs.* پر گلي pur-gulí, گلزاري gul-zárí, شكوفه داري shikúfah-dárí.—(*Of speech*) خوش ادائي khush-adá,í, فصاحت fasáhat, بلاغت balághat, خوش عبارتي khush-'ibáratí.

Flowerless, *adj.* بي گل bí-gul, بي زهر bí-zahr, بي شكوفه bí-shikúfah.

Flower-pot, *subs.* گلدان gul-dán.

Flower-stalk, *subs.* ساق گل sáq-i-gul, ساقه گل sáqah-i-gul.

Flowery, *adj.* پر گل pur-gul, پر شكوفه pur-shikúfah. —(*As language*) فصيح fasíh, بليغ balígh, زبان آور zabán-ávar, خوش عبارت khush-'ibárat.

Flowing, *adj.* جاري járí, روان raván.

Fluctuate, *verb*, (*Persons*) دل دل نمودن dil-dil nimúdan, دو دل بودن dú-dil búdan, ليت و لعل كردن lait-u-la'all kardan, ترديد داشتن tardíd dáshtan, متردد بودن mutaraddid búdan, در هيص و بيص بودن dar hais-u-bais búdan.—(*Things*) پس و پيش شدن pas-u-písh shudan, پائين و بالا رفتن pá,ín-u-bálá raftan, متلاطم بودن mutalátim búdan.

Fluctuation, *subs.* (*Persons*) ترديد tardíd, تردد taraddud, دو دلي dú-dilí.—(*Things*) اضطراب iztiráb, تصادم tasádum, تلاطم talátum, پس و پيش شوي pas-u-písh-shaví, پائين و بالا روي pá,ín-u-bálá-raví.

Flue, *subs.* (*Chimney*) خالي khálí, دود كش dúd-kash.—(*Substance*) پشم نرم pashm-i-narm, كرك نرم kurk-i-narm, موئي بسيار لطيف mú,í-i-bisyár latíf.

Fluency, *subs.* جريان jarayán, رواني ravání, سيلان sayalán.—(*Eloquence*) فصاحت fasáhat, زبان آوري zabán-ávarí, طلاقت taláqat, بلاغت balághat.

Fluent, *subs.* (*Stream*) جوي júy, رود خانه rúd-khánah, نهر nahr, ساقيه sáqiyah (*pl.* سواقي saváqí). — *adj.* جاري járí, روان raván.—(*Eloquent*) فصيح fasíh, زبان آور zabán-ávar, بليغ balígh, زود ادا zúd-adá.

Fluently, *adv.* با رواني bá-ravání, جاريانه járiyánah.—(*Eloquently*) بليغانه balighánah, فصيحانه fasíhánah, زود ادايانه zúd-adáyánah.

Fluid, *subs.* آب áb, آبي ábí, ما má, مايت máiyat.—*adj.* سيال sayyál, جاري járí, آبي ábí, آبگي ábagí, مذاب muzáb, ذائب záïb, مائع máï'.

Fluidity, *subs.* سيالي sayyálí, جاريگري járí-garí, مياعي mayá'í, رواني ravání.

Fluke, *subs.* (*Of anchor*) قلاب لنگر qulláb-i-langar.—(*Accident*) اتفاق ittifáq, صدفه sudafah.

Flume, *subs.* جوي اسيا júy-i-asyá, خنگ khung, سوراخ سوراخ súrákh-i-áb.

Flummery, *subs.* خوش آمد khush-ámad, چاپلومي cháplúsí, تملق tamalluq, متملق mutamalliq, چم و خم cham-u-kham, نوازش navázish, ريشخند ríish-khand, استماله istimálah, چرب زباني charb-zabání, خوش آمد گوئي khush-ámad-gú,í, خوش سازي khush-sází, لوشانه lúshánah, بي مزگي bí-mazagí.

Flunkeyism, *subs.* سفلگي suflagí, دوني dúní, پستي pastí, حقيري haqírí.

Flunky, *subs.* (*Servant*) نوكر naukar, چاكر chákar, خدمتكار khidmat-kár, پيشخدمت písh-khidmat, خادم khádam, ملازم mulázim, تابع tábi', اجير ajír, بچه bachah.—(*Base fellow*) سفله suflah, دون dún, پست فطرت past-fitrat.

Fluor, *subs.* (*Medical term*) سيلان sayalán, حيض haiz, محيض mahíz.—(*Spar*) فلوار filvár (European).

Fluoric, *adj.* فلواري filvárí (European).

Fluoric acid, *subs.* جوهر فلوار jauhar-i-filvár, شيشه خوار shíshah-khár.

Flurry, *subs.* هاي هوي háí-húí, آشوب áshúb, آشفتگي áshuftagí, همهمه hamhamah.—(*To be in a flurry*) طپيدن tapídan.

Flurry, *verb*, ترسانيدن tarsánídan, آشوفتن áshúftan (*rt.* آشوب áshúb), مشوش ساختن mushavvash sákhtan, مضطرب گردانيدن muztarib gardánídan, سر آسيمه نمودن sar-ásímah nimúdan, رنجانيدن ranjánídan.

Flush, *subs.* (*Blood to the face*) جوش júsh, حمره humrah, سرخي surkhí, قرمزي qirmizí, بر افروختگي bar-afrúkhtagí.—(*Of water*) فوران favarán, نبعان naba'án. —(*At cards*) تطابق tatábuq, ترادف tarádif, ريز ríz.—(*Flush of youth*) جوش جواني júsh-i-javání, غرور جواني ghurúr-i-javání.—*adj.* (*Fresh*) سبز sabz, تازه tázah.—(*Affluent*) وفرت دار vafrat-dár, با ثروت bá-sarvat.—(*Level*) هموار hamvár, صاف sáf, يكسان yaksán.

Flush, *verb trans.* خون بجوش آوردن khún bi-júsh ávardan, سرخ گردانيدن surkh gardánídan, بر افروخته ساختن bar-afrúkhtah sákhtan, گرم گردانيدن garm gardánídan, انبساط دادن imbisát dádan.—(*As a drain*) پاك كردن pák kardan, شستن shustan (*rt.* شوي shúy).—*intrans.* سرخ روي شدن surkh-rúy shudan, خجالت كشيدن khijálat kashídan, استحيا نمودن istihyá nimúdan, حيا داشتن hayá dáshtan, تحشم نمودن tahashshum

nimúdan, شرم داشتن sharm dáshtan, انفعال خوردن infi'ál khurdan, منفعل شدن munfa'il shudan.

Flush-deck, *subs.* سطحه هموار sat,hah-i-hamvár, سطح صاف sat,h-i-sáf.

Flushing, *adj.* (*Blushing*) سرخ رو surkh-rú, خجل khijil, خجالت زده khijálat-zadah, منفعل munfa'il, متخفر mutakhaffir, شرمسار sharm-sár, شرم رو sharm-rú, شرمناك sharm-nák, شرمگیر sharm-gír, سرمزده sharm-zadah, شرمنده sharmandah.—(*Of the drains*) تصفیه tasfiyah, شست و شو shust-u-shú.

Fluster, *subs.* اضطراب iztiráb, اغتشاش ightishásh, پریشانی parishání, هرج و مرج harj-u-marj, افروزش afrúzish.—(*Heat*) سوز súz, سوزش súzish, تاب táb, تابش tábish, آتش átish, گرمی garmí, گرما garmá, حر harr, حرارت harárat, حراق harráq, اشتعال ishti'ál, تف taf, ناریت náríyat, لهاب luháb, حمیت hamíyat, اوار uvár.

Fluster, *verb*, پریشان ساختن parishán sákhtan, در خیص و بیص انداختن dar hais-u-bais andákhtan, مختل mukhtall gardánídan.—(*Heat*) گرم ساختن garm sákhtan, بر افروختن bar-afrúkhtan, بجوش آوردن bi-júsh ávardan.

Flute, *subs.* ني nay, ناي náy, قصب qasab, مزمار mizmár (*pl.* مزامیر mizámír), لبك labak.—(*Lines in a column*) خیاره khiyárah, خط khatt, زهوار zihvár.

Flute, *verb*, خیاره دار ساختن khiyárah-dár sákhtan, مخطط کردن mukhattat kardan, زهوار دار رسانیدن zihvár-dár rasánídan.

Flute-player, *subs.* ناي زن náy-zan, نايي náyyí, زمار zammár.

Fluting, *subs.* خیاره سازي khiyárah-sází, تخطیط takhtít, زهواري zihvárí.

Flutist, *subs.* ناي زن náy-zan, نايي nayyí, زمار zammár.

Flutter, *subs.* (*Of birds*) پرپر par-par, بهم زني ba-ham-zaní, بهم خوري ba-ham-khurí.—(*Agitation*) اضطراب iztiráb, تزلزل tazalzul, انقلاب inqiláb, طپش tapish, تردد taraddud. — (*Hurry*) سرعت sur'at, تندي tundí.

Flutter, *verb*, (*Confuse*) در هم بر هم کردن dar-ham-bar-ham kardan, مغشوش ساختن maghshúsh sákhtan, شلوق کردن shulúq kardan, مضطرب نمودن muztarib nimúdan.—(*Birds*) بسرعت بال بر هم زدن bi-sur'at bál bar-ham zadan, پرپر کردن par-par kardan.

Fluttering, *subs.* (*Agitation*) تزلزل tazalzul, انقلاب inqiláb, اضطراب iztiráb, تردد taraddud.—(*Birds*) پر پر کني par-par-kuní, بال بهم زني bál ba-ham-zaní.

Fluvial, *adj.* نهري nahrí, شطي shattí, رودي rúdí.

Flux, *subs.* (*water*) سیل sail, جریان jarayán.—(*Blood*) رفتن خون raftan-i-khún, رفتگي خون raftagí-i-khún, اسهال is,hál, جریان دم jarayán-i-dum, خون روي khún-raví, اسهال دموي is,hál-i-damaví.

Flux, *verb*, گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), ریختن ríkhtan (*rt.* ریز ríz), ذوب نمودن zaub nimúdan, آب کردن áb kardan.

Fluxation, *subs.* گدازش gudázish, جریان jarayán, سیلان sayalán, انتقال intiqál, ذوبان zaubán.

Fluxility, *subs.* گدازش پذیري gudázish-pazírí, گداز برداري gudáz-bardárí, آب شدني áb-shudaní.

Fluxion, *subs.* جریان jarayán, سیلان sayalán, نازله názilah (*pl.* نوازل navázil), نزله nazalah.—(*Fluxion of time*) مرور زمان murúr-i-zamán.—(*Mathematical term*) شعبه از هندسه shu'bah az hindisah.

Fluxional, *adj.* (*Mathematical term*) هندسي hindisí.

Fly, *subs.* مگس magas.—(*Gad-fly*) خر مگس khar-magas.—(*Dragon-fly*) مشخره mashkhurah.—(*Fire-fly*) مگس شبتاب magas-i-shab-táb.—(*Spanish fly*) زراح zurráh (*pl.* ذراریح zaráríh), آلا کلنگ álá kulang, قازمقازي qázmaqází. — (*Carriage*) گاري gárí, عربه 'arabah, کالسکه کروسه kurúsah-i-kúchik, کالسکه چه káliskahchah.

Fly, *verb*, پریدن parídan *or* parrídan, پرواز نمودن parváz nimúdan, طیران نمودن tayarán nimúdan, ور مالیدن var-málídan. — (*Shun*) پرهیز کردن parhíz kardan, اجتناب نمودن ijtináb nimúdan, احتراز کردن ihtiráz kardan.—(*Crack*) شکافتن shikáftan, ترکیدن tarkídan. —(*Spring by elastic force*) بر جستن bar-justan, جهیدن jihídan.—(*To fly away*) پریدن parídan, دور شدن dúr shudan, دوري کردن dúrí kardan, بدر رفتن bi-dar raftan.—(*To fly a kite*) هوا دادن havá dádan.

Fly-blow, *subs.* تخم مگس tukhm-i-magas.

Fly-blow, *verb*, تخم مگس نهادن tukhm-i-magas nihádan, با تخم مگس آلودن bá-tukhm-i-magas álúdan.

Flyer, *subs.* (*Bird*) طائر táir, پرنده parandah.—(*Person*) گریزنده gurízandah, فراري firárí, پرواز کن parváz-kun. —(*Stairs*) پله مقابل pillah-i-muqábil.

Fly-fish, *verb*, قلاب آرائي کردن qulláb-árá,í kardan.

Fly-flap, *subs.* باد بزن bád-bizan.

Flying, *adj.* پران parrán, پرش parish, پرواز parváz, طیار tayyár, طیران tayarán.—(*Fleeting*) روان raván, متموج mutamavvij.

Flying-bridge, *subs.* پل پران pul-i-parrán, کشتي جسري kashtí-jisrí.

Flying-fish, *subs.* جراد البحر jarádu 'l-bahr, ماهي پر دار máhí-i-par-dár.

Fly-leaf, *subs.* ورق زائد varaq-i-záïd, صفحه نا نوشته safhah-i-ná-nivishtah, کاغذ سفید kaghaz-i-safíd.

Fly-rail, *subs.* زبانه zabánah, پشتي بان pushtí-bán, حمال hammál.

Fly-speck, *subs.* مگس داغ magas-dágh, گه مگس guh-i-magas.

Fly-wheel, *subs.* چرخ تعديل charkh-i-ta'díl, چرخ پران charkh-i-parrán, معداله mi'dálah.

Foal, *subs.* کره kurrah, کره اسب kurrah-i-asb, کره مادیان kurrah-i-mádiyán.

Foal, *verb trans.* زائیدن zá,ídan, کره دادن kurrah dádan, آوردن ávardan.—*intrans.* بچه زائیدن bachah zá,ídan, کره آوردن kurrah ávardan, زه کردن zih kardan.

Foam, *subs.* کف kaf, تفش tafish, تفل tafl.—(*Foam of the sea*) کف دریا kaf-i-daryá, زبد zabad.—(*Anger*) جوش júsh, خشم khishm.

Foam, *verb,* کف کردن kaf kardan, کف بر لب آوردن kaf bar lab ávardan.—(*Be angry*) خشمناك شدن khishm-nák shudan, جوش کردن júsh kardan.

Foamingly, *adv.* کف بر لب kaf-bar lab, کف کنان kaf-kunán.—(*Angrily*) خشمناکانه khishm-nákánah, از روي غیظ az rúy-i-ghaiz, غضب آلودانه ghazab-álúdánah.

Foamy, *adj.* پر کف pur-kaf, کف آلود kaf-álúd, زبد ناك zabad-nák.

Fob, *subs.* جیب jíb, جیب کوچك jíb-i-kúchik, جیب ساعت jíb-i-sá'at.

Fob, *verb,* فریب دادن firíb dádan, گول زدن gúl zadan, مشتبه کردن mushtabih kardan, طفره زدن tafrah zadan, گریز زدن guríz zadan, حیله کردن hílah kardan.

Focal, *adj.* مرکزي markazí, وسطي vasatí, مجتمعي mujtam'í, روشني گاهي raushaní-gáhí, نورداني núridání, گرمي گیري garmí-gírí.

Focus, *subs.* مرکز markaz, وسط vasat, مجتمع mujtami', روشني گاه raushaní-gáh, نوردان núridán, گرمي گیر garmí-gír.

Fodder, *subs.* علف 'alaf, علوفه 'ulúfah, گیاه giyáh, علیق 'alíq, خوراك khurák, کاه káh.

Fodder, *verb,* خوراك دادن khurák dádan, کاه دادن káh dádan, علف خورانیدن 'alaf khuránídan, علیق دادن 'alíq dádan.

Foe, *subs.* دشمن dushman, خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm), خصیم khasím, مخاصم mukhásim, مقاتل muqátil, خصومت کار khusúmat-kár, متخاصم mutakhásim, مختصم mukhtasim, منازع munázi', معارض mu'áriz, مبارز mubáriz (*pl.* مبارزان mubárizán), غنیم ghaním, عدو 'adúv *or* 'adúvv (*pl.* اعدا a'dá), مخالف mukhálif, عوان 'aván, مبغض mubghiz, معاند mu'ánid, رقیب raqíb.

Foeman, *subs.* دشمن dushman, خصم khasm (*pl.* خصوم khusúm), خصیم khasím, مخاصم mukhásim, مقاتل muqátil, خصومت کار khusúmat-kár, متخاصم mutakhásim, مختصم mukhtasim, منازع munázi', معارض mu'áriz, مبارز mubáriz (*pl.* مبارزان mubárizán), غنیم ghaním, عدو 'adúv *or* 'adúvv (*pl.* اعدا a'dá), مخالف mukhálif, عوان 'aván, مبغض mubghiz, معاند mu'ánid, رقیب raqíb.

Fœticide, *subs.* (*Abortion*) جنین کشي janím-kashí, بچه اندازي bachah-andází, اسقاط isqát.

Fœtus, *subs.* جنین janín (*pl.* اجنه ajinnah), علوق 'alúq, سقط siqt, زه zih, طفل نا رسیده tifl-i-ná-rasídah, بچه نا تمام bachchah-i-ná-tamám.

Fog, *subs.* دود dúd, غبار شبنم ghubár-i-shabnam, مه mih, مه گرفتگي mih-giriftagí, بخار bukhár, طومان túmán, میغ mígh, یحموم yahmúm, دود سیاه dúd-i-siyáh, غمامه مظلمه ghamámah-i-muzlimah, تاري tárí, تیرگي tíragí, نزم nizm.—(*After-grass*) سبزه دو باره sabzah-i-dú-bárah, علف سیاه شده 'alaf-i-siyáh-shudah.

Fog-bank, *subs.* زمین نما zamín-nimá, سراب بحري saráb-i-bahrí.

Fog-bell, *subs.* زنگ بخار zang-i-bukhár, جرس نزم jaras-i-nizm, ناقوس احتیاط náqús-i-ihtiyát.

Foggily, *adv.* تارانه táránah, میغناکانه míghnákánah, بطور بخار داري bi-taur-i-bukhár-dárí, با تیرگي منظر bá-tíragí-manzar, پر دودانه pur-dúdánah.—(*Metaphorically*) تیره حالانه tírah-hálánah, مغمومانه maghmúmánah, بي شعورانه bí-shu'úránah, کودنانه kaudanánah, سفیهانه safíhánah.

Fogginess, *subs.* پر دودي pur-dúdí, میغناکي míghnákí, بخار داري bukhár-dárí, تیره منظري tírah-manzarí, تاري tárí.—(*Metaphorically*) تیره حالي tírah-hálí, مغمومي maghmúmí, کدورت kudúrat, کودني kaudaní, سفاهت safáhat.

Foggy, *adj.* هوا مه havá-i-mih, میغناك mígh-nák, پر دود pur-dúd, بخار دار bukhár-dár, تیره منظر tírah-manzar, تار tár.—(*Metaphorically*) تیره حال tírah-hál, مغموم maghmúm, مکدر mukaddar, کودن kaudan, سفیه safíh.

Fogy, *subs.* کهنه پرست kuhnah-parast, قدامت دوست qadámat-dúst, مانع ترقي máni'-i-taraqqí.

Foh! *interj.* اف uf, اخ ukh.

Foible, *subs.* قصور qusúr, ضعف za'f, نقص naqs, عیب 'aib, گناه gunáh, خطا khatá.

Foil, *subs.* مغلوبیت maghlúbíyat, محرومیت mahrúmíyat, حرمان hirmán, نومیدي naumídí, بطلان سعي butlán-sa'í.—(*Blunt sword*) تیغ کند tígh-i-kund, شمشیر بي برش shimshír-i-bí-burish.—(*Of metal*) تخته takhtah, لوح lauh, ورقه varaqah, ورق varaq.

Foil, *verb,* شکست دادن shikast dádan, بر هم زدن bar-ham zadan, عاجز ساختن 'ájiz sákhtan, باز داشتن báz-dáshtan, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan.—(*Frustrate*) محروم ساختن mahrúm sákhtan, باز داشتن báz-dáshtan, باطل نمودن bátil nimúdan, بر هم زدن bar-ham zadan.—(*Blunt*) کند کردن kund kardan, از برش انداختن az burish andákhtan.

Foin, *subs.* (*With a weapon*) هل hul, هول húl, سك sukk, دفع daf', طرد tard.

Foin, *verb,* راندن rándan, زدن zadan (*rt.* زن zan), هل دادن hul dádan, سك دادن sukk dádan, دفع كردن daf' kardan, ترد نمودن tard nimúdan.

Foist, *subs.* تيز tíz, گوز gúz, فرت firt, تلنگ tiling, ضرط zirt, ضرطه zirtah.

Foist, *verb,* گول زدن gúl zadan.

Fold, *subs.* (*For cattle*) گله دان gallah-dán, آغل ághil, آگل ágil, مربض marbaz, حظيره hazírah, سول súl.—(*Subterraneous fold for cattle*) كند kand.—(*Flock of sheep*) گله گوسفند gallah-i-gúsfand.—(*Ply*) ته tah, تا tá, لاي láí, پيچ pích, پيچش píchish, چين chín, مرغول marghúl.—(*Two-fold*) دو تا dú-tá, مضاعف muzá'af, دو گانه dú-gánah.—(*Three-fold*) سه لاي sih-láí, سه تا sih-tá.—(*Ten-fold*) ده تا dih-tá, ده چندان dih-chandán, ده مقابله dih-muqábalah.

Fold, *verb,* پيچيدن píchídan, ته كردن tah kardan, تا كردن tá kardan, طي ساختن tai sákhtan, نورديدن navardídan.—(*As sheep*) بند كردن band kardan, جا كردن já kardan.—(*To fold one's arms*) دست در بغل نهادن dast dar baghal nihádan.—(*To fold double*) دو لا تا كردن dú-lá tá kardan.

Folder, *subs.* تا كننده tá-kunandah, چين دهنده chín-dihandah.—(*Instrument*) كاغذ تا كن kághaz-tá-kun.

Folding, *subs.* تا كني tá-kuní, چين دهي chín-dihí, بند كني band-kuní, دفه daffah, لوحه lauhah. — (*Fold*) آغل ághil, گله دان gallah-dán, گوسفند جا كني gúsfand-já-kuní.—(*Ply*) تا tá, لا lá.

Foliaceous, *adj.* برگ دار barg-dár, پر برگ pur-barg, پولك دار púlak-dár.

Foliage, *subs.* برگ barg, ورق varaq.

Foliate, *verb,* (*Beat into leaf*) ورقه ساختن varaqah sákhtan, تخته ساختن takhtah sákhtan, برگوش گردانيدن barg-vash gardánídan, نازك نمودن názuk nimúdan.—(*Cover with leaf*) ورقه كردن varaqah kardan, قل جيوه كردن qal-jívah kardan, پوشانيدن púshánídan, ورق پوش كردن varaq-púsh kardan.

Foliation, *subs.* (*Beating into leaf*) ورقه سازي varaqah-sází, توريق tauríq, ترقيع tarqí', برگ دهي barg-dihí.—(*Covering with leaf*) ورقه كني varaqah-kuní, قلجيوه كني qal-jívah-kuní, ورق پوش نمائي varaq-púsh-nimá,í.

Foliferous, *adj.* برگ آور barg-ávar, ورق ده varaq-dih, مورق muvarraq.

Folio, *subs.* قطع كامل qat'-i-kámil, دو صفحه dú-safhah.—(*Leaf*) برگ barg, ورق varaq, ورقه varaqah.—(*Book*) كتاب kitáb, صفحتين كتاب safhatín-i-kitáb.—(*Legal term*) هفتاد و دو كلمه haftád-u-dú-kalamah, هفتاد و دو سخن haftád-u-dú-sukhun.—*adj.* قطع كاملي qat'-i-kámilí, دو صفحه‌ي dú-safhah,í, هفتاد و دو كلمه‌ي haftád-u-dú-kalamah,í.

Folk, *subs.* مردمان mardumán.

Follow, *verb trans.* تعاقب كردن ta'áqub kardan, عقب كردن 'aqib kardan.—*intrans.* عقب رفتن 'aqib raftan, دنبال رفتن dumbál raftan, پيروي نمودن pay-raví ni-múdan, در dar *or* از پي رفتن az pay raftan, پس رفتن pas raftan, پي زدن pay zadan, اقتدا كردن iqtidá kardan, اتباع كردن ittibá' kardan, تبعيت نمودن tab'íyat nimúdan.—(*To follow to the door on taking leave*) مشايعت نمودن musháya'at nimúdan, بدرقه رفتن badriqah raftan.—(*To follow as a mourner*) تشييع جنازه كردن tashyí'-i-janázah kardan.—(*To follow in succession*) متوالي گشتن mutaválí gashtan, متواتر شدن mutavátir shudan, پياپي شدن pay-á-pay shudan.—(*I will follow out whatever you enjoin*) هر چه بفرمائيد از آن قرار رفتار كنم har chih bi-farmá,íd az án qarár raftár kunam.—(*It follows that he is cruel*) نتيجه اين است كه ظالم است natíjah ín ast kih zálim ast.—(*As follows*) باين تفصيل bá-ín tafsíl, بتفصيل ذيل bi-tafsíl-i-zail, از اين قرار az ín qarár, از قرار آتي az qarár-i-átí, بدستور آينده bi-dastúr-i-áyandah. — (*More to follow*) باقي دارد báqí dárad.

Follower, *subs.* پس رو pas-rau, تابع tábi', متابع mu-tábi', پي رونده pay-ravandah, پيزن pay-zan.—(*Believer*) مقتدي muqtadí, معتقد mu'taqid, تلميذ talmíz, مريد muríd, مقلد muqallid, شاگرد shágird.—(*Imitator*) مقلد muqallid, پيرو pay-rau, اقتدا كن iqtidá-kun.

Following, *adj.* آينده áyandah, آتي átí, ذيل zail, از اين قرار az ín qarár.—(*He has no following*) پيرو ندارد pay-rau na-dárad, كسي گوش بحرفش نميكند kasí gúsh bi-harf-ash na-mí-kunad.

Folly, *subs.* ابلهي ablahí, بلاهت baláhat, حماقت himá-qat, سفاهت safáhat, خبط khabt, قلت عقل qillat-i-'aql, بيوقوفي bí-vuqúfí, نا داني ná-dání, بيعقلي bí-'aqlí, ديوانگي dívánagí, شيدائي shaidá,í, شيفتگي shíftagí, جنون junún, خريت kharíyat (*vulg.*). — (*Height of folly*) كمال بي عقلي kamál-i-bí-'aqlí, منتهاي سفاهت muntahá,í-i-safáhat, غايت حماقت gháyat-i-himá-qat.

Foment, *verb,* (*Medical term*) تبخير نمودن tabkhír nimúdan, بخور دادن bukhúr dádan, گرم ساختن garm sákhtan, باب گرم شستن bi-áb-i-garm shustan, تسخين taskhín kardan.—(*Abet*) كمك كردن kumak kardan, بر انگيختن bar-angíkhtan, بر غلانيدن bar-ghilánídan, تحريك كردن tahrík kardan, همز نمودن hamz nimúdan, اغرا نمودن ighrá nimúdan.

Fomentation, *subs.* (*Medical term*) تبخير tabkhír, تسخين taskhín, گرم سازي garm-sází, باب گرم شوئي bi-áb-i-garm-shú,í.—(*Dry fomentation*) كماد kimád.

—(*Abetment*) كمك kumak, تحريك tahrík, همز hamz, اغرا ighrá, اغوا ighvá.

Fomenter, *subs.* (*Abettor*) محرك muharrik, معين mu'ayyin, فتنه انداز fitnah-andáz, هماز hammáz, مفتن mufattin.

Fond, *adj.* مائل máïl, شائق sháïq, مغرم mighram, فريفته firíftah.—(*Loving*) پر محبت pur-mahabbat, عشوق 'ashúq.

Fondle, *verb trans.* جنبانيدن jumbánídan, بچه نوازي bachchah-navází kardan, نواختن navákhtan (*rt.* نواز naváz), گرامي داشتن garámí dáshtan, عزيز خواندن 'azíz khándan.—*intrans.* (*Dote on*) عشق ورزيدن 'ishq varzídan, اظهار محبت نمودن izhár-i-mahabbat nimúdan, شيدا شدن shaidá shudan, ديوانه دار حركت كردن dívánah-dár harakat kardan, بيخودي كردن bí-khudí kardan, خرافات گفتن khiráfát guftan.

Fondler, *subs.* نوازشگر navázish-gar, گرامي دار garámí-dár, تعشق ورز ta'ashshuq-varz, محبت كن mahabbat-kun.—(*Doter*) شيدا shaidá, بيعقل bí-'aql, ديوانه dívánah, خرف kharaf, سفيه safíh, عشق زده 'ishq-zadah.

Fondling, *subs.* نوازش navázish, اكرام ikrám, تعشق ta'ashshuq, محبوب mahbúb, معشوق ma'shúq, مونس münis.

Fondly, *adv.* عاشقانه 'áshiqánah, شيدايانه shaidáyánah, ديوانه وار dívánah-vár, احمقانه ahmaqánah, از روي تعشق az rúy-i-ta'ashshuq.

Fondness, *subs.* ميل mail, محبت mahabbat, شوق shauq, رغبت raghbat, نوازش navázish, اكرام ikrám.

Font, *subs.* شستنگاه shustan-gáh, مصطبغ mustabagh, مغتسل mughtasal, حوضچه hauzchah.—(*Font of type*) دست حروف چاپي dast-i-hurúf-i-chápí.

Fontal, *adj.* عيني 'ainí, ينبوعي yambú'í, سر چشمه‌ي sar-chashmah'í.

Fontanel, *subs.* مخرج ريم makhraj-i-rím, سوراخ چرك súrákh-i-chirk, نرمه سر طفل narmah-i-sar-i-tifl.

Food, *subs.* غدا ghadá (*pl.* اغديه aghdiyah), غذا ghazá (*pl.* اغذيه aghziyah), طعام ta'ám (*pl.* اطعمه at'imah), طعمه tu'mah (*pl.* طعم tu'am), خوراكي khurákí, خورش khurish, قوت qút (*pl.* اقوات aqvát), آذوقه ázúqah, اكل akl, مأكول mäkúl, رزق rizq, روزي rúzí, زندگاني zindagání.—(*For cattle*) علف 'alaf, علوفه 'ulúfah, گياه giyáh, عليق 'alíq, خوراك khurák, كاه káh.—(*Bodily*) غذائي جسماني ghazá'í-i-jismání.—(*Spiritual*) غذائي روحاني ghazá'í-i-rúhání.—(*To go without food*) روزه گرفتن rúzah giriftan, صيام داشتن siyám dáshtan, صوم داشتن saum dáshtan, پرهيز نمودن parhíz nimúdan.—(*What is one man's food is another man's poison*) آنچه يكيرا نوش ديگريرا نيش است án chih yakí-rá núsh dígarí-rá í níish ast.

Fool, *subs.* ابله ablah, كودن kaudan, احمق ahmaq, نادان ná-dán, نافهم ná-fahm, سفيه safíh, خوپله khaplah, بيوقوف bí-vuqúf, بي عقل bí-'aql, كم خرد kam-khird, نا خرد ná-khird, بدله budulah, گول gúl, بي شعور bí-shu'úr, ريش گاو ríish-gáv, ديوانه dívánah, خل دمنك khul-damank, دلي dilí, خر khar, پخت pakht (*vulg.*).—(*Jester*) مسخره maskharah, مسخره باز maskharah-báz, لطيفه گو latífah-gú, مستهزي mustahzí, لوطي lútí, دخلك باز dakhlak-báz.—(*He is a fool*) پالانش كج است pálán-ash kaj ast (*lit.* His pad is crooked), بيخ دمش سست است bíkh-i-dum-ash sust ast (*lit.* The root of his tail is loose), گاو گوساله پنير است gáv gúsálah panír ast (*lit.* He is a cow, calf, and cheese, *i.e.* cannot tell one from the other). —(*Fools step in where angels fear to tread*) هر كه كشتيگير نيست فنش بسيار است har kih kushtí-gír ní'st fann-ash bisyár ast (*lit.* He who does not have to fight has most skill).

Fool, *verb,* فريفتن firíftan (*rt.* فريب firíb), فريب دادن firíb dádan, زدن *or* گل ساختن gul sákhtan *or* zadan, اغوا نمودن ighvá nimúdan, سر از راه بردن sar az ráh burdan, گمراه نمودن gum-ráh nimúdan. — *intrans.* احمقانه حركت كردن ahmaqánah harakat kardan, بي پروائي نمودن bí-parvá'í nimúdan, وقت ضائع كردن vaqt zái' kardan.

Foolery, *subs.* حماقت himáqat, احمق گري ahmaq-garí, سفاهت safáhat, ابلهي ablahí, كودني kaudaní, گولي gúlí.

Foolhardiness, *subs.* تهور tahavvur, جرأت بيجا jurät-i-bí-já, ديوانگي dívánagí, بي انديشگي bí-andíshagí, بي پروائي bí-parvá'í, منبلي mambalí.

Foolhardy, *adj.* بي انديشه bí-andíshah, متهور muta-havvir, منبل mambal, دلاور dil-ávar, ديوانه dívánah, بي پروا bí-parvá.

Foolish, *adj.* ابله ablah, كودن kaudan, احمق ahmaq, نادان ná-dán, نافهم ná-fahm, سفيه safíh, خوپله khaplah, بيوقوف bí-vuqúf, بي عقل bí-'aql, كم خرد kam-khird, نا خرد ná-khird, بدله budulah, گول gúl, بي شعور bí-shu'úr, ريش گاو ríish-gáv, ديوانه dívánah, خل دمنك khul-damank, دلي dilí, خر khar, پخت pakht (*vulg.*).—(*Insane*) بيهوش bí-húsh, ديوانه dívánah, پريشان parishán, آشفته áshuftah, مخبل mukhabbal, مخبط mukhabbat.—(*What a foolish idea*) اين خيال كه بيمعني است ín khiyál kih bí-ma'ní ast.

Foolishly, *adv.* احمقانه ahmaqánah, بي عقلانه bí-'aqlánah, بيهوده bíhúdah, از روي بيعقلي az rúy-i-bí-'aqlí, سفيهانه safíhánah, از روي ابلهي az rúy-i-ablahí, بطور خريت bi-taur-i-kharíyat, بطور ديوانگان bi-taur-i-dívánagán, مجنونانه majnúnánah.

Foolishness, *subs.* حماقت himáqat, سفاهت safáhat,

بلاهت baláhat, بي عقلي bí-'aqlí, خريت kharíyat, ديوانگي dívánagí.

Foolscap, *subs.* (*Paper*) كاغذ كلفت kághaz-i-kuluft, فولسكاپ fúlskáp (European).

Fool's errand, *subs.* نخود سياه جوئي nukhúd-i-siyáh-jú,í, طلب مجهول مطلق talab-i-majhúl-i-mutlaq, طلب محال talab-i-muhál.

Foot, *subs.* پا pá, پاي páy, پاچه páchah, قدم qadam (*pl.* اقدام aqdám), رجل rijl.—(*Convex part of the foot*) پشت پا pusht-i-pá.—(*Basis*) پايه páyah, اساس asás, شالوده shálúdah, بنا biná, وضع vaz'.—(*Of a vase, &c.*) تة tah, پايه páyah.—(*Of a mountain*) پائين päín, شيب shíb, دامنه dámanah.—(*Of a verse*) پا pá, ركن rukn (*pl.* ارکان arkán), جز juz (*pl.* اجزا ajzá), تقطيع taqtí', پاره párah.—(*On foot*) پياده piyádah, سر پا sar-pá, راجلاً rájilan.—(*At the foot of*) دم dam, پاي páy. —(*Deformed in the foot*) احنف ahnaf, كج پا kaj-pá. —(*To come down on one's feet*) بروي دو پا زمين آمدن bi-rúy-i-dú-pá zamín ámadan.—(*To go on foot*) رفتن پياده piyádah raftan.—(*To set on foot*) بر پاي كردن bar páy kardan, نصب نمودن nasb nimúdan, پيش نهاد كردن písh-nihád kardan.

Foot, *verb trans.* پا زدن pá zadan, لگد زدن lagad zadan. —(*Spurn*) دفع كردن daf' kardan, پايمال نمودن páya-mál nimúdan.—(*Total*) حساب ديدن hisáb dídan.—*intrans.* از پا رفتن az pá raftan, پياده رفتن piyádah raftan, پاي گرفتن páy giriftan, خراميدن khirámídan, قدم زدن qadam zadan, راه رفتن ráh raftan.—(*Dance*) رقصيدن raqsídan.

Football, *subs.* (*Game*) پا توپه pá-túpah, پا گلوله pá-gulúlah, گوپا gúpá, گوپا بازي gúpá-bází.

Foot-board, *subs.* جا پا já-i-pá.

Foot-boy, *subs.* پا دوك pá-davak, پيك paik, قاصد qásid (*pl.* قصاد qassád).—(*Servant*) نوكر naukar, غلام ghulám, بچه bachchah, خادم khádim, خدمتگار khidmat-gár.

Foot-bridge, *subs.* پل پياده روي pul-i-piyádah-raví, جسر الراجل jisru 'l-rájil.

Foot-cloth, *subs.* سركش اسپ sarkash-i-asp, پاجل pájul, قدم پوش qadam-púsh.

Footfall, *subs.* قدم qadam, گام gám.—(*Fall*) لغزش laghzish, سقوط suqút, عثرت 'asrat.

Footfold, *subs.* پا گيره pá-gírah, محل اعتماد mahall-i-i'timád, عوذه 'úzah.

Foot-guards, *subs.* سرباز كشكچي sarbáz-i-kashkchí, عسكر پياده 'askar-i-piyádah, شاطران shátirán, چاوشان chávushán.

Footing, *subs.* قاعده qá'idah, اساس asás, حالت hálat, جا پا já-pá, فرار گاه firár-gáh, معبر ma'bar, طريق taríq.—(*Dance*) رقص raqs.—(*To keep one's footing*) پاي بند شدن páy-band shudan, در كار استوار بودن dar kár ustuvár búdan.

Footman, *subs.* پياده piyádah, شاطر shátir, پيك paik, قاصد kásid (*pl.* قصاد qassád).—(*Servant*) نوكر naukar, غلام ghulám, بچه bachchah, خادم khádim, خدمتگار khidmat-gár.

Footmark, *subs.* نشان پاي nishán-i-páy, اثر asar, خطوه khutvah, قدم qadam, سراغ surágh, موطي mautí.

Footpace, *subs.* رفتار آهسته raftár-i-áhistah, قدم يواش qadam-i-yavásh.—(*Stair*) پله عريض pillah-i-'aríz.

Footpad, *subs.* دزد duzd, پياده دزد piyádah-duzd, كوچ kúch.

Footpath, *subs.* پياده رو piyádah-rau, راه پياده روي ráh-i-piyádah-raví, چپ راه chap-ráh.

Foot-post, *subs.* پياده piyádah, شاطر shátir, پيك paik, قاصد qásid (*pl.* قصاد qassád).

Foot-soldier, *subs.* پياده piyádah, راجل rájil (*pl.* رجال rijál *and* rujjál).

Footstep, *subs.* (*Pace*) قدم qadam, گام gám, خطوه khutvah.—(*Noise of the footsteps*) پا صدائي sidá,í-i-pá.—(*To follow in the footsteps*) پيروي كردن بر اثار pairaví kardan bar asár.

Foot-stool, *subs.* قدمگاه qadam-gáh, كرسي زير پا kursí-i-zír-pá.

Foot-warmer, *subs.* پيسوز pai-súz, پا گرم كن pá-garm-kun.

Fop, *subs.* قشنگ qashang, كج كلاه kaj-kúlah, خود بين khud-bín, اجلاف ijláf, خوشگل khush-gil, خود آرا khud-árá, خود نما khúd-nimá, لوطي اجلاف lútí-ijláf, فيس فروش fís-furúsh.

Foppery, *subs.* كج كلاهي kaj-kuláhí, خود بيني khud-bíní, خود نمائي khud-nimá,í, خود آرائي khud-árá,í, لوطي اجلافي lútí-ijláfí, فيس fís, فيس فروشي fís-furúshí.

Foppish, *adj.* خويشتن بين khíshtan-bín, قشنگ qashang, لوطي اجلاف دار lútí-ijláf-dár, خود نمائي طور khud-nimá,í-taur, جاهل jáhil, نا فهم ná-fahm.

Foppishly, *adv.* بطور خود نمائي bi-taur-i-khud-nimá,í, از روي خود آرائي az rúy-i-khud-árá,í, لوطي اجلافانه lútí-ijláfánah, جاهلانه jáhilánah, بطور فيس فروشي bi-taur-i-fís-furúshí.

Foppishness, *subs.* كج كلاهي kaj-kuláhí, خود بيني khud-bíní, خود نمائي khud-nimá,í, خود آرائي khud-árá,í, لوطي اجلافي lútí-ijláfí, فيس fís, فيس فروشي fís-furúshí.

For, *conj.* زيراكه zírá-kih, چرا كه chirá-kih, بعلت اينكه bi-'illat-i-ín-kih, چونكه chún-kih.—*prep.* براي biráy, از بهر az bahr, جهت jihat, بواسطه bi-vásitah, پاس pás-i-khátir, بخش bakhsh, تا tá, در dar, سي sí, واسه vásah (*vulg.*).—(*During*) تا tá.—(*Toward*) سوي

suví, بجانب bi-jánib, طرف taraf, سمت samt.—(*For all that*) با همه آن bá-hamah-i-án.—(*For two hours*) از دو ساعت az dú sá'at.—(*To give much for a thing*) بسيار براي چيزي دادن bisyár biráy-i-chízí dádan.—(*A letter for such and such a person*) مراسله از براي murásalah az biráy-i-fulán kas.—(*A child's affection for its mother*) تعلق بچه بمادر ta'alluq-i-bachchah-bi-mádar.—(*For ever*) ابد الاباد abadu 'l-ábád, تا بابد tá-bi-abad, جاودان jávidán, همیشه hamíshah, جهت همه وقت jihat-i-hamah vaqt, الي غير النهايت ilá ghairi 'n-niháyat.—(*For instance*) مثلاً masalan, فرضاً farzan, بر فرض bar farz.—(*For long, for a long while*) از قديم الايام áz qadímu 'l-ayyám, باز دير dír-báz.—(*For mercy's sake*) بارك الله báraku 'llah, تورا tú-rá بخدا bi-khudá, براي خدا biráy-i-khudá.—(*For the sake of*) براي biráy, بنابر biná-bar, پاس خاطر pás-i-khátir, از بهر az bahr, بواسطه bi-vásitah.

Forage, *subs.* علف 'alaf, گياه giyáh, عليق 'alíq, علوفه 'ulúfah, كاه جو káh-i-jau.

Forage, *verb trans.* تاخت تاخت tákht kardan, غارت كردن ghárat kardan, تاراج تاراج táráj kardan, يغما يغما yaghmá kardan, چپاو كردن chapáú kardan.—(*Cattle*) علوفه رساندن 'alúfah rasándan, چراندن chirándan.—*intrans.* در پي علوفه رفتن dar pay-i-'alúfah raftan, عليق بدست آوردن 'alíq bi-dast ávardan, گردش كردن gardish kardan.

Foramen of the ear, *subs.* (*Medical term—elliptical*) ثقبه بيضي شكل suqbah-i-baizí-shakl.—(*Round*) ثقبه مدور suqbah-i-mudavvar.

Foray, *subs.* (*Plundering expedition*) چپاو chapáú, غارت ghárat, تاراج táráj, يغما yaghmá, سلب salab, راهزني ráh-zaní, انتهاب intiháb, چپاولي chapávalí (*vulg.*).

Forbear, *verb trans.* دريغ كردن dirígh kardan, احتراز (از) نمودن ihtiráz nimúdan (az), نكردن na-kardan, منع نمودن man' nimúdan.—*intrans.* وا ايستادن vá-ístádan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, پرهيز كردن parhíz kardan, تحمل نمودن tahammul nimúdan.

Forbearance, *subs.* اجتناب ijtináb, احتراز ihtiráz, امتناع imtiná', تحمل tahammul, توقف tavaqquf, اهمال ihmál, پرهيزي parhízí.

Forbearing, *adj.* صبور sabúr, با شكيب bá-shikíb, برد بار burd-bár, عفو آميز 'afv-ámíz, صفحي safhí.

Forbid, *verb,* منع كردن man' kardan, حرمان دادن harmán dádan, باز داشتن báz dáshtan, نهي كردن nahy kardan, قدغن نمودن qadaghan nimúdan, تحريم نمودن tahrím nimúdan, حرام كردن harám kardan, احتراز دادن ihtiráz dádan, مدافعه كردن mudáfa'ah kardan.—(*Forbid him going*) قدغن بكن نرود qadaghan bi-kun na-ravad.—(*All were forbidden to molest him*) حكم شد كسي متعرض او نشود hukm shud kasí muta'arriz-i-ú-na-shavad.

Forbidden, *part. and adj.* ممنوع mamnú', منهي munhí, حرام harám, حريم harím, محظور mahzúr.—(*Forbidden things*) محرمات muharramát, مناهي manáhí, ملاهي maláhí, نواهي naváhí, ممنوعات mamnú'át, محظورات mahzúrát.

Forbidding, *subs.* تحريم tahrím, نهي nahy, منع man'. *adj.* مانع máni', تو ذهن زن tú-zihn-zan, منفر munaffir.—(*Disgusting*) مكروه mukrih, مسخط muskhit, ممقت mumqit.

Force, *subs.* زور zúr, زور آوري zúr-ávarí, توانائي taváná'í, نيرو nírú, نيرومندي nírú-mandí, برگ barg, زهره zahrah, قوت qúvat *or* quvvat, طاقت táqat, شدت shiddat, استواري ustuvárí, مكنت miknat, مجال majál, طرق tiraq, نيو niyú, موجت mújat, اوعر úghur, عنف 'unf.—(*Compulsion*) جبر jabr, عنف 'unf, غصب ghasb, اكراه ikráh, اجبار ijbár.—(*Violence*) زور zúr, جور jaur, جفا jafá, ستم sitam, جبر jabr, ظلم zulm, تهور tahavvur, تعدي ta'addí, دست درازي dast-dirází, غصب ghasb, شدت shiddat, نتر natr.—(*Severity*) شدت shiddat, حدت hiddat, قدرت qudrat.—(*Army*) لشكر lashkar, عسكر 'askar (*pl.* عساكر 'asákir), فوج fauj (*pl.* افواج afváj), سر باز sar-báz, سپاه sipáh.—(*Applied to wind*) صدامت sadámat, شدت shiddat.—(*Force of character*) قوه باطن qúvah-i-bátin, تقواي الله taqváu-'llah. — (*Force of imitation*) قوه تقليد qúvah-i-taqlíd, تاثير عادت tásír-i-'ádat. — (*Mental force*) قوه ذهني qúvah-i-zihní, قوه عقلي qúvah-i-'aqlí, قوه روحاني qúvah-i-ruhání.—(*Moral force*) قوه ادبيه qúvah-i-adabíyah, قوه اخلاقيه qúvah i-akhláqiyah, تاثير نفس tásír-i-nafas. — (*Physical force*) قوه طبيعي qúvah-i-tabí'í, قوه بدني qúvah-i-badaní.—(*Productive force*) قوه ناميه qúvah-i-námiyah. —(*This law has no force*) اين قانون عمل ندارد ín qánún 'amal na-dárad.—(*By force*) به زور bi-zúr, جبراً jabran, قهراً qahran, عنفاً 'unfan, زجراً zajran, اجباراً ajbáran, مجبوراً majbúran, زوركي zúrakí, ضرباً zarban, بقوت bi-qúvat, از روي نيرو مندي az rúy-i-nírú-mandí.—(*To come into force*) ترويج يافتن tarvíj yáftan, مري الاجرا شدن maríu 'l-ijrá shudan, معمول و معتبر شدن ma'múl va mu'tabar shudan.—(*To put in force*) مجري كردن *or* داشتن mujrá kardan *or* dáshtan.

Force, *verb,* (*Compel*) اجبار كردن ijbár kardan, مجبور كردن majbúr kardan, مضطر ساختن muztarr sákhtan, وا داشتن vá-dáshtan.—(*Capture*) تسخير كردن taskhír kardan, گرفتن giriftan (*rt.* گير gír). — (*Rape*) بي عصمت كردن bí-'asmat kardan, مفتضح كردن muftazah kardan, بكارت بردن bikárat burdan, بزور زنا كردن bi-zúr ziná kardan, بي سيرت كردن bí-sírat kardan,

ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy), هتك عرض كردن hatk-i-'irz kardan, هتك حرمت نمودن hatk-i-hurmat nimúdan.—(*As fruit*) پيش رس نمودن písh-ras nimúdan, پيش رسانيدن písh rasánídan.

Forced, *part.* مجبور majbúr.—(*Fruit*) پيش رس písh-ras, پيش رسانيده písh-rasánídah.

Forceful, *adj.* پر زور pur-zúr, شديد shadíd, سخت sakht, بئيس bäís, عصيب 'asíb, قوي qaví.

Force-meat, *subs.* كوفته kúftah, گوشت قيمه gúsht-i-qímah, قيمه qímah.

Forceps, *subs.* كلبتين kalbatain, گاز انبر gáz-ambur, مقراض miqráz.

Forcer, *subs.* اجبار كن ijbár-kun, عنف نما 'unf-nimá, بزور كار كن bi-zúr-kár-kun.

Forcible, *adj.* (*Violent*) پر زور pur-zúr, شديد shadíd, سخت sakht, متهور mutahavvir, جفا كار jafá-kár, بئيس bäís, عصيب 'asíb, قوي qaví.—(*Energetic*) فعال fa''ál, قوي qaví, زنده zindah, اكيد akíd, سخت sakht, متين matín, قوتمند qúvat-mand.—(*Cogent*) مضبوت mazbút, مؤثر müassir, مسكت muskat.

Forcibleness, *subs.* قوتمندي qúvat-mandí, نيرو مندي nírú-mandí, قوت qúvat, زور zúr, اشتداد ishtidád.

Forcibly, *adv.* به زور bi-zúr, جبراً jabran, قهراً qahran, عنفاً 'unfan, اجباراً ajbáran, زجراً zajran, زوركي zúrakí, مجبوراً majbúran, ضرباً zarban, بقوت bi-qúvat, از روي نيرو مندي az rúy-i-nírú-mandí.

Forcing-house, *subs.* پيش رس خانه písh-ras-khánah.

Forcing-pump, *subs.* تلمبه آبكشي tulumbah-i-áb-kashí, آلت آب كشي álat-i-áb-kashí.

Ford, *subs.* گذار guzár, گذاره guzárah, گذرگاه guzargáh, معبر ma'bar, پا ياب pá-yáb, گدار gudár (*vulg.*).

Ford, *verb,* عبور كردن 'ubúr kardan, در آب زدن dar áb zadan, از رود خانه گذشتن az rúd-khánah guzashtan, تا شدن tá shudan.

Fordable, *adj.* پا ياب pá-yáb, ممكن گذار mumkin-i-guzár, تا شدني tá-shudaní, عبور كردني 'ubúr-kardaní.

For-do, *verb,* هلاك كردن halák kardan, تلف نمودن talaf nimúdan, بر انداختن bar-andákhtan, نيست كردن ní'st kardan.

Fore, *adj.* پيشين píshín, نخستين nukhustín, اولين avvalín, مقدم muqaddam.—*adv.* پيش písh, جلو jilau.—(*Fore and aft*) سر و ته sar-u-tah, جلو و دنبال jilau-u-dumbál, پيش و پس písh-u-pas, صدر و عقبه sadr-u-'uqbah.

Forearm, *subs.* ساعد sá'id, دست dast, از مچ تا به ارنج az much tá bi-aranj.

Forearm, *verb,* پيش مسلح ساختن písh-musallah sákhtan, پيش آماده جنگ نمودن písh-ámádah-i-jang nimúdan, قبل از وقت مستعد گردانيدن qabl az vaqt musta'idd gardánídan.

Forebode, *verb,* مترقب بودن mutaraqqib búdan, تربص كردن tarabbus kardan, انتظار داشتن intizár dáshtan, تطير كردن tatayyur kardan, از پيش فهميدن az písh fahmídan, سابقاً خبر دادن sábiqan khabar dádan, قبل از وقوع دانستن qabl az vuqú' dánistan.

Forebodement, *subs.* ترقب taraqqub, تربص tarabbus, انتظار intizár, تطير tatayyur, از پيش فهمي az písh fahmí, سابق خبر دهي sábiq-khabar-dihí, قبل داني qabl-dání.

Foreboding, *subs.* ترقب taraqqub, تربص tarabbus, انتظار كشي intizár-kashí, تطير tatayyur, از پيش فهمي az-písh fahmí, سابق خبر دهي sábiq-khabar-dihí, قبل داني qabl-dání.—*adj.* مترقب mutaraqqib, متربص mutarabbis, منتظر muntazir, پيش فهم písh-fahm, قبل qabl.

Forecast, *subs.* پيش انديشي písh-andíshí, سابق بيني sábiq-bíní, تخيل takhayyul, توهم tavahhum, طرح خيال tarh-i-khiyál, تدبير بافي tadbír-báfí.

Forecast, *verb,* پيش انديشيدن písh andíshídan, سابق بيني كردن sábiq-bíní kardan, توهم كردن tavahhum kardan, طرح خيال ريختن tarh-i-khiyál ríkhtan, تدبير بافي كردن tadbír-báfí kardan.

Forecastle, *subs.* سطحه جلو sathah-i-jilau, مقدمه جهاز muqaddamah-i-jaház, صدر sadr.

Forecited, *adj.* مزبور mazbúr, مذكور mazkúr, مسفور masfúr, مرقوم marqúm, مكتوب maktúb, مرسوم marsúm, مقول maqúl, مومي اليه múmá-ilaihi, مشار اليه mushár-ilaihi, سابق الذكر sábiqu 'z-zikr, سالف الذكر sálifu 'z-zikr, كه ذكر شد kih zikr shud.

Foreclose, *verb,* پيش بندي كردن písh-bandí kardan, سد نمودن sadd nimúdan, اخراج كردن ikhráj kardan.—(*Legal term*) بيع بان كردن bai'-bán kardan, بيع شرط بر هم زدن bai'-i-shart bar-ham zadan.

Foreclosure, *subs.* پيش بندي písh-bandí, سد sadd, منع man'.—(*Legal term*) بيع بات سازي bai'-i-bát-sází, بيع شرط بر هم زني bai'-i-shart-bar-ham-zaní.

Forecourt, *subs.* پيشگاه písh-gáh, بار گاه bár-gáh.

Foredoom, *verb,* از پيش حكم كردن az písh hukm kardan, از ازل دينونت نمودن az azal dainúnat nimúdan, مجازات پيش از عمل كردن mujázát písh az 'amal kardan, سر نوشت كردن sar-nivisht kardan, تقدير مآل نمودن taqdír-i-ma,ál nimúdan.

Fore-end, *subs.* سر sar, سر پيش sar-i-písh, نهايت اولي niháyat-i-úlá.

Forefather, *subs.* جد jadd (*pl.* اجداد ajdád), نيا niyá, بابا كلان bábá-i-kalán, بابا بزرگ bábá-i-buzurg.

Forefend, *verb,* حمايت كردن himáyat kardan, التجا دادن iltijá dádan, رهاندن rihándan, رها كردن rihá

kardan.—(*Hinder*) منع کردن man‘ kardan, مانع بودن máni‘ búdan, دفع کردن daf‘ kardan, باز داشتن báz-dáshtan, مزاحم شدن muzáhim shudan, تعرض نمودن ta‘arruz nimúdan, وا داشتن vá-dáshtan.

Fore-finger, *subs.* سبابه sabbábah, انگشت شهادت angusht-i-shahádat.

Fore-foot, *subs.* دست dast, پاي پيش páy-i-písh.

Fore-front, *subs.* پيش písh, روي rúy, دهنه dahanah, قدام quddám, وجهه vijhah, جلوه jilavah.—(*Forehead*) پيشاني píshání, جبين jabín, جبهه jabhah.

Forego, *verb,* (از) دست بردار شدن dast bardár shudan (az), از دست دادن az dast dádan, ترك كردن tark kardan, ول نمودن vil nimúdan, وا گذار كردن vá-guzár kardan.

Foregoing, *adj.* تارك tárik, سابق sábiq, پيش písh, مقدم muqaddam.

Foregone, *adj.* متروك matrúk, وا گذاشته vá-guzásh-tah.—(*A foregone conclusion*) مفروض mafrúz, تصوري tasavvurí, موهوم mauhúm, پيش ساخته písh-sákhtah, پيش گرفته písh-giriftah.

Foreground, *subs.* جلو گاه jilau-gáh, پيشگاه písh-gáh, ساحت sáhat.

Fore-hand, *adj.* پيش دست písh-dast, پيش písh, قبل qabl, ماضي mází, سابق sábiq, اول avval.

Fore-handed, *adj.* به وقت bi-vaqt, زود zúd, بجا bi-já, پيش دست písh-dast, پيش písh, سر انجام دار sar-anjám-dár, با سامان bá-sámán.

Forehead, *subs.* پيشاني píshání, جبين jabín, جبهه jabhah, ناصيه násiyah (*pl.* نواصي navásí).

Foreign, *adj.* غريب gharíb, بيگانه bígánah, اجنب ajnab, خارج khárij, بيروني bírúní, نا مناسب ná-munásib, نا شناسا ná-shinásá, بعيد ba‘íd, غير مأنوس ghair-i-mänús, بي ربط bí-rabt.—(*Foreign Minister*) وزير خارجه vazír-i-khárijah, وزير دولخارجه vazír-i-duvul-i-khárijah, وزير امور خارجه vazír-i-amúr-i-khárijah.—(*Under Secretary of State for Foreign Affairs*) مستشار خارجيه mustashár-i-khárijíyah. — (*Foreign Office*) وزارتخانه خارجه دولتي vizárat-khánah-i-khárijah-i-daulatí.—(*It is foreign to the subject*) دخلي به مطلب dakhlí bi-matlab na-dárad ندارد.

Foreigner, *subs.* اجنبي ajnabí, غريب gharíb, بيگانه bígánah, اعمي a‘jamí.

Foreignness, *subs.* غرابت gharábat, بي ربطي bí-rabtí, مباعدت mubá‘adat, اجنبيت ajnabíyat, نا شناسائي ná-shinásá‚í.

Forejudge, *verb,* از پيش حكم كردن az písh hukm kardan, قبل از وقت انصاف كردن qabl az vaqt insáf kardan, از محكمه راندن az mahkumah rándan.

Foreknow, *verb,* پيش دانستن písh dánistan, از پيش فهميدن az písh fahmídan, قبل از واقعه مطلع بودن qabl az váqi‘ah muttali‘ búdan, آينده ديدن áyandah dídan.

Foreknowledge, *subs.* پيش داني písh-dání, پيش فهمي písh-fahmí, علم غيب ‘ilm-i-ghaib, آينده داني áyan-dah-dání, پيش بيني písh-bíní.

Foreland, *subs.* رأس räs (*pl.* روئس ruüs), سر sar, طرف taraf, دماغه dimághah.

Forelay, *verb,* در كمين نشستن dar kamín nishastan, جلو گرفتن jilau giriftan, راه بستن ráh bastan, پيش بندي كردن písh-bandí kardan.

Foreleg, *subs.* دست dast, پاي پيش páy-i-písh.

Forelock, *subs.* گيس gís, گيسو gísú, چاماچم chám-á-cham, طره tarrah (*pl.* اطرار atrár), ذوٴابه züábah (*pl.* ذوائب zaváïb), ناصيه násiyah, موئي پيشاني mú‚í-i-píshání.

Foreman, *subs.* سر كار sar-kár, استاد ustád, رئيس räís, پيش كار písh-kár, بزرگ buzurg, اختيار دار ikhti-yár-dár.

Fore-mast, *subs.* دگل صدر dagal-i-sadr, عمود سينه ‘umúd-i-sínah.

Foremost, *adj.* پيشترين píshtarín, اول avval, مقدم muqaddam, پيشرو písh-rau, سر هلقه sar-halqah, سر كرده sar-kardah, اقدم iqdam, پيشوا píshvá.

Fore-named, *adj.* پيش گفته شده písh-guftah-shudah, مزبور mazbúr, مذكور mazkúr, مسفور masfúr, مرقوم marqúm, مكتوب maktúb, مرسوم marsúm, مقول maqúl, مومي اليه múmá, مومي اليه múmá-ilaihi, مشار اليه mushár-ilaihi, سابق الذكر sábiqu ’z-zikr, سالف الذكر sálifu ’z-zikr, كه ذكر شد kih zikr shud.

Forenoon, *subs.* پيش از ظهر písh az zuhr, ضحي zuhá, چاشتگاه chásht-gáh, چاشت chásht.

Forensic, *adj.* ديواني dívání, قضاوي qazáví, دار القضائي dáru ’l-qazáí, محكمه‌ي mahkumah‚í.

Fore-ordain, *verb,* پيش قرار دادن písh qarár dádan, سابق گذرانيدن sábiq guzránídan, پيشاني نوشت كردن píshání-nivisht kardan, از ازل برگزيدن az azal bar-guzídan, تقدير نمودن taqdír nimúdan, از پيش تعيين كردن az písh ta‘yín kardan.

Fore-ordination, *subs.* تعيين سابق ta‘yín-i-sábiq, تقدير ازلي taqdír-i-azalí, پيشاني نوشت píshání-nivisht, نصيب nasíb, قسمت qismat, سر نوشت sar-nivisht.

Fore-part, *subs.* (*Time*) سر sar, جلو jilau, مقدمه mu-qaddamah, سابقه sábiqah, ابتدا ibtidá, آغاز ágház.—(*Place*) جلوه jilavah.

Fore-rank, *subs.* صف پيش saff-i-písh, دسته جلوي das-tah-i-jilaví, رده اول radah-i-avval, قطار نخستين qitár-i-nukhustín.

Forerun, *verb,* جلو دويدن jilau davídan, پيش روي رفتن písh-raví raftan, لجادگي كردن lajjádagí kardan, سبق نمودن sabq nimúdan.

Forerunner, *subs.* پیش رو písh-ráhang, پیش آهنگ písh-rau, جلو دو jilau-dav, قادم qádim, لجاده lajjá-dah, شاطر shátir, قدوه qudvah.

Fore-sail, *subs.* شراع صدر shirá'-i-sadr, باد کش سینه bád-kash-i-sínah.

Foresee, *verb*, پیش دیدن písh dídan, از مآل اندیشي az ma,ál-andíshí دانستن, عاقبت اندیشیدن 'áqabát andíshídan, ملاحظه بعد کردن muláhazah-i-ba'd kardan, پیش بیني کردن písh-bíní kardan, آینده دیدن áyandah dídan, غیب گفتن ghaib guftan.

Foreseeing, *subs.* آخر بیني ákhir-bíní, عاقبت بیني 'áqabat-bíní, پیش بیني písh-bíní, عاقبت اندیشي 'áqabat-andíshí, آینده بیني áyandah-bíní, غیب گوئي ghaib-gú,í.—*adj.* آخر بین ákhir-bín, عاقبت اندیش 'áqabat-andísh, عابت بین 'áqabat-bín, پیش بین písh-bín, آینده بین áyandah-bín, غیب گو ghaib-gú.

Foreshadow, *verb*, تصویر نمودن tasvír nimúdan, شبیه در آوردن shabíh dar-ávardan, تهیه دیدن tahíyah dídan, تمثال نمودن timsál nimúdan, نمونه گذرانیدن nimúnah guzránídan, بصورت فهمانیدن bi-súrat fah-mánídan, پیش نمائي کردن písh-nimá,í kardan.

Foreshorten, *verb*, کوتاه ساختن kútáh sákhtan, با خوش اندام bá-andázah gardánídan, اندازه گردانیدن khush-andám kashídan, مطبوع نظر ساختن matbú' nazar sákhtan.

Foreshortening, *subs.* کوتاه سازي kútáh-sází, اندازه بخشي andázah-bakhshí, طرح ریزي tarh-rízí, اعضا سنجي a'zá-sanjí.

Foreshow, *verb*, پیش نمودن písh nimúdan, قبل اطلاع از پیش خبر دار کردن az písh khabar-dár kardan, انبا نمودن imbá nimúdan.

Fore-side, *subs.* پیشگاه písh-gáh, جلوه jilvah, سر sar, دماغه dimághah.

Foresight, *subs.* بصیرت basírat.

Foreskin, *subs.* غلفت ghulfat, غلاف ghiláf, قلفت qulfat, غرله ghurlah, پوست سر حشفه púst-i-sar-i-ha-shafah.

Forest, *subs.* درختستن dirakhtistán, درختزار dirakht-zár, بیشه bíshah, جنگل jangal, اجم ujum, شاخسار shákh-sár, غیضه ghaizah (*pl.* غیاض ghiyáz).

Forestall, *verb*, پیش گرفتن písh giriftan, پیش خریدن písh kharídan, خلو گیري کردن jilau-gírí kardan, تصرف مطلق نمودن tasarruf-i-mutlaq nimúdan, منع نمودن man' nimúdan.

Fore-stay, *subs.* بند دگل صدر band-i-dagal-i-sadr.

Forester, *subs.* جنگلي jangalí, جنگل نشین jangal-nishín, جنگل پا jangal-pá.

Foretaste, *subs.* عربون 'urbún, پیش ذائقه písh-záïqah.

Foretaste, *verb*, چشني خوردن chashní khurdan, پیش چشیدن písh chashídan, ذوق دریافتن zauq dar-yáftan, لذت بردن lazzat burdan.

Foretell, *verb*, از مآل اندیشي خبر دادن az ma,ál-andíshí khabar dádan, پیش گفتن písh guftan, پیشین گوئي píshín-gú,í kardan, غیب گفتن ghaib guftan, از غیب خبر دادن az ghaib khabar dádan, خبر از آینده دادن khabar az áyandah dádan.—(*Prophecy*) نبوت nubúvat nimúdan, اخبار نمودن ikhbár nimúdan, کهانت گفتن kahánat guftan.

Foreteller, *subs.* پیشین گو píshín-gú, غیب گو ghaib-gú, نبي nabí, آینده دان áyandah-dán.

Forethought, *subs.* پیش اندیشي písh-andíshí, مآل بیني ma,ál-bíní, نظر عاقبتي nazar-i-'áqabatí. — (*Care*) اندیشمندي andísh-mandí, احتیاط مندي ihtiyát-mandí, مواظبت muvázabat, پرستاري parastárí.

Foretoken, *subs.* علامت سابقه 'alámat-i-sábiqah, آیت áyat-i-písh, نشان سابق nishán-i-sábiq.

Foretoken, *verb*, تصویر نمودن tasvír nimúdan, شبیه در آوردن shabíh dar-ávardan, تهیه دیدن tahíyah dídan, تمثال نمودن timsál nimúdan, نمونه گذرانیدن nimúnah guzránídan, بصورت فهمانیدن bi-súrat fahmánídan, پیش نمائي کردن písh-nimá,í kardan.

Fore-top, *subs.* موئي بالاي پیشاني mú,í-i-bálái-i-píshání.—(*Nautical term*) سطحه دگل صدر sat,hah-i-dagal-i-sadr.

For ever, *adv.* (*Eternally*) علي الدوام 'ala 'd-davam, دائم الاوقات dáïmu 'l-auqát, ابداً abadan, همیشه hamíshah.—(*Constantly*) سر مدانه sar-madánah, پیوسته paivastah, بلا ینقطع bilá-yanqata', جاویدانه jávídánah.

Foreward, *subs.* سر sar, مقدمه muqaddamah, راس räs, قادمه qádimah.—*adv.* پیش písh, جلو jilau.

Forewarn, *verb*, انذار کردن inzár kardan, تحذیر نمودن tahzír nimúdan, احتیاط دادن ihtiyát dádan, بیم دادن bím dádan, پیش ترسانیدن písh tarsánídan.

Forewarning, *subs.* انذار inzár, تحذیر tahzír, احتیاط ihtiyát-dihí, بیم دهي bím-dihí, پیش ترساني písh-tarsání.

Forfeit, *subs.* جریمه jarímah, جریمانه jarímánah, خسران khasrán, خسارت khasárat, غرامت gharámat, تاوان tavání, زیان ziyán.—*adj.* غرامتي gharámatí, تاواني távání, زیاني ziyání, خسارتي khasáratí.

Forfeit, *verb*, گم کردن gum kardan, خسران نمودن khas-rán nimúdan, خسارت کشیدن khasárat kashídan, باختن bákhtan (*rt.* باز báz), گم کردن gum kardan, یاوه کردن yávah kardan, از دست دادن az dast dádan.

Forfeitable, *adj.* زیان پذیر ziyán-pazír, خسارت بردار khasárat-bardár, گم کردني gum-kardaní, یاوه شدني yávah-shudaní.

Forfeiture, *subs.* نقصان nuqsán, ضرر zarar, خسارت khasárat, زیان ziyán, جریمه jarímah, جریمانه jarímá-

jú,í, ظاهر داري záhir-dárí, منهاج minháj, ترتيب tartíb, قاعده qá'idah.

Formally, *adv.* صريحاً saríhan, رسمانه rasmánah.

Formation, *subs.* تاسيس täsís, تشكيل tashkíl, بنا biná, صيغه سازي síghah-sází.—(*Creation*) تصوير tasvír, ايجاد íjád, خلقت khilqat, آفرينش áfirínish, ساخت sákht.

Formative, *subs.* مشتق mushtaqq, ماخوذ mäkhúz, متفرع mutafarri'.—*adj.* صورت بخش súrat-bakhsh, شكل پذير shakl-pazír, متنوع mutanavvi'.—(*Derivative*) غير اصلي ghair-i-aslí, زوايدي zuváídí, صيغي síghí, شكلي shaklí, هيئتي híätí.

Former, *subs.* مصور musavvir, مؤسس müassas, باني bání, سازنده sázandah, صانع sáni'.—*adj.* پيشين píshín, سابق sábiq, قديم qadím, مقدم muqaddam, قبل qabl, اول avval, اولين avvalín, ماضي mází, گذشته guzashtah.—(*As opposed to latter*) اولي aulá, گذشته guzashtah, آن يكي án-yakí.—(*Former days*) ايام گذشته ayyám-i-guzashtah, ايام قديم ayyám-i-qadím, ايام ماضيه ayyám-i-mázíyah.—(*Former times*) اوقات پيش auqát-i-písh.

Formerly, *adv.* سابق sábiq, سابقاً sábiqan, قبلاً qablan, پيشتر píshtar, مقدماً muqaddaman, متقدماً mutaqaddiman, عهد سابق 'ahd-i-sábiq, من قبل min qabl, پيش از اين písh az ín, آنفاً ánifan.

Formica rufa (*Ant*), *subs.* مور múr, مورچه múrchah, نمل naml (*pl.* نمال nimál).

Formication, *subs.* مور مور múr-múr, دب النمل dabbu 'n-naml, تدبدب tadabdub.

Formidable, *adj.* مهيب muhíb, هولناك haul-nák, هيبت ناك haibat-nák, دهشت انگيز dahshat-angíz, سهمگين sahm-gín, مخوف mukhavvif.

Formidableness, *subs.* هيبت haibat, هيبت ناكي haibat-nákí, هولناكي haul-nákí, دهشت انگيزي dahshat-angízí, سهمگيني sahm-gíní.

Formidably, *adv.* بهيبت bi-haibat, هيبتناكانه haibat-nákánah, دهشت انگيزانه dahshat-angízánah, سهمناكانه sahm-nákánah, بطور هول آوري bi-taur-i-haul-ávarí, محيبانه muhíbánah.

Formless, *adj.* بي صورت bí-súrat, بي رنگ bí-rang, بي شكل bí-shakl.

Formula, *subs.* دستور العمل dastúru 'l-'amal, نمونه nimúnah, پيكره paikarah, سنت sunnat, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id).—(*Profession of faith*) مذهب mazhab, مسلك maslak, آيين áyín.—(*Prescription*) نسخه nuskhah.—(*In algebra*) شكل جبريه shakl-i-jabariyah.

Formulary, *subs.* ميزان السلوك mízánu 's-sulúk, منهاج العمل minháju 'l-'amal, مخزن السنن makhzanu 's-sunan, ارشاد نامه irshád-námah, قانون qánún (*pl.* قوانين qavánín).—*adj.* مقرر muqarrar, معمول ma'múl, مسنون masnún, مكتوب maktúb, معين mu'ayyan.

Fornicate, *verb*, زنا كردن ziná kardan, فحشا نمودن fahshá nimúdan, كار زشت كردن kár-i-zisht kardan, مرتكب قبيح شدن murtakib-i-qabíh shudan, لوندي بت پرستي lavandí kardan, بت پرستي نمودن bat-parastí nimúdan.

Fornication, *subs.* زنا ziná, زنا كاري ziná-karí, حرام كاري harám-kárí, شيد shaid, فاحشگي fáhishagí, فسق fisq, فسوق fusúq, فجور fujúr, فحشا fahshá, زشت كاري zisht-kárí, ارتكاب قبائح irtikáb-i-qabáïh.

Fornicator, *subs.* زنا كار ziná-kár, زاني zání, شيد باز shaid-báz, جنده باز jindah-báz, فاجر fájir, فاسق fásiq, زشتكار zisht-kár, شهوت پرست shahvat-parast, لوند lavand, بت پرست bat-parast.

Forray, *subs.* چپاو chapáú, غارت ghárat, تاراج táráj, يغما yaghmá, سلب salab, راهزني ráh-zaní, انتهاب intiháb, چپاولي chapávalí (*vulg.*).

Forsake, *verb*, ترك كردن tark kardan, تارك شدن tárik shudan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), رها كردن rihá kardan, هجر كردن hajr kardan, فرو گذاشتن furú guzáshtan, دست بر داشتن dast bar-dáshtan, رو گردان شدن rú-gardán shudan, ول كردن vil kardan, دست شستن dast shustan, ابطال كردن ibtál kardan, توديع نمودن taudí' nimúdan.

Forsooth! *interj.* در حقيقت dar haqíqat, راستي rástí, في الواقع fi 'l-váqi'.

Forswear, *verb trans.* با سوگند رد نمودن bá-saugand radd nimúdan.—*intrans.* سوگند دروغ خوردن saugand-i-durúgh khurdan, نقض يمين نمودن naqz-i-yamín nimúdan, قسم گير شدن qasam-gír shudan, كاذب در آمدن kázib dar-ámadan, انكار كردن inkár kardan.

Fort, *subs.* قلعه qal'ah (*pl.* قلاع qalá'), حصار hissár, بارو bárú, حصن hisn, قصر qasr, موقع مستحكم mauqi'-i-mustahkim, كوشك kúshk.—(*On a hill*) دژ dizh, كلات kalát.

Forte, *subs.* رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), طريقه taríqah (*pl.* طريق taríq), فضيلت fazílat, شرافت sharáfat, مايه برتري máyah-i-bartarí.—(*Musical term*) بلند buland.

Forth, *adv.* پيش písh, بيرون bírún, قدام quddám.—(*From that time forth*) از ان وقت رو ببعد az án vaqt rú-bi-ba'd.—(*The plants put forth leaves*) نباتات برگهائي خودرا بيرون مي‌آورند nabátát barghá,í-i-khudrá bírún mí-ávarand.

Forthcoming, *subs.* روي ده rúy-dih, مستعد وقوع musta'idd-i-vuqú', حادث شدني hádis-shudaní, ظهور يافتني zuhúr-yáftaní, پيدا شونده paidá-shavandah.—*adj.* آينده áyandah, مستقبل mustaqbil.

Forthwith, *adv.* فی الفور fi 'l-faur, فوراً fauran, آناً ánan, در دم dar-dam, بزودي bi-zúdí.

Fortieth, *adj.* چهلم chihilum.

Fortifications, *subs.* (*Of a town*) بارو bárú, باره bárah, حصن hisn, حصار hissár, استحکامات istihkámát, مستحکامات mustahkámát, بروج burúj, قلعه بندي qal'ah-bandí, متارس matárs, محارس maháris, بنائي binái-i-ta'arruz.

Fortified, *part.* (*A town, &c.*) محرومه mahrúsah, محصون mahsún, مشید mushayyad, مستحکم mustahkim, محصن muhassan, منیع muní', مضبوط mazbút, محفوظ mahfúz.

Fortifier, *subs.* قلعه بند qal'ah-band, محکم ساز muhkam-sáz, حصار دار hissár-dár, صیانت کار siyánat-kár.

Fortify, *verb*, محصون کردن mahsún kardan, تحصین کردن tahsín kardan, محکم ساختن muhkam sákhtan, استحکام istihkám dádan, قلعه بندي کردن qal'ah-bandí kardan, مضبوط ساختن mazbút sákhtan, قوي گردانیدن qaví gardánídan.—(*Metaphorically*) قوت دادن qúvat dádan.

Fortitude, *subs.* (*Courage*) دلاوري dil-ávarí, دلیري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بیباکي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurát, جرأت مندي jurát-mandí, شیر مردي shír-mardí, شراعت sharáat, بسالت basálat, رشادت rashádat, مردانگي mardánagí, بزن بهادري bi-zan-bahádurí, همت himmat, غیرت ghairat, شهامت shahámat, حمیت hamíyat, عصبیت 'asabíyat, سطوت satvat.—(*Endurance*) صبر sabr, صبوري sabúrí, شکیب shikíb, شکیبائي shikíbá,í, تحمل tahammul, طاقت táqat, برد باري burd-bárí.

Fortnight, *subs.* دو هفته dú-haftah.

Fortnightly, *adj.* دو هفتهي dú-haftah,í.

Fortress, *subs.* قلعه qal'ah (*pl.* قلاع qalá'), حصار hissár, بارو bárú, حصن hisn, قصر qasr, موقع مستحکم mauqi'-i-mustahkim, کوشك kúshk.—(*On a hill*) دژ dizh, کلات kalát.

Fortuitous, *adj.* حادث hádis, اتفاقي ittifáqí, عارضي 'árizí, عرضي 'arazí, آمدني ámadaní, ناگاه nágáh, ناگهان nágahán, ناگهاني nágahání, نا دانسته ná-dánistah, حدیث الوقوع hadísu 'l-vuqú', قضاي qazáí.

Fortuitously, *adv.* قضاراً qazáran, اتفاقاً ittifáqan, از روي اتفاق az rúy-i-ittifáq, عارضاً 'árizan, عرضاً 'arazan, ناگاه nágáh, ناگاهانه nágáhánah, بنا دانستگي bi-ná-dánistagí, حادثانه hádisánah, غیر مترقبانه ghair-i-mutaraqqibánah, بطور قضا bi-taur-i-qazá.

Fortuitousness, *subs.* عدم ترقب 'adam-i-taraqqub, ناگهانیب nágahániyat, عارضیت 'árizíyat, حادثیت hádisíyat, اتفاق ittifáq, حدیث الوقوعي hadísu 'l-vuqú'í.

Fortuity, *subs.* حدثان hidsán, عارضه 'árizah, اتفاق ittifáq, قضیه اتفاقیه qazíyah-i-ittifáqiyah.

Fortunate, *adj.* بختیار bakht-yár, نیك بخت ník-bakht, جوانبخت javán-bakht, نیك اختر ník-akhtar, سعید sa'íd, فرخ farrukh, برومند barú-mand, میمون maimún, خجسته khujistah, کامران kám-rán, کام گار kám-gár, طالعمند táli'-mand, خوشوقت khush-vaqt, بلند اختر buland-akhtar, سعادتمند sa'ádat-mand, اقبالمند iqbál-mand, بکام bi-kám, مسعود mas'úd.—(*How fortunate he is!*) کار و بارش خیلي خوب است kár-u-bár-ash khailí khub ast, خوشا بحالش khushá-bi-hálash.

Fortunately, *adv.* بیاري بخت bi-yárí-i-bakht, از حسن اتفاق az husn-i-ittifáq, قضارا qazárá.

Fortunateness, *subs.* سعادت مندي sa'ádat-mandí, نیك بختي ník-bakhtí, خوش حظي khush-hazzí.

Fortune, *subs.* روزگار rúzigár, روزي rúzí, نصیب nasíb, بخت bakht, بختیاري bakht-yárí, طالع táli' (*pl.* طوالع taváli'), قسمت qismat, بهره bahrah, فلك falak, دهر dahr, زمانه zamánah, دولت daulat, فیروز fírúz, اقبال iqbál, دور daur (*pl.* ادوار advár).—(*Wealth*) دولت daulat, مال mál, ثروت sarvat, خواسته khástah.—(*Chance*) اتفاق ittifáq, عارضه 'árizah, واقعه váqi'ah, حادثه hádisah.—(*Bad fortune*) بد بختي bad-bakhtí, بخت نا مساعد bakht-i-ná-musá'id, بخت شوم bakht-i-shüm. — (*Good fortune*) بخت سعید bakht-i-sa'íd, بخت نیکو bakht-i-níkú. — (*Child of fortune*) صاحب دولت sáhib-daulat, دولتمند daulat-mand, صاحب ثروت sáhib-sarvat, ذو حظ zú-hazz, خوش طالع khush-táli'.—(*Fortune is against me*) بخت من بسته میشود bakht-i-man bastah mí-shavad. — (*To make one's fortune*) صاحب دولت شدن sáhib-daulat shudan, متمول شدن mutamavvil shudan, مستغني گشتن mustaghní gashtan, غني گردیدن ghaní gardídan, مقضي المرام maqzíu 'l-marám shudan, گلیم خودرا از آب کشیدن gilím-i-khud-rá az áb kashídan (*lit.* To draw one's rug out of the water).

Fortune, *verb*, روي دادن rúy dádan, وقوع یافتن vuqú' yáftan, حادث شدن hádis shudan, اتفاق افتادن ittifáq uftádan.

Fortune-hunter, *subs.* بخت جو bakht-jú, سعادت طلب sa'ádat-talab, غنیه دوست ghaníyah-dúst, زن مالدار خواه zan-i-mál-dár-kháh.

Fortune-teller, *subs.* فالگیر fál-gír, غیب گو ghaib-gú, عیاف 'ayyáf, طالع گو táli'-gú.

Fortune-telling, *subs.* فالگیري fál-gírí, غیب گوئي ghaib-gú,í, طالع گیري táli'-gírí.

Forty, *adj.* چهل chihil, اربعین arba'ína.

Forum, *subs.* ساحه sáhah, پیشگاه písh-gáh, دیوانخانه díván-khánah, محکمه mahkamah, مصطبه mastabah.

Forward, *adj.* پیش písh, سابق sábiq, رو بترقي rú-bi-taraqqí, پیش هنگ písh-hang. — (*Bold*) دلاور dil-ávar, دلیر dilír, جسور jasúr, متجاسر mutajásir, جانباز ján-báz, بیباك bí-bák, شجاع shujá', شجیع shají', بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand, صاحب جرأت sáhib-jurät, شیر مرد shír-mard, رشید rashíd, جري jarí, زور مند zúr-mand, مردانه mardánah, غازیانه gháziyánah, بزن بهادر bi-zan-bahádur, بسال basál.—(*Barefaced*) گستاخ gustákh, بي عار bí-'ár, بي پرده bí-pardah, بي شرم bí-sharm, شوخ shúkh, بي ادب bí-adab, بي حیا bí-hayá, لا ابالي lá-ubálí, فضول fuzúl, وقیح vaqíh, چشم دریده chashm-darídah, چشم سفید chashm-safíd.—*adv.* در پیش dar písh, پیشتر píshtar, مقدماً muqaddaman. — (*To come forward*) پیش افتادن písh uftádan, سبقت گرفتن sibqat giriftan, پیش رو شدن písh-rau shudan.

Forward, *verb,* فرستادن firistádan, نمودن *or* ارسال داشتن irsál dáshtan *or* nimúdan, رسانیدن rasánídan, روانه کردن ravánah kardan, مرسل نمودن mursal nimúdan, انفاذ نمودن infáz nimúdan.—(*Advance*) تقدیم کردن taqdím kardan, ترقیه نمودن tarqiyah nimúdan, پیش انداختن písh andákhtan.

Forwarder, *subs.* روانه ساز ravánah-sáz, کار پرداز kár-pardáz, ارسال دار irsál-dár, ترقي بخش taraqqí-bakhsh.

Forwardly, *adv.* سابقانه sábiqánah, متقدمانه mutaqad-dimánah, پیش هنگانه písh-hangánah. — (*Boldly*) جسورانه jasúránah, شجاعانه shujá'ánah, دلیرانه dilírá-nah, مردانه mardánah, جرأت مندانه jurät-mandánah, بهادرانه baháduránah, بي پروایانه bí-parváyánah.—(*Barefacedly*) بي شرمانه bí-sharmánah, گستاخانه gustá-khánah, وقیحانه vaqíhánah, بطور بي حیائي bi-taur-i-bí-hayá'í, از چشم دریدگي az chashm-darídagí, بطور بي پردگي bi-taur-i-bí-pardagí.—(*Eagerly*) باشوق bá-shauq, شوقمندانه shauq-mandánah, غیرتمندانه ghairat-mandánah, آرزومندانه árzú-mandánah.

Forwardness, *subs.* (*Ardour*) رغبت raghbat, شوق shauq, غیرت ghairat, حدت hiddat, تند روي tund-raví, تند رفتاري tund-raftárí, سختي sakhtí, آرزو مندي árzú-mandí, سر گرمي sar-garmí, میل mail.—(*Bold-ness*) دلاوري dil-ávarí, دلیري dilírí, تجاسر tajásur, جسارت jasárat, جانبازي ján-bází, بیباکي bí-bákí, شجاعت shujá'at, بهادري bahádurí, جرأت jurät, جرأت مندي jurät-mandí, شیر مردي shír-mardí, شراعت sharáat, بسالت basálat, بي پروائي bí-parvá'í. —(*Barefacedness*) گستاخي gustákhí, بي شرمي bí-sharmí, شوخي shúkhí, بي ادبي bí-adabí, بي پردگي bí-pardagí, وقاحت vaqáhat, بي ساختگي bí-sákhtagí, بي حیائي bí-hayá'í, فضولي fuzúlí, چشم دریدگي chashm-darídagí, چشم سفیدي chashm-safídí.

Fossa, *subs.* (*Medical term—canine*) حفره الکلبه hufrahu 'l-kalbah.—(*External iliac fossa*) تقعیر خارج taq'ír-i-khárij-i-'azam-i-kházirah.—(*In-ternal iliac fossa*) تقعیر داخلي عظم خاصره taq'ír-i-dákhilí-i-'azam-i-kházirah.

Fosse, *subs.* خندق khandaq, گود gaud, گودال gaudál, حفره hufrah, چاله chálah, نقره naqrah, اخدود ukhdúd, راه آب ráh-áb, آب رو áb-rau, نهر nahr.

Fossil, *subs.* آثار محفوره ásár-i-mahfúrah, بقایا baqáyá, ودائع vidá'i', مستخرجات mustakhriját.—*adj.* محفور mahfúr, مستخرج mustakhrij, آثاري ásárí.

Fossiliferous, *adj.* پر آثار pur-ásár, ودائع دار vidá'i'-dár.

Fossilist, *subs.* آثار دان ásár-dán, مستخرجات شناس mustakhriját-shinás, ودائع بین vidá'i'-bín.

Fossilize, *verb trans.* تحجیر نمودن tahjír nimúdan, سخت گردانیدن sakht gardánídan, صلب کردن sulb kardan.—*intrans.* سنگ شدن sang shudan, تحجیر یافتن tahjír yáftan, صلب شدن sulb shudan.

Foster, *verb,* پرورش کردن parvarish kardan, تربیت دادن tarbiyat dádan, پرورانیدن parvaránídan, نشو و نما دادن nushú-u-nimá dádan, بر داشت کردن bar-dásht kardan, شیر دادن shír dádan, نگاه داشتن nigáh dáshtan.

Fosterage, *subs.* تربیت tarbiyat, پرورش parvarish, دایگي dáyagí, نگاهداشت nigáh-dásht, رضاعت rizá'at.

Foster-brother, *subs.* برادر همشیر birádar-i-ham-shír, برادر رضاعي birádar-i-rizá'í.

Foster-child, *subs.* فرزند شیر خور farzand-i-shír-khur, پسر رضاعي pisar-i-rizá'í, دختر رضاعي dukhtar-i-rizá'í, رضیع razí', شیر خوار shír-khár, شیر خواره shír-kháráh, پسر خوانده pisar-khándah, دختر خوانده dukh-tar-khándah.

Foster-dam, *subs.* دایه dáyah, مرضعه murzi'ah, مادر رضاعي mádar-i-rizá'í, مربیه murabbíyah, مادر خوانده mádar-khándah.

Foster-father, *subs.* لالا lálá, فرزند پرور farzand-parvar, مربي murabbí, پدر خوانده pidar-khándah.

Fostering, *subs.* تربیت tarbiyat, پرورش parvarish, دایگي dáyagí, نگاهداشت nigáh-dásht, رضاعت rizá'at.

Fosterling, *subs.* فرزند خوانده farzand-khándah, فرزند تربیتي farzand-tarbiyatí.

Foster-mother, *subs.* دایه dáyah, شیر ده shír-dih, مرضعه murzi'ah, مربیه murabbíyah.

Fother, *verb,* خشکاندن khushkándan, نم بر چیدن nam bar-chídan, رطوبت گرفتن rutúbat giriftan.

Foul, *subs.* صدمه sadamah, هجوم hujúm, جنبش jum-bish, تصادم tasádum.

Foul, *adj.* ناپاك ná-pák, آلوده álúdah, نجس najis, پليد pilíd, پلشت pilisht, چرك chirk, متعفن muta'affin, بد بو bad-bú.—(*Wicked*) فاسد fasíd, قبيح qabíh, فضيح fazíh, شنيع shaní', ميشوم maishúm.

Foul, *verb,* ناپاك كردن ná-pák kardan, آلودن álúdan (*rt.* آلاي áláy), چركين كردن chirkín kardan, اندودن andúdan, متوسخ ساختن mutavassikh sákhtan, گل آلود كردن gil-álúd kardan.—(*Ships, &c.*) بهم خوردن bi-ham khurdan.

Foully, *adv.* (*Dirtily*) ناپاكانه ná-pákánah, پليدانه pilídánah, زشتانه zishtánah, خائنانه kháïnánah, خبيثانه khabísánah.—(*Disgracefully*) قبيحانه qabíhánah, بطور بدي bi-taur-i-badí, رسوايانه rusváyánah, ملومانه malúmánah.

Foul-mouthed, *adj.* بد زبان bad-zabán, بد گو bad-gú, هرزه درا harzah-darán, ژاژ خا zházh-khá.

Foulness, *subs.* ناپاكي ná-pákí, نجاست najásat, آلودگي álúdagí, خبائث khabásat, قباحت qabáhat, عفونت 'ufúnat.

Found, *verb,* تأسيس نمودن täsís nimúdan, بنا گذاردن biná guzárdan, پيوستن paivastan (*rt.* پيوند paivand), طرح ريختن tarh ríkhtan, شالوده نهادن sháliúdah nihádan, ايجاد كردن íjád kardan.—(*Metals*) ريختن ríkhtan (*rt.* ريز ríz), گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz).—(*To found a family*) صاحب خانواده شدن sáhib-khánvádah shudan, ايلاد نمودن ílád nimúdan, قبيله ساختن qabílah sákhtan.

Foundation, *subs.* (*Base*) بنياد bunyád, بنيان bunyán, بن bun, پايه páyah, اساس asás, تأسيس täsís, بنا biná, طرح tarh, اصل asl, قاعده qá'idah (*pl.* قواعد qavá'id).—(*Of a wall*) شالده sháldah.—(*Pious foundation*) مبره mubarrah.—(*There is no foundation for this news*) اين خبر بي پاست ín khabar bí-pá 'st, حرفيست مفت harfí 'st-muft (*lit.* It is a gratuitous speech).—(*This complaint is without foundation*) اين شكايت اصلي ندارد ín shikáyat aslí na-dárad.

Foundation-stone, *subs.* سنگ اساس sang-i-asás.—(*To lay a foundation-stone*) سنگ اول اساس گذاشتن sang-i-avval asás guzáshtan.

Founded, *part.* مبني mabní, مؤسس müassas.

Founder, *subs.* باني bání.—(*Of a family*) پدر قبيله pidar-i-qabílah, اول قوم avval-i-qaum.—(*Of metals*) ريخته گر ríkhtah-gar, قال كن qál-kun, قالگر qálgar.

Founder, *verb,* غرق شدن gharq shudan, زير آب رفتن zír-i-áb-raftan.

Founding, *subs.* تشكيل tashkíl, تأسيس täsís, بنا biná, طرح ريزي tarh-rízí.

Foundling, *subs.* لقيط laqít, لقطه luqtah, بچه منبوذ bachchah-i-mambúz, كوچه ياب kúchah-yáb, سر راه بر sar-i-ráh-bar-dáshtah, بچه سر راهي bachchah-i-sar-i-ráhí.

Foundress, *subs.* بانيه bániyah, مؤسسه müassisah.

Foundry, *subs.* ريخته گري ríkhtah-garí, ريخته گر خانه ríkhtah-gar-khánah.

Fount, *subs.* (*Ecclesiastical term*) شستنگاه shustangáh, مصطبغ mustabagh, مغتسل mughtasal, حوضيه hauzíh.—(*Of type*) دست حروف چاپي dast-i-hurúf-i-chápí.

Fountain, *subs.* چشمه chashmah, سر چشمه sar-chashmah, عين 'ain, منبع manba', ينبوع yambú', خاني khání.—(*Jet d'eau*) فواره favvárah, شادروان shádurván.

Four, *adj.* چهار chahár, اربع arba'.

Four-fold, *adj.* چهار لا chahár-lá, چهار تا chahár-tá, چهار چند chahár-chand, چهار مقابل chahár-muqábil.

Four-fold, *verb,* چهار قدر ساختن cháhar-qadr sákhtan, جمع چار مقابله بستن jam'-i-chár muqábalah bastan.

Four-footed, *adj.* چهار پا cháhar-pá.

Four-score, *adj.* چار كروزه chár-karúzah, هشتاد hashtád, ثمانين samánín.

Four-square, *adj.* مربه murabba', چار گوشه chár-gúshah.

Fourteen, *adj.* چهارده chahárdah, اربعه عشر arbi'ah-'ashar.

Fourteenth, *adj.* چهاردهم chahárdahum, رابع عشر rábi'-'ashar.

Fourth, *adj.* چهارم chahárum, رابع rábi'.—(*The fourth day*) پسين فردا pasín-fardá.—(*Fourth part*) رابع rábi', ربع rab', چار يك chár-yak.—(*Fourth power of a number*) مال المال málu 'l-mál.—(*Fourth root*) جزر مال المال jazr-i-málu 'l-mál.

Fourthly, *adv.* رابعاً rábi'an, چهارم chahárum.

Fowl, *subs.* مرغ murgh, پرنده parandah.—(*In collective sense*) طيور tuyúr.—(*Domestic fowl*) مرغ خانگي murgh-i-khánagí, ماكيان mákián, دجاج dajáj.

Fowl, *verb,* شكار مرغ كردن shikár-i-murgh kardan, پرنده گرفتن parandah giriftan, صيد طيور نمودن said-i-tuyúr nimúdan.

Fowler, *subs.* صياد sayyád, پرنده گير parandah-gír.

Fowling, *subs.* شكار مرغي shikár-i-murghí, پرنده گيري parandah-gírí, صيد طير said-i-tair.

Fowling-piece, *subs.* تفنگ ساچمه زن tufang-i-sáchmah-zan, تفك tufak.

Fox, *subs.* روباه rúbáh, روبه rúbah, ثعلب sa'lab (*pl.* ثعالب sa'álib), شغال shaghál.

Foxglove (*Digitalis purpurea*), *subs.* گل پنجه علي gul-i-panjah-i-'alí.

Fox-hunt, *subs.* شكار روباه shikár-i-rúbáh, شغال گيري shaghál-gírí.

Fox-hound, *subs.* سگ روباه گیر sag-i-rúbáh-gír, تازي تازí-i-shaghál-kush.

Fox-hunter, *subs.* روباه گیر rúbáh-gír, صیاد شغال sayyád-i-shaghál, میر اشکار mír-i-ishkár.

Fox-hunting, *subs.* روباه گیري rúbáh-gírí, شغال کشي shaghál-kushí, صید الثعلب saidu 's-sa'lab.

Foxish, *adj.* روباه مانند rúbáh-mánand, شغال وش shaghál-vash, ثعلبي sa'labí.

Foxy, *adj.* روباه مانند rúbáh-mánand, شغال وش shaghál-vash, ثعلبي sa'labí.

Fracas, *subs.* هنگامه hangámah, اغتشاش ightishásh, عربده 'arbadah, شورش shúrish, شماته shamátah, بلوا balvá, آشوب áshúb, فتنه fitnah, فساد fasád, غوغا ghaughá, شلتاق shaltáq, شلوك shulúk, اضطراب iztiráb, انقلاب inqiláb, نزاع nizá', غرغشه gharghashah, غلغله ghalghalah, هیا هوئي hiyá-hú,í, تلاش talásh.

Fraction, *subs.* شکست shikast, شکستگي shikastagí, کسر kasr, انکسار inkisár.—(*In arithmetic*) کسر kasr (*pl.* کسور kusúr), کسر حساب kasr-i-hisáb, عدد مکسور 'adad-i-maksúr. — (*Complex fractions*) مکسور ملتف maksúr-i-multaff. — (*Compound fractions*) مکسور مضاف maksúr-i-muzáf.—(*Decimal fractions*) کسور اعشاریه kusúr-i-a'sháriyah.—(*Mixed fractions*) مکسور مرکب maksúr-i-murakkab.—(*Proper fractions*) مکسور واجب maksúr-i-vájib. — (*Simple fractions*) کسور عام مفرد kusúr-i-'ámm, کسور عادي kusúr-i-'ádí.

Fractional, *adj.* کسري kasrí, جزوي juzví.

Fractious, *adj.* آتش مزاج átish-mizáj, کج خلق kaj-khulq, تند خو tund-khú, بد اغر bad-ughur, عتل 'utull, زشت خصلت zisht-khaslat.

Fractiously, *adv.* آتش مزاجانه átish-mizájánah, کج خلقانه kaj-khulqánah, بطور تند خوئي bi-taur-i-tund khú,í, بطرز بد اغري bi-tarz-i-bad-ughurí, زشت خصلتانه zisht-khaslatánah.

Fractiousness, *subs.* آتش مزاجي átish-mizájí, کج خلقي kaj-khulqí, تند خوئي tund-khú,í, بد اغري bad-ughurí, زشت خصلتي zisht-khaslatí.

Fracture, *subs.* شکستگي shikastagí, کسر kasr (*pl.* کسور kusúr), انکسار inkisár.

Fracture, *verb,* شکستن shikastan (*rt.* شکن shikan), پاره کردن párah kardan, خورد کردن khurd kardan, منکسر ساختن munkasir sákhtan, تکسیر نمودن taksír nimúdan. — (*intrans.*) شکستن shikastan, پاره شدن párah shudan.

Fragaria vesca (*Strawberry plant*), *subs.* توت فرنگي tút-i-farangí, خیره khírah, سم الکوش sammu'l-kúsh.

Fragile, *adj.* (*Brittle*) کسر پذیري kasr-pazírí, شکسته شدني shikastah-shudaní, سست sust, ضعیف za'íf, ترت turt, ترد turd.—(*Frail*) هالك hálik, فاني fání, فنا پذیر faná-pazír, نا پایدار ná-páyadár, غیر باقي ghair-i-báqí.

Fragility, *subs.* (*Brittleness*) کسر پذیري kasr-pazírí, زود شکني zúd-shikaní, خورد شدني khurd-shudaní, سست بنائي sust-biná,í, ضعیفي za'ífí, ترتي turtí.—(*Frailty*) هالکیت hálikíyat, هلاکت پذیري halákat-pazírí, دوامي بي bí-davámí, عدم ثبات 'adam-i-sabát, فنا جوئي faná-jú,í.

Fragment, *subs.* پاره párah, پارچه párchah, ریزه rízah, پرزه purzah, کسره kasrah, تکه tikkah, قطعه qat'ah, جز juz, حصه hissah.

Fragmentary, *adj.* اجزاي ajzáí, مرکب از اجزا murakkab az ajzá, پر پاره pur-párah.

Fragrance, *subs.* خوشبوئي khush-bú,í, رائحه ráïhah (*pl.* روائح raváïh), نفحه nafhah, عطر 'itr.

Fragrant, *adj.* خوش بو khush-bú, معطر mu'attar, پر شمیم pur-shamím, شمیم دار shamím-dár, شمه ناك shimmah-nák, عنبرین 'ambarín, با رائحه bá-ráïhah.

Fragrantly, *adv.* معطرانه mu'attaránah, با رائحه خوش bá-ráïhah-i-khush, از روي خوش بوئي az-rúy-i-khush-bú,í.

Frail, *adj.* (*Feeble*) ضعیف za'íf, سست sust, بي بنیاد bí-bunyád, زود از هم پاش zúd-az-ham-pásh.—(*Perishable*) فاني fání, فنا پذیر faná-pazír, هالك hálik, غیر باقي ghair-i-báqí.—(*Of easy virtue*) سست خو sust-khú, کم مایه kam-máyah, کم ظرف kam-zarf.

Frailness, *subs.* (*Feebleness*) ضعف za'f, سستي sustí, بي بنیادي bí-bunyádí, زود از هم پاشي zúd-az-ham-páshí. — (*Perishableness*) هالکیت hálikíyat, هلاکت پذیري halákat-pazírí, بي دوامي bí-davámí, عدم ثبات 'adam-i-sabát, فنا جوئي faná-jú,í.—(*As regards virtue*) سست خوئي sust-khú,í, کم مایگي kam-máyagí, کم ظرفي kam-zarfí.

Frailty, *subs.* (*Feebleness*) ضعف za'f, سستي sustí, بي بنیادي bí-bunyádí, زود از هم پاشي zúd-az-ham-páshí. —(*Perishableness*) هالکیت hálikíyat, هلاکت پذیري halákat-pazírí, بي دوامي bí-davámí, عدم ثبات 'adam-i-sabát, فنا جوئي faná-jú,í.—(*As regards virtue*) سست خوئي sust-khú,í, کم مایگي kam-máyagí, کم ظرفي kam-zarfí.

Frame, *subs.* (*Of wood, &c.*) کالبد kálbud, قوام qavám, قالب qálib.—(*Frame for training vines, &c.*) تالانه tálánah, دار بست dár-bast, چفته chiftah.—(*Frame on which lamps are arranged*) چلچراغ chil-chirágh.—(*Frame of a window, picture, &c.*), چهار چوبه chahár-chúbah, چار چوبه chár-chúbah, قاب qáb.—(*Human*) جثه jussah, بنیه bunyah.—(*Frame of mind—inclination*) میل mail, آرزو árzú, دماغ dimágh, هوا havá, اراده irádah, شوق shauq.—(*Disposition*) اخلاق akhláq, طبع tab', امتزاج imtizáj, مزاج mizáj (*pl.* امزجه

amzijah), نهاد nihád, مشرب mashrab, خصلت khaslat, طبعيت tab'íyat, شيمه shímah (*pl.* شيم shiyam), خلق khulq, خوئي khú,í, عادت 'ádat, فطرت fitrat.

Frame, *verb,* چهار چوبه گذاردن chahár-chúbah guzárdan.—(*Form*) درست كردن durust kardan, صورت دادن súrat dádan, شكل بندي كردن shakl-bandí kardan.

Framer, *subs.* قاب ساز qáb-sáz, قالب انداز qálib-andáz. —(*Of pictures*) تصوير پرداز tasvír-pardáz, چار چوبه ساز chár-chúbah-sáz.

Framework, *subs.* پيكره كار paikarah-kár.

Framing, *subs.* قاب ريزي qáb-rízí, قالب اندازي qálib-andází.—(*Of pictures*) چار چوبه سازي chár-chúbah-sází, تصوير پردازي tasvír-pardází.

Franc, *subs.* فرنك farank (European).

Franchise, *subs.* آزادي ázádí, آزادگي ázádagí, حريت harríyat, اختيار ikhtiyár.

Franchise, *verb,* بخشيدن ازادگي ázádagí bakhshídan, آزاد ساختن ázád sákhtan, حريت دادن harríyat dádan, خلاص كردن khalás kardan, رستگار كردن rastagár kardan, تحرير نمودن tahrír nimúdan.

Franchised, *part.* آزاد ázád, رستگار rastagár, خلاص khalás.

Franchisement, *subs.* آزادي ázádí, تحرير tahrír, رستگاري rastagárí, تخليص takhlís.

Franciscan, *subs.* پيرو فرنسس pairau-i-fránsis (European).

Francolin, *subs.* (*Partridge*) دراج darráj.

Frangibility, *subs.* كسر پذيري kasr-pazírí, زود شكني zúd-shikaní, خورد شدني khurd-shudaní, سست بنائي sust-biná,í, ضعيفي za'ífí, ترتي turtí.

Frangible, *adj.* كسر پذير kasr-pazír, شكست بردار shikast-bardár, زود شكن zúd-shikan, ترت turt, ترد turd.

Frank, *subs.* (*European*) فرنگي farangí.—(*Postal term*) خط بي‌تيكت khatt-i-bí-tíkat, نوشته بي تيكتي nivishtah-i-bí-tíkatí, گدازدان gudáz-dán.—*adj.* آزاده دل ázádah-dil, صديق sadíq, صادق sádiq, راستگو rást-gú, سر بست sar-bast, آزاد ázád, جواد طبع javád-tab', بي پروا bí-parvá, ساده منش sádah-manish, راست باز rást-báz.

Frank, *verb,* (*Free*) آزاد كردن ázád kardan, آزادي دادن ázádí dádan, خلاص كردن khalás kardan, رستگار كردن rastagár kardan, رها كردن rihá kardan.—(*As a letter*) از اجرت پوسط آزاد داشتن az ujrat-i-púst ázád dáshtan, در گدازدان كردن dar-gudáz-dán kardan.

Frankincense, *subs.* كندر kundur, لبان lubán.

Franking, *subs.* (*Letters*) فرمان بي اجرتي پوسط farmán-i-bí-ujratí-i-púst, ترخيص tarkhís.

Franklin, *subs.* مالك مطلق málik-i-mutlaq.

Frankly, *adv.* صادقانه sádiqánah, آزادانه ázádánah, بطور راستي bi-taur-i-rástí, از روي خلوص az rúy-i-khulús.—(*To speak frankly*) سخن آشكار زدن sukhun-i-áshikár zadan.

Frankness, *subs.* بي ساختگي bí-sákhtagí, صداقت sadáqat, آزاد طبعي ázád-tab'í, بي قيدي bí-qaidí.

Frantic, *adj.* ديوانه dívánah, مجنون majnún, ژوليده zhúlídah, شيدا shaidá, شوريده shúrídah, غوغائي ghaughá'í, پريشان paríshán, مخبل mukhabbal, مخبط mukhabbat.

Frantically, *adv.* ديوانه وار dívánah-vár, مجنونانه majnúnánah, غوغا كنان ghaughá-kunán, پريشان صفت paríshán-sifat, شيدايانه shaidáyánah, شوريده حالانه shúrídah-hálánah, بطور ژوليدگي bi-taur-i-zhúlídagí.

Franticness, *subs.* ديوانگي dívánagí, جنون junún, پريشاني paríshání, شوريدگي shúrídagí, خبط دماغ khabt-dimágh.

Fraternal, *adj.* اخاي ukhá'í, برادري birádarí, برادرانه birádaránah, يك رنگ yak-rang.

Fraternally, *adv.* برادرانه birádaránah, بطور برادري bi-taur-i-birádarí, بر سبيل موٴاخات bar-sabíl-i-müákhát, از روي يكرنگي az rúy-i-yak-rangí.

Fraternity, *subs.* برادري birádarí, اخوت ukhúvat, موٴاخات müákhát, يك رنگي yak-rangí, اصحاب اخوت asháb-i-ukhúvat.

Fraternize, *verb,* يكدل شدن yak-dil shudan, يكرٴاي شدن yak-räí shudan, برادري كردن birádarí kardan, عقد موٴاخات بستن 'uqd-i-müákhát bastan, يك رنگ شدن yak-rang shudan.

Fratricidal, *adj.* برادر كش birádar-kush.

Fratricide, *subs.* قتل برادر qatl-i-birádar, برادر كشي birádar-kushí.—(*Person*) قتل نفس qatl-i-nafs.

Fraud, *subs.* فريب fríb, حيله hílah, تلبيش talbís, خدعه khud'ah, مكر makr, تزوير tazvír, زور zúr, دغا daghá, دغا بازي daghá-bází, غل ghill, غدر ghadr, كيد kaid, رنگ rang, ريا riyá, غش ghishsh, مكاده makádah, زرق zirq, دخل dakhal, دغل daghal, گول gúl, تقلب taqallub, نيرنك nírang, سالوس sálús, دمدمه damdamah, خيانت khiyánat, ترب turb, غبن ghubn.

Fraudful, *adj.* مكار makkár, فريب ده fríb-dih, دغل باز daghal-báz, حيله گر hílah-gar, خادع khádi', خائن kháïn, غشاش ghashásh.

Fraudfully, *adv.* مكارانه makkáránah, محتالانه muhtálánah, خادعانه khádi'ánah, بطور فريب bi-taur-i-fríb, از روي خيانت az rúy-i-khiyánat, غشاشانه ghashásh-ánah.

Fraudulence, *subs.* مكر makr, فريب fríb, خدعه khud'ah, غش ghishsh, خيانت khiyánat, غدر ghadr.

Fraudulent, *adj.* دغا باز daghá-báz, غدار ghaddár. حيله گر hílah-gar, فريب كار fríb-kár, خدعه كردار khud'ah-kirdár.

Fraudulently, *adv.* حیلتاً hílatan, حیالانه hayálánah, نا پاکانه ná-pákánah, بطور خدعه bi-taur-i-khud'ah.

Fraught, *adv.* مشحون mashhún, پر pur, ملآن mal,án, ممتلي mumtalí.

Fraxinella (*White—Dictamnus albus*), *subs.* بقلت الغزال baqlatu 'l-ghazál.

Fraxinus excelsior (*Ash tree*), *subs.* اهر ahar, زبان گنجشك zabán-i-gunjishk.

Fray, *subs.* شورش shúrish, هنگامه hangámah, فتنه fitnah, آشوب áshúb, نزاع nizá', جنگ jang, صدمه sadamah.

Fray, *verb*, (*Affright*) سر آسمه گردانیدن sar-ásimah gardánídan, هول دادن haul dádan, ترسانیدن tarsánídan, پرانیدن paránídan, دمانیدن damánídan.—(*As cloth*) سائیدن sá,ídan.

Freak, *subs.* تلون talavvun, تغیر taghayyur, تبدل tabaddul.

Freakish, *adj.* متلون mutalavvin, سریع التغییر sarí'u 't-taghyír, زود منقلب شو zúd-munqalib-shau, بي عزم bí-'azm, کم حوصله kam-hausalah, حالتي hálatí, هر دم خیال har-dam-khiyál.

Freakishly, *adv.* بطور تلون مزاج bi-taur-i-talavvun-i-mizáj, بي فکرانه bi-fikránah, بطور حالتي bi-taur-i-hálatí, لاعن شعور lá-'an-shu'úr, بي تأملانه bí-ta,ammulánah, بي جهت bí-jihat.

Freakishness, *subs.* تلون مزاج talavvun-i-mizáj, بي تأملي bí-ta,ammulí, هر دم خیالي har-dam-khiyálí, سرعت تغییر sur'at-i-taghyír, دم بدمي dam-bi-damí.

Freckle, *subs.* گندمه gandamah, خال زرد khál-i-zard, نقطه nuqtah, کلمك kalmak, کنجورك kanjúrak.

Freckle, *verb trans.* نقطه دار ساختن nuqtah-dár sákhtan, خالدار گردانیدن khál-dár gardánídan, منقط نمودن munaqqat nimúdan.—*intrans.* نقطه دار شدن nuqtah-dár shudan, خالدار گردیدن khál-dár gardídan, منقط گشتن munaqqat gashtan.

Freckled, *part.* نقطه دار nuqtah-dár, خالدار khál-dár, منقط munaqqat.

Freckly, *adj.* با نقطه bá-nuqtah, با خال bá-khál, داغدار dágh-dár.

Free, *adj.* آزاد ázád, آزاده ázádah, رسته rastah, رستگار rastagár, رها rihá, مبرا mubarrá, بري barí, ایمن íman, منزه munazzah, معرا mu'arrá, مطلق mutlaq, دست گشاده dast-gushádah, مخلا mukhallá, مسلم musallam, مجاز mujáz, مختار mukhtár, عتیق 'atíq, مستقل mustaqill.—(*Void*) خالي khálí, تهي tuhí, فارغ fárigh, پوك púk (*vulg.*).—(*Exempt*) بري barí, مبرا mubarrá, منزه munazzah, مستغني mustaghní, مستثنی mustasná, معاف mu'áf, آزاد ázád, مأمون mämún, معرا mu'arrá, متبري mutabarrí, عاري 'árí, مرخص murakhkhas, مأذون mäzún. — (*Absolutely free*) مطلق العنان mutlaqu 'l-'inán, خود سر khud-sar, مختار کل mukhtár-i-kull.—(*To become free*) رستن rastan (*rt.* ره rah), خلاص شدن khalás shudan.

Free, *verb*, خلاص کردن khalás kardan, رستگار کردن rastagár kardan, رها کردن rihá kardan.—(*Empty*) خالي کردن khálí kardan, تهي کردن tuhí kardan.—(*Affranchise*) آزاد کردن ázád kardan, آزادي دادن ázádí dádan. — (*Disentangle*) رهانیدن rihánídan, خلاصي دادن khalásí dádan, آزاد ساختن ázád sákhtan, عقده گشائي کردن 'uqdah-gushá,í kardan.—(*To free oneself*) خودرا آزاد گردانیدن khud-rá ázád gardánídan, جان خودرا رهانیدن ján-i-khud-rá rihánídan.—(*To make free with*) دخل و تصرف کردن dakhl-u-tasarruf kardan, از خود دانستن az khud dánistan, بي اذن بر داشتن bí-izn bar-dáshtan.

Free agency, *subs.* آزادگي ázádagí, اختیار ikhtiyár, تفویض tafvíz, رضایت rizáyat, فاعل مختاري fá'il-i-mukhtárí.

Free agent, *subs.* آزاد کار ázád-kár, مخیر mukhayyar, فاعل مختار fá'il-i-mukhtár.

Freebooter, *subs.* دزد duzd, سارق sáriq, لص liss, قزاق qazzáq, راه زن ráh-zan, قاطع الطریق qáti'u 't-tariq.

Free-born, *adj.* آقا زاده áqáh-zádah, بخت آزاد ázád-bakht, حر hurr.

Free city, *subs.* شهر آزادي shahr-i-ázádí, مدینة الحریه madínatu 'l-hurriyah, قریه غیر تابعه qariyah-i-ghair-i-tábi'ah, شهر بي باج و خراج shahr-i-bí-báj-u-khiráj.

Free-cost, *subs.* برأت barät, بي دیواني bí-dívání, مجانت majánat, طلقیت tuluqíyat.

Freedman, *subs.* آزاد کرده ázád-kardah, طلیق talíq, مفکوك الرقبه mafkúku 'r-raqbah, نجي najíy, رهانیده rihánídah, محرور mahrúr.

Freedom, *subs.* آزادي ázádí, آزادگي ázádagí, خلاص khalás, خلاصي khalásí, امن aman, نجات naját, رهائي rihá,í, حریه hurríyah. — (*License*) اختیار ikhtiyár, رخصت rukhsat, اذن izn.—(*Freedom of a company*) عادت مجلس 'ádat-i-majlis.

Free-hearted, *adj.* آزاد دل ázád-dil, جواد طبع javád-tab', سخي sakhí, کریم karím.

Freehold, *subs.* تصرف مطلق tasarruf-i-mutlaq, بیع خطي bai'-i-khattí, طلق tilq.—(*Freehold property*) ملك طلق milk-i-tilq, ملك دائمي milk-i-dáïmí, حق مطلق haqq-i-mutlaq.

Freeholder, *subs.* مالك مطلق málik-i-mutlaq, صاحب حقیقي sáhib-i-haqíqí, دارائي اصل و فرع dará,í-i-asl-u-far', متصرف دائمي mutasarrif-i-dáïmí.

Free-liver, *subs.* آزاد عیش ázád-'aish, شکم پرست shikam-parast, عبد البطن 'abdu 'l-batn, پر خور pur-khur, لا ابالي lá-ubálí.

Free-living, *subs.* عياشي ‘ayyáshí, خوش گذراني khush-guzráni, شكم پرستي shikam-parastí, پر خوري pur-khurí, لا ابالیگري lá-ubálí-garí.

Freely, *adv.* بطور آزادي bi-taur-i-ázádí, آزاده ázádah, بي باكانه bí-bákánah, به بي پروائي bi-bí-parvá,í, بي پروايانه bí-parváyánah, مجاناً majjánan, منت minnat, بدون ثمن bidún-i-saman, بطور آزادگي bi-taur-i-ázádagí, غير ممنوعانه ghair-i-mamnú‘ánah.

Freeman, *subs.* آزاد كرده ázád-kardah, طليق talíq, مفكوك الرقبه mafkúku ’r-raqbah, نجي najíy, رهانيده rihánídah, محرور mahrúr.

Freemason, *subs.* فرماسون faramásún (European), فراموشي farámúshí, اهل فراموشخانه ahl-i-farámúsh-khánah. — (*Freemason’s Hall*) فراموشخانه farámúsh-khánah.

Freemasonry, *subs.* اصول و قواعد فراموشخانه usúl-u-qavá‘id-i-farámúsh-khánah, رسومات اهل فراموشخانه rusúmát-i-ahl-i-farámúsh-khánah.

Freeness, *subs.* آزادگي ázádagí, گشاده طبعي gushádah-tab‘í, جواد منشي javád-manishí, سخاوت مندي sakhávat-mandí.

Free-port, *subs.* بندر بي گمرك bandar-i-bí-gumrak, فرضه بي عشور furzah-i-bí-‘ushúr.

Free-school, *subs.* مكتب كلي maktab-i-kullí, مدرسه كليه madrasah-i-kullíyah.

Freestone, *subs.* سنگ نرم sang-i-narm, سنگ تراش بردار sang-i-tirásh-bardár, حجر الرمل hajru ’r-ramal, سنگ زود شكن sang-i-zúd-shikan.

Freethinker, *subs.* آزاد فكر ázád-fikr, خود سر khud-sar, خود رأي khud-räí.— (*A sect of sceptics who entertain peculiar views on religious matters, common in Persia*) صوفي súfí, اهل تصوف ahl-i-tasavvuf.— (*Complete freethinker who denies the Qur,án and divine mission of the Prophet*) صوفي مطلق súfí-i-mutlaq.— (*Freethinker who admits the Qur,ân and Prophet, but holds much of the doctrine to be metaphorical, and not requiring strict obedience*) صوفي متشرع súfí-i-mutasharri‘.—(*Doctrine of the Súfís or freethinkers*) تصوف tasavvuf.

Free-will, *subs.* اختيار ikhtiyár, تفويض tafvíz, رضايت rizáyat, مختاري mukhtárí.—*adj.* اختياري ikhtiyárí, دلخواه dil-kháh.

Freeze, *verb trans.* منجمد ساختن munjamid sákhtan, تجميد نمودن tajmíd nimúdan, يخ گردانيدن yakh gardánídan, يخانيدن yakhánídan, افسرانيدن afsuránídan, سرد ساختن sard sákhtan, سخت گردانيدن sakht gardánídan, بسرما كشتن bi-sarmá kushtan.—*intrans.* منجمد شدن munjamid shudan, يخ بستن yakh bastan, افسردن afsurdan, بستن bastan (*rt.* بند band), جمودت يافتن jumúdat yáftan, جمودت پيدا كردن jumúdat paidá kardan, سرد شدن sard shudan, از جريان افتادن az jarayán uftádan.—(*It freezes*) يخ ميبندد yakh mí-bandad.

Freezing-point, *subs.* نقطه جمودت nuqtah-i-jumúdat, درجه يخبندان darajah-i-yakh-bandán.

Freight, *subs.* بار bár, حمل haml, نول naul, وسق visq.

Freight, *verb*, حمل نمودن haml nimúdan, بار كردن bár kardan, در كشتي نهادن dar kashtí nihádan, شعين shahín kardan, بار گيري كردن bár-gírí kardan.

Freighted, *part.* محمول mahmúl, مشحون mash-hún.

Freighter, *subs.* جهاز دار jaház-dár, بار گير bár-gír.

French, *adj.* فرانساوي faránsáví (European), فرنساوي faransáví (European).

French-grass (*Hedysarum onobrychis*), *subs.* اسپرمس isparas.

French-horn, *subs.* كرنا karná, بوق bauq, صور súr.

Frenchify, *verb*, فرنساوي ساختن faransáví sákhtan (European), فرنگي كردن farangí kardan (European).

Frenzied, *adj.* ديوانه dívánah, مجنون majnún, شوريده shúrídah, آشفته áshuftah, مخبل mukhabbal, مخبط mukhabbat.

Frenzy, *subs.* ديوانگي dívánagí, جنون junún, شوريدگي shúrídagí, آشفتگي áshuftagí, پريشاني parishání, خبط دماغ khabt-dimágh, سودا saudá.

Frequency, *subs.* كثرت اتفاق kasrat-i-ittifáq, تكرير وقوع takrír-i-vuqú‘, آمد و شد ámad-u-shud, ازدحام izdi-ham, جمعيت jam‘íyat, تردد taraddud, عبور و مرور ‘ubúr-u-marúr.

Frequent, *adj.* كثير الوقوع kasíru ’l-vuqú‘, اكثري aksarí, مكرر mukarrar, بار بار bár-bár, پي در پي pay-dar-pay, متوالي mutaválí, متواتر mutavátir.

Frequent, *verb*, (به) آمد و شد كردن ámad-u-shud kar-dan (bi), متواتر شدن mutavátir shudan, تواتر يافتن tavátur yáftan, مكرر رفتن mukarrar raftan, پي در پي حاضر شدن pay-dar-pay házir shudan, تردد داشتن taraddud dáshtan.—(*Such and such a street is much frequented*) فلان كوچه محل تردد مردم است fulán kúchah mahall-i-taraddud-i-mardum ast.

Frequentation, *subs.* تكراري tikrárí, اعادتي i‘ádatí, استمراري istimrárí.

Frequentative, *adj.* مكرر mukarrir, معيد mu‘íd, مكثر الوقوع mukassiru ’l-vuqú‘, دليل التكرار dalílu ’t-tikrár.—(*Frequentative verb*) فعل تكرير fi‘l-i-takrír.

Frequenter, *subs.* آمد و شد كن ámad-u-shud-kun, هر دم رو ham-dam-rau, تردد نما taraddud-nimá.

Frequently, *adv.* بارها bárhá, اكثر aksar, بسيار بار bisyár-bár, دفعةً daf‘atan, اوقات اكثر aksar-auqát. مكرر mukarrar, خيلي khailí, پيوسته paivastah, كثيراً kasíran, بار بار bár-bár, كرةً بعد كره karratan ba‘d

karrah, علي الاتصال ‘ala ’l-ittisál, تيپس típas, پي در پي pay-dar-pay.

Frequentness, *subs.* مكرريت mukarraríyat, پي در پي pay-dar-pay, كثير الوقوعي kasíru ’l-vuqú‘í, تردد دائمي taraddud-i-dáïmí, بار بار شد bár-bár-shud, تيپسي típasí, تكرد takarrud.

Fresco, *subs.* (*Coolness*) تازگي tázagí, خنكي khunukí, گوارائي guvárá,í, دلكشي dil-kashí.—(*Picture*) سايه كشيده sáyah-kashídah, شام نگاشته shám-nigáshtah, زمينه ريزي zamínah-rízí.

Fresco, *verb*, در سايه تصوير كشيدن dar sáyah tasvír kashídan, هنگام شام صورت ساختن hangám-i-shám súrat sákhtan.

Fresh, *subs.* سيل sail, سيلاب sailáb.—*adj.* تازه tázah, سبز sabz, تر tar, نو nau, رطب ratb, رطيب ratíb, مرطوب martúb.—(*Opposite of tired*) خرم khurram, ناسوده na-ásúdah, تر tar.—(*As air*) خنك khunuk, سرد sard, بارد bárid.—(*As face*) خوش آب و رنگ khush-áb-u-rang, سبزه رنگ sabzah-rang, صحت مند sihhat-mand.—(*As a horse*) خام khám.—(*As vegetables*) سر سبز sar-sabz.—(*As water*) شيرين shírín, گوارا guvárá, دلكش dil-kash, عذب ‘azb, دست نخورده dast-na-khurdah.

Freshen, *verb trans.* تازه ساختن tázah sákhtan, خرم گردانيدن khurram gardánídan, آب و رنگ دادن áb-u-rang dádan, شيرين ساختن shírín sákhtan, تر و تازه گردانيدن tar-u-tázah gardánídan.—*intrans.* تازه شدن tázah shudan, خرم گشتن khurram gashtan, شيرين شدن shírín shudan, نيرو مند گرديدن nírú-mand gardídan, جان نو يافتن ján-i-nau yáftan.—(*As wind*) قوت گرفتن qúvat giriftan, شدت يافتن shiddat yáftan, تند شدن tund shudan.

Freshet, *subs.* سيل sail, سيلاب sailáb.

Freshly, *adv.* بطور تازه bi-taur-i-tázah, از نو az nau, مجددا mujaddadan, با صحت bá-sihhat, بطور خنكي bí-taur-i-khunukí, با تازه روئي bá-tázah-rú,í.

Freshman, *subs.* نو آموز nau-ámúz, جديد jadíd, مبتدي mubtadí, نو مريد nau-muríd, بدع bid‘, تازه كار tázah-kár.

Freshness, *subs.* تازگي tázagí, سبزي sabzí, طراوت tarávat, خرمي khurramí.—(*Of air*) خنكي khunukí, سردي sardí, برودت burúdat.—(*Of face*) خوش اب و رنگي khush-áb-u-rangí, سبزه رنگي sabzah-rangí, صحت مندي sihhat-mandí.—(*Of horse*) خامي khámí. —(*Of vegetables*) سر سبزي sar-sabzí.—(*Of water*) شيريني shíríní, گوارائي guvárá,í, دلكشي dil-kashí, عذوبت ‘uzúbat.

Fresh-water, *subs.* (*Person*) كار نديده kár-na-dídah, خام khám, كار نا آزموده kár-ná-ázmúdah.

Fret, *subs.* اضطراب iztiráb, سر آسيمگي sar-ásímagí, غيظ ghaiz, خشمناكي khishm-nákí.—(*Of a guitar*) پيچ pích, كليد kilíd.—(*Ornament*) دق diqq, نازك كاري názuk-kárí, سلسله بندي silsilah-bandí.

Fret, *verb trans.* (*Wear by rubbing*) سائيدن sá,ídan, بردن burdan.—(*Gnaw*) خائيدن khá,ídan, جائيدن já,ídan, جاويدن jávídan, خوردن khurdan, از كار انداختن az kár andákhtan, زدودن zadúdan, ربودن rubúdan (*rt.* رباي rubáy).—(*Corrode*) خوردن khurdan, فاسد ساختن fásid sákhtan, پوسانيدن púsánídan, زنگ آوردن zang ávardan.—(*Distress*) آزار دادن ázár dádan, آزردن ázurdan, ملول ساختن malúl sákhtan, رنجانيدن ranjánídan, اذيت كردن azíyat kardan, متعرض حال شدن muta‘arriz-i-hál shudan, رنج دادن ranj dádan, ايذا رسانيدن ízá rasánídan, مكدر گردانيدن mukaddar gardánídan, متنفر گردانيدن mutanaffir gardánídan, جر آوردن jirr ávardan, تلخ جان گردانيدن talkh-ján gardánídan, گزيدن gazídan, رنگ برنگ ساختن rang-bi-rang sákhtan, مختلف گردانيدن mukhtalif gardánídan, چين دادن chín dádan, كج خلق كردن kaj-khulq kardan, زخم كردن zukhm kardan.—(*Ornament with fretwork*) بر آمده ساختن bar-ámadah sákhtan, قبه دار كردن qabbah-dár kardan, پيچ در پيچ بنا كردن pích-dar-pích biná kardan.—*intrans.* رنجيدن ranjídan, كج خلق شدن kaj-khulq shudan, خشم گرفتن khishm giriftan, بسر بردن bi-sar burdan, غم خوردن gham khurdan.—(*To be chafed by wearing*) مالش بر داشتن málish bar-dáshtan, گرم شدن garm shudan, جوشن زدن júshan zadan, تغيير نمودن taghyír nimúdan, جر آمدن jirr ámadan.—(*Be corroded*) پوسيدن púsídan, موريانه گرفتن múriyánah giriftan, زنگ زدن zang zadan, منگ زدن mang zadan.

Fretful, *adj.* افسرده afsurdah, بد مزاج bad-mizáj, كجخلق kaj-khulq, مكدر mukaddar, تلخ خو talkh-khú, غضبان ghazbán, خشمناك khishm-nák, زود رنج zúd-ranj.

Fretfully, *adv.* كج خلقانه kaj-khulqánah, غضبناكانه ghazb-nákánah, تند مزاجانه tund-mizájánah, متغيرانه mutaghayyiránah.

Fretfulness, *subs.* افسردگي afsurdagí, تكدر takaddur, بد مزاجي bad-mizájí, كجخلقي kaj-khulqí, زود رنجي zúd-ranjí, خشمناكي khishm-nákí, تغيظ taghayyuz, تغير taghayyur.

Fretten, *part.* سائيده sá,ídah, داغ برداشته dágh-bar-dáshtah, آبله گرفته ábilah-giriftah.

Fretting, *subs.* افسردگي afsurdagí, تكدر takaddur, بد مزاجي bad-mizájí, كجخلقي kaj-khulqí, زود رنجي zúd-ranjí, خشمناكي khishm-nákí, تغيظ taghayyuz, تغير taghayyur.

Fretty, *adj.* بر آمدگي دار bar-ámadagí-dár, سلسله دار

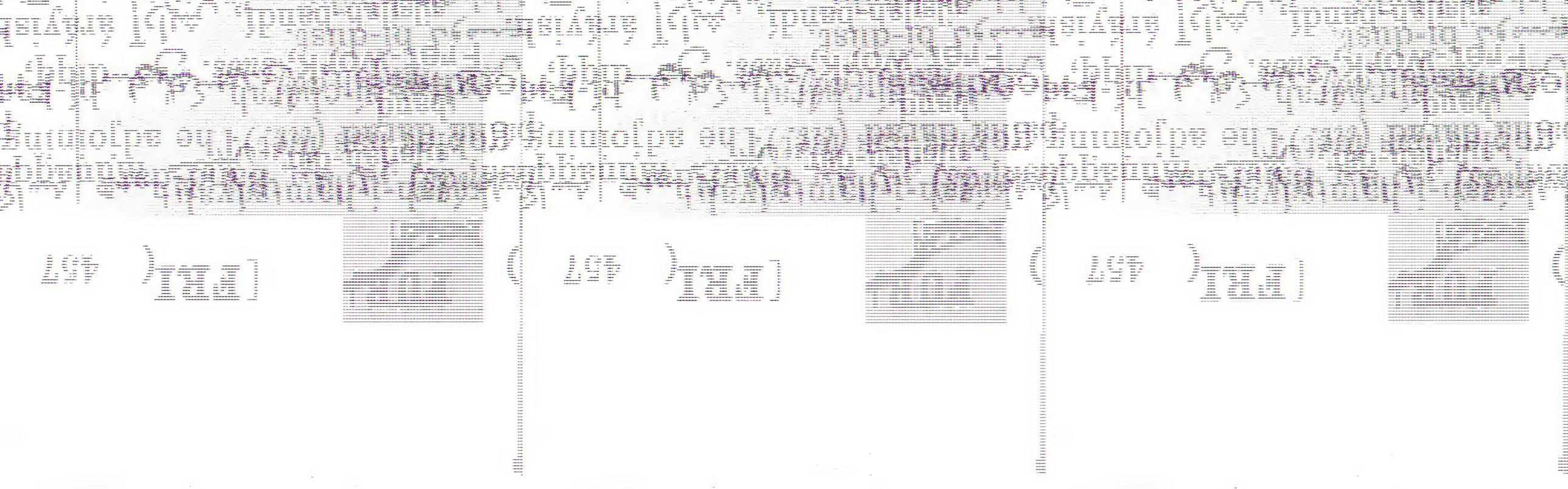

haibat-nákí, ترهيب tarhíb, تخويف takhvíf, هول آوري haul-ávarí, دهشت انگيزي dahshat-angízí.

Frigid, *adj.* سرد sard, بارد bárid.—(*Persons*) بي قوت bí-qúvat, افسرده afsurdah, خشك khushk, بي غيرت bí-ghairat, بي مهر bí-mihr.

Frigidity, *subs.* سردي sardí, سرما sarmá, برودت burúdat.—(*Persons*) بي قوتي bí-qúvatí, افسردگي afsurdagí, خشكي khushkí, بي غيرتي bí-ghairatí, بي مهري bí-mihrí.

Frigidly, *adv.* بطور برودت bi-taur-i-burúdat.—(*Persons*) از روي افسردگي az rúy-i-afsurdagí, بي مهرانه bí-mihránah, بي غيرتانه bí-ghairatánah, با كمال سردي bá-kumál-i-sardí.

Frigid zone, *subs.* منطقه باردة mintaqah-i-báridah.

Frigorific, *adj.* مبرد mubarrid, موند برودت muvallid-i-burúdat, سردي آور sardí-ávar.

Frill, *subs.* حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), طراز taráz, گل gul, چين chín.

Frill, *verb*, لرزيدن larzídan, مرتعش شدن murta'ish shudan, قشعريره بهم رساندن qusha'rírah ba-ham rasándan.

Fringe, *subs.* ريشه ríshah, سجاف saját, دامنه dámanah, حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), طراز taráz.

Fringe, *verb*, حاشيه گذاردن háshiyah guzárdan, دامنه ساختن dámanah sákhtan, تطريز كردن tatríz kardan, ريشه نهادن ríshah nihádan.

Fringilla canaris (*Canary*), *subs.* هزار دستان hazár-dastán, مرغ خوش آواز murgh-i-khúsh-ávaz, بلبل زرد bulbul-i-zard.

Fringilla carduelis (*Gold-finch*), *subs.* سهره suhrah, گنجشك زرد gunjishk-i-zard, زرين پر zarrín-pár, بلبل bulbul, سقاچي saqqáchí.

Fringilla domestica (*Sparrow*), *subs.* گنجشك gunjishk.

Fringy, *adv.* حاشيه دار háshiyah-dar, محشا muhashshá, مطرز mutarraz, ريشه دار ríshah-dár.

Frippery, *subs.* رخت كهنه rakht-i-kuhnah, ثياب مندرسه siyáb-i-mundarisah, اشيا حقيره ashyá-i-haqírah, مصالح پوسيده musálih-púsídah.—(*Place*) دكان كهنه فروشي dukán-i-kuhnah furúshí.—(*Trade*) عمل كهنه فروشي 'amal-i-kuhnah furúshí.—*adj.* نا چيز ná-chíz, حقير haqír, خوار khár, كم مقدار kam-miqdár.

Frisk, *adj.* زنده zindah, چالاك chálák, طربناك tarab-nák, زوق zauq, شادي shádí, فرحت farhat.

Frisk, *verb*, طرب نمودن tarab nimúdan, جست و خيز زدن jast-u-khíz zadan, رقصيدن raqsídan, بازي كردن bází kardan.

Friskiness, *subs.* (*Persons*) خوشحالي khush-hálí, طرباكي tarab-nákí, وجد vajd, جست و خيز jast-u-khíz, رقص raqs.—(*Animals*) بازي bází, ملاعبت mulá'abat, چستي chustí, چالاكي chálákí.

Frisky, *adj.* رقصان raqsán, پاي كوبان páy-kúbán, خوشحال khush-hál, فرحناك farah-nák, زنده دل zindah-dil, سر خوش sar-khúsh.—(*Horse*) جافي jáfí, جولان كن jaulán-kun, سر گرم sar-garm.

Frith, *subs.* خليج khalíj, خور khur, بوغاز búgház, دريا daryá, انچوچك anchúchak.

Fritillaria acmopitala (*Crown imperial*), *subs.* گل سر نگون gul-i-sar-nigún.

Fritter, *subs.* خاگينه khágínah, تريشه tiríshah, كسره kasrah, پاره párah.

Fritter, *verb*, پاره پاره كردن párah-párah kardan, تكه تكه نمودن tikkah-tikkah nimúdan.

Frivolity, *subs.* هرزگي harzagí, ياوه yávah, بطالت batálat, بيهوده گي bíhúdagí, بيهوده كاري bíhúdah-kárí, خنكيها khunukíhá (only used in the plural).

Frivolous, *adj.* سبك sabuk, پوچ púch, خفيف khafíf, نا چيز ná-chíz, هرزه harzah, بيهوده bíhúdah, بيهوده كار bíhúdah-kár, سرسري sarsarí, بي معني bí-ma'ní, بي استقامت bí-istiqámat, جفنگ jafang.

Frivolously, *adv.* بطور بيهودگي bi-taur-i-bíhúdagí, خنكانه khunukánah, سبكانه sabukánah, خفيفانه khafífánah, بي معنيانه bí-ma'niyánah, مبطلانه mubtilánah.

Frizz, *verb*, پر چين ساختن pur chín sákhtan, مجعد گردانيدن muja''ad gardánídan, تجعد نمودن taja''ud nimúdan, گل در آوردن gul dar-ávardan, پيچيدن pichídan, پيچ دادن pích dádan, پيچ دار كردن pích-dár kardan, پر شكن كردن pur-shikan kardan, تاب دادن táb dádan.

Frizzle, *verb*, پر چين ساختن pur chín sákhtan, مجعد گردانيدن muja''ad gardánídan, تجعد نمودن taja''ud nimúdan, گل در آوردن gul dar-ávardan, پيچيدن pichídan, پيچ دادن pích dádan, پيچ دار كردن pích-dár kardan, پر شكن كردن pur-shikan kardan, تاب دادن táb dádan.

Fro, *adv.* از az, من min.

Frock, *subs.* فستان fistán, ثوب súb (*pl.* اثواب asváb), جامه jámah, بدن آرا badan-árá.

Frock-coat, *subs.* كليجه kulíjah, كمر چين kamar-chín, بالا پوش bálá-púsh.

Frog, *subs.* قرباقه qurbáqah, قرباغه qurbághah, غوك ghúk, وزغ vazagh, ضفدع zifdi' (*pl.* ضفادع zafádi').—(*On horses*) سم sum, ضفدع zifdi'.—(*Green film on ponds known as frog's spawn*) جل وزغ jul-i-vazagh.—(*Frogs tumour—medical term*) ضفدع zifdi'.

Frolic, *subs.* بازي bází, لعب la'b, طرب tarab, وجد vajd, جست و خيز jast-u-khíz.—*adj.* طربناك tarab-nák, مسرور masrúr, شاد shád, خوش حال khush-hál, خورسند khursand, لعاب la''áb.

Frolic, *verb*, بازي كردن bází kardan, جست و خيز نمودن

jast-u-khíz nimúdan, وجد و طرب كردن vajd-u-tarab kardan.

Frolicsome, *adj.* طربناك tarab-nák, مسرور masrúr, شاد shád, خوش حال khush-hál, خورسند khursand, لعاب la"áb.

Frolicsomeness, *subs.* بازيگري bází-garí, لعابي la"ábí, طرباكي tarab-nákí.

From, *prep.* از az, ز zi, من min, عن 'an.—(*From ten to fifteen*) ده پانزده dih-pánzdah.

Frond, *subs.* شاخ تنه shákh-i-tanah, گم ساقه gum-sáqah.

Frondescence, *subs.* برگ رويان barg-rúyán, هنگام نمو اوراق hangám-i-nimúv-i-auráq.

Frondiferous, *adj.* شاخ تنه آر shákh-i-tanah-ár, گمساقه خيز gum-sáqah-khíz.

Frondose, *adj.* مورق muvarriq, برگين bargín.

Front, *subs.* پيش písh, روي rúy, دهنه dahanah, قدام quddám, امام amám.—(*Face*) رو rú, روي rúy, وجه vajh (*pl.* اوجه aujuh), چهره chihrah, جبين jabín, منظر manzar, رخ rukh, لقا liqá, پيكر paikar, سيما símá, طلعت tal'at, صورت súrat, پيشاني píshání, بشره basharah.—(*In front of*) جلو jilau, از جلو az jilau, در پيش dar písh, مقابل muqábil, محاذي muhází, در حضور dar huzúr, روبرو rú-bi-rú.—(*In front*) اول avval, پيشين píshín, مقدم muqaddam.—(*To go in front*) از جلو رفتن az jilau raftan.—(*Do not go in front of me*) پيش روي من راه مرو písh-i-rú,í-i-man ráh ma-rau.

Front, *verb trans.* مقابلت نمودن muqábalat nimúdan, پيش رو در آمدن písh-i-rú dar ámadan, رو برو ايستادن rú-bi-rú-ístádan, مواجهه كردن muvájahah kardan.—*intrans.* (*To face*) رو نهادن rú nihádan, توجه كردن tavajjuh kardan, پيش ايستادن písh istádan, رو به رو شدن rú-bi-rú shudan, مواجهه كردن muvájahah kardan, مقابل شدن *or* كردن muqábil shudan *or* kardan.

Frontage, *subs.* قبله qiblah, وجهه vijhah, پيش رو písh-rau, پيشگاه písh-gáh.

Frontal, *subs.* سر در sar-dar, پيشاني بند píshání-band, جبهه چسپان jabhah-chaspán.—*adj.* جبيني jabíní, پيشاني píshání.

Frontier, *subs.* حد hadd (*pl.* حدود hudúd), سر حد sar-hadd, كران kirán, كنار kinár, دهنه dahanah, انتها intihá, مرز بوم marz-i-búm, مرز marz, اقصي aqsá, ثغور saghúr, سنور sinúr, غايت gháyat, نهايت nihá-yat.

Frontispiece, *subs.* (*Ornamented first page*) سر لوح sar-i-lauh, عنوان 'unván, سر صفحه sar-i-safhah.—(*Architectural term*) پيش طاق písh-táq, پيش písh, قدام quddám.

Frontless, *adj.* بيشرم bí-sharm, چشم دريده chashm-daríd ah, بيحيا bí-hayá, قباحت نا فهم qabáhat-ná-fahm.

Frontlet, *subs.* پيشاني بند píshání-band, جبهه چسپان jabhah-chaspán.

Frost, *subs.* سرما sarmá.—(*Hoar-frost*) پژه puzhah, سرما ريزه sarmá-i-rízah, شبنم افسرده shab-nam-i-afsurdah, جمودت jumúdat, برودت burúdat, يخبندان yakh-bandán, گچك gachak (*vulg.*).

Frost, *verb,* شكر پوش كردن shakar-púsh kardan, ملبس ساختن mulabbas sákhtan.

Frost-bitten, *adj.* يخ بسته yakh-bastah, سرما خورده sarmá-khurdah, سرما زده sarmá-zadah.

Frosted, *adj.* برف پوش barf-púsh, شكر پوش shakar-púsh, ملبس mulabbas.

Frostily, *adv.* سردانه sardánah, خنكانه khunukánah, بدون گرمي bidún-i-garmí.—(*Metaphorically*) مهر سردانه mihr-sardánah, بطور بي محبتي bi-taur-i-bí-mahabbatí.

Frostiness, *subs.* سردي sardí, باريديت báridíyat, يخ منشي yakh-manishí.

Frosting, *subs.* (*On cakes*) شكر پوشي shakar-pushí, ملبس سازي mulabbas-sází.

Frost-nail, *subs.* ميخ يخ سري míkh-i-yakh-surí.

Frost-work, *subs.* سرما ريزه مان sarmá-i-rízah-mán, برف نما barf-nimá.

Frosty, *adj.* سرما انگيز sarmá-angíz, منجمد ساز munja-mid-sáz, پر سرما pur-sarmá, سرد sard.—(*Metaphorically*) بي مهر bí-mihr, بي محبت bí-mahabbat, كم لطف kam-lutf.

Froth, *subs.* كف kaf, رغاوه raghávah, تفش tafish, تفل tufl, جفا jufá, غثا ghusá, زبد zubd.

Froth, *verb trans.* كف دار نمودن kaf-dár nimúdan, كف دادن kaf dádan.—*intrans.* كف كردن kaf kardan, كف بر آوردن kaf bar-ávardan.

Frothiness, *subs.* پر كفي pur-kafí, كفداري kaf-dárí, جوشمندي júsh-mandí, حبابيت habábíyat, نرمي narmí, بي قوامي bí-qavámí.—(*Metaphorically*) بي مغزي bí-maghzí, خاليت kháliyat, تهيت tuhíyat.

Frothy, *adj.* پر كف pur-kaf, جوشان júshán, حبابي habábí, نرم narm, نا سخت ná-sakht, بي قوام bí-qavám.—(*Metaphorically*) بي مغز bí-maghz, خالي khálí, تهي tuhí, پوچ púch.

Frounce, *subs.* چين chín, جعد ja'd, شكن shikan, زلف zulf.

Frounce, *verb,* چين دادن chín dádan, پر شگن كردن pur-shikan kardan, مجعد ساختن muja"ad sákhtan, زلف آرائي كردن zulf-árá,í kardan.

Frouzy, *adj.* تار tár, گنديده gandídah, پوسيده púsídah, فاسد fásid, تباه tabáh.

Froward, *adj.* كج راه kaj-ráh, عنود 'unúd, لجوج lajúj, متمرد mutamarrid, عاصي 'ásí, سر كش sar-kash.

Frowardly, *adv.* عنيدانه 'anídánah, سر كشانه sar-

kashánah, از روي تمرد az rúy-i-tamarrud, لجاجانه lajáj-ánah, لجبازانه laj-bázánah, عاصيانه 'ásiyánah.

Frowardness, *subs.* عناد 'inád, سر كشي sar-kashí, تمرد tamarrud, لج بازي laj-bází, عصيان 'asíyán, كج راهي kaj-ráhí.

Frown, *subs.* چين بجبين chín-bi-jabín, چين ابرو chín-abrú, اخم رو akhm-i-rú, ترش روئي turush-i-rú,í, عبوست 'ubúsat, رو در هم كشي rú-dar-ham-kashí.

Frown, *verb*, روي در هم كشيدن rúy dar-ham kashídan, اخمه رو كردن akhmah-rú kardan, ترش روئي نمودن turush-rú,í nimúdan.

Frowning, *subs.* انقباض inqibáz, تعابس ta'ábus, ترش روئي turush-rú,í, روي در هم كشي rúy-dar-ham-kashí.

Frowningly, *adv.* عبوسانه 'ubúsánah, غضوبانه ghuzúb-ánah, با ترش روئي bá-turush-rú,í, خشمناكانه khishm-nákánah.

Frowsy, *adj.* تار tár, گنديده gandídah, پوسيده púsídah, فاسد fásid, تباه tabáh.

Frozen, *adj.* منجمد munjamid, افسرده afsurdah, يخ بسته yakh-bastah.

Fructescence, *subs.* ميوه رسي mívah-rasí, ثمر پختگي samr-pukhtagí, موسم ميوه چيني mausim-i-mívah-chíní.

Fructiferous, *adj.* مثمر musmir, ميوه آوار mívah-ávar, ثمر بخش samr-bakhsh.

Fructification, *subs.* ثمر دهي samr-dihí, ميوه بخشي mívah-bakhshí, بر دهي bar-dihí, حاصل بخشي hásil-bakhshí.

Fructify, *verb trans.* مثمر گردانيدن musmir gardání-dan, با ثمر ساختن bá-samr sákhtan, ميوه دار نمودن mívah-dár nimúdan, بحاصل رسانيدن bi-hásil rasání-dan.—*intrans.* مثمر شدن musmir shudan, ثمر دادن samr dádan, حاصل بخشيدن hásil bakhshídan, ميوه دار گشتن mívah-dár gashtan.

Fructuous, *adj.* مثمر musmir, با ثمر bá-samr, ثمر دار samr-dár, حاصل خيز hásil-khíz, پر بر pur-bar, بار ور bár-var, فراخ farákh, برومند barú-mand, ميوه دار mívah-dár, ده ميوه mívah-dih.

Frugal, *adj.* خانه دار khánah-dár, كم خرج kam-kharj, پاكيزه خرج pákízah-kharj, درست خرج durust-kharj, مصرف دان masraf-dán, جلو گير jilau gír, معتدل خرج mu'tadil-kharj, غير مسرف ghair-i-musrif, ميانه رو miyánah-rau, پس انداز pas-andáz.

Frugality, *subs.* خانه داري khánah-dárí, ميانه روي miyánah-raví, باريك روي barík-raví, معتدل خرجي mu'tadil-kharjí, غير مسرفي ghair-i-musrifí.

Frugally, *adv.* بطور خانه داري bi-taur-i-khánah-dárí, كم خرجانه kam-kharjánah.

Frugiferous, *adj.* مثمر musmir, ميوه آور mívah-ávar, ثمر بخش samr-bakhsh.

Fruit, *subs.* ميوه mívah, بر bar, بار bár, ثمر samr (*pl.* ثمار samár *and* اثمار asmár), ثمره samrah, فاكهه fáki-hah (*pl.* فواكه favákih).—(*Dried or preserved fruit*) خشكبار khushk-bár, آجيل ájíl.—(*Candied fruits, moist*) نقل nuql, مربا murabbá.—(*Unripe fruit, which has not attained the proper size*) چاغاله chághálah, چغله chughulah.—(*Profit*) سود súd, نفع naf', منفعت manfa'at, فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), صرفه sarfah, مصرف masraf, حاصل hásil, ربح ribh, نتيجه natíjah (*pl.* نتائج natá'ij), ثمره samrah, فيض faiz.—(*First-fruits*) نو بر nau-bar, نو باوه nau-bávah, پيش رس písh-ras.

Fruitage, *subs.* اثمار asmár, ثمرات samrát, فواكه favá-kih, ميوه mívah, بر bar, حاصل hásil, محصول mahsúl, فطوف fatúf, جنى janá (*pl.* اجنا ajná).

Fruit-bud, *subs.* غنچه ghunchah, قپه quppah, تنجه tinjah, گل gul.

Fruiterer, *subs.* بقال baqqál, ميوه فروش mívah-furúsh, بائع الفواكه báï'u 'l-favákih.

Fruitery, *subs.* (*Fruit*) ميوه mívah, بر bar, بار bár, ثمر samr (*pl.* ثمار samár *and* اثمار asmár), ثمره samrah, فاكهه fákihah (*pl.* فواكه favákih).—(*Place for fruit*) ميوه خانه mívah-khánah, ميواه دان mívah-dán, مخزن الاثمار makhzanu 'l-asmár.

Fruitful, *adj.* باردور bár-var, مثمر musmir, فراخ farákh, برومند barúmand, ميوه دار mívah-dár, ميوه ده mívah-dih, با ثمر bá-samr, پر بر pur-bar, ثمر بخش samr-bakhsh.—(*Metaphorically*) پر نتيجه pur-natíjah.

Fruitfully, *adv.* مثمرانه musmiránah, ثمر بخشانه samr-bakhshánah, بطور وفور bi-taur-i-vufúr, بكثرت bi-kasrat, با زيادتي bá-ziyádatí.

Fruitfulness, *subs.* فراخي farákhí, برومندي barú-mandí, مثمري musmirí, ثمر بخشي samr-bakhshí, پر ثمري pur-samrí, حاصل خيزي hásil-khízí, وفور vufúr.—(*Metaphorically*) پر نتيجگي pur-natíjagí, پر هوشي pur-húshí.

Fruition, *subs.* تمتع tamattu', استمتاع istimtá', استفاده istifádah, استفاضه istifázah, ادراك idrák, حصول فيض husúl-i-faiz, كاميابي kám-yábí, تلذذ talazzuz, حظ يابي hazz-yábí, اتراف itráf, تنعم tana''um, بر خور داري bar-khur-dárí.—(*Use*) كار kár, فائده fáïdah, عمل 'amal, استعمل isti'mál, مصرف masraf.

Fruitless, *adj.* بي ثمر bí-samr, بي ميوه bí-mívah, بي بر bí-bar.—(*Abortive*) بي فائده bí-fáïdah, بدون نتيجه bidún-i-natíjah, غير نافع ghair-i-náfi', غير مفيد ghair-i-mufíd, نا فرجام ná-farjám, لا حاصل lá-hásil, نا زا ná-zá, ابتر abtar, لا ولد lá-valad, عاقر 'áqir, بي اثر bí-asar, بيجا bí-já, باطل bátil, بيهوده bíhudah, واهى váhí.

Fruitlessly, *adv.* بي ثمرانه bí-samránah.—(*Abortively*) بطور بيفائدگي bi-taur-i-bí-fáïdagí, غير مثمرانه ghair-i-musmiránah, غير مفيدانه ghair-i-mufídánah, عاقرانه ‘áqiránah, ابترانه abtaránah.

Fruitlessness, *subs.* بي ثمري bí-samrí, بي ميوگي bí-mívagí, بي بري bí-barí.—(*Vanity*) بيفائدگي bí-fáïdagí, غير مفيدي ghair-i-mufídí, عدم منفعت ‘adam-i-man-fa‘at, بي نتيجگي bí-natíjagí, بطلان butlán, بيهودگي bíhúdagí, ياوه كاري yávah-kárí, واهي گري váhí-garí, پوچي púchí.

Fruit-tree, *subs.* درخت ميوه دار dirakht-i-mívah-dár, شجره مثمره shajarah-i-musmirah.

Fruity, *adj.* ميوه مانند mívah-mánand, ثمر وش samr-vash, آسا بر bar-ásá.

Frumentaceous, *adj.* گندمي gandumí, غله گي ghal-lah-gí, حبوبي hubúbí, حنطه سا hintah-sá.

Frumentily, *adj.* با گندم gandum-bá, شير گندم shír-i-gandum.

Frump, *subs.* (*Joke*) لطيفه latífah, بذله bazlah, مطائبه mutáïbah, شوخي shúkhí, باردي bárdí, فسوس fisús, كنايه kináyah, هزل hazl, مسخره maskharah.—(*Woman*) زن بد خو zan-i-bad-khú, دختر بد اغر dukhtar-i-bad-ughúr.

Frush, *subs.* ميان سم miyán-i-summ, چرك chirk, ريم rím.

Frustraneous, *adj.* عبث ‘abas, بيهوده bíhúdah, باطل bátil.

Frustrate, *adj.* بي ثمر bí-samr, ضائع záï‘, لاحاصل lá-hásil.

Frustrate, *verb*, محروم گردانيدن mahrúm gardánídan, نوميد كردن naumíd kardan, مأيوس كردن mäyús kardan, منع كردن man‘ kardan, خائب گردانيدن kháïb gardánídan, عاجز ساختن ‘ájiz sákhtan, باطل كردن bátil kardan, بهم زدن bi-ham zadan, بر هم زدن bar-ham zadan.—(*He was frustrated*) سرش بديوار خورد sar-ash-bi-dívár-khurd (*lit.* His head struck the wall).

Frustration, *subs.* محروميت mahrúmíyat, نوميدي naumídí, دلشكستگي dil-shikastagí, حرمان hirmán, خيبت khaibat, مأيوسيت mäyúsíyat, نا كامي ná-kámí, عجز ‘ajz.

Frustrative, *adj.* حرمان آور hirmán-ávar, معجز mu‘jiz, خيبت بخش khaibat-bakhsh, يأس ده yás-dih, مبطل mubtil.

Frutescent, *adj.* مترقي mutaraqqí, رو به پيش rú-bi-písh, بته شو buttah-shau.

Fruticose, *adj.* بته وش buttah-vash, بنه مانند bunah-mánand, شاخه زن shákhah-zan.

Fry, *subs.* بريان biryán.—(*Crowd of small fish*) دسته ماهي dastah-i-máhí, گله سمك gallah-i-samak.

Fry, *subs.* بريان كردن biryán kardan, سرخ كردن surkh kardan, قرمز كردن qirmiz kardan, برشتن burushtan, برشته نمودن burushtah nimúdan, مقلي ساختن muqallí sákhtan.

Frying-pan, *subs.* طابه tábah, تابه tábah, تاوه távah, ماهيتابه máhí-tábah.—(*Out of the frying-pan into the fire*) از بد به بدتر az bad bi-badtar.—(*He was out of the frying-pan into the fire*) كارد باستخوان رسيده است kárd bi-ustukhán rasídah ast (*lit.* The knife reached the bone).

Fucate, *adj.* منقوش manqúsh, مصبوغ masbúgh, رنگ مالیده rang-málídah, تغيير يافته taghyír-yáftah.

Fucoid, *subs.* نبات بحري nabát-i-bahrí.—*adj.* شبيه نبات بحري shabíh-i-nabát-i-bahrí.

Fucus (*Seaweed*), *subs.* خس دريا khas-i-daryá, درخت دريائي dirakht-i-daryá‘í.

Fuddle, *verb trans.* مست كردن mast kardan, بيهوش نمودن bí-húsh nimúdan, مسكران ساختن sakrán sákhtan. *intrans.* مست شدن mast shudan, بيهوش گشتن bí-húsh gashtan, مسكران گرديدن sakrán gardídan.

Fudge, *subs.* اسطوره ustúrah, افسانه afsánah, سالفه sálifah, جفنگ jafang, افك afak, دروغ durúgh.—*interj.* جفنگ jafang, چه chih, پوچ púch.

Fuel, *subs.* هيمه hímah, هيزم hízum, انگشت angusht, وقود vuqúd, سوخت súkht, حطب hatab.—(*Cakes of cattle-dung pressed and dried in the sun*) تپاله tapálah, چشگرينه chashgarínah, افروزش afrúzish, حصب hasab.

Fuel, *verb*, سوخت دادن súkht dádan, هيزم انداختن hí-zum andákhtan, هيمه رسانيدن hímah rasánídan.

Fugacious, *adj.* لطيف latíf, رقيق raqíq, پريدني parí-dání, پران parán, طائر táïr, فرار farrár.

Fugacity, *subs.* مهاجرت mubájarat, ترك وطن tarak-i-vatan, فرار firár, فراري farrárí, جلا jilá, پناه جوئي panáh-jú‘í, گريز پائي guríz-pá‘í.—(*Volatileness*) لطافت latáfat, رقت riqqat, پراني parání, پرندگي parandagí, طيران tayarán, فرار firár, فراري farrárí.

Fugh! *interj.* جفنگ jafang, چه chih, پوچ púch.

Fugitive, *subs. and adj.* تارك tárik, مهاجر muhájir, پناهي panáhí, فراري firárí, عايذ ‘áyiz, مستعيذ mus-ta‘íz, تارك وطن tárik-i-vatan, گريز پا guríz-pá, فرار داد firár-dád, گريخته guríkhtah, گريختني guríkhtaní, هزيمتي hazímat.—(*Fugitive slave*) آبق ábiq.

Fugitiveness, *subs.* مهاجرت muhájarat, ترك وطن tarak-i-vatan, فرار firár, فراري farrárí, جلا jilá, پناه جوئي panáh-jú‘í, گريز پائي guríz-pá‘í.—(*Volatileness*) لطافت latáfat, رقت riqqat, پراني parání, پرندگي paran-dagí, طيران tayarán, فرار firár, فراري farrárí.

Fugleman, *subs.* سر خيل sar-khail, پيشوا písh-vá, مقتدا muqtadá, پيشرو سپاه písh-rau-i-sipáh, سپهبل sipah-bal, لشكر خوان lashkar-khán, سر هلقه sar-halqah.

Fugue, *subs.* نغمه naghmah, نوا navá, ترانه taránah.

Fulcrum, *subs.* مركز markaz, گردان gardán, پايه páyah, ستون sitún, عمود ‘amúd (*pl.* عمد ‘amad), قائمه qáïmah.

Fulfil, *verb,* (*Complete*) تمام كردن tamám kardan, تتميم نمودن tatmím nimúdan, بانجام رسانيدن bi-anjám-rasánídan, انجام دادن ánjám dádan, اتمام كردن itmám kardan, صورت انجام دادن súrat-i-anjám dádan, صورت اتمام دادن súrat-i-itmám dádan, تكميل نمودن takmíl nimúdan, كامل ساختن kámil sákhtan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), منقضي ساختن munqazí sákhtan, ختم كردن khatm kardan, بكمال رسانيدن bi-kamál rasánídan.—(*Perform*) كردن kardan (*rt.* كن kun), ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), بجا آوردن bi-já ávardan, بكار بردن bi-kár burdan, بسر بردن bi-sar burdan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), اجرا نمودن ijrá nimúdan, ادا كردن adá kardan, ايفا نمودن ífá nimúdan, صورت دادن súrat dádan.—(*As a promise*) وفا كردن vafá kardan, راست كردن rást kardan, صدق نمودن sidq nimúdan, نگاه داشتن nigáh dáshtan, حفظ كردن hifz kardan.—(*To be fulfilled, as a prophecy*) ثابت شدن sábit shudan, آمدن *or* راست شدن rást shudan *or* ámadan, تكميل يافتن takmíl yáftan.

Fulfilment, *subs.* (*Completion*) تتمه tatammah, اتمام itmám, تتميم tatmím, اكمال ikmál, تكميل takmíl, اختتام ikhtitám, انتها intihá, انجام anjám, انجام دهي anjám-dihí, انصرام insirám.—(*Performance*) كار kár, كردار kirdár, عمل ‘amal, فعل fi‘l, صورت دهي súrat-dihí.—(*Of a promise, &c.*) وفا vafá, ايفا ífá, ادا adá, اجرا ijrá, نگاهداشت nigáh-dásht, حفظ hifz.

Fulgency, *subs.* روشني raushaní, نور núr, تابش tábish, روشنائي raushaná,í, تجلي tajallí, جلوه jilvah, ضيا ziyá, فروغ furúgh, لمعان lama‘án, تلألؤ talälü, تلعلع tal‘allu‘, درخش dirakhsh, شعاع shu‘á‘.

Fulgent, *adj.* روشن raushan, منور munavvar, منير munír, جوهر دار jauhar-dár, لامع lámi‘, جلي jalí, درخشان dirakhshán, رخشان rakhshán, تابان tábán, تابدار táb-dár.

Fulgor, *subs.* روشني raushaní, نور núr, تابش tábish, روشنائي raushaná,í, تجلي tajallí, جلوه jilvah, ضيا ziyá, فروغ furúgh, لمعان lama‘án, تلألؤ talälü, تلعلع tal‘allu‘, درخش dirakhsh, شعاع shu‘á‘.

Fuliginous, *adj.* پر دود pur-dúd, دود آلود dúd-álúd, دوده دار dúdah-dár, دود زده dúd-zadah, دخاني dukkání, دودي dúdí, سياه siyáh, تيره tírah.

Fuligo splendens (*Soot*), *subs.* دوده dúdah.

Full, *subs.* سيري sírí, پري purí, همگي hamagí, امتلا imtilá, تماميت tamámíyat, كل kull, شبع shab‘, بدريت badríyat, اكندگي akandagí. — *adj.* پر pur, مملو mamlú, كمال kamál, كل kull, ملآن mal,án, آكنده ákandah, مشحون mash,hún, انباشته ambáshtah, سير sír, شبعان shab‘án, ممتلي mumtalí.—(*To the brim*) لبريز lab-ríz, سر شار sar-shár, مالامال mál-á-mál.—(*Satiated*) سير sír, پر pur.—(*As moon*) بدر badr.—(*As a voice*) واضح vázih, صاف sáf, بلند buland.—(*Half full*) نيم پر ním-pur, نصفه nisfah.—(*In full*) بالتمام bi ’t-tamám.—(*It was full of men*) كلّ ادم بود kullan adam búd.—*adv.* كلاً kullan, تماماً tamáman, بكلي bi-kullí.

Full, *verb,* شستن shustan (*rt.* شوي shúy), پاك ساختن, پاك sákhtan, گازي گازي kardan, شستشو نمودن shust-u-shú nimúdan.

Fuller, *subs.* قصار qassár, گازر gázur, رخت شو rakht-shú.

Fuller's earth (*Cimolia purpurescens*), *subs.* رخت شو گل gil-i-sar-shú,í.

Fullery, *subs.* مغسل maghsal, رخت شو خانه rakht-shú-khánah, گازر گاه gázur-gáh.

Fulling-mill, *subs.* اسباب رخت شوئي asbáb-i-rakht-shú,í, آلت گازري álat-i-gázurí.

Full-orbed, *adj.* گرد gird, تمام دائره tamám-dáïrah, پر pur, بدر badr.

Fully, *adv.* تماماً tamáman, تكميلاً takmílan, بكلي bi-kullí, بالكل bi ’l-kull, كلاً kullan, كليتاً kulliyatan, بالكليت bi ’l-kulliyat, بالجمله bi ’l-jumlah, جميعاً jamí‘an, مطلقاً mutlaqan, بالتمام bi ’t-tamám, سراسر sar-á-sar, سراپا sar-á-pá, راساً räsan, كلاً و قاطبتاً kullan vá qátibatan, كاملاً kámilan, بطور كمال bi-taur-i-kamál, از بيخ az bíkh, در چار دور dar chár dawr.

Fulmar, *subs.* نهنگ خوار nahang-khár, ماهي خوار máhí-khár, گربه شمالي gurbah-i-shimálí.

Fulminant, *adj.* رعد فشان ra‘d-fishán, غرش كنان ghurrish-kunán.

Fulminate, *verb trans.* زبان طعن گشودن zabán-i-ta‘n gushúdan, بيم دادن bím dádan, نهيب دادن nihíb dádan, تحذير نمودن tahzír nimúdan.—*intrans.* رعد زدن ra‘d zadan, غريدن ghurrídan, صدا بلند كردن sadá-i-buland kardan, تندرانيدن tundránídan.—(*Metaphorically*) توبيخ كردن taubíkh kardan, ملامت نمودن malámat nimúdan, سر زنش كردن sar-zanish kardan.

Fulminating-powder, *subs.* بارود ترقه bárút-i-taraqqah, گردك آتش گير girdak-i-átish-gír.

Fulmination, *subs.* (*Explosion*) غرش ghurrish, رعد فشاني ra‘d-fisháni, ترقش taraqqish, آتش گيري átish-gírí.—(*Denunciation*) سر زنش sar-zanish, تحذير tah-zír, انذار inzár, توبيخ taubíkh.

Fulminatory, *adj.* رعد فشان ra‘d-fishán.—(*Metaphorically*) تحذير ده tahzír-dih, تهديدي tahdídí, تشر زن tashar-zan, پر تشر pur-tashar.

Fulness, *subs.* امتلا imtilá, پري purí, آكندگي ákandagí, شبع shab‘, همگي hamagí, تماميت tamámíyat,

کل kull, بدریت badríyat.—(*Satiety*) پري síirí, سیري purí.—(*Of voice*) واضحي vázihí, صافي sáfí, بلندي bulandí.

Fulsome, *adj.* کثیف kasíf, مکروه makrúh, عفن 'afin, منتن muntin.—(*Metaphorically*) زشت zisht, قبیح qabíh, نا پسند ná-pasand, شنیع shaní'.

Fulsomeness, *subs.* کثافت kasáfat, مکروهیت makrúhíyat, عفونت 'ufúnat, منتني muntiní.—(*Metaphorically*) زشتي zishtí, قباحت qabáhat, نا پسندي ná-pasandí, شناعت shaná'at.

Fulvous, *adj.* زرد zard, اصفر asfar, زعفراني za'frání.

Fumaria officinalis (*Fumitory*), *subs.* شاهتره sháhtarah.

Fumble, *subs.* دست ماله dast-málah, قلنبه کاري qulumbah-kárí, یاوه رفتاري yávah-raftárí.

Fumble, *verb,* دست زدن dast zadan, دست مالیدن dast málídan, قلنبه کاري نمودن qulumbah-kárí nimúdan, بر سر یکدگر افتادن bar sar-i-yak-digar uftádan, دست ماله کردن dast-málah kardan, کودانه حرکت نمودن kaudánah harakat nimúdan, سر گردان بودن sargardán búdan, یاوه گشتن yávah gashtan, پر دست زدن pur-dast zadan, طفلانه کار نمودن tiflánah kár nimúdan, گردش بیجا کردن gardish-i-bí-já kardan.

Fumbler, *subs.* کودانه کار kaudánah-kár, یاوه رفتار yávah-raftár, قلنبه کردار qulumbah-kirdár.

Fume, *subs.* دود dúd, دخان dukhán (*pl.* ادخنه adkhanah), بخار bukhár, دولاغ dúlágh, صعیده sa'ídah.—(*Rage*) غضب ghazab, غیظ ghaiz, قهر qahr, خشم khishm, تهور tahavvur, شور shúr, جوش júsh, رجز rijz, حدت hiddat.

Fume, *verb trans.* تبخیر نمودن tabkhír nimúdan, دخنه کردن dukhnah kardan, دود دادن dúd dádan, تدخین نمودن tadkhín nimúdan, تطهیر کردن tat,hír kardan.—*intrans.* دود کردن dúd kardan, دود شدن dúd shudan, بخار بیرون دادن bukhár bírún dádan, بر آفروختن bar-áfrúkhtan, گرم گشتن garm gashtan.—(*Rage*) رنجیدن ranjídan, آشوبیدن áshúbídan, نا راضي شدن ná-rází shudan, غضبناك شدن ghazab-nák shudan, تغضب نمودن taghazzub nimúdan, آشفتن áshuftan, پر خشم گشتن pur-khishm gashtan, تند شدن tund shudan, آتش پا گردیدن átish-pá gardídan.

Fumerole, *subs.* کوه آتشین kúh-i-átishín, کوه سوزنده kúh-i-súzandah, کوه آتش فشان kúh-i-átish-fishán.

Fumiferous, *adj.* دود انگیز dúd-angíz, مدخن mudakhkhin, پر دود pur-dúd.

Fumigate, *verb,* تبخیر نمودن tabkhír nimúdan, دخنه کردن dukhnah kardan, دود دادن dúd dádan, تدخین نمودن tadkhín nimúdan, تطهیر کردن tat,hír kardan.

Fumigation, *subs.* دخنه dukhnah, تبخیر tabkhír, تدخین tadkhín, دود دهي dúd-dihí, تطهیر tat,hír.

Fumigatory, *adj.* تدخیني tadkhíní, مطهر mutahhir, مبخر mubakhkhir.

Fumy, *adj.* دود انگیز dúd-angíz, مدخن mudakhkhin, پر دود pur-dúd.—(*Vapoury*) پر بخار pur-bukhár.

Fun, *subs.* بازي bází, بازیچه bázíchah, تفرج tafarruj, مزاح mizáh, شوخي shúkhí, لهو lahv, باردي báridí.—(*It was great fun*) خیلي تماشا داشت khailí tamáshá dásht, بازي خوبي بود bází-i-khubí búd.

Funambulist, *subs.* بازیگر bází-gar, ریسمان باز rísmán-báz, بند باز band-báz, بمباز bambáz (*vulg.*).

Function, *subs.* کار kár, خدمت khidmat, عمل 'amal, منصب mansab, وضیفه vazífah, تکلیف taklíf.

Functional, *adj.* عملي 'amalí, منصبي mansabí, تکلیفي taklífí, وضیفهي vazífah,í.—(*Functional change*) تغییر عمل taghyír-i-'amal, تبدیل منصب tabdíl-i-mansab.

Functionally, *adv.* عملاً 'amalan, منصباً mansaban, بنا بر تکلیف biná bar taklíf, از روي وضیفه az rúy-i-vazífah.

Functionary, *subs.* گماشته gumáshtah, مأمور mámúr, منصبدار mansab-dár, عامل 'ámil (*pl.* عمال 'ummál).

Fund, *subs.* (*Stock*) مایه máyah, وجه vajh, ذخیره zakhírah, تنخواه tankháh.—(*Capital*) سر مایه sar-máyah, رأس المال räsu 'l-mál, بضاعت bizá'at.—(*Sinking-fund*) وجه دفین vajh-i-dafín, تهیه روز مبادا tahíyah-i-rúz-i-mabádá, مایهکار máyah-i-kár.—(*A fund of amusement*) اسباب مشغولیات asbáb-i-mashghúlíyát, کثرت لهو و لعب kasrat-i-lahv-u-la'b, مخزن فره makhzan-i-farah.

Fund, *verb,* مایه نهادن máyah nihádan, تهیه دیدن tahíyah dídan, ذخیره کردن zakhírah kardan, مخزون نمودن makhzún nimúdan, پس انداز کردن pas-andáz kardan, پشت بند دادن pusht-band dádan.

Fundament, *subs.* موضع معتاد mauza'-i-mu'tád, مقعد surín, سرین rán, ران kún, کون má-taht, ما تحت miq'ad, نشین nishín, نشیمن گاه nishíman-gáh.

Fundamental, *adj.* اصلي aslí, اساسي asásí, از اصول az usúl, ابتداي ibtidáí.

Fundamentally, *adv.* اصلاً aslan, ابتداً ibtidan, اساساً asásan.

Funded, *part.* مایه دار máyah-dár, پشت بند دار pusht-band-dár.—(*Funded debt*) قرض تنخواه دار qarz-i-tankháh-dár.

Funding system, *subs.* دیوان ادائي دین díván-i-adá-i-dain, دیوان دین díván-i-dain.

Funds, *subs.* (*Capital*) سر مایه sar-máyah, تنخواه tankháh, رأس المال räsu 'l-mál.—(*Funded debt*) قرض تنخواه دار qarz-i-tankháh-dár.

Fundus stomachi, *subs.* (*Anatomical term*) قعر معده qa'r-i-mi'dah.

Funebrial, *adv.* دفني dafní, كفني kafní, تكفيني tak-fíní, تدفيني tadfíní, ماتمي mátamí.

Funeral, *subs.* تدفين tadfín, جنازه janázah, تكفين takfín, كفن و دفن kafn-u-dafn, تشييع جنازه tashyí'-i-janázah.—(*To assist at a funeral*) تشييع جنازه كردن tashyí'-i-janázah kardan.—*adj.* دفني dafní, كفني kafní, تكفيني takfíní, تدفيني tadfíní, ماتمي má-tamí.

Funereal, *adj.* عزاي 'azáí, ماتمي mátamí, سياه siyáh.

Fungoid, *adj.* قارچ مانند qárch-mánand, هكل سا hakal-sá, اسفنج وار isfanj-vár.

Fungosity, *subs.* قارچيت qárchíyat, هكل سائي hakal-sá'í, نرمي narmí, اسفنجيت isfanjíyat.

Fungous, *adj.* قارچي qárchí, هكلي hakalí, اسفنجي is-fanjí, نرم narm.

Fungus, *subs.* قارچ qárch, چتر مار chatr-i-már, قارچ مار qarch-i-már, هكل hakal.—(*Fungus in marshes*) هكل ماري hakal-i-márí.

Funicle, *subs.* تار كوچك tár-i-kúchik, رشته باريك rish-tah-i-bárík, ريسمان rísmán.

Funnel, *subs.* قيف qíf, لوله lúlah, قمع qima'.

Funny, *adj.* شوخ shúkh, مضحك muzhik, بامزه bá-mazh, غريب gharíb, تماشا دار tamáshá-dár, لهو انگيز lahv-angíz, خنده دار khandah-dár.

Fur, *subs.* پوست púst, خز khazz, قاقم qáqum, وبر vabr (*pl.* اوبار úbár).—(*Fine fur*) كرك kurk, كورك kúrk, كلك kulk.—(*In kettles*) چرك chirk.—*adj.* كركين kurkín, پوستي pústí, خزي khazzí, قاقمي qáqumí, وبري vabrí.

Fur, *verb*, خز گرفتن khazz giriftan, پوست انداختن púst andákhtan.—(*As a kettle*) چرك بستن chirk bastan.

Furbelow, *subs.* حاشيه háshiyah (*pl.* حواشي haváshí), سجاف sijáf.

Furbelow, *verb*, حاشيه دار ساختن háshiyah-dár sákhtan, سجاف كردن sijáf kardan.

Furbish, *verb*, (*Clean*) پاك كردن pák kardan, تميز نمودن tamíz nimúdan, صاف كردن sáf kardan, زدودن zadúdan.—(*Burnish*) زدودن zadúdan, صيقل كردن saiqal kardan, جلا دادن jalá dádan, مجلا ساختن mu-jallá sákhtan, پرداختن pardákhtan (*rt.* پرداز pardáz), رخشان نمودن rakhshán nimúdan.

Furbisher, *subs.* صيقلگر saiqal-gar, پرداختگر pardákht-gar.

Fuligate, *adj.* چنگال سا changál-sá, سه شاخه وش sih shákhah-vash, منشعب munsha'ib, متفرع muta-imtilá,

Furcation, *subs.* انشعاب inshi'áb, شاخ شاخي shákh-shákhí, تفرع tafarru'.

Furfuraceous, *adj.* (*Scaley*) فلس دار fils-dár, پولك púlak-dár, سبوسي sabúsí.—(*Scurfy*) گري دار garí-dár, گر gar, جربي jarabí, پر شوره pur-shúrah.

Furious, *adj.* (*Person*) تند tund, متهور mutahavvir, ديوانه dívánah, دمان damán, گرم garm.—(*Animal*) ژيان zhiyán.—(*To be furious*) خشمناك شدن khishm-nák shudan, غضبناك شدن ghazab-nák shudan, گرم شدن garm shudan, رنجيدن ranjídan, متغير شدن mutaghayyir shudan, غيظناك گشتن ghaiz-nák gashtan.

Furiously, *adv.* ديوانه وار dívánah-vár, متهورانه muta-havviránah, با تندي bá-tundí, غضب با شدت bá-shiddat-i-ghazab, متغيرانه mutaghayyiránah, از روي غيظ az rúy-i-ghaiz.

Furiousness, *subs.* تندي tundí, ديوانگي dívánagí, تهور tahavvur, قهر qahr, غيظ ghaiz, تغير taghayyur, هور shúr, خشمگيني khishm-gíní.

Furl, *subs.* پيچش píchish, لف laff, منطوي muntaví.

Furl, *verb*, پيچيدن píchídan, جمع كردن jam' kardan, لف نمودن laff nimúdan, منطوي ساختن muntaví sákhtan.

Furlong, *subs.* فرسخ farsakh, فرسنگ farsang.

Furlough, *subs.* رخصت rukhsat, اذن izn, اجازت ijá-zat, تعطيل ta'tíl, مرخصي murakhkhasí.—(*To be on furlough*) مرخص خانه شدن murakhkhas-i-khánah shudan, معطل بودن mu'attal búdan.

Furlough, *verb*, رخصت دادن rukhsat dádan, اذن دادن izn dádan, اجازت دادن ijázat dádan, مرخصي خشيدن murakhkhasí bakhshídan.

Furnace, *subs.* كوره kúrah, تنور tannúr, تون tanún, كوره آتشي kúrah-i-átishí, گلخن gulkhun, فرن furn, فر fur (*vulg.*).

Furnish, *verb*, فرش نمودن farsh nimúdan, كارسازي كردن kár-sází kardan.—(*To supply*) دادن dádan (*rt.* ده dih), اعطا كردن a'tá kardan, تجهيز نمودن tajhíz nimúdan, متمتع گردانيدن mutamatti' gardánídan, تهيه ديدن tahíyah dídan.

Furnished, *part.* مفروش mafrúsh, باسباب bi-asbáb.

Furnisher, *subs.* كارساز kár-sáz, رزاق razzáq, وهاب vahháb, عطا گر 'atá-gar, تهيه بين tahíyah-bín.—(*Of a house*) فراش farrásh, فرش انداز farsh-andáz.

Furniture, *subs.* رخت rakht, اثاث asás, اسباب asbáb, مخلفات خانه mukhallafát-i-khánah, اوضاع auzá', بوله búnah, خورده ريز khurdah-ríz, سامان sámán, ساز sáz, فرش farsh.

Furrier, *subs.* پوستينه دوز pústínah-dúz, پوست پيرا púst-pírá, خز فروش khazz-furúsh.

Furring, *subs.* تخته پوشي takhtah-púshí, پوست گيري púst-gírí, خز دوزي khazz-dúzí.

Furrow, *subs.* شيار shiyár, خط khatt, بند band, ساقيه sáqiyah (*pl.* سواقي saváqí), جا خويش já-i-khísh, جوي

júy, و tá.—(*Ridge of a furrow*) کرزه kurzah, کردو kurdú.—(*In the face*) چین chín, چروك churúk, تشنیج tashníj.

Furrow, *verb*, جوي کندن júy kandan, جا خویش ساختن já-i-khísh sákhtan, شیار کردن shiyár kardan, ساقیه درست کردن sáqiyah durust kardan. — (*Wrinkle*) چین دادن chín dádan, متشنج ساختن mutashannij sákhtan.

Furry, *adj.* کرکین kurkín, پشمین pashmín, خزي khazzí, خز پوشیده khazz-púshídah.

Further, *adj.* دورتر dúrtar, پیشتر píshtar, اقصي aqsá, ضمیم zamím, ضمیمه zamímah, منضم munzamm, علاوه 'alávah, مزید mazíd, افزون afzún, زائد záïd.—*adv.* (*Again*) دیگر dígar, باز báz.—(*Moreover*) علاوه بر آن 'alávah bar án, جز آن juz-i-án, سواي آن sivá,í-i-án, مکررا mukarraran, قطع نظر qat'-i-nazar, دیگر آنکه dígar án-kih, و نیز اینکه va níz-ín-kih.—(*Further down*) دیگر پائینتر dígar-pá,íntar.

Further, *verb*, اعانت کردن i'ánat kardan, مدد دادن madad dádan, یاري نمودن yárí nimúdan, کمك دادن kumak dádan, تقویت کردن taqvíyat kardan.—(*Forward*) پیش کردن písh kardan, تقدیم نمودن taqdím nimúdan, ترقي دادن taraqqí dádan, باعث خیر شدن bá'is-i-khair shudan.

Furtherance, *subs.* تقدیم taqdím, پیش فرستي písh firistí, تقویت taqvíyat, اعانت i'ánat, یاري yárí, کمك kumak.

Furtherer, *subs.* تقدم بخش taqaddum-bakhsh, تقویت ده taqvíyat-dih, معین mu'ayyin, یاور yávar, کمك حال kumak-hál.

Furthering, *subs.* تقدیم taqdím, پیش فرستي písh-firistí, تقویت taqvíyat, اعانت í'ánat, یاري yárí, کمك kumak.

Furthermore, *adv.* علاوه بر آن 'alávah bar án, جز آن juz-i-án, سواي آن sivá,í-i-án, مکررا mukarraran, قطع نظر qat'-i-nazar, دیگر آنکه dígar án-kih, و نیز اینکه va níz-ín-kih.

Furthermost, *adj.* دورترین dúrtarín, اقصي aqsá, ابعد ab'ad, بعیدترین ba'ídtarín.

Furtive, *adj.* نهان nihán, پنهان panhán, مخفي makhfí, پوشیده púshídah, مستور mastúr, در خفا dar khafá.—(*Ill-gotten*) دزدیده duzdídah, نهبي nahbí, سرقتي sariqatí, غارتي gháratí.—(*Furtive glance*) طرف خفي taraf-i-khafí, نگاه دزدیده nigáh-i-duzdídah.

Furuncle, *subs.* (*Tumour*) دانه dánah, دنبل dumbal, دمل dummal, آماس ámás, کورك kurk (*vulg.*), لك luk (*vulg.*).

Fury, *subs.* غیظ ghaiz, تهور tahavvur, قهر qahr, دیوانگي dívánagí, خشم khishm. — (*Violence*) شدت shiddat, جدت jiddat, تندي tundí, غضب ghazab.—(*Of the wind*) شور shúr, وزش vazish, تندي tundí, تیزي tízí, خروش khurúsh. — (*Of the waves*) تلاطم talátum, تصادم امواج tasádum-i-amváj, اضطراب iztiráb, شورش shúrish, انقلاب inqiláb.

Furze, *subs.* رتم ratam, خار بن khár-bun.

Furzy, *adj.* رتمي ratamí, پر رتم pur-ratam, خار بني khárbuní.

Fuscous, *adj.* بور رنگ búr-rang, سیه فام siyah-fám, تیره گون tírah-gún.

Fuse, *verb trans.* گداختن gudákhtan (*rt.* گداز gudáz), گدازانیدن gudázánídan, ذوب نمودن zaub nimúdan, آب کردن áb kardan, حل کردن hall kardan.—*intrans.* گداختن gudákhtan, آب شدن áb shudan, حل شدن hall shudan.

Fusee, *subs.* هوا فشك havá-fishak, تفنگ‌چه tufang-chah, طپانچه tapánchah.—(*For lighting a cigar*) چروت روشن کن churút-raushan-kun.

Fusibility, *subs.* گدازش gudázish, انحلال inhilál, گداخت گدازش gudákht-bardárí, ذوبان zaubán.

Fusible, *adj.* گدازش پذیر gudázish-pazír, آب شدنی áb-shudaní, حل پذیر hall-pazír, ذائب záïb, جاري járí, روان raván.

Fusiform, *adj.* دوك وش dúk-vash, مانند میخ síkh-mánand.

Fusil, *subs.* تفنگ tufang, تفنگچه tufangchah, بندوق bandúq (*pl.* بنادیق banádíq), طپانچه tapánchah, سلاح اتشین siláh-i-átishín, یراق yaráq.—*adj.* گدازش پذیر gudázish-pazír, آب شدني áb-shudaní, حل پذیر hall-pazír, ذائب záïb, جاري járí, روان raván.

Fusilier, *subs.* تفنگچي tufang-chí, انداز تفنگ tufang-andáz, تفنگ بردار tufang-bardár.

Fusion, *subs.* ذوب zaub, گداز gudáz, گدازش gudázish.

Fuss, *subs.* هاي هوي hái-húí, همهمه ham-hamah, غوغا ghaughá, تشویش tashvísh, فیس fís, شات و شوت shát-u-shút, باد بروت bád-i-burút, خود نمائي khud-nimá,í.

Fuss, *verb*, تلاش نمودن talásh nimúdan, شات و شوت کردن shát-u-shút kardan, داد و بیداد کردن dád-u-bí-dád kardan, غوغا نمودن ghaughá nimúdan, آشوب کردن áshúb kardan, قیل و قال کردن qíl-u-qál kardan.

Fussy, *adj.* غوغاي ghaughá,í, آشوبي áshúbí.

Fust, *subs.* (*Architectural term*) تیرك ستون tírak-i-sitún.—(*Rankness*) بوئي گند bú,í-i-gand, فس fis.

Fust, *verb*, پرمك زدن parmik zadan, پوسیدن púsídan, فاسد گشتن fásid gashtan.

Fustian, *subs.* کرباس kirbás, لباده labbádah, پنبه دار pambah-dár.—(*Bokhara fustian*) کماش kumásh.—*adj.* کرباسي kirbásí, لباده مانند labbádah-mánand, پر پنبه

pur-pambah.—(*Bombastic*) پف آلود puf-álúd, پر حشو pur-hashv, خارج از حد khárij-az-hadd.

Fustigate, *verb*, چماق كاري كردن chumáq-kárí kardan, چماق زدن chumáq zadan.

Fustigation, *subs.* چوب كاري chúb-kárí, چماق كاري chumáq-kárí, كوتك kútak, ضرب zarb, لت lut, شلاق shaláq.

Fustiness, *subs.* پوسيدگي púsídagí, گنديدگي gandídagí, بد بوئي bad-bú,í, فساد fasád.

Fusty, *adj.* پوسيده púsídah, گنديده gandídah, بد بو bad-bú, فاسد fásid.

Futile, *adj.* باطل bátil, بطال battál, داحض dáhiz, بيهوده bíhúdah, واهي váhí, جفنگ jafang, بي فائده bí-fáïdah, بي مصرف bí-masraf, از روي هوا az rúy-i-havá.—(*Futile words*) گفتار سرد guftár-i-sard, سخن بيهوده sukhun-i-bíhúdah, ترهات tarrahát, واهيات váhíyát, جفنگ گوئي jafang-gú,í.

Futility, *subs.* بطلان butlán, بطالت batálat, بيهودگي bíhúdagí, عدم فائده 'adam-i-fáïdah, بي فائدگي bí-fáïdagí.

Futtocks, *subs.* تخته بندي وسط takhtah-bandí-i-vasat, ميان چوب miyán-i-chúb.

Future, *subs.* غيبيت ghaibíyat, عاقبت 'áqibat, آخرت ákhirat, استقبال istiqbál. — (*Grammatical term*) زمان مستقبل zamán-i-mustaqbil. — (*Future anterior*) مستقبل في الماضي mustaqbil-i-fi 'l-mází.—(*Future perfect*) ماضي متشكي mází-i-mutashakkí, ماضي تشكيك mází-i-tashkík.—*adj.* مستقبل mustaqbil, آينده áyandah, اتي atí.—(*In future*) آينده áyandah, از اين باز az ín báz, بعد از اين ba'd az ín, سپس sipas, استقبالاً istiqbálan.—(*Next*) آتيه átiyah.—(*Grammatical term*) مستقبل mustaqbil.

Futurity, *subs.* غيبيت ghaibíyat, استقبال istiqbál, عاقبت 'áqibat, آخرت ákhirat.

Fuzz, *adj.* خورده khurdah, ريزه rízah, اجزا پرنده ajzá-parandah.

Fuzz, *verb*, بريدن burídan, متلاشي شدن mutaláshí shudan, طيران نمودن tayarán nimúdan.

Fuzzle, *verb*, مست كردن mast kardan, بسكر آوردن bi-sukr ávardan, بيهوش ساختن bí-húsh sákhtan, مدهوش كردن madhúsh kardan.

Fy! *interj.* اف uff *or* uf, اخ akh.

G.

Gab, *subs.* دهان dahán, دهن dahan, كام kám, فم fam (*pl.* افواه afváh), پوز púz.

Gab (*Diospyros embryopteris* or *wild mangosteen*), *subs.* ابنوس هندي abnús-i-hindí.

Gab, *verb*, پر گفتن pur guftan, چرند گفتن chirand guftan, هرزه گفتن harzah guftan, زياده گفتن ziyádah guftan, گپ زدن gap zadan (Hind.).

Gabardine, *subs.* فستان fistán, زبون zabún, قبا qabá, جامه فراخ jámah-i-farákh.

Gabble, *verb*, پر گفتن pur guftan, چرند گفتن chirand guftan, هرزه گفتن harzah guftan, زياده گفتن ziyádah guftan, گپ زدن gap zadan (Hind.).

Gabble, *subs.* چرند chirand, زياده گوئي ziyádah-gú,í, پوچ púch, جفنگ jafang.

Gabbler, *subs.* پر گو pur-gú, چرند گو chirand-gú, هرزه درا harzah-darú.

Gabbling, *subs.* چرند chirand, زياده گوئي ziyádah-gú,í, پوچ púch, جفنگ jafang.—(*Give up gabbling*) كم حرف بزن kam haraf bi-zan, نفس نزن nafas na-zan.

Gabion, *subs.* (*Basket or pannier filled with earth*) كفه kuffah, گيره gírah, سله sallah, لوده laudah.

Gable, *subs.* عرشه خازه 'arshah-i-kházah, قله عمارت qullah-i-'imárat, سر بام sar-i-bám.

Gad, *subs.* (*Wedge*) ميخ míkh, گاوه gávah, گوه gavvah, اخي akhí, گاز gáz, سيخ síkh, سر نيزه sar-naizah, پيكان paikán.—(*Graver*) قلم qalam, قلم حكاكي qalam-i-hakkákí.—(*Punch*) مثقب misqab.

Gad, *verb*, گرديدن gardídan, گشت كردن gasht kardan, گردش كردن gardish kardan, سير كردن sair kardan, اينسو و آنسو رفتن ín-sú va án-sú raftan.

Gad-about, *subs.* هر جاي har-jáy, هرزه گرد harzah-gard, ول گرد vil-gard.

Gadder, *subs.* گردش كننده gardish-kunandah, هرزه پيما harzah-paimá, ياوه گرد yávah-gard.

Gadding about, *subs.* گردش gardish, تماشائي tamashá,i-gardish-gáhí, گردشگاهي yávah-gardí, ياوه گردي harzah-paimá,í, هرزه پيمائي hairání, حيراني khar-magas.

Gad-fly, *subs.* خر مگس zabán-i-gáliyán (European), زبان گاليان askátlandí (European).—*adj.* اسكاتلندي gálí (European), گالي askátlandí (European).

Gaelic, *subs.* قلاب qulláb, قلابه qullábah.—(*Boom*) تير tír, فروند farvand.—(*Harpoon*) قلاب qulláb, نيزه كوچك naizah-i-kúchik, رميحه rumaihah, چوب شراع chúb-i-shará'.

Gaff, *subs.* (*Hook*) سيخك síkhak, آلت خروس جنگي álat-i-khurús-i-jangí.

Gaffle, *subs.* گلوگير gulú-gír, نفسگير nafas-gír, مايه سكوت máyah-i-sukút, دهن بند dahan-band.

Gag, *subs.* نفسگير كردن nafas-gír kardan, سكوت دادن sukút dádan.

Gag, *verb*, دهن بستن dahan bastan, رهن rahn (*pl.* رهن ruhun), بيعانه bai'ánah.—(*Challenge*) دعوت da'vat, دعوي da'vá, ادعا iddi'á, رجز خواني rajaz-khání,

Gage, *subs.* (*Pledge*) گرو girav,

مبارزت mubárazat, شاخ شانه shákh-shánah, دو طلبي dau-talabí (*vulg.*).—(*Measure*) پیمانه paimánah, مقیاس miqyás, معیار mi'yár, کیل kail, وزنه vaznah.—(*Nautical term*) انگ ang, حد hadd.—(*Rain-gage*) باران پیم bárán-paim, مطر سنج matar-sanj.

Gage, *verb,* (*Pledge*) گرو نهادن girav nihádan, رهن گذاشتن rahn guzáshtan.—(*Measure*) پیمودن paimúdan (*rt.* پیماي paimáy), پیمایش کردن paimáyish kardan, ذرع کردن zar' kardan.—(*Land*) مساحت کردن misáhat kardan.—(*Ascertain size or depth*) اندازه گرفتن andázah giriftan, قد گرفتن qadd giriftan, مقدار سنجیدن miqdár sanjídan.

Gager, *subs.* اندازه گیر andázah-gír, حد پیما hadd-paimá, مقدار سنج miqdár-sanj.

Gaiety, *subs.* خوشحالي khush-hálí, مسروري masrúrí, خرمي khurramí, لعب انگیزي la'b-angízí, فرحناکي farah-nákí, خورسندي khursandí, خود پسندي khud-pasandí, نشاطمندي nishát-mandí, نشاط nishát, ابتهاج ibtiháj, فرح farah, بشاشت basháshat, انبساط imbisát, شاد ماني shád-mání, طرب tarb, سرور surúr, گشایش gusháyish, خوشنودي khush-núdí, مسرت masarrat, جلوه فروشي jilvah-furúshí, کیف kaif.—(*There is much gaiety in Shíráz*) شیراز بسیار مسرت انگیز است Shíráz bisyár masarrat-angíz ast, شیراز پر از جلوه فروشي است Shíráz pur az jilvah-furúshí ast.

Gaily, *adv.* مسرورانه masrúránah, خوشحالانه khush-hálánah, خرمانه khurramánah, خورسندانه khursandánah, از روي فرحناکي az rúy-i-farah-nákí, بطور ابتهاج bi-taur-i-ibtiháj, خود پسندانه khud-pasandánah, با بشاشت bá-basháshat, از روي انبساط az rúy-i-imbisát, جلوه فروشانه jilvah-furúshánah, مفتخرانه muftakhiránah.

Gain, *subs.* فائده fáïdah (*pl.* فوائد favá'id), سود súd, حاصل hásil, صرفه sarfah, کسب kisb *or* kasb, استکساب istiksáb, اکتساب iktisáb, مکسب maksab, نفع naf', منفعت manfa'at, انتفاع intifá'.

Gain, *verb trans.* (*Acquire*) حاصل کردن hásil kardan, تحصیل کردن tahsíl kardan, بهم رسانیدن bi-ham rasánídan, اقتنا نمودن iqtiná nimúdan, یافتن yáftan (*rt.* یاب yáb), در یافتن dar-yáftan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), کسب نمودن kasb nimúdan, اکتساب نمودن iktisáb nimúdan, رسیدن rasídan, بتصرف آوردن bi-tasarruf ávardan, بدست آوردن bi-dast ávardan.—(*To gain over*) متفق الرأي ساختن muttafiqu 'r-ráí sákhtan.—*intrans.* منتفع گشتن muntafi' gashtan, مستفید شدن mustafíd shudan, پیش بردن písh burdan, بمقصود رسیدن bi-maqsúd rasídan.—(*Get ahead of*) تقدم یافتن taqaddum yáftan, جلو افتادن jilau uftádan, پیش رفتن písh raftan.—(*As a watch*) تند کار کردن tund-kár kardan.—(*To gain the good wishes*) حلب قلب کردن halb-i-qalb kardan, مطبوع خاطر واقع شدن matbú'-i-khátir váqi' shudan, پسند آمدن pasand ámadan, رضا حاصل کردن razá hásil kardan, از خود راضي ساختن az khud rází sákhtan.—(*What shall we gain thereby*) از این چه حاصل az ín chih hásil.

Gained, *part.* محصول mahsúl, محصل muhassal, بدست آورده bi-dast-ávardah.

Gainer, *subs.* منتفع muntafi', مستفید mustafíd, سودبر súd-bar, منفعت یاب manfa'at-yáb, کاست kásib, مکتسب muktasib.

Gainful, *adj.* مفید mufíd, نافع náfi', نفع رسان naf'-rasán, فائده fáïdah, فائده مند fáïdah-mand, فائده بخش fáïdah-bakhsh, سود مند súd-mand, پر سود pur-súd, قوي qavví.

Gainfully, *adv.* سود مندانه súd-mandánah, مفیدانه mufídánah, با فائده bá-fáïdah, از روي منفعت az rúy-i-manfa'at, بطور منفعت bi-taur-i-manfa'at, نافعانه náfi'ánah.

Gainings, *subs.* مکتسبات muktasabát, ما یملك má-yumlak, ما حصل má-hasal.

Gainless, *adj.* بیفائده bí-fáïdah, بینفع bí-naf', غیر مفید ghair-i-mufíd, نا سودمند ná-súd-mand, بي منفعت bí-manfa'at, بي حاصل bí-hásil, بیکاره bí-kárah.

Gainlessness, *subs.* بیفائدگي bí-fáïdagí, بینفعي bí-naf'í, غیر مفیدي ghair-i-mufídí, نا سودمندي ná-súd-mandí, بي منفعتي bí-manfa'atí, بي حاصلي bí-hásilí, بیکارگي bí-káragí.

Gainsay, *verb,* (*Contradict*) رد کلام کردن radd-i-kalám kardan, تخالف نمودن takháluf nimúdan, بر ضد گفتن bar-zidd guftan, رفض نمودن rafz nimúdan.—(*Deny*) انکار کردن inkár kardan, خلاف دانستن khiláf dánistan, اعتراض نمودن i'tiráz nimúdan.

Gainsayer, *subs.* خلاف گو khiláf-gú, مناقض munáqiz, مقاوم muqávim. — (*Denier*) منکر munkir, معترض mu'tariz, رد کننده radd-kunandah.

Gainsaying, *subs.* (*Contradiction*) مناقضت munáqazat, مخالفت mukhálafat.—(*Denial*) انکار inkár, اعتراض i'tiráz.

Gairish, *adj.* خوشنما khush-nimá, خود نما khud-nimá, ظاهري záhirí, جلوه فروش jalvah-furúsh, پیرایه بند píráyah-band, زیوري zívarí.

Gairishness, *subs.* خوشنمائي khush-nimá'í, خود نمائي khud-nimá'í, ظاهر رنگي záhir-rangí, جلوه فروشي jalvah-furúshí, پیرایه بندي píráyah-bandí, زیور آرائي zívar-árá'í.

Gait, *subs.* قدم qadam, رفتار raftár, شیوه shívah, گام gám, روش ravish, راه ráh, سلوك sulúk, خرامش khirámish, ذهاب zaháb, منشي manishí.

Gaiter, *subs.* لبچین lab-chín, لفچین laf-chín, پا تابه pátábah, ساق بند sáq-band, قلم پوش qalam-púsh.

Gala, *subs.* تعيش ta'ayyush, تعيد ta'ayyud, جلوه گري jilvah-garí, زينت بندي zínat-bandí, خود آرائي khud-árá,í.

Galactites, *subs.* (*Scientific term*) يشم شيري رنگ yashm-i-shírí-rang.

Galactometer, *subs.* شير سنج shír-sanj, شير آزما shír-ázmá.

Gala-day, *subs.* روي عيد rúy-i-'íd, يوم الزينه yaumu 'z-zínah.

Galangale (*Cyperus pertenuis*), *subs.* سعد كوبي sa'd-i-kúbí, مشك زمين mashk-i-zamín, طپلاق tapláq.

Galaxy, *subs.* (*Milky-way*) كهكشان kahkashán, مجره mujarrah, باب السما bábu 's-samá. — (*Galaxy of talent, &c.*) مجمع خوبان majma'-i-khubán, جمع اكابر jam'-i-akábir, مجموعه فضائل majmú'ah-i-fazáïl.

Galbanum (*Gum*), *subs.* قنه qinnah, بارزد bárzad, بارژد bárzhad, بيرزد bírzad.

Gale, *subs.* باد bád, هوا havá, طوفان túfán, باد و طوفان bád-va-túfán, ريح ríh (*pl.* ارواح arváh), نسيم nasím.

Galeated, *adj.* خود بر سر khúd-bar-sar, كله دار kullah-dár, مغفر پوش mighfar-púsh.—(*As a flower*) خود بسر khúd-bi-sar, تاجور táj-var.

Galena, *subs.* (*Chemical term*) سرب surb, رصاص rasás.

Galilean, *subs. and adj.* گليلي galílí (European), جليلي jalílí (European).

Galiot, *subs.* كشتي دو دگلي kashtí-i-dú-dagalí, جهاز هولندي jaház-i-húlandí (European).

Galipot (*Resin*), *subs.* صمغ samagh, كتيره katírah, اوذو úzú.

Gall, *subs.* زهره zahrah, زرداب zard-áb, صفرا safrá, تلخي talkhí, مرارت marárat.—(*Animosity*) حقد hiqd, كينه kínah, بغض bughz, دشمني dushmaní, عداوت 'adávat.

Gall, *verb,* (*The skin*) سائيدن sá,ídan, مجروح كردن majrúh kardan, زخم كردن zakhm kardan, بردن burdan, فرسودن farsúdan.—(*Fret*) رنجانيدن ranjánídan, آزردن ázurdan, تلخ جان كردن talkh-ján kardan, بخشم آوردن bi-khishm ávardan.

Gallant, *subs.* (*In good sense*) عاشق 'áshiq, محب muhibb, مودت پيشه mavaddat-píshah, دلبر dil-bar, دلربا dil-rubá, خود بردار khud-bardár, آراسته árástah.—(*In bad sense*) مول múl, جنده باز jindah-báz, شهوت پرست shahvat-parast, زن پرست zan-parast, خدن گير khidn-gír, معشوقه طلب ma'shúqah-talab, فاسق fásiq, فاجر fájir.—*adj.* (*Bold*) دلير dilír, بي پروا bí-parvá, شجاع shujá', شير دل shír-dil, مردانه mardánah, بهادر bahádur, جرأت مند jurät-mand.—(*Civil*) مؤدب müaddab, خليق khalíq, مهربان mihr-bán, خوش طبع khush-tab', ملاطف mulátif.—(*Attentive to ladies*) زن نواز zan-naváz, فرنگي منشي farangí-manishí, خروس خصلت khurús-khaslat, چاپلوس cháplús, متملق mutamalliq, شيرين ادا shírín-adá.

Gallantly, *adv.* (*Bravely*) شجاعانه shujá'ánah, دليرانه dilíránah, بي پروايانه bí-parváyánah, شير دلانه shír-dilánah, بطور مردانگي bi-taur-i-mardánagí.—(*Like a woer*) محبانه muhibbánah, عاشقانه 'áshiqánah, دلبرانه dil-baránah, دلربايانه dil-rubáyánah.

Gallantness, *subs.* خود پردازي khud-pardází, آراستگي árástagí, تزين tazayyun, تجمل tajammul.

Gallantry, *subs.* (*Bravery*) شجاعت shujá'at, دليري dilírí, مردانگي mardánagí, بي پروائي bí-parvá,í, شير دلي shír-dilí, جرأت مندي jurät-mandí, بهادري bahádurí. —(*Civility*) خليقي khalíqí, ملاطفت mulátafat, مهرباني mihr-bání, خوش طبعي khush-tab'í. — (*Towards ladies*) زن نوازي zan-navází, فرنگي منشي farangí-manishí, خروس خصلتي khurús-khaslatí, شيرين ادائي shírín-adá,í, چاپلومي cháplúsí, تملق tamalluq.

Gall-bladder (*Vesicula fellis*), *subs.* زهره دان zahrah-dán, زرداب دان zard-áb-dán, صفرا دان safrá-dán, مراره دان marárah-dán.

Galleon, *subs.* جهاز اسپانيولي jaház-i-ispániyúlí (European), كشتي چار سطحي kashtí-i-chár sat,hí, غليون ghaliyún (European).

Gallery, *subs.* رواق raváq, غلام گردش ghulám-gardish, راه رو ráh-rau, كوچه سر پوشيده kúchah-i-sar-púshídah, مرتبه بالا martabah-i-bálá, گردشگاه gardish-gáh, محفل mahfil (*pl.* محافل maháfil), شهنشين shah-nishín.— (*For pictures, &c.*), صورتخانه súrat-khánah.

Galley, *subs.* كشتي kashtí, قائق qáïq, ماشوه máshuvah, ناو náú, فلك fulk, زورق zauraq, سنبك sumbuk, سنبوق sumbúq.

Galley-slave, *subs.* اسير asír, گرفتار giriftár, دوساقي dúsáqí, بندي bandí, قيدي qaidí, ديل díl (*vulg.*).

Gall-fly, *subs.* مگس مازو magas-i-mázú, كرم مازو kirm-i-mázú.

Galliard, *subs.* مرد چالاك mard-i-chálák, شخص چابك shakhs-i-chábuk, تيز رفتار tíz-raftár, زرنگ zaring.

Gallic, *adj.* (*French*) فرنساوي fransáví (European), فرنسيسي fransísí (European), گالي gálí (European). —(*From gall*) مازوي mázúí, صفراوي safráví, زرداب zard-ábí.

Gallic-acid, *subs.* نمك مازوئي namak-i-mázú,í.

Gallican, *adj.* فرنساوي fransáví (European), فرنسيسي fransísí (European), گالي gálí (European).

Gallicism, *subs.* فرنساويت fransávíyat (European), افرنجيت ifranjíyat (European), گاليت gálíyat (European).

Galli-gaskins, *subs.* زير جامه فراخ zír-jámah-i-farákh, جوراب بزرگ júráb-i-buzurg.

Gallinaceous, *adj.* دجاجي dujájí, خانگي مرغي khánagí-murghí, تذروي tazarví.

Gallinipper (*Large mosquito*), *subs.* پشه pashah, بعوضه ba'úzah, بق baqq.

Gallipot, *subs.* حقه huqqah, قاب qáb, کوزه kúzah, قطي quttí, دسينه dusínah, مرتبان martabán.

Gall-nut (*Quercus infectoria*), *subs.* مازو mázú, مازي mází, عفص 'afs.

Gallon, *subs.* مکيال mikyál, پيمانه paimánah, سيال پيم sayyál-paim.

Galloon, *subs.* قيطن qaitán, بافته báftah, غايتان ghái-tán, زه zih.

Gallop, *subs.* دو dau, چارنعل chár-na'l, تاخت tákht, تاز táz.—(*Dance*) رقص raqs, ساز رقص sáz-i-raqs.

Gallop, *verb trans.* دوانيدن davánídan, تاختن tákhtan (*rt.* تاز táz), تازانيدن tázánídan, عنان دادن 'inán dádan. —*intrans.* دويدن davídan, سر شنو رفتن sar-i-shinau raftan, دوان دوان رفتن daván-daván raftan, بسرعت دويدن bi-sur'at davídan, چار نعل رفتن chár-na'l raftan.

Gallows, *subs.* دار dár, چوب دار chúb-i-dár, ازار آويز izár-ávíz, دار صلابه dáru 's-salábah, صليب salíb, چليپا chalípá.—(*Pole erected in a public place, at the foot of which criminals are executed*) قاپوق qápúq.

Gall-stone (*Calculus biliaris*), *subs.* حجر صفروي hajr-i-safraví, سنگ مراره دان sang-i-marárah-dán.

Galvanic, *adj* . کهرباي kah-rubáí, اليکتريقي alíktríqí, برقي barqí, کيماوي kímáví, گلوني galvaní (European).

Galvanism, *subs.* کهربائيت kah-rubáíyat, اليکتريقيت alíktríqíyat, برقيت barqíyat, کيماويت kímávíyat, تفضيض tafzíz, گلونيت galvaníyat (European).

Galvanist, *subs.* کهربائيت شناس kah-rubáíyat-shinás, کيماگر kímá-gar, مفضض mufazziz, گلونيت دان galvaníyat-dán (European).

Galvanize, *verb,* کيماکاري نمودن kímá-kárí nimúdan, مفضض ساختن mufazzaz sákhtan, روئين نمودن rú,ín nimúdan, گلوني کردن galvaní kardan (European).

Galvanized iron, *subs.* آهن مفضض áhan-i-mufazzaz, حديد سفيد hadíd-i-safíd, آهن روئين شده áhan-i-rú,ín-shudah.

Galvanometer, *subs.* کهربا پيم kah-rubá-paim, گلون سنج galvan-sanj (European).

Gamble, *subs.* قمار بازي qimár-bází, بازي bází.

Gamble, *verb,* قمار بازي کردن qimár-bází kardan, قمار کردن qimár kardan *or* zadan, باختن bákhtan (*rt.* باز báz), بازي کردن bází kardan.

Gambler, *subs.* قمار باز qimár-báz, مقامر muqámir, ميسر کار muyassar-kár.

Gambling, *subs.* قمار بازي qimár-bází, قمار qimár, ميسر کاري muyassar-kárí.—*adj.* قماري qimárí, بازي bází-kuní, ميسري muyassarí, ملعبي mal'abí.

Gamboge (*Gascinia cambogia*), *subs.* زرنيخ کمبادي zarníkh-i-kambádí, جوهر زرد jauhar-i-zard.

Gambol, *subs.* بازي bází, بازيچه bázíchah, لعب la'b, جست و خيز jast-u-khíz, شلنگ اندازي shiling-andází, وجد vajd, طرب tarab, پاي کوبي páy-kúbí.

Gambol, *verb,* بازي کردن bází kardan, جست و خيز کردن jast-u-khíz kardan, شلنگ زدن shiling zadan, وجد کردن vajd kardan, هروله نمودن harvalah nimúdan, تيز و کلنگ زدن tíz-u-kulang zadan.

Gambrel, *subs.* (*Hind leg of a horse*) پاي اسب páy-i-asb, ساق پس sáq-i-pas.—(*Stick*) کمانه kamánah, اعروجه u'rújah.

Game, *subs.* (*Sport*) لعب la'b, لهو lahv, بازي bází, نزهت nuzhat, تفرج tafarruj, شوخي shúkhí, مشغوليت mashghúlíyat, مسخره maskharah, ريشخند ríshkhand.—(*Gambling*) قمار بازي qimár-bází, بازي bází.—(*Prey*) صيد said, شکار shikár, نخچير nakhchír. —(*Game of hazard*) بازي اتفاقي bází-i-ittifáqí, برد و باخت bard-u-bákht.—[The favourite games amongst the Persians are جريد بازي jaríd-bází, or darting a blunt stick like a javelin at one another ; دوگله بازي dúghlah-bází, or throwing the stick on the ground, while at full gallop, so as to make it rebound over the head of the rider, who catches it in the air ; قيقاج qaiqáj, or shooting while at full gallop.—(*To spoil a person's game*) بازي شخص را ضائع نمودن bází-i-shakhs-rá zái' nimúdan.—(*He followed the same game*) پا توي کفش کرد pá túí-i-kafsh kard (*lit.* He put a foot in his shoe). — (*To make game of a person*) کلاه بر داشتن kuláh bar-dáshtan, دست انداختن dast andákhtan.

Game, *verb,* لعب نمودن la'b nimúdan, بازي کردن bází kardan, تفرج نمودن tafarruj nimúdan. —(*Gamble*) قمار زدن qimár zadan, گرو بستن girau bastan.

Game-cock, *subs.* خروس جنگي khurús-i-jangí.

Game-keeper, *subs.* شکار پا shikár-pá, نخچير بان nakhchír-bán, صيد نگهدار said-nigah-dár.

Gamesome, *adj.* بازي دوست bází-dúst, لعبت کار la'bat-kár, هروله جو harvalah-jú, طرب خو tarab-khú.

Gamester, *subs.* قمار باز qimár-báz, مقامر muqámir, قامر qámir, ميسر دوست mayassir-dúst, لهو پرست lahv-parast, بازي کار bází-kár.

Gaming, *subs.* قمار بازي qimár-bází, ميسر دوستي mayassir-dústí, لهو شعاري lahv-shi'árí, بازي کاري bází-kárí.

Gaming-house, *subs.* بازي خانه bází-khánah, ملعب mal'ab, قمار خانه qimár-khánah, ميسر گاه mayassir-gáh.

Gaming-table, *subs.* میز بازي míz-i-bází, دستگاه لعب dast-gáh-i-la'b.

Gammer, *subs.* عجوزه خانم 'ajúzah-khánam, ننه جان nanah-ján.

Gammon, *subs.* ران گراز rán-i-guráz, پرورده خوک parvardah-i-khúg.—(*Humbug*) فريب firíb, حيله hílah, خدعه khud'ah, تزوير tazvír, گول gúl, پوچ púch.

Gammon, *verb,* گوشت گراز پروردن gúsht-i-guráz parvardan, لحم خوک تدخين نمودن lahm-i-khúg tadkhín nimúdan.—(*Defeat at backgammon*) بر خسم غالب آمدن bar-khasm ghálib ámadan, گوي سبقت بردن gúí-i-sibqat burdan, مغلوب ساختن maghlúb sákhtan, شکست دادن shikast dádan.—(*Deceive*) فريب دادن firíb dádan, گول زدن gúl zadan, سر از راه در بردن sar az ráh dar-burdan, اغوا کردن ighvá kardan, گمراه نمودن gum-ráh nimúdan.

Gamut, *subs.* در مفصل durr-i-mufassal, لائحه نغمات موسقي láïhah-i-naghmát-i-músiqí, پرده صوت pardah-i-saut.

Gander, *subs.* قاز qáz, قاز نر qáz-i-nár.

Gang, *subs.* طائفه táïfah (*pl.* طوائف tavá'if), گروه gurúh, دسته dastah, جوق jauq.

Gang-board, *subs.* تخته پل takhtah-i-pul, جسر جهاز jisr-i-jaház, موقف mauqif, ممشي mamshá.

Ganglion, *subs.* سده suddah (*pl.* سدد sudud), غده ghuddah, دانه dánah, آماس ámás, بر آمدگي bar-ámadagí.

Gangrene, *subs.* خوره khurah, آکله ákilah.—(*Scorbutic gangrene*) فساد و ازاله لحوم لثه fasád va izálah-i-luhúm-i-lashshah.

Gangrene, *verb,* خوره زدن khurah zadan, آکله مند شدن ákilah-mand shudan, فاسد گشتن fásid gashtan, تباهي يافتن tabáhí yáftan.

Gangrenous, *adj.* خوره زده khurah-zadah, آکله مند فاسد ákilah-mand fásid, تباه tabáh, ضائع zái'.

Gangue, *subs.* (*Mining term*) رگ rag, عرق 'araq, خاك معدن دار khák-i-ma'dan-dár, سنگ فلز sang-i-filizz.

Gangway, *subs.* کوچه kúchah, معبر عام ma'bar-i-'ámm, گذر گاه guzar-gáh, تختگاه جهاز takht-gáh-i-jaház.

Ganja, *subs.* حشيش hashísh.

Gantlet, *subs.* تنبيه سر بازي tambíh-i-sar-bází, عقوبت عسکري 'uqúbat-i-'askarí, طعن طرفين ta'n-i-tarafín.—(*To run the gantlet*) همت کردن himmat kardan, مرتکب امر خطر ناك شدن murtakib-i-amr-i-khatar-nák shudan.

Ganymede, *subs.* ساقي sáqí, شاهد sháhid.

Gaol, *subs.* زندان zindán, زندان خانه zindán-khánah, حبس habs, محبس mahbas, سيه چال siyah-chál, سجين sajjín, سجن sijn (*pl.* سجون sujún), زنجير خانه zanjír-khánah, دستاق خانه dustáq-khánah (*vulg.*).

Gaol-bird, *subs.* محبوس mahbús, مقيد muqayyad, زنداني zindání, دستاقي dustáqí (*vulg.*).

Gaol-delivery, *subs.* زندان خلاصي zindán-khalásí, پاداش بيني pádásh-bíní, جزا دهي jizá-dihi, حبس رهي habs-rihí.

Gaoler, *subs.* زندانبان zindán-bán, بزرگ زندانخانه buzurg-i-zindán-khánah, سجان sajján, اسير نگهدار asír-nigah-dár, مستحفظ دستاقخانه mustahfiz-i-dustáq-khánah, دستاق دار dustáq-dár.

Gap, *subs.* چاك cháq, شق shaqq, شکاف shikáf, سوراخ súrákh, رخنه rikhnah, خلل khalal, فطور futúr, فروج furúj.

Gape, *subs.* خميازه khamyázah, دهن گشائي dahan-gushá'í, تثاوب tasávub.

Gape, *verb,* خميازه کشيدن khamyázah kashídan, خميازه شدن khamyázah shudan, دهن دره کردن dahan-darah kardan, اخوابه زدن ukhvábah zadan, تثاوب نمودن tasávub nimúdan.

Gaping, *subs.* خميازه khamyázah, دهن دره dahan-darah, تثاوب tasávub.

Garb, *subs.* (*Attire*) رخت rakht, لباس libás (*pl.* البسه albisah), ملبوس malbús, جامه jámah, پوشاك púshák, پوشن púshan, پوزش púzish, زي zí (*pl.* ازيا azyá).—(*Appearance*) ظهور zuhúr, نمايش nimáyish, پيدائش paidáïsh.

Garbage, *subs.* رشوه rishvah, مردار murdár, ميته maitah, رشت rasht, فضله fazlah, فضاله گوشت fazálah-i-gúsht, امعا am'á, روده raudah.

Garble, *verb,* (*Pick out*) انتخاب نمودن intikháb nimúdan, تو چيني کردن tú-chíní kardan, زبده جوئي کردن zubdah-jú'í kardan.—(*Corrupt or alter a writing or statement, to suit a particular purpose*) تحريف کردن tahríf kardan, الغا کردن ilghá kardan, باطل ساختن bátil sákhtan.

Garbled, *part. and adj.* محرف muharraf, تحريف شده tahríf-shudah, دست خورده dast-khurdah, محذوف mahzúf.

Garbles, *subs.* نفاضه nufázah, ذباله zubálah, چرك chirk, گل gil, گرد gard, غبار ghabár.

Garcina mangostana (*Mangosteen fruit*), *subs.* منگوستان mangústán.

Garden, *subs.* باغ bágh, باغچه bághchah, ميوه زار mívah-zár, درخت زار dirakht-zár, روضه rauzah (*pl.* رياض riyáz), حديقه hadíqah (*pl.* حدائق hadáïq), دوحت dauhat (*pl.* دوح davh), جنت jannat.—(*Botanical gardens*) باغ نباتات bágh-i-nabátát.—(*Flower-garden*) باغ گلکاري bágh-i-gul-kárí, گلستان gulistán, بوستان bústán, بستان bustán, گلزار gulzár, گلشن gulshan.—(*Kitchen garden*) باغچهٔ سبزي bághchah-i-sabzí, پاليز pálíz.—(*Public garden*) باغ عامه bágh-i-'ámmah,

تفرجگاه tafarruj-gáh.—(*Garden of Paradise*) باغ بهشت bágh-i-bihisht.—(*Summer-house or lodge in a garden*) عمارت ‘imárat, کوشك kúshk, ایوان aiván.—(*A well-kept garden*) باغ خیلي خوب اصلاح کرده bágh-i-khailí-khub-isláh-kardah, باغ پاك bágh-i-pák, باغ تمیز bágh-i-tamíz.

Garden, *verb*, باغ ساختن bágh sákhtan, باغ آراستن bágh árástan.

Gardener, *subs.* باغبان bágh-bán, باغچه چي bághchah-chí, بستان چي bustán-chí, ناطور nátúr (*pl.* نواطیر navátír).

Gardenia dumetorum, *subs.* (*Botanical term*) جوز کوئل jauz-i-kúsil.

Gardening, *subs.* باغباني bágh-bání, باغ سازي bágh-sází, باغ آرائي bágh-árá,í.—(*Ornamental gardening*) گلکاري gul-kárí.

Garget, *subs.* (*Disease*) پستانك pistának, داع الندي dá‘u ’s-sadí.

Gargle, *subs.* غرغره ghargharah, قلقله qalqalah, گلو شوئي gulú-shú,í.

Gargle, *verb trans. and intrans.* غرغره نمودن ghargharah nimúdan, قلقله کردن qalqalah kardan, گلو شستن gulú shustan.

Gargling, *subs.* غرغره ghargharah, گلو شوئي gulú-shú,í, غسل حلق ghasl-i-halq.

Gargoyle, *subs.* انبوبه umbúbah, لوله lúlah, آبشار áb-shár, تل tul, میزاب mízáb (*pl.* میازب miyázib).

Garish, *adj.* با رونق bá-raunaq, آراسته árástah, پیراسته pírástah, متحلي mutahallí, متزین mutazayyin.

Garland, *subs.* دسته dastah, تاج گل táj-i-gul, سهره sihrah, گلبند gul-band, منضوده manzúdah, عقد ‘iqd, شده shaddah-i-asmár va azhár, اثمار و ازهار توشه دان túshah-dán.

Garland, *verb*, شده آرائي کردن shaddah-árá,í kardan, گلبندي نمودن gul-bandí nimúdan.

Garlic (*Allium sativum*), *subs.* سیر sír, ثوم súm, فوم fúm.

Garment, *subs.* پوشاك púshák, پوشن púshan, جامه jámah, لباس libás (*pl.* البسه albisah), کسوت kisvat, رخت rakht, دوخته dúkhtah.

Garner, *subs.* انبار ambár, مخزن makhzan (*pl.* مخازن makházin).

Garner, *verb*, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), انبار کردن ambár kardan, ذخیره نمودن zakhírah nimúdan, مخزن ساختن makhzan sákhtan.

Garnet, *subs.* لعل la‘l.

Garnish, *subs.* تحسین tahsín, تزیین tazyín, توشیح taushíh, تجمیل tajmíl, حسن بخش husn-bakhsh, آرایش áráyish, آراي áráí, آراستگي árástagí, زیبندگي zíbandagí, پیرایش píráyish, زینت zínat, زیب zíb, زیور zívar, حلیه hilyah.

Garnish, *verb*, آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), آرایش دادن *or* کردن árayish kardan *or* dádan, پیراستن pírástan (*rt.* پیراي píráy), زینت دادن zínat dádan, تزیین نمودن tazyín nimúdan, توشیح نمودن taushíh nimúdan, زیب دادن zíb dádan, طرازیدن tarázídan, منقش ساختن munaqqash sákhtan, مزین ساختن muzayyan sákhtan, متحلي گردانیدن mutahallí gardánídan.

Garnishee, *subs.* (*Legal term*) متصرف اموال گریزپا mutasarrif-i-amvál-i-guríz-pá, عهده دار مدیون ‘uhdah-dár-i-madyún.

Garnisher, *subs.* آراینده áráyindah, پیراینده píráyindah, مزین muzayyin, زینت ده zínat-dih, زیوربخش zívar-bakhsh, آرایشگر áráyish-gar, پیرایه بند píráyah-band.

Garnishment, *subs.* (*Decoration*) تحسین tahsín, تزین tazayyun, تحلي tahallí, پیرایه بندي píráyah-bandí, توشیح taushíh, تجمیل tajmíl, حسن بخش husn-bakhsh. (*Legal term*) حکم احضار hukm-i-ihzár.—(*Fee*) مزد muzd, اجرت ujrat, حق haqq.

Garniture, *subs.* اسباب آرایش asbáb-i-áráyish, زیور آلات zívar-álát, زینت zínat, رخت rakht, لباس libás.

Garou-bark, *subs.* (*Daphne gnidium—spurge flax*) مازریون mázriyún.

Garret, *subs.* اوطاق بالا útáq-i-bálá, میانپي miyán-pay, زیر طاقي zír-táqí, زیر سقفي zír-saqafí, زاویه záviyah (*pl.* زوایا zaváyá).

Garreteer, *subs.* زیر طاقي نشین zír-táqí-nishín, زیر سقفي نشین zír-saqafí-nishín, زاویه گزین záviyah-guzín.

Garrison, *subs.* (*Of a castle*) اهل قلعه ahl-i-qal‘ah, مستحفظان قلعه mustahfizán-i-qal‘ah, محافظه muháfazah, سرباز مستحفظ sarbáz-i-mustahfiz, حامیها hámihá, ساخلو sákhlú, قشون ساخلوئي qushún-i-sákhlú,í.—(*Fortress itself*) قلعه حفاظت qal‘ah-i-hifázat, مستحفظ گاه mustahfiz-gáh, ساخلو خانه sákhlú-khánah, مستحکمه mustahkimah, سرباز نشین sarbáz-nishín.

Garrison, *verb*, مستحکم گردانیدن mustahkim gardánídan, سرباز نشاندن sarbáz nishándan, امن گردانیدن aman gardánídan.

Garrote, *subs.* خنق khanaq, شنق shanaq, تخنیق takhníq, تشریق tashríq, عقوبت اسپانیولي ‘uqúbat-i-ispánívúlí, خفه سازي khafah-sází.

Garrotte, *verb*, نیم خفه کردن ním-khafah kardan, بیهوش ساختن bí-húsh sákhtan.

Garrotter, *subs.* خفه ساز khafah-sáz, خناق کار khunáq-kár.

Garrulity, *subs.* زیاده گوئي ziyádah-gú,í, اطناب itnáb, اسهاب is,háb, پر گوئي pur-gú,í.

Garrulous, *adj.* زیاده گو ziyádah-gú, پر گو pur-gú, مقوال miqvál.

Garter, *subs.* جوراب بند jauráb-band, زانو بند zánú-band.—(*Order of the Garter*) نشان سروري انگلستان nishán-i-sarvarí-i-inglistán.

Garter, *verb,* جوراب بند زدن jauráb-band zadan, زانو بند بستن zánú-band bastan.—(*Invest with the Order of the Garter*) نشان سروري انگستان دادن nishán-i-sarvarí-i-inglistán dádan, بنشان انگلند سرافراز ساختن bi-nishán-ingland sar-afráz sákhtan.

Gas, *subs.* بخار bukhár, لطیفه سوخت latífah-i-súkht, گاز gáz (European).—(*The city is lighted with gas*) شهر با چراغ گاز روشن شده اشت shahr bá-chirágh-i-gáz raushan shudah ast.

Gascinia cambogia (*Gamboge*), *subs.* زرنیخ کمبادي zarníkh-i-kambádí, جوهر زرد jauhar-i-zard.

Gasconade, *subs.* لاف زني láf-zaní, گزاف زني gizáf-zaní, فیس کني fís-kuní, قل روي qul-ravi, فخوري fukhúrí, مفاخرت mufákharat.

Gasconade, *verb,* لاف زدن láf zadan, گزاف زدن gizáf-zadan, فیس کردن fís kardan, قل رفتن qul raftan, فخر کردن fakhr kardan, مفاخرت کردن mufákharat kardan.

Gaseous, *adj.* بخار وش bukhár-vash, لطیف latíf, هواي havá'i, گازي gází (European).—(*Gaseous water*) آب جوشان áb-i-júshán.

Gash, *subs.* زخم zakhm, سوراخ súrákh, قرح qarh, جرح jurh (*pl.* جروح juráh).

Gash, *subs.* زخم نمودن zakhm nimúdan, سوراخ کردن súrákh kardan, قرح رسانیدن qarh rasánídan, جرح دادن jurh dádan, آسیب رساندن ásíb rasándan.

Gasification, *subs.* بخار سازي bukhár-sází, ترقیق tarqíq, تلطیف taltíf, هوا گرداني havá-girdání, گاز سازي gáz-sází (European).

Gasify, *verb,* بخار ساختن bukhár sákhtan, ترقیق نمودن tarqíq nimúdan, تلطیف کردن taltíf kardan, هوا گردانیدن havá gardánídan, گاز ساختن gáz sákhtan (European).

Gasket, *subs.* بند شراع band-i-shirá', شراع بند shirá'-band.

Gaskins, *subs.* جوراب بزرگ júráb-i-buzurg, زیر جامه فراخ zír-jámah-i-farákh, شلوار shalvár.

Gas-light, *subs.* نور بخاري núr-i-bukhárí, روشني گاز raushaní-i-gáz (European).

Gas-meter, *subs.* گاز سنج gáz-sanj (European), گاس پیما gás-paimá (European).

Gasometer, *subs.* گاز انبار gáz-ambár (European), گاس خانه gás-khánah (European), کوره گاز پزي kúrah-i-gáz-pazí (European).

Gasometry, *subs.* گاز سنجي gáz-sanjí (European), گاس پیمائي gás-paimá'í (European).

Gasp, *subs.* دهن گشائي dahan-gushá'í, نفس دم مرگ nafas-i-dam-i-marg.

Gasp, *verb,* نفس زدن nafas zadan, دم زدن dam zadan, دهن باز کردن dahan báz kardan, آرزو بردن árzú burdan, تنافس نمودن tanáfus nimúdan, نفس تنفس زدن nafas-i-tanaffus zadan.

Gastric, *adj.* بطني batní, معدهي mi'dah'í, شکمي shikamí.

Gastric juice, *subs.* رطوبت معدیه rutúbat-i-mi'díyah.

Gastriloquist, *subs.* فوتك گو fútak-gú, تو شکم حرف زن tú-i-shikam-harf-zan, بطن آواز batn-áváz, گنده صدا gundah-sidá.

Gastriloquy, *subs.* فوتك گوئي fútak-gú'í, تو شکم حرف زني tú-i-shikam-harf-zaní, بطن آوازي batn-ávází, گنده صدائي gundah-sidá'í.

Gastritis (*Inflammation of the stomach*), *subs.* شکم درد کهنه shikam-dard-i-kuhnah, التهاب معده iltiháb-i-mi'dah.

Gastrodinia, *subs.* (*Medical term*) وجع معده vaj'-i-mi'dah.

Gastrology, *subs.* شرح معده sharh-i-mi'dah, بیان امراض بطن bayán-i-amráz-i-batn.

Gastronomer, *subs.* شکم پرست shikam-parast, عبد البطن 'abdu 'l-batn, ابیقوري abíqúrí (European).

Gastronomic, *adj.* عبد البطني 'abdu 'l-batní, شکم پرستي shikam-parastí, ابیقوري abíqúrí (European).

Gastronomy, *subs.* عبد البطني 'abdu 'l-batní, شکم پرستي shikam-parastí, ابیقوریت abíqúríyat, تعیش ta'ayyush.

Gas-works, *subs.* گاز خانه gáz-khánah (European), کار خانه گاس سازي kár-khánah-i-gás-sází (European).

Gate, *subs.* در dar, دروازه darvázah, قاپو qápú, قاپي qápí, باب báb, درب darb, درگاه dargáh, دهنه dahanah, مدخل madkhal (*pl.* مداخل madákhil).

Gate-keeper, *subs.* در بان dar-bán, بواب bavváb, قاپیچي qápí-chí, دروازه بان darvázah-bán.

Gather, *subs.* تا tah, تا tá, لاي láí, پیچ pích, پیچش píchish, چین chín, مرغول marghúl.

Gather, *verb trans.* جمع کردن jam' kardan, فراهم آوردن faráham ávardan, چیدن chídan (*rt.* چین chín).—(*Harvest*) حاصل بر داشتن hásil bar-dáshtan, حصاد نمودن hassád nimúdan, دروییدن diravídan, درو کردن dirau kardan.—(*Fruit, &c.*) ثمر چیدن samar chídan, اقتطاف کردن iqtitáf kardan, بر گرفتن bar-giriftan.—*intrans.* فراهم آمدن faráham ámadan, جمع شدن jam' shudan, گرد آمدن gard ámadan.—(*As a wound*) پر شدن pur shudan, بزرگ گشتن buzurg gashtan, چرك کردن chirk kardan, رسیدن rasídan.

Gathering, *subs.* (*Concourse*) جمع jam‘, جمعه jum‘ah, اجتماع ijtimá‘, جماعت jamá‘at, جمعیت jam‘íyat, مجموعه majmú‘ah, مجمع majma‘ (*pl.* مجامع majámi‘), گروه gurúh, شورا shúrá, مجلس majlis (*pl.* مجالس majális).—(*Tumour*) دانه dánah, ماده mádah, آبله ábilah, کورك kúrak.—(*Of fruit, &c.*) اقتطاف iqtitáf, اجتنا ijtiná, میوه چیني mívah-chíní.—(*Second gathering*) پس چین pas-chín.

Gaud, *subs.* زینت zínat, حلیه hilyah, زیور zívar, آرایش áráyish.

Gaudily, *adv.* متجملانه mutajammilánah, جلوه فروشانه jalvah-furúshánah, از روي مباهات az rúy-i-mubáhát, از روي لبختر az rúy-i-tabakhtur.

Gaudiness, *subs.* تجمل tajammul, جلوه فروشي jalvah-furúshí, زینت نمائي zínat-nimá,í.

Gaudy, *adj.* با تجمل bá-tajammul, جلوه فروش jalvah-furúsh, متبختر mutabakhtir, با جلال bá-jalál.

Gauge, *subs.* (*Pledge*) گرو girav, رهن rahn (*pl.* رهن ruhun), بیعانه bai‘ánah.—(*Challenge*) دعوت da‘vat, دعوي da‘vá, ادعا iddi‘á, رجز خواني rajaz-kháni, مبارزت mubárazat, شاخ شانه shákh-shánah, دو طلبي dau-talabí (*vulg.*).—(*Measure*) پیمانه paimánah, مقیاس miqyás, معیار mi‘yár, کیل kail, وزنه vaznah.—(*Nautical term*) انگ ang, حد hadd.—(*Rain-gauge*) باران پیم bárán-paim, مطر سنج matar-sanj.

Gauge, *verb,* (*Pledge*) گرو نهادن girav nihádan, رهن گذاشتن rahn guzáshtan.—(*Measure*) پیمودن paimúdan (*rt.* پیماي paimáy), پیمایش کردن paimáyish kardan, ذرع کردن zar‘ kardan.—(*Land*) مساحت کردن misáhat kardan.—(*Ascertain size or depth*) اندازه گرفتن andázah giriftan, قد گرفتن qadd giriftan, مقدار سنجیدن miqdár sanjídan.

Gauge-cock, *subs.* دهن شیر مقیاس گیري dahan-i-shír-i-miqyás-gírí, دهن شیر بخار شناس dahan-i-shír-i-bukhár-shinás.

Gauger, *subs.* مشروب آزما mashrúb-ázmá, پیپ سنج píp-sanj, ظرف سنج zarf-sanj, اندازه دان andázah-dán.

Gauging, *subs.* ظرف سنجي zarf-sanjí, پیپ سنجي píp-sanjí, اندازه گیري andázah-gírí.

Gauging-rod, *subs.* میل پیپ آزمائي míl-i-píp-ázmá,í, چوب اندازه گیري chúb-i-andázah-gírí, مقیاس miqyás.

Gaunt, *adj.* پوك púk, لاغر lághir, نزار nizár, نحیف nihíf, عجیف ‘ajíf, ضعیف za‘íf.

Gauntlet, *subs.* (*Iron glove*) قلچاق qulcháq, بازو بند bázú-band, دستوان dastuván, ذراع بند zirá‘-band.

Gauze, *subs.* برنجك birinjak.

Gauzy, *adj.* مشبك mushabbak, تود مانند túd-mánand, لطیف latíf, شفاف shaffáf, بدن نما badan-nimá.

Gavæus gaurus (*Bison*), *subs.* بیزون bízún (European).

Gavel, *subs.* مقدار قلیلي از غله miqdár-i-qalílí az ghallah, قبضه چند از حبوبات qabzah-i-chand az hubúbát.—(*Chairman's mallet*) تخماق کرسي نشین tukhmáq-i-kursí-nishín.

Gavel-kind, *subs.* (*Legal term*) بیع ارثي bai‘-i-irzí, بیع اولادي bai‘-i-auládí, ملك دائمي milk-i-dáïmí.

Gavial, *subs.* تمساح timsáh.

Gawk, *subs.* کوکو kúkú, فاخته fákhtah, تذرو tazarv (more properly a pheasant).—(*Fool*) کودن kaudan, احمق ahmaq, ابله ablah, بیوقوف bí-vuqúf, نا دان ná-dán, خل دمنك khul-damank.

Gawky, *adj.* (*Awkward*) نا هنجار ná-hanjár, نا تراشیده ná-tiráshídah, بد هیئت bad-híät.—(*Foolish*) سفیه safíh, کم عقل kam-‘aql, بي خود bí-khud, نا دان ná-dán, بلیتي bulaití, خل دمنك khul-damank.

Gay, *adj.* خوشحال khush-hál, خرم khurram, لعب انگیز la‘b-angíz, فرحناك farah-nák, خورسند khursand, خود پسند khud-pasand, نشاطمند nishát-mand, مبتهج mubtahij.—(*Colour*) ناضر názir.

Gayness, *subs.* مسروري masrúrí, خوشحالي khush-hálí, خرمي khurramí, خورسندي khursandí, فرحناکي farah-nákí, ابتهاج ibtiháj, خود پسندي khud-pasandí.

Gaze, *subs.* نظر nazar, بینش bínish, نگرش nigarish, ابصار ibsár, لحاظ laház.

Gaze, *verb trans.* دیدن dídan (*rt.* بین bín), نگریستن nigarístan, در نظر داشتن dar nazar dáshtan, رؤیت rüyat nimúdan, ابصار کردن ibsár kardan, ملاحظه نمودن muláhazah nimúdan, معاینه کردن mu‘áyanah kardan, چشم چراني نمودن chashm-charání nimúdan.—*intrans.* نظر کردن nazar kardan, نگران بودن nigarán búdan, معاینه کردن mu‘áyanah kardan, چشم چران شدن chashm-charán shudan.

Gazeful, *adj.* نگران nigarán, ناظر názir, ملاحظ muláhiz, معاین mu‘áyin.

Gazelle, *subs.* غزال ghazál, آهو áhú.

Gazer, *subs.* نظر نماینده nazar-nimáyandah, نگرنده nigarandah, ملاحظه کن muláhazah-kun, چشم چران chashm-charán.

Gazette, *subs.* روز نامه rúz-námah, جریده jarídah, صحیفه الاخبار sahífahu 'l-akhbár, گازت gázat (European).

Gazette, *verb,* مندرج ساختن mundarij sákhtan, درج کردن darj kardan, نشر نمودن nashr nimúdan, طبع کردن tab‘ kardan.

Gazetteer, *subs.* (*Book*) روز نامه rúz-námah, مجمع الاخبار majma‘u 'l-akhbár.—(*Person*) محرر جریده muharrir-i-jarídah, روز نامه نویس rúz-námah-nivís.

Gazing-stock, *subs.* مطرح نظر matrah-i-nazar, مورد

maurid-i-istihzá, مایه ریشخند máyah-i-ríshkhand, نظر گاه nazar-gáh.

Gear, *subs.* ساز sáz, یراق yaráq, برگ barg, زین zín, پالان pálán, مصالح masálih, اسباب asbáb.—(*Cog-wheel*) چرخ دندانه دار charkh-i-dandánah-dár.

Gear, *verb,* ساختن sákhtan (*rt.* ساز sáz), آراستن árástan (*rt.* آراي áráy), درست کردن durust kardan, اسباب کار پوشاندن asbáb-i-kár-púshándan, تیار ساختن tayyár sákhtan.

Gearing, *subs.* اسباب asbáb, مصالح masálih, زین و برگ zín-u-barg, متعلقات muta'alliqát, قطار چرخ دندانه دار qitár-i-charkh-i-dandánah-dár.

Gee! *interj.* هیخ híkh, هین hín.

Gehenna, *subs.* جهنم jahannam, دوزخ dúzakh, سقر saqar, داو البوار dáru 'l-bavár, جحیم jahím.

Gelable, *adj.* سخت شو sakht-shau, قوام بردار qavám-bardár, انجماد پذیر injimád-pazír, منجمد شو munjamid-shau, سفت شو sift-shau.

Gelatine, *subs.* سریشم ماهي siríshum-i-máhí, ماقوتي máqútí, دلمه dalamah.—(*Gelatine with sheep's trotters*) کله پاچه kullah-i-páchah.

Gelatinate, *verb,* سریشمي گشتن siríshumí gashtan, سفت شدن sift shudan, بسته گشتن bastah gashtan, دلمیدن dalamídan, زدوي شدن zudú,í shudan.

Gelatinous, *adj.* زدوي zudúí, سریشمي siríshumí, قوام دار qavám-dár, بسته bastah, دلمه dalamah, ماقوتي وار máqútí-vár.

Geld, *verb,* آخته کردن ákhtah kardan.

Gelded, *part.* مخصي makhsí, اخته akhtah, بخته bakhtah.

Gelding, *subs.* (*Horse*) آخته ákhtah, اخته akhtah, خصي khusí, اسب مخصي asb-i-makhsí, بار گیر bár-gír, اسب نیم تمام asb-i-ním-tamám.

Gelid, *adj.* سرد sard, بارد bárid, زیاد خنك ziyád-khunuk, یخ مانند yakh-mánand, جلید سا jilíd-sá.

Gem, *subs.* جوهر jauhar (*pl.* جواهر javáhir *and* جواهرات javáhirát), گوهر gauhar, سنگ قیمتي sang-i-qímatí, در dur.—(*Bud*) شکوفه shikúfah, غنچه ghunchah, تنزه tunzah, تنجه tinjah, تکمه tukmah, گنپ gump.

Gem, *verb trans.* جوهر پوش کردن jauhar-púsh kardan, مجوهر ساختن mujauhar sákhtan, ترصیع نمودن tarsí' nimúdan, آرایش دادن áráyish dádan.—*intrans.* غنچه کردن ghunchah kardan, تنجه زدن tinjah zadan, رستن rustan (*rt.* روي rúy).

Geminate, *verb,* دو تا کردن dú-tá kardan, دو لا نمودن dú-lá nimúdan, مضاعف ساختن muzá'af sákhtan, دو چند کردن dú-chand kardan, مثنی ساختن musanná sákhtan.

Gemination, *subs.* دو تائي dú-tá,í, دو لائي dú-lá,í, تضعیف taz'íf, دو چندي dú-chandí, تثنیه tasníyah.

Gemini, *subs.* جوزا jauzá, دو پیکر dú-paikar.

Gemmary, *adj.* جوهري jauharí, گوهري gauharí, دري durí.

Gemmate, *adj.* غنچه دار ghunchah-dár, تنجه دار tinjah-dár, آراسته árástah.

Gemmation, *subs.* غنچه داري ghunchah-dárí, تنجه آري tinjah-árí, تزهي tazahhí.

Gemmeous, *adj.* جوهري jauharí, گوهري gauharí, گوهر سا gauhar-sá, جوهر وش jauhar-vash, دري durí, در مانند dur-mánand.

Gemmiferous, *adj.* غنچه آور ghunchah-ávar, تنجه آر tinjah-ár, شکوفه ده shikúfah-dih.

Gemmy, *adj.* پر گوهر pur-gauhar, جوهر دار jauhar-dár.—(*Neat*) پاکیزه pákízah, منقه munaqqah, آراسته árástah, قشنگ qashang, نظیف nazíf, خوشگل khush-gil, شنگل shangul, منگل mangul, ملوس mulavvas.

Gendarme, *subs.* جاندارم jándárın (European).

Gendarmerie, *subs.* حرس haras, ضبطیه zabatíyah, عساکر 'asákir, پاسبان pásbán.

Gender, *subs.* جنس jins (*pl.* اجناس ijnás).

Gender, *verb,* زائیدن zá,ídan, تولید کردن taulíd kardan, تفریخ نمودن tafríkh nimúdan, انسال کردن insál kardan.

Genealogical, *adj.* نسبي nasabí, صهري sihrí, توالدي taváludí, اجدادي ajdádí, آباي ábáí.—(*Genealogical tree*) نسبت نامه nisbat-námah, شجر نامه shajar-námah, نسب نامه nasb-námah, سلسله نامه silsilah-námah, شجره نسب shajarah-i-nasab, دوحة انتساب dauhat-i-intisáb.

Genealogist, *subs.* نساب nassáb, نسب شناس nasab-shinás, تاریخ دان táríkh-dán.

Genealogize, *verb,* تاریخ نسب گفتن táríkh-i-nasab guftan, نسب نامه بیان کردن nasab-námah bayán kardan.

Genealogy, *subs.* نسب nasab, نسبت nisbat, ذریه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí).

General, *subs.* (*Of an army*) سردار sardár, سپه سالار sipah-sálár, لشکر کش lashkar-kash, میر آلاي mír-álái, سرتیپ sartíp, میر لوا mír-livá.—(*General of Brigade*) سرتیپ دوم sartíp-i-duvum.—(*General of Division*) سرتیپ اول sartíp-i-avval.—*adj.* عمومي 'umúmí, کلي kullí, جامع jámi', جنسي jinsí, نوعي nau'í, هر جائي har-já,í, همه گیر hamah-gír, همه رس hamah-ras, هر کسي har-kasí, مشترك mushtarak.—(*The whole*) جمله jumlah, همگي hamagí, تمام tamám, جمیع jamí', تمامي tamámí, قاطبه qátibah, کافه káffah, جمهور jumhúr, همه hamah, سراسر sar-á-sar, همه روي هم رفته hamah-rúy-ham-raftah.—(*To be general*) شیوعي داشتن shuyú'í dáshtan, مروج بودن muravvaj búdan, متداول بودن mutadávil búdan.—(*In general*) عموماً 'umúman, علي العموم 'ala 'l-'umúm, اکثر aksar,

بنا بر رأي جمهوري biná bar räí-i-jumhúrí. — (*In general and in particular*) عموماً و خصوصاً ‘umúman va khusúsan.

Generalissimo, *subs.* مردار كل sardár-i-kull, امير اعظم amír-i-a‘zam, سپه سالار sipah-sálár.

Generality, *subs.* عموم ‘umúm, عموميت ‘umúmíyat. —(*Generalities*) كليات kullíyát.

Generalization, *subs.* اكثر aksar, جمهور jumhúr, كليه kullíyah, تعميم ta‘mím.

Generalize, *verb,* تعميم نمودن ta‘mím nimúdan, در تحت قانون كلي در آوردن dar taht-i-qánún-i-kullí dar-ávardan, رجوع بجنس دادن rujú‘ bi-jins dádan.

Generally, *adv.* عموماً ‘umúman, كلية kullíyatan, نظر برأي جمهور nazar bi-räí-i-jumhúr, در اكثر حالات dar-aksar-i-hálát.

Generalness, *subs.* عاميت ‘ámíyat, تعميم ta‘mím, جمهوريت jumhúríyat, شيوع shuyú‘, كليت kullíyat.

Generalship, *subs.* هنر سرداري hunar-i-sardárí, مايه سپه سالاري máyah-i-sipah-sálárí, اميريت amíríyat.

Generant, *subs.* قوه مولده qúvah-i-múlidah, خالصه توليد khálisah-i-taulíd, خط ناشي khatt-i-náshí.

Generate, *verb,* زائيدن zá,ídan, توليد كردن taulíd kar-dan, بيرون دادن bírún dádan, تنسيل نمودن tansíl nimúdan, پيدا كردن paidá kardan.

Generated, *part.* متولد mutavallid, مولود maulúd.

Generation, *subs.* (*Begetting*) توليد taulíd, تناسل tanásul, زهش zahish.—(*Race*) سلسله silsilah, خاندان khándán, خانواده khánvádah, اصل asl, نسل nasal, نسب nasab, قوم qaum (*pl.* اقوام aqvám), آل ál, نژاد nizhád, دودمان dúdmán, تبار tabár, قبيله qabílah (*pl.* قبائل qabáïl), خانمان khánamán, ذريه zurríyah (*pl.* ذراري zarárí).—(*A succession*) پشت pusht, طبقه tabaqah, نسل nasl, دوره daurah, قرن qarn (*pl.* قرون qurún). —(*From generation to generation*) دور الادوار dauru ’l-advár, نسلاً بعد نسل naslan ba‘d naslin, دور بدور daur-bi-daur, پشت به پشت pusht-bi-pusht, قرن بعد از qarn ba‘d az qarn.—(*Organ of generation*) آلت تناسل álat-i-tanásul, ادات توليد adát-i-taulíd.

Generative, *adj.* مولد múlid, توليدي taulídí, قابل تناسل qábil-i-tanásul, زهشي zahshí.

Generator, *subs.* مولد múlid, والد válid, زاينده záyan-dah, پيدا كننده paidá-kunandah.

Generic, *adj.* جنسي jinsí, كلي kullí.

Generically, *adv.* جنساً jinsan, كليتاً kullíyatan, نوعاً nau‘an, قاطبةً qátibatan.

Generosity, *subs.* سخاوت sakhávat, سخا sakhá, كرامت karámat, مكرمت makramat, عطامندي ‘atá-mandí, گشاده دستي gushádah-dastí, جواد منشي javvád-manishí, محسني muhsiní, جود júd, فضل fazl, ذو فضلي zú-fazalí, احسان ihsán, جوان مردي ján-mardí, فتوت futúvat.

Generous, *adj.* سخي sakhí, كريم karím, جواد javvád, جواد منش javvád-manish, گشاده دست gushádah-dast, جوانمرد ján-mard, منعم mun‘im, وهاب vahháb, فياض fayyáz, سامح sámih, عطا مند ‘atá-mand, ذو فضل zú-fazl, محسن muhsin, متكارم mutakárim.

Generously, *adv.* از روي سخاوت az rúy-i-sakhávat, بطور عطا مندي bi-taur-i-‘atá-mandí, جواد منشانه javvád-manishánah, ذو فضلانه zú-fazlánah, محسنانه muhsinánah.

Generousness, *subs.* سخاوتمندي sakhávat-mandí, عطامندي ‘atá-mandí, جواد منشي javvád-manishí, جوان مردي ján-mardí.

Genesis, *subs.* تكوين takvín, توليد taulíd, ايجاد íjád, خلقت khulqat, پيدايش paidáyish, تنسيل tansíl, نژاد nizhád.

Genet, *subs.* تاتوئي اسپانيولي tátú,í-i-ispániyúlí.—(*Weasel*) گربه شمالي gurbah-i-shimálí.—(*Skin*) پوست گربه púst-i-gurbah.

Genetic, *adj.* اصلي aslí, جنسي jinsí, نژادي nizhádí, فطري fatrí.

Geneva, *subs.* آب سفيد safíd-áb, عرق ‘araq, جين jín (European).

Genevese, *subs.* اهل جنيوا ahl-i-jiníyá (European), مردم جنيوا mardum-i-jiníyá (European), سكنه جنيوا sakanah-i-jiníyá (European).

Genial, *adj.* روح افزا rúh-afzá, مطبوع طبع matbú‘-i-tab‘, نشاط افزا nishát-afzá, بهجت انگين buhjat-angín, حسب دلخواه hasb-i-dil-kháh, دلپسند dil-pasand, فرحت بخش farhat-bakhsh, فرحناك farah-nák, شاد مان shád-mán.

Geniality, *subs.* نشاط افزائي nishát-afzá,í, بهجت انگيزي buhjat-angízí, فرحت بخشي farhat-bakhshí, فرحناكي farah-nákí, شاد ماني shád-mání, دلپسندي dil-pasandí.

Genially, *adv.* بالطبع bi ’t-tab‘, با لذات bá-lizzát, مبتهجانه mubtahijánah, مسرورانه masrúránah, بطور فرحناكي bi-taur-i-farah-nákí.

Geniculation, *subs.* گرهداري girih-dárí, عقده مندي ‘uqdah-mandí, نا هنجاري ná-hanjárí.

Genital, *adj.* توليدي taulídí, تنسيلي tansílí, زايشي záyishí, زهشي zahshí.

Genitals, *subs.* آلات تناسل álát-i-tanásul, فروج furúj.

Genitive, *subs.* حالت اضافه hálat-i-izáfah.—(*Noun in the genitive case*) مضاف اليه muzáf-ilaihí.—(*Noun which governs another in the genitive*) مضاف muzáf.

Genitor, *subs.* والد válid, پدر pidar, جد jadd (*pl.* اجداد ajdád), پيدا كننده paidá-kunandah.

Genius, *subs.* (*Talent*) ادراك idrák, فراست firásat, زهن zihn, زكاوت zakávat, عقل ‘aql, هوش húsh, خرد khird, زرنگي zaringí.—(*Spirit*) جن jinn, جان ján (*pl.* اجنه

ajinnah), دیو dív, پری parí.—(*Person*) عقلمند ʻaql-mand, هوشمند húsh-mand, شخصي با ادراك shakhsí-i-bá-idrák, بخرد bi-khird.—(*Natural genius*) سلیقه sulí-qah, ذوق zauq, قوه اختراع qúvah-i-ikhtirá‘.

Genteel, *adj.* خوش خلق khush-khulq, نیك خو ník-khú, ملائم طبع muláïm-tab‘, نرم مزاج narm-mizáj, رؤف raüf, مهربان mihr-bán.

Genteelly, *adv.* خوش خلقانه khush-khulqánah, بطور نیك bi-taur-i-ník-khú,í, از روي ملائم طبعي az rúy-i-muláïm-tab‘í, نرم مزاجانه narm-mizájánah, رؤفانه raüf-ánah, بطور مهرباني bi-taur-i-mihr-báni.

Genteelness, *subs.* خوش خلقي khush-khulqí, نیك خوئي ník-khú,í, ملائم طبعي muláïm-tab‘í, نرم مزاجي narm-mizájí, رؤفي raüfí, مهرباني mihr-báni.

Gentianæ chirayitæ radix (*Chiretta-root*), *subs.* قصب الزریره qasabu 'z-zarírah, چراسیا chirásiyá, جرانه jiránah, ني نهاوندي nay-i-nahávandí.

Gentianæ luteæ radix (*Gentian*), *subs.* کوشاد kúshád, جنطیانا jantiyáná (European).

Gentil, *subs.* باز báz, قوش qúsh, صقر saqr (*pl.* صقور suqúr), شاهین sháhín.

Gentile, *subs.* وثني vasní, امي ummí, امي umamí, نا مسلم ná-muslim, بي کتاب bí-kitáb. — (*Gentile nations*) طوائف taváïf, ملل milal, اقوام aqvám, شعوب shu‘úb, امیین ummíyín.—*adj.* قومي qaumí, شعبي sha‘bí, امي ummí, نا مسلماني ná-musulmání, بي کتابي bí-kitábí, وثني vasní, بت پرست bat-parast.

Gentilism, *subs.* قومیت qaumíyat, امیت ummíyat, نا مسلمان گري ná-musulmán-garí, بي کتابي bí-kitábí, وثنیت vasníyat, بت پرستي bat-parastí.

Gentility, *subs.* نجابت najábat, خوش سلوکي khush-sulúkí, ملایمت muláyamat, نرم مزاجي narm-mizájí, شرافت sharáfat, اصلمندي asl-mandí.

Gentle, *adj.* (*Mild*) حلیم halím, ملائم muláïm, لطیف latíf, رحیم rahím, مشفق mushfiq, رؤف raüf, نرم طبع narm-tab‘, خلیق khalíq, حنیف haníf.—(*Horse*) رام rám, مطیع mutí‘.—(*As regards birth*) نجیب najíb, خوش سلوق khush-sulúq, شریف sharíf, اصلمند asl-mand.

Gentle-folks, *subs.* اشراف ashráf, اعیان a‘yán, نجبا nujabá, بزرگان buzurgán, اکابر akábir.

Gentleman, *subs.* بیگزاده beg-zádah, نجیب najíb (*pl.* نجبا nujabá), اقا aqá, خانزاده khán-zádah, بزرگزاده buzurg-zádah, مرد معقول mard-i-ma‘qúl, نیك منش ník-manish, انیس طبع anís-tab‘, شریف خصلت sharíf-khaslah, خوش نهاد khush-nihád.

Gentleman-like, *adj.* بزوگ وش buzurg-vash, نجیب سا najíb-sá, شریف مانند sharíf-mánand, معقولانه ma‘qúl-ánah, مردانه mardánah, نیك منشانه ník-manishánah.

Gentlemanliness, *subs.* نجابت najábat, شرافت sha-ráfat, بزرگزادگي buzurg-zádagí, نیك منشي ník-manishí, معقولي ma‘qúlí, انسانیت insáníyat, جاونمردي jávan-mardí.

Gentleness, *subs.* حلم hilm, ملایمت muláyamat, لطف lutf, رفق rifq, لطافت latáfat, ظرافت zaráfat, نرم خوئي narm-khú,í, مدارا mudárá, ذل zill *or* zull, فرو تني furú-taní, تواضع tavázu‘, معقولیت ma‘qúlíyat.

Gentlewoman, *subs.* نجیبه najíbah, شریفه sharífah, سیده sayyidah, معقوله ma‘qúlah, کریمه karímah, خاتون khátún, بانو زن bánú-zan.

Gently, *adv.* آهسته áhistah, یواش yavásh, سنگنك san-ganak, نرم نرم narm-narm, بارامي bi-árámí, بطور ملایمت bi-taur-i-muláyamat, مهلاً mahlan.—(*Gently does it*) نرمي در کار است narmí dar kár ast, درشتي و عجله عبث است durushtí va ‘ajalah ‘abas ast.—*interj.* یواش yavásh.

Gentoo, *subs.* اهل هند ahl-i-hind, هندي hindí, هندو hindú.

Gentry, *subs.* اواسط ناس avásit-i-nás, ارباب تربیت arbáb-i-tarbiyat, نجیب زادگي najíb-zádagí, ادب پیشگي adab-píshagí, ملاطفت mulátafat.

Genuflection, *subs.* زانو زني zánú-zaní, جثي jisí, رکوع rukú‘, رکعت ruk‘at, سجده sijdah.

Genuine, *adj.* خالص khális, اصیل asíl, اثیل asíl, عیني ‘ainí, صحیح sahíh, اصلي aslí, خاص kháss, پاك pák, بي عیب bí-‘aib.—(*Authentic*) حقیقي haqíqí, صحیح sahíh, درست durust, دست نخورده dast-na-khurdah, واقعي váq‘í, نا مغشوش ná-maghshúsh, پاك pák, راستین rástín.

Genuinely, *adv.* خالصانه khálisánah, صحیحاً sahíhan, بطور درست bi-taur-i-durust, از روي راستي az rúy-i-rástí, نا مغشوشانه ná-maghshúshánah.

Genuineness, *subs.* صحت sihhat, حق haqq, راستي rástí, عینیت ‘ainíyat, اصلیت aslíyat, خاصیت khás-síyat, پاکي pákí. — (*Authenticity*) درستي durustí, صحت sihhat, دست نخوردگي dast-na-khurdagí, نا مغشوشي ná-maghshúshí, واقعیت váq‘íyat.

Genus, *subs.* جنس jins (*pl.* اجناس ajnás).

Geocentric, *adj.* زمین مرکزي zamín-markazí, زميني zamíní, ارضي arzí.

Geode, *subs.* مغاره گرد maghárah-i-gird, حفره مدور hufrah-i-mudavvar.

Geodesy, *subs.* مساحت masáhat, زمین پیمائي zamín-paimá,í.

Geognosy, *subs.* زمین شناسي zamín-shinásí, معرفت کره ارض ma‘rifat-i-kurah-i-arz, زمین داني zamín-dání.

Geogony, *subs.* زمین سازي zamín-sází, معرفت صورت زمین ma‘rifat-i-súrat-i-zamín, علم بنائي ارض ‘ilm-i-biná,í-i-arz.

Geographer, *subs.* جغرافیا دان jughráfíyá-dán

(European), جغرافيا نويس jughráfíyá-nivís (European), جغرافيا گو jughráfíyá-gú.

Geographical, *adj.* جغرافياي jughráfíyáí, متعلق بجغرافيا muta'alliq bi-jughráfíyá (European).

Geographically, *adv.* بطور جغرافيا bi-taur-i-jughráfíyá (European), از روي علم جغرافيا az rúy-i-'ilm-i-jughráfíyá (European).

Geography, *subs.* بيان اقطاع زمين bayán-i-aqtá'-i-zamín, توصيف كره ارض tausíf-i-kurah-i-arz, تخطيط بلاد takhtít-i-balád, علم جغرافيا 'ilm-i-jughráfíyá (European), جغرافي jughráfí (European), جوغرافيا júghráfíyá (European). — (*Political geography*) جغرافي سياسي jughráfí-i-siyásí (European).

Geological, *adj.* اساس الارضي asásu 'l-arzí, زمين كاوي zamín-káví, جولاجياي julájiyáí (European).

Geologically, *adv.* بقاعده اساس الارضي bi-qá'idah-asásu 'l-arzí, بطريق زمين كاوي bi-taríq-i-zamín-káví, بطور جولاجيا bi-taur-i-gúlájiyá (European).

Geologist, *subs.* اساس الارض شناس asásu 'l-arz-shinás, زمين كاو zamín-káv, جولاجيا دان júlájíyá-dán (European).

Geologize, *verb,* ارض شناس شدن arz-shínás shudan, زمين كاوي كردن zamín-káví kardan, جولاجيا خواندن júlájíyá khándan (European), تحقيقات جولاجيائي نمودن tahqíqát-i-júlájíyá,í nimúdan (European).

Geology, *subs.* علم طبقات زمين 'ilm-i-tabaqát-i-zamín, اساس الارض شناس asásu 'l-arz-shinás, زمين كاوي zamín-káví, گفتگو در بنائي زمين guftugú dar biná,í-i-zamín.

Geomancer, *subs.* رمال rammál, فالگير fäl-gír.

Geomancy, *subs.* علم الرمل 'ilmu 'r-ramal, رمالي rammálí, فالگيري fäl-gírí.

Geometer, *subs.* مهندس muhandis, هندسه دان handasah, زمين پيما zamín-paimá, مساحتگر masáhat-gar.

Geometrical, *adj.* هندسي handasí, مهندسي muhandisí, مساحتگري masáhat-garí.—(*Geometrical progression*) اصعافاً مضاعفه is'áfan-musá'afah, سلسله ضرب و تقسيم silsilah-i-zarb va taqsím.

Geometrically, *adv.* از روي علم هندسه az rúy-i-'ilm-i-handasah, بطور هندسه داني bi-taur-i-handasah-dání, بقانون مهندسي bi-qánún-i-muhandisí, بطور مساحتگري bi-taur-i-masáhat-garí.

Geometrician, *subs.* مهندس muhandis, هندسه دان handasah-dán, زمين پيما zamín-paimá, مساحتگر masáhat-gar.

Geometrize, *verb,* مهندسانه عمل كردن muhandisánah 'amal kardan, مساحتگرانه كار نمودن masáhat-garánah kár nimúdan, بر وفق علم مساحت صورت دادن bar vifq-i-'ilm-i-masáhat súrat dádan.

Geometry, *subs.* علم مساحت 'ilm-i-masáhat, علم هندسه 'ilm-i-handasah, زمين پيمائي zamín-paimá,í, مساحتگري masáhat-garí.

Geophagism, *subs.* (*Medical term*) گل خوري gil-khurí.

Geophagist, *subs.* (*Medical term*) گل خور gil-khúr.

Georama, *subs.* طاق زمين نما táq-i-zamín-nimá, گنبد جهان بين gumbid-i-jahán-bín, آلت جهان نما álat-i-jahán-nimá.

Georgic, *subs.* سرود فلاحي surúd-i-fallábí, فلاحت نامه faláhat-námah, شعر برز گري sha'r-i-barz-garí.—*adj.* فلاحي fallábí, فلاحتي faláhatí, زراعتي zirá'atí, برز گري barz-garí.

Georgium sidus (*Planet Uranus*), *subs.* اورانوس úránús (European).

Geranium (*Erodium moschatum*), *subs.* برگ عطر barg-i-'itr.

Germ, *subs.* نبت nabt, نشيت nashíyat, تخم tukhm, اصل asl, ريشه ríshah, اثله aslah (*pl.* اثال isál), بنا biná, شطا shatá.

German, *subs.* جرماني jirmání (European), جرمني jirmaní (European).

Germane, *adj.* نزديك nazdík, قريب qaríb, منسوب mansúb.

Germander, *subs.* (*Teucrium chamædrys—wall germander*) بلوط الارض ballútu 'l-arz.—(*Teucrium scorasoïdes—water germander*) گل خنو gil-i-khanu, مريم نخودي marím-i-nukhúdí, ارپه arpah.—(*Teucrium marum—marine germander*) مرو خوشبو marv-i-khush-bú.

Germanic, *adj.* جرمني jirmaní (European), جرماني jirmání (European).

Germanism, *subs.* جرمنيت jirmaníyat (European), جرمانيت jirmáníyat (European).

German-silver, *subs.* نقره جرمني nuqrah-i-jirmaní, نقره باردار nuqrah-i-bárdár, چدن سفيد chudan-i-safíd.

Germen, *subs.* نبت nabt, نشيت nashíyat, تخم tukhm, اصل asl, ريشه ríshah, اثله aslah (*pl.* اثال isál), بنا biná, شطا shatá.

Germinal, *adj.* اصلي aslí, نژادي nizhádí, نبتي nabtí.

Germinant, *adj.* رويا rúyá, نشو نما nashv-nimá, نمو كن nimú-kun.

Germinate, *verb,* رستن rustan (*rt.* روي rúy), روئيدن rú,ídan, سر زدن sar zadan, سر سبز شدن sar-i-sabz shudan, تنجه كردن tinjah kardan, غنچه نمودن ghunchah nimúdan, شكوفه كردن shikúfah kardan.

Germination, *subs.* رويش rúyish, زهش zihish, تنجه زني tinjah-zaní, نمو nimú, سبز شوي sabz-shaví, مدت اخراج شطا maddat-i-ikhráj-i-shatá.

Gerund, *subs.* (*Grammatical term*) اسم حاليه ism-i-hálíyah.

Gestation, *subs.* حاملگي hámilagí, حمل haml, مدت همل maddat-i-haml.

Gestic, *adj.* رقصي raqsí, حركتي harakatí, عملي ‘amalí.

Gesticulate, *verb trans.* تقليد در آوردن taqlíd dar-ávardan, صورت نمائي كردن súrat-nimá,í kardan, حركات نمودن harakát nimúdan, نقل در آوردن naql dar-ávardan.—*intrans.* مقلدي كردن muqallidí kardan, مثال در آوردن misál dar-ávardan, حركات كردن harakát kardan, مسخره نمودن maskharah nimúdan, نقل در آوردن naql dar-ávardan.

Gesticulation, *subs.* اظهار حركات izhár-i-harakát, حركات harakát, تقليد taqlíd, مسخره maskharah.

Gesticulator, *subs.* تقليد كن taqlíd-kun, حركات نما harakát-nimá, مسخره باز maskharah-báz, نقال naqqál.

Gesture, *subs.* وضع vaz‘ (*pl.* اوضاع auzá‘), حركت harakat, حركات harakát.

Gesture, *verb trans.* تقليد در آوردن taqlíd dar-ávardan, صورت نمائي كردن súrat-nimá,í kardan, حركات نمودن harakát nimúdan, نقل در آوردن naql dar-ávardan.—*intrans.* مقلدي كردن muqallidí kardan, مثال در آوردن misál dar-ávardan, حركات كردن harakát kardan, مسخره نمودن maskharah nimúdan, نقل در آوردن naql dar-ávardan.

Get, *verb*, حاصل كردن hásil kardan, بهم رسانيدن bi-ham rasánídan, پيدا كردن paidá kardan, اندوختن andúkhtan (*rt.* اندوز andúz), گرفتن giriftan (*rt.* گير gír), يافتن yáftan (*rt.* ياب yáb), گير آوردن gír ávardan.—(*To get by heart*) ياد گرفتن yád giriftan, آموختن ámúkhtan (*rt.* آموز ámúz), حفظ كردن hifz kardan, از بر كردن az bar kardan.—(*To get down*) پائين آمدن pá,ín ámadan.—(*To be got*) دو چار شدن dú-chár shudan, گير آمدن gír ámadan, بدست آمدن bi-dast ámadan, يافته شدن yáftah shudan, همدست شدن ham-dast shudan, بهم رسيدن bi-ham rasídan, پيدا شدن paidá shudan.—(*The dust gets into my eyes*) گرد توئي چشمم داخل مي‌شود gard tú,í-i-chashm-am dákhil mí-shavad.—(*How will you get along with this affair*) تو كجا اين كار كجا tú kujá ín kár kujá.—(*He could not get what he wished*) دندانش كار نكرد dandán-ash kár na-kard (*lit.* His teeth could not get a grip).—(*They get on very well together*) ميانه شان خوب است miyánah-i-shán khub ast, ميانشان خيلي گرم است miyán-i-shán khailí garm ast.—(*He has got his punishment*) بسزاش رسيد bi-sizá’sh rasíd.—(*How are you getting on*) كار و بار شما چه طور است kár-u-bár-i-shumá chih taur ast.—(*You will never get it*) برايت كاشته اند biráy-at káshtah and (*lit.* They have sown it for you).—(*To get a person to do a thing*) دادن dádan (*rt.* ده dih).—(*To get away*) پا رفتن pá raftan, در رفتن dar raftan, كنار كشيدن kinár kashídan.—(*To get on without*) احتياج نداشتن ihtiyáj na-dáshtan.—(*To get out of a person*) صرافت انداختن siráfat andákhtan.—(*To get out of*) جان بدر بردن ján bi-dar burdan, خلاص شدن khilás shudan.—(*To get through one’s work*) سوار كار شدن suvár-i-kár shudan.—(*To get to—reach*) رسيدن rasídan, واصل شدن vásil shudan.—(*To get up—rise*) خاستن khástan (*rt.* خيز khíz), بر خاستن bar-khástan (*rt.* بر خيز bar-khíz), پا شدن pá-shudan.—(*To get upstairs*) پله خوردن pillah khurdan.—(*To get up from bed*) از خواب بر خاستن az kháb bar-khástan, پا شدن pá shudan, از بستر بيرون آمدن az bistar bírún ámadan.

Geum urbanum (*Herb avens or bennet*), *subs.* بيخ شب بو bíkh-i-shab-bú.

Gew, *subs.* نا چيز ná-chíz, بازيچه bázíchah, هرزه harzah, لعبت lu‘bat, شي حقير shai-i-haqír, اعجوبه كوچك u‘jú-bah-i-kúchik.

Geyser, *subs.* چشمه آب جوشان chashmah-i-áb-i-jau-shán, حميم پاش hamím-pásh.

Ghastful, *adj.* مهيب muhíb, سهمناك sahm-nák, منفور manfúr, مكروه makrúh, انگيز دهشت dahshat-angíz, غول خيز ghúl-khíz.

Ghastliness, *subs.* هيبتناكي haibat-nákí, رعب انگيزي ru‘b-angízí, منفوري manfúrí, غول وشي ghúl-vashí, اصفريت asfaríyat, قبيح منظري qabíh-manzarí, زشت سيمائي zisht-símá,í.

Ghastly, *adj.* هيبتناك haibat-nák, سهمگين sahm-gín, رعب انگيز ru‘b-angíz, منفور manfúr, غول وش ghúl-vash, اصفر asfar, قبيح منظر qabíh-manzar, زشت سيما zisht-símá, كريه الوجه karíhu ’l-vajh.

Ghat, *subs.* كوه kúh, گهات ghát, جبل jabal (*pl.* جبال jibál), صخره sakhrah (*pl.* صخور sukhúr).

Ghee, *subs.* گهي ghí, روغن raughan, دهن duhan, سمن samn, روغن خوش raughan-i-khush, كره گداخته kurah-i-gudákhtah.

Gherkin, *subs.* خيار ريزه khiyár-i-rízah, ترشي بالنگ turushí-i-bálang.

Ghost, *subs.* روح rúh, جان ján, روان raván, نفس nafs, صورت موهومه súrat-i-mauhúmah, عكس خيال ‘aks-i-khiyál, ظل وجود zill-i-vujúd, نفس مجرد nafs-i-mujar-rad, عفريت ‘ifrít.—(*The Holy Ghost*) روح القدس rúhu ’l-quds, روان پاك raván-i-pák.

Ghostliness, *subs.* روح وشي rúh-vashí, جان صفتي ján-sifatí, روحانيت rúháníyat.—(*Paleness*) زردي zardí, اصفري asfarí, پريدگي parídagí, رنگ باختگي rang-bákhtagí.

Ghostly, *adj.* روح وش rúh-vash, جان صفت ján-sifat,

روحاني rúhání.—(*Pale*) زرد zard, اصفر asfar, پريده parídah, رنگ باخته rang-bákhtah.

Ghoul, *subs.* غول ghúl, مرده خوار murdah-khár.

Giant, *subs.* مرد بلند قد mard-i-buland-qadd, تهمتن tahm-tan, تنو مند tanú-mand, جسوم jasúm, قوي هيكل qaví-haikal, بزرگ جثه buzurg-jussah, ديو زاد dív-zád, نر غول nar-ghúl, جبار jabbár, پتياره patyárah (*obs.*).

Giantess, *subs.* جسومه jasúmah, زن ديو زاد zan-i-dív-zád, عورت تنو مند 'aurat-i-tanú-mand, ماده غول mádah-ghúl, جباره jabbárah.

Giant-like, *adj.* جبار سا jabbár-sá, تهمتن وش tahm-tan-vash, ديو پيكر dív-paikar, تنو مند tanú-mand.

Giantship, *subs.* تهمتن وشي tahm-tan-vashí, جبار سائي jabbár-sá,í, جسومي jasúmí, قوي حيكلي qaví-haikalí, ديو پيكري dív-paikarí, نر غولي nar-ghúlí.

Giaour, *subs.* كافر káfir, بيدين bí-dín, گور gaur, زنديق zandíq, مشرك mushrik.

Gibber, *verb,* چرند گفتن charand guftan, ابطال نمودن ibtál nimúdan, پوچ گفتن púch guftan, ليچار گفتن líchár guftan, جفنگ گفتن jafang guftan, هرزه درائي harzah-dará,í kardan, ياوه گوئي كردن yávah-gú,í kardan, لغو گفتن laghv guftan.

Gibberish, *subs.* پوچ púch, چرند charand, عبث 'abas, بيهودگي bíhúdagí, مهمل muhmal, ياوه yávah, هرزه harzah, لغو laghv, هذيان hazyán, جفنگ jafang, ليچار líchár, حرف مفت haraf-i-muft, واهيات váhíyát, كلمات باطله kalamát-i-bátilah.—*adj.* بيهوده bíhúdah, ياوه yávah, لغو laghv, احمق ahmaq, بيوقوف bí-vuqúf.

Gibbet, *subs.* ماچان máchán, دار dár, صليب salíb, قناره qannárah, صلابه sallábah.

Gibbet, *verb,* آويختن *or* بر دار كشيدن bar dár kashídan *or* ávíkhtan, آويزان كردن ávízán kardan, مصلوب ساختن maslúb sákhtan, صلابه زدن sallábah zadan, قناره كشيدن qannárah kashídan.

Gibbose, *adj.* محدب muhaddab, نا هموار ná-hamvár, بر آمدگي دار bar-ámadagí-dár.

Gibbosity, *subs.* محدبيت muhaddabíyat, قوزي qúzí, بر آمدگي bar-ámadagí, نا هموارى ná-hamvárí, آماسيدگي ámásídagí, ورماكي varam-nákí.

Gibbous, *adj.* محدب muhaddab, قوزي qúzí, بر آمدگي دار bar-ámadagí-dár, نا هموار ná-hamvár, آماسيده ámásídah, ورم ناك varam-nák.

Gibcat, *subs.* گربه نر gurbah-i-nár, پير گربه pír-gurbah.

Gibe, *subs.* طعنه ta'nah, طنز tanz, زجر zajr, استهزا istihzá, لاغ lágh, ريشخند ríish-khand.

Gibe, *verb,* طعنه زدن ta'nah zadan, لاغيدن lághídan, استهزا كردن istihzá kardan, ريشخند نمودن ríish-khand nimúdan, طنز زدن tanz zadan, فحش دادن fuhsh dádan, دشنام گفتن dush-nám guftan, تقبيح كردن taqbíh kardan.

Giblets, *subs.* سر و رودهٔ مرغ sar-u-rúdah-i-murgh.

Giddily, *adv.* ديوانه وار dívánah-vár, بيهوشانه bíhúshánah, سر گردان sar-gardán, بطور غفلت bi-taur-i-ghiflat, غافلانه gháfilánah, غفلتاً ghiflatan, كاهلانه káhilánah, اهمالاً ihmálan, بيخبرانه bí-khabaránah, مجنونانه majnúnánah, بي پروايانه bí-parváyánah, بي عقلانه bí-'aqlánah, بطور سرسري bi-taur-i-sarsarí.—(*With the head swimming*) سر گيچ sar-gích, سر گيچانه sar-gíchánah, مدهوشانه madhúshánah.

Giddiness, *subs.* خيرگي khíragí, سر گرداني sar-gardání, دوران سر daurán-i-sar, دوار davár, آسيمگي ásímagí, بيهوشي bíhúshí, سر گيچي sar-gíchí, گيچي gíchí.—(*Carelessness*) غفلت ghiflat, غفول ghufúl, غفلان ghuflán, تغافل tagháful, بي احتياطي bí-ihtíyátí, بي پروائي bí-parvá,í, اهمال ihmál, كوتاهي kútáhí, سهو sahv, سهل انگاري sahl-ingárí, مساهله musáhalah.

Giddy, *adj.* گيج gíj, گيچ gích, سر گردان sar-gardán, آسيمه ásímah, بي هوش bí-húsh, مدهوش madhúsh, سر گيچ sar-gích.—(*Careless*) بيخبر bí-khabar, غافل gháfil, بيپروا bí-parvá, بي احتياط bí-ihtiyát, بي انديشه bí-andíshah, بي مغز bí-maghz, بي اعتنا bí-i'tiná, كاهل káhil, بيهوش bí-húsh, زاهل záhil, بي مبالات bí-mubálát, لاقيد lá-qaid, بد پرهيز bad-parhíz, مخبر mukhbir, سرسرانه sarsaránah.

Gier-eagle, *subs.* كركس karkas.

Gift, *subs.* بخشش bakhshish, داد dád, دهش dihish, عطا 'atá, عطيه 'atiyah (*pl.* عطايا 'atáyá), تحفه tuhfah, سوغات saughát, ارمغان armaghán, هديه hadíyah (*pl.* هدايا hidáyá), هبه hibah, موهبه mauhabah, راه آورد ráh-ávard, نوال naválı.—(*From superior to inferior*) انعام in'ám, عطا 'atá, بخشش bakhshish.—(*From inferior to superior*) پيشكش píshkash, نذر nazr, هديه hadíyah, تعارف ta'áruf.—(*Between equals*) داد dád, هديه hadíyah, تعارف ta'áruf.—(*Brought from a journey*) سوغات saughát, ارمغان armaghán.—(*Given for good news*) مژده لك muzhdah-luk, مژدگاني muzhdagání.—(*Bribe*) رشوت rishvat, ارش irsh.—(*Faculty*) موهبت mauhabat, فضل fazl, نعمت ni'mat, جوهر jauhar, گوهر gauhar, كرم karam, فيض faiz, ايثار ísár, تائيد tá,íd.

Gift, *verb,* (*Endow with a faculty*) موهبت كردن mauhabat kardan, فضل دادن fazl dádan, نعمت ياب كردن ni'mat-yáb kardan, اكرام نمودن ikrám nimúdan, فيض بخشيدن faiz bakhshídan, ايثار كردن ísár kardan, تأييد نمودن täyíd nimúdan.

Gifted, *adj.* مؤيد müayyad, فضل يافته fazl-yáftah, موهبت ديده mauhabat-dídah, معمت ياب ni'mat-yáb, فيض ياب faiz-yáb.

Gig, *subs.* عربه كوچك 'arabah-i-kúchik, گاريچه gárí-

chah, کالسکه‌چه káliskahchah.—(*Boat*) پرپرك pirparak, قائق qáïq.

Gigantean, *adj.* دیو تن سا dív-tan-sá, تهمتن وش tahm-tan-vash, قوتمند qúvat-mand, پهلوان pahlaván.

Gigantic, *adj.* از حد بزرگ az hadd buzurg, کوه پیکر kúh-paikar, عظیم ‘azím, جسیم jasím, بزرگ تن buzurg-tan, بغایت عظیم bi-gháyat ‘azím.—(*A gigantic mistake*) خطا بسیار khatá-i-bisyár.

Giggle, *subs.* خنده khandah, قهقهه qahqahah, ضحك zihk, پف puf, کرکر kirkir, هرهر hirhir, خنده بق khandah-buq, خنده بي اختيار khandah-i-bí-ikhtiyár.

Giggle, *verb,* خندیدن khandídan, خنده کردن khandah kardan, پف خندیدن puf khandídan, کرکر خندیدن kirkir khandídan, هرهر خندیدن hirhir khandídan, در گلو خندیدن dar-gulú khandídan, بق کردن buq kardan.

Giggler, *subs.* ضاحك záhik, خنده مین khandah-mín, هرهرو hirhirú, کرکر خند kirkir khand, ول خند vil-khand.

Giggling, *subs.* خنده مینی khandah-míní, کرکر خندی kirkir-khandí, ول خندی vil-khandí, ابتسام ibtisám, متبسم mutabassim, بقبق buqbuq.

Gild, *verb,* اندودن andúdan, تذهیب کردن tazhíb kardan, ملمع کردن mulamma‘ kardan, مطلا کردن mutallá kardan, زر اندودن zar andúdan, طلا پوش کردن tilá-púsh kardan, زر اندود نمودن zar-andúd nimúdan, خوش نما کردن khush-nimá kardan.

Gilded, *part.* مطلا mutallá, اندود andúd, زر اندود zar-andúd, مرصع murassa‘, زرین zarrín *or* zarín, طلا غرق gharaq-i-tilá, مذهب muzahhab, ملمع mulamma‘, طلا پوش tilá-púsh, زر ساز zar-sáz.

Gilded youth, *subs.* جوانان زرین کمر javánán-zarrín-kamar, زرینه پوش zarrínah-púsh.

Gilder, *subs.* ملمع کننده mulamma‘-kunandah, مطلا کن mutallá-kun, طلا کار tilá-kár.

Gilding, *subs.* طلا tilá, طلا کاري tilá-kárí, زر اندودي zar-andúdí, تذهیب tazhíb, تلمیع talmí‘, تمویه tamvíy.

Gill, *subs.* (*Of fish*) گوش ماهي gúsh-i-máhí.—(*Measure*) پیمانه paimánah, مقیاس miqyás, مکیال mikyál, معیار mi‘yár.—(*Wanton girl*) غانیه ghániyah, دختر لا ابالي dukhtar-i-lá-ubálí, بازي گوش bází-gúsh.

Gilliflower (*Dianthus caryophyllus*), *subs.* گل میخکي gul-i-míkhakí, قرنفل qaranful.

Gilt, *subs.* طلا tilá, طلا کاري tilá-kárí, زر اندودي zar-andúdí, تذهیب tazhíb, تلمیع talmi‘, تمویه tamvíyah. —*part.* مطلا mutallá, اندود andúd, زر اندود zar-andúd, مرصع murassa‘, زرین zarrín *or* zarín, طلا غرق gharaq-i-tilá, مذهب muzahhab, ملمع mulamma‘, طلا پوش tilá-púsh, زر ساز zar-sáz.

Gim-crack, *subs.* صنعتچه san‘atchah, لعبت lu‘bat, آلت لهو álat-i-lahv.

Gimlet, *subs.* برمه barmah, مته mattah, سوراخ کن súrákh-kún, گرد بر gird-bur, مثقب misqab (*pl.* مثاقب masáqib).

Gimp, *subs.* غیطان ghaitán, قیطان qaitán, گلابتون gulábatún, سرمه surmah, حاشیه háshiyah, زهوار zihvár, یراق yaráq.

Gin, *subs.* (*Drink*) سفید آب safíd-áb, عرق ‘araq.—(*Snare*) دام dám, تله talah, کمند kamand, فخ fakhkh, بند band, قید qaid.

Gin, *verb,* پاك کردن pák kardan, پنبه دانه جدا کردن pambah-dánah jidá kardan.—(*Snare*) کمند نمودن *or* انداختن kamand nimúdan *or* andákhtan, دام انداختن dám andákhtan, به کمند آوردن bi-kamand ávardan, بدام آوردن bi-dám ávardan, گیر آوردن gír ávardan, در بند انداختن dar band andákhtan.

Ginger, *subs.* زنجبیل zanjabíl, زنجفیل zanjafíl.—(*Preserved ginger*) زنجبیل پرورده zanjabíl-i-parvardah, مربائي زنجبیل murabbá,í-i-zanjabíl.—*adj.* زنجبیلي zanjabílí, زنجفیلي zanjafílí.

Ginger-bread, *subs.* نان زنجفیلي nán-i-zanjafílí, کلوچه زنجبیلي kalúchah-i-zanjabílí, کماچ زنجبیلي kumách-i-zanjabílí.—(*Metaphorically*) بیدوام bí-davám, بي ثبات bí-sabát, نا پایدار ná-páyadár, بي معني bí-ma‘ní, یاوه yávah, لغو laghv.

Ginger-bread work, *subs.* صنعت نخودچي کشمشي san‘at-i-nukhúd-chí-i-kishmishí.

Gingerly, *adv.* زنجبیلانه zanjabílánah. — (*Carefully*) بدقت bi-diqqat, با احتیاط bá-ihtiyát, پاکیزه pákízah, نازك کارانه názuk-káránah.

Gingham, *subs.* پارچه محرمات párchah-i-muharramát, قماش خط خطي qumásh-i-khatt-khattí, بافته راه راهي báftah-i-ráh-ráhí. — (*Umbrella*) چتر chatr, آفتابگیر áftáb-gír, شمسیه shamsíyah.

Gingle, *subs.* صدا sidá, جنگ جنگ jing-jing, جلنگ جلنگ jiling-jiling, نغمه سرائي naghmah-i-sará,í, خوش ادائي khush-adá,í.

Gingle, *verb,* صدا دادن sidá dádan, جنگ جنگ کردن jing-jing kardan, جلنگ جلنگ نمودن jiling-jiling nimúdan, نغمه سرائي کردن naghmah-i-sará,í kardan, خوش ادائي نمودن khush-adá,í nimúdan.

Gipsy, *subs.* گوباز gaubáz, کاولي kávalí, فالگیر fál-gír, طالع شناس táli‘-shinás.—*adj.* گوبازي gaubází, کاولي مانند kávalí-mánand, فالگیر سا fál-gír-sá, طالع شناس وار táli‘-i-shinás-vár.

Giraffe, *subs.* زراف zarráf, شتر گاو shutur-gáv, شتر پلنگ shutur-palang, شتر آهو shutur-áhú.

Girandole, *subs.* چلچراغ chil-chirágh (*corruption of* چهل چراغ chihil-chirágh=40 lamps), شمعدان sham‘-dán.

Gird, *subs.* (*Blow*) ضرب zarb (*pl.* ضروب zurúb), ضربه

zarbah, لطمه latmah, مشت musht, طپانچه tapánchah, زد zad, صدمه sadamah, مصادمه musádamah, سيلي sílí, لت latt, صفع saf', لس lus, تو سري tú-sarí.—(*Hoop*) حلقه halqah, چنبر chambar, دائره dáïrah.—(*Gibe*) تعنه ta'nah, طنز tanz, زجر zajr, استهزا istihzá, لاغ lágh, ريشخند ríish-khand.

Gird, *verb,* (*Bind*) بستن bastan (*rt.* بند band), بر ميان بستن bar miyán bastan, بند كردن band kardan, ربط كردن rabt kardan.—(*To gird one's loins*) ميان بستن miyán bastan, كمر بستن kamar bastan.—(*Gibe*) توبيخ نمودن taubíkh nimúdan, ملامت كردن malámat kardan, طعن زدن ta'n zadan, سر زنش دادن sar-zanish dádan.—*intrans.* ريشخند كردن ríish-khand kardan, استهزا نمودن istihzá nimúdan, لاغ كردن lágh kardan, خنديدن khandídan.

Girder, *subs.* تير tír.

Girding, *subs.* غشا ghishá, پوشش púshish.

Girdle, *subs.* كمر بند kamar-band, شال كمر shál-i-kamar, حزام hizám, ميانه بند miyánah-band, زنار zinnár (*pl.* زنانير zanánír), منتقه mintaqah, تنگ tang.—(*With shooting apparatus*) كيسه كمر kísah-i-kamar. [This contains two or three pouches for ball, &c., a powder-flask, and priming-flask.]

Girdle, *verb,* (*As a tree*) حلقه بريدن halqah burídan, درخت خشكانيدن dirakht khushkánídan.

Girl, *subs.* دختر dukhtar, صبيه sabíyah (*pl.* صبايا sabáyá), دوشيزه dúshízah, باكره bákirah, بنت bint.—(*Slave-girl*) كنيز kaníz, كنيزك kanízak, جاريه járiyah, خادمه khádimah.

Girlhood, *subs.* دختري dukhtarí, دوشيزگي dúshízagí, باكرگي bákiragí, بنتيت bintíyat, صبيه گي sabíyah-gí.

Girlish, *adj.* دختر وار dukhtar-vár, دوشيزه سا dúshízah-sá, باكره وش bákirah-vash, بنتي bintí.—(*Giddy*) سبك sabuk, بيهوش bí-húsh, ناشي náshí, غافل gháfil.

Girlishness, *subs.* دختر واري dukhtar-várí, دوشيزه سائي dúshízah-sá,í, باكره وشي bákirah-vashí, بنتيت bintíyat, صبيه گري sabíyah-garí.—(*Giddiness*) سبكي sabukí, بيهوشي bí-húshí, ناشي گري náshí-garí, غفلت ghiflat.

Girth, *subs.* تنگ tang, كفه kaffah, تنگ زين tang-i-zín, فتراك fitrák.

Girth, *verb,* تنگ كشيدن tang kashídan, كفه زدن kaffah zadan, قائم كردن qáïm kardan, بستن bastan (*rt.* بند band).

Gist, *subs.* مطلب matlab (*pl.* مطالب matálib), سوءال sü'ál, مسئله masïlah, مراد murád.

Give, *verb,* دادن dádan (*rt.* ده dih), بخشيدن bakhshídan, كردن *or* ارزاني داشتن arzání dáshtan *or* kardan, عطا كردن 'atá kardan, اعطا نمودن i'tá nimúdan, هبه نمودن hibih nimúdan, تعارف دادن ta'áruf dádan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), موهبت كردن mauhabat kardan, پيشكش كردن píshkash kardan, تحفه دادن tuhfah dádan.—(*Give me justice*) بدادم برس bi-dád-am bi-ras.—(*To give back*) پس دادن pas dádan, رد كردن radd kardan, وا گذار كردن vá-guzár kardan, وا دادن vá-dádan, وا پس بردن vá-pas burdan.—(*To give out—announce*) آگاه ساختن ágáh sákhtan, خبر دادن khabar dádan, اخبار نمودن ikhbár nimúdan, صلا زدن salá zadan, اعلان نمودن i'lán nimúdan, اعلام كردن i'lám kardan, انبه كردن imbah kardan, مقول كردن maqúl kardan, بيان نمودن bayán nimúdan, روشن ساختن raushan sákhtan, عرض كردن 'arz kardan, اظهار داشتن izhár dáshtan.—(*To give oneself out as*) قلم دادن qalam dádan.—(*To give over*) سپردن sipurdan (*rt.* سپار sipár), سپارش كردن sipárish kardan, تفويض نمودن tafvíz nimúdan, حواله كردن haválahkar-dan, تسليم كردن taslím kardan, گذاشتن guzáshtan (*rt.* گذار guzár), وا گذاشتن vá-guzáshtan, وا گذار كردن vá-guzár kardan, رجوع كردن rujú' kardan, محول كردن muhavval kardan, تحويل دادن tahvíl dádan, امانت دادن imánat dádan.—(*To give oneself up to*) ارتكاف نمودن irtikáf nimúdan, اعادت نمودن i'ádat nimúdan.—(*To give up—abandon*) ترك كردن tark kardan, ول كردن vil kardan, فرو گذاشتن furú guzáshtan.—(*Deliver up*) دست دادن dast dádan, تسليم كردن taslím kardan, رسانيدن rasánídan.—(*Give way!*) راه بده ráh bi-dih, پس رو pasrau, دور باش dúr básh.

Giver, *subs.* دهنده dihandah, بخشنده bakhshandah, وهاب vahháb, معطي mu'tí, عطا گر 'atá-gar, ايتا كننده ítá-kunandah, رساننده rasánandah.

Gives, *subs.* پا بند pá-band, بند band, زنجير zanjír, سلاسل salásul, اصفاد asfád.

Giving, *subs.* اعطا i'tá, موهبت mauhabat, ايتا ítá, دهش dihish, بخشش bakhshish, افاضه ifázah.

Gizzard, *subs.* سنك دان sang-dán, شكم مرغ shikam-i-murgh, حوصله hausalah.

Glabrous, *adj.* هموار ham-vár, صاف sáf, ساده sádah, مسطح musattah, مالس málas, بيمو bí-mú.

Glacial, *adj.* يخي yakhí, جليدي jilídí, جمودي jumúdí.

Glaciate, *verb,* يخ شدن yakh shudan, جليد گشتن jilíd gashtan, جموديت بهم رساندن jumúdíyat bi-ham rasándan, بستن bastan (*rt.* بند band), افسردن afsurdan.

Glaciation, *subs.* جمودي jumúdí, يخ شوي yakh-shaví, جليد گري jilíd-garí, بست bast, افسردگي afsurdagí.—(*The ice formed*) يخ yakh, جليد jilíd, تجمد tajammud.

Glacier, *subs.* يخزار yakh-zár, يخسار yakh-sár, يخچال yakh-chál, تخته يخ takhtah-i-yakh, مجمدي mujammadí.

Glacious, *adj.* يخي yakhí, جليدي jilídí, جمودي jumúdí.

Glacis, *subs.* (*Military term*) خاكريز khák-ríz, سرازيري sar-á-zírí.

Glad, *adj.* مسرور masrúr, شاد مان shád-mán, فرحناك farah-nák, خورسند khursand, خوش khush, خوشنود khush-núd, مبتهج mubtahij, خوشحال khush-hál, راضي rází, ملتذ multazz, ممنون mamnún, بشاش bashsháh, خرم khurram.

Glad, *verb,* لذت دادن lazzat dádan, ممنون كردن mamnún kardan, خوش ساختن khush sákhtan, خوشحال ساختن khush-hál sákhtan, مبتهج گردانيدن mubtahij gardánídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan, خورسندي كردن khursandí kardan, شاد ماني نمودن shád-máni nimúdan, شاد مان ساختن shád-mán sákhtan, خورسند نمودن khursand nimúdan, تفريح كردن tafríh kardan. —(*To be glad*) اظهار مسرت كردن izhár-i-masarrat kardan, ابتهاج نمودن ibtiháj nimúdan, بشاشت كردن basháshat kardan.

Gladden, *verb,* لذت دادن lazzat dádan, ممنون كردن mamnún kardan, خوش ساختن khush sákhtan, خوشحال ساختن khush-hál sákhtan, مبتهج گردانيدن mubtahij gardánídan, مسرور نمودن masrúr nimúdan, خورسندي كردن khursandí kardan, شاد ماني نمودن shád-máni nimúdan, شاد مان ساختن shád-mán sákhtan, خورسند نمودن khursand nimúdan, تفريح كردن tafríh kardan. —(*Wine gladdens the heart*) شراب تفريح ميكند sharáb tafríh mí-kunad.

Glade, *subs.* كوچه جنگل kuchah-i-jangal, معبر ma'bar, گذر گاه guzar-gáh, واه رو váh-rau, مخرج makhraj, مدخل madkhal.

Gladiate, *adj.* شمشير شكل shimshír-shakl, شمشير وار shimshír-vár, سيف سا saif-sá, تيغ وش tígh-vash.

Gladiator, *subs.* پهلوان pahlaván, شمشير باز shimshír-báz, تيغ زن tígh-zan, سيف گردان saif-gardán, جنگجو jang-jú.

Gladiatorial, *adj.* شمشير باز shimshír-báz, تيغ زن tígh-zan, سيف گردان saif-gardán, جنگجو jang-jú.

Gladiole, *subs.* سوسن súsan, زنبق zambaq.

Gladly, *adv.* (*Cheerfully*) شاد مانانه shád-mánánah, مسرورانه masrúránah, بشاشانه bashsháshánah, مبتهجانه mubtahijánah, خورسندانه khursandánah, خرمانه khurramánah, خوش حالانه khush-hálánah.—(*Willingly*) بچشم bi-chashm, بسر و چشم bi-sar-u-chashm, از دل و جان az dil-u-ján.

Gladness, *subs.* شادي shádí, شادماني shád-máni, مسرت masarrat, ابتهاج ibtiháj, خورسندي khursandí, خرمي khurramí, فرح farah, مسروري masrúrí, لذت lazzat, دلخوشي dil-khushí, عيش 'aish, عشرت 'ishrat, حظ hazz, ذوق zauq, لطافت latáfat, صفا safá, بهجت buhjat, خوشنودي khush-núdí, خوشحالي khush-hálí, بشاشت basháshat, عيش و نوش 'aish-u-núsh.

Gladsome, *adj.* مسرور masrúr, شاد مان shád-mán, فرحناك farah-nák, خورسند khursand, خوش khush, خوشنود khush-núd, مبتهج mubtahij, خوشحال khush-hál, راضي rází, ملتذ multazz, ممنون mamnún, بشاش bashsháh, خرم khurram.

Gladsomeness, *subs.* شادي shádí, شاد ماني shád-máni, مسرت masarrat, ابتهاج ibtiháj, خورسندي khursandí, خرمي khurramí, فرح farah, مسروري masrúrí, لذت lazzat, دلخوشي dil-khushí, عيش 'aish, عشرت 'ishrat, حظ hazz, ذوق zauq, لطافت latáfat, صفا safá, بهجت buhjat, خوشنودي khush-núdí, خوشحالي khush-hálí, بشاشت basháshat, عيش و نوش 'aish-u-núsh, فرحناكي farah-nákí, بشاشي bashsháshí, استبشار istibshár.

Glair, *subs.* سفيده safídah, چسپ chasp, كتيره katírah. —(*Halbert*) نيزه naizah, رمح rumh.

Glair, *verb,* با سفيده تخم ماليدن bá-safídah-i-tukhm málídan, صيقل كردن saiqal kardan, لعاب دادن lu'áb dádan.

Glairy, *adj.* سفيده وش safídah-vash, سفيده صفت safídah-sifat, بياض دار bayáz-dár.

Glamour, *subs.* جادو jádú, چشم بندك chashm-bandak, سحر sihr, تسكير taskír.

Glance, *subs.* نگاه nigáh, لحظه lahzah, نظر nazar, مطالعه mutála'ah, رمز ramz, طرفه tarfah, لمحه lamhah.

Glance, *verb trans.* نگريستن nigarístan, گردانيدن gardánídan, منصرف داشتن munsarif dáshtan, مصروف كردن masrúf kardan.—*intrans.* لحاظ نمودن liház nimúdan, لمحه نمودن lamhah nimúdan, صرف نظر كردن sarf-i-nazar kardan, كج نگاه كردن kaj nigáh kardan. (*As an arrow, &c.*) خوردن khurdan.

Gland, *subs.* بلوط balút, غده ghuddah (*pl.* غدود ghudúd), دشپل dushpul.—(*Lachrymal gland*) غده رمعه ghuddah-i-ram'ah.—(*Lymphatic gland*) غده لمفاتيكي ghuddah-i-lamfátiki (European).—(*Sublingual gland*) غده تحت لسان ghuddah-i-taht-i-lisán. —(*Submaxillary gland*) غده تحت فك ghuddah-i-taht-i-fakk.

Glanders, *subs.* (*Disease in horses*) مكاو makkáv, سكاو sakkáv, مشمشه mishmishah, سراجه sarrájah, مخاط mukhát.

Glandiferous, *adj.* جوز آور jauz-ávar, بلوط آور balút-ávar.

Glandular, *adj.* غده سا ghuddah-sá, دشپل وار dushpul-vár, پر غدد pur-ghudad, دانه دار dánah-dár, گل ميخ وار gul-míkh-vár.—(*Glandular swelling*) ورم غدد varm-i-ghudad.

Glandule, *subs.* غديده ghudaidah, دشپل چه dushpul-chah.

Glandulous, *adj.* غده سا ghuddah-sá, دشپل وار dush-pul-vár, پر غدد pur-ghudad, دانه دار dánah-dár, گل ميخ وار gul-míkh-vár.

Glans, *subs.* (*Of the penis*) حشفه hashfah, سر ذكر sár-i-zakar.

Glare, *subs.* تاب táb, تابش tábish, درخش dirakhsh, نگاه nigáh, نظر nazar.—(*Fierce look*) نگاه تند nigáh-i-tund, نظر درشت nazar-i-durusht.

Glare, *verb intrans.* (*Shine*) درخشيدن dirakhshídan, تابيدن tábídan, تافتن táftan (*rt.* تاب táb), لامع شدن lámi' shudan, روشن بودن raushan búdan, شعله زدن shu'lah zadan, رخشيدن rakhshídan.—(*Look fiercely*) بطور تندي نگاه داشتن bi-taur-i-tundí nigáh dáshtan.

Glaring, *adj.* (*Barefaced*) گستاخ gustákh, بي عار bí-'ár, بي شرم bí-sharm, شوخ shúkh, بي ادب bí-adab, بي حيا bí-hayá, لا ابالي lá-ubálí, فضول fuzúl, وقيح vaqíh, چشم دريده chashm-darídah, چشم سفيد chashm-safíd. —(*Manifest*) واضح vázih, ظاهر záhir, نمايان nimáyán, بديهي badíhí, پديد padíd, پديدار padídár, پيدا paidá, آشكار áshikár, آشكارا áshikárá, آشكاره áshikárah, هويدا huvaidá, عيان 'aiyán, فاش fásh, روشن raushan, علاني 'alání, مبين mubín, منجلي munjalí.

Glaringly, *adv.* (*Barefacedly*) بي شرمانه bí-sharmánah, گستاخانه gustákhánah, وقيحانه vaqíhánah, بطور بي حيائي bi-taur-i-bí-hayá,í, از چشم دريدگي az chashm-darídagí, از چشم سفيدي az-chashm-safídí.—(*Manifestly*) ظاهراً záhiran, في الظاهر fi 'z-záhir, علي الظاهر 'ala 'z-záhir, ظاهرانه záhiránah, صورتاً súratan, تقريباً taqríban, وجهاً vajhan, عياناً 'aiyánan.

Glass, *subs.* شيشه shíshah, آبگينه ábgínah, زجاج zujáj. (*Mirror*) آئنه áïnah, مرءات mirät (*pl.* مرايا maráyá). —(*Inlaying work of mirrors*) آئنه كاري áïnah kárí. —(*Room entirely inlaid with mirrors*) آئنه خانه áïnah-khánah.—(*Telescope*) دور بين dúr-bín.—(*Wine-glass*) جنگ jung.—(*Cup*) جام jám, پياله piyálah.—(*Decanter*) تنك tung.—(*Tumbler*) استيكان istíkán, استكان istakán.—(*Spectacles*) عينك 'ainak.—(*Cut glass, crystal*) بلور bulúr.—(*Plate glass*) بلور bulúr, آئنه سنگي áïnah-i-sangí.—(*Window-glass*) شيشه shíshah. —(*Chimney-glass*) شيشه بخاري shíshah-i-bukhárí, آئنه áïnah. —(*Sand-glass*) ريگدان ríg-dán, شيشه ساعت shíshah-i-sá'at. —(*Opera-glass*) دور بين dúr-bín.—(*Double opera-glass*) دور بين دو چشم dúr-bín-i-dú-chashm.—(*Burning or magnifying glass*) عينك آتشي 'ainak-i-átishí, عينك آتشگير 'ainak-i-átish-gír. —(*Cupping-glass*) شاخ حجام shákh-i-hajjám. [This implement is made of horn more commonly than of glass.]—(*Glass-ware*) بلورات bulúrat, آلات شيشه shíshah-álát.—(*Pane of glass*) جام jám.—(*Glass beads*) شبه shabah.—(*Glass-blower*) شيشه گر shíshah-gar, شيشه ساز shíshah-sáz, زجاف zajjáf.—(*Glass-blowing*) شيشه گري shíshah-garí, شيشه سازي shíshah-sází.—(*Glass shade*) لاله lálah, مردنگي mirdangí (Hind.).—*adj.* شيشه‌ي shíshah,í, زجاجي zujájí, از آبگينه az ábgínah.—(*Those who live in glass houses should not throw stones*) هر سخن جاي و هر نكته مكاني دارد har sukhun jáy va har nuktah makání dárad.

Glass, *verb,* شيشه گرفتن shíshah giriftan, شيشه پوش كردن shíshah-púsh kardan, لعاب دادن lu'áb dádan, تزجيج نمودن tazjíj nimúdan, آبگينه گون ساختن ábgínah-gún sákhtan.

Glasses, *subs.* عينك 'ainak.

Glass-furnace, *subs.* كوره شيشه گري kúrah-i-shíshah-garí, كوره شيشه سازي kúrah-i-shíshah-sází, آبگينه گداز ábgínah-gudáz.

Glass-house, *subs.* شيشه گر خانه shíshah-gar-khánah, كار خانه شيشه سازي kár-khánah-i-shíshah-sází.

Glassiness, *subs.* زجاجيت zujájíyat, شيشه سائي shíshah-sá,í, مالسي málasí.

Glass-works, *subs.* شيشه گر خانه shíshah-gar-khánah, كار خانه شيشه سازي kár-khánah-i-shíshah-sází.

Glasswort (*Salsola kali*), *subs.* علف شوره 'alaf-i-shúrah.

Glassy, *adj.* زجاجي zujájí, شيشه مانند shíshah-mánand, آبگينه سا ábgínah-sá.

Glauberi sal (*Glaubers salt—Sulphate of soda*), *subs.* نمك فرنگ مصنوعي namak-i-farang-i-masnú'í.

Glaucoma, *subs.* (*Disease of the eyes*) نزول آب سبز nuzúl-i-áb-i-sabz, يبوست رطوبت زجاجيه yubúsat-i-rutúbat-i-zajájíyah.

Glaucous, *adj.* سبز sabz, ماشي رنگ máshí-rang, اخضر akhzar.

Glaze, *subs.* لعاب lu'áb, تزجيج tazjíj.

Glaze, *verb,* (*Smooth*) مهره كردن muhrah kardan, جلا دادن *or* نمودن jilá nimúdan *or* dádan, شيشه كردن shíshah kardan, شيشه پوش نمودن shíshah-púsh nimúdan, لعاب دادن lu'áb dádan, تزجيج كردن tazjíj kardan, صيقل كردن saiqal kardan, براق نمودن barráq nimúdan, رخشان ساختن rakhshán sákhtan.—(*As a window*) شيشه بري نمودن shíshah-burí nimúdan.

Glazier, *subs.* شيشه بر shíshah-bur.

Glazing, *subs.* (*Art*) شيشه كني shíshah-kuní, شيشه پوشي shíshah-púshí, لعاب دهي lu'áb-dihí.—(*Substance*) تزجيج tazjíj, تصقيل tasqíl, براق سازي burráq-sází, رخشان نمائي rakhshán-nimá,í.

Gleam, *subs.* پرتو partav *or* partau, شعاع shu'á', لمعه lam'ah, روشنائي raushaná,í, تابش tábish.

Gleam, *verb,* تافتن táftan (*rt.* تاب táb), تابيدن tábí-

dan, درخشيدن dirakhshídan, نور دادن núr dádan, روشني دادن raushaní dádan.

Glean, *subs.* لقطه luqtah, خوشه khushah, انباشته ambáshtah, گرد آورده gird-ávardah, مجموعه majmú'ah.

Glean, *verb,* خوشه چيدن khushah chídan, خوشه چيني khushah-chíní nimúdan, چيدن chídan (*rt.* چين chín), التقاط نمودن iltiqát nimúdan, جمع كردن jam' kardan, بر چيدن bar-chídan.

Gleaner, *subs.* خوشه چين khushah-chín.

Gleaning, *subs.* خوشه چيني khushah-chíní.—(*What is gathered*) خوشه khushah, جمع شده jam'-shudah, لقطه luqtah, التقاط iltiqát.

Glebe, *subs.* مدر madar, سند sind, چمن chaman, مور maur.—(*Glebe-land*) زمين وقف zamín-i-vaqf, زمين موقوفه zamín-i-mauqúfah.

Glebous, *adj.* سند زار sind-zár, چمني chamaní, موري maurí, پر گل pur-gil, كلوخين kulúkhín.

Glee, *subs.* (*Gaiety*) مسرت masarrat, بهجت buhjat, فرح farah, شاد ماني shád-máni, خورسندي khursandí, نشاط nishát, ابتهاج ibtiháj, بشاشت basháshat, انبساط imbisát, طرب tarb, سرور surúr, گشايش gusháyish, خوشنودي khush-núdí, جلوه فروشي jilvah-furúshí, كيف kaif.—(*Song*) سرود surúd, اغنيه ughniyah (*pl.* اغاني aghání), ترنيمه tarnímah.

Gleeful, *adj.* مسرور masrúr, بهجتناك buhjat-nák, شاد مان shád-mán, خورسند khursand, فرحمند farah-mand, فرحناك farah-nák, خوشحال khush-hál, خرم khurram, لعب انگيز la'b-angíz, خورسند khursand, خود پسند khud-pasand, نشاطمند nishát-mand, مبتهج mubtahij.

Gleet, *subs.* جرايان jaráyán.

Glen, *subs.* دره darrah, جلگه julgah, وادي vádí, ميدانگاه maidán-gáh, فضا fazá.

Glenoid fossa of the temporal bone, *subs.* (*Medical term*) تقعير مفصل فك اسفل taq'ír-i-mafsil-i-fakk-i-asfal.

Glib, *adj.* (*Smooth*) هموار hamvár, نرم narm, لغزان laghzán, زود گرد zúd-gard, رو rau, سر sur.—(*Fluent*) جاري járí, روان raván, آسان گرد ásán-gard.

Glibly, *adv.* (*Smoothly*) هموارانه hamváránah, نرمانه narmánah.—(*Fluently*) منطلقانه muntaliqánah, بطور جاري bi-taur-i-járí, روانانه ravánánah, با تيسر bá-tayassur, بطور آساني bi-taur-i-ásání, بسهولت bi-sahúlat.

Glibness, *subs.* (*Smoothness*) نرمي narmí, آساني ásání, مالسي málasí, هموارى hamvárí.—(*Fluency*) انطلاق لسان intiláq-lisán, رواني ravání, جريان jarayán, زود گردي zúd-gardí.

Glide, *subs.* سرش surish, لغزش laghzish, جريان jarayán, تملص tamallus, سرسرك sursurak.

Glide, *verb,* سريدن surídan, لغزيدن laghzídan, جريان نمودن jarayán nimúdan, سرسرك خوردن sursurak khurdan.

Glider, *subs.* سرنده surandah, لغزان laghzán, سرسرك خور sursurak-khur.

Glimmer, *verb,* تافتن táftan (*rt.* تاب táb), تابيدن tábídan, رخشيدن rakhshídan, نور دادن في الجمله fi 'l-jumlah núr dádan, كور كورك كردن kúr-kúrak kardan.

Glimmering, *subs.* تاب táb, تابش tábish, درخشاني dirakhsháni, نور دهي núr-dihí, ضعف ضيا za'f-ziyá, كور كورك kúr-kúrak.—(*A glimmering of knowledge*) نور علم núr-i-'ilm, روشني دانش raushaní-i-dánish.

Glimpse, *subs.* بينش bínish, نظر nazar, خورده نور khurdah-núr, تمتع قليل tamattu'-i-qalíl, نمايش كم nimáyish-i-kam.

Glisten, *verb,* پرتو افكندن partav afkandan, روشن دادن raushan dádan, درخشيدن dirakhshídan, شعله زدن shu'lah zadan, فروختن furúkhtan (*rt.* فروز furúz), لامع شدن lámi' shudan, فروزان شدن furúzán shudan, فروغ بخشيدن furúgh bakhshídan, تافتن táftan, تابيدن tábídan, برق زدن barq zadan, لمعان كردن lam'án kardan, جلوه نمودن jilvah nimúdan.

Glitter, *subs.* درخش diraksh, تاب táb.

Glitter, *verb,* پرتو افكندن partav afkandan, روشن دادن raushan dádan, درخشيدن dirakhshídan, شعله زدن shu'lah zadan, فروختن furúkhtan (*rt.* فروز furúz), لامع شدن lámi' shudan, فروزان شدن furúzan shudan, فروغ بخشيدن furúgh bakhshídan, تافتن táftan, تابيدن tábídan, برق زدن barq zadan, لمعان كردن lam'án kardan, جلوه نمودن jilvah nimúdan.

Glittering, *adj.* شعله دار shu'lah-dár, شعله زن shu'lah-zan, شعله خيز shu'lah-khíz, شعله پاش shu'lah-pásh, تابان tábán, روشن raushan, درخشان dirakhshán, رخشان rakhshán, فروزان furúzán, لامع lámi', پرتو انداز partav-andáz, نور پاش núr-pásh, بارق báriq, براق barráq, متلألي mutalálí.

Gloaming, *subs.* شفق shafaq, غسق ghasaq, هوائي گرگ و ميش havá'í-i-gurg-u-míish.

Gloat, *verb,* با تعشق نگريستن bá-ta'ashshuq nigarístan, مشتاقانه نظر كردن mushtáqánah nazar kardan, از روي شوق چشم انداختن az rúy-i-shauq chashm andákhtan.

Globate, *adj.* مستدير mustadír, مدور mudavvar, گرد gird, كروي kuraví.

Globe, *subs.* گوي gúy, كره kurah, جرم jirm.—(*Of a lamp*) حباب habáb, زجاجه zujájah.—(*The terrestrial globe*) كره زمين kurah-i-zamín, كره ارض kurah-i-arz.—(*The inhabitable part of the globe*) ربع مسكون rab'-i-maskún.—(*The use of the globes*) شكل و حركت كره ارض shakl va harakat-i-kurah-i-arz.

Globose, *adj.* مستدیر mustadír, مدور mudavvar, گرد gird, کروي kuraví.

Globular, *adj.* مستدیر mustadír, مدور mudavvar, گرد gird, کروي kuraví.

Globule, *subs.* کره کوچك kurah-i-kúchik, شي کوچك مدور shai-i-kúchik-i-mudavvar. — (*Globules of the blood*) گلوله دم gulúlah-i-dam.

Globulous, *adj.* مستدیر mustadír, مدور mudavvar, گرد gird, کروي kuraví.

Glome, *subs.* دسته dastah, بسته bastah, سر sar.

Glomerate, *verb,* جمع کردن jam' kardan, ترکیب کردن tarkíb kardan, ادخار کردن iddikhár kardan, انباشتن ambáshtan (*rt.* انبار ambár), فراهم آوردن faráham ávardan, گرد آوردن gird ávardan, بهم پیوستن bi-ham paivastan, گلوله کردن gulúlah kardan, مجموعه ساختن majmú'ah sákhtan.

Glomeration, *subs.* تراکم tarákum, ادخار iddikhár, جمع jam', مجمع majma', اجتماع ijtimá', گرد آوري gird-ávarí, بهم پیوستگي bi-ham-paivastagí, گلوله سازي gulúlah-sází, مجموعه گي majmu'ah-gí, ترکب tarakkub.

Gloom, *subs.* (*Darkness*) ظلام zalám, ظلمت zulmat, تاریکي táríkí, تیرگي tíragí, سیاهي siyáhí, داهمه dahi-mah, سواد savád.—(*Of spirits*) حزن huzn, اندوه andúh, غم gham, ملال malál, افسردگي afsurdagí, دلتنگي dil-tangí.

Gloom, *verb trans.* (*Darken*) تاریك ساختن tárík sákh-tan, تیره نمودن tírah nimúdan, مظلم گردانیدن muzlim gardánídan, سیاه کردن siyáh kardan.—(*Sadden*) دلتنگ ساختن dil-tang sákhtan, متفکر کردن mutafak-kir kardan, محزون ساختن mahzún sákhtan, اندوهناك andúh-nák gardánídan, افسردگي دادن afsurdagí dádan.—*intrans.* (*Darken*) تاریك شدن tárík shudan, تیره گردیدن tírah gardídan, مظلم بودن muzlim búdan, کم نور گشتن kam-núr gashtan.—(*To be sad*) تأسف خوردن ta'assuf khurdan, رنج کشیدن ranj kashídan, مبتلا شدن mubtalá shudan, مکدر شدن mukaddar shudan, غمناك بودن gham-nák búdan, شکسته دل شدن shikastah-dil shudan, افسرده خاطر گشتن afsurdah-khátir gashtan.

Gloomily, *adv.* (*Darkly*) مظلمانه muzlimánah, تیره ناکانه tírah-nákánah, سیاه فامانه siyáh-fámánah, ابر ناکانه abr-nákánah, بطور تاریك bi-taur-i-tárík.—(*Dismally*) مغمومانه maghmúmánah, تیره حالانه tírah-hálánah, سیه کارانه siyah-káránah, کم نورانه kam-núránah, وحشتناکانه vahshat-nákánah, غم انگیزانه gham-angízánah.

Gloominess, *subs.* (*Darkness*) ظلام zalám, ظلمت zul-mat, تاریکي táríkí, تیرگي tíragí. — (*Dismalness*) وحشت ناکي vahshat-nákí, غم انگیزي gham-angízí, تیره حالي tírah-hálí, دهشت آوري dahshat-ávarí.

Gloomy, *adj.* (*Dark*) مظلم muzlim, تیره ناك tírah-nák, سیه فام siyah-fám, ابر ناك abr-nák, کم نور kam-núr.—(*Dismal*) وحشتناك vahshat-nák, غم انگیز gham-angíz, دهشت آور dahshat-ávar, پر هیبت pur-haibat.

Glorification, *subs.* افتخار iftikhár, تعریف ta'ríf, تمجید tamjíd, تهلیل tahlíl, تسبیح tasbíh, تجلیل tajlíl, تمجیل tabjíl, اعزاز i'záz, اکرام ikrám, سر فرازي sar-farází, اجلال ijlál.

Glorify, *verb,* تمجید نمودن tamjíd nimúdan, و تکریم takrím va ta'zím nimúdan, تعظیم نمودن tasbíh nimúdan, تسبیح نمودن tahlíl kardan, تهلیل کردن ikrám kardan, اکرام کردن i'záz nimúdan, اعزاز نمودن sar-faráz dáshtan, سر فراز داشتن jalál dádan, جلال دادن.

Glorious, *adj.* جلیل jalíl, عزیز 'azíz, عزتمند 'izzat-mand, معزز mu'azzaz, امجد amjad, مجید majíd, بزرگوار buzurg-vár, فرخ farrukh, عالي 'álí, منیف muníf, ذو الجلال zu 'l-jalál, معظم mu'azzam, مفخر mufakhkhar, شرف انتساب sharf-i-intisáb, والا válá.

Gloriously, *adv.* مجیداً majídan, جلیلانه jalílánah, منیفانه munífánah, عزیزانه 'azízánah.

Glory, *subs.* (*Praise*) تحمید tahmíd, تمجید tamjíd, تعظیم ta'zím, مدح madh, حمد hamd, ستایش sitáyish.—(*Grandeur*) جلال jalál, عزت 'izzat, مجد majd, فر farr, ابهت ubhat, فخیمه fakhímah, تعظم ta'azzum, بزرگي buzurgí, بزرگواري buzurg-várí, علا 'alá, فخر fakhr, افتخار iftikhár, کبریا kibriyá, مباهات mubáhát, عظمت 'azamat, حشمت hashmat, شرف sharf, شرافت sharáfat, رفاعت rafá'at, رفعت raf'at, سر فرازي sar-farází, اجلال ijlál, احتشام ihtisháam, سلطنت saltanat, فخامت fakhámat, جاه ják.—(*Halo round the head of a saint, &c., in a picture*) حاله hálah, اشعه ashi''ah, پرتو partav.

Glory, *verb,* فخر کردن fakhr kardan, مباهات نمودن mu-báhát nimúdan, شاد ماني کردن shád-máni kardan, مسرت ورزیدن masarrat varzídan, خوش بودن khush búdan, مبتهج شدن mubtahij shudan, لاف زدن láf zadan, پرخاش کردن parkhásh kardan.

Glorying, *subs.* افتخار iftikhár, مباهات mubáhát, لاف láf, تعظم ta'azzum.

Gloss, *subs.* (*Brightness*) رونق raunaq, جلا jilá, رخشاني rakhsháni, براق barráq, تابش tábish, ضحا zuhá, ضیا ziyá, روشني raushaní.—(*Comment*) تفسیر tafsír, توضیح tauzíh, شرح sharh, ایضاح ízáh, تلویح talvíh.—(*Specious appearance*) نمایش nimáyish, جلوه jilvah, تلمیع talmí', تذهیب tazhíb, پرداخت pardákht, رنگ rang, صبغ sibgh.

Gloss, *verb trans.* (*Smooth*) ملوس ساختن mulavvas sákhtan, خوشنما کردن khush-nimá kardan, صیقل زدن saiqal zadan, جلوه دادن jilvah dádan, صاف کردن sáf

kardan, هموار نمودن hamvár nimúdan.—(*Illustrate*) ایضاح نمودن ízáh nimúdan, توضیح کردن tauzíh kardan, شرح دادن sharh dádan, تفسیر نمودن tafsír nimúdan. —(*Give a specious appearance*) خوشنما ساختن khush-nimá sákhtan, نمایش دادن nimáyish dádan, آرایش کردن áráyish kardan, رونق فزودن raunaq fuzúdan, ظاهر بخشیدن súrat-i-záhir bakhshídan, آرائي کردن záhir-árá,í kardan.—*intrans.* (*Explain*) تفسیر نوشتن tafsír nivishtan, تعبیر کردن ta'bír kardan, توضیح امر ایضاح مطلب نمودن ízáh-i-matlab nimúdan, نکته کردن tauzíh-i-amr kardan.—(*Make sly remarks*) لغز گوئي کردن nuktah-gírí kardan, لغز گوئي کردن lughz-gú,í kardan, کنایه گفتن kináyah guftan.—(*They glossed over his conduct*) پرده بر روي کارش افکندند pardah bar rúy-i-kár-ash afkandand, پیزر بپالانش کردند paizur bi-pálán-ash kardand (*lit.* They placed bulrushes in his pad).

Glossarial, *adj.* توضیحي tauzíhí, تفسیري tafsírí, با نمایش bá-nimáyish, ایضاحي ízáhí.

Glossary, *subs.* لغت lughat, فرهنگ farhang, فهرست fihrist, ترجمه نامه tarjumah-námah, شرح نامه sharh-námah.

Glossiness, *subs.* مهره داري muhrah-dárí, مصقولیت masqúlíyat, جلا دادگي jilá-dádagí, رونق داري raunaq-dárí, تابش tábish, آب و رنگ áb-u-rang, جلوه گري jilvah-garí.

Glossographer, *subs.* تفسیر نویس tafsír-nivís, شارح sháríh, ترجمان tarjumán, مفسر mufassir, توضیح کن tauzíh-kun, ایضاح کار ízáh-kár.

Glossologist, *subs.* تفسیر نویس tafsír-nivís, شارح sháríh, ترجمان tarjumán, مفسر mufassir, توضیح کن tauzíh-kun, آیضاح کار ízáh-kár.

Glossology, *subs.* تعریف ta'ríf, اصلاح بیان bayán-i-isláh, تفسیر داني tafsír-dání, توضیح کني tauzíh-kuní, ایضاح کاري ízáh-kárí.

Glossy, *adj.* مهره دار muhrah-dár, مصقول masqúl, رونقمند raunaq-mand, تابش دار tábish-dár, جلا داده jilá-dádah, پر جلا pur-jilá.

Glottis, *subs.* (*Anatomical term*) چاك صوت chák-i-saut.

Glove, *subs.* دستکش dast-kash, دست پوش dast-púsh, دستانه dastánah (*obs.*).—(*Hair-glove for scrubbing the body*) کیسه kísah.—(*Bath-glove*) کیسه حمام kísah-i-hammám.—(*To throw down the glove*) مبارزت کردن mubárazat kardan, دو طلبي نمودن dau-talabí nimúdan.

Glove, *verb,* دست کش کردن *or* پوشانیدن dast-kash kardan *or* púshánídan.

Glover, *subs.* دستکش فروش dast-kash-furúsh, دستکش ساز dast-kash-sáz.

Glow, *subs.* (*Intense heat*) سوزش súzish, حرارت harárat, گرمي زیاد garmí-i-ziyád, جحیم jahím, حریق haríq. —(*Brightness of colour*) تابش tábish, بر افروختگي bar-afrúkhtagí, اشتعال ishti'ál. — (*Ardour*) گرمي garmí, شوق shauq, رغبت raghbat, حرص hirs, شدت shiddat-i-kháhish.—(*He has a glow on his face*) رویش بر افروخته است rúy-ash bar-afrúkhtah ast.

Glow, *verb,* (*As metals*) تابدار شدن táb-dár shudan, تاب بر داشتن táb bar-dáshtan, سرخ شدن surkh shudan, مشتعل گشتن mushta'al gashtan, آتشین شدن átishín shudan, اتقاد نمودن ittiqád nimúdan.—(*As the face*) بر افروختن bar-afrúkhtan, قرمز شدن qirmiz shudan, آتش وار گشتن átish-vár gashtan.—(*Metaphorically*) خشمناك گشتن khishm-nák gashtan, بغیظ بی-غیز آمدن bi-ghaiz ámadan, گرم شدن garm shudan, بجوش آمدن bi-júsh ámadan, حدت بهم رسانیدن hiddat bi-ham rasánídan.

Glowing, *subs.* (*Of metals*) تابداري táb-dárí, سرخي surkhí, اشتعال ishti'ál.—(*Of the face*) بر افروختگي bar-afrúkhtagí, سرخي surkhí, قرمزي qirmizí, آتش átish-várí.—(*Ardour*) گرمي garmí, شوق shauq, رغبت raghbat, حرص hirs, شدت خواهش shiddat-i-kháhish.—*adj.* (*As metals*) تابدار táb-dár, سرخ surkh, مشتعل mushta'al, آتشین átishín.—(*As the face*) بر افروخته bar-afrúkhtah, سرخ surkh, قرمز qirmiz, آتش دار átish-dár.—(*Ardent*) شائق sháïq, مشتاق mush-táq, راغب rághib, گرم garm, سر مست sar-mast.

Glow-worm (*Lampyris noctiluca*), *subs.* کرم شبتاب kirm-i-shab-táb, آتشپاره átish-párah.

Gloze, *subs.* تملق tamalluq, چاپلوسي cháplúsí, نرم گوئي narm-gú,í, روغن مالي raughan-málí, ادهان idhán.

Gloze, *verb,* تملق گفتن tamalluq guftan, چاپلوسي کردن cháplúsí kardan, نرم گوئي کردن narm-gú,í kardan, روغن مالي کردن raughan-málí kardan, ادهان نمودن idhán nimúdan.

Glucose, *subs.* شکر میوه جات shakar-i-mívah-ját, نباتیت nabátíyat, قندیت qandíyat.

Glue, *subs.* یلم yalam, چربي charbí, غرا ghará, بست bast, چسپناکي chasp-nákí.—(*Carpenter's*) سیرشم sírishum, سریشم siríshum.—(*A powder mixed with water into a paste*) سریش sirísh.

Glue, *verb,* چسپانیدن chaspánídan, بهم پیوستن bi-ham paivastan, جفت کردن juft kardan, متحد ساختن mut-tahid sákhtan, وصل نمودن vasl nimúdan.

Gluey, *adj.* چسپناك chasp-nák, چسپ دار chasp-dár, لزوج luzúj, لزوق luzúq, لصوق lusúq.

Glum, *adj.* افسرده afsurdah, ملول malúl, اندوهناك andúh-nák, غمگین gham-gín, رنجیده ranjídah.

Glume, *subs.* (*Chaff*) پوست púst, قشر qishr, کاه káh,

تبن taban (*pl.* اتبان atbán), عصف 'asf.—(*Husk*) پوست púst, قشر qishr.—(*Calyx*) غلاف ghiláf, غمد ghimd (*pl.* اغماد aghmád), ستر sitr.

Glut, *subs.* بليعه balí'ah, فراواني farávání, سيري sírí, شبع shab', وفور vufúr, زيادتي ziyádatí.—(*There was a glut in the market*) بازار از هر چيزي پر بود bázár az har chízí pur búd.

Glut, *verb,* بلعيدن bala'ídan, حريصانه خوردن harísánah khurdan, حرص زدن hirs zadan, پر كردن pur kardan, چپاندن chapándan.—(*Clog*) پر كردن pur kardan, ممتلي ساختن mumtalí sákhtan, مالامال كردن málámál kardan.—(*Disgust*) بيزار ساختن bízár sákhtan, سير گردانيدن sír gardánídan, كراهت انگيختن karáhat angíkhtan, از چشم انداختن az chashm andákhtan.

Gluten, *subs.* خميريت khamíríyat, تصيقه tasíqah, پيداري pay-dárí, چسپش chaspish, سريش sirísh, سريشمي siríshumí.

Glutinate, *verb,* چسپانيدن chaspánídan, بهم پيوستن bi-ham paivastan, جفت كردن juft kardan, متحد ساختن muttahid sákhtan, وصل نمودن vasl nimúdan.

Glutination, *subs.* تلصيق talsíq, التصاق iltisáq, التساق iltisáq, توصيل tausíl, چسپاني chaspání, چسپندگي chaspandagí.

Glutinative, *adj.* چسپناك chasp-nák, چسپ دار chasp-dár, لزوج luzúj, لزوق luzúq, لصوق lusúq.

Glutinous, *adj.* چسپناك chasp-nák, چسپ دار chasp-dár, لزوج luzúj, لزوق luzúq, لصوق lusúq.

Glutinousness, *subs.* سريشميت siríshumíyat, سريشي siríshí, چسپندگي chaspandagí, لصوق lusúq, چسپش داري chaspish-dárí.

Glutton, *subs.* شكم پرست shikam-parast, بطن پرست batn-parast, اكال akkál, بسيار خور bisyár-khur, گران خور girán-khur, پر خور pur-khur, بلوع balú', اكول akúl, حريص harís, عبد البطن 'abdu 'l-batn.

Gluttonous, *adj.* شكم پرست shikam-parast, بطن پرست batn-parast, اكال akkál, بسيار خور bisyár-khur, گران خور girán-khur, پر خور pur-khur, بلوع balú', اكول akúl, حريص harís, عبد البطن 'abdu 'l-batn.

Gluttony, *subs.* شكم پرستي shikam-parastí, بسيار خوري bisyár-khurí, پر خوري pur-khurí, شراهت sharáhat, حريصي harísí.

Glycerine, *subs.* شكر دهنيات shakar-i-dahaníyát, شيريني مسمنات shíríní-i-musammanát.

Glycyrrhizæ radix (*Liquorice*), *subs.* اصل السوس aslu 's-sús, بيخ مهك bíkh-i-mahk.

Glyph, *subs.* خياره khiyárah, جدول jadval.

Glyptics, *subs.* حكاكي hakkákí, صورت كني súrat-kuní, نقش زني naqsh-zaní, قلمكاري qalam-kárí.

Gnarl, *verb,* (*Growl*) غريدن ghurrídan, نعره زدن na'rah zadan, غريو كردن gharív kardan, غوغا نمودن ghaughá nimúdan, لنديدن lundídan.—(*Complain*) شكايت shikáyat kardan, گله نمودن gilah nimúdan, مشتكي بودن mushtakí búdan.

Gnarled, *part. and adj.* پر گره pur-girih, عقده دار 'uqdah-dár, پر عقد pur-'uqd, اژگي azhag-azhagí.

Gnash, *verb trans.* دندان فشردن dandán fishurdan, فشار دندان نمودن fishár-i-dandán nimúdan, خرچ خرچ بهم زدن khirch-khirch bi-ham zadan, خرچانيدن kirchánídan, دندان خرچه كردن dandán khirchah kardan.—*intrans.* خرچ خرچ بهم خوردن khirch-khirch bi-ham khurdan, بهم خوردن bi-ham khurdan.—(*Rage*) رنجيدن ranjídan, آشوبيدن áshúbídan, آشفتن áshuftan, بر آشفتن bar-áshuftan, نا راضي شدن ná-rází shudan, غضبناك شدن ghazab-nák shudan, تغضب نمودن taghazzub nimúdan, غيظناك شدن ghaiz-nák shudan, غيظ نمودن ghaiz nimúdan, خشم گرفتن khishm giriftan, بهم آمدن bi-ham ámadan, تغير كردن taghayyur kardan.

Gnashing, *subs.* دندان فشاري dandán-fishárí, حرق harq, اظهار غضب izhár-i-ghazab, خشمناكي khishm-nákí, تغيظ taghayyuz, تغير taghayyur.

Gnat, *subs.* پشه pashah, بعوضه ba'úzah.

Gnaw, *verb,* خائيدن khá'ídan, جائيدن já'ídan, جاويدن jávídan, دندان كاري كردن dandán-kárí kardan, خوردن khurdan.

Gnawing, *subs.* خايش kháyish, جايش jáyish, جاوش jávish, دندان كاري dandán-kárí.—*adj.* جايش دار jáyish-dár, خايش كار kháyish-kár, جاوش مدار jávish-madár, خورنده khurandah.

Gneiss, *subs.* سنگ sang, حجر hajar, صخره sakharah (*pl.* صخر sakhr), نيس nais (European).

Gneissoid, *adj.* حجر مانند hajar-mánand, نيسي naisí (European).

Gnome, *subs.* جني jinní, ديوچه dívchah, غول زير زميني ghúl-i-zír-zamíní.

Gnomic, *adj.* جمله دار jumlah-dár, جمله گو jumlah-gú, مختصر دان makhtasar-dan, با اختصار bá-ikhtisár, قواعد ساز qavá'id-sáz, اصول پرداز usúl-pardáz.

Gnomon, *subs.* ابره ساعت ibrah-i-sá'at, ميل صفحه mail-i-safhah, گردان gardán, عمود 'amúd, افتاب نما áftáb-nimá, علم 'alam.

Gnomonics, *subs.* علم وقت شناسي 'ilm-i-vaqt-shinásí, ساعت داني sá'at-dání, آفتاب بيني áftáb-bíní, علم اسطرلاب 'ilm-i-usturláb.

Gnostic, *subs.* عارف 'árif, عرفان دان 'irfán-dán, حكمي hakamí, دانا dáná, دانشمند dánish-mand, فيلسوف fílasúf (European).—*adj.* عرفاني 'irfání, عارف مسلك 'árif-i-maslak, دانشوري dánish-varí, حكمي hakamí, فيلسوفي fílasúfí (European).

Gnosticism, *subs.* مذهب عرفا mazhab-i-'urfá, عارفیت 'árifíyat, عرفانیت 'irfáníyat, حکمیت hakamíyat, فیلسوفیت fílasúfíyat (European).

Gnu, *subs.* گاو کوهي gáv-i-kúhí, آهو áhú, غزال ghazál.

Go, *verb*, رفتن raftan (*rt.* رو rau *or* rav), روان شدن ravánah shudan, روانه شدن qadam nihádan, قدم نهادن ráh raftan, راه رفتن tashríf burdan, تشریف فرما شدن tashríf-farmá shudan, قدم رنجه فرمودن qadam ranjah firmúdan.—(*As a watch*) کار کردن kár kardan.—(*To let go*) ول کردن vil kardan, رها کردن rihá kardan, گذاشتن guzáshtan, سست ساختن sust sákhtan, ارخا نمودن irkhá nimúdan.—(*Dismiss*) رد کردن radd kardan, رخصت نمودن rukhsat nimúdan, روانه کردن ravánah kardan.—(*To go away*) گم شدن gum shudan, رد شدن radd shudan, سیر کردن sair kardan, سالك شدن sálik shudan, مشي کردن mashí kardan, قدم زدن qadam zadan, پا گذاشتن pá guzáshtan.—(*To go back*) باز رفتن *or* گشتن báz raftan *or* gashtan, تولي نمودن tavallí nimúdan, رجوع کردن rujú' kardan, منقلب شدن munqalib shudan, بعقب رفتن bi-'aqib raftan.—(*To go down*) پائین رفتن pá,ín raftan.—(*To go forth*) بدر رفتن bi-dar raftan.—(*To go in*) میانش رفتن miyánash raftan, تو رفتن tú raftan, داخل شدن dákhil shudan.—(*To go out*) بیرون رفتن bírún raftan, خارج شدن kháríj shudan.—(*To go round*) دور نمودن daur nimúdan.—(*To go up*) بالا رفتن bálá raftan.—(*To go off*) در رفتن dar raftan, کنار کشیدن kinár kashídan, گوشه گرفتن gúshah giriftan, دور شدن dúr shudan, تجنب نمودن tajannub nimúdan, صدور ورزیدن sudúr varzídan, انحراف کردن inhiráf kardan.—(*As a gun*) خالي شدن khálí shudan, در رفتن dar raftan.—(*To go wrong—as a woman*) پرانیدن paránídan, بد کار در آمدن bad-kár dar ámadan, خطا کردن khatá kardan, خیانت کردن khiyánat kardan.—(*If things go on in this way*) اگر این ملك است و این روزگار agar ín malik ast va ín rúzigár (*lit.* If this be king and this fortune).—(*You may go*) مرخصي murakhkhasí, رخصت شوید rukhsat shavíd.—(*Go!*) ده برو dih birau.—(*Let him go*) کسیلش کن kisíl-ish kun.—(*Don't let him go*) نگاهش دار nigáh-ash dár.—(*He was going to Shíráz*) رو به شیراز میرفت rú bi Shíráz mí-raft.—(*He went beyond what I said*) از حرف من بیرون رفت az harf-i-man bírún raft.

Goad, *subs.* آهن گاو ران áhan-i-gáv-rán, نیزه گاو راني naizah-i-gáv-rání, سیخ گاو راني síkh-i-gáv-rání.

Goad, *verb*, مهمیز زدن mihmíz zadan, سیخ کردن síkh kardan.—(*Metaphorically*) راندن rándan, ابرام نمودن ibrám nimúdan, تحریك نمودن tahrík nimúdan, بر آن داشتن bar án dáshtan.

Goal, *subs.* منزل manzil, مآل ma,ál, مدار madár, منتا mïtá, منتها muntahá, نهایت niháyat.

Goat (*Capra hircus*), *subs.* بز buz, معز ma'z (*pl.* معیز ma'íz).—(*Wild goat*) بز کوهي buz-i-kúhí, پازن pázan.—(*He-goat*) بز نر buz-i-nar, کبش kabsh, تیس tís, بز تگه buz-i-taggah.—(*She-goat*) بز ماده buz-i-mádah, جدي jadí.—(*Chief he-goat of the flock*) شاه بز sháh-buz, شهاز shaház, بز تگه buz-i-taggah, دبر dubur.

Goat-herd, *subs.* بز بان buz-bán, بز چران buz-charán.

Goatish, *adj.* بز وش buz-vash, بز مانند buz-mánand.—(*Smelling rank*) بوئي دار bú,í-dár, پر بو pur-bú, منتن muntin.—(*Lustful*) مست mast, شهوت پرست shahvat-parast, شهواني shahvání.

Goat's-eye, *subs.* (*Disease*) ورم ماق اکبر عین varam-i-máq-i-akbar-i-'ain.

Goat's-thorn (*Astralagus verus*), *subs.* گون gavan.

Gobble, *verb*, بلعیدن bala'ídan, زود فرو بردن zúd furú burdan, چپاندن chapándan, لقمه پراني کردن luqmah-paráni kardan, وغ وغ کردن vagh-vagh kardan, غلغل کردن ghulghul kardan.—(*Make a noise as a turkey*) مانند مرغ بو قلمون صدا دادن mánand-i-murgh-i-bú-qalamún sidá dádan.

Gobbler, *subs.* بلوع balú', لقمه پران luqmah-parán, زود فرو بر zúd-furú-bar.—(*Turkey-cock*) فیل مرغ fíl-murgh, بو قلمون bú-qalamún, خروس بو قلمون khurús-i-bú-qalamún. [This bird is scarcely known in Persia.]

Go-between, *subs.* دلال dallál, واسطه vásitah.

Goblet, *subs.* تنگ tung, صراحي suráhí, کوبه kúbah, کپ kup, شیشه shíshah.

Goblin, *subs.* غول ghúl (*pl.* اغوال aghvál), جن jinn, لولو lúlú.

Go-by, *subs.* طفره tufrah, گریز guríz, دور کشي dúr-kashí.—(*To give a thing the go-by*) ول کردن vil kardan, رها نمودن rihá nimúdan, دست بردار شدن dast bardár shudan.

Go-cart, *subs.* گردنائي girdná,í, بچه راه بر bachchah-ráh-bur.

God, *subs.* خدا khudá, خداي khudáy, الله alláh, حق haqq, باري bárí, رب rabb, مولي maulá, تنگري tangrí, ایزد ízad, یزدان yazdán, داور dávar, خداوندگار khudá-vand-gár.—(*By God!*) بالله bi-illáh, بخدا bi-khudá, لله li-'lláh.—(*May God have mercy on you*) خدا رحم کند khudá rahm kunad, العیاذ بالله al-'ayáz bi-'illáh.—(*God bless!*) بارك الله báraku 'lláh.—(*God defend us*) نعوذ بالله na'úz bi-'lláh.—(*God forgive me*) خاکم بدهن khák-am bi-dihan (used to express regret at having to state something impious).—(*God grant*) خدا کند khudá kunad.—(*Good God!*) سبحان الله subhánu-'lláh —(*O God!*) ای خدا ai khudá, خدایا khudáyá, یا الله

yá alláh, الهي iláhí.—(*God knows*) خدا داند khudá dánad, الله اعلم alláhu a'lama.—(*Please God*) ان شا الله inshá-'lláh, ان شا الله تعالى inshá alláhu ta'álá, خدا بخواهد khudá bi-kháhad.—(*For God's sake*) از براي خدا az baráy-i-khudá, بخاطر خدا bi-khátir-i-khudá, في سبيل الله fí sabíli-'lláh. — (*Thank God!*) الحمد لله al-hamdu-li-'lláh, شكر خدا shukr-i-khudá. — (*God preserve you!*) خدا حافظ شما khudá háfiz-i-shumá, خدا شمارا نگاه دارد khudá shumá-rá nigáh dárad.—(*God forbid!*) خدا نكند khudá na-kunad, خدا نخواسته khudá na-khástah, حاشا háshá, استغفر الله istaghfiru 'lláh, نعوذ بالله na'úzu bi-'lláh, عياذاً بالله 'iyázan bi-'lláh.

God-child, *subs.* پسر خوانده pisar-khándah, دعي da'í.

God-daughter, *subs.* دختر خوانده dukhtar-khándah, دعيه da'íyah.

Goddess, *subs.* خدائي ماده khudá'í-i-mádah, ماده خدا mádah-khudá, خدا خانم khudá-khánam, خدا بي‌بي khudá-bíbí, خدا ننه nanah-khudá.

Godfather, *subs.* پدر خوانده pidar-khándah, پدر ديني pidar-díní, الاهيت iláhíyat.

Godhead, *subs.* الوهيت ulúhíyat, خدائي khudá'í, لاهوت láhút.

Godless, *adj.* بي خدا bí-khudá, بيدين bí-dín, كافر káfir, ملحد mulhid.

Godlike, *adj.* الهي iláhí, خدائي khudá'í, خدا وش khudá-vash, خدا مانند khudá-mánand, ايزدي ízadí, يزدان سا yazdán-sá, خدا شناس khudá-shinás.

Godliness, *subs.* خدا پرستي khudá-parastí, زهد zuhd, ديندارى dín-dárí, تقوى taqvá, خدا شناسي khudá-shinásí, خدا داني khudá-dání, عفت 'iffat, تقوى taqvá, صلاح saláh.

Godly, *adj.* خدا پرست khudá-parast.—*adv.* بتقاوت bi-taqávat, بصلاح bi-saláh, خدا شناسانه khudá-shinásánah, متقيانه muttaqiyánah, عفيفانه 'afífánah, از روي صلاح az rúy-i-saláh.

God-mother, *subs.* مادر خوانده mádar-khándah, مادر ديني mádar-díní.

Godsend, *subs.* خدا بخش khudá-bakhsh, خدا داد khudá-dád, باد آور bád-ávar, اتفاقي ittifáqí.

Godship, *subs.* الوهيت ulúhíyat, خدائي khudáí, لاهوت láhút.—(*Deity*) حضرت الوهيت hazrat-i-ulúhíyat, جناب لاهوت janáb-i-láhút.

God-son, *subs.* پسر خوانده pisar-khándah, داعي dá'í.

Godward, *adj.* لله li-'lláh, براي خدا biráy-i-khudá, جهت حق jihat-i-haqq.

Goggle, *verb,* چشم درانى كردن chashm-darání kardan, ديده گرداندن dídah gardándan, خيره نگريستن khírah nigarístan, چشم فراخي كردن chashm-farákhí kardan.

Goggle-eyed, *adj.* چشم فراخ chashm-farákh, كج نظر kaj-nazar, خيره نگر khírah-nigar.

Goggles, *subs.* عينك 'ainak, چشم پوش chashm-púsh, ديده آرا dídah-árá.

Going, *subs.* (*Departure*) روانگي ravánagí, انتقال inti-qál, رحلت rihlat, جدائي jidá'í, مفارخت mufárakhat. —(*Walking*) مشي mashí, رفتار raftár, ذهاب zaháb, سلوك sulúk, راه روي ráh-raví.—(*Way of life*) سلوك sulúk, رفتار raftár, معاشرت mu'ásharat.—(*Going to and fro*) عبور و مرور 'ubúr-u-marúr, آمد و شد ámad-u-shud, رفت و آمد raft-u-ámad.—(*Going and returning*) ذهاب و اياب zaháb-u-iyáb.

Goitre, *subs.* دشول dushvil, غده ghuddah, ماده mádd-dah, گلو درد gulú-dard.

Gold, *subs.* طلا tilá, زر zar (not much used).—(*Pure gold*) زر خالص zar-i-khális.—(*Purified gold*) زر ناب zar-i-náb.—(*Small bit of gold*) تنكه زر tunkah-i-zar. —(*Ingot of gold*) شمش زر shumsh-i-zar.—(*Cloth of gold*) زري zarí.—(*Inlaying of gold*) طلا كوب tilá-kúb, زر نشان zar-nishán.—(*Gold and silver*) طلا و نقره tilá-va-nuqrah.

Gold-beater, *subs.* زر كوب zar-kúb.

Gold-dust, *subs.* ريزهٔ طلا rízah-i-tilá, زرك zarak, زر ريزه zar-rízah, زر پاره zar-párah.

Gold-embroidery, *subs.* كار زر دوز kár-i-zar-dúz, زر تاري zar-tárí.

Golden, *adj.* زرين zarrín *or* zarín, طلائي tiláí, از طلا az tilá, مذهب muzahhab, زرد zard, برنگ طلا bi-rang-i-tilá. — (*Excellent*) اعلا a'lá, شاهانه sháhánah, زبده zubdah, عمده 'umdah, خاص kháss.

Gold-finch (*Fringilla carduelis*), *subs.* سهره suhrah, گنجشك زرد ganjishk-i-zard, زرين zarrín-par, بلبل bulbul, سقاچي saqqáchí.

Gold-fish (*Cyprinus auratus*), *subs.* ماهي زرين zarrín-máhí, ماهي الوان máhí-i-alván, ماهي رنگين máhí-i-rangín, ماهي سرخ máhí-i-surkh, ماهي طلائي máhí-i-tilá'í.

Gold-leaf, *subs.* ورق طلائي varaq-i-tilá'í, زر ورق zar-varaq, برگ طلا barg-i-tilá.

Gold money, *subs.* شمسي shamsí, as opposed to قمري qumrí (*silver money*).

Goldsmith, *subs.* زر گر zar-gar, صائغ sáïgh (*pl.* صاغه sághah).

Golf, *subs.* چوغان chaughán, چوگان بازي chaughán-bází, گوي بازي gúí-bází.

Gold-thread, *subs.* قلابتون qulábatún, گلابتون gulábatún, دبيري dabírí.—(*Gimp*) رشته زر rishtah-i-zar, تار زرين tár-i-zarrín.

Gold vase, *subs.* زرينه zarrínah, ظرف طلا zarf-i-tilá, جام زر jám-i-zar.

Goloshes, *subs.* سر چکمه sar-chakmah, چکمه پوش chakmah-púsh, سر موزه sar-múzah, ارسي پوش urusí-púsh.

Gonagra (*Gout in the knee*), *subs.* ورم نقريسي زانو varam-i-niqrísí-i-zánú.

Gondola, *subs.* زورق zauraq, قائق qáïq, ماشوه máshvah.

Gondolier, *subs.* قائق بان qáïq-bán, ماشوه چي máshvahchí.

Gone, *part.* گذشته guzashtah.

Gong, *subs.* ناقوس náqús, جرس jaras (*pl.* اجراس ajrás), زنگ zang.

Goniometer, *subs.* زاويه سنج záviyah-sang, زاويه پيم záviyah-paim.

Goniometry, *subs.* علم زاويه سنجي 'ilm-i-záviyah-sanjí, صنعت زاويه پيمي san'at-i-záviyah-paimí.

Gonorrhœa, *subs.* سوزنك súzanak, آتشك átishak, گرمي garmí, گم سوزه gum-súzah (*vulg.*), گم سوزك gum-súzak (*vulg.*), سوزاك súzák (*obs.*).

Good, *subs.* خوبي khubí, نيكوئي níkú,í, نيكي níkí, فضيله fazílah, حسن husn, احسان ihsán, فائده fáïdah, سود súd, منفعت manfa'at.—*adj.* خوب khub, نيك ník, نيكو níkú, نكو nikú, خير khair, خوش khush, حسن hasan, مليح malíh, به bih, طيب tayyib, پاكيزه pákízah, حميد hamíd, ستوده sitúdah, پسنديده pasandídah.—(*Pious*) معتكف mu'takif, متقي muttaqí, خدا ترس khudá-tars, ديندار díndár, عبادتگار 'ibádat-gár, دين پرست dín-parast, زاهد záhid, زهادتمند zahádatmand, پرهيز گار parhíz-gár, متدين mutadayyin, مبرور mabrúr.—*adv.* خوبي bi-khubí, از روي پاكيزگي az rúy-i-pákízagí, بطور نيك bi-taur-i-ník. — *interj.* به bih, وه vah, زهي zahí, ده dih.—(*You can do as seems good to you*) مختاريد mukhtár-íd, بطوريكه bi-taurí-kih mail-i-shumá 'st.—(*Be good enough to bring that*) ميل شما ست محبت فرموده آنرا بياوريد mahabbat-farmúdah án-rá bíávaríd.—(*Good and bad*) خير و شر khair-u-sharr, نيك و بد ník-u-bad.—(*It is very good on your part*) عين كرم است 'ain-i-karam-ast, خيلي التفات است khailí iltifát ast, از مرحمتي است marahmatí ast az shumá.—(*A good league*) يك فرسنگ تمام yak farsang-i-tamám.—(*For good or ill*) به نيك يا بد bi-ník yá bad, هر طور كه باشد har taur kih báshad.—(*He is very good*) نقصي ندارد naqsí nadárad.—(*Good for nothing—persons*) بيكاره bí-kárah, بيكار bí-kár.—(*Things*) كور و كبود kúr-u-kabúd.—(*To be good for nothing*) هيچ نير زيدن hích nír zídan.—(*He is good for nothing*) از دستش كاري ساخته نميشود az dast-ash kárí sákhtah na-míshavad.—(*What is the good of that?*) از آن چه فائده است az án chih fáïdah ast. —(*It is too good to last*) پر خوبست از اينكه بپايد pur-khub ast az ín-kih bi-páyad.—(*You must take the good with the bad*) گرده دان باگردن است girdah-dán bágardan ast, خوب و بد بالائي هم است khub-u-bad bálá,í ham ast.—(*This is rather too much of a good thing*) حلوا بسيا خوردن دلسوزش مي آرد halvá bisyár khurdan dil-súzish mí-árad (*lit.* Eating too many sweetmeats produces heartburn).—(*To take in good part*) پذيرفتن pazíruftan, قبول نمودن qabúl nimúdan, پسند كردن pasand kardan.

Good breeding, *subs.* اداب adáb, اخلاق حسنه akhláq-i-husnah, نجابت najábat, خوش رفتاري khush-raftárí.

Good-bye, *subs.* خدا حافظ khudá-háfiz. — (*To say Good-bye*) خدا خافظ گفتن khudá-háfiz guftan.

Good-day, *subs.* سلام عليكم salám-'alaikum, صباح الخير sabáhu 'l-khair.

Good fortune, *subs.* سلامت salámat, بخت نيك ník-bakht.

Good Friday, *subs.* جمعه خير jum'ah-i-khair, روز نجات rúz-i-naját, يوم الفرقان yaumu 'l-furqán.

Goodliness, *subs.* (*Beauty*) حسن husn, خوبي khubí, نازنيني názníní, قشنگي qashangí, دلكشي dil-kashí.—(*Elegance*) ظرافت zaráfat, ملاحت maláhat.

Good-looking, *adj.* خوشگل khush-gil, رعنا ra'ná, خوش سيما khush-símá, منظر نيك ník-manzar, خوب رو khub-rú.

Goodly, *adj.* (*Beautiful*) حسين hasín, ظريف zaríf, نيك ník, نيكو níkú, خوب khub.—(*Comely*) شايان sháyán, مقبول maqbúl, مطبوع matbú', پسنديده pasandídah, نازنين náznín, قشنگ qashang, دلكش dil-kash.

Good morning, *subs.* سلام عليكم salám-'alaikum, صباح الخير sabáhu 'l-khair.—(*To say Good morning*) صباح الخير گفتن sabáhu 'l-khair guftan.

Good-nature, *subs.* خوش خلقي khush-khulqí, نيك ník-zátí, پاك طينتي pák-tínatí, خوش فطرتي khush-fitratí, نيك نهادي ník-nihádí.

Good-natured, *adj.* حليم halím, مهربان mihr-bán, خوش خلق khush-khulq, نيك ذات ník-zát, پاك طينت pák-tínat, خوش فطرت khush-fitrat, سليم الطبع salímu 't-tab', نيك نهاد ník-nihád.

Goodness, *subs.* نيكي níkí, نيكوئي níkú,í, مهرباني mihr-báni, خوبي khubí, لطف lutf, مرحمت marhamat, اكرام ikrám, احسان ihsán, فضل fazl, فضيلت fazílat.—(*Piety*) نيكو كاري níkú-kárí, نيك كاري ník-kárí, تقوا taqvá, عفت 'iffat.—(*Have the goodness to bring that*) مهر باني فرموده فلان چيزرا بياوريد mihr-báni-farmúdah fulán chíz-rá bí-ávaríd.

Good news, *subs.* خوش خبري khush-khabarí, بشارت bisháratí, مژده muzhdah, مژده گاني muzhdah gáni, انجيل injíl, تباشير tabáshír, نويد navíd.

Good-night, *subs.* شب شما خوش باد shab-i-shumá

khush bád.—(*To say Good-night*) مسا الهير گفتن masáu 'l-khair guftan, شب بخير گفتن shab bi-khair guftan.

Goods, *subs.* (*Possessions*) مال mál, اموال amvál, تيولات tuyúlát, اشيا ashyá, متاع matá', اسباب asbáb, امتعه amti'ah, اجناس ajnás, ما يملت má-yumlik, ما ملك má-malak, ملك milk.—(*Commodities, merchandise*) اجناس ajnás, تنخواه tankháh, متاع matá', مال mál, اقمشه aqmishah.—(*Goods and chattels*) اسباب و اجناس asbáb va ajnás, مال و حال mál-u-hál.

Good-will, *subs.* نيت نيك níyat-i-ník, نيك نيتي ník-níyatí, خير خواهي khair-kháhí, مروت murúvat.

Goosander, *subs.* قاز qáz, غاز gház, مرغابي بزرگ murgh-ábí-i-buzurg, خر اوردك khar-úrdak.

Goose (*Anser domesticus*), *subs.* قاز qáz, غاز gház.—(*Wild goose*) قاز وحشي qáz-i-vahshí.—(*Fool*) احمق ahmaq, كودن kaudan, ابله ablah, سفيه safíh, بي عقل bí-'aql, نا دان ná-dán, خل دمنك khul-damank.—(*To kill the goose with the golden egg*) قاز زرين تخم را كشتن qáz-i-zarrín-tukhm-rá kushtan.

Gooseberry, *subs.* خار توت khár-tút.

Goose-grass (*Galium aparine*), *subs.* بادرنجبويه bádranj-búyah.

Goose-quill, *subs.* شهبر قاز shahbar-i-qáz, قلمچه قاز qalamchah-i-qáz.

Gordian, *adj.* مشكل mushkil, صعب sa'b, عسير 'asír, عصيب 'asíb, دشوار dushvár, سخت sakht.—(*To cut the gordian knot*) حل اشكال نمودن hall-i-ishkál nimúdan, مشكل حل كردن mushkil hall kardan.

Gore, *subs.* خون khún, دم dam, قطعه مثلثه qat'ah-i-masallasah, گاز gáz.

Gore, *verb,* مجروح كردن majrúh kardan, زخم زدن zakhm zadan, سوراخ كردن súrákh kardan, شاخ كاري shákh-kárí kardan, با گاز شكافتن bá-gáz shikáftan.

Gorge, *subs.* (*Throat*) گلو gulú, حلق halq, حلقوم halqúm, ناي náy, حنجره hanjarah (*pl.* حناجر hanájir).—(*Pass*) تنگ راه tang-ráh, تنگنا tang-ná, گدوك gadúk, درة darrah, بوغاز búgház, گلو گاه gulú-gáh.

Gorge, *verb,* بسيار خوردن bisyár khurdan, چپاندن chapándan, پر كردن pur kardan, سير ساختن sír sákhtan.

Gorgeous, *adj.* جليل jalíl, مزين muzayyan, جميل jamíl, با جلوه bá-jilvah, مطرز mutarraz, زرق و برقي zarq-u-barqí, مجلل mujallal, مفخر mufakhkhar.

Gorgeously, *adv.* جليلانه jalílánah, جميلانه jamílánah, جلوه فروشانه jilvah-furúshánah, با زرق و برق bá-zarq-u-barq, مجللانه mujallalánah, مفخرانه mufakhkharánah, مزينانه muzayyánah, متجملانه mutajammilánah.

Gorgeousness, *subs.* جلالت jalálat, تجمل tajammul, تجلل tajallul, دبدبه dabdabah, تزين tazayyun, جلوه فروشي jilvah-furúshí.

Gorget, *subs.* گلو بند gulú-band, گردن پوش gardan-púsh.

Gorgon, *subs.* ديو dív, عفريت 'ifrít, غول ghúl, سهمگين sahm-gín, هيبت ناك haibat-nák, مهيب muhíb.

Gorilla, *subs.* نسناس nasnás, گوريل gúríl (European).

Gormand, *subs.* شكم پرست shikam-parast, شخص shakhs-i-nafsání, هلوع halú', بلوع balú', اكول akúl, ابيقور abíqúr (European).

Gormandize, *verb,* هول زدن haul zadan, حريصانه harísánah khurdan, داد شكم دادن dád-i-shikam dádan, چپاندن chapándan.

Gormandizer, *subs.* پرخور pur-khur, اكول akúl, عبد البطن 'abdu 'l-batn, شكمي shikamí, حلق پرست halq-parast.

Gorse (*Ulex europæus*), *subs.* خار khár, شوك shúk, گينه gínah.

Gorsypium (*Cotton*), *subs.* قطن qutn, پنبه pambah.

Gorsypium herbaceum (*Cotton plant*), *subs.* درخت پنبه dirakht-i-pambah, شجره القطن shajarahu 'l-qutn, درخت قطن dirakht-i-qutn (*vulg.*).

Gory, *adj.* خوني khúní, خونين khúnín, دم آميز dam-ámíz, خونخوار khún-khár.

Goshawk, *subs.* باز báz, قوش qúsh.

Gosling, *subs.* بچه قاز bachchah-i-qáz.

Gospel, *subs.* انجيل injíl (*pl.* اناجيل anájíl), تبشير tabshír, بشرى busharáí, خوش خبري khush-khabarí.—(*The four Gospels*) اربعه اناجيل anájíl-i-arb'ah.—*adj.* انجيلي injílí, بشراي busharáí, تبشيري tabshírí.

Gospel, *verb,* مستبشر ساختن mustabshir sákhtan, انجيل مند كردن injíl-mand kardan, متدين گردانيدن mutadayyin gardánídan, بدين حق آوردن bi-dín-i-haqq ávardan.

Gospeller, *subs.* انجيلي injílí, مبشر mubashshir, مژده رسان muzhdah-rasán.

Gossamer, *subs.* كنتره kinatrah, تار tár, پرده عنكبوت pardah-'ankabút.

Gossip, *subs.* (*A tattler*) تفتاف taftáf, حراف harráf, نمام nammám, حماز hammáz, سخن چين sukhun-chín, سخن تراش sukhun-tirásh, پر گو pur-gú, ول گو vil-gú.—(*Tattle*) قال و قيل qál-u-qíl, قيل و قال qíl-u-qál, حرف مفت harf-i-muft, گپ gap (Hind.).

Gossip, *verb,* ول گوئي كردن vil-gú,í kardan, پرگوئي كردن pur-gú,í kardan, حرف مفت زدن harf-i-muft zadan, ياوه گفتن yávah guftan, همكاسه شدن ham-kásah shudan, نمامي كردن nammámí kardan, حمازي نمودن hammází nimúdan, سخن چيني كردن sukhun-chíní kardan.

Gossiping, *subs.* ول گوئي vil-gú,í, ياوه سرائي yávah-

sará,í, نمامي nammámí, همازي hammází, سخن تراشي sukhun-tiráshí.—*adj.* ول گو vil-gú, ياوه yávah, نمام nammám, همماز hammáz, سخن تراش sukhun-tirásh.

Goth, *subs.* گوث gús, بربري barbarí, وحشي vahshí, کوهستاني kúhistání.

Gothic, *adj.* گوثي gúsí, بربري وش barbarí-vash, وحشي صفت vahshí-sifat, کوهستاني مانند kúhistání-mánand. — (*Architectural term*) چل ستون وار طاق دار táq-dár, chil-sitún-vár, گوثي ساز gúsí-sáz.

Gothicism, *subs.* گوثيت gúsíyat, بربريت barbaríyat, وحشي گري vahshí-garí, کوهستانيت kúhistániyat.—(*Idiom*) اصطلاح گوثيان istiláh-i-gúsíyán.—(*Architectural term*) طاق داري táq-dárí, چلستون واري chil-sitún-várí, گوثي سازي gúsí-sází.

Gothicize, *verb,* متوحش ساختن mutavahhish sákhtan, از تمدن انداختن az tamaddun andákhtan, از تدين دور کردن az tadayyun dúr kardan, بربري نمودن barbarí nimúdan, فرنگي مآب گردانيدن farangí-ma,áb gardánídan.

Gouge, *subs.* اشکنه ashkanah, تيشه tíshah.

Gouge, *verb,* اشکنه کاري کردن ashkanah-kárí kardan, تيشه کاري نمودن tíshah-kárí nimúdan, خياره کردن khiyárah kardan, سوراخ نمودن súrákh nimúdan.

Gourd (*Cucurbita pepo*), *subs.* کدو kadú, کدو قلبان kadú-i-qalbán, قرع qar', يقطين yaqtín.

Gout, *subs.* نقرس niqris, شقاقلوس shaqáqlús, نسا nasá, شکم درد shikam-dard.

Gourmand, *subs.* پر خور pur-khur, اکول akúl, عبد البطن 'abdu 'l-batn, شکمي shikamí, حلق پرست halq-parast.

Goutiness, *subs.* نقرسيت niqrisíyat, شقاقلوستت shaqáqlúsíyat, شکم دردي shikam-dardí.

Gouty, *adj.* نقريسي niqrísí, شقاقلوسي shaqáqlúsí.

Govern, *verb trans.* انتظام دادن intizám dádan, نظم دادن nazm dádan, زير حکم داشتن zír-i-hukm dáshtan, آرام کردن árám kardan, رام کردن rám kardan, براه آوردن bi-ráh ávardan, تحت امر نگاه داشتن taht-i-amr nigáh-dáshtan, منقاد ساختن munqádsákhtan, فرمان پذير نمودن farmán-pazír nimúdan, تمشيت دادن tamshíyat dádan, اداره کردن idárah kardan, ضبط نمودن zabt nimúdan, ايالت نمودن iyálat nimúdan, سياست نمودن siyásat nimúdan.—*intrans.* حکومت کردن hukúmat kardan, حکم دادن hukm dádan, حکمراني کردن hukmrání kardan, فرمانروائي کردن farmán-ravá,í kardan, بضبط و ربط امور پرداختن bi-zabt va rabt amúr pardákhtan.—(*Grammatical term*) تعدي نمودن ta'addí nimúdan.

Governable, *adj.* حکم پذير hukm-pazír, تابع شو tábi'-shau, فرمان بردار farmán-bardár, خاضع kházi', منقاد munqád, زير حکم zír-i-hukm, رام شدني rám-shudaní.

Governance, *subs.* حکم hukm, حکومت hukúmat, تصرف tasarruf, تسلط tasallut, اداره idárah.

Governess, *subs.* کد بانو kad-bánú, خانه پرداز khánah-pardáz, دايه dáyah, بچه نواز bachchah-naváz.

Governing, *subs.* حکومت hukúmat, حکمراني hukmrání, داوري dávarí, فرمانروائي farmán-ravá,í, فرمان گذاري farmán-guzárí, رئاست ríásat, تمشيت tamshíyat, عمل 'amal, ايالت iyálat, سلطنت saltanat, تسلط tasallut, سياست siyásat, امارت imárat, اداره idárah, تدبير tadbír, مملکت mamlikat.—*adj.* تسلط دار tasallut-dár, حکم ده hukm-dih, سياست کن siyásat-kun, تابع ساز tábi'-náz.

Government, *subs.* حکومت hukúmat, حکمراني hukmrání, داوري dávarí, فرمانروائي farmán-ravá,í, فرمان گذاري farmán-guzárí, رئاست ríásat, تمشيت tamshíyat, عمل 'amal, ايالت iyálat, سلطنت saltanat, تسلط tasallut, سياست siyásat, امارت imárat, اداره idárah, تدبير tadbír, مملکت mamlikat. — (*The persons who govern*) اولياي امر auliyá-i-amr, مدبران ملك mudabbirán-i-mulk, حضرات اولو الامر hazrát-i-úlú 'l-amr, ارباب سياست و حکم arbáb-i-siyásat-va-hukm. — (*System of government*) نظام nizám (*pl.* نظامات nizámát), نظم nazm, رسم rasm (*pl.* رسوم rusúm), تدبير tadbír.—(*Grammatical term*) عمل 'amal.—(*Absolute government*) حکومت مطلقه hukúmat-i-mutlaqah, استقلال istiqlál.—(*Good government*) حسن ايالت husn-i-iyálat, حسن انتظام husn-i-intizám, با نظمي bá-nazmí. —(*Bad government*) سوء تدبير sü-i-tadbír, بي انتظامي bí-intizámí, بد حکومتي bad-hukúmatí, بد اداره idárah-i-bad, نا رسيدگي بامور ná-rasídagí bi-umúr.—(*Independent government*) حکومت مستقله hukúmat-i-mustaqillah, اداره بالاستقبال idárah-i-bi-'l-istiqbál, مطلق العناني mutlaqu 'l-'anání, سلطنت مستقله saltanat-i-mustaqillah, استبداد istibdád.

Governmental, *adj.* حکومتي hukúmatí, سياستي siyásatí, سلطنتي saltanatí, ملکي mulkí, حکمي hukmí, نظمي nazmí.

Governor, *subs.* (*Of a province*) بيگلر بيگي beglar-begí, بگلر بگي baglar-bagí, والي válí, ولي valí (*pl.* اوليا auliyá), امير amír, قهرمان qahiramán, حکمران hukm-rán, فرمانفرما farmán-farmá.—(*Of a city*) حاکم hákim (*pl.* حکام hukkám), متسلم mutasallim, ضابط zábit, مدير madír, جا نشين já-nishín.—(*Of a fort*) قلعه دار qal'ah-dár, قلعه بيگي qal'ah-begí.—(*Tutor*) استاد ustád, لالا lálá, اتاليق atálíq, دده dadah (*vulg.*). (*For machinery*) لنگر langar, ضابطه zábitah, معدل mu'addil. — (*Governor-general*) حکمران hukm-rán, مملکت بان mamlikat-bán, امير الامرا amíru 'l-umará, فرمانفرما farmán-farmá, والي ولايت válí-i-vilát.—(*Lieu-*